

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

LÜGAT-I MÜŞKİLÂT-I ECZÂ
DERVİŞ SİYÂHÎ LÂRENDEVÎ
(GİRİŞ-İNCELEME-METİN-DİZİNLER)

BİRİNCİ CİLT

YÜKSEK LİSANS
TEZİ

Sibel MURAD

Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Yeni Türk Dili

Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Paki KÜÇÜKER

HAZİRAN - 2009

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

LÜGAT-I MÜŞKİLÂT-I ECZÂ
DERVİŞ SİYÂHÎ LÂRENDEVÎ
(GİRİŞ-İNCELEME-METİN-DİZİNLER)
BİRİNCİ CİLT

YÜKSEK LİSANS
TEZİ

Sibel MURAD

Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Yeni Türk Dili

Bu tez 16/06/2009 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oybirliği/oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. M. Mehdi ERGÜZEL

Yrd. Doç. Dr. Paki KÜÇÜKER

Yrd. Doç. Dr. Bedizel M. AYDIN

Jüri Başkanı

Jüri Üyesi

Jüri Üyesi

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Sibel MURAD

15.05.2009

ÖN SÖZ

16–17.yy.lar Türk bilim tarihi açısından oldukça verimli bir dönemdir. Bu dönemde birçok alanda telif ve tercüme eserler verilmiştir. Eskiçağ dünya tarihini konu alan Gelibolulu Mustafa Ali (öl. 1599) tarafından kaleme alınan Kühü'l-Ahbâr, *yükselme dönemi Osmanlı Devleti'nin başkenti İstanbul'da yaşayan astronom-muvakkit Konyalı Mehmed b. Kâtib Sînân'ın* (öl. 1523-24 civarı) *Risâlet el-ceyb adlı eserin tercümesi* (Fazlıoğlu, 2003), matematik alanında İstanbullu Mustafa b. Yusuf'un (1620'de sağ) *Ma'din el-esrâr fi ilm el-hisâb adlı kitabı* ve 1629-1631 yılları arası *Şirvanlı Şemseddîn-i İtâkî tarafından yazılmış resimli bir anatomi kitabı olan* (Şehsuvaroğlu, 1984) *Teşrih-i Ebdân ve Tercümân-ı Kibâle-i Feylosûfan* bu eserlerden sadece birkaçıdır.

Türk bilim tarihi, yetiştirdiği sayısız bilim adamıyla, özellikle tıp alanında dikkat çekmektedir. Türk tıp tarihine ait birçok eser çalışılmış olup, çalışılan eserlerin çoğu 16. yüzyıla kadar olan dönemi kapsamaktadır. Bu dönemden sonraki eserlere yeterli ilgi gösterilmemiştir. Bunun sebebini Osmanlı Türkçesi Döneminde dilin ağırlaşmasına bağlamak yanlış olmaz.

Osmanlı kültür hayatında başta tıp olmak üzere coğrafya, müzik gibi bilgi dallarında Türkçe eser verme hem erken bir tarihte başlamış hem de oldukça yaygınlaşmıştır. Tıp metinlerinde Türkçe eser telif ve tercüme etmenin asıl amacı yazılan eserleri geniş kitlelere yani halka ulaştırmaktır. (Fazlıoğlu, 2003).

Üzerinde çalıştığımız Lügat-ı Müşkilât-ı Eczâ, 17. yüzyıla ait bir tıp sözlüğüdür. Bu eseri seçmemizin en önemli sebebi çok dilli, orijinal bir sözlük olmasıdır. Ayrıca yazıldığı dönemin dil özelliklerini yansıtması ve daha önce bu eser üzerinde herhangi bir çalışma yapılmamış olması da eserin değerini arttırmaktadır. Çalışmamız; giriş, inceleme, metin ve dizinlerden oluşmaktadır.

Giriş bölümünde eserin yazarı, hayatı ve diğer eserleri, eserin özellikleri, nüshaları, 16. ve 17. yüzyıllarda Anadolu'da yazılmış tıp eserleri, metni meydana getirirken uygulanan yöntem hakkında bilgi verilmiştir.

Çalışmamız metnin okunmasıyla başlamış, her sayfada madde başı olarak gösterilen Arapça, Farsça, Grekçe, Latince, Süryanice, Ermenice, İbranice gibi çeşitli dillere ait kelimelerin anlamları birçok sözlükten yararlanılarak bulunmuş, anlamı bulunamayanlar sözlükte soru işareti ile gösterilmiştir.

Metin içinde birbirlerine karşılık gelen sözcükler, sözlükte de madde başı olarak gösterilmiştir.

İnceleme bölümünde eserin dil özellikleri ele alınmıştır.

Genel dizinde metinde geçen sözcüklerin anlamı, ek dizininde metinde kullanılan çekim ekleri ve bu eklerin kullanıldıkları sözcükler, sıklık dizininde metindeki sözcüklerin kullanım sıklıkları gösterilmiştir.

Tez konumun belirlenmesinde ve çalışmamın her aşamasında bilgi ve birikimleriyle desteğini benden bir an bile esirgemeyerek, beni daima yüreklendiren, üzerimdeki emeğini kelimelerle ifade zorlandığım çok kıymetli hocam Yrd. Doç. Dr. Paki Küçüker'e teşekkür etmek elbette yetersiz kalacaktır.

Tez çalışması süresince yardımlarını ve hoşgörülerini esirgemeyerek, bana tahammül eden, değerli hocalarım İlhan Uçar ve Şaban Doğan'a şükranlarımı sunarım.

Dizin programını hazırlayan değerli arkadaşım Burhan Baraklı'ya ve sevgili dostum Ahmet Küçüker'e teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Beni bugünlere getirip, gece gündüz demeden tüm isteklerimi büyük bir sabırla karşılayarak bana rahat bir çalışma ortamı hazırlayan biricik annem Serpil Yılmaz'a derin sevgi ve teşekkürlerimi sunarım.

Sibel MURAD

15.05.2009

İÇİNDEKİLER BİRİNCİ CİLT

KISALTMALAR	v
TABLO LİSTESİ	vi
ÖZET	vii
SUMMARY	viii
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1: YAZIM ÖZELLİKLERİ	13
1.1. Ünlülerin Yazılışı.....	13
1.1.1. a Ünlüsünün Yazılışı	13
1.1.2. e Ünlüsünün Yazılışı	13
1.1.3. ı/i Ünlüsünün Yazılışı	14
1.1.4. o, ö, u, ü Ünlülerinin Yazılışı.....	15
1.2. Ünsüzlerin Yazılışı.....	16
1.2.1. b ve p Ünsüzlerinin Yazılışı	16
1.2.2. c ve ç Ünsüzlerinin Yazılışı	16
1.2.3. k ve g Ünsüzlerinin Yazılışı.....	17
1.2.4. ŋ Ünsüzünün Yazılışı.....	17
1.2.5. s ve ş Ünsüzlerinin Yazılışı.....	17
1.3. kim Bağlacının Yazımı	18
1.4. ki Bağlacının Yazımı	18
1.5. dağı Bağlacının Yazımı.....	18
1.6. için Edatının Yazımı.....	18
1.7. -dur/-dür Ek-fiilinin Yazımı.....	19
1.8. Ek-fiilin Yazımı	19
1.9. ile Edat ve Bağlacının Yazımı.....	19
1.10. Arapça ve Farsça Sözcüklerin Yazımı	20

BÖLÜM 2: DİL BİLGİSİ.....	20
2.1. Ses Bilgisi	20
2.1.1. Ünlüler	20
2.1.1.1. Kök Hecedeki e, è, i	20
2.1.1.2. Ünlü Uyumları	21
2.1.1.3. Ünlü Değişimi	28
2.1.1.4. Yuvarlaklaşma	28
2.1.1.5. Düzleşme	31
2.1.1.6. Genişleme	32
2.1.1.7. Ünlü Düşmesi	32
2.1.2. Ünsüzler	32
2.1.2.1. Sözcük Başı Ünsüzleri	32
2.1.2.2. Sözcük İçi ve Sözcük Sonu Ünsüzleri	35
2.1.2.3. Tonlulaşma	40
2.1.2.4. Ünsüz Türemesi	40
2.1.2.5. Ünsüz İkizleşmesi	41
2.1.2.6. Ünsüz Uyumu	41
2.1.2.7. Hece Yitimi	41
2.2. Biçim Bilgisi	42
2.2.1. Sözcük Yapımı	42
2.2.1.1. İsimden İsim Yapan Ekler	42
2.2.1.2. Fiilden İsim Yapan Ekler	43
2.2.1.3. İsimden Fiil Yapan Ekler	44
2.2.1.4. Fiilden Fiil Yapan Ekler	45
2.2.2. İsimler	46
2.2.2.1. İsim Çekimi	46
2.2.3. Sıfatlar	49
2.2.3.1. Niteleme Sıfatları	49
2.2.3.2. Belirtme Sıfatları	49

2.2.4. Zamirler.....	50
2.2.4.1. Şahıs Zamirleri	50
2.2.4.2. İşaret Zamirleri	50
2.2.4.3. Dönüşlülük Zamiri.....	50
2.2.4.4. Belirsizlik Zamirleri	50
2.2.5. Zarflar.....	50
2.2.5.1. Yer-Yön Zarfları.....	50
2.2.5.2. Zaman Zarfları	51
2.2.5.3. Durum Zarfları.....	51
2.2.5.4. Miktar Zarfları	51
2.2.5.5. Soru Zarfları	51
2.2.6. Edatlar	52
2.2.6.1. Çekim Edatları.....	52
2.2.6.2. Kuvvetlendirme Edatları.....	52
2.2.7. Bağlaçlar	52
2.2.8. Fiiller.....	53
2.2.8.1. Şahıs Ekleri.....	53
2.2.8.2. Fiil Çekimleri.....	53
2.2.9. Ek Fiil.....	55
2.2.10. Fiilimsiler	56
2.2.10.1. Zarf-Fiiller (Gerundium)	56
2.2.10.2. Sıfat-Fiiller (Partisip).....	56
2.2.10.3. İsim-Fiiller	57
BÖLÜM 3: İSTATİSTİKSEL VERİLER	58
BÖLÜM 4: METİN.....	66

İKİNCİ CİLT

BÖLÜM 5: DİZİNLER	172
5.1. Genel Dizin (A-K)	172

ÜÇÜNCÜ CİLT

5.1. Genel Dizin (L-Z)	415
5.2. Ek Dizini	596
5.3. Sıklık Dizini	610
SONUÇ	623
KAYNAKLAR	626
ÖZ GEÇMİŞ	630

KISALTMALAR

- Ar.** : Arapça
BKD : Bilge Kağan Yazıtı Doğu Cephesi (Tekin 2008)
bkz. : Bakınız.
DLT : Divanü Lügat-it Türk Tercümesi
Er. : Ermenice
ETG : Eski Türkçenin Grameri
EUTS : Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü
Far. : Farsça
Fr. : Fransızca
Gr. : Grekçe
Hint. : Hintçe
İbr. : İbranice
İt. : İtalyanca.
KB : Kutadgu Bilig
Krş. : Karşılaştırmız.
KTG : Kül Tigin Yazıtı Güney Cephesi (Tekin 2008)
KTK : Kül Tigin Yazıtı Kuzey Cephesi (Tekin 2008)
Lat. : Latince
s. : Sayfa
Sür. : Süryanice
T. : Türkçe
TDK : Türk Dil Kurumu

TABLO LİSTESİ

Tablo 1 : Yazma nüshalar tablosu.....	12
Tablo 2 : Kullanılan çeviri yazı (transkripsiyon) işaretleri	59
Tablo 3 : Harf kullanım sayıları.....	60
Tablo 4 : Sözcük başı harf kullanım sayıları	61
Tablo 5 : Fiil başı harf kullanım sayıları	62
Tablo 6 : Sözcük sonu harf kullanım sayıları	63
Tablo 7 : Fiil kökü ve gövdesi sonu harf kullanım sayıları.....	64
Tablo 8 : Metinde kullanılan fiiller	65

Tezin Başlığı	: Lügat-ı Müşkilât-ı Eczâ (Giriş-İnceleme-Metin-Dizinler)	
Tezin Yazarı	: Sibel MURAD	Danışman: Yrd. Doç. Dr. Paki KÜÇÜKER
Kabul Tarihi	: 16.06.2009	Sayfa Sayısı: vii+ 630
Ana Bilim Dalı	: Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı : Yeni Türk Dili	
<p>16. ve 17. yüzyıllar Türk tıp metinleri açısından önemli ve verimli bir dönemdir. 15. yüzyıldan başlayarak 18. yy sonlarına kadar birçok alanda Türkçe eserlerin ortaya konması, Türk dilini bir konuşma ve edebiyat dili olmaktan “bilim dili” olmaya doğru taşımıştır. Özellikle 15. yüzyıldan itibaren tıp sahasında yazılmış eserlerin de Türkçenin bilim dili olmasına katkısı büyüktür.</p> <p>Lârendevî Siyâhî, 1615 yılında kaleme aldığı Lügat-ı Müşkilât-ı Eczâ adlı eserini, tıp âlimlerine, konuyla ilgili bilgi sahibi olan kişilere danışarak, tıp ve eczâ alanında yazılmış birçok kitaptan da faydalanarak, bilinmeyen, yabancı kökenli ilaç isimlerinin Türkçe karşılıklarını ve faydalarını öğrenerek ve sağlamasını yaparak yaklaşık on yıl sürede tamamlamıştır.</p> <p>Eser, 17. yüzyıl tıp bilimini günümüze yansıtması, dönemin dil özelliklerini aktarması ve zengin kelime hazinesiyle önem taşımaktadır. Bir tıp ve eczâ sözlüğü olan bu önemli eser, birçok çalışmaya ışık tutabilecek niteliğe sahiptir. Lügat-ı Müşkilât-ı Eczâ, kaynaklarda kendisinden bahsedilmesine rağmen, daha önce çalışılmamış bir eserdir.</p> <p>Eser giriş, inceleme, metin ve dizinler olmak üzere dört kısımdan oluşmaktadır. Metnin okunmasından sonra metin çeviri yazı alfabesi kullanılarak bilgisayar ortamına aktarılmış, ardından yeni geliştirilen bir bilgisayar programıyla gramatikal dizini alınmıştır. Genel dizine ilave olarak ek dizini ve sıklık dizini konulmuş, genel dizindeki kelimelerin sözlük anlamları verilmiştir.</p>		
Anahtar Kelimeler: Lügat-ı Müşkilât-ı Eczâ, Derviş Siyâhî Lârendevî, Tıp Sözlüğü, Dil İncelemesi, Tıp Tarihi.		

Title of the Thesis: Lügat-ı Müşkilât-ı Eczâ (İntroduction- Examination -Text-İndex)	
Author : Sibel MURAD	Supervisor: Assist. Prof. Dr. Paki KÜÇÜKER
Date : 16.06.2009	Nu. of pages : viii+ 630
Department :Turkish Lang. and Lit. Subfield: Old Turkish Language	
<p>16th and 17th centuries are important and productive period.in terms of the Turkish medical text. Starting from 15th century to the 18th century preparing Turkish Hand scripts on many areas has developed Turkish language from speaking and literature language to scientific language . Specially, hand scripts about medical area since 15. century has big additive to Turkish language for being a scientific language</p> <p>Lârendevî Siyâhî, in 1615 to pen the Lûgatı- Müşkilât-ı Ecza his work, the purchase of medicine, information about the owner in consultation with people, medicine and pharmacy in the area of written many books to benefit from the unknown, foreign origin of the Turkish pharmaceutical name and money by learning the benefits and to provide the completed about ten years time.</p> <p>This hand script, is very important because of mirroring the 17. century medical knowledge and has transport the language properties of the time period with the rich vocabulary . This important manuscript which was a medicine and pharmacy dictionary has many properties for being a source to the new works on this area. Lügat-ı Müşkilât-ı Ecza, hand script didn't research , despite of being in sources</p> <p>Thesis has four parts as introduction, analysis, text and indexes. After reading the hand script, all text has transferred to the computer using the transcription alphabet and has indexed as grammatical form by using new developed software. Also additional to the main index, appendix index and word frequency index were added and in the main index words dictionary meanings have given.</p>	
Key Words: Lügat-ı Müşkilât-ı Eczâ, Derviş Siyâhî Lârendevî, Dictionary of Medicine, Language Analysis, History of Medicine.	

GİRİŞ

Osmanlı Devletinin hâkim olduğu coğrafyada 16. yüzyılda başlayan ve Eski Anadolu Türkçesinin devamı niteliğinde olan dönem Osmanlı Türkçesi Dönemidir. Bu dönemde Osmanlı Devleti'nin resmî dili olarak kullanılan ve Oğuz Türkçesinin kaynaklık ettiği yazı diliyle birçok alanda önemli eserler verilmiştir. Bu eserler içerisinde dilin terim yapma yollarını ve genişleme imkânlarını göstermesi açısından ihtisas eserlerinin önemi büyüktür. Üzerinde çalıştığımız eser bir tıp sözlüğüdür ve bu yönüyle bir ihtisas eseridir.

Yüksek lisans tez çalışması olarak seçtiğimiz bu eser, Türk tıbbının Osmanlı Türkçesiyle önemli eserlerini verdiği 17. yüzyılda kaleme alınmıştır. 16. ve 17. yüzyıllar Türk tıp metinleri açısından önemli bir dönem olmasına rağmen, bu dönem eserlerini kapsayan akademik çalışmalar, bir önceki yüzyıl eserlerine gösterilen ilgiden nasibini almamıştır.

Araştırmanın Konusu

Araştırmanın konusu Osmanlı Türkçesi Dönemi eserlerinden Derviş Siyâhi Lârendevî'ye ait Lügat-ı Müşkilât-ı Eczâ adlı eseri çeviri yazı alfabesine aktararak, ses bilgisi, şekil bilgisi, söz dizimi ve söz varlığı açısından incelemek, dizinlerini ve sözlüğünü hazırlamaktır.

Araştırmanın Önemi

Sözlük, bir dilin bütün ya da belli bir çağda kullanılmış sözcüklerinin alfabetik sıraya göre alınarak tanımlarını ya da başka bir dildeki karşılıklarını veren eserlere denir. İhtisas sözlükleri ise belli bir alana yönelik olarak hazırlanan alan sözlükleridir. Bu sözlükler hazırlandıkları alanın özel terimlerini içermeleri açısından da önem arz etmektedir. Klasik Osmanlı Türkçesi Dönemine ait çok dilli, orijinal bir ihtisas sözlüğü olması, tıp alanında o dönemde kullanılan birçok tıp terimini içermesi açısından üzerinde çalıştığımız eserin günümüz alfabesine aktarılarak sözlüğünün hazırlanması önem arz etmektedir.

Araştırmanın Amacı

Çalışmadaki amaç 17. yüzyıla ait bir ihtisas sözlüğü olan eseri çeviri yazı alfabesine aktarmak, eserin dil hususiyetlerini çıkararak dönem özellikleri ışığında değerlendirmek, sözlüğünü ve dizinlerini hazırlayıp söz varlığını ortaya koymaktır.

Kapsam

Eserin Türkiye kütüphanelerinde tespit edebildiğimiz on üç nüshası vardır. Çalışmamızda kaynak olarak kullandığımız nüsha 45 Hk 1460/2 arşiv numarasıyla Manisa İl Halk Kütüphanesinde kayıtlıdır. Bu nüsha 190x130-140x82mm. ölçülerinde, her sayfasında yirmi bir satır bulunan talik hatla yazılmış 63 varaktır. Sırtı, sertabı ve sağ kapak ön kenarı vişne rengi meşin, üstü ebru kâğıt kaplı, mıklepli mukavva ciltli, yaprakları rutubet lekeli, söz başları ve keşideler kırmızıdır. Eser harekesizdir. Zaman zaman çok az da olsa harekelenmiş kelimelere rastlanmaktadır.

Çalışmamızda destek nüshaları olarak kullandığımız, Süleymaniye Kütüphanesi, Hamidiye Kitaplığı 1/1034 ve Süleymaniye Kütüphanesi, Hafid Efendi Kitaplığı 7/455 numarada kayıtlı nüshalar da destek nüshaları olarak kullanılmışlardır.

Yöntem

Çalışmamız, Giriş, İnceleme, Metin ve Dizinler bölümlerinden oluşmaktadır.

Giriş bölümünde, üzerinde çalıştığımız eserin müellifi olan Siyâhi Lârendevî ve eserleri, çalışılan eserin konusu ve nüshaları üzerinde durulmuş, dönemin önemli tıp yazmaları hakkında kısa bilgiler verilerek incelenen eserin bu eserler içerisindeki yeri ve önemi gösterilmiştir.

İnceleme bölümü yazım özellikleri, ses ve şekil bilgisi bölümlerinden oluşmaktadır.

Metin bölümü eserin çeviri yazı alfabesine aktarımından oluşmaktadır.

Metin bölümü oluşturulduktan sonra, dizinlerin hazırlanmasına geçilmiş, dizin hazırlanırken hata oranını en aza indirebilmek için özel bilgisayar programları kullanılmıştır. Dizinleri hazırlayabilmek için sözcüklere gelen çekim ekleri işaretlenmiş; ayrıca Arapça ve Farsça tamlamalar için farklı işaretler kullanılarak tamlamaların da

dizine girmesi sağlanmıştır. Bu sayede kelime grupları da programın karşıladığı ölçüde dizine alınmıştır.

Dizin bölümünde, metinde geçen bütün kelimeler gramer özellikleri göz önünde bulundurularak anlamlarıyla birlikte verilmiştir. Genel Dizinde sözcüğün anlamı verilmeden önce hangi dile ait olduğu kısaltmalarla gösterilmiştir. Bazen bir kelimenin kökeni yazılırken birkaç kısaltma yer almıştır. Bunun sebebi kelimenin değişik sözlüklerde, farklı menşeli olarak geçmesinden veya bir dilden başka bir dile geçtiğini göstermek içindir. Kökeni bilinmeyen sözcüklerde bu bilinmezliği göstermek için soru işareti (?) kullanılmıştır. Madde başı kelimelerin metinde farklı biçimleri varsa (bkz.) kısaltması ile, farklı dillerden alınmış şekilleri ya da eş anlamlıları varsa (krş.) kısaltması ile diğer madde başlarına göndermeler yapılmıştır.

Madde başı durumundaki kelimelerin karşılıklarına kelimenin metindeki anlamı yazılmış, daha sonra metnin hangi sayfa ve satırında geçtiğini gösteren numaraları verilmiştir. Metinde kullanılan bitki adlarının madde başlarında Latince karşılıkları da verilmiştir.

Dizinde önce sözcüklerin eksiz kullanıldıkları sayfa ve satırlar verilmiştir:

taş: Taş, kaya.

‡. 11a/8, 11a/9, 16a/2, 18a/4, 18a/5, 18a/5, 18b/10, 26a/5, 45b/1, 47b/16,
53a/21, 57b/15 [12]

Yukarıdaki sıralamadan madde başı sözcüğün metnin on iki yerinde eksiz olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır. Bu sıralamadan sonra yalın hâlle beraber yapılmış kelime grupları gösterilmiştir:

‡. güli 11a/9, 18a/5 [2]

‡. kınası 16a/2,18a/5,18b/10,26a/5[4]

‡. üzeri 18a/4,47b/16,53a/21 [3]

Yukarıdaki sıralamada madde başı sözcüğün eksiz olarak dokuz yerde kelime grubu oluşturduğu görülmektedir.

Daha sonra sözcüğün üzerine gelen ekler gösterilmiş; sözcük, bu ekle grup oluşturuyorsa bu grup, o ekten hemen sonra verilerek diğer ek sıralamasına geçilmiştir:

ţ. + dur 5a/8,5b/16, 6b/7, 7a/4, 12b/1, 13b/9, 13b/17, 15a/9, 17a/8, 17a/10,
17a/11,17a/12,17a/13,17a/13,17a/14, 17a/14,17a/16,17a/17, 17a/21, 18a/3,
18a/9, 18b/5, 18b/6, 18b/13, 19a/11, 20b/12,21b/16, 22b/12, 24b/6, 26a/4,
28a/1,29b/9, 30a/10, 31a/18, 33a/12, 33a/20, 34b/7, 39a/13, 39b/3, 39b/6,
39b/21,41a/12,41b/19,41b/20,47b/12, 49b/7, 51a/7, 51a/14, 52a/19 [49]

aķ ţ. + dur 13b/17,24b/6, 26a/4 [3]

balık başından çıkan ţ. + dur 17a/17

barmaķ mişallü bir ţ. + dur 5b/16

hürmüzī bir hafif ţ. + dur 33a/12

hürüs karnından çıkan ţ. + dur 17a/16

ķara ţ. + dur 29b/9

ķat ķat ţ. + dur 7a/4

menfa^catlü beyāz ţ. + dur 13b/9

müdevver bir ţ. + dur 30a/10

[61]

Madde başının sıralanmasının ardından metindeki toplam kullanım sayısı köşeli parantezle gösterilmiştir. Yukarıdaki örnekte taş sözcüğünün metinde toplam altmış bir kez kullanıldığı görülmektedir.

Çalışma sonunda yararlanılan kaynakların yer aldığı bibliyografya vardır.

Çalışmada genel dizinin dışında metinde kullanılan çekim eklerinin ve eklendikleri sözcüklerin görülebileceği ek dizini, sözcüklerin kullanım sıklığının gösterildiği sıklık dizini de yer almaktadır.

16. ve 17. YÜZYILLARDA ANADOLU’DA YAZILMIŞ TIP ESERLERİ

Alâim-i Cerrâhîn

İbrahim bin Abdullah tarafından 17. yüzyılın ilk yarısında kaleme alınmıştır. “*Eser Çintar adlı Yunanca cerrahi kitabının tercümesi olması yanında Türk tıp üstadları Hacı Paşa, Sabuncuoğlu, Şirvânî, Akşemseddin’den ilaç terkiplerini de içerir* (Bayat 2003:258).” Eser üzerinde Prof. Dr. Nuran Yıldırım’ın birçok çalışması bulunmaktadır (Doğan, 2009a).

Şerh-i Mucizü’l-Kânûn

Muslihiddîn Mustafâ bin Şaban Surûrî (897-969/1492-1562) tarafından yazılmış bir tıp kitabıdır. *Birçok konuda eserler veren Sürûrî’nin Arapça ve Türkçe toplam otuz eseri vardır* (Güleç 2001:8). “*Tıp sahasında, asırlar boyunca bizde ve dışarıda okutulan İbni Sinâ’nın, yaklaşık bir milyon kelimeyle büyük bir tıp ansiklopedisi olan, bütün eski tıp ile Müslüman tıbbını ihtiva eden meşhur Kanun isimli kitabının bir bölümünü tercüme ve şerh etmiştir. Şehzade Sultan Mustafa’nın doktorlarından birinin bir ilaç tarifini öğrenmek istemesi üzerine bu eserin önemini şehzadeye anlatan müellif, şehzadenin emriyle Türkçe açıklamalı bir şekilde tercüme eder* (Güleç 2001:11)”

Terceme-i Risâle-i Bihcın

Muslihiddîn Mustafâ bin Şaban Surûrî’nin bir başka eseridir. Eserin aslı Hintçe olup, dilimize Farsçadan tercüme edilmiştir.

Terceme-i Zahîre-i Harzemşâhî

Ebu İbrahim Cürcânî’nin “Zahire-i Harzemşâhî” adlı eserinin Ebu’l-Fazl Mehmed bin İdris bin Hüsâmeddin Defterî (öl. 982/1574) tarafından yapılan tercümesidir. Eserin ulaşabilen tek nüshası hicrî 959 (M.1551) yılında yazılan ve mütercim hattı olan

Topkapı Sarayı Müzesi Türkçe Yazmaları E.H. 1832 numarada kayıtlı nüshadır. Eser her sayfasında 19 satır olmak üzere toplam 455 varaktır (Doğan 2009a).

Mecmâü'l-Mücerrebât

Necmeddîn Mahmud bin İlyas eş-Şirâzî'nin "El-Havî fi İlmi't-Tedâvî" adlı eserinin tercümesidir. Eserin tercümesi Ahmed bin Bâlî tarafından yapılmıştır.

Terceme-i Mâlâ Yeseu't-Tıbbu Cehlehû

Hasan ibni Abdurrahman Efendi tarafından Havli Yusuf bin İsmail bin İlyas el-Ketbî (H.754-M.1353)'nin aynı adlı eserine bazı ilâvelerle yapılan bir tercümedir.

Menâfiü'n-Nâs

1566 yılında Hekim Nidâî tarafından yazılan bir eserdir. Eser 60 bâbdan oluşmuştur. Türkiye'de ve dış ülkelerde çok sayıda nüshasının bulunması eserin devrinin çok meşhur ve rağbet gören bir ürünü olduğunun göstergesidir. Eser üzerinde Sadettin Özçelik doktora çalışması yapmıştır (Özçelik 1990).

Rebû's-Selâme

Hekim Nidâî tarafından yazılan eczacılıkla ilgili bir eserdir.

Dürr-i Manzum

Nidâî'nin 1567 yılında tamamladığı ve devrin sultanı II. Selim'e sunduğu manzum bir tıp kitabıdır.

Kâmusü'l-Hikme ve't-Tıbb

Mütercimi ve müstensihi bilinmeyen ve dilinden bir dereceye kadar 16. yüzyıla ait olduğu tahmin edilen (Adıvar 1991:117) oldukça hacimli bir eserdir. "İlk bakışta sadece tıbbı ait gibi görünen bu garip kamusun yazarı, İbni Baytar ve Kamusü'l-Hikme adlı eserlerdeki maddeleri kolay bulabilmek için elifba sırasıyla tertip ettiğini söylemesine göre, bu iki eserden bir derleme yapmış olacaktır. Elifba sırasıyla tıbbi madde başları

gidip dururken birdenbire araya adi lügatler, felsefî deyimler, Hişâmiya, Yakubiye tarikatları, güneş ve ay tutulmaları, hatta vefkler girmektedir (Adıvar 1991:117).”

Terceme-i Müfredât

Abdurrahman bin Yusuf Aksarâyî (öl. 950/1543) tarafından İbni Baytar’ın aynı adlı eserine yapılan tercümedir. *Eserin tespit edilebilen tek nüshası Kılıç Ali Paşa (Süleymaniye Ktp.) 4/716 numarada kayıtlıdır. Eser nesih hatla yazılmış 137 varaktır (Doğan,2009a)*

Enmuzecü’t-Tıbb

IV. Murat’ın başhekimî Emir Çelebi tarafından yazılmıştır. 17. yüzyılda yazılan en önemli tıp eseridir. Yazma “*bütün öteki tıp eserleri gibi, havanın, toprağın ve iklimin nitelikleri üzerine bir sağlık bilgisi bölümüyle başlar; anatomiden kısaca bahsettikten sonra, hastalıkların ve ilaçların teker teker açıklanmasına geçer. Kitabın son bahsi de ilgi çekecek kadar önemlidir. Burada Emir Çelebi hekimlerin mutlaka anatomi öğrenmelerinin gerekli olduğunu, ve hele savaşta bulunan hekimlerin, ölen askerlerin ölümleri üzerinde anatomi bilgilerini genişletmelerini ve eğer bu mümkün olmazsa maymunlar, domuzlar üzerinde teştiş yapmalarını kuvvetle tavsiye eder (Adıvar 1991:129).”*

Neftcetü’t-Tıbb

Emir Çelebi’ye ait başka bir eserdir. “*Emir Çeebi’nin Balıkpazarı’nda açtığı dükkanında kendisinin bulunmadığı zamanlarda şakirdinin hastalara ilaç verebilmesi için rehber olmak üzere hazırladığı eseridir (Bayat 1999:59).”*

Mücemmâtü’t-Tıbb

Derviş Siyahî Lârendevî tarafından kaleme alınan manzum bir tıp eseridir.

Risâle-i Hâsatü’l-Kilye ve’l-Mesâne

Devrinin ünlü hekimlerinden biri olan Âhî Çelebi tarafından yazılan bir eserdir. Eser böbrek ve mesâne taşları ile ilgilidir. *Eserde taşın bedende nerelerde olduğu, belirtileri,*

ilacı, taşın idrar yolunu zedelediği zaman yapılacak tedavi anlatılır (Adivar 1991). Eser II. Bayezid devrinde yazılmıştır (Bayat 1999).

Şifâü'l-Fuâd lî Hazreti Sultan Murad

Fatih Dârüşşifâsı başhekimlerinden Zeynelabidin bin Halil (ö. 1647) tarafından 1628 yılında yazılmıştır. On yedi fasıldan oluşan eserde, günlük hayatta kullanılan bitkisel ve hayvansal yiyeceklerin özellikleri, yeme içime prensipleri ile saç uzatıcı ve cinsel gücü arttırıcı ilaç terkipleri verilmiştir (Bayat 2003).

Mesâil-i Tıbbiye

Zeynelabidin bin Halil (ö. 1647) tarafından yazılan eser, diğer eseri (Şifâü'l-Fuâd lî Hazreti Sultan Murad) kadar hacimli ve tanınmış değildir. (Doğan 2009a).

Devâü'l-Emraz

1647–1648 yılları arasında dört kez hekimbaşılığa getirilerek tekrar azledilen Sakızlı İsa Çelebi'nin 1644 yılında yazdığı 362 bölümden oluşan eserdir. (Doğan 2009a).

Nizâmü'l-Edviye

Sakızlı İsa Çelebi tarafından yazılan, Müfredât-ı Tıbb olarak da bilinen ilaçların Arapça, Farsça ve Türkçe karşılıklarının alfabetik olarak sıralandığı hacimli bir tıbbî eserdir.

Gâyetü'l-Beyân fî Tedbir-i Bedeni'l-İnsan

İbni Sellum el-Halebî tarafından 1664 yılında kaleme alınmış bir eserdir. Eser, pratik bir el kitabı niteliğindedir ve oldukça sade bir dille yazılmıştır. Yurt içinde ve yurt dışında tespit edilebilen 137 nüshasının bulunması eserin devrinin tanınan ve değer verilen bir ürünü olduğunun göstergesidir. Eser üzerinde Zekiye Gül Elbir tarafından doktora çalışması yapılmıştır (Elbir 2000).

Resâilü'l-Müşfiye fî Emrâzi'l Müşkile

Hayâtizâde Mustafa Feyzi Efendi tarafından kaleme alınmış beş kitaptan meydana gelen bir eserdir (Bayat 2003). Bu risâleler; Risâle-i Maraz-ı Efrenc, Risâle-i Maraz-ı

Pilica, Risâle-i Sevdâ-yı Merâkiyye, Risâle-i İllet-i Merâkiyye, Risâle-i Hummâ-yı Rediye adlarını taşımaktadır.

Terceme-i Akrabâdin

Nuh bin Abdülmennan (ö. 1707) tarafından yazılmış bir eserdir. (Şehsuvaroğlu 1984). Eser Avrupalı yazar Melchios'un eserinin tercümesidir.

Tuhfetü'l-Erîbü'n-Nâfia li'r-Rûhânî ve't-Tabîb

Sultan IV. Mehmet devri tarihçilerinden olan Hazerfen Hüseyin Efendi tarafından kaleme alınmış tıbbî bir eserdir. (Doğan 2009a).

Lisânü'l-Etibbâ fi Lügati'l-Edviye

Hazerfen Hüseyin Efendi tarafından kaleme alınan eser iki bölümden oluşan bir tıp sözlüğüdür. Birinci kısım Arapçadan Türkçeye, ikinci kısım Türkçeden Arapçaya tıp terimlerini içermektedir (Doğan, 2009a).

Teşrîh-i Ebdân ve Tercümân-ı Kibâle-i Feylosûfan

Şirvanlı Şemseddîn-i İtâkî tarafından yazılmış resimli bir anatomi kitabıdır. Eserin yazılış tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Ancak IV. Murat için yazılmış olması ve içinde vezirîâzam Recep Paşa için uzunca bir methiye bulunması dolayısıyla eserin yazılış yılı Recep Paşa'nın sadâreti olan 1629-1631 arası olmalıdır (Şehsuvaroğlu, 1984). Eser üzerinde Esin Kahya tarafından doktora çalışması yapılmıştır.

Cerîdetü'l-Etibbâ ve Harîdetü'l-Elibbâ

Kahvecizade Ahmed ibni Hacı Hüseyin Efendi tarafından yazılan beş fasıl olarak düzenlenmiş bir tıp eseridir.

Hâşiye-i Levâzimü'l-Hikme fi't-Tıbb

Mehmed bin Ahmed bin İbrahim Edirnevî (öl. 1676'dan sonra) tarafından kaleme alınan kapsamlı bir tıp kitabıdır.

Tâdilü'l-Emzice fî Hıfzı Sıhhati'l-Beden

Osmanlı şairlerinden olan Şuûrî Hasan Efendî Halebî (öl. 1105/1693) tarafından kaleme alınan tıbbî bir eserdir. Eser Osmanlı vezirlerinden Ahmed Paşa adına yazılmıştır (Doğan, 2009a).

DERVÎŞ SİYAHÎ LÂRENDEVÎ

Hayatı

*Aslen Lârende-Karamanlıdır (Şehsuvaroğlu 1984: 92). Mevlevî tarikatına mensuptur. Hayatı hakkında fazla bir bilgimiz yoktur. Osmanlı Devleti'nin hekim yetiştirme geleneğinden gelen Lârendevî de kendisinden önceki birçok hekim gibi tıp eğitimini özel bir hocadan ders alarak tamamlamayı tercih etmiş, bu sebeple de *Mısırlı bir ustadan tıp mesleğini öğrenmiştir* (Bayat 2003: 254). Siyahî'nin yaşadığı dönem, Osmanlı Devleti'nin bilimsel olarak Batı'yla tanışmaya başladığı dönemdir.*

Eserleri

Mücemmâtü't-Tıbb

Manzum bir tıp risâlesidir. Tespit edilen nüshaları şunlardır:

Çorum Hasan Paşa İl Halk Kütüphanesi 2948/1, 2927/1, Manisa İl Halk Kütüphanesi 1858/2, Cerrahpaşa 204, 478, 413, Şehit Ali Paşa (Süleymaniye Ktp.) 2039/1, Kemankeş Emir Hoca (Selim Ağa Ktp.) 1/350, Köprülü Ktp. 2. Bölüm 1/353, Aziz Mahmut Hüdâî 2/1735, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu 578/6, Nuruosmaniye 3/3556, Lala İsmail Efendi (Murad Molla Ktp.) 3/389, Bağdadlı Vehbi Efendi (Süleymaniye Ktp.) 1471, Husrev Paşa (Süleymaniye Ktp.) 470, Fatih (Süleymaniye Ktp.) 2/3586, İstanbul Üniversitesi Ktp. 7125, İstanbul Süleymaniye Yazma Eser Kütüphanesi Y-235/4, Köprülü Kütüphanesi Türkçe Yazmaları 353/1, Konya Bölge Yazma Eserler Kütüphanesi 2739/1 (Doğan 2009a:8).

Divan

Bu eser de S.H.M.H.K.Yaz. 293 arşiv numarasıyla İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi, Hüseyin Kocabaş Kitaplığı Türkçe Yazmaları Koleksiyonunda bulunmaktadır.

Lügat-ı Müşkilât-ı Eczâ

Lârendevî Siyâhî, 1615 yılında kaleme aldığı Lügat-ı Müşkilât-ı Eczâ adlı eserini, Mısır başta olmak üzere birçok memleket gezerek, tıp âlimlerine, konuyla ilgili bilgi sahibi olan kişilere danışarak, tıp ve ecza alanında yazılmış birçok kitaptan da faydalanıp, anlamı bilinmeyen yabancı kökenli ilaç isimlerinin Türkçe karşılıklarını ve faydalarını öğrenerek ve sağlamlasını yaparak yaklaşık on yılda tamamlamıştır.

Eserde, Arapça, Farsça, Grekçe, Hintçe, Süryanice, Ermenice, İbranice şifalı bitki ve bitki köklerinin, şifalı taşlar ve killerin, çeşitli hayvan adlarının, birçok cevherin, çeşitli aşların, terkiplerin, macunların ve birçok tıbbî terimin Türkçe karşılıkları verilmiş, kimi zaman da buldukları yerler, hangi hastalıklara iyi geldikleri ve nasıl kullanıldıkları hakkında açıklamalar yapılmıştır.

Eserde madde başları kırmızı hat çekilerek belirtilmiştir.

1779 yılında Üsküdarlı Mustafa Efendi tarafından yeniden tanzim edilerek Müretteb-i Müfredât-ı Siyahî adıyla yeniden düzenlenmiştir (Elbir 2000).

Üzerinde çalıştığımız nüsha oldukça bozuk bir hatla ve talik olarak yazılmıştır. Bu sebeple Hamidiye ve Hafid Efendi nüshalarını destek nüshası olarak kullandık.

Çalıştığımız nüshayı tercih etmemizin sebebi sayfa ve satır sayılarının diğer nüshalara göre fazla olmasıdır. Eserin her sayfasında yaklaşık olarak 40-45 madde başı yer almaktadır. Yabancı dillere ait madde başlarının bazen birden fazla Türkçe karşılıkları da verilmiştir.

Destek nüshası olarak kullandığımız nüshalardan Hamidiye eksiktir. Yazmada hastalık bahsi bulunmamaktadır. Diğer destek nüshamız olan Hafid Efendi nüshası ise tı (ط) maddesinde sonlanmıştır. Destek nüshası olarak kullandığımız nüshaların her ikisi de tablo biçiminde düzenlenmiş, her madde başı bir kutucuk içerisine yerleştirilmiştir. Kutucuğun üst orta kısmına madde başları, altlarına ise açıklamaları yazılmıştır.

Eserin çalışmamıza dâhil ettiğimiz nüshaları ve diğer nüshaları aşağıda yer almaktadır:

Tablo 1 : Yazma nüshalar tablosu

Arşiv No	Bulunduğu yer	Telif/İst.	Yaprak	Satır	Yazı türü
42 Kon 4723/2	Konya İl Halk Kütüphanesi	-	37	17	Rika
Cerrahpaşa 2/19	Cerrahpaşa Kütüphanesi	-	20	Farklı	Talîk
Cerrahpaşa 2/146	Cerrahpaşa Kütüphanesi	-	88	-	Talîk
K 39	Gürcistan Bilimler Ak. Türkçe Yazmaları	-	52	Farklı	Nesih
252/2	İstanbul, Hüseyin Kocabaş Kit. Türkçe Yazm.	-	58	9	Nesih
06 Hk 99	Ankara, Adnan Ötüken İl Halk Küt.	-	99	6	Talîk
3/1690	Topkapı Sarayı Müzesi	1623	41	-	Talîk
Çapa 2/3338	İstanbul, Çapa Kitaplığı	-	30	11	Nesih
2/7095	İstanbul, İstanbul Üniversitesi Ktp.	-	32	Farklı	Talîk
45 Hk 1440/2	Manisa İl Halk Kütüphanesi	-	56	Farklı	Talîk
1/1034	Süleymaniye Küt. Hamidiye Kitaplığı	-	35	10	Nesih
7/455	Süleymaniye Küt. Hafid Efendi Kitaplığı	-	48	8	Nesih
45Hk 1460/2	Manisa İl Halk Kütüphanesi	-	63	21	Talîk

Bazı kataloglarda İstanbul Çapa Kitaplığı 2/3338 arşiv numarasında kayıtlı bir nüshadan daha bahsedilmektedir. Ancak yaptığımız araştırma neticesinde adı geçen kütüphanede böyle bir eserin bulunmadığını öğrendik.

BÖLÜM 1: YAZIM ÖZELLİKLERİ

1.1. Ünlülerin Yazılışı

1.1.1. a Ünlüsünün Yazılışı:

Metnimizde kelime başlarındaki a ünlüsü çoğunlukla elif (ا), zaman zaman da medli elif (إ) ile yazılmıştır:

ad (آد) (1b-13), adına (آدينه) (44a-6), ak (آق) (31b-10), ay (آى) (6b-7; 10b-10; 24b-6; 26a-4), ayıt (آيٹ) (8a-13; 45a-5), ayıd (آيد) (9a-3), aş (آش) (48b-7), at (آت) (54b-11), ayağı (اياغى) (8b-4), ayruğı (ايروغى) (11b-11), ağrı (اغرى) (55a-3), avugub (اوغوب) (56a-10), altun (التون) (25a-14)

Sözcük içinde elif (ا) ile ya da bazı harekelenmiş sözcüklerde hareke ile gösterilmiş kimi zaman da harf ya da hareke kullanılmadan yazılmıştır:

kanı (قانى) (26b-12), baş (باش) (55a-11), şarılık (صارىلق) (59a-9), balıkdur (بالقدر) (34a-21), korlar (قورلار) (39a-20), kıran (قِرْن) (19b-13), aldıkları (الدقلىرى) (48a-8)

Sözcük sonunda çoğunlukla güzel he (ه), çok nadir olarak da elif (ا) ile yazılmıştır:

ağaca (اغجه) (5b-5), ola (اولا) (54b-3), ota (اوته) (8a-9), koyuna (قيونه) (7a-7), çavdara (چاودره) (19a-1), kulağa (قولغا) (58a-17)

1.1.2. e Ünlüsünün Yazılışı:

Sözcük başlarında e ünlüsü elif (ا) ile yazılmaktadır:

el (ال) (57a-17), elli (اللى) (23b-11), eşek (اشك) (32b-7), eyrelti (ايرلتى) (44b-6), esdükce (اسدكجه) (7b-4)

Sözcük içinde harf veya hareke ile gösterilmemiş, ancak harekeli olan çok az sözcükte

üstün ile seyrek olarak da elif ve güzel he (ه) ile işaretlenmiştir:

éderler (ايدرلر) (24a-12), eyegü (ايگو) (58b-11), gögelek (كوكلك) (7b-1), ezeltire (ازلتيره) (20b-2), geven (گون) (45b-10), böğürtlen (بوگورتلان) (2a-20), dürülmezi (دورلمازی) (18b-12), hastalıktan (خسته لقدن) (55b-3)

Sözcük sonunda ise güzel he (ه) ile gösterilmiştir:

temregüye (تمره كويه) (57a-21), dikene (دكنه) (36b-1), sidügiyile (سدوكيله) (47a-17), yemişine (يمشى نه) (51a-17), eñire (الغره) (3b-1)

1.1.3. ı/i Ünlülerinin Yazılışı:

ı/i ünlüsü sözcük başında elif-ye (ای) zaman zaman da yalnızca elif (ا) ile yazılmıştır:

iki (ايكى) (2a-17), ilik (ايلك) (63a-16), ince (اينجه) (19a-1), it (ايت) (20b-3), issi (اسى) (38b-20)

Sözcük içinde genellikle harf ya da hareke ile gösterilmeyen bu ünlü, bazen ye (ه) ile ya da harekeli sözcüklerde esre ile gösterilmiştir:

üzerinde (اوزرنده) (57a-21), çiçegi (چچكى) (6a-11), çivid (چويد) (53a-19), şirkene (شيركنه) (2b-5), çirtatan (چرت اتن) (2b-20), kıılır (قيلر) (8a-17), kırındısı (قيرنديسى) (26a-17), bıldırcın (بلدرجن) (26b-20), dırful (درفل) (28a-10), egir (اكير) (52b-18), tışı (طيشى) (53b-2), titredici (تتره دجى) (57a-1), sigil (سيكل) (57a-19)

Sözcük sonundaki ı/i ünlüsü ye (ه) ile gösterilmiş, sadece bir sözcükte de hem ye (ه) hem esre ile işaretlenmiştir:

dağı (دخى) (58b-8), otı (وتى) (3a-11), yaprağı (يپراغى) (4b-2), titredici (تتره دجى) (57a-1), tışı (طيشى) (53b-2)

Ünlülerden sonra -y- bağlama ünsüzü üzerine gelen -(y)ı/-(y)i belirtme durumu eki bir yerde hemze ile (ء) işaretlenmiştir: nesneyi (نسنهء) (28b-18)

1.1.4. o, ö, u, ü Ünlülerinin Yazılışı:

Bu ünlüler sözcük başında elif-vav (و) ya da sadece elif (ا) ile işaretlenmiştir:

olan (اولان) (4b-18), örümcek (اورمكك) (5a-13), uyuşmak (اويوشماق) (55a-13), ütmek (اوتمك) (22a-1), öksürük (اوكسروك) (58a-12), ütrüc (اترج) (2a-17), usķūrūn (اسقورون) (2b-14)

Sözcük içinde vav (و) ile, seyrek olarak hareke ile gösterilmiş, bazen de harf veya hareke kullanılmamıştır:

demür (دمور) (4b-19), boğun (بوغون) (58b-1), kımuldanur (قمولدنور) (59b-6), böğürtlen (بوكورتلان) (8a-10), şovuk (صوق) (55a-14), otdur (اوتدر) (4a-11), boyunca (بُيُنَجَه) (36b-14)

Sözcük sonunda u, ü ünlüsü, vav (و) ile seyrek olarak da hem vav (و) hem de ötre ile gösterilmiştir:

eyü (ايو) (58b-21), şiddetlü (شدتلو) (8a-10), ayu (ايو) (15b-20), kabuklu (قبوقلو) (15b-19), çiçeklü (چچكلو) (45a-10), irü (ارو) (2a-10)

1.2. Ünsüzlerin Yazılışı

1.2.1. b ve p Ünsüzlerinin Yazılışı:

Metinde b ve p ünsüzlerinin be (ب) ya da pe (پ) ile yazılışı oldukça düzensizdir. be (ب) yerine pe (پ), pe (پ) yerine be (ب) yazıldığı görülmektedir:

puyan (پيان) (48b-6), buyan (بيان) (15b-13), pek (پك) (35a-10), bek (بك) (26b-3),

köpügi (کوپوکی) (43b-15), köbügi (کوبکی) (17a-11)

zarf-fiil eki -(u)p/-(ü)p'ün ünsüzü ise tüm örneklerinde be (ب) ile yazılmıştır:

alub (الوب) (19a-12), şafālanub (صفالانوب) (1b-14), olub (اولوب) (39b-9), bitüb (بتوب) (59b-19), görüb (کورب) (1b-9), ürperüb (اورپروب) (61a-14), édüb (ایدوب) (1b-6)

1.2.2. c ve ç Ünsüzlerinin Yazılışı:

Metnimizde sözcük başı, ortası ve sonunda c (ج), ç (چ) kullanımı oldukça düzensizdir. c yerine ç; ç yerine c yazılan örnekler oldukça sık görülmekle beraber, eğilim c kullanımı yönündedir:

çörek (چورك) (3a-14), cörek (جورك) (16a-13), coğ (جوق) (17a-15), çoğ (چوق) (12a-13), cırtatan (جرت اتن) (32a-2), çırtatan (چرت اتن) (33a-7), cam (جام) (39a-9), çam (چام) (40a-9), bıldırcın (بلدرجن) (47a-13), bıcağı (بجغی) (51b-1), beşinci (بشنجی) (57a-6), ucları (اوچلری) (57a-9), icinde (ایجنده) (58b-3)

1.2.3. k ve g Ünsüzlerinin Yazılışı:

Bu ünsüzler için metinde kef (ک) kullanılmış, çok seyrek olarak gef (گ) ile işaretlenmiştir:

gevde (کوده) (55a-11), yüzerlik (یوزرلک) (16a-20), çegzinmek (چکزینمک) (55b-11), kenger (کنگر) (35b-16), gice (کیجه) (18a-15), böğürtlen (بوگورتلان) (2a-20)

1.2.4 ɣ Ünsüzünün Yazılışı:

Bu ünsüz için de kef (ک) ve çok seyrek olarak da (ک) kullanılmıştır:

eñire (اڭره) (3b-1), siñürlü yapraq (سڭورلو پیراق) (10a-19), deñiz köpügi (دکز کوپوکی)

(16b-9), yosuņa (يوسكه) (26a-1), şıgır kıyruğınuğ (قويروغنىك) (27a-21), eņler (اكلر) (58b-3)

1.2.5 s ve ř Ünsüzlerinin Yazılışı:

Metinde genellikle ince ünlü sözcüklerde düzenli olarak sin (س) kullanılırken, kalın ünlü sözcüklerde sad (ص) kullanılmaktadır:

şıçan (صچان) (18a-19), uşı (اوصى) (58a-2), ışlanan (اصلنان) (51a-21), söğüt (سكوت) (22a-14), tütsi (توتسى) (24b-1)

Ancak zaman zaman sad (ص) yerine sin (س), sin (س) yerine sad'ın (ص) kullanıldığı da görülmektedir:

şaf'ter (صعتر) (32b-19), sa'ter (سعتر) (52a-9), şıçan (صچن) (24a-9), sıçan (سچن) (6a-11), şırça (صرچه) (25a-14), sırça (سرچه) (26a-9), sırtlan (سرتلان) (45a-13), şırtlan (صرتلان) (33b-10)

1.3. kim Bağlacının Yazımı:

Bu bağlaç, “کم” biçiminde sadece bir yerde kullanılmıştır:

kim (كم) (7b-17)

1.4. ki Bağlacının Yazımı:

“که ” biçiminde ve kendisinden önceki sözcükten ayrı yazılmıştır:

bir nebātdur ki (بر نباتدر كه) (32b-17), bir ağacdur ki (بر اغاجدر كه) (37a-16), ezeltire ki (ازلتره كه) (40a-19), şol ota dërler ki (شول اوته ديرلر كه) (52a-9), şol maraža dërler ki (شول مرضه ديرلر كه) (55b-7)

1.5. dağı Bağlacının Yazımı:

Bu bağlaç metnimizde kendinden önceki sözcükten ayrı ve istisnasız “dahı” (دخی) şeklinde yazılmıştır:

yürek sürmek dahı (یورک سورمک دخی) (56a-9), karamuk dahı (قره مق دخی) (2a-4), çavdara dahı (چاودره دخی) (19a-1), tereyağına dahı (تریاغنه دخی) (25b-5), sergüle dibine dahı (سرکله دبنه دخی) (30b-19)

1.6. için Edatının Yazımı:

“içün” edatı kendinden önceki sözcükten ayrı ve “ایچون” şeklinde yazılmaktadır:

olmak için (اولمق ایچون) (1b-14), devā için (دوا ایچون) (51a-21)

1.7. -dur/-dür Ek-filinin Yazımı:

-dur/-dür biçiminde ekleşmiş olarak kullanımları mevcuttur ve bu ek fiil sürekli olarak geldiği sözcüğe bitişik yazılmıştır:

otdur (اوتدر) (2a-2), taşdur (طاشدر) (5a-8), yaprağıdur (یپراغیدر) (30a-10), kökdür (کوکدر) (32a-12), yemişidür (یمشی در) (34b-5), güldür (کلدر) (36b-1)

1.8. Ek-filin Yazımı:

Ek-filin çekimlerinde de farklı yazımlar dikkat çekmektedir. Çoğunlukla eklendiği sözcükle birleşik yazılan ek fiilin ünlüsü, ünsüzle biten sözcüklerde bazen harf ile yazılmış, bazen de yazılmamıştır. Ünlüyle biten sözcüklerdeyse araya -y- koruyucu ünsüzü girmiş ve bu ünsüz ye (ﻱ) harfi ile yazılmıştır:

dögerler iken (دوگرلر ایکن) (43b-21), yogiken (یوگیکن) (59a-15), feslegene dërler imiş (قرپوزه دیرلر ایمش) (52b-12), cevâb vërür imiş (جواب ویرر ایمش) (7a-7), yedürürler imiş (یدوررلر ایمش) (10b-20),

toprak imiş (طپراق ایمش) (12a-11)

1.9. ile Edat ve Bağlacının Yazımı:

Metnimizde “ile” edat ve bağlacı, bazen ayrı bazen de eklendiği sözcük ile birleşik yazılmaktadır. İlk ünlüsü bazen harf ile gösterilirken, bazen de herhangi bir şekilde gösterilmemektedir. Ünlüyle sonlanan sözcüklerde araya -y- koruyucu ünsüzü girmekte ve bu ünsüz ye (ي) harfi ile yazılmaktadır:

bahārlar ile (بهارلر ايله) (19a-16), edviye ile (ادويه ايله) (28a-15), oğlan sidügiyile (اوغلان سدوكييله) (47a-17), şuyıla (صويله) (50a-5), ağrısıyıla (اغرسييله) (55a-13), gücile (كجيله) (58a-6)

1.10. Arapça ve Farsça Sözcüklerin Yazımı:

Metinde Arapça ve Farsça sözcükler genellikle kendi dillerindeki özgün imlâlarıyla yazılmıştır:

fā’ide (فائده) (15b-16), mā’il (مائل) (4a-14), dā’imā (دائما) (55b-21), menfa’ati (منفعتى) (26a-7), ṭabī’atı (طبيعتى) (29b-17)

Bu sözcüklerin uzun ünlülerinin bazen yazılmadığı, yani kısaldığı, bazen de kısa ünlülü Arapça ve Farsça sözcüklerin ünlülerinin uzun yazıldığı örneklere rastlanmıştır:

‘aşfur (عصفر) (36b-10) ~ ‘aşfūr (عصفور) (43b-19), baqlā (بقلا) (15a-3) ~ baqla (بقله) (39b-18)

BÖLÜM 2: DİL BİLGİSİ

2.1. Ses Bilgisi

2.1.1. Ünlüler

Metnimizde, Eski Anadolu Türkçesinde de kullanılan a, e, ı, i, o, ö, u, ü ve e ile i arasındaki é ünlüsü bulunmaktadır.

2.1.1.1 Kök Hecedeki e, è, i:

Metnin harekesiz olmasından dolayı kapalı ê net olarak tespit edilememektedir. Bu sesi göstermek için bazen ye (ﻲ) ünlüsü kullanılmış, bazen de kullanılmamıştır.

Metnimizde, ikili yazımı görülen bu ses (kapalı e) ‘è’ ile gösterilmiştir:

dêrler (دیرلر) (12b-11), vêrüb (ویروب) (1b-13), terkîb êderler (ترکیب ایدرلر) (30b-11), bêş (بش) (49b-13), yêdi (یدی) (54a-16), yemek (یملك) (59b-2)

2.1.1.2. Ünlü Uyumları

a) Kalınlık-İncelik Uyumu:

Kalınlık-incelik uyumunun hemen hemen tam olduğu metnimizde, “ken” ekinin Türkiye Türkçesinde de olduğu gibi uyum dışına çıktığı görülmektedir:

artarken (ارتارکن) (10b-10)

Yine dikkat çeken bir özellik de **lık/g, lik/g** isimden isim yapma ekinin Arapça ve Farsça kökenli sözcüklere eklendiğinde bazen kalın ünlülü şeklinin kullanılması ve bu kullanımın da kalınlık incelik uyumunu bozmasıdır: hafîflığına (حفیف لغنه) (57b-4)

b) Düzlük-Yuvarlaklık Uyumu:

Türkçenin diğer tarihî dönemlerinde de görüldüğü gibi düzlük-yuvarlaklık uyumu metnimizde de sağlam değildir. Eski Türkçedeki şekillerini korudukları için uyuma giren örneklerin yanı sıra [şarı (صاری) (2b-2) (< sarıg) (ETG)], Osmanlı Türkçesi Döneminde uyuma girmiş örnekler de yer almaktadır [yarık (یاریق) (59b-21) (< yaruğ) (DLT)].

Eski Türkçe Döneminde düzlük- yuvarlaklık uyumuna aykırı olup bu aykırılığını devam ettiren örnekler de yer almaktadır: kavuğ (قاولق) (63a-5) (< kavuğ) (DLT), kavun (قاون) (21b-13) (< kağun) (DLT)

Çatı eklerinin bağlayıcı ünlülerinin hem düz, hem de yuvarlak şekilleri kullanılmıştır:

terkīb ol-in-miş (اولنمش) (23b-2), üz-il-en (اوزیلن) (56b-2), dök-ül-ür (دوکولور) (43b-21), büz-ül-mek (بوزولمک) (57a-17), süz-ül-miş (سوزلمش) (25a-2), bur-ul-mak (بورولمق) (63a-9), tut-ul-mak (طوتلماق) (55a-15)

Düzlük-yuvarlaklık uyumuna aykırı olarak sözcük kök ve gövdelerinde görülen yuvarlaklıklar:

1. Eski Türkçeden Beri Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Aykırı Olarak Yuvarlak Ünlülü Olup, Yuvarlaklığını Koruyan Sözcükler:

ağu (اغو) (59b-13) ~ (DLT)

altun (التون) (20b-17) ~ (KB)

eyü (ایو) (56a-19) (<edgü) ~ (KTG)

kendü (کندو) (1b-12) ~ (DLT)

sidük (سدوک) (56a-6) (DLT)

2. Dudak Ünsüzleri Nedeniyle: Türkçede dudak ünsüzlerinin etkisi ile bazı sözcüklerde yuvarlaklaşma görülmektedir. Bu yuvarlaklaşmanın örnekleri hem Eski Anadolu Türkçesi hem de Osmanlı Türkçesi metinlerinde görülür. Metnimizdeki bazı örnekler şunlardır: demür (دمور) (15b-13) (<temir) (KTG), semüzlük (سموزلك) (8b-12) (<semizlik) (KB)

3. -ğ/-g Ünsüzlerinin Düşmesi Nedeniyle: Eski Türkçe döneminde birden fazla heceli kelimelerin sonundaki -ğ/-g'ler düşerken kendinden önceki vokali yuvarlaklaştırmışlardır. Eski Anadolu Türkçesi devresinde meydana gelen ve Osmanlı Türkçesi devresinde de varlığını devam ettiren bu yuvarlaklaşmanın metnimizdeki bazı

örnekleri şunlardır:

şaru (صارو) (2b-13) (< şarığ) (ETG), ayru (ایرو) (57a-2) (< adrığ) (DLT)

Metnimizde söz sonu ünsüzleri düştüğü halde ünlüleri yuvarlaklaşmayan örnekler de bulunmaktadır:

şarı (صاری) (2b-2) (< şarığ) (ETG), katı (قتی) (55a-10) (< katığ) (DLT)

Yukarıda sıraladığımız sebepler dışında da Osmanlı Türkçesinde ve metnimizde düzlük-yuvarlaklık uyumundan çıkan sözcükler bulunmaktadır:

içün (ایچون) (1b-14) (< uçun) (DLT), kirpük (کریوک) (59b-10) (< kirpik) (DLT)

Eski Türkçe Döneminde düzlük-yuvarlaklık uyumuna aykırı olup Osmanlı Türkçesinde ve metnimizde uyuma giren sözcükler de vardır:

a) İlk hecesindeki yuvarlak ünlünün etkisiyle bazı sözcüklerin ikinci hecesindeki düzdar ünlü birkaç yerde, yuvarlaklaşıp uyuma girme eğilimi göstermektedir: kıru (قرو) (41b-6) (< kıru) (DLT), uyuşmak (اویوشماق) (55a-13) (< udiş-) (DLT)

b) İlk hecesi düz, ikinci hecesi yuvarlak ünlülü Eski Türkçe “bedü-” sözcüğü de ikinci hecesindeki yuvarlak ünlünün ilk hecedeki düz ünlüyü yuvarlaklaştırmasıyla uyuma girmiştir: büyük (بیوک) (58b-10)

Eklerde Görülen Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Aykırı Yapılar

1. Eski Türkçe Döneminde de Yuvarlak Ünlülü Olan Ekler:

Fülden İsim Yapma Eki -uğ/-ük: ağzı acuk (اغزی اجوق) (38a-16), göz delügi (کوزدلوکی) (56a-5), boğuk (بوغوق) (56b-11)

Ettirgenlik Eki -dur/-dür: öldürür (اولدرر) (7b-14), yédürürler (یدررلر) (43a-11)

Ettirgenlik Eki -ur/-ür: bişürdükleri (بشوردکلى) (11a-7)

Yön Gösterme Eki -aru/-erü: yoqaru (يوقرو) (24a-15) (KB)

Geniş Zaman Eki -(u)r/-(ü)r: olur (اولور) (22a-20), yuvarlanur (يورلنور) (8a-1), şarılır (صاريلور) (10b-15), perdelenür (پرده لنور) (58b-16), gelür (کلور) (39a-7)

Zarf-Fiil Eki -(y)u/-(y)ü: dèyü (ديو) (1b-12)

Sıfat-Fiil Eki -duq/-dük: olduqda (اولدقده) (1b-5), aldıkları (الدقلى) (19a-15), dedükleri (ديدوکلرى) (20a-2), düzdükleri (دوزدکلى) (22b-7), sürdükleri (سوردکلى) (41a-11)

Ek-fiil -dur/-dür (<durur): ağacdur (اڭاجدر) (42a-8), camurdur (جاموردر) (45b-16), böcekdür (بوچکدر) (46b-11), kökdür (کوکدر) (2b-8), sülükdür (سلوکدر) (48a-8)

2. Dudak Ünsüzleri Nedeniyle Osmanlı Türkçesinde ve Metnimizde Yuvarlak Ünlülü Olan Ekler:

1. Tekil Şahıs İyelik Eki -(u)m/-(ü): kılduğum (قلدوغم) (1b-2), yazmağımı (يازماغى) (1b-9)

1. Çoğul Şahıs İyelik Eki -(u)muz/-(ü)müz: imtiḥānumuzdur (امتحانمزدر) (7b-18), lisānlarumuza (لسانلرمزه) (1b-12)

Görülen Geçmiş Zaman 1. Tekil Şahıs Eki -dum/-düm: çalışdum (چالشدم) (1b-7), kıldum (قلام) (1b-9), şürū^c éyledüm (ايلدوم) (1b-10)

-p zarf-fiil ekinin bağlama ünlüsü Eski Türkçe Döneminde düzlük yuvarlaklık uyumuna girerken Osmanlı Türkçesinde yalnızca yuvarlak ünlülüdür ve eke dâhildir. Bu durum bazı sözcüklerin uyum dışına çıkmasına sebep olmuştur: bağlanub (بغلنوب)

(56a-19), kırılıb (قیریلوب) (59a-14), bitüb (بتوب) (59b-19), şişüb (شیشوب) (62a-3), inüb (اینوب) (62a-20)

3. -ğ/-g Ünsüzlerinin Düşmesi Sonucu Yuvarlaklaşan Ekler:

Sıfat Eki -lu/-lü (<-lığ/-lig): yapraklı (پیراقلو) (3a-17), hoşulu (ققولو) (7a-15), kumlu (قوملو) (9a-20), sinürlü (سنورلو) (21b-4), çekirdeklü (جکر دکلو) (12a-19)

Fiilden İsim Yapım Eki -(y)ucı/-(y)üci: Osmanlı Türkçesi Döneminde hem yuvarlak hem de düz ünlülü şekilleri kullanılan -ıcı/-ici, -ucı/-üci fiilden isim yapım ekinin ilk ünlüsü metnimizde çoğunlukla yuvarlak ünlülüdür:

kuşdurucu (قوصدروجی) (57a-4), kızdurucu (قزدروجی) (57a-20), bişürücü (بشورجی) (48a-13), öldürücü (اولدوروجی) (55b-17), yumşadıcı (یومشدیجی) (4a-10), titredici (تتره) (57a-1) (دجی)

4. Benzeşme Sonucu Yuvarlak Ünlülü Olan Ekler

İsimden İsim Yapım Eki -suz/-süz: nürsuz (نورسز) (58b-21), otsuz (اوتسز) (7b-1), yapraklısuz (پیراقسز) (4a-17), uykusuz (اویقوسز) (59b-14), öksüz (اوکسوز) (6b-17), gözsüz (کوزسوز) (44b-14), şehvetsüzlük (شهووتسز لک) (61b-1)

İsimden İsim Yapım Eki -cuğ/cük: oğlancuğlar (اوغلانجقار) (57a-15), mārulcuğ (مارلجق) (19b-14), kūrducuğları (قوردنجقاری) (17b-10), kabarcuğ (قبرجق) (61b-6), dilcük (دلجک) (61b-7)

İlgi Eki -(n)uğ/-(n)üğ: anuğ (انک) (27a-12), yarasanuğ (یراصه نک) (31b-2), boyanuğ (قوره بویه نک) (40b-1), dimāğuğ (دماغک) (59a-13), gözüğ (کوزک) (57b-9), gevdenuğ

(31a-2) (چچکینک) çiçeğinin (27a-5) (تره سینک) teresinin (60b-21) (کوده نک).

Sözcük Kök ve Gövdelerindeki Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Aykırı Düzlükler:

1. Eski Türkçe Döneminden Beri Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Aykırı Olarak

Düz Ünlülü Olan Sözcükler: kırımak (قوریمق) (58a-4), toğrı (طغری) (59a-20)

Ancak, “kuru” [(قورو) (36b-3)] örneğinde olduğu gibi, ilk hecedeki yuvarlak ünlünün etkisiyle birkaç yerde, yuvarlaklaşp uyuma girme eğilimi görölmektedir.

Eklerdeki Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Aykırı Düzlükler:

1. Eski Türkçeden beri düz ünlülü olan aşığıdaki ekler düzlük-yuvarlaklık uyumuna aykırı olarak sürekli düz ünlülüdür:

a. İsimden İsim Yapım Eki -cı/-ci: mūmcılar (مومجیلر) (37b-10), helvācılar (حلواجیلر) (54a-5), boyacılar (بویاجیلر) (4b-7), kıyumcılar (قیومجیلر) (20b-17), demürciler (دمورجیلر) (22a-21)

b. 3. Tekil Şahıs İyelik Eki -ı/-i, -sı/-si: ağacı (اغاجی) (22b-2), diken (دکنی) (23b-9), ağrısı (اغریسی) (55a-3), tarusu (طاروسی) (23a-10), elçesi (الچه سی) (7b-3)

Metnimizde 3. tekil şahıs iyelik ekinin yuvarlak ünlülü olduğu iki sözcük tespit edilmiştir: teke şakalı (تکه صقالو) (5a-7), kökünü (کوکونی) (32a-14)

c. Aitlik Eki -ğı/-gi, -kı/-ki: içindeki (ایچنده کی) (50a-17)

d. Öğrenilen Geçmiş Zaman Eki -mış/-miş: olmuş (اولمش) (55b-15), demişler (دیمشler) (14b-3), kalmış (فالمش) (55b-3)

f. 2. Tekil Şahıs Pekiştirmeli Emir Eki -ğıl/-gil: Bu ek, düz ünlülüdür: bilgil (بلکل) (1b-1). Metnimizde ekin -ğıl’lı şekli kullanılmamış, -gil şekliyse bil- fiili için ve sadece

bir defa kullanılmıştır.

g. Öğrenilen Geçmiş Zaman Sıfat-Fiil Eki -mış/-miş: yanmış bakır (یانمش باقر) (26a-17), yunmuş bakam (یونمش بقم) (47b-3), berelenmiş kimesne (برلنمش کمسنه) (59a-3), döğülmüş za^cferān (دوکلمش زعفران) (14b-2), bişmiş a^ta şoğanı (بیشمش اطه صوغانی) (7a-18)

2. Osmanlı Türkçesi ve Eski Anadolu Türkçesi Dönemlerinden Önce Kullanılmayan (Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Aykırı) Sürekli Düz Ünlülü Ekler:

Zarf-Fiil Eki -ıcağ/-icek: ılıcağ (ایلجق) (20a-11)

3. Osmanlı Türkçesi Döneminde Yuvarlak Ünlülü Olup Metinde -Bazen- Düzlük-Yuvarlaklık Uyumuna Girerek Ünlüsü Düzleşen Ekler:

Sıfat eki -lu/-lü (<-lığ/-lig): sıñurlı (سنورلی) (23b-6), mūmlı (موملی) (44b-14), çiçekli (چچکلی) (3a-2)

Fiilden İsim Yapım Eki -(y)ucı/-(y)üci: Osmanlı Türkçesi Döneminde hem yuvarlak hem de düz ünlülü biçimleri kullanılan bu ekin, metnimizde de yuvarlak ve düz ünlülü biçimleri kullanılmıştır: yumşadıcı (یومشدیجی) (4a-10), titredici (تتره دجی) (57a-1), kuşdurucu (قوصدروجی) (57a-4), kızdurucu (قزدروجی) (57a-20), bişürücü (بشورجی) (48a-13), öldürücü (اولدوروجی) (55b-17)

2.1.1.3. Ünlü Değişimi

2.1.1.4. Yuvarlaklaşma:

Yuvarlaklaşma eğiliminin oldukça net olarak görüldüğü Osmanlı Türkçesinde, bu yuvarlaklaşmaların çeşitli sebepleri bulunmaktadır:

1. Dudak Ünsüzleri Nedeniyle: Sözcük kök ve gövdelerindeki b, p, m, v dudak

ünsüzlerinin yanlarında bulunan dar ı/i ünlülerinin metnimizde yuvarlak şekilleri görülmektedir: demür (دمور) (39a-11) (<temir) (KTG), semüz (سموز) (47b-2) (<semiz) (KB)

2. -ğ/-g Ünsüzlerinin Düşmesi Nedeniyle: Eski Türkçedeki sözcük sonu -ğ/-g ünsüzleri düşerken kendinden önceki ünlüyü yuvarlaklaştırmıştır: şaru (صارو) (2b-13) (<şarığ) (ETG)

Sözcük sonu ünsüzleri düştüğü halde ünlüleri yuvarlaklaşmayan sözcükler de bulunmaktadır: acı (اجى) (48b-2), katı (قتى) (55a-10)

3. Benzeşme Nedeniyle: Metnimizde, Eski Türkçe Döneminde düzlük-yuvarlaklık uyumuna aykırı olarak düz ünlülü olan ancak Eski Anadolu Türkçesi Döneminde uyuma girerek düz ünlüleri yuvarlaklaşan ve Osmanlı Türkçesi Döneminde de bu yuvarlaklığı koruyan sözcükler vardır:

a) İlk hecesinde yuvarlak ünlü bulunan bazı sözcüklerin, ikinci hecesindeki düz-dar ünlü, ilk hecedeki yuvarlak ünlünün etkisiyle birkaç yerde yuvarlaklaşıp uyuma girme eğilimi göstermektedir:

ķuru (قورو) (38a-7) (<ķurı) (KB), uyuşmak (اويوشماق) (55a-13) (<udış-) (DLT)

b) İlk hecesi düz, ikinci hecesi yuvarlak ünlülü Eski Türkçe bedü- sözcüğünde de b dudak ünsüzünün ve ikinci hecedeki yuvarlak ünlünün etkisiyle ilk hecedeki düz ünlünün yuvarlaklaştığı görülmektedir: büyük (بيوك) (57b-8)

Eklere Görülen Yuvarlaklıklar

Dudak ünsüzlerinin etkisiyle ünlüleri yuvarlaklaşan ekler:

1. Tekil ve Çoğul Şahıs İyelik Eki -(u)m/-(ü)m, -(u)muz/-(ü)müz: kılduğum (قلدوغم)

(1b-2), yazmağımı (يازمغمی) (1b-9), imtihanumuzdur (امتحانمزدردر) (7b-18),
lisānlarumuza (لسانلرمزه) (1b-12)

Görülen Geçmiş Zaman 1. Tekil Şahıs Eki -dum/-düm: çalışdum (چالشددم) (1b-7),
kıldum (ققدم) (1b-9), şürū' eyledüm (شروع ایلدوم) (1b-10)

-p zarf-fiil ekinin bağlama ünlüsü Eski Türkçe Döneminde düzlük-yuvarlaklık uyumuna girerken, Osmanlı Türkçesi döneminde sadece yuvarlak ünlüdür ve eke dâhil olmuştur. alub (الوب) (19a-12), şafālanub (صفالانوب) (1b-14), olub (اولوب) (39b-9), görüb (کورب) (1b-9), şişüb (شیشوب) (62a-3)

2. -ğ/-g Ünsüzlerinin Düşmesi Sonucu Yuvarlaklaşan Ekler:

Sıfat Eki -lu/-lü (<-lığ/-lig): sıtmalu (ستمه لو) (62a-17), ağulu (اغولو) (7b-9), yapraklı (يپراقلو) (3a-17), koku (ققولو) (7a-15), kumlu (قوملو) (9a-20), sinürlü (سنورلو) (21b-4), dişilü (دشیلو) (7b-8), cekirdeklü (جکردکلو) (12a-19), çiçeklü (چچکلو) (8b-18)

Fülden İsim Yapım Eki -(y)ucı/-(y)üci: Osmanlı Türkçesi Döneminde hem yuvarlak hem de düz ünlülü biçimleri kullanılan bu ekin, metnimizde de yuvarlak ve düz ünlülü biçimleri kullanılmıştır: kuşdurucu (قوصدروجی) (57a-4), kızdurucu (قزدروجی) (57a-20), bişürücü (بشورجی) (48a-13), öldürücü (اولدوروجی) (55b-17), yumşadıcı (يومشديجی) (4a-10), titredici (تتره دجی) (57a-1)

3. Benzeşme Sonucu Yuvarlaklaşan Ekler

İsimden İsim Yapım Eki -suz/-süz: nürsuz (نورسنز) (58b-21), otsuz (اوتسنز) (7b-1), yapraksız (يپراقسنز) (4a-17), uykusuz (اويقوسنز) (59b-14), öksüz (اوکسوز) (6b-17), gözsüz (کوزسوز) (44b-14), şehvetsüzlik (شهوتسنزلك) (61b-1)

İsimden İsim Yapım Eki -cuğ/cük: oğlancuğlar (اوغلانچقار) (57a-15), mārulcuğ (مارلجق) (19b-14), kūrđancuğları (قوردنچقارلى) (17b-10), kabarcuğ (قبرجق) (61b-6), dīlcük (دلجك) (61b-7)

İlgi Eki -uñ/-üñ, -nuñ/-nüñ: anuñ (انك) (27a-12), yarasanuñ (يراصه نك) (31b-2), boyanuñ (قره بويه نك) (40b-1), dimāguñ (دماغك) (59a-13), gözüñ (كوزك) (57b-9), gevdenüñ (كوده نك) (60b-21), teresinüñ (تره سينك) (27a-5), çiçeginüñ (چچكينك) (31a-2)

Fülden Fiil Yapan Çatı Eklerinin Koruyucu Ünlüsü: Metnimizde çatı eklerinin koruyucu ünlülerinin hem düz, hem de yuvarlak biçimleri bulunmaktadır: dök-ül-ür (دوكولور) (43b-21), büz-ül-mek (بوزولمك) (57a-17), süz-ül-miş (سوزلمش) (25a-2), bur-ul-mağ (بورولمق) (63a-9), tut-ul-mağ (طوتلماق) (55a-15), terkīb ol-ın-mış (اولنمش) (23b-2), üz-il-en (اوزيلن) (56b-2)

2.1.1.5. Düzleşme:

Sözcük Kök ve Gövdelerinde:

a) Eski Türkçe “üçün” sözcüğünde ilk hecedeki ü ünlüsü, ç’nin etkisiyle daralmış ve düzleşmiştir: içün (ايچون) (51a-21) (< üçün) (BKD6)

b) Eski Türkçede yuvarlak ünlülü olan “tüp” sözcüğünün ünlüsü daralarak düzleşmiştir: develik dibi (دوه لك دى) (3b-13) (< tüp) (DLT)

Ünlüsü Düzleşen Ekler:

a) **İsim Yapım Eki -lık/-lik:** Metnimizde düz ünlülü olan bu ek, bazen düzlük-yuvarlaklık uyumuna girerek yuvarlaklaşmıştır: delülük (دلولك) (56b-16), şehvetsüzlik (شهوتسزلك) (61b-1), susuzluk (سوسزلوق) (60b-19)

b) Fiilden Fiil Yapan Çatı Eklerinin Koruyucu Ünlüsü: Metnimizde çatı eklerinin koruyucu ünlülerinin hem düz, hem de yuvarlak biçimleri bulunmaktadır: terkīb ol-in-miş (اولنمش) (23b-2), üz-il-en (اوزیلن) (56b-2), dök-ül-ür (دوکولور) (43b-21), büz-ül-mek (بوزولمک) (57a-17), süz-ül-miş (سوزلمش) (25a-2), bur-ul-mağ (بورولمق) (63a-9), tut-ul-mağ (طوتلماق) (55a-15)

Osmanlı Türkçesi Döneminde Yuvarlak Ünlülü Olup Metnimizde -Bazen- Ünlüsü Düzleşen Ekler:

a) Sıfat Eki -lu/-lü (<-lığ/-lig): sıjürli (سنورلی) (23b-6), mūmlı (موملی) (44b-14), çiçekli (چچکلی) (3a-2)

b) Fiilden İsim Yapım Eki -ucı/-üci: yumşadıcı (یومشدیجی) (4a-10), titredici

(تتره دجی) (57a-1)

c) Ettirgenlik Eki -ur/-ür: Osmanlı Türkçesinde yuvarlak ünlülü olan bu ekin, metnimizde sadece bir örnekte düz ünlülü kullanımına rastlanmıştır: çıkarırlar (چقررلر) (48a-11)

2.1.1.6. Genişleme:

Eski Türkçedeki “ıgaç” sözcüğünün, sözcük başı ünlüsü genişlemiş, sözcük “ağaç” şekline dönüşmüştür: ağacı (اجاجی) (48a-19), (<ıgaç) (BGTG)

2.1.1.7. Ünlü Düşmesi: karnından (قارندن) (17a-16) (<kar-ı-nından), ağzına (اغزینه) (34b-6) (<ağ-ı-zına), burnı (بورنی) (35b-6) (bur-u-nı), gögsinde (کوکسنده) (58a-9) (gög-ü-sinde)

2.1.2. Ünsüzler

2.1.2.1. Sözcük Başı Ünsüzleri

2.1.2.1.1. b- ünsüzü

b- > v-

Eski Türkçe sözcük başı b ünsüzü, şu sözcüklerde v ünsüzüne dönüşmüştür: varınca (وارنجه) (55a-2) (< bar-), vèrseler (ويرسلر) (24b-1) (< ber-)

b- > p-

Eski Türkçe sözcük başı b ünsüzü yalnızca şu sözcükte p ünsüzüne dönüşmüştür: pek (پك) (58b-3) (< bek < berk) (DLT)

Metnimizde bu sözcük sadece iki yerde b'li kullanılmıştır: bek (بك) (26b-3,40b-18)

Diğer kullanımlar p'lidir.

b- > Ø

Eski Türkçe bol- “olmak” eyleminin sözcük başı b- sesi, v- üzerinden düşmüştür: olmak (اولمق) (55b-4).

p- = b-

Günümüz Türkçesinde sözcük başı b ünsüzünün p ünsüzüne dönüşmesi sonucu “pek” şeklini alan “bek” sözcüğünün metnimizde hem b'li ve hem de p'li şekilleri bulunmaktadır: bek (بك) (26b-3), pek (پك) (58b-3).

2.1.2.1.2. k- ünsüzü

k- > g-:

Eski Türkçe sözcük başı k ünsüzünün, yazıdan anlaşılacakla birlikte, bugünkü biçimlerine bakarak genellikle tonlulaştığı kabul edilmektedir:

gögsinde (كوكسنده) (58a-9), görüb (كورب) (1b-9), gönül (كوكل) (60b-14)

k- =k-

Metinden alınan aşağıdaki sözcüklerde bugünkü biçimlerine bakarak sözcük başı k ünsüzünün korunduğu kabul edilebilir: kendü (کندو) (1b-12), kesilmek (كسلك) (56b-13), kişi (کشی) (62b-14)

2.1.2.1.3. t- ünsüzü

t- > d-, t- = t-, t- ~ d-

t- > d-

Bu değişim, genellikle ince ünlülü sözcüklerde meydana gelmiştir:

dédükleri (دیدکری) (63a-17) (< te-) (DLT)

dil (دل) (59a-21) (< tıl) (DLT)

dürlü (درلو) (4b-8) (< türüg) (EUTS)

dirilmek (درلمک) (55a-5) (< tirig) (EUTS)

demür (دمور) (17a-18) (< temir) (ETG)

Art ünlülü sözcüklerde ise bu bakımdan karışıklık vardır.

t- = t-: Aşağıdaki örneklerde “t” korunmuştur:

talak (طلاق) (33b-20) (DLT)

şamar (طمر) (56b-13) (< şamır) (DLT)

şogurmak (طغرمق) (58b-10) (KB)

şoşuz (طقوز) (19b-14) (KTK)

şavara (طواره) (40a-18) (DLT)

tırmağ (طورمق) (58a-16) (DLT)

ıtutmağ (طوتمق) (57a-18) (DLT)

t-> d- Art ünlülü bazı sözcüklerde de t-> d- değişimi olmuştur:

dağı (دخی) (21b-13) (< tağı) (ETG)

t- ~ d- Aşağıdaki örneklerde t- ~ d- nöbetleşmesi görülmektedir:

dırnağ (درنق) (60a-20)

tırnağ (طرنق) (62b-1)

damagından (دماغندن) (61a-2)

ıtamağ (طمق) (55b-20)

ditremek (دتره مك) (61b-1)

ıtıtreğici (یتتره دجی) (57a-1)

dalın (دالن) (12b-5)

ıtalı (طالی) (23a-9)

demregü (دمره كو) (59a-12)

temregü (تمره كو) (59b-16)

2.1.2.2. Sözcük İçi ve Sözcük Sonu Ünsüzleri

2.1.2.2.1. -b ünsüzü

-b > Ø:

Metinde Eski Türkçedeki “sub” sözcüğünün yalın biçiminde -b sesinin –v sesi

üzerinden düştüğü bir örnek bulunmaktadır: şu (صو) (49a-6) (< sub) (ETG)

2.1.2.2.2. -d- ünsüzü

-d- > -y-:

Eski Türkçenin sözcük içi “d”leri y sesine dönüşmüştür:

ayağ (ایق) (59b-15) (< adağ) (ETG)

böyü-k (بيوك) (22b-18) (< bedük) (DLT)

eyü (ايو) (56a-19) (< edgü) (KB)

uyumamağ (اويوممق) (59b-14) (< udı-) (ETG)

2.1.2.2.3. -ğ-, -g-, -ğ, -g ünsüzleri

-ğ- > -v-:

şovukdan (صوفدن) (60b-4) (< şoğı-) (DLT)

ğ, g > Ø

Eski Anadolu Türkçesi Döneminde düşen çok heceli sözcüklerin ve eklerin sonundaki -ğ/-g'lerin metnimizdeki bazı örnekleri şunlardır:

a) Çok Heceli Sözcüklerin Sonunda:

dirilmek (درلمك) (55a-5) (< tirig) (EUTS)

katı (قتى) (3b-11) (< katığ) (DLT)

şaru (صارو) (2b-13) (< şarığ) (ETG)

ayru (ايرو) (57a-2) (< adrığ) (DLT)

b) Eklerin Sonunda:

Sıfat Eki -lığ/-lig:

tatlu (طتلو) (12a-19) (< lığ)

dürlü (درلو) (41a-4) (< lig)

kuyruklu (قويروقلو) (45b-2) (< lığ)

eriklü (اركلو) (52a-3) (< lig)

kanlu (قائلو) (56b-15) (< lıg)

Belirtme Hâli Eki: Metnimizde Eski Türkçenin -(ı)ğ/-(i)g belirtme hâl eki ünsüzü düşmüş, ekin koruyucu ünlüsü ek durumuna geçmiştir:

kabarcuğı (قبار جوغی) (55a-14) (< kabarcuğ-ıg)

böcegi (بوجگی) (55a-14) (< böcek-ig)

şuyı (صوی) (43b-16) (< şu-y-ıg)

c) Ek veya Hece Başında:

Aşağıdaki eklerin başındaki ğ-/g- ünsüzü düşmüştür.

Yönelme Hâl Eki -a/-e < -ğa/-ge: ağrısına (اغر یسنه) (55b-20), şuyına (صوینه) (5b-18), südlüsine (سودلوسنه) (18a-7)

İsimden Geçişli Fiil Türetme Eki -ar/-er < -ğar/-ger: ağarmak (اغر مق) (62a-11)

Yön Gösterme Eki -aru/-erü < -ğaru/-gerü: yoğaru (یوقرو) (24a-15) (< yoğaru)

Sıfat-Fiil Eki -an/-an < -ğan/-gen: yapış-an kene (یایشن کنه) (9a-4), çık-an kepek (چقن) (14a-2), ol-an (اولان) (14b-1)

Zarf-fiil Eki -ınca/-ince < -gınça/-ginçe: varınca (وارنجه) (55a-2)

2.1.2.2.4. -k-, -k-, -k-, -k ünsüzleri

-k->-h-:

Bu değişim metnimizde sadece üç sözcükte görülmektedir: dağı (دخی) (56a-9) (< tağı) (ETG), ayahlu (ایخلو) (54a-16), yoğsul (یوجسول) (40a-16)

-k-, -k > -ğ-, -g

a) Aslî uzun ünlü ile kurulmuş tek heceli sözcüklerin sonundaki tonsuz ğ ünsüzü, ünlü ile başlayan bir ekten önce tonlularak ğ ünsüzüne dönüşür: ağıla ‘akıyla’ (beyazıyla) (اغيله) (57b-8)

b) İki ve daha çok heceli sözcüklerin sonundaki $-\text{ğ}$ ve $-\text{k}$ ünsüzleri, sözcük ünlüyle başlayan bir ek aldığı anda tonlularak $-\text{ğ}$ ve $-\text{g}$ 'ye dönüşürler.

çiçeği (چچكى) (7a-10)

ğabuğınun (قبو غنك) (4a-18)

köbüğü (كوبكى) (17a-11)

ğulağa (قولغا) (58a-17)

erige (اركه) (2a-19)

ëtdüğü (ايتدوكى) (1b-4)

$-\text{ğ}, -\text{k} > \emptyset$

Sözcük sonunda bulunan $-\text{ğ}/-\text{k}$ ünsüzleri, sözcük, son sesinde $-\text{ğ}/-\text{k}$ ünsüzü bulunduran $-\text{cuğ}/-\text{cük}, -\text{cağ}/-\text{cek}$ küçültme eklerinden birini aldığı anda düşer:

ılıcağ (اليجق) (20a-11) ($< \text{ılık}$), ufacuğ (اوفاجق) (22b-19)

2.1.2.2.5. -l- ünsüzü

$-\text{l} > \emptyset$

getürüb (كتورب) (1b-9) ($< \text{keltür-}$) (EUTS)

Eski Türkçenin “ol” zamir ve sıfatı, metnimizde de “ol” biçimindedir:

ol (اول) (48b-8), oldur (اولدر) (12b-10)

2.1.2.2.6. –p ünsüzü

-p > -b

Tek heceli bazı sözcüklerin sonundaki tonsuz p ünsüzü, ünlü ile başlayan bir ekten önce tonlularak b ünsüzüne dönüşür: dibi (دبى) (2a-3), kabı (قبى) (29b-19)

2.1.2.2.7. –t ünsüzü

-t > d-

a) Tek heceli sözcüklerin sonundaki tonsuz t ünsüzü, ünlü ile başlayan bir ekten önce tonlularak d ünsüzüne dönüşmektedir: südi ‘süti’ (سودى) (30b-21)

b) İki ve daha çok heceli sözcüklerin sonundaki -t ünsüzü, sözcük ünlüyle başlayan bir ek aldığı anda tonlularak -d’ye dönüşür:

titredici (تتره دجى) (57a-1), yumşadıcı (يومشديجى) (4a-10)

2.1.2.3. Tonlulaşma:

2.1.2.3.1. Aslî Uzun Ünlüler Nedeniyle Tonlulaşma:

Aslî uzun ünlü ile kurulmuş tek heceli sözcüklerin sonundaki tonsuz p, t, k, k, ve ç ünsüzleri, ünlü ile başlayan bir ekten önce tonlularak b, d, ğ, g ve c ünsüzlerine dönüşürler:

südi (سودى) (10a-6)

dibi (دبى) (15b-20)

çiçeği (چچكى) (16a-8)

2.1.2.3.2. Ünlüler Arası Durumda Tonlulaşma:

t > d: İki ve daha çok heceli sözcüklerin sonundaki -t ünsüzü, sözcük ünlüyle başlayan bir ek aldığı anda tonlularak -d’ye dönüşür: titredici (تتره دجى) (57a-1), yumşadıcı

(یومشدیجی) (4a-10)

2.1.2.4. Ünsüz Türemesi:

2.1.2.4.1. v- Türemesi:

Metnimizde vur- (<ur-) sözcüğünde görülmektedir. Metinde bu sözcüğün hem “ur-” hem de “vur-” biçimleri kullanılmıştır:

vurur (ورر) (61b-19), urur (اورر) (60-10)

2.1.2.4.2. -y- Türemesi: Türkçenin yapısı gereği, ünlüyle biten bir köke, yine ünlüyle başlayan bir ek geldiğinde araya -y- yardımcı ünsüzü girmektedir: alma-y-a (المایه) (6a-1), sirke-y-e (سركیه) (27a-1), tala-y-ana (طلاینه) (24a-15), dè-y-ü (دیو) (1b-12)

“ile” edat ve bağlacı ünlü ile biten kök ve gövdelere geldiğinde araya -y- yardımcı ünsüzü girer: oğlan sidügi-y-ile (اوغلا سدوکیله) (47a-17), şu-y-ıla (صویلّه) (50a-5), ağrısı-y-ıla (اغر سییله) (55a-13)

2.1.2.5. Ünsüz İkizleşmesi:

Eski Türkçede bulunan sözcük içi “s” ünsüzü birkaç örnekte, bazı seslerin düşmesi ya da değişmesi sonucu ikizleşmiştir:

issi (اسی) (38b-20) ‘sıcak’ (< isig) (ETG), yaşşı (یصی) (13a-18) (< yaşı) (DLT)

2.1.2.6. Ünsüz Uyumu:

Tonsuz ünsüzle biten kök ve gövdelere gelen eklerin başındaki tonlu ünsüzler bu dönemde ve metnimizde bazı eklerin kalıplaşmış şekilleri sebebiyle uyuma girmemektedirler: barmağda (برمقده) (58a-19), toprağdan (طپراقدن) (14a-12), yürekde (بورکده) (27b-1), elekden (الکدن) (19a-2), balıkdur (بالقدر) (24a-7)

2.1.2.7. Hece Yitimi:

Bu ses olayına metnimizdeki tek örnek, ek-fiil olarak kullanılan durur'un -dur/-dür şeklinde ekleşmiş biçimidir.

çibandur (چباندر) (56b-14), gibidür (گبیدر) (7b-3), nesnedür (نسنه در) (28a-13), aқdur (اقدر) (16b-10)

2.2. Biçim Bilgisi

2.2.1. Sözcük Yapımı

2.2.1.1. İsimden İsim Yapan Ekler:

2.2.1.1.1. **-caқ/-cek:** İsimlerden, küçültme ifade eden isimler türetir.

ılıcaқ (ایلجق) (38a-10), böyücek (بیوجک) (13a-18)

2.2.1.1.2. **-cı/-ci, -çı/-çi:** İsimlerden, meslek ve uğraşı isimleri türetir.

demürciler (دمورجیلر) (22a-21), mūmcılar (مومجیلر) (30b-12), boyacılar (بویاجیلر) (45a-12)

2.2.1.1.3. **-cuқ/-cük:** İsimlerden, küçültme ve sevgi ifade eden isimler türetir.

oğlancuқlar (اوغلانجقار) (57a-15), ufacuқ (اوفاجق) (49a-10), azcuқ (ازجق) (15b-5), қabarcuқ (қабржц) (61b-6), dılcük (دلجک) (61b-7)

2.2.1.1.4. **-ca/-ce:** Millet adlarından dil adları türetir.

türkce (تورکجه) (48a-16), yūnānca (یونانجه) (20a-5), rūmca (رومجه) (47a-6)

2.2.1.1.5. **-lıқ/-lik:** İsimlerden soyut isimler türeten işlek bir ektir. Metnimizde düz ünlülü olan bu ek, bazen düzlük-yuvarlaklık uyumuna girerek yuvarlaklaşmıştır: delülük (دلولک) (56b-16), şehvetsüzlik (شهوتسزلك) (61b-1), susuzluқ (سوسزلوق) (60b-

19), düşkünlük (دوشکونلک) (63a-14)

Metinde dikkat çeken bir özellik de **lık/g, lik/g** ekinin Arapça ve Farsça kökenli sözcüklere eklendiğinde bazen kalın ünlülü şeklinin kullanılması ve bu kullanımın da kalınlık incelik uyumunu bozmasıdır: hafifliğine (حفيف لغنه) (57b-4)

2.2.1.1.6. -lu/-lü (< -lıg/-lig): İsimlerden isim türeten en işlek ektir. Metnimizde genellikle yuvarlak şekli kullanılmış olup birkaç yerde düz örneklerine de rastlanmıştır:

koşulu (ققولو) (7a-15), kumlu (قوملو) (9a-20), siğürlü (سنورلو) (21b-4), çekirdeklü (جکردکلو) (12a-19), çiçeklü (چچکلو) (3a-18), siğürlü (سنورلی) (23b-6), mümlü (موملی) (44b-14), çiçekli (چچکلی) (3a-2)

2.2.1.1.7. -(i)nci/-(i)nci, -(u)ncı/-(ü)nci: İsimlerden sıra sayı sıfatları türetir: beşinci (بشنجی) (57a-6)

2.2.1.1.8. -suz/-süz: Yokluk bildiren isimler türeten ektir.

otsuz (اوتسنز) (7b-1), öksüz (اوکسوز) (6b-17), gözsüz (کوزسوز) (44b-14)

2.2.1.2. Fiilden İsim Yapan Ekler

2.2.1.2.1. -di/-di, -du/-dü: Edilgen çatı eki -(i)n üzerine gelen isim yapım ekidir.

şıyrındusı (صیرندوسی) (59a-7)

2.2.1.2.2. -gan/-gen: Aslında sıfat-fiil ekidir.

ısırgan (اصرغان) (2a-1), terlegen (ترلکن) (62a-8)

2.2.1.2.3. -ma/-me: Aslında isim-fiil eki olan bu ek, kalıcı isimler de yapar: sıtma

(ستمه) (62b-15), yalama (يلامه) (59b-14), sürme (سرمه) (3a-16)

2.2.1.2.4. -mağ/-mek: Aslında isim-fiil eki olan bu ek, kalıcı isimler de yapar: yémek

(يمك) (59b-2)

2.2.1.2.5. -u/-ü (< -ığ/-ig): Fiillerden isim türetir.

sancu (سنجو) (61a-8), buruya (بورويه) (24b-1)

2.2.1.2.6. -(y)ucı/-(y)üci, -(y)ıçı/-ıcı (-ığçı/-igçi): Osmanlı Türkçesi Döneminde hem

yuvarlak hem de düz ünlülü şekilleri kullanılan -ıcı/-ıcı, -ucı/-üci fiilden isim yapım

ekinin ilk ünlüsü metnimizde çoğunlukla yuvarlak ünlülüdür: kuşdurucu (قوصدروجی)

(57a-4), kızdurucu (قزدروجی) (57a-20), bişürücü (بشورجی) (48a-13), öldürücü

(اولدوروجی) (55b-17), yumşadıcı (يوشديجی) (4a-10), titredici (تتره دجی) (57a-1)

2.2.1.2.7. -uğ/-ük: Fiillerden isim türetir.

boğuk (بوغق) (56a-4), mçkırık (انجقرق) (55b-13), öksürük (اوکسروک) (58a-12), delügi

(دلوكی) (62a-5)

2.2.1.3. İsimden Fiil Yapan Ekler

2.2.1.3.1. -a/-e: İsimlerden hem geçişli hem geçişsiz fiiller türetir.

benzer (بکزر) (3b-11), kınamak (قانه مق) (58a-3), oynamak (اوينماق) (61a-19)

2.2.1.3.2. -(a)l/-(e)l: İsimlerden, geçişsiz fiiller türeten yapım ekidir.

incelen (انجه لن) (57b-12), koyulduralar (قوبلدوره لر) (24a-11)

2.2.1.3.3. -(a)r/-(e)r: İsimlerden geçişsiz fiiller türetir.

ağarmak (اغرمق) (62a-11), çıkarmak (چقرمق) (56a-18), gideren (کيدرن) (57b-12)

2.2.1.3.4. -la/-le: İsimlerden, hem geçişli hem geçişsiz fiiller türeten işlek bir ektir.

tarlanmağ (طارلنمق) (61a-16), çapaqlanmağ (چپاقلنمق) (61b-10), terlegen (ترلگن) (62a-8), berelenmek (بره لنمك) (60a-7), perdelenmek (پرده لنمك) (60b-16), irinlenmek (اركلنمك) (55b-12)

2.2.1.4. Fiilden Fiil Yapan Ekler:

2.2.1.4.1. Edilgen çatı eki:

-(ı)l/-(i)l: Ünsüz ile biten fiillere gelen edilgen çatı ekidir. Ekin bağlayıcı ünlüsü genellikle düzdür. Ancak metnimizde bu ünlünün uyuma girip yuvarlaklaştığı örnekler de bulunmaktadır: yarılmak (يارلمق) (56a-10), kesilmek (كسيلمك) (56b-13), egilmek (اكلمك) (61b-15), boğulmak (بو غلمق) (56b-19), şoyulmuş (صويلمش) (29b-19), dökülür (دوكولور) (43b-21), büzülmek (بوزلمك) (57a-17)

-n: Ünlü ile biten fiillere gelen çatı ekidir.

ısla-n-an (اصلنان) (51a-21), ye-n-mek (ييينمك) (58a-6)

2.2.1.4.2. Dönüşlü Çatı Eki:

-(ı)n/-(i)n: Metinde bu ekin koruyucu ünlüsü genellikle düzdür; ancak çok seyrek olarak uyuma girip yuvarlaklaştığı da görülmektedir: ağrınmağa (اغرینمغه) (57a-12), olınan (اولینان) (19a-16), süründüğü (سوروندوکی) (46a-19)

2.2.1.4.3. İşteş Çatı Eki:

-(ı)ş/-(i)ş:

gicişür (كجیشور) (58b-10)

2.2.1.4.4. Ettirgen Çatı Eki:

Hem geçişli hem de geçişsiz fiillerden geçişli fiiller türeten ettirgen çatı ekleri:

-dur/-dür: öldürür (اولدرر) (7b-14), yédürürler (پدررلر) (43a-11)

Geçişsiz fiillerden geçişli fiiller türeten ettirgen çatı ekleri:

-ur/-ür: bişürdükleri (بشوردكلرى) (11a-7), düşürür (دوشرر) (24b-1)

-ar/-er: gideren (كيدرَن) (48a-7), kopardı (قوپرسك) (12a-6), çıkardıkları (چقردقلىرى) (43b-10)

-(i)t/-(i)t: ditreden (دتره دن) (57b-10), eridür (اريدر) (15b-13)

2.2.2. İsimler

2.2.2.1. İsim Çekimi

2.2.2.1.1. Çokluk Eki:

-lar/-ler: kayalar (قيه لر) (26a-1), şızılar (صزيلر) (58b-4), kurdıldur (قوردلدر) (23a-2), türkler (توركلر) (18a-21), ekinlerde (اكنلرده) (54a-1)

2.2.2.1.2. İyelik Ekleri:

Osmanlı Türkçesinde ve metnimizde Eski Anadolu Türkçesinde de olduğu gibi iyelik eklerinin 1. tekil ve çoğul şahıslarında koruyucu ünlü her zaman yuvarlak, 3. tekil ve çoğul şahıslarda ise düz ve yuvarlak olarak kullanılmıştır:

1. Tekil Şahıs: -(u)m/-(ü)m: kıldugum (قلدوغم) (1b-2), yazmağımı (يازماغى) (1b-9)

3. Tekil Şahıs: -i(n), -i(n) / -u(n)/-ü(n), -sı(n)/-si(n): ağacı (اغاجى) (22b-2), dikenini (دكنى) (23b-9), ağrısı (اغرىسى) (55a-3), tarusı (طاروسى) (23a-10), elçesi (الچه سى) (7b-3), terin (ترين) (62a-8), dibin (دبن) (19a-12)

Metnimizde 3. tekil şahıs iyelik ekinin yuvarlak ünlülü olduğu iki sözcük tespit

edilmiştir: teke şakalu (تکه صقالو) (5a-7), kökünü (کوکونی) (32a-14)

1. Çoğul Şahıs: -(u)muz/-(ü)müz: imtiḥānumuzdur (امتحانمزد) (7b-18),
lisānlarumuza (لسانلرمزه) (1b-12)

3. Çoğul Şahıs: -ları/-leri: budakları (بداقلری) (50b-21), kurdaları (قوردلری) (27b-1),
kökleri (کوکلری) (25b-8), çiçekleri (چچکلری) (53b-16)

2.2.2.1.3. İsim Hâl Ekleri:

2.2.2.1.3.1. Tamlayan Hâli (genitif): -(n)uñ/-(n)üñ: anuñ (انك) (27a-12), tağuñ
(طاغك), devenüñ (دوه نك) (10a-10), veremüñ (ورمك) (56a-8)

2.2.2.1.3.2. Yönelme Hâli (datif): -a/-e: Ünlü ile biten sözcüklerde araya -y- bağlayıcı
ünsüzü girer: kalaya (قالايه) (24b-20), şığıra (صغره) (4a-6), güneşe (گونشه) (19b-6),
ayvaya (ايويه) (40b-15), defneye (دفعنه يه) (37a-15)

2.2.2.1.3.3. Bulunma Hâli (lokatif): -da/-de: aṭada (اطه ده) (51b-10), tarafında
(كوزنده) (60a-21), yemende (يمنده) (37a-16), gevdede (كوده ده) (56b-3), gözinde
(كوزنده) (60a-21)

2.2.2.1.3.4. Çıkma Hâli (ablatif): -dan/-den: yılından (بييلاندن) (17a-15), luğatdan
(لغندن) (1b-14), gökden (کوکدن) (13b-7), böğürden (بوگوردن) (61a-13), mekkeden
(مکه دن) (29b-12)

2.2.2.1.3.5. Belirtme Durumu (akuzatif): Metnimizde, belirtme durumu ekinin iki
şekli bulunmaktadır:

a) -(y)ı/-(y)i: Sözcüğün yalın haline ünsüz ile bitiyorsa -ı/-i, ünlü ile bitiyorsa araya -y-
koruyucu ünsüzü alarak gelir. 3. şahıs iyelik eklerinden sonra ise zamir n'si ile birlikte

kullanılır: yazmağımı (يازمغمی) (1b-9), nesneyi (نسنهء) (28b-18), esmāsını (اسماسنى) (1b-11), kökünü (كوكونى) (32a-14)

b) 3. Kişi İyelik Ekinden Sonra Gelen -n: ter-i-n (ترین) (62a-8), dib-i-n (دبن) (19a-12), ‘uşāre-si-n (عصاره سن) (1b-3)

2.2.2.1.3.6. Eşitlik Hâli (ekvatif): -ca/-ce: alınca (قالنجه) (7b-19), boyunca (بوينجه) (36a-14), dilince (دلنجه) (50b-19), irice (ايريجه)

2.2.2.1.3.7. Vasıta Hâli (enstrümental): Bu durum, bağlama edatı ile’nin ekleşmiş biçimi ile oluşmuştur: şuyıla (صويله) (50a-5), ağrısıyla (اغرسييله) (55a-13), gücile (كجيله) (58a-6), sidügiyile (سدوكييله) (47a-17), uruluğıyla (قرولغيله) (55a-14)

2.2.2.1.3.8. Yön Gösterme Eki (Direktif): -aru/-erü, -ra/-re: Yer zarfları türeten bu ekler metnimizde sadece bir sözcükte kullanılmıştır: yokaru (يوقرو) (24a-15)

2.2.3. Sıfatlar

2.2.3.1. Niteleme Sıfatları: Metnimizde görülen bazı niteleme sıfatları şunlardır:

irü (pāpādyadur) (ارو) (2a-10), acı (mārūl) (اجى) (9b-17), yanmış (baır) (يانمش) (12a-4), oğlu (kirpü) (اوقلو) (27a-1), a (sögüd) (اق) (28b-20), kızıl (avuna) (قزل) (37a-12), şaru (lālenün) (صرو) (50a-17), oar (ağac) (قوقر) (54a-17), galīz (yēldür) (غليظ) (55a-9), şovu (sıtma) (صوق) (55a-14), öldürücü (veremler) (اولدوروجى) (55b-17), kel (baş) (كل) (56a-12)

2.2.3.2. Belirtme Sıfatları: Bu sıfatlar işaret, sayı, belirsizlik ve soru sıfatlarıdır. Metnimizde görülen bazı belirtme sıfatları şunlardır:

2.2.3.2.1 İşaret Sıfatları: Metnimizde kullanılan işaret sıfatları “bu, ol ve şol”dur ve

bazı örnekleri şunlardır:

bu (‘ilme) (بو) (1b-5), şol (tālīb) (شول) (1b-14), ol (vilāyetde) (اول) (27b-13), şol (devāya) (شول) (38b-9), ol (diyārda) (اول) (48b-8)

2.2.3.2.2 Sayı Sıfatları: İsimleri sayı yoluyla belirten sıfatlardır. Metnimizdeki bazı örnekleri şunlardır:

2.2.3.2.2.1 Asıl Sayı Sıfatları: iki (kardaş kani) (ایکی) (22a-13), bês (edviyeden) (بیش) (49b-13), yedi (ayağlı) (بییدی) (54a-16), üç (gün) (اوج) (57b-11), on (yıl) (اون) (1b-6), toktuz (diplü) (طقوز) (19b-14), yigirmi sekiz (bāb) (یکرمی سکزی) (1b-13)

2.2.3.2.2.2. Sıra Sayı Sıfatları: bêsinci (gün) (بشنجی) (57a-6)

2.2.3.2.2.3. Üleştirme Sayı Sıfatları: -(ş)ar/-(ş)er ekiyle kurulan bu sıfatın metnimizde örneği bulunmamaktadır.

2.2.3.2.2.4. Belirsizlik Sıfatları: bir (taşdur) (بر طاشدر) (47b-12), her (gün) (هر) (55a-5), her bir (üstāda) (هر بر) (1b-4), her kangi (hılt) (هر قنغی) (60a-9)

2.2.3.2.2.5. Soru Sıfatları:

ne (resme) (نه) (1b-11), ne kadar (نه قدر) (10b-20)

2.2.4. Zamirler

Metnimizde kullanılan bazı zamirler şunlardır:

2.2.4.1. Şahıs Zamirleri: (ol, a) a-nuñ (انك) (9a-9), biz-de (بزده) (23b-6), (onlar) anlar-dan (انلردن) (1b-5)

2.2.4.2. İşaret Zamirleri: bu-nuñ (بونك) (23b-3), a-ndan (اندن) (41a-2), bunlar-dur (بونلردن) (20b-14)

2.2.4.3. Dönüşlülük Zamiri: kendü (کندو) (1b-12), kendüsi (کندوسی) (40b-18)

2.2.4.4. Belirsizlik Zamirleri: birisi (بريسى) (14a-13), biri (برى) (4a-19), her birin (هر برين) (1b-7)

2.2.5. Zarflar

2.2.5.1. Yer-Yön Zarfları: Metnimizde görülen bazı yer-yön zarfları şunlardır:

yokarı (يوقرو) (62a-3)

aşağı (اشغى) (55b-6)

aşağa (اشغه) (56a-10)

ön: (yellerün önine) (اوك) (8a-1)

üst: (taş üstünde) (اوست) (11a-8)

alt: (iki çene altı) (الت) (61b-15)

2.2.5.2. Zaman Zarfları: Metnimizde görülen bazı zaman zarfları şunlardır:

aşuzın: aşuzın ürbelüb silkinmek (اكسوزين) (61a-4)

şonra: sıtmadan şonra (صكره) (57a-13)

gice: gice (كيجه) (18a-15)

gün: gün (كون) (34b-1)

2.2.5.3. Durum Zarfları: Metnimizde görülen bazı durum zarfları şunlardır: boğuk söylemek (بوغق سويلمك) (56a-4), tiz tiz gerinmek (تيز تيز كرنمك) (57a-16), gücile görmek (كوجيله كورمك) (58a-6)

2.2.5.4. Miktar Zarfları: Metnimizde görülen bazı miktar zarfları şunlardır:

çok : baħr-ı kılzümnden çok(چوق) çıkar (12a-13)

azacuk : azcuk (ازجق) tatlu olur (15b-5)

2.2.5.5. Soru Zarfları: ne kadar (نه قدر) cevāb vērür imiş (10b-20)

2.2.6. Edatlar

2.2.6.1. Çekim Edatları: Metnimizde görülen bazı çekim edatları şunlardır:

2.2.6.1.1. Yahn Hâl ile Kullanılan Edatlar

düyü : luġat-ı müşkilāt-ı eczā düyü (د يو) ad vērüb (1b-12)

gibi : gice ilduz gibi (کبی) görünür (18a-15)

içün : devā içün (ايچون) işlanan nesne (51a-21)

ile, -(y)ıla/-(y)ile: göz karañuluġı ile (ایله) tutan ulaşuġ sıtma (57a-7), sevdāyıla (سودایله) baş çegzinmek (55b-11)

ķadar : ne ķadar (قدر) ķoyuna cevāb vērür imiş (10b-20)

üzre : ġurūf-ı teheccī üzre (اوزره) taħrīr ēdüb (1b-13)

2.2.6.1.2. Çıkma Hâli ile Kullanılan Edatlar

şonra : sıtmadan şonra (صكره) (57a-13)

2.2.6.2. Kuvvetlendirme Edatları:

daħı : ķaramuġ daħı (دخی) dērler (2a-4)

2.2.7. Baġlaçlar

Metnimizde görülen bazı bağlaçlar şunlardır:

dağı : ve dağı (دخی) nıbka yemişine dërler (36a-14)

ile : boğaz ile (ایله) burun arasında (58a-10)

kim : ammā kim (کم) taḥḳīki kırmīzī zanbaḳuḡ dibidür (7b-17)

nite kim : mezkūr ‘ilmün taḥşīlünde nite kim (نته کم) bal arusu her şükūfeden ‘uşāresin taḥşīl êtdügi mişālde (1b-3)

ki : bir ağacdur ki (اغاجدر کی) bādem ve sūsen yaprağına beḡzer (7a-11)

ve : erkegi ve (و) dişisi olur (8a-5)

2.2.8.Fiiller

2.2.8.1. Şahıs Ekleri:

Metnimizde örneği bulunan şahıs ekleri şunlardır:

2.2.8.1.1. Zamir Kökenli Şahıs Ekleri:

3. Tekil Şahıs: Ø: ola (اولا) (54b-3), olmaya (اولمه یه) (52a-9)

3. Çoğul Şahıs: -lar/-ler: ferāmūş êtmeyeler (ایتمیه لر) (1b-16)

2.2.8.1.2. İyelik Kökenli Şahıs Ekleri:

1. Tekil Şahıs: -m: çalışdum (چالشدم) (1b-7), beyān êyledüm (ایلدوم) (1b-13)

2. Tekil Şahıs: -ŋ: kōparsaḡ (قوپرسک) (12a-6)

3. Tekil Şahıs: Ø: girse (کرسه) (29b-8), kaysasa (قینسه) (7b-19)

3. Çoğul Şahıs: -lar/-ler: dërler (دیرلر) (2a-6), kōrlar (قورلار) (39a-20)

2.2.8.2. Fiil Çekimleri

Fiil çekimlerinde sadece metnimizde yer alan biçimler sıralanmıştır.

2.2.8.2.1. Basit Çekimler

2.2.8.2.1.1. Bildirme Kipleri

2.2.8.2.1.1.1. Görülen Geçmiş Zaman

1. Tekil Şahıs: **-dum/-düm:** kıldum (قَلم) (1b-9), şürū^c eyledüm (ايلدوم) (1b-10)

2.2.8.2.1.1.2. Öğrenilen Geçmiş Zaman

3. Çoğul Şahıs: **-mışlar-dur/-mışler-dür:** dëmiřler (ديمشلر) (40a-16), dëmiřlerdür (ديمشلردر) (9a-19)

2.2.8.2.1.1.3. Geniş Zaman

3. Tekil Şahıs: **-ar/-er,-ur/-ür:** çıkar (چقار) (12a-5), yağar (ياغار) (31a-19), düşer (دوشر) (44a-1), açılır (اچلور) (56a-13), olur (اولور) (56b-8)

3. Çoğul Şahıs: **-lar/-ler:** katarlar (قترلر) (17a-20), dërler (ديرلر) (44a-4), alurlar (الورلر) (51a-2), ölürler (ولورلر) (33b-17)

2.2.8.2.1.2. Dilek Kipleri

2.2.8.2.1.2.1. İstek

3. Tekil Şahıs: **-a/-e:** ola (ولا) (54b-3)

3. Çoğul Şahıs: **-a-lar/-e-ler:** ferāmūř étmeyeler (ايتميه لر) (1b-16)

2.2.8.2.1.2.2. Şart

2. Tekil Şahıs: **-san(ŋ)/-sen(ŋ):** kopardaŋ (قوپارسك) (12a-6)

3. Tekil Şahıs: **-sa/-se:** olsa (ولسه) (47b-5), girse (كرسه) (29b-8)

3. Çoğul Şahıs: -salar/-seler: kırsalar (قرسلر) (21b-11), otursalar (اوتورسلر) (13b-20), vërseler (ويرسلر) (24b-1)

2.2.8.2.1.2.3. Emir

Emir kipinde, her şahıs için ayrı köklerden gelen ekler kullanılmaktadır.

2. Tekil Şahıs: -ğıl/-gil: Metinde -ğıl/-gil sadece bil- fiili için kullanılmıştır: bilgil (بلگل) (1b-1).

2.2.8.2.2. Birleşik Çekimler

Metnimizdeki birleşik çekimler şunlardır:

2.2.8.2.2.1. Geniş Zamanın Rivayeti:

3. Tekil Şahıs: olurmış (اولورمش) (25a-1), dërler imiş (ديرلر ايمش) (7a-10)

2.2.8.2.2.2. Geniş Zamanın Şartı:

3. Tekil Şahıs: istifâde êderse (ايدرسه) (1b-15)

2.2.9. Ek-Fiil

a) Eserde isim soylu sözcüklerin yüklem olarak kullanılmasını sağlayan ek-fiilin şahıslara göre bütün çekimleri bulunmamaktadır.

Geniş Zaman 3. Tekil Şahıs: -dur/-dür: ziftdür (زفتدر) (5a-15), kuşdur (قوشدر) (9b-18), kengerdür (کنگردر) (22b-16)

Şart Kipi 3. Tekil Şahıs: -sa/-se: olsa (اولسه) (47b-5), girse (گرسه) (29b-8)

b) Fiillerin birleşik zamanlı çekimleri de, ek-fiil yardımı ile yapılmaktadır (bk.

2.2.8.2.1. birleşik çekimler).

2.2.10. Fiilimsiler

2.2.10.1. Zarf-Fiiller (Gerundium)

2.2.10.1.1. **-(y)u/- (y)ü:** dëyü (د يو) (1b-12)

2.2.10.1.2. **-ınca/-ince:** varınca (وارنجه) (55a-2)

2.2.10.1.3. **-iken < er-ken:** Ek-fiilin zarf-fiilli birleşik çekimidir. artar-ken (ارتارکن)

(24b-6)

2.2.10.1.4. **-(y)up/- (y)üp:** alub (الوب) (19a-12), inüb (اینوب) (62a-20)

2.2.10.1.5. **-madan/-meden:** burmadan (بورمدن) (55b-9), olmadan (اولمدن) (58a-21)

2.2.10.2. Sıfat-Fiiller (Partisip)

2.2.10.2.1. Geniş Zaman Sıfat-Fiileri:

2.2.10.2.1.1. **-an/-en (< -ğan/-gen):** yapışan kene (یایشن) (40a-18), ıslanan nesne (دنشورن) (51a-21), dökülen māddeye (دوکلن) (62a-20), ot denşüren kimesne (7a-5)

2.2.10.2.2. Geçmiş Zaman Sıfat-Fiilleri:

2.2.10.2.2.1. **-duğ/-dük:** olduğda (اولدقده) (1b-5), erişdükde (ایرشدکده) (1b-15)

2.2.10.2.2.2. **-miş/-miş:** yunmuş (یونمش) bakam (47b-3), şolmuş (صولمش) (58b-11), döğülmiş (دوکلمش) za‘ferān (14b-2), süzülmiş (سوزلمش) yogurd şuyına (25a-2)

2.2.10.2.3. Gelecek Zaman Sıfat-Fiili:

2.2.10.2.3.1. **-acağ/ecek:** oturacağ yeri (اوتورجق) (58a-8)

2.2.10.3. İsim-Fiiller

2.2.10.3.1. **-mağ/-mek:** boğaz boğulmağ (بو غلمق) (56b-19), oğlan toğurmağ (طغر مق) (58b-10), ma'de ekşimek (اکشمک) (61b-17), gücile görmek (کور مک) (58a-6)

BÖLÜM 3: İSTATİSTİKSEL VERİLER

Metnimizde kullandığımız çeviri yazı karakterleri Tablo 2’de gösterilmiştir.

Çalışmamızda elde ettiğimiz bazı istatistiksel veriler şunlardır:

Lügat-ı Müşkilât-ı Eczâ adlı eserde toplam 149.832 harf kullanılmış, harflerin ayrıntıları Tablo 3'te gösterilmiştir. Tablo 4'te sözcüklerin başlangıç harflerine göre sayıları verilmiştir. Tablo 5 ve 7'de ise eserde kullanılan fiil kök ve gövdelerinin ilk ve son harf sayıları gösterilmektedir. Ancak aynı fiil kök ve gövdesine gelen farklı ekler ve aynı fiil kök ve gövdelerinin birden fazla kullanımları dikkate alınmamıştır. (Metnimizde kullanılan fiil kök ve gövdelerinin tam sayıları için bkz. sıklık dizini.) Tablo 5'te yer alan fiillerin 26 tanesi “k” sesiyle, 21 tanesi de “b” sesiyle başlamaktadır (bk. Tablo 5). Tablo 7'de bulunan fiiller arasında ise en fazla “l” sesi ile sonlanan fiil olduğu görülmektedir (bkz. Tablo 7). Sözcük sonu harf kullanım sayıları Tablo 6'da yer almaktadır.

Metnimizde en fazla “dè-” eylemi kullanılmıştır (1359). Daha sonra ise “ot” (603) ve “bir” (599) kelimeleri gelmektedir. 5391 adet kelime bir kez, 801 adet kelime de iki kez kullanılmıştır.

Tablo 2: Kullanılan çeviri yazı (transkripsiyon) işaretleri

l	a, e	b	t
---	------	---	---

ب	b	ظ	z
پ	p	ع	c
ت	t	غ	g
ث	s	ف	f
ج	c	ق	k
چ	ç	ك	k-g-ŋ
ح	h	ث	ŋ
خ	ħ	ل	l
د	d	م	m
ذ	z	ن	n
ر	r	و	v
ز	z	ه-هـ	h-e
ژ	j	ی	y
س	s	ء	ʾ
ش	ʃ		
ص	ʂ		
ض	z		

Tablo 3. Harf kullanım sayıları

a	11193	ī	2860	ş	2425
ā	5603	j	31	t	2926
b	4785	k	3246	ţ	1309
c	2493	ķ	3973	u	4323
ç	1021	l	7736	ū	2449
d	6680	m	5494	ü	3716
e	15381	n	7793	v	1949
é	1561	ŋ	585	y	3190
f	1422	o	2061	z	2104
g	1733	ō	40	z̄	57
ġ	1966	ö	659	ž	332
h	948	p	681	z̄	206
ħ	1165	r	12886	‘	1380
ĥ	1273	s	3227	’	136
ı	5093	ş	1339		Toplam
i	7519	ş̄	883		149832

Tablo 4. Sözcük başı harf kullanım sayıları

a	1372	ī	13	ş	570
ā	141	j	10	t	670
b	2455	k	987	ţ	669
c	424	ķ	1744	u	120
ç	619	l	212	ū	14
d	2389	m	1716	ü	166
e	768	n	649	v	688
è	65	ŋ	0	y	1219
f	312	o	1127	z	358
g	784	ō	0	z̄	21
ğ	119	ö	90	ž	71
h	358	p	260	z̄	77
ħ	609	r	349	ç	435
ĥ	595	s	1047	ç	0
ı	62	ş	825		Toplam
i	374	ş	65		25618

Tablo 5. Fiil başı harf kullanım sayıları

a	15	ī	0	ş	1
ā	0	j	0	t	2
b	21	k	1	ţ	10
c	3	ķ	26	u	7
ç	8	l	0	ū	0
d	13	m	0	ü	4
e	6	n	0	v	3
é	5	ŋ	0	y	18
f	0	o	5	z	0
g	15	ō	0	ż	0
ġ	0	ö	4	ž	0
h	0	p	1	z̄	0
ħ	0	r	0	ç	0
ĥ	2	s	12	ç	0
ı	2	ş	12		Toplam
i	9	ş	0		205

Tablo 6. Sözcük sonu harf kullanım sayıları

a	1403	ī	1027	ş	376
ā	1071	j	5	t	377
b	374	k	791	ţ	103
c	509	ķ	844	u	281
ç	1	l	700	ū	98
d	361	m	597	ü	159
e	2266	n	2412	v	37
è	0	ŋ	326	y	79
f	143	o	0	z	410
g	70	ō	0	z̄	13
ğ	78	ö	0	ž	110
h	62	p	4	z̄	2
ħ	110	r	4670	ç	108
ĥ	48	s	404	ç	0
ı	4010	ş	39		Toplam
i	3456	ş	43		27977

Tablo 7. Fiil kökü ve gövdesi sonu harf kullanım sayıları

a	13	ī	0	ş	12
ā	0	j	0	t	12
b	0	k	4	ţ	0
c	0	ķ	8	u	3
ç	3	l	37	ū	0
d	9	m	0	ü	0
e	10	n	35	v	1
é	2	ŋ	0	y	2
f	0	o	1	z	3
g	2	ō	0	z̄	0
ġ	3	ö	0	ž	0
h	0	p	2	z̄	0
ħ	0	r	33	ç	0
ĥ	0	s	1	ç	0
ı	5	ş	2		Toplam
i	4	ş	0		207

Tablo 8. Metinde Kullanılan Fiiller

acı-	açıl-	ağar-	ağrı-	ağrın-	ağırsırd-
aķ-	al-	art-	at-	avla-	avlan-
avuğ-	ayıl-	az-	bağlan-	baķ-	baş-
bat-	beņze-	berelen-	bil-	biş-	bişür-
bit-	boğul-	boya-	boz-	bozul-	bul-
bulan-	bulun-	bur-	burul-	bük-	büzül-
cek-	cık-	cimşeş-	çal-	çalış-	çapaklan-
çegzin-	çek-	çezin-	çık-	çıkır-	dé-
denşür-	diril-	ditre-	ditred-	dög-	dögül-
dökül-	dön-	dürül-	düş-	düşür-	düz-
éd-	egil-	ek-	ekşi-	eņle-	ér-
erid-	eriş-	es-	ét-	éyle-	geç-
gegir-	gel-	gerin-	getür-	gici-	giciş-
gid-	gider-	gir-	git-	gög-	gör-
görün-	göster-	hınçkır-	horla-	ısın-	ışlan-
i-	iç-	in-	incel-	incin-	iņle-
irinlen-	iste-	işe-	ķal-	ķana-	ķat-
ķavla-	ķayna-	ķaynad-	kesil-	ķıl-	ķımıl-da-
ķımıl-dan-	ķır-	ķırıl-	ķızır-	ķızır-d-	ķo-
ķoķ-	ķoķut-	ķopar-	ķorķ-	ķoy-	ķoyul-d-
ķullan-	ķurı-	ķurtar-	ķurud-	ķuş-	ol-
olın-	oņul-	otur-	oyna-	öksür-	öl-
öldür-	örtül-	perdelen-	şafālan-	şagıl-	şakla-
şallan-	sancı-	şarıl-	segir-	sekle-	sev-
şıg-	şın-	sıyrıl-	silkin-	siņir-	şoķ-
şol-	şolu-	şoyul-	söyle-	söyün-	şuvar-
sür-	sürün-	süzül-	şiş-	şala-	şamla-
şap-	şarlan-	terle-	şogur-	toħmlan-	şolaş-
şoy-	şur-	şut-	şutul-	uç-	uğra-
ur-	uvış-	uyu-	uyuş-	uza-	ürbel-
ürper-	üt-	üzil-	var-	vér-	vur-
yağ-	yaķ-	yan-	yap-	yapış-	yaralan-
yarıl-	yat-	yayıl-	yè-	yédür-	yèn-
yetiş-	yıkıl-	yırt-	yu-	yun-	yuvarlan-

BÖLÜM 4: METİN

[1b]

(1) bismillāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm elḥamdü'l-lāhi rabbi'l-ālemīn ve's-şalātü 'alā seyyidīnā muḥammedin ve ālihī ecma'īn bilgil ki bu fakīr (2) ṭālib-i 'ilm-i ebdān olub diyār-ı mışırda vesā'ir seyāhat kılduğum diyārlarda (3) mezkūr 'ilmün taḥşīlünde nite kim bal arusu her şükūfeden 'uşāresin (4) taḥşīl étdüğü mişālde bu za'ifü'l-'abd daḥı her bir üstāda rast (5) gelüb ve her bir dervīş şāhib-i kemāle dūş olduḡda anlardan bu 'ilme (6) lāzım olan eczālaruñ müşkil olan isimlerin aḡz édüb on yıl (7) miḡdārı seyāhatde sa'y édüb çalışdum zıkr olınan luğatlaruñ her birin (8) düşdükce üstāddan istifāde édüb zabt ü taşarruf édüb (9) kaleme getürüb taḥrīr kıldum ve tıbba mensüb nice kitāb ve risāle görüb yazmağımı (10) şürü' éyledüm ve ol zıkr olınan eczālaruñ 'arabī ve fārisī ve yūnānī ve berberī (11) her bir eczānuñ esmāsını külliyet üzre her bir eczā ne resme tesmiye olursa (12) kendü lisānlarumuza tesmiye olınuğı üzre cem' édüb luğat-ı müşkilāt-ı eczā dēyü (13) ad vērüb ḥurūf-ı teheccī üzre taḥrīr édüb yigirmi sekiz bāb édüb beyān (14) éyledüm her bir ṭālibe āsān olmaḡ için ammā şol ṭālib ki bu luğatdan şafālanub (15) istifāde éderse ve maḡşūdına érişdükde bu za'ifü'l-'ibādü'l-ḡaramanī min belde-i (16) lārende dervīş siyāhī ḡayr du'ādan ferāmūş étmeyeler ḡarf-i elif (17) **afsentīn** bellüt bu söğite beñzer pelīn dērler bir otdur **eng** ḡaşniya dērler

[2a]

(1) **encere** ışırğan dikenini **iḡtimām** berhīz éylemek **ıřkākīl** mühr-i süleymān dērler (2) otdur **iklīlü'l-melik** ḡoc boynuzı dērler bir otdur **īrsā** gök süsen (3) dibi **uřtuḡuřus** ḡarağan çiçegine dērler **emberbārīs** ḡadın tuzluğı (4) ḡaramuḡ daḥı dērler **āvīşe** kekik ve

güeygi otı ve tağ na'nesi **aşābi'-i hürmüs** (5) sūrincān çiçegine dەرler **adhīr** mekke ayruğı **ebhūr ve ebhül** arduc (6) yemişine dەرler **iccāş** erikdür **isfend** yüzerlik tohmına dەرler ve ak (7) hardal dağı dەرler **ekrūfis** cevz-i rūmī ya'nī kōz **argīs** karamuğ (8) ağacınun kabuğı **ebrenc** sülügene dەرler **etrāz** kadın tuzluğı karamuğ (9) dağı dەرler **eşmed** kehl-i ısfāhānī **uşağ** dāne çādır dەرler **ukhuvan** şıgır gözi (10) dەرler irü pāpādyadur **eşl** belāmūd yemişine dەرler **uşnā** bellūt (11) yosuñına dەرler **eksūd ve eksūde** ağaclarda olur ki lük ve burc (12) dەرler **aṭbāü'l-kelb** ökse düzdükleri yemişine dەرler **ıtriye** erişte aşına (13) dەرler **encüzān** kaşnı ağacınun tohmı anuñ şamğıdur **ānek** kurşuna (14) dەرler **esedü'l-arz** koğar ezeltere ya'nī māzeryūn **eyl** ekşi yoğurd ve (15) tağ zamğına dەرler **eşbeğ** dāne çādırına dەرler **akīmürün** öksüz oğlan (16) çigdemi ya'nī sūrincān **ebrün ve ebrünü'l-hey** kaya koruğına dەرler **akdāhü'l-arz** (17) şıgır gözi dەرler iri pāpādyā **ebrenc** iki kardaş kani **ütrüc** türunca (18) dەرler **asārün** çetük otı dەرler bir otdur **ās** mersin ağacına dەرler (19) **aştafi** kara günlüğe dەرler **ālū** erige dەرler **ardīne** un aşına dەرler (20) **ermenin** kulğasa dەرler **el-'uleyğ** böğürtlen dikenine dەرler **esved**

[2b]

(1) pazıya dەرler **esīlec** teke şağalına dەرler **ütrüc** ağac kavunına dەرler **īrsā-yı beykūn** (2) sarı zernih **ūrīfās** yabānī kekik otına dەرler (3) **usğürdiyūn** yabān şarmısağı yarpuz nev'indendür **aşğardiyūn** (4) meşelā **ayāric** devāü'l-hey' demekdür **ekāyil** kene ağacına dەرler **ısfanāğ** (5) ısbānāka dەرler ve şirkene dەرler **eklesir** 'üdü'l-ğahr dەرler **eftimün** (6) otlara şarılır şānbūra kılı gibi olur **enfiha** māyaya dەرler andan (7) penir ederler **isfidāc** helyūna dەرler sepārīne kökidür dilkü kıyruğı (8) dەرler **azrāsü'l-kelb** besfāyic kayalar üstünde biter yeşil kökdür (9) **esfidār** yabān türbına dەرler **arz** taruya dەرler **āle** kartal kuşına (10) dەرler **ebūşayr** şıgır kıyruğı māhīzehrec dەرler **esfiyüş** bezr-i kaṭūnā (11)

arāmūnī yūnānī gelincük çiçeğine dërler **eznābü'l-ḥayl** teke şaḳalına dërler (12) **ābkāme** bir aşdur arpadan éderler **ismü'l-ḥumār** aḡu aḡacına dërler **ıccāş-ı ebyāz** (13) şaru erik dërler **āb-ı āhen** demürçilerün şuvardığı şu (14) **uskūrūn** demür boḳına dërler **āhek** ḥerzemiye dërler **em'ā'ü'l-arz** (15) yer şoḡanı **elfiyā** zībaḳ ya'ñī jīvedür **el-ḡayz** meşelā **ez-zemümü'l-ḥayy** meşelā (16) **el-mā'-i şehāb** meşelā **en-nürü'z-zevārūḳ** meşelā **er-rūḥānī** meşelā **ed-dervāmī** (17) süsen yaḡına dërler **esb-i gül** it burnı yemişine dërler **en-nāfilü't-tār** zībaḳ (18) ya'ñī jīve **el-lebenü'l-ḥamel** meşelā **el-ḡurād** meşelā **ed-duhnü'l-ābıḳ** meşelā **er-ravḡ** (19) meşelā **efriyūn** ferfiyūna dërler **enverā** şīrāzca ḥerzemiye dërler **esbiyūc** (20) baḡa yapraḡına dërler **āfe** każīye dërler çirtatan düḡeline dërler

[3a]

(1) **insü'n-nefs** şaru çiçekdür dërler ḳoyun yeşe südi segirde dërler (2) **aḡriyūs** çirtatan düḡlegi **endeḳūḳī** şaru çiçekli bir yonca **ūšnān** (3) çam çoḡanına dërler **arḥīs** ḳadın tuzluḡı köki şaru aḡac **āb-ḡūn** (4) nişesteye dërler **etrār** ḳaramuḳ ḳadın tuzluḡı **esrār** meşelā **eslak** (5) ayıt aḡacına dërler **erāḥ** maştakīye dërler ve meneveş şaḳızına dërler (6) **eşḳīl** ata şoḡanına dërler **eş-şavsāta** göginege dërler ya'ñī hindubā (7) **enberūsā** ḳadın tuzluḡına dërler **afriḥs māḥin** it burnı ḡüline (8) dërler **ābī** ayvaya dërler **engüşt-i ḡühervān** każīye dërler **eflātūn** (9) süryānice şādıḳu'l-ḳavl demekdür ve muḳl dërler bir şamḡdur **evsend** hindī (10) nīlūfer çiçeğidür **afānīnūn** türb yaḡına dërler **ıstaḫlīn** (11) keşūra dërler **efilūn** ḫāḡī pire yavşanı **ensāsā** nāzle otı ya'ñī mevzek (12) **afsenīt** hindī ḫopalak **ed-düker** ḫaḡ kerefesi toḫmı **antūniyā-yı şāmī** (13) göyinek **aşlü's-sūs** puyan köki **āmeliyūn** deniz köpüḡi **āyār** ḳurşun (14) üstübeci **üsrüb** ḳurşuna dërler **ātrīs** ḳara çörek otı **iklīl** (15) mūmcılar ve ḫelvacılar boyası **esl** yemişlü acı ilḡun **alüc** nevrüz otı (16) ya'ñī muḫallaşa **efnān** sürme it siki **üsrüb-i süḫte** ḳurşun (17) üstübeci **āhen-rübā**

mıknāṭīs taşı **asfelīṭin** üç yapraklı (18) dılfil otları **eksūfilin** meşelâ **ezverd** şaru çiçekli yabân yoncası (19) **esferem** mersin yemişi **esfâr** meşelâ **arhînūs** kunduz hâyasına (20) dârler **azergün** ve **azeryün** toñuz toपालाği ve berrî şakâyık **ušturgâz** (21) deve tabanı çiçegi olur **âher** serce diline dârler **engür-ı rübâh** it üzümü

[3b]

(1) ve dikkü üzümü **emlec** enjire dârler **âçâr** türşî **âçârhâ** yandağ dikenini (2) **efrînün** ferfiyün dârler **ârde-çüb** zerdeçüp dârler **ardakhâbin** (3) cırtatan dügleği **entüle** peygamber çiçegi dibi cedvâr-ı rümî (4) **enâgulus** şıçan kulağı dârler bir otdur **esbegül** bağa yaprağına dârler (5) **apyün** efyûna dârler **âzânü'l-cedel** sinirlü yaprak **ıtrilâl** hılâl tohmı (6) ve kuzgun ayağı **eksâr** kılur otları ve hılâl dârler **âmelîles** bir ağacdur (7) mersin yaprağına beñzer ve yemişi arduc yemişine beñzer **alūkânis** gâsil-i rümî (8) dârler bir otdur **el-âhnek** kurşuna dârler **ibn-i ârâü'l-kağ** (9) kaya koruğına dârler **âzânü'l-erneb** tavşan kulağı dârler bir otdur (10) **eşele** kadın tuzluğıdur **ahyün** yılan başı dârler yemişi dağı ana (11) beñzer **azeryün** şığır gözi dedükleri pâpâdyanuñ bir nev'îdür ve bir (12) şakâyıka dârler **âzânü'l-hayvânât** hayvân kulakları **âzânü'l-fâr** (13) şıçan kulağı dârler bir otdur **erâk** misvâkdur **artusgüniyâ** develik (14) dibi zirâvend-i tavîl **azâdraht** tesbîh ağacı yemişi igdeye beñzer (15) **üstüâtñinūs** ayu kulağı buğağı olmaz yalnız çıkar yaprağıdur (16) **asrâgâlîs** tavşancıl toynağı dârler bir otdur **isfencü'l-bahr** süngere (17) dârler **aşhîşâ** şakız dikenini dârler bir otdur **aşâbi'ü's-şufr** meryem eli (18) dârler bir ot kökidür şaru olur puyan kökine beñzer **azfârü't-ṭîb** (19) iblîs tırnağı **akñîşün** koca başı dârler bir otdur **ekitmekit** kerkes (20) ve tavşancıl taşağı **emsüh** at kuyruğı dârler ve ulama (21) dârler **encübâr** enlik dârler bir otdur anuñ kökidür **enâgurūs** toñuz

[4a]

(1) dikenî d̄erler bir ağacdur **esbūs** bağa yaprağı **esperleş** meşelā **ergavān** (2) keci boynuzı ağacınū çičegidür **erīs** zammü'l-fe çenār ağacı **enāgurūs** (3) kırz dikenî andan aķākıyā ederler **alūc** karamuk yemişi kadın tuzluğı (4) **ayva țana** kıovan çičegi arılar bal alurlar **eyhuķān** Őu kerdemesi d̄erler (5) **ispindāt** üstübec **aşğāra** porsuk d̄edükleri hayvāndur **aşğāra** (6) meşelā **aşğūra** meşelā **enķarādyā** belādur **ibl** ķākūleye d̄erler ve Őıgıra ve (7) deveye d̄erler **ejdef** alūc **ezgīl** döngel muşmulā **esbegūr** (8) bezr-i ķatūnā bağa yaprağı toħmı **esperenc** sülügen **esķurūd** kııl kıuyruk (9) kıuşı **eşnecūn** kıuzı kıulağı **eşnehūn** meşelā **ekāriş** mantara d̄erler (10) **ekerā** erişte aşı **en-nūcūc** 'ūd ağacı **ālāvā** Őabra d̄erler **eyrun** Őıgır (11) otı d̄erler bir otdur **āheş** ergavān çičegine d̄erler **el-gāfes** kıuzı butrağı (12) d̄erler bir otdur **āstiyān** kıuş etmegi d̄erler bir otdur **emrādiyān** beytū'l-muķaddesde (13) olur kebereye beņzer bir otdur **emrūc'ū'l-kebş** bazlası d̄erler (14) kıoyunlar mā'il bir otdur **anşelīs** yabān mercimeğine beņzer **efilīn** evelek (15) d̄edükleri otdur **enfū'l-mecl** buzağı burnı d̄erler bir yemişdür **enl-i Őarūn** (16) ekin aralarında biter yaprağı noħūd yaprağına beņzer ve yemişi keci boynuzına beņzer (17) icinde dāneleri olur **enrūd-ı t̄āfs** noħūduņ bir nev'idür yapraķsuz (18) biter kıabuğınū icinde toħmı olur **anīturūn** yabān keşdānesine d̄erler (19) **enāğālis** yere düşeni biter iki cins biri erkek biri dişi birinūņ (20) aķ birinūņ kıızıl çičegi olur **avāfīnūs** yeşil ve boz çičekleri bir (21) kıarış uzun olur bir otdur **anūnūmā** oğlan düşüren d̄erler bir otdur

[4b]

(1) **enver-i dahīş** virānelerde biter kıızıl çičekleri olur mercimek yaprağına beņzer yaprağı (2) olur **ūn'alişīn** at dili d̄erler yaprağı mersīn yaprağına beņzer **anūtūliyūn** (3) yabān kıabağı d̄erler bir otdur **ūsabīd** nīlūferūņ bir nev'idür **anū-mālī** Őarābıla balı (4) üstād-ı terkīb étmege d̄erler **īmārukālīs** gezdigeçdi d̄erler Őaru sūsendür (5) **ayārū'z-**

zaḫābitī bellūṭ yaprağı mişli olur bir qarış buṭaqları olur bir otdur (6) **evvez** ördege dërler **ebrā-yı azīrā** bir cins şarmaşuḳdur her bir yapraqda bir çiçek (7) olur **abdīḳūr** qarḳu ḳamışi mişli boyacılar ḳullanur **ayr** şıḡm tekesine (8) dërler **edpinā** şu teresi mişli yaprağı olur bir dürlü gelincük çiçegidür **āhen-keş** (9) mīḳnāṭīs ṭaşıdır **engüred** ḳaşniya dërler **ūrs** arduc ağacı **el-lebenā** (10) şaruca ḳaṭrān ağacıdır **et-tennūb** meşelā **eş-şerī** mercān **esfi‘ā** kene (11) toḫmı **ūrsiyā** aḳ sūsen **aşābi‘ü’l-ḡırār** bellūṭ mişli aḳ ve ḳara üzümün nev‘idür (12) **el-vers** zerdeçüb **isfendār** aḳ ḫardal **aṭīṭ** bunduḳ-ı hindī ḳūfal (13) daḫı dërler **el-heyḳān** şu teresiniün toḫmina dërler **ūmālī** şarāb-ı ‘asel (14) **usnaḫ** dāne çādır ya‘nī uşaq **aḡres** sergüle dibi **asriṭūs** tiryāḳ-ı erba‘a (15) **ūmāzā** çirtatan dülegi **uşturḡār** yantaḳ dërler deve dikenini (16) **āsyūs** anīsōn **ūşḳundiyyūn** yarpuz nev‘inden şarmısak gibi ḳoḳar bir otdur (17) **ebrenc** ḫabeşden gelür şoḡulcan ḳırar bir otdur **ıṭrifīl** beş edviyeden ḫāşıl (18) olan ma‘cūn **isfiyyūs** bezr-i ḳaṭūnā baḡa yaprağı toḫmı **amārīḳūn** berri iri (19) pāpādyā **amārīṭūn** pāpādyā çiçeginiün şarusı **efrek** mercān **azrāsū’l-‘acūz** demür (20) dikenini **aristūniyyūn** kündüs dedükleri ot **esrek** helīlec-i kābilī **ebrū’z-zīb** yer siki dërler bir otdur **ebrū’l-cetī** (21) meşelā **ebr-i ritāc** meşelā **efāsime** gelincük

[5a]

(1) çiçegidür **anāberri** meşelā **āsā-yı zümürd** fulful-ı beyāz **eşḳilāpūs** ‘ūd-ı firengī (2) dërler bir ağacdur **ānek** ḳalay **eshelū’s-semek** şıḡır ḳuyruğı dedükleri otdur (3) **el-benā** yāsemīn ve ḫatem çiçeginiün ağacı **efraḫ** ayva bekmezi **abıḳ** jīveye dërler (4) **el-‘ilm-i aşfar** sarı zernīḫ **eng-i ḫafif** ḳalay üstübeci **adhāliyyūn** şaru ağac (5) **aşābi‘ü’l-fityān** efrenc-i müşḳ ḳaranful yarpuzı **esved-i sālīḫ** ḳara çörek (6) otı **amārūn** igde dërler **el-merūs** nīlūfer çiçegi **evmā** çirtatan dülegi (7) **eznābü’l-ḫayl** teke şaḳalu dërler bir otdur **aḫriş** ‘aşfūr toḫmı **en-naḫl** bal arusu (8) **enānāṭītīs** bir ṭaşdur ṭavşancıldan ve ḳartaldan

çıkır **iblis** şirâzda (9) meşelâ ayzâ dërler **engûze** hindce yüzerlik tohmı **engüvân** kaşnı ağacına yemişine (10) dërler **el-‘ud** māmīrân-ı hindî **et-tenāmen‘ü’l-hîl** altun otı kayalarda biter **akākıyā** (11) mışrda karaža dikenı dërler anuñ dibidür **efrenc-i müşk** karanful yarpuzı dërler (12) bir otdur **ebr-i kühen** süngere dërler **ebr-i mürde** meşelâ **aḥsār** kayalar üzerinde (13) besfāyic dedükleri otdur **eber-kākiyā** örümcek evine dërler **eber-kākiyāb** meşelâ (14) **ebū-kākiyā** meşelâ **āher** serçe dili dedükleri otuñ ağacı **agrīṭiṣ** irkād dedükleri (15) otdur **ābul** zammü’l-elif kākūle **iskaltin** lūt denizinden çıkır bir ziftür (16) **ebū tāven** meşelâ **azfārü’t-ṭīb** iblis tırnağı dërler **istirḥā** kızıl zerniḥe dërler (17) **üsruḥ** kurşun **encüsā** eşek mārulı **ehliyā** meşelâ **ikālīhā** meşelâ **ebrārü’l-kadd** (18) kaya koroğı **ābist** türunc ici ya‘nī eti **abāglis** nesrīn gülünüñ şarusı (19) **aḳdāhü’l-marzī** şıgır gözi iri pāpādyā **aḥyūn** ilan başı dërler bir yemişdür (20) **ecleb-diyā** ağac südlügeni ya‘nī şibrem **aḥriṭ** berrī pırāşaya dërler **eng-i muḥaffef**

[5b]

(1) üstübec dedükleridür **edrāk** tağ erügi **edārākī** gücle gögen dedükleri **āzānū’ş-şāh** (2) şıgırlü yaprak **izār-ı efyūn** deniz köpügi **āzeryas** şamg-ı sezāb **āzānū’d-dübb** (3) şıgır kuyruğı dërler bir otdur **ermāt** kāvī dedükleri otdur **ertāmāsyā** (4) kovan çiçeği ayva şana **ertīmsā** meşelâ **erṭemīsā** meşelâ **ārze** ziftten budakları (5) ağaca dërler **erşed** ḥerzemiye dërler **erestunūhyā** develik dibi zirāvend-i ṭavīldür (6) **erminā** nişātır dedükleri **erḳān** kaşnı ve zürün-ı sūdānī demişler **irḳān** (7) meşelâ **ercüvān** ergavān çiçeğine dërler **erdeşir** mersīn yemişi nev‘indendür yemişi aḳ (8) olur **ārākū** buğday arasında biter siyāh müdevver tohmı olur **erḥīkīne** helīlec-i kābilī (9) **ermenīn** berrī nāruñ tohmına dërler **ersānīkūn** şaru zerniḥe dërler **esrū’** (10) ebrīşim kurdına dërler **ās-ı nebke** ba‘zıları defne yemişine dërler ba‘zılar mersīn yemişine (11) dërler **āsmār** meşelâ **isfend-i sifid** beyāz

hardal **ustūriyūn** cam ağacı (12) **usķūrūn** demür boķı **ıstafīn** hevīc ya^{‘nī} keşūr **ishāk** (13) kuş etmegi dērler bir ot toħmıdur **eşķīl** sincan çalıısı **uşnān-dārū** zūfā (14) dēdükleri otdur **esterī** dāne çādır dērler bir şamğdur **estilāyūs** ‘ūd-ı firengī dērler (15) bir ağacdur **eşrās** çirişlik dibine dērler **aşābi‘ū’l-fityān** karanful yarpuzı (16) ya^{‘nī} felenc-i müşk **aşābi‘-i fir‘avn** barmaķ mişallū bir taşdur mekke deñizinden gelür **imsākū’l-cerrāh** (17) meşelā **aşlū’l-müşk** puyan dibidür **agber** mürekkeb bir kuħl tütüyāya dērler daħı zerniħe (18) dērler **aķūmālī** bal şuyına dērler **aķzā-nākūb** ferfiyūn dēdükleri **āfilūn** (19) pire yavşanı ya^{‘nī} şiħ dēdükleri **afāriķūn** deştī zeytūn dēdükleri **efyūs** (20) yabān tūrbına dērler **eķrīlāsemūn** belesān yağına dērler **eķārūn** egir köki

[6a]

(1) dēdükleri otdur **ekec** deşt almaya dērler **ekrūhek** anzurūt dēdükleri ot (2) **ekmūberān** burcaķ mişli bir otdur **ekrū’l-bahr** deñiz içinde biter lif mişli **ākelū’n-nefsehu** (3) ferfiyūn dēdükleri **es-sā** naħve-i hindī **āmadis** meşelā **el-mabṭūṭ** bir nev[‘] otdur (4) iplik gibi birbirine tolaşur **el-benī** deştī hevıcdür **el-emlī** meşelā **el-aṭīnī** (5) yanında olan ağaclara şarılır şarmaşuķ **eṭ-ṭast** mī^{‘a}-i hindī **el-mecūc** (6) kara helīle **ālva** ‘ūd perverdesine dērler **es-senetū’l-‘aşāfir** serçe dili dēdükleri (7) ot **es-saṭ** marşama dēdükleri otdur **elāniyūn** anduza dērler **efīlān** (8) sincan çalıısı **emrūsiyā** ma^{‘cūn}lar demekdür ve ayva ṭana **emāmūn** ḥamāmā dēdükleri (9) ota dērler **emārīṭan** ayva ṭana **em‘āsīn** kuruķ şuyı **encel** ḥatem çiçeginüñ (10) ağacına dērler **enbūbū’r-rā‘ī** kayaya kuruğı nev[‘]indendür **enbūb-ı mülķī** meşelā (11) **encūk** sıçan kulağı dērler bir otdur **enḥefīṭinā** erkek nār çiçegi encīr (12) it siki **enār-gīvā** ḥaşḥaş **entālis** üzüm ağacı **enbālīs** üzüm şarābı (13) **enāgulus** sıçan kulağı dēdükleri otdur **ānū** üzüm şarābı **enbālīs lūfī** (14) ilan üzümü ve ören güli **anūmiyān** lāle çiçegine dērler **encūc** ‘ūd-ı hindī **abāķīn** (15) meşelā

eneb bādincān **enārīn** jengār **aḵmā'ü'r-rümmān** hindī nār çiçeği **anūmā** (16) eşek mārūlī **antāmīs** pāpādyā çiçeği dērler **evmādiyā** cırtatan dügleği (17) şuyına dērler **ānū** şarāb **enūdiyā** cırtatan dügleği **evdāsālyūn** tağ (18) kerefesi toḥmı **ürmālī** duhn-ı 'aselī dērler bir ağacdur budaklarından 'asel tamlar (19) bir yağdur **ūder** yūnān dilince şuya dērler **evḵayman** tağ reyḥānı **ehlü'l-ḵıstā** (20) reyāḥīn nev'inden ve bādrenbūy nev'inden dēmişler **ayda'** muḵām şamḡına dērler (21) ve iki ḵardaş ḵanına dērler **ebr-i yefūn** gök rengi dērler bir çiçekdür ve debbāḡlar 'amel

[6b]

(1) éderler **īḵāḵın** 'ūd-ı hindī **ebrenc-i kābilī** kābilī dēdükleridür **işfahān-ı tetrī** (2) ḵuş etmegi dērler toḥmdur **es-sena** serçe dili dēdükleri ot **aḵnaḵın** şıḡır ḵuyruḡı dēdükleri (3) otuḡ dibi **aḵṭāryūn** ḵuzı butraḡı ḡāfeş dērler **elem** ṭaru dēdükleri **enderzā** (4) ḥaraza ḵara şıḡırdan çıkar **erbe** ca'de-i şaḡīr **esedü'l-'ades** sūnbül çiçeğine beḡzerler (5) ekinler arasında olur **encirek** şīrāzī dilince cam ağacınuḡ yemişi ya'nī fisduḵ (6) **arāzdār** tağ pazusına dērler **aḵrāşü'l-melik** bir cevzdür hindden gelür ḵabuḡı (7) ve derisi ḵalıḡdur **efrūsāliyīn** ay taşı dērler bir taşdur **ūḵṭāryūn** (8) ḵuzı butraḡı **encīde** it siki **emūmun** ḥamāmā **eksūlātūn** nehrī (9) ḵuzı ḵulaḡı **aḡīris** rūm ḵōzı **isfid-i sipīd** aḵ ḥardal **aḡrīş** 'aşfūr (10) **ervāne** yabānī sāde ḵırmūzī gül **ebrīşimü'l-ḵırmız** ḵırmūzī boya boyar ḵırmūz (11) dērler **erbiyān** bir balıḡ adıdur ve deḡiz çekirgesi dērler **ezraḵī** deḡiz köpüḡi (12) **āzerfiyūn** meşelā **ezāriḵīs** meşelā **esferek** ḵadın ṭuzluḡı **ālū-yı 'aḵiḵ** (13) tağ alūcı **aḵşā-yı** **ercān** iri sūdān zeytūnı **ercān** meşelā **esrīkūn** (14) zencefre **evāfīnūs** adam şeklinde bir kökdür **aşl-ı 'arṭenīşā** kūdüs dērler (15) bir kökdür **ıstarek** ḵara ḡünlüḡe dērler **eşīlāḵ** şīrāzda ḵum icinde biter (16) bir ṭopalaḡdur **āherü's-sena** serçe dili dēdükleri otur **eftimārūn** sūrīncān (17) öksüz oḡlan çıḡdemi **ālū-yı gurde** şaru erik **işkīl-i ḥaşem** it burnı

(18) **eflūn** t̄āgī pire yavşanı **azdū** şamğa d̄erler **estehān-ı lük** üzüm (19) ağacına d̄erler **erneb** tavşan **eṭā** bir ağacdur andan būze h̄aşıl olur **uşülü’l-hulv** (20) puyan dibi **iflunce** h̄ardal mişli bir toḥmdur kırmūzī olur **koḳular**da ‘amel ederler (21) **azdū-yı hulv** erik şamğı **āb-gūn** nişeste **uḳṭ** yaş zeytūn **eşmūsā** beyāz

[7a]

(1) mersīn yemişi **ās-ı berri** yabānī mersīn **es-saṭ** reyḥān nev‘inden marşama d̄erler (2) **edrek** erik nev‘indendür **ezrek** meşelā **efārīḳūn** heyyūfārīḳūn ve (3) **ḳoyun** kıran d̄edükleri otdur **enderūsamīn** meşelā **erbülūṭāyūn** aḳça (4) oti ve sultān oti **īrsūn** yer yıldızı **ḳat ḳat** taşdur **ṭalk** d̄edükleri (5) **ansīlis** yabān mercimegi **ekrefūn** ḳanṭariyūn oti **et-takāṭ** ot denşüren (6) kimesne ya‘nī ‘aşāb **encukek** üç gūşelü toḥmdur maḥleb nev‘inden **ebūzīdān** (7) **ḳoc** oti d̄edükleri otdur bu ḳadar **ḳoyuna** cevāb v̄erür imiş **abḳar** tuz nev‘indendür (8) **ebū-ḳalemūn** yeşīm taşī tesbīhe imām ederler **engīrez** şaru dikenli çiçeği olur degirmi degirmi (9) **āblūc** nebāt şekerine d̄erler **anīle-i sevdā** cedvār d̄edükleri **anīle-i sevdā** rūmī (10) cedvār peygamber çiçeği kökine d̄erler imiş **edvā** şıgır dikenli olur şaru olur beyāz (11) olur **enfirā** bir ağacdur ki bādem ve sūsen yaprağına beñzer ve çiçeği gülnāra beñzer (12) ve kökünden şarāb **ḳoḳusu** peydā’ olur **anūşīr** meşelā **ūtūrūn** meşelā **aşşab** (13) kebere d̄edükleri **ezcāgenūn** bir şaru kökdür meyan kökine beñzer **anāḳılye** nef‘i vardur (14) **ezcāgelūn** meşelā **anṭūrāb** meşelā **āmula** emlec d̄edükleri hindden gelür **aşḳaliyūs** **ḳoḳar** (15) şedef sezāb da d̄erler **efāviye** **ḳoḳulu** **ḳaranful** ve **dārḳīnī** mişallü ve cemī‘ bahārlara (16) d̄erler **iskendān-ı esved** pire bevli d̄edükleri arılar **ḳovanından** çıkar **aḳmā’** nār çiçeği (17) **aşl-ı yebrū’** ve **aşl-ı yebrūh** luffāḥ kökine d̄erler **aḳbā** aṭa şoğanı d̄erler **emec** (18) ebīl vilāyetinde olur **eşḳīl-i meşvī** bişmiş aṭa şoğanı **ḥarfū’l-bā’i** (19) **belesegī** cūbān sūzeği d̄erler **banṭāfilūn** beş barmak

dérler iki budakları (20) olur na‘nā mişallü otdur **beng** hindden gelür muğaylān dikenine benzer ve ağacına (21) demişler ve kızıl şandal mişallü bir ağacdur **benc** bezr-i bence dérler **bentūme**

[7b]

(1) burc dérler ve gögelek **behmen** tamlar üzerinde biter otsuz çavdar **buhle** semüzlük (2) otı **bānefs** meneveş ağacı **pīle** ebrişīm kurdı **peleng-i müşk** gül gibi çiçeği olur (3) kaplan elçesi gibidür misk kokuğu kōkar **beje** kavağ ağacına dérler **bād-reft** (4) bir ağacdur yel esdükce güzel kōkar **belūs** aṭa şoğanı yabān şoğanı (5) **bārengbūya** ayva ṭana kovan çiçeği **būstānbāc** hılāl otı ya‘nī kıılır (6) **būyānek** ayva ṭana kovan çiçeğine dérler **berterāşek** meşelā **bernūf** ve **bernūp** (7) it penefşesine dérler **būşīr** şıgır kıuyruğına dérler erkeklü (8) dişilü olur māhīzehrec **bülügāz** sevdā otı dérler bir otdur **bīş** (9) bildircin otı dérler bir ağulu otdur bildircinlar yerler **bīşā** ve **bīş-müş** (10) şıçan otı mīve vermez mīvesiz ağaclar mīve ağacı **berencīf** ayva ṭanaya (11) ve kıarınca otına dérler **bağanūs** kōkar şedef **bidnūs** hurūs **beskesmā** (12) şāhtere **bere-i zebān** şıjırlüce yaprak **bādrūc** kovan otı dérler arılar (13) mā’ildür ve ṭağ reyḥānı ve kıalya ṭaşı étükleri otdur **başal-ı ‘unşul** aṭa şoğanına (14) dérler **büssed** mercān **başalü’l-gār** aṭa şoğanı şıçanı öldürür **bersiyāvşān** (15) baldırı kıara **bādrenbūya** oğul otı ve kovan otı **bādreng** kovan otı (16) ve oğul otı **bālengū** meşelā **bādrenbūya** meşelā **behmen-i aḥmer** şaru süsenüñ (17) dibi **behmen-i ebyāz** alacasınüñ kökidür demişler ammā kim taḥkīki kırmīzi zanbaquñ (18) dibidür imtiḥānumuzdur ya‘nī şu teresine dérler yaz yarpuzı **başarağ** bir sertiz (19) dikendür ‘arabca žarīc’ dérler **bāzak** üzüm şuyı ḥafīf kıalınca kıaynasa aṭa dérler (20) **bīd-i ṭaberī** kıızıl söğüd **pez-gam** kıurğ dikenı aḳākıyā şuyından olur **bazağ** (21) ve bezek kıurbağa pür-vāğ kıirişlik otı **pirpirim** semüzlük otı **bādiyāne**

[8a]

(1) rāziyāne **bādiyāne** meşelā **bādāverd** boğa dikenini dərler yellerün öjine düşer yuvarlanur (2) **bād-reng** şīn hıyārı ve türunca dağı dēmişler **bārzed** kaşnıya dərler **bergest** (3) kına-ı berrī **bulgüne** fiker dərler ‘avrat yüzine sürer **berşen** şarmaşuk (4) **bülbül-i şāmī** nevrüz otı **ber-cestegī** kırdeşeni dərler bir marazdur (5) **persiyān-dārū** çübān dikenini gibi erkegi ve dişisi olur **pistenk** igdeye (6) dərler **bāk** tereyağı **bāka** meşelā **binās ve bināset** menevşī ağacı (7) **bürs-i gonce** arduc yemişi **beşāk** bezr-i benc **bīzek** ebe gömeci **bīh** ic yağı **būdīne** (8) na‘nā **būjīne** yarpuz **büste** fistuk **ber** ayva **bīş** kaya koruğı ve (9) bir ağulu ota dərler **buţum-ı dibin** meneveş ağacı **buķākālīs** māzū **butū‘at** (10) şiddetlü pek olan otlara dərler **bāţis** böğürtlen dikenini **belesān** (11) şāmī ve rümī mürver ağacına dərler **biristū** kırlangıc kuşu (12) **bābīnec** pāpādyā çiçeği **baķlatū’l-ħamķā** semüzlik otu **berd** meşelā **benc-i keber** kebere köki (13) **benefsec** penefşe **benc-i engüşt** ayıţ ağacı **bulūgiye** ebe gömeci **bülüs** mercimek (14) **pōst-ı mār** ilan kavı **besfāyic** kayalar üstünde biter yoşuğ icinde yeşil (15) kökdür **pūyānek** mağdenūs **bincişk-zebān** serçe dili dərler bir otdur **bincişk-zuvān** (16) meşelā **bīlgüş** berrī menekış süsendür köki behmen-i ebyāzdur **pīlgüş** (17) meşelā ilan bıcağına dibine dərler **pestīnāc** kılır otu hılāl ederler (18) **bağa yaprağı** sinjirlü yaprak dēmişler ve bezr-i kaţūnā yaprağına dēmişler **bārengbüyā** (19) oğul otu **bārver** meşelā **perdīne** yarpuz büstān-efrüz gül-i yūsuf (20) ve mīr-i ‘āşıkān ve sulţān börgi ve maħmūr çiçeği dərler **belbūs** yabān (21) şoğanı ‘arab taşağı dərler **pesek** tallar üzerinde biten otsuz

[8b]

(1) çavdardur **bezrū’r-raţb** yonca tohumı **bezrū’l-kıdāħ** meşelā **bezrū’l-ķūsrad** meşelā **bezrū’l-ķazīb** (2) meşelā **bezrū’l-‘alaķ** meşelā **bīħgirān** serçe dili dərler bir otdur **piyāz-ı berrī** yabān (3) şoğanı **büren-i nān ve büre-i nān** naţrūna dərler **baķlai’l-ħaţātīf** zerdeçüb

(4) **pilā-yı kelāğ** karga ayağı dərler bir otdur **beskuvān** besfāyic kayalarda (5) biter kökdür **būkbīšā** yabān türpü **būğulşuyān** yūnānca şığır dili dərler (6) bir otdur **becem** mışrda ılğun yemişine dərler **bürvāk** çirişlik dibine dərler (7) **bīkalīles** meşelā **bī-kāb’an** meşelā **bīdencīr** kene ağacı **bekāme-i daķīk** arpadan (8) yaparlar bir aşdur **bezizātü’l-kelb** it memesi dərler bir otdur **berencān** (9) oğul otına dərler **beyz** yumurda **pençe** şarmaşuk **bezr-i pençe** ḥabbü’n-nīl aña (10) dərler şarmaşuk toḥmıdır **benātü’n-nār** ışırgan dedükleri ot **baķlatü’l-yehūd** (11) yabānī göyinek **baķla’-i mübārek** semüzlik otı **bāriteng** siñirlü (12) yaprak toḥmı **baķlatü’z-zehebī** semüzlik otı **belesen** aķ encīr **baķla’-i līz** semüzlik (13) otı **behār** şığır gözi dedükleri iri pāpādyā çiçegi ve ḥurmāya dərler **benātü’r-ra’d** (14) mantar **bīkel** meşelā **bezr-i nemām** marşama toḥmı **bugunc** kara çörek otı **buşulyūn** (15) bezr-i kaṭūnā bağa yaprağı toḥmı **beşme** kara çörek otı **beṭāris** eyrelti otıdır (16) ve kuzgun otı dərler **beşbeş** ebūcehīl karpūzınuḡ yaprağı **baṭrāsāliyūn** (17) tağ kerefesi toḥmıdır **baķlatü’l-‘ades** berri yarpuzı dərler **būṭūs** şaru (18) çiçeklü yabān yoncası **birs** panbuk **baķlatü’l-mülk** şāhtere **busulyūn** (19) bağa yaprağı bezr-i kaṭūnā toḥmı **bil** ḥıyār-ı hindī kebere mişli **būy-ı māzerān** (20) kovan çiçegi **behrem** ‘aşfur **bīḡ-i mehk** puyan balı **būḡel** semüzlik otı (21) **petībe** şāhtere **bīrzū** kaşnı **pelāste** fīl kemügi **pīleste** meşelā

[9a]

(1) **berācīl** kerefes **bezgīme** kurbāğa yosuñı **būḡle** semüzlik otı **pezend** çırtatan (2) dülegi **pil** kebere mişallü hindī ḥıyār **bīd-i misk** şāmda bir cins (3) söğüd çiçegine bān dərler **bantāfilūn** peygamber çiçegi köki ve ayıd toḥmı **pül** (4) ḥıyār-ı hindī kebere gibi olur **bendū** ḥayvāna yapışan kene **bārzed** kınaya dərler (5) **bilincāsef** beyāz zift **birincāsef** meşelā **pelm** ağac pūsası **baḡīl** (6) mekke kınasıdır **irü bezr-i kaṭūnā** bağa yaprağı toḥmı

ve karnı yaruḡ toḡmı **bengū** (7) şīrāzca baḡa yapraḡı toḡmı **berḡūsī** meşelā **buyūned** yüzerlik toḡmı **buḡūsā** (8) göyinek **berpehen** semüzlik otı **beşne** yanında olan şarmaşuḡ ağaca (9) tolaşur **benāsib** şakıza dērler meneveş anuḡ şakızı **bīḡ-i tarḡūn-ı kūhī** (10) ‘ūdū’l-ḡahr **pālīc** oḡlan aşı cāvşīr **būrek** keler **bādrencbūya** (11) oḡul otı **bāzruc** tere-i ḡorāsānī **baḡla’-i ḡıbtī** yabān baḡlası **bān** (12) bir ağacdur finduḡ mişālī yemişi olur **bāḡrūcī** bir ağacdur kızıl çiçekleri olur (13) noḡūd ḡadar yemişi olur **bābiluḡ** ḡaşḡaşuḡ bir nev’idür **bārīlūmāyin** gözlüce (14) yapraḡ dērler yapraḡlarında yemişi olur **buḡūr-ı meryem** toḡuz ağırşāḡına dērler (15) **birinc** biring dērler bir otdur **berbīne** yabān ḡiḡnīcine dērler **barḡā-yı mışrī** (16) yabān ḡardalı **beşām** belesān ağacına dērler **başalū’z-zeneb** it keseri (17) dērler bir ağacdur **başāḡ** adam tūkrūḡı **bīḡīḡ-ı hindī** ḡarpūz-ı hindī dērler (18) **baḡām** muḡām ağacına dērler **bukuḡ** şemşīr ağacıdur **baḡşūḡūten** yabān gendenesine (19) daḡı dēmişlerdür çiçekleri feslegen çiçeḡi gibidür **baḡlatū’r-reml** ḡum baḡlası dērler (20) bir otdur ḡumlu yerlerde biter **baḡlatū’l-ensār** lahanaya dērler **belesān** mekkede (21) olur bir ağacdur **bellūḡu’l-arz** kemāderyūs dēdükleri ot türkce ḡamādura dērler

[9b]

(1) **beleḡ ve belec** ḡurmā ḡoruḡına dērler **bendevā** acıḡıcı dēdükleri ot **bāḡīt** (2) ḡatmer enār çiçeḡi **behmenkere** adam mişli bir kökdür ‘abdū’s-selām dērler **bezr-i reyāḡ** (3) anīsōn **besīle-i berrī** delüce baḡla **bāzūc** terkīb olan ayāric (4) **benātū’l-leyl** mercāna dērler **bāzehr** pāy-zehr dēdükleri **berem** ḡoş (5) ḡoḡulu çiçek şarḡda olur **başal-ı ḡinzīr** nişādır şoḡanı dērler (6) ve aḡa şoḡanı dērler **baḡlaū’r-rūm** sirken dēdükleri otdur **baḡla’-ı zehebiye** (7) meşelā **ber-i şādḡām** ḡūbān dikenī dērler bir otdur **baḡbāḡ** meşelā **behremān** (8) ‘aşfūra dērler **behrāmec** berrī yāsemen çiçeḡine dērler ve şāmda bir (9) söḡüd olur

anun çiçeği **banṭāfilun** ayıd tohmı **bellūṭü'l-melik** at keddānesine (10) dēler ve keddāneye daḥı dēler **bezz-i dend-i esved** ceblehengün (11) ḳarasına dēler **būdrenc** ḳızıl ḥaṣḥāṣ **baḳla-ı ḥāmıza** ḥülān dēdükleri (12) eczādur **besbāse** rāziyāne **beleyān** yarpuz **būrādiye** ebūceḥīl (13) ḳarpūzinun iḳi **berdiyy** mıṣrda bir otdur ū icinde biter andan kāḡıd (14) düzerler **bāmisyā** ḳoḳar ūedef **berg-i sezāb** ḳoḳar ūedef yapraḡı (15) **bīd-giyā** ayruḳ dēdükleri ot **buzūūe** ūıḡırlü yapraḳ **bengū-yı surḥ** (16) bezz-i ḳaṭūnā **baḡanūs** ḳoḳar ūedef **būy-ı māderān** ayva ṭana **berterāūek** (17) meūelā **buḳl** mıṣrda hindubāya dēler yaḥnī acı mārūl ve göyinek daḥı dēler (18) **būlbūl** ördek dēdükleri ḳuūdur **bezzü'l-aḳb** kendir tohmına dēler **bezz-i ḳınbıū** (19) meūelā **bīḥ-i ziriū** ūaru aḡac ḳaramuḳ köki **buḳlus** eūek mārūlı (20) **bāleḡ** türunc **bātus** tibbit dēler türunc miūli **bābūne-i ḡāv** ūıḡır gözi (21) dēler iri pāpādyā **bitn-i mekkī** mekke ayruḡı dēdükleri **bernā-yı dīrnā** sūdān

[10a]

(1) vilāyetinde olan zeytūndur **baūalü'l-ḳay** aṭa ūoḡanı **bezz-i belāsıḳis** (2) beyāz ḥardal **bārūḳ** üstübec ve ḳurūndan olan zengār (3) **bīḥ-i ḡurek** kebere köki **bīcek** birbirine ṭolaūur ūarmaūuḳ **bimlāḥ** (4) noḥūd nevḥindendür **bādirḡān** bādincān **beūām** belesān aḡacı **bāliyā** (5) bir nevḥ ūarmaūuḳdur ḳızılca ūalḳım ūalḳım yemiūi olur **bārenc** hindūstān (6) ḳōzı **baḳlā-yı mıūrī** delüce baḳla **bābilus** südi müḥlik bir ḥaṣḥāūdur (7) ve berri semüz otınun südlüsidür **bābiluū** meūelā **bersiyānyūn** (8) aḳça otı ve sultān otı **bernūz** meūelā **būrīṭas** meūelā **bādāmek** (9) söḡüd nevḥindendür **bīḥ** ḳına-ı aḥmere dēler **bāriūāriyūn** burcaḳ (10) nevḥindendür **bübṛāle** devenün dibine dēler **bistaḥ** baḥzılar ḥurmā ūarābına (11) dēler ve baḥzılar bal ūarābına dēmiūler **baḥūahāū** çübān diken (12) dēdükleri otdur **berūiyān-dārū** meūelā **buḥürü'l-berāber** ayva ṭana (13) **birnīs** bellūṭ nevḥindendür **bidāūḡān** bezz-i benc dēdükleri aḡacdur (14) ve buṭaḳları ve ṭalıdur

bidisgān meşelā **bidgişān** meşelā **bidesgā** (15) meşelā **bidāsgān** meşelā **bedrevān** yüzerlik tohmına dەرler dereskī (16) dەرler bir otdur **bedliyūn** muql **bürr** buğday **birinc** kabilī **buranç** meşelā (17) **berküç** kâyısı dэдükleri yemiş **berhefānec** bir nev^c amrūda dەرler (18) **berhilyā** rāziyāne tohmı **bervāniyā** ilan üzümü ve ören güli **bezrü's-selām** (19) sinjürlü yapraq **berāberān** burçaq nev^cindendür **pāristāyūn** (20) meşelā **beşış ve beşbeş** ebücehīl karpūzınuñ yaprağı **bezrü'l-ħubbāzī**

[10b]

(1) ebe gömeci tohmı **bezrü'r-raṭbe** yonca tohmı **bezrü'l-kaşkaşa** meşelā **bezrü'l-katt** meşelā (2) **bezrü'r-rümmānū'l-berrī** berrī nāruñ tohmına dەرler **besendānec** meşelā **bezrü'l-mazz** meşelā (3) **bezrü'l-ħamħam** kuş etmegi dэдükleri **baḳlaü'z-zehrā** semüz otı **baḳla-ı leyine** meşelā (4) **bābürek** meşelā **begrek** meşelā **bercel** bezrü'l-mürr ve mersīn tohmına dەرler **bezrü'l-hüd** (5) kuş etmegi **bez-i belāsīkis** bābil teresi ve aq ħardal **bezrek** (6) kettān tohmı **bister** ħurmā ħoruğı **bustīħ** günlük **belüdiyūn ve belūzinūn** (7) besfāyic dەرler bir kökdür **bertānikī** mīr-i 'āşīkān dەرler maħmūr çiçeği (8) dەرler **besbāsen** rāziyāne tohmı **besile** cevz nev^cindendür ve gülnāra dağı (9) demişler **bestībāc** demür dikenini ya^cnī kara ħasek **ba'aru'z-zabb** keler boğı (10) **başākü'l-ħamer** ay taşı dەرler 'arab diyārında ay artarken bulurlar (11) **bişleşke** çıntıyānā dэдükleri kökdür **başalü'l-ħay'** üzüm yapraqları olur (12) bir şoğandur **baḳlaü'l-ğazāl** berrī yarpuzı dەرler **bıṭīħ-i hindī** karpūza dەرler (13) **beṭāħiyūn** kerefes-i berrī **baṭralāvan** zift **bersināden** çübān dikenini (14) dэдükleri ot **baḳla-ı yemāniye** ebem gömeci **baḳla-ı 'arabiye** meşelā **birnüz** meşelā (15) **balīṭış** meşelā **baḳla-ı bāride** yanında olan ağaca şarılır şarmaşuq (16) **baḳla-ı zı'b** oğul otı **baḳla-ı ütrüciye** meşelā **baḳla-ı ħorāsānī** ħülān-ı mekkī (17) **bekber** ħıyār şenber **belīmūn** sādec şu icinde biter kōz yaprağına beñzer **benc-i ħargüş**

(18) şığır kıyruğı dedükleri ot köki mähîzehrec dağı dërler (19) **belec** hürmâ koruğı **banak̄sa** mercimek otı nev'indendür **büzidân** koc otı (20) dërler çoça yëdürürler imiş ne kadar koyuna cevâb vërür imiş **bügulşun** şığır dili

[11a]

(1) lisânü's-sevr **bükîşâ** yabân türbı **benîn** ökse dedükleri otdur (2) kuş avlarlar ya'ni sibîstân dërler **bîd-i belhî** sögüd ağacı nev'indendür (3) çiçegine bân dërler **behremân** 'aşfûr çiçegi **behrâm** meşelâ **beşş** muql ağacı (4) yemişine dërler **buvtâniye** şarmaşuk nev'indendür kızıl yemişlü şalkım (5) şalkım **bihî** ayva **behatt** muhallesi dedükleri ta'am **beyzatü'l-kaşab** şâm (6) ağacınun yemişine dërler ak hürmâya dağı dërler **bezrü'l-hüd** kuş etmegi (7) dedükleri tohm **bahîre** hastaya bişürdükleri aşâ demişler **bernünîn** yemen (8) baklasına dërler ebe gömeci dür **bahakû'l-bahr** şu yosunı taş üstünde (9) biter taş güli dërler **benâm-ı pâdişâhî** iki nev'dür biri lâbağa (10) kökidür ya'ni çıntıyânâ **bâl-ı murğ** kuş kanadı dërler bir otdur **beğaris** (11) eyrelti ve kuzgun otı **büreng** yarpuz dedükleri ot **bih-dâne** ayva (12) cekirdegi **buṭrâ** meneveş ağacı **bakla-ı yehüdiye** hatmî çiçegi ağacına dërler **bethamü'l-mürh** (13) berrî hatem çiçegi ağacı **büredü'z-zāvânî** hatmî çiçegine dërler **belîmûn** sâdec (14) dërler hindîsi olur rümîsi olur **bahâr-ı fulful** dâr-ı fulful **püst-i kenâr** (15) pifte yemişinün dibine dërler **baknâta** bir balık adıdır sînâ-yı muqaddesî (16) dërler **bersü** baldırı kara **bürel** keler dedükleri cânver **bîlâterü** 'üdü'l-kaḥr (17) **pîrâserü** meşelâ **benü-telh** berrî mercimek ici **berşüm** hürmâ nev'indendür ya'ni (18) şaru hürmâ **bahâr-ı engür** üzüm çiçegi **bîş-i fârisî** ezeltire dërler (19) ve koçar ağac dërler anun kökidür yaqsalar hoş koçar **peyvend-i meryem** maḥlep (20) dedükleri ot **puḥtacüşe** bekmeze demişler ve müşelles nev'indendür demişler **büre-i garb** (21) mağribde bir ağacdan ḥaşıl olur tuz nev'indendür **bülütrîcün**

[11b]

(1) baldırı kara **balkikān** mahleb yemişi dەرler bir yemişdür **bil-i şirīn** yer siki (2) dedükleri otdur **buzgund** belāmūd dedüklerine dەرler **bistirag** kadın tuzluğu (3) **bürītiş** herzime **belārec** legleg kuşu **bakḳ** tahta biti **bih-i ḥurmā** (4) ḥurmā cekirdegi **bezri'l-ḥamḥam** şığır dili dedükleri ot toḥmı ve kuş etmegi dedükleri (5) ot **bersile** burcaḳ nev'indendür **büş-ı derbendī** bir nebātdur ki andan (6) şāf düzerler ermeniler vilāyetinde olur **beze** egir köki yelleri (7) sever **pençe-i māhī** pāpādyā çiçeği **penc-i māhī** meşelā **belḥ** yeşil ḥurmā koruğı (8) **pilūn** ayva ḫana nev'indendür koḳusu aḫa beḫzer **berte-i dukūḳa** yüzerlik (9) çiçeği **benc-i ribās** rāvend **bedrān** yer siki dەرler bir otdur ve yüzerlik (10) dedükleri otdur **bütimār** bir kuş adıdur **buzakü'l-kamer** gümüş boḳına (11) dەرler **bādām-ı kühī** cam ağacı yemişine dەرler **bīd-giyā** mekke ayruğı **bādāmek** (12) kızıl söğüd **būgusḳar** şıçan kulağı otı **pālenger** karanful-ı bustānī felenc-i müşk (13) oğul otı **bādānec** cevz-i hindī **benū-māş** sādec-i hindī **benū-siyāh** (14) meşelā **başal-ı unşul-ı meşvī** bişmiş aḫa şoğanı ḫarfū't-tā'i (15) **tiryāk-ı kühī** nevrüz otı **toḥm-ı kekec** şu teresi **toḥm-ı teşmīzec** kara çörek otı (16) ve çeşmezen daḫı göze ekerler **terencān** oğul otı **taḳlib-i ütrüciye** meşelā (17) **türmüs** delüce baḳla **türüşe** kuzı kulağı **türbüze** türb **toḥmekān** semüzlik otı (18) **turābü'l-hālik** sıcan otı **toḥm-ı encire** ışırgan **toḥm-ı timtim** summāk **tennüb** (19) sarıca kaḫrān **toḥm-ı sisenber** pırāşa toḥmı **toḥm-ı vuhl** arduc yemişi **tetri** summāk (20) **tefāviye** tere toḥmı **teşmiz** ve **teşirān** ḳayalar üstünde biter pençe pençe yoşuḫ

[12a]

(1) icinde besfāyic **tāgand** 'ūdū'l-ḳahr **telye** şāhterec **tibn-i mekkī** mekke ayruğı (2) **terlī** dāne cādır **turfās** mantar **tuffāḫ** alma **tuffāḫ-ı berri** alūc yemişi (3) **tüt** vaḫşī böğürtlen yemişi **tüt-ı gül** meşelā **tübālū'n-nuḫās** (4) yanmış baḳır **teḳde** kişniz **türrec** turac kuşu

türāb-1 şaydā (5) şaydā şehrinde bir mağāradan çıkar bir toprakdur aḳdur **tuffāhu'1-arz** pāpādyā (6) çiçegine dērler **tīn-i hūrān** ağac südlügeni talın koparsañ südi (7) aḳar **tū-nebāt-1 hūrān** meşelā **tībn-i mekkī** mekke ayruḡı **templül** kınā-yı berrī (8) ve cōrdük dērler bir otdur **terementine** meneveş saḳızı **tengār** būre-i hindī (9) **toḡm-1 baḡarcer** kerevyā dērler berrī bir toḡmdur ‘arabca ḳurdumānā dērler (10) **tānbūr** tūrunc yapraḡı mişli bir yaprakdur **tezrūc** süglün ḳuşı (11) **türābü’ş-şārdeh** deñüz icinde bir aḳadan çıkar bir toprak imiş boḡazına (12) sülük ḫurana nāfi‘dür **tufāk** eşek mārūlı **ten** bir balıḡdur (13) baḫr-1 ḳulzūmden ḳoḡ çıkar menfa‘atlüdür şırt balıḡına daḡı dērler **tūs** (14) tūtdur **telef-i āhenker** demür boḡına dērler **tere-i tīz** acı tere **tübāl-1 āhen** (15) demürün talaşı **toḡm-1 ḳınbīt** lahana toḡmı **tūderī** ḳuş etmegi (16) otı **tübīn** şaman **toḡm-1 şeng** serçe dili dērler bir toḡmdur **toḡm-1 ḳınnap** kendir (17) toḡmı **toḡm-1 ḳatf** şirken otı toḡmı **toḡm-1 sermak** şirken dēdükleri ot (18) **toḡm-1 keşūs** şarmaşuḡ toḡmına dērler **toḡm-1 āseb** yonca toḡmı **tāfyār** deryās (19) dēmekile meşhūr bir otdur yapraḡı rāziyāneye beñzer **tālānek** tatlu cekirdeklü (20) zerdālū **tālnek** meşelā **terencübīn** ḳudret ḫelvāsı dērler havādan yaḡar (21) **tīzek** acıḳıcı otdur **terīne** tarḫūn **tesī** oḡlu kirpi **teşī** meşelā

[12b]

(1) **tufne** örümcek evi **tefirā** seyyid ḡāzī penīri dērler aḳ yumşaq ḫaşdur (2) **taḡrada** kerevyā dērler bir otdur bustānīsı ve berrīsı olur bir otdur **tulī** (3) böḡürtlen yemişi **tefrū** örümcek **tüle** ebe gömeci **tū** südden olan (4) ḳaymak **tāfisyā** ḳoḡar şedef şamḡı **tālūt** ferfiyūn **tāhūt** (5) ağac südlegenı dalın koparsañ südi aḳar **tālīḡī** aḳ ḫardal (6) **tuffāhu'1-cinn** defn-i yezdī dērler bir yemişlü otdur **tuffāhu'd-dübb** seftālū (7) **tāḡandest** ‘üdü'l-ḳahr **türābü'1-ḳay**‘ deve dikenı şamḡıdur (8) **tesmīnū'n-nisā**‘ berrī ḫatmī çiçeginün ağacına dērler **tīn-i aḫmer** mışrda cemīz dērler (9) **toḡm-1 gendene** pıraşa toḡmı **tuffāh-1**

hüsn bābūnecūñ bir nev'îdür andan alma (10) rāyihası gelür hamāmā dedükleri oldur demişler **türāb-1 hirmenī** aşu (11) dedükleri toprakdur **tohm-1 gezgāv** ılıgun yemişine dەرler şıgır kıyruğınun (12) tohmıdur **terenbüş** hāşā dedükleri otdur kāşī binālarda olur (13) **telbīniye** harīre ve hīre dedükleri aşdur **tāliskī** bābil teresinūñ (14) tohmına dەرler **tohm-1 dil-āşüb** ayıt tohmına dەرler imiş **tāliskīr** (15) beyāz hardal **tohm-1 hīrūc** ebe gömeci tohmı **tohm-1 hurūnīn** meşelā **tohm-1 şakākul** (16) yabān hevicinūñ tohmına dەرler **tohm-1 türek** semüz otı tohmı (17) **tohm-1 buzūşe** sıñırlı yaprak tohmı **tohm-1 turşīnek** kuzu kulağı (18) tohmı **tohm-1 türbūd-i zerd** cebl-i heng dedükleri tohmdur **türbūd-i aşfar** cebl-i heng (19) kökine dەرler imiş **teşbivān** besfāyic köki **taħriyūs** (20) muķām ağacınun yemişi **tağīl** kākūle **taħ** ebūcehīl karpuzı **türşī** (21) aşk **tiryāk-1 rüstānī** şarmısak **tiryāk-1 türki** mūmiyā

[13a]

(1) **tuffāh-1 berrī** alūc **teştivān** besfāyic **turbāmān** kuzu butrağı ya'nī gāfeş (2) **tuffāh-1 mā'ī** türunc **tuffāh-1 fārisī** şeftālū **tuffāh-1 ermenī** zerdālū (3) **tüt-1 hulv** aķ tüt **teķire** kimyūn **tohm-1 zerdhār** cebl-i heng (4) **tīn-i aħmak** encīr nev'îdür **tatüre** řātule dedükleri **tūmus** eski (5) binālarda biter hāşā dەرler çiçeğı pāpādyā çiçeğine beñzer **tohm-1 kāc** şām (6) fıstuğı **tohm-1 gez-mekrān** fıstuķ nev'îndendür ħabbū'l-bān dەرler (7) **tuŗşīnek** bustānī kuzu kulağı **terhenī** tarħūn otı (8) **tūtiyā-yı dekek** baħrī bir ħayvānun derisi imiş **tesse** it penefşesi **tennüb** (9) ħarnüb dedükleri ağac **tohm-1 berdān** kerāvyā-yı berrī ya'nī kurdumānā (10) **terħar** kerevyā-yı berrī ya'nī kurdumānā **teķired** meşelā **teķde** küzbere ya'nī (11) kişnīz **tiryāk-1 kūhī** nevrüz otı **tohm-1 hīrī-i zerd** şaru (12) nesrīn gülünun tohmına dەرler **tere-i deştī** berrī göyinek dedükleri (13) **tefisā** koķar şedef şamğı **tīhān** tıgala dedükleri şeydür (14) **tohm-1 nān-1 kelāğ** ebe gömeci **tohm-1 nār-1 beyābānī** yabān

enārınınuñ toħmı **tetrī** (15) işfahān dilince kuş etmegi dedükleri **türmüz** hindī karpūzına (16) dērler **tākūt** ılgun yemişine dērler ve ba'zılar ferfiyūn demişler (17) **tīgāl** ħorāsān vilāyetinde olur 'aşr dērler bir ağac şamgıdır (18) **tīn-i fīl** meşelā kākūleden böyücek bir siyāh toħmdur yaşşı yaşşıdır (19) **toħm-ı şabbār** meşelā **tīn-i firengī** meşelā **toħm-ı vālān** bir cins şarmaşuk toħmına (20) dērler ya'ni keşūs toħmı **toħmü'l-esed** gün 'aşığı toħmıdır devr-i kamer (21) dērler anuñ toħmıdır **tācü'l-ħurūs** feslegen nev'indendür çiçegi kırmūzī olur

[13b]

(1) ħarfü's-sā'i **sūs** böğürtlen **semeretü'l-butum** (2) meneveş yemişi **süm-ı berri** yarpuz nev'indendür şarmısak gibi koķar bir otdur (3) **sākıbü'l-baħr** ya'ni besfāyic **semeretü'l-'uleyķ** böğürtlen yemişi **sümü'l-ħayye** (4) ilan şarmısagı dērler otdur **süm** şarmısak **semeretü'l-'uleyķ** (5) böğürtlen yemişi **sülüşān** dilkü üzümüne dērler **semeretü'l-'ar'ar** arduc (6) yemişi **semeretü't-tarfā** ılgun yemişi **sāfesyā** yabānī koķar şedef (7) şamgı **sa'leb** dilkü **sağārīr** destenbüye **selc** gökden yağan ķar (8) **sük-i mısrī** gülnāra dērler ķatmer olur **selc-i şīnī** çinden gelür (9) menfa'atlü beyāz taşdur **sümüş** ħāşā dērler bir otdur (10) **şīr** beyāz gül **semer-i āhū** serçe dili dērler bir otdur **şānisā** deryās (11) dērler bir otdur **sücire** üzüm çiresi **şīl** ayruķ otı **saķķāma ve** (12) **saķķām** yavşan dedükleri ot **sülāse'-i ahva** aķ büber ve ķara (13) büber dār-ı fulful **sülüş-i ma'cūn** üç edviyeden ħāşıl olan ma'cūn (14) **semeret-i fārisiyye** şeftālū **semeretü'l-esl** ılgun yemişine dērler **şānāsīnāy** bir (15) ma'cūnuñ adıdır ħükemā kitābında meşħurdur **şiyāzrīfūs** meşħur bir ma'cūnuñ (16) adıdır **şīl** ayruķ otı **sāmīr** böğrölce dedükleri **sālaskīs** bābil teresi (17) ħuref-i bābilī de **sağā** kerdeme dedükleri tere **selc-i çīnī** bir aķ taşdur (18) sürme ederler **semer-i butrā** meneveş yemişi **semerü'l-keber** kebere yemişi **semeretü'l-aşaf** (19) meşelā

semeretü'l-altaf meşelâ **sumām** 'arabda bir ağacdur ılgun mişli **semeret-i 'aşrî** (20) 'arabda ve yemende bir ağacdur gölgesinde otursalar adam öldürür (21) anuñ yemişidür **semeret-i dıraht-ı āher** serce dili dedükleri otdur **saql** za'ferān

[14a]

(1) yağına dەرler **semeret-i şeceretü'd-dem** muql-ı mekkî dedükleri **sūme** şarmısak **secem** (2) yer üzerine yayılan otdur **secir** undan çıkan kepek **sağāir** acur kavunu (3) elde koķar harfū'l-cīm **cāvşir** (4) oğlan aşı dەرler bir ağac şamğıdur **cevāşir** meşelâ **cesmīzec** kara çörek (5) otı daħı çeşmezendir göze ekerler **çeşmek** meşelâ **cūlnār** enār çiçeği **cevāv** arpa (6) suyu **cevāb** meşelâ **çugundur** kırmūzî olur pancar dەرler **çelgūze** cam ağacı (7) yemişi **çāksū** kara çörek otı **circirü'l-mā'** şu kerdemesi ve şu kerefesi (8) demişler **cezz** keşüre dەرler **ca'de** ilan bıcağı mişlidir ve ammā yaprağı katmer (9) katmer olur köki ilan bıcağı gibi kökine beñzer **ca'de-i şağir** ilan bıcağı nev'inden (10) yaprağı katmer olmaz **cezzü'l-ebhül** arduc giligine dەرler **cenāhü's-şin** kengere dەرler (11) **cezz-i berri** yabān keşürü şakāķul demişler **cül-i aħmer** kırmūzî gül **cürçüm** şıgır (12) mantarı noħūd gibi daħı büyük bir toprakdan olur **çıntıyanā** iki nev'dür (13) birisi şuda biter birisi lābaťa kökidür **çeşmiti** demür diken **cenāhü's-sir** baklaya (14) dەرler **cām-ı hāb** şu üzerinde olan yosuñ **cezz-i cer** gülnār **cülcülān-ı habeşe** (15) siyāh haşhaşdur demişler **cünd-i bīdester** kunduz hāyası **cāvers** taru (16) **cāv-ı zehrec** harāza dەرler şıgırdan çıkar **cezz-i māsel** tatulā ve tātüre demişler (17) **cerād** cekirgeye dەرler **cendekūkā** şaru çiçeklü yabān yoncasıdur **cendekūfā** meşelâ (18) **cezzü's-serv** serv ağacı kozağıdur **cezmāzec** ılgun yemişi **caşş** şu (19) pazusına demişler ve kirec yalçusıdur **cesin** meşelâ **cedvār-ı rūmī** peygamber (20) çiçeğiniñ köki **cenāh** muṭlak anduzdur **cebīrū's-sermān** büstānī gülnār (21) **cād** za'ferān **cernūb** tağ bādincān ina dەرler ve

kulunc otı d rler **cerc r 'l-mışr ** (22) deluce ba la **celc ce** berri yarpuz **celidv r** eyrelti d rler ve kuzgun

[14b]

(1) **circir** ba laya d rler ** arh r** kaşını **cerc r** şuda olan kerdeme **cemisferem** (2) feslegen **cis d** za fer n **cis de** d g lmiş za fer n **c bn** pen r **cimcim** (3) şak kul ba zılar behmend r d mişler kara kovaza dağı d mişler **c ş ş ** (4) bir ağacdur uzunı olmaz çiçegi l leye beņzer **cebleheng** genc-i h t toğmına (5) d rler ** etene** kendir toğmı **cer e** kulugan dikenini ** er e** meşel  ** er e** meşel  (6) **cedene** meneveş şakızı ** ord k** yab ni  orağ otı **c rg n** (7) besb se d d kleri ot ** ar-mağz** r m cevzidir **cuğr t** yoğurt (8) **cağr be** şu üzerinde olan yořuņ **cağr ve** meşel  **cezerv n** (9)  oy kuşı **c lle** mantar ** ekr ** r b s ve kuşı kulağı ** enden** şandal (10) ağacı ** il n**  unn b **cevz ' -öib** cevz-i bevv  **c lc l n** s sam d d kleri (11) ve küzbere toğmına dağı d rler **c lak**  ud-ı fireng  d rler ağacdur **cevz 's-s d n** (12) havlinc n d d kleri **cevz-i mer ad** t t re   t le **c vd n** şığırdan (13)  ıķan  araza **cemh r **  z m şar bı müşelleş nev indend r ** ad ** za fer n (14) **c lc l n-ı  abeşe** aķ  aş aş **cel z** fınduķ ve hind stan kızı (15) **cilv z** ş m ağacınınuğ yücesi **cimcim** behmen-i eby z mişli andan  af f (16) olur **cen z 'l-verd** g l toğmı **c herv n** sergüle dibine d rler r m  (17) ş rac **ce  b** pire ağacı d rler bir ağacdur **cerc r 'l-kelb** aķ  ardal (18) **ces n** yalçı **cir ** yayın balığı **cer d 'l-ba r** deniz cekirgesi **cermere** sa ter (19) bir d rl si **cem n** deluce enc r **cevz 'l-merc** k k nec d d kleri otdur (20) **cencer** c b n dikenini d rler bir otdur **c hub k** řıķan tersine d rler (21) **cimcim-i eby z** aķ kovaz **cernür** aķ a otı ve sult n otı **c l henc** (22) cebl-i heng **c lb n** cevz nev indend r ba zılar g ln rdur d mişler **ced** meşel  **ced l**

[15a]

(1) hürmā qoruğı **cevşerān** şıgır kıyruğı dēdükleri ot köki māhīzehrec **cādī** (2) za'ferān **cārū'n-nehr** şu bazusı **cāsūs** haşhāş-ı zübdī **cārlūn** besbāse (3) **cāmīse** baklā-yı kıbtī mışrda olur şuda biter **cāvīze** harāza **cāvelherc** (4) meşelā **cesīn** yalcı **cedb** hürmā çekirdegi **cemār** meşelā **cırdan** şıcan **cermdānık** (5) koçar ağac ve yer ağacı anuñ tohmına dērler **cermānık** meşelā **cermūz** yemen baklası (6) ve ebe gömeci **cermū'** tağ bātıncānı **cürcāniye** üzümlü aşa dērler **cesmī** (7) demür dikenı ya'nī kara haşek **cerāsiyā** habbū's-selātin ve habbū'l-mülük (8) ve taḥkīk erüğe daḥı dērler **cevz-i ekṭī** şakāḳuldur mühr-i süleymān dērler **cez'** (9) iki cins taşdur biri yemenī biri habeşī **ca'detü'l-kınā** ayruḳ otı **celbūb** (10) yanında olan ağaclara şarılır şarmaşuḳdur **celhem** sincan ağacı (11) nev'indendür **cülsāk** tağ pazusı **cezdemānık** koçar ağac dērler ve yer (12) ağacı dērler anuñ yemişi **cermānık** meşelā **cülnār-i hūrī** katmer nāruñ çiçegine dērler (13) **celmāsā** hıyar dēdükleri yemiş **cemārū'n-nehr** cāmūs dēdükleri hayvāndur (14) **cādu'n-nehr** meşelā **cābu'n-nehr** meşelā **cemelcem** semerḳand buḥārādan gelür bir kökdür (15) ve kara kovaza daḥı dēmişlerdür **cimcim-i hiṭāy** meşelā **cevz-i cendüm** noḥūd ḳadar olur (16) şıgır mantarı **cunāḥ** anduz **cenāḥ** kuş ḳanadına daḥı dērler **cencel** şām (17) diyārında olur imiş **cenāḥū'n-nīr** baklaya dērler imiş **cünbīd** tağ na'nesi (18) **cenā** maḥleb yemişi **cenā-yı aḥmer** meşelā **cınṭān** ebūceḥīl ḳarpūzı ḥurdesine (19) dērler **cevzü'l-ḳay'** hindden gelür ḳaluñ ḳabuḡ üstünde olur (20) **cevz-i muḥāsil** tātülā **cevz-i muḳātil** meşelā **cevz-i māşel** meşelā **cevz-i māşā** meşelā **cevzü'l-gūşel**

[15b]

(1) hindden gelür ḳabuḡı ḳalıñ üstünde olur **cevz-i muḥāsil** tātülā **cevz-i muḳātil** (2) meşelā **cevz-i māsem** meşelā **cevzü'ş-şirk** ḳōz gibi olur ve rengi kırmüzī olur (3) zencebīl gibi ağzı yaḳar **cevzü'l-ceşe** meşelā **cīves** şām fistuḡına dērler **celīdān** (4)

kuzgun otı ve eyrelti **cümān** eyrelti ve kuzgun otı **cevz-i ‘abher** āmleh (5) mişli müdevver olur rengi kırmūzī ve ta‘mı azcuk tatlu olur **cūlbān** (6) burcağ nev‘indendür **cūlbān-ı müdevver** meşelā **cūb-ı kürūc** hindden gelür bir ağacdur (7) **cūbek-uşnān** ağı kunduzı dērler yüce yaylak yerlerde olur ve şām (8) çoğanı dērler **cebel-dārū** kuzgun otı **cemā-yı hū-yı süleymān** feslegen (9) **çeşm-i hūrūs** kırmūzī dānedür nohūd kadar hindden gelür ve sāsāliyūs (10) dağı dēmişlerdür **cevz-i gendüm** şıgır mantarı **cerbūb** tağ bātıncānı ve kulunc (11) otı **cemīz** encīr nev‘indendür **ca‘de** küçük ilan bıcağı nev‘indendür (12) yaprağı katmer olmaz **cürbūz** ebe gömeci **cıntışū‘l-mülk** cıntıyānā **cevz-i isferem** (13) buyan mersīn tohumı **cenārek** kızıl zernīhdür ve demür eridür **cebrū‘l-ķahr** (14) ‘ūdu‘ş-şālībdür dişidür şaru iri yalabuğ çiçeği olur köki çirişlik (15) köki gibi ufacuk olur andan būsānīsi ve berrīsi olur **cākelūn** (16) bir şaru kökdür meyan kökine benzer kalbe fā‘ide eder **çār-mihek** yandağ (17) dikeni **cül-i zerd-i sāde** nesrīn gülünūğ şarusına dērler **cā-yı be-kāh-ı mār** (18) serv ağacı **celīfā** buğday delücesidür **cevzū‘z-zend** hindī finduk **cüft-i āferīd** (19) şanavber kozağı şekillü olur meşelā ağacında kabuklu bādem gibi (20) bir yemişdür **cedel** ayu gülünūğ dibi ‘ūdu‘ş-şālīb dēdükleri ot adıdır

[16a]

(1) **ħarfū‘l-ħā‘i ħarcevān** gökden inen cekirgeye (2) dērler **ħarrānu‘ş-şahn** taş kınası **ħarāh** berrī delüce kişnīz **ħariyā** kelerūğ (3) bir nev‘idür **ħardūn** koca keleri **ħazā** yabānī koğar şedef ve sergüle (4) dağı dērler **ħarāt** yabān kerefesi **ħaşışū‘z-zücāc** şırça otı dērler bir (5) ot hindden gelür **ħelzūn** burma şedef dērler bir böcekdür **ħaşışū‘d-dahır** (6) kurluğan otı dērler bir otdur **ħummāş** kuzı kulağı otı **ħamāhim** (7) būsānī yarpuzı dērler ve maħmūr çiçeği **ħamām** göger kuşu **ħınt** buğday unına (8) dērler **ħendeķūkā-yı berrī**

şaru çiçeklü berrī yonca **hinnā** kına **hūr** kavaç (9) ağacı **hayyü'l-‘ālem** uruz otı ve kaya koruğı **hurbā** güne bağan keleri (10) gıdāsı yeldür **hazal** hülān-ı mekkīye dەرler **helāl** maştakī **hulbūb** dişilü (11) ve erkeklü olur dişisine aqça otı dەرler ve sultān otı ve helīme dەرler (12) ve erkek olana kulunc otı dەرler **helāl** maştakīdür **habb-ı hıṭāy** hindden (13) gelür **habbü'l-mülük** **hiltīt** kaşnı **harbaq-ı siyāh** kara cörek otı (14) **hazak** pelīn ya'nī afsentīn **habbetü's-sevdā** kara cörek otı **hūk** (15) tağ reyḥanı dەرler ve qalya taşı étdükleri ota dەرler **hasek** demür dikenini (16) **hanṭal** ebūcehīl karpūzı **habbü'l-gār** defne yemişi **halū-siyā** geven dikenini (17) şamğı ya'nī keşirā **haftūt** baldıran **habbü'n-nīl** bir şarmaşuğdur ki çādıra (18) beñzer gök çiçeğı olur anuñ toḥmıdur **hişrem** koruğ **habbü'r-reşād** (19) tere toḥmı **hurefü'l-mā'** marşama **habbü'l-‘arūs** kebābiye dەرler nīlūfere (20) dەرler **harmel** yüzerlik toḥmı **had** nār çiçeğine dەرler ve gülnār dەرler **hadak** (21) bādincān **humer** temürhindī **hāya-i seg-ābī** kunduz ḥāyası **hibkā** şaru

[16b]

(1) çiçeklü berrī yonca toḥmı **hulbe** boy toḥmı **hüsrevānī** defne yemişine ve mersīn yemişine (2) dەرler **habaq-ı reyḥānī** oğul otı **habbü'l-hazrā** meneveş dەرler ve menekiş dەرler (3) **haşkıkul** mühr-i süleymān dەرler ya'nī şakākul **hārūd** kunduz ḥāyası **hazal** (4) hülān-ı mekkī **habākā** şaru çiçeklü berrī yonca **habbü'l-gül** kurz dikenini yemişidür (5) mışırda olur aqākiyā andan olur **habbü'l-firenc** semüz otı toḥmı **habb-ı hulv** (6) anīsōn ḥatun tuzluğı karamuğ yemişi **habbü'l-harşef** kenger toḥmı **habb-ı dehmet** (7) defne yemişi **hararetü'l-bakar** haraza **hacerü'l-bakar** meşelā **hamrü'l-arz** yer bağarsuğı **hubārī** (8) toy kuşı **habbü's-selme** sirken toḥmı **hāşā** münhac kavlinde şa'ter-i berrī ve (9) çiçeğı pāpādyā çiçeğine beñzer **haşışü'l-kelb** it siki **hüsn-i yūsuf** deñiz köpüğü (10) bir nev'ī süngere beñzer aqdur **halīmūt** şıgır dili otı **habaku'l-kıssā'** şıçan (11) kulağı otı **hamül**

şarmaşuk ğālibā efitmūn **ḥabbü'l-ḥurū'** kene toḥmı **ḥabaḳu'l-baḳar** (12) pāpādyā çiçeği **ḥabaḳu'l-mā'** ırmak yarpuzı **ḥabaḳu't-timsāḥ** meşelā **ḥabbü'l-ḳulḳul** (13) yabān nārınun toḥmı **ḥabaḳ-ı cebelī** tağ yarpuzı **ḥabbü'r-reşād** ıuzı ıulağı (14) toḥmı **ḥal** şūsām ya'nī küncüd dēler künciye **ḥalāḳü'ş-şar'** kirec otı ya'nī nūre (15) **ḥabbü'z-zelem** kenger toḥmı **ḥabbü'l-faḳr** ayıḫ toḥmı **ḥabbü'l-ās** mersīn yemişi **ḥacel** (16) keklik ıuşı **ḥıvetü'l-mevt** ıatrān **ḥamşü'l-emīr** demür dikenı **ḥatāḫif** (17) ıırlangıc ıuşı **ḥamit** ḥabbü'l-mülük dēdikleri otdur **ḥalīmū** tağ pazusı (18) ve ıuzı ıulağı **ḥacer-i zıbaḳ** ıızıl mürekkeb dūzerler zencefre **ḥabbü'l-ḳar'** (19) ıabaḳ çekirdegi **ḥaşıḫ-i bezr-i ıatūnā** bağa yaprağı **ḥam** temürhindī cevz-i rümī (20) rümde biten ıöz **ḥarḫ** ebūcehīl ıarpūzınun ḥamıdur **ḥāfızu'n-necl** ferfiyūn (21) **ḥāfızu'l-ıtfāl** meşelā **ḥabaḳ-ı reyḥānī** oğul otı **ḥāferü'l-müḫr** öksüz oğlan

[17a]

(1) çiçeği ya'nī sūrincān **ḥaleb-i lüb** südlüĝen **ḥalyā** semüzlik otı **ḥendekūḳī** (2) yabān yoncasınun şaru çiçeklüsi **ḥabbü'l-belesān** mekkede olur belesān (3) aĝacı **ḥabaḳu'ş-şagīr** feslegen **ḥabaḳu'l-kirmānī** meşelā **ḥarāşā** yabān ḥardalı **ḥüm** (4) temürhindī **ḥuzaḫ** ḥülān-ı mekkī **ḥışü'l-ḥüsn** öksüz oğlan çiçeği ya'nī (5) sūrincān **ḥenderilī** yabān göyinegi **ḥabbü'l-laḫlaḫ** ıalaḳan dikenı ya'nī deve (6) dikenı toḥmıdur **ḥilü's-sāḳin** şarmaşuk yanında aĝaca tolaşur **ḥubārā** ḥayvānlar ıı (7) uçuçu ola tüylerine dēler **ḥānıḳü'z-zeneb** çöpleme ıara ola at otı (8) **ḥabbü's-sümne** şāhdāne-i berrī dēler bir otdur **ḥacer-i müşfikā** maĝribden ĝelür bir taşdur (9) şaru olur **ḥacer-i ḥabeşī** zebercedün bir nev'idür **ḥacerü'l-yehūd** benī isrā'il zeytūnı (10) dēler bir taşdur **ḥacer-i ıaysūr** köbük taşına dēler **ḥacer-i ııbtī** ḥacer-i yehūdun bir nev'idür (11) **ḥacerü'l-ıamer** ay köbüĝi dēler maĝribden ĝelür bir taşdur şeffāflu olur **ḥacer-i afriḳī** (12) boyacıl taşı dēler bir taşdur

ḥacer-i gāgātīs cehennem deresi taşı dەرler (13) bir taşdur **ḥacer-i isfenc** sünger içinden çıkan taşdur **ḥacer-i ḥurfi** mışrda herzime (14) yerine ‘amel ederler bir taşdur **ḥacerü'l-esrī** emcek taşı dەرler bir taşdur **ḥacerü'l-ḥayye** (15) yılan taşı yılandan çıkar çok nefi vardur **ḥacer-i ‘irākī** bilegü taşı **ḥacerü'd-dīk** (16) ḥurūs karnından çıkan taşdur **ḥacerü'n-nār** çakmak taşı **ḥacerü'l-ḥūt** (17) balık başından çıkan taşdur **ḥacerü'l-hayy** degirmen taşınuḡ ufağıdur **ḥacel** keklik (18) kuşu **ḥadīd** demür **ḥadā'** dölengec kuşu **ḥarmele** karķu kamışu **ḥuref** (19) acı tere **ḥamşü'l-cebel** demür dikenini **ḥāmālāvun** yer ağac dەرler ezeltere dەرler (20) ya‘nī māzeryūn **ḥaşrā** bir otdur çivide katarlar anuḡla boya boyarlar **ḥurūmiyān** (21) ‘anber **ḥacerü'ş-şaḡb** benī isrā'il zeytünü dedükleri taşdur ya‘nī ḥacerü'l-yehūd

[17b]

(1) **ḥabbü'l-‘arūs** nilüfer toḡmina dەرler **ḥulbāne** kınaya dەرler **ḥaşıšetü'l-fārisiyye** (2) bezr-i benc **ḥabbü's-sākīn** yanında olan ağaca tolaşur şarmaşuḡ toḡmidur (3) **ḥumīz** ḥülān-ı mekkī **ḥulv-ı mişā** keşirā **ḥāverd** şu kunduзу **ḥarzem** ağa ağacı (4) **ḥande** za‘ferān **ḥamşu'l-fīl** ayıḡ toḡmı **ḥamşu'l-ḥamā** meşelā **ḥırā** besfāyic **ḥamlis** (5) çıyan otı derü nec **ḥadīd-i ḥarkūs** rāstıḡ taşı **ḥalīşā** boy (6) toḡmı **ḥabbü'z-zırād** koķar ağac ve ezeltere **ḥabbü's-selāme** mürekkeb bir (7) dārūdur **ḥilāf** aḡ sögüd ağacı **ḥaşef** cevz **ḥacer-i ermenī** lāciverd (8) **ḥamāmā** bābū necüḡ bir nev‘idür andan alma koķusu gelür münhāc kavli **ḥabbü'n-nīl** (9) şarmaşuḡ toḡmı **ḥabbü'l-‘ucb** ḥabbü'n-nīl şarmaşuḡ toḡmı **ḥacerü'l-ḥayāl** mümiyā-yı (10) ma‘denī **ḥabbü'ş-şūḡ** diş kūr dancuḡları kılur otı **ḥacm** şıḡır dili (11) **ḥabaḡ-ı timsāḡ** yarpuz **ḥacer-i bahri** mercān **ḥamālādun** māzeryūn ve ezeltere (12) ve koķar ağac dەرler **ḥavārī** kepek **ḥurefü's-sütūḡ** aḡ ḡardal (13) **ḥabbü'ş-şitā** ışırḡan dikenini toḡmı **ḥarkūsü'l-berberī** rāstıḡ taşı (14) **ḥaldār** eyrelti köki ḡuzḡun otı köki **ḥabbü's-**

selāṭīn ḥabbü'l-mülük (15) ḥabbü'l-esl ilgun yemişi ḥaşıṣ-i berāgīt kenger diken
ḥaşıṣü'l-kamle (16) meṣelā ḥaşıṣetü'l-berāgīs meṣelā ḥuref-i bābilī ak ḥardal ḥaşıṣetü'r-
rūmiye (17) kayalarda biten altun otı dērlər ḥarezü'ş-şeytān ḥılāl (18) dērlər kıllur otınuñ
bir nev'idür ḥafā mıṣırda andan kāgıd düzerler (19) bir otdur ḥaraşā berrī ḥardal ḥūr-ı
isfendār mīr-i 'aşıḳān ve (20) sultān börgi ḥaşıṣü't-tūhāl kayalar biten altun otı dērlər
ḥaşıṣü's-sūm (21) yarpuz nev'indendür şarmısaḳ gibi koḳar bir otdur ḥarbaḳ-ı emlīles
akça

[18a]

(1) otı ve sultān otı dērlər bir otdur ḥarāmī it burnı çiçeği ḥarāsiyā (2) erik ḥalūk
za'ferān ḥavāciva mūmcılar mūm boyadukları otdur ḥacer-i şeffāf (3) deñizden çıkar ve
ba'zılar deñiz köpüginüñ icinden çıkar bir taşdur dēmişler (4) ḥacerü'l-kayşūr meṣelā
ḥacer-i şa'r meṣelā ḥezāru'l-şahr şu yosuñı mişallü taş (5) üzerinde biter taş güli dērlər
ve taş kınası dañı dērlər imiş ḥūz (6) şaru ḥurmā nev'indendür ḥūzu'l-muḳl meṣelā
ḥūzu'l-'asel meṣelā ḥulm-dāne maştaḳī (7) ḥalbīşāy berrī semüz otınuñ südlüsine dērlər
ḥabb şıḳır dili otı ḥumcum (8) ve ḥumḥum meṣelā ḥamīrā eşek mārūlı ḥālümā meṣelā
ḥuref-i sifid beyāz ḥardal (9) ḥacerü'l-'akārib iblīs taşağı dērlər bir taşdur ḥacerü'l-
velāde meṣelā ḥacerü'n-nesr (10) meṣelā ḥabbü'l-vez serçe dili dēdukleri ot ḥayşal
bātıncān ḥaḳūḳ (11) semüz ot ḥabbü'r-reşād kızı kulağı toḳmı ḥabbü'l-menşem meneveş
dēdukleri (12) ḥüsrev-dārū sūrıncān ḥabbü'l-lehv kākünc ḥārūt kunduz ḥāyası (13) ḥac
üstüne ḳudret ḥelvāsı yağan ağaca dērlər ḥāferü'l-müḥr öksüz (14) oḳlan çiğdemi ya'ñı
sūrıncān ḥāsībīs ferfiyün nev'indendür andan (15) yavuzdur ḥabāḥab gice ilduz gibi
görünür şu'le vėren böcek ḥabaḳ yarpuz (16) dēdukleri otdur ḥāfirü'l-ḥumārü'l-vaḥş taḳ
eşeginüñ tırnağı ḥabb-ı ḥangelā (17) şāhdāne-i berrī dērlər bir yemişdür ḥālaḳu'l-şar

ören güli ilan üzümü (18) dërler **habbü's-sahtiyānī** kāküle **habb-ı hūlv** anīsōn **habb-ı rāsen** anduz tohmi (19) **habbü'l-ḥaşem** meneveş yemişiniñ irisi **habaku'l-fetā** şıçan kulağı oti **habaku'r-rā'ī** (20) ayva tana oti **habak-ı karanfulī** yarpuz ya'nī felenc-i müşk **habb-ı kanīrya** kurt (21) bağırı dedükleri bir ağacın yemişidür türkler ezeltire dërler ağacdur **habb-ı dibā**

[18b]

(1) kabağ cekirdegi **habbü'l-'ar'ar** arduc yemişi **habbü'l-bān** fistuğ nev'indendür **habbü'l-ḳalb** (2) hindī mürdümük **ḥaşramā** na'nā' **ḥacerü's-şam** çakmak taşı **ḥurm** (3) ḥurmā nev'indendür **habb-ı mīsān** ezeltire ağacı **ḥacerü'z-zerār** çakmak taşı (4) **ḥacer-i meşviye** kils dedükleri **ḥacerü's-şatirī** mermer taşı **ḥacerü's-şutūt** (5) meşelā **ḥacerü'd-dem** şadenc dërler göze müt'allik bir taşdur **ḥacerü'l-mantūr** meşelā (6) **ḥacer-i esyūs** çinden gelür beyāz ḥāşiyetlü bir taşdur **ḥacerü'r-rūşenā** (7) merkaşışā dërler seng-i rūşenā dërler **ḥacerü'n-nūr** meşelā **ḥacerü'n-nüre** meşelā (8) **ḥacerü'l-misenn** bileğü taşı **ḥacerü'r-raḥā** degirmen taşı **ḥacer-i yeşb** yeşim taşı (9) **ḥadec** ebücehīl karpuzı **habb-ı beşām** mekkede olur belesān ağacınun (10) tohmidur **ḥinnā-yı kureyş** taş kınası dedükleridür **ḥāşīšetü'l-esd** (11) ekinler arasında olur sünbül çiçegine beşzer 'aynı **ḥāşīšetü'l-arz** kılur (12) otınun dürülmezi ıtrilāl **ḥuşş** zerdeçüb **ḥassā'ü'l-isfenc** (13) sünger icinden çıkan taşdur **ḥarz** şām çoğanına dërler **ḥuleyfe** berrī (14) koğar şedef **ḥuzāh-ı büstānī** koğar şedef **ḥāşīşü'l-ḥorāsāniye** şogulcan (15) çıkararı ot ya'nī **ḥarşāh ḥaliblab** şarmaşuğ nev'indendür (16) **ḥamşü'l-emīr** demür dikenı kara ḥasek **ḥulḥul** beyāz şoğan başal-ı belūs (17) dërler **ḥalāḥıl** meşelā **ḥummāzü'l-erneb** keşūs dërler şarmaşuğ nev'indendür (18) **ḥumzīz** kuzı kulağı **ḥummāzü's-sevākī** büstānī ırmaqlarda olan (19) kuzı kulağı **ḥummāzü'l-ütrüc** fireng līmūnı **ḥummāzü'l-bakar** berrī kuzı kulağı

(20) **ḥamz** şām çoğanına dërler imiş **ḥunnā'ü'l-fül** eşek mārūlı dëdükleri (21) ot **ḥummāz-ı irsā** sincan çalısınuñ toḥmı **ḥınta** buğday nev'indendür

[19a]

(1) **ḥıta-ı rümiye** aḡu kunduza dëdükleri ot ve çavdara daḡı dërler imiş **ḥavārī** ince (2) ebrışim elekden geçme buğday unı **ḥevcem** kırmüzī gül **ḥümer** temürhindī **ḥūrān** (3) tarḥūn otı **ḥūferān** meşelā **ḥümāne** çemenlerde olur tırfil otı **ḥavāşıl** (4) kartal kuşu **ḥinnāü'ş-şar** yemende bir aḡacdur gölgesinde oturan ölür (5) anuñ yemişidür **ḥamr** lūt denizinden çıkar bir ziftdür **ḥilye-i çinī** çinden (6) gelir sezāb yapraḡı gibi yapraḡı olur bir otdur **ḥacer-i zıbak** zencefre 'ameli (7) olur **ḥaşkıkul** yabān hevici **ḥabbü'l-āher** serce dili otı **ḥandürüs** (8) arpa nev'indendür dëmişler **ḥakūta** baldıran dëdükleri otdur **ḥarb** ḥurmā (9) **ḥacerü'r-ruhām** ta'am kāfūra beñzer tıyn-ı maḥtüm gibi olur **ḥacerü't-teys** pāy-zehr (10) **ḥabb-ı kalb** mürdümük-i hindī māş-ı hindī dërler **ḥabb-ı kılt** meşelā (11) **ḥummāz-ı nehri** siñirlü yaprak **ḥacerü'n-nimr** peleng kuyruḡı dibinde bulunur bir taşdur (12) **ḥimārü'l-arz** tesbīḥ böceḡi **ḥülān** ka'bede it üzümünüñ dibin alub düzerler (13) **ḥabaḡ-ı terencānī** oḡul otı **ḥabaḡ-ı nabti** yarpuz dëdükleri **ḥinnā-yı mecnūn** rāstıḡ (14) taşu **ḥabb-ı kaşşelāneş** karkı kamışınuñ icinden çıkan pulcuḡazlardur (15) **ḥābbü'l-ḥayāl** esrār toḥmıdur **ḥāc** keşirā alduḡları geven dikenini **ḥazanbel** ayu eli dërler (16) anuñ kökidür **ḥabb-ı akaviye** edviyesi bahārlar ile terkīb olınan ḥābdur aḡa (17) dërler **ḥaseng-i dā** 'aşfūr toḥmı **ḥaḡa** şanavber kozaḡı mişli ve kabuḡlu bādem (18) gibi yemişidür **ḥarfü'l-ḥā'i ḥatmī** ḥatem çiçeḡinüñ (19) aḡacıdur **ḥar-ı miyān** kunduz ḥāyası **ḥār-ı sūheyk** demür dikenini **ḥarīde-i rübāh** (20) ebūcehīl karpuzı **ḥāmışe** serḡüle ya'nī şaytarac **ḥılālu'l-me'münī** (21) mekke ayruḡı **ḥazz-ı sifid** beyāz ḥām ebrışim **ḥar-ı zerd** şaru ḥām ebrışim

[19b]

(1) **ḥefenc** yabān ḥardalı **ḥarnüb-ı hindī** ḥıyārşenbe **ḥarnüb-ı ḥarī** mışırda kürz (2) dikeninün ‘uşāresidür aḳāḳıyā dērler **ḥarbüz** yarasaya dērler **ḥummāz** kızu (3) kulağı **ḥamek** öksüz oğlan çıgdemi ya‘nī sūrincān **ḥurū‘-ı çinī** ḥabbü‘l-mülük (4) ḥabbü‘selāṭīn dērler **ḥarbak-ı esved** çöpleme karaca ot ve ṫāne (5) kıran dērler **ḥabsü‘l-ḥadīd** demür boḳı **ḥıyār-ı dırāz** şīn ḥıyār **ḥāmālān** (6) güneşe ‘āşıḳ bir ḳuşdur **ḥüsrevānī** defne yemişine dērler ve mersīn yemişine dērler (7) **ḥāsūhek** demür dikenini **ḥartūt** kara tüt **ḥutū** ḳavl çok gergedāndur (8) dēmişler anuḳ boynuzı dēmişler ve hindde bir ḳuşuḳ kemüḳü dēmişler **ḥarnubvār** (9) yarasa **ḥākeşī** ḳuş etmegi dērler bir otdur **ḥabbe** meşelā **ḥırūk** berrī ḳınaya (10) dērler **ḥızd** ṫoḳuzlan böcegi **ḥızdük** meşelā **ḥızede** meşelā **ḥırī** nesterīn (11) ve nesrīn gülidür **ḥırū-yı ā‘zam** kendir toḫmı **ḥāl** dikensiz olan nıḳḳa ağacı (12) **ḥarmek** ḳatır boncuḳı **ḥall** sirke **ḥızedü** ṫoḳuzlan böcegi **ḥazel** (13) ḥülān-ı mekkīdür **ḥāl-i reng** karaca otı çöpleme ṫāne kıran **ḥarbak-ı esved** (14) **ḥes** mārül **ḥarbak-ı ebyāz** gelgeç ve mārulcuḳ ve ṫoḳuz diplü ve ḳar (15) çiçeği dērler ve kıızıl yemişi yaprağı üzerinde olur ve līf gibi köki olur (16) dērler **ḥurū‘-ı zufāda‘** şū üzerinde yoşuḳdur **ḥūḣ** şeftālū (17) **ḥubāzī** ebe gömeci **ḥarāṫīn** yer şoḳulcanı **ḥırū** ebe gömeci **ḥarşef** (18) kenger **ḥar-ı zehre** aḳı ağacı **ḥar-ı mühre** meşelā **ḥunnāü‘l-baḳar** şıḳır boḳı **ḥürşit** (19) ebe gömeci **ḥurfe** semüzlik otı **ḥuşyetü‘ş-sa‘leb** dilkü ṫaşağı dērler (20) dil ṫamak çiçeğininün dibidür **ḥarceng** yengeç **ḥorāsānī** fār-ı teḳāz dērler bir (21) otdur **ḥabre-i bevā** ḳāḳüle **ḥıdā‘ü‘r-ricāl** bezr-i benc **ḥaşlāf** muḳl-ı mekkī **ḥesef**

[20a]

(1) cevz **ḥār-ı ḥasek** demür dikenini **ḥūn** muṫlaḳ şıḳır dili otı **ḥubzü‘l-ḡurūd** ilan (2) bıcağı otı **ḥubzü‘l-ḡurāb** şıḳır gözi dēdükleri iri pāpādyā çiçeği **ḥırs** (3) ayu dēdükleri cānver **ḥubzü‘ş-şānec** ṫoḳuz ṫopalağı **ḥüsrev-dārū** ve **ḥüsrev-dāre** (4) ḥavlıncān **ḥamr** şarāb

ḥaṣṣü'l-bahr kunduz taşağı **ḥavlıncân** garağat (5) dèrler yūnānca anların vilāyetinde olur **ḥūn-ı siyāvşān** iki kardeş (6) kanı dèdikleri **ḥavātimü'l-mülk** tıyn-ı mahtūm dèdikleri toprak **ḥayşefūḥ** panbuk (7) **ḥākister** ocağ küli **ḥasek-i dāne** asbūr çiçegi **ḥālīdūniyūn** bir (8) kavle karamuk kökine dèrler **ḥansī** çirişlik kökine dèrler **ḥālīdūmiyūn** (9) ihtilāfila karamuk kökine dèmişler ve hindī māmīrāna dèmişler **ḥāmāmīlīn** (10) pāpādyā çiçegi **ḥamr-ı evrākī** ayı ağacı **ḥunzirü'l-bahr** toğuz balığı (11) **ḥūn-ı gūk** kurbağa kanı **ḥiṣ** ılıcağ şu **ḥufred** toğuzlan böceği (12) **ḥufrede** meşelā **ḥalincân** bir otdur ki andan güller ḥāşıl olur **ḥarend** meşelā (13) **ḥalender** ve **ḥalendez** güyegi otı kekik **ḥaşel** muql-ı mekkī **ḥancīden** anzurūt (14) ve 'anzurūt **ḥancīde** meşelā **ḥincek** meneveş ve mengüş yemişi **ḥuncek** (15) būşān otı **ḥanfah** kuş etmegi otı **ḥüre** şarmaşuk otı **ḥüyüz** (16) yarasa **ḥartīd** gergedān dèdikleri cānver **ḥaşkūk** berri hindubā türki (17) göyinek **ḥamīre** mısrī sūrincān-ı ebyāz **ḥār-ı zehrec** ḥaraza öküzden (18) çıkar **ḥire-i küncīd** kene toḥmı **ḥāya-i seg-ābū** kunduz ḥāyası **ḥurşe** ağuza (19) dèrler koyundan vesā'irden çıkar **ḥassü'l-ḥimār** eşek mārūlı **ḥar-ı ḥuyār** (20) cirtatan dügleği **ḥiṣār** kalya taşı **ḥūr-perest** ebe gömeci

[20b]

(1) **ḥāraḳü'n-nimrü'z-zīb** baylık dèrler bir otdur kaplan ve kurd öldürür ve çöpleme dèrler (2) ve ezeltere dèrler **ḥātemü'n-nimrü'z-zīb** meşelā **ḥūm** bilik dèrler bir otdur (3) **ḥānıḳü'l-kelb** it öldüren ot gālibā gücle dèdikleri **ḥarsū kavī** (4) altun başı dèdikleri otdur **ḥaşış** kendir toḥmına dèrler **ḥatmī** enār çiçegine dèrler (5) **ḥamḥam** deve otına dèrler ve lisānü's-şevre dèrler **ḥāmā-yı şūnī** tağ enciri (6) **ḥazef** saksu pāresi **ḥatṭāf** kırlangıc kuşu **ḥaşḥāş-ı makrūn** (7) deniz kenārında biter ḥaşḥāşī dèrler **ḥaşḥāş-ı zebedī** bir aḳ otdur köpüğe (8) beñzer ya'nī südi mühlik bir ḥaşḥāşdur **ḥarāmā** kumlarda biter kına koḳulu (9) bir otdur **ḥuṣyetü'l-kelb** it taşağı dèrler bir otdur **ḥuld** gözsüz köpek (10)

yerde olur **huşyetü'd-dîk** hurûs taşığı **huşyetü'l-mürî** hayvân (11) taşığı **huffâş** yarasa **hılâf** söğüd ağacı **humānehā** şandal dەرler (12) bir kara taşdur **handerîsî** berri göyinek dەرler **hunfesā** toņuzlan (13) böcegi **hulenc** tesbîh ağacı **hamse-i ahve** emlec belîlec helîlec aşfar-ı kâbilî helîlec-i esved (14) bunlardur **hayşûm** panbuķ toņmina dەرler **hālîd** māmîrân **hılt** (15) za'ferân devā-yı mürekkeb heķîm kitâbında meşhûrdur **har-ı kaķâr** kara boyanuņ (16) bir nev'îdür **hubzü'l-kurûd** toņuz toņpalağı **har-ı şeflâ** bir nev'î tuzdur (17) kıuyumcılar altun eridürler oğlan sidügiyile terkîb olunur **hubzü'l-kurāniye** (18) naħve-i hindî **havātîmü'l-bahîre** tıyn-ı maħtûm dەرler bir toprakdur **hātîm-i yemānî** (19) meşelâ **hātîm-i mülükî** meşelâ **halincân** kişnîz **hargûş** râstîh taşı **harkûs** (20) meşelâ **handerûs** ağı kunduzy dödükleri ot ve cavdar nev'îndür demîşler

[21a]

(1) **huşķ** muķl-ı meķkî **hamālîs** bābūnec ya'nî pāpādyā çiçeği **hādî'ü'r-ricāl** bezr-i benc (2) **harnüb-ı hindî** hıyārşenbe **harî'** aşfûr **haşş-ı hürmüs** aķça otı (3) ve sultân otı **hurm** şaru **hurmā** nev'înden **hurmā-yı bîrûn** meşelâ **hınța-i rûmiye** (4) çivid nev'îndür ve ağı kunduzy dödükleri **harhek** mercân **hüh-ı ukû'** (5) sâdec-i hindî şular icinde biter yaprakdur **hire** ebūcehîl karpūzy (6) **hulûķ** za'ferân **hānıķü'l-kürsene** sünbül çiçeğine beņzer ekin aralarında biter (7) **harü'l-hamām** noħûd kadar olur şıgır mantarı **hārâ** üstüne kudret helvâsı (8) yağar ağacdur **haysefüc** penbe toņmı **harîze-i rûbân** ebūcehîl karpūzy **hānıķü'z-zeneb** (9) at otı dەرler kara çöpleme **hıța-ı rûmiye** cavdar nev'înden **hālāvun** (10) **hāmālāvun** lüfes şakız dikenî dەرler bir otdur beyâzy siyâhı olur **hāmālāvun** (11) ezeltere koķar ağac nev'înden demîşler **hānıķu'n-nimr** ezeltere koķar ağac ya'nî (12) māzeryûn **hāmāmîlan** pāpādyā çiçeği **hāmāzākî** yer dehenlü dödükleri **hîmānü'l-arz** (13) tesbîh böcegi ve yer eşegi **hîmārü'l-arz** meşelâ **hāmā-yı ekî** meşelâ **hākûz** (14)

mürr-i şāfī nev'inden mersīn nev'inden **ḥartān** mersīn nev'inden **ḥartāl** (15) meşelā **ḥāmāderiyūs** yer bellūṭı **ḥāmāliyūn** ezeltere koḡar ağac dēdükleri (16) **ḥadrīḡ** örümcek **ḥarnüb-ı muşrī** kurz dērler bir dikendendür andan (17) aḡāḡıyā ederler **ḥabbe** buğday dēdükleri ve kuş etmegi dēdükleri ot **ḥucm** kuş (18) etmegi ve şıḡır dili dēdükleri ot **ḥubzü'l-mā-genc** toḡuz topalaḡı buḡūr-ı meryem (19) **ḥabsü'l-fızza** gümüş boḡı **ḥabsü'r-raşāş** kurşun boḡı **ḥutraq** pelīn (20) ya'nī afsentīn **ḥīrūc** ebe gömeci **ḥandefūn** butraq dēdükleri **ḥabb** kuş (21) etmegi dēdükleri ot **ḥatemü'l-mülk** tıyn-ı maḡtūm ve kōz şamḡına dērler **ḥarem-i ḥimār**

[21b]

(1) şıḡır mantarı **ḥarnüb-ı şāmī** keci boynuzı ki yerler **ḥardal-ı fārīsī** aḡ ḡardal (2) dērler ve acı tere toḡmina dērler **ḥarfaḡ** meşelā **ḡāl-ı dengī** at otı ve ḡara çöpleme (3) **ḡartān** buğday aralarında biter ve arpa aralarında biter bir otdur **ḡartāl** (4) meşelā **ḡar-ı beyās** beyāz mersīn yemişine **ḡuzan** siḡürlü yapraq **ḡurfen** (5) burcaḡ nev'inden **ḡurfī** meşelā **ḡalīlān** meşelā **ḡal** meşelā **ḡar-ı muḡān** sünbül-i ṯīb (6) nev'inden **ḡūf'a** burcaḡ nev'inden **ḡaremī** meşelā **ḡalīlān** meşelā **ḡal** (7) meşelā **ḡūf'a** yemende bir ağacdur gölgesinde oturan adam ölür **ḡarbī** yabān (8) şalgamı **ḡar-ı fettān** ağaclarda burc dērler ve gögelek dērler **ḡazāmī** yabānī kırmüzī (9) sāde ḡül **ḡazz** ebrīşim boḡına dērler **ḡusre** feslegene dērler **ḡaşeb-i şūnīz** (10) ḡara cōrek otınuḡ köki ve ağacı **ḡaşebü'l-gerūc** hindden gelür bir ağacdur (11) **ḡaşebü'l-kāfūr** beyāz bir ağacdur kırsalar içinden kāfūr çıkar **ḡabeşü'l-keder** (12) şandal mişli bir ağacdur ammā rengi siyāh olur **ḡabeşü'l-ḡādī** meşelā **ḡuld** (13) köstebek ve porsuḡ daḡı dērler **ḡazef** ḡavun nev'indendür **ḡırzān-ı beldī** (14) berrī mersīne dērler **ḡulbān** burcaḡ nev'indendür **ḡutbān** çıntıyānā iki nev' (15) olur **ḡatr** boya nev'inden bir otdur **ḡulāl** çekirge nev'indendür **ḡamel** öksüz (16) oḡlan çıḡdemi ya'nī

sūrincān **ḥumāhān** siyāh renglü bir taşdur **ḥenderīlī** (17) berrī göyinek dibinde şakızı olur **ḥezūk-ı tesken** toņuz böcegi **ḥandīkūn** (18) müselleş dedükleri şarāb **ḥüz-ı herc** ağı ağacı **ḥavf-ı kalīkū's-sene** (19) kāküle dedükleri ota dēler **ḥars-ı giyāh** berrī hevic yaprağı **ḥaserā** şarmaşuk (20) toḥmina dēler ve koḥar şedef **ḥülelū** rāziyāne **ḥavātīm-i lemsene** tıyn-ı maḥtūm **ḥıyār-zeh** (21) çırtatan düglegi **ḥanīfes** kızı kulağı otı **ḥevīd** buğday

[22a]

(1) resīd olmadan ütmeḡ **ḥāmāderiyūs** ve **ḥemāderiyūs** yer bellūḡı dēler ve kemāderiyūs (2) ve boḡurca maḥmūd dēler kılunc otı dēler **ḥāmānītis** kemāfītūs dedükleri yer (3) servisi dēler **ḥemāliyūn** koḥar ağac ezeltire ya'ni koḥar ağac māzeryūn (4) **ḥassū'l-kelb** kenger dikenini nev'inden **ḥarīze-i dırāz** ḥıyār mişli uzun kavundur (5) **ḥarīze-i gevz-i fa'a'** meşelā **ḥubāzī** ebe gömeci **ḥenderīl** berrī göyinek dibinde şakız (6) olur **ḥatmī** enār çiçeği **ḥulbe** berrī koḥar şedef **ḥastī** 'aşfur **ḥulle** deve (7) etmeḡi dēler bir otdur **ḥelālet** meşelā **ḥubz-ı rūmī** beksimāḡ **ḥurū'** kene toḥmı (8) **ḥurūh** ḥurūs **ḥüşe-i erzen** taru başına dēler **ḥısrık** pelīn dedükleri (9) ya'ni afsentīn **ḥıyār-ı gerū** hind karpūzı **ḥoş-nazar** feslegen **ḥevīş** ezeltire (10) koḥar ağac māzeryūn ḥarfū'd-dāl **dūfk** (11) berrī hevic toḥmı **derīmine** pire yavşanı ve şaru yavşan **dübārūh** kākünc **deflīn** (12) toņuz balığı **derḥurun** ve **ḥük-ı māhī** meşelā **denir** ḥabbū'l-mülük **dāvī** yülāf (13) **demmū'l-yefīn** iki kardaş kanı **devās** şu teresi **dürrü'l-arz** yer encüsü (14) **dālḥāfī** zerdeḡub **decāc** tavuk **dırāht-ı bīd** söḡüt ağacı **dimāḡ-ı 'uşfūr** (15) serce beynisi **dırāht-ı beşe** berrī türb **dırāht-ı engūr** üzüm (16) ağacı **dūḥan** taru **dūḥne** meşelā **deraklīkūn** kızıl zernīh **därperniyān** (17) baḡam ağacı **dār-ı büy** 'ūd ağacı **dāle** kartal kuşı **dānşire** mercimek **dürr** (18) böḡrülcedür böḡürtlen yemişi **dürā** meşelā **dehle** geven otınuḡ şamḡı ya'ni kitre (19) **dīve** yerde biten

mantar **deleb** çenâr ağacı **dârşûş** dârçinî **dād-ı rûmî** (20) şaru çiçegi olur bu're şumak mişli kızarur tohmlanur **dūd-ı muṭâris** (21) bellüt **diyākūdā** haşhâş şarâbına dërler **dūkaş** soğan **düş** demürciler

[22b]

(1) demür şuvardukları şuya dërler **dūr-ı resen** baldıran dërler bir otdur (2) **dūd-ı şeceret-i şanavber** çam ağacı kurdı **dübb** ayu **dâr-ı manşûr** dârçinî (3) **dimâğ-ı huḫfâş** yaraşa beynisi **duhnü'l-ḫall** şîrûganî yağı **debbā** kabağ (4) **dehmet** defne ağacı **dendâfsā** semüzlük otı **dem-i zıfda'** kurbaga (5) kanı **dübâb** marşama otı **dıraht-ı kirm-i şanavberî** çam ağacı kurdı (6) **darḫ** berrî yonca şaru çiçeklünün tohmı **dînârûye** koğar şedef **dülâne** (7) **summāk dıbḫ-ı siyâh** nohüd ve ağaclarda olan burc ve ökse düzdükleri (8) otdur **dîvdâr** hindî şanavber ağacıdur **devâle** bellüt yosunı **dârmā** (9) mersin yemişi **devâ-yı şeft** selümenî dedükleri mühlik otdur **dârāmî** (10) it öldüren otı dërler **dūḫvā** berrî hevic tohmina dërler (11) **dâr-ı şa'sa'an** derünc çıyan otı **delbûs** kızıl süsen kızgun kılıcı (12) **dılḫ** semmür mişli bir hayvândur **dehnec** bir taşdur kıbrîsde olur **dîsākûs** (13) çübân tayağı **derāmîşe** koğar şedef **dîv-i âseb** berrî yonca **dîv-i gendem** buğday (14) delücesi **dîv** tomalan mantarı **dâr-ı kesā** besbāse **duhnü'ş-şüyüh** ve (15) **duhnü's-serāc** kettân tohmıdur **diyāsûs** sincan dikenini **dersûḫ** zerdeçüb **dârākîṭûn** (16) ilan bıcağı **devâ'ü'l-bergâğît** kengerdür **delbüb** süsen nev'inden (17) **düser** yülâf **deren** sülük **dâ'ü'l-ḫayye** lâbağa köki **dūkrā** (18) hevic tohmı **debāle** tibbit dedükleri büyük türunc **dānec-i efrūnek** buḫûr-ı meryem (19) ve maḫleb **duhnü'l-ḫacer** zift **destenbū** ufacuk dülek (20) koğarlar elde **dil-i ḫurmā** ḫurmā cekirdegi **delîk** it burnı yemişine dërler (21) **dānec-i vîz** anduz tohmı **dârmek** besbāse **daḫyā** muğaylân **derāfes** feslegen

[23a]

(1) **devā'ü'l-ḥayye** çintıyānā iki nev^c olur biri lābaṭa kökidür **dūdū'l-kırmūzī** (2) boyarlar firengden gelir **dūdu'ş-şabbāğīn** meşelā kırmūzī kırdlardur **dūm** (3) muḳl dedükleri şamḡuḡ ağacıdur **dūl** hindī zeytūn yaprağı **debārūc** (4) kākūnec **dūd-ı ḥarīr** ebrīşim kırdı **duhnū'l-ḥulūn** za^cferān yağı **duhnū'r-rāzıķī** (5) aḳ sūsen yağı **debīdār** ^cūd-ı hindī dēmişler ve zurunbād dēmişler bir ağacıdur (6) **devīdār** meşelā **dīnār** yonca keşūs dedükleri şarmaşuḳ dēmişler **dīv-i müşķ** (7) burcaḳ dedükleri otdur **dūşāb-ı ḥurmā** ḥurmā bekmezi **dūrest** (8) baldıran **dār-ı zerd** zerdeçūb **delīs** şedef nev^cindendür **dıraḥt-ı meng** (9) bezr-i benc ṭalı budağı **ḥarfū'z-zāl zevāü'l-ḥıṭāy** (10) māmīrān-ı çīnī **zerre** hind ṭarusı **zīker** ṭağ kerefesi toḡmı **zerrū'l-ḥaṭāṭīf** (11) kırlangıc boḳı **zeferī** berrī ḳoḳar şedef **zīb** kırd **zenebü'l-fār** (12) sıñırlü yapraḳ **zerārīc** toḡuz böcegi **zū-yı sūlüse-i ḥayān** elce dērler **zīleb** (13) bevl kırdına dērler **zū-yı sūlüse-i evrāk** ıtrıfıl dērler cayır icinde biter (14) **zū-yı sūlüse-i elvān** meşelā **zūü'l-ḥāķī** ḳaramuḳ kökine dērler ihtilāf vardır (15) **zū-yı ḥamse-i evrāk** ayıṭ ağacı **zāfesi** şaḳāḳul dedükleri ot dēmişler ihtilāf (16) vardır **zebed** hindustān baḡasıdur dēmişler **zebāb** ḳara sıñek **zeferī** (17) berrī ḳoḳar şedef **zeneb-i ḥīl** ulama dērler bir otdur boḡumlu boḡumlu (18) **zenebü'l-‘aḳreb** ‘aḳreb kıruḡı dērler bir otdur **zerīre** nıḳḳa ağacınuḡ yaprağı (19) **zerḳ** kök yonca **zerīre** şaru çiçek dērler **zekerü'l-arz** yēr siki dērler (20) bir otdur **zebl** berrī ḳaplubaḡa arḳası **zū-yı sūlüse-i şevkāt** çāḳır dikenı **zeheb** (21) altun **zenebü's-sebū^c** şıḡır dili gibi ḥār-nāk bir otdur **zerzūr** şıḡırcıḳ ḳuşı

[23b]

(1) **za‘ālet** deve ḳuşı **zeferī** yabānī ḳoḳar şedef ve ḳulaḳ kirine dērler **zībaḳ** (2) zīve **zerūr-ı çeşm** göze ekecek terkīb olınmış ot **zāfnūdās** māzeryūn (3) nev^cinden bunun yaprağı yaşı olur **zerürü'l-cürūḥ** yaralara ekecek terkīb olınmış (4) ot **zerrūḥ** kıduz

böcegi dèrler şahrâda uçar **zerherah** meşelâ **zūferâ** berrî (5) koçar şedef **zeryās** sezâb şamğı **zūbārūh** kākūnec tohmı **zākīū'l-iskenderānī** (6) yèr dehenlü dèdükleri **zenebü'l-fâr** bizde siñürli yaprak yetişmedük tohmına (7) dèrler **zebābü'r-raḥs** 'ırākī vilāyetinde olur bir siñekdür **zefkerī** tağ (8) kerefesi **zū-yı sūlüse-i varakāt** yabān yoncası şaru çiçeklü **zenebü'l-ibl** deve (9) kıyruğı dèrler bir otdur **zeker** cūbān dikenı nevf'indendür bir otdur (10) **el-bāb-ı harfü'r-rā'i rūnāş** kıızıl boya **recīne** cam (11) şakızı **reste** meşelâ **rātīnec** meşelâ **rātīyā** meşelâ **rıtl-ı mışrī** yüz elli dirhem (12) **rūnās-ı ḥākī** kıızıl boya **rūgnās** meşelâ **rīm-i āhek** demür bokı **ruğā-yı kirm** (13) yèr şoğulcanı **reşād** yüzerlik tohmı **rūbāh-ı nüvīk** dilkü üzümü (14) **rūyā** meşelâ **rūmmān-ı si'al** ḥaşḥaş **remād** kül **raḥ'a** ḥayırlu dārū **raḥḥ** (15) kablubāğa **rāyec rānec** hindūstān kōzı **reclē** semüzlük otı **ricl-i cerād** (16) şu teresine dèrler ve düz bağa dèrler **riclü'l-gurāb** karğa ayağı dèrler bir otdur (17) **raḥm-ı karīş** şaruca kaṭrān **rubbü's-sūs** puyan balı **riclü'z-zāg** karğa (18) ayağı dèrler kıllur otınuğ dūrülmezi ve kücigi **rānec** hindūstān (19) kōzı **rāh** şarāb **rahīk** meşelâ **reyḥānü'l-mülk** feslegen **rağs** gülnār (20) **rīmī'set** topalak **raḥ'a** eyrelti ve kızgun otı **ribriḥ** dilkü (21) üzümü **remādü'l-ḥatāṭif** kırlangıc yuvasınuğ balçıgına dèrler nef'i çokdur

[24a]

(1) **revās** şu kerefesi **revgan-ı künce** şīrūğan yağı **revgan-ı gülānec** (2) gül yağı **reng-i za'ferān** 'aşfūr çiçegi **rebīḥ** bildırcın kuşı **rūbāh-ı türbek** (3) dilkü üzümü **rīvend-i ḥīl** lābaṭa köki **rāsen** anduz köki **reyḥukān** (4) za'ferān **reng** şīrāzca berrî yarpuz **rīş-i püz** teke şakalu dèrler (5) bir otdur **ruḥām** mermer taşı **raḥar** kartal kuşı **raşās** kurşun (6) **ra'dābad** deve otı dèrler yaprağı meneveş yaprağına beñzer **ra'ād** bir cins (7) balıkdur **remādzer** üzüm çupuğınuğ köki **remel** yüzerlik tohmı **remet** (8) noḥūduğ bir nevf'idür

rūdā-yı serīr kuşta beşzer bir cins gül kökidür (9) rabbetü'l-baħr deniz öykeni reyħān-ı dāvūd şıçan kulağı dەرler bir otdur raħmūl (10) şarmaşuķ reşke kattāl sirke rībās ħamāda olur bir otdur (11) lābaťa daħı demişler rīvāc meşelā riħbīn ayranı ħaynadub ħoyulduralar (12) keş edeler rend defne ağacına dەرler ve mersīne dەرler revās şu teresi (13) rūyin kızıl boya rūyīne meşelā ringāşe kirpi rīgāşe meşelā ra'd (14) mantar ra'yü'l-ħamām gögercin ve bir otuñ adıdur burcaķ rehç-i billūr aķ (15) şıçan otı raħme baba ħuşı eti ħuduz tıalayana nāfi'dür rūstuħtec (16) rāstıħ taşı rafraķ ħına rümmān-ı cebelī ħatmer çiçeklüsi nār ağacınuñ (17) remādü'l-ħayye tebaşır riclü'l-ħamām besfāyic raħbe yonca reşā yengeç-i berrī (18) ra't gülnār rubbu'l-ħurz aķāķıyā rāķaryā na'nā ram'a'il zencebīl (19) refrān şām ağacı yemişi rüd gül rāyihātü'l-mülk feslegen (20) rağvetü'l-mā' sünger rāziyānec rāziyāne rāziyānec-i şāmī anīsōn rānek (21) terkīb olınmış bir dārū rağvetü'l-ħacāmīn sünger revşü'l-bezrūn ħatır

[24b]

(1) boķına dەرler ħarnında olmış buruya tütsi vērseler düşürür reyħān-ı süleymān (2) feslegen reyħānī keskin şarāb reyħān-ı terencān oğul otı raķībū'ş-şems (3) gün 'aşığı ve devr-i ħamer dەرler bir çiçekdür güne tıapar riclü'l-ħamāme eşek mārūlı (4) re'isü'l-āfī ilan başı dەرler bir yemişdür rekūn sūdān vilāyetinde olan (5) zeytūn rekān meşelā rāziyānec-i rūmī anīsōn rağvetü'l-ħamer 'arab diyārında olur (6) ay artarken bulunur bir aķ taşdur ay taşı dەرler reyħuķān za'ferān (7) rāsīn yabān türbı rāneb yoğurd riclü'r-rāfī at otı ħara çöpleme (8) ratīyānec şām şaķızı recīne meşelā retīne meşelā rāfīnī yūnān dilince (9) her şaķıza dەرler rāzıķī aķ süsen dەرler köki kuş-ı şīrīndür (10) rebīşār bir cins balıķ adıdur rebel pelīn nev'indendür rabbe hindī finduķ (11) riclü'l-'aķārib bıcaķ otı dەرler ħılur otınuñ dūrölmezi ıtrīlāl dەرler (12) riclü'l-'aķ'aķ bıcaķ otı ħılur gibi olur

ammā dūrülmez **riclü'z-zerzür** (13) meşelâ **riclü'l-ğarüc** şâm çoğanına beñzer bir yemişlü ota dërler **riclü'l-ʿalūs** (14) meşelâ börce gibi **rah̄in** muql nevʿindendür **raʿb** gülnâr **raʿyü'l-ibl** mers̄in yemişine (15) beñzer bir yemişdür **riʿyād-ı güllâ** meşelâ **rağvetü'l-melḥ** çekirge boķı **remād-ı miḥṭab-ı kerm** (16) üzüm çubuğınuñ yanmışı küli **remād-ı berrī** yabân nārınuñ ağacı kabuğı (17) dār-ı şaʿşʿân **rümmānü'n-nehâr** heyyüfârîkūn nevʿinden **retef** şâm vilâyetinde (18) bir cins söğüd olur anuñ çiçegidür **rüy-ı sūḥte** râstih taşı (19) **rūbiyân** bir balıkdur **reyḥân-ı dāvūd** sıçan kulağı dërler ve merzencüş (20) dërler **renc** keler **rašâş** kuruşun ve kalaya daḥı dërler **reng-i lâk** lük (21) dedükleri **reng-i lakâ** meşelâ **reng-i bürkân** demür bozan dërler **rākūse** naʿnâʿ

[25a]

(1) **rüseng** hindden gelür baklaya beñzer ve mantara beñzer müshil olurmış **riḥb̄in** (2) süzülmiş yoğurd şuyına dërler **rānde** bir ağacdur andan büre ḥāşıl (3) olur **rüşeng** mantar nevʿindendür anuñla ebrîşim ve şedef yurlar **rakâş** (4) çam ağacı kozağına dërler ve kabuklu bādām gibi yemişdür **rūcân** meşelâ (5) **rāfe** yandağ otı **rāvend-i mışrī** kına yaʿnī ḥinnâ **ḥarfü'z-zāʿi** (6) **zürr-i verd** gönce kırmüzī gül **zireşk** karamuk yemişi **zirāvend-i ṭavīl** develik (7) dibi **zīre** kimyūn **zuḥalü'r-rāʿī** karaca ot yaʿnī çöpleme **zeʿrūr** alüc (8) yemişi **zirāvend-i müdevver** er kırtaran dedükleri **zernī** çivid **zirāvend-i müdahrac** (9) er kırtaran dedükleri **zübde** tereyağı **zübd** meşelâ **zencebīl-i şāmī** anduz (10) **zebedü'l-baḥr** deniz köpüğü **zebân-ı güncişk** serce dili dërler bir otdur **zerneb** çekirge (11) ayağı dërler ve geyik şırası dërler **zebīb-i cebel** mevzek ve nāzle otı (12) **zernih̄-i bedehşī** şaru zernih̄ **zāir-i surḥ** kıızıl zernih̄ **ziblü'l-bakar** şıgır (13) boķı **zerde-i zemīn** hevic yaʿnī keşür **zebherīc** bustānī hevic toḥmı (14) **zengī-dārū** altun otı ve şalak otı **zebedü'l-kavārīr** sırça köpüğü **zāvraḥ** (15) zanbak çiçegi **zebedü'l-ḥamām** gögercin boķı **zūfâ** boğum boğum yer

y r tuğları (16) olur hürde yaprakları olur **zedv r cedv r-ı hind ** Şeb d d kleri (17) **zenc r** kalem-i  eng r **jeng r** meŐel  **zencefre** kıızıl mürekkebe düzerler surhdur (18) **zincefr** meŐel  **zebed-i laçlak** legleg boğı **zek** Şeb **zeb n-ı ber af ** ekin (19) arasında biter gök çiçekdür **zer re** umac anuğıla aş öderler **zerdek** (20) keŐ r ya n  hevic **zeg l** kıızılcuğ **zehre-i g Ő** kulak kiri (21) **zebed 'l-hu  af** kırlang c boğı **zerh n**  z m ağacı **z ric** kadın tuzluğı

[25b]

(1) karamuğdur **zuhm** zurunb d **zehr** mu lak  çiçekdür **zeh r** cum ah **zeb b** (2) kıızıl üzüm **zer r ** semüzlik otı **za ber   zağber** bey z mers n yemişi (3) **zef r**  unn b **zern h-i siy h** ham m otı ya n  herz me **zeb n-ı g sfend** (4) Őiđirl  yaprak **zübde** tereyağı **zerde ub** zerde  v (5) **zeb d**  aliye-misk **z bd-i neh set** tereyağına dağı d rler **z c c** Őır a (6) **zern b**  ekirge ayağı ve geyik Şırası **zemm** atmaca kuşı (7) **zenceb l 'l-kelb** it zenceb li Şaru kökdür k tild r **zehre** yab n  aranfulu (8) hoş  o ar kökleri olur **zehretü'l-mil ** toğuz çiçegi **zehr 'n-nu as** (9) bakır   r ği **zeytünü'l-berr ** berr  zeyt n **z c**  ara boya **j j** (10) kenger **j ger**  urŐak **z fe** kümren d d kleri otur ağır  o ar (11) **z k**  ara boya **zeb n-ı bere** Őiđirl  yaprak **z ft** zamm-ı z yıla (12) zenceb l **zer r** kadın tuzluğı köki Şaru ağacdur **z fer ** (13) berr   orağ otı türkçe   rt k d rler ve berr  sez ba d miŐler (14) **zersübe** kadın tuzluğı **z r** yab n Şoğanı **zek l** kıızılcuğ **zeyt-i reg n ** (15) berr  zeytündan olan yağ **zehr-i r mm n** n r çiçegi **z geŐt** (16) kıılır otınuğ dürülmezi habağ otı **zev n** buğday delücesi (17) **zift 'l-çıkar** kaynamış Ő f olmuş Ő m Şakızı **zer ka 'Ő-ser r** (18) yüzerlik toğm  **zift-i y bis** defne yemişi **zift-i rab **  atr n (19) **zerr n-i d ra t** tesb h ağacı ve türunc ağacı dağı d miŐler **zer k n** sülügen (20) **z b-i riy h** y r siki d rler **z -y  d ra t** tesb h ağacı **z c-ı eby z** (21) Şeb-i yem n  **zam n-ı d rev ** y r bell t 

ya'ni kemāderiyūs zurunbād-ı keçür

[26a]

(1) er kırtaran dedükleri **zehr-i hācer** kayalar üzerinde biten yosuna dەرler (2) **zeytünü'l-arz** ezeltere dەرler ya'ni māzeryün **zerdhār** cebleheng dedükleri (3) ve anuñ ağacı **zeczūl** keşüş dەرler bir şarmaşuqdur **zebedü'l-kamer** (4) 'arab diyārında olur ay artarken bulunur bir aq taşdur **zemāruq** (5) ılıgun yemişi **zehrü'l-hācer** taş kınası dedükleri **zerūc** şaru ağac (6) kıaramuq köki **zeng** berrī yarpuz **zān** şām tarafında bir ağacdur (7) yaprakları şaru olur çok menfa'ati vardur **zāc-ı şütür-dendān** şaru (8) zāc **zāc-ı yemānī** şeb-i yemānī **zebedü'l-būraq** büre nev'inden (9) **zebedü'l-kavārīr** sırça köpügi dەرler bir şeydür **zergunc** çinden gelür (10) sezāb yaprağına beñzer bir otdur **zerdeng** kadın tuzluğı kökine (11) dەرler **zerkürī** kıılır otunuñ dürülmezi habaq otı dەرler (12) **zernīlec** ribās dەرler ve rīvāc dەرler hāmā vilāyetinde olur **zīrfūn** (13) yemişin vërmez igde ağacı **ziftü's-sefīn** harnüb ağacı şamgına (14) dەرler **zemāretü'r-rā'ī** cübān dikenı dedükleri otdur **zencebīlü'l-acem** deve (15) dikenı anuñ köki **zenādār-ı şīrīn** zūfā-yı yābis **zevārūq** (16) jīve ya'ni zībaq **zuhm** zurunbād **zehrü'l-milḥ** şular icinde biter açılır (17) za'ferān rengine bir çiçekdür **zehrü'n-nuhās** yanmış bakır kıırındısı (18) **zeytünü'l-mā'** zeytün nev'indendür bişmedük **zeyt-i tufaḥ** hām zeytündan (19) olan yağ **zeyt-i aşhā** meşelā **zemzem** zīve **zebedü'l-milḥ** cekirge bokı (20) **zeyt-i regānī** hām zeytündan **zeyt-i filistīnī** meşelā **zeytünü'l-habeş** (21) berrī zeytündan olan yağ **zeytünü'l-kelb** meşelā **zīr** kettān toḥmı ve bir ḥayvānuñ

[26b]

(1) adıdur **zeytünü's-sūdān** vilāyetinde olan iri zeytün (2) **zeytü'l-hercān** meşelā **zāc-ı billūr** ak şeb **zāğ-ı kalya** kalya taşı **zürf** (3) söğüd nev'indendür çiçegine bān dەرler **zūlf** meşelā **zengibārī** bek (4) cam şakızı ak ola aña dەرler **zūrek** sülük **zūferā** (5) küçük cördük kökine dەرler ve berrī sezāb kökine dەرler (6) **zenān-ı dārū-yı belh** kemāfiḫūs yer şanavberi **zehl** koyundan şağılan (7) ağız dەرler **zīnān** naḥve-i hindī **zerdek** hevic **zerdek-i 'aselī** hevic (8) perverdesi **zeygeze** esrār ya'ni ḥayrānlık otı **zīherbec** hevic (9) **zer-i surh** altun toprak dedükleri tibrdür **ḥarfū's-sīn** (10) siyah **dāne** kara çörek otı **sakmūniyā** maḥmūdiye sa'ir eyrelti (11) ve kuzgun otı **siyenber** marşama **serḥes** kuzkun otı ve eyrelti (12) **sebāb** iki kardaş kanı **siyāvşān** meşelā **segü'l-misk** terkīb (13) olınmış bir şeydür **selme** sirken dedükleri otdur ve aḳākıyā étdükleri (14) ota dەرler **saklūkanderyūn** altun otı kayalar üstünde biter (15) **sehīlis** mekke ayruğı süryānice **sīḥūmīsīn** meşelā yūnānce **selīhe** (16) tağlarda biter kırmūzī yemişi olur bözcek dەرler anuḡ göginek (17) kabuğıdur **semārūḡ** mantar **siperem** feslegen **sütüm** şumak **selmīn** (18) boy toḥmı **sermec** sirken toḥmı **semenū** erişte aşına dەرler **semnevā** (19) meşelā **seg-i engūr** it üzümü **sikene** bir nev' uzun tülü kirpi **semāne** (20) bildircin kuşu **semen** bir nev' çiçekdür peygamber çiçegi dەرler **sefidūliyūn** (21) berrī geven **sandūhis** yanmış üstübec **sereng** sirken otı

[27a]

(1) **suḡar** oḳlu kirpü sekler **sīnele** sirkeye dەرler **segāb** kunduz dedükleri ḥayvān (2) **seg-ābī** meşelā **sügū** kāf-ı 'acemile ve zamm-ı sīnile uzun tülü kirpü **sirind** (3) eklemec dedükleri otdur şarmaşuḡ cinsindendür **sedī** sāliyūs türkce (4) ḥurūs gözi dەرler **seclā** yāsemen çiçegi **sugāre** porsuḡ **semend** (5) gülgün otı **sīryūn** kerefes-i deştī **sīr** meşelā ve şu teresinūḡ toḥmı (6) **sīkī** şarāb **semmü's-semek** şıḡır kuyruğı dedüklerinūḡ dibi **sūse-i**

göl (7) böğürtlen **sefercel** ayva **sīb** alma **sincid** igde **sīmāb** zīve (8) **sekbīnec** bir cins ağacdur ‘acemde anuñ şamğıdur **sepūs** kepek (9) **seng-puş** kablubağa **sermağ** sirken dedükleri ot **sehlāt** yāsemen (10) çiçeği **selhū’l-hayye** ilan kavı **sūs** buyan ağacı **sindiyān** bellūt (11) ağacı **sülhafāt** kablubağa **seretān** yengec **sepārīne** helyūn köki (12) türkce dikkü kıyruğı anuñ köki **su’d** topalağ **sezāb** koğar (13) şedef **semmü’l-fār** sıçan otı **seg-i engür** it üzümü **serenc** (14) yanmış üstübec **sefid** belesān ağacı şāmīsi mürver **sānıka** baldırı kara (15) **sīrec** şīrūganī yağı **sākū’l-esved** baldırı kara **setrāk** (16) zurunbād **süşem** kāküle-i şağır **selīğ** zeytūn yağı **sīsālūs** (17) hürüs gözi dērler bir otdur **sāsāliyūs** meşelā **sāsār** kışt (18) muṭlakā yer yüzünde biten nebātāne ve ışırğan tohumına dērler eşağğ kavlı (19) budur **suttāh** muṭlakā yer yüzünde biten nebātāt **sekrü’l-nāü’l-hüt** (20) şıgır kıyruğı dedükleri ot dibi **silğ-i cebelī** tağ pazusına dērler (21) kıızı kıulağı dibi **sīkerānū’l-hars** balığı mest eder şıgır kıyruğınun dibi

[27b]

(1) **senknā** şīn hıyār **seye** habeşden gelür yürekde olan kırdları (2) sürer **sābānec** it penefşesi dērler bir otdur **senderūs** bir şamğıdur (3) kōz ağacı şamğına beñzer arduc ağacından olur **sīrū** kırpü dedükleri (4) cānverdür **sürt** zamm-ı sīnile egire dērler **siperğam** feslegen **serpistān** (5) ökse düzdükleri yemiş **sīsā** yüzerlik tohumı **seg-i setbüye** mışırda (6) sībān dērler bir otdur anuñ tohumı ve ayığ tohumına dağı dērler **senīn** kara cörek (7) otı **sūnīz** meşelā **siyā-yı rabb** sinā-yı mekkī **sipendān-ı telğ** āstiyān dedükleri (8) acı ot **sebandān-ı hürd** hürdal **sīrğış** gökden yağan kıdret (9) helvāsı **sergen-gerdān** toñuzlan kırdı **seg** şarābuğ bir nev’idür (10) **setīha** müşke dērler **sirtarād** kesr-i sīnile pālūde dedükleri ta‘ām **semānī** (11) bıldırcın kıuşı **sehīne** bulamac aşı **semmü’l-hüt** hindden gelür kıhveye (12) beñzer balığı helāk eder **silkü’l-mā’** şu pazusı **semek-i şaydā**

(13) bir muḳavvī balıḳdur ol vilāyetde kışın bir gölden avlanır **semek-i nāzle** (14) meşelā **simsim** sīsāmdur **sīnā-yı muḳaddesī** şol balıḳa dērler ki (15) nāhiye-i ḳudüsde çıkar menfa‘ati çokdur **sāl** yāsemen çiçeḳi **sukūmenc** (16) demür dikenini **sersād** ayıḫ ağacı **sīr-i deştī** yarpuz nev‘inden (17) şarmışaḳ gibi ḳoḳar bir otdur **sergin-kār** şığır boḳı **sergīn-i kebūter** (18) gögercin boḳı **semāḳīl** summāḳ **sindhān** ‘ūd-ı hindī (19) **seyfū’l-ḡurāb** süsen-i berri bir nev‘idür **seḫūs** ḡülnār **silḳ** pazu (20) **sergīn-i laḳlaḳ** legleg boḳı **sergīn-i piristū** kırlangıc boḳı **sirind** (21) şarmaşuḳ **seyl-i ḥūn** sülügen **simsim-i berri** cebleheng dedükleri

[28a]

(1) şaru ince toḫmdur **seknec** cehennem deresi taşı dērler bir taşdur (2) **seb‘ü’ş-şār** taḅbūra ḳılı mişli olur otlara şarılır eḫtīmūn dērler (3) **sād** şığırcıḳ ḳuşı **sābīrek** adam mişli yerde biter kökdür **sīsebān** (4) ayıḫ ağacı ve mışrda biter şeker ḳamışı kenārında olur **seng-i sebūye** (5) ayıḫ ağacı **sīḫbūye** ve **sīḫsūye** meşelā ve mışrda sībān dērler anuḳ toḫmına (6) daḫı demişler **saḫīnūs** maştakī şaḳızı **sedersūn** kerefes-i deştī **seflecc** (7) böḳürtlen yemişi **sirācü’l-ḳuḫrub** yerde biten adam gibi her ā‘zāsı kāmīl bir otdur (8) **seḫūšnīn** mekke ayruḳı **sālis aḳriyūn** kerefes-i berri **surḫ-āb** kıızıl boya (9) **sefile** ḳara ḡünlük **sürb** ḳurşun **sürb-i sūḫte** ḳurşun üstübeci (10) **sevās** dırfil otına dērler üç yapraḳlı olur menfa‘ati çokdur **serḳūs** (11) serḳüle dibi şaytarac dedükleri **siyāh-dārū** ilan üzümü dērler bir cins (12) şarmaşuḳdur şaḳım şaḳım kıızılca yemişi olur **seḳātūn** **sindhān** ‘ūd-ı hindī (13) **seng-i muḡnī** demür bozan dērler bir nesnedür **siye-ḡül** sincan çalısı **semen** beyāz ḡül (14) **sīnārec** sūnbere **sinnevr** hind kedisi **sibīstān** ökse düzdükleri (15) **sepīdār** ḳavaḳ ağacı **sevīḳ** unı beyāz edviye ile şū ḳoyub bulamac (16) eylemek **serm** acıḳıcı dērler bir otdur **serme** sirken dedükleri otdur (17) **senger** bir nev‘ uzun

kirpü **sivāre** kıntıra dēdükleri otdur **sidr** (18) nıbka ağacı ve yemişi **seng-ḥūr** kıl kıyruğı kuşu **sebenkūr** it (19) üzümü **sergü'l-hindī** emlec **sipīdmühre** it boncuğı ve kıtır (20) boncuğı ve burma şedef **sebz-i dāne** meneveş yemişi **seng-i sebū** ayıt (21) tohmı **sengbūya** meşelā **sibīsārūn** kara cörek otınuğ köki **sipīdāb**

[28b]

(1) üstübec **sūdīnāt** şıgırcık kuşu **sūsmār** keler **sīse-i berg** (2) berrī yonca şaru çiçeklü **siyādārvān** kōz ağacı şamğı kehrübā (3) dēdükleri **sāc** bir ağacdur kış ve yaz yaprağı dökülmez (4) **sālāmendār** semender dērler bir ḥayvāndur **sāmü'l-baraş** alaca bir cins (5) kelerdür **sertarātyūfīs** şu yoşunuğdur yaprağı kıya kōruğı yaprağına (6) beñzer **semān** bıldırcın kuşu **sīl** şarıca kıatrān **serāfiyūn** (7) it siki **sertam** tatlu deñizlerden cıkar bir ziftdür **sıyṭ** aq ḥardal (8) dērler aqākıyā düzdükleri ot **suṭūḥ** meşelā **şuturgār** deve dikenı (9) yandaq dērler **selūhec** demür dikenı **serīs** göyinek dēdükleri **sengbūh** (10) mışrda sibistān dērler şeker kıamışı kenārında biter **sekrān** bezr-i benc tohmı (11) kırmüzīsı **sālka** baldırı kara **sedā'a** it siki **sind** söğüd (12) ağacı **setūryūn** kıantariyūn otı **serfa'leş** anzurūt **silḳ-i berrī** (13) berrī noḥūd **sāṭaryūn** dılkü taşağı otı **sırkūn** sülügen **serīt** (14) it siki **sikebāc** sirkelü aş **segnī-i raqlā** besfāyic şādurvān (15) meneveş ağacınuğ arasında biter şamğa beñzer bir nesne imiş **seftī-i raqlā** (16) şu teresinüñ tohmına dērler besfāyic daḥı dērler **sīsıyān** şu teresı (17) tohmı **serīkūn** zencefre **sūzeh** deñiz köpüğü nev'inden **sımaḳ** sıçan (18) kıulağı otı **serhiyā** ayıt tohmı **sıveyye** naḥve-i hindī **sencāle** bir nesneyı (19) ekerler anuğ ufağı **semen-i 'arī** öküz yağı **sāsūmaḳ** sūdān (20) aq söğüd **selk** māzı **sā'les** sekbīnec **sāzūrān** cevz ağacınuğ (21) şamğı kehrübā **seceret-i nemmām** şarmaşuq **seceretu'l-lāh** arduc ağacı **seceret-i müsī**

[29a]

(1) böğürtlen ağacı **sūsā** puyan köki **secere-i ibrahim** ayıç ağacı **selem** (2) kara çörek otı **sūrah** tuz **sūş** kaṭrān ağacı **seceretü'l-'arş** (3) buyan ağacı **sindiyānū'l-arz** it siki **saḡar** penefşe ve **nīlūfer** mürebbāsı (4) gibi muṭlaḡ mürebbāsı **sirācü'n-nīl** adam şeklinde bir kökdür **sūken** (5) 'aṣfūr toḡmı **senḡāle-i fizza** gümüş ekindisi **seḡbūye** mıṣırda şeker (6) ḡamıṣı kenārında biter **sītebān** dērler **sa'fer** güyegi otı ve kekik dērler (7) **sirişim-i māhī** balıḡ tutḡalı **senūt** kemmūn **sūrī** bir nev' kırmūzī (8) gül feraḡ-efzā ve ḡara boyanūḡ kıızılına dērler **serḡam** ṣalḡam **saḡber** eyrelti (9) ve ḡuzḡun otına dērler **senḡād** eşek mārūlı ḡara çörek otı (10) **sımaḡ** şıḡan ḡulaḡı ya'nī merzencūş **sīhek** buḡday arasında biter siyah (11) müdevver toḡmı olur **sābīrec** defn-i yezdī dērler bir kökdür **sāsım** (12) naḡve-i hindī **sūsen-i ḡıṡāyī** şaru sūsen dibi kıızıl behmen olur **ser'at** (13) ayva ṡana **sūze** berri ḡıyāra dērler **seṡāriyūn** burcaḡ nev'inden (14) **sākü'r-raşīf** baldırı ḡara **sevārūn** ḡuş etmegi otı (15) **sekiū'z-zeḡlā** besfāyic **saḡiū'z-zeḡlā** meşelā **sāliyūn** kerefes **sa'dān** tāze (16) penīr ve boy toḡmına dērler bir toḡmdur **sayḡarmūrī** encīrūḡ bir nev'idür (17) **sūzen-i zerrīn** semerḡanddan ve buḡārādan ḡıḡar kökdür **sūsen-i kūhī** (18) yemişi olan ḡam ağacı yemişine fistuḡ dērler **seng-i āteş** ḡaḡmaḡ ṡaşı (19) **seng-i āhen-rübā** mıḡnāṡis ṡaşı **saṡiyūs** sünger **seng-i yeşb** (20) yeşim ṡaşına dērler **sūferṡūn** ḡaya ḡoruḡı dērler ve defn-i yezdī (21) **siyārūn** ḡara çörek otına ve ağacına dērler **serī** cekirge nev'inden

[29b]

(1) ve kıılır otına dērler **seyāh** meşelā **siyāb** meşelā **serād** meşelā **semmü'l-ḡimār** (2) cekirge ayaḡı dēdükleri ya'nī zerneb ve aḡu ağacı dērler **serv-i türkiṡtānī** (3) cekirge ayaḡı dērler ya'nī zerneb **saṡvāl** zurunbād **sāc** bir ağacdur (4) hindden gelür **sīhek-i dāverān** ḡōz ağacı şamḡı dērler 'inde'l-ba'z (5) **sāṡaryūn** dilkü ṡaşaḡı dil ṡamaḡ ḡiḡegi dibidür **sūfetyūn** (6) meşelā **sāṡıl** hindden gelür baḡlaya beḡzer ve mantara dērler müşhil

olurmuş (7) **sābītā** bir tohumdur şāmda olur kerefes gibi **semender** bir cānver (8) āteşe girse āteş yakmaz **sām-ı abraş** koca keler büstānlarda olur (9) **seb'ü'l-arz** baldırı kara **sebḥ** bir kara taşdur hindden gelir (10) **sedūs** nīlūfer dedükleri hindden gelir **sermec** ısbanaḳ dērler (11) ve sirkene dērler **sicilāṭ** yāsemen çiçeği **seyāl** meşelā **ser-gendem** (12) adam şeklinde bir kökdür **sa'n** 'ūd-ı belesān mekkeden gelir rūmīsi (13) mürver ağacıdır **setrūniyūn** şām çoğanı dedükleri **siṭarkāh** (14) kara günlük **setrātiyūtis** şu yüzünde biter köki olmaz yaprağı (15) kaya koruḡına beḡzer **su'd-i rīkī** sīrāzda ḳum içinde biter topalaḳ (16) dērler **sagber** eyrelti ve ḳuzḡun otı **sefin** 'amelī sirkencübīn (17) **sefādīkūs** berrī şoğan nev'indendür ṭabī'atı mūshıldür **selem** (18) zencebīl mişli bir kökdür **sakan** ḥurmā balına dērler **seylān** meşelā **seleḥ** (19) selīḥe **sūlt** ḳabı şoyulmuş arpa **sakūmūdās** deḡiz 'akrebi (20) **sulṭānū'l-cebel** altun otına dērler **sakmavṭın-ı bīrūn** ḳayalarda (21) biter ḥāşā dērler pāpādyā çiçeğine beḡzer çiçeği olur **sakanḳus** sakankūr

[30a]

(1) balıḡı **sūkkerü'l-'aşr** ḥorāsān vilāyetinde olur 'aşr dērler bir ağac şamḡıdır **sūkker-i mekān** (2) bir otuḡ mīvesidür ḡāyet ṭatlu olur **silkü'l-mā'** pazu dedükleri otur (3) ba'zılar hevice dēmişler **simsim-i berrī** ceblāheng dērler bir otuḡ tohumdur (4) **siyāb** sīsālūs ḥurūs gözi **sādene** şādenc ḳan taşsı **semendel** (5) āteşde ḥāşıl olur bir cānverdür **sümne** dāne ḳısmındandır şāhdāne-i berrī dērler (6) **simā** arpa arasında biter ḥayvānlar yēse ölür **sūnbül-i 'aşāfir** hindden gelen sūnbül (7) **sūnbül-i ḥūşe** meşelā **sūnbül-i sūrī** meşelā **sīlikūn** sülūgen ammā yeḡülü (8) mūnhācü'd-dūkkān şeceret-i encīdāndür dēmiş **sefedhān** 'ūd-ı hindī **sesūs** (9) kemmūn **sūnbülü'l-kelb** serce dili dedükleri otur ağaclarına dērler **sīnā-yı mürdek** (10) sīnā-yı mekkī **sūḳāl** kemüḡe beḡzer bir otuḡ yapraḡıdır **sūrīle** müdevver bir taşdur (11) **semāris** sardina balıḡı **sardīn** meşelā **sūsen-i**

āzād ak süsen (12) **sevādü'l-kuzāt** mazīya dەرler bağlarda kullanurlar **süsen** puyan balı
 (13) **sivārü'l-hind** bahri bir hayvandır derisidür **sivārü's-sind** meşelâ **sevādü'l-hind** (14)
 selîhe-i siyâh ici kırmızı **harfü's-şın** (15) **şüne** kara çörek otı **şüniz** meşelâ **şih-i ermeni**
 pire yavşanı (16) dەرler bir otdur **şa'rü'l-cinn** baldırı kara **şecere-i rüstem** develik dibi
şaytarac (17) sergüle göginek kabuğı **şimer** rāziyâne **şugäre** porsuk dedükleri (18) cānver
şugar meşelâ **şugüre** meşelâ **şâyizek** kurudan dەرler ya'nî luffâh (19) **şāhinek** koc
 boynuzı ya'nî ikilü'l-melik **şeylem** buğday delücesidür (20) **şekü** gelincük çiçegi **şih-i**
türki horāsānî **şemşir** zamm-ı şinile kāküle-i şagîr (21) **şāh-lüc** beyâz erik **şād** yüzerlik
 tohmı **şeceretü'l-kāfir** şıgır

[30b]

(1) gözi dedükleri iri pāpādyā çiçegi berrî **şevkerān** (2) baldıran **şeyān** iki kardeş kanı
şebş torak otı **şibrem** (3) ağac südlügeni **şeh-bellüt** keddāne **şenbelile** boy tohmı **şāh-ben**
 (4) iri meneveş **şakākul** mühr-i süleymān dەرler bir kökdür **şakardiyün** yarpuz (5)
 nev'inden şarmısak gibi koğar bir otdur **şerit** kara çörek otı (6) ve it siki **şeceretü'l-bakk**
 yabān türbı **şikühe** demür dikenini **şelmek** (7) buğday delücesi **şābel** hindden gelir
 müşildür baklaya benzer **şāmel** meşelâ (8) **şekā'ī** çağır dikenini ve kuluğan dikenini dağı
 dەرler **şa'rü'l-hayāt** baldırı kara (9) **şa'rü'l-arz** meşelâ **şāh-bāk** it penefşesi ve **şāh-bānec**
 meşelâ (10) **şevketü'l-karāza** diyār-ı mışrda sa'irede bir dikenli ağacdur anuğ (11)
 yaprağından terkib ederler **şerbīn** kaṭrān ağacı **şilim** her ağacuğ (12) şamğı **şencār**
 mūmcılar ve helvācılar mūm ve helvā boyarlar anuğıla **şengār** (13) meşelâ ya'nî enlik
 dەرler **şengāl** meşelâ **şirāz** süzülmiş yoğurd (14) **şa'rü'l-cebbār** baldırı kara **şa'ru'l-kavl**
 meşelâ türkce şirūğana (15) şirec dەرler **şāh-sefrem** feslegen **şeceretü'l-gam** yabān türbı
şing (16) teke şakalu otı **şibāb** habbü'l-mülük ağacına dەرler **şakāyık** lāle (17) çiçegi

şernîn kaṭrān ağacı şakāyikū'n-nu'mān gelincük çiçeği (18) şāh-lūk şaru erik şāh-encīr encīr şāhterec şāhtere otı (19) şātere meşelā sergüle dibine daḥı dērler şil hindūstān ayvası (20) şem^c bal mūmı şāgāz aḳ zāç şekarīr küçük hıyār (21) nev^cindendür şīr-zak yaraşa südi şīr-zec meşelā şeceretü'l-ḥaṭāṭif

[31a]

(1) zerdeçüb şahraḳ ebūcehīl karpūzinuḡ ağacı şahmü'l-āfī ilan otı (2) şahmü'l-merc ḥatem çiçeğinin ağacı şecere-i mūsī it burnı ağacı şeceretü'l-ḥayāt (3) serv ağacı şeceretü't-tīn ilan bıcağı otı şebester kara cörek otı (4) şenbelīd sūrincān çiçeği ve çigdeme daḥı dērler şek şıçan otı (5) şeb-i cīzek tere toḥmı şeb-i ḥīzek meşelā şa^r gelincük çiçeği şāhtere (6) türkce beg börki dērler şevke-i beyzā boğa dikenı şuvīlā ayva ṭana (7) dedükleri aḳ çiçeklü ve beyāz zifte daḥı demişler şengevīz zencebīl (8) şahm-ı kāvendī fistuḳ yağına dērler ve ful dērler bir çiçek olur anuḡ yağına (9) dērler şevāred dilkü taşağı dil ṭamaḳ çiçeğinin dibi şevketü'l-cemāl (10) deve dikenı ve ḳaluğan dikenı şengerf zencefre kızıl mürekkeb ederler (11) şikūh demür dikenı şilūhec meşelā şüre debbāğlar ḳullanur ṭuz (12) nev^cindendür şulūhek meşelā şükufe ḥinnā çiçeği şüşmīr ḳāḳüle (13) şüvündür pancar şivīd kesr-i şīnile ṭoraḳ otı şivī meşelā şivīt (14) meşelā şemlīt boy toḥmı şekeze berrī iri pāpādyā çiçeği şıgır gözi (15) şāneke anzurūt şalgāmek ṭoḡuz topalağı şādenc ḳan taşı (16) şelcem şalgām şāh-ı ḥabṭī çinṭıyānā iki nev^cdür berrī lābaṭa kökine (17) dērler her ota ḥīl daḥı dērler şāṭıl hindden gelür bir nesne göze müt'allıḳ (18) bir taşdur şebrīn kaṭrān ağacı şeyḥü'l-baḥr deniz ḥayvānidur şīr-zūk (19) yaraşa boḳı şīr-ḥişt ḳudret ḥelvāsı gökden yağar şehdānec (20) kendir toḥmı şehdānaḳ meşelā şemşīr şıçan ḳulağı otı şukūsā şarmaşuḳ (21) toḥmı şīr-i dīv-dārū arduc ağacının südi anuḡ bir cins südlüsü

[31b]

(1) olur **şereng** ebūcehīl karpūzı **şāh-ı şīnī** kendir tohmı dērler ve bir otuñ dibidür (2) hindden gelür **şīs** torağ otı **şīr-zak** yarasanuñ zibiline dērler ve (3) sidüğüne ve südine dēmişler **şeyleḥ** buğdaydan azan delüce **şīm** it (4) balığı **şeceretü'l-caşş** tesbīḥ ağacı **şeceretü'z-zehab** meşelā **şīr** gelincük çiçegi (5) **şelḥ** kebere **şeceretü'l-gars** puyan köki **şīsmel** kara cörek otı (6) **şīrecü't-tīn** encīr südi **şahmü'l-merc** berrī ḥatem çiçeginün ağacı (7) **şeceretü'z-zerārīḥ** ḥabbü's-selāṭīn ağacı **şevāş** ayva ṭana kovan çiçegi (8) **şeb-i raṭb** **şeb-i yemānī** **şeb-i müdevver** mışr şebi **şeb-i aḥmer** zāc-ı aḥmer (9) **şeb-i esākife** serçe şebi dērler **şahmü's-semek** balıḡ tutkalı **şāb-ı rūmī** (10) aḡ büber **şīḥ-i ḥabeşī** kara büber **şebü'l-ḥulūd** zāc-ı aḥmer **şecere-i bārdiye** belādur (11) **şemşād** şemşīr ağacı **şū'** bān ağacı **şemrū** kara cörek otı (12) **şemşīr** fetḥ-i şīnile meşelā **şīr-i emlec** südile mürebbā olmış emlec **şīr-i seg** (13) kadın tuzluğıdur **şībetü'l-acūz** bellūt yoşuñı **şa'līl** sūrincān (14) çiçegi **şeceretü'l-berāḡīs** kuzı butrağı **şūrḥ** çekirge boḡı (15) **şahmü'l-gent** ebūcehīl karpūzınuñ içine dērler **şevket-i yehūdiye** deve dikenı (16) **şeceretü'l-filīfile** ayıt ağacı **şibt-i berrī** çördük dērler bir hoşca (17) koḡar otdur **şa'īre** kara helīle **şarāb-ı reyḥānī** keskin şarāba dērler (18) **şerānek** kendir tohmına dērler mışr vilāyetinde olur **şābūnü'l-arz** nişātır (19) dēdükleri ve nūşādır dēdükleri **şeker-i mürd** kuş-ı şīrīn aḡ süsen (20) dibine dērler **şeceretü'd-dem** mūmcılar ve ḥelvācılar boyarlar **şevketü'l-mışriye** sincan (21) çalısı **şurḥ** enligün köki ya'ñī encübār dēdükleri **şulḥ** meşelā **şabtayād**

[32a]

(1) cübān dikeni dēdükleri ot **şecer-i menc** bezr-i benc ağacınun dalı ve budağı (2) **şeceretü'l-behak** berrī hıyār cırtatan dügleği **şeftereng** kuş etmegi dēdükleri (3) **şundile** meşelā **şingyār** hıyār **şu'ürü's-şā'ālebe** za'ferān **şīrzā** şakākul (4) otı **şuniz** kara çörek otı **şetār** it siki dērler bir otdur (5) **şemlīz** boy tohumı **şinc** katır boncuğı **şikühenc** demür dikeni **şubūka** tesbīh (6) böcegi ev eşegi dērler **şefizek** kuş etmegi bir tohumdur **şecere-i sıyṭ** akākıyā (7) ētdükleri yemişün ağacı **şā'rü'l-fül** şu üzerinde olan yoşun (8) **şā'r-i rūmī** buğday nev'inden **şārf-ı ebyaz** şaru türbūd mānendi bir kök kabuğıdur (9) **şebūt** firāt ve dicle şuyında olur bir balıkdur **şebü'l-esākife** kalya taşı (10) **şebü'l-aşfur** meşelā **şebraḳ** kumda biter bir otdur eṭrāfi diş diş olur (11) **şebhān** terāzū düzerler birinc dēdükleri **şeceret-i zü'l-ḳarneyn** adam şeklinde (12) bir kökdür 'abdü's-selām dērler **şilāne** 'unnāb yemişi **şak-ı gubār** ak zāc (13) **şecere-i ākile** südi olur bir cins ardıc ağacına dērler **şecere-i ḫara** tesbīh ağacı (14) **şecereü'd-dübb** alūc ve anuñ ağacı **şecere-i ābī-mālik** şāmda bir ağacdur kökünü (15) şābūn mişli esbāb yurlar **şeceretü't-tihāl** ören güli ve ilan üzümü (16) **şecere-i şafād'** berrī kerefes nev'inden **şecere-i bārde** şarmaşuk nev'inden (17) yanında olan ağaca şarılır **şecere-i şām** şakızına dērler **şeceretü't-teys** (18) afrītiş dērler bir cezīrede maşṭakī ağacına beñzer bir ağacdur gayrī yerde (19) olmaz anuñ şamğı **şeceretü'l-kef** bir nebātuñ kökidür şaru olur deniz köpüğine (20) beñzer şalgam mişli **şahmü'l-arz** yer şoğulcanı ve panbuğa dēmişler **şehār** (21) kalya taşı çoğana dağı dēmişler **şenhīre** ebūcehīl ḳarpüzınun ağacı **şerī**

[32b]

(1) ḳaṭrān ağacına dērler ebūcehīl ḳarpüzına dağı dērler **şerīn** aru ḳovanından (2) çıkar pire beveli dērler ve ḳaṭrān ağacına dağı dērler **şem'-i esved** arı (3) ḳovanından çıkar pire beveli dērler **şatriyye** büstānī güyegü otı kekik (4) **şeflec** kebere yemişi **şā'ir-i rūmī** arpa

nev'inden **şifn** bir kuşun adıdır (5) yabānī gögercin **şakr** gelincük çiçeği **şemsirā** şıçan kulağı otı **şimşād** (6) yaprağı mersin yaprağına benzer ve tohumu dağı ana benzer **şümşir** kākūle-i şıgār (7) **şecer** mantar nev'inden **şüşmır** kākūle **şenkād** eşek mārūlı ve (8) helvācılar boyası **şuht** taru başağına dēler **şinār** it siki **şend** (9) kuş etmegi **şünirez** cörek otı **şinc** burma şedef dēler bir böcek (10) ba'zı kumlar dibinde olur **şevāmer** ayva şana nev'inden **şügāz** ak (11) zāc **şevke-i beyzā** boğa dikenini **şevke-i kıbtıye** akākıyā ētdükleri yemişün ağacı (12) **şevke-i mısrī** meşelā **şih-i habesī** siyāh büber **şevke-i 'arabiye** şakız dikenini (13) **şevketü'l-'alıl** meşelā **şu'** bān ağacı iki nev' olur **şevke-i siyāh** (14) harnüb ağacına dēler **şevke-i fitne** kızı butrağı **şeyhü'l-bahr** denizde (15) bir hayvān adıdır başı burnu buzağıya benzer dernek günü elbet (16) taşra çıkar **şir-i emlec** süd içinde kaynadub perverde olan emlec (17) **şir-huşk** kudret helvāsı **şiyāh-ı hüzi** bir nebātdur ki ermeniler diyārında (18) olur andan şāflar düzerler **şa'rü'l-kavl** baldırı kara harfü'ş-şād (19) **şa'ter** tağ na'nāsı ve güyegi otı ve kekik dēler **şakruvān** kızıl mürekkeb (20) ya'nī surh **şamgu'l-mehrūs** kažiye dēler **şadr-dānec** yüzerlik tohumu **şahbā** şarāb (21) ya'nī hamr **şār** cenār ağacı **şamgu'l-katād** geven otunuş şamğı keşirā dēler **şamg-ı cevz**

[33a]

(1) cevz-i rümī kōz ağacı şamğı kehrübā dēdikleri **şamg-ı kümseri** armūd ağacı şamğı (2) **şamgu'l-cezān** kaşniya dēler **şarv** baldıran şamğına arduc ağacı **şamgu'l-butum** (3) meneveş şakızı **şamg-ı belād** hükemā tedbīridür bir şamğıdur **şuf** yün **şagīrān** (4) feslegen **şarāye** ebūcehīl karpūzı şarusı **şedef** encü kabı **şufr** (5) zamm-ı şādıla tuçdur **şabbār** temürhindī ve şarāba dēler **şalūn** harnüb-ı (6) nabti **şanavber** cam ağacı **şamgu'l-iccāş** erik şamğı **şahibe** cevz **şāb** (7) mühlik olan şeylerdür ve çirtatan dügleğine dēmişler **şamg-ı şecere-i şevke** (8) ferfiyün **şırfān** semüzlik olan hürməya dēler **şāmiryümā**

bambul (9) otı ve ‘aḳreb otı dەرler ve yarpuzu daḳı dеmişler **şari‘ü’l-ceda‘** taḡ (10) sultānı dەرler bir otdur **şıkar** çakırtoḡan **şandalūs** arduc şakızı (11) **şamḡu’l-ubhul** meşelā **şabbār** temürhindī **şad-berg** bir nev‘ güldür katmer **şaḡrāḡün** (12) bildircın kuşı **şūtal** çügündür **şandalūs** hürmüzī bir ḡafīf taşdur (13) **şavfü’l-arz** it siki **şākü’z-zeheb** uşak **şafşāf** aḳ söḡüd (14) aḡacı **şavmarān** yarpuz **şamḡu’l-eznāb** zūfā-yı raṭb **şakrü’l-ḡamīr** ḳovan (15) çiçeḡi ayva ṭana ve ḡāşā dедükleri ota dەرler **şırfān** ḳurşun **şūtal** (16) yarpuz nev‘inden **şımlāḡ** ḳulaḳ çirgi **şufre** eftīmün **şamḡ-ı ḳurz** (17) zamḡ-ı ‘arabī **şalşal** şaḡsaḡan kuşı **şabr** türkce azvay dەرler (18) **şābünü’l-arz** nūşadır **şerirā** ḳovan otına dеmişler ve ḳaliye еtdükleri (19) otdur **şayṭ** aḳāḳıyā mırda olur **şandal-ı ḡadīd** siyāḡ renḡlü bir (20) taşdur hürmüzde olur **şābünü’l-ḳāk** şāmda bir aḡacdur ḳökini

[33b]

(1) şābün gibi esbāb yurlar **şar‘iyetü’l-cedā** ören ḡülü ilan üzümü **şāb** (2) çirtatan düḡlegi **şāre** ilan bıçaḡı **şabī** sinā-yı mekkīnün dibine dەرler (3) **şahnā** ve **şahnāḡ** balıḡdan düzerler bir şeydür **şufrü’l-beyz** yumurda şarusına (4) dەرler **şarābe** buḡday **şarb** bir nesnenün zamḡına dەرler **şefīn** arduc aḡacına (5) dەرler ve sekbīnec **şaḡbīn** sirkencübīn **şefīne** arduc aḡacı **şanavberü’l-arz** (6) yer bellūṭı ya‘nī kemāfīṭūs **şufūr** zencefre **şūtala** pazu nev‘inden **şandaḡ** (7) ebe gömeci **şabr** türkce azvay dەرler ḡarfü’z-zād (8) **zarsü’l-‘acüz** demür dikeni **zamīrān** feslegen **zıfda‘** ḳurbaḡa **zākzāk** berrī (9) yonca şaru çiçeḡi **zafā’irü’l-cinn** baldırı ḳara **zarm** ḳaraḡan çiçeḡi **zarb** (10) bir nev‘ kirpi adama oḡ atar ve bala daḡı dеmişler **zab‘** şırtlan cānveri (11) **zabb** keler **zab‘atü’r-ricāl** andıḡ cānveri **zarī‘** bir sertiz dikendür **zarī‘** (12) emcek **zarbān-ı būstān** rāziyāne **zabr** meneveş şakızı **zıyram** ḳaraḡan (13) çiçeḡi **zām-ı yevmā** şāhdāne-i berrī toḡmı **zavmer** bādruc **zarbān** porsuḡ (14) cānveri **zūmerān** şāmda bir cins söḡüd olur anuḡ çiçeḡidür bān çiçeḡi (15) dەرler

zamğ-1 butrā meneveş şakızı **zamğ-1 ‘ar‘ar** şām şakızı **zamğü’s-şernūs** (16) dāne çadır **zā** çenār ağacı **zāl** nıbka yemişi **zarī‘bet** bir otdur ki (17) sāhil deryāda biter hayvān yēse ölürlər **zarv** baldıran dēdikleri (18) **zamğ-1 yenbūt** harnūb ağacı şamğına dērler **zūfī** şaru göyinek dēdikleri (19) rümca **zufayīs** küçük hıyār nev‘inden hārfü’t-‘tā’i (20) **tarīka** diş **tārīka** hābbü’l-mülūk **tihāl** talak **tībār** şāhdāne

[34a]

(1) encīr **tımhā** baldıran **tarīflan** çemenlerde olan dırfil **tarfā** ılgun ağacı (2) **tamrā** kene ağacı **‘ālebū’l-ħubz** anīsōn **tarāğūbağānīs** tağ yarpuzı **tayān** (3) yāsemen çiçeği **taber-ħūn** girebōlī dērler **tarīflūn** çemenlerde olan üç (4) yapraklı dırfil **tarħaşkūk** berri göyinek **tlā** şarāb ya‘nī hāmır **taħtum** (5) şumak **tayā** yāsemen çiçeği nişātır dēdikleri **tarāşgūk** pire bevli dērler (6) ve yabān göyinegi **tībū’l-‘arab** mekke ayruğı **taylāfiyūn** kaya qoruğı ve (7) kılur otı dūrülmezi **tarbile** çemenlerde olan üç yapraklı dırfil (8) **tafsīl** muqaşşer mercimek **tarancūmānīs** baldırı kara **tūlīdūn** (9) dilkü üzümü **tarğalūrķītīs** panbuq **tūt** panbuq ve yer şoğulcanına (10) dērler **tāher** oğul otı ya‘nī bādrençbüya ve ayıt toħmına **tūħleb** şu üzerinde (11) olan şu yosuñı **tūnlus** mekke ayruğı **tīdās** teke şakalu otı (12) **tayevsā** hārbak ya‘nī at otı çöpleme **tıyn-1 fārīsī** şīrāzdan (13) gelür kırmüzī toprak **tıyn-1 kīmūliyā** ve **tıynü’l-ħar** şıcağa şıcağa olur qokusu (14) ve ta‘mı kāşırça misli qora beñzer **tıyn-1 sāmūs** beyāz toprakdur (15) **tıyn-1 maħtūmuñ** bedelidür kıbrīsde olur **tıyn-1 kıbrīsī** bir kırmüzī toprakdur (16) yer yer şaru tamarları olur **tıyn-1 ħorāsānī** ħorāsāndan gelür (17) aq toprakdur azacuk ta‘mında tuzlu olur **tıyn-1 şābūrī** meselā **tıyn-1 aħmer** (18) sabk boyama **tīt** bunduq-ı hindī **talh** berri göyinek **tartayār** yer şoğulcanı (19) **talħakūn** eşek mārūlı ve yabān güneyigi **tālīsferem** hindī zeytūn (20) yaprağı ve dibinūñ qabuğı **tarāşne** buzağı otı **tarestūc** bir nev‘ (21) ufacuk balıkdur **tarğalūdīs** cinki kuş dērler **tūrenc** bir

kuş ufacuk

[34b]

(1) balık **tarīkūliyūn** deniz kenārında biter bir çiçek günde üç dürlü renge girer (2) **tūkariyūs** talak otı **tıyn-ı mısrī** mısrda olur bir camurdur (3) **tıyn-ı şāmūs** yer yıldızı dەرler yaşşı yaşşı olur bir camurdur **tıyn-ı cezīre** (4) el-maştakī şakızda bir ak camurdur **tıyn-ı nişābūrī** nişābūrda bir (5) camurdur **taşrah** ufacuk mersīn yemişidür **tālafir** hindden gelür bir (6) kimesne ağzına alsa inzālī men‘ eyler **tālifer** meşelā **tubleğū** kızıl söğüt (7) **talk** kat kat olur köki arz dur billür mişli taşdur **tarfiyūs** (8) hamādur yer bellūtı kemāderyūs dەرler **tītān** berrī pırāşaya dەرler (9) **tarşūs** yer siki **tarşīs** meşelā **tarhūn** ‘ūdū’l-kahr **tāfestīler** kōkar (10) şedef **tart** panbuk-ı berrī **tıynü’l-gāhī** tıyn-ı mahtūm **tıyn-ı mezkūrī** (11) ak camur **tabakān** dilkü taşığı dil tamak çiçeginün dibi **tıyn-ı ahmer** (12) tıyn-ı ermenī **tarbile ve tarnile** berrī çiçeklü yonca **tīrā** kene tohmı **tamrā** (13) meşelā **tūla** panbuk **tarfiyān** defn-i yezdī köki **tīb** hoş rāyiha (14) **tāhek** tesbīh ağacı **talk** meşelā **tarīgān** berrī ‘aşfūr tohmı boğa (15) diken **tabh-ı eşheb** ba‘zī şarāb bişürmek **tarāgayūn** deryāda cezīre-i virānda (16) bir ağacuñ şamğıdur **tarāglūdīs** kuş dēdikleri **tarāgūrīkayış** (17) tağ yarpuzı **tarāsīs** yer siki **tarşūs** meşelā **tabāk** kuzı butrağı (18) ya‘nī gāfes **tibkāk** meşelā **tarhūn** dەرler **talh** kızıl üzüm **turenc** denizde (19) bir balık adıdur **turneşül** devr-i kamer dەرler ve gün ‘aşığı dەرler **tala**‘ hurmā (20) **tavāt** yarası **tıyn-ı ‘umre** tıyn-ı mahtūm **taytak** bildircin kuşı **tūtek** (21) meşelā **tımtım** summāk **tālufes** tā‘vūs kuşı **tahmā** baldıran **tayrū’l-mülük**

[35a]

(1) tāvus kuşu **turūkūn** mīr-i ‘āşīkān **taḥmān** baldıran nev‘inden **taşrec** mürd (2) nev‘inden **tabīḥ** kavun **tarzīlūn** hurūs gözi otı ya‘nī sāsāliyūs (3) **turūkūkūn** alūc yemişi **tarīkūvun** meşelā **tarancūmānis** baldırı kara otı **tarīgūn** (4) bir yeşil kuş adıdır **taḥtaf** ve **tahef** hind tarusı **taresetūc** denizde (5) balık nev‘inden **tarī‘lā** meşelā **tarīgān** bir otdur ki ırmaqlar kenārında biter (6) şaru dikenlü çiçeği olur degirmi degirmi **tıyn-ı aşfar** yer çamuru (7) tılsım tutmaz aşlā islām yanında iki tağun mābeyninde çıkar **tıynu’ş-şanem** (8) meşelā **tarḥumātīkūn** kuhl ve sürme nev‘indendir **tarā‘yūn** bir otdur ki (9) çok çiçeği olur ve çok mīvesi olur anuḡ kabuğıdır **talasā** şedef nev‘indendir (10) **talīş** meşelā **ṭaynūs** kuduz böceği gibi bir böcektür ammā pek mühlikdür **ṭayhūc** (11) turac kuşu **ḥarfū’z-zā’i** **ṭayān-ı berrī** yāsemen (12) çiçeği **zārbān** porsuk cānveri **zūfirā** yabān yarpuzı **zāfirū’l-‘acūz** (13) demür diken yemişi **zālf** tırnak **zālfū’l-gar** keçi tırnağı **zarīfliyūn** çemenlerde biten dırfıl (14) **zāgīr** kettān toḥmı **zālfū’t-teys** teke tırnağı **zāfr-ı kaṭur** er yaprağı pire yavşanına (15) beşzer kızıl kuyruğı olur bir ağacdur **zāfrū’l-gūl** iblīs tırnağı **zāmīḥ** (16) kızıl boya **zēlīm** deve kuşu sikine dērler **zīgār** iri yarpuz **ṭayān** (17) yüzerlik çiçeğine dērler berrī yāsemen **ḥarfū’l-‘ayn** (18) **‘ırku’l-eyger** egir dēdükleri ya‘nī vec **‘ūdū’l-vec** meşelā **‘ırku’s-sūs** puyan (19) köki **‘azāb** sergüle dibi **‘ākırkarḥā** ‘ūdū’l-kaḥr **‘uyūnū’l-bakar** siyāh (20) erik **‘andem** iki kardeş kanı ve baḡam ağacı **‘aselū’l-mühlik** puyan balı (21) **‘akrebān** altun otı kayalar üzerinde biter **‘ūd-ı ḥulv** puyan dibi **‘ilm-i esved**

[35b]

(1) ḥamām otı ya‘nī ḥerzīme **‘aşīr** üzüm şırası **‘azbe** ılğun yemişi **‘akne** (2) öksüz oğlan çiğdemi ya‘nī sūrincān **‘aynū’l-bakar** şıgır gözi (3) dēdükleri iri pāpādyā çiçeği **‘abher** zerrīn kaḡeḡ çiçeği **‘urūḡ-ı şāfrā** zerdeçüb (4) **‘asel-i lebenī** kara günlük yağı **‘ades** mercimek **‘arūsek** (5) it üzümünün kırmūzīsī **‘ubr** çüve **‘afş** māzū **‘izlem** söğüd (6) ağacı

‘uleyķ böğürtlen dikenini ‘uleyķü’l-keleb it burnı dikenini (7) ‘uleyķü’l-ķuds meşelâ ‘ırķu’l-âşaf kebere köki ‘ırķu’ş-şun‘ şaru boya (8) ‘alkam çirtatan düglegi ‘üd-ı belesân-ı şâmî mürver ağacına dërler (9) ‘inebü’l-ħayye ilan üzümü ‘inebü’s-şaleb dilkü üzümü ‘asb meşelâ ‘aşbe-i mağribî (10) şāparīne ‘ulik-i yābis ve ‘ırķ-ı yābis çam şakızı ‘ırķu’l-kāfūr zurunbād (11) ‘aşb meşelâ ‘üdü’l-ķutās çoğan ‘üdü’r-rīh karamuk ve kadın (12) tuzluğu göginek kabuğı ve egir de dërler bu bir şeydür ki māmīrān-ı rümî (13) dërler göz hakkında ğāyet müfīddür ‘adernā şām çoğanına dërler ‘ırķ-ı enberbārīs (14) karamuk köki şaru ağac dërler ‘uşāre-i derbend-i haşhāş (15) efyūna dërler ‘anber-i bīd ya‘nī ca‘de katmer katmer yaprağı olur ‘ukāb nişādır (16) ve kartala dağı dëmişler ve tavşancıla dağı dërler ‘akūb kenger dikenini (17) ‘ūrīnes şıgır kıyruğı māhīzehrec anuğ dibidür ‘ürinīn meşelâ ‘acbet (18) çivit toħmına dërler şarmaşukdan olur ‘acb meşelâ ‘uşfūrü’ş-şevk (19) panbuğa dërler ‘uşfūrü’s-sebāh meşelâ ‘abdü’s-selām adam mişli bir kökdür (20) ‘uşfūrü’s-sāh panbuğa dërler ‘amrud kerefes ‘anm nār çiçegi ve süngere de (21) dërler ‘asel-i līnā kara günlük ‘ukār şarāb ‘ayūrā ve ‘ayzān alüc yemişine

[36a]

(1) ‘ulikü’r-rüm maştakī ‘utārid sünbül-i rümî ‘ırşam yāsemen çiçegi ‘uşāretü’l-müşk (2) yabān balı ‘artāb demür dikenini ‘ırķu’z-za‘ferān zerdeçüb ‘urūķü’ş-şabā‘īn (3) meşelâ ‘aynü’l-ħayāt jīvā ‘ukr-ı kūhān ‘üdü’l-ķahr ‘ukār-ı kūhān meşelâ ‘urūķ-ı ħamr (4) kızıl boya yerden çıkar ‘urūķ-ı dār-ı hizem puyan dibi ‘azm muṭlak kemük (5) ‘uşna belāmūd yemişi ‘ırķu’l-cenāh anduz ‘arṭenīşā toğuz topalağı ya‘nī (6) buħūr-ı meryem ‘izris berri ħatem çiçegi ‘ikr buyan dibinüñ yağına dërler ‘umlül (7) baķlaya dëmişler ‘aşāfir-i rümî sünbül-i rümî ‘ulikü’ş-şāh kara günlük (8) yağına dërler ‘aşā keler dëdikleri cānver ‘aynü’s-serāṭīn ayıṭ toħmına dërler (9) ‘azābe keler ‘aşr ‘aşreken yemen vilāyetinde bir

ağacdur gölgesinde (10) oturan adam ölür **'utm** ve **'abum** tağ zeytünü **'utīm** meşelā **'aşrak** (11) mersīn tohumına dەرler ve pırāşa tohumına dەرler **'uşbetü's-sabā'** yirticiler otı (12) **'aşe'r-rā'ī** cübān dikenini dەرler erkekli ve dişili olur **'aşāfir** serce kuşu (13) **'ak'ak** şakşagan kuşu **'alak** sülük **'nebü'd-dübb** ayu üzümü (14) adam boyunca ağacı olur ve dahı nıbka yemişine dەرler **'ankebūt** örümcek (15) **'unşul** yabān şoganı **'üdü'l-hayye** ilan **'üdi** puyana beşzer ammā acı olur (16) **'aşlağ** ekşi yoğurd **'alem** kaya kurbağası **'aşkatere** acı tere **'uncid** (17) zamm-ı **'ayn** ile kuş üzümü ya^{'nī} ufacuk üzüm **'ayser** dikensiz nıbka (18) ağacı **'ar'ar-ı cebelī** anduz ağacı dەرler **'avise** mantar nev'inden ebrīşīm ve şūf (19) yurlar anuñıla **'aynü'd-dīk** hurūs gözi dەرler ya^{'nī} sāsāliyūs (20) **'aynü'l-gāfeş** kuzu butrağı otı **'ırku'z-zehab** dāri'l-fulful **'anğar** şıçan (21) kulağı ya^{'nī} merzencüş **'anğar** meşelā **'absüb** meşelā **'avsec** sincan dikenini **'azāme**

[36b]

(1) kuş etmegi **'arūs-ı perde** la^{'l-günī} bir nev' güldür **'arūsī** dikene dەرler muṭlak **'akke** (2) ve **'akme** şakşagan kuşu **'anī** kertekeli **'üdu's-şalīb** kızıl gülleri olur (3) tağda kuru yerlerde biter ayu güli dەرler **'urükü'l-arz** büre-i hindī (4) **'aynü'l-cerād** ışırğan tohumı **'uşbetü'l-kalīb** heyyūfārīkūn dedükleri ve sūrincān dahı (5) dەرler **'urükü'l-gars** puyan köki **'urük-ı beyz** berrī ḥatem çiçeginün ağacı (6) ve büzidān **'attār** sünbül-i rümī ve tuc ve bakır **'uşāretü'r-rā'ī** yonca nev'indendir (7) **'nebi-ḥüsn** kākūnec **'aşirü'l-mend** puyan balı **'abtirān** ayva ṭana nev'inden bir ot (8) kokuşu aña beşzer **'adesü'l-mā'** şu üzerinde olan yoşun **'abğar** şıçan (9) kulağı merzengüş **'idān-ı nārdīn** sünbül-i rümī **'asel-i anğardiyā** belādur (10) balı **'arib** söğüt ağacı **'aşfur-ı berrī** boğa dikenini **'ucmü'z-zebīb** mevīz kızıl (11) üzüm **'ırk-ı kāfūr** zurunbād **'arşaf** kemākīṭūs **'aşfere** şaru nesrīn (12) güli **'aşraf** ḥatem çiçegi **'ucmü'z-zebīb** ufacuk kişmiş üzümü **'üdü'd-darğa** (13) kaşını aldıkları

ağacın köki ‘ades-i mürr ve ‘ades-i berri acı mercimek ‘ābes (14) ayu üzüm ve kurd üzümü adam boyunca olur ‘alcā berri rāziyāne nev‘inden (15) ‘ırku’l-ḥayye bir nev‘ şarmaşuktur kızıl yemişi olur şalkım şalkım anuḡ kökidür (16) ‘akākīr kökler demek olur ‘aṣī-i hürmūs akça otı ve sulṭān otı (17) ‘arf ḥurmā nev‘inden ya‘nī şaru ḥurmāya dērlər ‘aker püre bevli ‘arūs-ı bā-perde (18) ḡanbīl otı ya‘nī kākūnec ‘atāt ekşi yogurd ‘ucle meşelā ‘alkame ebūcehīl (19) karpūzı ‘āmir-i sem‘ā eşek mārūlī ‘aṣīfre şaru nesrīn ḡülü ‘ayn-ı ā‘lā şıḡır (20) ḡözi dērlər irice pāpādyā çiçeḡi ‘arfec sādec-i hindī ‘abīşe ya‘nī tarḡūn aşı (21) ētdükleri ‘ıtlab panbuḡ ‘aṣbe feslegen ve ṭāḡīsine daḡı dērlər ‘mebü’s-ṣa‘leb ḡarī

[37a]

(1) helyūn toḡmı ve dilkü ḡuyruḡı yemişi ‘atfel ve ‘atīfel söḡüt nev‘indendür anuḡ (2) çiçeḡidür ‘avmer karpūz ‘avişe aş ētdükleri terḡāna dērlər ‘aynū’d-dīk (3) yabānī ḡoḡar şedef ‘izlem-i nīl boya nev‘inden bir otdur ‘ırku’l-ceyāl lūṭ (4) denizinden ḡıḡar bir ziftür ‘ırk-ı kühī meşelā ‘akrebī ḡıyan otı ‘ırk-ı rīvāc (5) rāvend-i rümī lābaṭa kökidür ‘ırk-ı ribās meşelā ‘ūd-ı bīṣ ḡoḡar ağac (6) köki ezeltere dērlər yaḡsalar ḡoş ḡoḡar ‘uṣāre-i zerde-reng sinā-yı mekkī (7) dibine dērlər ‘azābe keler ‘urūḡ-ı ṣecere-i hindī serḡe dili dēdükleri ot ‘arūsek (8) ḡuduz böceḡi mişli bir böcekdür ve mühlikdür ‘uṣbetü’l-mār yüzerlik ‘arār (9) ḡurmā ve iri pāpādyā ‘ub‘ub kākūnec ‘abṣīrān ayva ṭana nev‘indendür andan (10) sūnbül ḡoḡusu gelür ‘abūṣīrān meşelā ‘ākūl keşīrā alduḡları ḡovan (11) dikenini ‘urūḡü’l-beyz būzīdān dēdükleri ḡatem çiçeḡinūḡ ağacı ‘arem serdīne (12) balıḡına dērlər ‘alef yonca ‘amlecü’l-cemā kızıl ḡavuna dērlər ‘azīzū’s-ṣa‘ter ḡantariyūn (13) kücük ‘urūḡ-ı dār-ı hūm ḡök sūsen dibi ‘arn benefsec dērlər ‘aslec (14) buḡūr-ı meryem ‘asālinc üzüm ḡubuḡı ve ağacına dērlər ‘amār ṭaḡ pelīni nev‘indendür (15) ve mersīn

yemişine dërler ve defneye dahı dëmişler ‘aşaka yanında olan (16) ağaca şarılır şarmaşuk ‘aşr yemende bir ağacdur ki gölgesinde oturan (17) adam ölür ‘aşfer za‘ferân renginde bir güldür ‘azâh dikenlü ağaclara dërler (18) ‘ubeb berrî göyinek dibine şakızı olur ‘ukâr-ı âdem yabânî nâruñ kökine dërler (19) ‘ukâre berrî mersîn yemişi nev‘inden ‘ukâr-ı rûmî meşelâ ‘akereş tavşan (20) ‘aselî şabr ağacınun yemişi ‘alî bâ‘lî kürrâsa dërler mîvedür ‘üdü’l-kuţâs (21) çam çoğanı ‘arbâţ alüc nev‘inden ve penefşe yemişine dërler ‘üd-ı hayye sūdân

[37b]

(1) vilâyetinde bir tiryâkdur ele alub ayılana yaqsalar karîr olur ‘aynü’l-bakar siyâh (2) iri üzüm nev‘inden ‘aynü’d-derle nohüd mişli kırmûzî dânedür hindden gelür (3) ‘aynü’l-hüdhüd şıcan kulağı ya‘nî merzencüş ‘aysâm çenâr ağacı ‘ıbk (4) panbuk ‘âmürâ süryânî deñiz köpüğine dërler ‘akîdü’l-‘ineb bekmez ve ağda (5) ve müsellese dërler ‘avz egir ‘avc meşelâ ‘aselü’r-raţb hurmâ bekmezi (6) harfî’l-ğayn gârîkûn kaţrân köpügi gâfeş kuzı butrağı gubeyrâ igde (7) ğasul hatem çiçeginün ağacıdur ğulûfiryâ meşelâ ğanânü’r-râhî degirmen cevresindeki (8) tozdur ğarîre-i gevezn şıgır sidügi ğarsâd anduz ğibâ jîve ğuyük (9) kurbaga ğâga yarpuz ğayrü’l-cülüd muţlak hayvân yüregi ğazâl ceran (10) dëdükleri ğalîhurâ iri yarpuz ğarbâ meşelâ ğancâr mûmcılar ve helvâcılar boyası (11) ğancâre meşelâ ğuleycîn yarpuz ğarar ayruķ otı ğalîvâc dölengec kuşu (12) ğalîvâj meşelâ ğamlül kanâber dëdükleri ot ğuşâ-yı ter yaş şıgır (13) boķı ğulank şu üzerinde olan yeşil ot ğamâm sügpâr dëdükleri (14) deñizden çıkar ğanîm meşelâ ğasül şâm çoğanı ğılc toñuz topalağı buhür-ı meryem (15) dëdükleridür ğuleycen berrî yarpuz ğarşâ anduz ğâr defne yemişi (16) ğaysüb şıcan kulağı rûm-ı şibiske dërler ğamkân semüzlük otı (17) toħmı ğalîş kenger dikenî ğalîs meşelâ ğâze kızılca eynik dërler

mūmcılar ve helvācılar (18) boyasıdır **ġarb** kavak ağacı ve söğüt ağacı ve şol ağacdan büre (19) olurmuş aña dەرler **ġarkad** sincan dikenini **ġarv** koķar kāmıř **ġulbe** ala ķarga (20) ba'zılar řakřaġan ķuřına dēmiřler **ġancāl** muıtlak ekři yemiş **ġaym** süġpār ki (21) denüzden ķıķar **ġām** meřelā **ġāliye** ķaliye-müřk **ġubāriye** ayu üzümi ve ķurd üzümi

[38a]

(1) adam boyunca ağacı olur **ġultecīn** yarpuz **ġunķilī** řalgam **ġūk** ķurbaġa (2) **ġařtlan** ķiriřlik dibi **ġayzān** it burnı ķiķegine dەرler **ġāvuř** (3) hıyār toħmı **ġudāf** ķarga **ġüzķün** ġayzān it burnı **ġābānek** it (4) penefřesi **ġāfe** yarpuz **ġubārū'r-rahā** degirmen cevresinde olan toz (5) **ġarfed** sincan ķalıřı **ġılc** kündeř ağacınun yemiři **ġarez** ķantariyün **ġarū'l-celvad** (6) ebrıřim **ġarū'l-semek** balık tutķalı **ġarbīb** ķara üzüm **ġulūfirnā** puyan (7) kōki **ġarū'l-arz** yer dehenlü dەرler bir ot olur aña dەرler allāhü a'lem (8) ġarfü'l-fā'i **fütenc** yarpuz **fütenc-i nehri** ırmaķ (9) kenārında olan yarpuz **fūliyün** ya'nī ca'de ķatmer ķatmer yapraġı olur **ferfıc** (10) semüzlik otı **fulfulmün** taġ yarpuzı **fātir** ılıcak řu **fulful-i dırāz** (11) dār-ı fulful **felence** besbāse dēdüklerinün yapraġına dەرler **farāsiyün** it siki (12) dēdükleri **fejej** egir dēdükleri ot **ferġand** ağaclarda olan burc (13) ve eklemec **fūta** ġamām otı ya'nī ġerzīme dەرler **fün** ķara yonca **fū** (14) yabān sünbülü ve keci egirtmeci dەرler ve anun kōkidür ve keci memesi daġı (15) dەرler **fāġūs** hindī řaytara dēdükleri serġüle dibi **fāt** ġücle büken (16) **fāġire** aġzı acuķ dēdükleri otdur ġabeřden ve hindden ġelür buġūra dەرler (17) **fāvaniyā** ķuz yerlerde biter kızıl ġül olur ayu ġülü dەرler **farāfiyün** (18) ya'nī it siki **fīnek** kōpük tařı dēdükleridür **fidüm** ġökden yaġar (19) ķudret helvāsı dەرler **fukāh** ķiķek **fukā'** meřelā **fīcen** koķar ředef (20) **felcifen** öksüz ķıġdemi ya'nī sūrincān **felenc-i müřk** ķaranful yarpuzı (21) misk otı daġı dەرler **ferbāye** yabānī pāpādyā ķiķegi dەرler **fıvve** kızıl boya

[38b]

(1) **fencūş** demür boķı **ferīka** boy toħmı **fatrāsāliyūn** tağ kerefesi toħmı **fücl** (2) türb **faykarā** acı demekdür **fehd** kenevir kendir toħmı **fāşrā** ören güli dërler (3) ilan üzümü **fevāris** it üzümü **fāhşe** kundur taşığı **ferdāmūs** (4) tere toħmı **felūmes** yūnānca şıgır kıyruğı dedükleri otdur **fernūre** belesān (5) yemişi **fākihe** mīve ya'ñī yemişe dërler **fāfūs** yūnānca şāhtere **faqd** (6) ayıt toħmı **feylūn** tağı pire yavşanı **fuṭr** mantar **fīl-zehrec** hūlān-ı mekkī (7) **fa'īl** mantar **fersen** semüzlik otı **ferfehe** meşelā **ferā-yı hamām** gögercin (8) yavrusı **fenā** dilkü üzümü **fulful-ı havāş** habbü'l-mülük ve habbü's-selāṭīn (9) **fā'īye** nīlüfer çiçeginün köki **fādzehr** şol devāya pāy-zehr (10) dërler ki ağıdan rūhı şaklar zehr mazarratın giderür **fāt-zehr** (11) meşelā **fāyes** yūnānca baklaya dërler **fāpūs** yūnānca şāhtere (12) **fetene** fīl dërler karaca dāneleri olur **filāte** besdile dërler **firāte** (13) meşelā **faşā** üzüm cekirdegi ve kıızıl üzüme dërler **ferīz** ayruķ otı (14) **ferīs** meşelā **fergac** şarmaşuķ otı **fer'ande** meşelā **ferfehen** semüzlik (15) otı **ferfir** meşelā **fīl-zehrec** hūlān-ı mekkī **fūl** bakla **fesliyūn** bağa (16) yaprağı toħmı **fentāfilūn** ayıt toħmı **fulfulu's-şafākiye** meşelā **feyāres** (17) kebere **faştīās** teke şakalu otı **faķtīdās** meşelā **feryüle** (18) yanında olan ağaca şarılan şarmaşuķ **fāgiye** kına çiçegi **fār** (19) şıçan **ferihü'l-hamām** gögercin yavrusı **fesāfes** tahta biti **faşfaşa** (20) yonca mışırda birsim dërler **fizza** gümüş **fulful** büber issi otdur (21) **fulfulü'l-mā'** şu büberi dağı şu teresi **fulful-mūye** büber ağacın köki **fīletīs**

[39a]

(1) dölengec kıyruğı dërler bir otdur **fīlūz** bellūt yoşunı gibi bir otdur (2) **fūfet** şāhtere **ferfir** penefşe **ferfenc** semüzlik otı **fāşiristīn** (3) bir nev' şarmaşuķdur kıızılca yemişi olur salķım salķım **felsegūn** berrī (4) yarpuz **fāfirā** mışırda olur kāğıd düzerler bir otdur **ferfehīn** (5) semüzlik otı **ferāhü'l-hacil** topalak **ful** nīlüfer köki ve muķla dağı (6) dërler **fermād** söğüt ağacı **fīhal** koķar şedef **fulyā** yarpuz (7) dërler **fāhire** ağzı acuķ dedükleri

otdur hâbeşden ve hindden gelür (8) buhūr ederler **fulful-müne** büber köki **fukāh-ı nuhās** bakır çürügi (9) **fistuk-ı nārçıl** cam ağacınınuñ yemişine dërler **fırşād** tüt **ferūka** (10) za^ʿferān **felyün** gil-i ermenī **felīmün** ağac südlügeni ya^ʿnī şibrem (11) **fencenüş** demür boķı **fencemiyüş** meşelā **füres** üzüm şarābı (12) **finek** deniz icinden çıkar ve ba^ʿzılar dër deniz köpügünün icinden (13) çıkar bir taşdur dëmişler **fest** hurmā nev^ʿinden **fütenc-i cebelī** tağ yarpuzı (14) ve göyinek otı ve şaru göyinek dërler şaru çiçeği olur koparsañ (15) südi akar **fırşān** kara tüt ve böğürtlen yemişi **füm** şarmısak (16) **ferteş** ilan balığı **fa^ʿiz** kırmüz dërler bir böcekdür kırmüzī (17) boyarlar **ferestā** burcaķ **farāştāryün** meşelā **fesütü'l-kelāb** (18) it penefşesi **fesüh** meşelā **ferik** mışra maşşüşdur pilāven ederler (19) **fişā^ʿ** ilan üzümü ve ören güli dërler **fizā** ufaķ üzüm pilāva (20) korlar **feķa^ʿ** mantar **füşene** meşelā **fa^ʿilā** süsen buhūr-ı meryem **faklāmīnūs** (21) ören güli ve ilan üzümü **fukāhü'l-kerm** üzüm çiçeği

[39b]

(1) **felence** hardal mişli kırmüzī bir tohmdur ekser koķulu şeylerde ʿamel olunur (2) **fer^ʿin** şu büberi ve şu teresi dërler **fibenc** denizden çıkar ve deniz (3) köpügünün içinden çıkar bir taşdur dëmişler **fāzeü'l-biş** şıçan otı (4) nev^ʿinden ba^ʿzılar kāsım kāsım bir kökdür dërler **fāl** asārün mişli (5) bir kökdür şaçakları olur **fādec** aķlığa ve yaşıllığa ve şarulığa (6) mā'il bir taşdur hindden gelür **fāhüz** merv dërler bir otdur ba^ʿzılar (7) mersīn yemişine dërler **fāhşe** kunduz hāyası **fābisü'l-yünānī** cāvşir (8) alduķları ağacdur dërler baklaya dërler **fābisü'l-ķibtī** çördük dërler (9) bir ot olub anuñ kökidür ve berrī sezāba dërler ve ķibtī (10) baklaya dërler **fāfir** mışrda kāğıd düzerler bir otdur **ferme** penefşe (11) çiçeği **fānāfes** koķar şedef yabānisi **fālirgis** legleg kuşu (12) **fānāfes-i irāliyün** cāvşir alduķları ağaclardur **fānāfes-i harniyün** (13) çördük dërler bir ot olur anuñ

köküdür ve berrî sezāba dەرler (14) **ferbiyūn** ferfiyūn mağribden gelür ve қоқар ағаclar şamğına dەرler (15) **fersulūn** yer yılduzı dەرler billür mişlidür **ferfet** şahtere (16) **ferefhiz** semüzlik otı **ferfin** meşelā **fistuku'l-hāviye** bān tohmı dەرler (17) **fulful-ı kühī** ayıt tohmı **fa'liyūn** sūdān zeytūnı **fūl** bakla (18) **fūl-ı mışrī** delüce bakla **fağisdās** cübān dikeni dەرler otdur **femh** şarmaşuқ (19) **fūhil** berrī hıyāra dەرler **fehlihā** қаранful yarpuzı **fiłgüş** anduz (20) **ferfiyūn** mağribden gelür gerçi ammā ezeltere şamğı ya'ni māzeryūn ağacı (21) **fukāhū'l-arz** pāpādyā çiçeги **fugūlīs** bir taşdur mışrda қаşşārlar 'amel eđerler

[40a]

(1) **faştār** kōz ağacı şamğı dەرler hārfü'l-kāf (2) **қurdāmenī** tere tohmı **kūşir** egir ağacı **қurş-ı āfī** ilan otı **қar'** (3) қабак **қunduster-i қayrī** қunduz taşаğı **қastūriyūn** meşelā **қatrās** (4) mantar **қurbūn** kişniz **қıtıf-ı bahrī** şāmda bir otuñ adıdur ayıt (5) yaprağına beñzer gayrī yerde olmaz imiş **қırfa** dārçinī **қıssa'ü'l-keber** (6) kebere yemişi **қıssa'ü'l-himār** çırtatan dügleги **қansa** hayvān қursağı (7) **қıssa'ü'n-nu'mān** ebūcehīl қarpuzı **қāқulü'l-bahrī** nīlüfer çiçeги **қatīf** (8) sirken dödükleri ot **қanbīl** yemenden gelür bir toprakdur **қulīdūn** (9) қaya қоруғинуñ bir nev'i **қalūnisā** қaynamış şāf olmış çam şakızı (10) **қulfūniyā** çam şakızı meşelā **қaysüsetü'l-kele** it penefşesi (11) **қazībü'l-fuhūl** aygır siki **қuşful** at kesdānesine dەرler **қalye-i nergīsī** (12) hevic қalyesi **қazīb-i ibl** deve siki **қaysūs** pamuқlıқ otı lāden (13) аña düşünceden olur **қurdumāne-i mışrī** mışrda berrī toraқ (14) otına dەرler anuñ tohmı **қūrmān** geyik şırası **қarkasyā** kebāb **қarkasyūn** (15) meşelā **қazzā** ebrişim **қazala** şaksāğan kuşı **қazīl** tüt **қusūs** (16) yohsul urғанı dەرler bir şarmaşuқdur feslegene demişler **қulқadīs** (17) қара boyanuñ ağı **қulқatār** қара boyanuñ şarusı ve zāc-ı қıbrīsī (18) **қına** қашını **қurād** tavara yapışан kene **қurūn-ı sūnbūl** (19) mü'ellif-i meftāhū'l-hazā'in қavlince māzeryūn kökine ya'ni ezeltere ki қоқар ağacdur

anuç (20) kökidür demişler **kurūn-ı sünbül** iklim-i sīnden gelür mühlik bir kökdür (21) **ķātānaķī** muħabbet ve sevgi otı iki cins olur **karāniyā** üvez dedükleri yemiş

[40b]

(1) **ķulķant** kara boyanuç köki **ķulķadīs** aķ zāc **ķulķandar** meşelā **ķassār** (2) ķuşt-ı şāmī anduz **ķıssā'ü'l-hayye** develik dibi zirāvend-i tavīl **ķātilü'l-hayye** (3) dil tamaķ çiçeği dibi **ķaranful-ı būstānī** misk otı ya'ñī felenc-i misk (4) **ķıssā'-i şīn** hıyār **ķıssā'-i şıgār** küçük hıyār nev'inden **ķaş'ar** meşelā (5) **ķurķū** za'ferān **ķurzum ķarış** şaruca ķatrān ağacınuç (6) yemişi **ķunc** keklik **ķağış** şāhtere **ķālīpūs** meşelā **ķurķū** za'ferān (7) **ķurķurūn** topalaķ ya'ñī su'd **ķurķum** 'aşfūr toħmı **ķudn** panbuķ (8) **ķınbīt** lāhana kelem **ķursā** belesān ağacı **ķahve** şarāb **ķargaf** (9) meşelā **ķaķūnā** bağa yaprağı **ķurretü'l-'ayn** şu kerefesi **ķaşab** kāmış **ķarnü'l-cer** (10) ķōz ağacı şamğı kehrübā dedükleri **ķaşr** bir nesnenüñ ķabuğı **ķıntā** iki (11) ķardaş kāmı **ķulb** bir nesnenüñ toħmı ici ve hem bir kırmūzī toħmdur buğday (12) deñlūdür **ķanfes** 'aşfūr toħmı **ķarış** ıřırğan dedükleri **ķundus** deñizde bir (13) hayvāndur **ķıyāfūn** delüce baķla **ķısītūs** yūnānca ķalem-i zengār (14) **ķadīd** kuru ot **ķaşād** geven dikenı keşīrā andan olur **ķūd** yūnānca (15) ayvaya dērler **ķabārīs** yūnānca kebereye dērler **ķurūdāmenī** marşama (16) **ķantaflūn** yūnānca maştaķī **ķurdum-ı hindī** civid toħmı **ķuķn** panbuķ (17) **ķātilü'l-ķelb** ķaraca ot ya'ñī çöpleme **ķızīdās** ķunduz hāyası (18) **ķurdumāne** kerevyey-i deştī **ķa'bel** başı uzun kendüsü bek mantar ve (19) **ķaysūm** ayva tana ve ķarınca otı **ķalāderķūs** it siki dedükleri (20) **ķundās** ağı ķunduzı dērler yüce tağlarda biter kūdüs dērler **ķank** (21) şol ķurdcağız gibi yemişlerde olur boğun boğun **ķındıra** geven otı anuç

[41a]

(1) şamğı keşirādur **ķāve** karamuķ köki ķadın tuzluğı dibi **ķurķ** sa^ċid vilāyetinde (2) olur dikenlü ağacdur andan aķāķıyā ederler **ķilt** māş-ı hindī mürdümük (3) **ķurş-ı ğurāb** gücle bükēn **ķarāşiyā** kirās **ķarāniyā** kızcılcuķ **ķarşā^{ne}** (4) ibrāhim dikeni deve alması dērler dürlü dürlü olur **ķartāvġıyūn** yabān (5) tariusı dērler bir otdur **ķūsūs** şarmaşuķ **ķūz** sa^ċid vilāyetinde (6) olur andan aķāķıyā yaparlar **ķubul ve ķumul** adamda olan bit **ķūrķumān** (7) muķl-ı mekkī içinde çıķan çüb **ķinneb** kendir toħmı **ķnā-yı berri** becen dērler bir (8) otdur **ķuşūr** baķır ķabuęı **ķazāb** cübān dikeni dedükleri otuņ böyügidür (9) **ķatā** kıllı kıyruķ ķuşı **ķūkālīs** zerfā dērler bir otdur **ķunfuz** (10) kirpü **ķūmini** panbuķ ķozadıęı gibi ķozadıęısı olur müşelles dērler bir otdur (11) **ķudulīdūn** ķaya ķoruęınuņ bir nev^ċi **ķaşūr** kāęıda sürdükleri (12) taşdur **ķışdır** ķalaydur **ķıştır** meşelā **ķarziz** meşelā **ķa^ċtala** (13) öksüz oğlan çiğdemi ya^ċnī sūrincān **ķalāzfiyūn** ķurş-ı zernih **ķirūz** (14) altun boķı **ķabāri** zencefire **ķamħa** ķaşabü'z-zerire **ķarā āş ve ķarāş** (15) şığır gözi dedükleri iri pāpādyā **ķatrübā** ķöz ağacı şamğı ya^ċnī kehrübā (16) **ķafr-ı bābilī** zift **ķaşam** yonca otı **ķākūr** kāfūr **ķarāşiyā** (17) ħabbü'l-mülük ve ħabbü's-selātin ve taħķik erikdür dērler **ķıssā-yı hindī** ħıyārşenbe (18) **ķumul-ı ķariş** cam ağacınuņ böyüynüņ yemişi **ķıssā'ü'l-ħayye** revān dedükleri (19) **ķıssā'ü'n-nu^ċmān** ebücehīl ķarpüzü **ķirt** kesrile pırāşa **ķarkasyā** berri (20) kerevyā ya^ċnī ķurdumānā **ķarsūn** kebābe **ķāküle-i rūmī** ķandebīl otı toħmına (21) dērler **ķazā'a** ķunduz ħayvānidur **ķahrubān** ķöz ağacı şamğına dērler

[41b]

(1) ya^ċnī kehrübā **ķafrü'l-yehūd** lūt denizinden çıķar bir ziftdür **ķündüş** 'üdü'l-ķahr (2) dedükleri **ķākulī** coęan mişli bir kökdür ammā mülhikdür şaru şu sürer (3) **ķulām** meşelā burçalaķdur **ķāfanīķī** muħabbet ve sevdā otı (4) **ķāl** lūt denizinden çıķar bir ķara

ziftür **ķārsiyāl** meşelā **ķār-1 ħuşk** (5) meşelā **ķayķabān** tesbīh ağacı **ķanbaş** kendir toĥmı **ķātil-i ebye** bezr-i bencünj (6) yaprağı ve ıalı budacağı **ķasb** ĥurmā nev'inden ĥuru dāne maştakī şakızı (7) **ķuşt-1 şīrīn** aķ sūsen dibi ta'bir ēderler **ķursā** ĥuzı ĥulağı ve (8) **ķuşt-1 telĥ** ve **ķuşt-1 mürr** şaru gelincük ĥiĥeginünj köki ĥiĥegine māmīsā (9) dērler **ķuşt-1 bahrī** ırmaķlarda olur yaprağı ķōz yaprağına benzer anuĥ kökidür (10) **ķantānūn** delüce baķla **ķıtlab** ķına-1 aĥmer ĥum buğday **ķamĥ** meşelā **ķaşd-1 nīz** (11) sincan ĥalı **ķurıştā** zīven burcaķ **ķaşış** mantar nev'inden (12) **ķadīmū'l-mülk** ebe gömeci **ķasliyūn** bezr-i ķatūnā **ķılķal** aķāķiyā mışrda (13) olur **ķuzm** ķatrān ağacınuĥ yemişi ve panbuķ daĥı dērler **ķıssā'ü'l-hayye** (14) ebūcehīl ķarpuzı **ķabķab** 'ıtlab yemişi **ķaşışa** ĥuş etmegi dērler (15) bir toĥmdur **ķazāme** meşelā **ķuzül** mercān **ķaşm ķarkarīş** ĥarnüb (16) ĥekirdegi **ķazz** ebrışīm boķı **ķarakuruĥ** muķl nev'inden **ķırmüz** bir böcek (17) **ķırmüzī** reng boyarlar ve emlec mürebbāsına dērler **ķıssā'ü'l-kebere** kebere yemişi (18) **ķaşek** burum burum bir böcek olur sümüklü böcek mişli **ķālince** (19) şaķsağan ĥuşı **ķusbūr** deñizden ĥıķar bir taşdur ve deñiz (20) köbügine içinde ĥıķan taşdur dēmişler **ķātil-i nefse** dāne cādır nev'inden (21) **ķāvendī** fıstuķ yağına dērler ve fül-1 yemenī yağına dērler **ķīvendī**

[42a]

(1) meşelā **ķātilü'l-ĥal** nīlūfer ĥiĥegi **ķātūn** nişādır **ķub** ve **ķut** yonca (2) otı **ķısdād** ve **ķısd** meşelā **ķıssā'-i hindī** ĥıyārşenbe **ķātilü'n-nimr** māzeryūn (3) ağacı ezeltire ķoķar ağac **ķaranful-1 būstānī** felenc-i müşk ķaranful yarpuzı (4) **ķadamiyā** iķlīmiyā **ķudāĥ** yonca **ķurķū ma'mā** za'ferān yağı **ķurĥumān** ekin (5) aralarında biter zarf içinde olur boy toĥmı **ķarşa'ne** boğa dikeni (6) **ķurĥ** zamm-1 ķāfila yonca otı **ķurfil** mercān **ķardāliyūn** meşelā **ķurdāmūn** (7) eşek rāziyānesi ķurdumānā dērler **ķurm** 'ummān deryāsında şu (8) içinde bir ağacdur yaķsalar güzel ķoķar **ķarībād** kerevyā ķurdumānā (9) **ķarī'an** meşelā

ḳardāmen acı tere dedükleri **ḳuṣṭ-ı rümī** ḳurdlu diken (10) kökidür **ḳuṣṭ-ı hindī** hindden gelür **ḳurāḥ** berrī rāziyāne nev'inden (11) **ḳusūlīdūs** kākü nec toḥmı **ḳaṣabü'z-zerīre** rümī ḳan yaşı dērler bir kökdür (12) ba'zılar anı demişler **ḳaṣab-ı bevā** meşelā **ḳaṣabü'z-zerīre** hindden gelür gāyet (13) acıdur **ḳıstūs** teke şaḳalına dērler iki nev'dür **ḳusūs** bir şarmaşuḳdur (14) leblāb dērler **ḳıṣmıṣ** ḳuṣ üzümi ufaḳ olur pilāva ḳorlar (15) **ḳasā** selīḥe dedükleri kökün ḳabıdur **ḳırmūzī** olur **ḳarek** mıṣra (16) maḥşūşdur pilāven ederler **ḳamḳarīṣ** ḥarnūb ve çekirdegi **ḳūḥī** meşelā (17) **ḳazīb** yonca otı **ḳaṣīl** buğday ütmesi **ḳaṣīṣa** ḳuṣ etmegi **ḳuṣd** (18) sincan çalısı **ḳazāb-ı mıṣrī** cübān dikenı nev'inden **ḳaṭr-ı baḳar** ḳa'bel (19) şol şoḡana dērler ki yaprağı süsen yaprağına beñzer **ḳasvetü's-seb'** (20) meşelā **ḳuflūt** şām pırasasına dērler **ḳafr** keşür dedüklerinüñ nebātı (21) **ḳılāḳal** berrī enār ağacına dērler **ḳılḳalān** meşelā **ḳulār-ı şāhī** encīre dērler

[42b]

(1) **ḳulī** yaṣ çoḡan **ḳamāṣīr** taḡ kerefesi şamğı **ḳūmān** beyāz şām şaḳızı (2) **ḳalsend-i nārdīn** dār-ı şı'şān yabān enārınuñ ağacınuñ ḳabuğı (3) demişler **ḳūr** panbuḳ **ḳanḳahir** şandalūs nev'inden bir şamḡdur **ḳanbīl** (4) yemenden gelür bir otdur **ḳūsir** egir **ḳıntār** menevgüş ağacınuñ arasında (5) biter şamḡ mişli bir nesne imiş **ḳūzā** gāfes ḳuzı butrağı dērler (6) **ḳursā** belesān ağacı **ḳūsiyā** ḳurdluca ot ya'nī ḳuṣṭ (7) **ḳundus** şām çoḡanına ve denizde bir ḥayvān ḳunduz dērler bir otdur (8) **ḳunduse** meşelā **ḳalb-i saḳanḳūr** saḳanḳūr yüregi **ḳurtūmā** berrī lāleye (9) demişler ve iri pāpādya çiçeği demişler **ḳūfā** yabān hevicinüñ nebātına dērler (10) **ḳayṭīs** mersīn yemişi **ḳaysiyūr** ḥamāmda 'amel ederler ayak taşına (11) dērler **ḳayrīs** bal mūmına dērler **ḳaryüle** leblāb dērler bir şarmaşuḳdur (12) **ḳīr** zift **ḳār** meşelā **ḳivendī** fīl yaḡına dērler **ḳaylūt-ı şāmī** pıraşa (13) yaprağına dērler **ḳīrūmel** bir merhem adıdur **ḳasānārī** zencefre **ḳasār** (14) meşelā ḥarfü'l-kāf **gāvşīr**

‘acemden gelür oğlan (15) aşî dërler bir ağac şamğıdur **gülnār** enār çiçeği dërler **kāsni** göyinek (16) **küzberetü’l-bîr** baldırı qara **küfretü’l-beşîr** meşelā **keşüt** bir cins şarmaşuq **kündüs** (17) ağı qunduzî dërler yüce yalaqlarda biter **güşā** iki cins olur lābaqa (18) köki bir cins şarmaşuq şularda olur ya‘nî çıntıyānā **kemāşîr** tağ kerefesi (19) şamğıdur **gendene** pıraşa **kende** meşelā **kārtîne** boy tohmı **kebkîneç** şu kerdemesi (20) tohmı **kekeç** meşelā **kîkez** meşelā **gül-i hayrî** nesrîn gülünüñ şarusı **gül-i şad-berg** (21) qatmer gül **kenār** neşrî güli ve şiddetsiz nıbqa yemişine dërler **gergend** gergedān

[43a]

(1) dedükleri cānver **kāgle** panbuq çekirdeği **kāhül** bir cins şıgırcıq ki çekirge (2) kırar **kühenc** alüc yemişi **kefrü’l-yehüd** benî isrā’il zeytünü **kerevyā** mışrda toraq (3) otına dërler **kürneb** lāhana kelem **kermeser** maştaķî **keşîrā** geven dikeninüñ şamğı (4) **giyāh-ı kayşar** qoc boynuzî dërler bir otdur **kîlekān** eyrelti ve quzgun (5) otı **kejmāzū** ılgun yemişi **kerkāş** şıgır gözi dedükleri iri pāpādyā (6) çiçeği **gāh-ı çeşm** meşelā **kürgiyā** mekke ayruğı **kündüş** çoğan **kündüşe** meşelā (7) **kesrekün** qatmer qatmer yaprağı olur ca‘de dërler bir otdur ilan bıcağı nev‘inden (8) **keysü** meşelā **kübelü** pāpādyā çiçeği **küber** büber dërler **kebreve** gāv-ı hindî **ketel** (9) tağ alması **kuhc** qara boya **kāci** bulamac aşî **keder** kādî ağacına dërler (10) **kerebāsü** kertekele dedükleri cānver **kerbāse** meşelā **kîvāşe** pire otı (11) **kirüte** deveye yedürürler bir otdur **kebā** ‘ūd ağacı **kebed** tütqala (12) ve cigere demişler **kunār** nıbqa ağacı **kebest** ebücehîl qarpuzî qançal dërler (13) **kebestü** meşelā **kebeste** meşelā **kebūde** şorgun ağacı **kebkîkeç** düğün (14) çiçeği dërler şaru çiçeği olur berrî kerefes **keske** meşelā **keresb** kerefes (15) **gül-i gez** ılgun çiçeği **keşk** şakşagan quşı **kiye** maştaķî şakızı (16) **keniyye** meşelā **kebihe** böğürtlen dikeni **kîz** çam ağacı **kenūdān** kendir tohmı (17) **kenūdāne** meşelā **gül-i yāsem** yāsemen çiçeği **kuhic** tağ erüğü

kūristān (18) bir cins ḥarnūbdur hürmüz sāhilinde biter **gevūr** meşelā **gezerü'l-berr** yabān (19) hevici ya'ni şaḳāḳul **gezer** būstān hevici **gez ve gezmāzū** ilgun yemişi (20) **kürküüm** zerdeçüb **gevangūr** günlük **kendir** meşelā **keşerne** ışırgan dedükleri (21) talağan dögen **kābīle** ḥavān dögecek dërler bir nesnedür **keşnec** ḳumda biter mantar

[43b]

(1) nev'inden ve **kişnīc** küzbere dedükleri **kişnīz** meşelā **kāhū** mārūl **kevālif** (2) boğa dikenini **kerdeme** acı tere **kürrāş** pırāşa **kesīrū'l-ercel** ḳayalarda biter yoşuḡ (3) icinde pençe pençe kökdür yeşil **kerdāsiyāb** degirmen tozu ve degirmen yurfi (4) dërler **kecūr** zurunbād **kermetū'l-beyzā** ören güli ve ilan üzümü (5) **kemāliyūn** günlüğe dërler daḡı ezeltere dërler bir ağacdur ve ḳoḳar ağaca dërler (6) **gāv-ı zehrec** şıgırdan çıkan ḥarazaya dërler **güncişk-i evrām** (7) serçe dili dërler bir otdur **kelmūc** anduz köki **kelāriye** ca'denüḡ bir nev'idür (8) ilan bıcaḡı nev'inden bir dāne yapraḡı olur **gül-i kerem** yabān türbı (9) kök mārūl **kef** semüzlik otı **kec** şu pazusu **kebk** keklik (10) **küncüid** şīrūḡan yaḡı çıkardukları dāne **kürnebū'l-mā'** süryānice nīlüfer (11) çiçeḡi kökidür **kedū** ḳabaḳ **gürg** ḳurd cānveri **kemmūn-ı berrī** (12) şāhtere **küzberetū'l-ḥamām** meşelā **kesīr** yūnānca zift **kuşūtū'r-rūmī** pelīn (13) afsentīn dërler **kesīrū'l-işlāḡ** şıḡırlū yapraḳ **gezer** hevici **gāvzubān** (14) şıḡır dili **kiyāmā** pırāşa ve gendene **kizvān** ḳovan otı **kef-i deryā** deniz (15) köpüḡi **kehrübā** ḳöz ağacı şamḡı **kārbā** meşelā **keşne** ḳarağan çiçeḡi dërler (16) **gül-āb** gül şuyı **kelūl** burcaḳ **kāskīne** er ḳuşı dedükleri (17) **kāfūr-ı şibrem** ḡubeyr dedükleri ot **kākīnec** ḳanbīl dërler it üzümü nev'inden (18) **kākīne** meşelā **giyā-yı peyker-ādem** adam şüretinde bir kökdür aḡa 'arabca 'abdū's-selām (19) dërler **kākiyāne** 'aşfūr toḡmı **geverd** toḡuzlan böceḡi **gevezn** şıḡın (20) geyigi **gevez-gendüm** şıḡır mantarı noḡūd ḳadar **gūzed** anzurūt **gincīre** meşelā (21) **kājīre** 'aşfūr toḡmı **keh-i āhen** demür talaşı demür dögerler iken dökülür

[44a]

(1) düşer **kemkem** kadın tuzluğu karamuk yemişi **gujm** meselâ **kāgane** kuduz (2) böcegi ala gövelek dèrler **kāvenc** şīn hıyār **gūş-ı māhī** (3) ilan başı ya'nī katır boncuğı **kerğ** gergedān dèdükleri hayvān **kerkemān** (4) kara yonca **kişnic** bir nev'ī ufacuk üzüm kuş üzümü dèrler **kejen** (5) kızılçuk yemişi **kāşim** yabān servisi semen dèrler anuğ merv ve bir (6) adına hendek toħmı dèrler **göl-i ħorāsānī** keçi boynuzunuğ ağacınığ (7) çiçeği **kerinc** kara cörek otı **kelāje** şakşağan kuşu **kef-çize** (8) toğuz balığı **kirm-dāne** kurd bağı dèrler bir ağac yemişüdür ba'zılar ezeltire (9) ağacı dèrler daħı acı tere dèrler **kuzeğ** uşak şamğı **gerengübīn** kudret (10) helvāsı havādan yağar **gezenbū** meselâ **gezengī** meselâ **kenger** buğday icinde olan (11) çavdar **kirm-i pīle** gügül kurdı ebrişim olur **kerm** üzüm ağacı **kerkerūhen** (12) 'ūdū'l-ķahr dèmişler ve segū'l-misk ħükemā terkībidür kerkerūhen dèrler **göl-i dīş** (13) 'aşfūr çiçeği **kesīķūn** berrī süsen bir nev'idür **kemmūn-ı vahşī** şāhtere (14) otı **gil-i aşiyān-ı piristū** kırlankıç yuvasınığ balcuğı menfa'atlüdür **kemāh** (15) mantar **kūnderiş** kunduz dèdükleri hayvān **kebūter** gögercin **göl-i kāvīş** (16) 'aşfūr çiçeği ve za'ferān rengine bir güldür dèmişler **kelsen** ħamām otı (17) ħerzīme **göl-i miskīn** zanbağ çiçeği **kuheylā** şıgır dili lisānū's-sevr **kuħlü's-sudān** (18) kara cörek otı **kencerīr** tarudur **keşīrū'l-fuzūl** deve kuşu (19) **girdū-yı hindī** hindüstān ķōzı **kāc** cam ağacı **kundur-i rūmī** maştakī (20) **kīs-i berrī** baldırı kara **kerīz** lāhana kelem dèdükleri **keffū'd-dübbe** (21) ayu pençesi ve ayu eli dèrler bir otuğ kökidür **gelīm-şūy** kundūs dèdükleri

[44b]

(1) şām çoğanı **kenger-zid** cam şakızı **gūrek** kebere köki **gürbe-i deştī** mekke ayruğı (2) **kerdeş** ferfiyūn **kāh-ı mekkī** mekke ayruğı **keffū's-seb'** kerefes-i berrī **gāv-ı niṭūmek** (3)

ağac südlügeni **gāv-ı menṭūmek** meşelâ **keşkâb** arpa şuyı **kerem-i eyyüb** (4) deniz köpüğü **kehb** koruk **kecem** meşelâ **kişmiş** kuş üzümü ufacuk üzüm (5) **kesbü's-sus** kene tohumı **kesbü'l-hurū** meşelâ **kirm-i gūze** yer şuyı soğulcanı **keşdānek** (6) kettān tohumı **gīl-dārū** eyreli ve kuzgun otı **keneştū** coğan **geşt ber geşt** (7) bir nev' otdur iplik mişli birbiri üstüne tolaşur **kesilā** ba'zılar gücle (8) dەرler bir ağacdur dەرler kurd bağı gibi **kengerān** çavdar **kefcelīz** it balığı (9) **kulḥ** uşak dەرler şamğdur **keşne** burcağ **gūlān** it üzüminden olur (10) ḥūlān **kerhenc** alūc dedükleri yemiş **gāv-reng** nevrüz otı **kişnīz-i kūhī** (11) meşelâ **keysūn-ı ḥabeşī** ḥabeşden gelür yürekden kurdı kırar bir otdur **kelūk** (12) burcağ **keşne** meşelâ **ka'bü'l-bakar** öküz aşığı **kūh-ı āhen** demür boğı **kūrrās-i cebelī** (13) it siki **kunnās** gendene pırāşa **gerde** kırmūzī şandal mişli bir ağacdur (14) **gevāre** mūmlı bal dەرler **kūr-muş** yerde porsuk ve gözsüz köpegi (15) **giyā-yı siriş** çirişlik köki **keneştū** maḥleb dedükleri nesne **kāhū-yı ḥar** (16) eşek mārūlı **günd-i seg** dil tımağ çiçegi dibi ya'nī dilkü tışağı dedükleri (17) otdur **günd-i rubāh** meşelâ **kāh-ı mekkī** mekke ayruğı **gāv-ı kūhī** şıgın geyigi (18) **kirm-i būstān** būstān kurdı dەرler bir otdur **gīl-zerd** yabānī alūca (19) dەرler **gūl-i bīd-i belḥī** şāmda bir cins söğüt çiçegine dەرler **gīl-i būstānī** (20) būstānī terslü alūca dەرler **gazişūn** berrī bāıncān **keff-i ādem** adam eli (21) dەرler bir otdur **kufra** dişi ḥurmā budığına dەرler **kils** kirecdür nūre dەرler

[45a]

(1) **kūmşerā** armūd yemişi **kūrā** koyun bāçesi **kemāfītūs** ḥarab tıtan dەرler (2) bir otdur **kāluc** şakşağan kuşı **kemmūn-ı esved** kara çörek otı leben (3) **keyhiyānā** ve **kemhiyānā** ayu güli dibi 'ūduş-şalīb dەرler **kuḥlü'l-esved** (4) kara çörek otı **kerkemā** za'ferān **kuḥlü'l-fārs** anzurūt **geşt** (5) ebūcehīl karpūzı **kencere** kenger diken köki kenger şamğı **keffü'l-ḥadmā** ayıt (6) yaprağı **gūr** muql-ı azrak **gerd-i seflā** ma'den toprağı **kūrrās-ı rūmī**

anduz (7) **kemmün-ı ırmān** kerevyā **keffü'l-hādım** sünbül-i rümī **kişt-i peşt** sirken (8) dedükleri otdur **kirm-dāne** ezeltire ya'ni māzeryün yemişi ve kurd bağı (9) dەرler **küst** kuşt **giyā-yı türki** maştakī **kengir** kenger dikenini **kerkā** yabān (10) yoncası şaru çiçekli olur **keric** enjir **kerri-i nālir** hindüstān (11) kōzı **kehyānā** ayu güli dەرler kuz yerlerde biter ya'ni 'üdu's-şalīb (12) **kemāderyūs** yer bellütı ve hamadūra dەرler **ketm** boyacılar çivide (13) katarlar anuñıla boyarlar bir otdur **keffü'z-zab'** sırtlan ayası (14) dەرler bir otdur mülkü'l-buķül şāhtere **gil-i bemhere** tıyn-ı mahtüm (15) **gül-i bemhere** 'aşfūr çiçeği **gürāz-ı mürr** yer siki dەرler ve yılan bıcağı (16) dەرler bir otdur **kezgāv** ılğun ağacı ve şıgır kıyruğına dەرler bir otdur (17) **kermetü's-sevdā** bir nev' şarmaşuķdur kızılca yemişi olur şalkım şalkım (18) **kersene** burcaķ **kelük** meşelā **kef-i ābgine** sırça köpügi **kersele** mışır vilāyetinde (19) burcağa dەرler **kisnek** meşelā **kersenek** gāv-ı hindi **keffü'l-'akārib** muhabbet (20) ve sevgü otı **kerkāş** çıntıyānā otınuñ toħmı **kākül** çoğan misli bir kökdür (21) şaru şu sürer burcalāķ dەرler ki **gül-i seng** kayalar üzerinde biter yosuña

[45b]

(1) dەرler taş kınasıdur **kesidāne** maştakī şakızı **gevizen** it siki (2) **kebriyā** kerevyā kurdumānā dەرler **kebābe** kıyruķlı büber dedükleri **keneşter** anduz (3) **kevır** fulful ya'ni büber **gül-i āfitāb** gün 'aşığı ya'ni devr-i kamer dedükleri (4) **kımiyā** kalay **kevest** ebücehıl karpuzı **kākül** aģu kunduzyı dedükleri (5) otdur ve cavdar dedükleri buğday nev'inden **kākül** meşelā **ku'l** beksimādлу (6) **gürze** harnüb-ı şāmī **kemir-i kādzüni** meşelā **gürek-i kādzüni** meşelā (7) **gendem-i hüzyı** rümī buğday nev'inden **gend-i giyā** yabān hevici yaprağı **kilmüni** (8) anduz köki **gāv-meşeng** burcaķ öküz yemi olur **gelim-şüy** şıçan (9) şābünü dەرler nemlü yerlerde olur bir otdur **gevher-i berrı** koķar şedef (10) **kacā**

kartal kuşu **küm** geven dikenini keşirā şamgıdır **kāse-i şenek** bir (11) yeşil kuşdur demişler ve er kuşu demişler **küre** ulam otı dağı (12) aķāķıyā mışrda olur anuñ ağacı **keristene** meşelā **gil-i mağrib** tıyn-ı mahtüm (13) **kuhlā** eşek mārūlı **gül-i hüsrev** ayva şana **kevkebi buyān-müş** (14) cezire-i kıbrısdan çıkar beyāz bir çamurdur tıyn-ı mahtüm anuñ bedelidür (15) **güş-ı müş** şıçan kulağı dedükleri otdur **günd-i pā-yı kühī** it siki (16) farāsiyün dەرler **gil-i sıfıd** horāsāndan gelür bir beyāz camurdur (17) **keşāh** kerefes **kīs-i berri** baldırı kara **kilk-i enār** enār çiçeği **kermü'l-esved** (18) bir nev^c şarmaşuğdur şalkım şalkım kızıl yemişi olur **gūzed** anzurüt (19) **kehīrek** bātıncān **girdekān-ı hindī** cevzi **hindī kerşef ve kerşef** (20) penbe **kehül** şu kerdemesiniñ tohmı **gūlbān** dāne çadır yaⁿⁱ uşak (21) dەرler **kerüşü'l-ganem** ferfiyün meşhürdur **gāzerisek** nevrüz otı

[46a]

(1) **keşiretü'l-menfa'a** hatem çiçeğiniñ ağacına dەرler **kemluğ** nohūd nev^cinden **kāse-i şekenek** bir kuşuñ (2) adıdur **gāl** şaru ve kerdemāne dەرler kurd bağı ağacınıñ yemişidür koķar ağac dەرler (3) ve ezeltire dەرler **gevend-i ahāne** meşelā **kelek** nār çiçeğidür **kevest** ebūcehīl karpuzı (4) ufağı **gec** yalcı kirec nev^cinden **giyāh-ı evrā** dilkü kıyruğı helyün dedükleri (5) otdur **genc-i hüt** cebel-i ceheng **keseb** ebūcehīl karpuzı **kelemüş** şāmda bān (6) dەرler bir söğüt olur anuñ çiçeğine dەرler **gūrbegū** meşelā **kīlekān** eyrelti ve (7) kuzgun otı dەرler **kelikān** kumda biter mantar nev^cindendir şu teresine (8) demişler ve **kidekān** meşelā kuzgun otıdur **gevz-gendüm** şıgır mantarı (9) **gil-gendüm** meşelā **kürrāşü'l-mā** yabān pırāşası **kerresü'l-bakl** meşelā (10) **kürneb-i deştī** ören güli dibi ve ilan üzümü dibi **kenendā** yaprağı süsene (11) beñzer şoğandur **kīne** kaşabü'z-zerire ve rümī kan yaşı dەرler bir kökdür (12) **keff-i yemān** gögercin ayağı dەرler bir otdur **günd-i nā-yı kühī** it siki (13) **kādī** ka^cbede bir nebātdur çiçeği güzel

koçar **gil-gendüm** meşelâ **gâdeş** şâm (14) ħarnübünüñ dikenidür **kâser** mürdümük-i hindî **kāvile** berrî pırâşa ve (15) **gâven** meşelâ **kef-i nemâm** marşama yağı **kürrâşü'l-kerem** berrî pırâşa **kebîkec** berrî (16) kerefes nev'inden **kesvîrân** meşelâ **keşîr** ħurmâ çekirdegi **keşîrî'l-âzla'** sinjürlü (17) yaprağ **keşâh** şu teresine ve kerefese dërler **kelef-i 'ayn** kerefes **kuhlî'l-fârs** (18) anzurüt **kuhl-i ħülân** ħülân-ı mekkî **keder** mekkede olur kâdî çiçegidür (19) **kerkūhen-i hindî** göyinek **gülgün** 'avratlar süründüğü fiker yüzi (20) kızardur **kevîmer** kabuklu baķam ağacı **küzbere** cırtatan düglegi **kebesde** (21) kişnîz **kesikūn** süsen-i berrî nev'inden **kelkel** muķl-ı mekkî dërler bir şamğdur

[46b]

(1) **kesilâ** selîĥeye beñzer anuñ nev'inden dëmişler kara selîĥe dërler **küheylâ** meşelâ (2) **kesbile** meşelâ **kemilâ** meşelâ **keşkü's-şafîr** arpa şuyı **gül-gende** kımda biter mantar (3) nev'inden **kils** kirec nüre dërler **kehkem** bātıncān **kesn** muķaşşer baķla **gelü** (4) yabān nārınuñ köki **kevsād** lâbaťa köki **gөгem** fulful ya'ñî büber (5) **kemmün-ı ermenî** kerevyā **kemmün-ı ceşnî** kara çörek otına dërler bir otdur **kiyel** alüc (6) yemişi **kemkām** baldıran dëdükleridür ve anuñ şamğıdur **gulân-ı dīvân** (7) bir mîvenüñ adıdur **kevâlif** boğa dikenî **keşk** tertāze yaş (8) zeytün **kerāmîĥ** ābkāme dërler bir şeydür terkîb olunur **genevse** (9) adama koķutsalar adamı ağsırdur cemreķa dërler bir otdur **gevz** fulful (10) ya'ñî büber **kevkeb-i sāmūs** yer yıldızı dërler bir camurdur **kecek** (11) burma şedef dërler bir böcekdür **gil-i surĥ** kırmüzî camurdur aşu dërler (12) **kerze** toñuzlan böcegi **kişte** 'anber dürr-i mekkî dërler **gül-i müşgîn** şaru (13) nesrîn güline dërler ĥarfü'l-lām **lisānü's-sevr** (14) şıgır dili dërler **lisānü'l-ĥamel** sinjürlü yaprağ **lebenî** kara günlük yağı **lübân** (15) günlük **levîz** bādām **lālâ** yer encüsü **lağiye** südlügen otıdur (16) **liĥyetü'l-ĥimār** baldırı kara **lisānü'l-üşfūr** serce dili dëdükleri otdur **lahmü'l-ĥimār** (17) baldırı kara **lîlec** helîlec

lūlū encü **leytü’l-bakar** şığır kıyruğı yaⁿⁱ (18) **māhīzehrec lemā** dilkü üzümü **lebān** delüce yemişler birisidür **lebānū’l-feth** (19) nişāsta **lenābü’n-nevm** meşelā **lebābü’l-hınṭa** meşelā **lūf** ilan (20) bıcağınıñ dibi **lūbiyā** bögrülce **lisānū’l-kelb** şıñırlüce yaprağ **left** şalgam (21) **lihyetü’t-teys** teke şakalu otı **nīl-gūş** ilan bıcağı dibi **lebenü’l-ibl**

[47a]

(1) deve südi **lebenü’r-remāk** kışrak südi **lu’bet-i berberī** sūrincān öksüz oğlan (2) çigdemı dērler **lu’be-i berberıye** meşelā ve **lu’be** meşelā **lūf-ı fuyūn** hūlān-ı mekkī (3) **lūfūs** şaru çiçeklü yabān yoncasına dērler **lu’kebe** sūrincān öksüz (4) oğlan çigdemı **līmūniyūn** kuzı kulağınıñ irisi **līnūfer** nīlūfer (5) çiçegi **libā** ağıza dērler **leblāb** yanında biten ağaclara şarılan şarmaşuğ (6) **lūpine** rümca delüce baklaya dērler **lağvīn** tavşan ayağı dērler bir otdur (7) **lebsān** ba’zılar hardal biridür dēmişler **lihāmü’z-zeheb** altun otı (8) dērler bir otdur **lihyetü’l-fūl** dīv şakalı dērler bir otdur yerde kıl gibi (9) biter **lisānū’s-seb’** yer tohmı dibi dērler bir otdur **lūfās** altun gümüş dērler (10) yaprağı söğüt yaprağına beñzer **lībānūṭus** bir ağacdur günlük gibi şakızı (11) olur **lūṭa** evelek dēdikleri otdur **luffāh** kurudan dēdikleri otdur (12) **la’l-gūn** bir nev’ī güldür ‘arūs-ı perde dērler **laşf** kebereye dērler **lārūn** (13) bildircin kuşına dērler **lākce** tutmac aşı ve **lākişe** meşelā ve **lākişte** meşelā (14) ve **lāhişe** meşelā **lahīs** mürver çiçegi ve hatem çiçegi **lekertā** bulamac aşı **lūfā** (15) kaya kuruğı dahı kañtariyūn dērler **lūklük** şām şakızı **lāçīn** (16) kāküle-i kebīr **lebenā** kara günlük **leben-i encūdān** kaşnı **lāzūk** çirişlik dibi (17) **lihāmü’z-zeheb** kuyumcılar altun eridür oğlan sidügiyile terkīb (18) tuzdur **libāsü’l-feza** şām cevzinüñ şamğıdur **la’l-ı hindī** nīlūfer köki (19) **leyā** tıyn-ı mahtūm ilūmiye atasından çıkar **lāhī** kāküle-i şağır **leffü’l-kelb** (20) bezr-i benc yaprağı dēdikleri **lefe** hürmā nev’inden **laṭīṭa** tutmac aşına dērler

[47b]

(1) **lūfes-i sifid** şığır dikenî dedükleri bir otdur **laşram** it burnı ağacınun yemişi (2) **lūnek** semüz otı **līfū'l-bahr** deniz içinde biter şoğulcan düşüren (3) **lāğsūr** tavşan **lāğarīş** meşelā **lāğūrī** meşelā **lāmerī** yunmuş baķam (4) ağacıdur **lebān-ı mağribī** ferfiyūna **la'l-ı maķber** şandalūs nev'inden bir şamğdur (5) **leben-i sevdā** mağribden gelür bir şamğdur demişler allāhü a'lem ferfiyün olsa (6) **lazāķū'z-zeheb** dāne çadır ya'nī uşak **laḥsū'l-iklīl** t̄āgī sāde gül **laḥlaḥa-i süleymānī** (7) za'ferān yağınun dürdine d̄erler **lazāķu'r-ruḥām** şamğ-ı bilād dedükleri (8) terkībdür **lazāķu'l-ḥacer** meşelā **lenc** siyāh erik ve ḥabbū'l-mülūke daḥı demişler (9) **laşīķī** āhū kulağı d̄erler bir otdur **lu'be** muṭlakā luffāḥ köki **leffū'l-kerm** (10) üzüm ağacı ve çubuğı **lahyān** kenger dikenî nev'inden **levz** yaş zeytün **lūrek** (11) meşelā **lūķiyūn** ḥulān-ı mekkī **līlec** çivid **lemūn-ı levz** bādem **la'veķī lūfgūs** (12) bir taşdur mışrda kaşşār 'amel ederler **lūṭūs** yonca nev'inden biridür (13) **līlūfer** ve **līnūfer** nīlūfer çiçeğı dedükleri līmūna d̄erler **laḥ** kirās yemişine d̄erler (14) iķlīmā nev'indendür **līmūniyūn** ḥummāz nev'indendür **lemlem** şamda bir otuḡ adıdur (15) ayıṭ yaprağına beḡzer gayrī yerlerde olmaz **līmū-dārū** bir otdur ki tağlarda (16) taş üzerinde biter līmūn gibi koķar **līf** gök süsen dibi īrsā (17) d̄erler **leben-i ḥaşḥāş** efyūn **ḥarfū'l-mīm** (18) **muķrān** develik dibi ya'nī zirāvend-i ṭavīl **mīvīzec** nāzle otıdur **muķl** (19) ebūceḥīl kozağı **menc** mürdümük ve birinc **māş** meşelā **māltre** rāziyāne **meletüre** (20) meşelā **mātecīne** oğul otı ve koḡan otı **muḥāṭ** ökse düzdükleri yemiş

[48a]

(1) **mürrü'l-cev** dīķü ķuyruğı dedükleri kök rümī sepārīne **māṭīṭaķ** çubān dikenî (2) erkeğı ve dişisi olur **menşūr-ı mışrī** ḥaşḥāş ve gül-i nesrīn daḥı d̄erler (3) **muğfer** ḥorāsān vilāyetinde olur bir ağac şamğıdur **muğfer** meşelā **muķfār** (4) meşelā **muğāfir** ḥorāsānda

ganer d rler bir ağac Őamđıdur **m fferih-i kalb-i mahz n** oğul (5) otı b drenb ya d rler **milh-i nevsıye** nişadır **müşk** bezr-i benc **mürr-i Őarh n** (6) tağlarda olur  aŐber d rler yaprağı r ziy ne mişallü anuğ kökidür **merkad** (7)  aklı gideren ota d rler **meğz n** meneveş yemişi i id r **meh cım** nevr z otı (8) **misk-i eşheb** misk n Őafına d rler **mikil** adama yapışan sülükdür **makr** Şabr aldıkları (9) ağacuğ yemişidür **milh ve silh** yerden çıkar bir tuzdur **menc-i zer kn n** Şaru misk (10) nesr n g lin n toğmıdur **müşk-i zeb n** toğalak ya n  Őu d **müşk-b d** bir nev  (11) s g td r dağı sorh n çiçegi d rler  aracın çıkarırlar **merv** eŐbel  dedükleri (12) ota d rler **merdarh r** baba kuŐıdur k duz talayına eti ey d r **müşelleş-i  acem** (13) al c yemişine d rler **münfec** biŐ r ci ve yumşadıcı bir otdur **mul hiy ** ebe gömecine d rler (14) **meren** bar Őuđ Şuyı **mağz-ı güncişk** serce beynisi **ma aŐfur**  aŐf r toğmı **m leniy s** (15) kara ola ya n   opleme **merciv ** mercimek **menciv ** meŐel  **miknet 'l-ender** Şığır kuyruğıdur (16) dibi m h zehrec **m r- pe** r mca Őap r ne türkce hely n köki **mulh y t** (17) ebe gömeci **m h zehrec** Şığır kuyruğı kökidür **m denc** hind st n kızı **mer mere** (18)  de d rler **m l ** yüzerlik toğmı **mektese** farsıye nevr z otı muđallaŐa d rler (19) **memşüt** defne ağacı **merg-i m Ő** ŐıŐan otı **murgiy ** Őap r ne r mca (20) ve türkce hely n köki **mürverü'l-arş** sult n otı **m ' 'l-c bn** pen r (21) Şuyı **m ' 'Ő-Őa r** arpa Şuyı **mel h**  oğan mişli bir kökdür m Őhild r Şaru

[48b]

(1) Şu sürer **mumk re** develik dibi r ziy ne-i tav l **mağd n s** kerefes (2) **makr n s** meŐel  **murh** acı b dem **milh 'n-n re** n Őadır **mevkif 'l-erv h** (3) karağan çiçegi **m l kiye** tereyağı **meğ s** yab n en rınuğ köki (4) **miŐktaram Őih** berri yarpuz **misktaramŐir** meŐel  **mürd-i  Őar** yab n mers ni (5) **mur Őek** meŐel  **milhu'd-debb ğin** Őabb đlar  ullanur tuz nev inden **m r niy n** (6) baldırı kara **misv k 'r-r  ** sergüle dibi **mesk** türkce puyan balı

(7) **muḥcūş** nāzle otı ya^{‘nī} mevīzek **mihr-i mezī** bir aş adıdur arpadan (8) éderler **māhī-i şaydā** şabāt içinde bir gölden çıkar ol diyārda **munkuvā** (9) mışrī haşhāş **maḳlūniyā** bir kavinder hıyār gibi uzun olur **maḳlīsā** (10) acı tereye dەرler **muḳlū** meşelā **mendī** ‘ūd-ı hindī **mend** ‘anber nev‘inden **mezdūn** (11) deve kıuyruğı dەرler bir otdur **mār-bāliş** tesbīh böcegi **mis-zerd** (12) pirinc altı düzerler **mākiyān** tavuğa dەرler **melīh** bir ağacdur sincan (13) çalı sı yaprağına beñzer ve ta‘mı tuzlu olur bir nebātdur ve zeytūn yaprağına (14) beñzer **mūy-ı dūhātī** şāhtere **milḥ-i enderānī** ḥācı bekdaş tuzı (15) **mā’ü’l-ḥadīd** demürciler demür şoğudduğı şudur **mefles** yūnānca mazūya (16) dەرler **ma’dā** dil tamaḳ dödükleri çiçek dibi ḥuşyetü’s-sa‘leb dەرler (17) **müferriḥü’l-ḳalbü’l-maḥzūn** oğul otı ve ḳovan otı şıgır dili dödükleri **mül** (18) şarāb **müsnān** ḳurd bağı dödükleri ağacıñ yemişi **mevīze** (19) leblāb şarmaşuḳ ağaca şarılır **muğneb** demür bozan dەرler (20) **mühic-i saḳankūr** saḳankūr ḳanı hareket vèren **müzā** nergis çiçeği **müflūn** (21) ḳoc boynuzı ya^{‘nī} iklīlü’l-melik **mīşāy** çübān diken **mīḥ** ilük ve beyni

[49a]

(1) **maḥīz** ayrana dەرler **mā’ü’l-‘ineb** şarāb **māniyūn** ḳına ağacına dەرler **merḳad** (2) efyūn **merīḳ** ‘aşfūr **mevīz** kıızıl üzüm **māhūdāne** ḥabbü’s-selāṭīn (3) ve ḥabbü’l-mülük **mağz-ı şeb-pere** ya^{‘nī} yaraşa beynisi **māsūye** serce dili (4) otı **muḥallaşa** nevrüz otı **mā’ü’l-verd** gül şuyı **mā’-i ferfīn** cedvār-ı hindī (5) **māmīrān-ı rūmī** şaru ağac ḳaramuḳ köki **mürvārīd** encü (6) **ma’ḥūse** sünbül-i rūmī köki **memerrü’l-arz** yer şoğulcanı **mürdāsenc** mürdeseng (7) meşelā **mürdāseng** meşelā **müreng** meşelā **melfūf** lāhana ve kelem **merenc** hindūstān (8) ḳōzı **murg-ı ābī** ördek dödükleri ḳuş **murg-ı şütür** deve ḳuşı **meysūn** (9) şarāb-ı sūs **maştaḥī** maştaḳī **māmīrān-ı çīnī** ba‘zılar zerdeçūbe (10) demişler hindden gelür şaru ufacuḳ kökdür **maṭṭ ü mazż** berrī gülnār (11) **mūr** ḳarınca **melāḥ**

çekirge **mağre** nesrīn gülünūñ kırmūzīsī ve aşu dēdükleri (12) çamurdur **mīhek** karanful-ı hindī **menn** kudret helvāsı **muk‘ār** erik (13) şamğı **mişk̄tarāmīş** berri yarpuz **mulūgiya** ebe gömeci (14) **mīşfatū‘r-ru‘āt** cūbān süzeği dērler bir otdur **muntecūse** sūnbül-i rūmī (15) **muğāriye** defne yemişi **mūş-derbendī** terkībdür göze muṭlaḳ bir (16) şiyāfdur **munda‘üre** defne yarpuzı ya‘nī luffāḥ **mersīn-i kıbtī** (17) şıçan kulağı merzencūş **merdegūş** meşelā **merzencūş** meşelā **merzengūş** (18) meşelā **merdekūş** meşelā **miyān-ı hıred** k̄unduz ḥāyası **mūrāmūn** yabān (19) hevici cezr-i berri dērler **māridī** kızıl mürekkebdür ve zincefr **müşkek** (20) başal-ı ‘unşul yabān şoğanı **meges-i zerdeng** kuduz böceği **mīş-bahār** (21) kaya k̄oruğı **mevīz-i cebelī** mevzek nāzle otı **mīşhā** şıgır gözi iri

[49b]

(1) pāpādyā çiçeği **mūlī** yüzerlik toḥmı **mürver-i seng** mersīn yemişi **mermā** (2) mersīn yemişi **mermāmān** meşelā **mermāmūs** meşelā **mā‘ū‘l-karāḥ** şoralıḳ (3) yere uğramayan şudur **māş** mürdümük **mūfiyūn** semūm nev‘inden (4) **mā‘ū‘ş-şafīr** arpa şuyı **mā‘ū‘l-cemre** dērler bir balıḳ içinden çıkar ve (5) hind deñizinden çıkar **mā‘ū‘r-remād** kül şuyı **mā‘ū‘n-nūn** balıḳ şuyı (6) **mā‘ū‘l-karātīs** ya‘nī mā‘ū‘l-‘asel **midād** siyāḥ mürekkeb **mehā** billūr (7) **merā** tuzlu balıḳ **marṭīs** lāciverd gibi bir taşdur **misennū‘l-mā‘** (8) yabān dibi ağacıdur **milḥ-i saḥn** **milḥ-i ‘acīn** meşhūr tuzdur (9) **māzeryūn** ezeltire ya‘nī māzeryūn **maḳr** mekkī **maşḳab** kuzı (10) **milḥu‘l-ğarb** mağribde ağac olur andan tuz çıkar meşelā tamar akar tuz (11) olur **mūrkiyā** yabān sūnbülü **melīs** yabān serv ağacı **meydpūz** (12) geyik kuyruğı **māy‘ī** şaruca kaṭrān **ma‘cūn-ı şülüş** ma‘cūn-ı helicāt (13) beş edviyeden olur **melcūc** helīlec-i siyāḥ **marāḳ-ı sikebāc** sergüle (14) şōrbānuḡ şuyı **mezhebū‘l-birinc** boğa dikenini **muḥrecū‘r-rīḥ** sekbīnec (15) dēdükleri şamğdur **maḥīṭā** ökse düzdükleri yemişūñ k̄urusı ya‘nī (16) sibistān **meşīrā** ılgun yemişi **müşbek** şıçan otı **mürd-ı aşfar**

(17) aḳ mers̄n yemiři **ma‘cūn-ı efāviye** edviye-i bahārdan terkīb olınan (18) ma‘cūndur **mīṭala** yarpuz nev‘inden **mağretü‘n-necādīn** tıyn-ı ermenī ve gil-i ermenī (19) **mürdehüş** şıçan kulağı merzencüş dedükleri (20) **meslūbü‘r-rāsīn** ayu gülünüş dibi ‘ūdu‘ş-şalīb **merāretü‘l-fīl** it üzümü (21) bekmezi ya‘nī ḥulān **mevāşıl** ya‘nī mevzek nāzle otı **merāretü‘l-mecrā**

[50a]

(1) meşelā **merāretü‘ş-şahr** ebūcehīl ḳarpūzı **māşūnec** dilkü ḳuyruğı toḥmı ya‘nī helyūn (2) toḥmı **mefūr** arḳun tere zirāvend-i müdahracdur **maşbāhu‘r-rūm** ḳōz ağacınun (3) şamğı **mażğ** sincan çalısunun yemiři **meshedū** aḳ serçe dili dedükleri (4) ot **murgü‘l-hey** yabān gögercini **mekyūṭun** ḳoc boynuzı ya‘nī (5) iklīlü‘l-melik **müzevvere** et şuyıla bişen şōrbāya dērler **müzeffere** meşelā **maslūḥa** (6) tavuḳ şuyıla bişen şōrbāya dērler **mī‘a-i yābise** ḳara günlük yaprağı (7) **mī‘a-i sā‘ile** ḳara günlük yağı **misk-i rūmmān** nār çiçeği **māmīşā** (8) gelincük çiçeğünüş şarusı olur **mūmiyā-yı ābī** lūṭ deñizinden çıkar bir ziftür (9) **muḳlü‘l-yehūd** meşelā **mesh** günlük **mürtec** mürdeseng **mermādhūr** bir nev‘ (10) emrūd **murgü‘l-hey** bir ḳuşdur anı yēyenüş ‘aḳlı ve ḥıfzı ziyāde olur (11) yabān gögercini dērler **mağre-i yemānī** tıyn-ı maḥtūm **mağre-i yemānī** meşelā daḥı (12) eṭīmūna dērler **marmāḥūn** beyāz mers̄n yemiři **merv-ḥūş** meşelā **merv** (13) meşelā **mermāhūs** meşelā **mu‘all‘al** ḥurmā nev‘inden **merze** güyegi otı daḥı (14) kekik otına dērler **milḥü‘ş-şabāğīn** debbāğlar ḳullanur tuz nev‘inden (15) **mā‘ü‘r-rās** milḥ-ı ḳalya ve cüz‘i söyünmedük kirec üç şu vērüb cir ve (16) galāḳa olur aḳa dērler **mūmiyā-yı nahl** pire bevli **muşū** mercimek nev‘inden (17) **mīve** şaru lālenüş içindeki tele dērler **muryāfīn** ayu eli ve pençesi (18) dērler bir otdur **meşv-i ‘unşul-ı başal** bişmiş aḳa şoğanı **mūm-ı esved** (19) pire bevli **müş-ı kūr** yarasa **mūmiyā-yı pālūde** ḳafrü‘l-yehūd zift (20)

nev'indendür lût denizinden çıkar **ma'd** dil tımağ çiçeginün dibi ya'nî (21) huşyetü's-
sa'leb **meşk** puyan balı ya'nî rubbü's-sūs **mehd** meşelâ **mîlen-i bîrûn**

[50b]

(1) kôkar ağac budığı ya'nî mâzeryûn **mağd** bātincân **mağdâ** meşelâ **mağrûd** (2) mantar
nev'inden **mâmāsū** sūrincân öksüz oğlan çigdemî (3) **muşakkağ** şeb-i yemānî **müdağrac**
‘amelî şābdur ve arğun tere dërler (4) bir otdur **miskü'l-cinn** ayva tana nev'inden **merze**
büstānî kekik (5) ve güyegi otı ya'nî sa'ter **māhiye** baldıran **mey-i mençete** ve **mey-i**
neçetec kaynamış (6) şarāb **māhiyāne** balıktan düzerler bir şeydür devāya müt'allığ (7)
māhî-aşne meşelâ **müsfelen** alüc yemişi **mağre-i melîne** tıyn-ı mahtûm **mürver-şek** (8)
mürver ağacına dërler ve berrî mersîn tohmına dërler **murekkeb** tibbit dëdukleri (9)
yemişdür **merûs-ı aqtî** şıçan kulağı ve merzencüş **miskātûn** (10) ‘ud-ı hindî **mendelî**
meşelâ **mālî** ‘asel ya'nî ay balıdur **merāşûh** kuş (11) etmegi tohmıdur **mevîz-i kühî** nāzle
otı tağ üzümüdür mevzek dërler (12) **muqliyānā** beyāz hardal **meşbetûn** ma'denî zencefre
mîş-i māhî (13) iblîs tırnağı **melîh-i müşk** reyhân karanfulı karanful yarpuzı (14) **merdā-**
feşrec mersîn yemişiniün bekmezi **mîk** cekirge **mehrûş** kaşnı (15) **mercân** mersîn **mevsek**
berrî kerefes nev'inden **māş-dārū** yêr bellûtı (16) ya'nî kemāderyūs **mürdeseng** āhū
kulağı dërler bir otdur (17) **mest-rū** mâzeryûn yaprağı ezeltire ve kôkar ağac yaprağı
māle (18) **mālsāterûn** sādec-i hindî **māhestā** meşelâ **mālāterûn** meşelâ (19) **mā-dıraht**
kirmānî dilince kuş etmegi dërler bir otdur **meḥācim** muḥallaşa nevrûz (20) otı **māmîşā**
şaru gelincük çiçegi aña dërler ve kökine katmer dërler (21) **māsü'l-māṭāḥ-ı māsḫudûn**
hindde bir nebâtdur yaprakları budakları feslegene beñzer

[51a]

(1) **māskūdenīn** meşelā **mā'ū'l-ketme** hindūstān deñizinden çıkar bir balık karnından (2) alurlar bir şudur **māṭūniyūn** kāzī ağacı **müşg** türunc **mücennaḥ** feslegen (3) nev'inden **mār-ı hīc** ilan balığı **mār-ı māhī** meşelā **maḥāṭa** ökse düzüb (4) kuşlar avlarlar bir şeydür **maḥīṭ** meşelā **maḥīz** ayrana dەرler **müşelleṣ-i 'acem-i beşānī** (5) alūc **merāniye** 'acemde olur bir otdur **yāsemīn** mişli (6) **reyḥān-ı süleymānī** nev'inden **hümü'l-mecūs** meşelā **hümü'l-harābze** meşelā **mertīs** (7) mışrda olur **lāciverd** mişli bir taşdur **mürr-i bāde** **mürr-i şāfī** **murān** (8) şāmda olur bir ağacdur yaprakları şaru olur **māliyā** meşelā **meshukūniyā** (9) şırça köpügi dەرler **mürtek** mürdeseng nev'inden **merīn** 'aşfūr **mizmārü'r-rā'ī** (10) cübān diken dەرler bir otdur **mātireng** büstānlarda biter **koça keler** dەرler (11) **māl ü şīrāzī** meşelā **müdeseng** bir nebāt toḥmidur boy toḥmina beñzer (12) **ḥulbeye** mesābedür **mermīcā** bir otdur yaprağı keşnec yaprağına beñzer **merveriye** (13) **berri** hindubā göyinek dەرler **mağmūme** bāṭincān kalyesi **müsta'cel** büzīdān (14) otu **misenn** bir taşdur **aldan** reng her nev'inden gösterür **miskīnān** (15) bir aḳ kökdür **andan** **misk** rāyiḥası gelür **misk-i hindī** topalaḳ (16) **ya'nī** su'd **misvākü'l-ḳarūde** bellūt yosuḡına dەرler (17) **misvākü'l-'abbās** mersīn yemişine beñzer bir yemişdür **aṅa** **müşābihdür** **maṭbūḥ** bekmeze dەرler (18) **mu'īn** māzeryūn ezeltire **muk'ār** erik şamḡi **muṭanḥasā** bādem la'ūka (19) **ḥarfū'n-nūn nān-ı ḥūye** naḥve-i hindī **nāḥūya** (20) meşelā **nānḥūvā** meşelā **nān-ḥāh** meşelā **nān-ḥūh** meşelā **nesrīn** zeytūn çiçegi (21) **na'āban** **koçar** şedef **nukū'** devā için ışlanan nesne **nīl-gūş**

[51b]

(1) ilan bıcağı **ne'āim** deve kuşu **ne'ām** meşelā **nercis** zerrīn **kaḏeḥ** (2) **nār-ı cebel** hindūstān **ḳōzı** **neft** zift **neheng** timsāḥ balığı (3) **nāḡīst** nār çiçegi **nāḡīst** meşelā **nār-**

müşk meşelâ **nâr-givâ** haşhâş (4) **neceb** selîhe kabuğı **naḥve-i rûmî** kekik toḥmıdur **nîbûb** şaruca kaṭrân (5) **nîbü'l-arz** cam ağacınun yemişi **nârdîn** sünbül-i rûmî **nân-ı ḥünâs** (6) kerefes **neciret** naḥve-i hindî **nemle-i sâ'be** ḥekîme lâzım bir (7) nev' qarınca **nelk** tağ erigi ve alûc yemişine demişler **nevîz** kendir toḥmı (8) **neref** yoğurd keşi **neḥced** demür boğı **necm** ayruḳ **necîl** meşelâ (9) **nesk** mercimek **naṭıf** peşmîn ḥelvâsına dërler **nârven** kara ağac (10) **nergisü'l-miyâ** âtına vilâyetinde bir aṭada râvend biten zerrîn kaḏeh dërler (11) **ney** qarḳu qarımışı **nerlîs** cedvâr-ı hindî **nûre** ḥerzemiye **nühâm** ördek (12) dedükleri kuş **nadğ** yabânî kekik **nîl** söğüt yaprağı ve çivide dërler (13) **nîl** helîlec **niyâ mîlâ** yünân dilidür ayvaya dërler **nesrînü's-şabâ** (14) it burnı güli **nârgîl** hindüstân kızı **neml** qarınca **nûc** cam (15) kozağına dërler **nehâle** un kepegi **nūṭâ** penîr çaldukları mâya **naṭır** (16) kebere **nebâtü'r-ra'd** mantar **nişâ** nişeste **nazâ** ılıgun ağacı (17) **nârenc** türunc ağacı **nuḳd** 'aşfur **nîkec** nîlüfer çiçeği **nubîd** şarâb (18) **naṭrâḥiyûn** kerefes-i berrî **nâreng** türunc **nevîc** yanında olan (19) ağaca tolaşur şarmaşuḳ **neşk** cam ağacı **nimişk** meneveş yemişi (20) **nemek-i saḳankûr** şekerile saḳ olınmış zencebîl **nevâü't-temr** ḥurmâ çekirdegi (21) **nişâre** ağac unı **nimr** qarplan **nu'ra** at siğegi **nârḥûr** nâr çiçeği **nūjâ**

[52a]

(1) cam ağacı **nâj** meşelâ **nûferd** nîlüfer çiçeği **nümüşâ** şaru gelincük çiçeği **nüş** (2) yabân eşegi **nîmzec** gelincük çiçeği **nâz-büy** feslegene dërler **nârîn-büy** (3) meşelâ **nerherîc** hevic toḥminun birisi **nîşûḳ** eriklü aş **nişû** meşelâ (4) **nescü'l-'ankebût** örümcek evi **nebṭusek** şibrem südlügen ağacı (5) **nişedir** nişâdır **nerşiyân-dârû** cübân dikenî dërler bir ot (6) **nebâtü'l-baḥr** deniz içinde biter lîf mişli soğulcan çıkarak dërler (7) **nemâm** marşama **nemâmâ** meşelâ **nemâmü'l-melik** meşelâ **nüh** leblâb şarmaşuḳ (8) **nab'** meneveş ağacı **nil-i revâne** üzümlü aş dërler **necmü'n-nebât** (9) şol ota dërler ki budığı

olmaya **nadğ** na'nāsı ya'nī kekik ve sa'ter (10) **nağdama** keber kişnīz **necīr** mekke ayruğı **nehk** şu kerefesi **nuḡul-ı ḡāce** (11) şāhdāne-i berrī dāne kısmındandır **nadğ** güyegi oti **nīlec** çivid boyadur (12) **nīle** meşelā **naḡle** ḡurmā cekirdegi **nek** şarmaşuḡ toḡmıdır çivid toḡmı dērler mūhlikdür (13) **nāfūḡ** berrī sūsen kökidür **necme** ayruḡ oti **nemş** bir otdur yaprağı (14) kişnīz yaprağına beḡzer **nuḡās-ı muḡriḡ** rāstıḡ taşı **nār-ı fārsīn** (15) mürr-i şāfīnūḡ yunmış nev'inden **nemek** ta'am **nemeke** tuz **nemek-i ṡaber-zed** (16) ḡācī bekdaş tuzı **nār-ı sincid** bir mīvedür nār dānesine beḡzer (17) **nebtü'l-arz** şām ağacı yemişi **naḡt** her ağacuḡ ḡabuğı **nergis-i heft-zerd** (18) ḡatmer zerrīn ḡadeḡ çičegi **nerg-i peleng** peleng ḡuyruğı dibinde bulunur (19) bir taşdur menfa'atlı **nerūk** yaprağı ḡıyār yaprağına beḡzer gögen ḡaplan (20) dērler bir otdur **nesrīn** yabānī ḡül **naḡār** taḡ ılıḡını **nemḡīn** (21) burḡaḡ **nehşel** berrī hevic **neysūḡ** erik nev'inden **nāz-būy**

[52b]

(1) feslegene dērler imiş **nārīn-būy** meşelā **nerherīc** hevic toḡmınuḡ birisi **nīşūḡ** (2) erikli aş **nişū** meşelā **nescü'l-ankebūt** örümcek evi **nebtüseḡ** (3) şıbrem südlüḡen ağacı **nişedir** nişādır **nerşiyān-dārū** cūbān (4) diken dērler bir otdur **nebatü'l-baḡr** deḡiz içinde biter līf mişli şoḡulcan (5) çıkarak dērler **nemām** marşama **nemāmā** meşelā **nemāmü'l-melik** meşelā **nūḡ** leblāb şarmaşuḡ (6) **nab'** meneveş ağacı **nil-i revāne** üzümlü aş dērler **necmü'n-nebāt** şol (7) ota dērler ki budāğı olmaya **nadğ** na'nāsı kekik ve sa'ter **nağdama** (8) keber kişnīzdür **nāc** şām ağacı **nāṡifa** şekeri aḡ ḡelvā ya'nī fānīd (9) **nān-ı kelāḡ** ḡarḡa bükēn ḡuş etmegi dērler bir otdur **nebīr** ökse düzdükleri (10) yemiş **noḡūd-ı ḡulūnī** böḡrölce **nākūb** ferfiyūn **ḡarfü'l-hā** (11) **hezār-feşān** ilan üzümü ve ören ḡülü **heft-berc** māzeryūn ḡoḡar (12) ağac ve ezeltēre **hezār-gez** ören ḡülü ve ilan üzümü **helīyūn** ḡarpūza (13) dērler imiş **hūmü'l-mecūs** 'acemde olur yāsemen mişli reyḡān-ı sūleymānī (14)

nev^cinden hūmū'l-harābze meşelā **herzemū'l-mecūs** meşelā **heyser** deve dikenini (15) ve kenger dikenini **hīrūn** fāş **hūkīk** şığır karpūzı dērler bir otdur (16) **helhelyūn** t̄āgī alūca dērler **harfū'l-vāv** (17) **yelgūsā** öksüz oğlan çigdemini ya^{nī} sūrincān **yāsem** yāsemeni (18) çiçeği **ya'kūb** keklik kuşu **verd-i tarī** tāze gül **vec** egir köki (19) **varaḳ-ı neygū** bağa yaprağı **vaḡd** bātincān **vers** zerdeçūb **vara^c** ilan (20) başı katır boncuğı **verd-i neḫār** ayu gülünūñ dibi ya^{nī} 'ūdu's-şalīb (21) **vertūri** it siki **veşme** bir otdur çivide katarlar anuñıla boyarlar **verd-i ferā**

[53a]

(1) gelincük çiçeği **vahşīraḳ** ḥorāsānī şoḡulcan çıkararı **vīrec** egir köki (2) **vebrūhū'l-luḳā** deve yükü **verāclūr** ilan üzümü **vuşenc** dāne çadır (3) **verdū'l-hūc** şeftālū çekirdegi **varaḳ-ı leb** çenār yaprağı **verc** ya^{nī} zūfā (4) taḡlarda biter ḥūrde yapraḳları olur yer yer tuḡları olur bir otdur (5) **verd-i şīnī** zanbaḳ çiçeği ve berri şaru gül **verdū's-sabāh** it burnı (6) gülü **vasaḫū'l-ūzn** kulak kiri **vīn** siyāh üzüm **veyser** beyāz (7) gül **vaḳd** kurı muḳl **varaḳū'l-kerm** üzüm yaprağı **varaḳū'l-ḥilāf** söḡūd (8) yaprağı **verde** gelincük çiçeği **verdī** nergis gülünūñ adıdır **va^cbel** şıḡın (9) dedükleri ḥayvān ya^{nī} taḡ öküzü **ver-harām** puyan balı **veşne** dāne (10) çadır **vesme** rāstıḳ taşı **verd-i ḥimār** eşek gülü ici kızıl olur (11) tışı şaru **vaşāḳ** dāne çadır **vuhl** arduc yemişi **vertāc** ebe gömeci (12) **varaḳ-ı ḥayme** çadır çiçeği toḡmı aḳ karanfuldur ammā saḫḳ olinmaḡıla zabt olunur (13) daḡı rūḫdur **vertīc** bıldırcın kuşu **viric** egir köki **verend** örümcek dedükleri (14) böcek **vende** kerdeme **venīre** kenger şakızı **vahşī** şarmaşuḳ **varaḳū'l-ḥayāl** (15) bengilik ve ḥayrānlıḳ dērler **varaḳ-ı tılā** altun varaḳı **venīje** günlük (16) **va^cāta** şaru gül **va^cāt** meşelā **vasaḫ-ı güvārū'n-naḫl** pire beveli **veşe** dāne çadır (17) **vezek** bir ağacdur anda büre ḥāşıl olur **valī^c** ḥurmā kaḑuğı **vahşunūmīrān** (18) ḥorāsānī dedükleri **veşenc** katır boncuğı nev^cinden **vesme** boya

nev'inden (19) çivid boyasına benzer **varak-ı nîl** meşelâ **vaḥber** aḳ gül dedükleri **vereşân** murġü'l-hey (20) dërler bir kuşdur **vel** üzüm çiçeği **vâhad** leblâb şarmaşuḳ **vazaġa** (21) 'aḳreb öldüren **veril** keler **vesenc** taġlarda taş üzerinde biter lîmûn

[53b]

(1) gibi koḳar **veril-i mâhî** saḳankûr balığı **vazaġ** kurbaġa **verdû'l-fiḥâl** ici kızıl (2) tışı şaru gül **verdû's-siyâḥ** it burnı güli **verdû'l-ḥamîr** ayu güli köki (3) 'üdu's-şalîb **vuḳl** muḳl-ı mekkî **vîn** kara üzüm **verd-i ḥâlûr** ören (4) güli ilan üzümü **verîne** kuş etmegi dërler bir otdur **veşleḥ** encübâr (5) ayu kulağı dërler **verdû'l-ḥab** şu teresine dërler **ḥarfû'l-hâ** (6) **hâl** kâḳüle-i şaġîr **hebîled** ḥanṭal toḥmı ebücehîl ḳarpüzınuḡ **herd** zerdeçüb (7) **hezâr-ceşân** ilan üzümü **hest-i demân** 'üd-ı hindî **helemût** taġ (8) bazusı **hüd** zerdeçüb **hülâm** sirkeli aş şuyı **helyâne** (9) şâhtere **hindubâne** göyinek **hing** ḳâzî **hîzân** yabân türbı (10) **heyîzân** meşelâ **hîrûn** mâş **heşfîful** mühr-i süleymânî ya'nî şaḳâḳul (11) **hüfestâs** teke şaḳalu dedükleri ot **helfîfâ** göyinek **hîl** (12) kâḳüle **hemsüd** it burnı ağacı **hîl-i bevvâ** kâḳüle-i şaġîr **helyûn** (13) dilkü ḳuyruğı köki şaparînedür **heşber** kenger **hebşer** meşelâ **hing** (14) hindce ḳaşnıya dërler **helîmûn** taġ bazusı **helîmûş** meşelâ **helîmûş** (15) meşelâ **hezâr-sefend** yüzerlik toḥmı **hereflûs** yabân göyinegi **hereflûh** (16) meşelâ **herḳalûs** meşelâ **hüfarîḳûn** şaru çiçekleri olur şumaḳ gibi (17) kızarur toḥmları olur daḡı ḳoyun öldüren dërler **hemsuḳ** şıçan kulağı ya'nî (18) merzencüş **hemsiyûn** meşelâ **hîzârmâ** na'nâ **hesmûn** boġasıḳ otıdur (19) **hüfestîtâs** teke şaḳalu otı **herbe** pire yavşanı **hezâr-güşân** (20) aḳ üzüm çubuġına dërler **heşt-i demân** 'üd-ı hindî **heyüflûs** eşek (21) mârûlı **herşe** şîrâzca yanında olan ağaca şarılan şarmaşuḳ

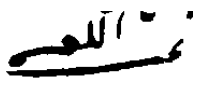
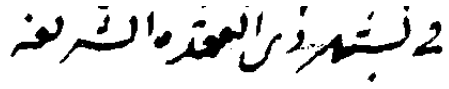
[54a]

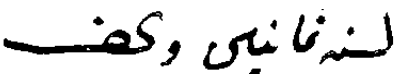
(1) hirc alma **herṭamān** ve **herṭarān** ekinlerde biter sünbül gibi bir otdur **herūk** meşelā (2) **hālūk** meşelā **hīlec** teke şakalu otı **helek-i müşk** ḥülān-ı mekkī hindī şehriye (3) kara helīle **hedye** evlerde olur tesbīḥ kurdı ve ev eşegi **helīmūn** (4) kaplan kıyruğı yaʿnī en-nimr dikenini dērler **hūlhūl** semm **helāhil** şinden gelür bir kökdür (5) **hezār-çeşme** bir nevʿ kırıncadır ḥekīme lāzım **havāciva** mūmcılar ve ḥelvācılar (6) boyasıdır **hevācuḡ** meşelā **helenderūr** rībās cinsinden bir otdur **hayafān** (7) yabānī şu teresidür yaʿnī cercīr **hesd** ebūcehīl karpūzınuḡ toḡmı (8) **hinduvāne** meşelā ve hindī karpūza dērler **herzemīn** tesbīḥ ağacı **herenc** (9) yaʿnī hedenc **hevecive** eşek dērler mūm rengidür eşek mārūlınuḡ (10) dibidür **helīle-i mevīzek** kara helīle **hūcere** cūbān dikenini **herfūliyūn** (11) marşama otdur **hezār-ceşān** ören güli ilan üzümü **hervā** demür dikenini (12) **hecīme** yoḡurd **hedāye** meşelā **helāme** meşelā **hers** bir nesne havānda döḡmege dērler (13) **hindubā** kāşnī **hemece** şıḡır siki dērler bir otdur ve **hemc-hinā** kaṭrān dedükleri (14) **hulul** ḥülān-ı mekkī yaʿnī ḡuzaḡ **hukul** mantar yerden biter **heft-berg** koḡar ağac (15) ve ezeltire ve māzeryūn **herşef** dīvān dērler bir mīve adıdır **hezār-ı bāh** (16) naʿnā **hezār-ı kāh** meşelā **heft-pehlev** yēdi ayaḡlu hindden gelür bir otdur **hezār-feşān** (17) ilan üzümü ören güli **heft-bezeḡ** māzeryūn koḡar ağac ve ezeltire (18) dērler **hezār-gez** ören güli ve ilan üzümü (19) **hīmümü'l-mecūs** ʿacemde olur yāsemen mişli reyḡān-ı sūleymān nevʿindendür **hümü'l-harābze** (20) meşelā **herzemü'l-mecūs** meşelā **heyser** deve dikenini ve kenger dikenini **hīrūn** kāmış (21) **hūkīk** şıḡır karpūzı dērler bir otdur **helhelyūn** ṭāḡī alūca dērler allāhü aʿlem

[54b]

(1) **yelḡūsā** öksüz oḡlan çıḡdemi yaʿnī sūrincān **yāsem** yāsemīn çiçeḡi (2) **yaʿkūb** kekkik

kušı **yerbū'-i deştī** şıçan **yer'a** şol nebāt müşhil (3) ve mühlik ola aña dەرler **yaḥşīz** bir nev' kerefes yaprağı **yerā'a** kemiş (4) **yerāmī'** dilkü kıyruğı dağı estībāca dەرler **yaktīn** kabağ (5) **yebrūhū'ş-šanem** adam mişli bir kökdür **yelcūc** 'ūd-ı hindī **yāsemūn** yāsemīn (6) çiçeğı **yağa** māyaya dەرler **yetū'āt** yedi dürlü kätıl otlardur demek olur (7) **yarbaṭūn** meşelā **yerşāne** sağ otı dەرler bir otdur **yeşf** zebercedüñ (8) bir dürlüsidür **yağmīşā** rībās otı **yank** māyaya dەرler **yenīme** aqça (9) otı dەرler bir otdur **yazğand** şumak yaprağı teter dەرler **yūlāf** otlak (10) ve ba'zı nebāt **yenbūt** kaṭrān ağacı yemişi dağı ḥarnūb keci boynuzı (11) dedükleri **yamḥūt** at siñeğı **yelīncūc** 'ūd ağacı **yentūc** deryās (12) dەرler bir otdur **yetbū'** ağac südlügeninüñ südidür **yāsemīn-i berri** yüzerlik (13) çiçeğidür **yeştūt** koğar şedef ve sezāb dağı keci boynuzı dەرler (14) **yunūnend-i meryem** buḥūr-ı meryem **yāsemūn-ı berri** yüzerlik çiçeğı dەرler **yaḥmūr** at siñeğı (15) **yemām** yabānī göğercin murğū'l-hey **yan'** yemiş **yaḥşīş** kerefes nev'inden **yeşb** (16) yeşim taşı **yeşf** meşelā **yentūn** koğar şedef **yākūt-ı ḥabeşī** yeşim taşı (17) **yaşfed** bir nev' göyinek biridür bundan şakız alurlar kenger dەرler **yadağa** tesbīḥ (18) böceğı **yaktī** kabağ ve her ağaca şarılan yemiş **yank** māyaya dەرler **yaqs** (19) yabān göğercini **yarpuz** ebe gömeci dەرler **yābe**

qara günlük (20) (21)

[55a]

(1) bu dağı siyāhī lūğatıdır (2) elifden yāya varınca (3) **ed-dā'** ağrı ve derd **el-veca'** meşelā **el-elem** derd **evcā'-ı tihāl** talağ ağrısı (4) **ed-dümel** çıban **āmlēs** şişmek **encilānū'l-karad** kalb ağrısı (5) **ed-derd ve's-sānī'**ye her gün tıtan sıtma **er-raḥşā** sıtmada dirilmek **āmāsīden-i ḥāya** (6) tısağı şişmek **er-rafk** kötürüm **el-efgār** meşelā **ābile** kabarcuğ ve

çiçek **āmāsiden** (7) baldırı şişmek **evrām** şişler **ümmü's-şıbyān** avafalanlık (8) tutmak **eş-şerāder** cimşeşmek **āmās-ı saht** şirince **ihtinākü'r-rahm** 'avrat (9) şar^c gibi olur yıkılır rahme ğalīz mādde ve ğalīz yeldür **el-marazü'l-hādde** (10) katı hastalık **el-marazü'l-müzmin** eski maraz **āmās-ı kazīb** zeker şişmek (11) **eş-şakikā** yarım baş ağrısı **el-fālic** cemī^c gevde tutmamak **el-felūc** meşelā (12) **encüg** ucuk tutmak endām-ı süst püden teni tutmaz olmak **el-hader** (13) teni uyuşmak **es-sersām** ulaşuk sıtma baş ağrısıyla ve dil (14) kuruluğıyla **el-bersām** meşelā **es-subāt** şovuk sıtma **ābile-i çeşm** göz kabarcuğı (15) **ihtibās-ı tams** hayz tutulmak **evcā^c-ı zeker** zeker ağrısı **āmāsiden-i gelū** (16) boğaz şişmek **eş-şuş-ı dānem** öksürmek ıssilik bir dürlüsidür **istiskā**

[55b]

(1) karında şu gecmek **āb-ı der-şikem üftāden** meşelā **el-meşī** gözde tavuk karanı (2) **ishāl** yürek sürmek **iblisā** uykuda ağır başmak **āvile** adamda (3) çıkan çiçek **en-nāka** hastalıktan yeni kalmış kimesne **en-nüks** hastalıktan (4) üzilen kimesne **intişār-ı 'ayn** göz delüğü giñ olmak **el-ferd** kabarcuk (5) **āfet** derd ve zahmet ve maraz **akrīsemün** ve **akrīsemūr** bir marazdur ki (6) kişinün aşağı yatmaz ğalīz yelden olur **a'yā** oñulmaz maraz **ibre** (7) şol maraza dērler ki dükeli şovukdan olur **el-katīf** uykuda (8) horlamak **ishāl-i ma'deye** göbek buran ishāle dērler (9) **ishāl-i kebedī** göbek burmadan sürene dērler **ārzū-yı ta'am kem şeden** (10) ma'de ta'am istememek **inbātü's-şu'ūr** gözde kıl bitmek **ānīsā** (11) ucuk tutmak **āfrenisītin** sevdāyla baş çeğzinmek ağrımak (12) **irticā-yı derdār-ı ta'ād** meşelā **arķamāş** meşelā **ağmas** göz irinlenmek (13) **āzeh** sigil **eşkuhe** inçkırık **abraş** alaca olmak **aşla^c** başınun (14) önünde kılı olmaya **es-sakam** hastalık **el-aşamm** sağır olan **avgara** (15) temregü **eşkühe** inçkırık **el-kelem** hasta olmuş **el-istihām** delü (16) olmak **imtilā** ma'dede ta'am fāsıd olmak **eşke** inçkırık **eşküh** (17) meşelā

evrām beşür öldürücü veremler **āşūfte** delü olmuş **abisten-i zenān** (18) ‘avrat yüklü olmak **en-neşūk ilā eṭa‘metü’r-reddiye** kocalıktan (19) ta‘āmı sıjirmemek **inkılābü’r-rahm** rahm dönmek **evrām-ı lehāb** (20) tamak şişmek **āhnāk** boğaz ağrısına dەرler **āb-ı reften-i çeşm** (21) gözden dā’imā yaş akmak **ārūğ** hınçkırık **intişārü’ş-şa‘fe** adamuñ

[56a]

(1) ba‘zı yerinde kıl biter marāzdur **āb-ı reften-i çeşm** gözden dā’imā yaş akmak **ārūğ** (2) hınçkırmak **intişār** adamuñ ba‘zı yerinde kıl biter **ezīr-i rende** gözden her dem (3) yaş akmak **āb-ı ez dehān-ı āmeden** ağızdan şu akmak **istirhā** ya‘nī bir (4) ‘uzv ağrımak **āvāz-ı girifte** nefes tutulub boğuk söylemek **aḥşā’** böğür (5) ağrısı **ittisā‘ü’l-hadeka** göz delügi giñ olmak **ercen** hindce gözde tonuk (6) bitmek **ā’yāmī** irgād marāzı **aḥşā** korkmak **āb-ı tahten** sidük tutulmak (7) **el-mā’ü’l-mesā’il-i menīü’l-fem** ağızdan şu akmak **istirhā-yı zıfda’** kurbaga şeklinde (8) bir veremüñ adıdur **istirhā-yı melāze** kürtlik dەرler boğazda bir (9) veremüñ adıdur **istiṭlāk ve ıtlāk** yürek sürmek daḥı ishāl (10) **ağşā** avugub ici gecmek **eflah** aşığa tuṭağı yarılmak (11) **ittifāsü’n-nefes** nefes koçmak **aḥşicān** insānda olan ‘anāşır-ı erba‘a **akra’** (12) kel baş **embehe** püşt olan kimesne aña yer zahmeti dەرler **infitāhü’l-‘urūk-ı efdāh** (13) tamarlarnuñ ağızı açılır aşığadan kan gelür **harfü’l-bā’i** (14) **peryün** temregü **bevāsīr** ma‘kadda baş olmak **baḥr-i beden** uşığı uçuk (15) tutmak **bāz-hāya** kasık yaruğı **ber-cüşden-i püst** deri (16) cimşeşmek **baraş** gevde alaca olmak **pāğur** adamuñ bedeninde tāhir (17) yumrı **bahaç-ı aḥmer** gevde kızıl kızıl nokta **pisī** gevde alaca olmak (18) **bağal-ı peydā-gerden** hıyarak çıkarmak **bīnī giriften** burun tutulmak **püşid-şeden-i tabī‘at** (19) tabī‘at bağlanub sancu tutmak **bīmār-ı hazz** hastalıktan eyü (20) olan kimesne **biftāden** uçuk tutmak **bī-haber şeden** düşüb ici

[56b]

(1) gecmek **biḥr** ağzı koḡmak **būṣīde-ṣeden** bekrārdur **bīmār-ı ḡayz** bekrārdur **nār-ı ser-ṣeden** (2) ḡastalıḡdan üzilen **ber-püst nokṡahā-yı sifīd** yer yer bedende aḡlıḡ düṣüb (3) alaca olmak **pālū** sigil **ber-püst nokṡahā-yı surḡ** gevdede kızıl kızıl (4) nokṡalar olub alaca olmak **bend-keṣ** eṣselerde aḡrı olmak **būy-ı gendāy** (5) **bīnī āmed** burundan mürdār koḡu gelmek **bevāsīr-ı bīnī** burunda bārit (6) baş olmak **bevlü'd-dem** kan iṣemek **beyād-ı ḡayz-ı zenān** ‘avratlar (7) ḡayz tutamamak **biḡrū'l-fem** aḡız koḡmak **bevāsīr-ı ‘mebī** ma‘ḡadda üzüm gibi (8) ṣallanan verem **bevāsīr-ı nāsūr** ma‘ḡadda benc başı gibi nāsūr olur **bevāsīrū'd-dem** (9) yürekden kan gider **bevāsīr-ı bāṣūr** bir cins bevāsīrdür sigile beṅzer (10) ağzı acuk **bevāsīr-ı renc** yürekde sevdāvī yel olur **behātū’ṣ-ṣavt** (11) boḡuk söylemek **perī-zeft** ucuk tutan **perī-sepāy** meṣelā (12) **bīmār-ı ‘usr** güc ve ṣiddetlü ḡastalık **būy-ı dehen** ağzı koḡmak **betrū’ṣ-ṣiryān** (13) tamar kesilmek **behūt** hindce **bahak** gevde alaca olmak **bād-ı semūm** aḡulu (14) yeller dērler **perī-efsāy** ucuk tutana dērler **belḡiye** göbekli bir çıbandur ki (15) kanlu ṣaru ṣu aḡar **puṣterem** kurdeṣeni **ber-cestegī** meṣelā **ber-cesten** meṣelā (16) gevdede ḡabarcuk çıkmaq **perḡefec** uyḡuda aḡırlık başmaq **bīmār-ı bādī** delülük (17) ebleh olan ḡastalık **bād-ı giriften** delü olmaḡa dērler **bezī-ı efṣānd** zekerden (18) gelen aḡ ṣu **beyze** başda olur bir marāzdur **beht** baş çezinmek (19) **bīje** kel baş **buhūḡe** boḡaz boḡulmaq **ḡarfū’t-tā’i** (20) **teb** sıtma **teb-ı yek-rūz** her gün tutan sıtma **teb-ı lerzān** meṣelā **tebī** ki

[57a]

(1) her uzvı titredici sıtma **beynī ki rūz āmed rūz nī-āmed** gün aṣurı sıtma (2) **beynī ki rūz ayru rūz nī-āmed** meṣelā **beynī ki her rūz āmed** her gün tutan (3) sıtma **teb-ı bār-ı nīfted** her zamān tutan sıtma **teb-ı girifte** sıtma tutan (4) dērler **teb-ı bāz-gerdīden** ta‘ām

kuşdurucu sıtma **teb-i bihüşî** 'aql (5) gideren sıtma **taqtîrî**'l-bevl sidük tamlamla gelen sıtma **teşennüc** ve el-'amm-ı **endām** (6) sinjiri şişmek **teb-i muhlîta** beşinci gün tutan sıtma **teb-i mā** (7) **germ peyveste germî** dil göz karanıuluğı ile tutan ulaşuğ sıtma (8) **tuhme** ma'dede ta'ām-ı fāsıd olmağ **teşennüc-i kurū** tatar kurdı dەرler (9) bir sancudur **teşakkuğ-ı şar** ba'zı adamuñ şakalınuñ ucları yarılır (10) aña dەرler **telha** şafrāya dەرler **tārîkî-i çeşm** göz karanıuluğı olmağa (11) dەرler **tenū'ü'r-rahm** ferc taşra çıkmāğa dەرler **tytā** kocalıkdan ta'ām (12) sinjirmemek **tahrikü'l-esnān** dişler kımıldamak ve ağrınmāğa dەرler (13) **tagyîr-i mizāc-ı mifr** kalb ağrısına dەرler **tenhāle** sıtmadan şonra tudağda (14) çıkan uçuk **tuvte** bir cins gevdede çıkar kabarcuğ sūd gibi **tem** (15) gözde bir boz perde olur bir 'illetdür **tahabbîl** oğlancuğlar ucuk (16) tutmak **temattî** tîz tîz gerinmek bir marazdur **telvîş** za'îfü'l-ḥāl (17) olmağ **tāş** yüzde çıkan çığıt **teşennüc** el ve ayak büzülmek (18) **tehevvu'ü'd-dem** kan yeyüb tutmak **harfü's-sā'i** (19) **sü'ülül** gevdede çıkan sigil **sıql-ı lisān** dil şişmek ve ağır olmağ (20) **sākıb-bāz** kızdurucu ḥastalık **şaḥîn** za'îf olmağ **şafe** burundan (21) çıkan baş bārit **sübā'** temregüye dەرler **sıqāl** adam üzerinde ağırlığ

[57b]

(1) **sıqāla** meşelā **sebūr** kabarcuğ **sıql-ı sem'** kulak ağır olmağ **harfü'l-cîm** (2) **cerahāt** yaradur **cüderî** çiçek ve kabarcuğ **cüzām** secme marazı **cengi-i endāhā** gevdenüñ (3) sinjiri şişmek **cuğam** maraz **çend** noḥüdî **ez-dîde-i bîrûn-ı āmed** noḥüd gibi nesne gözde (4) çıkmak **cers** āvāz hafîflığına **cereb-i çeşm** göz çiçegi **cü'-ı bağar** şıgır gibi yeyüb (5) toymamak **cevb** bir 'uzva yel inmek **cürād** baş kelinüñ bir nev'î **cezāze** (6) meşelā **cedbetü'l-kebed** cigerde verem ḥār marazdur **cerebü'l-meşāne** sidük yolında giciyik (7) olmağ **cemāze** koñağ **cağş** gevdede olan ura **cünün** delü kimesne **cinnî** (8) cin tutmak

cuḥūz gözün ağıla karası büyük olmak **ceḥc** boğaz şişmek **cüşā** (9) yèllü yèllü gegirmek ve hınçkırmak **cefn-i belek-i çeşm** gözün kabağı kalın olmak allāhü a'lem (10) **ḥarfü'l-ḥā'i ḥummā-yı yevm** her gün tutan **ḥumī-i yevme** meşelā **ḥummā-yı nākışa** ditreden (11) sıtma **ḥummā-yı rib** üc gün tutan sıtma **ḥummā-yı muḥbika** dā'im tutan sıtma **ḥummā-yı dıkk** sıtmadan (12) incelen kimesne **ḥummāü'l-kay** kuşma verici sıtma **ḥummā-yı gāşye** 'aql gideren sıtma **ḥakke** giciyik (13) **ḥaşaba** kızamuk **ḥurkatü'l-bevl** sidük tutulmak ve bevli acımak **ḥafaḳān** yürek (14) oynamak **ḥassü'l-bevl** sidük tutulmağa **ḥummā-yı ḡibb** gün aşurı sıtma **ḥaşem** burun (15) koğu almamak **ḥabbü'l-ḳar** qarında kabağ cekirdegi gibi kurd olmak **ḥaşād** meşānede taş (16) olmak **ḥakkāk** giciyik **ḥılḳ** boğaza tıran sülük **ḥakketü'r-raḥm** ferc uyuz (17) olmak **ḥurkü'n-nār** od yanığı **ḥakketü'l-'ayn** göz giciyigi **ḥaşr-ı nefş** ḥabs olmak **ḥaşaş** (18) saç ve şakal uzamak **ḥaşif** temregü bir nev' gicidür **ḥaraḳa** göyündürme dedükleri (19) çıban **ḥarāret** sıcaklıktan çıkan bārit ve baş **ḥabit** qarın şişmek **ḥadeb** bügri (20) adam **ḥubse** dil bağılığı **ḥazā** temregü **ḥumre** deve tabanı bir çıbandur **ḥassā** ḥaşabadur (21) **ḥarfü'l-ḥā'i ḥün-ābe** kanlu şu **ḥūy** ter **ḥāriş** giciyik **ḥürşiden** bevlde

[58a]

(1) oturanlara dērler **ḥunrız** hıyārağ **ḥün-ābe** tekrārdur **ḥük-berkend** meşelā **ḥufte-i şeden-endām** (2) gevde uvişmak **ḥufiden-i dā'im** öksürmek **ḥāmüş-ı biftāden** uşı gitmek (3) **ḥavānik** boğaz şişmek **ḥün-ı āmeden ez binī** burun kanamak **ḥuşkī-i leb** tuḫağı (4) kurımak **ḥün-ı ez-meşāne āmeden** kan işemek **ḥün-ı berāber ez gelū** boğazdan kan (5) gelmek **ḥayşüm** koğu almak buruna **ḥurūc-ı lisān** dil taşra çıkmak **ḥanize** göz (6) gücile görmek **ḥüre-i ḡüştin-i dendān** dişler dibinüñ eti yēnmek **ḥün-ı reften-i şikem** (7) yürekden kan gitmek **ḥal** bir yeri çıkmak **ḥüre-i endām-ı nīvar** başa **ḥadr** giciyik (8)

ḥaṣem burun koçar bir marazdur **ḥadrü'l-ma'kad** oturacak yeri gicimek **ḥatârîz** başı begâyet şiş (9) **ḥurâc** her yumrı adamuñ gögsinde çıkar anı derler **ḥıyâraç-ı ḥarîden** ucuk tutmak **ḥalâşime** (10) boğaz ile burun arasında tumağı mişli **ḥül** ḥıyâraç dedükleri **ḥarâr** başda koçak (11) **ḥârîş-i çeşm** göz giciyigi **ḥârîş-i bedenhâ** gevde giciyigi **ḥarirü'l-'ayn** göz giciyigi **ḥârîş-i dîde** (12) meşelâ **ḥağa** öksürük **ḥarḥara** âvâzı boğulan **ḥarzü'l-kafâ** başda koçak allâhü a'lem (13) **ḥarfü'd-dâl derd-i pâ** ayak ağrısı ya'ni nıkrîs **dâ'ü'l-fîl** baldırı boğun olmak (14) **dâ'ü's-sa'leb** saç ve saçal dökülmek **derd-mend** marazlu **dünbel** çıban **dümel** meşelâ **dümek** (15) meşelâ **derd-i dîr** eski hastalık **derd-i ser** baş ağrısı **dîv-çe-i be-ḥılķ** boğaza sülük (16) turtmak **derd-i nîm-ser** yarım baş ağrısı **derd-i zebân** dil ağrısı **derd-i süpürz** (17) talağ ağrısı **deviyy-i tınîn** kulağa şadâ vèrüb çıñ çıñ etmek **derd-i dehân** ağız (18) ağrısı **düdü'l-baṭn** yürekde şoğulcan **dâ'ü'l-ḥayye** ilan kavlar gibi adamuñ her yeri kavlar (19) **dâḥis** barmağda buramuk çıkmak ve tana burnı **derd-i miyân** bël ağrısı **derd-i güş** (20) kulağ ağrısı **dem'a** gözden yaş akmak **dimâgî** burun tutulmak **derd-i kāyine** (21) göz ağrısına derler **dibâvemâ** 'avrat ḥâmile olub tamâm olmadan düşüren (22) **deviyy-i dâgâ** kulağ vağ vağ etmek **dil-kûbe** yürek oynaması **devâlî** tamarlar

[58b]

(1) boğun olub gök gök olmak **derd-i erḥâm** ferc ağrısı **deme** öykende **dîve** derler (2) bir marazdur **derd-i meşîme** rahm ağrısı **derd-i şikem** yürek ağrısı **duḥülü'l-mâ'-i fî'l-üzn** (3) kulağa şu gitmek **derd-i sîrîn** enler ağrısı nev'inden bedende et icinde olur pek (4) şızılar **demşehâ** temregüler **dâmğül** ur gibi yumrı kołtuğda ve kulağda çıkar (5) **dümâmîl** çıbanlar **demîl** ur **derd-i kilye** bögrek ağrısı **debîle** ur ya'ni bağa dedükleri (6) **dâ'-ı â'yâ** oñulmaz maraz **dervâḥ** eyülüğe dönen hasta **demâ** nefes tarlığından şolunmak (7) kef kef

demār meşelā **demīd** ki kūrdeşeni **demīş** yüzde çil çil çığıda dērler (8) dağı temregiye **dimek** kesr-i dalıla geyregi düşen **dems-i ‘ayn** göz qaraluğı (9) **duf** sıtmadan incelmış **dıkça** meşelā **dā’-ı belemunī** şol cıvana dērler ki ufacuk çıkar (10) gicişür giderek büyük olur **derd-i zeh** ‘avratlarda oğlan toğurmak zahmeti (11) **ḥarfü’z-zāl zātü’l-ceben** eyegü ağrısı dağı **zātü’r-ri’e** dērler **zelül** şolmuş (12) ve za‘if **zebḥa** boğaz ağrısı **zeref** göz yaşı **zelīl** bedeni zebūn olan (13) **zāhibte** bir yer çıkmak **zefer** koltuğı koçmak **zereb** ma‘de fāsīd olmak (14) **ḥarfü’r-rā’i riş** yara bārit baş **rīm** iriñ **riş-i nişestegāh** (15) oturağda baş bārit cıvan olmak **riş-i ser** kel baş **rübker-i dīden** yüz (16) eñlemek **ra‘şe** ditremek **remed** gözde bir ağrıdur şişer ak şular akar perdelenür (17) **ru‘āf** burun kanı **riş-i dehen** ağız ağrısı **rebev** her dem öksürük (18) **raḳb-ı nefes** nefes tarlığı **rāmīsān** göz deluğı giñ olmak ve bir gözi küçük (19) olmak **rencine-i müje** kirpük dökülmek **remş-i nefes** nefes koçmak **remş-i ba’l** (20) koltuğı koçmak **remāş** nefesi koçmak **rehā** zahmet ziyāde et bitmek **remk** (21) göz eyü görmemek nürsuz görmek **rişe** bevāşir nāşūra dērler **ri‘ade** ditremek

[59a]

(1) ya‘nī ra‘şe **rāḫartūs** gün aşırı tutan sıtma **rāḫan** tırnak ağrısı **retbe** (2) peltek olan kimesne **rezi’e** marāza ěrmiş kimesne **ramaş-ı ‘ayn** göz çapağı **ri’e** öyken (3) ağrısı **riḳü’r-raḫm** berelenmiş kimesne **rişte** iplik marāzı dērler bir marāzdur **rāyihātü’l-āzān** (4) koltuk koçması **ruḫūbetü’l-menāḫirīn** burun deluğinden şu aḳmağdur allāhü a‘lem (5) **ḥarfü’z-zā’i zerd-āb** şaru şu **zahīr** yürek ağrısı **zūkām** burun (6) tütulmak **za‘nek** inçırık ve öksürük **zerdī** şarılığ **zelek-i em‘ā** bağarsuk (7) şıyrındusu ve burmak **zālū** boğaza sülük tırnak **zahm** yara ěrmiş kimesne (8) **zeh-dān** raḫm ya‘nī oğlan yatağı **zerū’** inçırık **zengāb** gözden ağan şu (9) **zerīr** şarılığ **zelū** boğaza tıran sülük **zāyil** şarılığ

zemel çıban zemn (10) kötürüm olan kimesne zimāl cıban zelekü'ş-şıntāriye göbek burusu (11) zerka'tü'l-'ayn göz gök olmak harfı's-sin sürf öksürük (12) surk bogaz ağrısı seren ağırlık seri'a meşelā se' demregü sürfe öksürük (13) sa'fe kel baş sersām dimāguñ perdesi şişer sepide-i çeşm göze aq düşmek (14) surh-ça kızamuk sereṭān şirince sakat bir yeri kırılıb zahm çekmek (15) selesü'l-bevl sidük tutulmak selesü'l-bevl-i mā'ilī ki issisinüñ haberi yoğiken (16) oturduğı yere işemek sergerdān baş çekzinmek seder-i devār meşelā (17) sa'ire uzun şiş gözüñ mülkünde ya'nī kenārında su'āl öksürük (18) sereṭān-ı fi'r-rahm rahmde şirince çıkmak sersām-ı serd şovuk sıtma sekte uşı gitmek ve düşmek (19) sebel gözüñ karası kanıla örtülmek sıl sıtmalu öksürükden incinmek sāde-i şeden-i rūdhā (20) bağarsuklar yarılmak ve toğrı olmak sahc-ı rüde bağarsuk sıyırılmak (21) sil öykende yara olmak sürf-i nezf öksürük belpeme silāk dil

[59b]

(1) ağırlığı ve ağrısı salka diş kurdı sūz ekdānder dedükleri sū'ü'l-mizāc ma'de (2) yemek kabül etmeme simhāk baş yaruğı südde adamuñ tamarında ve yüreginde (3) bir yer tutulmak seti-yi endām cemī' endām tutmamak surhije kızamuk si'la gevdede (4) çıkan ur sebüse-i ser başda koñak seyelān-ı menī şehveti tiz gecmek (5) saşam hastalıkdan sel' etile deri arasında bir yumrı urdur el altında (6) kımuldanur sa'fe-i tīnī baş kelinüñ bir nev'ci encir tohmı gibi icinde ufacuk (7) nesnelere olur sa'feü'l-hamr baş gāyet kızıl olur sereṭānü'r-rahm yengec gibi (8) rahmde verem olur sergin baş dönmek senbāt hindce göz dā'im acdur (9) mezāretlü ya'nī gişāve sadāk-ı çeşm gözüñ kıl biten yerleri kaluñ olur et (10) biter kirpük dökülür selāk-ı çeşm meşelā sakta nāzle bir 'uzva inmek sū'ü'l-kınye (11) istiskā marazı issi issidür setr-i müje kirpük biten yer kaluñ olur sū'ü'l-ma'de (12) ma'de bozulmak seyelān-ı menī şehvet tiz gecmek südde-i muğfer-i

kebed ciger tutulmak verem (13) olmak **semüm-i hürde** ağu icmiş kimesne **sıdkāfetü'l-**
‘ayn göz qaralığına **sikunc** (14) yalama marazı tutağda olur **sīs** yüzde çıkan çığıd **seher**
uyumamak ya’nī uykusuz (15) **harfü’ş-şın şakḳān** el ayak yarılmak **şikāf** meşelā **şeceste**
baş (16) yaruğı **şikeste-i ser** meşelā **şirī** temregü **şakīka** yarım baş ağrısı **şernāk** (17) göz
kağı ağır olmak **şavşa** eyegü ağrısı **şikem-rān** yürek sürmek **şehvet-i kilye** (18)
toymamak **şirbenec** başda ufacuk cıban kızıl kızıl şaru şu açar **şell** her yeri (19) tutmak
şeb-kürī tavuk karanşısı **şemreh-i çeşm** mün‘alib gözde kıl bitüb göze (20) batmak **şerā**
kurdeşeni **şikāfet-i zebān** dil yarılmak **şakḳāk-ı rahm** fercde (21) yarıklar olur marazdur
şirīne oğlancuklar başında olan kel **şikeste-i endām**

[60a]

(1) bir yeri şınmak **şakḳāk-i şefe** tutağ yarılmaga **şikem-i derd** yürek ağrısı **şark** (2) za‘īf
ince kimesne **şūğ ve şağa** ısınmağdan gevdesinde nāşūr olmak **şil** (3) şaşu olan adam
şebş cıban **şiy** istiskā’ olan adam **şakīl** (4) kel olan baş **harfü’ş-şād şadīd** şaru şu (5) **şudā’**
baş ağrısı **şar’** ucuk tutmak **şudğ** bir yer yarılmak **şāte** harāret (6) **şa’k** ‘aklı giden **şā’ik**
meşelā **şulb-ı dümāmīl** pek cıbanlar **şarpe-i çeşm** (7) göz berelenmek **şarpe** bir yerden
düşüb bir yeri şınmak **şudğ** meşelā (8) **şufretü’l-levn** beñzi şaru olmak **şulb-ı bīmār** pek
hastalık **şalābetü’r-rahm** (9) ferc katılığına **sa‘bü’l-veca’** güc maraz **şufretü’l-d-dān**
bedende her kağı hılt (10) gālib olsa rengi yüzine urur aña dēler **harfü’z-zād** (11)
zīkü’n-nefes nefes tar olmak **za‘f-ı başar** göz gücile görmek **zarbān** (12) sancu tutmak
za‘fü’l-bāh cimā’a kavī olmamak **zamn** küt ve kötürüm (13) **zamāne** meşelā **zırs-ı**
fāsidi’r-rānec dişleri koğmak **zāğūr** ağırlık başan (14) **zırsü’l-veca’** diş sızısı **za‘f-ı**
beyāmī gücile görmek **za‘f-ı dīde** meşelā (15) **zarbe** döğülmiş berelenmiş **harfü’ṭ-ṭā’i**
tarfe-i çeşm göz ortasında (16) bir kızıl kandan noktası olur sigil gibi **ṭnīn-i gūş** kulak

güm güm (17) éder **ı̄bāk** dil yürek oynaması **ı̄tārab** **ı̄āvus** iki günde bir tutan (18) sıtma **ı̄ntı̄niye-i gūş** kulak güm güm étmek **ı̄arışü'1-üzñ** kulak içi (19) giciyik olmak **ı̄alk** 'avratlar uşak éylerken cekdügi zahmetdür **ı̄amsü'1-bevl** (20) sidük tutulmak **ı̄arfü'z-zā'i** **zı̄fre-i 'ayn** gözde dırnak (21) bitmek ve gözinde key olmak **zı̄fre-i çęsm** meşelā **zafı̄re** göze ak düşmek **zulmet-i başar**

[60b]

(1) göz karanı olmak **ı̄arfü'1-'ayn** 'illetu't-ı̄ı̄hāl (2) ı̄alak ağrısı 'ırku'n-nisāyān baş ağrısı 'illet hastalık 'usrü'1-bevl (3) sidük tutulmak 'illet-i dendān diş sızısı 'illet-i meşāne sidük yolında (4) olan maraz 'illet-i serdī şovukdan olan maraz 'ulikü'1-hılk boğaza sülük (5) ı̄urmak 'ilel maraz 'abs ceñe ağrısı 'ilelü'1-ezāfır dırnakda olan marazlar (6) 'usrü'1-vilāde gücile ı̄ogurmak 'azı̄mü'1-kesān dil şiş olub ağza şıgmamak (7) 'usr-ı sukūtü'1-meşı̄me oğlan aşāga düşmese aña dەرler 'acere adamda çıkan (8) ur 'acire meşelā puluc olan kimesne 'arheb gevdede çıkan uyuza dەرler (9) 'arhebü'1-beden meşelā 'amı̄d 'aşkdan hasta olan kimesne 'akābıl hastalık şonı (10) 'uql bir marazdur ki 'avratların fercinde olur 'azāl güc ve zahmet 'aı̄be (11) helāk olmak 'arfü'1-enf burun kokuşu 'urük-ı keşır hayzı çok (12) gören hatun 'āyr göz ağrısına dەرler 'abre-i keşır göz yaşı çok akmak (13) 'ayye baş çegzinmek 'innın puluc altı hareket étmaz 'anā zahmetlü 'usrü'1-hareket (14) hareketsiz 'ı̄arfü'1-ğayn 'ğāşeyān gönül dönme (15) 'ğāşye uşı gitmek 'ğarb gözde nāşür olmak 'galebe-i talha şāgıra galebe éylemek (16) 'ğışā'1 dimāğ dimāğı tutulmak 'ğıbb ditremek 'ğışavāt göz perdelenmek (17) 'ğalaı̄ü'1-şavt āvāz tutulmak 'ğazzü'1-kelebe kuduz ı̄alamak 'ğard bekrāt (18) içinde olan kabarcuk 'ğavr şarb ağrı 'ğatı̄t horlamak uykuda 'galıl naı̄ılden (19) bir maraz hāşıl olana 'galle ağırlık ve susuzluk 'ğılz-ı ecfān göz kapağı (20) kalın olmak 'ı̄arfü'1-fā'i fatk kaşık yaruğı (21) fālic her yeri

tıtmamak **ferv-i reyhān-ı mūy cemī^c** gevdenün kılı dökülmek **felc** meşelā **ferāḥ-ı şeyde-i sa'rāḥ-ı dīde**

[61a]

(1) gözüñ delügi giñ olmak **fuvāk** inçkırık **fürūd-ı āmeden-kām** boğazı inmek (2) damağından **fesādü'l-hād** dişler dibinde artık et bitmek **fürūd-ı āmeden** (3) **āb-ı çeşm** göze şu inmek **ferāmuşī** unutsağı olmak **fāje** kırılıktan (4) sancu **fetreb** za'flik ve inkisārılık ve inlemek **ferāşā** aņsuzın ürbelüb (5) silkinmek **ferāşīr** meşelā **ferecek** uykuda ağır başmak **fūfe** ak noktadır (6) dırnak üzerine düşer **fetnü'l-enf** burun kōkmaq **fuvāk** (7) inçkırık ve uşı gitmek **ferencek** uykuda ağır başmak **ḥarfü'l-kāf** (8) kulağ ağrısı **ḳulunc** tabī'at bağılu olub bağıarsuk toplu sancu olur (9) **ḳübā** iriñ ve ceraḥāt **ḳanc** baş bārit **ḳarḥa** temregü baş bārit (10) **ḳaş'arīr** ditremek **ḳulḥü'l-ḳarv** ḥāya şişmek **ḳarv** sigil **ḳurūḥ** (11) çıbanlar **ḳurūḥ-ı zeker** zekerde olan çıban **ḳurḥ** meşelā **ḳurūḥü'l-enf** (12) burunda olan çıbanlar **ḳarḥü'r-raḥm** ferde olan çıbanlar (13) **ḳuluncü'l-muhkem** böğürden meşāneden tutan sancu **ḳatīḥ** uykuda ḥorlamak (14) **ḳar'arīr** aņsuzın ürperüb silkinmek **ḳutluca** kuş kuyruğı (15) kulağ ardında çıkar **ḥarfü'l-kāf** **kerb** (16) tarlanmak ve tasa ve gam çekmek **girānī-yi gūş** sağır olmak **kej** uyuz olan (17) **kelef** çığıda dērler **girān-ı geşten** **merdüm-i der-ḥāb** uykuda ağır başmak (18) **kābūs** meşelā **girān-ı şede-i pelye** göz kapağı ağrımak **gelūşe** zaḥm ve ḥarācet (19) **güften-i dil** yürek oynamak **geziden-i seg-i divāne** kuduz talamak (20) **geşten-i zehr** ağı def' etmek **ḳülām** ceraḥāt ve ḥastalık **kilyetü'l-veca'** (21) böğrek ağrısı **kirm-i büzürg-i enderün** yürekde büyük şoğulcan çıkmak

[61b]

(1) **gerşe** her zamān elleri ditremek āb-ı peşt şehvetsüzlik **küzāz** tatar (2) **ķurdı** tutmak ve **ķaşkatı** olmak **ketāk** yürek ağrısı **göl-i firār-ı çeşm** (3) gözde ak düşmek **kirm-kerden-i dāne** yürekde **ķabāk** (4) **ķekirdegi** gibi **ķurd** olmak **kesāb** bögrekde şovukdan ve issiden (5) olan marāz **gezende-i mār** ilan şokmak **kesrū'l-‘azm** bir yer şınmak (6) **küzāze** menfīz olmak **kātūre** baş ağrısı **kālūş** **ķabarcuķ** çıkararı (7) **kālbūm** sidügi aķan **kālbūh** meşelā **ķeder** diltük dērlēr boğazda bir (8) ağrıdur **ķevgīn** uyuz olmış **ķerencū** uykuda ağır başmak **ķerenc** (9) meşelā **ķeryūn** temregü **ķendeme** sigil **ķembād** ciger ağrısı **ķey‘-i şeden-i çeşm** (10) göz çapaķlanmak **ķıyħ** meşelā göz çapađı **kirm-i şađar-ı ķendeme** sigil (11) **ķāverūs** taruya beņzer bir cıbandur **ķebk** şīrāz vilāyetinde adamda (12) çıkan sigile dērlēr **ķübād** ciger ağrısı **ķerüter** ağızda çıkan ucuk (13) **ķerāyiş** ic burmak **ķüzāş** meşelā **ķerk** şīrāzca sigile dērlēr (14) **ķarfū'l-lām** **ķerze** ditremek **ķaķva** (15) ađzı egilmek **ķezc** uyuşmak balđam **ķevzeteyn** iki çeņe altı imük **ķādđ-ı mār** (16) ilan şokarı kimesne **ķādđū'l-ķayye** meşelā **ķadđū'l-‘aķārib** ‘aķreb şokmak (17) hā boğazda diltük **ķek** adamda çıkan ur **ķadđ-ı ma‘de** ma‘de (18) ekşirmek **ķek** dil altından mercimek gibi nesne çıkarak **ķevnū'l-aķlāt** (19) hıtlarūņ rengi ķanđı ğālib olsa rengi yüze vurur **ķes‘** ilan (20) şokarak **ķegübū'l-ķirenc** fireng zaķmetine dērlēr **ķađş** divānelik (21) **ķadđ** sancımak **ķarfū'l-mīm** **ķedēt** tatlu şu **ķaķmūm** sıtmalu

[62a]

(1) **ķaraşş** yürekden giden **ķīdel** **ķabz** **ķeşlül** eli ayađı tutmayan **ķāliķūlyā** delülük (2) **ķūsberec** noħūd gibi bir nesne gözde çıkarak **ķeces** nabz **ķaraşş** māsā nev‘inden (3) yoķaru cem‘ān şişüb **ķirmūzī** olmak **ķāşerā** meşelā **ķāniyā** delü olmak (4) **ķelāze** boğazda diltük dērlēr bir veremdür **ķa‘ş** göbek burmak **ķeysān** (5) gözün delügi ğiņ olmak **ķelāze-i ķaķnūķ** boğaz ağrısı **ķūy-ı rīze** (6) şac ve şaķal dökülmek **ķeşāne** sidük

tutulmak kislü kislü gelmek **ma'lül** (7) marazlu **mālīmen'ü'l-ḥamel** uşak turmağa komaz
 bir marazdur **mā'ü'l-ḥabsü'l-'arāk** pek (8) terlegen adam terin gidermek **mā'ü's-sā'il**
menīü'l-fem ağızdan şü aqmaq (9) **maraz-ı kilye** bögrek ağrısı **mede** sidük yolından kan
 gelmek **müfende** (10) adamda çıkan ur **maşrū'** cin tutan **maṭvā** gerinmek bir marazdur
 (11) **mā'īgu'ş-şīb** kıl ḥīne zamānsız şaḳal ağarmak **mihek** sigil **māizeheb-i** (12) **eşerü'r-**
reşem gevdede boyadan çıkmaz naqş gidermek **meniş-i keştin** gū (13) dönmek def
 etmek **māizehebü'r-rīhü'l-ībt** koltuq altı koqmaq **milk** (14) tırnaqda çıkan yorpa
māizeheb-i fetnü'l-bevl bevl éderken bir koqu (15) gelür koqudur ol daḫı marazdur
māizeheb-i fetnü'l-enf burundan (16) bir koqu gelür **mezī** 'avratlaruḡ bevlinden şonra
 gelen menī **mecrūḡ** yaralanmış (17) kimesne **meslül** sıtmalu adam ve ḥādım adama
 dەرler **maḥmūm** meşelā **mazīzü'l-liş** (18) dişler dibinde bir ḥarāretdür **ma'takal** kabz
 olmak **ḥarfü'n-nūn** (19) **nān-hūşe-i müşevveş** göñül dönmek **nemş** yüzde çıgıd **nāzle**
 başdan (20) inüb dökülen māddeye dەرler **nıkrīs** ayak ağrısıyıla **noqṭahā-yı terkī-yi**
bürüdi

[62b]

(1) yüzde çıgıd **nāḥne-i çeşm** gözde tırnaq gibi nesne olmak **nefsü'd-dem** (2) kan
 kuşmaq **nisyān** unutsaḡı olmak **nāqışü'l-bāh** şehvetsüzlik (3) **nāşür-ı çeşm** gözde et
 bitmek **nāşür-ı bīnī** burunda et bitüb (4) **nāşür** olmak **nüzül-ı āb-ı sıfīd be-çeşm** göze aq
 şü inmek (5) **nüzül-ı āb-ı siyāh be-çeşm** göze qara şü inmek **necel** göz delügi giñ olmak
nebātü'ş-şa'r (6) gözde kıl bitmek **nā-ḥān-ı 'afc-ı serd** elde tırnaqda göz olmak (7)
nüzülü'l-mā' göze şü inmek **nemke-i ba'z** ḥarāretten olan çıban sıraca (8) dەرler
noqşānü'l-bāh cimā'a kādīr olmamak **nukḫatü'l-kebed mi āḫzü ile'r-rīḡ** (9) galīz yelden
 olan ciger ağrısı **nīdul** uykuda ağır başmaq (10) **nīdulān** meşelā **nehşetü'l-vazaḡa** vazaḡa

şokmak **nekfiye** temregü **nā-hūş** (11) gönül bulanması **nezfü'd-dem** kan akmağdan za'îf olan **nazgada** (12) ā'zānuñ her yeri tutmamak **nezf** kan akmak **nā-güvār** imtilā olmak (13) **nā-güvāred** meşelā **nakz** ağız kurımağ **nafaṭa** barmağ hıyārcıgına dērler (14) **naqt** uyuz **nekes** za'îf kişi **nekhe** ağız kokuşu **nā'ibe** zahmet **nehş** (15) ilan şokmak **nāfız** ditredür sıtma dērler **nez-hufec** ağır başmağ (16) **ḥarfü'l-vāv** **verem** şişmek (17) **veremü't-tihāl** talak şişi **veca'** ağız **vesves** kalbe vesvese erişmek (18) **veca'-ı mefāşıl** enler ağırsı **vezi** bevlden şonra gelen menīdür **verem-i zebān** dil (19) şişmek **veca'ü'l-üzn** kulağ ağırsı **verd-i 'ayn** göze ak düşmek (20) **verem-i inşiyin** hāyası şişmek **verem-i ḥançere** boğaz şişmek **verem-i kilye** (21) bögrek şişi **veca'ü'l-verek** enler ağırsınuñ bir nev'idür beden içinde

[63a]

(1) gāyet pek sızıdur **veca'-i sinn** diş ağırsı **veny** süstlik ve za'îflik (2) **veca'-i madere** rahm ağırsı **veşrā** kurdeşeni **veca'ü'l-'ayn** göz ağırsı (3) **veca'ü'l-baṭn** yürek ağırsı **veca'-i fi'r-rīḥ fi'l-ā'zā'** tende yēllerden (4) olan ağız **veca'ü'r-rās** baş ağırsı **veca'ü'l-fem** ağız ağırsı (5) **veca'ü'l-kebed** ciger ağırsı **veca'ü'l-meşāne** kavuğda sidük yolında olan ağız (6) **vāhbete** za'îflik **vān** za'îflik ve süstlik **vāh** bir yeri (7) yırtmağ **va'k** sıtma **vermeşere** göbek ağırsı **veril** keler mişli bir (8) ḥayvāndur **ḥarfü'l-hā** **hal'** ucuğ tutan (9) **hayza** yürek burulmağ **helek** inçırık **hemesen** süst şeden çile (10) teni süst olmak **hemş-āb** **rīhten ez çeşm** dā'imā gözden yaş (11) akmağ **hāşeme** kemügi şınuğ yer **hā'** korkağ adam **hibriyye** başda (12) olan koñağ **hedme** ditremek **hülhül** **nüşe** ağı içmiş dērler **hemde** (13) ölmegile dirilmek mābeyni **hevl** korkmağ **havf** beden gevde issi (14) olmak **herārīş-i mār** ilan şokmağ **herāş** düşkünlük ve za'îflik (15) **her-rīş** meşelā **ḥarf-i yā'** yarağān şaruluk **yābisü'l-mizāc** (16) mizāc kuruluğı **yevmün** ilik dömbek **yebrān**

süryānice istiskā (17) lahm dēdikleri marāz **yaḥdeṣ-i fī ‘illetü’l-āḥlāt** hılt ‘illetinden olan (18) marāz **yaḥdeṣü’l-vec’-i fī’l-üzn** kulak ağrısı **yaḥdeṣü’l-vec’-i fī’d-dem** kandan (19) ḥāşıl olan marāz **yaḥdeṣü’l-vec’-i fī’s-sevdā** sevdādan ḥāşıl olan (20) marāz **yaḥdeṣü’l-vec’-i fī’ş-şafra** şafrādan ḥāşıl olan marāz **yaḥdeṣü’l-vec’-i fī’l-balgām** (21) balgāmdan ḥāşıl olan marāz **yaḥtinü’l-veled** oĝlan düşürenüñ **yābisü’l-batn** yürekde kurılık tam olur ḥarāretten kabz olur temmet

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

LÜGAT-I MÜŞKİLÂT-I ECZÂ
DERVİŞ SİYÂHÎ LÂRENDEVÎ
(GİRİŞ-İNCELEME-METİN-DİZİNLER)

İKİNCİ CİLT

YÜKSEK LİSANS
TEZİ

Sibel MURAD

Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Yeni Türk Dili

Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Paki KÜÇÜKER

HAZİRAN - 2009

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

LÜGAT-I MÜŞKİLÂT-I ECZÂ
DERVİŞ SİYÂHÎ LÂRENDEVÎ
(GİRİŞ-İNCELEME-METİN-DİZİNLER)
İKİNCİ CİLT

YÜKSEK LİSANS
TEZİ

Sibel MURAD

Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Yeni Türk Dili

Bu tez 16/06/2009 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oybirliği/oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. M. Mehdi ERGÜZEL

Jüri Başkanı

Yrd. Doç. Dr. Paki KÜÇÜKER

Jüri Üyesi

Yrd. Doç. Dr. Bedizel M. AYDIN

Jüri Üyesi

BÖLÜM 5: DİZİNLER

5.1. Genel Dizin

A

a : O.

- a. + nda 53a/17
a. + ndan 2b/6, 4a/3, 6b/19, 9b/13, 11b/5, 12b/9, 14b/15, 15b/15, 16b/5, 17b/8, 17b/18, 18a/14, 20a/12, 21a/16, 25a/2, 32b/18, 37a/9, 40b/14, 41a/2, 41a/6, 49b/10, 51a/15 [22]
a. + nı 42a/12, 50a/10 [2]
a. + nlardan 1b/5
a. + nlaruñ 20a/5
a. + nlaruñ vilâyetinde 20a/5
a. + nuñ 2a/13, 3b/21, 5a/11, 9a/9, 9b/9, 11a/19, 13a/21, 13b/21, 15a/5, 15a/12, 16a/18, 19a/5, 19a/16, 19b/8, 24b/18, 26a/3, 26a/15, 26b/16, 27a/8, 27a/12, 27b/6, 28a/5, 28b/19, 30b/10, 31a/8, 31a/21, 32a/14, 32a/19, 33b/14, 35a/9, 35b/17, 36b/15, 37a/1, 38a/14, 39b/9, 39b/13, 40a/14, 40a/19, 40b/21, 41b/9, 44a/5, 45b/12, 45b/14, 46a/6, 46b/1, 46b/6, 48a/6 [47]
a. + nuñ ağacı 45b/12
a. + nuñ bedelidür 45b/14
a. + nuñ boynuzu 19b/8
a. + nuñ çiçeği 9b/9
a. + nuñ kökidür 11a/19, 19a/16, 48a/6 [3]
a. + nuñ şakızı 9a/9
a. + nuñ şamğıdır 2a/13, 46b/6 [2]
a. + nuñtohmıdır 13a/21, 16a/18 [2]
a. + nuñ tohmına 15a/5
a. + nuñ yemişi 15a/12
a. + nuñ yemişidür 13b/21, 19a/5 [2]
a. + nuñıla 25a/3, 25a/19, 30b/12, 36a/19, 45a/13, 52b/21 [6]
a. + nuñla 17a/20
a. + ña 3b/10, 7b/19, 8b/9, 11b/8, 19a/16, 26b/4, 32b/6, 36b/8, 37b/19, 38a/7, 40a/13, 43b/18, 50a/16, 50b/20, 51a/17, 54b/3, 56a/12, 57a/10, 58a/9, 60a/10, 60b/7 [21]
[102]
abâğlis: <Gr. Sarı nesrin gülü.
a. 5a/18
[1]
abâkîn: <Gr. Öd ağacı. Krş. encüc.
a. 6a/14
[1]
abdîkür: <? Boyacılar tarafından kullanılan kargı kamışına benzeyen, sulak yerlerde yetişen bir bitki. Krş. qarķu ķamışı.
a. 4b/7

[1]

‘abdü’s-selâm: <Ar. Adam otu, kankurutan otu. Krş. behmenkere, şeceret-i zü’l-ķarneyn, giyâ-yı peyker-âdem.

‘a. 9b/2, 32a/12, 35b/19, 43b/18 [4]

[4]

‘abher: <Ar. Zerrinkadeh çiçeği, nergis çiçeği, yasemin; (*Narcissus*). Krş. zerrîn ķadeh çiçeği.

‘a. 15b/4, 35b/3 [2]

[2]

cevz-i ‘a. 15b/4

abık: <Ar. Civa. Krş. jîve.

a. 5a/3

[1]

abisten: <Far. Gebe, hamile.

a. + i 55b/17

[1]

a. + i zenân 55b/17

‘abîşe: <Ar. Tarhana aşu yapılan bir ot. Bkz. tarhûn.

‘a. 36b/20

[1]

abķar: <Ar. Güherçile denilen nesne, bir cins tuz.

a. 7a/7

[1]

‘abķar: <Ar. Mercanköşk çiçeği; (*Origanum majorana*), sıçankulağı; (*Anagallis*). Krş. şıçan ķulağı.

‘a. 36b/8

[1]

abraş: <Ar. 1. Baras denilen vücutta yer yer beyaz lekeler oluşturan bir hastalık, miskin illeti. 2. Bu hastalığa tutulan kişi. Krş. alaca olmak.

a. 29b/8, 55b/13 [2]

[2]

sâm-ı a. “Başı küçük, kuyruğu uzun, alaca renkte, daha çok bağlarda gezen bir keler. Krş. ķoca keler.” 29b/8

‘abre: <Ar. “‘abre-i keşîr” göz yaşının çok akması.

‘a. + i 60b/12

[1]

‘a. + i keşîr 60b/12

‘abs: <Ar. Çene ağrısı. Krş. ceñe ağrısı.

‘a. 60b/5

[1]

‘absüb: <Ar. Mercanköşk çiçeği; (*Origanum majorana*), sıçankulağı; (*Anagallis*). Krş. şıçan ķulağı, merzencüş, merzengüş. Bkz. ‘anķar, ‘anğar.

‘a. 36a/21

[1]

‘absîrân: <Ar. Ayvadana cinsinden bir bitki.

‘a. 37a/9

[1]

‘abtîrân: <Ar. Bkz. ‘absîrân.

‘a. 36b/7

- [1]
‘abum: < Ar. Dağ zeytini. Krş. taş zeytünü. Bkz. ‘utm.
 ‘a. 36a/10
 [1]
‘abūşirān: < Ar. Bkz. ‘absīrān.
 ‘a. 37a/10
 [1]
ac: Aç, tok karşıtı.
 a. + dur 59b/8
 [1]
‘acb: < Ar. Bkz. ‘acbet.
 ‘a. 35b/18
 [1]
‘acbet: < Ar. Çivit otunun tohumu.
 ‘a. 35b/17
 [1]
‘acem: < Ar. İranlı, Fars.
 ‘a. 48a/12
 müşelleş-i ‘a. 48a/12
 ‘a. + de 27a/8, 51a/5, 52b/13, 54a/19 [4]
 ‘a. + den 42b/14
 ‘a. + i 51a/4
 müşelleş-i ‘a. + i beşānī 51a/4
 ‘a. + ile 27a/2
 [8]
 kāf-ı ‘a. + ile 27a/2
‘acere: < Ar. İnsanda çıkan ur, yara.
 ‘a. 60b/7
 [1]
acı: Acı.
 a. 3a/15, 9b/17, 12a/14, 17a/19, 21b/2,
 27b/8, 36a/15, 36a/16, 36b/13, 38b/2,
 42a/9, 43b/2, 44a/9, 48b/2, 48b/10 [15]
 a. bādem 48b/2
 a. mārūl 9b/17
 a. mercimek 36b/13
 a. tere 12a/14, 17a/19, 36a/16, 42a/9,
 43b/2, 44a/9 [6]
 a. tere tohumına 21b/2
 a. tereye 48b/10
 āstiyān dedükleri a. ot 27b/8
 yemişlü a. ılgun 3a/15
 a. + dur 42a/13
 [16]
acı-: Acımak.
 a.-mağ 57b/13
 [1]
 bevli a.-mağ 57b/13
acıkcı: Kuzukulağı otu, labada, hindiba, su teresi;
 (*Cichorium endivia*).
 a. 9b/1, 12a/21, 28a/16 [3]
 [3]
 a. otdur 12a/21

- ‘acīn:** < Ar. Yoğrulmuş şey, hamur, macun.
 ‘a. 49b/8
 [1]
 milh-i ‘a. “Meşhur bir tuz.” 49b/8
‘acīre: < Ar. İktidarsız erkek. Krş. puluc.
 ‘a. 60b/8
 [1]
acuk: “ağzı acuk” Ağzıaçık denilen Hindistan’da yetişen, zambak şeklinde, sarımsı, güzel kokulu çiçeği olan, ilâç olarak da kullanılan bir bitkinin tohumu.
 a. 38a/16, 39a/7, 56b/10 [3]
 [3]
 ağzı a. dedükleri otdur 38a/16, 39a/7 [2]
acur: Kabakgillerden, kabuğu çizgili ve tüylü, yeşil veya sarımtırak, üzeri yeşil lekeli, irice bir meyve; (*Cucumis flexuosus*).
 a. 14a/2
 [1]
 a. kavunu 14a/2
açıl-: Açılmak.
 a.-ur 26a/16, 56a/13 [2]
 [2]
ad: Ad, isim.
 a. 1b/13
 a. vērüb 1b/13
 a. + ıdur 6b/11, 11a/15, 11b/10, 13b/15,
 13b/16, 15b/20, 24a/14, 24b/10, 26b/1, 32b/4,
 32b/15, 34b/19, 35a/4, 40a/4, 42b/13, 46a/2,
 46b/7, 47b/14, 48b/7, 53a/8, 54a/15, 56a/8,
 56a/9 [23]
 bir aş a. + ıdur 48b/7
 bir merhem a. + ıdur 42b/13
 bir mīve a. + ıdur 54a/15
 bir mīvenüñ a. + ıdur 46b/7
 kuşuñ a. + ıdur 46a/2
 meşhūr bir ma‘cūnuñ a. + ıdur 13b/16
 nergis gülünüñ a. + ıdur 53a/8
 a. + ına 44a/6
 [25]
adam: < Ar. Adam.
 a. 6b/14, 9a/17, 9b/2, 13b/20, 21b/7, 28a/3,
 28a/7, 29a/4, 29b/12, 32a/11, 35b/19,
 36a/10, 36a/14, 36b/14, 37a/17, 38a/1,
 43b/18, 44b/20, 54b/5, 57a/21, 57b/20,
 60a/3, 60a/3, 62a/8, 62a/17, 63a/11 [26]
 a. eli dērlər bir otdur 44b/20
 a. tükürügi 9a/17
 bügri a. 57b/20
 kırkağ a. 63a/11
 sıtmalu a. 62a/17
 a. + a 33b/10, 46b/9, 48a/8, 62a/17 [4]
 a. + a yapışan sülükdür 48a/8
 hādım a. + a 62a/17

- a. + da 41a/6, 55b/2, 60b/7, 61b/11, 61b/17, 62a/10 [6]
a. + ı 46b/9
a. + uñ 55b/21, 56a/2, 56a/16, 57a/9, 58a/9, 58a/18, 59b/2 [7]
[44]
- ‘adernā:** < Ar. Domuzağırşığı, âzerbûye, buhûr-ı meryem kökü. Krş. şām çoğanı.
‘a. 35b/13
[1]
- ‘ades:** < Ar. Mercimek. Krş. mercimek.
‘a. 35b/4
‘a. + i 36b/13, 36b/13 [2]
[3]
‘a. + i berrī 36b/13
‘a. + i mürr 36b/13
- ‘adesü’l-mā’:** < Ar. Su yosunu.
‘a. 36b/8
[1]
- adhāliyūn:** < Gr. Sarı ağaç, zerdeçal; (*Curcuma longa*). Krş. şaru ağac.
a. 5a/4
[1]
- adhīr:** < Ar. Mekke ayrığı. Krş. mekke ayrığı.
a. 2a/5
[1]
- afānīnūn:** < Gr. Turp yağı. Krş. türb yağı.
a. 3a/10
[1]
- afārīkūn:** < Gr. Yabani zeytin. Krş. deştī zeytün.
a. 5b/19
[1]
- ‘afc:** < Ar. “nā-ḥān-ı ‘afc-ı serd” Elde ve tırnakta benekler, beyaz lekeler oluşması.
‘a. + ı 62b/6
[1]
nā-ḥān-ı ‘a. + ı serd 62b/6
- afrikī:** < Ar. Afrika’ya ait, Afrika’yla ilgili.
a. 17a/11
[1]
ḥacer-i a. 17a/11
- afriṭis mātin :** < Gr. İtburnu gülü, yabani gül, köpek gülü, kuşburnu; (*Rosa canina*). Krş. it burnı gülü.
a. 3a/7
[1]
- afriṭis:** < Gr. Sakız ağacı cinsinden bir ağaç ve zamkı. Krş. şeceretü’t-teys.
a. 32a/18
[1]
- afsenīt:** < Gr. Hindî topalak otu. Krş. hindî topalak.
a. 3a/12
[1]
- afsentin:** < Gr. Pelin otu, yavşan otu. Anadolu’da yirmi kadar türü bilinen ve veronika olarak da adlandırılan bir bitki; (*Artemisia absinthium*). Krş. pelīn, bellūṭ, ḥazaḳ, ḥutraḳ, ḥısrıḳ, kuşütü’r-rümī.
a. 1b/17, 16a/14, 21a/20, 22a/9, 43b/13 [5]
[5]
- ‘afş:** < Ar. Mazı; (*Thuya*). Krş. māzū.
‘a. 35b/5
[1]
- ağ:** Bkz. aḳ.
a. + ı 40a/17
ḳara boyanuç a. + ı 40a/17
a. + ıla 57b/8
[2]
- ağac:** Ağaç.
a. 2b/1, 3a/3, 5a/4, 5a/20, 9a/5,9b/19, 11a/19, 12a/6, 12b/5, 13a/9, 13a/17, 14a/4, 15a/5,15a/11,17a/19,17b/6, 17b/12, 21a/11, 21a/11,21a/15, 22a/3, 22a/3, 22a/10, 26a/5, 30a/1, 30b/3, 35b/14, 37a/5, 39a/10, 42a/3, 42b/15, 44a/8, 44b/3, 46a/2, 48a/3, 48a/4, 49a/5,49b/10,50b/1, 50b/17, 51b/9, 51b/21, 52b/12, 54a/14, 54a/17, 54b/12 [46]
a. ḳavunına 2b/1
a. pūsası 9a/5
a. südleḡeni 12b/5
a. südlüḡeni 5a/20, 12a/6, 30b/3, 39a/10, 44b/3 [5]
a. südlüḡeninüñ südidür 54b/12
a. şamḡıdır 48a/3, 48a/4 [2]
a. unı 51b/21
‘aşr dērler bir a. şamḡıdır 13a/17, 30a/1 [2]
ḡarnüb dēdükleri a. 13a/9
ḳara a. 51b/9
ḳoḳar a. 11a/19, 15a/5, 15a/11, 17b/6, 17b/12, 21a/11, 21a/11, 21a/15, 22a/3, 22a/3, 22a/10, 42a/3, 46a/2, 52b/12, 54a/14, 54a/17 [16]
ḳoḳar a. budaḡı 50b/1
ḳoḳar a. köki 37a/5
ḳoḳar a. yapraḡı 50b/17
ḳurd baḡrı dērler bir a. yemişüdü 44a/8
oḡlan aşı dērler bir a. şamḡıdır 14a/4, 42b/15 [2]
şaru a. 3a/3, 5a/4, 9b/19, 26a/5, 35b/14, 49a/5 [6]
yēr a. 17a/19
a. + a 5b/5, 9a/8, 10b/15, 17a/6, 17b/2, 18a/13, 32a/17, 37a/16, 38b/18, 43b/5, 48b/19, 51b/19, 53b/21, 54b/18 [14]
her a. + a 54b/18
ḳoḳar a. + a 43b/5
a. + dan 11a/21,37b/18 [2]
a. + dur 3b/6, 4a/1, 5a/2, 5b/15, 6a/18,

6b/19, 7a/11, 7a/21, 7b/4, 9a/12, 9a/12,
9a/17, 9a/21, 10a/13, 13b/19, 13b/20, 14b/4,
14b/11, 14b/17, 15b/6, 18a/21, 19a/4, 21a/8,
21b/7, 21b/10, 21b/11, 21b/12, 23a/5,
25a/2, 25b/12, 26a/6, 27a/8, 28b/3, 29b/3,
30b/10, 32a/14, 32a/18, 33a/20, 35a/15,
36a/9, 37a/16, 39b/8, 40a/19, 41a/2, 42a/8,
43b/5, 44b/8, 44b/13, 47a/10, 48b/12
,51a/8, 53a/17 [52]

beyāz bir a. + dur 21b/11

bezr-i benc dödükleri a. + dur 10a/13

dikenlü a. + dur 30b/10, 41a/2 [2]

gücle dërler bir a. + dur 44b/8

koçar a. + dur 40a/19

şaru a. + dur 25b/12

‘ūd-ı firengī dërler a. + dur 14b/11

a. +1 3b/14, 4a/2, 4a/10, 4b/9, 5a/3, 5a/14,
5b/11, 6a/12, 7b/2, 7b/10, 8a/6, 8a/9, 8a/13,
8b/7, 10a/4, 11a/2, 11a/3, 11a/12, 11a/13,
11b/11,14a/6,14a/18, 14b/10, 14b/17, 15a/5,
15a/10, 15a/12, 15b/18, 16a/9, 17a/3, 17b/3,
17b/7,18b/3,19b/11, 19b/18, 20a/10, 20b/11,
20b/13,21b/10,21b/18,22a/14,22a/16,22a/17,
22a/17, 22a/19, 22b/2, 22b/4, 22b/5, 23a/15,
24a/19,24b/16,25a/4,25a/21,25b/19, 25b/19,
25b/20, 26a/3,26a/13,26a/13,27a/10, 27a/11,
27a/14, 27b/3, 27b/16, 28a/4, 28a/5, 28a/15,
28a/18, 28b/2, 28b/12, 28b/21, 29a/1, 29a/1,
29a/2, 29a/3, 29a/18, 29b/2, 29b/4, 30b/11,
30b/17, 31a/1, 31a/2, 31a/2, 31a/3, 31a/18,
31b/4,31b/6,31b/7,31b/11,31b/11, 31b/16,
32a/7,32a/13,32a/14,32a/21, 32b/11, 32b/13,
32b/21, 33a/1, 33a/1, 33a/2, 33a/6, 33a/14,
33b/5, 33b/16, 33b/18, 34a/1, 34a/2,
34b/14,35a/20,35b/6, 36a/14,36a/18, 36a/18,
36b/5,36b/10,37a/11, 37b/3, 37b/18, 37b/18,
38a/1, 39a/6, 39b/20, 40a/1, 40a/2, 40b/8,
40b/10, 41a/15, 41a/21, 41b/5, 42a/3, 42b/6,
43a/11,43a/12,43a/13,43a/16, 43b/15, 44a/9,
44a/11,44a/19,45a/16,45b/12,46a/20,47b/10,
48a/19,49b/11,51a/2,51b/16,51b/17, 51b/19,
52a/1, 52a/4, 52a/8, 52a/17, 52b/3, 52b/6,
52b/8, 53b/12, 54a/8, 54b/10, 54b/11 [161]

ağu a. +1 17b/3,19b/18,21b/18,29b/2 [4]

aķ sögüd a. +1 17b/7, 33a/14 [2]

aķāķiyā êtdükleri yemişün a. +1 32a/7,
32b/11 [2]

anduz a. +1 36a/18

anuñ a. +1 45b/12

arduc a. +14b/9,28b/21, 33a/2, 33b/5 [4]

armüd a. +1 şamğı 33a/1

ayıt a. +1 8a/13, 20a/10, 23a/15,

27b/16,28a/4, 28a/5, 29a/1, 31b/16 [8]

baķam a. +1 22a/17, 35a/20 [2]

bān a. +1 31b/11, 32b/13 [2]

belesān a. +1 10a/4, 17a/3, 27a/14,
40b/8, 42b/6 [5]

bellūt a. +1 27a/11

berrī ĥatem çiçeği a. +1 11a/13

berrī ĥatem çiçeğinin a. +1 31b/6,
36b/5 [2]

bögürtlen a. +1 29a/1

buyan a. +1 27a/10, 29a/3 [2]

cam a. +1 5b/11, 33a/6, 44a/19, 51b/19,
52a/1 [5]

cam a. +1 yemişi 14a/6

cam a. +1 yemişine 11b/11

cenār a. +1 32b/21

çam a. +1 29a/18, 43a/16 [2]

çam a. +1 kozağına 25a/4

çam a. +1 kurdı 22b/2, 22b/5 [2]

çenār a. +1 4a/2,22a/19,33b/16,37b/3 [4]

defne a. +1 22b/4, 48a/19 [2]

dikensiz nıbka a. +1 36a/18

dikensiz olan nıbka a. +1 19b/11

ebūcehīl ķarpūzınun a. +1 31a/1, 32a/21
[2]

egir a. +1 40a/2

ezeltere a. +1 18b/3, 44a/9 [2]

ĥarnüb a. +1 şamğına 26a/13, 33b/18 [2]

ĥatem çiçeğinin a. +1 5a/3, 31a/2,
37a/11 [3]

ılğun a. +1 34a/1,45a/16,51b/16[3]

igde a. +1 26a/13

it burnı a. +1 31a/2, 53b/12 [2]

kene a. +1 8b/7, 34a/2 [2]

ķabuķlu baķam a. +1 46a/20

ķatrār a. +1 29a/2, 30b/11, 30b/17,
31a/18 [4]

ķatrār a. +1 yemişi 54b/10

ķavaķ a. +1 16a/9, 28a/15, 37b/18 [3]

ķāzī a. +1 51a/2

ķōz a. +1 şamğı 28b/2, 29b/4, 33a/1,
40a/1, 40b/10, 41a/15, 43b/15 [7]

ķōz a. +1 şamğına 27b/3,41a/21[2]

māzeryün a. +1 39b/20, 42a/3 [2]

meneveş a. +1 7b/2, 8a/9, 11a/12,
52a/8, 52b/6 [5]

menevşī a. +1 8a/6

mīve a. +1 7b/10

muķl a. +1 yemişine 11a/3

nıbka a. +1 28a/18, 43a/12 [2]

pire a. +1 14b/17

serçe dili dödükleri otun a. +1 5a/14

serv a. +1 15b/18

serv a. +1 kozağıdur 14a/18

sincañ a. +1 15a/10

sögüd a. +1 11a/2,20b/11,35b/6[3]

- sögüt a. +ı 22a/14, 28b/12, 36b/10,
37b/18, 39a/6 [5]
südlügen a. +ı 52a/4, 52b/3 [2]
şandal a. +ı 14b/10
şorğun a. +ı 43a/13
serv a. +ı 31a/3
şām a. +ı 52b/8
şām a. +ı yemişi 24a/19, 52a/17 [2]
şemşīr a. +ı 31b/11
tesbīh a. +ı 3b/14, 20b/13, 25b/19,
25b/20, 31b/4, 32a/13, 34b/14, 41b/5,
54a/8 [9]
tūrunc a. +ı 25b/19, 51b/17 [2]
‘ūd a. +ı 4a/10, 22a/17, 43a/11, 54b/11
[4]
üzüm a. +ı 6a/12, 22a/16, 25a/21,
44a/11, 47b/10 [5]
yabān nārınun a. +ı kabağı 24b/16
yabān serv a. +ı 49b/11
yēr a. +ı 15a/5, 15a/12 [2]
a. +ıdur 4b/10, 9a/18, 19a/19, 22b/8, 23a/3,
29b/13, 37b/7, 47b/4, 49b/8 [9]
hindī şanavber a. +ıdur 22b/8
h̄atem çiçeğünun a. +ıdur 19a/19, 37b/7
[2]
mürver a. +ıdur 29b/13
şaruca kaṭrān a. +ıdur 4b/10
şemşīr a. +ıdur 9a/18
yabān dibi a. +ıdur 49b/8
yunmuş baqam a. +ıdur 47b/4
a. +ına 2a/18, 2b/4, 2b/12, 3a/5, 5a/9, 6a/10,
6b/19, 7a/20, 7b/3, 8a/11, 9a/16, 9a/18,
11a/12, 12b/8, 24a/12, 29a/21, 30b/16,
32a/13, 32a/18, 32b/1, 32b/2, 32b/14, 33b/4,
35b/8, 37a/14, 42a/21, 43a/9, 46a/1, 49a/1,
50b/8 [30]
ağu a. +ına 2b/12
ardıc a. +ına 32a/13
arduc a. +ına 33b/4
ayıt a. +ına 3a/5
belesān a. +ına 9a/16
berrī enār a. +ına 42a/21
berrī h̄atmī çiçeğünun a. +ına 12b/8
defne a. +ına 24a/12
h̄arnüb a. +ına 32b/14
h̄atem çiçeğünun a. +ına 6a/10, 46a/1 [2]
h̄atmī çiçeği a. +ına 11a/12
kādī a. +ına 43a/9
kene a. +ına 2b/4
kaşnı a. +ına 5a/9
kaṭrān a. +ına 32b/1, 32b/2 [2]
kavaq a. +ına 7b/3
kına a. +ına 49a/1
maştakī a. +ına 32a/18
mersīn a. +ına 2a/18
muḳām a. +ına 9a/18
mürver a. +ına 35b/8, 50b/8 [2]
rūmī mürver a. +ına 8a/11
üzüm a. +ına 6b/19
a. +ında 15b/19
a. +ından 27b/3
arduc a. +ından 27b/3
a. +ınun 2a/8, 2a/13, 4a/2, 6b/5, 11a/6,
12b/20, 14b/15, 18b/9, 23a/18, 24a/16,
28b/15, 28b/20, 31a/21, 32a/1, 37a/20, 38a/5,
39a/9, 40b/5, 41a/18, 41b/13, 42b/2, 42b/4,
44a/6, 46a/2, 47b/1, 50a/2, 51b/5 [27]
arduc a. +ınun südi 31a/21
belesān a. +ınun toḥmıdur 18b/9
bezr-i benc a. +ınun dalı 32a/1
cam a. +ınun büüyünun yemişi 41a/18
cam a. +ınun yemişi 6b/5, 51b/5 [2]
cam a. +ınun yemişine 39a/9
cevz a. +ınun şamğı 28b/20
it burnı a. +ınun yemişi 47b/1
keci boynuzı a. +ınun çiçeğidür 4a/2
keçi boynuzınun a. +ınun çiçeği 44a/6
kündüş a. +ınun yemişi 38a/5
karamuq a. +ınun kabağı 2a/8
kaşnı a. +ınun toḥmı 2a/13
kaṭrān a. +ınun yemişi 41b/13
kōz a. +ınun şamğı 50a/2
kurd bağı a. +ınun yemişidür 46a/2
meneveş a. +ınun 28b/15
menevgüş a. +ınun arasında 42b/4
muḳām a. +ınun yemişi 12b/20
nār a. +ınun 24a/16
nıbka a. +ınun yaprağı 23a/18
şabr a. +ınun yemişi 37a/20
şaruca kaṭrān a. +ınun yemişi 40b/5
şām a. +ınun yemişine 11a/6
şām a. +ınun yücesi 14b/15
yabān enārınun a. +ınun kabağı 42b/2
a. +ılar 7b/10, 39b/14 [2]
koqar a. +ılar şamğına 39b/14
mīvesiz a. +ılar 7b/10
a. +ılara 6a/5, 15a/10, 37a/17, 47a/5 [4]
dikenlü a. +ılara 37a/17
a. +ılarda 2a/11, 21b/8, 22b/7, 38a/12 [4]
a. +ılardur 39b/12
a. +ılarına 30a/9
a. +ıun 18a/21, 30b/11, 34b/16, 36b/13,
38b/21, 48a/9, 48b/18, 52a/17 [8]
[363]
a. +ıun şamğıdur 34b/16
büber a. +ıun köki 38b/21
her a. +ıun kabağı 52a/17
kaşnı aldıkları a. +ıun köki 36b/13

- kurd bağı dedükleri a.+uñ yemişi
 48b/18
 kurt bağı dedükleri bir a.+uñ yemişidir
 18a/21
- ağar-:** Ağarmak, beyazlaşmak.
 a.-mağ 62a/11
 [1]
 şakal a.-mağ 62a/11
- ağbā:** <? Ada soğanı; (*scilla maritima*). Krş. aça soğanı.
 a. 7a/17
 [1]
- ağber:** < Ar. 1. Terkip edilmiş bir sürme. Krş. tütüyā, kuhl. 2. Zırnık, arsenik. Krş. zernīh.
 a. 5b/17
 [1]
- ağda:** < Ar. Ağda 1. Kaynatılarak çok koyu ve yapışkan bir macun durumuna getirilen pekmez veya limonlu şeker eriyiği. 2. Şekerle yapılan ürünlerin hazırlanması veya beklemesi sırasında şekerin ulaştığı koyuluk.
 a. 37b/4
 [1]
- ağır:** Ağır.
 a. 25b/10, 55b/2, 57a/19, 57b/1, 59b/17, 61a/5, 61a/7, 61a/17, 61b/8, 62b/9, 62b/15 [11]
 [11]
 a. başmak 55b/2, 61a/5, 61a/7, 61a/17, 61b/8, 62b/9, 62b/15 [7]
 a. olmak 57a/19, 59b/17 [2]
- ağırlıg(k):** Bkz. ağırlık.
 a.+ı 59b/1
 [1]
 dil a.+ı 59b/1
- ağırlık:** Ağırlık.
 a. 56b/16, 57a/21, 59a/12, 60a/13, 60b/19 [5]
 [5]
 a. başmak 56b/16
- ağırsağ:** Diz kapağı, aşık kemiği.
 a.+ına 9a/14
 [1]
 toñuz a.+ına “Domuzağırsağı,
 köpürken; (*Cyclamen*). Krş. buñūr-ı
 meryem.” 9a/14
- ağız:** Ağız.
 a. 56b/7, 58a/17, 58b/17, 62b/14, 63a/4 [5]
 a. ağrısı 58a/17, 58b/17, 63a/4 [3]
 a. çokmak 56b/7
 a. çokusu 62b/14
 a.+da 61b/12
 a.+dan 56a/3, 56a/7, 62a/8 [3]
 [9]
- ağiris:** < Gr. Rum cevizi, ağacı hurma ağacına benzeyen bir ağaç, kehrüba ağacı. Krş. rüm kōzi.
 a. 6b/9
 [1]
- ağmas:** < Ar. Gözün irin toplaması. Krş. göz irinlenmek.
 a. 55b/12
 [1]
- ağres:** <? Seylan dibi, kurşunkökü. Krş. sergüle dibi.
 a. 4b/14
 [1]
- ağrı:** Ağrı.
 a. 55a/3, 56b/4, 60b/18, 62b/17, 63a/4, 63a/5 [6]
 şarb a. 60b/18
 a.+dur 58b/16, 61b/8 [2]
 a.+sı 55a/3, 55a/4, 55a/11, 55a/15, 56a/5, 58a/13, 58a/15, 58a/16, 58a/16, 58a/17, 58a/18, 58a/19, 58a/20, 58b/1, 58b/2, 58b/2, 58b/3, 58b/5, 58b/11, 58b/12, 58b/17, 59a/1, 59a/3, 59a/5, 59a/12, 59b/1, 59b/16, 59b/17, 60a/1, 60a/5, 60b/2, 60b/2, 60b/5, 61a/8, 61a/21, 61b/2, 61b/6, 61b/9, 61b/12, 62a/5, 62a/9, 62b/9, 62b/18, 62b/19, 63a/1, 63a/2, 63a/2, 63a/3, 63a/4, 63a/4, 63a/5, 63a/7, 63a/18 [53]
 ağız a.+sı 58a/18, 58b/17, 63a/4 [3]
 ayak a.+sı 58a/13
 baş a.+sı 58a/15, 60a/5, 60b/2, 61b/6, 63a/4 [5]
 bēl a.+sı 58a/19
 boğaz a.+sı 58b/12, 59a/12, 62a/5 [3]
 bögrek a.+sı 58b/5, 61a/21, 62a/9 [3]
 böğür a.+sı 56a/5
 ceñe a.+sı 60b/5
 ciger a.+sı 61b/9, 61b/12, 62b/9, 63a/5 [4]
 dil a.+sı 58a/16
 diş a.+sı 63a/1
 eñler a.+sı 58b/3, 62b/18 [2]
 eyegü a.+sı 58b/11, 59b/17 [2]
 ferc a.+sı 58b/1
 göbek a.+sı 63a/7
 göz a.+sı 63a/2
 kalb a.+sı 55a/4
 kulağ a.+sı 58a/20, 61a/8 [2]
 kulağ a.+sı 62b/19, 63a/18 [2]
 öyken a.+sı 59a/3
 rañm a.+sı 58b/2, 63a/2 [2]
 talağ a.+sı 55a/3
 talağ a.+sı 58a/17, 60b/2 [2]
 tırnağ a.+sı 59a/1
 yürek a.+sı 58b/2, 59a/5, 60a/1, 61b/2, 63a/3 [5]
 zeker a.+sı 55a/15

- a. + sına 55b/20, 57a/13, 58a/21, 60b/12 [4]
 boğaz a. + sına 55b/20
 göz a. + sına 58a/21, 60b/12 [2]
 kalb a. + sına 57a/13
 a. + sınıu 62b/21
 eñler a. + sınıu 62b/21
 a. + sıyıla 55a/13, 62a/20 [2]
 [68]
 ayak a. + sıyıla 62a/20
 baş a. + sıyıla 55a/13
- ağrı-:** Ağrımak.
 a.-mağ 55b/11, 56a/4, 61a/18 [3]
 [3]
 göz kapağı a.-mağ 61a/18
- ağrın-:** Ağrınmak.
 a.-mağa 57a/12
 [1]
- ağriyūs:** <Gr. Çırtatan düleği, karga düveleği
 ebuçehil karpuzu. Krş. çırtatan dügleği, çırtatan
 dügleği, ebū cehīl karpuzu.
 a. 3a/2
 [1]
- ağrītūş:** <Gr. Uyku verici özelliği olan uyuşturucu
 bir bitki. Krş. ĩrķād.
 a. 5a/14
 [1]
- ağsırd-:** Aksırtmak.
 a.-ur 46b/9
 [1]
- ağşā:** <Ar. İç geçmesi, baygınlık hissi.
 a. 56a/10
 [1]
- ağū:** Zehir.
 a. 2b/12, 15b/7, 17b/3, 19a/1, 19b/18,
 20b/20, 21a/4, 21b/18, 29b/2, 40b/20,
 42b/17, 45b/4, 59b/13, 61a/20, 63a/12 [15]
 a. ağacı “Zakkum ağacı; (*Nerium
 oleander*). Krş. ismū’l-ħumār, ĥarzem,
 ĥar-ı zehre, ĥūz-ı herc.” 17b/3, 19b/18,
 21b/18, 29b/2 [4]
 a. ağacına
 2b/12
 a. ĥunduzı “Aksırık otu, kündüs;
 (*Gypsophila struthium*). Krş. kündüs,
 kākūl, cūbek-ušnān, ĥīṭa-ı rūmiye,
 ĥanderūs.” 15b/7, 19a/1, 20b/20, 21a/4,
 40b/20, 42b/17, 45b/4 [7]
 a. + dan 38b/10
 [16]
- ağulu:** Zehirli.
 a. 7b/9, 8a/9, 56b/13 [3]
 [3]
 a. ota 8a/9
 a. otdur 7b/9
- a. yeller 56b/13
- ağuz:** Hayvanın doğumundan sonra sağılan ilk sütü.
 Krş. ĥurşe.
 a. 26b/7
 a. + a 20a/18, 47a/5 [2]
 [3]
- ağ(ı)z:** Bkz. ağız.
 a. + a 60b/6
 a. + ı 15b/3, 38a/16, 39a/7, 56a/13, 56b/1,
 56b/10, 56b/12, 61b/15, 62b/13 [9]
 a. + ı acuç dēdükleri otdur 38a/16,
 39a/7 [2]
 a. + ı egilmek 61b/15
 a. + ı koçmak 56b/1, 56b/12 [2]
 a. + ı kırımak 62b/13
 a. + ına 34b/6
 [11]
- ağmak:** <Ar. “tīn-i aħmak” Yabani incir. Krş. cemīz.
 a. 13a/4
 [1]
 tīn-i a. 13a/4
- ağmer:** <Ar. Kırmızı.
 a. 7b/16, 12b/8, 14a/11, 15a/18, 31b/8,
 31b/8, 31b/10, 34a/17, 34b/11, 41b/10,
 56a/17 [11]
 bahağ-ı a. “Gövdede çıkan kırmızı
 noktalar.” 56a/17
 behmen-i a. “Sarı susen dibi.” 7b/16
 cenā-yı a. “Mahlep yemişi.” 15a/18
 cūl-i a. 14a/11
 kına-ı a. 41b/10
 şeb-i a. “Kırmızı zac. Krş. zāc-ı
 aħmer.” 31b/8
 tīn-i a. “Yabani incir. Bkz. tīn-i
 aħmak.” 12b/8
 tıyn-ı a. “Kızıl toprak.” 34a/17, 34b/11
 [2]
 zāc-ı a. “Kırmızı zaç.” 31b/8, 31b/10 [2]
 a. + e 10a/9
 [12]
 kına-ı a. + e 10a/9
- ağsār:** <Ar. Kayalar üzerinde biten bir ot, kaya
 eğreltisi. Bkz. besfāyec.
 a. 5a/12
 [1]
- ağşā’:** < Ar. Böğür ağrısı. Krş. böğür ağrısı.
 a. 56a/4
 [1]
- ağrīş:** <Ar. Aspir yalancı safran, haspir, kurtum;
 (*Carthamus tinctorius*). Krş. ‘aşfūr. Bkz. aħrīş.
 a. 5a/7
 [1]
- ağāne:** “gevend-i aghāne” Suret darısı, hurde darı,
 cevaz darı, gavers, kavers. Krş. gāl.

- a. 46a/3
[1]
gevend-i a. 46a/3
- ahriş:** <Ar. Aspir çiçeği; (*Carthamus tinctorius*).
Krş. ‘aşfür.
a. 6b/9
[1]
- ahriş:** <Ar. Yabani pırasa, dağ pırasası; (*Eremurus spectabilis*). Krş. berri pırâşa.
a. 5a/20
[1]
- ahşâ:** <Ar. Korkmak.
a. 56a/6
[1]
- ahşicân:** <Far. İnsan vücudunda bulunan dört öge.
Krş. ‘anâşır-ı erba‘a.
a. 56a/11
[1]
- ahva:** <Ar. Kararmış nesne.
a. 13b/12
[1]
şülâşe³-i a. “Ak biber, kara biber. Krş. aq büber, qara büber, dâr-ı fulful.”
13b/12
- ahyün:** <Gr. Yılanbaşı otu. Krş. ilan başı, yılan başı.
a. 3b/10, 5a/19 [2]
[2]
- ahz:** <Ar. Ahz etmek, almak.
a. 1b/6
[1]
a. édüb 1b/6
- ‘aker:** <Ar. Pire sidiği. Krş. püre bevli.
‘a. 36b/17
[1]
- ‘akereş:** <Ar. Tavşan. Krş. tavşan.
‘a. 37a/19
[1]
- ‘akke:** <Ar. Saksâğan kuşu; (*Pica pica*). Krş. şaksâğan kuşu.
‘a. 36b/1
[1]
- ‘akme:** <Ar. Bkz. ‘akke.
‘a. 36b/2
[1]
- ‘akne:** <Ar. Öksüz oğlan çiğdemi, sorincan ağacı; (*Colchicum autumnale*). Krş. öksüz oğlan çiğdemi, sürincân.
‘a. 35b/1
[1]
- ‘aküb:** <Ar. Kenger diken, eşek diken; (*Cynara cardunculus*). Krş. kenger diken.
‘a. 35b/16
[1]
- ak:** Beyaz.
- a. 2a/6, 4a/20, 4b/11, 4b/11, 4b/12, 5b/7, 6b/9, 8b/12, 10b/5, 11a/6, 12b/1, 12b/5, 13a/3, 13b/12, 13b/17, 14b/14, 14b/17, 14b/21, 17b/7, 17b/12, 17b/16, 20b/7, 21b/1, 23a/5, 24a/14, 24b/6, 24b/9, 26a/4, 26b/2, 26b/4, 28b/7, 28b/20, 30a/11, 30b/20, 31a/7, 31b/10, 31b/19, 32a/12, 32b/10, 33a/13, 34a/17, 34b/4, 34b/11, 40b/1, 41b/7, 49b/17, 50a/3, 51a/15, 52b/8, 53a/12, 53a/19, 53b/20, 56b/18, 58b/16, 59a/13, 60a/21, 61a/5, 61b/3, 62b/4, 62b/19 [60]
a. büber 13b/12, 31b/10 [2]
a. camur 34b/11
a. camurdur 34b/4
a. çiçeklü 31a/7
a. düşmek 59a/13, 60a/21, 61b/3, 62b/19 [4]
a. encir 8b/12
a. gül 53a/19
a. haşhâş 14b/14
a. helvâ 52b/8
a. hardal 2a/6, 4b/12, 6b/9, 10b/5, 12b/5, 14b/17, 17b/12, 17b/16, 21b/1, 28b/7 [10]
a. hürmâya 11a/6
a. kökdür 51a/15
a. karandur 53a/12
a. kovaz 14b/21
a. mersin yemişi 49b/17
a. noqtadur 61a/5
a. otdur 20b/7
a. serçe dili 50a/3
a. sögüd 28b/20
a. sögüd ağacı 17b/7, 33a/13 [2]
a. süsen 4b/11, 24b/9, 30a/11 [3]
a. süsen dibi 41b/7
a. süsen dibine 31b/19
a. süsen yağı 23a/5
a. şıçan otu 24a/14
a. şu 56b/18, 62b/4 [2]
a. şular 58b/16
a. şeb 26b/2
a. topra.dur 34a/17
a. tüt 13a/3
a. taşdur 13b/17, 24b/6, 26a/4 [3]
a. üzüm çubuğuna 53b/20
a. yumşa. taşdur 12b/1
a. zâc 32a/12, 32b/10, 40b/1 [3]
a. zâç 30b/20
a. +dur 12a/5, 16b/10 [2]
[62]
- ak-:** Akmak.
a.-an 59a/8, 61b/7 [2]

- a.-ar 12a/7, 12b/5, 39a/15, 49b/10, 56b/15, 58b/16, 59b/18 [7]
a.-mağ 55b/21, 56a/1, 56a/3, 56a/3, 56a/7, 58a/20, 60b/12, 62a/8, 62b/12, 63a/11 [10]
kan a.-mağ 62b/12
a.-mağdan 62b/11
kan a.-mağdan 62b/11
a.-mağdur 59a/4
[21]
- ‘ağ‘ağ:** <Ar. Saksığan kuşu; (*Pica pica*). Krş. şaksığan kuşu.
‘a. 36a/13
[1]
- ‘ağakır:** <Ar. İlaç olarak kullanılan kökler.
‘a. 36b/16
[1]
- ağaviye:** “ğabb-ı ağaviye” Çeşitli baharatlarla yapılan bir hap.
a. 19a/16
[1]
ğabb-ı a. 19a/16
- ‘ağabil:** <Ar. Hastalık sonu. Krş. ğastalık şonı.
‘a. 60b/9
[1]
- ağakiyâ:** <Gr. Akasya ağacı; (*Acacia*).
a. 4a/3,5a/10, 7b/20, 16b/5, 19b/2, 21a/17, 24a/18,26b/13,28b/8,32a/6,32b/11, 33a/19, 41a/2, 41a/6, 41b/12, 45b/12 [16]
[16]
a. düzdükleri ot 28b/8
a. étdukleri yemişün ağacı 32a/6, 32b/11 [2]
a. şuyından 7b/20
- ağça:** Oldukça beyaz, beyazca.
a.7a/3,10a/8, 14b/21, 16a/11, 17b/21, 21a/2, 36b/16, 54b/8 [8]
[8]
a. otı “Ağca otu, sultan otu, yapısında saponin, trimetilamin, hermin ve uçucu yağ içeren, yeşil çiçekli zehirli bir bitki türü; (*Mercurialis annua*). Krş. erbülütâyün, bersiyānyün, cernür, ğaşş-ı hürmüs, ‘aşı-i hürmüs, yenime.” 7a/3, 10a/8, 14b/21, 16a/11, 17b/21, 21a/2, 36b/16, 54b/8 [8]
- ağdāhü’l-marzî:** <Ar. Sığır papatyası, sığırözü, mastı çiçeği, arnika; (*Arnica montana*). Krş. şığır gözi, iri pāpādyā.
a. 5a/19
[1]
- ağdāhü’l-arz:** <Ar. Sığır papatyası, sığırözü, mastı çiçeği, arnika; (*Arnica montana*). Krş. şığır gözi, iri pāpādyā.
a. 2a/16
- [1]
- ‘ağidü’l-‘ineb:** <Ar. Pekmez, ağda. Krş. bekmez, ağda, müşelles.
‘a. 37b/4
[1]
- ‘ağik:** <Ar. 1. Kırmızı renkte olan bir cins taş. 2. Kırmızı renkte olan.
‘a. 6b/12
[1]
ālū-yı ‘a. 6b/12
- ağimürün:** <Gr. Öksüzdoğan çiğdemi, sorıncan, güz çiğdemi, itboğan otu; (*Colchicum autumnale*). Krş. öksüz oğlan çiğdemi, sūrincān.
a. 2a/15
[1]
- ‘ağil:** <Ar. Akıl.
‘a. 57a/4, 57b/12 [2]
‘a. gideren sıtma 57a/4
‘a.+ı 48a/7, 50a/10, 60a/6 [3]
[5]
‘a.+ı gideren ota 48a/7
- ağilğ(k):** Bkz. ağılık .
a.+a 39b/5
[1]
- ağilik:** Beyazlık.
a. 56b/2
[1]
- ağmā’:** <Ar. Nar çiçeği. Krş. nār çiçeği.
a. 7a/16
[1]
- ağmā’ü’r-rümmān:** <Ar. Hindî nar çiçeği. Krş. hindî nār çiçeği.
a. 6a/15
[1]
- ağnağın:** <Ar. Sığırkuyruğu otunun kökü.
a. 6b/2
[1]
- ağnişün:** <Gr. Kocabaşı, mavi renkli çiçeği ve nohut büyüklüğünde tohumu olan bir buçuk metre boyundaki dikenli bir ot; (*Onopordon acanthium*). Krş. kıoca başı.
a. 3b/19
[1]
- ağra’:** <Ar. Başı kel olan, saçları dökülmüş olan.
a. 56a/11
[1]
- ağraşü’l-melik:** <Ar. Hindistan’a özgülü kalın kabuklu bir ceviz türü.
a. 6b/6
[1]
- ‘ağreb:** <Ar. Akrep.
‘a. 23a/18, 33a/9, 53a/21, 61b/16 [4]
‘a. kıuyruğı 23a/18
‘a. otı“Çıyanotu; (*Polygonum bistorta*).”

- 33a/9
 ‘a. öldüren 53a/21
 ‘a. şokmak 61b/16
 ‘a. + i 29b/19
 [5]
 deniz ‘a. + i 29b/19
- ‘akrebān:** <Ar. Altın otu, dalak otu; (*Ceterach officinarum*). Krş. altun otı.
 ‘a. 35a/21
 [1]
- ‘akrebī:** <Ar. “çıyan otu; (*Polygonum bistorta*).”
 Krş. çıyan otı.
 ‘a. 37a/4
 [1]
- akrīsemūn:** <Gr. Diz kapağını bükememe.
 a. 55b/5
 [1]
- akrīsemūr:** <Gr. Bkz. akrīsemūn.
 a. 55b/5
 [1]
- akşā :** <Ar. En son, uzaktaki.
 a. + yı 6b/13
 [1]
 a. + yı ercān “Bir tür etli ve büyük zeytin, kalamata, Sudan zeytini. Krş. iri sūdān zeytünü.”6b/13
- aḳṭāryūn:** <Gr. Kuzu pıtrağı, koyun otu, fitik otu, kasık otu, kızıl yaprak; (*Agrimonia eupatoria*). Krş. kuzu butrağı; ġāfes.
 a. 6b/3
 [1]
- aḳṭī:** “merūs-ı aḳṭī” Mercanköşk çiçeği; (*Origanum majorana*), sıçankulağı; (*Anagallis*). Krş. şıçan kulağı, merzencüş.
 a. 50b/9
 [1]
 merūs-ı a. 50b/9
- aḳūmālī:** <Far. Bal suyu. Krş. bal şuyı.
 a. 5b/18
 [1]
- aḳzā-nākūb:** <Far. Sütleğen otu ve bundan elde edilen tıbbî bir zamk; (*Euphorbia officinarum*). Krş. ferfiyün.
 a. 5b/18
 [1]
- al:** Kırmızı.
 a. + dan 51a/14
 [1]
- al- :** Almak.
 a.-duḳları 19a/15, 36b/13, 37a/10, 39b/8, 39b/12, 48a/8 [6]
 ıaşnı a.-duḳları ağacın köki 36b/13
 a.-maḳ 58a/5
 ıoḳu a.-maḳ 58a/5
- a.-mamaḳ 57b/15
 ıoḳu a.-mamaḳ 57b/15
 a.-sa 34b/6
 a.-ub 19a/12, 37b/1 [2]
 a.-urlar 4a/4, 51a/2, 54b/17 [3]
 [14]
- ala:** Çok renkli, karışık renkli, alaca.
 a. 37b/19, 44a/2 [2]
 [2]
 a. gövelek 44a/2
 a. ıarġa 37b/19
- alaca:** Birkaç rengin karışımından oluşan renk, ala.
 a. 28b/4, 55b/13, 56a/16, 56a/17, 56b/3, 56b/4, 56b/13 [7]
 a. bir cins kelerdür 28b/4
 a. olmak 55b/13, 56b/3, 56b/4, 56b/13 [4]
 a. + sınıuḡ 7b/17
 [8]
 a. + sınıuḡ kökidür 7b/17
- ‘alak:** <Ar. Sülük. Krş. sülük.
 ‘a. 36a/13
 [1]
- ‘alā:** <Ar. Daha iyi, pek iyi, en yüksek, ziyāde olan.
 ‘a. 1b/1
 [1]
- ‘alcā:** <Ar. Yaban rezenesinin bir türü. Bkz. berri rāziyāne.
 ‘a. 36b/14
 [1]
- ‘alef:** <Ar. Yonca otu. Krş. yonca.
 ‘a. 37a/12
 [1]
- ‘alem:** <Ar. Kaya kurbağası. Krş. ıaya ıurbağası.
 ‘a. 36a/16
 [1]
- ‘alī bā‘lī:** <Ar. Bkz. kürrās.
 ‘a. 37a/20
 [1]
- ‘alḳam:** <Ar. Acı hıyar, ebucehil karpuzu. Krş. hanzal, ıirtatan düglegi, ebücehīl ıarpuzı.
 ‘a. 35b/8
 [1]
- ‘alḳame:** <Ar. Bkz. ‘alḳam.
 ‘a. 36b/18
 [1]
- allāhü a‘lem :** <Ar. Allah en iyisini bilir.
 a. 38a/7, 47b/5, 54a/21, 57b/9, 58a/12, 59a/4 [6]
 [6]
- alma:** Elma; (*Pirus malus*). Krş. tuffāh, sīb, hirc.
 a. 12a/2, 12b/9, 17b/8, 27a/7, 54a/1 [5]
 a. ıoḳusı 17b/8
 a. rāyiḡası 12b/9
 a. + sı 41a/4, 43a/9 [2]

- deve a. + s1 “Deveelması, çakırdiken, maydanozgillerden hekimlikte kullanılan bir bitki; (*Arctium tomentosum*).” 41a/4
  ağ a. + s1 “Dağ elması, yabani elma.” 43a/9
 a. + ya 6a/1
 [8]
 deşt a. + ya 6a/1
- alt:** Alt.
 a. + ı 48b/12, 60b/13, 61b/15, 62a/13 [4]
 iki  eņe a. + ı 61b/15
  oltuğ a. + ı 62a/13
 pirinc a. + ı 48b/12
 a. + ında 59b/5
 a. + ından 61b/18
 [6]
 dil a. + ından 61b/18
- altun:** Altın, atom sayısı 79, atom ağırlığı 196,9 olan, 1064°C’de eriyen, kolay işlenen, yüksek değerli, paslanmaz element, zer (*simgesi Au*). Krş. zehab, lfs.
 a. 5a/10, 17b/17, 17b/20, 20b/4, 20b/17, 23a/21, 25a/14, 26b/9, 26b/14, 29b/20, 35a/21, 41a/14, 47a/7, 47a/9, 47a/17, 53a/15 [16]
 [16]
 a. başı “Altınbaşı denilen bir ot.” 20b/4
 a. boğı “Altın boku. Krş.  ırz.” 41a/14
 a. otı “Altın otu, kaya boşluklarında ve nemli yerlerde yetişen, yaprakları idrar sktrc ve kabızlık giderici olarak kullanılan bir tr bitki, mayasıl otu; (*Ceterach officinarum*). Krş. et-tenmen’l-ħıl,  aşışet’r-rmiye,  aşış’t-tıħl, zeng-dr, sağlknderyn, sultn’l-cebel, ‘ağrebn, liħm’z-zehab.” 5a/10, 17b/17, 17b/20, 25a/14, 26b/14, 35a/21, 47a/7 [7]
 a. otına 29b/20
 a. toprak 26b/9
 a. varakı 53a/15
- alc:** <Far. Alıç; (*Crataegus*).
 a. 3a/15, 4a/3, 4a/7, 12a/2, 13a/1, 25a/7, 32a/14, 35a/3, 35b/21, 37a/21, 43a/2, 44b/10, 46b/5, 48a/13, 50b/7, 51a/5, 51b/7 [17]
 a. dedkleri yemiş 44b/10
 a. yemişi 12a/2, 25a/7, 35a/3, 43a/2, 46b/5, 50b/7 [6]
 a. yemişine 35b/21, 48a/13, 51b/7 [3]
 a. + a 44b/18, 44b/20, 52b/16, 54a/21 [4]
 bstn tersl a. + a 44b/20
  ğ a. + a 52b/16, 54a/21 [2]
 yabn a. + a 44b/18
 a. + ı 6b/13
- [22]
  ağ a. + ı 6b/13
- alknis:** <Gr. Rum  ven otu. Krş. đsil-i rm.
 a. 3b/7
 [1]
- ‘amr:** <Ar. Dağ pelini, mersin yemişi, defne. Krş.  ağ pelni, mersn yemişi, defne.
 ‘a. 37a/14
 [1]
- amri un:** <Gr. Yabani iri papatyta  i eği. Krş. berr iri ppdyta.
 a. 4b/18
 [1]
- amri un:** <Gr. Sarı papatyta çiçeği.
 a. 4b/19
 [1]
- amrn:** <Gr. İğde. Krş. igde.
 a. 5a/6
 [1]
- ‘amel:** <Ar. Etki, kullanım, işlem.
 ‘a. 6a/21, 6b/20, 17a/14, 39b/1, 39b/21, 42b/10, 47b/12 [7]
 ‘a. derler6a/21,6b/20,17a/14,39b/21 [4]
 ‘a. + i 19a/6
 [8]
 zencefre ‘a. + i 19a/6
- ‘amel:** <Ar. Uygulamalı, pratik.
 ‘a. 29b/16, 50b/3 [2]
 [2]
 ‘a. şbdur 50b/3
- ‘amd:** <Ar. Aşk hastası.
 ‘a. 60b/9
 [1]
- ‘amlec’l-cem:** <Ar. Kızıl kavun. Krş. kızıl  avun.
 ‘a. 37a/12
 [1]
- amm:** <Ar. 1. Ama. 2. Yanına getirildiği kelimenin anlamına aşırılık katarak şaşma veya hayranlık anlatan bir söz.
 a. 1b/14, 7b/17, 14a/8, 21b/12, 24b/12, 30a/7, 35a/10, 36a/15, 39b/20, 41b/2, 53a/12 [11]
 [11]
- ‘amrud:** <Ar. Kereviz. Krş. kerefes.
 ‘a. 35b/20
 [1]
- amrd:** <Far. Armut; (*Pirus communis*). Krş. berhefnec.
 a. + a 10a/17
 [1]
 bir nev’ a. + a 10a/17
- ‘an:** <Ar. Zahmet, güçlük, zorluk. Krş. zağmetlü.
 ‘a. 60b/13
 [1]

anāberri: <Gr. Gelincik çiçeği; (*Papaver rhoeas*).

Krş. gelincük, efāsime.

a. 5a/1

[1]

anākilye: <Gr. Meyan köküne benzeyen sarı bir kök.

Bkz. ezcāgenün, ezcāgelün.

a. 7a/13

[1]

‘anāşır: <Ar. Öğeler.

‘a.+ı 56a/11

[1]

‘a.+ı erba‘a “İnsan vücudunda bulunan dört öğe. *Eski tıbbā göre bünye kan, safra, kara safra(sevda) ve balgam olmak üzere dört ana öğeden oluşur. Bu öğelerin birbirine oranları mizaç özelliğini ortaya çıkarır. Dengenin bozulması durumunda çeşitli hastalıklar ortaya çıkar.* (Önler, 1999:48)” 56a/11

‘anber: <Ar. 1. Güzel koku, misk. Adabalığı ve

kaşalot denilen büyük balıkların bağırsaklarında oluşan güzel kokulu madde. 2. Amber çiçeği, bir tür mimoza; (*Geum urbanum*). Krş. mend, kişte.

‘a. 17a/21, 46b/12, 48b/10 [3]

‘a.+ı 35b/15

[4]

‘a.+ı bīd “Katmer katmer yaprağı olan bir çiçek. Krş. ca‘de.” 35b/15

‘andem: <Ar. İkkardeşkanı ağacı, bakam ağacı;

(*Caesalpinia echinata*). Krş. iki kardeşkanı, bakam ağacı.

‘a. 35a/20

[1]

andık: Sırtlan, domuz. Krş. zab‘atü’r-ricāl.

a. 33b/11

[1]

a. cānveri 33b/11

anduz: Andız, yaprakları dikenli olan bir çeşit ardıç,

kırlarda yetişen zararlı bir ot; (*Juniperus drupacea*). Krş. keneşter, kürrās-ı rümī, qaşşār, fīlgūş, ğarşā, ğarsād, ‘ırku’l-cenāh, zencebīl-i şāmī, cunāh, cenāh, elāniyūn.

a. 15a/16, 18a/18, 22b/21, 24a/3, 25a/9, 36a/5, 36a/18, 37b/8, 37b/15, 39b/19, 40b/2, 43b/7, 45a/6, 45b/2, 45b/8 [15]

a. ağacı “Andız ağacı; (*Juniperus drupacea*). Krş. ‘ar‘ar-ı cebelī.” 36a/18

a. köki 24a/3, 43b/7, 45b/8 [3]

a. tohmi 18a/18, 22b/21 [2]

a.+a 6a/7

a.+dur 14a/20

[17]

‘anġar: <Ar. Bkz. ‘anġar.

‘a. 36a/21

[1]

‘anī: <Ar. Kertenkele. Krş. kertekele.

‘a. 36b/2

[1]

anīle: <Far. “anīle-i sevda” Peygamber çiçeği kökü, Rumī cedvar. Krş. cedvār, rümī cedvār, peygamber çiçeği köki.

a.+ı 7a/9, 7a/9 [2]

[2]

a.+ı sevda7a/9,7a/9 [2]

anīsōn: <Gr. Anason, enisen, ezanteri, ezeltire;

(*Pimpinella anisum*). Krş. āsyūs, bezr-i reyāh, řālebū’l-ħubz, rāziyānec-i rümī, rāziyānec-i şāmī, ħabb-ı ħulv.

a. 4b/16, 9b/3, 16b/6, 18a/18, 24a/20, 24b/5, 34a/2 [7]

[7]

anīřurūn: <Gr. Yaban kestanesi. Krş. yabān keşdānesi.

a. 4a/18

[1]

‘ankebūt: <Ar. Örümcek. Krş. örümcek.

‘a. 36a/14

[1]

‘anġar: <Ar. Mercanköşk çiçeği; (*Origanum majorana*), sıçankulağı; (*Anagallis*). Krş. şıçan kulağı, merzencūş, merzengūş.

‘a. 36a/20

[1]

anġardiyā: “‘asel-i anġardiyā” Beladır balı. Krş. belādur balı.

a. 36b/9

[1]

‘asel-i a. 36b/9

‘anm: <Ar. 1. Gülnar, meyvesi olmayan nar ağacı, yabani nar çiçeği. Krş. nār çiçeği. 2. Sünger. Krş. sünger.

‘a. 35b/20

[1]

anşelīs: <Gr. Yaban mercimeği. Krş. yabān mercimeği.

a. 4a/14

[1]

anşilīs: <Gr. Yaban mercimeği. Krş. yabān mercimeği. Bkz. anşelīs.

a. 7a/5

[1]

antāmīs: <Fr. Papatya çiçeği; (*Matricaria chamomilla*). Krş. pāpādyā.

a. 6a/16

[1]

anřūniyā: “anřūniyā-yı şāmī” Güneyik, hindiba; (*Cichorium*). Krş. göyinek.

a.+yı 3a/12

[1]

- a. + y1 şāmī 3a/12
- anṭūrāb:** <? Isırgan otu ve tohumu. Krş. ezcāgelün, anākılıye.
a. 7a/14
[1]
- anūmā:** <Gr. Eşek marulu; (*Sonchus oleraceus*). Krş. eşek marülü.
a. 6a/15
[1]
- anūmiyān:** <Gr. Lale çiçeği; (*Tulipa gesneriana*). Krş. lāle çiçeği.
a. 6a/14
[1]
- anūnūmā:** <Gr. Oğlandüşüren otu. Krş. oğlan düşüren otı.
a. 4a/21
[1]
- anūşīr:** Bkz. enfirā.
a. 7a/12
[1]
- anūṭūliyyūn:** <Gr. Şam kasnısı, yaban hindibası, yaban kabağı. Krş. yabān kabağı, anṭūniyā-yı şāmī.
a. 4b/2
[1]
- anū-mālī:** <Far. Şarap ve bal karıştırılarak yapılan bir içecek.
a. 4b/3
[1]
- anzurūt:** <Far. Göz otu; (*Astragalus sarcocolla*). Bkz. ‘anzurūt. Krş. ekrūhek, ḥancīden, serfa‘leş, şāneke, gūzed, kuḥlū’l-fārs.
a. 6a/1, 20a/13, 28b/12, 31a/15, 43b/20, 45a/4, 45b/18, 46a/18 [8]
[8]
- ‘anzurūt:** <Ar. Göz otu; (*Astragalus sarcocolla*). Bkz. anzurūt. Krş. ekrūhek, ḥancīden, serfa‘leş, şāneke, gūzed, kuḥlū’l-fārs.
‘a. 20a/14
[1]
- anşuzın:** Ansızın, aniden.
a. 61a/4, 61a/14 [2]
[2]
- apyūn:** <Gr. Afyon, haşhaş bitkisinden elde edilen uyuşturucu bir madde; (*Papaver somniferum*). Krş. efyūn.
a. 3b/5
[1]
- ara:** Ara, mesafe.
a. + larında 4a/16, 21a/6, 21b/3, 21b/3, 42a/5 [5]
arpa a. + larında 21b/3
buğday a. + larında 21b/3
a. + sında 5b/8, 6b/5, 18b/11, 25a/19, 28b/15, 29a/10, 30a/6, 42b/4, 58a/10, 59b/5 [10]
[15]
ekinler a. + sında 18b/11
menevgūş ağacınınu a. + sında 42b/4
- ‘arab:** <Ar. Arap; Şam, Hicaz, Irak, Yemen, Mısır ve Afrika'nın kuzeyinde yaşayan geniş bir kavmin adı.
‘a. 8a/21, 10b/10, 24b/5, 26a/4 [4]
‘a. diyārında 10b/10, 24b/5, 26a/4 [3]
‘a. taşāğı “Yabani soğan, dağ soğanı, sarımsak. Krş. yabān soğanı, belbūs.”8a/21
‘a. + da 13b/19, 13b/20 [2]
[6]
- ‘arabca:** <Ar. Arapça.
‘a. 7b/19, 12a/9, 43b/18 [3]
[3]
- ‘arabī:** <Ar. Araplarla ilgili, Araplara özgü olan.
‘a. 1b/10, 33a/17 [2]
[2]
zamğ-ı ‘a. 33a/17
- ‘arabiye:** <Ar. Araplarla ilgili.
‘a. 10b/14, 32b/12 [2]
[2]
bakla-ı ‘a. 10b/14
şevke-i ‘a. “Sakız dikenini. Krş. şakız dikenini.” 32b/12
- ‘ar‘ar:** <Ar. Ardıç ağacı; (*Juniperus*). Krş. arduc.
‘a. 33b/15
zamğ-ı ‘a. 33b/15
‘a. + ı 36a/18
[2]
‘a. + ı cebelī 36a/18
- ‘arāk:** <Ar. Ter, su.
‘a. + ın 48a/11
[1]
- arāmūnī:** <Gr. Gelincik çiçeği; (*Papaver rhoeas*). Krş. gelincük çiçeği.
a. 2b/11
[1]
- ‘arār:** <Ar. 1. Hurma. Krş. ḥurmā. 2. İri papatyā. Krş. iri pāpādyā.
‘a. 37a/8
[1]
- arāzdār:** <Ar. Dağ pazısı. Krş. taş pazısı.
a. 6b/6
[1]
- ‘arbāt:** <Ar. 1. Alıç cinsinden bir bitki. Krş. alūc. 2. Menevşe yemişi. Krş. penefşe yemişi.
‘a. 37a/21
[1]
- ard:** Arka.
a. + ında 61a/15
[1]
- ardākḥābin:** <Gr. Çırtatan düleği, kargadüveleği ebuçehil karpuzu; (*Citrullus colocynthis*). Krş.

- cırtatan düğlegi.
a. 3b/2
[1]
- ardıc:** Ardiç. Bkz. arduc.
a. 32a/13
[1]
a. ağacına 32a/13
- ardīne:** <Ar. Undan yapılan bir aş. Krş. un aşı.
a. 2a/19
[1]
- arduc:** Ardiç, servigillerden, güzel kokulu, yapraklarını kışın da dökmeyen, yuvarlak kara yemişleri ilaç olarak kullanılan bir ağaççık; (*Juniperus*) Krş. şefīn, şefīne, ūrs, seceretu'l-lāh.
a. 2a/5, 3b/7, 4b/9, 8a/7, 11b/19, 13b/5, 14a/10, 18b/1, 27b/3, 28b/21, 31a/21, 33a/2, 33a/10, 33b/4, 33b/5, 53a/11 [16]
[16]
a. ağacı 4b/9, 28b/21, 33a/2, 33b/5 [4]
a. ağacına 33b/4
a. ağacından 27b/3
a. ağacının südi 31a/21
a. giligine 14a/10
a. şakızı 33a/10
a. yemişi 8a/7, 11b/19, 13b/5, 18b/1, 53a/11 [5]
a. yemişine 2a/5
- arem:** <Ar. Şor balığı, salamura balık. Krş. serdīne.
a. 37a/11
[1]
- arf:** <Ar. Bir cins hurma, sarı hurma. Krş. şaru ħurmā.
a. 36b/17
[1]
- arfec:** <Ar. Hint sümbülü; (*Nardustachys jatamansi*). Krş. sādēc-i hindī.
a. 36b/20
[1]
- arfū'l-enf:** <Ar. Burun kokusu.
a. 60b/11
[1]
- argīs:** <Ar. Hekimlikte göz ilacı olarak da kullanılan karamuk ağacının kabuğu, kadın tuzluğunun kök kabuğu. Krş. şaramuk.
a. 2a/7
[1]
- arheb:** <Ar. Uyuz hastalığı.
a. 60b/8
[1]
- arhebū'l-beden:** <Ar. Uyuz hastalığı. Bkz. arheb.
a. 60b/9
[1]
- arĥīnūs:** <Gr. Kunduztaşağı, cavşir otu. Krş. kunduž ħāyası, cāvşir.
a. 3a/19
[1]
- arĥīs:** <Ar. Kadıntuzluğu kökü, sarı ağaç. Bkz. argīs. Krş. kadın tuzluğu köki, şaru ağac.
a. 3a/3
[1]
- arı:** Arı; (*Apis mellifica*).
a. 32b/2
a. kıvanından 32b/2
a. + lar 4a/4, 7a/16, 7b/12 [3]
[4]
a. + lar kıvanından 7a/16
- arib:** <Ar. Söğüt ağacı; (*Salix*). Krş. söğüt ağacı.
a. 36b/10
[1]
- aristūniyūn:** <Gr. Kündüs otu. Krş. kündüs.
a. 4b/20
[1]
- arī:** <Ar. "semen-i arī" Öküz yağı. Krş. öküz yağı.
a. 28b/19
[1]
semen-i arī. 28b/19
- arqa:** Arka.
a. + sı 23a/20
[1]
berrī ħaplıbağa a. + sı 23a/20
- arqamās:** <? Baş dönmesi, baş ağrısı. Krş. āfrenīsītin, irticā-yı derdār-ı ta'ād.
a. 55b/12
[1]
- arqun:** Yavaş, hafif.
a. 50a/2, 50b/3 [2]
[2]
a. tere 50a/2, 50b/3 [2]
- armūd:** <Far. Armut; (*Pirus communis*). Bkz. emrūd.
a. 33a/1, 45a/1 [2]
[2]
a. ağacı şamğı 33a/1
a. yemişi 45a/1
- arn:** <Ar. Menevşe; (*Viola tricolor*). Krş. benefsec.
a. 37a/13
[1]
- arpa:** Buğdaygillerden bir bitki; (*Hordeum vulgare*) ve bu bitkinin ekme ve bira yapımında kullanılan, hayvanlara yem olarak verilen taneleri. Krş. ħandūrūs, şarīr-i rūmī.
a. 14a/5, 19a/8, 21b/3, 29b/19, 30a/6, 32b/4, 44b/3, 46b/2, 48a/21, 49b/4 [10]
a. aralarında 21b/3
a. şuyı 14a/5, 44b/3, 46b/2, 48a/21, 49b/4 [5]
ķabı şoyulmuş a. 29b/19
a. + dan 2b/12, 8b/7, 48b/7 [3]
[13]

‘arşaf: <Far. Yer çamı, haraptutan; (*Ajuga chamaepitys*). Krş. kemākīṭūs.

‘a. 36b/11

[1]

art-: Artmak.

a.-arken 10b/10, 24b/6, 26a/4 [3]

[3]

artuḳ: Fazla, artmış.

a. 61a/2

[1]

‘arṭab: <Ar. Demirdikeni; (*Tribulus terrestris*). Krş. demür dikeni.

‘a. 36a/2

[1]

‘arṭenīšā: <Ar. Domuzağırşığı denilen diş ağrularına iyi gelen bir kök, çöven, kundüs. Krş. toņuz topalağı, buḥūr-ı meryem.

‘a. 6b/14, 36a/5 [2]

[2]

aşl-ı ‘a. 6b/14

artuḡünüyā: <Gr. Develik otunun dibi. Krş. develik dibi, zirāvend-i ṭavīl.

a. 3b/13

[1]

aru: Bkz. arı.

a. 32b/1

a. kıovanından 32b/1

a.+sı 1b/3, 5a/7 [2]

[3]

bal a.+sı 1b/3, 5a/7 [2]

‘arūs: <Ar. 1. Kükürt. 2. Gelin.

‘a.+ı 36b/1, 36b/17, 47a/12 [3]

[3]

‘a.+ı bā-perde “Kanbil otu, kakü nec.

Krş. ḳanbīl otı, kākü nec.” 36b/17

‘a.+ı perde “Bir çeşit kırmızı gül.”

36b/1, 47a/12 [2]

‘arūsek: <Ar. 1.Kuduz böceğine benzeyen bir böcek, yıldız böceği, ateş böceği. Krş. ḳuduz böceği. 2. Kırmızı it üzümü. Krş. it üzümünüḡ kırmüzīsi.

‘a. 35b/4, 37a/7 [2]

[2]

‘arūsī: <Ar. Diken.

‘a. 36b/1

[1]

arż: <Ar. Billūra benzeyen bir taş.

a.+dur 34b/7

[1]

‘asālinc: <Ar. Asma yaprağı, üzüm ağacı; (*Vitis*).

‘a. 37a/14

[1]

asārün: <Gr. Kedi otu, asaron, çetük otu; (*Asarum europaeum*). Krş. çetük otı.

a. 2a/18, 39b/4 [2]

[2]

‘asb: <Ar. Tilki üzümü, it üzümü; (*Solanum nigrum*).

Krş. ‘ınebū’s-ša‘leb.

‘a. 35b/9

[1]

asbūr: <Ar. Aspir denilen, çiçekleri safran yerine boyar madde olarak kullanılan bir bitki, yalancı safran, haspir, kurtum; (*Carthamus tinctorius*). Bkz. ‘aşfūr. Krş. ḥasek-i dāne.

a. 20a/7

[1]

a. çiçeği 20a/7

‘asel: <Ar. Bal.

‘a. 4b/13, 6a/18, 50b/10 [3]

şarāb-ı ‘a. 4b/13

a.+ı 35b/4, 35b/21, 36b/9 [3]

[6]

‘a.+ı anḳardiyā “Beladır balı.” 36b/9

‘a.+ı lebenī “Kara günlük yağı.” 35b/4

‘a.+ı līnā “Kara günlük.” 35b/21

‘aselī: <Ar. 1.Sabır denilen ağacın meyvesi. 2. Bir tür boya adı.

‘a. 6a/18, 26b/7, 37a/20 [3]

[3]

duhn-ı ‘a. “Dallarından bal damlayan

bir ağaç. Krş. ūrmālī.” 6a/18

zerdek-i ‘a. “Terbiye edilmiş havuç. Krş.

hevic perverdesi” 26b/7

‘aselü’l-mühlik: <Ar. Meyan balı, öldürücü bir bal.

Krş. puyan balı.

‘a. 35a/20

[1]

‘aselü’r-raṭb: <Ar. Hurma pekmezi. Krş. ḥurmā

bekmezi.

‘a. 37b/5

[1]

asfelīṭin: <Gr. Üç yapraklı tırfıl otu; (*Medicago sativa*). Krş. dılfil otı.

a. 3a/17

[1]

asḳaliyūs: <Gr. Kokar sedef; (*Ailanthus glandulosa*).

Krş. ḳoḳar şedef, sezāb.

a. 7a/14

[1]

‘aslec: <Ar. Domuzağırşığı. Krş. toņuz ağırşığı, buḥūr-ı meryem.

‘a. 37a/13

[1]

asrāğālīs: <Gr. Tavşancılırtınağı denilen bitki. Krş.

ṭavşancıl toynağı.

a. 3b/16

[1]

asrīṭūs: <Gr. Genellikle panzehir niteliğinde olan bir tür macun. Krş. tiryāk-ı erba‘a.

- a. 4b/14
[1]
- ‘aşā:** < Ar. Keler, kertenkele. Krş. keler.
‘a. 36a/8
[1]
- aşābi‘:** < Ar. Parmaklar.
a. + i 2a/4, 5b/16 [2]
[2]
a. + i fir‘avn “Mekke Denizi’nden çıkarılan, parmak şeklinde bir taş.”
5b/16
a. + i hürmüs “Sorincan çiçeği. Krş.
sūrincān.” 2a/4
- aşābi‘ü’l-ğitrār:** < Ar. Beyaz ve siyah iki türü bulunan bir cins üzüm.
a. 4b/11
[1]
- aşābi‘ü’l-fityān:** < Ar. Karanfil yarpuzu. Krş. efrenc-i müşk, karanful yarpuzu.
a. 5a/5, 5b/15 [2]
[2]
- aşābi‘ü’ş-şufr:** < Ar. Meryemeli otunun kökü. Krş. meryem eli.
a. 3b/17
[1]
- ‘aşāfir:** < Ar. Serçe kuşu.
‘a. 30a/6, 36a/12 [2]
sümbül-i ‘a. “Hindistan’da bulunan bir sümbül, kırmızı reyhan. Krş. sümbül-i sūrī, sümbül-i hūşe.” 30a/6
‘a. + i 36a/7
[3]
‘a. + i rümī “Rum sümbülü, alaman sümbülü, sultan sümbülü. Krş. sümbül-i rümī.” 36a/7
- ‘aşb:** < Ar. Sarmaşık; (*Hedera helix*). Krş. ‘ırku’l-kāfūr.
‘a. 35b/11
[1]
- ‘aşbe:** < Ar. Sultanî fesleğen. Krş. feslegen.
‘a. 36b/21
[1]
- ‘aşe’r-rā‘ī:** < Ar. Çübāndikeni denilen, dişisi ve erkeği bulunan bir bitki; (*Centaurea urvillei*). Krş. cübān dikenini.
‘a. 36a/12
[1]
- aşfar:** < Ar. Sarı.
a. 12b/18, 35a/6, 49b/16 [3]
mürd-ı a. 49b/16
türbūd-i a. 12b/18
tıyn-ı a. 35a/6
a. + i 20b/13
[4]
- a. + i kābilī 20b/13
- ‘aşfer:** < Ar. Sarı nesrin gülü. Krş. şaru nesrīn gülü.
‘a. 37a/17
[1]
- ‘aşfere:** < Ar. Bkz. ‘aşfer.
‘a. 36b/11
[1]
- ‘aşfur:** < Ar. Bkz. ‘aşfür.
‘a. 8b/20, 22a/6, 51b/17 [3]
‘a. + i 36b/10
[4]
‘a. + i berrī 36b/10
- ‘aşfür:** < Ar. Aspir denilen, çiçekleri safran yerine boyar madde olarak kullanılan bir bitki, yalancı safran, haspir, kurtum; (*Carthamus tinctorius*). Krş. ahrīş, behremān, ħarī‘, merīk, merīn.
‘a. 5a/7, 6b/9, 11a/3, 19a/17, 21a/2, 24a/2, 29a/5, 34b/14, 40b/7, 40b/12, 43b/19, 43b/21, 44a/13, 44a/16, 45a/15, 48a/14, 49a/2, 51a/9 [18]
‘a. çiçeği 11a/3, 24a/2, 44a/13, 44a/16, 45a/15 [5]
‘a. toħmı 5a/7, 19a/17, 29a/5, 40b/7, 40b/12, 43b/19, 43b/21, 48a/14 [8]
berrī ‘a. toħmı 34b/14
‘a. + a 9b/8
[19]
- aşhā:** “zeyt-i aşhā” Ham zeytinden yapılan yağ. Krş. zeyt-i tufāk.
a. 26a/19
[1]
zeyt-i a. 26a/19
- ‘aşī:** < Ar. “‘aşī-i hürmüs” Akça otu; (*Mercurialis annua*), sultan otu; (*Sambucus nigra*). Krş. akça otu, sulṭān otu.
‘a. + i 36b/16
[1]
‘a. + i hürmüs 36b/16
- ‘aşīfre:** < Ar. Bkz. ‘aşfer.
‘a. 36b/19
[1]
- ‘aşīr:** < Ar. Şırasını ve yağını almak için sıkılan üzüm, üzüm şırası. Krş. üzüm şırası.
‘a. 35b/1
[1]
- ‘aşīrū’l-mend:** < Ar. Meyan balı. Krş. puyan balı.
‘a. 36b/7
[1]
- aşl:** < Ar. Kök, asıl, menşe; tür, cins. Krş. kök.
a. + i 6b/14, 7a/17, 7a/17 [3]
[3]
a. + i ‘arṭenīšā 6b/14
a. + i yebrū‘ 7a/17
a. + i yebrūħ 7a/17

- aşla**: <Ar. Dazlak, başın ön tarafındaki saçları dökülen kişi.
a. 55b/13
[1]
- aşlā**: <Ar. Asla, hiçbir şekilde.
a. 35a/7
[1]
- aşlü'l-müşk**: <Ar. Meyan kökü. Krş. puyan dibi.
a. 5b/17
[1]
- aşlü's-sūs**: <Ar. Meyan kökü. Krş. puyan köki.
a. 3a/13
[1]
- ‘aşraf**: <Ar. Hatem çiçeği; (*Althaea officinalis*). Krş. hatem çiçeği.
‘a. 36b/12
[1]
- aşşab**: <Ar. Gebre otu; (*Capparis spinosa*). Krş. kebere.
a. 7a/12
[1]
- aştafi**: <Gr. Kara günlük zamkı. Krş. çara günlük.
a. 2a/19
[1]
- ‘aşlağ**: <Ar. Ekşi yoğurt.
‘a. 36a/16
[1]
- aş**: Aş, yemek.
a. 25a/19, 28b/14, 37a/2, 48b/7, 52a/3, 52b/2, 52b/6, 53b/8 [8]
bir a. adıdur 48b/7
eriklü a.52a/3,52b/2[2]
sirkelü a. 28b/14
sirkelü a. şuyı 53b/8
üzümlü a. 52b/6
a. + a 11a/7,15a/6,52a/8 [3]
üzümlü a. + a 15a/6, 52a/8 [2]
a. + dur 2b/12, 8b/8, 12b/13 [3]
hîre dedükleri a. + dur 12b/13
a. +1 4a/10, 9a/10, 14a/4, 27b/11, 36b/20, 42b/15, 43a/9, 47a/13, 47a/14 [9]
bulamac a. +1 27b/11, 43a/9, 47a/14 [3]
erişte a. +1 4a/10
oğlan a. +1 9a/10
oğlan a. +1 dërler bir ağac şamğıdur 14a/4, 42b/15 [2]
tarhün a. +1 36b/20
tutmac a. +1 47a/13
a. + ina 2a/12, 2a/19, 26b/18, 47a/20 [4]
[27]
erişte a. + ina 2a/12, 26b/18 [2]
tutmac a. + ina 47a/20
un a. + ina 2a/19
- aşag**: Diz kapağı, ön dizde bulunan kemik.
a. +1 55b/6
[1]
kişinüj a. +1 55b/6
- aşaga**: Aşağı, alt.
a. 56a/10, 60b/7 [2]
a. tuğağı yarılmağ 56a/10
a. + dan 56a/13
[3]
- ‘aşaka**: <Ar. Sarmaşık otu, hemil, etrafında olan ağaçlara ve bitkilere sarılan bir tür sarmaşık. Krş. sarmaşuk.
‘a. 37a/15
[1]
- ‘aşab**: <Ar. 1. Taze otlar. 2. Ot toplayan kişi. Krş. et-takāt.
‘a. 7a/6
[1]
- ‘aşbe**: <Ar. “‘aşbe-i mağribī” Krş. şāparīne.
‘a. + i 35b/9
[1]
‘a. + i mağribī 35b/9
- aşğara**: <Ar. Porsuk hayvanı Bkz. aşğāra.
a. 4a/5
[1]
- aşğardiyün**: <Gr. Bkz. uskürdiyün.
a. 2b/3
[1]
- aşğāra**: <Ar. Porsuk hayvanı. Krş. porsuk.
a. 4a/5
[1]
- aşğūra**: <Ar. Porsuk hayvanı Bkz. aşğāra.
a. 4a/6
[1]
- aşhīşā**: <? Sakızdikenini denilen bir ot. Krş. şakız dikenini.
a. 3b/17
[1]
- aşı**: 1. Renkli badana toprağı. 2. Bir ağacın dalı veya gövdesi üzerine, aynı familyanın daha iyi bir türünden alınan dal, göz, tomurcuk vb. parçaları kaynaştırma işi. Bkz. aşu. Krş. türāb-ı hirmenī.
a. 12b/10
[1]
a. dedükleri toprağdur 12b/10
- aşığ**: 1. Çift tırnaklı hayvanların ön dizlerinde bulunan bir eklem kemiğı. 2. İnsanın ayak bileğindeki çıkıntılı kemik, aşık kemiğı.
a. +1 44b/12
[1]
öküz a. +1 44b/12
- aşiyān**: <Far. Kuş yuvası.
a. +1 44a/14
[1]
gil-i a. +1 piristü 44a/14

aşk: < Ar. Turşu. Krş. türşî.

a. 12b/21

[1]

‘aşk: < Ar. Çok ziyâde sevgi, şiddetli muhabbet, sevdâ.

‘a. + dan 60b/9

[1]

‘aşr: < Ar. Yemen’de bulunan Hindistan’da “âk” olarak bilinen sütleğengillerden, “tıgala” da denilen ve zamkı öldürücü olan bir ağaç. Krş. tīgāl, ‘aşreken.

‘a. 13a/17, 30a/1, 36a/9, 37a/16 [4]

[4]

‘a. dèrler bir ağac şamğıdır 13a/17, 30a/1 [2]

‘aşrak: < Ar. Mersin tohumu, pırasa tohumu.

‘a. 36a/10

[1]

‘aşreken: < Ar. Bkz. ‘aşr.

‘a. 36a/9

[1]

‘aşrî: < Ar. Bkz. ‘aşr.

‘a. 13b/19

[1]

semere-i ‘a. “Tıgala yemişi. Krş. ‘aşr.” 13b/19

aşu: Bkz. aşı.

a. 46b/11, 49a/11 [2]

[2]

a. dèdükleri çamurdur 49a/11

aşurı: Aşırı.

a. 57a/1, 57b/14, 59a/1 [3]

[3]

gün a. sıtma 57a/1

at: At.

a. 3b/20, 4b/2, 9b/9, 17a/7, 21b/2, 21a/9, 24b/7, 34a/12, 40a/11, 51b/21, 54b/11, 54b/14 [12]

[12]

a. dili 4b/2

a. kesdânesine “At kestanesi, geniş yapraklı, çiçekleri kokulu bir ağaç, Hint kestanesi; (*Aesculus hippocastanum*).

Krş. bellūtü’l-melik, kuştul. “9b/9, 40a/11 [2]

a. kıyruğı 3b/20

a. otı 17a/7, 21b/2, 21a/9, 24b/7, 34a/12 [5]

a. sineği “At sineği. Krş. nu’ra, yamhüt, yahmür.” 51b/21, 54b/11, 54b/14 [3]

at-: Atmak.

a.-ar 33b/10

[1]

atmaca: Kartalgillerden bir kuş türü; (*Acipiter nesus*).

Krş. zenc.

a. 25b/6

[1]

a. kuşu 25b/6

ağa: Ada.

a. 3a/6, 7a/17, 7a/18, 7b/4, 7b/13, 7b/14, 9b/6, 10a/1, 11b/14, 50a/18 [10]

a. şoğanı “Adasoğanı; (*Urginea maritima*).” 7a/17, 7b/4, 7b/14, 9b/6, 10a/1 [5]

a. şoğanına 3a/6, 7b/13 [2]

bişmiş a. şoğanı 7a/18, 11b/14, 50a/18 [3]

a. + da 51b/10

a. + dan 12a/11

a. + sından 47a/19

[13]

İLÜMIYE a. + sından 47a/19

‘atâ: < Ar. Ekşi yoğurt. Krş. ekşi yoğurd.

‘a. 36b/18

[1]

aḡbāü’l-kelb: < Ar. Yemişinden ökse düzülen bir bitki, köpekmemesi.

a. 2a/12

[1]

‘aḡbe: < Ar. Helâk olmak, mahvolmak, yıkım.

‘a. 60b/10

[1]

‘aḡfel: < Ar. Sultanî söğütün çiçeği.

‘a. 37a/1

[1]

‘aḡḡfel: < Ar. Bkz. ‘aḡfel.

‘a. 37a/1

[1]

aḡḡ: < Far. Hint fındığı. Krş. bunduḡ-ı hindî, ḡḡfal.

a. 4b/12

[1]

‘aḡḡar: < Ar. 1. Rum sümbülü. Krş. sünbül-i rümî. 2.

Tunç, bakır. Krş. tuc, baḡır.

‘a. 36b/6

[1]

avafalanlık: Kalp sıkışması, çarpıntı, hafakan basmak. Krş. ümmü’ş-şıbyân.

a. 55a/7

[1]

a. tutmaḡ 55a/7

avāḡfinūs: < Gr. Yeşil ve boz renkte çiçekleri olan bir karış uzunluḡunda bir ot.

a. 4a/20

[1]

‘avc: < Ar. Bkz. ‘avz.

‘a. 37b/5

[1]

avḡara: <? Temriye hastalığı. Krş. temregü.

a. 55b/14

- [1]
‘avīse: <Ar. Yün ve ibrişim yıkamakta kullanılan mantar cinsinden bir bitki.
 ‘a. 36a/18
 [1]
- ‘avīşe:** <Ar. Tarhana aşu yapılan bitki. Krş. terhān.
 ‘a. 37a/2
 [1]
- avla-:** Avlamak.
 a.-rlar 11a/2, 51a/4 [2]
 [2]
- avlan-:** Avlanmak.
 a.-ur 27b/13
 [1]
- ‘avmer:** <Ar. Karpuz. Krş. karpüz.
 ‘a. 37a/2
 [1]
- ‘avrat:** <Ar. Kadın.
 ‘a. 8a/3, 55a/8, 55b/18, 58a/21 [4]
 ‘a. + lar 46a/19, 56b/6, 60a/19 [3]
 ‘a. + larda 58b/10
 ‘a. + laruñ 60b/10, 62a/16 [2]
 [10]
 ‘a. + laruñ bevlerinden 62a/16
- ‘avsec:** <Ar. Sincan dikenini, musa ağacı; meyvesine üzmezlik ve sakız özü de denir. Krş. sincan dikenini.
 ‘a. 36a/21
 [1]
- avug-:** Kırmak, ezmek.
 a.-ub 56a/10
 [1]
- ‘avz:** <Ar. Egir otu, kasıkotu, azakeğeri, hazambel, yel otu, eğil; (*Acorus calamus*). Krş. egir.
 ‘a. 37b/5
 [1]
- ay:** Ay.
 a. 6b/7, 10b/10, 10b/10, 17a/11, 24b/6, 24b/6, 26a/4, 50b/10 [8]
 [8]
 a. balıdur 50b/10
 a. köbügi 17a/11
 a. taşı “Ay taşı, ay köpüğü; geceleri ay ışığında bulunduğu söylenen bir çeşit taş.” 6b/7, 10b/10, 24b/6 [3]
- aya:** Aya; elin parmak dipleriyle bilek arasındaki iç bölümü, avuç içi.
 a. + sı 45a/13
 [1]
 sırtlan a. + sı 45a/13
- ayağ(k):** Bkz. ayak.
 a. +ı 3b/6, 8b/4, 23b/16, 23b/18, 25a/11, 25b/6, 29b/2, 29b/3, 46a/12, 47a/6, 62a/1 [11]
 [11]
 çekirge a. +ı 25a/11, 29b/3 [2]
- çekirge a. +ı 25b/6, 29b/2 [2]
 gögercin a. +ı 46a/12
 karga a. +ı 8b/4, 23b/16, 23b/18 [3]
 kuzgun a. +ı 3b/6
 tavşan a. +ı dەرler bir otdur 47a/6
- ayaşlu:** Ayaklı.
 a. 54a/16
 [1]
 yedi a. 54a/16
- ayaş:** Ayak.
 a. 42b/10, 57a/17, 58a/13, 59b/15, 62a/20 [5]
 [5]
 a. ağrısı 58a/13
 a. ağrısıyla 62a/20
 a. büzülmek 57a/17
 a. taşına “Kirini gidermek için yıkanırken ayağa sürülen çopur taş. Krş. kaysiyür.”
 42b/10
- a’yā:** <Ar. Tedavisi mümkün olmayan hastalık, çaresiz hastalık. Krş. oñulmaz maraz.
 a. 55b/6
 [1]
- ayāric:** <Gr. İlaç olarak kullanılan bir grup macuna verilen genel ad. Krş. devāü’l-hey’
 a. 2b/4, 9b/3 [2]
 [2]
 terkīb olan a. 9b/3
- ayārū’z-zaṭābitī:** <Ar. Yaprakları pelit yaprağına benzeyen, budakları bir karış uzunluğunda olan bir ot.
 a. 4b/5
 [1]
- ayda’:** <Ar. Bakam ağacı zamkı. Krş. muḳām şamğı.
 a. 6a/20
 [1]
- aygır:** Aygır, damızlık erkek at.
 a. 40a/11
 [1]
 a. siki 40a/11
- ayid:** Bkz. ayıt.
 a. 9a/3, 9b/9 [2]
 [2]
 a. toḥmı 9a/3, 9b/9 [2]
- ayıl-:** Ayılmak, baygınlık halinin geçmesi.
 a.-ana 37b/1
 [1]
- ayıt:** Ayıt, küçük ince yapraklı, kokulu, mor mavi çiçekli, düzgün dallarından sepet örülen halk indinde kutsal sayılan bir ağaç, hayıt, beşparmak otu; (*Vitex agnus castus*). Krş. benc-i engüşt, eşlak, secere-i ibrāhim, seng-i sebūye, sersād, sisebān, şeceretü’l-filīfile, zū-yı ḥamse-i evrāk, ḥamr-ı evrākī.
 a. 3a/5, 8a/13, 12b/14, 16b/15, 17b/4,

- 20a/10,23a/15, 27b/6, 27b/16, 28a/4, 28a/5, 28a/20,28b/18, 29a/1, 31b/16, 34a/10,36a/8, 38b/6, 38b/16, 39b/17, 40a/4, 45a/5, 47b/15 [23]
[23]
a. ağacı 8a/13, 20a/10, 23a/15, 27b/16, 28a/4, 28a/5, 29a/1, 31b/16 [8]
a. ağacına 3a/5
a. tohumu 16b/15, 17b/4, 28a/20, 28b/18, 38b/6, 38b/16, 39b/17 [7]
a. tohumuna 12b/14,27b/6,34a/10,36a/8 [4]
a. yaprağı 45a/5
a. yaprağına 40a/4, 47b/15 [2]
- ‘ayn:** <Ar. 1.Göz. 2. Ayın harfi.
‘a. 36a/17, 46a/17, 55b/4, 58b/8, 59a/2, 60a/20, 62b/19 [7]
dems-i ‘a. 58b/8
intişâr-ı ‘a. 55b/4
kelef-i ‘a. 46a/17
ramaş-ı ‘a. 59a/2
verd-i ‘a. “Göze inen beyaz perde. Krş. göze ak düşmek.” 62b/19
zamm-ı ‘a. 36a/17
zıfre-i ‘a. 60a/20
‘a.+ı 36b/19
[8]
‘a.+ı â‘lâ “Sığır papatyası, sığırgözü, mastı çiçeği, arnika; (*Arnica montana*). Krş. sığır gözi” 36b/19
- ‘aynı:** <Ar. Aynı.
‘a. 18b/11
[1]
- ‘aynü’d-dîk:** <Ar. Horozgözü; (*Seseli tortuosum*). Krş. hürüs gözi, sâsâliyûs.
‘a. 36a/19, 37a/2 [2]
[2]
- ‘aynü’d-derle:** <Ar. Hindistan’da bulunan nohut büyüklüğünde kırmızı tane, tohum.
‘a. 37b/2
[1]
- ‘aynü’l-bakar:** <Ar. 1. İri taneli siyah bir üzüm. 2. İri papatya çiçeği, sığır papatyası, sığırgözü, mastı çiçeği, arnika; (*Arnica montana*). Krş. sığır gözi.
‘a. 35b/2, 37b/1 [2]
[2]
- ‘aynü’l-cerâd:** <Ar. Isırgan tohumu. Krş. ışırgan tohumu.
‘a. 36b/4
[1]
- ‘aynü’l-ğâfeş:** <Ar. Kuzu pitrağı. Krş. kuzu butrağı.
‘a. 36a/20
[1]
- ‘aynü’l-hüdhüd:** <Ar. Mercanköşk çiçeği; (*Origanum majorana*), sıçankulağı; (*Anagallis*). Krş. şıcan kulağı, merzencüş.
‘a. 37b/3
[1]
- ‘aynü’l-hayât:** <Ar. Civa. Krş. jîve.
‘a. 36a/3
[1]
- ‘aynü’s-serâîin:** <Ar. Ayıt tohumu. Krş. ayıt tohumu.
‘a. 36a/8
[1]
- ayr:** <Ar. Alageyik, yaban geyiği, yabani sığır, sığın tekesi. Krş. sığın tekesi.
a. 4b/7
[1]
- ayran:** Ayran, yoğurdun sulandırılıp çalkalanmasıyla yapılan içecek. Krş. maḥîz.
a.+a 49a/1, 51a/4 [2]
a.+ı 24a/11
[3]
- ayru:** Ayırı.
a. 57a/2
[1]
- ayruğ(k):** Bkz. ayruğ.
a.+ı 2a/5, 9b/21, 11b/11,12a/1,12a/7, 19a/21, 26b/15, 28a/8, 34a/6, 34a/11, 43a/6, 44b/1, 44b/2, 44b/17, 52a/10 [15]
[15]
mekke a.+ı 2a/5, 9b/21, 11b/11, 12a/1, 12a/7, 19a/21, 26b/15, 28a/8, 34a/6, 34a/11, 43a/6, 44b/1, 44b/2, 44b/17, 52a/10 [15]
- ayruk:** Ayrık otu, buğdaygillerden, kökü hekimlikte idrar söktürücü olarak kullanılan yabani bir bitki; (*Cynodon dactylon*). Krş. bîd-giyâ, ca‘detü’l-ķınâ, ferîz, ğarar, şîl, necîl, necm, necme.
a. 9b/15, 13b/11, 13b/16, 15a/9, 37b/11, 38b/13, 51b/8, 52a/13 [8]
[8]
a. otu 13b/11, 13b/16, 15a/9, 37b/11, 38b/13, 52a/13 [6]
- ‘ayser:** <Ar. Dikensiz kiraz ağacı. Krş. dikensiz nıbka ağacı.
‘a. 36a/17
[1]
- ‘aysâm:** <Ar. Çınar ağacı, çınar kozalağı. Krş. çenâr ağacı.
‘a. 37b/3
[1]
- ayu:** Ayı.
a. 3b/15, 15b/20, 19a/15, 20a/3, 22b/2, 36a/13, 36b/3, 36b/14, 37b/21, 38a/17 ,44a/21, 44a/21, 45a/3, 45a/11, 49b/20, 50a/17, 52b/20, 53b/2, 53b/5 [19]
[19]
a. dedükleri cânver 20a/3

- a. eli "Ayıeli, ayıpençesi de denilen çiçekleri kurutulmuş çaylara koku vermesi için katılan, çok yıllık, dikenli ve otsu bir bitki; (*Acanthus hirsutus*). Krş. hazanbel, muryāfīn, keffü'd-dübbe." 19a/15, 50a/17 [2]
- a. eli dârler bir otuñ kökidür 44a/21
- a. güli "Ayı güli, bir şakayık türü; (*Peconia corollina*). Krş. kehyānā, fāvaniyā, 'ūdu'ş-şalīb." 36b/3, 38a/17, 45a/11 [3]
- a. güli dibi 45a/3
- a. güli köki 53b/2
- a. gülünüñ dibi 15b/20, 49b/20, 52b/20 [3]
- a. kulağı "Ayıkulağı denilen bir bitki, çalba, karağan; (*Phlomis grandiflora*). Krş. üstüatnīnūs, veşleḡ." 3b/15, 53b/5 [2]
- a. pençesi 44a/21
- a. üzüm 36b/14
- a. üzümü "Ayı üzümü, kurt üzümü, çay üzümü, fundagillerden ahlata ağacı ya da murdar ağaç olarak bilinen kırmızı, küçük taneli yemişler veren, tüylü bir bitki; (*Arbutus uva ursi*). Krş. kırd üzümü, 'ābes, ğubāriye, 'mebü'd-dübb." 36a/13, 37b/21 [2]
- 'ayūrā:** <Ar. Alıç yemişi. Krş. alūc yemişi.
'a. 35b/21
[1]
- ayva:** Ayva; (*Cydonia vulgaris*). Krş. sefercel, bihī, ber, ābī, niyā mīlā, kūd.
- a. 4a/4, 5a/3, 5b/4, 6a/8, 6a/9, 7b/5, 7b/6, 7b/10, 8a/8, 9b/16, 10a/12, 11a/5, 11a/11, 11b/8, 18a/20, 27a/7, 29a/13, 31a/6, 31b/7, 32b/10, 33a/15, 36b/7, 37a/9, 40b/19, 45b/13, 50b/4 [26]
- a. bekmezi 5a/3
- a. cekirdegi 11a/11
- a. şana "Ayvadana, ayvadene, civanperçemi, kovan çiçeği, ak yavşan, barsama otu; (*Achillea*). Krş. kıvan çiçeği, erṡāmāsyā, emrūsiyā, emārītan, bārengbüya, büyānek, berencīf, büy-i māderān, buḡürü'l-berāber, ḡabaqu'r-rā'ī, ser'at, şuvīlā, şevāş, şevāmer, kıayşūm, gül-i ḡüsrev, miskü'l-cinn." 4a/4, 5b/4, 6a/8, 6a/9, 7b/5, 7b/6, 9b/16, 10a/12, 11b/8, 29a/13, 31a/6, 31b/7, 32b/10, 33a/15, 36b/7, 37a/9, 40b/19, 45b/13, 50b/4 [19]
- a. şana otu 18a/20
- a. şanaya 7b/10
- a. + sı 30b/19
hindūstān a. + sı 30b/19
- a. + ya 3a/8, 40b/15, 51b/13 [3]
- [30]
- 'ayye:** <Ar. Baş dönmesi. Krş. baş çeğzinmek.
'a. 60b/13
[1]
- 'ayzān:** <Ar. Bkz. 'ayūrā.
'a. 35b/21
[1]
- ayzā:** <? Şiraz'da yetişen tıbbi bir bitki.
a. 5a/9
[1]
- az-:** Azmak, bitkinin aşırı büyümesi.
a.-an 31b/3
[1]
buğdaydan a.-an delüce 31b/3
- azacuk:** Çok az. Bkz. azcuk.
a. 34a/17
[1]
- azādıraḡt:** <Far. Tespih ağacının yemişi.
a. 3b/14
[1]
- azcuk:** Azıcık, çok az.
a. 15b/5
[1]
- azdū:** <? Zamk. Krş. şamğ.
a. 6b/18
a. + y1 6b/21
[2]
a. + y1 ḡulv 6b/21
- azīrā:** "ebrā-y1 azīrā" Her yaprağında çiçeği olan bir sarmaşık türü.
a. 4b/6
[1]
ebrā-y1 a. 4b/6
- 'azīzū'ş-şa'ter:** <Ar. Kantaron otunun küçüğü. Krş. kıantariyūn.
'a. 37a/12
[1]
- azrak:** "muḡl-ı azrak" Muḡl zamkının bir çeşiti. Krş. ğūr.
a. 45a/6
[1]
muḡl-ı a. 45a/6
- azvay:** Sarısabır denilen acı bir bitki; (*Aloe vera*) Krş. şabr.
a. 33a/17, 33b/7 [2]
[2]
- 'azāb:** <Ar. Seylan kökü. Krş. sergüle dibi.
'a. 35a/19
[1]
- 'azābe:** <Ar. Keler. Krş. keler.
'a. 36a/9, 37a/7 [2]
[2]
- 'azāh:** <Ar. Dikenli ağaçlar.

- ‘a. 37a/17
[1]
- ‘azāl:** <Ar. Güç, zahmet, zorluk. Krş. güc ve zahmet.
‘a. 60b/10
[1]
- ‘azāme:** <Ar. Kuşekmeği otu. Krş. kuş etmegi.
‘a. 36a/21
[1]
- azrāsü’l-‘acüz:** Ar. Demirdikeni. Krş. demür dikeni.
a. 4b/19
[1]
- azrāsü’l-kelb:** <Ar. Kaya eğreltisi. Krş. besfāyic.
a. 2b/8
[1]
- azfārü’l-‘tīb:** <Ar. Şeytantırnağı, çan çiçeğigilerden, genellikle dağlarda yetişen bir çeşit bitki; (*Phyteuma*). Krş. iblīs tırnağı.
a. 3b/18, 5a/16 [2]
[2]
- ‘azīmü’l-kesān:** <Ar. Dilin aşırı şişmesi hastalığı.
‘a. 60b/6
[1]
- ‘azm:** <Ar. Kemik. Krş. kemük.
‘a. 36a/4
[1]
- ‘azbe:** <Ar. İlgin ağacının yemişi. Krş. ılgun yemişi.
‘a. 35b/1
[1]
- azergün:** <Far. Ayçiçeği, şakayık cinsinden ortası siyah, kenarları çok kırmızı bir çiçek, domuztopalağı, yabancı şakayık; (*Paeonia*). Bkz. azeryün.
a. 3a/20
[1]
- azeryün:** <Far. Ayçiçeği, şakayık cinsinden ortası siyah, kenarları çok kırmızı bir çiçek, domuztopalağı, yabancı şakayık; (*Paeonia*). Krş. toñuz topalığı, berri şakāyık.
a. 3a/20, 3b/11 [2]
[2]
- Ā**
- āb:** <Far. Su.
ā. +1 2b/13, 55b/1, 55b/20, 56a/1, 56a/3, 56a/6, 61a/3, 61b/1, 62b/4, 62b/5 [10]
[10]
ā. +1 āhen 2b/13
ā. +1 çeşm 61a/3
ā. +1 der-şikem üftāden “Karında su toplanması. Krş. istiskā.” 55b/1
ā. +1 ez dehān-ı āmeden “Ağızdan su akmak.” 56a/3
ā. +1 pešt “Cinsel isteksizlik. Krş. gerşe.” 61b/1
- ā. +1 reften-i çeşm “Gözden sürekli yaş akması.” 55b/20, 56a/1 [2]
ā. +1 tahten “İdrara çıkamama hastalığı.” 56a/6
nüzü-1 ā. +1 sifīd be-çeşm 62b/4
nüzü-1 ā. +1 siyāh be-çeşm 62b/5
- ‘ābes:** <Ar. Kurt üzümü, ayı üzümü; (*Arbutus uva ursi*). Krş. ayu üzümü, kırd üzümü.
‘a. 36b/13
[1]
- ābgīne:** <Far. Sırça, cam. Krş. sırça.
ā. 45a/18
[1]
kef-i ā. 45a/18
- ābile:** <Far. Sivilce, küçük çiban, su kabarcığı. Krş. kabarcuk, çiçek.
ā. 55a/6
ā. +i 55a/14
[2]
ā. +i çeşm 55a/14
- ābist:** <Far. Portakal, turunçgiller; (*Citrus aurantium amara*) Krş. tūrunc ici.
ā. 5a/18
[1]
- ābī:** <Far. Ayva; (*Cydonia vulgaris*). Krş. ayva.
ā. 3a/8, 49a/8, 50a/8 [3]
[3]
murg-ı ā. 49a/8
mūmiyā-yı ā. 50a/8
- ābī-mālik:** <Far. “şecere-i ābī-mālik” Şam’da kökü sabun yerine kullanılan bir ağaç.
ā. 32a/14
[1]
şecere-i ā. 32a/14
- ābkāme:** <Far. 1.Arpadan yapılan bir aş. 2.Yoğurt, süt, ekmek kurusu, üzerlik tohumu ve sirkeyle yapılan bir aş.
ā. 2b/12, 46b/8 [2]
[2]
- āblūc:** <Far. Nöbet şekeri, halk arasında ilaç olarak kullanılan billurlaşmış şeker. Krş. nebāt şekeri.
ā. 7a/9
[1]
- ābul:** <? Kakula otu, hil otu; (*Elettaria cardomomum*). Krş. kākūle.
ā. 5a/15
[1]
- āb-gün:** <Far. Nişasta. Krş. nişeste.
ā. 3a/3, 6b/21 [2]
[2]
- āçār:** <Far. Turşu. Krş. türşī.
ā. 3b/1
[1]
- āçārhā:** <Far. Yantak dikeni. Krş. yandağ dikeni.

- ā. 3b/1
[1]
- ādem:** <Ar. İnsan, adam.
ā. 37a/18, 44b/20 [2]
[2]
keff-i ā. “Adameli denilen bir ot. Krş. adam eli.” 44b/20
‘uqār-ı ā. “Yabani nar ağacının kökü.” 37a/18
- āfe:** <? Ebucehil karpuzu, acı kavun, eşek hıyarı, acı dülek; (*Citrullus colocynthis*). Krş. ebū cehīl karpuzu, każī.
ā. 2b/20
[1]
- āferīd:** <Gr. Tıpta kullanılan bir ağaç zamkı.
ā. 15b/18
[1]
cüft-i ā. “Salep otu” 15b/18
- āfet:** <Ar. Afet, korkutucu hastalık, felaket, musibet. Krş. zahmet, derd, maraž.
ā. 55b/5
[1]
- āfitāb:** <Far. Güneş.
ā. 45b/3
[1]
gül-i ā. 45b/3
- āf’ī:** <Ar. Engerek yılanı.
ā. 40a/2
[1]
kurş-ı ā. “Yılan otu. Krş. ilan otı.” 40a/2
- āfilūn:** <Far. Pire yavşanı, sarı yavşan otu; (*Artemisia*). Krş. pire yavşanı, şaru yavşan, şīḥ.
ā. 5b/18
[1]
- āfrenīsītun:** <Gr. Baş dönmesi, baş ağrısı. Krş. arkamāş.
ā. 55b/11
[1]
- āhek:** <Far. Kireç, kireç taşı. Krş. ḥerzemiye.
ā. 2b/14, 23b/12 [2]
[2]
rīm-i ā. “Demir boku. Krş. demür bokı.” 23b/12
- āhen:** <Far. Demir.
ā. 2b/13, 12a/14, 43b/21, 44b/12 [4]
[4]
āb-ı ā. 2b/13
keh-i ā. 43b/21
kūh-ı ā. 44b/12
tūbāl-ı ā. 12a/14
- āhenker:** <Far. “telef-i āhenker” Demir boku. Krş. demür bokı.
ā. 12a/14
- [1]
telef-i ā. 12a/14
- āhen-keş:** <Far. Bkz. āhen-rübā.
ā. 4b/8
[1]
- āhen-rübā:** <Far. Mıknatıs taşı, demirçeken. Krş. mıknāṭīs taşı.
ā. 3a/17, 29a/19 [2]
[2]
seng-i ā. 29a/19
- āher:** <Ar. Serçedili otu, serçe otu, kuş otu, cam otu, kuşmak, kuşulak; (*Stellaria media*). Krş. serçe dili.
ā. 3a/21, 5a/14, 13b/21 [3]
[3]
semeret-i dirāht-ı ā. 13b/21
- āherū’s-sena:** <Ar. Bkz. āher.
ā. 6b/16
[1]
- āhū:** <Far. Ceylan.
ā. 13b/10, 47b/9, 50b/16 [3]
[3]
ā. kulağı 47b/9, 50b/16 [2]
şemer-i ā. 13b/10
- āheş:** <Ar. Erguvan çiçeği; (*Cercis siliquastrum*). Krş. ergavān.
ā. 4a/11
[1]
- āhnāk:** <Ar. Boğaz ağrısı. Krş. boğaz ağrısı.
ā. 55b/20
[1]
- āḥve:** “ḥamse-i āḥve” Beş kardeş olarak bilnen bir grup şifalı bitki. (emlec, belīlec, helīlec, aşfar-ı kābilī, helīlec-i esved).
ā. 20b/13
[1]
ḥamse-i ā. 20b/13
- ākelū’n-nefsehu:** <Ar. Sütleğen otu ve bundan elde edilen tıbbī bir zamk; (*Euphorbia officinarum*). Krş. ferfiyūn.
ā. 6a/2
[1]
- ākile:** <Ar. “şecere-i ākile” Ardıç ağacının sütlü olan bir türü.
ā. 32a/13
[1]
şecere-i ā. 32a/13
- ‘ākırkarḥā:** <Ar. 1. Pire otu, nezle otu; (*Anacyclus pyrethrum*). 2. Şifalı bir öd türü. Krş. ‘ūdū’l-ḳahr.
‘ā. 35a/19
[1]
- ‘ākūl:** <Ar. Keçiboynuzu cinsinden gebre denilen bir dikenlik ve bu dikenlikten çıkarılan zamk, kovan dikenli. Krş. ḳovan dikenli.
‘ā. 37a/10

- [1]
ālavā: <Far. Sabır bitkisinin zamkı, acı bir zamk, azvay. Krş. şabr.
 ā. 4a/10
 [1]
- ā'lā:** <Ar. En yüksek, en büyük. ā. 36b/19
 [1]
 'ayn-ı ā. "Sığır papatyası, sığır gözü, mastı çiçeği, arnika; (*Arnica montana*)." 36b/19
- āle:** <? Kartal kuşu; (*Aquila*). Krş. kartal kuşu.
 ā. 2b/9
 [1]
- ālihī:** <Ar. Tanrısal.
 ā. 1b/1
 [1]
- ālū:** <Far. Erik, kayısı eriği, tüylü şeftali. Krş. erik.
 ā. 2a/19
 ā. + yı 6b/12, 6b/17 [2]
 [3]
 ā. + yı 'aḳīḳ "Dağ alıcı. Krş. tağ alıcı."
 6b/12
 ā. + yı gurde "Can eriği, sarı erik. Krş. şaru erik." 6b/17
- ālva:** <? Öd şırası. Krş. 'ūd perverdesi.
 ā. 6a/6
 [1]
- āmādis:** <Gr. Çörek otu; (*Nigella sativa*). Krş. es-sā, nahve-i hindī.
 ā. 6a/3
 [1]
- āmās:** <Far. İnsan vücudunda olan şişlik.
 ā. + ı 55a/8, 55a/10 [2]
 [2]
 ā. + ı ḳazīb 55a/10
 ā. + ı saḥt 55a/8
- āmāsīden:** <Far. Şişmek.
 ā. 55a/6
 ā. + i 55a/5, 55a/15 [2]
 [3]
 ā. + i gelū 55a/15
 ā. + i ḥāya 55a/5
- āmed:** <Far. Gelmek.
 ā. 56b/5, 57a/1, 57a/2, 57b/3 [4]
 [4]
 beynī ki her rūz ā. 57a/2
 beynī ki rūz ā. rūz nī-ā. 57a/1
 būy-ı gendāy bīnī ā. 56b/5
 ez-dīde-i bīrūn-ı ā. 57b/3
- āmeden:** <Far. Bkz. āmed.
 ā. 56a/3, 58a/3, 58a/4, 61a/2 [4]
 [4]
 āb-ı ez dehān-ı ā. 56a/3
 fūrūd-ı ā. 61a/2
- ḥūn-ı ā. ez bīnī 58a/3
 ḥūn-ı ez-meşāne ā. 58a/4
- āmeden-kām:** <Far. Damak şişi.
 ā. 61a/1
 [1]
 fūrūd-ı ā. 61a/1
- āmeliyūn:** <Gr. Denizköpüğü. Krş. deniz köpüğü.
 ā. 3a/13
 [1]
- āmelīles:** <Gr. Yaprığı mersin yaprağına, yemişi ardıç yemişine benzeyen bir ağaç.
 ā. 3b/6
 [1]
- 'āmīr:** <Ar. "'āmīr-i sem'ā" Eşek marulu; (*Sonchus oleraceus*). Krş. eşek mārūlı.
 'ā. + i 36b/19
 [1]
 'ā. + i sem'ā 36b/19
- āmleh:** <Ar. Bir tür kış kavunu.
 ā. 15b/4
 [1]
- āmles:** <Far. Şişmek, insan vücudunda olan şişler.
 ā. 55a/4
 [1]
- āmula:** <Far. Hindistan'da yetişen amlac olarak bilinen bitki ve bu bitkinin şifalı meyvesi; (*Phyllanthus emblica*). Krş. emlec.
 ā. 7a/14
 [1]
- 'āmūrā:** <Ar. <Sür. Denizköpüğü. Krş. deniz köpüğü.
 'ā. 37b/4
 [1]
- ānek:** <Ar. Kurşun, kalay. Krş. ḳalay, ḳurşun.
 ā. 2a/13, 5a/2 [2]
 [2]
- ānīsā:** <Far. Uçuk tutmak, sara nöbeti tutmak. Krş. ucuḳ tūtmaḳ.
 ā. 55b/10
 [1]
- ānū:** <Far. Şarap, üzüm şarabı. Krş. şarāb, üzüm şarabı.
 ā. 6a/13, 6a/17 [2]
 [2]
- ārāḳū:** <Ar. Buğday aralarında biten siyah, yuvarlak tohumu olan bir bitki.
 ā. 5b/8
 [1]
- ārde-ḳūb:** <Far. Bkz. zerdeḳūp.
 ā. 3b/2
 [1]
- ārūg:** <Far. Geyirmek, hıçkırmak. Krş. ḥıncıḳırmaḳ.
 ā. 55b/21, 56a/1 [2]
 [2]

- ārz:** <Ar. Tahıl tanesi, darı. Krş. taru.
 ā. 2b/9
 [1]
- ārze:** <Far. Çam ağacı ve bu ağaçtan çıkarılan siyah zamk, zift.
 ā. 5b/4
 [1]
- ārzū:** <Far. İstek, dilek.
 ā. + y1 55b/9
 [1]
 ā. + y1 şa‘ām kem şeden “Midenin dolgunluğu ya da rahatsızlığından dolayı yemek yiyememe hastalığı. Krş. ma‘de şa‘ām istememek.” 55b/9
- ās:** <Ar. Mersin ağacı ve yemişi; (*Myrtica communis*). Krş. mersin.
 ā. 2a/18
 ā. + ı 5b/10, 7a/1 [2]
 [3]
 ā. + ı berrī 7a/1
 ā. + ı nebke “Defne yemişi, mersin yemişi.” 5b/10
- āsā:** <Ar. Değnek, baston.
 ā. + y1 5a/1
 [1]
 ā. + y1 zümrüd “Beyaz biber. Krş. fulful-ı beyāz” 5a/1
- āsān:** <Far. Kolaylık.
 ā. 1b/14
 [1]
 ā. olmak 1b/14
- āseb:** <Ar. Yonca otu; (*Trifolium*). Krş. yonca.
 ā. 12a/18, 22b/13 [2]
 [2]
 dīv-i ā. 22b/13
 toĥm-ı ā. 12a/18
- āsęar:** <Ar. Küçük.
 ā. 48b/4
 [1]
 mürd-i ā. “Yaban mersini.” 48b/4
- āsmār:** <Far. Mersin ağacı ve yemişi; (*Myrtus communis*). Krş. ās, ās-ı nebke.
 ā. 5b/11
 [1]
- āstiyān:** <Gr. Kuşekmeği; (*Polygonum aviculare*).
 Krş. kuş etmegi, sipendān-ı telĥ.
 ā. 4a/12, 27b/7 [2]
 [2]
 ā. dēdükleri acı ot 27b/7
- āsüyūs:** <Gr. Sarı,yumuşak acı bir yemiři, güherçile, potasyum nitrat; anason; (*Pimpinella anisum*).Krş. anīsōn.
 ā. 4b/16
 [1]
- ‘āşıę(k):** <Ar. Bkz. ‘āşık.
 ‘ā. + ı 13a/20, 24b/3, 34b/19, 45b/3 [4]
 [4]
 gün ‘ā. + ı “Günaşığı denilen bir çiçek, günebakan çiçeği, ayçiçeği; (*Helianthus annuus*). Krş. gül-i āfitāb, devr-i kamer.” 24b/3, 34b/19, 45b/3 [3]
 gün ‘ā. + ı toĥmıdır 13a/20
- ‘āşık:** <Ar. Çok fazla seven, tutkun.
 ‘ā. 19b/6
 [1]
 güneşe ‘ā. bir kuşdur 19b/6
- ‘āşıkān:** <Ar. “mīr-i ‘āşıkān” Horozibięi, kırmızı çiçekleri horoz ibięini andıran bir süs bitkisi; (*Amaranthus*). Krş. řurūkūn, bertānikī, ĥūr-ı isfendār, büstān-efrüz.
 ‘ā. 8a/20, 10b/7, 17b/19, 35a/1 [4]
 [4]
 mīr-i ‘ā. 8a/20,10b/7,17b/19, 35a/1 [4]
- ‘āşkatere:** <Ar. Acı tere.
 ‘ā. 36a/16
 [1]
- āşüfte:** <Far. Sevgiden kendinden gečen, çıldırmıř, deli.
 ā. 55b/17
 [1]
- āteř:** <Far. Ateş, od, hararet, kızgınlık.
 ā. 29a/18, 29b/8 [2]
 seng-i ā. “Çakmak taşı. Krş. çakmak taşı.” 29a/18
 ā. + de 30a/5
 ā. + e 29b/8
 [4]
- āřina:** <Gr. Atina, Yunanistan’ın başkenti.
 ā. 51b/10
 [1]
 ā. vilāyetinde 51b/10
- āřrīs:** <Gr. Kara çörek otu; (*Nigella sativa*). Krş. kara çörek otı.
 ā. 3a/14
 [1]
- āvāz:** <Far. Yüksek ses, nara.
 ā. 57b/4, 60b/17 [2]
 ā. ĥafīflıęına 57b/4
 ā. şutulmak 60b/17
 ā. + ı 56a/4, 58a/12 [2]
 [4]
 ā. + ı girifte 56a/4
- āvile:** <Far. Çiçek, leke, kabarcık. Krş. çiçek.
 ā. 55b/2
 [1]
- āvīęe:** <Far. Kekik otu, dağ nanesi, güveği otu; (*Origanum vulgare*). Krş. kekik, güyegi otı, şağ na‘nesi.

- ā. 2a/4
[1]
- ā'yā:** <Ar. Kudretsiz, çaresiz.
ā. 58b/6
[1]
dā³-ı ā. 58b/6
- ā'yāmī:** <Ar. Yorgunluktan olan bir hastalık, ırgat marazı. Krş. İrgad marazı.
ā. 56a/6
[1]
- ā'yār:** <Ar. Altın ve gümüşten yapılmış şeylerin saflık ve hafiflik derecesi; kurşun karbonatı. Krş. kurşun üstübeci.
ā. 3a/13
[1]
- ā'ayr:** <Ar. Göz ağrısı. Krş. göz ağrısı.
ā. 60b/12
[1]
- āzād:** <Far. "sūsen-i āzād" Beyaz susam. Krş. aq sūsen.
ā. 30a/11
[1]
sūsen-i ā. 30a/11
- āzeḥ:** <Far. Vücutta çıkan siğil. Krş. sigil.
ā. 55b/13
[1]
- ā'zā:** <Ar. Vücudun her bir parçası, organ.
ā. + nuḡ 62b/12
ā. + sı 28a/7
[2]
- ā'zam:** <Ar. En büyük.
ā. 19b/11
[1]
ḫirū-yı ā. "Kendir bitkisinin tohumu. Krş. kendir tohumı." 19b/11
- āzānū'd-dübb:** <Ar. Ayıkulağı, sığırkuyruğu; (*Verbascum speciosum*). Krş. şığır kuyruğı.
ā. 5b/2
[1]
- āzānū'l-fār:** <Ar. Bkz. āzānū'd-dübb.
ā. 3b/12
[1]
- āzānū'l-cedel:** <Ar. Sinirli yaprak; (*Plantago major*). Krş. sığırlı yaprak.
ā. 3b/5
[1]
- āzānū'l-erneb:** <Ar. Tavşankulağı, buhurumeryem, siklamen (*Cyclamen coum*). Krş. tavşan kulağı.
ā. 3b/9
[1]
- āzānū'l-ḫayvānāt** <Ar. Hayvan kulakları.
ā. 3b/12
[1]
- āzānū'ş-şāh:** <Ar. Bkz. āzānū'l-cedel.

- ā. 5b/1
[1]
- āzerfiyūn:** <Far. Deniz köpüğü. Krş. deniz köpüğü, ezrakī.
ā. 6b/12
[1]
- āzeryas:** <Far. Dağ sedefi zamkı, deryas. Krş. şamg-ı sezāb.
ā. 5b/2
[1]

B

- ba'aru'z-żabb:** <Ar. Kertenkele dışkısı. Krş. keler bokı.
b. 10b/9
[1]
- baba:** Baba.
b. 24a/15, 48a/12 [2]
[2]
b. kuşu 24a/15
b. kuşudur 48a/12
- bağ:** <Far. 1. Üzüm kütüklerinin dikili bulunduğu toprak parçası. 2. Meyve bahçesi.
b. + larda 30a/12
[1]
- bağa:** 1. Bağa yaprağı, beşdamar otu, kırksinir otu; (*Plantago*). Krş. bezr-i kaṭūnā, ḫaṣīṣ-i bezr-i kaṭūnā, zebed, kaṭūnā, varaḫ-ı neygū, esbiyūc, esbeḡūl, esbūs. 2. Hayvanların ayağının altında, zorlamadan ileri gelen şiş, ur. Krş. debīle, ur.
b. 2b/20, 3b/4, 4a/1, 4a/8, 4b/18, 8a/18, 8b/15, 8b/19, 9a/6, 9a/7, 16b/19, 23b/16, 38b/15, 40b/9, 52b/19, 58b/5 [16]
b. yaprağı 4a/1, 8a/18, 8b/19, 16b/19, 40b/9, 52b/19 [6]
b. yaprağı tohumı 4a/8, 4b/18, 8b/15, 9a/6, 9a/7, 38b/15 [6]
b. yaprağına 2b/20, 3b/4 [2]
düz b. 23b/16
b. + sıdur 23a/16
[17]
hindustān b. + sıdur 23a/16
- bağal:** <Far. Koltuk.
b. + ı 56a/18
[1]
b. + ı peydā-gerden "Hıyarcık, kasık bezlerinin iltihaplanmasıyla ortaya çıkan bir tür çiban. Krş. ḫıyāraḫ çıkarmaḫ." 56a/18
- bağanūs:** <Gr. Sedefotu; (*Ruta graveolens*). Krş. kıoḫar şedef.
b. 7b/11, 9b/16 [2]
[2]

bağarcer: <Er. Karaman kimyonu; (*Carum carvi*).
Krş. kerevyā.

b. 12a/9
[1]
toħm-ı b. 12a/9

bağarsuğ(k): Bkz. bağarsuğ.

b. +ı 16b/7
[1]
yér b. +ı “Yerbağırşağı denilen bir tür
solucan. Krş. yér bağarsuğı” 16b/7

bağarsuğ: Bağirsak.

b. 59a/6, 59a/20 ,61a/8 [3]
b. şıyrındusı “Ağrılı ve kanlı ishalle
beliren, bağirsakta yaralara yol açan
bulaşıcı, salgın hastalık, kanlı ishal.
dizanteri. Krş. zelek-i em‘ā” 59a/6
b. + lar 59a/20
[4]

bağlan-: Bağlanmak, durdurulmak, tutulmak,
beklenen şeyin yapılamaması.

b.-ub 56a/19
[1]

bağlıg(k): Bağlılık, tutukluk.

b. +ı 57b/20
[1]
dil b. +ı “Dil tutukluğu. Krş. ħubse”
57b/20

bağlu: Bağlı.

b. 61a/8
[1]

bağ(ı)r: Bağır, karaciğer.

b. +ı 18a/21, 44a/8, 44b/8, 45a/8, 46a/2,
48b/18 [6]
[6]
kurd b. +ı “Kurtbağrı, zeytingillerden,
yaprakları mızrağa benzer, çiçekleri
beyaz, kokulu ve salkım durumunda
olan, çit yapmakta kullanılan bir süs
bitkisi; (*Ligustrum vulgare*). Krş. kirm-
dāne, gāl, müšnān.” 44b/8, 45a/8 [2]
kurd b. +ı ağacınun yemişidür 46a/2
kurd b. +ı dedükleri ağacınun yemişi
48b/18
kurd b. +ı dērler bir ağac yemişidür
44a/8
kurt b. +ı dedükleri bir ağacınun
yemişidür 18a/21

bahağ: <Ar. Abraşlık hastalığı.

b. 56b/13
b. +ı 56a/17
[2]
b. +ı aħmer “Vücutta çıkan kırmızı
noktalar.” 56a/17

bahağü'l-baħr: <Ar. Su yosunu, taş güli. Krş. şu

yosunu, taş güli.

b. 11a/8
[1]

bahār: <Ar. 1. Baharat, tarçın, karanfil ve karabiber
gibi güzel kokulu ve ısıtıcı tohumlar. 2. Ağaçlarda
açan çiçekler.

b. + dan 49b/17
edviye-i b. + dan 49b/17
b. +ı 11a/14, 11a/18 [2]
b. +ı engür “Üzüm çiçeği” 11a/18
b. +ı fulful “Karabiber; (*Piper nigrum*).
Krş. dār-ı fulful.” 11a/14
b. + lar 19a/16
b. + lara 7a/15
[5]
cemī' b. + lara 7a/15

baħr: <Ar. Deniz.

b. +ı 12a/13
[1]
b. +ı ħulzümnden “Kızıldeniz” 12a/13

baħrī: <Ar. Denize ait, denizle ilgili.

b. 13a/8, 17b/11, 30a/13, 40a/4, 41b/9 [5]
[5]
b. bir ħayvānuñ derisi 13a/8
ħacer-i b. “Mercan; (*Corallium rubrum*).
Krş. mercān.” 17b/11
kıtıf-ı b. 40a/4
kust-ı b. 41b/9

bahşahās: <Ar. Çoban dikeni; (*Centaurea urvillei*).

Krş. çübān dikeni.

b. 10a/11
[1]

baħıl: <Ar. Mekke kınası. Krş. mekke kınası.

b. 9a/5
[1]

baħıre: <Ar. Hastalara yedirilen bir yemek.

b. 11a/7
[1]

baħr: <Ar. Yarmak, yarılmak.

b. +ı 56a/14
[1]

b. +ı beden “Havale geçirmek. Krş.
uçuk tutmak.” 56a/14

bağ-: Bakmak.

b.-an 16a/9
[1]

güne b.-an keleri 16a/9

bağam: <Ar. Bağam ağacı, kırmızı boya ağacı da
denilen bir ağaç; (*Caesalpinia echinata*). Krş.

dārperniyān, ‘andem, kevīmer.

b. 22a/17, 35a/20, 46a/20, 47b/3 [4]
[4]

b. ağacı 22a/17, 35a/20 [2]

kağuklu b. ağacı 46a/20

- yunmuş b. ağacıdır “Yıkanmış bakam ağacı. Krş. lâmerî.” 47b/3
- bağar:** < Ar. Sığır, öküz.
b. 42a/18, 57b/4 [2]
[2]
cū‘-ı b. 57b/4
kaṭr-ı b. 42a/18
- bağām:** < Ar. Bkz. bağam.
b. 9a/18
[1]
- bağır:** Bakır, atom numarası 29, yoğunluğu 8,95 olan, 1084 °C’ye doğru eriyen, doğada serbest veya birleşik olarak bulunan, ısı ve elektriği iyi ileten, kolay dövülür ve işlenir olduğundan eski çağlardan beri türlü işlerde kullanılan, kızıl renkli element (simgesi Cu). Krş. ‘aṭṭār.
b. 12a/4, 25b/9, 26a/17, 36b/6, 39a/8, 41a/8 [6]
[6]
b. çürüğü 25b/9, 39a/8 [2]
b. kabuğu 41a/8
yanmış b. 12a/4
yanmış b. kırındısı 26a/17
- bağk:** < Ar. Tahta biti. Krş. tahta biti.
b. 11b/3
[1]
- bağla’:** < Ar. Bkz. bağla.
b. + i 8b/11, 8b/12, 9a/11, 9b/6 [4]
[4]
b. + i kıbī “Yaban baklası. Krş. yabān baklası. 9a/11
b. + i līz “Semizlik otu, semizotu; (*Portulaca oleracea*). Krş. semizlik otı, semüz otı.” 8b/12
b. + i mübārek “Semizlik otu, semizotu; (*Portulaca oleracea*). Krş. semizlik otı, semüz otı.” 8b/11
b. + i zehebiye “Sirken otu, yabani ıspanak, yabani semizotu, labada; (*Chenopidium album*). Krş. sirken, bağlaü’r-rüm.” 9b/6
- bağla:** < Ar. Bakla. (*Vicia faba*).
b. 9b/3, 10a/6, 11b/17, 14a/22, 38b/15, 39b/17, 39b/18, 40b/13, 41b/10, 46b/3 [10]
delüce b. “Delice bakla, termiye, iki çenekliler sınıfının baklagiller familyasından beyaz çiçekleri olan, acı olan taneleri suda tatlılaştırılarak yenilen bir yıllık otsu bitki, acı bakla, gâvur baklası, koyun baklası, kurt baklası, yaban baklası, Yahudi baklası; (*Lupinus termis*). Krş. besîle-i berrî, bağlâ-yı mışrî, türmüs, cercîrû’l-mısrî, fül-ı mısrî, kıyṭāfün, kaṭānün, lüpîne.”
- 9b/3,10a/6, 11b/17, 14a/22,39b/18, 40b/13, 41b/10 [7]
muḳaşşer b. “Kuru bakla. Krş. kesn.” 46b/3
b. + i 9b/11, 10b/3, 10b/14, 10b/14, 10b/15, 10b/16, 10b/16, 10b/16, 11a/12 [9]
b. + i ‘arabiye “Ebegömece; (*Malva sylvestris*). Krş. bağla-i yemāniye” 10b/14
b. + i bāride “Bir cins sarmaşık. Krş. şarmaşuk.” 10b/15
b. + i hāmīza “Topalak, kırkboğum bitkisi ve bundan elde edilen bir tür ilaç; (*Cyperus rotundus*). Krş. hūlān.” 9b/11
b. + i ḥorāsānī “Topalak, kırkboğum bitkisi ve bundan elde edilen bir tür ilaç; (*Cyperus rotundus*). Krş. hūlān-ı mekkî.” 10b/16
b. + i leyine “Semizotu; (*Portulaca oleracea*). Krş. bağlaü’z-zehr” 10b/3
b. + i ütrüciye “Oğul otu; (*Melissa officinalis*).” 10b/16
b. + i yehūdiye “Hatmi çiçeği ağacı; (*Althaea officinalis*). Krş. ḥatmî.” 11a/12
b. + i yemāniye “Ebegömece; (*Malva sylvestris*).” 10b/14
b. + i zı’b “Oğul otu; (*Melissa officinalis*).” 10b/16
b. + sı 9a/11, 9a/19, 15a/5 [3]
ḳum b. + sı 9a/19
yabān b. + sı 9a/11
yemen b. + sı 15a/5
b. + sına 11a/8
yemen b. + sına 11a/8
b. + ya 14a/13, 14b/1, 15a/17, 25a/1, 29b/6, 30b/7, 36a/7, 38b/11, 39b/8, 39b/10, 47a/6 [11]
[34]
delüce b. + ya 47a/6
kıbī b. + ya 39b/10
- bağlatü’l-mülk:** < Ar. Şahtere otu; (*Fumaria officinalis*). Krş. şāhtere.
b. 8b/18
[1]
- bağlatü’r-reml:** < Ar. Kum baklası. Krş. ḳum baklası.
b. 9a/19
[1]
- bağlatü’l-ḥamḳā:** < Ar. Semizlik otu, semizotu; (*Portulaca oleracea*). Krş. semizlik otı, semüz otı.
b. 8a/12
[1]
- bağlatü’l-yehūd:** < Ar. Yabani güneyik, yabani hindiba; (*Cichorium*). Krş. yabānī göyinek.

- b. 8b/10
[1]
- bağlatü'l-‘ades:** < Ar. Yabani yarpuz. Krş. berrī yarpuz.
b. 8b/17
[1]
- bağlatü'l-enşār:** < Ar. Lahana; (*Brassica oleracea*). Krş. lahana.
b. 9a/20
[1]
- bağlatü'z-zehebī:** < Ar. Semizlik otu, semizotu; (*Portulaca oleracea*). Krş. semizlik otu, semiz otu.
b. 8b/12
[1]
- bağlau'l-gazāl:** < Ar. Bkz. bağlatü'l-‘ades.
b. 10b/12
[1]
- bağlau'l-ḥatāṭif:** < Ar. Zerdeçal; (*Cucurma longa*). Krş. zerdeçüb.
b. 8b/3
[1]
- bağlau'r-rüm:** < Ar. Bkz. bağla'-i zehebiye.
b. 9b/6
[1]
- bağlau'z-zehrā:** < Ar. Bkz. bağla'-i mübārek.
b. 10b/3
[1]
- bağlā:** < Ar. Bkz. bağla.
b. + y1 10a/6, 15a/3 [2]
[2]
b. + y1 kıbṭī 15a/3
b. + y1 mışrī 10a/6
- bağnāṭa:** <? Bir balık. Krş. sīnā-yı muḳaddesī .
b. 11a/15
[1]
- bağşükūten:** <? Yabani pırasa; (*Allium porrum*). Krş. yabān gendenesi.
b. 9a/18
[1]
- bal:** Bal. Krş. zarb, ‘asel.
b. 1b/3, 4a/4, 5a/7, 5b/18, 10a/11, 30b/20, 42b/11, 44b/14 [8]
b. arusu 1b/3, 5a/7 [2]
b. mūmı 30b/20
b. mūmına 42b/11
b. şuyına 5b/18
b. şarābına 10a/11
mūmlı b. 44b/14
b. + a 33b/10
b. + ı 4b/3, 8b/20, 23b/17, 30a/12, 35a/20, 36a/2, 36b/7, 36b/10, 48b/6, 50a/21, 53a/9 [11]
belādūr b. + ı 36b/10
puyan b. + ı 8b/20, 23b/17, 30a/12, 35a/20, 36b/7, 48b/6, 50a/21, 53a/9 [8]
yabān b. + ı 36a/2
b. + ıdur 50b/10
ay b. + ıdur 50b/10
b. + ına 29b/18
[22]
ḫurmā b. + ına 29b/18
- ba‘l:** < Ar. Kol, kanat.
b. 58b/19
[1]
remş-i b. 58b/19
- balcuğ(ğ):** Bkz. balçığ(ğ).
b. + ı 44a/14
[1]
kırlanğıc yuvasınıñ b. + ı 44a/14
- balçığ(ğ):** Balçık, içinde çeşitli organik maddeler bulunan, genellikle killi, koyu, yapışkan çamur, mil.
b. + ına 23b/21
[1]
kırlanğıc yuvasınıñ b. + ına 23b/21
- baldır:** Bacağın dizden ayak bileğine kadar olan bölümü, incik.
b. + ı 7b/15, 11a/16, 11b/1, 27a/14, 27a/15, 28b/11, 29a/14, 29b/9, 30a/16, 30b/8, 30b/14, 32b/18, 33b/9, 34a/8, 35a/3, 42b/16, 44a/20, 45b/17, 46b/16, 46b/17, 48b/6, 55a/7, 58a/13 [23]
[23]
b. + ı kara “Baldırı kara otu, kara baldır otu, nemli yerlerde yetişen birçok eğrelti otu türünün ortak adı; (*Asplenium adiantum nigrum*). Krş. bersiyāvşān, bersū, bülūṭricūn, sānıka, sākü'l-esved, sālka, sākü'r-raşif, seb'ü'l-arz, şa'rü'l-cinn, şa'rü'l-ḫayāt, şa'rü'l-cebbār, zafā'irü'l-cinn, şarancūmānis, küzberetü'l-bīr, kīs-i berrī, liḫyetü'l-ḫimār, laḫmü'l-ḫimār, mūrāniyūn.” 7b/15, 11a/16, 11b/1, 27a/14, 27a/15, 28b/11, 29a/14, 29b/9, 30a/16, 30b/8, 30b/14, 32b/18, 33b/9, 34a/8, 42b/16, 44a/20, 45b/17, 46b/16, 46b/17, 48b/6 [20]
b. + ı kara otı 35a/3
b. + ı şişmek 55a/7
- baldıran:** 1. Maydanozgillerden, nemli yerlerde yetişen zehirli bitkilerin ortak adı, ağı otu, baldırgan; (*Conium maculatum*). 2. Bu bitkiden çıkarılan zehir, şeytantsi. Krş. ḫaḫtūt, ḫaḫūṭa, dūr-ı resen, dūrest, şevkerān, şarv, zarv, ṭimḫā, ṭaḫmā, ṭaḫmān, kemkām, māhiye.
b. 16a/17, 19a/8, 22b/1, 23a/8, 30b/2, 33a/2, 33b/17, 34a/1, 34b/21, 35a/1, 46b/6, 50b/5 [12]

[12]

b. şamgına 33a/2

balgam: <Gr. Balgam, solunum organlarının salgıladığı, ağızdan dışarı atılan sümüksü madde

b. 61b/15, 63a/21 [2]

b. + dan 63a/21

[3]

balığ(ık): Bkz. balık.

b. + a 27b/14

b. + ı 14b/18, 20a/10, 22a/12, 27a/21, 27b/12, 30a/1, 30a/11, 31b/4, 39a/16, 44a/8, 44b/8, 51a/3, 51b/2, 53b/1 [14]

ilan b. + ı 39a/16, 51a/3 [2]

it b. + ı 31b/4, 44b/8 [2]

sakanķūr b. + ı 30a/1, 53b/1 [2]

sardina b. + ı 30a/11

timsāh b. + ı 51b/2

ţonuz b. + ı 20a/10, 22a/12, 44a/8 [3]

yayın b. + ı 14b/18

b. + ina 12a/13, 37a/12 [2]

[17]

serdīne b. + ina 37a/12

şirt b. + ina 12a/13

balık: Balık.

b. 6b/11, 11a/15, 17a/17, 24b/10, 29a/7, 31b/9, 34b/1, 34b/19, 35a/5, 38a/6, 49b/4, 49b/5, 49b/7, 51a/1 [14]

b. başından çıkan taşdur 17a/17

b. karnından 51a/1

b. şuyı 49b/5

b. tutkalı 29a/7, 31b/9, 38a/6 [3]

tuzlu b. 49b/7

ufacuk b. 34b/1

b. + dan 33b/3, 50b/6 [2]

b. + dur 12a/12, 24a/7, 24b/19, 27b/13, 32a/9, 34a/21 [6]

[22]

muķavvī b. + dur 27b/13

ufacuk b. + dur 34a/21

balıţş: <Gr. Ebegümece, mor renkli çiçekleri ilaç, yaprakları sebze olarak kullanılan, kendiliğinden yetişen çok yıllık bir bitki; (*Malva sylvestris*). Krş. ebem gömeci, ebe gömeci, bakla-ı yemāniye, bakla-ı ‘arabiye, birnüz.

b. 10b/15

[1]

bambul: Bambul otu, sıcak ve ılıman bölgelerde yetişen otsu veya çalı türü bir bitki, mambol otu, vanilya çiçeği; (*Heliotropium europaeum*). Krş. şāmiryümā.

b. 33a/8

[1]

b. otı 33a/8

banakşa: <? Mercimek otu cinsinden bir ot.

b. 10b/19

[1]

banţāfilun: <Gr. Beşparmak otu, ayıt ağacı; (*Vitex agnus castus*). Krş. ayıt toħmı.

b. 9b/9

[1]

banţāfilun: <Gr. Beşparmak otu, ayıt ağacı; (*Vitex agnus castus*). Krş. bēş barmaķ. Bkz. banţāfilun.

b. 7a/19, 9a/3 [2]

[2]

baraş: <Ar. Vücutta yer yer beyaz ve alaca lekeler meydana getiren bir hastalık, abraşlık hastalığı.

b. 56a/16

[1]

barāş: <Ar. Vücutta yer yer beyaz ve alaca lekeler meydana getiren bir hastalık, abraşlık hastalığı. Bkz. baraş.

b. + uņ 48a/14

[1]

b. + uņ şuyı 48a/14

barķā: “barķā-yı mışrī” Yaban hardalı. Krş. yabān hardalı.

b. + yı 9a/15

[1]

b. + yı mışrī 9a/15

barmaķ: Parmak.

b. 5b/16, 7a/19, 62b/13 [3]

b. hıyārcıgına 62b/13

b. mişallü bir taşdur 5b/16

bēş b. “Beşparmak otu, gülgillerden, yol kıyılarında ve çayırılarda yetişen, sürgüne karşı kullanılan bir bitki (*Potentilla reptans*).” 7a/19

b. + da 58a/19

[4]

baş-: Basmak.

b.-an 60a/13

b.-maķ 55b/2, 56b/16, 61a/5, 61a/7, 61a/17, 61b/8, 62b/9, 62b/15 [8]

[9]

ağır b.-maķ 55b/2, 61a/5, 61a/7, 61a/17, 61b/8, 62b/9, 62b/15 [7]

ağırlık b.-maķ 56b/16

başal: <Ar. Soğan; (*Allium cepa*). Krş. soğan.

b. 50a/18

meşv-i ‘unşul-ı b. “Pişmiş ada soğanı.” 50a/18

b. + ı 7b/13, 9b/5, 11b/14, 18b/16, 49a/20 [5]

[6]

b. + ı belūs “Beyaz soğan. Krş. beyāz soğan.” 18b/16

b. + ı hınzīr “Nişadır soğanı, adasoğanı; (*Urginea maritima*). Krş. nişadır soğanı, aţa soğanı.” 9b/5

- b. + ı ‘unşul “Yaban soğanı, adasoğanı; (*Urginea maritima*). Krş. yabān soğanı, aṭa soğanı.” 7b/13, 49a/20 [2]
b. + ı ‘unşul-ı meşvī 11b/14
- başalü’l-ğār:** < Ar. Bkz. başalü’l-ḳay’.
b. 7b/14
[1]
- başalü’l-ḳay:** < Ar. Bkz. başalü’l-ḳay’.
b. 10a/1
[1]
- başalü’l-ḳay’:** < Ar. Adasoğanı; (*Urginea maritima*).
Krş. aṭa soğanı.
b. 10b/11
[1]
- başalü’z-zeneb:** < Ar. İtkasarı; (*Solanum nigrum*).
Krş. it keseri.
b. 9a/16
[1]
- başar:** < Ar. Görme duyusu.
b. 60a/11, 60a/21 [2]
[2]
za’f-ı b. “Görme bozukluğu, iyi görememe. Krş. göz gücile görmek.”
60a/11
zülmet-i b. “Tavukkarası, gece körlüğü.
Krş. göz kararı olmak.” 60a/21
- başāk:** < Ar. Tükürük. Krş. adam tükrüğü.
b. 9a/17
[1]
- başākü’l-ḳamer:** < Ar. Ay taşı, ayköpüğü, geceleri ay ışığında bulunduğu söylenen bir çeşit taş. Krş. ay taşı.
b. 10b/10
[1]
- baş:** Baş.
b. 55a/11, 55a/13, 55b/11, 56a/12, 56a/14, 56b/6, 56b/18, 56b/19, 57a/21, 57b/5, 57b/19, 58a/15, 58a/16, 58b/14, 58b/15, 58b/15, 59a/13, 59a/16, 59b/2, 59b/6, 59b/7, 59b/8, 59b/15, 59b/16, 60a/4, 60a/5, 60b/2, 60b/13, 61a/9, 61a/9, 61b/6, 63a/4 [32]
b. ağrısı 58a/15, 60a/5, 60b/2, 61b/6, 63a/4 [5]
b. ağrısıyla 55a/13
b. bārit “Yara, sivilce, yara bere. Krş. ḳanc, ḳarḫa.” 58b/15, 61a/9, 61a/9 [3]
b. çegzinmek “Baş dönmesi.” 55b/11, 59a/16, 60b/13 [3]
b. çezinmek “Baş dönmesi” 56b/18
b. dönmek 59b/8
b. kelinüj 57b/5, 59b/6 [2]
b. yaruğı 59b/2, 59b/15 [2]
bārit b. “Yara, sivilce, yara bere. Krş. rīş” 58b/14
- bārit b. olmak 56b/6
kel b. 56a/12, 56b/19, 58b/15, 59a/13 [4]
b. + a 58a/7
b. + da 56b/18, 58a/10, 58a/12, 59b/4, 59b/18, 63a/11 [6]
b. + dan 62a/19
b. + ı 3b/10, 3b/19, 5a/19, 20b/4, 24b/4, 32b/15, 40b/18, 44a/3, 52b/20, 56b/8, 58a/8 [11]
altun b. + ı 20b/4
ilan b. + ı 5a/19, 24b/4, 44a/3, 52b/20 [4]
ḳoca b. + ı 3b/19
yılan b. + ı 3b/10
b. + ına 22a/8
ṭaru b. + ına 22a/8
b. + ında 59b/21
b. + ından 17a/17
balık b. + ından çıkan ṭaşdur 17a/17
b. + ınuj 55b/13
[55]
- başāğ(ḳ):** Başak, arpa, buğday, yulaf vb. ekinlerin tanelerini taşıyan kılıçlıklı başı.
b. + ına 32b/8
[1]
ṭaru b. + ına 32b/8
- başarağ:** < Ar. Bir çeşit diken. Krş. žarī’, sertīz.
b. 7b/18
[1]
- bat-:** Batmak.
b. -mak 59b/20
[1]
- baṭbāṭ:** <? Çoban dikenini; (*Centaurea urvillei*). Krş. çübān dikenini, ber-i şādkām.
b. 9b/7
[1]
- baṭralāvan:** < Gr. Zift. Krş. zift.
b. 10b/13
[1]
- baṭrāsāliyün:** < Gr. Dağ kerevizi ve tohumu. Krş. ṭağ kerefesi toḫmı.
b. 8b/16
[1]
- baylık:** Baylık otu, kurtboğan otu; (*A. lycocotonun*). Krş. baylık, ḫāraḳü’n-nimrū’z-zīb.
b. 20b/1
[1]
b. dērler bir otdur 20b/1
- bazāğ:** < Ar. 1. Kurbağa. 2. Çiriş otu; (*Asphodelus*). Krş. ḳurbağa, pūr-vāk, çirişlik.
b. 7b/20
[1]
- bazu:** Pazı, ıspanakgillerden, yaprakları sebze olarak kullanılan bir bitki, yaban pancarı, yabani ıspanak; (*Beta vulgaris varcicla*). Bkz. pazu.

- b. + s1 15a/2, 53b/8, 53b/14 [3]
[3]
şu b. + s1 “Su pazısı. Krş. cārū'n-nehr.”
15a/2
tağ b. + s1 “Dağ pazısı. Krş.
helemüt, helīmūn.” 53b/8, 53b/14[2]
- ba'z:** “nemke-i ba'z” Sıraca denilen, deride ve genellikle boyunda görülen, lenf düğümlemelerinin şişkinliğiyle beliren bir tüberküloz türü. Krş. sıraca.
b. 62b/7
[1]
nemke-i b. 62b/7
- ba'zı:** < Ar. Bazı.
b. 32b/10, 34b/15, 54b/10, 56a/1, 56a/2, 57a/9 [6]
b. nebāt 54b/10
b. + lar 5b/10, 10a/10, 10a/11, 13a/16, 14b/3, 14b/22, 18a/3, 30a/3, 37b/20, 39a/12, 39b/4, 39b/6, 42a/12, 44a/8, 44b/7, 47a/7, 49a/9 [17]
b. + ları 5b/10
[24]
- bažlası:** < ? Tıbbi bir bitki. Krş. emrūc'ü'l-kebş.
b. 4a/13
[1]
- bāb:** < Ar. Bölüm, kısım.
b. 1b/13
[1]
yigirmi sekiz b. 1b/13
- bābil:** < Ar. Asurlular devrinde Irak'ta kurulan şehirlerden biri.
b. 10b/5, 12b/13, 13b/16 [3]
[3]
b. teresi 10b/5, 13b/16 [2]
b. teresinüñ toħmına 12b/13
- bābilī:** < Ar. Babil'e ait, Babil'le ilgili.
b. 13b/17, 17b/16, 41a/16 [3]
[3]
ħuref-i b. 13b/17, 17b/16 [2]
kafr-ı b. 41a/16
- bābilus:** < Gr. Sütü zehirli bir haşhaş.
b. 10a/6
[1]
- bābilu:** < Gr. Bkz. bābilus.
b. 9a/13, 10a/7 [2]
[2]
- bābīnec:** < Far. Bkz. bābūnec.
b. 8a/12
[1]
- bābūne:** < Far. Bkz. bābūnec.
b. + i 9b/20
[1]
b. + i gāv “Sığır papatyası, sığır gözü,
mastı çiçeği, arnika; (*Arnica montana*).
Krş. sığır gözi.” 9b/20.
- bābūnec:** < Far. Papatya çiçeği; (*Matricaria chamomilla*). Krş. pāpādyā, ħamālīs.
b. 21a/1
b. + üñ 12b/9, 17b/8 [2]
[3]
- bābürek:** < Far. Bkz. baħlai'z-zehrā.
b. 10b/4
[1]
- bāçe:** < Far. 1. Paça, pantolon, don, şalvar vb. giyeceklerde bacakların çıktığı aşağı bölüm. 2. Kasaplık hayvanların kesilmiş ayağı.
b. + si 45a/1
[1]
koyun b. + si “Koyunbacağı, sapı kısa, başakları dolgun ekin. Krş. kūrā'.”
45a/1
- bād:** < Far. Yel, rüzgār. Krş. yel.
b. + ı 56b/13, 56b/17 [2]
[2]
b. + ı giriften “Delirmek. Krş. delü.”
56b/17
b. + ı semūm 56b/13
- bādām:** < Far. Badem; (*Amygdalus communis*). Krş. leviz. Bkz. bādem.
b. 25a/4, 46b/15 [2]
ka buħlu b. 25a/4
b. + ı 11b/11
[3]
b. + ı kühī “Çam ağacı yemişi. Krş. cam ağacı yemişi.” 11b/11
- bādāmek:** < Far. Kızıl söğüt, salkım söğüt; (*Salix babylonica*). Krş. kızıl söğüd.
b. 10a/8, 11b/11 [2]
[2]
- bādānec:** < Far. Hindistan cevizi; (*Cocos nucifera*). Krş. cevz-i hindī.
b. 11b/13
[1]
- bādāverd:** < Far. Çakır diken, boğa diken; (*Eryngium*). Krş. boğa diken.
b. 8a/1
[1]
- bāde:** < Far. Şarap.
b. 51a/7
[1]
mürr-i b. 51a/7
- badem:** < Far. Badem ağacı ve bu ağacın yaş ya da kuru yenilen yemişi; (*Amygdalus communis*). Krş. muñanħaşā, la'ūka, lemūn-ı levz.
b. 7a/11, 15b/19, 19a/17, 47b/11, 48b/2, 51a/18 [6]
[6]
acı b. “Acı badem. Krş. murħ.” 48b/2

- kaşuklu b. gibi bir yemişdür 15b/19
kaşuklu b. gibi yemişdür 19a/17
- bādirgān:** <Far. Patlıcan; (*Solanum melongena*). Krş. bādirgān, ḥadaḳ eneb.
b. 6a/15, 10a/4, 16a/21 [3]
b. + ina 14a/21
[4]
ṭağ b. + ina “Dağ patlıcanı, yabani patlıcan. Krş. cernüb.” 14a/21
- bādirgān:** <Far. Patlıcan; (*Solanum melongena*). Krş. bādirgān.
b. 10a/4
[1]
- bādī:** <Far. Yele ait, yelle ilgili.
b. 56b/16
[1]
bīmār-ı b. “Delilik. Krş. delülük, ebleh.” 56b/16
- bādiyāne:** <Far. Yıldız anasonu, çin anasonu; (*Illicum verum*). Krş. rāziyāne.
b. 7b/21, 8a/1 [2]
[2]
- bādreñbūya:** <Far. Bkz. bādreñbūya.
b. 6a/20
[1]
- bādreñbūya:** <Far. Bkz. bādreñbūya.
b. 7b/16
[1]
- bādreñbūya:** <Far. Oğul otu, melisa, kovan otu; (*Melissa officinalis*). Krş. ṭāher, müferriḥ-i ḳalb-i maḥzūn, ḳovan otı, oğul otı.
b. 7b/15, 9a/10, 34a/10, 48a/5 [4]
[4]
- bādreng:** <Far. Bkz. bādreñbūya.
b. 7b/15
[1]
- bādrūc:** <Far. Yabani reyhan; (*Ocimum*). Krş. ṭağ reyḥānı, ḳovan otı, zaver.
b. 7b/12, 33b/13 [2]
[2]
- bād-reft:** <Far. Hoş kokulu bir ağaç.
b. 7b/3
[1]
- bād-reng:** <Far. Bir çeşit hıyar, acur; turunç, ağaç kavunu. Krş. şin ḥıyārı, türunc.
b. 8a/2
[1]
- bāğīt:** <? Nar çiçeği. Krş. enār çiçeği.
b. 9b/1
[1]
- bāh:** “hezār-ı bāh” Nane; (*Mentha piperita*). Krş. na‘nā.
b. 54a/15
[1]
- hezār-ı b. 54a/15
- bāhrūcī:** <Far. Kızıl renkte çiçekleri, nohut büyüklüğünde yemişleri olan bir ağaç.
b. 9a/12
[1]
- bāḳ:** <Ar. Tereyağı. Krş. tereyağı.
b. 8a/6
[1]
- bāḳa:** <Ar. Bkz. bāḳ.
b. 8a/6
[1]
- bāl:** <Far. Kanat.
b. + ı 11a/10
[1]
b. + ı murğ “ Kuşkanadı otu. Krş. kuş kanadı” 11a/10
- bāleñg:** <Far. Leziz bir tür ağaç kavunu, turunç. Krş. türunc.
b. 9b/20
[1]
- bāleñgü:** <Far. Bkz. bādreng.
b. 7b/16
[1]
- bāliyā:** <Ar. Salkım salkım kızıl yemişleri olan bir cins sarmaşık.
b. 10a/4
[1]
- bāḳīḳān:** <? Mahlep yemişi; (*Cerasus mahaleb*). Krş. mahlep yemişi.
b. 11b/1
[1]
- bāmisyā:** <Gr. Kokar sedef. Krş. ḳoḳar şedef, sezāb.
b. 9b/14
[1]
- bān:** 1. <Far. Sorgun ağacı, bey söğüdü, sepetçi söğüdü; (*Salix viminalis*). 2. “ban” Patlıcangillerden zehirli bir bitki, batbat otu, çömlek otu, gāvur haşhaş; (*Hyoscyamus*).
b. 9a/3, 9a/11, 11a/3, 26b/3, 31b/11, 32b/13, 33b/14, 39b/16, 46a/5 [9]
[9]
b. ağacı 31b/11, 32b/13 [2]
b. çiçeği 33b/14
b. toḥmı 39b/16
- bānefs:** <Far. Menengiç, çitlembik, sakız ağacı; (*Pistacia terebinthus*). Krş. meneveş ağacı.
b. 7b/2
[1]
- bā-perde:** “arūs-ı bā-perde” Kanbil otu, güveği feneri; (*Physalis alkekengi*). Krş. ḳanbīl, kākūnec.
b. 36b/17
[1]
arūs-ı b. 36b/17
- bār:** “teb-i bār-ı nīfted” <Far. Nöbetleri her gün

tutan sıtma.

b. +1 57a/3

[1]

teb-i b. +1 nifted 57a/3

bārde: “şecere-i bārde” Yanındaki ağaçlara ve otlara sarılan bir cins sarmaşık.

b. 32a/16

[1]

şecere-i b. 32a/16

bārdiye: “şecere-i bārdiye” Beladır ağacı, Hint semeri. Krş. belādur.

b. 31b/10

[1]

şecere-i b. 31b/10

bārenc: <Far. Hindistan cevizi; (*Cocos nucifera*). Krş. hindūstān kōzı.

b. 10a/5

[1]

bārengbūya: <Far. Bkz. bārengbūyā.

b. 7b/5

[1]

bārengbūyā: <Far. Ayvadana, civanperçemi, kovan çiçeği; (*Achillea*). Krş. ayva țana, kovan çiçeği, oğul otı.

b. 8a/18

[1]

bārīde: “bağla-ı bārīde” Yanındaki ağaçlara ve otlara sarılan bir sarmaşık türü.

b. 10b/15

[1]

bağla-ı b. 10b/15

bāriştāriyūn: <Gr. Güvercin otu, bir çeşit burçak. Krş. burcağ.

b. 10a/9

[1]

bārit: <Ar. Yara bere.

b. 56b/5, 57a/21, 57b/19, 58b/14, 58b/15, 61a/9, 61a/9 [7]

[7]

b. baş “Yara, sivilce, yara bere. Krş. rīş.” 58b/14

b. baş olmak 56b/5

baş b. 58b/15, 61a/9, 61a/9 [3]

bāriteng: < Far. Sinir otu, sinirli yaprak ve tohumu; (*Plantago major*). Krş. sinirlü yaprak tohumı.

b. 8b/11

[1]

bārīlūmayin: <Gr. Gözlüce yaprak denilen yapraklarında yemişi olan bir bitki. Krş. gözlüce yaprak.

b. 9a/13

[1]

bārūk: <Gr. Üstübeç, kurşundan yapılan bir maden. Krş. üstübec.

b. 10a/2

[1]

bārver: <Far. Ayvadana, civanperçemi, kovan çiçeği; (*Achillea*). Krş. ayva țana, kovan çiçeği, oğul otı.

Bkz. bārengbūya, bārengbūyā.

b. 8a/19

[1]

bārzed: <Far. Aselbant sakızı. Krş. kaşnı, kına.

b. 8a/2, 9a/4 [2]

[2]

bāşūr: <Ar. Bağırsakta ve makadın etrafındaki siyah kan damarlarının şişmesi ve bazen iltihablanması sebebiyle, makadın içinde ve dışında meydana gelen memeler yüzünden makaddan kan ve cerahat gelmesi hastalığı.

b. 56b/9

[1]

bevāsīr-i b. 56b/9

bātus: <Gr. Portakal, turunç. Krş. tıbbīt, türunc.

b. 9b/20

[1]

bāřincān: <Far. Patlıcan; (*Solanum melongena*). Krş. haşşal, kehīrek, kehkem, mağd, mağmūme, vağd. Bkz. bādincān.

b. 18a/10, 44b/20, 45b/19, 46b/3, 50b/1, 51a/13, 52b/19 [7]

b. kalyesi 51a/13

berri b. 44b/20

b. +1 15a/6, 15b/10 [2]

[9]

tağ b. +1 15a/6

tağ b. +1 15b/10

bāřis: <Gr. Böğürtlen yemişi; (*Rubus caesus*). Krş. böğürtlen dikenı.

b. 8a/10

[1]

bāzehr: <Far. Bkz. pāy-zehr.

b. 9b/4

[1]

bāzūc: <Far. Birden fazla madde karıştırılarak yapılan macunlar.

b. 9b/3

[1]

bāz-gerdīden: <Far. Halleri değişmiş, bozulmuş.

b. 57a/4

[1]

teb-i b. “Kusturucu sıtma. Krş. şa‘ām şuşdurucu sıtma.” 57a/4

bāzař: <Ar. Üzüm sıkıntısı.

b. 7b/19

[1]

bāzruc: <Far. Horasan teresi. Krş. tere-i řorāsānı.

b. 9a/11

[1]

- bāz-hāya:** <Far. Kasık bölgesinde oluşan fitik, yarımlik. Krş. kaşık yaruğı.
b. 56a/15
[1]
- becem:** <Ar. İlgin ağacının meyvesi. Krş. ilgin yemişi.
b. 8b/6
[1]
- becen:** <? Yabani kına. Krş. kınā-yı berrī.
b. 41a/7
[1]
- bedeḥṣī:** <Far. Bedeḥṣān'a ait. ("Bedeḥṣān" Hindistan'la Horasan arasında, lâl ve altın madenleriyle meşhur bir vilayet.)
b. 25a/12
[1]
zernīḥ-i b. "Sarı zırnık. Krş. şaru zernīḥ." 25a/12
- bedel:** <Ar. Karşılık, bir şeyin yerine verilen ve yerini tutan şey.
b. + idür 34a/15, 45b/14 [2]
[2]
anuç b. + idür 45b/14
tıyn-ı maḥtūmuḥ b. + idür 34a/15
- beden:** **beden:** <Ar. 1. Canlı varlıkların maddi bölümü, vücut. 2. Vücutun, baş, kol ve bacak dışında kalan bölümü, gövde.
b. 56a/14, 62b/21, 63a/13 [3]
b. içinde 62b/21
baḥr-i b. 56a/14
b. + de 56b/2, 58b/3, 60a/9 [3]
b. + i 58b/12
b. + inde 56a/16
[8]
- bedenḥā:** "ḥāriṣ-i bedenḥā" Vücutta olan kaşıntı, uyuz. Krş. gevde giciyiği.
b. 58a/11
[1]
ḥāriṣ-i b. 58a/11
- bedliyūn:** <Far. Günlük ağacı, mukl-ı azrak ve muklū'l-yehud olmak üzere başlıca iki türü vardır; (*Boswellia carteri*). Krş. mukl.
b. 10a/16
[1]
- bedrān:** < Far. 1. Yer hadisesi, eşek turbu, yaban turbu, acırğa; (*Raphanus raphanistrum*). Krş. yēr siki. 2. Üzerlik otu; (*Peganum harmala*). Krş. yüzerlik.
b. 11b/9
[1]
- bedrevān:** <Far. 1. Üzerlik tohumu. Krş. yüzerlik toḥmı. 2. Uzun ince bir salatalık. Krş. dereskī.
b. 10a/15
[1]
- beg:** Bey.
b. 31a/6
[1]
b. börki "Kadife çiçeği, horozibiği; (*Fumaria officinalis*). Krş. şāhtere." 31a/6
- begrek:** <? Bkz. bābürek.
b. 10b/4
[1]
- begāyet:** <Far. Son derece, çok fazla.
b. 58a/8
[1]
- beḥaṭṭ:** <Ar. Sütlaç, süt lapası, muhallebi. Krş. muḥallebi.
b. 11a/5
[1]
- beḥār:** <Ar. Sığır papatyası, sığırgözü, mastı çiçeği, arnika; (*Arnica montana*). Krş. şıḡır gözi.
b. 8b/13
[1]
- beḥmen:** <Ar. Kuduzotu, kırmızı türüne kızıl beḥmen; (*Statice limonium*), beyaz türüne ak beḥmen adı verilir; (*Centaurea behen*). Krş. bentüme.
b. 7b/1, 29a/12 [2]
kızıl b. 29a/12
b. + dūr 14b/3
b. + i 7b/16, 7b/17, 8a/16, 14b/15 [4]
[7]
b. + i aḥmer "Sarı zambak kökü. Krş. şaru süsen + üḡ dibi." 7b/16
b. + i ebyāz "Ak beḥmen. Krş. cimcim." 7b/17, 14b/15 [2]
b. + i ebyāzdur 8a/16
- beḥmenkere:** <Ar. Adam otu, kan kurutan; (*Mandragora officinalis*). Krş. 'abdū's-selām.
b. 9b/2
[1]
- beḥrām:** <Far. 1. Aspir çiçeği; (*Carthamus tinctorius*). Krş. 'aşfür. Bkz. behremān, behrem. 2. Kadınların kullandıkları kırmızı allık, düzgün.
b. 11a/3
[1]
- beḥrāmec:** <Far. Yabani yasemin çiçeği; (*Solanum dulcamara*). Krş. berrī yāsemen. 2. Çiçeği güzel kokan bir cins söğüt ağacı.
b. 9b/8
[1]
- beḥrem:** <Far. Bkz. beḥrām.
b. 8b/20
[1]
- beḥremān:** <Far. Bkz. beḥrām.
b. 9b/7, 11a/3 [2]
[2]
- beḥṣ:** <Ar. Günlük ağacı ve meyvesi. Krş. mukl.
b. 11a/3

- [1]
beht: <Ar. Baş dönmesi. Krş. baş çezinmek.
 b. 56b/18
 [1]
- behüt:** <Hint. Damar kesilmesi.
 b. 56b/13
 [1]
- beḥātü’ş-şavt:** <Ar. Sesin boğuk çıkması. Krş. boğuk söylemek.
 b. 56b/10
 [1]
- beje:** <Far. Kavak ağacı; (*Populus*). Krş. kavağ ağacı.
 b. 7b/3
 [1]
- bek:** Pek, sert, katı, sağlam.
 b. 26b/3, 40b/18 [2]
 [2]
 b. cam şakızı 26b/3
 b. mantar 40b/18
- bekāme:** <Far. Bkz. ābkāme.
 b. + i 8b/7
 [1]
 b. + i dakīk “Arpadan yapılan bir aş.”
 8b/7
- bekber:** <Hint. Hıyarçember, acur; (*Cassia fistula*). Krş. ḥıyār şenber.
 b. 10b/17
 [1]
- bekdaş:** “ḥācı bekdaş tuzu” Hacı Bektaş tuzu olarak bilinen, dişleri beyazlatmak için kullanılan bir çeşit tuz. Krş. nemek-i ṭaber-zed, milḥ-i enderānī.
 b. 48b/14, 52a/16 [2]
 [2]
 ḥācı b. tuzu 48b/14, 52a/16 [2]
- bekmez:** Pekmez, genellikle üzüm, dut vb. meyvelerin kaynatılarak koyulaştırılmış biçimi. Krş. puḥtacūşe, ‘aḳīdū’l-‘ineb, maṭbūḥ.
 b. 37b/4
 b. + e 11a/20, 51a/17 [2]
 b. + i 5a/3, 23a/7, 37b/5, 49b/21, 50b/14 [5]
 [8]
 ayva b. + i “Ayva pekmezi. Krş. efraḥ.”
 5a/3
 ḥurmā b. + i “Hurma pekmezi. Krş.
 dūṣāb-ı ḥurmā, ‘aselü’r-raṭb.” 23a/7,
 37b/5 [2]
 it üzümü b. + i “İtüzümü pekmezi. Krş.
 merāretü’l-fīl.” 49b/21
 mersīn yemişinüj b. + i “Mersin
 ağacının meyvesinden yapılan pekmez.
 Krş. merdā-feşrec.” 50b/14
- bekrār:** <Ar. Erken gelmek.
 b. + dur 56b/1, 56b/1 [2]
- [2]
bekrāt: <Ar. Kadın cinsel organının iç kısmı.
 b. 60b/17
 [1]
- beksimādlu:** <Gr. + T. Peksimetli. Krş. ku’l. Bkz. beksimāt.
 b. 45b/5
 [1]
- beksimāt:** <Gr. Peksimet, pişirildikten sonra dilimler hâlinde kesilerek ısı ile kurutulmuş, uzun süre dayanabilen ekmek. Krş. ḥubz.
 b. 22a/7
 [1]
- belād:** “şamğ-ı belād” Tıpta kullanılan şifalı bir zamk.
 b. 33a/3
 [1]
 şamğ-ı b. 33a/3
- belādur:** <Far. Beladır ağacı, Hint semeri. Krş. enḳarādyā, şecere-i bārdiye.
 b. 4a/6, 31b/10, 36b/9 [3]
 [3]
 b. balı “ Beladır balı. Krş. ‘asel-i anḳardiyā.” 36b/9
- belāmūd:** <Gr. Palamut, meşe türlerinin uzunca fındığa benzeyen meyvesi; (*Palamudi*). Krş. buzğund.
 b. 2a/10, 11b/2, 36a/5 [3]
 [3]
 b. yemişi “Palamut meyvesi. Krş. ‘uşna.” 36a/5
 b. yemişine “Palamut meyvesi. Krş. eşl.” 2a/10
- belārec:** <Far. Leylek kuşu; (*Ciconia ciconia*). Krş. legleg kuşu.
 b. 11b/3
 [1]
- belāsīnkis:** <Gr. “bezr-i belāsīnkis” Beyaz hardal; (*Snapis alba*). Krş. beyāz ḥardal.
 b. 10a/1
 [1]
 bezr-i b. 10a/1
- belāsīkis:** <Gr. “bezr-i belāsīkis” Babil teresi, beyaz hardal; (*Snapis alba*). Krş. bābil teresi, aḳ ḥardal.
 b. 10b/5
 [1]
 bezr-i b. 10b/5
- belbūs:** <Far. Yabani soğan, dağ soğanı, sarımsak. Krş. yabān soğanı, ‘arab taşağı.
 b. 8a/20
 [1]
- belde:** <Ar. İlçeden küçük, belediye ile yönetilen yer; mekân, yer, çevre.
 b. + i 1b/15
 [1]

- b. + i lārende 1b/15
- beldī:** “hırzān-ı beldī” Yaban mersini; (*Vaccinium myrtillus.*) Krş. berrī mersin.
- b. 21b/13
[1]
hırzān-ı b. 21b/13
- belec:** < Ar. Bkz. beleh.
- b. 9b/1, 10b/19 [2]
[2]
- beleh:** < Ar. Hurma kuruğu. Krş. ħurmā kuruğu.
- b. 9b/1
[1]
- belek:** “cefn-i belek-i çeşm” Göz kapağının kalın olması hastalığı. Krş. gözün kabağı kalın olmak.
- b. + i 57b/9
[1]
cefn-i b. + i çeşm 57b/9
- belesān:** < Ar. Pelesenk ağacı ve bundan elde edilen yağ; (*Commiphora opobalsamum*). Krş. beşām, ħabbū’l-belesān, sefīd.
- b. 5b/20, 8a/10, 9a/16, 9a/20, 10a/4, 17a/2, 18b/9, 27a/14, 29b/12, 38b/4, 40b/8, 42b/6 [12]
b. ağacı “Pelesenk ağacı. Krş. ħursā.” 10a/4, 17a/2, 27a/14, 40b/8, 42b/6 [5]
b. ağacına 9a/16
b. ağacınınuñ tohumudur 18b/9
b. yağına “Pelesenk ağacından elde edilen yağ. Krş. ekrīlāsemūn.” 5b/20
b. yemişi “Pelesenk ağacının meyvesi. Krş. fernūre.” 38b/4
‘ūd-ı b. 29b/12
b. + ı 35b/8
[13]
‘ūd-ı b. + ı şāmī “Mürver, olgun meyveleri yenir ve dallarından masura yapılan bir ağaç, kara mürver, melesir, patlak, patlangaç, yalankoz; (*Sambucus nigra*).” 35b/8
- beleseğī:** < ? Çobansüzgeci, dal uçlarında sütü kestirmekte kullanılan maya bulunan bir bitki, yoğurt otu; (*Galium*). Krş. cūbān süzeği.
- b. 7a/19
[1]
- belesen:** < Ar. Yemen’de bulunan incire benzeyen bir yemiştir, ak incir. Krş. aq encir.
- b. 8b/12
[1]
- beleyān:** < Ar. Yarpuz; (*Mentha pulegium*). Krş. yarpuz.
- b. 9b/12
[1]
- belh:** < Ar. 1. Henüz olmamış hurma, hurma kuruğu. Krş. yeşil ħurmā kuruğu. 2. Afganistan’ın kuzeyinde yer alan eski bir yerleşim yeridir.
- b. 11b/7, 26b/6 [2]
[2]
zenān-ı dārū-yı b. “Yer çamı, yer peliti, kısamahmut otu, yer palamutu; (*Ajuga chamaepitys*). Krş. kemāfīṭūs, yer şanavberi.” 26b/6
- belḥī:** < Ar. Belh’e ait, Belh’le ilgili. Bkz. belh.
- b. 11a/2, 44b/19 [2]
[2]
bīd-i b. 11a/2
gül-i bīd-i b. 44b/19
- belḥiye:** < Ar. Kan çıbanı, deride şişkinlikle beliren irinli kabartı.
- b. 56b/14
[1]
- belīlec:** < Far. Helile otu, kara helile ve sarı helile gibi türleri bulunur; (*Terminalia*). Krş. ħamse-i āḥve (emlec, belīlec, helīlec, aşfar-ı kābilī, helīlec-i esved).
- b. 20b/13
[1]
- belīmūn:** < Far. Sütleşen cinsinden, su kenarlarında biten bir bitki, hint sümbülü; (*Nardustachys jatamansi*). Krş. sādec.
- b. 10b/17, 11a/13 [2]
[2]
- bellūṭ:** < Ar. Meşe ağacı, pelit; (*Quercus*). Krş. dūd-ı muṭāris, afsentīn, pelīn, birnīs.
- b. 1b/17, 2a/10, 4b/5, 4b/11, 10a/13, 22a/21, 22b/8, 27a/10, 31b/13, 39a/1, 51a/16 [11]
b. ağacı 27a/10
b. yaprağı 4b/5
b. yosunu 22b/8
b. yosunına 2a/10, 51a/16 [2]
b. yoşunu 31b/13, 39a/1 [2]
b. + ı 21a/15, 22a/1, 25b/21, 33b/6, 34b/8, 45a/12, 50b/15 [7]
[18]
yēr b. + ı 21a/15, 22a/1, 25b/21, 33b/6, 34b/8, 45a/12, 50b/15 [7]
- bellūṭu’l-arz:** < Ar. Yer çamı, yer peliti, kısamahmut otu, yer palamutu; (*Ajuga chamaepitys*). Krş. kemāderyūs.
- b. 9a/21
[1]
- bellūṭu’l-melik:** < Ar. At keşanesi, Hint keşanesi; (*Aesculus hippocastanum*). Krş. at keşānesi, keşāne.
- b. 9b/9
[1]
- belemunī:** “dā’-ı belemunī” Gittikçe büyüyen kaşıntılı bir çıban, çoban çıbanı.
- b. 58b/9

- [1]
dā³-ı b. 58b/9
- belpeme:** <? Öksürük. Krş. sürf-i nefz, öksürük.
b. 59a/21
- [1]
- belüdiyün:** <Gr. Kaya eğreltisi. Krş. besfāyic.
b. 10b/6
- [1]
- belūs:** <Far. Yaban soğanı, adasoğanı; (*Urginea maritima*). Krş. yabān şoğanı, aṭa şoğanı.
b. 7b/4, 18b/16 [2]
- [2]
başal-ı b. “Beyaz soğan. Krş. beyāz şoğan, hūlhul.” 18b/16
- belūzinün:** <Gr. Bkz. belüdiyün.
b. 10b/6
- [1]
- bemhere:** 1. “gil-i bemhere” Akdeniz’de Milyon Adası’ndan (Limni) getirilen kırmızı bir çamur. Krş. tıyn-ı maḥtūm. 2. “gül-i bemhere” . Aspir çiçeği; (*Carthamus tinctorius*). Krş. ‘aşfür.
b. 45a/14, 45a/15 [2]
- [2]
gil-i b. 45a/14
gül-i b. 45a/15
- benām:** <Ar. Parmak ucu.
b. +ı 11a/9
- [1]
b. +ı pādīşāhī “Çentiyana otu; (*Gentiana lutea*). Krş. çinṭiyānā.” 11a/9
- benāsib:** <Far. Terebentin, kozalaklılardan ve bazı ağaçlardan ya kendi kendine ya da ağacın çizilmesiyle akan, yağlı boya, yağlı vernik üretiminde ve inceltmesinde kullanılan, ince, renksiz, kokulu reçine, terementi. Krş. şakız.
b. 9a/9
- [1]
- benātü’l-leyl:** <Ar. Mercan; (*Corallium rubrum*). Krş. mercān.
b. 9b/4
- [1]
- benātü’n-nār:** <Ar. Isırgan; (*Urtica*). Krş. ısrırgan.
b. 8b/10
- [1]
- benātü’r-ra’d:** <Ar. Mantar; (*Fungi*). Krş. mantar.
b. 8b/13
- [1]
- benc:** <Ar. Bengilik otu, kırmızı tatula; (*Datura fastuosa*).
b. 7a/21, 8a/7, 10a/13, 17b/2, 19b/21, 21a/1, 23a/9, 28b/10, 32a/1, 47a/20, 48a/5, 56b/8 [12]
- bezr-i b. “Bengilik otu tohumu.” 8a/7, 17b/2, 19b/21, 21a/1, 23a/9, 48a/5 [6]
- bezr-i b. ağacınun dalı 32a/1
bezr-i b. dēdükleri ağacdur 10a/13
bezr-i b. toḥmı kırmūzīsi 28b/10
bezr-i b. yaprağı 47a/20
- b. + e 7a/21
bezr-i b. + e 7a/21
b. + i 8a/12, 8a/13, 10b/17, 11b/9 [4]
b. + i engüşt “Ayıt ağacı; (*Vitex agnus castus*). Krş. ayıt.” 8a/13
b. + i ḥargūş “Sığırkuyruğu otunun kökü. Krş. māhīzehrec.” 10b/17
b. + i keber “Gebre otunun kökü.” 8a/12
b. + i rībās “Bkz. rāvend.” 11b/9
- b. + üñ 41b/5
[18]
bezr-i b. + üñ yaprağı 41b/5
- bendevā:** <Far. Acı bir bitki, acıkıcı; (*Cichorium endivia*). Krş. acıkıcı.
b. 9b/1
- [1]
- bendü:** <Far. Kurtçuk, kene. Krş. kene.
b. 9a/4
- [1]
- bend-keş:** <Far. Ense ağrısı.
b. 56b/4
- [1]
- benefsec:** <Far. Menekşe; (*Viola tricolor*). Krş. ‘arn.
b. 8a/13, 37a/13 [2]
- [2]
- beng:** <Far. Afyon gibi uyuşturucu ve keyif verici “ban” denilen bir bitki ve bu bitkinin tohumu, esrar, küçük çitlenbik.
b. 7a/20
- [1]
- bengilik:** <Far. +T. Afyon gibi uyuşturucu ve keyif verici “ban” denilen bir bitki. Krş. varakü’l-ḥayāl.
b. 53a/15
- [1]
- bengü:** <Far. Karnıyarık otu, pire otu tohumu; (*Plantago psyllium*), bağa yaprağı tohumu. Krş. bağa yaprağı toḥmı.
b. 9a/6
b. + y1 9b/15
- [2]
b. + y1 surḥ “Pire otunun tohumu; (*Plantago psyllium*). Krş. bezr-i ḳaṭūnā.” 9b/15
- benī:** “benī isrā’il zeytūn” Benī israil zeytini denilen bir taş. Krş. ḥacerü’ş-şatb, ḥacerü’l-yehūd, kefrü’l-yehūd.
b. 17a/9, 17a/21, 43a/2 [3]
[3]
b. isrā’il zeytūnı 17a/21, 43a/2 [2]
b. isrā’il zeytūnı dērler bir ṭaşdur 17a/9

benîn: <Far. Ökse otu; (*Viscum album*). Krş. ökse, sibîstân.

b. 11a/1

[1]

bentüme: <Far. Burç ağacı denilen genellikle bağ sarmaşığı gibi zeytin ağacına sarılan bir bitki, yelimkara. Yemişine ökse denir. Krş. burc, gögelek.

b. 7a/21

[1]

benü-mâş: <Ar. Hint sümbülü; (*Nardustachys jatamansi*). Krş. sâdec-i hindî, sâdec.

b. 11b/13

[1]

benü-siyâh: <Ar. Bkz. benü-mâş.

b. 11b/13

[1]

benü-telḥ: <Ar. Yabani mercimek. Krş. berrî mercimek ici.

b. 11a/17

[1]

beḡ(i)z: 1. Beniz, çehre. 2. Yüz rengi.

b. + i 60a/8

[1]

beḡze-: Benzemek.

b.-r 1b/17, 3b/7, 3b/7, 3b/11, 3b/14, 3b/18, 4a/13,4a/14,4a/16, 4a/16, 4b/1, 4b/2, 7a/11, 7a/11, 7a/13, 7a/20, 10b/17, 11b/8, 12a/19, 13a/5, 14a/9, 14b/4, 15b/16, 16a/18, 16b/9, 16b/10, 18b/11, 19a/9, 20b/8, 21a/6, 24a/6, 24a/8, 24b/13, 24b/15, 25a/1, 25a/1, 26a/10,27b/3,27b/12, 28b/6, 28b/15, 29b/6, 29b/15,29b/21,30a/10,30b/7,32a/18,32a/20, 32b/6,32b/6,32b/15,34a/14, 35a/15, 36a/15, 36b/8, 40a/5, 41b/9, 42a/19, 46a/11, 46b/1, 47a/10, 47b/15, 48b/13, 48b/14, 50b/21, 51a/11, 51a/12, 51a/17, 52a/14, 52a/16, 52a/19, 53a/19, 56b/9, 61b/11 [74]

buzaguya b.-r 32b/15

süsene b.-r şoğandır 46a/11

b.-rler 6b/4

[75]

ber: <Far. 1. Meyve, tohum, yaprak. 2. Üzere, üzerine.

b. 8a/8, 44b/6 [2]

geşt b. geşt “Far. Birbiri üzerine, dolanmış, sarılmış ince iplik gibi olan sarmaşık da denilen sert bir bitki.”

44b/6

b. + i 9b/7

[3]

b. + i şâdkâm “Çoban dikenini; (*Centaurea urvillei*).” 9b/7

berâber: <Far. Birlikte bulunan.

b. 58a/4

[1]

ḡün-ı b. ez gelû 58a/4

berâberân: <Gr. Sitâriyûn denilen şifalı bir bitki, bir tür burçak, güvercin otu. Krş. burçak.

b. 10a/19

[1]

berâcîl: <Far. 1. Maydanoz. 2. Baldıran otu; (*Conium maculatum*). 3. Ağrı otu. 4. Kereviz. Krş. kerefes.

b. 9a/1

[1]

berâġît: “ḡaşıḡ-i berâġît” Kenger dikenini; (*Cynara cardunculus*). Krş. kenger dikenini.

b. 17b/15

[1]

ḡaşıḡ-i b. 17b/15

berberî: <Ar. Kuzey Afrika'daki Cezayir bölgesinde Berberistan halkından veya bu halkın soyundan olan kimse.

b. 1b/10, 47a/1 [2]

[2]

lu‘bet-i b. “Surıncan denilen meme ucu şeklinde acı ve etkili bir kök, öksüzdoğan çiğdemi; (*Colchicum autumnale*). Krş. sürıncân, öksüz oğlan çiğdemi.” 47a/1

berberiyê: Bkz. lu‘bet-i berberî.

b. 47a/2

[1]

lu‘be-i b. 47a/2

berbîne: <Ar. Yabani kişniş otu. Krş. yabân kişnişci.

b. 9a/15

[1]

bercel: <? Mersin tohumu. Krş. bezrû‘l-mürr, mersîn tohumı.

b. 10b/4

[1]

berd: <Ar. Semizlik otu, semizotu; (*Portulaca oleracea*). Krş. semizlik otu, semüz otu, baġlatü‘l-ḡamkâ.

b. 8a/12

[1]

berdân: <Far. Karaman kimyonu, kötü kokulu bir bitki; (*Carum carvi*). Krş. kerâvyâ-yı berrî, kırdumânâ.

b. 13a/9

[1]

toḡm-ı b. 13a/9

berdiyy: <Ar. Kahire’de dış kabuğundan hasır, içindeki özünden kağıt yapılan bir bitki; hasır otu.

b. 9b/13

[1]

bere: <Far. Kuzu.

b. 25b/11

- zebân-ı b. “Sinirli yaprak; (*Plantago major*). Krş. şıjırlü yaprak.” 25b/11
 b. + i 7b/12
 [2]
 b. + i zebân “Sinirli yaprak; (*Plantago major*). Krş. şıjırlüce yaprak.” 7b/12
- berelen-:** Berelenmek, yaralanmak.
 b.-mek 60a/7
 göz b.-mek 60a/7
 b.-miş 59a/3, 60a/15 [2]
 [3]
- berem:** <Far. Üzüm çubuklarının altına konulan çatal şeklindeki ağaç, çatal ağaç.
 b. 9b/4
 [1]
- berencân:** <Far. Oğul otu, melisa, kovan otu; (*Melissa officinalis*). Krş. oğul otu.
 b. 8b/8
 [1]
- berencîf:** <Far. 1. Ayvadana, civanperçemi, kovan çiçeği; (*Achillea*). Krş. ayva şana. 2. Karınca otu, değdiği yeri kaşındıran bir ot. Krş. çarınca otu.
 b. 7b/10
 [1]
- berg:** <Far. Yaprak.
 b. 28b/1
 sîse-i b. “Sarı çiçekli yaban yoncası.” 28b/1
 b. + i 9b/14
 [2]
 b. + i sezâb “Kokar ağaç yaprağı. Krş. koçar şedef yaprağı.” 9b/14
- berğest:** <Far. Ermeniler hıyarı, ıspanağa benzeyen ve genellikle su kenarlarında biten bir bitki, yaban kınası. Krş. kına-ı berrî.
 b. 8a/2
 [1]
- berğüşî:** <Far. Karnıyarık otu tohumu. Krş. bağa yaprağı tohumu.
 b. 9a/7
 [1]
- berhefâ nec:** <Far. Bir tür armut; (*Pirus communis*). Krş. amrüd.
 b. 10a/17
 [1]
- berhilyâ:** <Gr. Rezene tohumu; (*Foeniculum vulgare*). Krş. râziyâne tohumu.
 b. 10a/18
 [1]
- berhîz:** <Far. Perhiz, sağlığı korumak veya düzeltmek amacıyla uygulanan beslenme düzeni.
 b. 2a/1
 [1]
 b. eylemek 2a/1
- berkafâ:** “zebân-ı berkafâ” Ekin aralarında yetişen mavi bir çiçek.
 b. 25a/18
 [1]
 zebân-ı b. 25a/18
- berkûk:** <Ar. Şeftali, kayısı; (*Prunus armeniaca*). Krş. kıyısı.
 b. 10a/17
 [1]
- bernâ:** <Far. Kına.
 b. + y1 9b/21
 [1]
 b. + y1 dîrnâ “İri ve etli bir cins zeytin, kalamata, Sudan zeytini.” 9b/21
- bernûf:** <Far. Köpekmenekşesi, yabani menekşe; (*Viola Canina*). Krş. it penefşesi.
 b. 7b/6
 [1]
- bernünîn:** <Gr. 1. Yemen baklası. Krş. yemen baklası. 2. Ebe gümece; (*Malva sylvestris*). Krş. ebe gümece.
 b. 11a/7
 [1]
- bernüp:** <Far. Bkz. bernûf.
 b. 7b/6
 [1]
- bernüz:** <Far. Akça otu; (*Mercurialis annua*), sultan otu; (*Sambucus nigra*). Krş. akça otu, sultân otu.
 b. 10a/8
 [1]
- berpehen:** <Far. Semizlik otu, semizotu; (*Portulaca oleracea*). Krş. semüzlik otu, semüz otu.
 b. 9a/8
 [1]
- berrî:** <Ar. Yabani.
 b. 3a/20, 4b/18, 5a/20, 5b/9, 7a/1, 8a/3, 8a/16, 8b/2, 8b/17, 9b/3, 9b/8, 10a/7, 10b/2, 10b/12, 10b/13, 11a/13, 11a/17, 12a/2, 12a/7, 12a/9, 12b/8, 13a/1, 13a/9, 13a/10, 13a/12, 13b/2, 14a/11, 14a/22, 16a/2, 16a/8, 16a/8, 16b/1, 16b/4, 16b/8, 17a/8, 17b/19, 18a/7, 18a/17, 18b/13, 18b/19, 19b/9, 20a/16, 20b/12, 21b/14, 21b/17, 21b/19, 22a/5, 22a/6, 22a/11, 22a/15, 22b/6, 22b/10, 22b/13, 23a/11, 23a/17, 23a/20, 23b/4, 24a/4, 24a/17, 24b/16, 25b/9, 25b/13, 25b/13, 25b/15, 26a/6, 26a/21, 26b/5, 26b/21, 27b/19, 27b/21, 28a/8, 28b/2, 28b/12, 28b/13, 29a/13, 29b/17, 30a/3, 30a/5, 30b/1, 31a/14, 31a/16, 31b/6, 31b/16, 32a/2, 32a/16, 33b/8, 33b/13, 34a/4, 34a/18, 34b/8, 34b/10, 34b/12, 34b/14, 35a/11, 35a/17, 36a/6, 36b/5, 36b/10, 36b/13, 36b/14, 37a/18, 37a/19, 37b/15, 39a/3, 39b/9, 39b/13, 39b/19, 40a/13, 41a/7, 41a/19, 42a/10, 42a/21, 42b/8,

43a/14,43b/11,44a/13,44a/20,44b/2, 44b/20,
45b/9,45b/17,46a/14,46a/15, 46a/15, 46a/21,
48b/4,49a/10, 49a/13, 49a/19, 50b/8,
50b/15,51a/13, 51b/18, 52a/11, 52a/13,
52a/21, 53a/5, 54b/12, 54b/14 [139]

- b. ‘aşfür tohumı 34b/14
- b. bāṭincān 44b/20
- b. çiçeklü yonca 34b/12
- b. delüce kişnîz 16a/2
- b. enār ağacına 42a/21
- b. geven 26b/21
- b. göyinek 13a/12, 20b/12, 34a/4,
34a/18 [4]
- b. göyinek dibinde 21b/17, 22a/5 [2]
- b. göyinek dibine 37a/18
- b. gülnār 49a/10
- b. hevic 52a/21
- b. hevic tohumı 22a/11
- b. hevic tohumına 22b/10
- b. hevic yaprağı 21b/19
- b. hindubā 20a/16, 51a/13 [2]
- b. ḥardal 17b/19
- b. ḥatem çiçeği 36a/6
- b. ḥatem çiçeği ağacı 11a/13
- b. ḥatem çiçeğinin ağacı 13b/6,36b/5 [2]
- b. ḥatmî çiçeğinin ağacına 12b/8
- b. ḥıyār 32a/2
- b. ḥıyāra 29a/13, 39b/19 [2]
- b. iri pāpādyā 4b/18
- b. iri pāpādyā çiçeği 31a/14
- b. kerefes 32a/16,43a/14,46a/15,50b/15

[4]

- b. kerevyā 41a/19
- b. kaplubāğa arkası 23a/20
- b. kınyāya 19b/9
- b. koçar şedef 18b/13, 22a/6, 23a/11,
23a/17, 23b/4 [5]
- b. kuzı kulağı 18b/19
- b. lābaṭa kökine 31a/16
- b. lāleye 42b/8
- b. menekış süsendür 8a/16
- b. mercimek ici 11a/17
- b. mersin tohumına 50b/8
- b. mersin yemişi 37a/19
- b. mersine 21b/14
- b. nārūj tohumına 5b/9, 10b/2 [2]
- b. noḥūd 28b/13
- b. pırāşa 46a/14, 46a/15 [2]
- b. pırāşaya 5a/20, 34b/8 [2]
- b. rāziyāne 36b/14, 42a/10 [2]
- b. semüz otunun südlüsidür 10a/7
- b. semüz otunun südlüsüne 18a/7
- b. sezāb kökine 26b/5
- b. sezāba 25b/13,39b/9,39b/13 [3]

- b. süsen 44a/13
- b. süsen kökidür 52a/13
- b. şaru gül 53a/5
- b. şoğan 29b/17
- b. şakāyık 3a/20
- b. türb 22a/15
- b. torağ otı 25b/13
- b. torağ otına 40a/13
- b. yarpuz 14a/22, 24a/4, 26a/6, 37b/15,
39a/3, 48b/4, 49a/13 [7]
- b. yarpuz 8b/17, 10b/12 [2]
- b. yāsemen 35a/17
- b. yāsemen çiçeğine 9b/8
- b. yonca 22b/13, 33b/8 [2]
- b. yonca şaru çiçeklü 28b/2
- b. yonca şaru çiçeklünün tohumı 22b/6
- b. zeytün 25b/9
- b. zeytünden olan yağ 25b/15,26a/21 [2]
- ‘ades-i b. 36b/13
- ‘aşfur-ı b. 36b/10
- ās-ı b. 7a/1
- besīle-i b. 9b/3
- cezr-i b. 49a/19
- cezr-i b. 14a/11
- gevher-i b. 45b/9
- ḥendekūḳā-yı b. 16a/8
- kemmün-i b. 43b/11
- kerāvyā-yı b. 13a/9
- kerefes-i b. 10b/13,28a/8,44b/2,51b/18
[4]
- kerevyā-yı b. 13a/10
- kīs-i b. 44a/20, 45b/17 [2]
- ķına-ı b. 8a/3
- ķınā-yı b. 12a/7,41a/7 [2]
- panbuķ-ı b. 34b/10
- piyāz-ı b. 8b/2
- remād-ı b. 24b/16
- silķ-i b. 28b/12
- simsim-i b. 27b/21, 30a/3 [2]
- süsen-i b. 27b/19, 46a/21 [2]
- şaru çiçeklü b. yonca 16a/8, 16b/4 [2]
- şaru çiçeklü b. yonca tohumı 16b/1
- şa‘ter-i b. 16b/8
- süm-ı b. 13b/2
- şāhdāne-i b. 17a/8, 18a/17, 30a/5,
52a/11 [4]
- şāhdāne-i b. tohumı 33b/13
- şibt-i b. 31b/16
- tuffāḥ-ı b. 12a/2, 13a/1 [2]
- yāsemīn-i b. 54b/12
- yāsemün-ı b. 54b/14
- yengec-i b. 24a/17
- zayān-ı b. 35a/11
- b. +si 12b/2, 15b/15 [2]

- [141]
bersināden: <Far. Çoban dikenini; (*Centaurea urvillei*). Krş. çübān dikenini.
 b. 10b/13
 [1]
- bersiyānyūn:** <Far. Akça otu; (*Mercurialis annua*), sultan otu; (*Sambucus nigra*). Krş. akça otu, sultān otu.
 b. 10a/7
 [1]
- bersiyāvşān:** <Far. <Gr. Bkz. persiyāvşān
 b. 7b/14
 [1]
- bersīle:** <Far. Bir tür burçak; (*Vicia ervilia*). Krş. burcağ.
 b. 11b/5
 [1]
- bersū:** <Far. Baldırıkara otu; (*Aspelinum adianthum*). Krş. baldırı çara.
 b. 11a/16
 [1]
- berşen:** <Far. Sarmaşık; (*Hedera helix*). Krş. şarmaşuğ.
 b. 8a/3
 [1]
- berşiyān-dārū:** <Far. Çoban dikenini; (*Centaurea urvillei*). Krş. çübān dikenini.
 b. 10a/12
 [1]
- berşūm:** <Far. Bir tür hurma, kuru hurma, sarı hurma. Krş. şaru ħurmā.
 b. 11a/17
 [1]
- berte:** “berte-i duķūka” Üzerlik otunun çiçeği. Krş. yüzerlik çiçeği.
 b. + i 11b/8
 [1]
 b. + i duķūka 11b/8
- berterāşek:** <Far. Ayvadana, civanperçemi, kovan çiçeği; (*Achillea*). Krş. ayva țana bŷy-ı mādērān, bŷyānek.
 b. 7b/6, 9b/16 [2]
 [2]
- bertānikī:** <Gr. Horozibiği, kırmızı çiçekleri horoz ibiğini andıran bir sŷs bitkisi; (*Amaranthus*). Krş. mīr-i ‘āşıkān.
 b. 10b/7
 [1]
- bervāniyā:** <Gr. Ören gülü, akasma, aksarmaşık, binkulaç denilen bitki. Krş. ilan üzümü, ören gülü.
 b. 10a/18
 [1]
- ber-cestegī:** <Far. Ciltte lekelenme, beneklenme. Krş. kurdeşeni.
 b. 8a/4, 56b/15 [2]
 [2]
- ber-cesten:** <Far. Sivilce, kabarcık. Krş. kabarcuğ.
 b. 56b/15
 [1]
- ber-cüşden:** <Far. “ber-cüşden-i pŷst” Korku, tiksinti, ŷşŷme vb. yüzünden tŷylerin dikilip derinin nokta nokta kabarmasıyla görŷlen ani titreme. Krş. deri cimşleşmek.
 b. + i 56a/15
 [1]
 b. + i pŷst 56a/15
- ber-pŷst:** “ber-pŷst noķtahā-yı sifīd” Vŷcutta çıkan beyaz lekeler. “ber-pŷst noķtahā-yı surĥ” Vŷcutta çıkan kırmızı lekeler. Krş. alaca olmağ.
 b. 56b/2, 56b/3 [2]
 [2]
 b. noķtahā-yı sifīd 56b/2
 b. noķtahā-yı surĥ 56b/3
- besbāse:** <Ar. 1. Rezene; (*Foeniculum vulgare*). 2. Ak üzerlik otu, yaprağı sŷğŷt yaprağı şeklinde olan ve kokusu yasemin çiçeğine benzeyen hoş kokulu bir bitki. 3. Kŷçük Hindistan cevizi; (*Myristica fragrans*). Krş. rāziyāne, dārmek, dār-ı kesā, cārlŷn, cārgŷn.
 b. 9b/12, 14b/7, 15a/2, 22b/14, 22b/21, 38a/11 [6]
 [6]
 b. dēdŷklerinŷn yaprağına 38a/11
- besbāsen:** <Ar. Rezene tohumu; (*Foeniculum vulgare*). Krş. rāziyāne toĥmı. Bkz. besbāse.
 b. 10b/8
 [1]
- besdil:** İnce yufka biçiminde kurutulmuş meyve ezmesi, bastık. Krş. filāte, firāte.
 b. + e 38b/12
 [1]
- besendānec:** <Far. Yabani nar tohumu. Krş. bezrŷ’r-rŷmmānŷ’l-berrī.
 b. 10b/2
 [1]
- besfāyic:** <Ar. Bespaye, kaya eğreltisi; (*Polypodium vulgare*). Krş. besķuvān, aĥsār, azrāsŷ’l-kelb, sekīŷ’z-zeglā, seftī-i rağlā, riclŷ’l-ĥamām, ĥırā, sākībŷ’l-baĥr, teştivān, teştīrān, belŷdiyŷn, besķuvān.
 b. 2b/8, 5a/13, 8a/14, 8b/4, 10b/7, 12a/1, 12b/19, 13a/1, 13b/3, 17b/4, 24a/17, 28b/14, 28b/16, 29a/15 [14]
 [14]
 b. kŷki 12b/19
- besile:** <Far. 1. Bir tür ceviz. Krş. ceviz. 2. Nar çiçeği. Krş. gŷlnār.
 b. 10b/8
 [1]

- beşile:** “beşile-i berrī” Delice bakla, yahudi baklası, yaban baklası; (*Lupinus termis*). Krş. delüce bakla.
b. + i 9b/3
[1]
b. + i berrī 9b/3
- beşkesmâ:** <? Şahtere otu; (*Fumaria officinalis*). Krş. şahtere.
b. 7b/11
[1]
- beşkuvân:** <Far. Bespaye, kaya eğreltisi; (*Polypodium vulgare*). Krş. besfâyic.
b. 8b/4
[1]
- bestîbâc:** <Gr. Demirdikeni, çoban kalkıtan denilen dikenlik; (*Tribulus terrestris*). Krş. demür diken, kara hasek.
b. 10b/9
[1]
- beşâk:** <Ar. Bengilik otu tohumu. Krş. bezr-i benc.
b. 8a/7
[1]
- beşür:** <Ar. Sivilceler, küçük çibanlar, basur. Krş. evrâm.
b. 55b/17
[1]
- beşâm:** <Ar. Hicaz’da yetişen ve misvak yapılan hoş kokulu bir ağaç, pelesenk ağacı ; (*Commiphora opobalsamum*). Krş. belesân.
b. 9a/16, 10a/4, 18b/9 [3]
[3]
hâbb-ı b. 18b/9
- beşânî:** “müşelleş-i ‘acem-i beşânî” Alıç; (*Crataegus*). Krş. alüc.
b. 51a/4
[1]
müşelleş-i ‘acem-i b. 51a/4
- beşbeş:** <Far. Ebucehil karpuzunun yaprağı. Bkz. beşîş.
b. 8b/16, 10a/20 [2]
[2]
- beşe:** “dıraht-ı beşe” Yabani turp; (*Raphanus raphanistrum*). Krş. berrī türb.
b. 22a/15
[1]
diraht-ı b. 22a/15
- beşîş:** <Far. Bkz. beşbeş.
b. 10a/20
[1]
- beşme:** <Far. 1. Kara çöre otu; (*Nigella sativa*). Krş. kara çörek otu. 2. Çeşmezen denilen bir göz ilacı.
b. 8b/15
[1]
- beşne:** <Far. Yanındaki ağaçlara ve otlara sarılan bir cins sarmaşık. Krş. şarmaşuk.
b. 9a/8
[1]
- beṯhamü’l-mürḥ:** <Ar. Yabani hatmi çiçeği ağacı. Krş. berrī ḥatem çiçeği ağacı.
b. 11a/12
[1]
- betrü’ş-şiryân:** <Ar. Damar kesilmesi. Krş. tamar kesilmek.
b. 56b/12
[1]
- beṯāḥiyün:** <Gr. Yabani kereviz cinsinden bir bitki, düğün çiçeği, yırtıcılar ayası, kurbağa otu, aynı safa. Krş. kerefes-i berrī.
b. 10b/13
[1]
- beṯâris:** <Gr. Eğrelti, kuzgun otu; (*Driopteris filix-mas*). Krş. eyrelti.
b. 8b/15, 11a/10 [2]
[2]
- bevâ:** <Ar. Benzer, eş.
b. 19b/21, 42a/12 [2]
[2]
ḥâbre-i b. “Kakula otu, hil otu; (*Elettaria cardomomum*). Krş. kâkûle.” 19b/21
kaşab-ı b. “Kanyaş denilen, sulak yerlerde biten ayrık cinsinden zehirli bir ot, ganyaş, kanyaşı. Krş. kan yaşı, kaşabü’z-zerîre.” 42a/12
- bevâsîr:** <Ar. Mayasıklar, basurlar.
b. 56a/14
b. + dür 56b/9
b. + i 56b/5, 56b/7, 56b/8, 56b/9, 56b/10 [5]
[7]
b. + i bâşür 56b/9
b. + i bînî 56b/5
b. + i ‘inebî 56b/7
b. + i nâsür 56b/8
b. + i renc 56b/10
- bevâsîrû’d-dem:** <Ar. Kanlı mayasıl, kan çıbanı.
b. 56b/8
[1]
- bevâşîr:** <Ar. Bkz. bevâsîr.
b. 58b/21
[1]
- bevl:** <Ar. Sidik, idrar.
b. 23a/13, 62a/14 [2]
b. kurdına 23a/13
b. + de 57b/21
b. + den 62b/18
b. + i 7a/16, 32b/2, 32b/3, 34a/5, 36b/17, 50a/16, 50a/19, 53a/16, 57b/13 [9]
b. + i acımağ 57b/13
pire b. + i 7a/16, 32b/2, 32b/3, 34a/5,

- 50a/16, 50a/19, 53a/16 [7]
 püre b. + i 36b/17
 b. + inden 62a/16
 [14]
 ‘avratlaruñ b. + inden 62a/16
- bevlü’-d-dem:** <Ar. İdrarın kanlı gelmesi, kan işemek. Krş. kan işemek.
 b. 56b/6
 [1]
- bevvâ:** <Ar. Hindistan cevizi; (*Myristica fragrans*). Bkz. besbâse.
 b. 14b/10, 53b/12 [2]
 [2]
 cevz-i b. “Küçük Hindistan cevizi; (*Myristica fragrans*). Krş. cevzü’t-ṭīb.” 14b/10
 hîl-i b. “Küçük kakula otu. Krş. kâkûle-i şağîr.” 53b/12
- be-çeşm:** <Far. Gözde, gözden.
 b. 62b/4, 62b/5 [2]
 [2]
 nüzûl-ı âb-ı sifîd b. “Gözden beyaz sıvı akması.” 62b/4
 nüzûl-ı âb-ı siyâh b. “Gözden siyah sıvı akması.” 62b/5
- be-ḥılq:** <Far. Boğazda, boğazdan.
 b. 58a/15
 [1]
 dîv-çe-i b. “Boğazda balgam olması. Krş. boğaza sülük ṭurmak.” 58a/15
- be-kâh:** “câ-yı be-kâh-ı mâr” <Far. Servi ağacı; (*Cupressus sempervirens*). Krş. serv ağacı.
 b. + ı 15b/17
 [1]
 câ-yı b. + ı mâr 15b/17
- beyâbânî:** <Far. Çöl, sahra, işlenmemiş arazi.
 b. 13a/14
 [1]
 toḥm-ı nâr-ı b. “Yaban narının tohumu. Krş. yabân enârınuñ toḥmı.” 13a/14
- beyâd:** <Ar. Yok olmak, hiç olmak.
 b. + ı 56b/6
 [1]
 b. + ı ḥayz-ı zenân “Kadının adet görememesi. Krş. ḥayz ṭutamamak.” 56b/6
- beyâmî:** “za’f-ı beyâmî” Görme bozukluğu, iyi görememe. Krş. gücile görmek.
 b. 60a/14
 [1]
 za’f-ı b. 60a/14
- beyân:** <Ar. Açıklama, anlatma.
 b. 1b/13
 [1]
- b. eyedüm 1b/13
- beyâs:** “ḥar-ı beyâs” Ak mersin yemişi. Krş. beyâz mersîn yemişi.
 b. 21b/4
 [1]
 ḥar-ı b. 21b/4
- beyâz:** <Ar. Ak, beyaz.
 b. 5a/1, 5b/11, 6b/21, 7a/10, 9a/5, 10a/2, 12b/15, 13b/9, 13b/10, 18a/8, 18b/6, 18b/16, 19a/21, 21b/4, 21b/11, 25b/2, 28a/13, 28a/15, 30a/21, 31a/7, 34a/14, 42b/1, 45b/14, 45b/16, 50a/12, 50b/12, 53a/6 [27]
 b. bir ağacdur 21b/11
 b. bir çamurdur 45b/14
 b. camurdur 45b/16
 b. edviye 28a/15
 b. erik 30a/21
 b. gül 13b/10, 28a/13, 53a/6 [3]
 b. ḥardal 5b/11, 10a/2, 12b/15, 18a/8, 50b/12 [5]
 b. ḥâm ebrîşîm 19a/21
 b. ḥâşiyetlü 18b/6
 b. mersîn yemişi 6b/21, 25b/2, 50a/12 [3]
 b. mersîn yemişine 21b/4
 b. şoğan 18b/16
 b. şâm şakızı 42b/1
 b. ṭopraqdur 34a/14
 b. zift 9a/5
 b. zifte 31a/7
 fulful-ı b. 5a/1
 menfa’atlü b. ṭaşdur 13b/9
 b. + ı 21a/10
 [28]
- beykûn:** “îrsâ-yı beykûn” Sarı zırnık, sarı arsenik. Krş. şarı zernîḥ.
 b. 2b/1
 [1]
 îrsâ-yı b. 2b/1
- beyni:** Beyin.
 b. 48b/21
 b. + si 22a/15, 22b/3, 48a/14, 49a/3 [4]
 [5]
 serce b. + si 22a/15, 48a/14 [2]
 yaraşa b. + si 22b/3, 49a/3 [2]
- beynî:** “beynî ki rûz âmed rûz nî-âmed” Nöbetleri iki günde bir tutan sıtma. Krş. gün aşırı sıtma, beynî ki rûz ayru rûz nî-âmed.
 b. 57a/1, 57a/2, 57a/2 [3]
 [3]
 b. ki her rûz âmed “Nöbetleri her gün tutan sıtma. Krş. her gün ṭutan sıtma.” 57a/2
 b. ki rûz ayru rûz nî-âmed 57a/2
 b. ki rûz âmed rûz nî-âmed 57a/1

beytü'l-muqaddes: <Ar. Mescid-i Aksa, Kudüs'te bulunan, Müslümanların ilk kıblesi sayılan kutsal yer.

b. + de 4a/12
[1]

beyz: <Ar. Yumurta. Krş. yumurda.

b. 8b/9, 36b/5 [2]
[2]

‘urūḳ-ı b. “Yabani hatmi çiçeği ağacı.
Krş. berrī ḥatem çiçeginün ağacı.”
36b/5

beyzätü'l-kaşab: <Ar. Çam ağacının yemişi, ak hurma. Krş. ak ḥurmā.

b. 11a/5
[1]

beyzā: <Ar. Ak, beyaz.

b. 31a/6, 32b/11 [2]
[2]

şevke-i b. “Boğa dikenini; (*Eryngium*).
Krş. boğa dikenini.” 31a/6, 32b/11 [2]

beyze: <Ar. Baş bölgesinde meydana gelen bir hastalık.

b. 56b/18
[1]

beze: <Far. Egir otunun kökü. Bkz. egir.

b. 11b/6
[1]

bezek: <Ar. 1. Kurbağa. 2. Çiriş otu; (*Asphodelus*).

Krş. kurbağa, pür-vāḳ, çirişlik.

b. 7b/21
[1]

bezgîme: <Far. Yosun, kurbağa yosunu. Krş. kurbağa yosunu.

b. 9a/1
[1]

bezîzätü'l-kelb: <Ar. Köpekmemesi, kimi ilaçların yapılmasında kullanılan patlıcangillerden bir bitki, itüzümü; (*Solanum nigrum*). Krş. it memesi.

b. 8b/8
[1]

bezr: <Ar. Tohum, tane.

b. + i 2b/10, 4a/8, 4b/18, 7a/21, 8a/7, 8a/18,
8b/9, 8b/14, 8b/15, 8b/19, 9a/6, 9b/2, 9b/10,
9b/16, 9b/18, 10a/1, 10a/13, 10b/5, 16b/19,
17b/2, 19b/21, 21a/1, 23a/9, 28b/10, 32a/1,
41b/5, 41b/12, 47a/20, 48a/5 [29]
[29]

b. + i belâsinḳis 10a/1

b. + i belâsîḳis 10b/5

b. + i benc 8a/7, 17b/2, 19b/21, 21a/1,
23a/9, 48a/5 [6]

b. + i benc ağacınun dalı 32a/1

b. + i benc dedükleri ağacdur 10a/13

b. + i benc toḥmı kırmüzîsi 28b/10

b. + i benc yaprağı 47a/20

b. + i bence 7a/21

b. + i bencün yaprağı 41b/5

b. + i dend-i esved 9b/10

b. + i ḳaṭünā 2b/10, 4a/8, 4b/18, 8b/15,
9b/16, 41b/12 [6]

b. + i ḳaṭünā toḥmı 8b/19

b. + i ḳaṭünā yaprağına 8a/18

b. + i ḳınbıṣ 9b/18

b. + i nemām 8b/14

b. + i pençe 8b/9

b. + i reyāḥ 9b/2

ḥaṣīṣ-i b. + i ḳaṭünā 16b/19

irü b. + i ḳaṭünā 9a/6

bezrek: <Far. Keten tohumu. Krş. kettān toḥmı.

b. 10b/5
[1]

bezrü'l-hüd: <Ar. Kuşekmeği tohumu; (*Polygonum aviculare*). Krş. kuş etmegi.

b. 10b/4, 11a/6 [2]
[2]

bezrü'l-‘aḳb: <Ar. Kendir bitkisinin tohumu;

(*Cannabis sativa*). Krş. kendir toḥmı.

b. 9b/18
[1]

bezrü'l-ḳatt: <Ar. Yonca tohumu. Krş. yonca toḥmı, bezrü'r-raṭbe, bezrü'l-ḳaṣḳaşa.

b. 10b/1
[1]

bezrü'l-mazz: <Ar. Yabani nar tohumu. Krş. berrī nāruḡ toḥmı, bezrü'r-rümmānū'l-berrī, besendānec.

b. 10b/2
[1]

bezrü'l-mürr: <Ar. Mersin tohumu. Krş. mersīn toḥmı, bercel.

b. 10b/4
[1]

bezrü'l-ḳazîb: <Ar. Yonca tohumu. Krş. yonca toḥmı, bezrü'r-raṭbe, bezrü'l-ḳaṣḳaşa, bezrü'l-ḳıdāḥ, bezrü'l-ḳüşrād, bezrü'l-‘alaḳ.

b. 8b/1
[1]

bezrü'l-ḳıdāḥ: <Ar. Yonca tohumu. Krş. yonca toḥmı, bezrü'r-raṭbe, bezrü'l-ḳaṣḳaşa, bezrü'l-ḳazîb, bezrü'l-ḳüşrād, bezrü'l-‘alaḳ.

b. 8b/1
[1]

bezrü'l-‘alaḳ: <Ar. Yonca tohumu. Krş. yonca toḥmı, bezrü'r-raṭbe, bezrü'l-ḳaṣḳaşa, bezrü'l-ḳazîb, bezrü'l-ḳüşrād, bezrü'l-ḳıdāḥ.

b. 8b/2
[1]

bezrü'l-ḳüşrād: <Ar. Yonca tohumu. Krş. yonca toḥmı, bezrü'r-raṭbe, bezrü'l-ḳaṣḳaşa, bezrü'l-ḳazîb,

bezrü'l-‘alāk, bezrü'l-‘kıdāh.

b. 8b/1

[1]

bezrü'l-‘hamḥam: < Ar. 1. Kuşekmeği tohumu; (*Polygonum aviculare*). Bkz. kuş etmegi. 2. Sığırdili otunun tohumu; (*Anchusa officinalis*); Bkz. şıgır dili.

b. 10b/3, 11b/4 [2]

[2]

bezrü'l-‘hubbāzī: < Ar. Ebegümece tohumu; (*Malva sylvestris*). Krş. ebe gömeci.

b. 10a/20

[1]

bezrü'l-‘kaşkaşa: < Ar. Yonca tohumu. Krş. yonca tohmı, bezrü'r-raṭbe, bezrü'l-‘katt.

b. 10b/1

[1]

bezrü'r-raṭb: < Ar. Bkz. bezrü'r-raṭbe.

b. 8b/1

[1]

bezrü'r-raṭbe: < Ar. Yonca tohumu. Krş. yonca tohmı, bezrü'r-raṭb, bezrü'l-‘kaşkaşa, bezrü'l-‘kıdāh, bezrü'l-‘küsrād, bezrü'l-‘alāk, bezrü'l-‘każīb, bezrü'l-‘katt.

b. 10b/1

[1]

bezrü'r-rümmānū'l-berri: < Ar. Yabani nar tohumu.

Krş. berri nāruḡ tohmı, bezrü'l-mazz, besendānec.

b. 10b/2

[1]

bezrü's-selām: < Ar. Sinirli yaprak; (*Plantago major*).

Krş. şıgırlı yaprak.

b. 10a/18

[1]

bezī: “bezī-i eḫşānd” Erkeklik organından gelen beyaz sıvı.

b. + i 56b/17

[1]

b. + i eḫşānd 56b/17

bél: Bel.

b. 58a/19

[1]

b. aḡrısı 58a/19

bêş: Beş.

b. 4b/17, 7a/19, 49b/13 [3]

[3]

b. barmaḡ “Beşparmak otu; (*Potentilla erecta*). Krş. bêş barmaḡ, banṭāfilün.”

7a/19

b. edviyeden 4b/17, 49b/13 [2]

bêşinci: Beşinci.

b. 57a/6

[1]

bıcaḡ(ḡ): Bkz. bıcaḡ.

b. + i 14a/8, 14a/9, 14a/9, 15b/11, 20a/2,

22b/16, 31a/3, 43a/7, 43b/8, 45a/15, 46b/21, 51b/1 [12]

ilan b. + i “Yılanbıcaḡı, yılanekmeği, yılanyastığı, yılanburçaḡı; (*Dracunculus vulgaris*). Krş. pīlgüş, ḥubzü'l-ḡurūd, dārāḡitün, şeceretü't-tīn, ḡürāz-ı mürr, nīl-güş.” 14a/8, 14a/9, 14a/9, 22b/16, 43a/7, 43b/8, 51b/1 [7]

ilan b. + i dibi 46b/21

ilan b. + i otı 20a/2, 31a/3 [2]

küçük ilan b. + i 15b/11

yılan b. + i 45a/15

b. + ina 8a/17

ilan b. + ina 8a/17

b. + inuḡ 46b/20

[14]

ilan b. + inuḡ dibi 46b/20

bıcaḡ: Bkz. bıcaḡ.

b. 24b/11, 24b/12 [2]

[2]

b. otı “Kılır otunun bükülmeyen, daha sert olan bir cinsi. Krş. kıılır otunun dürülmezi, riclü'l-‘aḡārib, riclü'l-‘aḡ‘aḡ.” 24b/11, 24b/12 [2]

bıcaḡ(ḡ): Bıcaḡ.

b. + i 33b/2

[1]

ilan b. + i 33b/2

bıldırcın: Bıldırcın, boz renkli, benekli, eti için avlanan, etinden ve yumurtasından yararlanan göçebe bir kuş; (*Coturnix*). Krş. semāne, semānī, semān, şaḡrāḡün, rebīḡ, ṭayṭak, ṭütek, lārün, vertīc.

b. 7b/9, 24a/2, 26b/20, 27b/11, 28b/6, 33a/12, 34b/20, 47a/13, 53a/13 [9]

b. kuşı 24a/2, 26b/20, 27b/11, 28b/6, 33a/12, 34b/20, 53a/13 [7]

b. kuşına 47a/13

b. otı “Çin'de yetişen zehirli bir ot. Krş. bīş.” 7b/9

b. + lar 7b/9

[10]

bıṭīḡ: < Ar. Bkz. bıṭīḡ.

b. + i 10b/12

[1]

b. + i hindī “Hint karpuzu.” 10b/12

bıṭīḡ: < Ar. Karpuz; (*Citrullus vulgaris*); kavun.

b. + i 9a/17

[1]

b. + i hindī “Hint karpuzu. Krş. ḡarpüz-ı hindī.” 9a/17

bıdāsgān: < Far. Bengilik otu, kırmızı tatula; (*Datura fastuosa*). Krş. bezr-i benc. Bkz. bıdīsgān.

b. 10a/15

[1]

- bidāşgān:** <Far. Bkz. bidisgān.
b. 10a/13
[1]
- bideşgā:** <Far. Bkz. bidgişān, bidisgān.
b. 10a/14
[1]
- bidgişān:** <Far. Bkz. bidisgān.
b. 10a/14
[1]
- bidisgān:** <Far. Bkz. bidgişān.
b. 10a/14
[1]
- bidnūs:** <Gr. Horoz. Krş. ħurūs.
b. 7b/11
[1]
- bihī:** <Far. Ayva; (*Cydonia vulgaris*). Krş. ayva.
b. 11a/5
[1]
- bih-dāne:** <Far. Ayva çekirdeği. Krş. ayva cekirdegi.
b. 11a/11
[1]
- biĥr:** <Ar. Ağızdan kötü koku gelmesi. Krş. ağız
koĥmak.
b. 56b/1
[1]
- biĥrū'l-fem:** <Ar. Ağız kokusu. Krş. ağız koĥmak.
b. 56b/7
[1]
- bil:** “ bil-i şīrīn” <Far. Hindistan hıyarı, gögem
eriği. Krş. yēr siki.
b. 8b/19
b. + i 11b/1
[2]
b. + i şīrīn 11b/1
- bil-:** Bilmek.
b.-gil 1b/1
[1]
- bilik:** 1. Meşe ağacı meyvesi, palamut. 2. Bir ot. Krş.
ĥūm.
b. 20b/2
[1]
- bilād:** <Ar. Memleketler.
b. 47b/7
[1]
şamġ-ı b. dedükleri terkībdür “Cam ve
mermer yapıştırmada kullanılan çok
kuvvetli bir zamk. Krş. lazāku'r-
ruĥām.” 47b/7
- bilegü:** Bileği.
b. 17a/15, 18b/8 [2]
[2]
b. taşu “Bıçak, çakı, makas vb. kesici
araçları bilemekte kullanılan ince taneli
sarı şist. Krş. ĥacer-i 'irākī, ĥacerü'l-
misenn.” 17a/15, 18b/8 [2]
- binincāsef:** <Far. Beyaz zift. Krş. beyāz zift. Bkz.
birincāsef.
b. 9a/5
[1]
- billūr:** <Ar. Duru, temiz, saydam, tanınmış ve
değerli kesme cam, kristal. Krş. ıalĥ, fersulūn, mehā.
b. 24a/14, 26b/2, 34b/7, 39b/15, 49b/6 [5]
[5]
rehc-i b. “Ak sıçanotu, beyaz arsenik.
Krş. aĥ sıçan otı.” 24a/14
zāc-ı b. “Beyaz şap, tuz. Krş. aĥ şeb.”
26b/2
- bimlāĥ:** <Ar. Bir tür nohut. Krş. noĥūd.
b. 10a/3
[1]
- binā:** <Ar. Yapı, ev.
b. + larda12b/12,13a/5 [2]
[2]
eski b. + larda 13a/5
kāşī b. + larda 12b/12
- binās:** <Far. Sakız terebentini, canlı çam
ağaçlarından elde edilen koyu ağdalı sıvı. Krş.
menevşī ağacı. Bkz. bināset.
b. 8a/6
[1]
- bināset:** <Far. Bkz. binās.
b. 8a/6
[1]
- bincişĥ-zebān:** <Far. Serçedili otu, kuş otu;
(*Stellaria media*). Krş. serçe dili.
b. 8a/15
[1]
- bincişĥ-zuvān:** <Far. Bkz. bincişĥ-zebān.
b. 8a/15
[1]
- bir:** Bir, herhangi bir.
b. 1b/4, 1b/5, 1b/11, 1b/11, 1b/14, 1b/17,
2a/2, 2a/18, 2b/12, 3a/2, 3a/9, 3b/4, 3b/6,
3b/8,3b/9,3b/11, 3b/11, 3b/13, 3b/16, 3b/17,
3b/18,3b/19,3b/21,4a/1, 4a/11, 4a/12, 4a/12,
4a/13,4a/14,4a/15,4a/17,4a/20, 4a/21, 4a/21,
4b/3, 4b/3, 4b/5, 4b/5, 4b/6, 4b/6, 4b/6,
4b/8, 4b/16, 4b/17, 4b/20, 5a/2, 5a/7, 5a/8,
5a/12,5a/15,5a/19,5b/3, 5b/13, 5b/14, 5b/15,
5b/16,5b/17, 6a/2, 6a/3, 6a/11, 6a/18, 6a/19,
6a/21,6b/6,6b/7, 6b/11, 6b/14, 6b/15, 6b/16,
6b/19,6b/20,7a/11, 7a/13, 7a/21, 7b/4, 7b/8,
7b/9, 7b/18, 8a/4, 8a/9, 8a/15, 8b/2, 8b/4,
8b/6, 8b/8, 8b/8, 9a/2, 9a/12, 9a/12, 9a/13,
9a/15, 9a/17, 9a/20, 9a/21, 9b/2, 9b/7, 9b/8,
9b/13, 10a/5, 10a/6, 10a/16, 10a/17, 10b/7,
10b/12,11a/10,11a/15, 11a/21, 11b/1, 11b/5,
11b/9, 11b/10, 12a/5, 12a/5, 12a/8, 12a/9,

12a/10,12a/11,12a/11,12a/12,12a/16,12a/19,
 12b/2,12b/2, 12b/6, 12b/9, 13a/8, 13a/17,
 13a/18,13a/19,13b/2, 13b/9, 13b/10, 13b/11,
 13b/14,13b/15,13b/17,13b/19,13b/20, 14a/4,
 14a/12,14b/4,14b/17,14b/19,14b/20, 15a/14,
 15b/6, 15b/16, 15b/20, 16a/3, 16a/4, 16a/5,
 16a/6, 16a/17, 16b/10, 17a/8, 17a/8, 17a/9,
 17a/10,17a/10,17a/11,17a/12,17a/13,17a/14,
 17a/14,17a/20,17b/6, 17b/8, 17b/18, 17b/19,
 17b/21, 18a/1, 18a/3, 18a/9, 18a/17, 18a/21,
 18b/5, 18b/6, 19a/4, 19a/5, 19a/6, 19a/11,
 19b/6, 19b/8, 19b/9, 19b/20, 20a/7, 20a/12,
 20b/1, 20b/2, 20b/7, 20b/8, 20b/9, 20b/9,
 20b/12,20b/16,20b/16,20b/18,21a/10,21a/16,
 21b/3,21b/7,21b/10, 21b/11, 21b/12, 21b/15,
 21b/16,22a/7, 22b/1, 22b/12, 22b/12, 23a/5,
 23a/17,23a/18,23a/20, 23a/21, 23b/7, 23b/9,
 23b/9, 23b/16, 24a/5, 24a/6, 24a/8, 24a/8,
 24a/9, 24a/10, 24a/14, 24a/21, 24b/3, 24b/4,
 24b/6,24b/10,24b/13,24b/15,24b/18, 24b/19,
 25a/2, 25a/10, 26a/3, 26a/4, 26a/6, 26a/9,
 26a/10,26a/17,26a/21,26b/13,26b/19,26b/20,
 27a/8, 27a/17, 27b/2, 27b/2, 27b/6, 27b/9,
 27b/13,27b/13,27b/17, 27b/19, 28a/1, 28a/7,
 28a/11,28a/13,28a/16, 28a/17, 28b/3, 28b/4,
 28b/4, 28b/7, 28b/15, 28b/18, 29a/4, 29a/7,
 29a/11, 29a/16, 29a/16, 29b/3, 29b/7, 29b/7,
 29b/9, 29b/12, 29b/18, 30a/1, 30a/2, 30a/3,
 30a/5,30a/10,30a/10, 30a/13, 30a/16, 30b/4,
 30b/5,30b/10,31a/8, 31a/17, 31a/18, 31a/21,
 31b/1, 31b/16, 32a/4, 32a/6, 32a/8, 32a/9,
 32a/10,32a/12,32a/13,32a/14,32a/18,32a/18,
 32a/19,32b/4, 32b/9, 32b/15, 32b/17, 33a/3,
 33a/10,33a/11,33a/12,33a/19, 33a/20, 33b/3,
 33b/4,33b/10,33b/11,33b/14,33b/16, 34a/15,
 34a/20, 34a/21, 34b/1, 34b/2, 34b/3, 34b/4,
 34b/4, 34b/5, 34b/16, 34b/19, 35a/4, 35a/5,
 35a/8,35a/10,35a/15, 35b/12, 35b/19, 36a/9,
 36b/1, 36b/7, 36b/15, 37a/3, 37a/4, 37a/8,
 37a/16, 37a/17, 37b/1, 38a/7, 39a/1, 39a/1,
 39a/3, 39a/4, 39a/13, 39a/16, 39b/1, 39b/3,
 39b/4, 39b/5, 39b/6, 39b/6, 39b/9, 39b/10,
 39b/13, 39b/21, 40a/4, 40a/8, 40a/9, 40a/16,
 40a/20, 40b/10, 40b/11, 40b/11, 40b/12,
 41a/5, 41a/7, 41a/9, 41a/10, 41a/11, 41b/1,
 41b/2,41b/4,41b/15, 41b/16, 41b/18, 41b/19,
 42a/8, 42a/11, 42a/13, 42b/3, 42b/4, 42b/5,
 42b/7,42b/7,42b/11, 42b/13, 42b/15, 42b/16,
 42b/18, 43a/1, 43a/4, 43a/7, 43a/11, 43a/18,
 43a/21, 43b/5, 43b/7, 43b/7, 43b/8, 43b/18,
 44a/4, 44a/5, 44a/8, 44a/13, 44a/16, 44a/21,
 44b/7,44b/8,44b/11, 44b/13, 44b/18, 44b/19,
 44b/21,45a/2,45a/13,45a/14, 45a/16, 45a/16,
 45a/17,45a/20,45b/9,45b/10,45b/14, 45b/16,

45b/18,46a/1,46a/6, 46a/11, 46a/12, 46a/13,
 46a/21, 46b/5, 46b/7, 46b/8, 46b/9, 46b/10,
 46b/11, 47a/6, 47a/8, 47a/8, 47a/9, 47a/10,
 47a/12, 47b/1, 47b/4, 47b/5, 47b/9, 47b/12,
 47b/14, 47b/15, 48a/3, 48a/4, 48a/9, 48a/10,
 48a/13,48a/21, 48b/7, 48b/8, 48b/9, 48b/11,
 48b/12,48b/13,49a/14, 49a/15, 49b/4, 49b/7,
 50a/8, 50a/9, 50a/10, 50a/18, 50b/4, 50b/6,
 50b/16, 50b/19, 50b/21, 51a/1, 51a/2, 51a/4,
 51a/5, 51a/7, 51a/8, 51a/10, 51a/11, 51a/12,
 51a/14,51a/15,51a/17, 51b/6, 51b/10, 52a/5,
 52a/13,52a/16,52a/19, 52a/20, 52b/4, 52b/9,
 52b/15,52b/21,53a/4, 53a/17, 53a/20, 53b/4,
 54a/1, 54a/4, 54a/5, 54a/6, 54a/12, 54a/13,
 54a/15, 54a/16, 54a/21, 54b/3, 54b/5, 54b/7,
 54b/8,54b/9, 54b/12, 54b/17, 55a/16, 55b/5,
 56a/3, 56a/8, 56a/8, 56b/9, 56b/14, 56b/18,
 57a/9,57a/14,57a/15, 57a/15, 57a/16, 57b/5,
 57b/5, 57b/18, 57b/20, 58a/7, 58a/8, 58b/2,
 58b/13,58b/16,58b/18, 59a/3, 59a/14, 59b/3,
 59b/5, 59b/6, 59b/10, 60a/1, 60a/5, 60a/7,
 60a/7,60a/16,60a/17, 60b/10, 60b/19, 61b/5,
 61b/7, 61b/11, 62a/2, 62a/4, 62a/7, 62a/10,
 62a/14,62a/16, 62a/18, 62b/21, 63a/6, 63a/7
 [582]

b. aş adıdır 48b/7
 b. cins şarmaşuk 42b/18
 b. cins şığırcık 43a/1
 b. kök kabuğudur 32a/8
 b. kuşun kemügi 19b/8
 b. merhem adıdır 42b/13
 b. mīve adıdır 54a/15
 b. mīvenūñ adıdır 46b/7
 b. nev' amrūda 10a/17
 b. nev' emrūd 50a/9
 b. nev' göyinek 54b/17
 b. nev' kerefes yaprağı 54b/3
 b. nev' karınca 51b/6
 b. nev' karıncadır 54a/5
 b. nev' şarmaşukdur 10a/5, 45a/17 [2]
 b. nev'ī güldür 47a/12
 b. nev'ī süngere 16b/10
 b. nev'ī ufacuk üzüm 44a/4
 b. şiyāfdur 49a/15
 adam eli dërler b. otdur 44b/21
 alaca b. cins kelerdür 28b/4
 'aşr dërler b. ağac şamğıdır 13a/17,
 30a/1 [2]
 ayu eli dërler b. otun kökidür 44a/21
 bahrī b. hayvānuñ derisi 13a/8
 barmağ mişallü b. taşdur 5b/16
 baylık dërler b. otdur 20b/1
 benī isrā'il zeytūni dërler b. taşdur
 17a/10

- beyāz b. ağacdur 21b/11
beyāz b. çamurdur 45b/14
burum burum b. böcek 41b/18
ceblāheng dەرler b. otuñ toħmıdur 30a/3
cemreka dەرler b. otdur 46b/9
cördük dەرler b. otdur 12a/8
çördük dەرler b. ot 39b/9, 39b/13 [2]
dereskī dەرler b. otdur 10a/16
deryās dەرler b. otdur 13b/11, 54b/12 [2]
dölengec kıyruğı dەرler b. otdur 39a/1
ful dەرler b. çiçek 31a/8
göbeklü b. çıbandur 56b/14
gök rengi dەرler b. çiçekdür 6a/21
gücle dەرler b. ağacdur 44b/8
güneşe ʿaşıq b. kuşdur 19b/6
hürmüzi b. hafif taşdur 33a/12
iblis taşağı dەرler b. taşdur 18a/9
kabaıklı bādem gibi b. yemişdür 15b/20
kan yaşı dەرler b. kökdür 42a/11, 46a/11 [2]
kına koçulu b. otdur 20b/9
kırmüzi b. toħmdur 39b/1
kunduз dەرler b. otdur 42b/7
kurd bağı dەرler b. ağac yemişüdür 44a/8
kurdeşeni dەرler b. marazdur 8a/4
kurt bağı dedükleri b. ağacın yemişüdür 18a/21
kurz dەرler b. dikendendür 21a/16
kuş etmegi dەرler b. ot toħmıdur 5b/13
kuş kanadı dەرler b. otdur 11a/10
meşhür b. maʿcünüñ adıdur 13b/15
müdevver b. taşdur 30a/10
mühlik b. haşhāşdur 10a/6, 20b/8 [2]
mühlik b. kökdür 40a/20
mürekkeb b. dārüdur 17b/6
mürekkeb b. kuhl 5b/17
oğlan aş dەرler b. ağac şamğıdur 14a/4, 42b/15 [2]
serçe dili dەرler b. toħmdur 12a/16
siyāh renqlü b. taşdur 21b/16, 33a/19 [2]
şandal dەرler b. kara taşdur 20b/12
şaru çiçekli b. yonca 3a/2
şoğulcan kırar b. otdur 4b/17
tavşan ayağı dەرler b. otdur 47a/6
yer yıldızı dەرler b. camurdur 46b/10
yoħsul urğanı dەرler b. şarmaşuğdur 40a/16
yumşadıcı b. otdur 48a/13
zaʿferān rengine b. çiçekdür 26a/17
zaʿferān rengine b. güldür 37a/17, 44a/16 [2]
zebercedüñ b. dürlüsidür 54b/8
b. + i 4a/19, 4a/19, 11a/9, 15a/9, 15a/9, 23a/1 [6]
b. + idür 47a/7, 47b/12, 54b/17 [3]
b. + in 1b/7
b. + inüñ 4a/19, 4a/20 [2]
b. + isi 14a/13, 14a/13, 52a/3, 52b/1 [4]
hevic toħmınuñ b. + isi 52a/3, 52b/1 [2]
b. + isidür 46b/18
[599]
birbiri: Birbiri.
b. 44b/7
b. + ne 6a/4, 10a/3 [2]
[3]
birinc: <Far. 1. Piriñ; (*Oryza sativa*). 2. Helile otu türlerinden biri; (*Terminalia*). Krş. biring, kabilī. 3. Mürdümük, akburçak; (*Lathyrus sativus*). Krş. menc. 4. Bakıra çinko katılarak elde edilen sarı renkte bir alaşım. Krş. şebhān.
b. 9a/15, 10a/16, 32a/11, 47b/19 [4]
[4]
birincāsef: <Far. Beyaz zift. Krş. beyāz zift.
b. 9a/5
[1]
biring: <Far. 1. Helile otu türlerinden biri; (*Terminalia*). Krş. birinc, kabilī. 2. Mürdümük, otsu bölümü hayvan yemi olarak kullanılan, beyaz, açık mavi veya mor çiçekleri olan bir yıllık otsu bitki, akburçak; (*Lathyrus sativus*). Krş. menc.
b. 9a/15
[1]
biristü: <Far. Kırlangıç kuşu; (*Hirundo*). Krş. kırlangıç.
b. 8a/11
[1]
birnīs: <Far. Pelit otunun bir türü. Krş. bellüt.
b. 10a/13
[1]
birnüz: <Far. 1. At keşanesi; (*Aesculus hippocastanum*). 2. Ebegümece; (*Malva sylvestris*). Krş. ebem gömece, bakla-ı yemāniye, bakla-ı ʿarabiye.
b. 10b/14
[1]
birs: <Far. Pamuk; (*Gossypium*). Krş. panbuğ.
b. 8b/18
[1]
birsim: <Ar. Yonca; (*Trifolium*). Krş. yonca, faşfaşa.
b. 38b/20
[1]
bismillāhi'r-raħmāni'r-raħim: <Ar. Esirgeyen ve bağışlayan Tanrı'nın adıyla.
b. 1b/1
[1]

- bista'**: <Ar. Hurma şarabı, bal şarabı. Krş. ħurmā şarābı, bal şarābı.
b. 10a/10
[1]
- bister**: <Far. Olgunlaşmamış hurma, hurma koruğu. Krş. ħurmā qoruğu.
b. 10b/6
[1]
- bistirāğ**: <Far. Kadıntuzluğu, diken üzümü, karamuk; (*Berberis crataegina*). Krş. qadın tuzluğu.
b. 11b/2
[1]
- biş-**: Pişmek.
b.-en 50a/5, 50a/6 [2]
et şuyıla b.-en şörbāya 50a/5
tavuq şuyıla b.-en şörbāya 50a/6
b.-medük 26a/18
b.-miş 7a/18, 11b/14, 50a/18 [3]
[6]
b.-miş aça şoğanı 7a/18, 11b/14, 50a/18
[3]
- bişleşke**: <Gr. Çentiyana kökü; (*Gentiana lutea*). Krş. çinṭiyānā.
b. 10b/11
[1]
- bişür-**: Pişirmek.
b.-dükleri 11a/7
b.-mek 34b/15
b.-üci 48a/13
[3]
- bit**: Bit, yarım kanatlılar alt takımına giren, insan ve memeli hayvanların vücudunda asalak olarak yaşayan böcek, kehle (*Pediculus*). Krş. qumul, qubul.
b. 41a/6
b.+i 11b/3, 38b/19 [2]
[3]
tahta b.+i "Tahta biti. Krş. fesāfes, baqq." 11b/3, 38b/19 [2]
- bit-**: Oluşmak, gövermek, meydana gelmek.
b.-en 8a/21, 16b/20, 17b/17, 17b/20, 22a/19, 26a/1, 27a/18, 27a/19, 28a/7, 35a/13, 47a/5, 51b/10, 59b/9, 59b/11 [14]
rūmda b.-en qōz 16b/20
b.-er 2b/8, 4a/16, 4a/18, 4a/19, 4b/1, 5a/10, 5b/8, 6a/2, 6b/15, 7b/1, 8a/14, 8b/5, 9a/20, 9b/13, 10b/17, 11a/9, 11b/20, 13a/5, 14a/13, 15a/3, 18a/5, 20b/7, 20b/8, 21a/5, 21a/6, 21b/3, 21b/3, 23a/13, 25a/19, 26a/16, 26b/14, 26b/16, 28a/3, 28a/4, 28b/10, 28b/15, 29a/6, 29a/10, 29b/14, 29b/15, 29b/21, 30a/6, 32a/10, 33b/17, 34b/1, 35a/5, 35a/21, 36b/3, 38a/17, 40b/20, 42a/5, 42b/5, 42b/17, 43a/18, 43a/21, 43b/2, 45a/11, 45a/21, 46a/7, 46b/2, 47a/9, 47b/2, 47b/16, 51a/10, 52a/6, 52b/4, 53a/4, 53a/21, 54a/1, 54a/14, 56a/1, 56a/2, 59b/10 [73]
b.-mek 55b/10, 56a/6, 58b/20, 60a/21, 61a/2, 62b/3, 62b/6 [7]
et b.-mek 58b/20, 61a/2, 62b/3 [3]
qıl b.-mek 55b/10, 62b/6 [2]
tonuq b.-mek 56a/6
b.-üb 59b/19, 62b/3 [2]
[96]
- bitn**: <Ar. Saman.
b.+i 9b/21
[1]
b.+i mekkī "Mekke ayrığı, ayrık otu; (*Cynodon dactylon*). Krş. mekke ayrığı." 9b/21
- biz**: Biz.
b.+de 23b/6
[1]
- bicek**: <Far. Bir tür sarmaşık. Krş. şarmaşuq.
b. 10a/3
[1]
- bīd**: <Far. Söğüt ağacı; (*Salix*).
b. 22a/14, 35b/15 [2]
'anber-i b. 35b/15
dıraht-ı b. 22a/14
b.+i 7b/20, 9a/2, 11a/2, 44b/19 [4]
[6]
b.+i belḥī 11a/2
b.+i misk "Sultani söğüt." 9a/2
b.+i ṭaberī "Kızıl söğüt, salkım söğüt; (*Salix babylonica*). Krş. kızıl söğüt." 7b/20
gül-i b.+i belḥī 44b/19
- bīdencīr**: <Far. Kene ağacı, kene otu; (*Ricinus communis*). Krş. kene ağacı.
b. 8b/7
[1]
- bīdester**: <Far. Kunduz.
b. 14a/15
[1]
cünd-i b. "Kunduztaşağı otu ve kökü, cavşir, oğlanaşı; (*Ferula alaeochytris*). Krş. qunduz ḥāyası." 14a/15
- bīd-giyā**: <Far. Mekke ayrığı, ayrık otu; (*Cynodon dactylon*). Krş. mekke ayrığı, ayruq.
b. 9b/15, 11b/11 [2]
[2]
- bīftāden**: "ḥāmūş-ı bīftāden" <Far. Aklını yitirmek. Krş. uşı gitmek.
b. 56a/20, 58a/2 [2]
[2]
ḥāmūş-ı b. 58a/2
- bīh**: <Far. Çekirdek.
b. 8a/7
b.+i 11b/3

- [2]
b. + i ħurmā “Hurma çekirdeği. Krş. ħurmā cekirdegi.” 11b/3
- bīhūšī:** <Far. Akılsız, sersem.
b. 57a/4
[1]
teb-i b. “Bilinç kaybına yol açan sıtma. Krş. ‘aql gideren sıtma.” 57a/4
- bīḥ:** <Far. Kızıl kına. Krş. kına-ı aḥmer.
b. 10a/9
[1]
- bīḡirān:** <Far. Serçedili otu, kuş otu; (*Stellaria media*). Krş. serçe dili, bincişk-zebān.
b. 8b/2
[1]
- bīḡ:** <Far. Temel, asıl, kök.
b. + i 8b/20, 9a/9, 9b/19, 10a/3 [4]
[4]
b. + i gūrek “Gebre otunun kökü. Krş. kebere köki.” 10a/3
b. + i mehḡ “Meyan balı. Krş. puyan balı.” 8b/20
b. + i tarḡūn-ı kūḡī “Şifalı bir öd türü. Krş. ‘ūdū’l-ḡahr.” 9a/9
b. + i zirişk “1. Sarı ağaç, zerdeçal. Krş. şaru ağac. 2. Karamuk kökü. Bkz. ḡaramuḡ.” 9b/19
- bīje:** <Far. Kel, dazlak. Krş. kel baş.
b. 56b/19
[1]
- bīkel:** <Far. Mantar; (*Fungi*). Krş. mantar, benātū’r-ra’d.
b. 8b/14
[1]
- bīḡalīles:** <Far. Çiriş otunun kökü; (*Asphodelus*). Krş. çirişlik, pūr-vāḡ, bürvāḡ.
b. 8b/7
[1]
- bīlāterū:** <Far. Şifalı bir öd türü. Krş. ‘ūdū’l-ḡahr. Bkz. pīrāserū.
b. 11a/16
[1]
- bīlgūş:** <Far. Yılanbıçağı dibi, yılanyastığı, kalpak yaprağı; (*Dracunculus vulgaris*). Krş. behmen-i ebyāz, berrī meneḡış, ilan bıcağı. Bkz. pīlgūş.
b. 8a/16
[1]
- bīmār:** <Far. Hasta.
b. 60a/8
şulb-ı b. “Sert, şiddetli geçen hastalık. Krş. pek ḡastalık.” 60a/8
b. + i 56a/19, 56b/1, 56b/12, 56b/16 [4]
[5]
b. + i bādī “Delilik. Krş. delülük.” 56b/16
b. + i ḡazz “Hastalığı atlatan, iyileşen kişi. Krş. ḡastalıḡdan eyü olan kimesne.” 56a/19
b. + i ḡayz 56b/1
b. + i ‘usr “Şiddetli hastalık. Krş. şiddetlü ḡastalık.” 56b/12
- bīnī:** <Far. Burun.
b. 56a/18, 56b/5, 56b/5, 58a/3, 62b/3 [5]
[5]
b. giriften “Koku alamamak. Krş. burun tutulmak.” 56a/18
bevāsīr-i b. 56b/5
būy-ı gendāy b. āmed 56b/5
ḡūn-ı āmeden ez b. 58a/3
nāşūr-ı b. 62b/3
- bīrūn:** <Far. Dışarı, hārici, dış.
b. 21a/3, 29b/20, 50a/21 [3]
ḡurmā-yı b. “Sarı hurma. Krş. şaru ḡurmā, ḡurm.” 21a/3
mīlen-i b. “Kokar ağaç; (*Ailanthus glandulosa*). Krş. māzeryūn.” 50a/21
saḡmavḡın-ı b. “Eski binalarda, terkedilmiş viran yerlerde, kayalarda yetişen papatya çiçeği gibi çiçekleri olan yabani bir bitki. Krş. ḡāşā.” 29b/20
b. + i 57b/3
[4]
ez-dīde-i b. + i āmed “Gözde nohut büyüklüğünde nesne çıkmak.” 57b/3
- bīrzū:** <Far. Şeytanboku, kasnı, acı ve kokulu bir sakız; (*Ferula assa-foetida*). Krş. ḡaşnı.
b. 8b/21
[1]
- bīş:** <Far. 1. Bildircin otu denilen Çin’de yetişen zehirli bir ot. Krş. bıldircin otı, ağulu ot. 2. Kaya kuruḡu; (*Sedum*). Krş. ḡaya ḡoruḡı.
b. 7b/8, 8a/8, 37a/5 [3]
‘ūd-ı b. “Kokar ağacın kökü.” 37a/5
b. + i 11a/18
[4]
b. + i fārisī “Kokar ağaç, ezeltere. Bkz. ezeltere, ḡoḡar ağac.” 11a/18
- bīşā:** <Far. Sıçanotu, arsenik. Krş. şıçan otı, bīş-mūş.
b. 7b/9
[1]
- bīş-mūş:** <Far. Sıçanotu, arsenik. Krş. şıçan otı, bīşā.
b. 7b/9
[1]
- bī-ḡaber:** <Far. Habersiz, bilgisiz.
b. 56a/20
[1]

- b. şeden “Bayılmak. Krş. ici gecmek.”
56a/20
- bî-kâb’an:** <Far.-Ar. Çiriş otunun kökü;
(*Asphodelus*). Krş. çirişlik, pür-vāk, bürvāk,
bîkalîles.
b. 8b/7
[1]
- bîzek:** <Far. Ebegümece; (*Malva sylvestris*). Krş.
ebe gömeci.
b. 8a/7
[1]
- boğa:** Boğa.
b. 8a/1, 31a/6, 32b/11, 34b/14, 36b/10,
42a/5, 43b/2, 46b/7, 49b/14 [9]
[9]
b. diken “Boğa diken, çok yıllık, otsu
ve dikenli bitkilerdir, eşek diken, deve
diken, yılan diken, deve elması, guga
diken, hölemez, tüsü; (*Eryngium*). Krş.
bādāverd, kevālif, qarşa’ne, tarīgān,
şevke-i beyzā, mezhebü’l-birinc.” 8a/1,
31a/6, 32b/11, 34b/14, 36b/10, 42a/5,
43b/2, 46b/7, 49b/14 [9]
- boğasıq:** Boğa otu. Krş. hesmün.
b. 53b/18
[1]
b. otıdur 53b/18
- boğaz:** Boğaz.
b. 55a/16, 55b/20, 56b/19, 57b/8, 58a/3,
58a/10, 58b/12, 59a/12, 62a/5, 62b/20 [10]
b. ağrısı 58b/12, 59a/12, 62a/5 [3]
b. ağrısına 55b/20
b. boğulmak 56b/19
b. şişmek 55a/16, 57b/8, 58a/3, 62b/20 [4]
b. + a 57b/16, 58a/15, 59a/7, 59a/9, 60b/4 [5]
b. + da 56a/8, 61b/7, 61b/17, 62a/4 [4]
b. + dan 58a/4
b. + ı 61a/1
b. + ı inmek 61a/1
b. + ına 12a/11
[22]
- boğuk:** Boğuk, Kısılmış ses.
b. 56a/4, 56b/11 [2]
[2]
b. söylemek 56a/4, 56b/11 [2]
- boğul-:** Boğulmak, sesi kısılmak, havasız kalmak.
b.-an 58a/12
b.-mak 56b/19
[2]
boğaz b.-mak 56b/19
- boğum:** 1. Boğulmuş, sıkılmış yer. 2. Parmak, kamış,
saz vb. bitkilerin şişkin bölümü
b. 25a/15, 25a/15 [2]
[2]
- boğumlu:** Boğumu olan.
b. 23a/17, 23a/17 [2]
[2]
- boğun:** Boğum. Bkz. boğum.
b. 40b/21, 40b/21, 58a/13, 58b/1 [4]
[4]
- boğ:** Bok, dışkı.
b. + ı 5b/12, 10b/9, 19b/5, 19b/18, 21a/19,
21a/19, 23a/11, 23b/12, 24b/15, 25a/13,
25a/15, 25a/18, 25a/21, 26a/19, 27b/17,
27b/18, 27b/20, 27b/20, 31a/19, 31b/14,
37b/13, 38b/1, 39a/11, 41a/14, 41b/16,
44b/12, 51b/8 [27]
altun b. + ı 41a/14
cekirge b. + ı 26a/19
çekirge b. + ı 24b/15, 31b/14 [2]
demür b. + ı 5b/12, 19b/5, 23b/12,
38b/1, 39a/11, 44b/12, 51b/8 [7]
ebrişim b. + ı 41b/16
göğercin b. + ı 25a/15, 27b/18 [2]
gümüş b. + ı 21a/19
keler b. + ı 10b/9
kırlangıç b. + ı 23a/11, 25a/21, 27b/20 [3]
kürşun b. + ı 21a/19
legleg b. + ı 25a/18, 27b/20 [2]
şığır b. + ı 19b/18, 25a/13, 27b/17 [3]
yaraşa b. + ı 31a/19
yaş şığır b. + ı 37b/13
b. + ına 2b/14, 11b/10, 12a/14, 21b/9, 24b/1 [5]
[32]
demür b. + ına 2b/14, 12a/14 [2]
ebrişim b. + ına 21b/9
gümüş b. + ına 11b/10
katır b. + ına 24b/1
- boncuğ(ğ):** Boncuk, cam, taş, sedef, tahta, plastik vb.
maddelerden yapılan, ortası delik, çoğu yuvarlak ve
renkli süs tanesi
b. + ı 19b/12, 28a/19, 28a/20, 32a/5, 44a/3,
52b/20, 53a/18 [7]
[7]
it b. + ı 28a/19
katır b. + ı “Katır boncuğu: 1. Çoğu
binek hayvanlarının boynuna süs olarak
takılan, mavi camdan iri boncuk. 2. Bu
boncuklarla birlikte dizilen küçük deniz
kabukları. Krş. sipîdmühre, haremek,
veşenc, vara’, ilan başı.” 19b/12, 28a/20,
32a/5, 44a/3, 52b/20, 53a/18 [6]
- boğurca:** Bodur, tıknaz, enine göre boyu kısa.
b. 22a/2
[1]
b. maħmūd “Bodurmahmut, kısamahmut
otu, yer çamı, iştah açıcı ve mide
ağrılarını giderici olarak kullanılır;

(*Teucrium chamaedrys*). Krş.
kemäderyüs.” 22a/2

boy: Poy otu, tohumları kırmızı bibere benzeyen, 10-50cm. yükseklikte, karabiberle karıştırılarak pastırma çemeninde kullanılan bir bitki; (*Trigonella joenumgraecum*).

b. 16b/1, 17b/5, 26b/18, 29a/16, 30b/3, 31a/14, 32a/5, 38b/1, 42a/5, 42b/19, 51a/11 [11]

[11]

b. tohumı 16b/1, 17b/5, 26b/18, 30b/3, 31a/14, 32a/5, 38b/1, 42a/5, 42b/19 [9]

b. tohumına 29a/16, 51a/11 [2]

boya: Boya.

b. 6b/10, 17a/20, 21b/15, 23b/10, 23b/12, 24a/13, 25b/9, 25b/11, 28a/8, 35a/16, 35b/7, 36a/4, 37a/3, 38a/21, 43a/9, 53a/18 [16]

b. rlar boya [0]

ğara b. 25b/9, 25b/11, 43a/9 [3]

ğırmüzî b. 6b/10

ğızıl b. 23b/10, 23b/12, 24a/13, 28a/8, 35a/16, 36a/4, 38a/21 [7]

şaru b. 35b/7

b. + dan 62a/12

b. + dur 52a/11

çivid b. + dur 52a/11

b. + nuş 20b/15, 29a/8, 40a/17, 40a/17, 40b/1 [5]

ğara b. + nuş 20b/15

ğara b. + nuş ağı 40a/17

ğara b. + nuş köki 40b/1

ğara b. + nuş kızılına 29a/8

ğara b. + nuş şarusı 40a/17

b. + sı 3a/15, 32b/8, 37b/10 [3]

helvâcılar b. + sı 3a/15, 32b/8, 37b/10 [3]

b. + sıdur 37b/18, 54a/6 [2]

helvâcılar b. + sıdur 37b/18, 54a/6 [2]

b. + sına 53a/19

[29]

çivid b. + sına 53a/19

boya-: Boyamak.

b.-duğları 18a/2

müm b.-duğları otdur 18a/2

b.-ma 34a/18

b.-r 6b/10

b.-rlar 17a/20, 23a/2, 30b/12, 31b/20, 39a/17, 41b/17, 45a/13, 52b/21 [8]

[11]

boya b.-rlar 17a/20

boyacı: Boyacı.

b. + lar 4b/7, 45a/12 [2]

[2]

boyacıl: “boyacıl taşı” Boya taşı. Krş. ħacer-i afrîkî.

b. 17a/12

[1]

b. taşı 17a/12

boynuz: Boynuz, bazı hayvanların başında bulunan, tırnaksı bir maddeden, uzun, kıvrık veya çatallı korunma organı.

b. + ı 2a/2, 4a/2, 19b/8, 21b/1, 30a/19, 43a/4, 48b/21, 50a/4, 54b/10, 54b/13 [10]

anuş b. + ı 19b/8

keci b. + ı “Keçiboynuzu;baklagillerden, kerestesi marangozlukta, kabukları

tabaklıkta kullanılan bir ağaç, harnup; (*Ceratonia siliqua*) ve bu ağacın baklaya benzer, şekerli yemişi. Krş. yeştüt,

ğarnüb, ħarnüb-ı şāmî.” 21b/1, 54b/10, 54b/13 [3]

keci b. + ı ağacının çiçegidür 4a/2

ğoc b. + ı “Koçboynuzu otu, kokulu

yonca, eşek yoncası da denilen çiçekleri boyar madde olarak kullanılan bir bitki;

(*Melilotus officinalis*). Krş. mekyūñun, iklîlü’l-melik, müflün, giyâh-ı kayşar,

şāhînek.” 2a/2, 30a/19, 43a/4, 48b/21, 50a/4 [5]

b. + ına 4a/16

keci b. + ına 4a/16

b. + ınuş 44a/6

[12]

keçi b. + ınuş ağacının çiçegi 44a/6

boyunca: Boyu veya uzunluğu kadar.

b. 36a/14, 36b/14, 38a/1 [3]

[3]

boz: 1. Açık toprak rengi. 2. Kül rengi, gri.

b. 4a/20, 57a/15 [2]

[2]

b. çiçekleri 4a/20

b. perde 57a/15

boz-: Bozmak.

b.-an 24b/21, 28a/13, 48b/19 [3]

[3]

demür b.-an “Demirbozan, tırfıl, yabani yonca. Krş. muğneb, seng-i muğnî,

reng-i bürkân.” 24b/21, 28a/13, 48b/19 [3]

bozul-: Bozulmak.

b.-mağ 59b/12

[1]

ma’de b.-mağ 59b/12

böceğ(k): Bkz Böcek.

b. + i 19a/12, 19b/10, 19b/12, 20a/11, 20b/13, 21a/13, 21b/17, 23a/12, 23b/4,

32a/6, 35a/10, 37a/8, 43b/19, 44a/2, 46b/12, 48b/11, 49a/20, 54b/18 [18]

[18]

ğuduz b. + i 23b/4, 35a/10, 37a/8,

- 44a/2, 49a/20 [5]
tesbīh b. + i 19a/12, 21a/13, 32a/6,
48b/11, 54b/18 [5]
toğuz b. + i 21b/17, 23a/12 [2]
toğuzlan b. + i 19b/10, 19b/12, 20a/11,
20b/13, 43b/19, 46b/12 [6]
- böcek:** Böcek.
b. 18a/15, 32b/9, 41b/16, 41b/18, 41b/18,
53a/14 [6]
burum burum bir b. 41b/18
örümcek dedükleri b. 53a/14
sümüklü b. 41b/18
şu'le vëren b. 18a/15
b. + dür 16a/5, 35a/10, 37a/8, 39a/16,
46b/11 [5]
[1]
- bögrek:** Böbrek.
b. 58b/5, 61a/21, 62a/9, 62b/21 [4]
b. ağrısı 58b/5, 61a/21, 62a/9 [3]
b. şışı 62b/21
b. + de 61b/4
[5]
- bögrülce:** Börülce, fasulyeye benzer bir bitki; (*Vigna sinensis*). Krş. lübiyā, dürr, şāmir, nohūd-ı hülünī.
b. 13b/16, 46b/20, 52b/10 [3]
b. + dür 22a/18
[4]
- böğür:** Böğür, kaburga altı boşlukları.
b. 56a/4
b. ağrısı 56a/4
b. + den 61a/13
[2]
- böğürtlen:** Böğürtlen; (*Rubus*). Krş. süse-i gül, sūs.
b. 2a/20, 8a/10, 12a/3, 12b/3, 13b/1, 13b/3,
13b/5, 22a/18, 27a/7, 28a/7, 29a/1, 35b/6,
39a/15, 43a/16 [14]
[14]
b. ağacı "Böğürtlen ağacı. Krş. seceret-i mūsī." 29a/1
b. diken "Böğürtlen diken. Krş. kebīhe, 'uleyķ, bātis." 8a/10, 35b/6,
43a/16 [3]
b. dikenine 2a/20
b. yemişi "Böğürtlen yemişi. Krş. fırşān, seflec, dürr, şemeretü'l-'uleyķ, tulī." 12b/3, 13b/3, 13b/5, 22a/18, 28a/7,
39a/15 [6]
vaḥṣī b. yemişi "Dut. Krş. tüt." 12a/3
- börce:** Fasulye; (*Phaseolus vulgaris*). Krş. riclü'l-'alūs.
b. 24b/14
[1]
- börg(k):** Bkz. börk.
b. + i 8a/20, 17b/20 [2]
- [2]
sulṭān b. + i "Kadifeçiçeği; (*Fumaria officinalis*), horozibiği; (*Amaranthus*).
Krş. hūr-ı isfendār, mīr-i 'āşīkān, beg börki." 8a/20, 17b/20 [2]
- börk:** Genellikle hayvan postundan yapılan başlık.
b. + i 31a/6
[1]
beg b. + i "Kadifeçiçeği, horozibiği; (*Fumaria officinalis*). Krş. şāhtere." 31a/6
- böyücek:** Biraz büyük, büyüğe yakın.
b. 13a/18
[1]
- böyüg(k):** Bkz. böyük.
b. + idür 41a/8
[1]
cübān diken "dedükleri otuñ b. + idür 41a/8
- böyük:** Büyük.
b. 14a/12, 22b/18, 57b/8, 58b/10, 61a/21 [5]
[5]
b. türunc 22b/18
- böyü:** Bkz. böyük.
b. + inüñ 41a/18
[1]
cam ağacınun b. + inüñ yemişi 41a/18
- bözcek:** Kırmızı yemişli bir bitki. Kabuğu, güneyik kabuğudur. Krş. göginek.
b. 26b/16
[1]
- bu:** Bu.
b. 1b/1, 1b/4, 1b/5, 1b/14, 1b/15, 1b/17,
7a/7, 35b/12, 55a/1 [9]
b. + dur 27a/19
b. + ndan 54b/17
b. + nlardur 20b/14
b. + nuñ 23b/3
[13]
- budağ(k):** Bkz. budağ.
b. + ı 23a/9, 32a/1, 41b/6, 50b/1, 52a/9,
52b/7 [6]
koğar ağac b. + ı 50b/1
b. + ına 44b/21
[7]
dişi ḥurmā b. + ına 44b/21
- budağ:** Budak.
b. + ları 5b/4, 7a/19, 50b/21 [3]
b. + larından 6a/18
[4]
- buğday:** Buğday; (*Triticum aestivum*). Krş. ḥabbe, hınṭa, bürr.
b. 5b/8, 10a/16, 15b/18, 16a/7, 18b/21, 19a/2,
21a/17, 21b/3, 21b/21, 22b/13, 25b/16, 29a/10,

- 30a/19,30b/7,32a/8,33b/4,40b/11,41b/10,
42a/17, 44a/10, 45b/5, 45b/7 [22]
b. aralarında 21b/3
b. delücesi “Buğday delicesi. Krş.
şelme, şeylem, zevân.” 22b/13,
25b/16, 30b/7 [3]
b. delücesidür 15b/18, 30a/19 [2]
b. deñlödür 40b/11
b. unına “Buğday unu. Krş. hınt.” 16a/7
b. ütmesi 42a/17
elekden geçme b. unı “Elenmiş buğday
unu. Krş. havārī.” 19a/2
kum b. “Kum buğday. Krş. kıtlab.”
41b/10
b. + dan 31b/3
[23]
b. + dan azan delüce 31b/3
- buğunc:** <Far. 1. Kışniş otu ve tohumu; (*Coriandrum
sativum*). 2. Kara çörek otu; (*Nigella sativa*). Krş.
kara çörek otı.
b. 8b/14
[1]
- buğūhe:** <Ar. Ses kısıklığı. Krş. boğaz boğulmak.
b. 56b/19
[1]
- buğārā:** <Far. Asya'nın en eski yerleşim
bölgelerinden biri olan ve günümüzde Özbekistan
sınırları içinde bulunan tarihî bir şehir.
b. + dan 15a/14, 29a/17 [2]
[2]
- buğle:** <Far. Semizotu, semizlik otu; (*Portulaca
oleracea*). Krş. semizlik otı.
b. 7b/1
[1]
- buğūr:** <Ar. Buhur, tütsü.
b. 39a/8
b. + a 38a/16
b. + ı 9a/14, 21a/18, 22b/18, 36a/6, 37a/14, 37b/14,
39a/20, 54b/14 [8]
[10]
b. + ı meryem “Devetabanı bitkisi; (*Cyclamen coum*).
Krş. yunūnend-i meryem, fa'īlā, ğılc, 'aslec,
'arṭenīšā, dānec-i efrūnek, ḥubzū'l-mā-genc, toğuz
topalağı.” 9a/14, 21a/18, 22b/18, 36a/6, 37a/14,
37b/14, 39a/20, 54b/14 [8]
- buğūrū'l-berāber:** <Ar. Ayvadana, civanperçemi,
kovan çiçeği, ak yavşan; (*Achillea*) Krş. ayva şana.
b. 10a/12
[1]
- buğākālīs:** <Gr. Mazı; (*Thuya*). Krş. māsū.
b. 8a/9
[1]
- buğl:** <Ar. Hindiba, yaban marulu, acı marulu,
güneyik; (*Cichorium endiva*). Krş. hindubā, acı mārūl,
göyinek.
b. 9b/17
[1]
- buğlus:** <Er. Eşek marulu; (*Sonchus oleraceus*). Krş.
eşek mārūl.
b. 9b/19
[1]
- buğus:** <Gr. Şimşir ağacı; (*Buxus sempervirens*).
Krş. şemşir.
b. 9a/18
[1]
- bul-:** Bulmak.
b.-urlar 10b/10
[1]
- bulamac:** Bulamaç. 1. Sulu, cıvık hamur. 2. Bu
koyulukta yapılan çeşitli hamur yemekleri.
b. 27b/11, 28a/15, 43a/9, 47a/14 [4]
[4]
b. aşı “Bulamaç aşı. Krş. lekertā, kācī,
şeḥīne.” 27b/11, 43a/9, 47a/14 [3]
- bulan-:** İç baygınlığı, mide bulantısı.
b.-ması 62b/11
[1]
gönül b.-ması 62b/11
- bulgüne:** <Far. Kadınların düzgün olarak
kullandıkları bir kızılca.
b. 8a/3
[1]
- bulun-:** Bulunmak.
b.-ur 19a/11,24b/6, 26a/4, 52a/18 [4]
[4]
- bulūgiye:** <Far. Ebegümece; (*Malva sylvestris*). Krş.
ebe gömeci.
b. 8a/13
[1]
- bunduk:** <Ar. Fındık; (*Corylus avellana*).
b. + ı 4b/12, 34a/18 [2]
[2]
b. + ı hindī “Hint fındığı. Krş. aṭīṭ, ṭīṭ.”
4b/12, 34a/18 [2]
- bur-:** Burmak; mide, bağırsak sancımak.
b.-an 55b/8
b.-madan 55b/9
b.-mağ 59a/7, 61b/13, 62a/4 [3]
[5]
göbek b.-mağ 62a/4
ic b.-mağ 61b/13
- buramuğ:** Dolama, tırnak çevresindeki yumuşak
bölümlerin, bazen de kemiğin iltihaplanmasından
ileri gelen ağrılı şiş.
b. 58a/19
[1]
b. çıkmağ “Tırnakta dolama çıkması.
Krş. dāḥis.” 58a/19

burank: <Far. Helile otu türlerinden biri;
(*Terminalia*). Krş. birinc, kâbilî.

b. 10a/16
[1]

burc: 1. Burç ağ, gögce ağ, ökseotu; (*Viscum album*).
2. Dallardaki taze yaprak, filiz, eklemec. Krş.
gögelek, eklemec, bentüme, eksüd, eksüde, fergand.

b. 2a/11, 7b/1, 21b/8, 22b/7, 38a/12 [5]
[5]

burcağ(k): Bkz. burçağ.

b. + a 45a/19
[1]

burcağ: Bkz. burçağ. Krş. sefâriyün, ra'ÿü'l-hamâm,
dîv-i müşk, hılbân, hûf'a, hurfen, cülbân, bersîle,
bâriştâriyün, ekmüberân, gâv-meşeng, kersene, kelük,
kelül, kırıştâ, ferestâ.

b. 6a/2, 10a/9, 11b/5, 15b/6, 21b/5, 21b/6,
21b/14,23a/7,24a/14,29a/13, 39a/17, 41b/11,
43b/16, 44b/9, 44b/12, 45a/18, 45b/8 [17]
[17]

burcalak: Bkz burçalak. Krş. kâkül, çoğan.

b. 45a/21
[1]

burçağ: Burçağ, baklagillerden, taneleri hayvan yemi
olarak kullanılan yıllık bir yem bitkisi; (*Vicia
ervilia*). Krş. berâberân, nemkîn.

b. 10a/19, 52a/21 [2]
[2]

burçalak: 1.Burçalak, burçağ, zehirli bir ot. 2. Kızılca
buğday, çöven kökü. Krş. kulâm, kâkülî, çoğan.

b. + dur 41b/3
[1]

bu're: <Ar. Sumak benzeri tohumlu bir bitki. Krş.
şumak.

b. 22a/20
[1]

burma: Burulmuş, kıvrılmış.

b. 16a/5, 28a/20, 32b/9, 46b/11 [4]
[4]

b. şedef "Kabuklu sümüklü böcek,
mühre. Krş. helzün, kecek, şinc,
sipîdmühre" 16a/5, 28a/20, 32b/9,
46b/11 [4]

bur(u)n: Bkz. burun.

b. +1 2b/17,3a/7,4a/15,6b/17, 18a/1, 22b/20,
31a/2, 32b/15, 35b/6, 38a/2, 38a/3, 47b/1,
51b/14, 53a/5, 53b/2, 53b/12, 58a/19 [17]
[17]

buzacı b. +1 4a/15
it b. +1 "İtburnu çiçeği, yabancı gül,
köpek gülü, kuşburnu; (*Rosa canina*).
Krş. işkîl-i haşem." 6b/17, 38a/3 [2]
it b. +1 ağacı 31a/2, 53b/12 [2]
it b. +1 ağacının yemişi 47b/1

it b. +1 çiçeği 18a/1

it b. +1 çiçeğine 38a/2

it b. +1 dikenini 35b/6

it b. +1 güli 51b/14,53a/5,53b/2 [3]

it b. +1 güline 3a/7

it b. +1 yemişine 2b/17, 22b/20 [2]

šana b. +1 "Danaburnu, parmakta çıkan
bir çeşit çıban. Krş. dâhis, buramuğ."
58a/19

buru: Sancı.

b. + s1 59a/10

göbek b. + s1 "Göbek sancısı. Krş.
zelekü'ş-şınfâriye." 59a/10

b. + ya 24b/1

[2]

burul-: Sancımak, ağrımak.

b.-mağ 63a/9

[1]

yürek b.-mağ "Yürek sancısı. Krş.
hayza." 63a/9

burum: Burulmuş, kıvrılmış.

b. 41b/18, 41b/18 [2]

[2]

b. bir böcek burum 41b/18

burun: Burun.

b. 56a/18, 57b/14, 58a/3, 58a/8, 58a/10,
58a/20, 58b/17, 59a/4, 59a/5, 60b/11, 61a/6
[11]

b. delüğinden 59a/4

b. kanamağ "Burun kanaması. Krş. hün-
ı âmeden ez bînî." 58a/3

b. kıanı "Burundan gelen kan.Krş.
ru'âf." 58b/17

b. koğmağ 61a/6

b. koğusu 60b/11

b. tutulmağ 56a/18,58a/20,59a/5 [3]

b. + a 58a/5

b. + da 56b/5, 61a/12, 62b/3 [3]

b. + dan 56b/5, 57a/20, 62a/15 [3]

[18]

bustânî: <Far. Yabancı olmayan, kültür bitkisi,
yetiştirilen.

b. 11b/12, 13a/7, 25a/13 [3]

b. hevic toğmı 25a/13

b. kızu kıulağı 13a/7

kıaranful-ı b. 11b/12

b. + si 12b/2

[4]

bustîh: <Far. Günlük ağacı ve bundan elde edilen
zamk, ak günlük; (*Boswelia*), kara günlük; (*Cortex
styracis*) olmak üzere iki türü bulunur. Krş. günlük.

b. 10b/6

[1]

busulyün: <Gr. Karnıyarık tohumu, başa yaprağı

tohumu; (*Plantago*). Krş. bezr-i kaṭūnā toḥmı, bağa yaprağı.

b. 8b/18

[1]

buşulyūn: Bkz. busulyūn.

b. 8b/14

[1]

butrağ(ķ): Bkz. butrağ.

b.+ı 4a/11, 6b/3, 6b/8, 13a/1, 31b/14, 32b/14, 34b/17, 36a/20, 37b/6, 42b/5 [10]
[10]

ķuzı b.+ı “Kuzu pıtrağı, koyun otu, fitik otu, kasık otu, kızıl yaprak;

(*Agrimonia eupatoria*). Krş. aķtāryūn, ūķtāryūn, ġāfes, kūzā, ṭabāk, ūvke-i fitne, ūvceretū’l-berāġīs, turbāmān.”

4a/11, 6b/3, 6b/8, 13a/1, 31b/14, 32b/14, 34b/17, 37b/6, 42b/5 [9]

ķuzı b.+ı otı “Kuzu pıtrağı otu. Krş. ‘aynü’l-ġāfes.” 36a/20

butrağ: Pıtrağ; (*Tribulus terrestris*). Krş. ḥandefūn.

b. 21a/20

[1]

butū‘āt: <Ar. Etkili, dayanıklı otlar.

b. 8a/9

[1]

buṭağ(ķ): Bkz. buṭağ.

b.+ı 3b/15

[1]

buṭağ: Budak, dal.

b.+ları 4b/5, 10a/14 [2]

[2]

buṭrā: <Ar. Menengiç ağacı; (*Pistacia terebinthus*).

Krş. meneveş.

b. 11a/12, 13b/18, 33b/15 [3]

[3]

sem-i b. “Menengiç ağacı meyvesi, çitlembik.” 13b/18

zamġ-ı b. “Menengiç ağacı zamkı Krş. meneveş şakızı.” 33b/15

buṭum: <Ar. Menengiç ağacı ve meyvesi; (*Pistacia terebinthus*).

b.+ı 8a/9

[1]

b.+ı dibin “Menengiç ağacı; (*Pistacia terebinthus*). Krş. meneveş ağacı.” 8a/9

buṭūsā: <Ar. Güneyik, hindiba; (*Cichorium*). Krş. göyinek.

b. 9a/7

[1]

buṭṭāniye: <Far. Kızılca salkım salkım yemişleri olan, kökünün dışı kara ve içerisi kızıl olan sarmaşık cinsinden bir bitki. Krş. şarmaşuk.

b. 11a/4

[1]

buyan: Meyan kökü; (*Glycyrrhiza glabra*).

b. 15b/13, 27a/10, 29a/3, 36a/6 [4]

[4]

b. ağacı “Meyan ağacı. Krş. seceretū’l-‘arş, sūs.” 27a/10, 29a/3 [2]

b. dibinūğ yağına “Meyan kökünden elde edilen yağ. Krş. ‘ıkr.” 36a/6

buyān-mūş: “kevkeb-i buyān-mūş” Kıbrıs Adası’ndan çıkan beyaz bir çamur. Krş. kevkeb-i şāmūs.

b. 45b/13

[1]

kevkeb-i b. 45b/13

buyūned: <Far. Üzerlik otunun tohumu; (*Peganum harmala*). Krş. yūzerlik toḥmı.

b. 9a/7

[1]

buzāġı: Buzağı.

b. 4a/15, 34a/20 [2]

[2]

b. burnı “Buzağıburnu yemişi. Krş. enfū’l-mecl.” 4a/15

b. otı “Buzağı otu. Krş. ṭarāşne.” 34a/20

buzāġu: Krş. buzağı.

b.+ya 32b/15

[1]

b.+ya beşzer 32b/15

buzāķū’l-ķamer: <Ar. Gümüş kalıntısı, gümüş boku.

Krş. gümüş boķı.

b. 11b/10

[1]

buzġund: <Far. Sarmaşık ağacına benzer bir ağaç, palamut. Krş. belāmūd.

b. 11b/2

[1]

buzūşe: <Far. Sinirli yaprak; (*Plantago major*). Krş. sinirlü yaprak.

b. 9b/15, 12b/17 [2]

[2]

toḥm-ı b. 12b/17

būdīne: <Far. Nane; (*Mentha piperita*). Krş. na‘nā.

b. 8a/7

[1]

būdrenc: <Far. Kızıl haşhaş. Krş. kızıl haşhāş.

b. 9b/11

[1]

būġulşun: <Gr. Sığırdili otu; (*Anchusa officinalis*).

Krş. şıġır dili, lisānū’ş-şevr.

b. 10b/20

[1]

būġulşuyān: <Gr. Sığırdili otu; (*Anchusa officinalis*). Krş. şıġır dili. Bkz. būġulşun.

b. 8b/5

- [1]
- būguskar:** <Gr. 1. Mercanköşk çiçeği; (*Origanum majorana*), sıçankulağı; (*Anagallis*). Krş. merzengüş, şıçan kulağı. 2. Sığırdili otu; (*Anchusa officinalis*). Krş. şığır dili.
b. 11b/12
[1]
- būḫel:** <Far. Bkz. būḫle.
b. 8b/20
[1]
- būḫle:** <Far. Semizotu, semizlik otu; (*Portulaca oleracea*). Krş. semizlik otu.
b. 9a/1
[1]
- būjīne:** <Far. Yarpuz; (*Mentha pulegium*). Krş. yarpuz.
b. 8a/8
[1]
- būḫbīšā:** <Gr. Yaban turbu; (*Raphanus raphanistrum*). Krş. yabān türbı.
b. 8b/5
[1]
- būḫīšā:** <Gr. Yaban turbu; (*Raphanus raphanistrum*). Krş. yabān türbı.
b. 11a/1
[1]
- būlūgāz:** <Far. Muhabbet ve sevgi otu, adam otu, hacılar otu, insan otu, toskafa kavunu, yer elması, kankurutun, köpek elması; (*Mandragora autumnalis*). Krş. sevdā otu.
b. 7b/8
[1]
- būlūtrīcūn:** <Gr. Baldırıkara otu; (*Asplenium adianthum nigrum*). Krş. baldırı qara.
b. 11a/21
[1]
- būre:** <Far. Kuyumcuların kullandığı tuza benzer bir madde, boraks; nebat şekeri.
b. 25a/2, 26a/8, 37b/18, 53a/17 [4]
b. +i 8b/3, 11a/20, 12a/8, 36b/3 [4]
[8]
b. +i ğarb 11a/20
b. +i hindī “Altın ve gümüş lehim.
Krş. tengār.”12a/8, 36b/3 [2]
b. +i nān “Doğal sodyum; bikarbonat.
Krş. naṭrūn.” 8b/3
- būredū’z-zāvānī:** <Ar. Hatmi çiçeği; (*Althaea officinalis*). Krş. ḫatmī çiçeği.
b. 11a/13
[1]
- būrel:** <Far. Kertenkele, keler. Krş. keler.
b. 11a/16
[1]
- būren:** <Far. Kuyumcuların kullandığı tuza benzer bir madde, boraks; nebat şekeri.
b. +i 8b/3
[1]
b. +i nān “Doğal sodyum; bikarbonat.
Krş. naṭrūn.” 8b/3
- būreng:** <Far. Dağ reyhanı, yarpuz. Krş. yarpuz.
b. 11a/11
[1]
- būrītaş:** <Gr. 1. Demir sülfid, ak pirit. 2. Akça otu; (*Mercurialis annua*), sultan otu; (*Sambucus nigra*). Krş. akça otı, sulṭān otı, bersiyānyūn, bernüz.
b. 10a/8
[1]
- būrītiş:** <Gr. Göz taşı, ruşenâ taşı. Krş. ḫerzime.
b. 11b/3
[1]
- būrek:** <Far. Kertenkele, keler. Krş. keler.
b. 9a/10
[1]
- būstān:** <Far. Sebze bahçesi, bahçe.
b. 33b/12, 43a/19, 44b/18, 44b/18 [4]
b. hevici 43a/19
b. ḫurdı 44b/18
kirm-i b. 44b/18
zārbān-ı b. 33b/12
b. +larda 29b/8, 51a/10 [2]
[6]
- būstānbāc:** <Far. Kılır otu, diş otu, hilal otu, mısır anasonu; (*Ammi visnaga*). Krş. ḫılāl, kıllur.
b. 7b/5
[1]
- būstānī:** <Far. Yabani olmayan, kültür bitkisi, yetiştirilen.
b. 14a/20, 16a/7, 18b/14, 18b/18, 32b/3, 40b/3, 42a/3, 44b/19, 44b/20, 50b/4 [10]
b. gülnār 14a/20
b. güyegü otı 32b/3
b. kekik 50b/4
b. terslü alūca 44b/20
b. yarpuz 16a/7
gīl-i b. 44b/19
ḫuzāh-ı b. 18b/14
ḫaranful-ı b. 40b/3, 42a/3 [2]
b. +si 15b/15
[11]
- būstān-efrūz:** <Far. 1. Kırmızı, kokulu bir çiçek, gül-i yusuf, bostan güzeli, begbörki, horoz ibiği, mahmur çiçeği. 2. Fesleğen. Krş. gül-i yūsuf, mīr-i ‘āşīḳān, sulṭān börgi, maḫmūr çiçeği.
b. 8a/19
[1]
- būşīr:** <Far. Sığırkuyruğu denilen, erkeği ve dişisi olan, bir ot. Krş. şığır kıyruğu, māḫīzehrec.
b. 7b/7

- [1]
büş: <Far. Hastalanan koyun, keçi gibi hayvanları sağaltmak için bacaklarına yapıştırılan bir çeşit laden. Bkz. büşân.
 b. +1 11b/5
 [1]
 b. +1 derbendî 11b/5
büşân: <Far. Pûş-ı derbendî denilen Ermeni diyârından getirilen, tıpta fitil yapımında kullanılan bir bitki. Gut hastalığının tedavisinde kullanılır. Krş. ħuncek.
 b. 20a/15
 [1]
 b. otı 20a/15
büşide-şeden: <Far. 1. Örtünmek. 2. Kadının adet görmesi. Krş. bîmâr-ı ħayz, bekrâr.
 b. 56b/1
 [1]
bütîmâr: <Far. Su kenarlarında yaşayan bir kuş; kızıl üveyik, ala üveyik.
 b. 11b/10
 [1]
büşüs: <Gr. Sarı çiçekli yaban yoncası, kokulu yonca. Krş. şaru çiçekli yabân yoncası.
 b. 8b/17
 [1]
büy: <Far. Koku.
 b. 22a/17
 dâr-ı b. “Öd ağacı; (*Aquilaria agallocha*).Krş. ‘üd ağacı.” 22a/17
 b. +1 8b/19, 9b/16, 56b/4, 56b/12 [4]
 [5]
 b. +1 dehen “Ağız kokusu.” 56b/12
 b. +1 gendây bînî âmed “Burundan kötü koku gelmesi.” 56b/4
 b. +1 mâderân “Ayvadana,kovan çiçeği, annekokusu. Krş. ayva fâna.” 9b/16
 b. +1 mâzerân “Ayvadana,kovan çiçeği, annekokusu. Krş. ayva fâna.” 8b/19
büyânek: <Far. Ayvadana, civanperçemi, kovan çiçeği, ak yavşan; (*Achillea*). Krş. ayva fâna, kovan çiçeği.
 b. 7b/6
 [1]
büze: <Far. 1. Ağacın özdeği ve bedeni. 2. Bu isimle bilinen, pirinç ve darı unundan yapılan bir şarap.
 b. 6b/19
 [1]
büzîdân: <Far. Tilkişağı, itkasarı, koç otu; (*Solanum nigrum*). Krş. ħoc otı, ‘urûkü’l-beyz, müsta’cel, ‘urûk-ı beyz.
 b. 10b/19, 36b/6, 37a/11, 51a/13 [4]
 [4]
 b. otı 51a/13

- büber:** <Gr. Biber ; (*Piper*). Krş. fulful.
 b. 13b/12, 13b/13, 31b/10, 31b/10, 32b/12, 38b/20, 38b/21, 39a/8, 43a/8, 45b/2, 45b/3, 46b/4, 46b/10 [13]
 b. ağacın köki 38b/21
 b. köki 39a/8
 ağ b. 13b/12, 31b/10 [2]
 ħara b. 13b/13, 31b/10 [2]
 ħuyruklı b. 45b/2
 siyâh b. 32b/12
 b. +i 38b/21, 39b/2 [2]
 [15]
 şu b. +i “Su biberi, su teresi. Krş. fulfulü’l-mâ’, şu teresi, fer’in.” 38b/21, 39b/2 [2]
bübrâle: <Far. Deve otunun dibi. Krş. devenüj dibi.
 b. 10a/10
 [1]
bügrî: Bügrü, kambur.
 b. 57b/19
 [1]
 b. adam 57b/19
bük-: Bükme, sertçe çevirmek, kıvrırmak.
 b.-en 38a/15, 41a/3, 52b/9 [3]
 [3]
 gücle b.-en “Kargabüken, bitişik taç yapraklı iki çenekliler, yaprakları karşılıklı çiçekleri talkım durumunda olan, meyvesi zehirli bir ağaç; (*Stryhnos nux- vomice*). Krş. fât, ħurş-ı ħurâb.” 38a/15, 41a/3 [2]
 ħarğa b.-en “Kargabüken, bitişik taç yapraklı iki çenekliler, yaprakları karşılıklı çiçekleri talkım durumunda olan, meyvesi zehirli bir ağaç; (*Stryhnos nux- vomice*). Krş. nân-ı kelâğ.” 52b/9
bülbül: <Far. Ördek kuşu. Krş. ördek.
 b. 9b/18
 [1]
bülbül: <Far. Bülbül.
 b. +i 8a/4
 [1]
 b. +i şâmî “Nevruz otu; (*Linaria vulgaris*).Krş. nevrüz otı.” 8a/4
bülüs: <Far. Mercimek; (*Lens culinaris*). Krş. mercimek.
 b. 8a/13
 [1]
bürâdiye: <Ar. Ebuçehil karpuzunun içi. Bkz. ebüçehîl ħarpüzü.
 b. 9b/12
 [1]
bürkân: “reng-i bürkân” Demirbozan, tırfıl yabani

yonca. Krş. demür bozan.

b. 24b/21

[1]

reng-i b. 24b/21

bürr: < Ar. Buğday. Krş. buğday.

b. 10a/16

[1]

bürs: < Ar. Ardıç ağacı meyvesi.

b. + i 8a/7

[1]

b. + i gönce “Ardıç yemişi. Krş. arduc yemişi” 8a/7

bürüdi: “noqtahā-yı terkī-yi bürüdi” Yüzde çıkan lekeler. Krş. çığıd.

b. 62a/20

[1]

noqtahā-yı terkī-yi b. 62a/20

bürvāk: < Far. Bkz. pür-vāk.

b. 8b/6

[1]

büssed: < Ar. Mercan; (*Corallium rubrum*). Krş. mercân.

b. 7b/14

[1]

büste: < Far. 1. Fındık; (*Corylus avellana*).2. Fıstık. Krş. fistuk.

b. 8a/8

[1]

büzül-: Büzülmek, bir kenara toplanmak.

b.-mek 57a/17

[1]

ayağ b.-mek 57a/17

büzürg: < Far. Büyük.

b. + i 61a/21

[1]

kirm-i b. + i enderün “Yürekte solucan olması. Krş. yürekde büyük şogulcan çıkmak.” 61a/21

C

ca'de: < Ar. Meryemsaçı, anberbüy, yılanbıçağı; (*Dracunculus vulgaris*). Krş. ilan bıcağı, ‘anber-i bîd, fülüün, kesrekün, kelâriye.

c. 14a/8, 15b/11, 35b/15, 38a/9, 43a/7 [5]

c. + i 6b/4, 14a/9 [2]

c. + i şağır “Yılanbıçağı otunun

küçüğü. Krş. erbe.” 6b/4, 14a/9 [2]

c. + nün 43b/7

[8]

ca'detü'l-kınâ: < Ar. Ayrık otu; (*Elymus repens*). Krş. ayruk oti.

c. 15a/9

[1]

cağrâbe: < Far. Su yosunu. Krş. yoşuñ. Bkz. cağrâbe.

c. 14b/8

[1]

cağrâve: < Far. Bkz. cağrâbe.

c. 14b/8

[1]

cağş: < Ar. Ur. Krş. ur.

c. 57b/7

[1]

cağır: Bkz. çağır. Krş. şekâ'î, kuluğan dikenini.

c. 30b/8

[1]

c. dikenini 30b/8

cam: Bkz. çam.

c. 5b/11, 6b/5, 11b/11, 14a/6, 23b/10, 26b/4, 33a/6, 39a/9, 41a/18, 44a/19, 44b/1, 51b/5, 51b/14, 51b/19, 52a/1 [15]
[15]

c. ağacı “Çam ağacı. Krş. şanavber, kâc, neşk, nūjā, nāj, ustūriyün.” 5b/11, 33a/6, 44a/19, 51b/19, 52a/1 [5]

c. ağacı yemişi 14a/6

c. ağacı yemişine 11b/11

c. ağacının büyüünün yemişi 41a/18

c. ağacının yemişi 6b/5, 51b/5 [2]

c. ağacının yemişine 39a/9

c. kızı 51b/14

c. şakızı 23b/10, 44b/1 [2]

bek c. şakızı 26b/4

camur: Çamur, balçık, kil.

c. 34b/11

ağ c. 34b/11

c. + dur 34b/2, 34b/3, 34b/4, 34b/5, 45b/16, 46b/10, 46b/11 [7]

[8]

ağ c. + dur 34b/4

beyâz c. + dur 45b/16

kırmūzī c. + dur 46b/11

yer yıldızı dârler bir c. + dur 46b/10

caşş: < Ar. 1. Kireç, alçı taşı. 2. Su pazısı. Krş. şu pazısı, kirec yalçısı.

c. 14a/18

[1]

cavdar: Bkz. çavdar. Krş. hânderūs, kâkül.

c. 20b/20, 45b/5 [2]

[2]

câ: < Far. Yer, mekan.

c. + yı 15b/17

[1]

c. + yı be-kâh-ı mâr “Servi ağacı, Akdeniz bölgesinde çok yetişen kışın yapraklarını dökmeyen çok koyu yeşil yapraklı bir ağaç, andız, selvi; (*Cupressus sempervirens*). Krş. serv

- ağacı.” 15b/17
- cayır:** Çayır, üzerinde gür ot biten nemli ve düz yer.
c. 23a/13
[1]
- cābu'n-nehr:** <Ar. Manda, su sığırı. Krş. cāmūs, cemārū'n-nehr, cādu'n-nehr.
c. 15a/14
[1]
- cād:** <Far. Safran; (*Crocus sativus*). Krş. za'ferān.
c. 14a/21
[1]
- cādır:** <Far. Bkz. çādır.
c. 12a/2, 41b/20 [2]
[2]
dāne c. “Çadıruşağı, kuzu sarmaşığı;
(*Dorema ammoniacum*). Krş. terlī,
ķātil-i nefse.” 12a/2, 41b/20 [2]
- cādī:** <Far. Bkz. cād.
c. 15a/1
[1]
- cādu'n-nehr:** <Ar. Manda, su sığırı. Krş. cāmūs, cemārū'n-nehr, cābu'n-nehr.
c. 15a/14
[1]
- cāhervān:** <Far. Seylan, kurşun kökü; (*Plumbago zeylanica*). Krş. sergüle dibi, rümī şīrāc.
c. 14b/16
[1]
- cākelūn:** <Gr. Meyan köküne benzeyen kalbi güçlendiren sarı bir kök. Krş. meyan.
c. 15b/15
[1]
- cām:** <Far. Cam, şişe, bardak, sırça.
c.+ı 14a/14
[1]
c.+ı ḥāb “Su yosunu. Krş. yosuñ.”
14a/14
- cāmīse:** <Ar. Mısır'da sulak yerlerde yetişen kırmızı çiçekli yaban baklası. Krş. baklā-yı ķibī.
c. 15a/3
[1]
- cāmūs:** <Far. Manda, su sığırı. Krş. cemārū'n-nehr, cādu'n-nehr, cābu'n-nehr.
c. 15a/13
[1]
c. dedükleri ḥayvāndur 15a/13
- cānver:** <Far. 1. Canavar, vahşi hayvan. 2. canlı, hayvan.
c. 11a/16, 20a/3, 20a/16, 29b/7, 30a/18, 36a/8, 43a/1, 43a/10 [8]
ayu dedükleri c. 20a/3
gergedān dedükleri c. 20a/16
c.+dür 27b/4, 30a/5 [2]
c.+i 33b/10, 33b/11, 33b/14, 35a/12,
- 43b/11 [5]
[15]
andık c.+i 33b/11
ķurd c.+i 43b/11
porsuķ c.+i 35a/12
şirtlan c.+i 33b/10
- cārgūn:** <Far. 1. Üzerlik bitkisinin beyazı, yaprağı söğüt yaprağı şeklinde olan ve kokusu yasemin çiçeğine benzeyen hoş kokulu bir bitki. 2. Rezene; (*Foeniculum vulgare*). Krş. besbāse.
c. 14b/6
[1]
- cārlūn:** <Far. Bkz. cārgūn.
c. 15a/2
[1]
- cārū'n-nehr:** <Ar. Su pazısı. Krş. şu bazısı.
c. 15a/2
[1]
- cāsūs:** <Far. Ak haşhaş. Krş. ḥaşḥāş-ı zūbdī.
c. 15a/2
[1]
- cāv:** <Far. Öküz, sığır.
c.+ı 14a/16
[1]
c.+ı zehrec “Sığırın öd kesesinden çıkan ve kıl düşürme ilacı olarak kullanılan bir taş. Krş. ḥarāza.” 14a/16
- cāvdūn:** <Far. Sığırın öd kesesinden çıkan ve kıl düşürme ilacı olarak kullanılan bir taş. Krş. ḥarāza.
c. 14b/12
[1]
- cāvelherc:** <Far. Bkz. cāvdūn.
c. 15a/3
[1]
- cāvers:** <Ar. 1. Buğday arasında biten sarı bir darı. 2. Akdarı bitkisinin tohumu. Krş. şaru.
c. 14a/15
[1]
- cāvīze:** <Far. Sığırın öd kesesinden çıkan ve kıl düşürme ilacı olarak kullanılan bir taş. Krş. ḥarāza, cāvelherc. Bkz. cāvdūn.
c. 15a/3
[1]
- cāvşīr:** <Ar. Cavşir otu ve bundan elde edilen tıbbi bir zamk, kunduztaşağı, oğlanaşı; (*Ferula alaeochytris*). Krş. oğlan aşı, pālīc.
c. 9a/10, 14a/3, 39b/7, 39b/12 [4]
[4]
- cebel:** <Ar. Dağ, yüksek tepe.
c. 25a/11, 51b/2 [2]
nār-ı c. “Hindistan cevizi, palmyegillerden, tropikal bölgelerde yetişen bir ağaç, narcıl; (*Cocos nucifera*) ve bu ağacın portakaldan

- büyük, çok sert kabuklu yemişi.” 51b/2
zebîb-i c. “1. Nezle otu, pisik otu, kedi
nanesi; (*Nepeta racemosa*). Krş. nâzle
otu. 2. Mavzek otu, kokar otu;
(*Delphinium staphisagria*). Krş.
mevzek.” 25a/11
c. + i 46a/5
[3]
c. + i ceheng “Sığır ödü, sığır otu ve
sarı diken denilen bitkinin tohumu,
köküne sarı türbit denir. Krş. genc-i
hüt.” 46a/5
- cebelî:** <Ar. Dağa ait, dağla ilgili.
c. 16b/13,24a/16, 27a/20, 36a/18, 39a/13,
44b/12, 49a/21 [7]
[7]
‘ar‘ar-ı c. “Andız ağacı, yaprakları
dikenli olan bir çeşit ardıç; (*Juniperus
drupacea*). Krş. anduz ağacı.” 36a/18
fütenc-i c. “Dağ yapuzu, sarı güneyik
otu. Krş. taş yapuzu, göyinek, şaru
göyinek” 39a/13
habak-ı c. “Dağ yapuzu. Krş. taş
yarpuzu.” 16b/13
kürrâs-i c. “Yaban pırasası; (*Allium
porrum*). Krş. it siki.” 44b/12
mevîz-i c. “1. Nezle otu, pisik otu, kedi
nanesi; (*Nepeta racemosa*). Krş. nâzle otu.
2. Mavzek otu, kokar otu; (*Delphinium
staphisagria*). Krş. mevzek.” 49a/21
rümmân-ı c. “Katmer çiçekli nar ağacı.”
24a/16
silğ-i c. “Dağ pazısı. Krş. taş pazısı.”
27a/20
- cebel-dârü:** <Ar. Kuzgun otu, eğrelti otu; (*Driopteris
filix-mas*). Krş. kuşgun otu.
c. 15b/8
[1]
- cebîrû’s-sermân:** <Ar. Yabani olamyan nar çiçeği.
Krş. büstânî gülnâr.
c. 14a/20
[1]
- cebl:** “cebl-i heng” Sığır ödü, sığır otu ve sarı diken
denilen bitkinin tohumu, köküne sarı türbit denir.
Krş. cülâhenc, tohm-ı türbüd-i zerd, tohm-ı zerdhâr.
c. + i 12b/18, 12b/18, 13a/3, 14b/22 [4]
[4]
c. + i heng 12b/18,13a/3,14b/22 [3]
c. + i heng kökine “ Sarı türbit otu.
Krş.türbüd-i aşfar.” 12b/18
- ceblâheng:** <Far. Bkz. cebleheng.
c. 30a/3
[1]
c. dêrler bir otuğ tohumudur “ Yabani
susam. Krş. simsim-i berrî.” 30a/3
- cebleheng:** <Far. Sığır ödü, sığır otu ve sarı diken
denilen bitkinin tohumu, köküne sarı türbit denir.
Krş. genc-i hüt tohmı, zerdhâr, simsim-i berrî.
c. 14b/4, 26a/2,27b/21 [3]
c. + üñ 9b/10
[4]
c. + üñ karasına “Kara sığır otu tohumu.
Krş. bezr-i dend-i esved.” 9b/10
- cebrû’l-ğahr:** <Ar. Ayıgülü, şakayık, favaniya;
(*Peconia corollina*). Krş. ayu güli, ‘üdu’s-şalîb.
c. 15b/13
[1]
- ced:** <Ar. 1. Nar çiçeği. 2. Ceviz; (*Juglans regia*).
Krş. cevz, gülnâr, cülbân.
c. 14b/22
[1]
- cedâl:** <Ar. Olgunlaşmamış hurma, hurma kuruğu.
Krş. hürmâ çoruğu.
c. 14b/22
[1]
- cedb:** <Ar. Hurma çekirdeği. Krş. hürmâ çekirdeği.
c. 15a/4
[1]
- cedbetü’l-kebed:** <Ar. Ciğerlerde olan bir hastalık,
verem.
c. 57b/6
[1]
- cedel:** <Ar. Ayıgülü, şakayık, favaniya; (*Peconia
corollina*). Krş. ayu gülinün dibi, ‘üdu’s-şalîb.
c. 15b/20
[1]
- cedene:** 1. Sakız ağacı meyvesi, çitlembik. 2. Çam
kozalağı. 3. Kendir, kenevir tohumu. Krş. meneves
şağızı.
c. 14b/6
[1]
- cedvâr:** <Ar. Zencefil cinsinden, kokulu uyarıcı
olarak kullanılan bir safran kökü. Krş. anîle-i sevdâ.
c. 7a/9, 7a/10 [2]
rümî c. “Peygamber çiçeği kökü;
(*Centaurea cyanus*). Krş. peygamber çiçeği
köki, anîle-i sevdâ.” 7a/10
c. + i 3b/3,14a/19,25a/16, 49a/4, 51b/11 [5]
[7]
c. + i hindî “Şap, tuz. Krş. şeb, mâ³-yı
ferfîn, nerlîs.” 25a/16, 49a/4, 51b/11 [3]
c. + i rümî “Peygamber çiçeği kökü;
(*Centaurea cyanus*). Krş. peygamber
çiçeği dibi, peygamber çiçeği köki,
entüle.” 3b/3, 14a/19 [2]
- cefn:** <Ar. Göz kapağı.
c. + i 57b/9
[1]

- c. + i belek-i çeşm “Göz kapağının kalın olması. Krş. gözüñ kabağı kalıñ olmağ” 57b/9
- ceheng:** “cebel-i ceheng” Bkz. cebl-i heng.
c. 46a/5
[1]
cebel-i c. 46a/5
- cehennem:** <Ar. Cehennem, tamu.
c. 17a/12, 28a/1 [2]
[2]
c. deresi taşı “Cehennem taşı, gümüşün nitrik asitte eritilmesiyle elde edilen, havaya dayanıklı, ışıktta bozulmayan beyaz kristal. Krş. hacar-i ğāġāīś, sekneç.” 17a/12, 28a/1 [2]
- cehāb:** <Ar. Pire ağacı, pire otu; (*Pyrethrum carneum*). Krş. pire ağacı.
c. 14b/17
[1]
- cehc:** <Ar. Boğaz şişmesi. Krş. boğaz şişmek.
c. 57b/8
[1]
- cek-:** Bkz. çek-.
c.-dügi 60a/19
[1]
- cekirdeg:** Bkz. çekirdeg.
c. + i 11a/12, 11b/4, 18b/1, 22b/20, 38b/13, 52a/12, 57b/15 [7]
[7]
ayva c. + i 11a/12
ħurmā c. + i 11b/4, 22b/20, 52a/12 [3]
kabağ c. + i 18b/1, 57b/15 [2]
üzüm c. + i 38b/13
- cekirdeklü:** Çekirdekli.
ç. 12a/19
[1]
tatlı c. zerdālū “Tatlı çekirdekli şeftali, kayısı. Krş. tālānek.” 12a/19
- cekirge:** Çekirge; (*Acridium*). Krş. ħarcevān, serī, mīk, cerād.
c. 25a/10, 26a/19, 29a/21, 29b/3, 50b/14 [5]
c. ayağı 25a/10, 29b/3 [2]
c. boğı 26a/19
c. + si 14b/18
deñiz c. + si “Deniz çekirgesi. Krş. cerādū`l-baħr.” 14b/18
c. + ye 14a/17, 16a/1 [2]
[8]
- celbüb:** <Far. Sarmaşık otu, yohsulurganı; (*Hedera helix*). Krş. şarmaşuk.
c. 15a/9
[1]
- celcuce:** <Sür. Yaban yarpuzu. Krş. berrī yarpuz.
c. 14a/22
[1]
- celhem:** <? Sincan çalısı, kara çalı, çalı diken, çıçırgan, çeşmezen, isa diken, kara diken; (*Paliuru spina*). Krş. sincan ağacı.
c. 15a/10
[1]
- celīdān:** <Far. Kuzgun otu, eğrelti otu; (*Driopteris filix-mas*), Krş. kuzkun otu, eyrelti.
c. 15b/3
[1]
- celīdvār:** <Far. Kuzgun otu, eğrelti otu; (*Driopteris filix-mas*), Krş. kuzgun, eyrelti.
c. 14a/22
[1]
- celīfā:** <? Buğday delicesi, buğday azıntısı. Krş. buğday delücesi.
c. 15b/18
[1]
- celmāsā:** <Sür. Hıyar; (*Cucumis sativus*). Krş. hıyar.
c. 15a/13
[1]
- celüz:** <Far. 1. Fındık; (*Corylus avellana*). Krş. fınduk. 2. Hindistan cevizi; (*Cocos nucifera*). Krş. hindüstān kōzi.
c. 14b/14
[1]
- cem’:** <Ar. Toplama, bir araya getirme.
c. 1b/12
[1]
c. édüb 1b/12
- cemā:** “cemā-yı hū-yı süleymān” Fesleğen; (*Ocimum basilicum*). Krş. feslegen.
c. + yı 15b/8
[1]
c. + yı hū-yı süleymān 15b/8
- cem’an:** <Ar. Bir yere toplanmak suretiyle, toplanmış olarak.
c. 62a/3
[1]
- cemār:** <Ar. Hurma çekirdeği. Krş. ħurmā çekirdegi, cedb.
c. 15a/4
[1]
- cemārū`n-nehr:** <Ar. Manda, su sığırı. Krş. cāmūs, cādu`n-nehr, cābu`n-nehr.
c. 15a/13
[1]
- cemāze:** <Ar. Saç kepeği. Krş. koñak.
c. 57b/7
[1]
- cemelcem:** <? 1. Semerkant`ta bulunan şifalı bir bitki kökü. 2. Siyah bir taş. Krş. kōvaz.
c. 15a/14

- [1]
cemhürî: <Ar. Yıllanmış şarap, üzüm şarabı. Krş. üzüm şarabı
c. 14b/13
[1]
cemisferem: <Far. Sultan fesleğeni, küçük fesleğen, süleyman fesleğeni. Krş. feslegen.
c. 14b/1
[1]
cemî: <Ar. Bütün.
c. 7a/15, 55a/11, 59b/3, 60b/21 [4]
[4]
c. bahârlara 7a/15
cemîn: <Far. Yabani incir. Krş. delüce encîr.
c. 14b/19
[1]
cemîz: <Far. Yaprağı dut yaprağına benzeyen, daha çok Arabistan'da yetişen bir incir türü, Arabistan inciri, firavun inciri; (*Opuntia ficus-indica*). Krş. encîr.
c. 12b/8, 15b/11 [2]
[2]
cemreka: <Ar. Aksırtıcı bir ot.
c. 46b/9
[1]
c. dêrler bir otdur 46b/9
cenâ: <Ar. Mahlep yemişi; (*Cerasus mahaleb*). Krş. mahleb yemişi.
c. 15a/18
c. +yı 15a/18
[2]
c. +yı aħmer "Mahlep yemişi; (*Cerasus mahaleb*). Krş. mahleb yemişi." 15a/18
cenâh: <Ar. Andız otu; (*Juniperus drupacea*). Krş. anduz.
c. 14a/20, 15a/16 [2]
[2]
cenâhü'n-nîr: <Ar. Bkz. cenâhü's-sîr.
c. 15a/17
[1]
cenâhü's-sîr: <Ar. Bakla; (*Vicia faba*). Krş. bakla.
c. 14a/13
[1]
cenâhü's-şîn: <Ar. Kenger, eşek dikenî; (*Cynara cardunculus*). Krş. kenger.
c. 14a/10
[1]
cenâr: <Far. Bkz. çenâr. Krş. şâr.
c. 32b/21
[1]
c. ağacı 32b/21
cenârek: <Far. Demir eritmede kullanılan bir arsenik türü, kızıl arsenik. Krş. kızıl zernîh.
c. 15b/13
[1]
cencel: <Far. Sığır mantarı, iri bir cins mantar, cincile, zehirli mantar; (*Tricholoma*).
c. 15a/16
[1]
cencer: <Far. Çübândikeni; (*Centaurea urvillei*). Krş. cübân dikenî.
c. 14b/20
[1]
cendeķūfâ: <Far. Bkz. ĥendeķūfâ.
c. 14a/17
[1]
cendeķūķâ: <Far. Bkz. cendeķūfâ.
c. 14a/17
[1]
cendüm: "cevz-i cendüm" Sığır mantarı, iri bir cins mantar, cincile, zehirli mantar; (*Tricholoma*). Krş. şığır mantarı, cencel. Bkz. gevz-gendüm.
c. 15a/15
[1]
cevz-i c. 15a/15
cengî: "cengî-i endâhâ" Adalele kasılması. Krş. şığıri şışmek.
c. +i 57b/2
[1]
c. +i endâhâ 57b/2
cenîzü'l-verd: <Ar. Gül tohumu. Krş. gül tohumu.
c. 14b/16
[1]
ceņe: Bkz. çeņe.
c. 60b/5
[1]
c. ağrısı "Çene ağrısı. Krş. 'abs.'" 60b/5
cer: "cevz-i cer" Nar çiçeği. Krş. gülnâr.
c. 14a/14
[1]
cevz-i c. 14a/14
cerahât: <Ar. 1. İrin. 2. Yara. Krş. irin, ķubâ.
c. 57b/2, 61a/9, 61a/20 [3]
[3]
ceran: Ceren, ceylan, geyik. Krş. ġazâl.
c. 37b/9
[1]
cerâd: <Ar. Çekirge. Krş. çekirge.
c. 14a/17, 23b/15 [2]
[2]
ricl-i c. "1. Su teresi; (*Nasturium officinale*). Krş. şu teresi. 2. Düz bağa. Krş. düz bağa." 23b/15
cerâdü'l-bahr: <Ar. Deniz çekirgesi, su çekirgesi, karides, teke. Krş. deniz çekirgesi.
c. 14b/18
[1]
cerâsiyâ: <Gr. Kiraz; (*Cerasus avium*). Krş. ĥabbü's-

- selâfîn, habbü'l-mülük, erik.
c. 15a/7
[1]
- cerbüb:** <Ar. 1. Dağ patlıcanı. 2. Kulunç otu. Krş. tağ bāṭincānı, kulunc otı.
c. 15b/10
[1]
- cercīr:** <Ar. Su teresi; (*Nasturium officinale*). Krş. hayafān, şu kerdemesi, şu teresi.
c. 14b/1, 54a/7 [2]
[2]
- cercīrū'l-kelb:** <Ar. Ak hardal, su teresi tohumu. Krş. aq ḥardal.
c. 14b/17
[1]
- cercīrū'l-mısrī:** <Ar. Acı bakla, delice bakla, gāvur baklası, koyun baklası, kurt baklası, yaban baklası, Yahudi baklası; (*Lupinus termis*). Krş. delüce bakla.
c. 14a/21
[1]
- cirdan:** Cartın, iri fare, sıçan. Krş. şıcan.
c. 15a/4
[1]
- cereb:** <Ar. Uyuz hastalığı.
c. + i 57b/4
[1]
c. + i çeşm "Göz çiçeği denilen bir hastalık. Krş. göz çiçeği." 57b/4
- cerebū'l-meşāne:** <Ar. Sidik yolunda olan kaşıntı. Krş. sidük yolında giciyik olmağ.
c. 57b/6
[1]
- cerḥele:** <Far. Kaluğan diken, devedikeni. Krş. kuluğan diken.
c. 14b/5
[1]
- cermānık:** <Ar. Bkz. cermdānık.
c. 15a/5, 15a/12 [2]
[2]
- cermdānık:** <Ar. Kokar ağaç meyvesi. Krş. yer ağacı, қоқар ағас, ezeltire.
c. 15a/4
[1]
- cermere:** <Ar. Zater, kekik otu; (*Origanum vulgare*). Krş. sa'ter.
c. 14b/18
[1]
- cermūf:** <Ar. Dağ patlıcanı. Krş. tağ bāṭincānı.
c. 15a/6
[1]
- cermüz:** <Far. 1. Yemen baklası. 2. Ebegümece; (*Malva sylvestris*). Krş. yemen baklası, ebe gömeci.
c. 15a/5
[1]
- cernüb:** <Far. 1. Dağ patlıcanı. 2. Kulunç otu. Krş. tağ bāṭincānı, kulunc otı. Bkz. cerbüb.
c. 14a/21
[1]
- cernūr:** <Far. Akça otu; (*Mercurialis annua*), sultan otu; (*Sambucus nigra*). Krş. akça otı, sultān otı.
c. 14b/21
[1]
- cers:** <Ar. Ses kısılması. Krş. āvāz ḥafīflığı.
c. 57b/4
[1]
- cesīn:** <Far. Kireç, alçı. Krş. yalcı. Bkz. caşş.
c. 14a/19, 14b/18, 15a/4 [3]
[3]
- cesmī:** <Far. Demir diken, çoban kalkitan; (*Tribulus terrestris*). Krş. demür diken, qara ḥasek.
c. 15a/6
[1]
- cesmīzec:** <Far. Bkz. çeşmezen.
c. 14a/4
[1]
- çeşmezen:** <Far. Çeşmezen, çeşmek tohumu, göz otu, kara çörek otu; (*Nigella sativa*). Krş. qara çörek otı.
c. +dür 14a/5
[1]
- çeşnī:** <Far. Yiyeceğin ve içeceğin tadı, tadımlık.
c. 46b/5
[1]
kemmūn-ı c. "Kara çörek otu, (*Nigella sativa*). Krş. qara çörek otı." 46b/5
- cevāb:** <Ar. Cevap, yanıt, karşılık.
c. 7a/7, 10b/20, 14a/6 [3]
[3]
c. vērür7a/7,10b/20[2]
- cevāşīr:** <Ar. Cavşir otu ve bundan elde edilen tıbbî bir zamk, kunduztaşağı, oğlanaşı; (*Ferula alaeochytris*). Krş. oğlan aş, cāvşīr.
c. 14a/4
[1]
- cevāv:** <Ar. Arpa suyu, arpa ile yapılan bir tür yiyecek. Krş. arpa şuyı.
c. 14a/5
[1]
- cevb:** <Ar. Vücutta herhangi bir organın rahatsızlanması. Krş. bir 'uzva yel inmek.
c. 57b/5
[1]
- cevre:** Çevre.
c. +sinde 38a/4
degirmen c. +sinde olan toz 38a/4
c. +sindeki 37b/7
[2]
degirmen c. +sindeki tozdur 37b/7
- cevsērān:** <Far. Sığırkuyruğu bitkisi; (*Verbascum*).

Krş. şığır kıuyruğı, mähizehrec.

c. 15a/1

[1]

cevz: <Ar. Ceviz; (*Juglans regia*). Krş. kıöz, haşef, heşef, şāhibe, besile, cülbān.

c. 10b/8, 14b/22, 17b/7, 20a/1, 28b/20, 32b/21, 33a/6 [7]

c. ağacınığ şamđı 28b/20

şamđ-ı c. 32b/21

c. +dür 6b/6

c. + i 2a/7, 11b/13, 14a/14, 14a/16, 14b/10, 14b/12, 15a/8, 15a/15, 15a/20, 15a/20, 15a/20, 15b/1, 15b/1, 15b/2, 15b/4, 15b/10, 15b/12, 16b/19, 33a/1, 45b/19 [21]

c. + i ‘abher 15b/4

c. + i bevvā 14b/10

c. + i cendüm “Şığır mantarı, iri b
ir cins mantar, cincile,
zehirli mantar; (*Tricholoma*). Krş.
şığır mantarı. Bkz. gevz-gendüm.”
15a/15

c. + i cer “Nar çiçeği. Krş.
gülnār.” 14a/14

c. + i ekī “Yabani havuç, kara
kök, mühr-i süleyman; (*Pastinaca
sativa*). Krş. şakākul, mühr-i
süleymān.” 15a/8

c. + i gendüm “Şığır mantarı, iri
bir cins mantar, cincile, zehirli
mantar; (*Tricholoma*). Krş. şığır
mantarı. Bkz. gevz-gendüm.”
15b/10

c. + i hindī “Hindistan cevizi;
(*Cocos nucifera*). Krş. bādānec”
11b/13, 45b/19 [2]

c. + i isferem “1. Meyan;
(*Glycyrrhiza*). 2. Mersin tohumu.
Krş. buyan, mersīn toğmı.”
15b/12

c. + i māsā 15a/20

c. + i māsēl “Tatula otu, şeytan
elması; (*Datura stramonium*). Krş.
fātülā.” 14a/16, 15a/20 [2]

c. + i māsēm 15b/2

c. + i merkad “Tatula otu, şeytan
elması; (*Datura stramonium*). Krş.
fātule, fātüre, cevz-i māsēl.”
14b/12

c. + i muhāsīl “Tatula otu, şeytan
elması; (*Datura stramonium*). Krş.
fātülā.” 15a/20, 15b/1 [2]

c. + i mukātil 15a/20, 15b/1 [2]

c. + i rümī “Demirhindi;

(*Tamarindus indica*). Krş. temürhindī, ham,

ekrūfis.” 2a/7, 16b/19, 33a/1 [3]

c. + idür 14b/7

rüm c. + idür 14b/7

c. + inüğ 47a/18

[31]

şām c. + inüğ şamđıdır 47a/18

cevzü’l-merc: <Ar. Kaküne, kanbil otu, güveyifeneri,
kakünc, kakenc, (*Phisalis alkekengi*). Krş. kākünc.

c. 14b/19

[1]

cevzü’l-kay’: <Ar. Hindistan’da yetişen kalın
kabuklu bir ceviz. Bkz. cevzü’l-güşel.

c. 15a/19

[1]

cevzü’l-cege: <Ar. Kırmızı renkli, cevize benzer acı
bir yemiş. Bkz. cevzü’ş-şirk.

c. 15b/3

[1]

cevzü’l-güşel: <Ar. Hindistan’da yetişen kalın
kabuklu bir ceviz. Bkz. cevzü’l-kay’.

c. 15a/20

[1]

cevzü’s-serv: <Ar. Servi ağacının kozalağı. Krş. serv
ağacı kıozağı.

c. 14a/18

[1]

cevzü’s-südān: <Ar. Havlıcan otu. Krş. havlıcān.

c. 14b/11

[1]

cevzü’ş-şirk: <Ar. Kırmızı renkli, cevize benzer acı
bir yemiş. Bkz. cevzü’l-cege.

c. 15b/2

[1]

cevzü’f-tīb: <Ar. Hindistan cevizi; (*Cocos nucifera*).
Krş. cevz-i bevvā.

c. 14b/10

[1]

cevzü’z-zend: <Ar. Hindistan fındığı. Krş. hindī
fınduğ.

c. 15b/18

[1]

cez’: <Ar. Göz boncuğu adı verilen, kara alaca ve
kıymetli bir süs taşı. İki cinsi olur: Yemenī ve
Habeşī.

c. 15a/8

[1]

cezāze: <Ar. Kıl ve tüy dökülmesi. Krş. cürād.

c. 57b/5

[1]

cezdemānik: <Ar. Bkz. cermdānik.

c. 15a/11

[1]

cezīre: <Ar. Ada.

- c. 34b/3
tın-ı c. 34b/3
c.+de 32a/18
c.+i 34b/15, 45b/14 [2]
[4]
c.+i kıbrîsden 45b/14
c.+i virânda 34b/15
- cezmâzec:** <Far. Bkz. gezmâzû.
c. 14a/18
[1]
- cezr:** <Ar. Havuç; (*Daucus carota*). Krş. hevic.
c. 14a/8
c.+i 14a/11, 49a/19[2]
[3]
c.+i berrî “Yaban havucu, karakavza (*Pastinaca sativa*).Krş. yabân hevici.” 14a/11, 49a/19 [2]
- cezervân:** <Far. Toy kuşu; (*Otis tarda*). Krş. toy kuşu.
c. 14b/8
[1]
- cezü’l-ebhül:** <Ar. Ardıç ağacının meyvesi. Krş. arduc giliği.
c. 14a/10
[1]
- cıban:** Bkz. cıban. Krş. zimâl, baş bârit.
c. 58b/15, 59a/10, 59b/18 [3]
c. olmak 58b/15
ufacuk c. 59b/18
c.+a 58b/9
c.+dur 61b/11
[5]
- cık-:** Bkz. çık-.
c.-ar 28b/7
[1]
- cınfân:** <? Ebucehil karpuzunun küçük bir cinsi. Krş. ebücehîl karpüzü.
c. 15a/18
[1]
- cınfıyânâ:** <Lat. Çentiyana otu; (*Gentiana lutea*). Krş. cınfîsü’l-mülk. Bkz. cınfıyânâ.
c. 15b/12
[1]
- cınfîsü’l-mülk:** <Ar. Çentiyana otu; (*Gentiana lutea*). Krş. cınfıyânâ.
c. 15b/12
[1]
- cırcır:** <Ar. 1. Su teresi, kekeş; (*Nastrutium officinale*). 2. Bakla; (*Vicia faba*). Krş. bakla.
c. 14b/1
[1]
- cırcırü’l-mâ’:** <Ar. Su teresi, su kerevizi, su kerdemesi, kekeş; (*Nastrutium officinale*). Krş. şu kerdemesi, şu kerefesi.
c. 14a/7
[1]
- cırtatan:** Yenmeyen, güzel kokulu, portakal büyüklüğünde kavun cinsinden bir meyve. Bkz. cırtatan.
c. 3b/3,5a/6,6a/16, 20a/20,32a/2, 46a/20 [6]
[6]
c. dügleği “Ebucehil karpuzu, kargadüleği, karga düveleği; (*Citrullus colocynthis*). Krş. küzbere, şeceretü’l-behağ, berrî hıyâr, har-ı hıyâr, ardağhâbin.” 3b/3, 20a/20, 32a/2, 46a/20 [4]
c. dügleği şuyına “Ebucehil karpuzundan çıkan acı su. Krş. evmâdiyâ.” 6a/16
c. düleği “Bkz. Cırtatan dügleği. Krş. evmâ.”5a/6
- ciger:** <Far. Ciğer, karaciğer. Krş. kebed.
c. 59b/12, 61b/9, 61b/12, 62b/9, 63a/5 [5]
c. ağrısı “Ciğer ağrısı. Krş.veca’ü’l-kebed, nuğhatü’l-kebed mi âhzü ile’r-rîh, kübâd, kembâd.” 61b/9,61b/12,62b/9, 63a/5 [4]
c. tutulmak 59b/12
c.+de 57b/6
c.+e 43a/12
[7]
- cilvâz:** <Far. Büyük şam ağacı. Krş. şâm ağacının yücüsü.
c. 14b/15
[1]
- cimâ’:** <Ar. Cinsel birleşme.
c.+a 60a/12, 62b/8 [2]
[2]
- cimcim:** <Ar. 1. Behmen, kuduzotu, kırmızı türüne kızıl behmen; (*Statice limonium*); beyaz türüne ak behmen adı verilir; (*Centaurea behen*). 2. Yabani havuç, kara kök, mühr-i süleyman; (*Pastinaca sativa*). Krş. behmen, şakâkül. 3. Yapılarda kullanılan açık renkli ve siyah renkli delikli, hafif, işlenmesi kolay, ateşe dayanıklı bir tür taş. Krş. kovaz.
c. 14b/2, 14b/15 [2]
c.+i 14b/21, 15a/15 [2]
[4]
c.+i ebyâz 14b/21
c.+i hıfây 15a/15
- cimşes-:** Korku, tiksinti, üşüme vb. yüzünden tüylerin dikilip derinin nokta nokta kabarmasıyla görülen ani titreme. Krş. eş-şerâder.
c.-mek 55a/8, 56a/16 [2]
[2]
deri c.-mek “Korku, tiksinti, üşüme vb. yüzünden tüylerin dikilip derinin nokta

- nokta kabarmasıyla görülen ani titreme.
Krş. ber-cüşden-i püst.” 56a/16
- cin:** <Ar. (cinn) Dinî inanışa göre duyularla kavranamayan, insanlar gibi irade ve anlama yeteneğine sahip, ilahî emirlere uymakla yükümlü tutulan yaratık.
c. 57b/8, 62a/10 [2]
[2]
c. tütmağ “Delirmek. Krş. cinnî.” 57b/8
- cinki:** <? Bir tür kuş.(?) Krş. targañludîs.
c. 34a/21
[1]
c. kuş 34a/21
- cinnî:** <Ar. Cin, cinler. Krş. cin tütmağ.
c. 57b/7
[1]
- cins:** <Ar. Tür, çeşit.
c. 4a/19, 4b/6, 9a/2, 13a/19,15a/9, 24a/6, 24a/8, 24b/10, 24b/18, 27a/8, 28a/11, 28b/4, 31a/21, 32a/13, 33b/14, 40a/21, 42b/16, 42b/17, 42b/18, 43a/1, 43a/18, 44b/19,56b/9,57a/14 [24]
alaca bir c. kelerdür 28b/4
bir c. şarmaşuğ 42b/18
bir c. şığırıcık 43a/1
c.+ inden 54a/6
c.+ indendür 27a/3
[26]
- cir:** <Far. Tabaklanmış deri.
c. 50a/15
[1]
- cirî:** <Ar. Yayın balığı; (*Silurus glanis*). Krş. yayın balığı.
c. 14b/18
[1]
- cisād:** <Ar. Safran; (*Crocus sativus*). Krş. za‘ferān.
c. 14b/2
[1]
- cisāde:** <Ar. Safran bitkisinin tepciklerinin kurutulmasıyla elde edilen, bazı yiyecek ve içeceklerle tat, koku, sarı renk vermek amacıyla kullanılan toz. Krş. dögülmüş za‘ferān.
c. 14b/2
[1]
- civid:** 1. Baklagillerden, yapraklarından çivit çıkarılan bitki türü; (*Indigofera*). 2. Turpgillerden, yapraklarından mavi boya çıkarılan bitki; (*Isalis tinctoria*). Bkz. çivid.
c. 40b/16
[1]
c. tohumu “Çivit otunun tohumu. Krş. kurdum-ı hindî.” 40b/16
- cīhubūğ:** <Far. Sıçan tersi. Krş. sıçan tersi.
c. 14b/20
- [1]
- cīves:** <Far. Şam fıstığı, Antep fıstığı; (*Pistacia vera*). Krş. şām fıstuğı.
c. 15b/3
[1]
- cīzek:** “şeb-i cīzek” Tere tohumu. Krş. tere tohumu.
Bkz. şeb-i hīzek.
c. 31a/5
[1]
şeb-i c. 31a/5
- cūbān:** <Far. Çoban, sığırtmaç.
c. 7a/19, 14b/20, 23b/9, 26a/14, 32a/1, 36a/12, 39b/18, 41a/8, 42a/18, 49a/14, 51a/10, 52a/5, 52b/3, 54a/10 [14]
[14]
c. dikenî “Çoban dikenî; (*Centaurea urvillei*). Krş. ber-i şādkām, bersināden, persiyān-dārū, cencer, zeker, zemāretü’r-rā‘î, şabtayād, ‘aşe’r-rā‘î, kızāb, māñıtağ, mişāy, mizmārū’r-rā‘î, nerşiyān-dārū, hücere.” 14b/20,23b/9, 26a/14, 32a/1, 36a/12, 39b/18, 42a/18, 51a/10, 52a/5, 52b/3, 54a/10 [11]
c. dikenî dedükleri otuñ büyügidür 41a/8
c. süzeği “Çobansüzgeci, çiçekli dal uçlarında sütü kestirmekte kullanılan maya bulunan, bir yıllık veya çok yıllık otsu bitki,yoğurt otu; (*Galium*). Krş. beleseğî, mışfātü’r-ru‘āt.” 7a/19, 49a/14 [2]
- çoğan:** Bkz. çoğan. Krş. keneştü, kākūlî.
c. 41b/2, 44b/6 [2]
[2]
- çoğ:** Bkz. çoğ.
c. 17a/15,19b/7,26a/7, 35a/9, 35a/9, 60b/11, 60b/12 [7]
[7]
c. mīvesi 35a/9
- çördük:** Çördük, turşu küplerinin ağzına konan sarı çiçekli, küçük yapraklı ve güzel kokulu bir yaban bitkisi, çöğür, çörtlük, çörtük; (*Echinophora tenuifolia*). Krş. temlül, kınā-yı berrî.
c. 12a/8, 26b/5 [2]
[2]
c. dērler bir otdur 12a/8
küçük c. kökine 26b/5
- cörek:** Bkz. çörek.
c. 16a/13, 16a/14, 21b/10, 27b/6, 28a/21, 29a/2, 29a/9, 31a/3, 31b/5, 31b/11, 32a/4, 32b/9, 44a/7, 44a/18, 45a/4 [15]
[15]
c. otı 32b/9

- kara c. otı “ Kara çörek otu. Krş.
 harbak-ı siyāh, ḥabbetü’s-sevdā, senīn,
 sūnīz, selem, senḳād, şebester, şīsmel,
 şemrū, şunīz, şūnīrez, kerinc, kuḥlü’l-
 esved.” 16a/13, 16a/14, 27b/6, 29a/2,
 29a/9, 31a/3, 31b/5, 31b/11, 32a/4,
 44a/7, 44a/18, 45a/4 [12]
 kara c. otunun köki 21b/10, 28a/21 [2]
- cuḡam:** <Ar. Hastalık. Krş. maraz.
 c. 57b/3
 [1]
- cuḡrāt:** <Far. Yoğurt. Krş. yoğurt.
 c. 14b/7
 [1]
- cuḡūz:** <Ar. Göz akının veya karasının diğerinden
 büyük olmasıyla ortaya çıkan bir göz hastalığı. Krş.
 gözün ağıla karası büyük olmak.
 c. 57b/8
 [1]
- cum’ah:** <Ar. Ak çöpleme; (*Helleborus albus*). Krş.
 zehār.
 c. 25b/1
 [1]
- cunāḥ:** <Far. Andız otu; (*Juniperus drupacea*). Krş.
 anduz.
 c. 15a/16
 [1]
- cū’:** <Ar. Açlık.
 c.+1 57b/4
 [1]
 c.+1 bakar “Çok yiyip, doymamak. Krş.
 şıḡır gibi yēyüb toymamak.” 57b/4
- cūb:** <Far. Ağaç, değnek, sopa; çöp.
 c.+1 15b/6
 [1]
 c.+1 kürüc “Hindistan’da yetişen bir
 ağaç.” 15b/6
- cūbek-uşnān:** <Far. Şam’da sabun gibi çamaşır
 yıkamada kullanılan bir bitki, şam çöveni,
 domuzaḡırşaḡı, köpürken; (*Cyclamen*). Krş. aḡu
 kunduzı, şām çoḡanı.
 c. 15b/7
 [1]
- cūlak:** <Far. Öd ağacının bir türü; (*Aquilaria*
agallocha). Krş. ‘ūd-ı firengī.
 c. 14b/11
 [1]
- cūrçūm:** <Far. Sıḡır mantarı, iri bir cins mantar,
 cincile, zehirli mantar; (*Tricholoma*). Krş. şıḡır
 mantarı.
 c. 14a/11
 [1]
- cūşīşā:** <Far. Çiçekleri laleye benzeyen bodur bir
 ağaçcık.
- c. 14b/3
 [1]
- cūbn:** <Ar. Peynir. Krş. penīr.
 c. 14b/2
 [1]
- cūderī:** <Ar. Çiçek hastalığı. Krş. çiçek, kabarcuk.
 c. 57b/2
 [1]
- cūft:** “cūft-i āferīd” Çam kozalağına benzeyen
 kabuklu bir yemiş.
 c.+1 15b/18
 [1]
 c.+1 āferīd 15b/18
- cūl:** <Far. Gül; (*Rosa*).
 c.+1 14a/11, 15b/17 [2]
 [2]
 c.+1 aḡmer “Kırmızı gül. Krş. kırmūzī
 gül.” 14a/11
 c.+1 zerd-i sādē “Sarı nesrin gülü. Krş.
 nesrīn gülünūḡ şarusı.” 15b/17
- cūlāhenc:** <Far. Sıḡır ödü, sıḡır otu ve sarı diken
 denilen bitkinin tohumu, köküne sarı türbit denir.
 Krş. cebl-i heng.
 c. 14b/21
 [1]
- cūlbān:** <Far. 1. Mürdümük denilen burçaḡa benzer
 bir bitki. 2. Bir tür ceviz. 3. Nar çiçeḡi. Krş. cevz,
 gülñār.
 c. 14b/22, 15b/5 [2]
 c.+1 15b/6
 [3]
 c.+1 müdevver 15b/6
- cūlülān:** <Ar. Susam; (*Sesamum indicum*). Krş.
 sūsam.
 c. 14b/10
 c.+1 14a/14, 14b/14[2]
 [3]
 c.+1 ḥabeşe “Beyaz haşhaş; (*Papaver*
somniferum). Krş. aḡ ḥaşḡāş, siyāh
 ḥaşḡāş.” 14a/14, 14b/14[2]
- cūlle:** <Ar. Mantar; (*Fungi*). Krş. mantar .
 c. 14b/9
 [1]
- cūlnār:** <Far. Nar çiçeḡi. Krş. enār çiçeḡi.
 c. 14a/5
 c.+1 15a/12
 [2]
 c.+1 ḡūrī “Katmer nar çiçeḡi” 15a/12
- cūlşāḡ:** <Far. Daḡ pazısı. Krş. taḡ pazısı.
 c. 15a/11
 [1]
- cūmān:** <Far. Eğrelti otu, kuzgun otu, namazbozan;
 (*Driopteris filix-mas*). Krş. kuḡḡun otı, eyrelti.
 c. 15b/4

[1]
cünbîd: <Sür. Kekik, dağ nanesi; (*Thymus vulgaris*).
 Krş. tağ na'nesi.

c. 15a/17

[1]

cünd: <Far. "cünd-i bîdester" "Kunduztaşağı otu ve kökü, cavşir, oğlanaşı; (*Ferula alaeochytris*). Krş. kunduz hâyası

c. + i 14a/15

[1]

c. + i bîdester 14a/15

cünün: <Ar. Delirmiş kişi, deli. Krş. delü.

c. 57b/7

[1]

cürâd: <Ar. Saç dökülmesi, kellik.

c. 57b/5

[1]

cürbüz: <Ar. Ebegümeci; (*Malva sylvestris*). Krş. ebe gömeci.

c. 15b/12

[1]

cürcâniye: <Ar. Üzümlü bir aş. Krş. üzümlü aş.

c. 15a/6

[1]

cüşâ: <Ar. Geğirmek. Krş. gegirmek, hınçkırmak.

c. 57b/8

[1]

cüz?: <Ar. Kısım, parça.

c. + i 50a/15

[1]

c. + i söyünmedük kirec 50a/15

cüzâm: <Ar. Cüzam, hansel basilinin (mikrobunun) sebep olduğu bulaşıcı bir deri hastalığı. Krş. secme maraşı.

c. 57b/2

[1]

Ç

çakır: "çakır diken" Çakırdikeni; (*Eringium campestre*). Krş. zû-yı şülüşe-i şevkât.

ç. 23a/20

[1]

ç. diken 23a/20

çakırdoğan: Çakırdoğan, yırtıcı kuşlardan bir doğan çeşidi, tuğrul; (*Accipiter gentilis*). Krş. şıkar.

ç. 33a/10

[1]

çakmak: "çakmak taşı" Çakmak taşı, demir veya çeliğe sürtüldüğünde kıvılcım çıkartan bir tür kuvars. Krş. hacerü'n-nâr, hacerü's-şam, hacerü'z-zerâr, seng-i âteş.

ç. 17a/16, 18b/2, 18b/3, 29a/18 [4]

[4]

ç. taş 17a/16, 18b/2, 18b/3, 29a/18 [4]

çalı: Çalmak, yoğurt yapmak için sütü mayalamak, katıp karıştırmak.

ç.-dukları 51b/15

[1]

penîr ç.-dukları māya "Peynir mayası.

Krş. nūfâ." 51b/15

çalı: Çalı, böğürtlen, ahududu gibi küçük, dalları dibinden çatallanan ve sapları odunsu bitki.

ç. + s 5b/13, 6a/8, 28a/13, 31b/21, 38a/5, 41b/11, 42a/18, 48b/13 [8]

sincan ç. + s "Meyveleri idrar artırıcı ve taş düşürücü olarak kullanılan bir bitki, sincan çalısı, kara çalı, çalı diken, çıçırgan, çeşmezen, isa diken, kara diken; (*Paliuru spina*). Krş. eşkîl, ef'îlân, siye-gül, şevketü'l-mısrıye, 'avsec, ğarfed, kaşd-ı nîz, kuşd." 5b/13, 6a/8, 28a/13, 31b/21, 38a/5, 41b/11, 42a/18 [7]

sincan ç. + s yaprağına 48b/13

ç. + sınıuğ 18b/21, 50a/3 [2]

[10]

sincan ç. + sınıuğ tohumu "Sincan çalısı

tohumu. Krş. hummâz-ı irşâ." 18b/21

sincan ç. + sınıuğ yemişi 50a/3

çalış-: Çalışmak.

ç.-dum 1b/7

[1]

çam: Çam ağacı; (*Pinus*).

ç. 3a/3, 22b/2, 22b/5, 25a/4, 29a/18, 35b/10, 37a/21, 40a/9, 40a/10, 43a/16 [10]

[10]

ç. ağacı "Çam ağacı. Krş. kîz." 29a/18, 43a/16 [2]

ç. ağacı kozasına "Çam kozalağı. Krş. rakâş." 25a/4

ç. ağacı kurdu "Çam ağacı kurdu. Krş. dūd-ı şeceret-i şanavber, dıraht-ı kirm-i şanavberî." 22b/2, 22b/5 [2]

ç. çoğanı "Çam çöveni, şam çöveni;

(*Salicornia herbacea*). Krş. 'ūdū'l-kuṭās." 37a/21

ç. çoğanına "Çam çöveni, şam çöveni;

(*Salicornia herbacea*). Krş. üşnân 3a/3

ç. şakızı "Çam sakızı, çam reçenesi. Krş. 'ırk-ı yâbis, kâlünisâ, kulfünîyâ." 35b/10, 40a/9, 40a/10 [3]

çamur: Çamur, su ile karışıp bulaşır ve içine batılır duruma gelmiş toprak, balçık. Krş. gil.

ç. + dur 45b/14, 49a/12 [2]

aşu dedükleri ç. + dur 49a/12

beyâz bir ç. + dur 45b/14

- ç. + ı 35a/6
[3]
yêr ç. + ı “Yer çamuru. Krş. tıyn-ı aşfar.” 35a/6
- çapağ(k):** Bkz. çapak.
ç. + ı 59a/2, 61b/10 [2]
[2]
göz ç. + ı “Göz çapağı. Krş. ramaş-ı ‘ayn.” 59a/2, 61b/10 [2]
- çapaqlan-:** Çapaklanmak, çapak oluşmak.
ç.-mağ 61b/10
[1]
göz ç.-mağ “Gözde çapak oluşması. Krş. key‘-i şeden-i çeşm.” 61b/10
- çavdar:** Buğdaygillerden, unlu tane veren bir bitki; (*Secale cereale*) ve bu bitkinin esmer ve uzun tanesi. Krş. hîta-ı rümiye, kengerân, hîta-ı rümiye.
ç. 7b/1, 21a/9, 44a/11, 44b/8 [4]
otsuz ç. “Otsuz çavdar. Krş. behmen.” 7b/1
ç. + a 19a/1
ç. + dur 8b/1
[6]
otsuz ç. + dur “Otsuz çavdar. Krş. pesek.” 8b/1
- çadır:** <Far. 1. Kuzu sarmaşığı, çadıruşağı; (*Dorema ammoniacum*). 2. Çadır çiçeği, nilüfergillerden, Çin ve Amerika ırmaklarında yetişen, büyük yapraklı, pembe ve beyaz çiçekli bir bitki; (*Euryaleferox*).
ç. 2a/9, 4b/14, 5b/14, 33b/16, 45b/20, 47b/6, 53a/2, 53a/10, 53a/11, 53a/12, 53a/16 [11]
ç. çiçeği tohumı “Çadır çiçeği tohumu. Krş. varak-ı hayme.” 53a/12
dâne ç. “Çadıruşağı bitkisi ve zamkı, kuzu sarmaşığı; (*Dorema ammoniacum*). Krş. uşak, usnağ, esterî, terlî, zamğü’s-şernūs, kâtil-i nefse, gülbân, lazâkû’z-zeheb, vuşenc, veşne, vaşak, veşe.” 2a/9, 4b/14, 5b/14, 33b/16, 45b/20, 47b/6, 53a/2, 53a/10, 53a/11, 53a/16 [10]
ç. + a 16a/17
ç. + ina 2a/15
[13]
dâne ç. + ina “Çadıruşağı. Krş. eşbeh.” 2a/15
- çādī:** <Far. Safran; (*Crocus sativus*). Krş. za’ferân. Bkz. cādī.
ç. 14b/13
[1]
- çāksū:** <Far. Bkz. çörek.
ç. 14a/7
[1]
- çārḥūr:** <Far. Kadı ağacı, şeytanboku ve bundan elde edilen zamk; (*Ferula assa-foetida*). Krş. kaşnı, hılıt.
ç. 14b/1
[1]
- çār-mağz:** <Far. Bir tür ceviz. Krş. rüm cevzi.
ç. 14b/7
[1]
- çār-mihēk:** <Far. Yandak dikenini, kayışkıran, demirdelen; (*Ononis spinosa*). Krş. yandak dikenini.
ç. 15b/16
[1]
- çāşber:** <Far. Yapracağı rezene yaprağına benzeyen yabani bir bitki.
ç. 48a/6
[1]
- çegzin-:** Dönmek.
ç.-mek 55b/11, 59a/16, 60b/13 [3]
[3]
baş ç.-mek “Baş dönmesi. Krş. ‘ayye, sergerdân, âfrenîsîṭın.” 55b/11, 59a/16, 60b/13 [3]
- çek-:** Çekmek, güç durumlara dayanmak, katlanmak.
ç.-mek 59a/14, 61a/16 [2]
[2]
ğam ç.-mek 61a/16
zaḥm ç.-mek 59a/14
- çekirdeg(k):** Bkz. cekirdeg(k).
ç. + i 15a/4, 16b/19, 41b/16, 42a/16, 43a/1, 46a/16, 51b/20, 53a/3, 61b/4 [9]
[9]
ḥarnüb ç. + i “Keçiboynuzu yemişinin çekirdeği. Krş. karḳarîş.” 41b/16
ḥurmā ç. + i “Hurma çekirdeği. Krş. nevāü’t-temr, keşîr, cedb.” 15a/4, 46a/16, 51b/20 [3]
kabağ ç. + i “Kabak çekirdeği. Krş. ḥabbü’l-ḳarç.” 16b/19, 61b/4 [2]
panbuğ ç. + i “Pamuk çekirdeği. Krş. kâğle.” 43a/1
şeftālū ç. + i “Şeftali çekirdeği. Krş. verdü’l-ḥūc.” 53a/3
- çekirge:** Çekirge; (*Acridium*). Krş. melāḥ, hılâl.
ç. 21b/15, 24b/15, 25b/6, 29b/2, 31b/14, 43a/1, 49a/11 [7]
ç. ayağı “Çekirgeayağı denilen turunç gibi güzel kokan bir ot. Krş. zerneb, semmü’l-ḥimār.” 25b/6, 29b/2 [2]
ç. boğı “Çekirge boku. Krş. şürh, rağvetü’l-melḥ.” 24b/15, 31b/14 [2]
ç. + si 6b/11
[8]
deñiz ç. + si “Deniz çekirgesi, karides. Krş. erbiyân.” 6b/11
- çekrî:** <Far. 1. Işgın otu; (*Rehum ribes*). 2.

- Kuzukulağı, ekşikulak; (*Rumex acetosella*). Krş.
rībās, kıızı kulağı.
ç. 14b/9
[1]
- çelgüze:** <Far. Çam fıstığı, köknar içi. Krş. cam ağacı yemişi.
ç. 14a/6
[1]
- çemen:** <Far. 1. Çimenlik, çayırılık. 2. Yeşillik.
ç. + lerde 19a/3,34a/1,34a/3,34a/7,35a/13 [5]
[5]
- çenār:** <Far. Çınar ağacı; (*Platanus orientalis*).
ç. 4a/2, 22a/19, 33b/16, 37b/3, 53a/3 [5]
[5]
ç. ağacı “Çınar ağacı. Krş. zā, deleb, erīs, ‘aysām.” 4a/2, 22a/19, 33b/16, 37b/3 [4]
ç. yaprağı “Çınar ağacının yaprağı. Krş. varak-ı leb.” 53a/3
- çend:** Birbirine yapışık iki eşit parçadan meydana gelmiş olan cisimlerden her biri, fasulye, nohut gibi sebzelerin, badem, ceviz, erik gibi kuru meyvelerin içindeki parçalar. Krş. nohūdī.
ç. 57b/3
[1]
- çenden:** <Far. Sandal ağacı; (*Santalum album*). Krş. sandal ağacı.
ç. 14b/9
[1]
- çengār:** <Far. Bakır pasından yapılan yeşil boya.
ç. 25a/17
[1]
kalem-i ç. “Bakır pası cinsinden bir göz taşı. Krş. zencār, jengār.” 25a/17
- çeçe:** **çeçe:** Çene. Canlılarda baş bölümünde yer alan, kemik veya kıkırdak ile desteklenen, altlı üstlü dişleri taşıyan ve ağzın kapanıp açılmasını sağlayan kasları üzerinde barındıran iki parçaya verilen ad.
ç. 61b/15
[1]
iki ç. altı “Bademcikler. Krş. levzeteyn.” 61b/15
- çerçe:** <Far. Bkz. çerhe.
ç. 14b/5
[1]
- çerhe:** <Far. Kalkan diken, kaluğan diken, devedikeni. Krş. kuluğan diken.
ç. 14b/5
[1]
- çeşm:** <Far. Göz.
ç. 23b/2, 43a/6, 55a/14, 55b/20, 56a/1, 57a/10, 57b/4, 57b/9, 58a/11, 59a/13, 59b/9, 59b/10, 59b/19, 60a/6, 60a/15, 60a/21, 61a/3, 61b/2, 61b/9, 62b/1, 62b/3, 63a/10 [22]
- āb-ı ç. 61a/3
āb-ı reften-i ç. 55b/20, 56a/1 [2]
ābile-i ç. 55a/14
cefn-i belek-i ç. 57b/9
cereb-i ç. 57b/4
gāh-ı ç. 43a/6
gül-i firār-ı ç. 61b/2
hemş-āb rīhten ez ç. 63a/10
hāriş-i ç. 58a/11
key^c-i şeden-i ç. 61b/9
nāhne-i ç. 62b/1
nāşūr-ı ç. 62b/3
sadāk-ı ç. 59b/9
selāk-ı ç. 59b/10
sepīde-i ç. 59a/13
şarpe-i ç. 60a/6
şemreh-i ç. 59b/19
tārīkī-i ç. 57a/10
tarfe-i ç. 60a/15
zıfre-i ç. 60a/21
zerūr-ı ç. 23b/2
ç. + i 15b/9
[23]
ç. + i hūrūs “Horozgözü bitkisi, ahududu, çıldır; (*Seseli tortuosum*). Krş. hūrūs gözi, sāsāliyūs.” 15b/9
- çeşmek:** <Far. Kara çörek otu, çeşmezen, göz otu; (*Nigella sativa*). Krş. kara çörek otu, çeşmezen, cesmīzec.
ç. 14a/5
[1]
- çeşmezen:** <Far. Bkz. cesmīzec.
ç. 11b/16
[1]
- çeşmitī:** <Far. Demir diken, çoban kalgıdan; (*Tribulus terrestris*). Krş. demür diken.
ç. 14a/13
[1]
- çetene:** Kendir, kenevir tohumu. Krş. kendir tohumu. Bkz. cedene.
ç. 14b/5
[1]
- çetük:** Kedi otu, çetük otu; (*Asarum europaeum*). Krş. asārūn.
ç. 2a/18
[1]
ç. otu 2a/18
- çezin-:** Dönmek. Bkz. çezin-.
ç.-mek 56b/18
[1]
baş ç.-mek “Baş dönmesi. Krş. beht.” 56b/18
- çıban:** Çıban. Krş. ed-dümel, dünbel, zemel, şebs.
ç. 55a/4, 57b/19, 58a/14, 59a/9, 60a/3,

61a/11, 62b/7 [7]
 ç. + dur 56b/14, 57b/20 [2]
 göbeklü bir ç. + dur “Göbekli çıban.
 Krş. belhiye.” 56b/14
 ç. + lar “Çıbanlar. Krş. kurūh.” 58b/5,
 60a/6, 61a/11, 61a/12, 61a/12 [5]
 [14]
 pek ç. + lar “Sert çıbanlar. Krş. şulb-ı
 dümāmī.” 60a/6

çığıd: Çığıt, yüzde beliren çil, çiller. Krş. kelef,
 nemş, noktahā-yı terkī-yi bürūdī,
 ç. 59b/14, 62a/19, 62b/1 [3]
 ç. + a 58b/7, 61a/17 [2]
 [5]
 çil çil ç. + a “Yüzde beliren çiller. Krş.
 demiş.” 58b/7

çığıt: Çığıt, yüzde beliren çil, çiller. Krş. tās. Bkz.
 çığıd.
 ç. 57a/17
 [1]

çık-: Çıkmak, belirlemek, meydana gelmek.
 ç.-an 14a/2, 14b/13, 17a/13, 17a/16, 17a/17,
 18b/13, 19a/14, 41a/7, 41b/20, 43b/6, 55b/3,
 57a/14, 57a/17, 57a/19, 57a/21, 57b/19, 59b/4,
 59b/14, 60b/7, 60b/8, 61b/12, 61b/12, 61b/17,
 62a/10, 62a/14 [25]
 balık başından ç.-an taşdur “Bir
 balığın başından çıkarılan taş.
 Krş. hacerü'l-ḥūt.” 17a/17
 ḥurūs karnından ç.-an taşdur
 “Horoz karnından çıkan bir taş.
 Krş. hacerü'd-dīk.” 17a/16
 qarḳı kamışının icinden ç.-an
 pulcuğazlardur “Kargı kamışının
 içinden çıkan pulcuklar. Krş.
 ḥabb-ı kaşelāneş.” 19a/14
 sünger içinden ç.-an taşdur
 “Sünger taşı. Krş. hacer-i isfenc.”
 17a/13
 undan ç.-an kepek “Un
 öğütülürken çıkan kepek. Krş.
 secīr.” 14a/2

ç.-ar 3b/15, 5a/8, 5a/15, 6b/4, 7a/16, 12a/5,
 12a/11, 12a/13, 14a/16, 17a/15, 18a/3, 18a/3,
 19a/5, 20a/18, 20a/19, 21b/11, 27b/15, 29a/17,
 32b/2, 32b/3, 32b/16, 35a/7, 36a/4, 37a/4,
 37b/14, 37b/21, 39a/12, 39a/13, 39b/2, 39b/3,
 41b/1, 41b/4, 41b/19, 45b/14, 47a/19, 48a/9,
 48b/8, 49b/4, 49b/5, 49b/10, 50a/8, 50a/20,
 51a/1, 57a/14, 58a/9, 58b/4, 58b/9, 61a/15
 [48]
 ç.-mağa 57a/11
 ç.-mağ 56b/16, 57b/4, 58a/5, 58a/7,

58a/19, 58b/13, 59a/18, 61a/21, 61b/18,
 62a/2 [10]
 buramuğ ç.-mağ “Tırnak çevresinde çıkan
 dolama denilen, iltihaplı ve ağrılı şiş. Krş.
 dāḥis.” 58a/19
 ç.-maz 62a/12
 [85]

çıkar-: Çıkarmak.

ç.-an 18b/15, 53a/1, 61b/6 [3]
 şoğulcan ç.-an “Solucançıkaran otu, bir
 tür yavşan; (*Artemisia cina*). Krş.
 ḥorāsānī, vahşīrağ.” 53a/1
 şoğulcan ç.-an ot “Solucançıkaran otu,
 bir tür yavşan; (*Artemisia cina*). Krş.
 ḥaşığū'l-ḥorāsāniye, ḥarşāh.” 18b/15
 ç.-duğları 43b/10
 ç.-ırlar 48a/11
 ç.-mağ 56a/18
 [6]

ḥıyārağ ç.-mağ “ Kasık bezlerinin
 iltihaplanmasıyla ortaya çıkan bir tür
 çıban, hıyarcık. Krş. bağal-ı peydā-
 gerden. Bkz. ḥıyārağ.” 56a/18

çıkarak: “şoğulcan çıkarak” Solucançıkaran otu, bir
 tür yavşan; (*Artemisia cina*). Krş. nebātü'l-baḥr.
 ç. 52a/6, 52b/5 [2]
 [2]
 şoğulcan ç. 52a/6, 52b/5 [2]

çintiyānā: <Lat. Çentiyana otu; (*Gentiana lutea*).
 Krş. ḥıtbān, devā'ü'l-ḥayye, şāh-ı ḥabṭī.
 ç. 10b/11, 11a/10, 14a/12, 21b/14,
 23a/1, 31a/16, 42b/18, 45a/20 [8]
 [8]

ç. dedükleri kökdür “Çentiyana otunun
 kökü. Krş. bişleşke.” 10b/11
 ç. otunun tohumu “Çentiyana otunun
 tohumu. Krş. kerkās.” 45a/20

çıñ: “çıñ çıñ etmek” Çınlamak, kulak çınlamak.
 ç. 58a/17, 58a/17 [2]
 [2]

ç. etmek çıñ “Kulak çınlamak. Krş.
 devıyy-i ṭınīn.” 58a/17

çirtatan: Yenmeyen, güzel kokulu, portakal
 büyüklüğünde kavun cinsinden bir meyve. Bkz.
 cirtatan.

ç. 2b/20, 3a/2, 4b/15, 6a/17, 9a/1, 21b/21,
 33a/7, 33b/2, 35b/8, 40a/6 [10]
 [10]
 ç. düğeline 2b/20
 ç. düğlegi “Ebuçehil karpuzu,
 kargadüleği, kargadüveleği; (*Citrullus*
colocynthis) Krş. ağıryūs, şāb, ‘alḳam,
 kıssā'ü'l-ḥimār, enüdiyā, ḥıyār-zeh.”
 3a/2, 6a/17, 21b/21, 33b/2, 35b/8, 40a/6

[6]

ç. düğlegine 33a/7

ç. dülegi “Ebucehil karpuzu,
kargadöleği; (*Citrullus colocynthis*).

Krş.ümāzā.” 4b/15, 9a/1 [2]

çıyan: Çıyan, çok ayaklılardan, sarımtırak renkte,
zehirli bir böcek; (*Scolopendra*).

ç. 17b/5,22b/11,37a/4 [3]

[3]

ç. otlı “Çıyan otu; (*Polygonum bistorta*).Krş. hamlis, derūnec, dār-ı şa‘şa‘ān,
‘akrebī.” 17b/5,22b/11,37a/4 [3]**çiçeg(k):** Bkz. çiçek.ç. + i 3a/21, 3b/3, 4a/4, 4a/20, 5a/6, 5b/4,
6a/11,6a/15,6a/16,7a/8,7a/10,7a/11, 7a/16,
7b/2, 7b/5, 8a/12, 8a/20, 8b/13, 8b/20, 9a/3,
9a/19, 9b/2, 9b/9, 10b/7, 11a/3, 11a/12,
11a/13, 11a/18, 11b/7, 11b/9, 13a/5, 13a/21,
14a/5, 14b/4, 15b/14, 16a/7, 16a/18, 16b/9,
16b/12, 17a/1, 17a/4, 18a/1, 19b/15, 20a/2,
20a/7, 20a/10, 21a/1, 21a/12, 22a/6, 22a/20,
24a/2, 25a/15, 25b/8, 25b/15, 26b/20, 27a/4,
27a/10,27b/15,29b/5,29b/11,29b/21, 30a/20,
30b/1, 30b/17, 30b/17, 31a/4, 31a/5, 31a/12,
31a/14,31b/4, 31b/7, 31b/14, 32b/5, 33a/15,
33b/9, 33b/9, 33b/13, 33b/14, 34a/3, 34a/5,
35a/6, 35a/9, 35a/12, 35b/3, 35b/3, 35b/20,
36a/1,36a/6,36b/12, 36b/20, 38a/21, 38b/18,
39a/14,39a/21,39b/11, 39b/21, 40a/7, 40b/3,
42a/1, 42b/9, 42b/15, 43a/6, 43a/8, 43a/14,
43a/14,43a/15,43a/17,43b/11, 43b/15, 44a/7,
44a/13,44a/16,44a/17,44b/16,45a/15,45b/17,
46a/13,47a/5,47a/14,47a/14,47b/13, 48a/11,
48b/3,48b/20, 49b/1, 50a/7, 50b/20, 51a/20,
51b/3, 51b/17, 51b/21, 52a/1, 52a/1, 52a/2,
52a/18, 52b/18, 53a/1,53a/5,53a/8, 53a/12,
53a/20, 54b/1, 54b/6, 54b/14, 57b/4 [145]

anuñ ç. + i 9b/9

asbūr ç. + i 20a/7

‘aşfūr ç. + i 11a/3, 24a/2, 44a/13,
44a/16, 45a/15 [5]

bān ç. + i 33b/14

berrī ḥatem ç. + i 36a/6

berrī ḥatem ç. + i ağacı 11a/13

berrī iri pāpādyā ç. + i 31a/14

çādır ç. + i tohmı 53a/12

dil ṭamaç ç. + i dibi 40b/3, 44b/16 [2]

dil ṭamaç ç. + i dididür 29b/5

düğün ç. + i 43a/14

enār ç. + i 14a/5,22a/6,42b/15,45b/17 [4]

erkek nār ç. + i 6a/11

feslegen ç. + i 9a/19

gelincük ç. + i 30a/20, 30b/17, 31a/5,

31b/4, 32b/5, 52a/2, 53a/1, 53a/8 [8]

gök ç. + i 16a/18

göz ç. + i 57b/4

hindī nār ç. + i 6a/15

ḥatem ç. + i 36b/12, 47a/14 [2]

ḥatmī ç. + i ağacına 11a/12

ḥinnā ç. + i 31a/12

ılğun ç. + i 43a/15

iri pāpādyā ç. + i 8b/13, 30b/1, 35b/3,
42b/9,43a/6, 49b/1 [6]

irice pāpādyā ç. + i 36b/20

it burnı ç. + i 18a/1

keçi boynuzunuñ ağacınıñ ç. + i 44a/7

kar ç. + i 19b/15

karāgan ç. + i 33b/9, 33b/13, 43b/15,
48b/3 [4]

katmer enār ç. + i 9b/2

katmer zerrīn kadeḥ ç. + i 52a/18

kına ç. + i 38b/18

kızıl ç. + i 4a/20

kovan ç. + i 4a/4, 5b/4, 7b/5, 8b/20,
31b/7, 33a/15 [6]

lāle ç. + i 30b/17

maḥmūr ç. + i 8a/20, 10b/7, 16a/7 [3]

mürver ç. + i 47a/14

nār ç. + i 7a/16, 25b/15, 35b/20, 50a/7,
51b/3, 51b/21 [6]

nergis ç. + i 48b/20

nīlūfer ç. + i 5a/6, 40a/7, 42a/1, 47a/5,
47b/13,51b/17,52a/1 [7]

nīlūfer ç. + i kökidür 43b/11

öksüz oğlan ç. + i 17a/1, 17a/4 [2]

pāpādyā ç. + i 6a/16, 8a/12, 11b/7,
16b/12, 20a/10, 21a/1, 21a/12, 39b/21,
43a/8 [9]

peneḥşe ç. + i 39b/11

peygamber ç. + i 26b/20

peygamber ç. + i dibi 3b/3

peygamber ç. + i köki 9a/3

peygamber ç. + i kökine 7a/10

sorḥūn ç. + i 48a/11

sūrincān ç. + i 31a/4, 31b/14 [2]

şaru ç. + i 22a/20, 33b/9, 39a/14, 43a/14

[4]

şaru dikenlü ç. + i 7a/8, 35a/6 [2]

şaru gelincük ç. + i 50b/20,52a/1 [2]

şaru iri yalabuğ ç. + i 15b/14

şığır gözi dedükleri iri pāpādyā ç. + i
20a/2

toñuz ç. + i 25b/8

üzüm ç. + i 11a/18, 39a/21, 53a/20 [3]

yabānī pāpādyā ç. + i 38a/21

yāsemem ç. + i 27a/4, 27a/10, 27b/15,
29b/11, 34a/3, 34a/5, 35a/12, 36a/1,
43a/17, 52b/18 [10]

yāsemīn ç. + i 54b/1, 54b/6 [2]
 yüzerlik ç. + i 11b/9, 54b/14 [2]
 zanbağ ç. + i 25a/15, 44a/17, 53a/5 [3]
 zeytün ç. + i 51a/20
 zerrīn kadeh ç. + i 35b/3
 ç. + idür 3a/10, 4a/2, 4b/8, 5a/1, 24b/18,
 33b/14, 37a/2, 46a/3, 46a/18, 54b/13 [10]
 gelincük ç. + idür 4b/8, 5a/1 [2]
 hindī nīlūfer ç. + idür 3a/10
 kādī ç. + idür 46a/18
 keci boynuzı ağacınun ç. + idür 4a/2
 nār ç. + idür 46a/3
 yüzerlik ç. + idür 54b/13
 ç. + ine 2a/3, 2a/5, 2b/11, 4a/11, 5b/7, 6a/14,
 6b/4, 7b/6, 9a/3, 9b/8, 11a/3, 11a/13, 12a/6,
 13a/5, 15a/12, 16a/20, 16b/9, 18b/11, 20b/4,
 21a/6, 26b/3, 29b/21, 35a/17, 38a/2, 41b/8,
 44b/19, 46a/6 [27]
 berrī yāsemīn ç. + ine 9b/8
 enār ç. + ine 20b/4
 ergāvān ç. + ine 4a/11, 5b/7 [2]
 gelincük ç. + ine 2b/11
 ḥatmī ç. + ine 11a/13
 it burnı ç. + ine 38a/2
 kārāğān ç. + ine 2a/3
 kātmer nārūn ç. + ine 15a/12
 kovan ç. + ine 7b/6
 lāle ç. + ine 6a/14
 nār ç. + ine 16a/20
 pāpādyā ç. + ine 12a/6, 13a/5, 16b/9,
 29b/21 [4]
 söğüt ç. + ine 44b/19
 sūrīncān ç. + ine 2a/5
 sūnbül ç. + ine 6b/4, 18b/11, 21a/6 [3]
 yüzerlik ç. + ine 35a/17
 ç. + inün 4b/19, 5a/3, 6a/9, 12b/8, 14a/20,
 19a/18, 19b/20, 31a/2, 31a/9, 31b/6, 34b/11,
 36b/5, 37a/11, 37b/7, 38b/9, 41b/8, 46a/1,
 50a/8, 50a/20 [19]
 [201]
 berrī ḥatem ç. + inün ağacı 31b/6,
 36b/5 [2]
 berrī ḥatmī ç. + inün ağacına 12b/8
 dil ṭamağ ç. + inün dibi 31a/9, 34b/11,
 50a/20 [3]
 dil ṭamağ ç. + inün dididür 19b/20
 gelincük ç. + inün şarusı 50a/8
 ḥatem ç. + inün ağacı 5a/3, 31a/2,
 37a/11 [3]
 ḥatem ç. + inün ağacıdur 19a/18, 37b/7
 [2]
 ḥatem ç. + inün ağacına 6a/9, 46a/1 [2]
 nīlūfer ç. + inün köki 38b/9
 pāpādyā ç. + inün şarusı 4b/19

peygamber ç. + inün köki 14a/20
 şaru gelincük ç. + inün köki 41b/8

çiçek: 1. Çiçek. 2. Çiçek hastalığı.
 ç. 4b/6, 9b/5, 23a/19, 31a/8, 34b/1, 38a/19,
 48b/16, 55a/6, 55b/3, 57b/2 [10]
 dil ṭamağ dēdükleri ç. dibi 48b/16
 ful dērler bir ç. 31a/8
 ḥoş koçulu ç. 9b/5
 şaru ç. 23a/19
 ç. + dūr 3a/1, 6a/21, 24b/3, 25a/19, 25b/1,
 26a/17, 26b/20 [7]
 gök ç. + dūr 25a/19
 gök rengi dērler bir ç. + dūr 6a/21
 şaru ç. + dūr 3a/1
 za‘ferān rengine bir ç. + dūr 26a/17
 ç. + leri 4a/20, 4b/1, 9a/12, 9a/19, 53b/16 [5]
 [22]
 boz ç. + leri 4a/20
 kızıl ç. + leri 4b/1, 9a/12 [2]
 şaru ç. + leri 53b/16

çiçekli: Çiçekli.

ç. 3a/2

[1]

şaru ç. bir yonca “Sarı çiçekli yonca.
 Krş. endeķükī.” 3a/2

çiçeklü: Çiçekli.

ç. 3a/18, 8b/18, 14a/17, 16a/8, 16b/1, 16b/4,
 23b/8, 28b/2, 31a/7, 34b/12, 45a/10, 47a/3
 [12]

ağ ç. 31a/7

berrī ç. yonca 34b/12

berrī yonca şaru ç. 28b/2

şaru ç. 23b/8

şaru ç. berrī yonca 16a/8, 16b/4 [2]

şaru ç. berrī yonca toḥmı 16b/1

şaru ç. yabān yoncası 3a/18, 8b/18 [2]

şaru ç. yabān yoncasıdur 14a/17

şaru ç. yabān yoncasına 47a/3

yabān yoncası şaru ç. 45a/10

ç. + si 17a/2, 24a/16 [2]

kātmer ç. + si 24a/16

yabān yoncasınınun şaru ç. + si 17a/2

ç. + sinün 22b/6

[15]

berrī yonca şaru ç. + sinün toḥmı 22b/6

çiğdem: Çiğdem çiçeği; (*Crocus cancellatus*). Krş.
 şenbelīd.

ç. + e 31a/4

ç. + i 2a/16, 6b/17, 18a/14, 19b/3, 21b/16,
 35b/2, 38a/20, 41a/13, 47a/2, 47a/4, 50b/2,
 52b/17, 54b/1 [13]

[14]

öksüz ç. + i 38a/20

öksüz oğlan ç. + i “Öksüz oğlan çiğdemi,

- acı çiğdem, güz çiğdemi, sorıncan ağacı, ağır kestane; (*Colchicum autumnale*). Krş. aķīmūrūn, eftimārūn, sūrincān, hāferū'l-mühr, hamek, hamel, 'akne, felcīfen, ka'tala, lu'bet-i berberī, lu'kebe, māmāsū, yelgūsā." 2a/16, 6b/17,18a/14, 19b/3,21b/16, 35b/2, 41a/13, 47a/2, 47a/4, 50b/2, 52b/17,54b/1 [12]
- çil:** Çil, çoğunlukla yüzde oluşan kahverengi küçük benekler
ç. 58b/7, 58b/7 [2]
[2]
ç. çığıda çil "Yüzde oluşan çiller, benekler. Krş. demiş." 58b/7
- çile:** <Far. Ezizet,sıkıntı. "süst şeden çile" Cilt pörsümesi, gevşemesi.
ç. 63a/9
[1]
- çirg:** <Far. Kir, pislik.
ç. + i 33a/16
[1]
kulağ ç. + i "Kulak kiri. Krş. şımlāh." 33a/16
- çirişlik:** <Far.+T. Çiriş otu, kar kalktıktan hemen sonra çıkan bir ot, yaprakları sebze olarak kullanılan, aşağı yukarı bir metre yüksekliğinde bir bitki, dağ parasası; (*Asphodelus*).
ç. 5b/15, 7b/21, 8b/6, 15b/14, 20a/8, 38a/2, 44b/15, 47a/16 [8]
[8]
ç. dibi "Çirişlik otunun dibi. Krş. bürvāk, gāşlān." 38a/2,47a/16 [2]
ç. dibine 5b/15,8b/6 [2]
ç. köki "Çirişlik kökü. Krş. giyā-yı siriş, hānsī." 15b/14, 44b/15 [2]
ç. kökine 20a/8
ç. otu "Çiriş otu. Krş. bazağ, bezek, pürvāk." 7b/21
- çivid:** Bkz. çivit. Krş. zernī, līlec, nīl.
ç. 21a/4, 25a/8, 47b/11, 52a/11, 52a/12, 53a/19 [6]
ç. boyadur "Çivit boyası. Krş. nīlec." 52a/11
ç. boyasına 53a/19
ç. tohumu "Çivit otu tohumu. Krş. nek." 52a/12
ç. + e 17a/20, 45a/12 ,51b/12 ,52b/21 [4]
[10]
- çivit:** 1. Çivit, eskiden çivit otundan, bugün yapay yollarla elde edilen, mavi renkli, sarılığını gidermek için çamaşırın son suyuna karıştırılan toz boya. 2. Çivit otu, turpgillerden, yapraklarından mavi boya çıkarılan bitki; (*Isalis tinctoria*).
ç. 35b/18
[1]
ç. tohumuna "Çivit otu tohumu. Krş. 'acbet." 35b/18
- çilān:** <Far. Hünnap, kızılığde, üvez ağacı; (*Sorbus aucuparis*). Krş. 'unnāb.
ç. 14b/10
[1]
- çin:** <Far. Çin ülkesi.
ç. + den 13b/8, 18b/6, 19a/5, 26a/9 [4]
[4]
- çinī:** <Far. Çin'e ait, Çin'le ilgili.
ç. 13b/17, 19a/5, 19b/3, 23a/10 49a/9 [5]
[5]
hilye-i ç. 19a/5
hurū'-ı ç. 19b/3
māmīrān-ı ç. 23a/10, 49a/9 [2]
selc-i ç. 13b/17
- çire:** <Far. Şıra; üzüm, erik, dut vb. meyvelerin suyu.
ç. + si 13b/11
[1]
üzüm ç. + si "Üzüm şırası. Krş. sücīre." 13b/11
- çübān:** <Far. Çoban.
ç. 8a/5,9b/7, 10a/11, 10b/13, 22b/13, 48a/1, 48b/21 [7]
[7]
ç. dikenini "Çoban dikenini; (*Centaurea urvillei*). Krş. māṭītağ, mīşāy, persiyān-dārū, ber-i şādkām, baḥşahās, bersināden." 8a/5, 9b/7, 10a/11, 10b/13, 48a/1, 48b/21 [6]
ç. tayağı "Çobandayağı, kuşekmeği, çobandeğneği, eşek madımağı, kadımalak, keçimemesi, kurtpençesi; (*Polygonum aviculare*). Krş. dīsākūs." 22b/13
- çoğan:** Çöven otu, kökü ve dalları, suyu sabun katılmış gibi köpürten, kir temizleyici bir bitki, sabun otu, helvacı kökü; (*gypsophila struthium*). Krş. şehār, 'ūdū'l-kuṭās, kündüş, kündüşe.
ç. 35b/11, 42b/1, 43a/6, 45a/20, 48a/21 [5]
yaş ç. "Yaş çöven otu. Krş. kulī." 42b/1
ç. + a 32a/21
ç. + ı 15b/8, 29b/13, 37a/21, 37b/14, 44b/1 [5]
çam ç. + ı "Çam çöveni. Krş. uşnān." 37a/21
şām ç. + ı "Şam çöveni. Krş. cūbek-uşnān, harz, hamz, seṭrūniyūn, gāsūl, kundus, gelīm-şüy, kündüs." 15b/8,

29b/13, 37b/14, 44b/1 [4]
 ç. + ına 3a/3, 18b/13, 18b/20, 24b/13,
 35b/13, 42b/7 [6]

[17]

çam ç. + ına “ Çam çöveni. Krş.
 ‘adernā, ‘ūdū’l-kuṭās.” 3a/3
 şām ç. + ına 18b/13, 18b/20, 24b/13,
 35b/13, 42b/7 [5]

çok: Bkz. çok.

ç. 12a/13

ç. + dur 23b/21, 27b/15, 28a/10 [3]

[4]

çöpleme: Çöpleme otu, ak çöpleme; (*Helleborus album*) ve kara çöpleme; (*Helleborus orientalis*) olmak üzere başlıca iki türü vardır. Krş. at otı, karaca ot , fâne kıran, hānikū’z-zeneb, h̄arbaḳ-ı esved, zuḫalū’r-rā’ī.

ç. 17a/7, 19b/4, 19b/13, 20b/1, 21a/9,
 21b/2, 24b/7, 25a/7, 34a/12, 40b/17, 48a/15
 [11]

[11]

kara ç. “Kara çöpleme otu. Krş.
 h̄anikū’z-zeneb, h̄arbaḳ-ı esved.” 21a/9,
 21b/2, 24b/7 [3]

çördük: Maydanozgillerden turşu küplerinin ağzına konan sarı çiçekli, küçük yapraklı ve güzel kokulu bir yaban bitkisi, çöğür, çörtlük, çörtük; (*Echinophora tenuifolia*).

ç. 14b/6, 31b/16, 39b/8, 39b/13 [4]

[4]

ç. d̄erler bir ot 39b/8, 39b/13 [2]

çörek: “çörek otı” Çörek otu. 1. Dügün çiçeğigillerden, çiçekleri sapının ucunda bulunan otsu bir bitki, karacaot (*Nigella sativa*). 2. Bu bitkinin hamur işlerine lezzet ve koku vermek için ekilen, susam iriliğindeki siyah tohumu.

ç. 3a/14, 5a/5, 8b/14, 8b/15, 11b/15, 14a/4,
 14a/7, 26b/10, 29a/21, 30a/15, 30b/5, 45a/2,
 46b/5 [13]

[13]

kara ç. otı “ Kara çörek otu. Krş.
 siyah dāne, şūne, şerīt, kemmūn-ı
 esved, ātrīs, esved-i sālīḫ, buğunc,
 toḫm-ı teşmīzec, cesmīzec, çāksū.”
 3a/14, 5a/5, 8b/14, 8b/15, 11b/15,
 14a/4, 14a/7, 26b/10, 30a/15, 30b/5,
 45a/2 [11]

kara ç. otına “Kara çörek otu. Krş.
 siyārūn, kemmūn-ı çeşnī.” 29a/21,
 46b/5 [2]

çubuğ(k): Çubuk, körpe dal.

ç. + ı 37a/14, 47b/10 [2]

üzüm ç. + ı “Üzüm ağacının dalı. Krş.
 ‘asālinc.” 37a/14

ç. + ına 53b/20

aḳ üzüm ç. + ına “Ak asma dalı. Krş.
 hezār-güşān.” 53b/20

ç. + ınuy 24b/16

[4]

üzüm ç. + ınuy yanmıṣı “Yanmış üzüm
 ağacının dalı. Krş. remād-ı miḫṭab-ı
 kerm.” 24b/16

çugundur: < Far. Bkz. çügündür.

ç. 14a/6

[1]

çupuğ(k): Bkz. çubuğ(k).

ç. + ınuy 24a/7

[1]

üzüm ç. + ınuy köki “Üzüm dalının
 kökü. Krş. remādzer.” 24a/7

çüb: < Far. 1. Çöp. 2. ağaç, değnek, sopa.

ç. 41a/7

[1]

çügündür: Pancar, kırmızı pancar; (*Beta vulgaris-folliora*). Krş. şūṭal, pancar.

ç. 33a/12

[1]

çörtük: Bkz. çördük. Krş. züferā.

ç. 25b/13

[1]

çürüg(k): Çürük, çürümüş, bozulmuş olan.

ç. + i 25b/9, 39a/8 [2]

[2]

bakır ç. + i “Bakır çürüğü. Krş. fuḳāḫ-ı
 nuḫās.” 25b/9, 39a/8.

çüve: Sedir ağacı cinsinden su kenarlarında biten ağaç. Krş. ‘ubr.

ç. 35b/5

[1]

D

da: da/de, dahi.

d. 7a/15

[1]

daḫı: Dahi, da/de.

d. 1b/4, 2a/4, 2a/7, 2a/9, 3b/10, 4b/13,
 5b/17, 8a/2, 9a/19, 9b/10, 9b/17, 10b/8,
 10b/18, 11a/6, 11b/16, 12a/13, 14a/5, 14a/12,
 14b/3, 14b/11, 15a/8, 15a/15, 15a/16, 15b/10,
 16a/4, 18a/5, 19a/1, 21b/13, 24a/11, 24b/20,
 25b/5, 25b/19, 27b/6, 28a/6, 28b/16, 30b/8,
 30b/19, 31a/4, 31a/7, 31a/17, 32a/21, 32b/1,
 32b/2, 32b/6, 33a/9, 33b/10, 35b/16, 35b/16,
 36a/14, 36b/4, 36b/21, 37a/15, 38a/14, 38a/21,
 38b/21, 39a/5, 41b/13, 43b/5, 44a/9, 45b/11,
 47a/15, 47b/8, 48a/2, 48a/11, 50a/11, 50a/13,
 53a/13, 53b/17, 54b/4, 54b/10, 54b/13, 55a/1,

- 56a/9, 58b/8, 58b/11, 62a/15 [76]
[76]
- daḥīṣ:** “enver-i daḥīṣ” Eski binalarda biten kızıl çiçekleri olan bir bitki.
d. 4b/1
[1]
enver-i d. 4b/1
- daḥyā:** <Ar. Çölde yetişen bir çeşit dikenli çalı, devedikeni. Krş. muḡaylān.
d. 22b/21
[1]
- daḳīḳ:** <Ar. İnce, ufak, toz haline getirilmiş
d. 8b/7
[1]
bekāme-i d. “Arpadan yapılan bir aş, katık.” 8b/7
- dal:** Dal, ağacın gövdesinden ayrılan kollardan her biri.
d. +ı 32a/1
bezr-i benc ağacınuḡ d. +ı 32a/1
d. +ıla 58b/8
kesr-i d. +ıla 58b/8
d. +ın 12b/5
[3]
- damag(ḳ):** Damak, ağız boşluğunun tavanı, tabanı.
d. +ından 61a/2
[1]
- darḳ:** <Ar. Sarı çiçekli yaban yoncasının tohumu. Krş. berri yonca şaru çiçeklūsiniḡ toḡmı.
d. 22b/6
[1]
- dāʿ:** <Ar. Ağrı, hastalık, zahmet.
d. +ı 58b/6, 58b/9 [2]
[2]
d. +ı āʿyā “Tedavisi mümkün olmayan hastalık. Krş. oḡulmaz maraḷ.” 58b/6
d. +ı belemunī “Doḡum sancısı. Krş. oḡlan toḡur.maḳ zaḫmeti.” 58b/9
- dāʿim:** <Ar. Devam eden.
d. 57b/11, 58a/2, 59b/8 [3]
[3]
ḡufīden-i d. “Öksürmek. Krş. öksürmek.” 58a/2
- dāʿimā:** <Ar. Her zaman.
d. 55b/21, 56a/1, 63a/10 [3]
[3]
- dāʿüʿl-fī:** <Ar. Baldırda oluşan yumru, şişlik. Krş. baldırı boḡun olmaḳ.
d. 58a/13
[1]
- dāʿüʿl-ḡayye:** <Ar. Derinin kabarıp dökülmesi.
d. 22b/17, 58a/18 [2]
[2]
- dāʿüʿḡ-saʿleb:** <Ar. Saç, sakal, kıl dökülmesi, kılkıran. Krş. saç ve şaḳal dökülmek.
d. 58a/14
[1]
- dā:** “ḡaseng-i dā” Yalancı safran tohumu. Krş. ʿaşfūr toḡmı.
d. 19a/17
[1]
ḡaseng-i d. 19a/17
- dād:** “dād-ı rūmī” Sarı çiçekli sumak gibi tohumlu bir bitki.
d. +ı 22a/19
[1]
d. +ı rūmī 22a/19
- dāḡā:** “deviyy-i dāḡā” Kulak uğuldaması, kulak çınlaması. Krş. ḳulaḳ vaḡ vaḡ étmek.
d. 58a/22
[1]
deviyy-i d. 58a/22
- dāḡis:** <Ar. Parmakta çıkan bir çeşit çıban, dolama hastalığı, danaburnu. Krş. buramuḳ çıḳmaḳ, ḡana burnı.
d. 58a/19
[1]
- dāle:** <? Kartal kuşu; (*Aquila*). Krş. ḳartal kuşı.
d. 22a/17
[1]
- dālḡāfī:** <? Zerdeçal, Hint safranı (*Curcuma longa*). Krş. zerdeçüb.
d. 22a/14
[1]
- dāmḡül:** <Far. Koltuk altında ve kulakta çıkan yuvarlak, şişkin kitle, ur
d. 58b/4
[1]
- dāne:** <Far. Tohum, çekirdek.
d. 2a/9, 2a/15, 4b/14, 5b/14, 12a/2, 20a/7, 26b/10, 28a/20, 30a/5, 33b/16, 41b/6, 41b/20, 43b/8, 43b/10, 45b/20, 47b/6, 52a/11, 53a/2, 53a/9, 53a/11, 53a/16, 61b/3 [22]
d. cādır 12a/2, 41b/20 [2]
d. çadır “Çadıruşaḡı bitkisi ve bundan elde edilen zamk, kuzu sarmaşıḡı; (*Dorema ammoniacum*). Krş. uşaq, eşbeḡ, usnaḡ, esterī, terlī, ḡamḡüʿs-şernūs, ḳātil-i nefse, ḡülbān, lazāḳüʿz-zeheb, vuşenc, veşne, vaşaq, veşe.” 2a/9, 4b/14, 5b/14, 33b/16, 45b/20, 47b/6, 53a/2, 53a/9, 53a/11, 53a/16 [10]
d. çadırına 2a/15
d. kısmındandır 52a/11
ḡasek-i d. 20a/7
kirm-kerden-i d. 61b/3
ḳuru d. 41b/6
sebz-i d. 28a/20

- siyah d. 26b/10
d. + dür 15b/9, 37b/2 [2]
kırmızı d. + dür 15b/9, 37b/2 [2]
d. + leri 4a/17, 38b/12 [2]
karaca d. + leri 38b/12
d. + sine 52a/16
[27]
nār d. + sine 52a/16
- dānec:** “dānec-i efrūnek” 1. Domuzağırşığı, buhur-ı Meryem; (*Cyclamen*). 2. Mahlep otu; (*Cerasus mahaleb*). Krş. buhūr-ı meryem, maḥleb.
d. + i 22b/18, 22b/21 [2]
[2]
d. + i efrūnek 22b/18
d. + i vīz “Andız otu tohumu. Krş. anduz toḥmı.” 22b/21
- dānşīre:** <? Mercimek; (*Lens culinaris*). Krş. mercimek.
d. 22a/17
[1]
- dār:** < Far. Ağaç.
d. + ı 11a/14, 13b/13, 22a/17, 22b/2, 22b/11, 22b/14, 23a/8, 24b/17, 36a/4, 37a/13, 38a/11, 42b/2 [12]
[12]
d. + ı büy “Öd ağacı; (*Aquilaria agallocha*). Krş. ‘ūd ağacı.” 22a/17
d. + ı fulful “Baş biberi, uzun biber; (*Piper longum*). Krş. fulful-i dirāz, bahār-ı fulful, şülāse²-i aḥva.” 11a/14, 13b/13, 38a/11 [3]
d. + ı kesā “Hindistan cevizi ağacı; (*Myristica fragrans*). Krş. besbāse.” 22b/14
d. + ı manşūr “Tarçın; (*Cinnamomum*). Krş. dārçīnī.” 22b/2
d. + ı şa‘şān “Akrepkuyuğu, akrep otu, çemen otu, arnika kökü denilen zehirli bir kök; (*Cordifolium*). Krş. derūnec, çıyan otı.” 22b/11
d. + ı şa‘şān “Yabani nar ağacının kabuğu. Krş. remād-ı berrī.” 24b/17
d. + ı şī‘şān “Yabani nar ağacının kabuğu. Krş. ḳalsend-i nārdīn.” 42b/2
d. + ı zerd “Zerdeçal, Hint safranı (*Curcuma longa*). Krş. zerdeçüb.” 23a/8
‘urūḳ-ı d. + ı hizem “Meyan kökü. Krş. puyan dibi.” 36a/4
‘urūḳ-ı d. + ı hūm “Mavi zambak kökü; (*Iris lurida*). Krş. süsen dibi.” 37a/13
- dārāḳīṭūn:** < Gr. Yılanbıçağı, yılanekmeği, yılanyastığı, yılanburçağı; (*Dracunculus vulgaris*). Krş. ilan bıcağı.
d. 22b/15
[1]
- dārāmī:** <? Köpeköldüren, kargabüken bitişik taç yapraklı iki çenekliler, yapraklarıkarşılıklı çiçekleri talkım durumunda olan, meyvesi zehirli bir ağaç; (*Strychnos nux- vomice*). Krş. it öldüren otı.
d. 22b/9
[1]
- dārçīnī:** < Far. Tarçın; (*Cinnamomum*). Krş. kırfa.
d. 7a/15, 22a/19 ,22b/2, 40a/5 [4]
[4]
- dārevī:** “zamān-ı dārevī” Yer palamudu, yer pelidi, kurtluca. Krş. yēr bellūṭı, kemāderiyūs.
d. 25b/21
[1]
zamān-ı d. 25b/21
- dārmā:** <? Mersin yemişi. Krş. mersīn yemişi.
d. 22b/8
[1]
- dārmek:** <? Küçük Hindistan cevizi; (*Myristica fragrans*). Krş. besbāse.
d. 22b/21
[1]
- dārperniyān:** < Gr. Bakam ağacı, kırmızı boya ağacı da denilen bir ağaç; (*Caesalpinia echinata*). Krş. bakam ağacı.
d. 22a/16
[1]
- dārşūş:** <? Tarçın; (*Cinnamomum*). Krş. dārçīnī.
d. 22a/19
[1]
- dārū:** < Far. İlaç.
d. 23b/14, 24a/21 [2]
ḥayırlı d. “Kırık çıkık sarılan bir ot, eyrelti, hayırlı deva. Krş. raḳ‘a.” 23b/14
d. + dur 17b/7
mürekkab bir d. + dur 17b/7
d. + yı 26b/6
[4]
zenān-ı d. + yı belḥ “Yer çamı, yer peliti, kısacık mahmut otu, yer palamutu. Krş. kemāfīṭūs, yēr şanavberi.” 26b/6
- dārū’l-fulful:** < Far.-Ar. Başbiberi, uzun biber; (*Piper longum*). Krş. ‘ırḳu’z-zeheb.
d. 36a/20
[1]
- dāverān:** “sīhek-i dāverān” Ceviz ağacından elde edilen zamk. Krş. ḳōz ağacı şamḡı.
d. 29b/4
[1]
sīhek-i d. 29b/4
- dāvī:** < Far. Yulaf; (*Avena sativa*). Krş. yülāf.
d. 22a/12

- [1]
dāvūd: <Ar. Benî İsrail Peygamberlerinden, Hz. Süleyman'ın (A.S.) babası.
 d. 24a/9, 24b/19 [2]
 [2]
 reyhān-ı d. “Mercanköşk çiçeği; (*Origanum majorana*), sıçankulağı; (*Anagallis*). Krş. şıçan kulağı.” 24a/9, 24b/19 [2]
- de:** da/de, dahi.
 d. 13b/17, 35b/12, 35b/20 [3]
 [3]
- debāle:** <Far. Ağaç kavunu; (*Citrus medica*). Krş. tibbit, büyük türunc.
 d. 22b/18
 [1]
- debārūc:** <Far. Kaküne, kanbil otu, güveyifeneri; (*Phisalis alkekengi*). Krş. kākü nec.
 d. 23a/3
 [1]
- debbā:** <Ar. Kabak; (*Cucurbita*). Krş. kabağ.
 d. 22b/3
 [1]
- debbāğ:** <Ar. Tabak, sepici, deri terbiye eden kimse.
 d. + lar 6a/21, 31a/11, 50a/14 [3]
 [3]
- debīdār:** <Far. Hint ödü, Hindistan'da yetişen bir öd ağacı; (*Lignum Aloes*), cedvar bitkisi; (*Curcuma zedoaria*). Krş. ‘ūd-ı hindī, zurunbād.
 d. 23a/5
 [1]
- debīle:** <Ar. Derinin yağ bezleri kanalında oluşan tıkaç, ur, şiş. Krş. ur, bağa.
 d. 58b/5
 [1]
- decāc:** <Ar. Tavuk. Krş. tavuk.
 d. 22a/14
 [1]
- def:** <Ar. Ortadan kaldırmak, savmak.
 d. 61a/20, 62a/13 [2]
 [2]
 d. étmek 61a/20, 62a/13 [2]
- deflīn:** <? Domuz balığı, yunusgillerden bir memeli türü; (*Phocaena communis*). Krş. çoğuz balığı.
 d. 22a/11
 [1]
- defn:** <Ar. Gömmek, gömülmek.
 d. + i 12b/6, 29a/11, 29a/20, 34b/13 [4]
 [4]
 d. + i yezdī “Adam otu, hacılar otu, insan otu, kankurutun, toskafa kavunu, yer elması, köpek elması; (*Mandragora autumnalis*). Krş. sâbirec, süfer-tün, tarfiyân, tuffāhu'l-cinn.” 12b/6, 29a/11, 29a/20 [3]
 d. + i yezdī köki 34b/13
- defne:** <Gr. Yaprakları güzel kokulu ve yaz kış yeşil olan bir ağaç, develik; (*Laurus nobilis*).
 d. 5b/10, 16a/16, 16b/1, 16b/7, 19b/6, 22b/4, 24a/12, 25b/18, 37b/15, 48a/19, 49a/15, 49a/16 [12]
 d. ağacı “Defne ağacı. Krş. memşüt, rend.” 22b/4, 48a/19 [2]
 d. ağacına 24a/12
 d. yarpuzı “Defne yarpuzu. Krş. munda‘üre.” 49a/16
 d. yemişi “Defne ağacı meyvesi, yemişi. Krş. ḥabbü'l-gār, ḥüsrevānī, ḥabb-ı dehmet, zift-i yābis, gār, muğāriye, ās-ı nebke.” 16a/16, 16b/7, 25b/18, 37b/15, 49a/15 [5]
 d. yemişine 5b/10, 16b/1, 19b/6 [3]
 d. + ye “Krş. ‘amār.” 37a/15
 [13]
- değirmen:** Değirmen, kahve, buğday, nohut vb. taneleri öğüten araç veya alet.
 d. 17a/17, 18b/8, 37b/7, 38a/4, 43b/3, 43b/3 [6]
 [6]
 d. cevresinde olan toz “Krş. gubārü'r-raḥā.” 38a/4
 d. cevresindeki tozdur “Krş. ḡanānū'r-rāḥī.” 37b/7
 d. tozu “Değirmen tozu. Krş. kerdāsiyāb.” 43b/3
 d. taşı “Değirmen taşı, değirmende, dönerek taneleri ezen yuvarlak taş. Krş. ḥacerü'r-raḥā.” 18b/8
 d. taşının ufağıdır “Değirmen taşının küçüğü. Krş. ḥacerü'l-hayy.” 17a/17
 d. yurfı “Değirmen tozu. Krş. kerdāsiyāb.” 43b/3
- değirmi:** Değirmi, yuvarlak, toparlak.
 d. 7a/8, 7a/8, 35a/6, 35a/6 [4]
 [4]
- dehān:** <Far. Bkz. dehen.
 d. 58a/17
 derd-i d. “Ağız ağrısı. Krş. ağız ağrısı.” 58a/17
 d. + ı 56a/3
 [2]
 āb-ı ez d. + ı āmeden “Ağızdan su akması.” 56a/3
- dehen:** <Far. Ağız.
 d. 56b/12, 58b/17 [2]
 [2]
 büy-ı d. “Ağız kokusu. Krş. ağız kōkmağ.” 56b/12

- rîş-i d. “Ağız ağrısı. Krş. ağız ağrısı.”
58b/17
- dehenlü:** <Far. + T. Ağızlı.
d. 21a/12, 23b/6, 38a/7 [3]
[3]
yêr d. “Yerağızlı, defne ağacı. Krş.
ḥāmāzākī, ġārū’l-arz, zākīū’l-
iskenderānī.” 21a/12, 23b/6, 38a/7 [3]
- dehle:** <? Geven bitkisinden çıkarılan bir tür zamk,
kitre, kestere. Krş. kitre. Bkz. geven.
d. 22a/18
[1]
- dehnec:** <Far. Defne ağacı; (*Laurus nobilis*). Krş.
defne ağacı.
d. 16b/6, 22b/4 [2]
[2]
ḥabb-ı d. 16b/6
- dehnec:** <Ar. Kıbrıs’ta bulunan zümrüt gibi kıymetli
bir taş.
d. 22b/12
[1]
- dekek:** “tütüyâ-yı dekek” Bir deniz hayvanının derisi.
d. 13a/8
[1]
tütüyâ-yı d. 13a/8
- delbüb:** <? Susam bitkisinin bir türü. Krş. süsen.
d. 22b/16
[1]
- delbūs:** <Gr. Kırmızı zambak, glayöl (*Gladiolus
illyricus*). Krş. kızıl süsen, kızgın kılıcı.
d. 22b/11
[1]
- deleb:** <Ar. Çınar ağacı; (*Platanus orientalis*). Krş.
çenâr.
d. 22a/19
[1]
- delik:** <? İtburnu yemişi, yabanî gül, köpek gülü,
kuşburnu; (*Rosa canina*). Krş. it burnı yemişi.
d. 22b/20
[1]
- delis:** <Ar. Yaz sonunda yapraklanan bir ot, bir tür
sedef. Krş. şedef.
d. 23a/8
[1]
- delü:** Deli.
d. 55b/15, 55b/17, 56b/17, 57b/7, 62a/3 [5]
[5]
d. kimesne 57b/7
d. olmağa 56b/17
d. olmağ 55b/15, 62a/3 [2]
d. olmuş 55b/17
- delüce:** 1. Buğdaygillerden, genellikle buğday
tarlalarında yetişen, tohumu zehirli, yabani bir bitki;
(*Lolium temulentum*). 2. Ekin azmanı, aşırı gelişmiş
bitki.
d. 9b/3, 10a/6, 11b/17, 14a/22, 14b/19,
16a/2, 31b/3, 39b/18, 40b/13, 41b/10,
46b/18, 47a/6 [12]
d. bakla “Beyaz çiçekleri olan, acı olan
taneleri suda tatlılaştırılarak yenilen bir
yıllık otsu bitki, acı bakla, delice bakla,
gâvur baklası, koyun baklası, kurt
baklası, yaban baklası, Yahudi baklası;
(*Lupinus termis*). Krş. besîle-i berrî,
baklâ-yı mışrî, türmüs, cercirü’l-mışrî,
fül-ı mışrî, kıyîfün, kanfanün, lûpine.”
9b/3, 10a/6, 11b/17, 14a/22,
39b/18, 40b/13, 41b/10 [7]
d. baklaya 47a/6
d. encir 14b/19
d. yemişler 46b/18
berrî d. kişniz 16a/2
buğdaydan azan d. 31b/3
d. + si 22b/14, 25b/16, 30b/7 [3]
buğday d. + si 22b/14, 25b/16, 30b/7 [3]
d. + sidür 15b/18, 30a/19 [2]
[17]
buğday d. + sidür 15b/18, 30a/19 [2]
- delüg:** Delik.
d. + i 55b/4, 56a/5, 58b/18, 61a/1, 62a/5,
62b/5 [6]
göz d. + i 55b/4, 56a/5, 58b/18, 62b/5 [4]
gözün d. + i 61a/1, 62a/5 [2]
d. + inden 59a/4
[7]
burun d. + inden 59a/4
- delülük:** Delilik. Krş. bîmâr-ı bādî, mâliḥülyâ.
d. 56b/16, 62a/1 [2]
[2]
- dem:** 1. <Far. Zaman. 2. <Ar. Kan.
d. 56a/2, 58b/17 [2]
d. + i 22b/4
[3]
d. + i zıfda’ “Kurbağa kanı. Krş. kurbağa
kanı.” 22b/4
- dem’a:** <Ar. Göz yaşı.
d. 58a/20
[1]
- demâ:** <Far. Hastalık sebebiyle tez tez solumak. Krş.
nefes tarlığından şolumağ.
d. 58b/6
[1]
- demân:** “hest-i demân” Hint ödü, Hindistan’da
yetişen bir öd ağacı; (*Lignum Aloes*). Krş. ‘ūd-ı
hindî.
d. 53b/7, 53b/20 [2]
[2]
hest-i d. 53b/7

- heşt-i d. "Hint ödü, Hindistan'da yetişen bir öd ağacı; (*Lignum Aloes*). Krş. 'ūd-ı hindī." 53b/20
- demār:** <Far. Helāk, mahv, telef, ölüm. Krş. demā.
d. 58b/7
[1]
- deme:** <Far. Akciğerde olan bir hastalık.
d. 58b/1
[1]
- demış:** <? Yüzde çıkan lekeler, çil. Krş. çığıd.
d. 58b/7
[1]
- demīd:** <? Kurdeşen, kaşıntılı alerjik bir tür cilt hastalığı. Krş. kurdeşeni.
d. 58b/7
[1]
- demīl:** <Ar. Ur. Krş. ur.
d. 58b/5
[1]
- demmü'l-yefīn:** <Ar. Kardeş kanı ağacı; (*Calamus draco*). Krş. iki kardeş kanı.
d. 22a/13
[1]
- demregü:** Temriye hastalığı, deride yer yer küme durumundaki birtakım kabartılarla kendini gösteren hastalık. Krş. se^c. Bkz. temregü.
d. 59a/12
[1]
- dems:** <Ar. Örtmek.
d.+i 58b/8
[1]
d.+i 'ayn "Gece körlüğü, tavukkarası hastalığı. Krş. göz qaralığı." 58b/8
- demşehā:** <Ar. Temriye hastalığı, deride yer yer küme durumundaki birtakım kabartılarla kendini gösteren hastalık. Krş. temregü.
d. 58b/4
[1]
- demür:** Demir, atom numarası 26, atom ağırlığı 55,847, yoğunluğu 7,8 olan, 1510 °C'de eriyen, mavimtrak esmer renkte, özellikle çelik, döküm ve alaşımlar durumunda sanayide kullanılmaya en elverişli element (*simgesi Fe*). Krş. hadīd, āhen.
d. 2b/14,4b/19,5b/12, 10b/9, 12a/14, 14a/13, 15a/7,15b/13,16a/15,16b/16, 17a/18, 17a/19, 18b/16, 19a/19, 19b/5, 19b/7, 20a/1, 22b/1, 23b/12,24b/21,27b/16, 28a/13, 28b/9, 30b/6, 31a/11, 32a/5, 33b/8, 35a/13, 36a/2, 38b/1, 39a/11, 43b/21, 43b/21, 44b/12, 48b/15, 48b/19, 51b/8, 54a/11 [38]
d. bokı "Demir boku, cürûf, erime durumundaki madenlerin yüzeyinde toplanan madde, dışık. Krş. habşü'l-hadīd, rīm-i āhek, fencūş, fencenūş, kūh-ı āhen, neḥced, uskūrūn, telef-i āhenker." 5b/12, 19b/5, 23b/12, 38b/1, 39a/11, 44b/12, 51b/8 [7]
d. bokına 2b/14, 12a/14 [2]
d. bozan "Tırfil, yabanî yonca. Krş. seng-i muġnī, muġneb, reng-i bürkân." 24b/21, 28a/13, 48b/19 [3]
d. diken "Demirdikeni, çobankalgıdan da denilen, dikenli, battığı zaman diken çok acıtan bir ot; (*Tribulus terrestris*). Krş. sukūmenc, selūhec, şikūhe, şikūh, şikūhenc, žarsü'l-'acūz, zafīrū'l-'acūz, 'arṭab, hervā, bestībāc, ḥasek, çeşmitī, cesmī, ḥamşū'l-emīr, ḥāsūhek, ḥār-ı sūheyk, ḥār-ı ḥasek." 4b/19, 10b/9, 14a/13, 15a/7, 16a/15, 16b/16, 17a/19, 18b/16, 19a/19, 19b/7, 20a/1, 27b/16, 28b/9, 30b/6, 31a/11, 32a/5, 33b/8, 36a/2, 54a/11 [19]
d. diken yemişi 35a/13
d. talaşı "Demir döküntüsü, demir kırıntısı. Krş. keh-i āhen." 43b/21
d.+üñ 12a/15
[39]
d.+üñ talaşı 12a/15
- demürçi:** Demirci.
d.+ler 22a/21,48b/15 [2]
d.+lerüñ 2b/13
[3]
- dend:** <Far. Diş, tane.
d.+i 9b/10
[1]
bezr-i d.+i esved "Kara sığır otu. Krş. cebleheng." 9b/10
- dendāfsā:** <? Semizotu, semizlik otu; (*Portulaca oleracea*). Krş. semizlik otu.
d. 22b/4
[1]
- dendān:** <Far. Diş.
d. 58a/6, 60b/3 [2]
[2]
ḥüre-i gūştīn-i d. "Diş dibindeki etleri yeme hastalığı." 58a/6
'illet-i d. "Diş ağrısı. Krş. diş sızısı." 60b/3
- dengī:** "ḥāl-ı dengī" Kara çöpleme; (*Helleborus orientalis*). Krş. kara çöpleme, at otu.
d. 21b/2
[1]
ḥāl-ı d. 21b/2
- denir:** <? Sütleğen tohumu. Krş. ḥabbū'l-mülük.
d. 22a/12
[1]
- denşür-:** Denşirmek, Bir şeyin yapısını veya niteliğini

bozmak.

d.-en 7a/5

[1]

ot d.-en kimesne 7a/5

deñiz: Deniz.

d. 3a/13, 5b/2, 6a/2, 6b/11, 6b/11, 14b/18, 16b/9, 18a/3, 20b/7, 24a/9, 25a/10, 28b/17, 29b/19, 31a/18, 32a/19, 34b/1, 37b/4, 39a/12, 39a/12, 39b/2, 41b/19, 43b/14, 44b/4, 47b/2, 52a/6, 52b/4 [26]

d. 'aķrebi "Deniz akrebi. Krş.

saķumündās." 29b/19

d. çekirgesi "Su çekirgesi, karides,

teke. Krş. cerādū'l-baħr." 14b/18

d. çekirgesi "Su çekirgesi, karides, teke.

Krş. erbiyān." 6b/11

d. ħayvānidur "Denizde yaşıyan bir

hayvan. Krş. şeyhū'l-baħr" 31a/18

d. icinden 39a/12

d. içinde 6a/2, 47b/2, 52a/6, 52b/4 [4]

d. kenārında 20b/7, 34b/1 [2]

d. köbüğine 41b/19

d. köpügi "Denizköpüğü 1. Lüle taşı. 2.

Mürekkep balığının sırtındaki kemiksi

tabakadan veya deniz kabuklarından

elde edilen tuz. Krş. āmeliyūn, ezraqī,

izār-ı efyūn, kerem-i eyyūb, kef-i deryā,

'āmūrā, şeceretū'l-kef, zebedū'l-baħr,

ħüsn-i yūsuf." 3a/13, 5b/2, 6b/11,

16b/9, 25a/10, 28b/17, 43b/14, 44b/4 [8]

d. köpüğine 32a/19, 37b/4 [2]

d. köpüginüñ 18a/3

d. köpüginüñ içinden 39b/2

d. köpügünüñ 39a/12

d. öykeni "Bir tür deniz canlısı. Krş.

rabbetū'l-baħr." 24a/9

d. + de32b/14, 34b/18, 35a/4, 40b/12, 42b/7 [5]

d. + den 18a/3, 37b/14, 39b/2, 41b/19 [4]

d. + inden 5a/15, 5b/16, 19a/5, 37a/4, 41b/1,

41b/4, 49b/5, 50a/8, 50a/20, 51a/1 [10]

hind d. + inden 49b/5

hindüstān d. + inden 51a/1

lūt d. + inden 5a/15, 19a/5, 37a/4, 41b/1,

41b/4, 50a/8, 50a/20 [7]

mekke d. + inden 5b/16

d. + lerden 28b/7

[46]

taşlı d. + lerden 28b/7

deñlü: Denli, kadar.

d. + dür 40b/12

[1]

buğday d. + dür 40b/12

deñüz: Deniz.

d. 12a/11

d. icinde 12a/11

d. + den 37b/21

[2]

deraklıkün: <Gr. Kızıl zırnık, arsenik. Krş. kızıl zernih.

d. 22a/16

[1]

derāfes: <? Fesleğen; (*Ocimum basilicum*). Krş. feslegen.

d. 22b/21

[1]

derāmīşe: <? Kokar sedef, kötü kokan bir ağaç, kokak ağaç, aylandız; (*Ailanthus glandulosa*). Krş. koķar şedef.

d. 22b/13

[1]

derbend: <Far. İnan'da Hazar sahilinde bir şehir.

d. + i 35b/14

[1]

'uşāre-i d. + i ħaşĥāş "Haşhaş bitkisinden elde edilen uyuşturucu bir madde, afyon. Krş. efyūn." 35b/14

derbendī: "büş-ı derbendī" Ermeni diyârından getirilen, tıpta fitil yapımında ve gut hastalığının tedavisinde kullanılan bir bitki. Krş. büşān, müş-derbendī.

d. 11b/5

[1]

büş-ı d. 11b/5

derd: <Far. Dert, hastalık. Krş. āfet, zaħmet, marāz, ed-dā', el-elem.

d. 55a/3, 55a/3, 55b/5, 60a/1 [4]

şikem-i d. "Karın ağrısı. Krş. yürek ağrısı." 60a/1

d. + i 58a/13, 58a/15, 58a/15, 58a/16,

58a/16, 58a/16, 58a/17, 58a/19, 58a/19,

58a/20, 58b/1, 58b/2, 58b/2, 58b/3, 58b/5,

58b/10 [16]

[20]

d. + i dehān "Ağız ağrısı. Krş. ağız ağrısı." 58a/17

d. + i dīr "Eski hastalık, müzmin hastalık. Krş. eski ħastalık." 58a/15

d. + i erĥām "Rahim ağrısı. Krş. ferc ağrısı." 58b/1

d. + i gūş "Kulak ağrısı. Krş. kulağ ağrısı." 58a/19

d. + i kāyine "Göz ağrısı. Krş. göz ağrısı." 58a/20

d. + i kilye "Böbrek ağrısı. Krş. bögrek ağrısı." 58b/5

d. + i meşīme "Rahim ağrısı. Krş. rahım ağrısı." 58b/2

d. + i miyān "Bel ağrısı. Krş. bel

- ağrısı.” 58a/19
d. + i nīm-ser “Yarım baş ağrısı. Krş. yarım baş ağrısı.” 58a/16
d. + i pā “Ayak ağrısı. Krş. ayak ağrısı, nıkrīs.” 58a/13
d. + i ser “Baş ağrısı. Krş. baş ağrısı.” 58a/15
d. + i sīrīn “Eklem ağrısı. Krş. epler ağrısı.” 58b/3
d. + i süpürz “Dalak ağrısı. Krş. talağ ağrısı.” 58a/16
d. + i şikem “Karın ağrısı. Krş. yürek ağrısı.” 58b/2
d. + i zebān “Dil ağrısı. Krş. dil ağrısı.” 58a/16
d. + i zeh “Doğum sancısı, doğumda çekilen ağrı. Krş. oğlan toğurmak zahmeti.” 58b/10
- derdār:** “irticā-yı derdār-ı ta’ād” Baş dönmesi, baş ağrısı. Krş. baş çegzinmek, āfrenīsītin.
d. + i 55b/12
[1]
irticā-yı d. + i ta’ād 55b/12
- derd-mend:** <Far. Tasalı, kaygılı, dertli. Krş. maražlu.
d. 58a/14
[1]
- dere:** Dere.
d. + si 17a/12, 28a/1 [2]
[2]
cehennem d. + si taşı “Cehennem taşı, gümüşün nitrik asitte eritilmesiyle elde edilen, havaya dayanıklı, ışıkta bozulmayan beyaz kristal. Krş. hācer-i ġāġā’īs, sekneç.” 17a/12, 28a/1 [2]
- deren:** <Ar. Sülük; (*Hirudo medicinalis*). Krş. sülük.
d. 22b/17
[1]
- dereskī:** <Far. 1. Uzun ince bir salatalık. 2. Üzerlik tohumu. Krş. yüzerlik toħmı, bedrevān.
d. 10a/15
[1]
d. dēler bir otdur 10a/15
- derħurun:** <Far. Domuz balığı, yunusgillerden bir memeli türü; (*Phocaena communis*). Krş. ħūk-ı māhī, deflīn, toħuz balığı.
d. 22a/12
[1]
- deri:** Deri, cilt, ten.
d. 56a/15, 59b/5 [2]
d. cimşemek “Korku, tiksinti, üşüme vb. yüzünden tüylerin dikilip derinin nokta nokta kabarmasıyla görülen ani titreme. Krş. ber-cüşden-i püst.”
- 56a/15
d. + si 6b/7, 13a/8 [2]
bahrī bir ħayvānuğ d. + si 13a/8
d. + sidür 30a/13
[5]
- derīmine:** <? Pire yavşanı, sarı yavşan otu; (*Artemisia*). Krş. pire yavşanı, şaru yavşan.
d. 22a/11
[1]
- dernek:** 1. Pazar günü. 2. Salı. 3. Çarşamba.
d. 32b/15
[1]
d. günü 32b/15
- dersük:** <? Zerdeçal, Hint safranı (*Curcuma longa*). Krş. zerdeçüb.
d. 22b/15
[1]
- derūnec:** <Far. Akrepkuyruğu, akrep otu, çemen otu, arnika kökü denilen zehirli bir kök; (*Cordifolium*). Krş. çıyan otu, ħamlis.
d. 17b/5, 22b/11 [2]
[2]
- dervāħ:** <Far. Hastalıktan yeni kurtulan, iyice kendisine gelemeyen kişi. Krş. eyülüge dönen ħasta.
d. 58b/6
[1]
- dervīş:** <Far. 1. Mānevīyātla gönlü zengin olan fakir. 2. Mürid veya şeyh.
d. 1b/5, 1b/16 [2]
[2]
d. siyāhī “Dervīş Siyāhī Lārendevī, 17.yy. yaşanmış, tıp eğitimi almış bir bilim adamı ve Lugāt-ı Müşkilāt-ı Eczā adlı eserin yazarıdır. 1b/16
- der-ħāb:** <Far. Uykuda.
d. 61a/17
[1]
girān-ı geştēn merdüm-i d. “Uyku sırasında gelen sıkıntı ve ağırlık, karabasan, sıkıntılı ve korkulu düş, kâbus. Krş. uyķuda ağır baş.maķ.” 61a/17
- der-şikem:** <Far. Karında.
d. 55b/1
[1]
āb-ı d. üftāden “Karında sıvı birikmesi. Krş. ħarında şu gecmek, istişķā.” 55b/1
- deryā:** <Far. Deniz.
d. 43b/14
kef-i d. “Denizköpüğü. Krş. deniz köpüğü.” 43b/14
d. + da 33b/17,34b/15 [2]
d. + sında 42a/7
[4]

- ‘ummān d. + sında 42a/7
- deryās:** <Ar. 1. Sümbül-i rûmî; (*Nardus celtica*). 2. Deryas, yaprakları rezene yaprağına benzeyen bir ot; (*Thalictrum minus*). Krş. yentüc, sânisâ, tâfyâr.
d. 12a/18, 13b/10, 54b/11 [3]
[3]
d. dërler bir otdur 13b/10, 54b/11 [2]
- destenbü:** <Far. Şemame denilen güzel kokulu küçük kavun, yıylagaç. Krş. ufacuk dülek.
d. 22b/19
[1]
- destenbüye:** <Far. Şemame denilen güzel kokulu küçük kavun, yıylagaç. Krş. sağārîr.
d. 13b/7
[1]
- deşt:** <Far. Bozkır, çöl, sahra.
d. 6a/1
[1]
d. almaya “1. Yaban elması. 2. Alıç denilen meyve. Krş. ekeç.” 6a/1
- deştî:** <Far. Yabani, karasal, suyla ilgili olmayan.
d. 5b/19, 6a/4, 13a/12, 27a/5, 27b/16, 28a/6, 40b/18, 44b/1, 46a/10, 54b/2 [10]
[10]
d. hevicdür “Yabani havuç. Krş. el-benî.” 6a/4
d. zeytün “Yabani zeytin. Krş. afārîkûn.” 5b/19
gürbe-i d. “Mekke ayrığı; (*Cynodon dactylon*). Krş. mekke ayrığı.” 44b/1
kerefes-i d. “Yabani kereviz. Krş. sedersün, sîryün.” 27a/5, 28a/6 [2]
kerevy-e-i d. “Karaman kimyonu; (*Carum carvi*). Krş. kırdumâne.” 40b/18
kürneb-i d. “Örengülü kökü, yılanüzümü kökü. Bkz. ören güli, ilan üzümü.” 46a/10
sîr-i d. “Sarımsak gibi kokan bir yarpuz türü. Bkz. yarpuz.” 27b/16
tere-i d. “Yabani güneyik, hindiba. Krş. berrî göyinek.” 13a/12
yerbü‘-i d. “Sıçan; (*Rattus*). Krş. sıçan.” 54b/2
- devâ’ü’l-ḥayye:** <Ar. İki türü olan bir bitki: 1. Çentiyana otu; (*Gentiana lutea*). Krş. çıntıyânâ. 2. Labada otunun kökü; (*Rumex petientia*).
d. 23a/1
[1]
- devâ’ü’l-bergâgît:** <Ar. Kenger; (*Cynara cardunculus*). Krş. kenger.
d. 22b/16
[1]
- devâ:** <Ar. İlaç.
d. 51a/21
d. + ya 38b/9, 50b/6 [2]
d. + yı 20b/15, 22b/9 [2]
[5]
d. + yı mürekkeb 20b/15
d. + yı şeft “Bir çeşit beyaz hurmadan çıkarılan zehirli öz. Krş. selümenî.” 22b/9
- devâle:** <Far. Ağaç kavunu; (*Citrus medica*). Krş. bellüt yosunı. Bkz. debâle.
d. 22b/8
[1]
- devâlî:** <Ar. Damarlar. Krş. tamarlar.
d. 58a/22
[1]
- devâr:** <Ar. Baş dönmesi hastalığı.
d. 59a/16
[1]
seder-i d. “Baş dönmesi. Krş. baş çegzinmek, sergerdân.” 59a/16
- devâs:** <? Su teresi; (*Nasturium officinale*). Krş. şu teresi.
d. 22a/13
[1]
- devâü’l-hey’:** <Ar. İlaç olarak kullanılan bir grup macun adı. Krş. ayâric.
d. 2b/4
[1]
- deve:** Deve.
d. 3a/21, 4b/15, 12b/7, 17a/5, 20b/5, 22a/6, 23b/1, 23b/8, 24a/6, 26a/14, 28b/8, 31a/10, 31b/15, 35a/16, 40a/12, 41a/4, 44a/18, 47a/1, 48b/11, 49a/8, 51b/1, 52b/14, 53a/2, 54a/20, 57b/20 [25]
d. alması “Deveelması, çakırdiken, maydanozgillerden hekimlikte kullanılan bir bitki; (*Arctium tomentosum*). Krş. qarşa‘ne, ibrahim dikeni.” 41a/4
d. dikeni “Deve dikeni, peygamber dikeni, eşek dikeni, meryemanadikeni, kara yantak, boğa dikeni; (*Alhagi pseudalhagi*). Krş. şevket-i yehüdiye, şevketü’l-cemâl, şütürgâr, uştürgâr, heyser, yançak, kenger dikeni.” 4b/15, 26a/14, 28b/8, 31a/10, 31b/15, 52b/14, 54a/20 [7]
d. dikeni şamgıdır 12b/7
d. dikeni tohmıdır 17a/5
d. etmegi “Deveekmeği otu. Krş. hulle.” 22a/6
d. kuşu “Deve kuşu; (*Struthio camelus*). Krş. keşîrû’l-fuzül, murğ-ı şütür, ne‘âim, za‘âlet.” 23b/1, 44a/18, 49a/8,

- 51b/1 [4]
 d. kuşu sikine 35a/16
 d. kıyruğı 23b/8, 48b/11 [2]
 d. otı “Deve otu. Krş. ra‘dābad.” 24a/6
 d. otına “Deve otu.” 20b/5
 d. siki 40a/12
 d. südi 47a/1
 d. tabanı “1. Devetabanı, geniş yapraklı bir süs bitkisi (*Phludentron*). Krş. uşturgāz.2. Devetabanı denilen bir çeşit çıban. Krş. humre.” 3a/21, 57b/20 [2]
 d. yüki 53a/2
 d. + nüh 10a/10
 d. + nüh dibine 10a/10
 d. + ye 4a/7, 43a/11 [2]
 [28]

develik: 1. Ebegümece. 2. Hardal denilen bitki. 3. Kışın başlayıp yaza kadar çiçek açan, yaprağı fena kokulu yabanî bir bitki. 4. Bir çeşit zehirli ot, 5. Develerin yediği dikenli bir bitki. 6. Su kenarlarında yetişen, pancar yaprağına benzeyen sarı renkli yaprağı uyuz hastalığının tedavisinde kullanılan bir ot. 7. Yaygın dallı ve küçük yapraklı, yerden biraz yüksek, nohut büyüklüğünde kırmızı, sulu ve tatlı meyvesi olan bir bitki. 8. Pembe çiçek açan zehirli bir ağaç.

- d. 3b/13, 5b/5, 25a/6, 30a/16, 40b/2, 47b/18, 48b/1 [7]
 [7]
 d. dibi “Develik otunun dibi. Krş. mumkûre, mukrân, zirāvend-i tavîl, kıssâ‘ü’l-hayye, şecere-i rüstem, erestunūhyā, artuşgūniyā.” 3b/13, 5b/5, 25a/6, 30a/16, 40b/2, 47b/18, 48b/1 [7]

deviyy: <Ar. Nerden geldiği anlaşılamayan sesler, gürültüler, patırtılar.

- d. + i 58a/17, 58a/22 [2]
 [2]
 d. + i dāğā “Kulak çınlaması. Krş. kulak vağ vağ etmek.” 58a/22
 d. + i tınīn “Kulak çınlaması. Krş. çın çın etmek.” 58a/17

devīdār: <Far. Bkz. debīdār.

- d. 23a/6
 [1]

devr: <Ar. Dönme, dönüş.

- d. + i 13a/20, 24b/3, 34b/19, 45b/3 [4]
 [4]
 d. + i kamer “Günaşığı, ayçiçeği, gün çiçeği, günebakan, gündöndü (*Helianthus annuus*). Krş. gün ‘āşığı, gül-i āfitāb, turneşül, rakībū‘ş-şems.” 13a/20, 24b/3, 34b/19, 45b/3 [4]

dē-: Demek, söylemek.

- d.-dükleri 3b/11, 4a/5, 4a/15, 4b/20, 5a/2, 5a/13, 5a/14, 5a/14, 5b/1, 5b/3, 5b/6, 5b/14, 5b/18, 5b/19, 5b/19, 6a/1, 6a/1, 6a/3, 6a/6, 6a/7, 6a/8, 6a/13, 6b/2, 6b/2, 6b/3, 6b/16, 7a/3, 7a/4, 7a/7, 7a/9, 7a/13, 7a/14, 7a/16, 8b/10, 8b/13, 9a/21, 9b/1, 9b/4, 9b/6, 9b/11, 9b/15, 9b/18, 9b/21, 10a/12, 10a/13, 10a/17, 10b/3, 10b/11, 10b/14, 10b/18, 11a/1, 11a/5, 11a/7, 11a/11, 11a/16, 11a/20, 11b/2, 11b/4, 11b/4, 11b/10, 12a/17, 12b/10, 12b/11, 12b/12, 12b/13, 12b/18, 13a/4, 13a/9, 13a/12, 13a/13, 13a/15, 13b/12, 13b/16, 13b/17, 13b/21, 14a/1, 14b/7, 14b/10, 14b/12, 14b/19, 15a/1, 15a/13, 15a/13, 15b/20, 16b/17, 17a/21, 18a/10, 18a/11, 18a/16, 18a/21, 18b/4, 18b/20, 19a/1, 19a/8, 19a/13, 20a/2, 20a/3, 20a/6, 20a/6, 20a/16, 20b/3, 20b/4, 20b/20, 21a/4, 21a/12, 21a/15, 21a/17, 21a/17, 21a/18, 21a/20, 21a/21, 21b/18, 21b/19, 22a/2, 22a/8, 22b/9, 22b/18, 23a/3, 23a/6, 23a/7, 23a/15, 23b/6, 24b/21, 25a/8, 25a/9, 25a/16, 25b/10, 26a/1, 26a/2, 26a/5, 26a/14, 26b/9, 26b/13, 27a/1, 27a/3, 27a/9, 27a/20, 27b/3, 27b/7, 27b/10, 27b/21, 28a/11, 28a/16, 28a/17, 28b/3, 28b/9, 29b/2, 29b/10, 29b/13, 30a/2, 30a/9, 30a/17, 30b/1, 31a/7, 31b/19, 31b/19, 31b/21, 32a/1, 32a/2, 32a/11, 33a/1, 33a/15, 33b/17, 33b/18, 34a/5, 34b/16, 35a/18, 35b/3, 36a/8, 36b/4, 37a/7, 37a/11, 37b/10, 37b/12, 37b/13, 38a/12, 38a/12, 38a/15, 38a/16, 38b/4, 39a/7, 40a/8, 40a/21, 40b/10, 40b/12, 40b/19, 41a/8, 41a/15, 41a/18, 41b/2, 42a/9, 42a/15, 43a/1, 43a/5, 43a/10, 43a/20, 43b/1, 43b/16, 43b/17, 44a/3, 44a/15, 44a/20, 44a/21, 44b/10, 44b/15, 44b/16, 45a/8, 45b/2, 45b/3, 45b/4, 45b/5, 45b/15, 46a/4, 46b/16, 47a/11, 47a/11, 47a/20, 47b/1, 47b/7, 47b/13, 48a/1, 48a/11, 48b/16, 48b/17, 48b/18, 49a/8, 49a/11, 49b/15, 49b/19, 50a/3, 50b/8, 51b/12, 53a/9, 53a/13, 53a/18, 53a/19, 53b/11, 54a/13, 54b/11, 57b/18, 58a/10, 58b/5, 59b/1, 63a/17 [244]

agzı acuk d.-dükleri otudur 38a/16, 39a/7 [2]

alüc d.-dükleri yemiş 44b/10

aşı d.-dükleri toprakdur 12b/11

aşu d.-dükleri çamurdur 49a/11

ayu d.-dükleri cânver 20a/3

āstiyān d.-dükleri acı ot 27b/7

bezr-i benc d.-dükleri ağacdur 10a/13

cāmūs d.-dükleri hayvāndur 15a/13

cübān dikenli d.-dükleri otuñ büyügidür 41a/8

çınıyānā d.-dükleri kökdür 10b/11

dil tamağ d.-dükleri çiçek dibi 48b/16

- gergedān d.-dükleri cānver 20a/16
 hīre d.-dükleri aşdur 12b/13
 hūlān d.-dükleri eczādur 9b/11
 harnūb d.-dükleri ağac 13a/9
 koyun kıran d.-dükleri otdur 7a/3
 kurd bağı d.-dükleri ağacın yemişi 48b/18
 kurt bağı d.-dükleri bir ağacın yemişidür 18a/21
 maḥleb d.-dükleri nesne 44b/15
 müşelles d.-dükleri şarāb 21b/18
 ökse d.-dükleri otdur 11a/1
 ördek d.-dükleri kuş 49a/8
 örümcek d.-dükleri böcek 53a/13
 sekbīnec d.-dükleri şamğdur 49b/15
 selīhe d.-dükleri kökün kabıdır 42a/15
 serçe dili d.-dükleri otun ağacı 5a/14
 şamğ-ı bilād d.-dükleri terkībdür 47b/7
 şıgın d.-dükleri hayvān 53a/9
 şıgır dili d.-dükleri ot tohumı 11b/4
 şıgır gözi d.-dükleri iri pāpādyā çiçeği 20a/2
 şıgır kıyruğı d.-dükleri ot dibi 27a/20
 şıgır kıyruğı d.-dükleri ot köki 10b/18, 15a/1 [2]
 şıgır kıyruğı d.-dükleri otun dibi 6b/2
 tıgala d.-dükleri şeydür 13a/13
 tibbit d.-dükleri yemişdür 50b/8
 tıyn-ı maḥtūm d.-dükleri toprak 20a/6
 yer siki d.-dükleri otdur 11b/2
 d.-dükleridür 5b/1, 6b/1, 18b/10, 37b/15, 38a/18, 46b/6 [6]
 d.-düklerine 11b/2
 d.-düklerinün 27a/6,38a/11,42a/20[3]
 besbāse d.-düklerinün yaprağına 38a/11
 keşūr d.-düklerinün
 nebātı 42a/20
 şıgır kıyruğı d.-düklerinün dibi 27a/6
 d.-mek 36b/16, 54b/6 [2]
 d.-mekdür 2b/4, 3a/9, 6a/8, 38b/2 [4]
 d.-mekile 12a/19
 d.-miş 30a/8
 d.-mişler 5b/6, 6a/20, 7a/21, 7b/17, 8a/2, 8a/18, 8a/18, 10a/11, 10b/9, 11a/7, 11a/20, 11a/20,12b/10,13a/16,14a/8, 14a/11, 14a/15, 14a/16, 14a/19, 14b/3, 14b/3, 14b/22, 18a/3, 19a/8, 19b/8, 19b/8, 19b/8, 20a/9, 20a/9, 20b/20, 21a/11, 23a/5, 23a/5, 23a/6, 23a/15, 23a/16,24a/11,25b/13, 25b/19, 28a/6, 30a/3, 31a/7, 31b/3, 32a/20, 32a/21, 33a/7, 33a/9, 33a/18,33b/10,35b/16,36a/7,37a/15, 37b/20, 39a/13,39b/3,40a/16,40a/20, 41b/20, 42a/12, 42b/3, 42b/9, 42b/9, 43a/12, 44a/12, 44a/16, 45b/11, 45b/11, 46a/8, 46b/1, 47a/7, 47b/5, 47b/8, 49a/10, 51b/7 [74]
 d.-mişlerdür 9a/19,15a/15,15b/10 [3]
 d.-r 39a/12
 d.-rler 1b/17, 1b/17, 2a/1, 2a/2, 2a/3, 2a/4, 2a/5,2a/6,2a/6, 2a/7, 2a/8, 2a/9, 2a/9, 2a/10, 2a/10,2a/11,2a/12,2a/12,2a/13, 2a/14, 2a/15, 2a/15,2a/16,2a/17,2a/18,2a/18, 2a/18, 2a/19, 2a/19, 2a/19, 2a/20, 2a/20, 2b/1, 2b/1, 2b/1, 2b/2,2b/4,2b/5, 2b/5, 2b/5, 2b/6, 2b/7, 2b/8, 2b/9,2b/9,2b/10, 2b/10, 2b/11, 2b/11, 2b/12, 2b/13,2b/14,2b/14,2b/17,2b/17,2b/19, 2b/19, 2b/20,2b/20,2b/20,3a/1,3a/1,3a/3,3a/4, 3a/5, 3a/5, 3a/5, 3a/6, 3a/6, 3a/7, 3a/8, 3a/8, 3a/8,3a/9, 3a/10, 3a/11, 3a/14, 3a/20, 3a/21, 3b/1,3b/2,3b/2, 3b/4, 3b/4, 3b/5, 3b/6, 3b/8, 3b/8,3b/9, 3b/9, 3b/10, 3b/12, 3b/13, 3b/16, 3b/17,3b/17,3b/18,3b/19,3b/20,3b/21, 3b/21, 4a/1, 4a/4, 4a/6, 4a/7, 4a/9, 4a/10, 4a/11, 4a/11,4a/12,4a/12,4a/13,4a/15, 4a/18, 4a/21, 4b/2,4b/3,4b/4,4b/4, 4b/6, 4b/8, 4b/9, 4b/13, 4b/13, 4b/15, 4b/20, 5a/2, 5a/3, 5a/6, 5a/7, 5a/9,5a/10,5a/11,5a/11, 5a/12, 5a/13, 5a/16, 5a/16,5a/19,5a/20,5b/3,5b/5,5b/5,5b/7, 5b/9, 5b/9,5b/10,5b/10,5b/11,5b/13, 5b/14, 5b/14, 5b/15,5b/17,5b/18,5b/18,5b/20, 5b/20, 6a/1, 6a/6, 6a/7, 6a/9, 6a/10, 6a/11, 6a/14, 6a/16, 6a/17,6a/18,6a/19,6a/20, 6a/21, 6a/21, 6b/2, 6b/3,6b/6, 6b/7, 6b/11, 6b/11, 6b/14, 6b/15, 6b/18,6b/19, 7a/1, 7a/9, 7a/10, 7a/15, 7a/16, 7a/17,7a/17, 7a/19, 7a/19, 7a/21, 7b/1, 7b/3, 7b/6, 7b/7, 7b/7, 7b/8, 7b/9, 7b/11, 7b/12, 7b/14, 7b/18, 7b/19, 7b/19, 8a/1, 8a/2, 8a/3, 8a/4, 8a/6, 8a/9, 8a/10, 8a/11, 8a/15, 8a/17, 8a/20,8a/21,8b/2,8b/3,8b/4,8b/5, 8b/6, 8b/6, 8b/8, 8b/9, 8b/10, 8b/13, 8b/16, 8b/17, 9a/3, 9a/4,9a/9, 9a/14, 9a/14, 9a/15, 9a/15, 9a/16, 9a/17,9a/17,9a/18,9a/19, 9a/20, 9a/21, 9b/1, 9b/2,9b/4,9b/5,9b/6, 9b/7, 9b/8, 9b/8, 9b/10, 9b/10,9b/11,9b/17,9b/17,9b/18,9b/20, 9b/21, 10a/9,10a/10,10a/11,10a/15, 10a/16, 10a/17, 10b/2, 10b/4, 10b/7, 10b/7, 10b/8, 10b/10, 10b/12,10b/12,10b/18, 10b/20, 11a/2, 11a/3, 11a/4, 11a/6, 11a/6, 11a/8, 11a/9, 11a/10, 11a/12, 11a/13, 11a/14, 11a/15, 11a/16, 11a/18,11a/19, 11b/1, 11b/2, 11b/9, 11b/11, 11b/11, 12a/6, 12a/8, 12a/9, 12a/9, 12a/13, 12a/14,12a/16,12a/18, 12a/20, 12b/1, 12b/2, 12b/6,12b/8, 12b/8, 12b/11, 12b/14, 12b/14, 12b/16,12b/19,13a/5, 13a/6, 13a/12, 13a/16, 13a/16,13a/17,13a/20, 13a/21, 13b/4, 13b/5, 13b/8,13b/9, 13b/10, 13b/11, 13b/14, 14a/1, 14a/4, 14a/6, 14a/8, 14a/10, 14a/10, 14a/14, 14a/16,14a/17,14a/21,14a/21, 14a/22, 14b/1,

14b/5,14b/11,14b/11,14b/16,14b/17, 14b/20,
 14b/20, 15a/5, 15a/6, 15a/8, 15a/8, 15a/11,
 15a/12,15a/12,15a/16,15a/17, 15a/19, 15b/3,
 15b/7, 15b/8, 15b/17, 16a/2, 16a/4, 16a/4,
 16a/5, 16a/6, 16a/7, 16a/8, 16a/10, 16a/11,
 16a/11,16a/12,16a/15,16a/15,16a/19,16a/20,
 16a/20, 16a/20, 16b/2, 16b/2, 16b/2, 16b/3,
 16b/14,17a/7,17a/8, 17a/10, 17a/10, 17a/11,
 17a/12,17a/12,17a/14,17a/19, 17a/19, 17b/1,
 17b/1,17b/12,17b/17, 17b/18, 17b/20, 18a/1,
 18a/5, 18a/5, 18a/7, 18a/9, 18a/13, 18a/17,
 18a/18,18a/21, 18b/5, 18b/7, 18b/7, 18b/13,
 18b/17,18b/17,18b/20,19a/1,19a/10, 19a/15,
 19a/17, 19b/2, 19b/2, 19b/4, 19b/5, 19b/6,
 19b/6,19b/9,19b/10,19b/15, 19b/16, 19b/19,
 19b/20, 20a/5, 20a/8, 20a/8, 20a/19, 20b/1,
 20b/1, 20b/2, 20b/2, 20b/4, 20b/4, 20b/5,
 20b/5,20b/7, 20b/9, 20b/11, 20b/12, 20b/14,
 20b/18,21a/9,21a/10, 21a/16, 21a/21, 21b/2,
 21b/2, 21b/8, 21b/8, 21b/9, 21b/9, 21b/13,
 21b/14, 21b/19, 21b/20, 22a/1, 22a/2, 22a/2,
 22a/3, 22a/7, 22a/8, 22a/21, 22b/1, 22b/1,
 22b/10,22b/10,22b/20,23a/12,23a/13,23a/13,
 23a/14,23a/17,23a/18,23a/19, 23a/19, 23b/1,
 23b/4,23b/7, 23b/9, 23b/16, 23b/16, 23b/16,
 23b/18, 23b/21, 24a/4, 24a/6, 24a/9, 24a/12,
 24a/12, 24b/1, 24b/3, 24b/4, 24b/6, 24b/9,
 24b/9,24b/11,24b/11,24b/13,24b/19, 24b/20,
 24b/20,24b/21,25a/2, 25a/4, 25a/10, 25a/11,
 25a/11, 25b/5, 25b/13, 25b/20, 26a/1, 26a/2,
 26a/3,26a/9,26a/11, 26a/11, 26a/12, 26a/12,
 26a/14, 26b/3, 26b/4, 26b/5, 26b/5, 26b/7,
 26b/14,26b/16,26b/18, 26b/20, 27a/1, 27a/4,
 27a/17, 27a/18, 27a/20, 27b/2, 27b/4, 27b/6,
 27b/6, 27b/10, 27b/14, 28a/1, 28a/2, 28a/5,
 28a/10,28a/11,28a/13, 28a/16, 28b/4, 28b/8,
 28b/9,28b/10, 28b/16, 28b/16, 29a/6, 29a/6,
 29a/8,29a/9,29a/11, 29a/13, 29a/16, 29a/18,
 29a/20, 29a/20, 29a/21, 29b/1, 29b/2, 29b/3,
 29b/4,29b/6,29b/10, 29b/11, 29b/16, 29b/18,
 29b/20, 29b/21, 30a/1, 30a/3, 30a/5, 30a/9,
 30a/12,30a/16,30a/18, 30b/4, 30b/8, 30b/13,
 30b/15, 30b/16, 30b/19, 31a/4, 31a/6, 31a/8,
 31a/8, 31a/9, 31a/17, 31a/17, 31b/1, 31b/2,
 31b/9,31b/15,31b/16,31b/17,31b/18, 31b/20,
 32a/4,32a/6,32a/12, 32a/13, 32a/17, 32a/18,
 32b/1,32b/1,32b/2,32b/2,32b/3,32b/8, 32b/9,
 32b/14,32b/19,32b/20, 32b/21, 33a/2, 33a/5,
 33a/8, 33a/9, 33a/10, 33a/15, 33a/17, 33b/2,
 33b/4, 33b/4, 33b/5, 33b/7, 33b/15, 33b/18,
 34a/3, 34a/5, 34a/10, 34a/21, 34b/3, 34b/8,
 34b/8,34b/18,34b/19,34b/19,35a/16, 35a/17,
 35b/8,35b/12,35b/13,35b/13,35b/14, 35b/15,
 35b/16,35b/18,35b/19,35b/20,35b/21, 36a/6,

36a/8,36a/8,36a/11, 36a/11, 36a/12, 36a/14,
 36a/18,36a/19, 36b/1, 36b/3, 36b/5, 36b/17,
 36b/20, 36b/21, 37a/2, 37a/6, 37a/7, 37a/12,
 37a/12,37a/13,37a/14,37a/15,37a/17,37a/18,
 37a/20,37a/21,37b/4, 37b/5, 37b/16, 37b/17,
 37b/19,38a/2,38a/7, 38a/7, 38a/11, 38a/13,
 38a/14,38a/15,38a/16,38a/17,38a/19,38a/21,
 38a/21, 38b/2, 38b/5, 38b/10, 38b/11,
 38b/12,38b/12,38b/13, 38b/20, 39a/1, 39a/6,
 39a/7, 39a/9, 39a/14, 39a/16, 39a/19, 39b/2,
 39b/4, 39b/6, 39b/7, 39b/8, 39b/8, 39b/8,
 39b/9,39b/10,39b/13,39b/13,39b/14, 39b/15,
 39b/16,39b/18,39b/19,40a/1,40a/11, 40a/14,
 40a/16, 40b/15, 40b/15, 40b/20, 40b/20,
 41a/4, 41a/5, 41a/7, 41a/9, 41a/10, 41a/17,
 41a/21,41a/21,41b/9,41b/13,41b/14, 41b/17,
 41b/21,41b/21,42a/7,42a/11, 42a/13, 42a/14,
 42a/19,42a/20,42a/21, 42a/21, 42b/5, 42b/7,
 42b/9,42b/11,42b/11,42b/11,42b/12, 42b/13,
 42b/15,42b/15,42b/17, 42b/21, 43a/3, 43a/4,
 43a/7, 43a/8, 43a/9, 43a/12, 43a/14, 43a/21,
 43b/4,43b/5,43b/5,43b/5,43b/6,43b/7,43b/13
 ,43b/15,43b/17, 43b/19, 44a/2, 44a/4, 44a/5,
 44a/6, 44a/8, 44a/9, 44a/9, 44a/12, 44a/21,
 44b/8,44b/8, 44b/9, 44b/14, 44b/18, 44b/19,
 44b/19,44b/20,44b/21,44b/21,44b/21, 45a/1,
 45a/3,45a/9,45a/11, 45a/12, 45a/14, 45a/15,
 45a/16,45a/16,45a/19, 45a/21, 45b/1, 45b/2,
 45b/9, 45b/16, 45b/21, 46a/1, 46a/2, 46a/2,
 46a/3, 46a/6, 46a/6, 46a/7, 46a/11, 46a/12,
 46a/17, 46a/21, 46b/1, 46b/3, 46b/5, 46b/8,
 46b/9,46b/10,46b/11,46b/11,46b/12, 46b/13,
 46b/14, 47a/2, 47a/3, 47a/5, 47a/6, 47a/6,
 47a/8, 47a/8, 47a/9, 47a/9, 47a/12, 47a/12,
 47a/13,47a/15,47a/20, 47b/7, 47b/9, 47b/13,
 47b/13, 47b/17, 48a/2, 48a/4, 48a/5, 48a/6,
 48a/7,48a/8,48a/11, 48a/12, 48a/13, 48a/13,
 48a/18,48a/18,48b/10,48b/11,48b/12,48b/16,
 48b/16,48b/19,49a/1, 49a/1, 49a/14, 49a/19,
 49b/4, 50a/5, 50a/6, 50a/11, 50a/12, 50a/14,
 50a/16, 50a/17, 50a/18, 50b/3, 50b/8, 50b/8,
 50b/11,50b/16,50b/19,50b/20,50b/20, 51a/4,
 51a/9,51a/10,51a/10,51a/13, 51a/16, 51a/17,
 51b/9,51b/10,51b/12, 51b/13, 51b/15, 52a/2,
 52a/5, 52a/6, 52a/8, 52a/9, 52a/12, 52a/20,
 52b/1,52b/4,52b/5,52b/6,52b/7,52b/9,52b/13
 ,52b/15,52b/16,53a/15,53a/20, 53b/4, 53b/5,
 53b/5,53b/14, 53b/17, 53b/20, 54a/4, 54a/8,
 54a/9,54a/12,54a/13,54a/15, 54a/18, 54a/21,
 54a/21, 54b/3, 54b/4, 54b/6, 54b/7, 54b/8,
 54b/9,54b/9,54b/12,54b/13, 54b/14, 54b/17,
 54b/18,54b/19, 55b/7, 55b/8, 55b/9, 55b/20,
 56a/8,56a/12,56b/14, 56b/14, 56b/17, 57a/4,
 57a/8,57a/10,57a/10,57a/11, 57a/11, 57a/12,

57a/13, 57a/21, 58a/1, 58a/9, 58a/21, 58b/1, 58b/7, 58b/9, 58b/11, 58b/21, 59a/3, 60a/10, 60b/7, 60b/8, 60b/12, 61a/17, 61b/7, 61b/12, 61b/13, 61b/20, 62a/4, 62a/17, 62a/20, 62b/8, 62b/13, 62b/15, 63a/12 [1018]

[1359]

adam eli d.-rler bir otdur 44b/21
 ‘aşr d.-rler bir ağac şamğıdır 13a/17, 30a/1 [2]
 ayu eli d.-rler bir otuñ kökidür 44a/21
 baylık d.-rler bir otdur 20b/1
 benī isrā’il zeytūnı d.-rler bir taşdur 17a/10
 ceblāheng d.-rler bir otuñ toħmıdır 30a/3
 cemreka d.-rler bir otdur 46b/9
 cördük d.-rler bir otdur 12a/8
 çördük d.-rler bir ot 39b/8, 39b/13 [2]
 deryās d.-rler bir otdur 13b/11, 54b/12

[2]

dölengeç kıyruğı d.-rler bir otdur 39a/1

ebe gömecine d.-rler 48a/13

ful d.-rler bir çiçek 31a/8

gök rengi d.-rler bir çiçekdür 6a/21

gücle d.-rler bir ağacdur 44b/8

iblīs taşığı d.-rler bir taşdur 18a/9

ilan şarmısığı d.-rler otdur 13b/4

kan yaşı d.-rler bir kökdür 42a/11, 46a/11

[2]

ķunduz d.-rler bir otdur 42b/7

ķurd bağı d.-rler bir ağac yemişüdür 44a/8

ķurdeşeni d.-rler bir marazdır 8a/4

ķurç d.-rler bir dikendendür 21a/16

ķuş etmegi d.-rler bir ot toħmıdır 5b/13

ķuş ķanadı d.-rler bir otdur 11a/10

oğlan aş d.-rler bir ağac şamğıdır 14a/4, 42b/15 [2]

serçe dili d.-rler bir toħmdur 12a/16

şandal d.-rler bir ķara taşdur 20b/11

taşvan ayağı d.-rler bir otdur 47a/6

uşak d.-rler şamğıdır 44b/9

‘ūd-ı firengī d.-rler ağacdur 14b/11

yēr yıldızı d.-rler bir camurdur 46b/10

yoħsul urģanı d.-rler bir şarmaşuķdur 40a/16

d.-yü 1b/12

dıbķ: “dıbķ-ı siyāh” 1. Nohut; (*Cicer arietinum*). 2. Burç ağ, göğce ağ, ökseotu; (*Viscum album*). Krş. noħūd, burc.

d. + ı 22b/7

[1]

d. + ı siyāh 22b/7

dıķķ: <Ar. 1. Çok ince. 2. İnce hastalık, erime hastalığı.

d. 57b/11

[1]

ħummā-yı d. “Verem, ince hastalığa yakalanan ķişi.” 57b/11

dıķķa: <Ar. Sıtma hastalığına yakalanıp eriyen, incelen ķişi. Krş. duf. Bkz. dıķķ.

d. 58b/9

[1]

dılful: Dırful otu; (*Medicago sativa*). Krş. asfelītin. Bkz. dırful.

d. 3a/18

[1]

d. otı 3a/18

dılķ: <Ar. Samura benzeyen bir hayvan. Krş. semmūr.

d. 22b/12

[1]

dıraħt: <Far. Ağaç.

d. 25b/19, 25b/20 [2]

zā-yı d. “Tespah ağacı, tespih çalısı, Çin leylağı; (*Melia azedarach*). Krş. tesbīh ağacı.” 25b/20

zerrīn-i d. “1. Tespih ağacı; (*Melia azedarach*). Krş. tesbīh ağacı. 2. Turunç ağacı, turunçgillerden, bütün Akdeniz ülkelerinde yetişen, kışın yaprağını dökmeyen bir ağaç, narenç; (*Citrus aurantium amara*). Krş. türunc ağacı.” 25b/19

d. + ı 13b/21, 22a/14, 22a/15, 22a/15, 22b/5, 23a/8 [6]

[8]

d. + ı beşe “Yaban turbu, acırğa; (*Raphanus raphanistrum*). Krş. berrī türb.” 22a/15

d. + ı bīd “Söğüt ağacı; (*Salix*). Krş. söğüt ağacı.” 22a/14

d. + ı engūr “Üzüm ağacı; (*Vitis*). Krş. üzüm ağacı.” 22a/15

d. + ı kirm-i şanavberī 22b/5

d. + ı meng “Bengilik otu, kırmızı tatula; (*Datura fastuosa*). Krş. bezr-i benc. 23a/8

şemeret-i d. + ı āher “Serçedili otu, kuş otu; (*Stellaria media*). Krş. serce dili.” 13b/21

dırāz: <Far. Uzun.

d. 19b/5, 22a/4, 38a/10 [3]

[3]

fulful-i d. “Uzun biber; (*Piper longum*). Krş. dār-ı fulful.” 38a/10

ħarīze-i d. “Hıyara benzeyen uzun bir

kavun.” 22a/4

hıyār-ı d. “Yeşil ve büyük bir cins hıyar. Krş. şīn hıyār.” 19b/5

dırfıl: Dırfıl otu, çimenler arasında biten üç yapraklı bir çeşit ot, üçgül; (*Medicago sativa*). Krş. zarīfliyūn, țarbīle, țarīflūn, țarīflan, sevās.

d. 28a/10, 34a/1, 34a/4, 34a/7, 35a/13 [5]

[5]

d. otına 28a/10

dırnaç: Tırnak.

d. 60a/20, 61a/6 [2]

d. + da 60b/5

[3]

dīb: Dip, kök.

d. + i 2a/3, 3b/3, 3b/14, 4b/14, 5b/5, 6b/3, 6b/20, 7b/17, 15b/20, 25a/7, 27a/6, 27a/20, 27a/21, 27a/21, 28a/11, 29a/12, 30a/16, 31a/9, 34b/11, 35a/19, 35a/21, 36a/4, 37a/13, 38a/2, 38a/15, 40b/2, 40b/3, 41a/1, 41b/7, 44b/16, 45a/3, 46a/10, 46a/10, 46b/20, 46b/21, 47a/9, 47a/16, 47b/16, 47b/18, 48a/16, 48b/1, 48b/6, 48b/16, 49b/8, 49b/20, 50a/20, 52b/20 [47]

aķ sūsen d. + i 41b/7

ayu gūli d. + i 45a/3

ayu gūliniūn d. + i 15b/20, 49b/20, 52b/20 [3]

çirişlik d. + i 38a/2, 47a/16 [2]

develik d. + i 3b/14, 5b/5, 25a/7, 30a/16, 40b/2, 47b/18, 48b/1 [7]

dil țămaķ çiçeđi d. + i 40b/3, 44b/16 [2]

dil țămaķ çiçeđiniūn d. + i 31a/9, 34b/11, 50a/20 [3]

dil țămaķ dedükleri çiçek d. + i 48b/16

gök sūsen d. + i 2a/3, 37a/13, 47b/16 [3]

ilan bıcağı d. + i 46b/21

ilan bıcağının d. + i 46b/20

ilan üzümi d. + i 46a/10

ķadın țăzluđı d. + i 41a/1

ķuzı ķulađı d. + i 27a/21

ören gūli d. + i 46a/10

peyđamber çiçeği d. + i 3b/3

puyan d. + i 6b/20, 35a/21, 36a/4 [3]

sergüle d. + i 4b/14, 28a/11, 35a/19, 38a/15, 48b/6 [5]

şaru sūsen d. + i 29a/12

şaru sūseniūn d. + i 7b/17

şığır kıyruğı dedükleri d. + i 27a/6

şığır kıyruğı dedükleri ot d. + i 27a/20

şığır kıyruğı dedükleri otu d. + i 6b/3

şığır kıyruğıdur d. + i 48a/16

şığır kıyruğının d. + i 27a/21

yabān d. + i ağacıdur 49b/8

yēr toğmı d. + i 47a/9

d. + idür 5a/11, 5b/17, 7b/18, 19b/20, 29b/5,

31b/1, 35b/17, 54a/10 [8]

dil țămaķ çiçeđi d. + idür 29b/5

dil țămaķ çiçeđiniūn d. + idür 19b/20

eşek mārūlinu d. + idür 54a/10

ķırmızı zanbaķu d. + idür 7b/18

puyan d. + idür 5b/17

d. + in 19a/12

it üzüminiūn d. + in 19a/12

d. + inde 19a/11, 21b/17, 22a/5, 32b/10, 52a/18, 61a/2, 62a/18 [7]

berrī göyinek d. + inde 21b/17, 22a/5 [2]

dişler d. + inde 62a/18

peleng kıyruğı d. + inde 19a/11, 52a/18 [2]

d. + ine 5b/15, 8a/17, 8b/6, 10a/10, 11a/15, 14b/16, 30b/19, 31b/20, 33b/2, 37a/7, 37a/18 [11]

aķ sūsen d. + ine 31b/20

berrī göyinek d. + ine 37a/18

çirişlik d. + ine 5b/15, 8b/6 [2]

deveniūn d. + ine 10a/10

pifte yemişiniūn d. + ine 11a/15

sergüle d. + ine 14b/16, 30b/19 [2]

sinā-yı mekkī d. + ine 37a/7

sinā-yı mekkīniūn d. + ine 33b/2

d. + iniūn 34a/20, 36a/6, 58a/6 [3]

[77]

d. + iniūn ķabuđı 34a/20

buyan d. + iniūn yađına 36a/6

dībā: <Far. Kabak.

d. 18a/21

[1]

ħabb-ı d. “Kabak çekirdeği. Krş. ķabak cekirdeği.” 18a/21

dībāvemā: <Far. Çocuğunu vaktinden önce ölü olarak doğuran, düşük yapan kadın.

d. 58a/21

[1]

dibin: “buțum-ı dibin” Kara ağaçgillerden, düz kabuklu, kerestesi sert ve dayanıklı bir ağaç, çıtlık, menengiç (*Pistacia terebinthus*) ve bu ağacın mercimekten büyük, yuvarlak, buruk lezzette meyvesi. Krş. meneveş ağacı.

d. 8a/9

[1]

buțum-ı d. 8a/9

dicle: <Ar. Anadolu'dan dođarak Irak'tan geçen, Fırat ile birleşerek Şattūlarap adıyla Basra Kōrfezi'ne dökülen nehir.

d. 32a/9

[1]

d. şuyında 32a/9

diken: Diken.

d. 42a/9

kurdlu d. kökidür 42a/9
 d. + dendür 21a/16
 kurz d. + dendür 21a/16
 d. + dür 7b/19
 sertiz d. + dür 7b/19, 33b/20 [2]
 d. + e 36b/1
 d. + i 2a/1, 3b/1, 3b/17, 4a/1, 4a/3, 4b/15,
 4b/20, 5a/11, 7a/10, 7b/20, 8a/1, 8a/5, 8a/10,
 9b/7, 10a/11, 10b/9, 10b/13, 12b/7, 14a/13,
 14b/5, 14b/20, 15a/7, 15b/17, 16a/15, 16b/4,
 16b/16, 17a/5, 17a/6, 17a/19, 17b/13, 17b/15,
 18b/16, 19a/15, 19a/19, 19b/7, 20a/1, 21a/10,
 22a/4, 22b/15, 23a/20, 23b/9, 26a/14, 26a/15,
 27b/16, 28b/8, 28b/9, 30b/6, 30b/8, 30b/8,
 31a/6, 31a/10, 31a/10, 31a/11, 31b/15, 32a/1,
 32a/5, 32b/11, 32b/12, 33b/8, 34b/15, 35a/13,
 35b/6, 35b/6, 35b/16, 36a/2, 36a/12, 36a/21,
 36b/10, 37a/11, 37b/17, 37b/19, 39b/18,
 40b/14, 41a/4, 41a/8, 42a/5, 42a/18, 43a/16,
 43b/2, 45a/5, 45a/9, 45b/10, 46b/7, 47b/1,
 47b/10, 48a/1, 48b/21, 49b/14, 51a/10, 52a/5,
 52b/4, 52b/14, 52b/15, 54a/4, 54a/10, 54a/11,
 54a/20, 54a/20 [98]
 boğa d. + i 8a/1, 31a/6, 32b/11, 34b/15,
 36b/10, 42a/5, 43b/2, 46b/7, 49b/14 [9]
 böğürtlen d. + i 8a/10, 35b/6, 43a/16 [3]
 caķır d. + i 30b/8
 cübān d. + i 14b/20, 23b/9, 26a/14,
 32a/1, 36a/12, 39b/18, 42a/18, 51a/10,
 52a/5, 52b/4, 54a/10 [11]
 cübān d. + i dedükleri otuñ büyügidür
 41a/8
 caķır d. + i 23a/20
 çübān d. + i 8a/5, 9b/7, 10a/11, 10b/13,
 48a/1, 48b/21 [6]
 demür d. + i 4b/20, 10b/9, 14a/13, 15a/7,
 16a/15, 16b/16, 17a/19, 18b/16, 19a/19,
 19b/7, 20a/1, 27b/16, 28b/9, 30b/6, 31a/11,
 32a/5, 33b/8, 36a/2, 54a/11 [19]
 demür d. + i yemişi 35a/13
 deve d. + i 4b/15, 26a/15, 28b/8, 31a/10,
 31b/15, 52b/14, 54a/20 [7]
 deve d. + i şamğıdır 12b/7
 deve d. + i toħmıdır 17a/6
 geven d. + i 19a/15, 40b/14, 45b/10 [3]
 ışırğan d. + i 2a/1
 ışırğan d. + i toħmı 17b/13
 ibrāhim d. + i 41a/4
 it burnı d. + i 35b/6
 kenger d. + i 17b/15, 22a/4, 35b/16,
 37b/17, 45a/9, 47b/10, 52b/15, 54a/20 [8]
 kenger d. + i köki 45a/5
 kalaķan d. + i 17a/5
 kaluğan d. + i 31a/10

karaza d. + i 5a/11
 kovan d. + i 37a/11
 kuluğan d. + i 14b/5, 30b/8 [2]
 kurz d. + i 7b/20
 kurz d. + i yemişidür 16b/4
 kurz d. + i 4a/3
 sincan d. + i 22b/15, 36a/21, 37b/19 [3]
 şakız d. + i 3b/17, 21a/10, 32b/12 [3]
 şıgır d. + i 7a/10, 47b/1 [2]
 toħuz d. + i 4a/1
 yandaķ d. + i 3b/1, 15b/17 [2]
 d. + idür 46a/14
 şām ħarnübünüñ d. + idür 46a/14
 d. + ine 2a/20, 7a/20 [2]
 böğürtlen d. + ine 2a/20
 muğaylān d. + ine 7a/20
 d. + inün 16a/16, 19b/2, 43a/3 [3]
 [109]
 geven d. + inün şamğı 16a/16,
 43a/3 [2]
 kurz d. + inün ‘uşāresidür 19b/2

dikenli: Dikenli.

d. 7a/8, 30b/10, 35a/6, 37a/17, 41a/2 [5]
 [5]

d. ağacdur “Mısır’da bulunan
 kendisinden akasya düzülen dikenli bir
 ağaç ve yemişi. Krş. kurz.” 30b/10,
 41a/2 [2]
 d. ağaçlara “Dikenli ağaçlar. Krş.
 ‘azāh.” 37a/17
 şaru d. çiçeği 7a/8, 35a/6 [2]

dikensiz: Dikensiz.

d. 19b/11, 36a/17 [2]
 [2]

d. nıķa ağacı “Dikensiz yabancı kiraz
 ağacı. Krş. ‘ayser.” 36a/17
 d. olan nıķa ağacı “Dikensiz olan
 yabancı kiraz ağacı. Krş. ħāl.” 19b/11

dil: 1. Dil, tat alma organı. 2. Dil, lisan.

d. 19b/20, 29b/5, 31a/9, 34b/11, 40b/3,
 44b/16, 48b/16, 50a/20, 55a/13, 57a/7, 57a/19,
 57b/20, 58a/5, 58a/16, 59a/21, 59b/20, 60a/17,
 60b/6, 61a/19, 61b/18, 62b/18 [21]
 d. ağırlığı “Dil ağırlığı. Krş. salāķ.”
 59a/21
 d. ağırsı “Dil ağırsı. Krş. derd-i
 zebān.” 58a/16
 d. altından 61b/18
 d. bağlığı “Dil tutukluğu, konuşamama
 hastalığı. Krş. ħubse.” 57b/20
 d. kuruluğıyıla 55a/13
 d. şişmek “Dil şişmesi. Krş. sıķl-ı
 lisān.” 57a/19, 62b/18 [2]
 d. ŧamaķ çiçeği dibi” Dildamak

- çiçeğinin dibi, salep kökü, tilkitaşağı otu, itkasarı; (*Orchis hircina*). Krş. şevâred, dilkü taşağı.” 40b/3, 44b/16 [2]
d. tımağ çiçeği dibidür “Krş. huşyetü’s-sa’leb, dilkü taşağı.” 29b/5
d. tımağ çiçeğinin dibi “Krş. tıbaqân, ma’d, huşyetü’s-sa’leb.” 31a/9, 34b/11, 50a/20 [3]
d. tımağ çiçeğinin dibidür 19b/20
d. tımağ dedükleri çiçek dibi 48b/16
d. yarılmağ “Dil yarılması. Krş. şikâfet-i zebân.” 59b/20
güften-i d. “Yürek oynaması, heyecandan ya da korkudan kalbe çarpıntı gelmesi. Krş. yürek oynamak.” 61a/19
d. + i 4b/2, 5a/14, 6a/6, 6b/2, 6b/16, 8a/15, 8b/2, 8b/5, 10b/20, 11b/4, 12a/16, 13b/10, 13b/21, 16b/10, 17b/10, 18a/7, 18a/10, 19a/7, 20a/1, 21a/18, 22b/20, 23a/21, 25a/10, 30a/9, 37a/7, 43b/7, 43b/14, 44a/17, 46b/14, 46b/16, 48b/17, 49a/3, 50a/3 [33]
d. + i hürmâ “Hurma çekirdeği. Krş. hürmâ çekirdeği.” 22b/20
ağ serçe d. + i “Serçedili otunun beyazı. Krş. meshedü.” 50a/3
at d. + i “Yaprağı mersin yaprağına benzeyen bir bitki. Krş. ün’alişin.” 4b/2
serçe d. + i “Serçedili otu, kuş otu, yol kenarları, duvar dipleri ve bahçelerde yetişen bir yıllık ve otsu bir bitki; (*Stellaria media*). Krş. semeret-i dıraht-ı âher, zebân-i güncişk, sünbülü’l-kelb, lisânü’l-‘uşfûr, âher.” 13b/21, 25a/10, 30a/9, 46b/16 [4]
serçe d. + i otı “Krş. habbü’l-âher, mâsüye.” 19a/7, 49a/3 [2]
serçe d. + i “Serçedili otu. es-senetü’l-‘aşâfir, es-sena, âherü’s-sena, bincişk-zebân, bîhğirân, semer-i âhû, habbü’l-vez, ‘urûk-ı şecere-i hindî, güncişk-i evrâm.” 6a/6, 6b/2, 6b/16, 8a/15, 8b/2, 13b/10, 18a/10, 37a/7, 43b/7 [9]
serçe d. + i dedükleri otuğ ağacı “Serçedili otunun ağacı. Krş. âher.” 5a/14
serçe d. + i dêrler bir toğmdur “Serçedili bitkisinin tohumu. Krş. toğm-ı şeng.” 12a/16
şığır d. + i “Sığirdili otu; 1- 30-60cm yükseklikte, tüylü, çok yıllık ve otsu bir bitki, öküzdili; (*Anchusa officinalis*). Krş. bûğulsuyân, bûğulsun, hacm, hucm, gâvzubân, kuheylâ, lisânü’s-sevr, müferrihü’l-ğalbü’l-mahzûn.” 8b/5, 10b/20, 17b/10, 21a/18, 23a/21 43b/14, 44a/17, 46b/14, 48b/17 [8]
şığır d. + i dedükleri ot toğmı “Sığirdili otunun tohumu. Krş. bezrû’l-hamham.” 11b/4
şığır d. + i otı “Sığirdili otu. Krş. lisânü’s-sevr, halîmût, habb, hûn.” 16b/10, 18a/7, 20a/1 [3]
d. + idür 51b/13
yûnân d. + idür 51b/13
d. + ince 6a/19, 6b/5, 13a/15, 24b/8, 50b/19 [5]
işfahân d. + ince 13a/15
kirmânî d. + ince 50b/19
şîrâzî d. + ince 6b/5
yûnân d. + ince 6a/19, 24b/8 [2]
d. + ine 3a/21
[61]
serçe d. + ine 3a/21
dilcük: Bademcik, bademcik hastalığı. Krş. keder, melâze, ladğü’l-‘ağârib.
d. 61b/7, 61b/17, 62a/4 [3]
[3]
dilkü: Tilki. Krş. şa’leb.
d. 2b/7, 3b/1, 13b/5, 13b/7, 19b/19, 23b/13, 23b/20, 24a/3, 27a/12, 28b/13, 29b/5, 31a/9, 34a/9, 34b/11, 35b/9, 37a/1, 38b/8, 44b/16, 46a/4, 46b/18, 48a/1, 50a/1, 53b/13, 54b/4 [24]
[24]
d. kuyruğı “Tilkikuyruğı; 1. Kırmızı çiçek açan bir bitki. 2. İnce dikenli, mavi çiçekli bir bitki. 3. Hayvanlara yedirilen bir çeşit ot. 4. Uzun salkımlı bir çeşit ak üzüm. Krş. isfidâc, sepârîne, giyâh-ı evrâ, helyûn, mürrü’l-cev, yerâmî.” 2b/7, 27a/12, 46a/4, 48a/1, 54b/4 [5]
d. kuyruğı köki “ Tilkikuyruğı otunun kökü. Krş. helyûn.” 53b/13
d. kuyruğı toğmı “Tilkikuyruğı otunun tohumu. Krş. mâşüne.” 50a/1
d. kuyruğı yemişi “ Tilkikuyruğı yemişi. Krş. ‘inebü’s-sa’leb.” 37a/1
d. taşağı “Tilkitaşağı otu, itkasarı; (*Orchis hircina*). Krş. huşyetü’s-sa’leb, sâteryûn, şevâred, tıbaqân, günd-i seg.” 19b/19, 29b/5, 31a/9, 34b/11, 44b/16 [5]
d. taşağı otı “ Tilkitaşağı otu. Krş. sâteryûn.” 28b/13
d. üzümü “Tilki üzümü, it üzümü, Patlıcangillerden, 20-50cm yüksekliğinde, bazı ilaçların yapımında kullanılan bir yıllık otsu bir bitki; (*Solanum nigrum*), böğürtlen; (*Rubus*

caesus). Krş. rübāh-ı nüvīk, rübāh-ı türbek, tūlīdūn, ‘inebü’ş-sa‘leb, fenā, lemā, engūr-ı rübāh, it üzümü.” 3b/1, 23b/13, 23b/20, 24a/3, 34a/9, 35b/9,38b/8,46b/18 [8]
d. üzümüne “Tilkiüzümü. Krş. sülūsān.” 13b/5

dil-āşüb: <Far. Ayıt ağacı; (*Vitex agnus-castus*).

d. 12b/14

[1]

tohm-ı d. “Ayıt ağacının tohumu. Krş. ayıt tohmı.” 12b/14

dil-kübe: <Far. Yürek oynaması, heyecandan ya da korkudan kalbe çarpıntı gelmesi. Krş. yürek oynaması.

d. 58a/22

[1]

dimāğ: <Ar. Beyin.

d. 60b/16

ğışā³-ı d. “Beyinde olan bir hastalık, beyin zarının iltihaplanması. Krş. dimāği tutulmak.” 60b/16

d. + ı 22a/14, 22b/3, 60b/16 [3]

d. + ı ħuffāş “Yarasa beyni. Krş. yaraşa beynisi.” 22b/3

d. + ı tutulmak “Beyinde olan bir hastalık, beyin zarının iltihaplanması. Krş. ğışā³-ı dimāğ.” 60b/16

d. + ı ‘uşfūr “Serçe beyni. Krş. serce beynisi.” 22a/14

d. + uñ 59a/13

[5]

d. + uñ perdesi 59a/13

dimāğī: <Ar. Burun organının işlevini yerine getirememesi. Krş. burun tutulmak.

d. 58a/20

[1]

dimek: <? Göbeği düşen kişi. Krş. geyregi düşen.

d. 58b/8

[1]

dipli: Dipli, köklü.

d. 19b/14

[1]

toğuz d. “Dokuzdipli, gelgeç, kar çiçeği, süsengillerden, beyaz ve pembe çiçekler açan soğanlı bitki; (*Leuconium*). 2. Marulcu; (*Helleborus*). Krş. gelgeç, mārulcuğ, qar çiçeği.” 19b/14

dirhem: <Ar. 1. Okkanın dört yüzde birine eşit olan, 3,207 g’lık eski bir ağırlık ölçüsü. 2. Bir tür gümüş para.

d. 23b/11

[1]

yüz elli d. “Yüz elli dirhem. Krş. rıtl-ı mışrī.” 23b/11

diril-: Dirilmek, güçlenip, canlanmak, iyileşmek.

d.-mek 55a/5, 63a/13 [2]

[2]

diş: Diş, çene kemiklerinin üstüne dizili, ısırıp koparmaya ve çiğnemeye yarayan sert, beyaz organlardan her biri.

d. 17b/10, 32a/10, 32a/10, 33b/20, 59b/1, 60a/14, 60b/3, 63a/1 [8]

d. ağrısı “Diş ağrısı. Krş. veca‘-i sinn.” 63a/1

d. kurdı “Diş gıcırdaması, azı dişlerinin birbirine dokunması. Krş. salka.” 59b/1

d. kurdancuıkları “ Diş kurdanı, dişleri temizlemek için kullanılan küçük çöp. Krş. ħabbū’ş-şūh, ħılur otı.” 17b/10

d. sızısı “Diş ağrısı. Krş. zırsü’l-veca‘.” 60a/14, 60b/3 [2]

d. + ler 57a/12, 58a/6, 61a/2, 62a/18 [4]

d. + ler dibinde 62a/18

d. + ler kımıldamak 57a/12

d. + leri 60a/13

[13]

d. + leri koçmak “Dişlerin çürümesinden ötürü ağızdan gelen kötü koku. Krş. zırs-ı fāsīdū’r-rānec.” 60a/13

dişi: Dişi, erkeği tarafından döllenecek biçimde oluşmuş hayvan veya bitki.

d. 4a/19, 44b/21 [2]

d. ħurmā budağına “Dişi hurma budağı. Krş. kufrā.” 44b/21

d. + dür 15b/14

d. + si 8a/5, 48a/2 [2]

d. + sine 16a/11

[6]

dişilü: Dişili.

d. 7b/8,16a/10,36a/12[3]

[3]

ditre-: Titremek. Krş. ra‘şe, ri‘ade, ğıbb, қаş‘arīr, lerze, hedme.

d.-mek 58b/16, 58b/21, 60b/16, 61a/10, 61b/1, 61b/14, 63a/12 [7]

[7]

elleri d.-mek “Ellerin sürekli titremesi hastalığı. Krş. gerşe.” 61b/1

ditred-: Titretmek.

d.-en 57b/10

d.-en sıtma “İnsana titreme veren bir sıtma türü. Krş. ħummā-yı nākışa.”

57b/10

- d.-ür 62b/15
[2]
d.-ür sıtma “İnsana titreme veren bir sıtma türü. Krş. nâfız.” 62b/15
- divâne:** <Far. Deli, akılı başında olmayan.
d. 61a/19
[1]
gezîden-i seg-i d. “Kuduz köpek tarafından ısırılmak, kuduz hastalığı. Krş. kuduz şalamak.” 61a/19
- divânelik:** <Far. + T. Delilik. Krş. lağs.
d. 61b/20
[1]
- diyâküdâ:** <? Haşhaş şarabı. Krş. haşhâş şarâbı.
d. 22a/21
[1]
- diyâr:** <Ar. Ülke, memleket.
d. + da 48b/8
ol d. + da 48b/8
d. + ı 1b/2, 30b/10 [2]
d. + ı mışırda 1b/2, 30b/10 [2]
d. + ında 10b/10, 15a/17, 24b/5, 26a/4, 32b/17 [5]
‘arab d. + ında 10b/10, 24b/5, 26a/4 [3]
ermenîler d. + ında 32b/17
şâm d. + ında 15a/17
d. + larda 1b/2
[9]
kılduğum d. + larda 1b/2
- diyâsûs:** <Gr. Sincan çalısı, kara çalı, çalı diken, çıçırğan, çeşmezen, isa diken, kara diken; (*Paliuru spina*). Krş. sincan diken.
d. 22b/15
[1]
- dîde:** <Far. Göz.
d. 58a/11, 60a/14, 60b/21 [3]
[3]
ferâh-ı şeyde-i sa‘râh-ı d. “Göz deliğinin büyük olması, iri gözlü olmak. Krş. gözün delügi giñ olmak.” 60b/21
hâriş-i d. “Gözde olan kaşıntı. Krş. göz giciyiği, hârirü’l-‘ayn.” 58a/11
za‘f-ı d. “Görme bozukluğu, iyi görememe. Krş. gücile görmek, za‘f-ı beyâmî.” 60a/14
- dîden:** “rübker-i dîden” Yüz seğirmesi. Krş. yüz enlemek.
d. 58b/15
[1]
rübker-i d. 58b/15
- dînar:** <Lat. 1. Eskiden kullanılan altın ve sikkeli para. 2. Yonca; (*Trifolium*). 3. Sarmaşık; (*Hedera helix*). Krş. keşûş, şarmaşuk.
d. 23a/6
- [1]
- dînarüye:** <Lat. Sedef kokar sedef, kokak ağaç, aylandız; (*Ailanthus glandulosa*). Krş. çoğar şedef.
d. 22b/6
[1]
- dîr:** <Far. Eski, çoktan, uzun zaman.
d. 58a/15
[1]
derd-i d. “Eski hastalık, uzun süren hastalık. Krş. eski hastalık.” 58a/15
- dîrnâ:** “bernâ-yı dîrnâ” İri ve etli bir cins zeytin, kalamata, Sudan zeytini.
d. 9b/21
[1]
bernâ-yı d. 9b/21
- dîsākūs:** <Gr. Çobandayağı, çobandeğneği, eşek madımağı, kadımalak, keçimemesi, kurtpençesi; (*Polygonum aviculare*). Krş. çübân tayağı.
d. 22b/12
[1]
- dîş:** “gül-i dîş” Aspir, yalancı safran, haspir, kurtum; (*Carthamus tinctorius*). Krş. ‘aşfūr çiçeği.
d. 44a/12
[1]
gül-i d. 44a/12
- dîv:** <Far. 1. Dev, iblis, şeytan. 2. Domalan mantarı, toprak içinde yumru biçiminde yetişen, yenilebilen bir bitki, yer mantarı, karakeme; (*Tuber melanosporum*). Krş. tomalan mantarı.
d. 22b/14, 47a/8 [2]
d. şakalı “Devsakalı otu. Krş. lihyetü’l-fül.” 47a/8
d. + i 22b/13, 22b/13, 23a/6 [3]
[5]
d. + i âseb “Yabani yonca, acı yonca; (*Menyanthes trifoliata*). Krş. berrî yonca” 22b/13
d. + i gendem “Buğday delicesi, buğday azıntısı. Krş. buğday delücesi.” 22b/13
d. + i müşk “Burçak; (*Vicia ervilia*). Krş. burçak.” 23a/6
- dîvân:** <Ar. Tadı ekşi bir meyve. Krş. mîve.
d. 46b/6, 54a/15 [2]
[2]
gulân-ı d. “Tadı ekşi bir meyve. Krş. mîve.” 46b/6
- dîvdâr:** <Far. Cinden ağacı, çalı ardıcı; (*Cedrus deodara*). Krş. hindî şanavber ağacı.
d. 22b/8
[1]
- dîve:** <Far. Yer mantarı, domalan mantarı, karakeme; (*Tuber melanosporum*). Krş. mantar, tomalan mantarı.
d. 22a/19, 58b/1 [2]

- [2]
dīv-çe: <Far. Sülük
d. + i 58a/15
[1]
d. + i be-hılķ 58a/15
- dīv-dārū:** <Far. Ardıç ağacı; (*Juniperus*).
d. 31a/21
[1]
şīr-i d. “Ardıç ağacından elde edilen
süt, öz.” 31a/21
- dög-:** Dövmek, bir şeyi toz durumuna getirmek için
ezmek.
d.-ecek 43a/21
d.-en 43a/21
talagan d.-en “Isırgan otu; (*Urtica*).
Krş. keşerne, ısrırgan.” 43a/21
d.-erler 43b/21
d.-mege 54a/12
[4]
- dögül-:** Dövülmüş, ezilerek toz haline getirilmiş.
d.-miş 14b/2, 60a/15 [2]
[2]
d.-miş za‘ferān “Toz safran. Krş.
cisāde.” 14b/2
- dökül-:** Dökülmek.
d.-en 62a/20
d.-mek 58a/14, 58b/19, 60b/21, 62a/6 [4]
kırpük d.-mek “Kırpük dökülmesi. Krş.
rencine-i müje.” 58b/19
şakal d.-mek “Saç, sakal dökülmesi. Krş.
dā’ü’s-sa‘leb.” 58a/14, 62a/6 [2]
d.-mez 28b/3
d.-ür 43b/21, 59b/10 [2]
[8]
- dölengec:** Çaylak kuşu; (*Milvus migrans*).
d. 17a/18, 37b/11, 39a/1 [3]
[3]
d. kuşu “Çaylak kuşu. Krş. galīvāc,
hadā’.” 17a/18, 37b/11 [2]
d. kıyruğı dērler bir otdur 39a/1
- dön-:** 1. Dönmek. 2. Bulanmak, altüst olmak.
d.-en 58b/6
d.-mek 55b/19, 59b/8, 60b/14, 62a/13,
62a/19 [5]
[6]
baş d.-mek “Baş dönmesi. Krş. sergīn.”
59b/8
gönjül d.-mek “Mide bulanması,
kusmak. Krş. nān-hūşe-i müşevveş,
ğāşeyān.” 60b/14, 62a/19 [2]
gū d.-mek “Huy değışmesi, sağılığın
bozulması. Krş. meniş-i keştīn.” 62a/13
rahm d.-mek “Rahmin ters dönmesi.
Krş. inķılābü’r-rahm.” 55b/19
- döngel:** Döngel, töngel, muşmula, gelinboğan;
(*Mespilus germanica*). Krş. ezgīl, muşmulā.
d. 4a/7
[1]
- du‘ā:** <Ar. Tanrı’ya yakarış.
d. + dan 1b/16
[1]
hayr d. + dan 1b/16
- duf’:** <Ar. Sıtma hastalığına tutulup, zayıflayan,
incelen kişi. Krş. dıķķa.
d. 58b/9
[1]
- duhn:** <Ar. Yağ.
d. + ı 6a/18
[1]
d. + ı ‘aselī “Davut peygamber yağı,
bulgar yağı elde edilen dallarından bal
damlayan bir ağaç. Krş. ürmālī.” 6a/18
- duhnü’l-ħall:** <Ar. Şırlağan yağı, susam yağı. Krş.
şīrūganī yağı.
d. 22b/3
[1]
- duhnü’l-ħacer:** <Ar. Zift, karasakız. Krş. zift.
d. 22b/19
[1]
- duhnü’l-ħulūn:** <Ar. Safran yağı. Krş. za‘ferān yağı.
d. 23a/4
[1]
- duhnü’r-rāzīķī:** <Ar. Ak susam yağı. Krş. aķ süsen
yağı.
d. 23a/4
[1]
- duhnü’s-serāc:** <Ar. Keten tohumundan elde edilen
yağ. Krş. kettān toħmı.
d. 22b/15
[1]
- duhnü’s-şüyūħ:** <Ar. Bkz. duhnü’s-serāc.
d. 22b/14
[1]
- duħūlü’l-mā’-i fı’l-ūzn:** <Ar. Kulađa su kaçması.
Krş. kulağa şu gitmek.
d. 58b/2
[1]
- duķūķa:** “berte-i duķūķa” Üzerlik bitkisinin çiçeđi;
(*Peganum harmala*). Krş. yüzerlik çiçeği.
d. 11b/8
[1]
berte-i d. 11b/8
- dübārūħ:** <Ar. Kaküne, kanbil otu, güveyifeneri;
(*Phisalis alkekengi*). Krş. kākünc.
d. 22a/11
[1]
- dūd:** <Ar. Kurt, böcek.
d. + ı 22a/20, 22b/2, 23a/4 [3]

- [3]
d. + ı harîr “İbrişim kurdu, ipek böceği; (*Bombyx mori*). Krş. ebrîşîm kurdı.” 23a/4
d. + ı muţâris “Meşe ağacı, pelit; (*Quercus*). Krş. bellût.” 22a/20
d. + ı şeceret-i şanavber “Çam ağacı kurdu. Krş. çam ağacı kurdı.” 22b/2
- düdu’ş-şabbâğîn:** < Ar. Kırmızı böceği; (*Coccus ilicis*). Krş. kırmüzî kurdılar, düdü’l-kırmüzî.
d. 23a/2
[1]
- düdü’l-kırmüzî:** < Ar. Kırmızı böceği; (*Coccus ilicis*).
d. 23a/1
[1]
- düdü’l-batn:** < Ar. Yürek solucanı, en çok 30cm. boyunda olup, köpek, kedi, tilki gibi etçillerin, çoğunlukla yüreğine yerleşen ve sivrisineklerle bulaşan sıcak ülkeler solucanı.
d. 58a/18
[1]
- düflk:** <? Yaban havucu tohumu; (*Pastinaca sativa*). Krş. berrî hevic tohmi.
d. 22a/10
[1]
- dühan:** < Ar. Darı; (*Panicum miliaceum*). Krş. taru.
d. 22a/16
[1]
- dühâtî:** “müy-yı dühâtî” Şahtere otu; (*Fumaria officinalis*). Krş. şâhtere.
d. 48b/14
[1]
müy-yı d. 48b/14
- dühne:** < Ar. Bkz. dühan.
d. 22a/16
[1]
- dükaş:** < Gr. Soğan; (*Allium cepa*). Krş. soğan.
d. 22a/21
[1]
- dükrâ:** < Lat. Havuç tohumu; (*Daucus carota*). Krş. hevic tohmi.
d. 22b/17
[1]
- dükvâ:** < Lat. Yaban havucu tohumu; (*Pastinaca sativa*). Krş. berrî hevic tohmi.
d. 22b/10
[1]
- dül:** <? Hindî zeytin yaprağı. Krş. hindî zeytün yaprağı.
d. 23a/3
[1]
- dülâne:** <? Sumak ağacı ve tohumu; (*Rhus coriaria*). Krş. summāk.
d. 22b/6
- [1]
- düm:** <? Günlük ağacı; mukl-ı azrak ve muklü’l-yehud olmak üzere başlıca iki türü vardır; (*Boswellia carteri*). Krş. muql.
d. 23a/2
[1]
- dür:** “dür-ı resen” Baldıran otu, kasnı, çakşır otu, heliz, engüjed; (*Conium maculatum*). Krş. baldıran.
d. + ı 22b/1
[1]
d. + ı resen 22b/1
- dürest:** < Far. Baldıran otu, kasnı, çakşır otu, heliz, engüjed; (*Conium maculatum*). Krş. baldıran. Bkz. dür.
d. 23a/7
[1]
- düser:** <? Yulaf; (*Avena sativa*). Krş. yülâf.
d. 22b/17
[1]
- düş:** <? Demircilerin demir suladıkları su.
d. 22a/21
[1]
- düş:** < Far. Omuz.
d. 1b/5
[1]
d. olduğda “Ulaşmak, erişmek” 1b/5
- düşâb:** < Far. Üzüm ve hurma pekmezi, pekmez.
d. + ı 23a/7
[1]
d. + ı hürmâ 23a/7
- dübâb:** < Ar. Barsama otu, siyenber, varsama; (*Mentha aquatica*). Krş. marşama otı.
d. 22b/5
[1]
- dübb:** < Ar. Ayı. Krş. ayu.
d. 22b/2
[1]
- dügel:** Bkz. dülek.
d. + ine 2b/20
[1]
çirtatan d. + ine “çirtatan, cırtlak, cırtlangıç, acı dülek, acı düvelek, acı kavun, eşek hıyarı, karga düleği; (*Ecballium elaterium*). Krş. âfe.” 2b/20
- dügleg:** Bkz. dülek.
d. + i 3a/2, 3b/3, 6a/16, 6a/17, 20a/20, 21b/21, 32a/2, 33b/2, 35b/8, 40a/6, 46a/20 [11]
çirtatan d. + i “çirtatan, cırtlak, cırtlangıç, acı dülek, acı düvelek, acı kavun, eşek hıyarı, karga düleği; (*Ecballium elaterium*). Krş. küzbere, şeceretü’l-behağ, berrî hıyâr, har-ı hıyâr, ardağhâbin.” 3b/3, 20a/20, 32a/2,

- 46a/20 [4]
cirtatan d.+i şuyına “Acı kavundan çıkan su. Krş. evmādiyā.” 6a/16
çirtatan d.+i “Karga düleği; (*Ecballium elaterium*). Krş. ağriyūs, şāb, ‘alqam, kıssā’ü’l-ħimār, enūdiyā, ħıyār-zeh.” 3a/2, 6a/17, 21b/21, 33b/2, 35b/8, 40a/6 [6]
d.+ine 33a/7
[12]
çirtatan d.+ine 33a/7
- düğün:** Düğün.
d. 43a/13
[1]
d. çiçeği “Düğün çiçeği, turnaayağı, sütlüce; (*Ranunculus*). Krş. kebīkec.” 43a/13
- dükeli:** Bütün, hepsi.
d. 55b/7
[1]
- düleg(k):** Bkz. dülek.
d.+i 4b/15, 5a/6, 9a/2 [3]
[3]
cirtatan d.+i “cirtatan, cırtlak, cırtlangıç, acı dülek, acı düvelek, acı kavun, eşek hıyarı, karga düleği; (*Ecballium elaterium*). Krş. evmā.” 5a/6
çirtatan d.+i “Cirtatan düleği. Krş. ümāzā, pezend.” 4b/15, 9a/2
- dülek:** Kavun ve karpuzun olmamışı, kelek, divlek, düvlek, düvelek, düglek.
d. 22b/19
[1]
ufacuk d. “Kokusu turunca benzeyen yıylagaç denilen meyve, şemame denilen küçük kavun. Krş. destenbū.” 22b/19
- dümāmīl:** <Ar. Çıbanlar.
d. 58b/5, 60a/6 [2]
[2]
şulb-ı d. “Sert çıbanlar. Krş. pek çıbanlar.” 60a/6
- dömbek:** Patlak, çıkık. Krş. yevmün.
d. 63a/16
[1]
- dümel:** <Ar. Bkz. dümel.
d. 58a/14
[1]
- dümel:** <Ar. Çıban, büyük kan çıbanı. Krş. çıban.
d. 58a/14
[1]
- dünbel:** <Ar. Bkz. dümel.
d. 58a/14
- [1]
- dürā:** <Far. 1. Börülce, fasulyeye benzer bir bitki; (*Vigna sinensis*). 2. Böğürtlen yemişi; (*Rubus*). Krş. bögrülce, böğürtlen yemişi. Bkz. dürr.
d. 22a/18
[1]
- dürr:** <Far. Tortu, çöküntü, posa, işe yaramayan kısım.
d.+ine 47b/7
[1]
za‘ferān yağınun d.+ine 47b/7
- dürlü:** Türlü, çok çeşitli.
d. 4b/8, 34b/1, 41a/4, 41a/4, 54b/6 [5]
üç d. renge 34b/1
yedi d. kâtil otlardur 54b/6
d.+si 14b/19
d.+sidür54b/8,55a/16 [2]
[8]
zebercedün bir d.+sidür 54b/8
- dürr:** <Far. 1. İnci. 2. Börülce, fasulyeye benzer bir bitki; (*Vigna sinensis*). 3. Böğürtlen yemişi; (*Rubus*). Krş. bögrülce, böğürtlen yemişi.
d. 22a/17
d.+i 46b/12
[2]
d.+i mekkī “Amber çiçeği, bir tür mimoza; (*Geum urbanum*). Krş. kişte, ‘anber.” 46b/12
- dürrü’l-arz:** <Ar. Yer incisi, inci çiçeği, müge; (*Convallaria majalis*). Krş. yer encüsü.
d. 22a/13
[1]
- dürül-:** Dürülmek, bükülmek, toplanmak; katlanmak, kalıplanmak, sarılmak.
d.-mez 24b/12
d.-mezi 18b/12, 23b/18, 24b/11, 25b/16, 26a/11, 34a/7 [6]
[7]
kılur otı d.-mezi “Kılır otunun katlanamayan, bükülemeyen bir çeşidi. Krş. şaylāfiyün.” 34a/7
kılur otunun d.-mezi “Kılır otunun katlanamayan, bükülemeyen bir çeşidi. Krş. zerķūrī, zūgeşt, riclū’l-‘aķārib, riclū’z-zāğ, ķarğa ayağı, bıcaķ otı.” 18b/12,23b/18,24b/11,25b/16,26a/11 [5]
- düş-:** Düşmek, konmak, inmek, yağmak.
d.-dükce 1b/8
d.-en 58b/8
d.-eni 4a/19
d.-er 8a/1,44a/1,61a/6 [3]
d.-mek 59a/13, 59a/18, 60a/21, 61b/3, 62b/19 [5]
aķ d.-mek 59a/13,60a/21,61b/3,62b/19[4]

- d.-mese 60b/7
d.-üb 56a/20, 56b/2, 60a/7 [3]
d.-ünceden 40a/13
[16]
- düşkünlük:** Zayıflık, sürekli ve aşırı güçsüzlük. Krş. herâş, za'îflik.
d. 63a/14
[1]
- düşür-:** 1. Düşürmek, düşmesine sebep olmak. 2. Yavru, çocuk, taş, solucan vb. düşürmek, atmak.
d.-en 4a/21, 47b/2, 58a/21 [3]
oğlan d.-en "Oğlandüşüren otu. Krş. anünümâ." 4a/21
şoğulcan d.-en "Solucan düşüren bir bitki. Krş. İlfü'l-bahr." 47b/2
d.-enüñ 63a/21
oğlan d.-enüñ 63a/21
d.-ür 24b/1
[5]
- düz:** Düz.
d. 23b/16
[1]
d. bağa "Su teresi; (*Nasturium officinale*). Krş. ricl-i cerād, şu teresi." 23b/16
- düz-:** Düzmek, düzene sokmak, düzene koymak, sıralamak, elverişli, uygun bir duruma getirmek, oluşturmak.
d.-dükleri 2a/12, 22b/7, 27b/5, 28a/14, 28b/8, 47b/20, 49b/15, 52b/9 [8]
aķāķiyā d.-dükleri ot "Akasya düzdükleri ot. Krş. sıyt." 28b/8
ökse d.-dükleri yemiş "Ökse yapılan yemiş. Krş. serpiştān, nebīr, muḥāt." 27b/5, 47b/20, 52b/9 [3]
ökse d.-dükleri yemişine "Ökse yapılan yemiş. Krş. aṭbāü'l-keleb." 2a/12
ökse d.-dükleri yemişün kurası "Ökse yapılan yemişin kurası. Krş. maḥīṭā." 49b/15
d.-erler 9b/14, 11b/6, 16b/18, 17b/18, 19a/12, 25a/17, 32a/11, 32b/18, 33b/3, 39a/4, 39b/10, 48b/12, 50b/6 [13]
kāğīd d.-erler 17b/18
d.-üb 51a/3
[22]
- E**
- ed-dā':** <Ar. Ağrı, dert, hastalık. Krş. ağrı, derd.
e. 55a/3
[1]
- ed-derd ve's-sānī'ye:** <Ar. Nöbeti her gün tutan sıtma. Krş. her gün tutan sıtma.
- e. 55a/5
[1]
- ed-dervāmī:** <Ar. Susam yağı. Krş. süsen yağı.
e. 2b/16
[1]
- ed-duhnü'l-ābīķ:** <Ar. Cıva. Krş. jīve, zībaķ, en-nāfilü't-tār, el-lebenü'l-ḥamel, el-gurād, er-ravğ.
e. 2b/18
[1]
- ed-düker:** <Ar. Dağ kerevizi tohumu. Krş. tağ kerefesi toḥmı.
e. 3a/12
[1]
- ed-dümel:** <Ar. Çıban. Krş. çıban.
e. 55a/4
[1]
- el-'amm-ı endām:** <Ar. Adalelerin gerilip büzülmesi, kasılması. Krş. sıjiri şişmek, teşennüc.
e. 57a/5
[1]
- el-aşamm:** <Ar. İşitme duyusundan yoksun, işitmeyen kişi, sağır. Krş. sağır.
e. 55b/14
[1]
- el-aṭīnī:** <Ar.-Gr. Yanındaki ağaç ve bitkilere sarılan bir tür sarmaşık; (*Hedera helix*). Krş. şarmaşık.
e. 6a/4
[1]
- el-āhnek:** <Ar. Kurşun. Krş. kurşun.
e. 3b/8
[1]
- el-bāb-ı ḥarfü'r-rā'i:** <Ar. "re" harfi bölümü.
e. 23b/10
[1]
- el-benā:** <Ar. 1. Yasemin çiçeğinin ağacı; (*Jasminium*). 2. Hatmi çiçeği ağacı; (*Althaea officinalis*). Krş. yāsemīn, ḥatem çiçeğün ağacı.
e. 5a/3
[1]
- el-benī:** <Ar. Yaban havucu; (*Pastinaca sativa*). Krş. deşṭī hevic.
e. 6a/4
[1]
- el-bersām:** <Ar. Bkz. es-sersām.
e. 55a/14
[1]
- el-efgār:** <Ar. Yürüyemeyecek derecede sakat olan kişi, kötürüm. Krş. kötürüm, er-rafk.
e. 55a/6
[1]
- el-elem:** <Ar. Ağrı, acı, keder, dert. Krş. derd.
e. 55a/3
[1]
- el-emlī:** <Ar. Yaban havucu; (*Pastinaca sativa*). Krş.

deştî hevic, el-benî.

e. 6a/4

[1]

el-fâlic: <Ar. İnme, felç. Krş. cemî^c gevde tutmamağ.

e. 55a/11

[1]

el-felüc: <Ar. Bkz. el-fâlic.

e. 55a/11

[1]

el-ferd: <Ar. Kabarcık, vücutta oluşan sivilce gibi küçük şişkinlik. Krş. kabarcuğ.

e. 55b/4

[1]

el-ğayz: <Ar. Cıva. Krş. jîve, zîbağ, elfiyâ, ez-zemümü'l-hayy, el-mâ³-i şehâb, en-nürü'z-zevârûğ, er-rûhânî, en-nâfilü't-ţâr, el-lebenü'l-ğamel, el-ğurâd, er-ravğ.

e. 2b/15

[1]

el-ğâfeş: <Ar. Kuzu pitrağı, koyun otu, fitık otu, kasık otu, kızıl yaprak; (*Agrimonia eupatoria*). Krş. kızı butrağı.

e. 4a/11

[1]

el-ğurâd: <Ar. Cıva. Krş. jîve, zîbağ, elfiyâ, ez-zemümü'l-hayy, el-mâ³-i şehâb, en-nürü'z-zevârûğ, er-rûhânî, en-nâfilü't-ţâr, el-lebenü'l-ğamel, el-ğayz, er-ravğ.

e. 2b/18

[1]

el-heykân: <Ar. Su teresi tohumu; (*Nasturium officinale*). Krş. şu teresinüñ tohmı.

e. 4b/13

[1]

el-ğader: <Ar. Bedenin uyuşması, uyuşukluk. Krş. teni uyuşmağ.

e. 55a/12

[1]

el-ğilm-i aşfar: <Ar. Sarı zırnık, sarı arsenik. Krş. şarı zernîğ.

e. 5a/4

[1]

el-istihâm: <Ar. Delirmek. Krş. delü olmağ.

e. 55b/15

[1]

el-kelem: <Ar. Hasta olmuş kişi. Krş. ğasta olmuş.

e. 55b/15

[1]

el-kañî: <Ar. Uyku sırasında soluk alırken boğaz ve burundan gürültülü sesler çıkarmak, horlamak. Krş. uykuda ğorlamağ.

e. 55b/7

[1]

el-lebenâ: <Ar.-Lat. Sarı katran ağacı; (*Cedrus libani*). Krş. şaruca kañrân ağacı.

e. 4b/9

[1]

el-lebenü'l-ğamel: <Ar. Cıva. Krş. jîve, zîbağ, en-nâfilü't-ţâr, ed-duhnü'l-âbık, el-ğurâd, er-ravğ, elfiyâ, ez-zemümü'l-hayy, el-mâ³-i şehâb, en-nürü'z-zevârûğ, er-rûhânî, el-ğayz.

e. 2b/18

[1]

el-mabñû: <Ar. Birbiri üzerine, dolanmış, sarılmış ince iplik gibi olan sarmaşık da denilen sert bir bitki. Krş. ğeşt ber ğeşt.

e. 6a/3

[1]

el-marazü'l-ğâdde: <Ar. Hızlı ilerleyen, şiddetli hastalık. Krş. kañı ğastalık.

e. 55a/9

[1]

el-marazü'l-müzmin: <Ar. Zamanla yerleşmiş olan hastalık, eski hastalık. Krş. eski maraz.

e. 55a/10

[1]

el-maşñakî: <Ar.-Gr. Sakız Adası'ndan çıkarılan beyaz kil, çamur. Krş. ağ camur.

e. 34b/4

[1]

el-mâ³-i mesâ³-il-i menü'l-fem: <Ar. Ağızdan su akması. Krş. ağızdan şu aqmağ.

e. 56a/7

[1]

el-mâ³-i şehâb: <Ar. Cıva. Krş. jîve, zîbağ, en-nâfilü't-ţâr, ed-duhnü'l-âbık, el-ğurâd, er-ravğ, elfiyâ, ez-zemümü'l-hayy, el-lebenü'l-ğamel, en-nürü'z-zevârûğ, er-rûhânî, el-ğayz.

e. 2b/16

[1]

el-mecüc: <Ar. Kara helile otu, Doğu Hindistan'da yetişen bir bitki; (*Terminalia citrina*). Kara helile ve sarı helile gibi türleri bulunur. Krş. kara helîle.

e. 6a/5

[1]

el-merüs: <Ar. Nilüfer çiçeğı, su gülü, su lalesi, su zambağı; (*Nymphaea*). Krş. nilüfer çiçeğı.

e. 5a/6

[1]

el-meşî: <Ar. Tavukkarası, gece körlüğü. Krş. tavuğ kañanusı.

e. 55b/1

[1]

el-uleyğ: <Ar. Böğürtlen ağacı ve diken; (*Rubus*). Krş. böğürtlen diken.

e. 2a/20

[1]

- el-‘ūd:** <Ar. Hindî kırlangıç otu; (*Chelodonium majus*). Krş. māmīrān-ı hindî.
e. 5a/10
[1]
- el-veca‘:** <Ar. Ağrı, dert, hastalık. Krş. ağrı, derd, ed-dā’, el-elem.
e. 55a/3
[1]
- el-vers:** <Ar. Zerdeçal, Hint safranı; (*Curcuma longa*). Krş. zerdeçüb.
e. 4b/12
[1]
- en-naḥl:** <Ar. Bal arısı. Krş. bal arısı.
e. 5a/7
[1]
- en-nāfilü’t-ṭār:** <Ar. Cıva. Krş. jīve, zībaḳ, el-lebenü’l-ḥamel, ed-duhnü’l-ābıḳ, el-ḡurād, er-ravḡ, elfiyā, ez-zemümü’l-ḥayy, el-mā’-i seḥāb, en-nürü’z-zevārūḳ, er-rūḥānī, el-ḡayz.
e. 2b/17
[1]
- en-nāḳa:** <Ar. Hastalıktan yeni kurtulan, iyice kendisine gelemeyen kişi. Krş. ḥastalıḳdan yeni ḳalmıḡ kimesne.
e. 55b/3
[1]
- en-neşūḳ ilā eṭa‘metü’r-reddiye:** <Ar. Yaşlılıktan kaynaklanan sindirim bozukluḡu. Krş. ḳocalıḳdan ṭa‘āmı sıḡırmemek.
e. 55b/18
[1]
- en-nimr:** <Ar. Kaplan otu, kaplankuyruḡu, kaplan dikenı, kaplan devası. Krş. kaplan ḳuyruḡı, helīmün.
e. 54a/4
[1]
- en-nürü’z-zevārūḳ:** <Ar. Cıva. Krş. jīve, zībaḳ, elfiyā, ez-zemümü’l-ḥayy, el-mā’-i seḥāb, el-ḡayz, er-rūḥānī, en-nāfilü’t-ṭār, el-lebenü’l-ḥamel, el-ḡurād, er-ravḡ.
e. 2b/16
[1]
- en-nūcūc:** <Ar. Öd ağacı; (*Aquilaria agallocha*). Krş. ‘ūd ağacı.
e. 4a/10
[1]
- en-nūks:** <Ar. Hastalıḡın geri dönmesi, depresmesi. Krş. ḥastalıḳdan üzilen kimesne.
e. 55b/3
[1]
- er-rafk:** <Ar. Yürüyemeyecek derecede sakat olan kişi, kötürüm. Krş. kötürüm, el-efḡār.
e. 55a/6
[1]
- er-raḡṣā:** <Ar. Sıtma hastalıḡından kurtulmak, iyileşmek. Krş. sıtmada dirilmek.
e. 55a/5
[1]
- er-ravḡ:** <Ar. Cıva. Krş. jīve, zībaḳ, elfiyā, ez-zemümü’l-ḥayy, el-mā’-i seḥāb, en-nürü’z-zevārūḳ, er-rūḥānī, en-nāfilü’t-ṭār, el-lebenü’l-ḥamel, el-ḡayz.
e. 2b/18
[1]
- er-rūḥānī:** <Ar. Cıva. Krş. jīve, zībaḳ, elfiyā, ez-zemümü’l-ḥayy, el-mā’-i seḥāb, en-nürü’z-zevārūḳ, er-ravḡ, en-nāfilü’t-ṭār, el-lebenü’l-ḥamel, el-ḡayz.
e. 2b/16
[1]
- es-saḳam:** <Ar. Hastalık, dert. Krş. ḥastalıḳ.
e. 55b/14
[1]
- es-saṭ:** <Ar. Barsama otu, siyenber, varsama; (*Mentha aquatica*). Krş. marşama.
e. 6a/7, 7a/1 [2]
[2]
- es-sā:** <Ar. Çörek otu; (*Nigella sativa*). Krş. naḥve-i hindî.
e. 6a/3
[1]
- es-sena:** <Ar. Serçedili otu, kuş otu; (*Stellaria media*). Krş. serçe dili.
e. 6b/2
[1]
- es-senetü’l-‘aşāfir:** <Ar. Bkz. es-sena.
e. 6a/6
[1]
- es-sersām:** <Ar. Nöbetleri art arda gelen sıtma. Krş. ulaşuḳ sıtma.
e. 55a/13
[1]
- es-subāt:** <Ar. Uzun uyku şeklinde olan baygınlık, koma, soḡuk sıtma. Krş. şovuk sıtma.
e. 55a/14
[1]
- eş-şavsāta:** <Ar. Güneyik, hindiba, acı marul; (*Cichorium endivia*). Krş. hindubā, göḡinek.
e. 3a/6
[1]
- eş-şakīḳā:** <Ar. Yarım baş ağrısı. Krş. yarım baş ağrısı.
e. 55a/11
[1]
- eş-şerāder:** <Ar. Ani titreme, ürperme. Krş. cimşemek.
e. 55a/8
[1]
- eş-şerī:** <Ar. Mercan; (*Corallium rubrum*). Krş. mercān.
e. 4b/10

- [1]
eş-şüş-ı dānem: <Ar. Öksürmek. Krş. öksürmek.
 e. 55a/16
 [1]
- et-takāt:** <Ar. Ot toplayan kişi. Krş. ot denşüren kimesne, ‘aşāb.
 e. 7a/5
 [1]
- et-tenāmen‘ü’l-ḥīl:** <Ar. Altın otu, mayasıl otu; (*Ceterach officinarum*). Krş. altun otı.
 e. 5a/10
 [1]
- et-tennūb:** <Ar. Sarı katran ağacı; (*Cedrus libani*). Krş. şaruca kaṭrān ağacı, el-lebenā.
 e. 4b/10
 [1]
- eṭ-ṭast:** <Ar. Hindî günlük ağacı, sığla ağacı; (*Liquidambar orientalis*). Krş. mī‘a-i hindî.
 e. 6a/5
 [1]
- ez-zemümü’l-ḥayy:** <Ar. Cıva. Krş. jīve, zībaḳ, elfiyā, en-nürü’z-zevārūḳ, el-mā’-i seḥāb, el-ğayz, er-rūḥānī, en-nāfilü’ṭ-ṭār, el-lebenü’l-ḥamel, el-ğurād, er-ravḡ.
 e. 2b/15
 [1]
- ebdān:** <Ar. Bedenler, tenler.
 e. 1b/2
 [1]
 ṭālib-i ‘ilm-i e. 1b/2
- ebe:** Ebe.
 e. 8a/7, 8a/13, 10b/1, 11a/8, 12b/3, 12b/15, 13a/14, 15a/6, 15b/12, 19b/17, 19b/17, 19b/19, 20a/20, 21a/20, 22a/5, 33b/7, 41b/12, 48a/13, 48a/17, 49a/13, 53a/11, 54b/19 [22]
 [22]
 e. gömeci “Ebegümece, mor renkli çiçekleri ilaç, yaprakları sebze olarak kullanılan, kendiliğinden yetişen çok yıllık bir bitki; (*Malva sylvestris*). Krş. bīzek, bulūgiye, tūle ,toḥm-ı nān-ı kelāḡ, cermüz, cürbüz, ḥubāzī, ḥirū, ḥūrşit, ḥūr-perest, ḥīrūc, ḥubāzī, şandaḥ, ḳadīmü’l-mülk, mulḥūyāt, mulūgiya, vertāc, yarpuz.” 8a/7, 8a/13, 12b/3, 13a/14, 15a/6, 15b/12, 19b/17, 19b/17, 19b/19, 20a/20, 21a/20, 22a/5, 33b/7, 41b/12, 48a/17, 49a/13, 53a/11, 54b/19 [18]
 e. gömeci toḥmı “Ebegümece tohumu. Krş. bezrū’l-ḥubbāzī.” 10b/1, 12b/15 [2]
 e. gömecedür 11a/8
 e. gömecine dērler 48a/13
- ebem:** “ebem gömeci” Ebegümece; (*Malva sylvestris*). Krş. baḳla-ı yemāniye.
 e. 10b/14
 [1]
 e. gömeci 10b/14
- eber-kākiyā:** <Far. Bkz. eber-kākiyāb.
 e. 5a/13
 [1]
- eber-kākiyāb:** <Far. Örümcek ağı. Krş. örümcek evi.
 e. 5a/13
 [1]
- ebhül:** <Far. “ubhul” Kara ardıcı ve meyvesi; (*Juniperus sabina*). Krş. arduc yemişi.
 e. 2a/5
 [1]
- ebhür:** <Far. Bkz. ebhül.
 e. 2a/5
 [1]
- ebīl:** <Ar. Orta Doğu’da bir şehir.
 e. 7a/18
 [1]
 e. vilāyetinde 7a/18
- ebleh:** <Ar. Ahmak, bön, budala. Krş. delülük, bīmār-ı bādī.
 e. 56b/17
 [1]
- ebnüb:** “ebnüb-ı mülkī” Kaya koruğu; (*Sedum*). Krş. enbübü’r-rā‘ī, ḳaya ḳoruḡı.
 e. +ı 6a/10
 [1]
 e. +ı mülkī 6a/10
- ebr:** <Far. Bulut.
 e. +ı 4b/21, 5a/12, 5a/12, 6a/21 [4]
 [4]
 e. +ı kühen “Sünger. Krş. ebr-i kühen.” 5a/12
 e. +ı mürde “Bkz. ebr-i kühen.” 5a/12
 e. +ı ritāc “Acırğa, yabani turp, yer hadisesi, eşek hıyarı; (*Raphanus raphanistrum*). Krş. yēr siki, ebrü’z-zīb, ebrü’l-cetī.” 4b/21
 e. +ı yefün “Dericilerin boya elde etmek için kullandıkları, gök rengi bir çiçektir.” 6a/21
- ebrā:** “ebrā-yı azīrā” Her yaprağında çiçeği olan bir sarmaşık türü. Krş. şarmaşuḳ.
 e. +yı 4b/6
 [1]
 e. +yı azīrā 4b/6
- ebrrü’l-ḳadd:** <Ar. Kaya koruğu; (*Sedum*). Krş. ḳaya ḳoruḡı.
 e. 5a/17
 [1]
- ebrenc:** <Far. 1. Solucañıkarān; (*Pelargonium*

endlicherianum). 2. İki kardeşkanı ağacı, kardeşkanı ağacı; (*Calamus draco*). Krş. şoğulcan kırar, iki kardaş kanı, sülüğen.

e. 2a/8, 2a/17, 4b/17 [3]

e. + i 6b/1

[4]

e. + i kâbilî “Helile otu türlerinden biri; (*Terminalia*). Krş. kâbilî. 6b/1

ebrişim: <Far. İpek iplik, ibrişim. Krş. kızzā, ğarü'l-celvad.

e. 5b/10, 7b/2, 19a/2, 19a/21, 19a/21, 21b/9, 23a/4, 25a/3, 36a/18, 38a/6, 40a/15, 41b/16, 44a/11 [13]

[13]

e. bokı “İbrişim boku. Krş. kızz.” 41b/16

e. bokına “İbrişim boku. Krş. kızz.” 21b/9

e. kurdı “İbrişim kurdu, ipek böceği, kanatları pullu böcekler sınıfından, ördüğü kozalardan ipek elde edilen, dut yaprağı ile beslenen bir cins kelebeğin tırtılı, ibrişim kurdu (*Bombyx mori*). Krş. pîle, kirm-i pîle, güğül kurdı, düd-ı ħarîr.” 7b/2, 23a/4 [2]

e. kurdına “İbrişim kurdu. Krş. esrûc.” 5b/10

beyâz ħâm e. “Beyaz ham, işlenmemiş ibrişim. Krş. kızz-ı siffid.” 19a/21

ince e. “İnce ibrişim. Krş. ħavârî.” 19a/2

şaru ħâm e. “Sarı ham, işlenmemiş ibrişim. Krş. ħar-ı zerd.” 19a/21

ebrişimü'l-kırmız: <Ar. Kırmız böceği; (*Coccus ilicis*). Krş. kırmüz.

e. 6b/10

[1]

ebrün: <Far. Bkz. ebrünü'l-hey.

e. 2a/16

[1]

ebrünü'l-hey: Kaya kuruğu; (*Sedum*). Krş. kıya kuruğu.

e. 2a/16

[1]

ebrü'l-cetî: <Ar. Acırga, yabani turp, yer hadisesi, eşek hıyarı; (*Raphanus raphanistrum*). Krş. yer siki, ebrü'z-zîb, ebr-i ritâc.

e. 4b/20

[1]

ebrü'z-zîb: <Ar. Bkz. ebr-i ritâc.

e. 4b/20

[1]

ebü fâven: <Ar. “ebü-tâmûn” Lut Gölü'nden çıkartılan bir deniz mumyası, zift. Krş. zift, işkal'tin.

e. 5a/16

[1]

ebücehil: “ebücehil karpuzu” Ebucehil karpuzu, kabakgillerden, elma büyüklüğündeki meyvesi çok acı ve iç sürdürücü, ishal yapıcı bir bitki, acı hıyar, acı elma, acı karpuz, it hıyarı, hanzal; (*Citrullus colocynthis*). Krş. merâretü'ş-şahr, keseb, kevest, geşt, kebest, ħanzal, kıssâ'ü'l-ħayye, kıssâ'ü'n-nu'mân, 'alqame, şereng, ħarîze-i rübân, ħıre, ħarîde-i rübân, ħadec, ħanzal, tağ.

e. 8b/16, 9b/12, 10a/20, 12b/20, 15a/18, 16a/16, 16b/20, 18b/9, 19a/20, 21a/5, 21a/8, 31a/1, 31b/1, 31b/15, 32a/21, 32b/1, 33a/4, 36b/18, 40a/7, 41a/19, 41b/14, 43a/12, 45a/5, 45b/4, 46a/3, 46a/5, 47b/19, 50a/1, 53b/6, 54a/7 [30]

[30]

e. karpuzu 12b/20, 16a/16, 18b/9, 19a/20, 21a/5, 21a/8, 31b/1, 36b/18, 40a/7, 41a/19, 41b/14, 43a/12, 45a/5, 45b/4, 46a/5, 50a/1 [16]

e. karpuzu ħurdesine “Ebucehil karpuzunun küçüğü. Krş. cınġân.” 15a/18

e. karpuzu şarusı “Ebucehil karpuzunun sarısı. Krş. şarâye.” 33a/4

e. karpuzu ufağı “Ebucehil karpuzunun küçüğü. Krş. kevest.” 46a/3

e. karpuzına 32b/1

e. karpuzunun 53b/6

e. karpuzunun ağacı “Ebucehil karpuzunun ağacı. Krş. şenġire.” 31a/1, 32a/21 [2]

e. karpuzunun ħâmıdır “Ham, olmamış ebucehil karpuzu Krş. ħarġ.” 16b/20

e. karpuzunun içi “Ebucehil karpuzunun içi. Krş. bürâdiye.” 9b/12

e. karpuzunun içine “Krş. şahmü'l-gent, şahrak.” 31b/15

e. karpuzunun tohumu “Ebucehil karpuzunun tohumu. Krş. hesd.” 54a/7

e. karpuzunun yaprağı “Ebucehil karpuzunun yaprağı. Krş. beşbeş, beşbeş.” 8b/16, 10a/20 [2]

e. karpuzunun kozalağı. Krş. muġl.” 47b/19

ebüşayr: <Ar. Sığırkuyruğu; (*Verbascum*). Krş. mâhîzehrec, şıgır kıyruğı.

e. 2b/10

[1]

ebü-kâkiyâ: <Far. Bkz. eber-kâkiyâb.

e. 5a/14

[1]

ebü-kalemün: <Ar.-Gr. 1. Renk değiştiren keler cinsinden bir hayvan. 2. Yeşim taşı. Krş. yeşim taşı.

e. 7a/8

[1]

ebüzidân: <Far. Koç otu, it kasarı, tilkitaşağı; (*Orchis hircina*). Krş. koc otı.

e. 7a/6

[1]

ebyaz: <Ar. Beyaz. Bkz. ebyâz.

e. 32a/8

[1]

şarf-ı e. “Sarı türbit otu; (*Convolvulus turpethum*). Krş. şaru türbüd.” 32a/8

ebyâz: <Ar. Beyaz.

e. 2b/12, 7b/17, 14b/15, 14b/21, 19b/14, 20a/17, 25b/20 [7]

behmen-i e. 7b/17, 14b/15 [2]

cimcim-i e. 14b/21

řarbaķ-ı e. 19b/14

ıccâş-ı e. 2b/12

mışrî sürincân-ı e. 20a/17

zâc-ı e. 25b/20

e. + dur 8a/16

[8]

behmen-i e. + dur 8a/16

ebye: “ķâtil-i ebye” Kırmızı tatula veya bengilik denilen bitkinin yaprağı, dalı.

e. 41b/5

[1]

ķâtil-i e. 41b/5

ecfân: <Ar. Göz kapakları.

e. 60b/19

[1]

ęılz-ı e. “Göz kapağının kalın olması.

Krş. göz kapağı kalın olmak.” 60b/19

ecleb-diyâ: <Ar. Zehirli bir kök, ağaç sütleğeni. Krş. ağaç südlüğeni, şibrem.

e. 5a/20

[1]

ecma'in: <Ar. Hepsi, cümlesi.

e. 1b/1

[1]

eczâ: <Ar. 1. Canlılardaki rahatsızlıkların bozuklukların ve çeşitli hastalıkların tanısı, önlenmesi veya tedavisi için yararlanılan doğal veya sentez yoluyla hazırlanmış madde. 2. Çeşitli amaçlarla kullanılan kimyasal madde.

e. 1b/11, 1b/12 [2]

luğat-ı müşkilât-ı e. 1b/12

e. + dur 9b/12

hülân dedükleri e. + dur 9b/12

e. + laruņ 1b/6, 1b/10 [2]

‘ilme lâzım olan e. + laruņ 1b/6

zıkr olunan e. + laruņ 1b/10

e. + nuņ 1b/11

[6]

edârâķi: <Gr. Güçlebüken, kargabüken; (*Stryhnos nux-vomice*). Krş. gücle göğen, gücle büken.

e. 5b/1

[1]

edpinâ: <Gr. Su teresi; (*Nasturium officinale*). Krş. şu teresi.

e. 4b/8

[1]

edrâk: <Ar. Dağ eriği, yaban eriği, domuz eriği, ayı eriği, göğem, gövem; (*Prunus*). Krş. tağ erüği.

e. 5b/1

[1]

edrek: <Ar. Bkz. edrâk.

e. 7a/2

[1]

edvâ: <? Sığırdikeni, sığırlarda yağ yapan bir çeşit bitki. Krş. şığır diken.

e. 7a/10

[1]

edviye: <Ar. İlaçlar, devâlar.

e. 28a/15

beyâz e. 28a/15

e. + den 4b/17, 13b/13, 49b/13 [3]

bêř e. + den 4b/17, 49b/13 [2]

üc e. + den 13b/13

e. + i 49b/17

e. + i bahârdan 49b/17

e. + si 19a/16

[6]

efârîķün: <Gr. Koyunkıran, koyunöldüren, mayasıl otu, yara otu; (*Hypericum*). Krş. heyyüfârîķün, koyun kıran, enderüsamîn, hûfârîķün.

e. 7a/2

[1]

efâsime: <? Gelincik çiçeği; (*Papaver somniferum*). Krş. gelincük.

e. 4b/21

[1]

efâviye: <Ar. Yemeklere koku vermek için kullanılan bir tür baharat.

e. 7a/15, 49b/17 [2]

[2]

ma'cün-ı e. “Çeşitli baharatlardan yapılan bir macun.” 49b/17

efîlân: <Ar. Sincan çalışı, kara çalı, çalı diken, çıçırğan, çeşmezen, isa diken, kara diken; (*Paliuru spina*). Krş. sincan çalışı.

e. 6a/7

[1]

efîlin: <Gr. Evelek otu, efelek otu, evelik otu, develik, labada; (*Rumex*). Krş. evelek.

e. 4a/14

- [1]
eflün: <Gr. Dağ yavşanı, sarı yavşan, sarı pelin.
 Krş. tãgî pire yavşanı.
 e. 3a/11, 6b/18 [2]
 [2]
eflah: <Ar. Yarık. Krş. aşağı tuşağı yarılmağ.
 e. 56a/10
 [1]
eflätün: 1. <Gr. Günlük ağacı zamk; (*Liquidambar orientalis*), Krş. muğl. 2. <Sür. Doğru sözlü. Krş. şādiku'l-kavl.
 e. 3a/8
 [1]
efnān: <Ar. Sürme. Krş. sürme, it siki.
 e. 3a/16
 [1]
efrah: <Ar. Ayva pekmezi. Krş. ayva bekmezi.
 e. 5a/3
 [1]
efrek: <? Mercan; (*Corallium rubrum*). Krş. mercān.
 e. 4b/19
 [1]
efrenc: “efrenc-i müşk” Karanfil yarpuzu, misk otu, yavşan otu; (*Artemisia*). Krş. karanful yarpuzu, aşābi'ü'l-fityān.
 e. + i 5a/5, 5a/11 [2]
 [2]
 e. + i müşk 5a/5, 5a/11 [2]
efrīnün: <Gr. Bkz. efrīyün.
 e. 3b/2
 [1]
efrīyün: <Gr. Sütleğen otu ve bundan elde edilen tıbbî bir zamk; (*Euphorbia officinarum*). Krş. ferfiyün.
 e. 2b/19
 [1]
efrūnek: “dānec-i efrūnek” 1. Domuzacıraşağı, buhur-ı Meryem, devetabanı, domuz elması, köstiköpeği, kır menekşesi, kuskusa, tavşankulağı, topalak, yer somunu; (*Cyclamen*). 2. Mahlep otu; (*Cerasus mahaleb*). Krş. buhūr-ı meryem, mahleb.
 e. 22b/18
 [1]
 dānec-i e. 22b/18
efrūsāliyīn: <Gr. Geceleri ay ışığında bulunduğu söylenen beyaz ve şeffaf bir taş, ay taşı, ay köpüğü. Krş. ay taşı.
 e. 6b/7
 [1]
efşānd: <Far. Dağıtan, saçan, serpen.
 e. 56b/17
 [1]
 bezi-i e. “Erkek cinsel organından gelen beyaz sıvı. Krş. zekerden gelen aq şü.”
 56b/17
eftimārün: <Gr. Öksüzöğlan çiğdemi, acı çiğdem, güz çiğdemi, sorıncan ağacı, ağır kestane; (*Colchicum autumnale*). Krş. öksüz oğlan çiğdemi, sürincān.
 e. 6b/16
 [1]
eftīmün: <Gr. Eftimon, bağboğan, serent, bağbozan, bostanbozan, gelinsaçı, küşüt, cinsaçı, kızıl sarmaşık, küsus, ükşus; (*Cuscuta epythimum*). Krş. mağre-i yemānī, şufre, seb'ü's-şā'r, hamül, şarmaşuk.
 e. 2b/5, 16b/11, 28a/2, 33a/16 [4]
 e. + a 50a/12
 [5]
efyün: <Gr. Haşhaş bitkisinden elde edilen uyuyşturucu bir madde, afyon. Krş. merkad, leben-i haşhaş, 'uşāre-i derbend-i haşhaş, apyün.
 e. 5b/2, 47b/17, 49a/2 [3]
 izār-ı e. “Denizköpüğü Krş. deniz köpüğü.” 5b/2
 e. + a 3b/5, 35b/15 [2]
 [5]
efyūs: <Gr. Yaban turbu, acırga; (*Raphanus raphanistrum*). Krş. yabān türbi.
 e. 5b/19
 [1]
egil-: Eğilmek, belirli bir yönle açı oluşturacak bir durum almak, bir yöne doğru çarpılmak, dikliğini kaybetmek.
 e.-mek 61b/15
 [1]
 ağzı e.-mek “Ağız çarpılması. Krş. laqva.” 61b/15
egir: Egir, karın ağrısını sağaltmak için kullanılan şifalı bir köktür, kasıkotu, azakeğeri, hazambel, yel otu, eğil; (*Acorus calamus*). Krş. küşir, fejej, 'avz, 'ırqu'l-eyger.
 e. 5b/20, 11b/6, 35a/18, 35b/12, 37b/5, 38a/12, 40a/2, 42b/4, 52b/18, 53a/1, 53a/13 [11]
 e. ağacı “Egir ağacı. Krş. küşir.” 40a/2
 e. köki “Egir kökü. Krş. beze, eķārün, virc, vīrec.” 5b/20, 11b/6, 52b/18, 53a/1, 53a/13 [5]
 e. + e 27b/4
 [12]
egirtmec: Eğirtmeç, yünü iplik yapmakta kullanılan ağaç iğ, kirman.
 e. + i 38a/14
 [1]
 keci e. + i “Keçieğirtmeci, keçimesesi, sert kabuklu, iri taneli, uzunca, beyaz veya kırmızımsı bir çeşit üzüm. Bkz. fū, keci memesi.” 38a/14
ehliyā: <Ar. Eşek marulu; (*Sonchus oleraceus*). Krş.

- eşek mārūli. Bkz. encūsā.
e. 5a/17
[1]
- ehlū'l-ķıştā:** <Ar. Fesleğen ve kovan otu cinsinden hoş kokulu bir bitki. Bkz. reyāhīn, bādrenbūy.
e. 6a/19
[1]
- ejdef:** <Far. Alıç; (*Crataegus*). Krş. alūc.
e. 4a/7
[1]
- ek-:** Ekmek, serpmek.
e.-ecek 23b/2, 23b/3 [2]
e.-erler 11b/16, 14a/5, 28b/19 [3]
[5]
- ekāriş:** <? Mantar; (*Fungi*). Krş. mantar.
e. 4a/9
[1]
- ekāyil:** <Ar. Kene ağacı, Hint baklası; (*Ricinus communis*). Krş. kene ağacı.
e. 2b/4
[1]
- ekdīnder:** <? Ispanağa benzeyen bir bitki. Krş. sūz.
e. 59b/1
[1]
- ekec:** <Far. Alıç ağacı meyvesi, yaban elması, dağ elması. Krş. deşt alma.
e. 6a/1
[1]
- ekerā:** <Ar. Erişte aşı. Krş. erişte aşı.
e. 4a/10
[1]
- ekin:** 1. Ekilmiş tahılın filiz vermiş biçimi, tarlada bitmiş tahıl. 2. Buğday.
e. 4a/16, 21a/6, 25a/18, 42a/4 [4]
e.+ler 6b/5, 18b/11 [2]
e.+ler arasında 18b/11
e.+lerde 54a/1
[7]
- ekindi:** Ekinti, serpilirken sıçrayıp dökülen şey, serpinti.
e.+si 29a/5
[1]
gümüş e.+si “Gümüş serpintisi, kırıntısı. Krş. senḥāle-i fizza.” 29a/5
- ekitmekit:** <Sür. Siyah, katı, ceviz büyüklüğünde bir taş, tavşancıltaşağı, kerkes taşı, tavşancıl taşı. Krş. kerkes, tavşancıl taşığı.
e. 3b/19
[1]
- eklemec:** Sarmaşık otu; (*Hedera helix*). Krş. sirind, şarmaşuk, burc.
e. 27a/3, 38a/13 [2]
[2]
- eklesīr:** <? Şifalı bir öd türü. Krş. ‘ūdū'l-ķahr.
e. 2b/5
[1]
- ekmūberān:** <Far. Güvercin otu, kestek, burçak cinsinden bir ot. Krş. burcağ.
e. 6a/2
[1]
- ekrefūn:** <Gr. Kantaron otu; (*Gentiana lutea*). Krş. kañtariyūn otı.
e. 7a/5
[1]
- ekrūfis:** <Gr. Kehribar zamkı elde edilen, hurma ağacı büyüklüğünde ceviz gibi yemişi olan bir ağaç. Krş. cevz-i rümī, ķōz.
e. 2a/7
[1]
- ekrūhek:** <Far. Göz otu; (*Astragalus sarcocolla*). Krş. anzurūt.
e. 6a/1
[1]
- ekrū'l-bahr:** <Ar. Deniz içinde yetişen lif gibi ince, uzun bir bitki.
e. 6a/2
[1]
- eksūd:** <Ar. Bkz. eksūde.
e. 2a/11
[1]
- eksūde:** <Ar. Burç ağ, gögce ağ, ökseotu, ökse yemişi; (*Viscum album*). Krş. burc, lük. e. 2a/11
[1]
- eksūffilin:** <Gr. Dırfil otu, çimenler arasında biten üç yapraklı bir çeşit ot, üçgül; (*Medicago sativa*). Krş. asfelītin, dılfil otı, dırfil otı.
e. 3a/18
[1]
- eksūlātūn:** <Gr. Kuzukulağı cinsinden su kuzukulağısı denilen bir bitki. Krş. nehrī kızu kıulağı.
e. 6b/8
[1]
- ekşār:** <Ar. Kılır otu, diş otu; (*Ammi visnaga*). Krş. kıılır otı.
e. 3b/6
[1]
- ekşer:** <Ar. Pek fazla, daha çok.
e. 39b/1
[1]
- ekşi:** Ekşi, sirke veya limon tadında olan.
e. 2a/14, 36a/16, 36b/18, 37b/20 [4]
[4]
e. yemiş 37b/20
e. yoğurd “Ekşimiş yoğurt. Krş. ‘aşlaṭ, ‘aṭāt, eyl.” 2a/14, 36a/16, 36b/18 [3]
- ekşi-:** Ekşimek, bozulmak.
e.-mek 61b/18

- [1]
ma'de e.-mek "Midenin bozulması,
ekşimesi. Krş. ladğ-ı ma'de." 61b/18
- ekārūn:** <Gr. Eğir kökü. Krş. egir köki.
e. 5b/20
[1]
- ekrīlāsemūn:** <Gr. Pelesenk yağı. Krş. belesān yağı.
e. 5b/20
[1]
- ekṭī:** "cevz-i ekṭī" Yabani havuç, kara kök;
(*Pastinaca sativa*). Krş. şaḳāḳul, mühr-i süleymān.
e. 15a/8, 21a/13 [2]
[2]
cevz-i e. 15a/8
hāmā-yı e. "Tespīh böceği;
(*Armadillidium vulgare*), yereşegi. Krş.
hīmānū'l-arz, hīmārū'l-arz, tesbīh
böcegi, yēr eşegi." 21a/13
- el:** El.
e. 57a/17, 59b/5, 59b/15 [3]
e.+de 14a/3, 22b/20, 62b/6 [3]
e.+e 37b/1
e.+i 3b/17,19a/15, 44a/21, 44b/20, 50a/17,
62a/1 [6]
adam e.+i dērlər bir otdur 44b/20
ayu e.+i "Ayıeli, ayıpençesi, çiçekleri
kurutulmuş çaylara koku vermesi için
katılan, çok yıllık, dikenli ve otsu bir
bitki; (*Acanthus hirsutus*). Krş. muryāfīn,
hazanbel, keffū'd-dübbe, ayu pençesi."
19a/15, 50a/17 [2]
ayu e.+i dērlər bir otuḡ kökidür 44a/21
meryem e.+i "Meryemanaeli denilen bir
kök, meryemeli, meryem otu, acı yavşan,
anababakokusu; (*Teucrium polium*). Krş.
aşābī'ü'ş-şufr." 3b/17
e.+leri 61b/1
[14]
e.+leri ditremek "Sürekli ellerin
titremesi. Krş. gerşe." 61b/1
- elāniyūn:** <Gr. Andız; (*Juniperus drupacea*) Krş.
anduz.
e. 6a/7
[1]
- elbet:** <Ar. Elbette, şüphesiz, kesinlikle.
e. 32b/15
[1]
- elce:** Bkz. elçe.
e. 23a/12
[1]
- elçe:** Pençe, yırtıcı hayvanların ön ayaklarının
parmaklarıyla tırnakları.
e.+si 7b/3
[1]
- kaplan e.+si "Kaplanpençesi, kaplaneli
denilen hoş kokulu bir bitki. Krş.
peleng-i müşk." 7b/3
- elek:** Elek.
e.+den 19a/2
[1]
e.+den geçme buğday unı "Elekten
geçirilmiş, temizlenmiş buğday unu.
Krş. ḥavārī." 19a/2
- elem:** Sığırlara verilen yem, darı; (*Panicum
miliaceum*). Krş. şaru.
e. 6b/3
[1]
- elfiyā:** <Gr. Cıva. Krş. jīve, zībak, el-ğayz, ez-
zemümü'l-ḥayy, el-mā'i seḥāb, en-nürü'z-zevārūḳ,
er-rūḥānī, en-nāfilū't-ṭār, el-lebenü'l-ḥamel, el-
gurād, er-ravḡ.
e. 2b/15
[1]
- elḥamdüli'l-lāhi:** <Ar. "Allah'a şükürler olsun"
anlamında bir dua sözü.
e. 1b/1
[1]
- elif:** <Ar. Arap alfabesinin ilk harfinin adı.
e. 1b/16
ḥarf-i e. 1b/16
e.+den 55a/2
[2]
- elli:** Elli.
e. 23b/11
[1]
yüz e. Dirhem "Yüz elli dirhem. Krş.
rıṭl-ı mışrī." 23b/11
- elvān:** <Ar. Renkler, çeşitli görünüşler.
e. 23a/14
[1]
zū-yı sülūse-i e. "Üç yapraklı yonca
otu, tırfıl. Krş. ıṭrīfīl." 23a/14
- em'ā'ü'l-arz:** <Ar. Yer soğanı. (Yerbağırsağı: yer
solucanı). Krş. yēr soğanı.
e. 2b/14
[1]
- em'ā:** <Ar. Bağırsaklar.
e. 59a/6
[1]
zeleḳ-i e. "Ağrılı ve kanlı ishale
beliren, bağırsakta yaralara yol açan
bulaşıcı, salgın hastalık, kanlı ishal,
dizanteri. Krş. baḡarsuḳ şıyrındusı."
59a/6
- emāmūn:** <Gr. Güvercin otu, hamama otu; (*Amomum
granum paradisi*). Krş. ḥamāmā.
e. 6a/8

- [1]
emārīṭan: <Gr. Ayvadana, civanperçemi, kovan çiçeği, ak yavşan, barsama otu; (*Achillea*). Krş. ayva şana.
 e. 6a/9
 [1]
- em'āsīn:** <Ar.<Gr. Henüz olmamış, ekşi üzüm suyu, koruk suyu. Krş. qoruk şuyı.
 e. 6a/9
 [1]
- embehe:** <Far. Kuyruk sokumu bölgesinde olan sert yumru, ur, yer zahmeti. Krş. yer zahmeti.
 e. 56a/12
 [1]
- emberbārīs:** <Gr. Kadıntuzluğu, diken üzümü, ekşimen, karamuk; (*Berberis crataegina*). Krş. kadın tuzluğu.
 e. 2a/3
 [1]
- emcek:** Meme.
 e. 17a/14, 33b/12 [2]
 [2]
 e. taş ı "1. Meme taş ı, s ıt s ıt, s ıt kaynatılırken taşmamas ı için tencerenin içine konulan bombeli, yuvarlak, camdan yapılmış araç. 2. Memede biçimlen nişasta cisimcikleri. Krş. hācerü'l-esrī." 17a/14
- emec:** <? Tibbī bir bitki.
 e. 7a/17
 [1]
- emlec:** <Far. Hindistan'da yetişen amlac olarak bilinen bitki ve bu bitkinin şifalı meyvesi; (*Phyllanthus emblica*). Krş. sergü'l-hindī, āmula.
 e. 3b/1, 7a/14, 20b/13, 28a/19, 31b/12, 31b/12, 32b/16, 32b/16, 41b/17 [9]
 [9]
 perverde olan e. 32b/16
 şīr-i e. "S ıt ile kaynatılıp, karıştı rılan amlac otu." 31b/12, 32b/16 [2]
- emlīles:** "harbağ-ı emlīles" Akça otu; (*Mercurialis annua*), sultan otu; (*Sambucus nigra*). Krş. akça otı, sulşān otı.
 e. 17b/21
 [1]
 harbağ-ı e. 17b/21
- emrādiyān:** <Gr. Mekke'de yetişen, gebreye benzeyen bir bitki. Krş. kebere.
 e. 4a/12
 [1]
- emrūc'ü'l-kebs:** <Ar. Bir tür tibbī bitki. Krş. baźlası.
 e. 4a/13
 [1]
- emrūd:** <Far. Armut; (*Pirus communis*). Krş. mermādhūr.
 e. 50a/10
 [1]
 bir nev' e. 50a/10
- emrūsiyā:** <Gr. 1. Bir grup macuna verilen ad. 2. Ayvadana, civanperçemi, kovan çiçeği, ak yavşan, barsama otu; (*Achillea*). Krş. ma'c ınlar, ayva şana.
 e. 6a/8
 [1]
- emsūh:** <Ar. 1. Atkuyruğu, çam otu, katırkuyruğu, kırkboğum otu; (*Equisetum*). 2. Ulama otu, yayılğan otu, sarmaşık otu; (*Equisetum ramosissimum*). Krş. at kıuyruğı, ulama.
 e. 3b/20
 [1]
- emūmun:** <Gr. Güvercin otu, hamama otu; (*Amomum granum paradisi*). Krş. hāmāmā.
 e. 6b/8
 [1]
- enāğālis:** <Lat. Sıçankulağı; (*Anagallis*), mercanköşk; (*Origanum majorana*), gözendengi, siğil otu; (*Heliotropium*).
 e. 4a/19
 [1]
- enāğulus:** <Lat. Sıçankulağı; (*Anagallis*), mercanköşk; (*Origanum majorana*). Krş. sıçan kulağı. Bkz. enāğālis.
 e. 3b/4, 6a/13 [2]
 [2]
- enāğurūs:** <Gr. Domuz dikeni, kurre dikeni, pişik geveni, at geveni, çobanyastığı, kar dikeni, kirpi otu; (*Acantholimon*). Krş. toņuz dikeni.
 e. 3b/21, 4a/2 [2]
 [2]
- enānāṭītis:** <Gr. Siyah, katı, ceviz büyüklüğünde bir taş, tavşancıltaş ağı, kerkes taş ı, tavşancıl taş ı. Krş. kerkes, tavşancıl taş ağı, ekitmekit.
 e. 5a/8
 [1]
- enār:** <Far. Nar; (*Punica granatum*).
 e. 9b/2, 14a/5, 20b/4, 22a/6, 42a/21, 42b/15, 45b/17, 45b/17 [8]
 e. çiçeği "Nar çiçeği. Krş. gülnār, c ıl nār, hātmī, kil-k-i enār." 14a/5, 22a/6, 42b/15, 45b/17 [4]
 e. çiçeğine "Nar çiçeği. Krş. hātmī." 20b/4
 berrī e. ağacına "Yabani nar ağacı. Krş. kılākal." 42a/21
 kil-k-i e. "Nar çiçeği." 45b/17
 katmer e. çiçeği "Katmer nar çiçeği. Krş. bāğīt." 9b/2
 e. + inuņ 13a/14, 42b/2, 48b/3 [3]
 [11]

- yabān e. + inuñ ağacınun kabuğu “1. Yabani nar ağacının kabuğu. 2. Hint sümbülü. Krş. alsend-i nārdīn, dār-ı Şi‘Őān.” 42b/2
- yabān e. + inuñ köki “Yaban narının kökü. Krş. meĝās.” 48b/3
- yabān e. + inuñ toĝmı “Yaban narının tohumu. Krş. toĝm-ı nār-ı beyābānı.” 13a/14
- enārīn:** <Gr. Far. Bakır pası cinsinden yeşil renkli bir göz taşı. Krş. jengār.
e. 6a/15
[1]
- enār-gīvā:** <Far. Haşhaş kozalaĝı, haşhaş; (*Papaver somniferum*). Krş. ĥaŐĥāŐ.
e. 6a/12
[1]
- enbālis lūfī:** <Gr. SarmaŐık gibi etrafındaki otlara sarılan bir bitki, yılan üzümü, ak asma, ören gülü. Krş. ilan üzümü, ören gülü.
e. 6a/13
[1]
- enbālīs:** <Gr. Üzüm Şarabı. Krş. üzüm Őarābı.
e. 6a/12
[1]
- enberbārīs:** <Gr. Kadıntuzluĝu, diken üzümü, ekşimen, karamuk; (*Berberis crataegina*). Krş. kadın tuzluĝı, aramuĝ, Şaru ağac.
e. 35b/13
[1]
‘ırı-e. “Karamuk kökü.” 35b/13
- enberūsā:** <Gr. Kadıntuzluĝu, diken üzümü, ekŐimen, karamuk; (*Berberis crataegina*). Krş. kadın tuzluĝı, aramuĝ, Őaru ağac, enberbārīs, emberbārīs.
e. 3a/7
[1]
- enbūbū‘r-rā‘ī:** <Ar. Kaya kuruĝu; (*Sedum*). Krş. ebnūb-ı mülkī, aya oruĝı.
e. 6a/10
[1]
- encel:** <Ar. Hatmi çiçeĝi ve ağacı; (*Althaea officinalis*). Krş. ĥatem çiçeĝinun ağacı.
e. 6a/9
[1]
- encere:** <Far. Isırĝan dikenı. Krş. ıŐırĝan dikenı.
e. 2a/1
[1]
- encilānū‘l-arad:** <Ar. Kalp aĝrısı. Krş. alb aĝrısı.
e. 55a/4
[1]
- encirek:** <Far. am ağacı yemişi, fıstık. Krş. fısduĝ.
e. 6b/5
[1]
- encīdān:** “Şeceret-i encīdān” Bakam ağacı, kırmızı boya ağacı; (*Caesalpinia echinata*). Krş. sülüĝen.
e. + dur 30a/8
[1]
Şeceret-i e. + dur 30a/8
- encīde:** <Gr. Soĝanak, it siyegi, yaban pırasası, daĝ gendenesi; (*Allium porrum*). Krş. it siki.
e. 6b/8
[1]
- encīr:** <Far. İncir; (*Ficus carica*). Krş. Őāh-encīr, tıbbār, ulār-ı Őāhī, enĥefī‘tīnā.
e. 6a/11, 8b/12, 13a/4, 14b/19, 15b/11, 30b/18, 31b/6, 34a/1, 59b/6 [9]
e. südi “İncir sütü. Krş. Őīrecü‘t-tīn.” 31b/6
e. toĝmı 59b/6
a e. “Beyaz incir. Krş. belesen.” 8b/12
delüce e. “Delice incir. Krş. cemīn.” 14b/19
e. + e 42a/21
e. + i 20b/5
aĝ e. + i “Daĝ inciri, yabani incir. Krş. ĥāmā-yı Őūnī.” 20b/5
e. + ün 29a/16
[12]
- encīre:** <Far. Isırĝan; (*Urtica*). Krş. ıŐırĝan.
e. 11b/17
[1]
toĝm-ı e. 11b/17
- encukek:** <Far. 1. Mahlep cinsinden, üç köŐeli bir tohum. 2. Daĝ armudunun ekirdeĝi. Krş. üç gūŐelı toĝm, mahleb.
e. 7a/6
[1]
- encūc:** <Far. Hint ödü, Hindistan‘da yetiŐen bir öd ağacı; (*Lignum Aloes*). Krş. ‘ūd-ı hindī.
e. 6a/14
[1]
- encūĝ:** <Far. YaŐlılıktan ya da bir kazadan dolayı buruŐmak, solmak, insanın çehresinin ve bedeninin buruŐması. Krş. ucuk utmaĝ, endām-ı süst pūden, teni utmaz olmaĝ.
e. 55a/12
[1]
- encūk:** <Far. Sıankulaĝı; (*Anagallis*), mercanköŐk; (*Origanum majorana*). Krş. sıçan ulaĝı.
e. 6a/11
[1]
- encūsā:** <Far. EŐek marulu; (*Sonchus oleraceus*). Krş. eŐek mārūlı, ehliyā.
e. 5a/17
[1]
- encū:** İnci, istiridye gibi bazı kavkılı deniz hayvanlarının içerisinde oluŐan, deĝerli, küçük, sert,

- sedef renginde süs tanesi. Krş. lülü, mürvārīd.
e. 33a/4, 46b/17, 49a/5 [3]
e. kabı “Sedef. Krş. şedef.” 33a/4
e. + si 22a/13, 46b/15 [2]
[5]
yēr e. + si “Yer incisi, inci çiçeği, zambakgillerden, temren biçimindeki yaprakları arasında, ince bir sap üzerinde küçük çan biçiminde beyaz çiçekler açan bir süs bitkisi, müge; (*Convallaria majalis*). Krş. dürrü’l-arz, lālā.” 22a/13, 46b/15 [2]
- encübār:** <Ar. Beşparmak otu; (*Potentilla erecta*). Krş. veşleḥ, ayu kulağı, enlik, şurḥ.
e. 3b/21, 31b/21, 53b/4 [3]
[3]
- encüdān:** <Far. Kasnı ağacı ve zamkı, çakşır otu, heliz, engüjed; (*Ferula assa-foetida*). Krş. kaşnı.
e. 47a/16
[1]
leben-i e. 47a/16
- encüzān:** <Far. Bkz. encüdān.
e. 2a/13
[1]
- endāhā:** <Ar. Şişmek, genişlemek.
e. 57b/2
[1]
cengī-i e. “Adale şişmesi, kas şişmesi. Krş. siñiri şişmek.” 57b/2
- endām:** <Far. Beden, vücut, gövde.
e. 59b/3, 59b/3, 59b/21 [3]
setī-yi e. “Felç, inme. Krş. endām tıtmamak.” 59b/3
şikeste-i e. “Vücutta bir yerin kırılması.” 59b/21
e. + ı 55a/12, 58a/7 [2]
[5]
e. + ı süst püden “Yaşlılıktan ya da bir kazadan dolayı buruşmak, solmak, insanın çehresinin ve bedeninin buruşması. Krş. encūḡ, teni tıtmaz olmak.” 55a/12
ḥüre-i e. + ı nīvar 58a/7
- endeḡūḡi:** <Far. Sarı yonca, tırfıl otu, kara yonca, yabani tırfıl. Krş. şaru çiçekli bir yonca.
e. 3a/2
[1]
- enderānī:** “milḥ-i enderānī” Hacı Bektaş tuzu olarak bilinen, dişleri beyazlatmak için kullanılan bir çeşit tuz. Krş. nemek-i ḡaber-zed, ḡacı bekdaş ḡuzu.
e. 48b/14
[1]
milḥ-i e. 48b/14
- enderün:** <Far. İç.
e. 61a/21
[1]
kirm-i büzürg-i e. “Yürekte solucan olması. Krş. yürekde büyük şoḡulcan çıḡmak.” 61a/21
- enderūsamīn:** <Gr. Koyunkıran, koyunöldüren, kuzukıran, mayasıl otu, yara otu; (*Hypericum*). Krş. heyyūfārīḡūn, koyun kıran, efārīḡūn.
e. 7a/3
[1]
- enderzā:** <Far. Sığırın öd kesesinden çıkan ve kıl düşürücü olarak kullanılan bir taş. Krş. ḡaraza.
e. 6b/3
[1]
- eneb:** <Ar. Patlıcan; (*Solanum melongena*). Krş. bādincān.
e. 6a/15
[1]
- enfihā:** <Ar. Peynir mayası. Krş. māya.
e. 2b/6
[1]
- enfirā:** <? Çiçeği nar çiçeğine benzeyen kökünden şarap kokusu gelen bir ağaç.
e. 7a/11
[1]
- enfū’l-mecl:** <Ar. Buzağıburnu yemişi. Krş. buzağı burnı.
e. 4a/15
[1]
- eng:** <Far. 1. Kalay. 2. Bkz. encüdān.
e. 1b/17
e. + i 5a/4, 5a/20 [2]
[3]
e. + i ḡaffīf “Kalay üstübeci, kurşun karbonatı. Krş. ḡalay üstübeci.” 5a/4
e. + i muḡaffef “Üstübeç, kurşun karbonatı. Krş. üstübec.” 5a/20
- engīrez:** <? Yuvarlak, sarı, dikenli çiçeği olan bir bitki.
e. 7a/8
[1]
- engūr:** <Far. Üzüm.
e. 11a/18, 22a/15, 26b/19, 27a/13 [4]
bahār-ı e. “Üzüm çiçeği. Krş. üzüm çiçeği.” 11a/18
dıraḡt-ı e. “Üzüm ağacı, asma. Krş. üzüm ağacı.” 22a/15
seg-i e. “İt üzümü, üzümü; (*Solanum nigrum*) Krş. it üzümü.” 26b/19, 27a/13 [2]
e. + ı 3a/21
[5]
e. + ı rūbāḡ “İt üzümü, tilki üzümü; (*Solanum nigrum*). Krş. it üzümü.”

- 3a/21
engüze: <Far. <Hint. Üzerlik tohumu, nazar otu; (*Peganum harmala*). Krş. yüzerlik tohumu.
 e. 5a/9
 [1]
- engüred:** <Far. Bkz. encüdân.
 e. 4b/9
 [1]
- engüş:** <Far. Parmak.
 e. 8a/13
 benc-i e. “Ayıt ağacı, hayıt, beşparmak otu; (*Vitex agnus castus*). Krş. ayıt ağacı.” 8a/13
 e. + i 3a/8
 [2]
 e. + i gühervân “Yemen’de yetişen hurma ağacına benzeyen ve çiçeği güzel kokan bir ağaç. Krş. kâzî ağacı” 3a/8
- engüvân:** <Far. Bkz. encüdân.
 e. 5a/9
 [1]
- enḫeffīnā:** <Sür. 1. Erkek nar çiçeği. 2. İncir. 3. İt siyesi, yaban pırasası; (*Allium porrum*). Krş. erkek nar çiçeği, encîr, it siki.
 e. 6a/11
 [1]
- enḫarādya:** <Gr. Beladır ağacı ve meyvesi, Hint semeri. Krş. belâdur.
 e. 4a/6
 [1]
- enl:** “enl-i şarûn” Ekin aralarında biten keçiboynuzu yemişine benzer yemişleri olan yabancı bir bitki.
 e. + i 4a/15
 [1]
 e. + i şarûn 4a/15
- enrüd:** “enrüd-ı t̄āfs” Yapraksız, tohumları kabuğunun içinde olan bir tür nohut. Krş. nohūd.
 e. + i 4a/17
 [1]
 e. + i t̄āfs 4a/17
- ensāgā:** <Sür. 1. Nezle otu, pisik otu; (*Nepeta racemosa*). 2. Mavzek otu, mevzek, kokar otu; (*Delphinium staphisagria*). Krş. nāzle oti, mevzek.
 e. 3a/11
 [1]
- entālis:** <Gr. Üzüm ağacı, asma. Krş. üzüm ağacı.
 e. 6a/12
 [1]
- entüle:** <Gr. Peygamber çiçeği dibi, peygamber çiçeği; (*Centaurea cyanus*). Krş. cedvâr-ı rûmî, peygamber çiçeği dibi.
 e. 3b/3
 [1]
- enüdiyā:** <Gr. Çırtatan düleği, kargadüveleği
 ebuçehil karpuzu; (*Citrullus colocynthis*). Krş. çırtatan düleği, çırtatan düleği.
 e. 6a/17
 [1]
- enver:** “enver-i daḫīş” Viran yerlerde biten, kızıl çiçekleri olan ve yaprağı mercimek yaprağına benzeyen bir bitki.
 e. + i 4b/1
 [1]
 e. + i daḫīş 4b/1
- enverā:** <Far. Hamamotu, vücuttaki gereksiz kılları almak için kullanılan, çamur kıvamına getirilip sürülen toz, kireç. Krş. ḫerzemiye.
 e. 2b/19
 [1]
- eḫ:** Eklem.
 e. + ler 58b/3, 62b/18, 62b/21 [3]
 [3]
 e. + ler ağrısı “Eklem ağrısı. Krş. derd-i sīrīn, veca‘-ı mefāşıl, veca‘ü’l-verek.” 58b/3,62b/18 [2]
 e. + ler ağrısının 62b/21
- eḫir:** Enir, tavşan kirazı; (*Ruscus aculeatus*). Krş. kerik.
 e. 45a/10
 e. + e 3b/1
 [2]
- eḫle-** Seğirmek.
 e.-mek 58b/16
 [1]
 yüz e.-mek “Yüz seğirmesi. Krş. rübker-i dīden.” 58b/16
- eḫlig(k):** Bkz. eḫlik.
 e. + üḫ 31b/21
 [1]
 e. + üḫ köki “Enlik otunun kırmızı boya elde edilen kökü. Krş. şurḫ.” 31b/21
- eḫlik:** 1. Boyacılıkta kullanılan kökü kızıl bir çeşit ot. 2. Yağ ya da balmumu ile karıştırılarak merhem yapılan bir çeşit ot. Krş. encübār, şengār.
 e. 3b/21, 30b/13 [2]
 [2]
- eḫse:** Ense.
 e. + lerde 56b/4
 [1]
- er:** Erkek.
 e. 25a/8, 25a/9, 26a/1, 35a/14, 43b/16, 45b/11 [6]
 [6]
 e. kırtaran “Er kırtaran, kökü çövene benzeyen, eflātun çiçekli, lapa yapılarak çıbanları oldurmakda kullanılan bir çeşit bitki. Krş. zirāvend-i müdevver, zirāvend-i müdahrac, zurunbād-ı keçür.”

- 25a/8, 25a/9, 26a/1 [3]
e. kuşu “Baykuş, puğu, üğü. Krş. kâskîne.” 43b/16, 45b/11 [2]
e. yaprağı 35a/14
- erâh:** <Gr. Sakız, sakız ağacından elde edilen bir tür reçine; (*Pistacia lentiscus*). Krş. maştakî, meneveş şakızı.
e. 3a/5
[1]
- erâk:** <Ar. Misvak elde edilen ağaç. Krş. misvâk.
e. 3b/13
[1]
- erba‘a:** <Ar. Dört.
e. 4b/14, 56a/11 [2]
[2]
‘anâşır-ı e. “İnsan vücudunda bulunan dört öge. *Eski tıbbâ göre bünye kan, safra, kara safra(sevda) ve balgam olmak üzere dört ana öğeden oluşur. Bu öğelerin birbirine oranları mizaç özelliğini ortaya çıkarır. Dengenin bozulması durumunda çeşitli hastalıklar ortaya çıkar.* (Önler, 1999:48)” 56a/11
tiryâk-ı e. “Dört maddeden yapılan macun. Krş. asrîfîus .”4b/14
- erbe:** <? Meryem otu, anababakokusu, meryemsaçı, anberbüy; (*Teucrium polium*). Krş. ca‘de-i şağîr.
e. 6b/4
[1]
- erbiyân:** <Far. Bir cins balık, deniz çekirgesi, su çekirgesi, karides. Krş. deñiz çekirgesi.
e. 6b/11
[1]
- erbülütâyün:** <Gr. Akça otu; (*Mercurialis annua*), sultan otu; (*Sambucus nigra*). Krş. akça otı, sulţân otı.
e. 7a/3
[1]
- ercân:** <Far. Çam fıstığı, çedene, acı badem.
e. 6b/13, 6b/13 [2]
[2]
akşâ-yı e. “İri ve etli bir cins zeytin, kalamata, Sudan zeytini. Krş. iri sūdân zeytünü.” 6b/13
- ercen:** <Hint. Göze perde inmesi, gözün bulanık görmesi. Krş. gözde tonuk bitmek.
e. 56a/5
[1]
- ercüvân:** <Far. Erguvan, baklagillerden, eflatunla kırmızı arası renkte çiçek açan, güzel bir süs ağacı, deliboyuz; (*Cercis siliquastrum*). Krş. ergavân.
e. 5b/7
[1]
- erdeşîr:** <Far. 1. Koca yarpuzu denilen hoş kokulu bir bitki. 2. Mersin yemişine benzeyen beyaz bir yemiş. Krş. mersîn yemişi.
e. 5b/7
[1]
- erestünühya:** <Gr. Rüstem ağacı, kümren düvleği, çiğ tiryak, develik otu dibi. Krş. develik dibi, zirâvend-i şavîl.
e. 5b/5
[1]
- ergavân:** <Far. Erguvan, baklagillerden, eflatunla kırmızı arası renkte çiçek açan, güzel bir süs ağacı, deliboyuz; (*Cercis siliquastrum*). Krş. keci boynuzu ağacınınun çiçegidür, ercüvân.
e. 4a/1, 4a/11, 5b/7 [3]
[3]
e. 4a/1
e. çiçegine “Erguvan çiçeği. Krş. âheş.” 4a/11, 5b/7 [2]
- erhâm:** <Ar. Döl yatakları, rahimler.
e. 58b/1
[1]
derd-i e. “Rahim ağrısı. Krş. ferc ağrısı.” 58b/1
- erhîkîne:** <Gr. Kara helile otu; (*Terminalia*). Krş. helîlec-i kâbilî.
e. 5b/8
[1]
- erid-:** Eritmek.
e.-ür 15b/13, 47a/17 [2]
e.-ürler 20b/17
[3]
- erig(k):** Bkz. erik.
e. + e “Erik. Krş. âlü.” 2a/19
e. + i 51b/7
[2]
tağ e. + i “Dağ eriği, çakal eriği, yaban eriği, çok ekşi, sert, iri çekirdekli bir erik türü; (*Prunus spinos*). Krş. nelk.” 51b/7
- erik:** Erik; (*Prunus domestica*). Krş. edrek, hârâsiyâ, neysûk, iccâş, âlü.
e. 2b/13, 6b/17, 6b/21, 7a/2, 18a/2, 30a/21, 30b/18, 33a/6, 35a/20, 41a/17, 47b/8, 49a/12, 51a/18, 52a/21 [14]
e. şamğı “Erik zamkı. Krş.azdû-yı hulv, şamgu’l-iccâş, muğ‘âr.” 6b/21, 33a/6, 49a/12, 51a/18 [4]
beyâz e. “Beyaz erik. Krş. şâh-lüc.” 30a/21
siyâh e. “Siyah erik. Krş. ‘uyünü’l-başar, lenc.”35a/20,47b/8 [2]
şaru e. “Sarı erik. Krş. iccâş-ı ebyâz, âlü-yı gurde, şâh-lük.”2b/13,6b/17,30b/18 [3]

- e. +dür 2a/6, 41a/17 [2]
taḥḳīḳ e. +dür 41a/17
[15]
- eriklü:** Erikli.
e. 52a/3, 52b/2 [2]
[2]
e. aş “Erikle yapılan bir aş. Krş. nîşûḳ.”
52a/3, 52b/2 [2]
- erişte:** <Far. İnce şeritler halinde kesilip kurutulmuş hamur, ev makarnası.
e. 2a/12, 4a/10, 26b/18 [3]
[3]
e. aş “Erişte aş. Krş. ekerā.” 4a/10
e. aşına “Erişte aş. Krş. ıtriye, semenü.” 2a/12, 26b/18 [2]
- erīs:** <Gr. Çınar ağacı; (*Platanus orientalis*). Krş. çenār ağacı.
e. 4a/2
[1]
- erkeg(k):** Bkz. erkek.
e. + i 8a/5, 48a/2 [2]
[2]
- erkek:** Erkek.
e. 4a/19, 6a/11, 16a/12 [3]
[3]
e. nār çiçeği “Erkek nar çiçeği. Krş. enḥefīḥā.” 6a/11
- erkeklü:** Erkekli.
e. 7b/7, 16a/11, 36a/12 [3]
[3]
- erḳān:** <Gr. 1. Kına. 2. Yabani badem. 3. Kasnı ağacı ve zamkı, çakşır otu, heliz, engüjed; (*Ferula assa-foetida*). Krş. ḳaşnı, zūrūn-ı sūdānī.
e. 5b/6
[1]
- ermāt:** <Ar. 1. Kadı ağacı, hurmaya benzer bir ağaçtır. 2. Kadı çiçeği, Hicazda bulunan bir çiçek. Krş. kāvī.
e. 5b/3
[1]
- ermenī:** <Ar. Eskiden batı Asya'nın kuzey kısmında ve Avrupa'nın Asya'ya komşu olan bazı yerlerinde dağınık şekilde yaşayan bir millet.
e. 13a/2, 17b/7, 30a/15, 34b/12, 39a/10, 46b/5, 49b/18, 49b/18 [8]
gil-i e. “Ermeni memleketinden gelen kırmızı renkli, yumuşak, bir kısmı yağlı bir çamur. Krş. felyün.” 39a/10, 49b/18 [2]
ḥacer-i e. “Lacivert renkli bir taş. Krş. lāciverd.” 17b/7
kemmūn-ı e. “Karaman kimyonu, kurdumane; (*Carum carvi*). Krş. kerevyā.” 46b/5
- ṣīḥ-i e. “Pire yavşanı, sarı yavşan otu; (*Artemisia*). Krş. pire yavşanı.” 30a/15
tuffāḥ-ı e. “Sarı erik, zerdali. Krş. zerdālū.” 13a/2
tıyn-ı e. “Ermeni memleketinden gelen kırmızı renkli, yumuşak, bir kısmı yağlı bir çamur. Krş. tıyn-ı aḥmer.” 34b/12, 49b/18 [2]
e. + ler 11b/6, 32b/17 [2]
[10]
e. + ler diyārında 32b/17
e. + ler vilāyetinde 11b/6
- ermenīn:** <Gr. 1. Yaban narı ve tohumu. 2. Kulkas otu ve bu otun ilaç olarak kullanılan kökü. Krş. ḳulḳās, berrī nāruḳ toḥmı.
e. 2a/20, 5b/9 [2]
[2]
- ermīnā:** <Sür. Nişadır, amonyak. Krş. nişātır.
e. 5b/6
[1]
- erneb:** <Ar. Tavşan. Krş. ṭavşan.
e. 6b/19
[1]
- ersānīḳūn:** <Gr. Sarı zırnık, arsenik. Krş. şaru zernīḥ.
e. 5b/9
[1]
- erşed:** <Far. 1. Göz taşı. 2. Hamam otu, vücuttaki gereksiz kılları almak için kullanılan, çamur kıvamına getirilip sürülen toz, kireç. Krş. ḥerzemiye.
e. 5b/5
[1]
- erṭāmāsyā:** <Gr. Ayvadana, civanperçemi, kovan çiçeği, ak yavşan, barsama otu; (*Achillea*). Krş. ḳovan çiçeği, ayva ṭana.
e. 5b/3
[1]
- erṭemīsā:** <Gr. Bkz. erṭāmāsyā.
e. 5b/4
[1]
- erṭīmsā:** <Gr. Bkz. erṭāmāsyā.
e. 5b/4
[1]
- erüg(k):** Bkz. erik.
e. + e 15a/8
taḥḳīḳ e. + e 15a/8
e. + i 5b/1, 43a/17 [2]
[3]
ṭağ e. + i “Dağ eriği, çakal eriği, yaban eriği, çok ekşi, sert, iri çekirdekli bir erik türü; (*Prunus spinos*). Krş. kuhīc, edrāk.” 5b/1, 43a/17 [2]

ervâne: <Far. Yabani şebboy; (*Cheiranthus cheiri*), yabani kırmızı gül. Krş. yabānī sāde kırmūzī gül.

e. 6b/10

[1]

erzen: <Ar. Şam darısı denen beyaz ve iri bir cins darı.

e. 22a/8

[1]

ḥūşe-i e. “Darı başı. Krş. taru başı.”

22a/8

es-: Esmek, esinti olmak.

e.-dükce 7b/4

[1]

esākife: <Ar. Eskiciler, kunduracılar.

e. 31b/9

[1]

şeb-i e. “Serçe şapı denilen ayakkabıların kullandıkları bir cins tuz.” 31b/9

esb: “esb-i gül” İtburnu yemişi, yabani gülün meyvesi; (*Rosa canina*). Krş. it burnı yemişi.

e.+i 2b/17

[1]

e.+i gül 2b/17

esbāb: <Ar (esvāb) 1. Çamaşır. 2. Elbise, giysi.

e. 32a/15, 33b/1 [2]

[2]

esbeğül: <Far. Bağa yaprağı, beşdamar otu, kırksinir otu; (*Plantago*). Krş. bağa yaprağı. Bkz. esbiyūc, esbūs.

e. 3b/4

[1]

esbeğür: <Far. Pireotu tohumu, (*Plantago psyllium*). Krş. bezr-i kaṭūnā, bağa yaprağı tohumu.

e. 4a/7

[1]

esbiyūc: <Far. Bkz. esbeğül.

e. 2b/19

[1]

esbūs: <Far. Bkz. esbeğül.

e. 4a/1

[1]

esedü'l-'ades: <Ar. Sümbül çiçeğine benzeyen, ekinler arasında biten yabani bir bitki.

e. 6b/4

[1]

esedü'l-arz: <Ar. Kokar ezeltene, anason; (*Pimpinella anisum*). Krş. қоқар ezeltene, māzeryūn.

e. 2a/14

[1]

esfār: <Ar. Mersin yemişi. Krş. mersīn yemişi. Bkz. esferem.

e. 3a/19

[1]

esferek: <Ar. Kadıntuzluğu, diken üzümü, karamuk; (*Berberis crataegina*). Krş. kadın tuzluğu.

e. 6b/12

[1]

esferem: <Far. Mersin yemişi. Krş. mersīn yemişi. Bkz. esfār.

e. 3a/19

[1]

esfiyūş: <Far. Bkz. esbeğül.

e. 2b/10

[1]

esfi'ā: <Ar. Kene otu tohumu, (*Ricinus communis*). Krş. kene tohumu.

e. 4b/10

[1]

esfidār: <Far. Yaban turbu; (*Raphanus raphanistrum*). Krş. yabān türbı.

e. 2b/9

[1]

eshelü's-semek: <Ar. Genellikle sarı çiçekli olan bir bitki, sıgırkuyruğu; (*Verbascum speciosum*). Krş. sıgır kıyruğı

e. 5a/2

[1]

esilec: <Far. Tekesakalı, dedesakalı, keşisakalı, kekilcan, tekilcan; (*Scorzonera, tragopogon*). Krş. teke şakalı.

e. 2b/1

[1]

eski: Eski, çoktan beri var olan, üzerinden çok zaman geçmiş bulunan, yeni karşıtı.

e.13a/4,55a/10,58a/15 [3]

[3]

e. binālarda 13a/4

e. ḥastalık 58a/15

e. maraḏ “Eski hastalık. Krş. el-

marazü'l-müzmin.” 55a/10

esķīlāpūs: <Gr. Bkz. estilāyūs.

e. 5a/1

[1]

esķurūd: <? Kılkuyruk kuşu; (*Anas acuta*). Krş. kıl kuyruk kuşı.

e. 4a/8

[1]

esmā: <Ar. Adlar, isimler.

e.+sını 1b/11

[1]

esperenc: <Far. Erimiş kurşunun, bir hava akımında yükseltgenmesiyle üretilen, çok yoğun ve zehirli, pas önleyici astar boyaların hazırlanmasında kullanılan kırmızı boya. Krş. sülügen, zencefre.

e. 4a/8

[1]

esperleş: <Far. Bkz. esbeğül.

- e. 4a/1
[1]
- esrār:** <Ar. Hint kenevirinden çıkarılan ve kullanılacak miktara göre uyarıcı, sarhoş edici veya uyuşturucu etkileri olan bir madde. Krş. zeygeze, hayrānlık otı.
e. 19a/15, 26b/8 [2]
[2]
e. tohmıdır “Hint keneviri tohumu. Krş. ḥābbü’l-ḥayāl.” 19a/15
- esrek:** <Ar. Kara helile otu; (*Terminalia*). Krş. helīlec-i kābilī.
e. 4b/20
[1]
- esrīkūn:** <Gr. Kırmızı boya. Krş. zencefre.
e. 6b/13
[1]
- esrū’:** <Ar. İbrişim kurdu, ipek böceği; (*Bombyx mori*). Krş. ebrīşīm ḫurdı.
e. 5b/9
[1]
- estehān:** <Far. 1. Çekirdekler. 2. Kemikler.
e. +ı 6b/18
[1]
e. +ı lük “Üzüm ağacı, asma. Krş.üzüm ağacı.” 6b/18
- esterī:** <Far. Çadırışağı bitkisi ve bundan elde edilen zamk, kuzu sarmaşığı; (*Dorema ammoniacum*). Krş. dāne çādır.
e. 5b/14
[1]
- estilāyūs:** <Gr. Bkz. eškīlāpūs.
e. 5b/14
[1]
- estībāc:** <Far. Kuşkonmaz bitkisi, tilkikuyruğu; (*Asparagus officinalis*). Krş. dīlkü ḫuyruğı, yerāmī’.
e. +a 54b/4
[1]
- esved:** <Ar. 1. Kara. 2. Pazı; (*Beta vulgaris varicla*). Krş. pazı.
e. 2a/20, 7a/16, 9b/10, 19b/4, 19b/13, 20b/13, 32b/2, 35a/21, 45a/2, 50a/18 [10]
bezr-i dend-i e. “Kara sığır otu. Krş. cebleheng.” 9b/10
helīlec-i e. 20b/13
ḫarbaḫ-ı e. “Kara çöpleme otu; (*Helleborus orientalis*) Krş. çöpleme, ḫaraca ot, ḫāne kıran.” 19b/4, 19b/13 [2]
’ilm-i e. “Hamam otu, vücuttaki gereksiz kılları almak için kullanılan, çamur kıvamına getirilip sürülen toz, kireç. Krş. ḫamām otı, ḫerzīme.” 35a/21
- iskendān-ı e. “Pire sidiği. Krş. pire bevli.” 7a/16
kemmūn-ı e. “Kara çörek otu; (*Nigella sativa*). Krş. ḫara çörek otı.” 45a/2
mūm-ı e. “Pireboku, arıların, kovanlarının deliklerini ve ağzını sıvamak için yaptıkları, siyaha yakın renkte, yeşil balmumu. Krş. pire bevli.” 50a/18
şem’-i e. “Pire boku, Krş. pire bevli.” 32b/2
e. +ı 5a/5
[11]
e. +ı sālīḥ “Kara çörek otu; (*Nigella sativa*). Krş. ḫara çörek otı.” 5a/5
- esyūs:** “ḫacer-i esyūs” Çin’den gelen rengi sarıya dönük küçük bir taş, bir tür güherçile.
e. 18b/6
[1]
ḫacer-i e. 18b/6
- eşahḫ:** <Ar. En doğru.
e. 27a/18
[1]
- eşele:** <Ar. Kadıntuzluğu, diken üzümü, karamuk; (*Berberis crataegina*). Krş. ḫadın tuzluğu.
e. 3b/10
[1]
- eşerü’r-reşem:** “māīzeheb-i eşerü’r-reşem” Vücutta bulunan dövmeleleri, resimleri çıkarmak. Krş. naḫş gidermek.
e. 62a/12
[1]
- eşilāk:** <Far. Şirāz’da kumda yetişen bir tür topalak, kök. Krş. topalak.
e. 6b/15
[1]
- eşkil:** <Gr. Ada soğanı; (*Scilla maritima*). Krş. aḫa soğanı.
e. 3a/6
[1]
- eşl:** <Ar. Kara ılgın ağacı yemişi, palamut yemişi; (*Quercus*). Krş. belāmūd yemişi, yemişlü acı ılgun.
e. 2a/10, 3a/15 [2]
[2]
- eşlak:** <Ar. Ayıt ağacı, hayıt, beşparmak otu; (*Vitex agnus castus*). Krş. ayıt ağacı.
e. 3a/4
[1]
- eşmed:** <Ar. Kaba tutya, sürme taşı, antimon. Krş. kehl-i işfāhānī.
e. 2a/9
[1]
- eşrār:** <Ar. Kadıntuzluğu, diken üzümü, karamuk; (*Berberis crataegina*). Krş. ḫadın tuzluğu, ḫaramuk.

- e. 3a/4
[1]
- eşbeh:** <Ar. Çadıruşağı bitkisi ve bundan elde edilen zamk, kuzu sarmaşığı; (*Dorema ammoniacum*). Krş. dâne çadır.
e. 2a/15
[1]
- eşbelî:** <? Yarpuz türlerinden hoş kokulu bir bitki, koca yarpuzu, ak mersin yemişi. Krş. merv.
e. 48a/11
[1]
- eşeg(k):** Bkz. eşek.
e. + i 21a/13, 32a/6, 52a/2, 54a/3 [4]
ev e. + i “Tespîh böceği;
(*Armadillidium vulgare*). Krş. tesbîh böceği, şubûka, hedye.” 32a/6, 54a/3 [2]
yabân e. + i “Yaban eşeği. Krş. nüş.” 52a/2
yêr e. + i “hîmânü’l-arz, hîmârü’l-arz, tesbîh böceği.” 21a/13
e. + inün 18a/16
[5]
tağ e. + inün fırnağı 18a/16
- eşek:** Eşek.
e. 5a/17,6a/16,9b/19, 12a/12, 18a/8, 18b/20, 20a/19, 24b/3, 29a/9, 32b/7, 34a/19, 36b/19, 42a/7,44b/16,45b/13, 53a/10, 53b/20, 54a/9, 54a/9 [19]
[19]
e. güli “İçi kızıl, dışı sarı bir gül, eşek güllü. Krş. verd-i hîmâr.” 53a/10
e. mârûlî “Eşek marulu; (*Sonchus oleraceus*). Krş. kuhlâ, kâhû-yı har, ‘âmir-i sem‘â, talhâkûn, şenqâd, senqâd, riçlü’l-hamâme, hassü’l-hîmâr, hînnâ’ü’l-fül hamîrâ tufâk buklus anûmâ encüsâ heyûflûs.” 5a/17,6a/16, 9b/19, 12a/12, 18a/8, 18b/20, 20a/19, 24b/3, 29a/9, 32b/7, 34a/19, 36b/19, 44b/16, 45b/13, 53b/20 [15]
e. mârûlinun dibidür “Eşek marulunun dibi, havacıva, tosbağa otu, enlik, kızıl enlik, tüylü boya, yerineği; (*Alkanna tinctoria*). Krş. hevecive.” 54a/9
e. râziyânesi “Eşek rezenesi, eşek maydanozu; (*Anthriscus silvestris*). Krş. kûrdâmün.” 42a/7
- eşheb:** <Ar. 1. Ak, beyaz. 2. Saf, arı, katıksız.
e. 34b/15, 48a/8 [2]
[2]
misk-i e. 48a/8
tabh-ı e. 34b/15
- eşke:** <Far. Bkz. eşkühe.
e. 55b/16
[1]
- eşkil:** <Ar. Sincan çalısı, kara çalı, çalı diken, çıçırgan, çeşmezen, isa diken, kara diken; (*Paliuru spina*). Krş. sincan çalısı.
e. 5b/13
[1]
- eşkuhe:** <Far. Bkz. eşkühe.
e. 55b/13
[1]
- eşküh:** <Far. Bkz. eşkühe.
e. 55b/16
[1]
- eşkühe:** <Far. Hıçkırık. Krş. ıncıruğ.
e. 55b/15
[1]
- eşkil:** <Gr. Ada soğanı; (*Scilla maritima*). Krş. ata soğanı.
e. + i 7a/18
[1]
e. + i meşvî “Pişmiş ada soğanı. Krş. bişmiş ata soğanı.” 7a/18
- eşmüsâ:** <Gr. Mersin türünden bir bitki, pırpirimoynaşı, ak mersin yemişi. Krş. beyâz mersin yemişi.
e. 6b/21
[1]
- eşnecün:** <Gr. Kuzukulağı, ekşikulak; (*Rumex acetosella*). Krş. kuzu kulağı.
e. 4a/9
[1]
- eşnehün:** <Gr. Bkz. eşnecün.
e. 4a/9
[1]
- eşrâs:** <Ar. Çirişlik kökü; (*Asphodelus*). Krş. çirişlik dibi.
e. 5b/15
[1]
- et:** 1. İnsanlarda, hayvanlarda deri ile kemik arasındaki kas ve yağdan oluşan tabaka. 2. Kasaplık hayvanlardan sağlanan kaslardan oluşmuş besin maddesi. 3. Ten. 4. Meyvelerde çekirdekle deri arasındaki bölüm.
e. 50a/5, 58b/3, 58b/20, 59b/9, 61a/2, 62b/3, 62b/3 [7]
e. bitmek 58b/20,61a/2,62b/3 [3]
e. şuyıla bişen şörbâya “Et suyuyla pişirilen çorba. Krş. müzevvere.” 50a/5
e. + i 5a/18, 24a/15, 48a/12, 58a/6 [4]
e. + i yënmeç 58a/6
e. + ile 59b/5
[12]
- etmeg(k):** Ekmek.
e. + i 4a/12,5b/13, 6b/2, 10b/3, 10b/5, 11a/6,

11b/4,12a/15,13a/15, 19b/9, 20a/15, 21a/17, 21a/18,21a/21,22a/7, 29a/14, 32a/2, 32a/6, 32b/9,36b/1,41b/14, 42a/17, 50b/11, 50b/19, 52b/9, 53b/4 [26]

[26]

deve e. + i “Deveekmeği otu. Krş. hülle.” 22a/7
kuş e. + i “1. Kuşekmeği, turpgillerden, çorak yerlerde yetişen, beyaz veya mor çiçekli, eskiden hekimlikte kullanılan otçul bir bitki, çobandağarcığı (*Thlaspi*). 2. Kuşekmeği, çobandeğneği, eşek madımağı, kadımalak, keçimemesi, kurtpençesi; (*Polygonum aviculare*). 3. Ebegümeci; (*Malva sylvestris*). Krş. āstiyān, kaşīşa, ‘azāme, şend, şefīzek, şeftereng, ḥabb, ḥabbe, ḥucm, ḥanfah, ḥākeşī, tetrī, tūderī, bezrū’l-ḥamḥam,bezrū’l-hūd, işfahān-ı tetrī, verīne, nān-ı kelāğ, mā-dıraht.”4a/12, 6b/2, 10b/3, 10b/5, 11a/6, 11b/4, 13a/15, 19b/9, 21a/17, 21a/18, 21a/21, 32a/6, 32b/9, 36b/1, 41b/14, 42a/17, 50b/19, 52b/9, 53b/4 [19]
kuş e. + i dērlər bir ot toḥmıdur 5b/13
kuş e. + i otı 12a/15,20a/15, 29a/14 [3]
kuş e. + i toḥmıdur 50b/11

etrār: <Ar. Bkz. etrāz.

e. 3a/4

[1]

etrāz: <Ar. Kadıntuzluğu, diken üzümü, karamuk; (*Berberis crataegina*). Krş. kadın tuzluğu, qaramuq.

e. 2a/8

[1]

eṭā: <Ar. Kavak ağacı ve bu ağacın boza yapımında kullanılan özdeği; (*Populus*). Krş. būze.

e. 6b/19

[1]

etrāf: <Ar. Çevre.

e. + ı 32a/10

[1]

ev: Ev, konut.

e. 32a/6, 54a/3 [2]

e. eşegi “Tespīh böceği;(*Armadillidium vulgare*). Krş. tesbīḥ böceği, şubūka, hedye.”32a/6, 54a/3 [2]

e. + i 12b/1, 52a/4, 52b/2 [3]

örümcek e. + i “Örümcek ağı. Krş. nescū’l-‘ankebūt, tufne, eber-kākiyā.”

12b/1, 52a/4, 52b/2 [3]

e. + ine 5a/13

örümcek e. + ine 5a/13

e. + lerde 54a/3

[7]

evāfīnūs: <Gr. Adam otu, hacılar otu, insan otu, toskafa kavunu, yer elması, kankurutun, köpek elması; (*Mandragora autumnalis*).

e. 6b/14

[1]

evcā’: <Ar. Ağrılar, sancılar.

e. + ı 55a/3, 55a/15 [2]

[2]

e. + ı tıḥāl “Dalak ağrısı. Krş. ṭalağ ağrı.” 55a/3

e. + ı zeker “Erkeklik organında olan ağrı. Krş. zeker ağrısı.” 55a/15

evdāsālyūn: <Gr. Dağ kerevizi ve tohumu. Krş. ṭağ kerefesi toḥmı.

e. 6a/17

[1]

evelek: Evelek otu, labada, develik, efelek, evelik; (*Rumex*). Krş. lūṭa, eḫlīn.

e. 4a/14, 47a/11 [2]

[2]

evḳayman: <Far. Mavi çiçekli, yemeklere koku vermek için kullanılan bir bitki, dağ reyhanı, horasani; (*Ziziphora*). Krş. ṭağ reyḥānı.

e. 6a/19

[1]

evmā: <Gr. Bkz. evmādiyā.

e. 5a/6

[1]

evmādiyā: <Gr. Karga düvleği; (*Citrullus colocynthis*) ve bu bitkinin bazı hapların yapımında kullanılan sıkıntısı. Krş. cırtatan dügleği şuyı.

e. 6a/16

[1]

evrā: <Far. Hisar, kale.

e. 46a/4

[1]

giyāh-ı e. “Tilkikuyruğu, kuşkonmaz; (*Asparagus officinalis*). Krş. dīlkū kuyruğı, helyūn.” 46a/4

evrāk: <Ar. Yapraklar.

e. 23a/13, 23a/15 [2]

[2]

zū-yı ḥamse-i e. “Ayıt ağacı, hayıt, beşparmak otu; (*Vitex agnus castus*). Krş. ayıt ağacı.” 23a/15

zū-yı sūlūse-i e. “Yaban yoncası, yem bitkisi; (*Medicago falcata*). Krş. yabān yoncası.” 23a/13

evrākī: “ḥamr-ı evrākī” Ayıt ağacı, hayıt, beşparmak otu; (*Vitex agnus castus*). Krş. ayıt ağacı.

e. 20a/10

[1]

ḥamr-ı e. 20a/10

evrām: <Ar. Vücutta oluşan şişler, urlar, yumrular. Krş. besūr, öldürücü veremler, şişler.

e. 43b/6, 55a/7, 55b/17 [3]
güncişk-i e. “Serçedili otu; (*Stellaria media*). Krş. serçe dili.” 43b/6

e. +ı 55b/19

[4]

e. +ı lehāb “Damak şişmesi. Krş. tımağ şişmek.” 55b/19

evsend: <Far. Hindî nilüfer çiçeği; (*Nymphaea*). Krş. hindî nilüfer çiçeği.

e. 3a/9

[1]

evvez: <Far. Ördek; (*Anas*). Krş. ördek.

e. 4b/6

[1]

eyegü: Kaburga.

e. 58b/11, 59b/17 [2]

[2]

e. ağrısı “Kaburga ağrısı. Krş. şavşa, zātū’l-ceben.” 58b/11, 59b/17 [2]

eyhuḳān: <Far. Su teresi, su kerdemesi; (*Nasturium officinale*). Krş. şu kerdemesi.

e. 4a/4

[1]

eyl: <? 1. Ekşimiş yoğurt. 2. Dağ zamkı. Krş. ekşi yoğurd, tağ zāmgı.

e. 2a/14

[1]

eynik: Eğnik, kırmızı renkli bazı ot köklerinden yapılan bir aş.

e. 37b/17

[1]

kıızılca e. “Kızılca eğnik. Krş. gāze.” 37b/17

eyrelti: Eğrelti otu; (*Driopteris filix-mas*). Krş. kīlekān, gīl-dārū, sağber, serḥes, sa’īr, raḳ’ā, cümān, celīdvār, beḫāris, kuşğun otu.

e. 8b/15, 11a/11, 14a/22, 15b/4, 15b/4, 17b/14, 23b/20, 26b/10, 26b/11, 29a/8, 29b/16, 43a/4, 44b/6, 46a/6 [14]

[14]

e. köki “Eğrelti otunun kökü. Krş. ḫaldār.” 17b/14

e. otudur 8b/15

eyrun: <? Sığır otu, sığırkuyruğu; (*Verbascum*). Krş. şığır otu.

e. 4a/10

[1]

eyü: İyi.

e. 56a/19, 58b/21 [2]

e. +dür 48a/12

[3]

eyülüg: İyilik, sağlığı yerinde olma durumu, esenlik.

e. +e 58b/6

[1]

eyyüb: “kerem-i eyyüb” Denizköpüğü 1. Lüle taşı. 2. Mürekkep balığının sırtındaki kemiksi tabakadan veya deniz kabuklarından elde edilen tuz. Krş. deniz köpüğü.

e. 44b/3

[1]

kerem-i e. 44b/3

ez: <Far. 1. Ayrılma, çıkma hali eki, +DAn. 2. Bulunma hali eki +DA.

e. 56a/3, 58a/3, 58a/4, 63a/10[4]

āb-ı e. dehān-ı āmeden “Ağızdan su akmak.” 56a/3

hemş-āb rīḫten e. çeşm “Gözden sürekli yaş akması.” 63a/10

ḫūn-ı āmeden e. bīnī “Burun kanaması, burundan kan gelmek.” 58a/3

ḫūn-ı berāber e. gelū “Boğazdan kan gelmek.” 58a/4

e. + meşāne 58a/4

[5]

ḫūn-ı e. + meşāne āmeden “Kan işlemek.” 58a/4

ezeltere: Anason; (*Pimpinella anisum*). Krş. māzeryūn, koḳar ağac, heft-bezeḫ, heft-berg, mu’īn, kirm-dāne, kemāliyūn, zeytūnū’l-arz, ḫevīş, ḫemāliyūn, ḫāmāliyūn, ḫānıḳu’n-nimr, ḫāmālāvun, ḫāraḳū’n-nimrū’z-zīb, ḫabbū’z-zırād, bīş-i fārisī, esedū’l-arz.

e. 2a/14, 11a/18, 17a/19, 17b/6, 17b/11, 18a/21, 18b/3, 20b/2, 21a/11, 21a/11, 21a/15, 22a/3, 22a/9, 26a/2, 37a/6, 39b/20, 40a/19, 42a/3, 43b/5, 44a/8, 45a/8, 46a/3, 49b/9, 50b/17, 51a/18, 52b/12, 54a/15, 54a/17 [28]

[28]

e. ağacı “Ezeltere ağacı. Krş. ḫabb-ı mīsān.” 18b/3, 44a/8 [2]

e. şamğı “Ezeltereden elde edilen zamk. Krş. ferfiyūn.” 39b/20

koḳar e. 2a/14

ezgīl: <Far. Döngel, tönge, muşmula, gelinboğan; (*Mespilus germanica*). Krş. döngel, muşmulā.

e. 4a/7

[1]

ezīr: “ezīr-i rende” Gözden sürekli yaş akması, göz yaşarması.

e. +i 56a/2

[1]

e. +i rende 56a/2

ezraḳī: <Gr. Denizköpüğü 1. Lüle taşı. 2. Mürekkep balığının sırtındaki kemiksi tabakadan veya deniz kabuklarından elde edilen tuz. Krş. deniz köpüğü.

e. 6b/11

[1]

ezverd: <Far. Sarı çiçekli yaban yoncası, yem bitkisi; (*Medicago falcata*). Krş. şaru çiçeklü yabân yoncası.

e. 3a/18

[1]

ez-dîde: <Far. Gözde, gözden.

e. + i 57b/3

[1]

e. + i bîrûn-ı âmed “Gözde nohut tanesi kadar bir nesne çıkmak.” 57b/3

ezârikîs: <Gr. Denizköpüğü. Krş. deñiz köpüğü. Bkz. ezrakî, âzerfiyûn.

e. 6b/12

[1]

ezcâgelün: <Gr. Bkz. ezcâgenün.

e. 7a/14

[1]

ezcâgenün: <Gr. Meyan köküne benzeyen sarı bir kök. Krş. anâkılye.

e. 7a/13

[1]

eznâbü'l-hayl: <Ar. Tekesakalı, dedesakalı; (*Scorzonera, tragopogon*). Krş. teke şakalu, esîlec.

e. 2b/11, 5a/7 [2]

[2]

ezrek: <Ar. Bkz. edrâk.

e. 7a/2

[1]

È

éd(t)-: Bkz. ét-.

è.-er15b/16,27a/21,27b/12,60a/17 [4]

fâ'ide è.-er 15b/16

güm güm è.-er 60a/17

è.-erken 62a/14

è.-erler 2b/7,2b/12, 4a/3, 6b/1, 6b/20, 7a/8, 8a/17,13b/18,17a/14,21a/17,24a/12, 25a/19, 30b/11,31a/10,39a/8,39a/18, 39b/21, 41a/2, 41b/7, 42a/16, 42b/10, 47b/12, 48b/8 [23]

‘amel è.-erler 6b/1, 6b/20, 17a/14, 39b/21 [4]

ta‘bîr è.-erler 41b/7

terkîb è.-erler 30b/11

è.-erse 1b/15

istifâde è.-erse 1b/15

è.-üb 1b/6, 1b/7, 1b/8, 1b/8, 1b/12, 1b/13, 1b/13 [7]

[36]

aḥz è.-üb 1b/6

cem^c è.-üb 1b/12

istifâde è.-üb 1b/8

sa‘y è.-üb 1b/7

taḥrîr è.-üb 1b/13

taşarruf è.-üb 1b/8

êr-: Ermek, ulaşmak.

è.-miş 59a/2, 59a/7 [2]

[2]

êriş-: 1. Erişmek, ulaşmak. 2. Olgunlaşmak. 3. Beklenen zamanın gelmesi.

è.-dükde 1b/15

è.-mek 62b/17

[2]

vesvese è.-mek “Kuruntulanmak, bir sebep yokken endişelenmek. Krş. vesves.” 62b/17

êt-: Etmek, yapmak, oluşturmak, meydana getirmek.

è.-dügi 1b/4

taḥşîl è.-dügi 1b/4

è.-dükleri 7b/13, 16a/15, 26b/13, 32a/7, 32b/11, 33a/18, 36b/21, 37a/2 [8]

aḳâkıyâ è.-dükleri yemişüñ ağacı

“Akasya yaptıkları yemişin ağacı.

Krş. şevke-i kıbṭiye.”32a/7, 32b/11 [2]

è.-mege 4b/4

è.-mek 58a/17, 58a/22, 60a/18, 61a/20, 62a/13 [5]

çın çın è.-mek “Kulak çın çın etmek, kulak çınlamak. Krş. deviyi-yi tîñin.” 58a/17

def^c è.-mek 61a/20, 62a/13 [2]

güm güm è.-mek “Kulak güm güm etmek, kulak çınlamak. Krş. tîñniye-i gūş.” 60a/18

vağ vağ è.-mek “Kulak çınlamak. Krş. deviyi-yi dâğâ.” 58a/22

è.-meme 59b/2

ḳabûl è.-meme 59b/2

è.-meyeler 1b/16

ferâmüş è.-meyeler 1b/16

è.-mez 60b/13

[18]

êyle-: Eylemek, kılmak.

è.-düm 1b/10, 1b/14 [2]

beyân è.-düm 1b/14

şürû^c è.-düm 1b/10

è.-mek 2a/1, 28a/16, 60b/15 [3]

berhîz è.-mek 2a/1

galebe è.-mek 60b/15

è.-r 34b/6

men^c è.-r 34b/6

è.-rken 60a/19

[7]

F

fa‘ā‘: “ḥarīze-i gevz-i fa‘ā‘” Hıyar gibi uzun bir kavun türü. Krş. uzun kavun.

f. 22a/5

[1]

ḥarīze-i gevz-i f. 22a/5

fağısdās: <Gr. Çoban dikenini; (*Centaurea urvillei*). Krş. cūbān dikenini.

f. 39b/18

[1]

fa‘īl: <Ar. Mantar; (*Fungi*). Krş. mantar.

f. 38b/7

[1]

fa‘īlā: <Ar. 1. Susam; (*Sesamum indicum*). 2. Devetabanı bitkisi; (*Cyclamen coum*). Krş. süsen, buḥūr-ı meryem.

f. 39a/20

[1]

fa‘īz: <Ar. Kırmızı böceği; (*Coccus ilicis*). Krş. kırmūz.

f. 39a/16

[1]

faḳd: <Ar. Ayıt ağacı ve tohumu ;(*Vitex agnus castus*). Krş. ayıt tohmı.

f. 38b/5

[1]

faḳīr: <Ar. 1. Yoksul; zavallı, garip. 2. Derviş.

f. 1b/1

[1]

faḳlāmīnūs: <Gr. Meyvesi dericilikte kullanılan bir tür sarmaşık, ören gülü, ak asma, yılan üzümü. Krş. ören gülü, ilan üzümü.

f. 39a/20

[1]

faḳtīdās: <Gr. Bkz. faḳtīās.

f. 38b/17

[1]

fa‘īyūn: <Ar. İri ve etli bir tür zeytin, kalamata, Sudan zeytini. Krş. sūdān zeytūnı.

f. 39b/17

[1]

farāfiyūn: <Gr. Soğanak da denilen keskin, fena kokulu bir çeşit ot, yabancı sarımsak, it siyegi, yabancı pırasası, dağ gendenesi; (*Allium porrum*). Krş. it siki.

f. 38a/17

[1]

farāsiyūn: <Gr. Soğanak da denilen keskin, fena kokulu bir çeşit ot, yabancı sarımsak, it siyegi, yabancı pırasası, dağ gendenesi; (*Allium porrum*). Krş. it siki, günd-i pā-yı kūhī.

f. 38a/11, 45b/16 [2]

[2]

farāstāryūn: <Gr. Bir tür burçak; (*Vicia ervilia*),

güvercin otu; (*Amomum granum paradisi*). Krş. burçak.

f. 39a/17

[1]

farsiye: <Ar. Fars dili, Farsça.

f. 48a/18

[1]

faḳtīās: <Gr. Tekesakalı, dedesakalı, keçisakalı, kekilcan, tekilcan; (*Scorzonera, tragopogon*). Krş. teke şaḳalu otı.

f. 38b/17

[1]

faḳā: <Ar. 1. Kızıllı üzüm. 2. Üzüm çekirdeği. Krş. üzüm çekirdeği, kıızıllı üzüm.

f. 38b/13

[1]

faḳfaḳa: <Ar. Yonca; (*Trifolium*). Krş. yonca, birsim.

f. 38b/19

[1]

faḳtār: <? Ceviz ağacının zamkı. Krş. ḳōz ağacı şamğı.

f. 40a/1

[1]

fatḳ: <Ar. Kasık bölgesinde oluşan fıtık, kasık yarığı. Krş. ḳaşıḳ yarığı.

f. 60b/20

[1]

faḳrāsāliyūn: <Gr. Yabancı kereviz ve tohumu; (*Petroselinum oreo selinum*). Krş. ḳaḳ kerefesi tohmı.

f. 38b/1

[1]

faḳḳarā: <? Acı. Krş. acı.

f. 38b/2

[1]

fābisū‘l-ḳıbtī: <Ar. 1. Çördük otu, çöğür, çörtlük, çörtük; (*Echinophora tenuifolia*). 2. Yabancı sedef otu; (*Ruta graveolens*). 3. Acı bakla, gāvur baklası, koyun baklası, kurt baklası, yabancı baklası, delice bakla, termiye, Yahudi baklası; (*Lupinus termis*). Krş. çördük, berrī sezāb, ḳıbtī bakla.

f. 39b/8

[1]

fābisū‘l-yūnānī: <Ar. 1. Cavşir zamkı elde edilen bir ağaç. Bkz. cāvşir. 2. Bakla; (*Vicia faba*). Krş. bakla.

f. 39b/7

[1]

fādec: <Far. Hindistan’dan gelen, panzehir denilen taşın madeni bir tür olup bazısı beyaza yakın sarı renkte, bazısı da yeşile dönük bir renk taş.

f. 39b/5

[1]

fādzehr: <Far. Bkz. fāḳ-zehr.

f. 38b/9

- [1]
fāfir: <Ar. 1. Kağıt yapımında kullanılan bir bitki, hasır otu; (*Typha*). 2. Yarı şeffaf Çin porseleni.
 f. 39b/10
 [1]
fāfirā: <Ar. Bkz. fāfir.
 f. 39a/4
 [1]
fāfūs: <Gr. Şahtere otu; (*Fumaria officinalis*). Krş. şahtere.
 f. 38b/5
 [1]
fāgire: <Ar. Itir cinsinden “ağzıaçık” denilen ilaç olarak da kullanılan bir bitki. Krş. ağzı acuç.
 f. 38a/16
 [1]
fāgiye: <Ar. 1. Hindistan'da yetişen zambak şeklinde bir çiçek, kına çiçeği; (*Balsamina hortensis*). 2. Hoş kokulu çiçekler. Krş. kına çiçeği.
 f. 38b/18
 [1]
fāgūs: <Gr. Seylan, kurşun kökü; (*Plumbago zeylanica*), Hindî şaytara. Krş. hindî şaytara, sergüle dibi.
 f. 38a/15
 [1]
fāhşe: <Ar. Cavşir otu ve bundan elde edilen tıbbî bir zamk, kunduztaşağı, oğlanaşı; (*Ferula alaeochytris*). Krş. kunduz hāyası.
 f. 38b/3, 39b/7 [2]
 [2]
fāhüz: <Ar. 1. Yarpuz türünden hoş kokulu bir tür bitki, koca yarpuzu. 2. Mersin yemişi. Krş. merv, mersin yemişi.
 f. 39b/6
 [1]
fāhire: <Ar. Bkz. fāgire.
 f. 39a/7
 [1]
fā'ide: <Ar. Fayda, yarar.
 f. 15b/16
 [1]
 f. eder 15b/16
fā'iyeye: <Ar. Nilüfer çiçeğinin kökü; (*Nymphaea*). Krş. nilüfer çiçeğinin kökü.
 f. 38b/9
 [1]
fāje: <Far. Bedenin kurumasından kaynaklanan sancı. Krş. kırılıktan sancu.
 f. 61a/3
 [1]
fākihe: <Ar. Meyve, yemiş. Krş. mīve, yemiş.
 f. 38b/5
 [1]
- fāl:** <Ar. Kedi otu (*Asarum europaeum*) cinsinden saçaklı bir bitki kökü. Bkz. asārūn.
 f. 39b/4
 [1]
fālic: <Ar. Bkz. felc.
 f. 60b/21
 [1]
fālirgis: <Gr. Leylek kuşu; (*Ciconia ciconia*). Krş. legleg kuşu.
 f. 39b/11
 [1]
fānāfes: <Ar. Yabani kokar sedef.
 f. 39b/11
 f. + i 39b/12, 39b/12 [2]
 [3]
 f. + i harniyūn “1. Çördük otunun kökü; (*Echinophora tenuifolia*). 2. Yabani sedef otu; (*Ruta graveolens*). Krş. çördük, berri sezāb.” 39b/12
 f. + i irāliyūn “Cavşir zamk elde edilen bir ağaç. Bkz. cāvşir.” 39b/12
- fānīd:** <Far. Kamış helvası, peynir şekeri, akide. Krş. aq helvā, nāfīfa.
 f. 52b/8
 [1]
fāpūs: <Gr. Bkz. fāfūs.
 f. 38b/11
 [1]
fār: <Ar. Fare, sıçan. Krş. şıçan.
 f. 38b/18
 f. + i 19b/20
 [2]
 f. + i tegāz “Yavşan türünden bir bitki, vahşizek; (*Artemisia cina*). Krş. hōrāsānī.” 19b/20
- fārisī:** <Ar. İran'a ait, İran'la ilgili.
 f. 11a/18, 13a/2 [2]
 [2]
 bīş-i f. “Ezeltere kökü, anason kökü; (*Pimpinella anisum*). Krş. māzeryūn, koçar ağac, ezeltete.” 11a/18
 tuffāh-ı f. “Şeftali, yarık erik. Krş. şeftālū.” 13a/2
- fārisī:** <Ar. İran'a ait, İran'la ilgili.
 f. 1b/10, 21b/1, 34a/12 [3]
 [3]
 hārdal-ı f. “Ak hardal, acı tere tohumu. Krş. aq hārdal, acı tere tohumı.” 21b/1
 tıyn-ı f. “Şiraz'dan çıkartılan kırmızı bir toprak. Krş. kırmüzī toprak.” 34a/12

fārisiyye: < Ar. İran'a ait, İran'la ilgili.

f. 13b/14

[1]

semeret-i f. "Şeftali, yarık erik. Krş. şeftālū." 13b/14

fārsīn: "nār-ı fārsīn" Sütleğen cinsinden, ilaçlarda kullanılan bir tür zehir. Krş. mürr-i şāfī.

f. 52a/14

[1]

nār-ı f. 52a/14

fāsīd: < Ar. Bozan, bozucu.

f. 55b/16, 57a/8, 58b/13 [3]

[3]

f. olmak 55b/16, 58b/13 [2]

ta'ām-ı f. "Çok ve çeşitli yemek yemenin yol açtığı mide bozukluğu." 57a/8

fāş: < Ar. 1. Tuzaklı kamış. 2. İçi dolu, hallaçlanmış pamuk. 3. Yaban hurması. Krş. hīrūn.

f. 52b/15

[1]

fāşiristīn: < Gr. Altmış derde deva anlamına gelen kara asma denilen kızıl yemişli bir tür sarmaşık. Krş. şarmaşuk.

f. 39a/2

[1]

fāşrā: < Sür. Sarmaşık gibi etrafında olan ağaçlara ve bitkilere sarılan, salkımında onar tane yemişi bulunan bir bitki, ören gülü, yılan üzümü, ak asma, ak sarmaşık, binkulaç, hüsn-i yusuf. Krş. ören gülü, ilan üzümü.

f. 38b/2

[1]

fātir: < Ar. Az sıcak olan, ılık. Krş. ılıcağ şu.

f. 38a/10

[1]

fāṭ: < Gr. Kırlangıç otunun yanında yetişen, meyveleri zehirli, yabani bir bitki, kargabüken; (*Strychnos nux-vomice*). Krş. gücle büken.

f. 38a/15

[1]

fāṭ-zehr: < Far. Panzehir, panzehir etkisi gösteren bir taş, hacerü't-tfs. Krş. pāy-zehr.

f. 38b/10

[1]

fāvaniyā: < Ar. Ayı gülü, bir şakayık türü; (*Peconia corollina*). Krş. 'ūdū'ş-şālīb, ayu gülü.

f. 38a/17

[1]

fāyes: < Gr. Bakla; (*Vicia faba*). Krş. bakla.

f. 38b/11

[1]

fāzeü'l-bīş: < Ar. Fareleri öldüren kokusu keskin zehirli bir ot, sıçan otu, arsenik. Krş. şıçan otu.

f. 39b/3

[1]

fehđ: < Ar. Kenevir, kendir tohumu; (*Cannabis sativa*). Krş. kenevir, kendir tohumu.

f. 38b/2

[1]

fehlihā: < Ar. Karanfil yarpuzu. Krş. kıranful yarpuzu.

f. 39b/19

[1]

fejje: < Far. Eğir otu, karın ağrısını sağaltmak için kullanılan şifalı bir köktür, kasıkotu, azakeğeri, hazambel, yel otu, eğil; (*Acorus calamus*). Krş. egir.

f. 38a/12

[1]

feķa': < Ar. Mantar; (*Fungi*). Krş. mantar. Bkz. fūşene.

f. 39a/20

[1]

felc: < Ar. Felç, nüzul, inme. Vücudun bir bölümünde veya tamamında hareket ve hissetmenin kalkması.

f. 60b/21

[1]

felcīfen: < Ar. Öksüzdoğan çiğdemi, acı çiğdem, güz çiğdemi, sorincan ağacı, ağır kestane; (*Colchicum autumnale*). Krş. öksüz çiğdemi, sürincān.

f. 38a/20

[1]

felenc: "felenc-i müşk" 1. Oğul otu, melisa, kovan otu; (*Melissa officinalis*). 2. Karanfil yarpuzu, yarpuz; (*Mentha pulegium*). Krş. oğul otu, kıranful yarpuzu, misk otu, kıranful-ı büstānī, yarpuz, ĥabaķ-ı kıranfulī, pālenger, aşābī'ü'l-fityān.

f. + i 5b/16, 11b/12, 18a/20, 38a/20, 40b/3, 42a/3 [6]

[6]

f. + i misk "Bkz. felenc-i müşk. Krş. misk otu, kıranful-ı büstānī." 40b/3

f. + i müşk 5b/16, 11b/12, 18a/20, 38a/20, 42a/3 [5]

felence: < Far. Hindistan'dan gelen, hardal gibi, kırmızı, elma kokusu veren bir tohumdur.

f. 38a/11, 39b/1 [2]

[2]

felīmūn: < Gr. Ağaç sütleğeni. Krş. ağaç südlügeni, şibrem.

f. 39a/10

[1]

felsegūn: < Gr. Yabani yarpuz. Krş. berrī yarpuz.

f. 39a/3

[1]

felūmes: < Gr. Sığırkuyruğu; (*Verbascum*). Krş. māhīzehrec, şıgır kıyruğu.

f. 38b/4

- [1]
- felyün:** <Gr. Ermeni memleketinden gelen kırmızı renkli, yumuşak, bir kısmı yağlı bir çamur. Krş. gil-i ermenî.
f. 39a/10
[1]
- femh:** <Ar. Sarmaşık; (*Hedera helix*). Krş. şarmaşuk.
f. 39b/18
[1]
- fenâ:** <Ar. İt üzümü, tilki üzümü; (*Solanum nigrum*), böğürtlen; (*Rubus caesus*). Krş. dilkü üzümü.
f. 38b/8
[1]
- fencemiyüş:** <Far. Bkz. fencüş.
f. 39a/11
[1]
- fencenüş:** <Far. Bkz. fencüş.
f. 39a/11
[1]
- fencüş:** <Far. Demir boku. Krş. demür bokı.
f. 38b/1
[1]
- fenâfilün:** <Gr. Ayıt ağacı ve tohumu; (*Vitex agnus castus*). Krş. ayıt tohmı.
f. 38b/16
[1]
- fer'ande:** <Ar. Sarmaşık otu; (*Hedera helix*). Krş. şarmaşuk otu.
f. 38b/14
[1]
- ferah-efzâ:** <Ar.-Far. 1. Gönül ferahlatıcı, iç açıcı. 2. Bir çeşit kırmızı gül. Krş. kırmüzî gül.
f. 29a/8
[1]
- ferâ:** <Ar. Yavru.
f. 52b/21
verd-i f. "Gelincik çiçeği, gün gülü; (*Papaver rhoeas*). Krş. gelincük çiçeği."
52b/21
f. + y1 38b/7
[2]
f. + y1 hamâm "Güvercin yavrusu. Krş. gögercin yavrusu." 38b/7
- ferâhü'l-ħacil:** <Ar. Topalak otu, kırkboğum, suut kökü, (*Cyperus rotundus*). Krş. topalak.
f. 39a/5
[1]
- ferâh:** <Far. 1. Bol, geniş. 2. Havadar, aydınlık, iç açıcı.
f. + ı 60b/21
[1]
f. + ı şeyde-i sa'râh-ı dîde "Göz deliğinin büyük olması, iri gözlü olmak. Krş. gözün deliği giñ olmak." 60b/21
- ferâmuşî:** <Far. Unutma hastalığı, unutkanlık. Krş. unutsağı olmağ.
f. 61a/3
[1]
- ferâmüş:** <Far. Unutma, hatırdan çıkma.
f. 1b/16
[1]
f. êtmeyeler 1b/16
- ferâşâ:** <Far. Korku, tiksinti, üşüme vb. yüzünden tüylerin dikilip derinin nokta nokta kabarmasıyla görülen ani titreme, ürperme. Bkz. ferâşîr.
f. 61a/4
[1]
- ferâşîr:** <Far Titreme, ürperme. Bkz. ferâşâ.
f. 61a/5
[1]
- ferbâye:** <Gr. Sığır papatyası, sığırgözü, mastı çiçeği, arnika (*Arnica montana*). Krş. yabânî pâpâdyâ çiçeği.
f. 38a/21
[1]
- ferbiyün:** <Ar. Sütleğen otu ve bundan elde edilen tıbbî bir zamk; (*Euphorbia officinarum*). Krş. ferfiyün.
f. 39b/14
[1]
- ferc:** <Ar. Kadın cinsel organı.
f. 57a/11, 57b/16, 58b/1, 60a/9 [4]
f. ağrısı "Rahim ağrısı. Krş. derd-i erhâm." 58b/1
f. katılımına "Rahimde olan sertlik. Krş. şalâbetü'r-rahm." 60a/9
f. + de 59b/20, 61a/12 [2]
f. + inde 60b/10
[7]
- ferdâmüs:** <Far. Tere tohumu. Krş. tere tohmı.
f. 38b/3
[1]
- ferecek:** <Far. Bkz. ferencek.
f. 61a/5
[1]
- ferefhîz:** <Far. Semizotu, semizlik otu; (*Portulaca oleracea*). Krş. semizlik otu.
f. 39b/16
[1]
- ferencek:** <Far. Karabasan, sıkıntılı ve korkulu düş. Krş. ağır başmağ.
f. 61a/7
[1]
- ferestâ:** <? Burçak; (*Vicia ervilia*). Krş. burcağ.
f. 39a/17
[1]
- ferfehen:** <Ar. Semizlik otu, semiz otu, pırpırım; (*Portulaca oleracea*). Krş. semizlik otu.

- f. 38b/14
[1]
- ferfeçe:** <Ar. Bkz. ferfehen.
f. 38b/7
[1]
- ferfehîn:** <Ar. Bkz. ferfehen.
f. 39a/4
[1]
- ferfenc:** <Far. Bkz. ferfehen.
f. 39a/2
[1]
- ferfet:** <Far. Şahtere otu; (*Fumaria officinalis*). Krş. şahtere.
f. 39b/15
[1]
- ferfiyün:** <Ar. Sütleğen otu ve bundan elde edilen tıbbî bir zamk; (*Euphorbia officinarum*). Krş. ferbiyün, şamğ-ı şecere-i şevke, hâfîzu'n-necl, tākūt, tālūt, âkelü'n-nefsehu, aqzâ-nāküb, efrînün, efrîyün, nāküb, leben-i sevdâ, lebân-ı mağribî, kerüşü'l-ganem, kerdeş.
f. 3b/2, 5b/18, 6a/3, 12b/4, 13a/16, 16b/20, 18a/14, 33a/8, 39b/14, 39b/20, 44b/2, 45b/21, 47b/5, 52b/10 [14]
f. + a 2b/19, 47b/4 [2]
[16]
- ferfîc:** <Far. Semizlik otu, semiz otu, pirpirim; (*Portulaca oleracea*). Krş. semizlik otu. Bkz. ferfehen, ferfeçe, ferfehîn, fersen, ferfenc.
f. 38a/9
[1]
- ferfîn:** <Far. Bkz. ferfehen.
f. 39b/16, 49a/4 [2]
[2]
mā³-i f. "Bir çeşit tuz, şap. Krş. cedvâr-ı hindî." 49a/4
- ferfir:** <Far. 1. Bkz. ferfehen. 2. Menekşe; (*Viola tricolor*). Krş. penefşe, ferme.
f. 38b/15, 39a/2 [2]
[2]
- fergac:** <Ar. Sarmaşık otu; (*Hedera helix*). Krş. şarmaşık otu, fer'ande, 'aşağa.
f. 38b/14
[1]
- fergand:** <Ar. 1. Burç ağ, gögce ağ, ökseotu; (*Viscum album*). Krş. eklemec, burc. 2. Sarmaşık otu; (*Hedera helix*). Krş. şarmaşık otu.
f. 38a/12
[1]
- ferihü'l-hamâm:** <Ar. Güvercin yavrusu. Krş. gögercin yavrusu.
f. 38b/19
[1]
- ferik:** 1. Buğday başaklarının yeni sertleşmeye başladığı zamanki durumu. 2. Kümes hayvanlarının civcivlikten çıkmış yavruları, piliç. 3. Taze fasulye. 4. Tek çekirdekli kuru tane fasulye.
f. 39a/18
[1]
- ferîka:** <Ar. Poy otu tohumu; (*Trigonella joenumgraecum*). Krş. boy tohumu.
f. 38b/1
[1]
- fer'in:** <Ar. Su teresi, su kerdemesi, su biberi; (*Nasturium officinale*). Krş. şu teresi, şu büberi.
f. 39b/2
[1]
- ferîs:** <Far. Bkz. ferîz.
f. 38b/14
[1]
- ferîz:** <Far. Ayrık otu; (*Agropyrum repens*). Krş. ayruç otu.
f. 38b/13
[1]
- fermâd:** <Ar. Sögüt ağacı; (*Salix*). Krş. sögüt ağacı.
f. 39a/6
[1]
- ferme:** <Far. Menekşe; (*Viola tricolor*). Krş. penefşe.
f. 39b/10
[1]
- fernüre:** <Ar. Pelesenk ağacının yemişi. Krş. belesân yemişi.
f. 38b/4
[1]
- fersen:** <Far. Bkz. ferfehen.
f. 38b/7
[1]
- fersulün:** <Far. Evren pulu, yeryıldızı, sedef hastalığının tedavisinde kullanılan bir çeşit toz, pudra. Krş. yér yıldızı.
f. 39b/15
[1]
- ferteş:** <Far. Yılan balığı; (*Anguilla*). Krş. ilan balığı.
f. 39a/16
[1]
- ferûka:** <Ar. Safran; (*Crocus sativus*). Krş. za'ferân.
f. 39a/9
[1]
- ferv:** <Far. Kürk.
f. + i 60b/21
[1]
f. + i reyhân-ı müy "Tüm vücuttaki tüylerinin dökülmesi." 60b/21
- feryüle:** <Ar. Yanındaki ağaç ve bitkilere sarılan bir tür sarmaşık; (*Hedera helix*). Krş. şarmaşık.
f. 38b/17
[1]

- fesādü'l-hād:** <Ar. Diş diplerinde et bitmesi hastalığı.
f. 61a/2
[1]
- fesāfes:** <Ar. Tahta biti, Tahtakurusu; (*Cimex lectularius*). Krş. tahta biti.
f. 38b/19
[1]
- feslegen:** <Gr. Fesleğen; (*Ocimum basilicum*). Krş. 'aşbe, zamīrān, şağīrān, şāh-sefrem, siperğam, siperem, reyhān-ı süleymān, rāyihātü'l-mülk, reyhānū'l-mülk, derāfes, hoş-nazar, husre, habaķu's-şagīr, cemā-yı hū-yı süleymān, cemisferem, tādū'l-hurūs, nāz-būy.
f. 9a/19, 13a/21, 14b/2, 15b/8, 17a/3, 22a/9, 22b/21, 23b/19, 24a/19, 24b/2, 26b/17, 27b/4, 30b/15, 33a/4, 33b/8, 36b/21, 51a/2 [17]
f. çiçeği 9a/19
f. + e 21b/9, 40a/16, 50b/21, 52a/2, 52b/1 [5]
[2]
- fesliyyūn:** <Gr.<Far. Pireotu tohumu, (*Plantago psyllium*). Krş. bezr-i kaḫūnā, bağa yaprağı tohmı.
f. 38b/15
[1]
- fest:** <? Bir tür hurma. Krş. ḫurmā.
f. 39a/13
[1]
- fesūh:** <Ar. Bkz. fesūtū'l-kelāb.
f. 39a/18
[1]
- fesūtū'l-kelāb:** <Ar. Köpekmenekşesi, yabani menekşe; (*Viola Canina*). Krş. it penefşesi.
f. 39a/17
[1]
- fetene:** <Ar. Siyah tohumları olan bir bitki. Krş. fīl.
f. 38b/12
[1]
- feṭh:** <Ar. 1. Açma, başlama. 2. Arapçada harfleri üstünlü (a,e) okuma.
f. + i 31b/12
[1]
f. + i şīnile "Şın harfinin üstünlü (a,e) okunması." 31b/12
- fetnü'l-enf:** <Ar. Burundan kötü koku gelmesi.
f. 61a/6
[1]
- fetreb:** <Ar. Vücutta herhangi bir organın gevşemesi, yumuşaması, fersizleşmesi. Krş. za'fılık, inkisārılık, inlemek.
f. 61a/4
[1]
- feṭṭān:** "ḫar-ı feṭṭān" Burç ağ, gögce ağ, ökseotu; (*Viscum album*). Krş. eklemec, burc, gögelek.
f. 21b/8
[1]
- ḫar-ı f. 21b/8
- fevāris:** <Gr. Tilki üzümü, it üzümü; (*Solanum nigrum*). Krş. it üzümü.
f. 38b/3
[1]
- feyāres:** <Gr. Gebre otu; (*Capparis spinosa*). Krş. kebere.
f. 38b/16
[1]
- feylūn:** <Gr. Pire yavşanı, sarı yavşan otu; (*Artemisia*). Krş. ṭāğī pire yavşanı.
f. 38b/6
[1]
- fınduk:** <Ar. Fındık; (*Corylus avellana*). Krş. celüz.
f. 9a/12, 14b/14, 15b/18, 24b/10 [4]
[4]
hindī f. "Hint fındığı. Krş. rabbe, cevzü'z-zend." 15b/18, 24b/10 [2]
- fırāt:** <Ar. Türkiye ve Suriye'nin doğu bölgelerini sulayan, Irak'ı aşan, Dicle ırmağıyla birleşerek Basra Körfezi'ne dökülen büyük nehir.
f. 32a/9
[1]
- fırşād:** <Ar. Dut, kara dut; (*Morus*). Krş. tüt.
f. 39a/9
[1]
- fırşān:** <Ar. 1. Dut, kara dut; (*Morus*). Krş. kara tüt. 2. Böğürtlen; (*Rubus caesus*). Krş. böğürtlen yemişi.
f. 39a/15
[1]
- fisduķ:** <Ar. Bkz. fistuķ. Krş. encirek.
f. 6b/5
[1]
- fistuğ(ķ):** <Ar. Bkz. fistuķ.
f. + ı 13a/6
şām f. + ı "Şam fıstığı, Antep fıstığı. Krş. tohm-ı kâc" 13a/6
f. + ına 15b/3
[2]
şām f. + ına "Şam fıstığı, Antep fıstığı. Krş. cīves." 15b/3
- fistuķ:** <Ar. Fıstık; (*Pistacia vera*). Krş. büste.
f. 8a/8, 13a/6, 18b/1, 29a/18, 31a/8, 41b/21 [6]
f. yağına "Fıstık yağı. Krş. kāvendī, şahm-ı kāvendī." 31a/8, 41b/21 [2]
f. + ı 39a/9
[7]
f. + ı nārçīl "Çam ağacı yemişi." 39a/9
- fistuķ'l-hāviye:** <Ar. Ban tohumu. Krş. bān tohmı.
f. 39b/16
[1]
- fızza:** <Ar. Gümüş. Krş. gümüş.
f. 29a/5, 38b/20 [2]

- [2]
senhâle-i f. "Gümüş artığı, talaşı."
29a/5
- fiker:** <? Kadınların düzgün olarak kullandıkları bir kızılca, allık. Krş. bulgüne, gülgün.
f. 8a/3, 46a/19 [2]
[2]
- filâte:** <Far. İnce yufka biçiminde kurutulmuş meyve ezmesi, bastık, pestil. Krş. besdil.
f. 38b/12
[1]
- filistîni:** <Ar. Filistin'e ait, Filistin'le ilgili.
f. 26a/20
[1]
zeyt-i f. "Bkz. zeyt-i regâni." 26a/20
- fir'avn:** <Ar. Mısır'da, Hazret-i Musa (A.S.) zamanında Allah'a isyan edip ilâhlık davasında bulunan, Musa Peygamber'e inanmayan hükümdar.
f. 5b/16
[1]
aşâbi'-i f. "Mekke Denizi'nden çıkartılan parmak şeklinde bir taş."
5b/16
- firâr:** <Ar. Kaçma, kaçış.
f. +ı 61b/2
[1]
gül-i f. +ı çeşm "Göze ak perde inmesi.
Krş. gözde ak düşmek." 61b/2
- firâte:** <Far. Bkz. filâte.
f. 38b/12
[1]
- fireng:** <Far. Osmanlıların Avrupalılara, özellikle Fransızlara verdikleri ad.
f. 18b/19, 23a/2, 61b/20 [3]
[3]
f. lîmûni 18b/19
f. zahmetine 61b/20
f. +den 23a/2
- firengî:** <Far. Avrupa'ya ait, Avrupa'yla ilgili.
f. 5a/1, 5b/14, 13a/19, 14b/11 [4]
[4]
tîn-i f. 13a/19
'ūd-ı f. "Frenk ödü, bir tür öd ağacı.
Krş. cūlak, estilâyūs." 5a/1, 5b/14 [2]
'ūd-ı f. dêrler ağacdur 14b/11
- fişâ:** <Ar. Ören gülü, yılan üzümü, ak asma, ak sarmaşık, binkulaç, hüsn-i yusuf. Krş. ilan üzümü, ören gülü.
f. 39a/19
[1]
- fitne:** "şevke-i fitne" Kuzu pıtrağı, koyun otu, fitik otu, kasık otu, kızıl yaprak; (*Agrimonia eupatoria*). Krş. kızi butrağı.
f. 32b/14
- [1]
şevke-i f. 32b/14
- fiżâ:** <Ar. Siyah, çok ufak taneli, çekirdeksiz bir üzüm çeşidi. Krş. ufağ üzüm.
f. 39a/19
[1]
- fibenc:** <Far. Denizden çıkartılan bir taş.
f. 39b/2
[1]
- fiçen:** <Far. Kokar sedef, kokak ağaç, aylandız; (*Ailanthus glandulosa*). Krş. қоқар şedef, fîhal.
f. 38a/19
[1]
- fidüm:** <Ar. Kudrethelvası; (*Fraxinus ornus*). Krş. kudret helvâsi.
f. 38a/18
[1]
- fîhal:** <Ar. Kokar sedef, kokak ağaç, aylandız; (*Ailanthus glandulosa*). Krş. қоқар şedef, fiçen.
f. 39a/6
[1]
- fil:** <Ar. 1. Fil, daha çok Hindistan ve Asya gibi yerlerde bulunan iri vücutlu, hortumlu bir hayvan. 2. Siyah tohumları olan bir bitki. Krş. fetene.
f. 8b/21, 13a/18, 38b/12, 42b/12 [4]
[4]
f. kemügi "Fil kemiği. Krş. pelâste, pîleste." 8b/21
f. yağına 42b/12
tîn-i f. 13a/18
- filetis:** <Gr. Çaylakkuyruğu otu. Krş. dölengec kuyruğı.
f. 38b/21
[1]
- filgüş:** <Far. Andız, 1. Yaprakları dikenli olan bir çeşit ardıç. 2. Kırılarda yetişen zararlı bir ot; (*Juniperus drupacea*). Krş. anduz.
f. 39b/19
[1]
- filüz:** <Far. Palamut ağacı yosununa benzeyen bir ot. Krş. bellût yoşuñı.
f. 39a/1
[1]
- fil-zehrec:** <Far. Topalak, kırkboğum bitkisi ve bundan elde edilen bir tür ilaç; (*Cyperus rotundus*). Krş. hülân-ı mekkî.
f. 38b/6, 38b/15 [2]
[2]
- finek:** <Far. Deniz köpüğü cinsinden, hamamlarda ayak ovalamak için kullanılan ak bir taş, ayak taşı, köpük taşı, körpük taşı. Krş. köpük taşı.
f. 38a/18, 39a/12 [2]
[2]
- fuğülis:** <Gr. Mısır'da çamaşır yıkamada kullanılan,

leke çıkarıcı özelliği olan taş.

f. 39b/21

[1]

fuḳā': <Ar. Bkz. fuḳāḥ.

f. 38a/19

[1]

fuḳāḥ: <Ar. Çiçek. Krş. çiçek.

f. 38a/19

f.+1 39a/8

[2]

f.+1 nuḥās "Bakır çürüğü. Krş. bakır çürüğü." 39a/8

fuḳāḥü'l-arz: <Ar. Papatya çiçeği; (*Matricaria chamomilla*). Krş. pāpādyā çiçeği.

f. 39b/21

[1]

fuḳāḥü'l-kerm: <Ar. Üzüm ağacının çiçeği, asma çiçeği. Krş. üzüm çiçeği.

f. 39a/21

[1]

ful: <Far. Nilüfer çiçeği ve kökü; (*Nymphaea*). 2. Günlük ağacı; (*Boswellia carteri*). Krş. nīlüfer köki, muḳl.

f. 31a/8, 39a/5 [2]

[2]

f. dērlər bir çiçek 31a/8

fulful: <Ar. Karabiber; (*Piper nigrum*). Krş. büber, issi ot, gevz.

f. 11a/14, 11a/14, 13b/13, 38a/11, 38b/20, 45b/3, 46b/4, 46b/9 [8]

bahār-ı f. "Uzun biber; (*Piper longum*)."

dār-ı f. "Uzun biber; (*Piper longum*). Krş. fulful-i dırāz, bahār-ı fulful 11a/14, 13b/13, 38a/11 [3]

f.+1 5a/1, 38b/8, 39b/17 [3]

f.+1 beyāz "Ak biber. Krş. āsā-yı zümrüd." 5a/1

f.+1 ḥavāş "Sütleğen tohumu. Krş. ḥabbü'l-mülük, ḥabbü's-selāṭin." 38b/8

f.+1 kūhī "Ayıt ağacı tohumu. Krş. ayıt toḥmı." 39b/17

f.+1 38a/10

[12]

f.+1 dırāz "Uzun biber; (*Piper longum*)."

38a/10

fulfulmün: <Far. Girit Adası'nda yetişen yabancı bir yarpuz türü. Krş. yağ yarpuzı .

f. 38a/10

[1]

fulfulu's-şafākiye: <Ar. Ayıt ağacı ve tohumu; (*Vitex agnus castus*). Krş. ayıt toḥmı, fenṭāfilün.

f. 38b/16

[1]

fulfulü'l-mā': <Ar. Su teresi, su kerdemesi, su biberi; (*Nasturium officinale*). Krş. şu teresi, şu büberi.

f. 38b/21

[1]

fulful-müne: <Far. Bkz. fulful-müye.

f. 39a/8

[1]

fulful-müye: <Far. Biber ağacının kökü; (*Capsicum annuum*). Krş. büber ağacın köki.

f. 38b/21

[1]

fulyā: <İt. Fulya, nergisgillerden, soğan köklü bir bitki, zerrin; (*Narcissus jonquilla*) ve bu bitkinin güzel kokulu çiçekleri. Krş. yarpuz.

f. 39a/6

[1]

fuṭr: <Ar. Mantar; (*Fungi*). Krş. mantar.

f. 38b/6

[1]

fuvāk: <Ar. Hıçkırık. Krş. inçkırık.

f. 61a/1, 61a/6 [2]

[2]

fuyün: "lūf-ı fuyün" <Far. <Gr. (lūkiyūn) Topalak, kırkboğum bitkisi ve bundan elde edilen bir tür ilaç; (*Cyperus rotundus*). Krş. ḥülān-ı mekkī.

f. 47a/2

[1]

lūf-ı f. 47a/2

fū: <Ar. 1. Girit sümbülü, büyük kedi otu;

(*Valeriana dioscorides*). 2. Keçiğirtmeci, keçimemesi, sert kabuklu, iri taneli, uzunca, beyaz veya kırmızımsı bir çeşit üzüm. Krş. yabān sümbülü, keci egirtmeci, keci memesi.

f. 38a/13

[1]

fūfe: <Ar. Tırnak üzerinde vitamin eksikliği sonucu beliren beyaz noktalar. Krş. aḳ noḳṭa.

f. 61a/5

[1]

fūfet: <Far. Şahtere otu; (*Fumaria officinalis*). Krş. şahtere.

f. 39a/2

[1]

fūhil: <Far. Yabancı hıyar. Krş. berrī ḥıyār.

f. 39b/19

[1]

fūl: <Ar. Bakla; (*Vicia faba*). Krş. bakla.

f. 38b/15, 39b/17 [2]

f.+1 39b/18, 41b/21 [2]

[4]

f.+1 mişrī "Delice bakla; (*Lupinus termis*). Krş. delüce bakla." 39b/18

f.+1 yemenī yağına 41b/21

füliyün: <Gr. Şam'dan getirilen ve tıpta kullanılan bir bitki, amber-bûy, meryamsaçı; (*Teucrium polium*). Krş. ca'de.

f. 38a/9

[1]

füm: <Ar. Sarımsak; (*Allium sativum*). Krş. şarmısak, şüm.

f. 39a/15

[1]

fün: <? Yabancı yonca, kara yonca. Krş. kıra yonca.

f. 38a/13

[1]

füres: <Gr. Üzüm şarabı. Krş. üzüm şarabı.

f. 39a/11

[1]

füşene: <Far. Mantar; (*Fungi*). Krş. mantar, feka'.

f. 39a/20

[1]

fütenc: <Ar. Yarpuz; (*Mentha pulegium*). Krş. yarpuz.

f. 38a/8

f. + i 38a/8, 39a/13 [2]

[3]

f. + i cebelî "Dağ yarpuzu, Güneyik otu; (*Cichorium endiva*). Krş. tağ yarpuzu, göyinek otu, şaru göyinek." 39a/13
f. + i nehrî 38a/8

füta: <Ar. Hamam otu. Krş. hamâm otu, herzîme.

f. 38a/13

[1]

fücl: <Ar. Turp; (*Raphanus sativus*). Krş. türb.

f. 38b/1

[1]

fürüd: <Far. 1. Alçaklık. 2. Yanmış, kavrulmuş.

f. + i 61a/1, 61a/2 [2]

[2]

f. + i âmeden 61a/2

f. + i âmeden-kâm "Boğazın şişmesi, bademciklerin iltihaplanması." 61a/1

füvve: <Ar. Kızıl boya, gövdesi sert dikenli, kök sapları boyacılıkta kullanılan, çok yıllık bir bitki, kızılkök, kökboyası, yumurtakökü; (*Flubia tinctorum*). Krş. kızıl boya.

f. 38a/21

[1]

G

gazîşün: <Gr. Yabancı patlıcan. Krş. berrî bâtincân.

g. 44b/20

[1]

gâdeş: <Far. Şam keçiboynuzunun dikenli. Krş. şâm ħarnûbının dikenli. Bkz. ħarnûb.

g. 46a/13

[1]

gâh: "gâh-ı çeşm" Sığır papatyası, sığır gözü, mastı çiçeği, arnika; (*Arnica montana*). Krş. sığır gözi, iri pāpādyā çiçeği, kerkāş.

g. + i 43a/6

[1]

g. + i çeşm 43a/6

gâl: <Far. 1. Sûret darısı, küçük darı, cevaz darı, gavers, kavers. 2. Tere tohumu, sipindan tohumu, tertizek tohumu. 3. Kurtbağrı ağacının yemişi. 4. Ezeltere, anason; (*Pimpinella anisum*). Krş. şaru, kerdemâne, kurd bağı, ezeltere, māzeryün, kıkar ağac.

g. 46a/2

[1]

gāv: <Far. Öküz, sığır.

g. 9b/20

bābūne-i g. "Sığır papatyası, sığır gözü, mastı çiçeği, arnika; (*Arnica montana*). Krş. sığır gözi, iri pāpādyā." 9b/20

g. + i 43a/8, 43b/6, 44b/2, 44b/3, 44b/17, 45a/19 [6]

[7]

g. + i hindî 43a/8, 45a/19 [2]

g. + i kühî "Sığın geyiği. Krş. sığın geyiği." 44b/17

g. + i menṭūmek "Ağaç sütleğeni. Krş. ağaç südlüğeni, şibrem." 44b/3

g. + i nîṭūmek "Ağaç sütleğeni. Krş. ağaç südlüğeni, şibrem." 44b/2

g. + i zehrec "Sığırın öd kesesinden çıkan ve kıl düşürme ilacı olarak kullanılan bir taş. Krş. ħaraza." 43b/6

gāven: <Far. Yaban pırasası, dağ gendenesi, it siyegi; (*Allium porrum*). Krş. berrî pırāşa, kāvile.

g. 46a/15

[1]

gāverūs: <Gr. Dariya benzeyen bir tür çıban. Krş. cıban.

g. 61b/11

[1]

gāvşîr: <Ar. Cavşir otu ve bundan elde edilen tıbbî bir zamk, kunduztaşağı, oğlanaşı; (*Ferula alaeochytris*). Krş. oğlan aşısı, cāvşîr.

g. 42b/14

[1]

gāv-meşeng: <Far. Tahıllardan hürle denilen, öküzlere yedirilen bir tane, burçak. Krş. burçak.

g. 45b/8

[1]

gāv-reng: <Far. Nevruz otu; (*Linaria vulgaris*). Krş. nevrüz otu.

g. 44b/10

[1]

gāvzubān: <Far. Sığırdili otu; (*Anchusa officinalis*).
Krş. şığır dili, lisānū's-sevr.

g. 43b/13
[1]

gāzerīsek: <Far. Nevruz otu; (*Linaria vulgaris*). Krş.
nevrüz otı, gāv-reng.

g. 45b/21
[1]

gec: <Far. Kireç, alçı. Krş. yalcı, kirec.

g. 46a/4
[1]

gec-: Bkz. geç-.

g.-mek 55b/1,56a/10,56b/1,59b/4,59b/12 [5]
[5]

ici g.-mek "1. İstemeden kısa bir süre
uyuyuvermek. Krş. bī-ḥaber şeden,
ağşā." 56a/10, 56b/1 [2]

geç-: Geçmek: 1. Bir yerden başka bir yere gitmek. 2.
Bir yerin veya nesnenin içinden gitmek. 3.

Tükenmek, bitmek, sona ermek. 4. Uykuya dalmak.

5. Bilincini yitirmek.

g.-me 19a/2
[1]

elekten g.-me buğday unı "Elenmiş
buğday unu. Krş. ḥavārī." 19a/2

gegir-: Geğirmek, midede toplanan gazı ağızdan sesli
bir biçimde çıkarmak.

g.-mek 57b/9
[1]

yëllü yëllü g.-mek "Sesli bir biçimde
geğirmek. Krş. cüşā." 57b/9

gel-: Gelmek.

g.-en 30a/6,56b/18,57a/5,62a/16, 62b/18 [5]
g.-mek 56b/5, 58a/5, 62a/6, 62a/9 [4]

қан g.-mek 58a/5, 62a/9 [2]

mürdār қоқу g.-mek 56b/5

g.-üb 1b/5

rast g.-üb 1b/5

g.-ür 4b/17,5b/16,6b/6,7a/14, 7a/20, 12b/10,
13b/8, 15a/14, 15a/19, 15b/1, 15b/6, 15b/9,
16a/5, 16a/13, 17a/8, 17a/11, 17b/8, 18b/6,
19a/6, 21b/10, 23a/2, 25a/1, 26a/9, 27b/1,
27b/11,29b/4, 29b/6, 29b/9, 29b/10, 29b/12,
30b/7, 31a/17, 31b/2, 34a/13, 34a/16, 34b/5,
37a/10, 37b/2, 38a/16, 39a/7, 39b/6, 39b/14,
39b/20,40a/8,40a/20, 42a/10, 42a/12, 42b/4,
42b/14,44b/11,45b/16,47b/5,49a/10, 51a/15,
54a/4, 54a/16, 56a/13, 62a/15, 62a/16 [59]

[69]

gelgeç: 1. Gelgeç, geldigeçti, dokuz dipli, kar çiçeği,
süsengillerden, beyaz ve pembe çiçekler açan soğanlı
bitki; (*Leuconium*). 2. Marulcuk, düğün
çiçeğigillerden, kökleri iç sürdürücü olarak
kullanılan, kara çöpleme, yeşil çöpleme ve sarı

çöpleme gibi türleri olan bir bitki, marulcuk;
(*Helleborus*). Krş. gelgeç, marulcuk, kar çiçeği.

g. 19b/14
[1]

gelincük: Gelincik çiçeği, yazın kırlarda, özellikle
ekin tarlalarında yetişen, kırmızı ve otsu bitki, gün
gülü; (*Papaver rhoeas*).

g. 2b/11,4b/8, 4b/21, 30a/20, 30b/17, 31a/5,
31b/4, 32b/5, 41b/8, 50a/8, 50b/20, 52a/1,
52a/2, 53a/1, 53a/8 [15]
[15]

g. çiçeği "Gelincik çiçeği. Krş. verde,
verd-i ferā, nīmzec, şakr, şīr, şa'r,
şakāyıkū'n-nu'mān, şekū." 30a/20,
30b/17, 31a/5, 31b/4, 32b/5, 52a/2,
53a/1, 53a/8 [8]

g. çiçeğidür "Krş. efāsime, edpinā."
4b/8, 4b/21 [2]

g. çiçeğine "Krş. arāmūnī." 2b/11

g. çiçeğinin şarusı 50a/8

şaru g. çiçeği "Sarı gelincik çiçeği.
Krş. nūmīšā, māmīšā." 50b/20, 52a/1 [2]

şaru g. çiçeğinin köki "Sarı gelincik
çiçeğinin kökü. Krş. kuş-ı mürr."
41b/8

gelīm-şüy: <Far. 1. "Kilimykayıcı" denilen sabun
özelliği taşıyan bir kök, domuzacı; (*Cyclamen*).

2. Çöven, kundüs, kökü ve dalları, suyu sabun
katılmış gibi köpürten, kir temizleyici bir bitki,
sabun otu, helvacı kökü; (*Gypsophila struthium*).
Krş. şıçan şübünü, kundüs.

g. 44a/21, 45b/8 [2]
[2]

gelü: <Far. 1. Boğaz. 2. Yabani narın kökü.

g. 46b/3, 55a/15, 58a/4 [3]
[3]

āmāsīden-i g. "Boğaz şişmesi. Krş.
boğaz şişmek. 55a/15

ḥūn-ı berāber ez g. "Boğazdan kan
gelmesi." 58a/4

gelüşe: <Far. Darlık, sıkıntı, zorluk. Krş. zaḥm,
ḥarācet.

g. 61a/18
[1]

genc: <Far. Define, hazine.

g. + i 14b/4, 46a/5 [2]
[2]

g. + i ḥūt "Sığır ödü, sığır otu ve sarı
diken denilen bitkinin tohumu, köküne
sarı türbit denir. Krş. cebel-i ceheng,
cebleheng, zerdḥār, simsim-i berri."
46a/5

g. + i ḥūt toḥmına 14b/4

gend: <Far. Pis koku, kötü koku.

- g. + i 45b/7
[1]
g. + i giyā “Yaban havucunun yaprağı.
Krş. yabān hevici yaprağı.” 45b/7
- gendāy:** <Far. Kokmuş, kötü kokulu.
g. 56b/4
[1]
būy-ı g. bīnī āmed “Burundan kötü koku
gelmek.” 56b/4
- gendem:** Dibeğe dövülerek yemek yapılan buğday ya
da arpa, gendime.
g. 22b/13
dīv-i g. “Buğday delicesi, buğday
azmanı, iri bir cins buğday. Krş.
buğday delücesi.” 22b/13
- g. + i 45b/7
[2]
g. + i hūz-ı rümī “Bir tür buğday.
Krş. buğday.” 45b/7
- gendeme:** <Far. Siğil. Krş. sigil.
g. 61b/9, 61b/10 [2]
[2]
kirm-i şağar-ı g. “Siğil. Krş. sigil.”
61b/10
- gendene:** <Far. Pırasa; (*Allium porrum*). Krş. pırāşa,
kiyāmā, kunnās.
g. 12b/9, 42b/19, 43b/14, 44b/13 [4]
tohm-ı g. 12b/9
g. + sine 9a/18
[5]
yabān g. + sine “Yaban pırasası, dağ
gendenesi, it siyegi; (*Allium porrum*).
Krş. baqqūkten.” 9a/18
- gendüm:** <Far. Sığır mantarı, iri bir cins zehirli
mantar, cincile; (*Tricholoma*). Krş. şığır mantarı.
g. 15b/10
[1]
ceviz-i g. “Sığır mantarı, iri bir cins
zehirli mantar, cincile; (*Tricholoma*).
Krş. şığır mantarı.”
15b/10
- genevse:** <? Aksırık otu, kundüs; (*Gypsophila
struthium*). Krş. kundüs.
g. 46b/8
[1]
- gerçi:** <Far. Öyle ise de, her ne kadar.
g. 39b/20
[1]
- gerd:** <Far. Toprak.
g. + i 45a/6
[1]
g. + i seflā “Maden toprağı. Krş. ma’den
toprağı.” 45a/6
- gerde:** <Far. 1. Eskiden nakkaşların mendile
bağlayıp kağıt mühürlemek için kullandıkları bir
kömür, resim kömürü, kırmızı kömür. 2. Kırmızı
sandal ağacına benzeyen bir ağaç. Krş. kırmūzī
sandal.
g. 44b/13
[1]
- gerengübīn:** <Far. Kudrethelvası; (*Fraxinus ornus*).
Krş. kudret helvāsı.
g. 44a/9
[1]
- gergedān:** <Far. Gergedan; (*Rhinoceros indicus*).
Krş. kerg, gergend, hutū.
g. 20a/16, 42b/21, 44a/3 [3]
g. dedükleri cānver “Gergedan. Krş.
hartīd.” 20a/16
g. + dur 19b/7
[4]
- gergend:** <Far. Bkz. gergedān.
g. 42b/21
[1]
- gerin-:** Gerinmek, kolları açarak gövdeyi gergin bir
duruma sokmak. Krş. maṭvā.
g.-mek 57a/16, 62a/10 [2]
[2]
tīz tīz g.-mek “Sıklıkla gerinmek. Krş.
temaṭṭī.” 57a/16
- gerk:** <Far. Siğil. Krş. sigil, gendeme.
g. 61b/13
[1]
- germ:** <Far. Sıcak, kızgın.
g. 57a/7
[1]
teb-i mā g. peyveste g.ī “Nöbetleri art
arda gelen sıtma. Krş. ulaşuq sıtma.”
57a/7
- germī:** <Far. Hararet, sıcaklık, kızgınlık.
g. 57a/7
[1]
teb-i mā germ peyveste g. “Nöbetleri
art arda gelen sıtma. Krş. ulaşuq sıtma.”
57a/7
- gerşe:** <Far. 1. Sürekli elleri titremek. Krş. elleri
ditremek. 2. Cinsel isteksizlik. Krş. āb-ı peşt,
şehvetsüzlik.
g. 61b/1
[1]
- gerū:** “hıyār-ı gerū” Hint karpuzu, acı karpuz,
ebucehil karpuzu; (*Citrullus colocynthis*). Krş. hind
karpuzı.
g. 22a/9
[1]
hıyār-ı g. 22a/9
- geşt:** <Far. 1. Dönme, dolaşma, gezme. 2. Ebuçehil
karpuzu; (*Citrullus colocynthis*). Krş. ebüçehīl

karpūzı.

g. 44b/6, 44b/6, 45a/4 [3]

[3]

g. ber g. “Birbiri üzerine, dolanmış, sarılmış ince iplik gibi olan sarmaşık da denilen sert bir bitki.” 44b/6, 44b/6 [2]

geşten: <Far. Gezmiş, dolaşmış, dönmüş.

g. 61a/17

girān-ı g. merdüm-i der-ḥāb

“Karabasan. Krş. ağır başmak.” 61a/17

g. + i 61a/20

[2]

g. + i zehr “Zehrin etkisini yok etmek. Krş. aḡu def' etmek.” 61a/20

getür-: Getirmek, ortaya çıkarmak, oluşturmak.

g.-üb 1b/9

[1]

ḡaleme g.-üb 1b/9

gevāre: <Far. 1. Arı kovanı. 2. Arı kovanından elde edilen bal mumu. Krş. mümlü bal.

g. 44b/14

[1]

gevde: Gövde.

g. 55a/11, 56a/16, 56a/17, 56a/17, 56b/13, 58a/2, 58a/11, 63a/13 [8]

g. giciyiḡi “Beden uyuzu, kaşıntısı. Krş. ḡāriş-i bedenḡā.” 58a/11

g. uvişmak “Bedenin uyuşup, hissizleşmesi, felç. Krş. ḡufte-i şeden-endām.” 58a/2

g. + de 56b/3, 56b/16, 57a/14, 57a/19, 57b/7, 59b/3, 60b/8, 62a/12 [8]

g. + nūḡ 57b/2, 60b/21 [2]

g. + sinde 60a/2

[19]

geven: Geven, baklagillerden, çok yıllık, bazı türlerinden kitre denilen zamk çıkarılan, dikenli bir çalı, keven; (*Astragalus*).

g. 16a/16, 19a/15, 22a/18, 26b/21, 32b/21, 40b/14, 40b/21, 43a/3, 45b/10 [9]

[9]

g. dikenı “Krş. küm, ḡaşād, ḡāc.” 19a/15, 40b/14, 45b/10 [3]

g. dikeninūḡ şamḡı “Geven dikeninden çıkarılan zamk. Krş. keşīrā, ḡālū-siyā.” 16a/16, 43a/3 [2]

g. otı “Geven otu. Krş. ḡındıra.” 40b/21

g. otınūḡ şamḡı “Geven otunun zamkı. Krş. şamḡu'l-ḡatād, dehle, kitre.” 22a/18, 32b/21 [2]

berrī g. “Yabani geven otu. Krş. seffdüliyün.” 26b/21

gevend: “gevend-i aḡāne” 1. Ezeltere, anason; (*Pimpinella anisum*). 2. Kokar ağaç; (*Ailanthus glandulosa*). Krş. ezeltere, ḡoḡar ağac, māzeryün, ḡāl.

g. + i 46a/3

[1]

g. + i aḡāne 46a/3

gevangür: <Far. Günlük ağacı ve bundan elde edilen zamk, ak günlük; (*Boswellia*), kara günlük; (*Cortex styracis*) olmak üzere iki türü bulunur. Krş. günlük, kendir.

g. 43a/20

[1]

geverd: <Far. Domuz böceḡi, osuruk böceḡi, bok böceḡi. Krş. toḡuzlan böceḡi.

g. 43b/19

[1]

gevezn: <Far. Daḡ öküzü, sığır, geyik. Krş. şıḡın geypiḡi.

g. 37b/8, 43b/19 [2]

[2]

ḡarīre-i g. “Sığır sidiḡi. Krş. şıḡır sidüḡi.” 37b/8

gevher: <Far. Cevher, mücevher, inci.

g. + i 45b/9

[1]

g. + i berrī “Kokar sedef, kokak ağaç, aylandız; (*Ailanthus glandulosa*). Krş. ḡoḡar şedef. 45b/9

gevižen: <Far. Soḡanak, yabani sarımsak, it siyegi, yaban pırasası, daḡ gendenesi; (*Allium porrum*). Krş. it siki.

g. 45b/1

[1]

geviür: <Far. Hürmüz sahilinde yetişen bir çeşit keḡiboynuzu yemişi. Krş. ḡarnüb.

g. 43a/18

[1]

geviz: <Far. 1. Biber; (*Capsicum annuum*). Krş. fulful, büber. 2. Bkz. cevz.

g. 46b/9

g. + i 22a/5

[2]

ḡarīze-i g. + i fa'ā' “Hıyar gibi uzun bir çeşit kavun. Krş. ḡarīze-i dirāz.” 22a/5

geviz-gendüm: <Far. Sığır mantarı, iri bir cins zehirli mantar, cincile; (*Tricholoma*). Krş. şıḡır mantarı. Bkz. gendüm.

g. 43b/20, 46a/8 [2]

[2]

geyig(k): Bkz geyik.

g. + i 43b/20, 44b/17 [2]

[2]

şıḡın g. + i “Bir cins geyik, daḡ geypiḡi,

- dağ öküzü. Krş. gāv-ı kūhī, gevezn.”
43b/20, 44b/17 [2]
- geyik:** Geyik.
g. 25a/11, 25b/6, 40a/14, 49b/12 [4]
[4]
g. kuyruğu “Geyik kuyruğu. Krş. meypūz.” 49b/12
g. sırası “Geyiksırası, bir tür kimyon. Krş. zerneb, çekirge ayağı, kırmān.” 25a/11, 25b/6, 40a/14 [3]
- geyreg(k):** 1. Kaburga kemiğinin alt kısmı. 2. Göbek.
g. + i 58b/8
[1]
- gez:** <Far. Ilgın ağacı ve yemişi; (*Tamarix tetrandra*). Krş. ilğun, gezmāzū, gezgāv.
g. 43a/15, 43a/19 [2]
[2]
gül-i g. 43a/15
- gezdigeçdi:** Sarı susam. Krş. ĩmāruqālīs, şaru süsen.
[1]
- gezenbū:** <Far. Bkz gerengübīn.
g. 44a/10
[1]
- gezende:** <Far. 1. Musibet, bela, felaket. 2. Keder, hüzn. 3. Zarar, ziyan.
g. + i 61b/5
[1]
g. + i mār “Yılan sokması. Krş. ilan şoqmaq.” 61b/5
- gezengī:** <Far. Bkz gerengübīn.
g. 44a/10
[1]
- gezer:** Havuç; (*Daucus carota*). Krş. būstān hevici.
g. 43a/19, 43b/13 [2]
[2]
- gezerū’l-berr:** <T.-Ar. Yaban havucu, kara kök; (*Pastinaca sativa*). Krş. yabān hevici, şakākul.
g. 43a/18
[1]
- gezgāv:** <Far. Ilgın ağacı ve yemişi; (*Tamarix tetrandra*). Krş. ilğun, gez, gezmāzū.
g. 12b/11
[1]
toħm-ı g. 12b/11
- gezīden:** <Far. Isırılmış, dişlenmiş.
g. + i 61a/19
[1]
g. + i seg-i divāne “Kuduz köpek tarafından ısırılmak. Krş. kuduz talamak.” 61a/19
- gezmāzū:** <Far. Bkz. gezgāv.
g. 43a/19
[1]
- gez-mekrān:** <Far. Bir çeşit fıstık. Krş. ĥabbū’l-bān, fıstıq.
g. 13a/6
[1]
toħm-ı g. 13a/6
- gibi:** Gibi, benzer biçimde.
g. 2b/6, 4b/16, 6a/4, 7b/2, 8a/5, 9a/4, 13b/2, 14a/9, 14a/12, 15b/2, 15b/3, 15b/15, 15b/19, 17b/21, 18a/15, 19a/6, 19a/9, 19a/18, 19b/15, 23a/21, 24b/12, 24b/14, 25a/4, 27b/17, 28a/7, 29a/4, 29b/7, 30b/5, 33b/1, 35a/10, 39a/1, 40b/21, 41a/10, 44b/8, 47a/8, 47a/10, 47b/16, 48b/9, 49b/7, 53b/1, 53b/16, 54a/1, 55a/9, 56b/7, 56b/8, 57a/14, 57b/3, 57b/4, 57b/15, 58a/18, 58b/4, 59b/6, 59b/7, 60a/16, 61b/4, 61b/18, 62a/2, 62b/1 [58]
ķabuķlu bādem g. bir yemişdür 15b/19
ķabuķlu bādem g. yemişdür 19a/18
g. + dūr 7b/3, 9a/19 [2]
[60]
- gice:** Gece.
g. 18a/15
[1]
- gici:** Kaşıntı, uyuz hastalığı.
g. + dūr 57b/18
[1]
- gici-:** Kaşınmak.
g.-mek 58a/8
[1]
- giciş-:** Kaşınmak, gicişmek.
g.-ür 58b/10
[1]
- giciyig(k):** Bkz. giciyik.
g. + i 57b/17, 58a/11, 58a/11, 58a/11 [4]
[4]
gevde g. + i “Vücutta olan kaşıntı, beden uyuzu. Krş. ĥāriş-i bedenhā.” 58a/11
göz g. + i “Göz kaşıntısı. Krş. ĥāriş-i çeşm, ĥakketū’l-‘ayn, ĥarirū’l-‘ayn.” 57b/17, 58a/11, 58a/11 [3]
- giciyik:** Kaşıntı; ekzema hastalığı, uyuz hastalığı. Krş. ĥakke, ĥakkāk, ĥāriş, ĥadr.
g. 57b/6, 57b/12, 57b/16, 57b/21, 58a/7, 60a/19 [6]
[6]
g. olmak 57b/6, 60a/19 [2]
- gid(t)-:** Bkz. git-.
g.-en 60a/6, 62a/1 [2]
g.-er 56b/9
ķan g.-er 56b/9
g.-erek 58b/10
[4]
- gider-:** Gidermek, ortadan kaldırmak, yok etmek.

- g.-en 48a/7, 57a/5, 57b/12 [3]
 ‘aql g.-en sıtma “Bilinç kaybına yol açan bir sıtma. Krş. hummā-yı ğaşye.” 57a/5
 ‘aqlı g.-en ota “Afyon; (*Papaver somniferum*). Krş. merkad, efyün.” 48a/7
 g.-mek 62a/8, 62a/12 [2]
 g.-ür 38b/10
 [6]
- gil:** <Far. Kil, ısladığı zaman kolayca biçimlendirilebilen yumuşak ve yağlı toprak.
 g.+i 39a/10, 44a/14, 45a/14, 45b/12, 45b/16, 46b/11, 49b/18 [7]
 [7]
 g.+i aşiyān-ı piristū “Kırlangıç yuvasının balçığı. Krş. kırlankıç yuvasının balcuğı.” 44a/14
 g.+i bemhere “Akdeniz’de Milyon Adası’ndan (Limni) getirilen kırmızı bir çamurdur. Krş. tıyn-ı mahtūm.” 45a/14
 g.+i ermenī “Ermeni memleketinden gelen kırmızı renkli, yumuşak, bir kısmı yağlı bir çamur. Krş. muğrutū’n-necādīn, tıyn-ı ermenī, felyūn.” 39a/10, 49b/18 [2]
 g.+i mağrib “ Krş. tıyn-ı mahtūm.” 45b/12
 g.+i sıfīd “Horasan çamuru, beyaz çamur. Krş. beyāz camur.” 45b/16
 g.+i surh “Renkli badana toprağı, kırmızı çamur. Krş. aşu, kırmūzī camur.” 46b/11
- gilig(k):** 1. Çam, meşe, ardıç vb. ağaçların meyveleri.
 2. Dikenli ardıç.
 g.+ine 14a/10
 [1]
 arduc g.+ine “Ardıç ağacının meyvesi. Krş. cezrū’l-ebhül.” 14a/10
- gil-gendūm:** <Far. Bkz. gendūm.
 g. 46a/9, 46a/13 [2]
 [2]
- gincīre:** <Far. Göz otu; (*Astragalus sarcocolla*). Krş. anzurūt, gūzed.
 g. 43b/20
 [1]
- giñ:** Geniş.
 g. 55b/4, 56a/5, 58b/18, 61a/1, 62a/5, 62b/5 [6]
 [6]
 g. olmak 55b/4, 56a/5, 58b/18, 61a/1, 62a/5, 62b/5 [6]
- gir-:** Girmek, dışarıdan içeriye geçmek; yeni bir duruma geçmek, dönüşmek.
 g.-er 34b/1
- g.-se 29b/8
 [2]
- girān:** <Far. Ağırılık, sıkıntı.
 g.+i 61a/17, 61a/18 [2]
 [2]
 g.+i şede-i pelye “Göz kapağı ağrısı.” 61a/18
 g.+i gešten merdūm-i der-hāb “Karabasan. Krş. ağır başmak.” 61a/17
- girānī:** “girānī-yi gūş” İşitmemek, sağırılık. Krş. şağır olmak.
 g.+yi 61a/16
 [1]
 g.+yi gūş 61a/16
- girdekān:** “girdekān-ı hindī” Hindistan cevizi; (*Cocos nucifera*). Krş. cezv-i hindī.
 g.+i 45b/19
 [1]
 g.+i hindī 45b/19
- girdū:** <Far. Ceviz; (*Juglans regia*).
 g.+yi 44a/19
 [1]
 g.+yi hindī “Hindistan cevizi; (*Cocos nucifera*). Krş. hindūstān ķōzı, cezv-i hindī.” 44a/19
- girebōlī:** <Gr. Frenk üzümü, üvez ağacı meyvesi, kızıl, mayhoş bir yemiş. Krş. taber-hūn.
 g. 34a/3
 [1]
- girifte:** <Far. 1. Yakalanmış, tutulmuş. 2. Bir hastalığa yakalanmış.
 g. 56a/4, 57a/3 [2]
 [2]
 āvāz-ı g. “Ses kısıklığı, sesin boğuk çıkması. Krş. boğuk söylemek.” 56a/4
 teb-i g. “Sıtma hastalığına yakalanmış kişi.” 57a/3
- giriften:** <Far. 1. Yakalanmış, tutulmuş. 2. Bir hastalığa yakalanmış.
 g. 56a/18, 56b/17 [2]
 [2]
 bād-ı g. “Delirmek.” 56b/17
 bīnī g. “Burnun koku almaması, koku alma duyusunu kaybetmek. Krş. burun tutulmak.” 56a/18
- git-:** Gitmek, çıkmak, ulaşmak.
 g.-mek 58a/2, 58a/7, 58b/3, 59a/18, 60b/15, 61a/7 [6]
 [6]
 kıan g.-mek 58a/7
 uşı g.-mek “Aklını yitirmek, bilincinin kaybetmek. Krş. hāmūş-ı biftāden, sekte, ğaşye, fuvāk. 58a/2, 59a/18, 60b/15, 61a/7 [4]

giyā: <Far. Bkz. giyāh.

g. 45b/7

gend-i g. 45b/7

g. + y1 43b/18, 44b/15, 45a/9 [3]

[4]

g. + y1 peyker-âdem “Adam otu,
kankurutan otu. Krş. “‘abdü’s-selâm,
behmenkere, şeceret-i zü’l-
karneyn.”43b/18

g. + y1 siriş “Çirişlik otu; (*Asphodelus*).
Krş. çirişlik.” 44b/15

g. + y1 türkî “Sakız, sakız ağacından
elde edilen bir tür reçine; (*Pistacia*
lentiscus).Krş. maştakî.” 45a/9

giyāh: <Far. Bitki, ot.

g. 21b/19

hars-ı g. “Yaban havucunun yaprağı.
Krş. berrî hevic yaprağı.” 21b/19

g. + ı 43a/4, 46a/4 [2]

[3]

g. + ı evrâ “Tilkikuyruğu, kuşkonmaz;
(*Asparagus officinalis*). Krş. dilkü
kuyruğı, helyün.” 46a/4

g. + ı kayşar “Koçboynuzu otu, sarı
yonca, kokulu yonca. Krş. koc
boynuzu.” 43a/4

gîl: “gîl-i büstânî” Bostanî, gübreli alıç. Krş. büstânî
terslü alüç.

g. + i 44b/19

[1]

g. + i büstânî 44b/19

gîl-dârü: <Far. Eğrelti otu, kuzgun otu ve bu otun
midedeki kurtların giderilmesinde ilaç olarak
kullanılan şifalı kökü; (*Driopteris filix-mas*). Krş.
eyrelti otu, kuzgun otu.

g. 44b/6

[1]

gîl-zerd: <Far. Yabani alıç otu. Krş. yabânî alüç.

g. 44b/18

[1]

göbek: Göbek.

g. 55b/8, 55b/9, 59a/10, 62a/4, 63a/7 [5]

[5]

g. ağrısı “Karın, mide ağrısı. Krş.
vermerşere.” 63a/7

g. burmak “Karın, mide sancılanmak.
Krş. ma‘ş.”62a/4

g. burusu “Karın, mide ağrısı. Krş.
zelekü’ş-şınţariye.” 59a/10

göbekli: Göbekli.

g. 56b/14

[1]

g. bir çıbandur “İrinli çıban. Krş.
belhiye.” 56b/14

gög-: “gücle gögen” Kargabüken, bitişik taç yapraklı
iki çenekliler, yaprakları karşılıklı çiçekleri talkım
durumunda olan, meyvesi zehirli bir ağaç; (*Stryhnos*
nux- vomice). Krş. edārākî.

g.-en 5b/1

[1]

gücle g.-en 5b/1

gögelek: Gögelek, ağaçlarda görülen ve asalak olarak
yaşayan bir bitki, ökse otu, burç. Krş. burc,
bentüme, har-ı feţţân.

g. 7b/1, 21b/8 [2]

[2]

gögem: 1. Yeşile çalar mor renk. 2. Bir çeşit yabani
ekşi erik. 3. Yapraklanmış ekin. 4. Biber. Krş.
fulful, büber.

g. 46b/4

[1]

gögen: “gögen kaplan” Kirman dağlarında bulunan
kaplanların yemekten hoşlandığı, yaprakları hıyar
yaprağına benzeyen, beyaz bir kök, kaplan devası,
kaplan taşı. Krş. nerük.

g. 52a/19

[1]

g. kaplan 52a/19

göger: Bkz. gögercin. Krş. hamām.

g. 16a/7

[1]

g. kuşu 16a/7

gögercin: Güvercin; (*Columba*). Krş. ra‘yü’l-hamām,
kebüter.

g. 24a/14, 25a/15, 27b/18, 32b/5, 38b/7,
38b/19, 44a/15, 46a/12, 54b/15 [9]

g. ayağı “Güvercinayağı otu. Krş. keff-
i yemān.” 46a/12

g. boğı “Güvercin dışkısı. Krş.
zebedü’l-hamām, sergîn-i kebüter.”
25a/15, 27b/18 [2]

g. yavrusu “Güvercin yavrusu. Krş.
ferā-yı hamām, ferihü’l-hamām.”
38b/7, 38b/19 [2]

yabânî g. “Yabani güvercin. Krş. şifîn,
yemām.” 32b/5, 54b/15 [2]

g. + i 50a/4, 50a/11, 54b/19 [3]

[12]

yabān g. + i “Yaban güvercini. Krş.
murgü’l-hey,yaqs.”50a/4,50a/11, 54b/19 [3]

gögineg(k): Bkz. göginek.

g. + e 3a/6

[1]

göginek: Bkz. göyinek. Krş. hindubā, eş-şavsāta.

g. 26b/16, 30a/17, 35b/12 [3]

g. kabuğı 30a/17, 35b/12 [2]

g. kabuğıdur 26b/16

[3]

gög(ü)s: Göğüs.

g. + inde 58a/9

[1]

gök: 1. Gökyüzü. 2. Mavi ve yeşil renk. 3. Olgunlaşmamış, ham meyve. 4. Morarmak.

g. 2a/2, 6a/21, 16a/18, 25a/19, 37a/13, 47b/16, 58b/1, 58b/1, 59a/11 [9]

g. çiçeği 16a/18

g. çiçekdür 25a/19

g. rengi dərler bir çiçekdür
“Dericilerin boya elde etmek için
kullandıkları bir çiçek. Krş. ebr-i
yefün.” 6a/21g. süsen dibi “Mavi zambak kökü;
(*İris lurida*). Krş. İrsā.” 2a/2,
37a/13,47b/16 [3]g. + den13b/7,16a/1,27b/8,31a/19,38a/18[5]
[14]g. + den yağın qar “Kar. Krş. selc.”
13b/7**göl:** Göl.

g. + den 27b/13, 48b/8 [2]

[2]

gölge: Işığın önüne gelen bir cismin yere veya yanına bıraktığı karartı.g. + sinde 13b/20, 19a/4, 21b/7, 36a/9,
37a/16 [5]

[5]

gömec: “ebe gömeci” Ebegümece, mor renkli çiçekleri ilaç, yaprakları sebze olarak kullanılan, kendiliğinden yetişen çok yıllık bir bitki; (*Malva sylvestris*). Krş. bîzek, bulügiye, tüle ,tohm-ı nân-ı kelâğ, cermüz, cürbüz, ħubbāzī, ħirū, ħürşit, ħürperest, ħîrūc, ħubbāzī, şandaḥ, qadīmü'l-mülk, mulḥūyāt, mulūgiya, vertāc, yarpuz.g. + i 8a/7, 8a/13, 10b/1, 10b/14, 12b/3,
12b/15,13a/14,15a/6,15b/12,19b/17, 19b/17,
19b/19, 20a/20, 21a/20,22a/5,33b/7, 41b/12,
48a/17, 49a/13, 53a/11, 54b/19 [21]ebe g. + i 8a/7, 8a/13, 12b/3, 13a/14,
15a/6, 15b/12, 19b/17, 19b/17, 19b/19,
20a/20, 21a/20, 22a/5, 33b/7, 41b/12,
48a/17, 49a/13, 53a/11, 54b/19 [18]ebe g. + i tohmı “Ebegümece tohumu.
Krş. bezrū'l-ħubbāzī.” 10b/1, 12b/15 [2]

ebem g. + i 10b/14

g. + idür 11a/8

ebe g. + idür 11a/8

g. + ine 48a/13

[23]

ebe g. + ine dərler 48a/13

göñül: Gönül, yürek.

g. 60b/14, 62a/19, 62b/11 [3]

[3]

g. bulanması “Mide bulantısı. Krş. nā-
ħūş.” 62b/11g. dönmek “Mide bulanmak, kusmak.
Krş. ħaşeyān, nān-ħūşe-i müşevveş.”
60b/14, 62a/19 [2]**gör-:** Görmek.

g.-en 60b/12

g.-mek 58a/6, 58b/21, 60a/11, 60a/14 [4]

nürsuz g.-mek “Gözün iyi görmesi,
fersizlik. Krş. remk.” 58b/21

g.-memek 58b/21

g.-üb 1b/9

[7]

görün-: Görünmek.

g.-ür 18a/15

[1]

göster-: Göstermek.

g.-ür 51a/14

[1]

gövelek: 1. Sığırlara dadanan zar kanatlı bir çeşit sinek. 2. Kelebek. 3. Erik, armut, çam vb. ağaçların üzerinde asalak olarak yetişen, yaz kış yeşil kalan bir çeşit sarmaşık.

g. 44a/2

[1]

ala g. “Alaca gövelek. Krş. kâgane.”
44a/2**göyineg(k):** Bkz. göyinek.

g. + i 17a/5, 34a/6, 53b/15 [3]

[3]

yabān g. + i “Yabani güneyik. Krş.
hereflūs, ħenderīlī, taraşşūk.” 17a/5,
34a/6, 53b/15 [3]**göyinek:** Bkz güneyik. Krş. hindubā, kāsñī, acı mārūl, serīs, kerkūhen-i hindī, merveriye, berrī hindubā, hindubāne, helḥīfā, anḥūniyā-yı şāmī, buḥūsā.g. 3a/13, 8b/11, 9a/8, 9b/17, 13a/12,
20a/17,20b/12, 21b/17, 22a/5, 28b/9,33b/18,
34a/4,34a/18,37a/18,39a/14, 39a/14, 42b/15,
46a/19, 51a/13, 53b/9, 53b/11, 54b/17 [22]

[22]

g. otı “Güneyik otu. Krş. fütenc-i cebelī
tağ yarpuzı.” 39a/14berrī g. “Yabani güneyik. Krş. ħanderīsī,
tarḥaşşūk, talḥ, tere-i deştī.” 13a/12,
20b/12, 34a/4, 34a/18 [4]berrī g. dibinde “Yabani güneyik otunun
dibi, sakızı. Krş.

ħenderīlī,ħenderīl.”21b/17, 22a/5 [2]

berrī g. dibine “Yabani güneyik otunun
dibi, sakızı. Krş. ‘ubeb.” 37a/18bir nev^c g. 54b/17şaru g. “Sarı güneyik otu. Krş. zūfī.”
33b/18, 39a/14 [2]

türkî g. “Türk güneyiği. Krş. haşkük, berrî hindubâ.” 20a/17

yabânî g. “Yabani güneyik. Krş. baqlatü'l-yehüd.” 8b/11

göyündürme: Etle deri arasında meydana gelen şişlik, bir çeşit deri hastalığı, bir tür çıban. Krş. haraqa.

g. 57b/18

[1]

göz: Göz.

g. 35b/13, 55a/14, 55b/4, 55b/12, 56a/5, 57a/7, 57a/10, 57b/4, 57b/17, 58a/5, 58a/11, 58a/11, 58a/21, 58b/8, 58b/12, 58b/18, 58b/21, 59a/2, 59a/11, 59b/8, 59b/13, 59b/17, 60a/7, 60a/11, 60a/15, 60b/1, 60b/12, 60b/12, 60b/16, 60b/19, 61a/18, 61b/10, 61b/10, 62b/5, 62b/6, 63a/2 [36]

g. ağrısı “Göz ağrısı. Krş. veca‘ü'l-‘ayn.” 63a/2

g. ağrısına “Göz ağrısı. Krş. ‘āyr, derd-i kāyine.” 58a/21, 60b/12 [2]

g. berelenmek “Gözün darbe alıp morarması. Krş. şarpe-i çeşm.” 60a/7

g. çapağı “Göz çapağı. Krş. ramaş-ı ‘ayn, kıyh.” 59a/2, 61b/10 [2]

g. çapaqlanmak “Gözün çapaqlanması. Krş. key‘-i şeden-i çeşm.” 61b/10

g. çiçeği 57b/4

g. delüğü 55b/4, 56a/5, 58b/18, 62b/5 [4]

g. giciyiği “Gözde meydana gelen kaşıntı. Krş. cereb-i çeşm, hakketü'l-‘ayn, hāriş-i çeşm.” 57b/17, 58a/11, 58a/11 [3]

g. irinlenmek “Gözün iltihaplanması. Krş. ağmas.” 55b/12

g. kabarcuğı “Göz kabarcığı. Krş. ābile-i çeşm.” 55a/14

g. kapağı 59b/17, 60b/19 [2]

g. kapağı ağrımağ “Göz kapağının ağrması. Krş. girān-ı şede-i pelye.” 61a/18

g. qaraluğı “Tavuk karası. Krş. dems-i ‘ayn.” 58b/8

g. qaraluğına “Tavukkarası. Krş. sıdķāfetü'l-‘ayn.” 59b/13

g. qarajuluğı 57a/7

g. qarajuluğı olmağa 57a/10

g. ortasında 60a/15

g. perdelenmek “Göze perde inmek. Krş. ğışāvāt.” 60b/16

g. yaşı “Göz yaşı. Krş. zeref, 58b/12, 60b/12 [2]

g. + de 55b/1, 55b/10, 56a/5, 57a/15, 57b/3, 58b/16, 59b/19, 60a/20, 60b/15, 61b/3, 62a/2, 62b/1, 62b/3, 62b/6 [14]

g. + den 55b/21, 56a/1, 56a/2, 58a/20, 59a/8, 63a/10 [6]

g. + e 11b/16, 14a/5, 18b/5, 23b/2, 31a/17, 49a/15, 59a/13, 59b/19, 60a/21, 61a/3, 62b/4, 62b/5, 62b/7, 62b/19 [14]

g. + i 2a/9, 2a/17, 3b/11, 5a/19, 8b/13, 9b/20, 20a/2, 27a/4, 27a/17, 30a/4, 30b/1, 31a/14, 35a/2, 35b/2, 36a/19, 36b/20, 41a/15, 43a/5, 49a/21, 58b/18 [20]

hurüs g. + i “Horozgözü otu,

maydanogillerden, beyaz veya pembe çiçekli bir bitki; (*Seseli tortuosum*). Krş. sālīyūs, sīsālūs,

sāsālīyūs, sedī, ‘aynü’d-dīk.” 27a/4, 27a/17, 30a/4, 36a/19 [4]

hurüs g. + i otu “Horozgözü otu. Krş. tarzīlün.” 35a/2

şığır g. + i “Sığır papatyası, sığır gözü, mastı çiçeği, arnika; (*Arnica montana*).

Krş. şığır gözi, iri pāpādyā, behār, bābūne-i gāv, uķhuvan, azeryün,

hubzū'l-gurāb, şeceretü'l-kāfūr, şekeze,

‘aynü'l-bakar, aķdāhü'l-arz, aķdāhü'l-marzī,

‘ayn-ı ā'lā, qarāş, kerkāş, mīşhā.” 2a/9, 2a/17, 3b/11, 5a/19,

8b/13, 9b/20, 30b/1, 31a/14, 35b/2, 36b/20, 41a/15, 43a/5, 49a/21 [13]

şığır g. + i dedükleri iri pāpādyā çiçeği 20a/2

g. + inde 60a/21

g. + ün 57b/8, 57b/9, 59a/17, 59a/19, 59b/9, 61a/1, 62a/5 [7]

[98]

g. + ün delüğü 61a/1, 62a/5 [2]

g. + ün kabağı 57b/9

g. + ün mülkünde 59a/17

gözlüce: Göz lü.

g. 9a/13

[1]

g. yaprak “Gözlüce yaprak. Krş. bārīlümāyin.” 9a/13

gözsüz: Gözsüz, gözü olmayan.

g. 20b/9, 44b/14 [2]

[2]

g. köpeği “Köstebek, porsuk. Krş. kūr-muş, porsuk.” 44b/14

g. köpek “Köstebek. Krş. huld.” 20b/9

gujm: <Far. Kadıntuzluğu, diken üzümü, karamuk; (*Berberis crataegina*). Krş. qadın tuzluğu, karamuk, kemkem.

g. 44a/1

[1]

gulān: “gulān-ı dīvān” Tadı ekşi bir meyve. Krş. mīve.

- g. + ı 46b/6
[1]
g. + ı dīvān 46b/6
- gurde:** “ālū-yı gurde” Sarı erik. Krş. şaru erik.
g. 6b/17
[1]
ālū-yı g. 6b/17
- gū:** “gū dönmek” Huy değişmesi, sağlığın bozulması.
Krş. meniş-i keştīn.
g. 62a/12
[1]
g. dönmek 62a/12
- gūlān:** <Far. Tilki üzümü, it üzümü; (*Solanum nigrum*), böğürtlen; (*Rubus caesus*). Krş. it üzümü, hūlān.
g. 44b/9
[1]
- gūr:** <Far. Günlük ağacının bir türü; mukl-ı azrak.
Krş. muql-ı azrak.
g. 45a/6
[1]
- gūrbegū:** <Ar. Kokar söğüt, sultanî söğüt ve çiçeği.
Krş. söğüt, kelemüş.
g. 46a/6
[1]
- gūrek:** <Far. Gebre otunun kökü; (*Capparis spinosa*).
Krş. kebere köki.
g. 10a/3, 44b/1 [2]
bīḥ-i g. “Gebre kökü.” 10a/3
g. + i 45b/6
[3]
g. + i kāzūnī “Şam’da yetişen bir çeşit keçiboynuzu bitkisi. Krş. ḥarnūb-ı şāmī, gūrze.” 45b/6
- gūrze:** <Far. Şam’da yetişen bir çeşit keçiboynuzu bitkisi. Krş. ḥarnūb-ı şāmī, kemīr-i kādzūnī, gūrek-i kāzūnī.
g. 45b/6
[1]
- gūsfend:** <Far. Koyun.
g. 25b/3
[1]
zebān-ı g. “Sinirli yaprak; (*Plantago major*). Krş. siñirlü yaprak.” 25b/3
- gūş:** <Far. Kulak.
g. 25a/20, 58a/19, 60a/16, 60a/18, 61a/16 [5]
derd-i g. “Kulak ağrısı. Krş. kulağ ağrısı.” 58a/19
girānī-yi g. “İşitmemek, sağırlık. Krş. şağır olmak.” 61a/16
ḫnīn-i g. “Kulak çınlaması.” 60a/16
ḫntīniye-i g. “Kulak çınlaması.” 60a/18
zehre-i g. “Kulak kiri. Krş. kulağ
- kiri.” 25a/20
g. + ı 44a/2, 45b/15 [2]
[8]
g. + ı mähī “Yılanbaşı, katır boncuğu.
Krş. ilan başı, katır boncuğu.” 44a/2
g. + ı mūş “Mercanköşk çiçeği;
(*Origanum majorana*), sıçankulağı;
(*Anagallis*). Krş. şıçan kulağı.” 45b/15
- gūşā:** <Far. 1. Labada otu kökü; (*Rumex petientia*).
2. Bir çeşit sarmaşık; (*Hedera helix*). 3. Çentiyana otu; (*Gentiana lutea*). Krş. lābaḫa, şarmaşuk, çinḫiyānā.
g. 42b/17
[1]
- gūşelū:** <Far. + T. Köşeli.
g. 7a/6
[1]
üç g. toḫmdur “Üç köşeli bir tohum.
Krş. encukek.” 7a/6
- gūşfīn:** <Far. Etten meydana gelmiş.
g. + i 58a/6
[1]
ḫūre-i g. + i dendān “Diş etlerini yeme hastalığı.” 58a/6
- gūze:** <Far. Koza.
g. 44b/5
[1]
kirm-i g. “Yer suyu solucanı. Krş. yer suyu şoğulcanı” 44b/5
- gūzed:** <Far. Göz otu; (*Astragalus sarcocolla*). Krş. anzurūt, gincīre.
g. 43b/20, 45b/18 [2]
[2]
- gūc:** Güç, zor.
g. 56b/12, 60a/9, 60b/10 [3]
g. maraḫ “Tedavisi zor olan hastalık.
Krş. sa‘bū’l-veca’.” 60a/9
g. + ile 58a/6, 60a/11, 60a/14, 60b/6 [4]
[7]
- gūcle:** “gūcle bükēn” Kargabükēn, bitişik taç yapraklı iki çenekliler, yaprakları karşılıklı çiçekleri talkım durumunda olan, meyvesi zehirli bir ağaç; (*Strychnos nux- vomice*). Krş. fāt, ḫurş-ı ḡurāb.
g. 5b/1, 20b/3, 38a/15, 41a/3, 44b/7 [5]
[5]
g. bükēn 38a/15, 41a/3 [2]
g. dērler bir ağacdur 44b/7
g. gögen “ Kargabükēn. Krş.edārākī.” 5b/1
- gūften:** “gūften-i dil” Yürek oynaması, heyecandan ya da korkudan kalbin hızlı hızlı atması, çarpıntı.
Krş. yürek oynamak
g. + i 61a/19
[1]

g. + i dil 61a/19

gügül: 1. İpekböceği. 2. İpek kozası.
g. 44a/11
[1]
g. kurdı “İpekböceği. Krş. kirm-i pîle.”
44a/11

gühervân: “engüşt-i gühervân” Kadı ağacı,
şeytanboku otu ve bundan elde edilen zamk; (*Ferula
assa-foetida*). Krş. kazî.
g. 3a/8
[1]
engüşt-i g. 3a/8

gül: <Far. Gül; (*Rosa*). Krş. rüd, verd.
g.2b/17, 6b/10, 7b/2, 12a/3, 13b/10, 14a/11,
14b/16,19a/2, 21b/9, 24a/2, 24a/8, 24a/19,
25a/6, 27a/6, 28a/13, 29a/8, 38a/17, 42b/21,
43b/16, 47b/6, 49a/4, 52a/20, 52b/18, 53a/5,
53a/7, 53a/16, 53a/19, 53b/2 [28]
g. kökidür 24a/8
g. şuyı “Gül suyu. Krş. gül-âb, mâ’ü’l-
verd.” 43b/16, 49a/4 [2]
g. tohmı 14b/16
g. yağı “Gül yağı. Krş. revğan-i
gülâneç.” 24a/2
ağ g. 53a/19
berrî şaru g. 53a/5
beyâz g. “Beyaz gül. Krş. şîr ,
semen,veyşer.”13b/10, 28a/13, 53a/7 [3]
esb-i g. 2b/17
kâtmer g. 42b/21
kırmûzî g. “Kırmızı gül. Krş. cül-i
ağmer hevçem, zür-i verd, sūrî 14a/11,
19a/2, 25a/6, 29a/8 [4]
kızıl g. 38a/17
süse-i g. 27a/6
şaru g. 53a/16
tüt-ı g. 12a/3
tâğî sâde g. 47b/6
tâze g. 52b/18
yabânî g. 52a/20
yabânî kırmûzî sâde g. “Yabani şebboy;
(*Cheiranthus cheiri*), yabani kırmızı
gül. Krş. hazâmî.”21b/9
yabânî sâde kırmûzî g. “Yabani şebboy;
(*Cheiranthus cheiri*), yabani kırmızı
gül. Krş. ervâne.” 6b/10
g. + dür 33a/11,36b/1, 37a/17,44a/16, 47a/12
[5]
bir nev’î g. + dür 47a/12
za’ferân renginde bir g. + dür
37a/17,44a/16 [2]
g. + i 6a/14, 8a/19, 10a/18, 11a/9, 18a/5,
18a/17,32a/15,33b/1, 36b/3, 36b/12, 36b/19,
38a/17,38b/2,39a/19,39a/21,42b/21, 42b/20,

42b/20, 43a/15, 43a/17, 43b/4, 43b/8, 44a/6,
44a/12,44a/15,44a/17,44b/19, 45a/3, 45a/11,
45a/15,45a/21,45b/3,45b/13,46a/10, 46b/12,
48a/2,51b/14,52b/11, 52b/12, 53a/6, 53a/10,
53b/2, 53b/2, 53b/4, 54a/11, 54a/17, 54a/18,
61b/2 [48]
g. + i âfitâb “Günaşığı denilen bir çiçek,
günebakan çiçeği, ayçiçeği; (*Helianthus
annuus*). Krş. gün ‘aşığı, devr-i kamer.”
45b/3
g. + i bemhere “Aspir çiçeği;
(*Carthamus tinctorius*). Krş. ‘aşfür.”
45a/15
g. + i bîd-i belhî “Şam’da bulunan bir
söğüdün çiçeği.” 44b/19
g. + i dîş “Aspir çiçeği; (*Carthamus
tinctorius*). Krş. ‘aşfür.” 44a/12
g. + i firâr-ı çeşm “Göze ak perde
inmesi. Krş. gözde ak düşmek.” 61b/2
g. + i gez “İlgün ağacının çiçeği. Krş.
İlgün çiçeği.” 43a/15
g. + i hayrî “Sarı nesrin gülü. Krş.
nesrîn gülünüş şarusı.” 42b/20
g. + i horâsânî “Keçiboynuzu ağacının
çiçeği. Krş. keçi boynuzının ağacının
çiçeği.” 44a/6
g. + i hüsrev “Ayvadana, civanperçemi,
kovan çiçeği, ak yavşan, barsama otu;
(*Achillea*). Krş. ayva şana.” 45b/13
g. + i kâvîş “Aspir çiçeği; (*Carthamus
tinctorius*). Krş. ‘aşfür.” 44a/15
g. + i kerem “Yaban turbu, acırga;
(*Raphanus raphanistrum*). Krş. yabân
tûrbı, kök mârûl.” 43b/8
g. + i miskîn “Zambak çiçeği; (*Lilium
candidum*). Krş. zanbak çiçeği.” 44a/17
g. + i müşgîn “Sarı nesrin gülü. Krş.
şaru nesrîn gülü.” 46b/12
g. + i nesrîn 48a/2
g. + i seng “Taşkınası, yosun. Krş. taş
kınası, yosun.” 45a/21
g. + i şad-berg “Çok yapraklı gül. Krş.
kâtmer gül.” 42b/20
g. + i yâsem “Yasemin çiçeği;
(*Jasminum*). Krş. yâsemen.” 43a/17
g. + i yūsuf “Kadifeçiçeği; (*Fumaria
officinalis*), horozibiği; (*Amaranthus*).
Krş. mîr-i ‘aşıkân, sultân börgi,
büstân-efrüz, mağmür çiçeği.” 8a/19
ayu g. + i “Ayı gülü, bir şakayık türü;
(*Peconia corollina*). Krş. kehyânâ,
fâvaniyâ, ‘üdü’ş-şalîb.”
36b/3,38a/17,45a/11 [3]
ayu g. + i dibi 45a/3

- ayu g. + i köki 53b/2
 eşek g. + i 53a/10
 it burnı g. + i “İtburnu çiçeği, yabanî gül, köpek gülü, kuşburnu; (*Rosa canina*). Krş. işkîl-i haşem, nesrînü’s-şabâ, verdü’s-siyâh, afriṭis mâtin.” 51b/14, 53a/6, 53b/2 [3]
 nesrî g. + i 42b/21
 ören g. + i “Bir tür sarmaşık, ören gülü, ak asma, yılan üzümü. Krş. ilan üzümü, faḳlāmînūs, hezâr-ceşân enbâlis lüfî, ḫâlaḳu’l-şar, şeceretü’t-tihâl, şar’iyetü’l-cedâ, fâşrâ, kermetü’l-beyzâ.” 6a/14, 10a/18, 18a/17, 32a/15, 33b/1, 38b/2, 39a/19, 39a/21, 43b/4, 52b/11, 52b/12, 53b/4, 54a/11, 54a/17, 54a/18 [15]
 ören g. + i dibi 46a/10
 şaru nesrîn g. + i 36b/12, 36b/19 [2]
 taş g. + i 11a/9, 18a/5 [2]
 g. + idür 19b/11
 nesrîn g. + idür 19b/11
 g. + ine 3a/7, 46b/13 [2]
 it burnı g. + ine 3a/7
 şaru nesrîn g. + ine 46b/13
 g. + inüñ 5a/18, 13a/12, 15b/17, 15b/20, 42b/20, 48a/10, 49a/11, 49b/20, 52b/20, 53a/8 [10]
 ayu g. + inüñ dibi 15b/20, 49b/20, 52b/20 [3]
 nergis g. + inüñ adıdur 53a/8
 nesrîn g. + inüñ kırmızısi 49a/11
 nesrîn g. + inüñ şarusı 5a/18, 42b/20 [2]
 nesrîn g. + inüñ şarusına 15b/17
 nesrîn g. + inüñ toḫmıdur 48a/10
 şaru nesrîn g. + inüñ toḫmına 13a/12
 g. + ler 20a/12
 g. + leri 36b/2 [96]
 kızıl g. + leri 36b/2
- gülâ nec:** “revġan-ı gülâ nec” Gül yağı. Krş. gül yağı.”
 g. 24a/1
 [1]
 revġan-ı g. 24a/1
- gülbân:** <Far. Çadruşağı bitkisi ve zamkı, kuzu sarmaşığı; (*Dorema ammoniacum*). Krş. dâne çadır, uşak, usnaḥ, esterî, terlî, zamġü’s-şernūs, kâtil-i nefse, lazâkü’z-zeheb, vuşenc, veşne, vaşak, veşe.
 g. 45b/20
 [1]
- gülġün:** <Far. 1. Gül renkli, kırmızı renkli. 2. Kadınların kullandıkları gül rengindeki düzgün, allık. Krş. fiker.
 g. 27a/5, 46a/19 [2]
 [2]
 g. otı “Kırmızı boya elde edilen bir ot. Krş. semend.” 27a/5
- gülâ:** “ri’yâd-ı güllâ” Mersin ağacının yemişine benzeyen bir yemiş. Krş. ra’yü’l-ibl.
 g. 24b/15
 [1]
 ri’yâd-ı g. 24b/15
- gül nâr:** <Far. Nar çiçeği. Krş. seṭūs, enâr çiçeği, şük-i mısrî, cevz-i cer, nâr çiçeği, ḫad, raġs, ra’t, ra’b.
 g. 14a/14, 14a/20, 16a/20, 23b/19, 24a/18, 24b/14, 27b/19, 42b/15, 49a/10 [9]
 berrî g. “Yaban narının çiçeği. Krş. maṭṭ ü mazṣ.” 49a/10
 büstânî g. “Bostanî nar çiçeği. Krş. cebürü’s-sermân.” 14a/20
 g. + a 7a/11, 10b/8, 13b/8 [3]
 g. + dur 14b/22
 [13]
- gül-âb:** <Far. Gül suyu. Krş. gül şuyı.
 g. 43b/16
 [1]
- gül-gende:** <Far. Kumda yetişen mantar cinsinden kötü kokulu bir bitki. Krş. mantar.
 g. 46b/2
 [1]
- güm:** Derinden ve patlayıcı yankılı gürlütü.
 g. 60a/16, 60a/16, 60a/18, 60a/18 [4]
 [4]
 g. éder güm “Kulak çınlaması. Krş. tınîn-i güş.” 60a/16
 g. étmek güm “Kulak çınlaması. Krş. tınṭniye-i güş.” 60a/18
- gümüş:** Atom numarası 47, atom ağırlığı 107,88, yoğunluğu 10,5 olan, 960°C’ye doğru sıvı durumuna geçen, parlak beyaz renkte, kolay işlenir ve tel durumuna gelebilen element (simgesi Ag). Krş. fizza.
 g. 11b/10, 21a/19, 29a/5, 38b/20, 47a/9 [5]
 [5]
 g. boķı “Gümüş döküntüsü. Krş. ḫabşü’l-fizza.” 21a/19
 g. boķına “Gümüş döküntüsü. Krş. buzâķü’l-ķamer.” 11b/10
 g. ekindisi “Gümüş döküntüsü. Krş. senḫâle-i fizza.” 29a/5
- gün:** Gün, güneş.
 g. 13a/20, 24b/3, 34b/19, 45b/3, 55a/5, 56b/20, 57a/1, 57a/2, 57a/6, 57b/10, 57b/11, 57b/14, 59a/1 [13]
 g. aşuru sıtma “Nöbetleri birer gün arayla tutan sıtma. Krş. beynî ki rüz âmed rüz nî-âmed.” 57a/1

- g. ‘āşığı “Günaşığı, günebakan çiçeği, ayçiçeği; (*Helianthus annuus*). Krş. gül-i āfitāb, devr-i kamer, raķībū’ş-şems, ũrneşül.” 45b/3
- g. ‘āşığı toħmıdur 13a/20
- g. ‘āşığı 24b/3, 34b/19 [2]
- g. + de 34b/1, 60a/17 [2]
- g. + e 16a/9, 24b/3 [2]
- g. + e baķan keleri “Bir çeşit kertenkele, keler. Krş. ĥırbā.” 16a/9
- g. + i 32b/15
- [18]
- dernek g. + i “Dernek günü. 1. Pazar günü. 2. Salı. 3. Çarşamba.” 32b/15
- güncişik:** < Far. Serçe kuşu.
- g. 25a/10, 48a/14 [2]
- mağz-ı g. “Serçe beyni. Krş. serce beynisi.” 48a/14
- zebān-ı g. “Serçedili otu, serçe otu, kuş otu, cam otu, kuşmak, kuşulak; (*Stellaria media*). Krş. serce dili, āher. 25a/10
- g. + i 43b/6
- [3]
- g. + i evrām “Serçedili otu, serçe otu, kuş otu, cam otu, kuşmak, kuşulak; (*Stellaria media*). Krş. serçe dili, āher” 43b/6
- günd:** < Far. Testis, haya, taşak.
- g. + i 44b/16, 44b/17, 45b/15, 46a/12 [4]
- [4]
- g. + i nā-yı kūhī “Bkz. günd-i pā-yı kūhī.” 46a/12
- g. + i pā-yı kūhī “Soğanak, yabani sarımsak, it siyegi, yaban pırasası, dağ gendenesi; (*Allium porrum*). Krş. it siki, farāsiyün.” 45b/15
- g. + i rubāh “Bkz. günd-i seg.” 44b/17
- g. + i seg “Dildamak çiçeğinin dibi, salep kökü, tilkitaşığı otu, itkasarı; (*Orchis hircina*). Krş. dil ũamak, dilkü ũaşığı.” 44b/16
- güneş:** Güneş.
- g. + e 19b/6
- [1]
- g. + e ‘āşık bir kuşdur “Sıcak ũlkelerde yaşıyan bir kuş. Krş. ĥāmālān.” 19b/6
- güneyig(k):** Hindiba, yaban marulu, güneyik, göyinek; (*Cichorium endıva*). Krş. hindubā, kāsñi, acı mārül, serīs, kerkühen-i hindī, merveriye.
- g. + i 34a/19
- [1]
- yabān g. + i “Yaban güneyiği, eşek marulu; (*Sonchus oleraceus*). Krş.
- ũalĥākün, eşek mārülü.” 34a/19
- günlüg(k):** Bkz. günlük.
- g. + e “Günlük ağacı. Krş. kemāliyün.” 2a/19, 6b/15, 43b/5 [3]
- [3]
- ķara g. + e “Kara günlük. Krş. aştañi, ıstarek.” 2a/19, 6b/15 [2]
- günlük:** Günlük ağacı, sığla ağacı; mukul-ı azrak ve muklū’l- yehud olmak üzere başlıca iki türü vardır; (*Boswellia carteri*). Krş. muķl, gevengür, kendir, lübān, meşĥ, veniĥe, bustiĥ.
- g. 10b/6, 28a/9, 29b/14, 35b/4, 35b/21, 36a/7, 43a/20, 46b/14, 46b/15, 47a/10, 47a/16, 50a/6, 50a/7, 50a/9, 53a/15, 54b/19 [16]
- [16]
- ķara g. “Kara günlük. Krş. ‘asel-i līnā, lebenā, yābe, sefile, sıtarkāh.” 28a/9, 29b/14, 35b/21, 47a/16, 54b/19 [5]
- ķara g. yağı “Kara günlük ağacından elde edilen yağ. Krş. ‘asel-i lebenī, lebenī, mī’a-i sā’ile.” 35b/4, 46b/14, 50a/7 [3]
- ķara g. yağına “Kara günlük yağı. Krş. ‘ulikü’ş-şāĥ.” 36a/7
- ķara g. yaprağı 50a/6
- gürāz:** “gürāz-ı mürr” 1. Yılanbıcağı; (*Dracunculus vulgaris*). Krş. yılan bıcağı. 2. Yaban turbu, acırğa. Krş. yer siki.
- g. + i 45a/15
- [1]
- g. + i mürr 45a/15
- gürbe:** “gürbe-i deşti” Mekke samanı, mekke ayrığı; (*Cynodon dactylon*). Krş. mekke ayrığı.
- g. + i 44b/1
- [1]
- g. + i deşti 44b/1
- gürg:** < Far. Kurt, canavar. Krş. ķurd cānveri.
- g. 43b/11
- [1]
- güyeği:** Güveği otu, kekik otu, zater; (*Origanum vulgare*). Krş. kekik, sa’ter.
- g. 2a/4, 20a/13, 29a/6, 32b/19, 50a/13, 50b/5, 52a/11 [7]
- [7]
- g. otı “Güveği otu. Krş. nadğ, āvişe, ĥalender, ĥalendez, merze.” 2a/4, 20a/13, 29a/6, 32b/19, 50a/13, 50b/5, 52a/11 [7]
- güyeğü:** Bkz. güyegi.
- g. 32b/3
- [1]
- büstāñi g. otı “Bostāñi kekik otu. Krş. şatriyye, kekik.” 32b/3
- güzāş:** < Far. İshal olmak, karın ağrısı. Krş. ic

burmak.

g. 61b/13

[1]

güzel: Güzel.

g. 7b/4, 42a/8, 46a/13 [3]

[3]

Ğ

ğalañü'l-şavt: <Ar. Ses kısılması. Krş. âvâz tutulmak.

ğ. 60b/17

[1]

ğalâka: <Ar. 1. Deri tabaklama ağacı. 2. Deriyi kullanılır ve temiz hale koyma işi.

ğ. 50a/16

[1]

ğalebe: <Ar. Üstün gelmek, bastırmak, yenmek.

ğ. 60b/15

ğ. eylemek 60b/15

ğ. + i 60b/15

[2]

ğ. + i talha "Sağıra üstün gelmek."

60b/15

ğalîhîrâ: <? İri yarpuz; (*Mentha pulegium*). Krş. iri yarpuz.

ğ. 37b/10

[1]

ğalîl: <Ar. Susamış, susuzluk.

ğ. 60b/18

[1]

ğalîs: <Ar. Bkz. ğalîş.

ğ. 37b/17

[1]

ğalîş: <Ar. Kenger dikenini, eşek dikenini; (*Cynara cardunculus*). Krş. kenger dikenini.

ğ. 37b/17

[1]

ğalîvâc: <Far. Bkz. ğalîvâj.

ğ. 37b/11

[1]

ğalîvâj: <Far. Dölengeç kuşu, çaylak kuşu; (*Milvus migrans*). Krş. dölengeç kuşu.

ğ. 37b/12

[1]

ğalîz: <Ar. Yoğun, keskin, yapışkan.

ğ. 55a/9, 55a/9, 55b/6, 62b/9 [4]

[4]

ğ. mādde 55a/9

ğ. yelden 55b/6, 62b/9 [2]

ğ. yeldür 55a/9

ğalle: <Ar. 1. Ağırılık, sıkıntı. 2. Susuzluk. Krş. ağırılık, susuzluk.

ğ. 60b/19

[1]

ğam: <Ar. Tasa, kaygı, üzüntü, dert.

ğ. 61a/16

[1]

ğ. çekmek 61a/16

ğamām: <Far. Sünger.

ğ. 37b/13

[1]

ğamkân: <Far. Semizlik otu tohumu; (*Portulaca oleracea*). Krş. semizlik otu tohumu.

ğ. 37b/16

[1]

ğamlül: <Ar. İçlerinden tane çıkartılan toplu yapraklar. Krş. kanāber.

ğ. 37b/12

[1]

ğanānū'r-rāhî: <Ar. Değirmen çevresindeki toz.

ğ. 37b/7

[1]

ğancāl: <Far. Ekşi meyveler. Krş. ekşi yemiş.

ğ. 37b/20

[1]

ğancār: <Far. Tosbağa otu, enlik, havacıva, kızıl eğnik, tüylü boya, yerineği; (*Alkanna tinctoria*). Krş. havacıva, helvâcılar boyası.

ğ. 37b/10

[1]

ğancāre: <Far. Bkz. ğancār.

ğ. 37b/11

[1]

ğaner: <? Horasan'da yetişen bir ağaçtan elde edilen zamk. Krş. muğāfir.

ğ. 48a/4

[1]

ğanîm: <Ar. Bkz. ğamām.

ğ. 37b/14

[1]

ğarağat: <Gr. 1. Şifalı bir kök, kulunç otu, eğri kestane. 2. Ak asma, ören gülü. Krş. havlincân.

ğ. 20a/4

[1]

ğarar: <Ar. Ayrik otu; (*Cynodon dactylon*). Krş. ayruk.

ğ. 37b/11

[1]

ğarb: <Ar. 1. Kavak ağacı; (*Populus*). 2. Söğüt ağacı; (*Salix*). Krş. kıvayk ağacı, söğüt ağacı.

ğ. 11a/20, 37b/18, 60b/15 [3]

[3]

büre-i ğ. "Avrupa'da yetişen bir ağaçtan

elde edilen tuz benzeri madde, öz. Bkz.

büre, tuz."11a/20

ğarbâ: <Ar. İri yarpuz; (*Mentha pulegium*). Krş. iri yarpuz.

- ğ. 37b/10
[1]
- ğarbīb:** <Far. Siyah üzüm. Krş. kara üzüm.
ğ. 38a/6
[1]
- ğard:** <Ar. Kadın cinsel organının iç kısmında çıkan mantar.
ğ. 60b/17
[1]
- ğarez:** <Ar. Kantaron otu; (*Gentiana lutea*). Krş. kanşariyün.
ğ. 38a/5
[1]
- ğarfed:** <? Sincan çalısı, kara çalı, çalı diken, çıçırğan, çeşmezen, isa diken, kara diken; (*Paliuru spina*). Krş. sincan çalısı.
ğ. 38a/5
[1]
- ğarîre:** <Far. İdrar, sidik.
ğ.+i 37b/8
[1]
ğ.+i gevezn “Sığır sidiği. Krş. sığır sidiği.” 37b/8
- ğarğad:** <Far. Sincan çalısı, sincan diken, kara çalı, çalı diken, çıçırğan, çeşmezen, isa diken, kara diken; (*Paliuru spina*). Krş. sincan diken.
ğ. 37b/19
[1]
- ğarsād:** <Far. Andız otu; (*Juniperus drupacea*). Krş. anduz. Bkz. ğarşā.
ğ. 37b/8
[1]
- ğarşā:** <Far. Bkz. ğarsād.
ğ. 37b/15
[1]
- ğarü'l-celvad:** <Ar. İpek iplik, ibrişim. Krş. ebrişim.
ğ. 38a/5
[1]
- ğarü'l-semek:** <Ar. Balık tutkalı. Krş. balık tutkalı.
ğ. 38a/6
[1]
- ğarv:** <Ar. Kokar kamış. Krş. koçar kamış.
ğ. 37b/19
[1]
- ğasul:** <Ar. Hatmi çiçeği ağacı; (*Althaea officinalis*). Krş. hatem çiçeğinin ağacı.
ğ. 37b/7
[1]
- ğaştlān:** <? Çiriş otu, çirişlik otu; (*Asphodelus*). Krş. çirişlik dibi.
ğ. 38a/2
[1]
- ğaşeyān:** <Ar. Bkz. ğaşye.
ğ. 60b/14
[1]
- [1]
- ğaşye:** <Ar. Bayılma, kendinden geçme. Krş. uşu gitmek.
ğ. 57b/12, 60b/15 [2]
[2]
humā-yı ğ. “Bilinç kaybına yol açan bir çeşit sıtma. Krş. ‘ağl gideren sıtma.’” 57b/12
- ğatîf:** <Ar. Horlamak. Krş. horlamak.
ğ. 60b/18
[1]
- ğavr:** <Ar. Şiddetli ağrı. Krş. şarb ağrı.
ğ. 60b/18
[1]
- ğaym:** <Ar. Bkz. ğamām.
ğ. 37b/20
[1]
- ğayrî:** <Ar. Başka, diğer.
ğ. 32a/18,40a/5,47b/15[3]
[3]
ğ. yêrde 40a/5
- ğayrû'l-cülūd:** <Ar. Hayvan yüreği. Krş. hayvān yüreği.
ğ. 37b/9
[1]
- ğaysüb:** <Ar. Mercanköşk çiçeği; (*Origanum majorana*), sıçankulağı; (*Anagallis*). Krş. şıçan kulağı, rüm-ı şibiske.
ğ. 37b/16
[1]
- ğayzān:** <Ar. İtburnu çiçeği, yabani gül, köpek gülü, kuşburnu; (*Rosa canina*). Krş. ğüzķün, it burnu çiçeği.
ğ. 38a/2, 38a/3 [2]
[2]
- ğazāl:** <Ar. Ceylan, geyik. Krş. ceran.
ğ. 37b/9
[1]
- ğazzü'l-kelb:** <Ar. Kuduz köpek ısırması. Krş. kuduz talamak.
ğ. 60b/17
[1]
- ğābānek:** <Far. Köpekmenekşesi, yabani menekşe; (*Viola Canina*). Krş. it penefşesi.
ğ. 38a/3
[1]
- ğāfe:** <Ar. Bkz. ğāga.
ğ. 38a/4 [1]
- ğāfeş:** <Ar. Kuzu pıtrağı, koyun otu, fitik otu, kasık otu, kızıl yaprak; (*Agrimonia eupatoria*). Krş. aqtāryün, ūqtāryün, kuzı butrağı, kuzā, tabāk, şevke-i fitne, şeceretü'l-berāğış, turbāmān.
ğ. 6b/3,13a/1,34b/18,37b/6,42b/5 [5]
[5]

ġāġa: <Ar. Yarpuz; (*Mentha pulegium*). Krş. yarpuz.
ğ. 37b/9
[1]

ġāġāīis: <Ar. Cehennem deresi taşı, cehennem taşı, gümüşün nitrik asitte eritilmesiyle elde edilen, havaya dayanıklı, ışıktta bozulmayan beyaz kristal. Krş. cehennem deresi taşı, sekneç.
ğ. 17a/12
[1]
ħacer-i ġ. “Cehennem deresi taşı.”
17a/12

ġālib: <Ar. Üstün, yenen.
ğ. 60a/10, 61b/19 [2]
[2]

ġālibā: <Ar. Görünüşe göre, sanılır ki, anlaşılan.
ğ. 16b/11, 20b/3 [2]
[2]

ġāliye: <Ar. Miskten yapılan güzel kokulu bir macun. Krş. ġaliye müşk.
ğ. 37b/21
[1]

ġām: <Ar. Bkz. ġamām.
ğ. 37b/21
[1]

ġār: <Ar. Defne ağacı ve meyvesi; (*Laurus nobilis*). Krş. defne yemişi.
ğ. 37b/15
[1]

ġārīkūn: <Ar. Katranköpüğü, çayır mantarlarından, şapkasının alt yüzü dilim dilim ve bir halka ile çevrili bulunan bir cins mantar; (*Polyporus ignarius*). Krş. ġatrān köpüğü.
ğ. 37b/6
[1]

ġārū’l-arz: <Ar. Yerağzılı bitkisi, defne ağacı. Krş. yer dehenlü.
ğ. 38a/7
[1]

ġāsıl: <Ar. Bkz. ġāsūl.
ğ. +i 3b/7
[1]
ğ. +i rūmī “Bir tür çöven, kökü ve dalları, suyu sabun katılmış gibi köpürten, kir temizleyici bir bitki, sabun otu, helvacı kökü; (*Saponaria officinalis*). Krş. çoġan, alūķānis.” 3b/7

ġāsūl: <Ar. Şam çöveni, sabun otu, helvacı kökü; (*Saponaria officinalis*). Krş. çoġan, şām çoġanı.
ğ. 37b/14
[1]

ġāvūş: <Far. Tohumluk iri hıyar. Krş. hıyār toħmı.
ğ. 38a/2
[1]

ġāyet: <Ar. Pek, çok, pek çok, güçlü bir biçimde,

etkili olarak.

ğ. 30a/2, 35b/13, 42a/12, 59b/7, 63a/1 [5]
[5]

ġāze: <Far. Kadınların yüzlerini boyadıkları kızılca, düzgün, allık. Krş. kızılca eynik.

ğ. 37b/17
[1]

ġāzī: <Ar. “seyyid ġāzī” Eskişehir’de bir ilçe.

ğ. 12b/1
[1]

seyyid ġ. penīri “Yumuşak, beyaz bir taş, idrar taşı, kum taşı” 12b/1

ġībā: <Ar. Cıva. Krş. jīve, zībaķ, elfiyā, ez-zemūmū’l-ħayy, el-mā’-i şehāb, en-nūrū’z-zevārūķ, er-rūħānī, en-nāfilū’l-ħār, el-lebenū’l-ħamel, el-ġurād, er-ravġ.

ğ. 37b/8
[1]

ġıbb: <Ar. İki günde bir, gün aşırı.

ğ. 57b/14, 60b/16 [2]
[2]

ħummā-yı ġ. “Nöbetleri iki günde bir tutan sıtma. Krş. gün aşırı sıtma.”
57b/14

ġidā: <Ar. Besin, besleyici madde.

ğ. +sı 16a/10
[1]

ġılc: <Ar. Domuz topalaġı, kırkboġum otu, suut kökü; (*Cyperus rotundus*). Krş. toņuz topalaġı.

ğ. 37b/14, 38a/5 [2]
[2]

ġılz: <Ar. Kalınlık, sertlik.

ğ. +ı 60b/19
[1]

ğ. +ı ecfān “Göz kapaġının kalın olması.” 60b/19

ġışā’: <Ar. Zar, deri, kabuk, üst tabaka.

ğ. +ı 60b/16
[1]

ğ. +ı dimāġ “Beyin zarıyla ilgili bir hastalık, beyin zarı iltihabı. Krş. dimāġı tutulmaķ.” 60b/16

ġışavāt: <Ar. 1. Göz kararması. 2. Gözde körlük yapan perde oluşması, göze perde inmesi. Krş. göz perdelenmek.

ğ. 60b/16
[1]

ġışāve: <Ar. Göz kararması, göz yanılması. Krş. senbāt.

ğ. 59b/9
[1]

ġonce: <Far. Gonca, tomurcuk, çiçeġin açılmamış durumu.

ğ. 8a/7, 25a/6 [2]

- [2]
bürs-i ğ. “Ardıç meyvesi. Krş. arduc yemişi.” 8a/7
- ġubār:** <Ar. Toz.
ġ. 32a/12
[1]
şak-ı ğ. “Ak zaç. Krş. aķ zāc, zāc.”
32a/12
- ġubāriye:** <Ar. Ayı üzümü; (*Arbutus uva ursi*). Krş. ayu üzümü, ķurd üzümü.
ġ. 37b/21
[1]
- ġubārü’r-raġā:** <Ar. Deġirmen çevresinde olan toz.
ġ. 38a/4
[1]
- ġubeyr:** <Ar. Kokusu limon ve ağaç kavununa benzeyen bir ağaç zamkı. Krş. kāfūr-ı şibrem.
ġ. 43b/17
[1]
- ġubeyrā:** <Ar. 1. İğde ağacı ve meyvesi; (*Elaegnus angustifolia*). 2. Habeş’te darıdan yapılan bir cins şarap. Krş. iğde.
ġ. 37b/6
[1]
- ġudāf:** <Ar. Karga kuşu, ağustos kargası; (*Corvus*). Krş. karga.
ġ. 38a/3
[1]
- ġulanķ:** <? Su üzerinde biten yeşil ot, yosun. Krş. yeşil ot, yosun.
ġ. 37b/13
[1]
- ġulbe:** <Far. Saksavaşan kuşu, alakarga, arı kuşu; (*Pica pica*). Krş. ala karga, şakavaşan kuşu.
ġ. 37b/19
[1]
- ġuleycen:** <Gr. Yabani yarpuz. Krş. berrī yarpuz.
ġ. 37b/15
[1]
- ġuleycin:** <Gr. Bkz. ġultecin.
ġ. 37b/11
[1]
- ġultecin:** <Gr. Yarpuz; (*Mentha pulegium*). Krş. yarpuz.
ġ. 38a/1
[1]
- ġulūfirnā:** <Gr. Meyan kökü; (*Glycyrrhiza*). Krş. puyan köki.
ġ. 38a/6
[1]
- ġulūfiryā:** <Gr. Hatmi çiçeği ağacı; (*Althaea officinalis*). Krş. ġatem çiçeğinin ağacı, ġasul.
ġ. 37b/7
[1]

- ġunkilī:** <Gr. Şalgam; (*Brassica rapa*). Krş. şalgam.
ġ. 38a/1
[1]
- ġurāb:** <Ar. Karga; (*Pica pica*).
ġ. 41a/3
[1]
ķurş-ı ğ. “Kargabüken; (*Stryhnos nuxvomice*). Krş. ġücle büken” 41a/3
- ġuyük:** <Far. Kurbaġa. Krş. ķurbaġa.
ġ. 37b/8
[1]
- ġük:** <Far. Kurbaġa.
ġ. 20a/11, 38a/1[2]
[2]
ġün-ı ğ. “Kurbaġa kanı. Krş. ķurbaġa kanı.” 20a/11
- ġüşā:** <Far. 1. Hayvan tersi. 2. Ağıl, mandra.
ġ. +yı 37b/12
[1]
ġ. +yı ter “Taze, yaş sığır dışkısı. Krş. yaş sığır boķı.” 37b/12
- ġüzķün:** <Far. İtburnu çiçeği, yabani ġül, köpek ġülü, kuşburnu; (*Rosa canina*). Krş. ġayzān, it burnı.
ġ. 38a/3
[1]

H

- ġabaķ:** <Far. İspanakgillerden, yaprakları kaz ayağına benzeyen bir bitki, kuzgunayağı kazayağı, kılır otunun katlanamayan, bükülemeyen bir çeşidi; (*Chenopodium*). Krş. züġeşt, zerķürī, ķılır otı.
h. 25b/16, 26a/11 [2]
[2]
h. otı 25b/16, 26a/11 [2]
- ġal’:** <Ar. Sara hastalığına yakalanan kiři, epilepsi hastası. Krş. ucuķ šutan.
h. 63a/8
[1]
- ġavā:** <Ar. Hava, gökyüzü.
h. + dan 12a/20, 44a/10 [2]
[2]
- ġavāciva:** Havacıva, Akdeniz bölgesinde yetişen ve köklerinden kırmızı boya elde edilen, çok yıllık otsu bir bitki havacıva, tosbaġa otu, enlik, kızıl enlik, tüylü boya, yerineği; (*Alkanna tinctoria*).
h. 54a/5
[1]
- ġavān:** <Far. İçinde bir şey dövüp ufalamaya yarayan, tahta, taş, maden veya plastikten yapılan kap.
h. + da 54a/12
[1]
- ġavf:** <Ar. Korku, korkutmak.

- h. 63a/13
[1]
- hā:** <Far. İşte.
h. 61b/17
[1]
- hāʿ:** <Ar. Korkak kişi. Krş. kırkaç adam.
h. 63a/11
[1]
- hayafān:** <Ar. Yabani su teresi; (*Nasturium officinale*). Krş. yabānī şu teresi, cercīr.
h. 54a/6
[1]
- hayza:** <Ar. Kolera, şiddetli ishal ve kusmalarla kendini gösteren, çok bulaşıcı, salgın ve öldürücü bir hastalık. Krş. yürek burulmaç.
h. 63a/9
[1]
- hāl:** <Ar. Küçük kakula otu; (*Elettaria cardomomum*). Krş. kākūle-i şağīr.
h. 53b/6
[1]
- hālūk:** <Ar. Kurtuman denilen buğday ve arpa aralarında biten bir tane, acı culban, besile, çatalca, kertek, çatalca. Krş. herşamān, herşarān, herūk.
h. 54a/2
[1]
- hāşeme:** <Ar. Kemik dokusunun bütünlüğünün bozulması, kırık, çıkık. Krş. şınık yér.
h. 63a/11
[1]
- hebīled:** <Ar. Ebuçehil karpuzunun tohumu; (*Citrullus colocynthis*). Krş. şanşal toşmı, ebūcehīl şarpūzı.
h. 53b/6
[1]
- hebşer:** <Ar. Bkz. heşber.
h. 53b/13
[1]
- hecīme:** <Far. Tulumda biriktirilip ekşitildikten sonra içilen, köremez denilen süt, yoğurt. Krş. yoğurd. Bkz. hedāye.
h. 54a/12
[1]
- hedāye:** <Ar. Bkz. hecīme.
h. 54a/12
[1]
- hedenc:** <Far Kayın ağacı; (*Fagus orientalis*).
h. 54a/9
[1]
- hedme:** <Ar. Titremek. Krş. ditremek.
h. 63a/12
[1]
- hedye:** <Ar. Tespih böceği, yereşegi, ev eşegi; (*Armadillidium vulgare*). Krş. tesbīh şurdı, tesbīh böceği, ev eşegi.
h. 54a/3
[1]
- heft-berc:** <Far. Bkz. heft-berg.
h. 52b/11
[1]
- heft-berg:** <Far. Sütleğen cinsinden yedi yapraklı bir bitki, kulapa. Krş. māzeryūn, ezelttere, қоқар ağac.
h. 54a/14
[1]
- heft-bezeḥ:** <Far. Ezelttere, anason, maydanozgillerden, kokulu tohumu hamur işlerinde ve rakı yapımında kullanılan bir bitki; (*Pimpinella anisum*). Krş. māzeryūn, қоқар ağac, heft-berc, heft-berg.
h. 54a/17
[1]
- heft-pehlev:** <Far. Hindistan'dan gelen “yedi ayaklı” denilen şifalı bir ot. Krş. yēdi ayaḥlu.
h. 54a/16
[1]
- heft-zerd:** <Far. “nergis-i heft-zerd” Zerrinkadeh çiçeği, nergis çiçeği, yasemin; (*Narcissus*). Krş. katmer zerrīn kadeḥ çiçeği.
h. 52a/17
[1]
nergis-i h. 52a/17
- helāhil:** <Ar. Çin'de yetişen zehirli bir kök, öldürücü zehir.
h. 54a/4
[1]
- helāk:** <Ar. Ölme, öldürme, yok etme, yok olma.
h. 27b/12, 60b/11 [2]
[2]
h. olmak 60b/11
- helāme:** <Far. Bkz. hecīme.
h. 54a/12
[1]
- helek:** <Ar. 1. Hıçkırık. Krş. ıncıkırık. 2. Bkz. helek-i müşk.
h. 63a/9
h. + i 54a/2
[2]
h. + i müşk “Topalak, kırkboğum bitkisi ve bundan elde edilen bir tür ilaç; (*Cyperus rotundus*). Krş. ḥūlān-ı mekkī.”
54a/2
- helemüt:** <Far. Labada, dağ pırasası, dağ pazısı. Krş. şağ bazusı.
h. 53b/7
[1]
- helenderūr:** <Gr. 1. Işgın otu; (*Rehum ribes*). 2. Hekimlikte kullanılan bir ilaç, bir ravent türü. Krş.

rībās.

h. 54a/6

[1]

helīfā: <Sür. Hindiba, yaban marulu, güneyik, göyinek; (*Cichorium endiva*). Krş. göyinek, hindubā, kāsni, acı mārūl

h. 53b/11

[1]

helhelyūn: <Far. Alıç, yabani alıç; (*Crataegus*). Krş. řāġī alūc.

h. 52b/16, 54a/21 [2]

[2]

helīcāt: “ma‘cūn-ı helīcāt” Beş ilaçtan yapılan bir macun. Krş. ma‘cūn-ı şülüş.

h. 49b/12

[1]

ma‘cūn-ı h. 49b/12

helīle: <Far. Helile otu, tohumları tıpta müşhil olarak kullanılan bir bitki. Kara helile, sarı helile gibi türleri bulunur; (*Terminalia*).

h. 6a/6, 31b/17, 54a/3, 54a/10 [4]

ğara h. “Kara helile otu. Krş. helek-i müşk, el-mecūc, řa‘īre” 6a/6, 31b/17, 54a/3, 54a/10 [4]

h. + i 54a/10

[5]

h. + i mevīzek “Kara helile otu. Krş. ġara helīle.” 54a/10

helīlec: <Far. Bkz. helīle. Krş. līlec, nīl.

h. 20b/13, 46b/17, 51b/13 [3]

h. + i 4b/20, 5b/8, 20b/13, 49b/13 [4]

[7]

h. + i esved “Kara helile otu.” 20b/13

h. + i kābilī “Sarı helile otu. Krş. erhīķīne, esrek 4b/20, 5b/8 [2]

h. + i siyāh “Kara helile otu. Krş. meleūc.” 49b/13

helīmūn: <Far. Dağ pazısı. Krş. řaġ bazısı.

h. 53b/14, 54a/3 [2]

[2]

helīmūş: <Far. Dağ pazısı. Krş. řaġ bazısı. Bkz. helīmūş, helīmūn.

h. 53b/14

[1]

helīmūş: <Far. Bkz. helīmūn.

h. 53b/14

[1]

helīyūn: <Far. Karpuz; (*Citrullus vulgaris*). Krş. ġarpūz.

h. 52b/12

[1]

helyāne: <Far. Şahtere otu, şahtereç; (*Fumaria officinalis*). Krş. şahtere.

h. 53b/8

[1]

helyūn: <Ar. Tilkikuyruġu, kuşkonmaz; (*Asparagus officinalis*). Krş. isfidāc, dilkū kuyruġı.

h. 27a/11, 37a/1, 46a/4, 48a/16, 48a/20, 50a/1, 53b/12 [7]

h. köki “Tilkikuyruġu kökü. Krş. sepārīne, řapārīne.” 27a/11, 48a/16, 48a/20 [3]

h. toġmı “Tilkikuyruġu otu tohumu. Krş. māşūnec.” 50a/1

ġārī h. toġmı 37a/1

h. + a 2b/7

[8]

hem: <Far. Özellikle, zaten, bir de.

h. 40b/11

[1]

hemc-hinā: <Far. Katran. Krş. ġatrān.

h. 54a/13

[1]

hemde: <Ar. Ölmekle dirilmek arası.

h. 63a/12

[1]

hemece: <Ar. Sıġırsiki otu; kurutulmuş hayvan sinirinden yapılan kamçıtı. Krş. řıġır siki.

h. 54a/13

[1]

hemeşen: <Ar. Derinin porsuması, gevşemesi. Krş. süst olmak.

h. 63a/9

[1]

hemsiyūn: <Gr. Bkz. hemsuġ.

h. 53b/18

[1]

hemsuġ: <Ar. Mercanköşk çiçeġi; (*Origanum majorana*), sıçankulaġı; (*Anagallis*). Krş. şıçan ġulaġı, merzencūş.

h. 53b/17

[1]

hemsūd: <Ar. İtburnu çiçeġi, yabani gül, köpek gülü, kuşburnu; (*Rosa canina*). Krş. it burnı ağacı.

h. 53b/12

[1]

hemş-āb: “hemş-āb rīġten ez çeşm” Gözden sürekli yaş akması.

h. 63a/10

[1]

h. rīġten ez çeşm 63a/10

hendek: “mendek” 1. Baldıran otu; (*Conium maculatum*). 2. İlkbaharda kırlarda kendiliġinden biten, ısırgana benzer, çorbası yapılan yabani bir ot. Krş. kāşim.

h. 44a/6

[1]

- h. tohumı 44a/6
- heng:** “cebl-i heng” Sığır ödü, sığır otu ve sarı diken denilen bitkinin tohumu, köküne sarı türbit denir. Krş. cülâhenc, tohum-ı türbüd-i zerd, tohum-ı zerdhâr.
h. 12b/18, 12b/18, 13a/3, 14b/22 [4]
[4]
cebl-i h. 12b/18,13a/3, 14b/22 [3]
cebl-i h. kökine 12b/18
- her:** <Far. Bütün, hepsi.
h. 1b/3,1b/4,1b/5, 1b/7, 1b/11, 1b/11, 1b/14, 4b/6, 24b/9, 28a/7, 30b/11, 31a/17, 51a/14, 52a/17,54b/18, 55a/5, 56a/2, 56b/20, 57a/1, 57a/2,57a/2, 57a/3, 57b/10, 58a/9, 58a/18, 58b/17,59b/18, 60a/9, 60b/21, 61b/1, 62b/12 [31]
[31]
h. ağaca 54b/18
h. ağacın kabuğu 52a/17
beynî ki h. rûz âmed 57a/2
- herârîş:** <Far. Yılan, akrep gibi zehirli hayvanlar tarafından ısırılmak.
h. + i 63a/14
[1]
h. + i mâr “Yılan sokması. Krş. ilan şokmak.” 63a/14
- herâş:** <Far. Bkz. her-rîş.
h. 63a/14
[1]
- herbe:** <Fr. Pire yavşanı, sarı yavşan otu; (*Artemisia*). Krş. pire yavşanı, şaru yavşan.
h. 53b/19
[1]
- herc:** <Ar. Öldürmek, katletmek.
h. 21b/18
[1]
hüz-ı h. “Ağu ağacı, zakkum ağacı; (*Nerium oleander*). Krş. ağa ağacı.” 21b/18
- herd:** <Far. Zerdeçal, Hint safranı (*Curcuma longa*). Krş. zerdeçüb.
h. 53b/6
[1]
- hereflüh:** <Gr. Bkz. hereflüs.
h. 53b/15
[1]
- hereflüs:** <Gr. Yabani güneyik, hindiba. Krş. yabân göyinegi.
h. 53b/15
[1]
- herenc:** <Far. Bkz. hedenc.
h. 54a/8
[1]
- herfüliyün:** <Gr. Barsama otu, siyenber, varsama; (*Mentha aquatica*). Krş. marşama.
h. 54a/10
[1]
- herkalüs:** <Gr. Bkz. hereflüs.
h. 53b/16
[1]
- hers:** <Ar. 1. Bir nesneyi havanda tokmak ile dövmek. 2. Mersin ağacı; (*Myrtica communis*).
h. 54a/12
[1]
- herşe:** <Far. Sarmaşık otu; (*Hedera helix*). Krş. şarmaşık.
h. 53b/21
[1]
- herşef:** <Far. 1. Kenger. 2. Bostan enginarı. 3. Bir meyve. Krş. mîve, dîvân.
h. 54a/15
[1]
- herşamân:** <Ar. Kurtuman denilen buğday ve arpa aralarında biten bir tane, acı culban, besile, çatalca, kertek, çatalca. Krş. hâlük, herük.
h. 54a/1
[1]
- herşarân:** <Ar. Bkz. herşamân.
h. 54a/1
[1]
- herük:** <Ar. Bkz. herşamân.
h. 54a/1
[1]
- hervâ:** <Ar. Demir diken, çoban kalgıdan; (*Tribulus terrestris*). Krş. demür diken, kara şasek.
h. 54a/11
[1]
- her-rîş:** <Far. 1. İhtiyarlık. 2. Halsizlik, bitkinlik. Krş. düşkünlik, za‘îflik.
h. 63a/15
[1]
- herzemîn:** <Far. Tespih ağacı, tespih çalısı, Çin leylağı; (*Melia azedarach*). Krş. tesbîh ağacı.
h. 54a/8
[1]
- herzemü'l-mecüs:** <Ar. Yasemine benzeyen, fesleğen cinsinden bir bitki. Krş. hümü'l-harâbze, reyhân-ı süleymânî.
h. 52b/14, 54a/20 [2]
[2]
- hesd:** <Ar. Ebuçehil karpuzunun tohumu; ; (*Citrullus colocynthis*). Krş. ebücehîl karpuzunun tohumu.
h. 54a/7
[1]
- hesmün:** <Far. Boğasık otu, boğa otu. Krş. boğasık otu.
h. 53b/18
[1]
- hest:** “hest-i demân” Hint ödü, Hindistan’da yetişen

bir öd ağacı; (*Lignum Aloes*). Krş. ‘ūd-ı hindî.

h. + i 53b/7

[1]

h. + i demân 53b/7

heşber: < Ar. Kenger, eşek diken; (*Cynara cardunculus*). Krş. kenger.

h. 53b/13

[1]

heşfful: < Far. Yaban havucu, kara kök; (*Pastinaca sativa*). Krş. yabân hevici, şakâkül, mühr-i süleymânî.

h. 53b/10

[1]

heşt: Bkz. hest-i demân.

h. + i 53b/20

[1]

h. + i demân 53b/20

hevâcuğ: Bkz. havâciva.

h. 54a/6

[1]

hevécive: Bkz. havâciva.

h. 54a/9

[1]

hevic: < Far. Havuç; (*Daucus carota*). Krş. keşür, zerde-i zemîn, zerdek, zîherbec, gezer.

h. 21b/19, 22a/11, 22b/10, 22b/18, 25a/13, 25a/13, 25a/20, 26b/7, 26b/8, 40a/12, 43b/13, 52a/3, 52a/21, 52b/1 [15]

h. kılyesi “Havuç kızartması. Krş. kılye-i nergîsî.” 40a/12

h. perverdesi 26b/7

h. toğmı 22b/18

h. toğmınuğ birisi 52a/3, 52b/1 [2]

berrî h. “Yabani havuç; (*Pastinaca sativa*). Krş. nehşel, şakâkül.” 52a/21

berrî h. toğmı 22a/11

berrî h. toğmına 22b/10

berrî h. yaprağı 21b/19

bustânî h. toğmı 25a/13

h. + dür 6a/4

deştî h. + dür “Yabani havuç; (*Pastinaca sativa*). Krş. el-benî.” 6a/4

h. + e 30a/3

h. + i 19a/7, 43a/19, 43a/19, 45b/7, 49a/19 [5]

büstân h. + i “Bostan havucu. Krş. gezer.” 43a/19

yabân h. + i “Yaban havucu; (*Pastinaca sativa*). Krş. haşkîkül, gezerü’l-berr, mürâmün, şakâkül cezr-i berrî.” 19a/7, 43a/19, 49a/19 [3]

yabân h. + i yaprağı 45b/7

h. + inüñ 12b/16, 42b/9 [2]

[24]

yabân h. + inüñ nebâtına 42b/9

yabân h. + inüñ toğmına 12b/16

hevîc: < Far. Bkz. hevici. Krş. keşür, ıstağın.

h. 5b/12

[1]

hevl: < Ar. Korku. Krş. kırkmağ.

h. 63a/13

[1]

heyîzân: < Ar. Yer hadisesi, eşek turbu, yaban turbu, acırğa; (*Raphanus raphanistrum*). Krş. yabân türbı, yer siki.

h. 53b/10

[1]

heyser: < Far. Deve diken, peygamber diken, eşek diken, meryemanadikeni, kara yantak, boğa diken; (*Alhagi pseudalhagi*). Krş. deve diken, kenger diken.

h. 52b/14, 54a/20 [2]

[2]

heyüflüs: < Gr. Eşek marulu, yaban güneyiği; (*Sonchus oleraceus*). Krş. eşek mârülü.

h. 53b/20

[1]

heyüfârîkûn: < Gr. 1. Koyunkıran, koyunöldüren denilen ilaç yapımında kullanılan bir çeşit bitki, kantaron, sarı kantaron, kırmızı kantaron, binbirdelik otu, kan otu, kılıç otu, kuzukıran, mayasıl otu, yara otu; (*Hypericum*). Krş. koyun kıran, efârîkûn, rümmânü’n-nehâr.

h. 7a/2, 24b/17, 36b/4 [3]

[3]

hezâr: < Far. 1. Bülbül. 2. Bin, pek çok.

h. + ı 54a/15, 54a/16 [2]

[2]

h. + ı bâh “Nane; (*Mentha piperita*).

Krş. na’nâ.” 54a/15

h. + ı kâh “Nane; (*Mentha piperita*).

Krş. na’nâ.” 54a/16

hezâr-ceşân: < Far. Bkz. hezâr-feşân.

h. 53b/7, 54a/11 [2]

[2]

hezâr-çeşme: < Far. 1. Bir tür çıban, fındık gibi yuvarlak, katı şişlik. 2. Tıpta kullanılan bir tür karınca. Krş. qarınca

h. 54a/5

[1]

hezâr-feşân: < Far. Sarmaşık gibi etrafındaki otlara sarılan bir bitki, yılan üzümü, ak asma, ören gülü. Krş. ilan üzümü, ören gülü, hezâr-gez.

h. 52b/11, 54a/16 [2]

[2]

hezâr-gez: < Far. Bkz. hezâr-feşân.

h. 52b/12, 54a/18 [2]

[2]

hezâr-güşân: < Far. Ak üzüm çubuğu. Krş. ak üzüm

çubuğu.

h. 53b/19

[1]

hezār-sefend: <Far. Üzerlik otunun tohumu;
(*Peganum harmala*). Krş. yüzerlik tohumu.

h. 53b/15

[1]

hibriyye: <Ar. Kepek, başın derisinde oluşan küçük,
beyaz pulcuklar. Krş. қоңақ.

h. 63a/11

[1]

hind: <Ar. Hindistan.

h. 22a/9, 23a/10, 28a/14, 35a/4, 49b/5 [5]

h. deñizinden 49b/5

h. kedisi “Hint kedisi. Krş. sinnevr.”
28a/14

h. karpūzi “Hint karpuzu. Krş. һийār-ı
gerū.” 22a/9

h. ʃarusı “Hint darısı. Krş. ʃahef, ʃahʃaf,
zerre.” 23a/10, 35a/4 [2]

h. + de 19b/8, 50b/21 [2]

h. + den 6b/6, 7a/14, 7a/20, 15a/19, 15b/1,
15b/6, 15b/9, 16a/5, 16a/12, 21b/10, 25a/1,
27b/11, 29b/4, 29b/6, 29b/9, 29b/10, 30a/6,
30b/7, 31a/17, 31b/2, 34b/5, 37b/2, 38a/16,
39a/7, 39b/6, 42a/10, 42a/12, 49a/10, 54a/16
[29]

[36]

hindce: Hintçe, Hint dili.

h. 5a/9, 53b/14, 56a/5, 56b/13, 59b/8[5]

[5]

hindī: <Ar. Hint’le ilgili, Hint’e ait.

h. 3a/9, 3a/12, 4b/12, 5a/10, 6a/3, 6a/5,
6a/14, 6a/15, 6b/1, 8b/19, 9a/2, 9a/4, 9a/17,
9a/17, 10b/12, 11b/13, 11b/13, 12a/8, 13a/15,
15b/18, 18b/2, 19a/10, 19a/10, 19b/1, 20a/9,
20b/18, 21a/2, 21a/5, 22b/8, 23a/3, 23a/5,
24b/10, 25a/16, 26b/7, 27b/18, 28a/12, 28b/18,
29a/12, 30a/8, 34a/18, 34a/19, 36b/3, 36b/20,
37a/7, 38a/15, 40b/16, 41a/2, 41a/17, 42a/2,
42a/10, 43a/8, 44a/19, 45a/19, 45b/19, 45b/19,
46a/14, 46a/19, 47a/18, 48b/10, 49a/4, 49a/12,
50b/10, 50b/18, 51a/15, 51a/19, 51b/6, 51b/11,
53b/7, 53b/20, 54a/2, 54a/8, 54b/5 [72]

h. fınduk 15b/18, 24b/10 [2]

h. һийār 9a/2

h. karpūza 54a/8

h. karpūzına 13a/15

h. māmīrāna 20a/9

h. mürdümük 18b/2

h. nār çiçeği 6a/15

h. nīlüfer çiçeğidür 3a/9

h. şanavber ağacıdır 22b/8

h. şayʃara 38a/15

h. şehriye 54a/2

h. ʃopalak 3a/12

h. zeytün yaprağı 23a/3, 34a/19 [2]

bıṭīḥ-i h. 10b/12

bıṭīḥ-ı h. 9a/17

bunduğ-ı h. 4b/12, 34a/18 [2]

büre-i h. 12a/8, 36b/3 [2]

cedvār-ı h. 25a/16, 49a/4, 51b/11[3]

cevz-i h. 11b/13, 45b/19 [2]

gāv-ı h. 43a/8, 45a/19 [2]

girdekān-ı h. 45b/19

girdü-yı h. 44a/19

ğarnüb-ı h. 19b/1, 21a/2 [2]

ğıyār-ı h. 8b/19, 9a/4 [2]

kerkūhen-i h. 46a/19

ķaranful-ı h. 49a/12

ķarpüz-ı h. 9a/17

ķıssā³-i h. 42a/2

ķıssā-yı h. 41a/17

ķurdum-ı h. 40b/16

ķuṣṭ-ı h. 42a/10

la‘l-ı h. 47a/18

māmīrān-ı h. 5a/10

māş-ı h. 19a/10, 41a/2 [2]

misk-i h. 51a/15

mī‘a-i h. 6a/5

mürdümük-i h. 19a/10, 46a/14 [2]

naḥve-i h. 6a/3, 20b/18, 26b/7, 28b/18,
29a/12, 51a/19, 51b/6 [7]

sādec-i h. 11b/13, 21a/5, 36b/20, 50b/18
[4]

‘urūķ-ı şecere-i h. 37a/7

‘ūd-ı h. 6a/14, 6b/1, 23a/5, 27b/18,
28a/12, 30a/8, 48b/10, 50b/10, 53b/7,
53b/20, 54b/5 [11]

h. + si 11a/14

[73]

hindubā: <Ar. Hindiba, yaban marulu, güneyik,
göyinek; (*Cichorium endiva*). Krş. kāsni, acı mārül,
göyinek, hindubāne.

h. 3a/6, 20a/16, 51a/13, 54a/13 [4]

berrī h. “Yabani güneyik. Krş. göyinek,
merveriye, ḥaşķūķ, türkī göyinek.”
20a/16, 51a/13 [2]

h. + ya 9b/17

[5]

hindubāne: <Ar. Bkz. hindubā.

h. 53b/9

[1]

hindustān: Bkz. hindüstān.

h. 23a/16

[1]

h. bağasıdır “Hindistan bağı. Krş.
zebed.” 23a/16

hinduvāne: <Ar. 1. Ebucehil karpuzunun tohumu; (*Citrullus colocynthis*). Krş. ebücehîl karpüzünün tohumı, hesd. 2. Hint karpuzu. Krş. hindî karpüzü.

h. 54a/8

[1]

hindüstān: Hindistan.

h. 10a/5, 14b/14, 23b/15, 23b/18, 30b/19, 44a/19, 45a/10, 48a/17, 49a/7, 51a/1, 51b/2, 51b/14 [12]

[12]

h. ayvası “Hindistan ayvası. Krş. şil.” 30b/19

h. deñizinden 51a/1

h. kōzı “Hindistan cevizi; (*Cocos nucifera*). Krş. cevz-i hindî, girdü-yı hindî, kerri-i nālîr, mādenc, merenc, nār-ı cebel, nārgîl, bārenc, celūz, rānec.” 10a/5, 14b/14, 23b/15, 23b/18, 44a/19, 45a/10, 48a/17, 49a/7, 51b/2, 51b/14 [10]

hing: <Hint. Kadı ağacı, şeytanboku otu ve bundan elde edilen zamk; (*Ferula assa-foetida*). Krş. kâzî, kaşnı.

h. 53b/9, 53b/13 [2]

[2]

hirc: <Ar. Elma; (*Pirus malus*). Krş. alma, tuffāh, sîb.

h. 54a/1

[1]

hizem: <Far. Yakacak odun, yakıt olarak kullanılan odun.

h. 36a/4

[1]

‘urūķ-ı dār-ı h. “Meyan kökü. Krş. puyan dibi.” 36a/4

hîc: “mār-ı hîc” Yılan balığı; (*Anguilla*). Krş. ilan balığı.

h. 51a/3

[1]

mār-ı h. 51a/3

hîl: <Far. Kakula otu; (*Elettaria cardomomum*). Krş. kâkûle.

h. 53b/11

h. + i 53b/12

[2]

h. + i bevvē “Küçük kakula otu. Krş. kâkûle-i şağîr.” 53b/12

hîlec: <Far. Tekesakalı, dedesakalı, keçisakalı, kekilcan, tekilcan; (*Scorzonera, tragopogon*). Krş. teke şakalu.

h. 54a/2

[1]

hîmümü’l-mecūs: <Ar. Bkz. herzemü’l-mecūs.

h. 54a/19

[1]

hîrûn: <Far. 1. Tuzaklı kamış. 2. İçi dolu hallaçlanmış pamuk. 3. Börülceye benzeyen bir tür fasulye, mürdümük; (*Lathyrus sativus*). Krş. kamış, fâş, mâş.

h. 52b/15, 53b/10, 54a/20 [3]

[3]

hîzārmā: <Sür. Nane; (*Mentha piperita*). Krş. na’nā.

h. 53b/18

[1]

hîzān: <Ar. Bkz. heyîzān.

h. 53b/9

[1]

hukul: <Far. Mantar; (*Fungi*). Krş. mantar.

h. 54a/14

[1]

hulul: <Far. Topalak, kırkboğum bitkisi ve bundan elde edilen bir tür ilaç; (*Cyperus rotundus*). Krş. hülân-ı mekkî, huzağ.

h. 54a/14

[1]

hû: <Far. Nefes.

h. + yı 15b/8

[1]

cemā-yı h. + yı süleymān “Fesleğen; (*Ocimum basilicum*). Krş. feslegen.” 15b/8

hücere: <Far. Çoban diken; (*Centaurea urvillei*).

Krş. çübān diken.

h. 54a/10

[1]

hūd: <Far. Zerdeçal, Hint safranı (*Curcuma longa*).

Krş. zerdeçüb.

h. 53b/8

[1]

hūfārîkūn: <Gr. Bkz. heyyūfārîkūn.

h. 53b/16

[1]

hūfestās: <Gr. Bkz. hūfestîfās.

h. 53b/11

[1]

hūfestîfās: <Gr. Tekesakalı, dedesakalı, keçisakalı, kekilcan, tekilcan; (*Scorzonera, tragopogon*). Krş. teke şakalu, hîlec.

h. 53b/19

[1]

hūkîk: <? Sığırkarpuzu otu. Krş. şığır karpüzü.

h. 52b/15, 54a/21 [2]

[2]

hūm: <Far. Çam ağacına benzeyen bir ağaçtır.

h. 37a/13

[1]

‘urūķ-ı dār-ı h. “Mavi zambak kökü;

(*Iris lurida*). Krş. kök süsen dibi.”
37a/13

hümü'l-harâbze: <Ar. Bkz. herzemü'l-mecüs.

h. 51a/6, 52b/14, 54a/19 [3]
[3]

hümü'l-mecüs: <Ar. Bkz. herzemü'l-mecüs.

h. 51a/6, 52b/13 [2]
[2]

hülâm: <Ar. 1. Sirke ile pişen sığır eti. 2. Balık tutkalı, paça suyu, pelte gibi donan şeyler. Krş. sirkelü aş şuyı.

h. 53b/8
[1]

hülhül: <Ar. Öldürücü zehir. Krş. semm.

h. 54a/4, 63a/12 [2]
[2]

h. nüşe “Zehir içmiş kişi. Krş. ağu içmiş.” 63a/12

hürmüz: <Far. Basra Denizi'ni Hint Denizi'ne bağlayan boğaz ve o bölgede bulunan bir şehir.

h. + de 33a/20
[1]

hürmüs: “aşâbi'-i hürmüs” Öksüz oğlan çiğdemi, sorincan ağacı; (*Colchicum autumnale*). Krş. öksüz oğlan çiğdemi, sürincân.

h. 2a/4, 21a/2, 36b/16 [3]
[3]

aşâbi'-i h. 2a/4

‘aşî-i h. “Akça otu, sultan otu; (*Mercurialis annua*). Krş. akça otı, sultân otı.” 36b/16

haşş-ı h. “Akça otu; (*Mercurialis annua*), sultan otu; (*Sambucus nigra*). Krş. akça otı, sultân otı.” 21a/2

hürmüz: <Far. Bkz. hürmüz.

h. 43a/18
[1]

h. sâhilinde 43a/18

hürmüzî: <Far. Hürmüz'e ait, Hürmüz'le ilgili. Bkz. hürmüz.

h. 33a/12
[1]

h. bir hafif taşdur 33a/12

hüsrev-dârü: <Far. Öksüz oğlan çiğdemi, sorincan ağacı; (*Colchicum autumnale*). Krş. öksüz oğlan çiğdemi, sürincân.

h. 18a/12
[1]

H

habak: <Ar. Yarpuz, nane türünden, kısa saplı, az veya çok tüylü, güzel kokulu bir bitki; (*Mentha pulegium*). Krş. yarpuz.

h. 18a/15

h. +1 16b/2, 16b/13, 16b/21, 17b/11, 18a/20, 19a/13, 19a/13 [7]

[8]

h. +1 cebelî “Dağ yarpuzu. Krş. tağ yarpuzı.” 16b/13

h. +1 kıranfulî “Karanfil yarpuzu, yarpuz; (*Mentha pulegium*). Krş. yarpuz, kıranful yarpuzı.” 18a/20

h. +1 nabî “Yarpuz; (*Mentha pulegium*). Krş. yarpuz.” 19a/13

h. +1 reyhânî “Oğul otu, melisa, kovan otu; (*Melissa officinalis*). Krş. oğul otu, kıvan otu, bādrenbūy, bādrenbūya, bādrenğ.” 16b/2, 16b/21 [2]

h. +1 terencânî “Oğul otu, melisa, kovan otu; (*Melissa officinalis*). Krş. oğul otu, kıvan otu, bādrenbūy, bādrenbūya, bādrenğ.” 19a/13

h. +1 timsâh “Yarpuz; (*Mentha pulegium*). Krş. yarpuz.” 17b/11

habaku'l-fetâ: <Ar. Mercanköşk çiçeği; (*Origanum majorana*), sıçankulağı; (*Anagallis*). Krş. sıçan kulağı.

h. 18a/19

[1]

habaku'l-bakar: <Ar. Papatya çiçeği; (*Matricaria chamomilla*). Krş. pāpādyā çiçeği.

h. 16b/11

[1]

habaku'l-mâ: <Ar. Su kenarlarında yetişen bir çeşit yarpuz. Krş. ırmağ yarpuzı.

h. 16b/12

[1]

habaku'l-kıssâ: <Ar. Bkz. habaku'l-fetâ.

h. 16b/10

[1]

habaku'l-kirmânî: Bkz. habaku's-şagîr.

h. 17a/3

[1]

habaku'r-râ: <Ar. Ayvadana, civanperçemi, kovan çiçeği; (*Achillea*). Krş. ayva țana, kıvan otu.

h. 18a/19

[1]

habaku's-şagîr: <Ar. Fesleğen; (*Ocimum basilicum*). Krş. fesleğen.

h. 17a/3

[1]

habaku't-timsâh: <Ar. Bkz. habaku'l-mâ.

h. 16b/12

[1]

habâhab: <Far. Ateş böceği, yıldız böceği, yıldız kurdu; (*Lampyrus noctiluca*). Krş. şu'le vèren böcek.

h. 18a/15

[1]

ḥabākā: <Ar. Sarı çiçekli yaban yoncası, kokulu yonca. Krş. şaru çiçeklü berrī yonca.

h. 16b/4

[1]

ḥabb: <Ar. 1. Tane, çekirdek, tohum. 2. Yuvarlak olarak hazırlanmış ilaç, hap. 3. Sığırdili otu;

(*Anchusa officinalis*). Krş. şığır dili, lisānū's-sevr.

h. 18a/7

h. + ı 16a/12, 16b/5, 16b/6, 18a/16, 18a/18, 18a/18, 18a/20, 18a/21, 18b/3, 18b/9, 19a/10, 19a/10, 19a/14, 19a/16 [14]

[15]

h. + ı akaviye 19a/16

h. + ı bešām 18b/9

h. + ı dehmet 16b/6

h. + ı dibā 18a/21

h. + ı ḥangelā 18a/16

h. + ı ḥulv 16b/5, 18a/18 [2]

h. + ı ḥıṭāy 16a/12

h. + ı kaşşelāneş 19a/14

h. + ı kalb 19a/10

h. + ı kanīrya 18a/20

h. + ı kılt 19a/10

h. + ı mīsān 18b/3

h. + ı rāsen 18a/18

ḥabbetü's-sevdā: <Ar. Kara çörek otu; (*Nigella sativa*). Krş. kara çörek otu.

h. 16a/14

[1]

ḥabbü'l-bān: <Ar. Bir tür fıstık. Krş. fıstık.

h. 13a/6, 18b/1 [2]

[2]

ḥabbü'l-belesān: <Ar. Pelesenk ağacı; (*Commiphora opobalsamum*). Krş. belesān ağacı.

h. 17a/2

[1]

ḥabbü'l-fakr: <Ar. Ayıt ağacının tohumu; (*Vitex agnus castus*). Krş. ayıt toḥmı.

h. 16b/15

[1]

ḥabbü'l-mülük: <Ar. Sütleğen bitkisinin tohumu; (*Euphorbia*). Krş. ḥabbü's-selāṭīn, māhūdāne, denir, fārtīka, qarāsiyā, ḥabb-ı ḥıṭāy.

h. 15a/7, 16a/13, 16b/17, 17b/14, 19b/3, 22a/12, 30b/16, 33b/20, 38b/8, 41a/17, 49a/3 [11]

h. + e 47b/8

[12]

ḥabbü'l-ās: <Ar. Mersin ağacı yemişi; (*Myrtica communis*). Krş. mersin yemişi.

h. 16b/15

[1]

ḥabbü'l-gār: <Ar. Defne ağacı yemişi; (*Laurus*

nobilis). Krş. defne yemişi.

h. 16a/16

[1]

ḥabbü'l-gül: <Ar. Mısır'da akasya yapımında

kullanılan bir diken yemişi. Krş. kırz diken yemişi.

h. 16b/4

[1]

ḥabbü'l-eşl: <Ar. Ilgın ağacı yemişi; (*Tamarix tetrandra*). Krş. ılgun yemişi.

h. 17b/15

[1]

ḥabbü'l-vez: <Ar. Bkz. ḥabbü'l-āher.

h. 18a/10

[1]

ḥabbü'l-kar: <Ar. Kabak çekirdeği. Krş. kabak çekirdeği.

h. 16b/18, 57b/15 [2]

[2]

ḥabbü'l-ucb: <Ar. Mavi çiçekli, çadıra benzeyen bir cins sarmaşık tohumu. Krş. ḥabbü'n-nīl.

h. 17b/9

[1]

ḥabbü'l-lehv: <Ar. Kanbil otu, güveğifeneri; (*Physalis alkekengi*). Krş. kanbīl, kākūnec.

h. 18a/12

[1]

ḥabbü'l-kalb: <Ar. Börülceye benzeyen bir tür fasulye, mürdümük; (*Lathyrus sativus*). Krş. hindī mürdümük.

h. 18b/1

[1]

ḥabbü'l-āher: <Ar. Serçedili otu, serçe otu, kuş otu, cam otu, kuşmak, kuşulak; (*Stellaria media*). Krş. serçe dili.

h. 19a/7

[1]

ḥabbü'l-kulkul: <Ar. Yaban narının tohumu. Krş. yabān nārının toḥmı.

h. 16b/12

[1]

ḥabbü'l-ārūs: <Ar. 1. Nilüfer çiçeği tohumu; (*Nymphaea*). Krş. nīlüfer toḥmı, 2. Kuyruklu biber. Krş. kebābiye.

h. 16a/19, 17b/1 [2]

[2]

ḥabbü'l-ḥazrā: <Ar. Menengiç ağacı ve meyvesi; (*Pistacia terebinthus*). Krş. meneveş, menekiş.

h. 16b/2

[1]

ḥabbü'l-ḥurū: <Ar. Kene tohumu; (*Ricinus communis*). Krş. kene toḥmı.

h. 16b/11

[1]

ḥabbü'l-ḥaşem: <Ar. Menengiç ağacı meyvesinin

irisi. Krş. meneveş.

h. 18a/19

[1]

ḥabbü'l-firenc: < Ar. Semizotu tohumu; (*Portulaca oleracea*). Krş. semüzlük otı, semüz otı.

h. 16b/5

[1]

ḥabbü'l-ḥarşef: < Ar. Bkz. ḥabbü'z-zelem.

h. 16b/6

[1]

ḥabbü'l-laḥlah: < Ar. Kaluğan dikenini, deve dikenini tohumu; (*Silyum marianum*). Krş. kılağan dikenini, kıluğan dikenini, deve dikenini, çağır dikenini.

h. 17a/5

[1]

ḥabbü'l-menşem: < Ar. Menengiç ağacı; (*Pistacia terebinthus*). Krş. meneveş.

h. 18a/11

[1]

ḥabbü'l-'ar'ar: < Ar. Ardıç ağacı meyvesi; (*Juniperus*). Krş. arduç yemişi.

h. 18b/1

[1]

ḥabbü'n-nîl: < Ar. 1. Mavi çiçekli, çadıra benzeyen bir cins sarmaşık tohumu. 2. Mavi su zambağı, çivit tohumu; (*İndigofera tinctoria*). Krş. bezr-i pençe, şarmaşuk tohmı.

h. 8b/9, 16a/17, 17b/8, 17b/9 [4]

[4]

ḥabbü'r-reşād: < Ar. 1. Tere tohumu; (*Lepidium*). 2. Kuzukulağı bitkisinin tohumu; (*Rumex acetosella*). Krş. kızu kıulağı tohmı, tere tohmı.

h. 16a/18, 16b/13, 18a/11 [3]

[3]

ḥabbü's-selâḥin: < Ar. Sütleğen bitkisinin tohumu; (*Euphorbia*). Krş. mâhüdâne, ḥabbü'l-mülük.

h. 15a/7, 17b/14, 19b/4, 31b/7, 38b/8, 41a/17, 49a/2 [7]

[7]

ḥabbü's-selme: < Ar. Sirken otu, yabancı ıspanak tohumu; (*Chenopidium album*). Krş. sirken tohmı.

h. 16b/8

[1]

ḥabbü's-sümne: < Ar. Yabancı kenevir tohumu; (*Cannabis sativa*). Krş. şâhdâne-i berri.

h. 17a/8

[1]

ḥabbü's-sâkin: < Ar. Yanındaki ağaç ve bitkilere sarılan bir tür sarmaşık tohumu; (*Hedera helix*). Krş. şarmaşuk tohmı.

h. 17b/2

[1]

ḥabbü's-selâme: < Ar. Birkaç maddeden yapılmış bir ilaç. Krş. dârü.

h. 17b/6

[1]

ḥabbü's-saḥtiyânî: < Ar. Kakula otu; (*Elettaria cardomomum*). Krş. kıāküle.

h. 18a/18

[1]

ḥabbü's-şüh: < Ar. Kılır otu, diş otu, hilal otu, mısır anasonu; (*Ammi visnaga*). Krş. ḥılâl, kıılır, diş kıurdancuıkları.

h. 17b/10

[1]

ḥabbü's-şitâ: < Ar. Isırğan dikenini tohumu; (*Urtica*). Krş. ışırgan dikenini tohmı.

h. 17b/13

[1]

ḥabbü'z-zîrâd: < Ar. Ezeltere, anason; (*Pimpinella anisum*). Krş. ezelttere, mâzeryün, kıoıar ağac.

h. 17b/6

[1]

ḥabbü'z-zelem: < Ar. Kenger tohumu; (*Cynara cardunculus*). Krş. kenger tohmı.

h. 16b/15

[1]

ḥabeş: < Ar. 1. Afrika'nın Kızıldeniz sahilinin güneyinde yer alan bir ülke, Etiyopya. 2. Etiyopyalı, Habeşî. 3. Derisinin rengi çok koyu esmer olan kışi.

h. + den 4b/17, 27b/1, 38a/16, 39a/7, 44b/11 [5]

[5]

ḥabeşe: < Ar. Beyaz ve siyah arasında koyu esmer olan (kışi).

h. 14a/14, 14b/14 [2]

[2]

cülcülân +ı h. "1. Siyah haşhaş. Krş. siyâh ḥaşḥâş. 2. Ak haşhaş. Krş. ak ḥaşḥâş." 14a/14, 14b/14 [2]

ḥabeşî: < Ar. 1. Etiyopyalı. 2. Çok koyu esmer olan (kışi).

h. 15a/9, 17a/9, 31b/10, 32b/12, 44b/11, 54b/16 [6]

[6]

ḥacer-i h. 17a/9

keysün-ı h. 44b/11

şîh-i h. 31b/10, 32b/12 [2]

yâkıüt-ı h. 54b/16

ḥabiţ: < Ar. 1. Yaramaz, bozuk. 2. Karın şişmesi. Krş. kıarın şişmek.

h. 57b/19

[1]

ḥabs: < Ar. Hapis, bir yere kapatıp salıvermeme, tutulma.

h. 57b/17

[1]

h. olmak "Hapsolmek. Krş. ḥaşr-ı nefis."

- 57b/17
ḥabṭī: “şāh-ı ḥabṭī” Çentiyana otu; (*Gentiana lutea*).
 Krş. cıntıyānā.
 ḥ. 31a/16
 [1]
 şāh-ı ḥ. 31a/16
- ḥacel:** < Ar. Keklik kuşu; (*Perdrix*). Krş. keklik kuşu.
 ḥ. 16b/15, 17a/17 [2]
 [2]
- ḥacer:** < Ar. Taş, kaya.
 ḥ. 26a/1
 zehr-i ḥ. “Taşlar üzerinde oluşan yosun,
 taşkınası. Krş. yosun.” 26a/1
 ḥ. + i 16b/18, 17a/8, 17a/9, 17a/10, 17a/10,
 17a/10,17a/11,17a/12,17a/13,17a/13,17a/15,
 17b/7, 17b/11, 18a/2, 18a/4, 18b/4, 18b/6,
 18b/8, 19a/6 [19]
 [20]
 ḥ. + i afrīkī “Siyah boya çıkartan bir
 taş. Krş. boyacıl taşı.” 17a/11
 ḥ. + i baḥrī “Mercan; (*Corallium
 rubrum*). Krş. mercān.” 17b/11
 ḥ. + i ermenī “Lacivert renkli bir taş.
 Krş. lāciverd.” 17b/7
 ḥ. + i esyūs “Çin’den gelen, ak renkli,
 küçük bir taş, güherçilenin bir türü.”
 18b/6
 ḥ. + i ḡāḡāṭīs “Cehennem taşı. Krş.
 cehennem deresi taşı, seknec.” 17a/12
 ḥ. + i ḥabeşī “Bir tür zebercet. Krş.
 zeberced.” 17a/9
 ḥ. + i ḥurfī “Mısır’da hamamotu, yerine
 kullanılabilen tüy dökücü toz elde
 edilen bir taş. Krş. ḥerzime.” 17a/13
 ḥ. + i ‘ırākī “Bileği taşı. Krş. bilegü
 taşı, ḥacerü’l-misenn.” 17a/15
 ḥ. + i isfenc “Sünger taşı, madenleri ve
 fildişini parlatmakta kullanılan, çok
 gözenekli, ağırlığı az, sert bir taş.”
 17a/13
 ḥ. + i ḫaysūr “Ayak taşı, köpük taşı,
 körpük taşı. Krş. köbük taşı.” 17a/10
 ḥ. + i ḫıbtī “Benî israil zeytini denilen
 bir taş. Krş. benī isrā’il zeytūni,
 ḥacerü’ş-şatb, ḥacerü’l-yehūd, kefrü’l-
 yehūd.” 17a/10
 ḥ. + i meşviye “Kireç taşı. Krş. kils.”
 18b/4
 ḥ. + i müşfikā “Avrupa’dan gelen sarı
 renkli bir taş.” 17a/8
 ḥ. + i şa’r “Bkz. ḥacer-i şeffāf.” 18a/4
 ḥ. + i şeffāf “Deniz köpüğünün içinden
 çıkan bir taş. Krş. deniz köpüğü.”
 18a/2
 ḥ. + i yehūduḡ 17a/10
 ḥ. + i yeşb “Yeşim taşı, yağmur taşı.
 Krş. yeşim taşı.” 18b/8
 ḥ. + i zībaḡ “Kırmızı boya elde edilen
 bir taş. Bkz. zencefre, kızıl
 mürekkeb.” 16b/18, 19a/6 [2]
- ḥacerü’l-d-dīk:** < Ar. Horoz karnından çıkan bir taş.
 ḥ. 17a/15
 [1]
- ḥacerü’l-d-dem:** < Ar. Kan taşı. Krş. şādenc.
 ḥ. 18b/5
 [1]
- ḥacerü’l-ḥüt:** < Ar. Balık başından çıkarılan bir taş.
 ḥ. 17a/16
 [1]
- ḥacerü’l-nār:** < Ar. Çakmak taşı. Krş. çakmak taşı,
 ḥacerü’ş-şam, ḥacerü’z-zerār, seng-i āteş.
 ḥ. 17a/16
 [1]
- ḥacerü’l-n-nūr:** < Ar. Göz taşı. Krş. ḥacerü’r-rüşenā,
 seng-i rüşenā, merḡaşışā.
 ḥ. 18b/7
 [1]
- ḥacerü’l-n-nüre:** < Ar. Bkz. ḥacerü’l-n-nūr.
 ḥ. 18b/7
 [1]
- ḥacerü’l-esrī:** < Ar. Meme taşı, süt taşı, süt
 kaynatılırken taşmaması için tencerenin içine konulan
 bombeli, yuvarlak, camdan yapılmış araç. Krş. emcek
 taşı.
 ḥ. 17a/14
 [1]
- ḥacerü’l-hayy:** < Ar. Değirmen taşının küçüğü. Bkz.
 değirmen taşı.
 ḥ. 17a/17
 [1]
- ḥacerü’l-nesr:** < Ar. Şeytantaşağı denilen bir taş.
 Krş. iblīs taşacağı. Bkz. ḥacerü’l-‘aḡārib, ḥacerü’l-
 velāde.
 ḥ. 18a/9
 [1]
- ḥacerü’l-nimr:** < Ar. Badem büyüklüğünde kaplanın
 kuyruk sokumunda olan bir taş. Süte koyulunca süt
 kesilir. Merhemi nasırlara ve yaralara faydalıdır.
 ḥ. 19a/11
 [1]
- ḥacerü’l-baḡar:** < Ar. Sığırın öd kesesinden çıkan ve
 kıl düşürme ilacı olarak kullanılan bir taş. Krş.
 ḥaraza.
 ḥ. 16b/7
 [1]
- ḥacerü’l-yehūd:** < Ar. Benî İsrail zeytini denilen bir
 taş. Krş. benī isrā’il zeytūni. Bkz. ḥacerü’ş-şatb,
 ḥacer-i ḫıbtī, kefrü’l-yehūd.

h. 17a/9, 17a/21 [2]
[2]

hacerü'l-kamer: <Ar. Ay köpüğü, geceleri ay ışığında bulunduğu söylenen şeffaf bir çeşit taş. Krş. ay köbüğü.

h. 17a/11
[1]

hacerü'l-hayye: <Ar. Yılan taşı, rengi ve billur yapısı farklı birçok türü olan, minerallerin başkalaşmasıyla oluşan kütle, serpantin. Krş. yılan taşı.

h. 17a/14
[1]

hacerü'l-hayâl: <Ar. Mumyalama işleminde kullanılan bir tür taş. Krş. mûmiyâ-yı ma'denî.

h. 17b/9
[1]

hacerü'l-kaysür: <Ar. Deniz köpüğünün içinden çıkan bir taş. Krş. deniz köpüğü, hâcer-i şeffâf, hâcer-i şa'r.

h. 18a/4
[1]

hacerü'l-velâde: <Ar. Şeytantaşağı denilen bir taş. Krş. iblîs taşığı, hâcerü'n-nesr, hâcerü'l-'akârib.

h. 18a/9
[1]

hacerü'l-mantûr: <Ar. Bkz. hâcerü'd-dem.

h. 18b/5
[1]

hacerü'l-misenn: <Ar. Bileği taşı. Krş. bilegü taşı.

h. 18b/8
[1]

hacerü'l-'akârib: <Ar. Şeytantaşağı denilen bir taş. Krş. iblîs taşığı, hâcerü'n-nesr, hâcerü'l-velâde.

h. 18a/9
[1]

hacerü's-şam: <Ar. Çakmak taşı. Krş. çakmak taşı, hâcerü'n-nâr, hâcerü'z-zerâr, seng-i âteş.

h. 18b/2
[1]

hacerü's-şatb: <Ar. Benî İsrail zeytini denilen bir taş. Krş. benî isrâ'il zeytünü, hâcerü'l-yehûd, hâcer-i kıbîî , kefrü'l-yehûd.

h. 17a/21
[1]

hacerü'r-rahâ: <Ar. Değirmen taşı, değirmende, dönerek taneleri ezen yuvarlak taş. Krş. degirmen taşı.

h. 18b/8
[1]

hacerü's-şuṭūṭ: <Ar. Mermer taşı. Krş. mermer taşı, hâcerü'r-ruḥâm, hâcerü's-şatrîṭ.

h. 18b/4
[1]

hacerü't-teys: <Ar. Geviş getiren hayvanların mide ve bağırsaklarında oluşan ve eskiden panzehir olarak kullanılan bir taş. Krş. pây-zehr.

h. 19a/9
[1]

hacerü'r-ruḥâm: <Ar. Mermer taşı. Krş. mermer taşı, hâcerü's-şuṭūṭ, hâcerü's-şatrîṭ.

h. 19a/9
[1]

hacerü's-şatrîṭ: <Ar. Mermer taşı. Krş. mermer taşı, hâcerü's-şuṭūṭ, hâcerü'r-ruḥâm.

h. 18b/4
[1]

hacerü'r-rūšenâ: <Ar. Bkz. seng-i rūšenâ.

h. 18b/6
[1]

hacerü'z-zerâr: <Ar. Çakmak taşı. Krş. çakmak taşı, hâcerü'n-nâr, hâcerü's-şam, seng-i âteş.

h. 18b/3
[1]

hacm: <Ar. Sığırdili otu; (*Anchusa officinalis*). Krş. şığır dili, lisânü's-sevr.

h. 17b/10
[1]

had: <Far. Nar çiçeği. Krş. gülnâr.

h. 16a/20
[1]

hadâk: <Ar. Patlıcan; (*Solanum melongena*). Krş. bâdincân.

h. 16a/20
[1]

hadâ': <Ar. Dölengeç kuşu, çaylak kuşu; (*Milvus migrans*). Krş. dölengeç kuşu.

h. 17a/18
[1]

hadëb: <Ar. Kambur olma, kamburluk. Krş. bügri adam.

h. 57b/19
[1]

hadëc: <Ar. Ebuçehil karpuzu; (*Citrullus colocynthis*). Krş. ebüçehîl karpuzu.

h. 18b/9
[1]

hadîd: <Ar. Demir. Krş. demür, âhen.

h. 17a/18, 33a/19 [2]
şandal-ı h. 33a/19

h. +i 17b/5
[3]

h. +i harkûs "Rastık taşı, kadınların kaşlarını veya saçlarını boyamak için sürdükleri siyah boya, sürme. Krş. râstîḥ taşı." 17b/5

hafâ: <Ar. Mısır'da kağıt yapımında kullanılan berdi denilen otun beyaz ve yaş olan kökü.

- h. 17b/18
[1]
- ḥaffif:** <Ar. Hafif.
h. 7b/19
[1]
- ḥaffūt:** <Ar. Baldıran otu; (*Conium maculatum*). Krş. baldıran.
h. 16a/17
[1]
- ḥakkāk:** <Ar. Bkz. ḥakke.
h. 57b/16
[1]
- ḥakke:** <Ar. Kaşıntı, uyuz hastalığı. Krş. giciyik.
h. 57b/12
[1]
- ḥakketü'r-raḥm:** <Ar. Kadın cinsel organında olan kaşıntı, uyuz, mantar.
h. 57b/16
[1]
- ḥakketü'l-'ayn:** <Ar. Göz kaşıntısı. Krş. göz giciyigi.
h. 57b/17
[1]
- ḥaka:** <Ar. Çam kozalağına benzeyen kabuklu, badem gibi bir meyve, yemiş. Krş. şanavber çozağı.
h. 19a/17
[1]
- ḥakk:** <Ar. Hisse, pay.
h. +ında "İlgili olarak, üzerine. "35b/13
[1]
- ḥakūk:** <Ar. Semizlik otu, semizotu; (*Portulaca oleracea*). Krş. semüz ot.
h. 18a/10
[1]
- ḥakūta:** <? Baldıran otu; (*Conium maculatum*). Krş. baldıran.
h. 19a/8
[1]
- ḥal:** <Ar. Susam; (*Sesamum indicum*). Krş. şūsām, küncüd, künciye.
h. 16b/14
[1]
- ḥalāḥıl:** <Ar. Bkz. ḥulḥul.
h. 18b/17
[1]
- ḥalākū's-şar:** <Ar. Kireç otu, hamamotu, vücuttaki gereksiz kılları almak için kullanılan, çamur kıvamına getirilip sürülen toz, kireç. Krş. kirec otu, nüre, herzemiye.
h. 16b/14
[1]
- ḥalbīşay:** <? Yabani semizotunun sütlüsü. Krş. berri semüz otı.
h. 18a/7
[1]
- ḥaldār:** <Far. Eğrelti otunun kökü, kuzgun otunun kökü; (*Driopteris filix-mas*). Krş eyrelti köki, kuzgun otı köki.
h. 17b/14
[1]
- ḥaleb:** <Ar. Süt sağma, sağılmış süt.
h. +i 17a/1
[1]
h. +i lüb "Sütleğen, Japon kaktüsü; (*Euphorbia*). Krş. südlegen." 17a/1
- ḥaliblab:** <Ar. Bir tür sarmaşık; (*Hedera helix*). Krş. sarmaşuk.
h. 18b/15
[1]
- ḥalīmū:** <Far. 1. Kuzukulağı, ekşikulak; (*Rumex acetosella*). Krş. kızu kıulağı. 2. Dağ pazısı. Krş. tağ pazısı.
h. 16b/17
[1]
- ḥalīmūt:** <Far. Sığırdili otu; (*Anchusa officinalis*). Krş. şığır dili, lisānū's-şevr.
h. 16b/10
[1]
- ḥalīşā:** <Far. Poy otu tohumu; (*Trigonella joenumgraecum*). Krş. boy tohmi.
h. 17b/5
[1]
- ḥalūk:** <Ar. Safran; (*Crocus sativus*). Krş. za'ferān.
h. 18a/2
[1]
- ḥalū-siyā:** <Far. Geven bitkisinden çıkarılan bir tür zamk, kitre, kestere. Krş. kitre.
h. 16a/16
[1]
- ḥalyā:** <Ar. Semizlik otu, semizotu; (*Portulaca oleracea*). Krş. semüzlik otı.
h. 17a/1
[1]
- ḥam:** <Far. Demirhindi; (*Tamarindus indica*). Krş. temürhindī, cevz-i rümī , ekrūfis.
h. 16b/19
[1]
- ḥamā:** <Ar. Suriye'nin batısında, Asi nehri üzerinde bir şehir.
h. 26a/12
h. vilāyetinde 26a/12
h. +da 24a/10
[2]
- ḥamāḥim:** <Ar. Kırmızı, kokulu bir çiçek, gül-yusufl, bostan güzeli, begbörki, horoz ibiği, mahmur çiçeği. Krş. büstānī yarpuz, maḥmūr çiçeği.
h. 16a/6
[1]
- ḥamālādun:** <Gr. Ezeltere, anason; (*Pimpinella*

anisum). Krş. ezeltere, mâzeryün, kôkar ağac.

h. 17b/11

[1]

hamâm: <Ar. 1. “hammam” Yıkanılacak yer, yunak, ısıdam. 2. Bkz. hamâmâ. Krş. gögercin, göger kuşu, kebüter.

h. 16a/7, 25b/3, 35b/1, 38a/13, 38b/7, 44a/16 [6]

h. otu “Hamam otu, vücuttaki gereksiz kılları almak için kullanılan, çamur kıvamına getirilip sürülen toz, kireç. Krş. herzîme, zernîh-i siyâh, ‘ilm-i esved, fûta.” 25b/3,35b/1, 38a/13, 44a/16 [4]

ferâ-yı h. “Güvercin yavrusu. Krş. gögercin yavrusu.” 38b/7

h. + da 42b/10

[7]

hamâmâ: <Ar. 1. Güvercin; (*Columba*). Krş.

gögercin, kebüter. 2. Hamama otu, güvercin otu, kestek; (*Amomum granum paradisi*). Krş. emâmün.

h. 6a/8, 6b/8, 12b/10, 17b/8 [4]

[4]

hamit: <Ar. Sütleğen bitkisinin tohumu;

(*Euphorbia*). Krş. habbü'l-mülük, habbü's-selâfîn, mâhüdâne.

h. 16b/17

[1]

hamîrâ: <Ar. Eşek marulu; (*Sonchus oleraceus*). Krş. eşek mârûli.

h. 18a/8

[1]

hamlis: <? Akrepkuyruğu, akrep otu, çemen otu, arnika kökü denilen zehirli bir kök; (*Cordifolium*). Krş. çıyan otu, derü nec.

h. 17b/4

[1]

hamr: <Ar. 1. Şarap. 2. Zift. Krş. zift.

h. 19a/5

[1]

hamrû'l-arz: <Ar. Yerbağıracağı denilen bir tür solucan. Krş. yêr bağarsuğı.

h. 16b/7

[1]

hamşu'l-fil: <Ar. Bkz. hamşu'l-hamâ.

h. 17b/4

[1]

hamşu'l-hamâ: <Ar. Ayıt tohumu; (*Vitex agnus castus*). Krş. ayıt tohmı.

h. 17b/4

[1]

hamşu'l-emîr: <Ar. Bkz. hamşu'l-cebel.

h. 16b/16, 18b/16 [2]

[2]

hamşu'l-cebel: <Ar. Demir diken, çoban kalkitan; (*Tribulus terrestris*). Krş. demür diken, çara şasek.

h. 17a/19

[1]

hamûl: <Ar. Eftimon, bağboğan, serent, bağbozan, bostanbozan, gelinsaçı, küşüt, cinsaçı, kızıl sarmaşık, küsus, ükşus; (*Cuscuta epythimum*). Krş. eftîmün, şarmaşuk.

h. 16b/11

[1]

hamz: <Ar. Şam çöveni, domuzağırşığı, köpürken; (*Cyclamen*). Krş. ağı kunduza, şâm çoğanı.

h. 18b/20

[1]

hande: <Far. Safran; (*Crocus sativus*). Krş. za'ferân.

h. 17b/4

[1]

handürüs: <Gr. Buğdaygillerden arpa cinsinden bir bitki; (*Hordeum vulgare*). Krş. arpa.

h. 19a/7

[1]

hangelâ: “habb-ı hangelâ” 1. Yabani iri incir. 2. Yabani kenevir tohumu; (*Cannabis sativa*). Krş. şâhdâne-i berrî.

h. 18a/16

[1]

habb-ı h. 18a/16

hançal: <Ar. Ebuçehil karpuzu, kabakgillerden, elma büyüklüğündeki meyvesi çok acı ve iç sürdürücü, ishal yapıcı bir bitki, acı hıyar, acı elma, acı karpuz, it hıyarı, hançal; (*Citrullus colocynthis*). Krş. ebücehîl karpuzu, hançal.

h. 16a/16

[1]

hara: “şecere-i hara” Tespih ağacı, tespih çalısı, Çin leylağı; (*Melia azedarach*). Krş. tesbîh ağacı.

h. 32a/13

[1]

şecere-i h. 32a/13

haraça: <Ar. Etle deri arasında meydana gelen şişlik, bir çeşit deri hastalığı, bir tür çıban. Krş. göyündürme.

h. 57b/18

[1]

hararetü'l-bakar: <Ar. Bkz. hacerü'l-bakar.

h. 16b/7

[1]

haraşâ: <Gr. Yabani hardal; (*Sinapis arvensis*). Krş. berrî hardal.

h. 17b/19

[1]

haraza: <Ar. Sığırın öd kesesinden çıkan ve kıl düşürme ilacı olarak kullanılan bir taş. Krş. gāv-ı zehrec, cāv dūn, hararetü'l-bakar.

- h. 14b/13, 16b/7 [2]
h. + ya 43b/6
[3]
- haraža:** <Ar. Bkz. haraza. Krş. cāv-ı zehrec.
h. 14a/16
[1]
- harācet:** <Ar. Darlık, sıkıntı, zorluk. Krş. zahm, gelūşe.
h. 61a/18
[1]
- harāh:** <Ar. Yabani kişniş otu; (*Coriandrum sativum*). Krş. berrī delüce kişniz.
h. 16a/2
[1]
- harāmī:** <Ar. İtburnu çiçeği, yabani gül, köpek gülü, kuşburnu; (*Rosa canina*). Krş. it burnı çiçeği.
h. 18a/1
[1]
- harāret:** <Ar. Sıcaklık, ateş.
h. 57b/19, 60a/5 [2]
h. + den 62b/7, 63a/21 [2]
h. + dür 62a/18
[5]
- harāsiyā:** <Far. Erik; (*Prunus domestica*). Krş. erik, edrek, neysūk, iccāş, ālū.
h. 18a/1
[1]
- harāşā:** <Gr. Bkz. haraşā.
h. 17a/3
[1]
- harāt:** <Ar. Yabani kereviz; (*Petroselinum oreo selinum*). Krş. yabān kerefesi.
h. 16a/4
[1]
- harb:** <Ar. Hurma; (*Phoenix dactylifera*). Krş. hürmā.
h. 19a/8
[1]
- harbağ:** <Ar. Çöpleme otu; ak çöpleme, (*Helleborus album*) ve kara çöpleme, (*Helleborus orientalis*) olmak üzere başlıca iki türü vardır.
h. + ı 16a/13, 17b/21 [2]
[2]
h. + ı emlīles “Akça otu; (*Mercurialis annua*), sultan otu; (*Sambucus nigra*). Krş. akça otı, sulṭān otı.” 17b/21
h. + ı siyāh “Kara çörek otu; (*Nigella sativa*). Krş. çara cörek otı.” 16a/13
- harcevan:** <Gr. Gök çekirge, kanatsız bir çeşit yeşil çekirge, kötürüm çekirge. Krş. cekirge.
h. 16a/1
[1]
- hardūn:** <Ar. Bir cins kertenkele, koca keleri. Krş. kıoca keleri
h. 16a/3
[1]
- hareket:** <Ar. Hareket, kıılmıdanma, devinim.
h. 48b/20, 60b/13 [2]
[2]
- hareketsiz:** <Ar. + T. Hareket etmeyen, yerinden kıılmıdamayan, durgun, durağan. Krş. ‘usrü’l-hareket.
h. 60b/14
[1]
- harezü’s-şeytān:** <Ar. Kılır otu; (*Ammi visnaga*). Krş. hılāl, kıılır.
h. 17b/17
[1]
- harf:** <Ar. Dildeki bir sesi gösteren ve alfabeyi oluşturan işaretlerden her biri, kod.
h. + i 1b/16, 63a/15 [2]
[2]
h. + i elif 1b/16
h. + i yā’ 63a/15
- harfü’l-hā’i:** <Ar. “ha” Arap alfabesinin sekizinci harfi.
h. 16a/1, 57b/10 [2]
[2]
- harfü’ş-şād:** <Ar. “sad” Arap alfabesinin on yedinci harfi.
h. 32b/18, 60a/4 [2]
[2]
- harfü’l-dāl:** <Ar. “dal” Arap alfabesinin onuncu harfi.
h. 22a/10, 58a/13 [2]
[2]
- harfü’l-bā’i:** <Ar. “be”. Arap alfabesinin ikinci harfi.
h. 7a/18, 56a/13 [2]
[2]
- harfü’l-cīm:** <Ar. “cim” Arap alfabesinin altıncı harfi.
h. 14a/3, 57b/1 [2]
[2]
- harfü’l-kāf:** <Ar. “kaf” Arap alfabesinin yirmi dördüncü harfi.
h. 40a/1, 61a/7 [2]
[2]
- harfü’l-kāf:** <Ar. “kef (gef)” Arap alfabesinin yirmi beşinci harfi.
h. 42b/14, 61a/15 [2]
[2]
- harfü’l-lām:** <Ar. “lam” Arap alfabesinin yirmi altıncı harfi.
h. 46b/13, 61b/14 [2]
[2]
- harfü’l-hā’i:** <Ar. “hı” Arap alfabesinin dokuzuncu harfi.
h. 19a/18, 57b/21 [2]

- [2]
ḥarfū'l-‘ayn: <Ar. “ayın” Arap alfabesinin yirmi birincinci harfi
 ḥ. 35a/17, 60b/1 [2]
 [2]
- ḥarfū'l-‘gayn:** <Ar. “gayın” Arap alfabesinin yirmi ikinci harfi.
 ḥ. 37b/6, 60b/14 [2]
 [2]
- ḥarfū'l-fā'i:** <Ar. “fe” Arap alfabesinin yirmi üçüncü harfi.
 ḥ. 38a/8, 60b/20 [2]
 [2]
- ḥarfū'l-hā:** <Ar. “he, ha” Arap alfabesinin otuzuncu harfi.
 ḥ. 52b/10, 53b/5, 63a/8 [3]
 [3]
- ḥarfū'l-mīm:** <Ar. “mim” Arap alfabesinin yirmi yedinci harfi.
 ḥ. 47b/17, 61b/21 [2]
 [2]
- ḥarfū'l-vāv:** <Ar. “vav” Arap alfabesinin yirmi dokuzuncu harfi.
 ḥ. 52b/16, 62b/16 [2]
 [2]
- ḥarfū'n-nūn:** <Ar. “nun” Arap alfabesinin yirmi sekizinci harfi.
 ḥ. 51a/19, 62a/18 [2]
 [2]
- ḥarfū'r-rā'i:** <Ar. “rı” Arap alfabesinin on ikinci harfi.
 ḥ. 58b/14
 [1]
- ḥarfū's-sīn:** <Ar. “sin” Arap alfabesinin on beşinci harfi.
 ḥ. 26b/9, 59a/11 [2]
 [2]
- ḥarfū's-sā'i:** <Ar. “se” Arap alfabesinin dördüncü harfi.
 ḥ. 13b/1, 57a/18[2]
 [2]
- ḥarfū'ş-şin:** <Ar. “şın” Arap alfabesinin on altıncı harfi.
 ḥ. 30a/14, 59b/15 [2]
 [2]
- ḥarfū't-tā'i:** <Ar. “te” Arap alfabesinin üçüncü harfi.
 ḥ. 11b/14, 56b/19 [2]
 [2]
- ḥarfū't-tā'i:** <Ar. “tı” Arap alfabesinin on dokuzuncu harfi.
 ḥ. 33b/19, 60a/15 [2]
 [2]
- ḥarfū'z-zā'i:** <Ar. “ze” Arap alfabesinin on üçüncü harfi.
 ḥ. 25a/5, 59a/5 [2]
 [2]
- ḥarfū'z-zād:** <Ar. “zad, dad” Arap alfabesinin on sekizinci harfi.
 ḥ. 33b/7, 60a/10 [2]
 [2]
- ḥarfū'z-zā'i:** <Ar. “zı” Arap alfabesinin yirminci harfi.
 ḥ. 35a/11, 60a/20 [2]
 [2]
- ḥarfū'z-zāl:** <Ar. “zel” Arap alfabesinin on birinci harfi.
 ḥ. 23a/9, 58b/11 [2]
 [2]
- ḥarḥ:** <? Ham ebucehil karpuzu. Krş. ebūcehīl karpūzinuḡ ḥāmı.
 ḥ. 16b/20
 [1]
- ḥariyā:** <Ar. 1. Yaşlanan, cismi zayıflayan engerek yılanı. 2. Bir çeşit kertenkele, keler. Krş. keler.
 ḥ. 16a/2
 [1]
- ḥarīr:** <Ar. İpek.
 ḥ. 23a/4
 [1]
 dūd-ı ḥ. “İbrişim kurdu, ipek böceği; (*Bombyx mori*). Krş. ebrīşīm kurdı.”
 23a/4
- ḥarīre:** <Ar. Un ve süt ile yapılan bulamaç aşısı. Krş. telbīniye, ḥīre.
 ḥ. 12b/13
 [1]
- ḥarḳūs:** “ḥadīd-i ḥarḳūs” Rastık taşı. Krş. rāstīḡ taşı.
 ḥ. 17b/5
 [1]
 ḥadīd-i ḥ. 17b/5
- ḥarḳūsul-berberī:** <Ar. Bkz. ḥadīd-i ḥarḳūs.
 ḥ. 17b/13
 [1]
- ḥarmel:** <Ar. Üzerlik otu tohumu; (*Peganum harmala*). Krş. yūzerlik toḡmı.
 ḥ. 16a/20
 [1]
- ḥarmele:** <Ar. Kargı kamışı; (*Arundo donax*). Krş. karku kāmışı.
 ḥ. 17a/18
 [1]
- ḥarniyūn:** “fānāfes-i ḥarniyūn” 1. Çördük otunun kökü; (*Echinophora tenuifolia*). 2. Yabani sedef otu; (*Ruta graveolens*). Krş. çördük, berrī sezāb.
 ḥ. 39b/12
 [1]
 fānāfes-i ḥ. 39b/12
- ḥarnūb:** <Ar. Keçiboynuzu yemişi, ballıbaba,

ballıboynuz, hannıp, kaluş; (*Ceratonia siliqua*). Krş. keçi boynuzu.

h. 32b/14

[1]

h. ağacına “Keçiboynuzu yemişinin ağacı. Krş. şevke-i siyâh.” 32b/14

harrānu’s-şahn: <Ar. Taş kınası. Krş. taş kınası.

h. 16a/2

[1]

harzem: <Far. Ağü ağacı, zakkum ağacı; (*Nerium oleander*). Krş. ağü ağacı.

h. 17b/3

[1]

harz: <Ar. Şam'da sabun gibi çamaşır yıkamada kullanılan bir bitki, şam çöveni, domuzağırşağı, köpürtken; (*Cyclamen*). Krş. ağü kunduzı, şām çoğanı.

h. 18b/13

[1]

hasek: <Ar. Demir diken, çoban kalkitan; (*Tribulus terrestris*). Krş. demür diken, çara hasek.

h.15a/7,16a/15,18b/16 [3]

[3]

çara h. 15a/7, 18b/16 [2]

haseng: “haseng-i dā” Aspir tohumu, yalancı safran, haspir, kurtum; (*Carthamus tinctorius*). Krş. ‘aşfūr tohmı.

h. + i 19a/17

[1]

h. + i dā 19a/17

hassü'l-bevl: <Ar. İdrarın idrar kesesinde tutulması, hiç idrar yapmama, anüri. Krş. sidük tutulmaç.

h. 57b/14

[1]

haşşā’ü'l-isfenc: <Ar. Sünger taşı, madenleri ve fildişini parlatmakta kullanılan, çok gözenekli, ağırlığı az, sert bir taş.

h. 18b/12

[1]

haşşā: <Ar. 1. Kızamık hastalığı. 2. Saç, sakal dökken bir hastalık. Krş. haşaba.

h. 57b/20

[1]

haşaba: <Ar. Kızamık hastalığı. Krş. kızamuç, haşşā.

h. 57b/13

h. + dur 57b/20

[2]

haşaş: <Ar. Saç ve sakalın az olması, uzamaması.

h. 57b/17

[1]

haşād: <Ar. Mesane taşı. Krş. meşānede taş olmak.

h. 57b/15

[1]

haşif: <Ar. Temriye hastalığı. Krş. temregü.

h. 57b/18

[1]

haşr: <Ar. Bunalma, boğulma.

h. + i 57b/17

[1]

h. + i nefis “Hapsolmak. Krş. habs olmak.” 57b/17

haşrā: <Ar. Çivit otuyla birlikte boya elde etmekte kullanılan bir ot. Krş. çivid.

h. 17a/20

[1]

haşramā: <Ar. Nane; (*Mentha piperita*). Krş. na’nā.

h. 18b/2

[1]

haşef: <Ar. Ceviz; (*Juglans regia*). Krş. cevz.

h. 17b/7

[1]

haşem: <Ar. 1. Burun içinde olan ve kokuyu değiştiren bir hastalık. 2. Genzin tıkanıp burnun koku almaması. Krş. çoğu almamak.

h. 6b/17, 57b/14 [2]

[2]

işkîl-i h. “İtburnu çiçeği, yabancı gül, köpek gülü, kuşburnu; (*Rosa canina*). Krş. it burnı.” 6b/17

haşhāş: <Ar. Bkz. haşhāş.

h. 51b/3

[1]

haşhāş: <Ar. Haşhaş, gelincikgillerden, kapsüllerinden afyon elde edilen, tohumlarından yağ çıkarılan bir yıllık ve otsu bir kültür bitkisi; (*Papaver somniferum*).

h. 9b/11, 14b/14 [2]

[2]

aç h. “Ak haşhaş. Krş. cülçülân-ı habēşe.” 14b/14

kıızıl h. “Kızıl haşhaş. Krş. būdrenc.” 9b/11

haşīş: <Ar. 1. Kuru ot, yaprak. 2. Esrar denilen hint keneviri yaprağı.

h. + i 16b/19, 17b/15 [2]

[2]

h. + i berāğīt “Bkz. haşīšetü’l-berāğīs.” 17b/15

h. + i bezr-i kaçūnā “Bağa yaprağı, beşdamar otu, kırksinir otu; (*Plantago*). Krş. bağa yaprağı.”

16b/19

haşīšetü’l-arz: <Ar. Kılır otunun bükülmeyen, daha sert olan bir cinsi; (*Ammi visnaga*). Krş. kıılır otunun dürülmezi, ıtrîlâl.

h. 18b/11

[1]

haşīšetü’r-rūmiye: <Ar. Altın otu, mayasıl otu;

(*Ceterach officinarum*). Krş. altun otı, haşîşü't-tihâl.

h. 17b/16

[1]

haşîşetü'l-berâğîs: <Ar. Kenger diken, eşek diken; (*Cynara cardunculus*). Krş. kenger diken, haşîşü'l-
kamle.

h. 17b/16

[1]

haşîşü'd-dahr: <Ar. Büyük diken, kalkan diken, kaluğan diken, dedediken. Krş. kurluğan ot, kuluğan diken.

h. 16a/5

[1]

haşîşü'l-kelb: <Ar. Soğanak, yabani sarımsak, it siyegi, yaban pırasası, dağ gendenesi; (*Allium porrum*). Krş. it siki.

h. 16b/9

[1]

haşîşü'l-kamle: <Ar. Bkz. haşîşetü'l-berâğîs.

h. 17b/15

[1]

haşîşü'l-horāsāniye: <Ar. Solucançikaran otu, bir tür yavşan; (*Artemisia cina*). Krş. şoğulcan çıkaran ot, harşâh.

h. 18b/14

[1]

haşîşü's-süm: <Ar. Sarımsak gibi kokan bir tür yarpuz; (*Mentha pulegium*). Krş yarpuz.

h. 17b/20

[1]

haşîşü't-tihâl: <Ar. Altın otu, mayasıl otu; (*Ceterach officinarum*). Krş. altun otı, haşîşetü'r-rümiye.

h. 17b/20

[1]

haşîşü'z-zücâc: <Ar. Hindistan'da yetişen bir ot, sırça otu. Krş. şırça otı.

h. 16a/4

[1]

haşîşü'l-kul: <Ar. Yabani havuç, kara kök, mühr-i süleyman; (*Pastinaca sativa*). Krş. şakâkül, mühr-i süleymân.

h. 16b/3, 19a/7 [2]

[2]

haşîşü'l-kuş: <Ar. Kırlangıç kuşu; (*Hirundo*). Krş. kırlangıç kuşu.

h. 16b/16

[1]

havâciva: Tosbağa otu, eğlik, eğnik, enlik, havacıva, kızıl eğnik, tüylü boya, yerineği; (*Alkanna tinctoria*). Krş. hevecive, helvâcılar boyası.

h. 18a/2

[1]

havân: <Far. Bkz. havân.

h. 43a/21

[1]

havâri: <Far. İki defa elenmiş kepeksiz has un, elekden geçme buğday unu, kepek. Krş. elekden geçme buğday unı, kepek.

h. 17b/12, 19a/1 [2]

[2]

havâşıl: <? Kartal kuşu; (*Aquila*). Krş. kartal kuşu.

h. 19a/3

[1]

havlincân: <Far. Zencefilgillerden, aynı adla anılan kök sapsarı baharat olarak kullanılan güzel kokulu bir bitki; (*Galanga officinalis*). Krş. husrev-dârü, husrev-dâre, garağat. Bkz. havlincân.

h. 20a/4

[1]

hayân: “zū-yı sülüşe-i hayân” Pençe şeklinde bir ot, sarmaşık. Krş. elce.

h. 23a/12

[1]

zū-yı sülüşe-i h. 23a/12

hayrānlık: 1. Hint kenevirinden çıkarılan esrar. 2. Kuru ot. Krş. esrār, bengilik, zeygeze, varaķū'l-hayāl.

h. 26b/8, 53a/15 [2]

[2]

h. otı 26b/8

hayşal: <Far. Patlıcan; (*Solanum melongena*). Krş. bātıncân.

h. 18a/10

[1]

hayvân: <Ar. Hayvan.

h. 3b/12, 20b/10, 27a/1, 32b/15, 33b/17, 37b/9, 40a/6, 42b/7, 44a/3, 44a/15, 53a/9 [11]

h. kulaķları 3b/12

h. kursağı 40a/6

h. taşığı “Hayvan taşığı. Krş.

huşyetü'l-mürî.” 20b/10

h. yüregi 37b/9

şığın dedükleri h. “Dağ öküzü. Krş. tağ öküzü, va'bel.” 53a/9

h. + a 9a/4

h. + a yapışan kene 9a/4

h. + dur 4a/5, 15a/13, 22b/12, 28b/4, 30a/13, 40b/13, 63a/8 [7]

cāmūs dedükleri h. + dur 15a/13

h. + ıdur 31a/18, 41a/21 [2]

deñiz h. + ıdur 31a/18

ķunduz h. + ıdur “Kunduz. Krş. kunderiş.” 41a/21

h. + lar 17a/6, 30a/6 [2]

h. + uñ 13a/8, 26a/21 [2]

[25]

baħrî bir h. + uñ derisi 13a/8

ḥayye: <Ar. Yılan.

ḥ. 37a/21

[1]

‘ūd-ı ḥ. “Sudan’da panzehir olarak kullanılan bir yılan ödü. Krş. tiryāk.”

37a/21

ḥayyü’l-‘âlem: <Ar. Kaya kuruğu; (*Sedum*). Krş.

kāya kuruğı, uruz otı.

ḥ. 16a/9

[1]

ḥayz: <Ar. Kadınlarda aybaşı, ay hâli, âdet.

ḥ. 55a/15, 56b/7 [2]

ḥ. tutamamak “Adet görememek, adetten kesilmek. Krş. beyād-ı ḥayz-ı zenân.” 56b/7

ḥ. tutulmak “Adet görememek, adetten kesilmek. Krş. ihtibās-ı ḥams.” 55a/15

ḥ. +ı 60b/11

[3]

ḥazāk: <? Pelin otu, yavşan otu; (*Artemisia*

absinthium). Krş. pelîn, bellût, afsentîn.

ḥ. 16a/14

[1]

ḥazanbel: <? Ayıeli, eğir kökü; (*Acorus calamus*).

Krş. ayu eli, egir.

ḥ. 19a/15

[1]

ḥazā: <Ar. Temriye hastalığı. Krş. temregü.

ḥ. 16a/3, 57b/20 [2]

[2]

ḥazz: <Ar. Sevinç duyma, hoşlanma.

ḥ. 56a/19

[1]

bīmār-ı ḥ. “Hastalıktan kurtulan, sağlığı yerine gelen kişi.” 56a/19

ḥazal: <Ar. Topalak, kırkboğum bitkisi ve bundan

elde edilen bir tür ilaç; (*Cyperus rotundus*). Krş. ḥülân-ı mekkî.

ḥ. 16a/10, 16b/3 [2]

[2]

ḥāb: <Ar. Yuvarlak olarak hazırlanmış ilaç, hap.

ḥ. +dur 19a/16

[1]

terkīb olınan ḥ. +dur 19a/16

ḥābbü’l-ḥayāl: <Ar. Esrar tohumu.

ḥ. 19a/15

[1]

ḥāc: <Ar. 1. Kudret helvası; (*Fraxinus ornus*).

2. Geven dikenini ve bundan çıkarılan zambak, kitle;

(*Astragalus*). Krş. kudret helvâsı, keşîrâ, geven dikenini.

ḥ. 18a/13, 19a/15 [2]

[2]

ḥācı: <Ar. Hacı, din buyruklarını yerine getirmek

için hacca gitmiş Müslüman.

ḥ. 48b/14, 52a/16 [2]

[2]

ḥ. bekdaş tuzu “Hacı Bektaş tuzu olarak bilinen, dişleri beyazlatmak için kullanılan bir çeşit tuz. Krş. nemek-i ṭaber-zed, milḥ-i enderānî.” 52a/16

ḥ. bektāş tuzu 48b/14

ḥāferü’l-mühr: <Ar. Öksüzöğlan çiğdemi, sorıncan,

güz çiğdemi, itboğan otu; (*Colchicum autumnale*). Krş. öksüz oğlan çiğdemi, sūrincân.

ḥ. 16b/21, 18a/13 [2]

[2]

ḥāfızu’n-necl: <Ar. Bkz. ḥāfızu’l-ıtfāl.

ḥ. 16b/20

[1]

ḥāfızu’l-ıtfāl: <Ar. Sütlegeñ otu ve bundan elde

edilen tıbbî bir zambak; (*Euphorbia officinarum*). Krş. ferfiyün.

ḥ. 16b/21

[1]

ḥāfirü’l-ḥumārü’l-vaḥş: <Ar. Dağ eşeğinin tırnağı.

ḥ. 18a/16

[1]

ḥālaḳu’l-şar: <Ar. Ören gülü, akasma, aksarmaşık,

binkulaç denilen bitki. Krş. ilan üzümü, ören gülü.

ḥ. 18a/17

[1]

ḥālümā: <? Eşek marulu; (*Sonchus oleraceus*). Krş.

eşek mārūlî, ḥamīrā.

ḥ. 18a/8

[1]

ḥāmālāvun: <Gr. Kokar ağaç; (*Ailanthus*

glandulosa). Krş. ezeltete, koçar ağac, māzeryün, yer ağac.

ḥ. 17a/19

[1]

ḥāmîle: <Ar. Hamile, gebe.

ḥ. 58a/21

[1]

ḥānıḳü’z-zeneb: <Ar. Çöplene otu, ak çöplene;

(*Helleborus albus*) ve kara çöplene; (*Helleborus orientalis*) olmak üzere başlıca iki türü vardır. Krş.

çöplene, at otu, qaraca ot.

ḥ. 17a/7

[1]

ḥār: <Ar. Sıcak, kızgın, yakıcı, ateşli.

ḥ. 57b/6

[1]

ḥ. marazdur 57b/6

ḥārūd: <Ar. Bkz. ḥarūt.

ḥ. 16b/3

[1]

ḥārūt: <Ar. Kunduztaşağı otu ve kökü, cavşir,

oğlanaşı; (*Ferula alaeochytris*). Krş. kunduz hāyası.

h. 18a/12

[1]

hāsībis: <? Sütleğen otu ve bundan elde edilen tıbbi bir zamk; (*Euphorbia officinarum*). Krş. ferfiyün.

h. 18a/14

[1]

hāşıl: <Ar. Olan, ortaya çıkan, görünen.

h.4b/17,6b/19,11a/21,13b/13, 20a/12, 25a/2, 30a/5,53a/17,60b/19,63a/19, 63a/19, 63a/20, 63a/21 [13]

[13]

h. olan 4b/17

h. olan ma'cūn 13b/13

h. olur 6b/19,11a/21, 20a/12, 53a/17 [4]

hāşā: <Far. 1. Kekik otu, dağ nanesi, güveği otu; (*Origanum vulgare*). 2. Eski binalarda, terkedilmiş viran yerlerde, kayalarda yetişen papatya çiçeği gibi çiçekleri olan yabancı bir bitki. Krş. ıağ na'nesi, şa'ter-i berrī, terenbüş, tūmus, şūmuş.

h. 12b/12, 13a/5, 13b/9, 16b/8, 29b/21, 33a/15 [6]

[6]

hāşīšetü'l-esd: <Ar. Ekin aralarında yetişen sümbüle benzer bir bitki. Krş. sūnbül.

h. 18b/10

[1]

hāverd: <Far. Su kunduzu, yer kunduzu; (*Oxynotus centrina*). Krş. şu kunduzu.

h. 17b/3

[1]

hāya: <Far. Bkz. hāya.

h. + i 16a/21

h. + i seg-ābī "Kunduzhayası. Krş. kunduz hāyası." 16a/21

h. + sı 18a/12, 19a/19 [2]

[3]

kunduz h. + sı "Kunduztaşağı otu ve

kökü, cavşir, oğlanaşı; (*Ferula*

alaeochytris). Krş. cavşir, hārūt."

18a/12, 19a/19 [2]

hekīm: İnsanlardaki hastalıkları teşhis ve onları ilaçlarla veya bazı araçlarla tedavi eden kimse, doktor, tabip.

h. 20b/15

h. kitābında 20b/15

h. + e 51b/6, 54a/5 [2]

[3]

helāl: <Ar. Sakız, sakız ağacından elde edilen bir tür reçine; (*Pistacia lentiscus*). Krş. maştakī.

h. 16a/10, 16a/12 [2]

[2]

helīme: <Far. Buğday ve pirinç gibi bazı hububatın kaynamasıyla oluşan koyu ve yapışkanlı su. Krş.

hulbüb.

h. 16a/11

[1]

helvā: <Ar. Şeker, yağ, un veya irmikle yapılan tatlı.

h. 30b/12, 52b/8 [2]

ağ h. "Kamış helvası, peynir şekeri, akide. Krş. nāţifa, fānīd." 52b/8

h. + sı 12a/20, 18a/13, 21a/7, 27b/9, 31a/19, 32b/17, 38a/19, 44a/10, 49a/12 [9]

şudret h. + sı "Kudret helvası: 1. Beyaz

çiçekli, 5-9 yaprakçıklı, 20m kadar

yükselebilen, Kuzeybatı ve Batı

Anadolu'da yaygın olan bir ağaç;

(*Fraxinus ornus*). 2. Türlü bitkilerden,

öz sularının kurutulmasıyla elde edilen,

hekimlikte iç sürdürücü olarak

kullanılan macun. Krş. gerengübīn,

terencübīn, şir-hişt." 12a/20, 18a/13,

21a/7, 27b/9, 31a/19, 32b/17, 38a/19,

44a/10, 49a/12 [9]

h. + sına 51b/9

[12]

peşmīn h. + sına "Keten helvasına

benzeyen bir çeşit helva. Krş. naţif."

51b/9

helvacı: <Ar. T. Helvacı, helva yapan veya satan kimse.

h. + lar 3a/15, 30b/12, 31b/20, 32b/8, 37b/10, 37b/17, 54a/5 [7]

[7]

h. + lar boyası "Havacıva, tosbağa otu,

enlik, kızıl enlik, tüylü boya, yerineği;

(*Alkanna tinctoria*). Krş. havacıva,

eynik." 3a/15, 32b/8, 37b/10 [3]

h. + lar boyasıdur 37b/17, 54a/5 [2]

helzūn: <Far. Kabuklu sümüklü böcek, mührre. Krş. burma şedef, kecek, şinc, sipīdmührre.

h. 16a/5

[1]

hendekūkā: "hendekūkā-yı berrī" Sarı çiçekli yabancı yonca, yem bitkisi; (*Medicago falcata*). Krş. şaru çiçekli berrī yonca.

h. + yı 16a/8

[1]

h. + yı berrī 16a/8

hendekūkī: <Far. Bkz. hendekūkā.

h. 17a/1

[1]

henderīlī: <Gr. Yabancı güneyik, hindiba, acı marul. Bu bitkinin taneleri üzerinde bir zamk vardır. Buna "yer sakızı" denir. Bu zamk akrep ve böcek sokmalarında panzehir olarak kullanılır. Krş. yabān göyinegi.

h. 17a/5

- [1]
herzime: <Far. Bkz. herzīme. Krş. hācer-i ħurfī ,
hamām otı.
h. 17a/13
[1]
herzīme: <Far. Hamam otu, vücuttaki gereksiz kılları
almak için kullanılan, çamur kıvamına getirilip
sürülen toz, kireç. Krş. hamām otı, ‘ilm-i esved, fūta.
h. 35b/1, 38a/13 [2]
[2]
hevcm: <Far. Kırmızı gül. Krş. kırmūzī gül.
h. 19a/2
[1]
hezāru’l-şahr: <Ar. Taş kınası. Krş. taş kınası, taş
güli, ħarrānu’s-şahn.
h. 18a/4
[1]
hibkâ: <Ar. Sarı çiçekli yabancı yonca tohumu;
(*Medicago falcata*). Krş. ħendeķūķâ-yı berrī,
ħendeķūķī.
h. 16a/21
[1]
ħıfz: <Ar. Hafıza, bellek.
h. +ı 50a/10
[1]
ħılâl: <Ar. Bkz. ħılâl.
h. 3b/5
[1]
h. toĥmı 3b/5
ħılķ: <Ar. Boğaz balgamı. Krş. sülük.
h. 57b/16
[1]
ħıltīt: <Ar. Kadı ağacı, şeytanboku ve bundan elde
edilen zamk; (*Ferula assa-foetida*). Krş. kaşnı,
encüzān.
h. 16a/13
[1]
ħılķ: <Ar. Karışım; besinlerin midede sindirildikten
sonra dönüştükleri kan, balgam, safra ve sevda (kara
safra) maddelerinden her biri.
h. 63a/17
[1]
h. ‘illetinden 63a/17
ħinnā’ü’l-fül: <Ar. Eşek marulu, yaban güneyiği;
(*Sonchus oleraceus*). Krş. eşek mārūlı.
h. 18b/20
[1]
ħinnā: <Ar. Kına ağacı; (*Lawsonia inermis*). Krş.
kına.
h. 16a/8
h. +yı 18b/10, 19a/13 [2]
[3]
h. +yı kureyş “Taş kınası, taş güli. Krş.
taş kınası, taş güli, ħarrānu’s-şahn.”
- 18b/10
h. +yı mecnūn “Rastık taşı. Krş. rāstıĥ
taşı.” 19a/13
ħinnāü’s-şar: <Ar. Yemen’de bulunan zehirli bir
ağaç ve bu ağacın yemişi.
h. 19a/4
[1]
ħınt: <Ar. Buğday unu. Krş. buğday unı.
h. 16a/7
[1]
ħınta: <Ar. Buğday; (*Triticum aestivum*). Krş.
buğday.
h. 18b/21
[1]
ħırâ: <Ar. Bespaye, kaya eğretisi; (*Polypodium
vulgare*). Krş. besfāyic.
h. 17b/4
[1]
ħırbâ: <Ar. Bukalemun, günebakan keleri. Krş. güne
bakan keleri.
h. 16a/9
[1]
ħışrem: <Ar. Koruk, olgunlaşmamış üzüm. Krş.
koruk.
h. 16a/18
[1]
ħılye: <Ar. Süs, cevher, zinet.
h. +i 19a/5
[1]
h. +i çīnī “Çin’de yetişen yaprağı sedef
yaprağına benzeyen bir ot. Bkz. sezāb.”
19a/5
ħimâr: <Ar. Eşek.
h. 21a/21, 53a/10 [2]
[2]
ħarem-i h. " Sığır mantarı, iri bir cins
mantar, cincile, zehirli mantar;
(*Tricholoma*). Krş. şığır mantarı, cencel,
gevz-gendüm.” 21a/21
verd-i h. “İçi kızıl, dışı sarı bir
gül, eşek güli. Krş. eşek güli.”
53a/10
ħimârü’l-arz: <Ar. Tespih böceği, yereşegi, ev eşegi;
(*Armadillidium vulgare*). Krş. tesbīĥ ħurdi, tesbīĥ
böceği, ev eşegi.
h. 19a/12
[1]
ħıl: “zeneb-i ħıl” Ulama otu, yayılğan otu, sarmaşık
otu; (*Equisetum ramosissimum*). Krş. ulama.
h. 23a/17
[1]
ħılâf: <Ar. Ak söğüt ağacı; (*Salix*). Krş. ak söğüt
ağacı.
h. 17b/7

- [1]
h̄ilū's-sākīn: <Ar. Yanındaki ağaç ve bitkilere sarılan bir tür sarmaşık; (*Hedera helix*). Krş. şarmaşuk.
 h. 17a/6
 [1]
- h̄īne:** <Ar. Vaktinden önce saç, sakal ağarması. Krş. şakal ağarmak
 h. 62a/11
 [1]
- h̄īre:** <Ar. Bkz. h̄arīre.
 h. 12b/13
 [1]
 h. dēdükleri aşdur 12b/13
- h̄iṣū'l-h̄ūsn:** <Ar. Öksüzdoğan çiğdemi, sorıncan, güz çiğdemi, itboğan otu; (*Colchicum autumnale*). Krş. öksüz oğlan çiğdemi, sūrincān.
 h. 17a/4
 [1]
- h̄īta:** “h̄īta-ı rūmiye” Aksırık otu, kündüs; (*Gypsophila struthium*). Krş. ağu şunduzı, çavdar, kündüs, kākül, cūbek-uşnān, h̄anderūs.
 h. +ı 19a/1
 [1]
 h. +ı rūmiye 19a/1
- h̄ivētū'l-mevt:** <Ar. Katran. Krş. kaṭrān.
 h. 16b/16
 [1]
- h̄orāsān:** <Far. İran'da Hazar Denizi'nin batısında kalan bölgeye verilen ad.
 h. + dan 34a/16
 [1]
- h̄orla-:** Horlamak, uyku sırasında soluk alırken boğaz ve burundan gürültülü sesler çıkarmak. Krş. kaṭīṭ.
 h.-maḳ 61a/13
 [1]
- h̄oşca:** Hoşça, hoş biçimde olan.
 h. 31b/16
 [1]
- h̄ubārā:** <Ar. 1. Toy kuşu. 2. Kuş tüyü.
 h. 17a/6
 [1]
- h̄ubārī:** <Ar. Toy kuşu, böcek ve tane ile beslenen, eti için avlanan, kızıl tüylü bir kuş; (*Otis tarda*). Krş. toy kuşu.
 h. 16b/7
 [1]
- h̄ubse:** <Ar. Dil tutukluğu. Krş. dil bağılığı.
 h. 57b/20
 [1]
- h̄ulbāne:** <Ar. Kına ağacı; (*Lawsonia inermis*). Krş. kına, h̄innā.
 h. 17b/1
 [1]
- h̄ulbe:** <Ar. Poy bitkisinin tohumu; (*Trigonella joenumgraecum*). Krş. boy tohumu.
 h. 16b/1
 h. + ye 51a/12
 [2]
- h̄ulbūb:** <Ar. 1. Akça otu; (*Mercurialis annua*), sultan otu; (*Sambucus nigra*). Krş. akça otu, sulṭān otı. 2. Kulunç otu, eğri kestane, havlincan. Krş. kulunc otı, h̄avlincān.
 h. 16a/10
 [1]
- h̄uleyfe:** <Ar. Yaban kerevizi tohumu, yaban kerevizi, yabani dereotu, kişniş, sultan otu, yabani kokar sedef otu. Krş. berrī koşar şedef.
 h. 18b/13
 [1]
- h̄ulhul:** <Ar. Yaban soğanı, adasoğanı, beyaz soğan; (*Urginea maritima*). Krş. başal-ı belūs, beyāz şoğan.
 h. 18b/16
 [1]
- h̄ulm-dāne:** <Ar.-Far. Sakız, sakız ağacından elde edilen bir tür reçine; (*Pistacia lentiscus*). Krş. maşṭakī
 h. 18a/6
 [1]
- h̄ulūnī:** “noḥūd-ı h̄ulūnī” Börülce, fasulyeye benzer bir bitki; (*Vigna sinensis*). Krş. böğrülce.
 h. 52b/10
 [1]
 noḥūd-ı h. 52b/10
- h̄ulv:** <Ar. Tatlı.
 h. 6b/21, 13a/3, 16b/5, 18a/18, 35a/21 [5]
 azdū-yı h. “Erik zamkı.” 6b/21
 h̄abb-ı h. “1. Anason; (*Pimpinella anisum*). Krş. anīsōn. 2. Kadıntuzluğu, diken üzümü, karamuk; (*Berberis crataegina*). Krş. kadın tuzluğu, karamuk yemişi.” 16b/5, 18a/18 [2]
 tūt-ı h. “Tatlı ve beyaz bir cins dut. Krş. aḳ tūt.” 13a/3
 ‘ūd-ı h. “Meyan kökü; (*Glycyrrhiza*). Krş. puyan dibi.” 35a/21
 h. +ı 17b/3
 [6]
 h. +ı mişā “Geven bitkisinden çıkarılan bir tür zamk, kitre, kestere. Krş. kitre, keşīrā.” 17b/3
- h̄umcum:** <Ar. Bkz. h̄umḥum.
 h. 18a/7
 [1]
 h. ve h̄umḥum 18a/7
- h̄umer:** <Far. Demirhindi; (*Tamarindus indica*). Krş. temürhindī, cevz-i rūmī, ekrūfis.
 h. 16a/21

[1]
ḥumḥum: < Ar. Sığırdili otu; (*Anchusa officinalis*).
 Krş. şıgır dili, lisānū's-sevr.
 ḥ. 18a/8
 [1]
 ḥumcum ve ḥ. 18a/8
ḥumī: < Ar. Bkz. ḥummā.
 ḥ. + i 57b/10
 [1]
 ḥ. + i yevme 57b/10
ḥumīz: < Far. Topalak, kırkboğum bitkisi ve bundan elde edilen bir tür ilaç; (*Cyperus rotundus*). Krş. ḥūlān-ı mekkī.
 ḥ. 17b/3
 [1]
ḥummā: < Ar. Başta sıtma olmak üzere ateşli hastalıklara verilen genel ad..
 ḥ. + y1 57b/10, 57b/10, 57b/11, 57b/11, 57b/11, 57b/12, 57b/14 [7]
 [7]
 ḥ. + y1 dıkk "Verem, ince hastalığa yakalanan kişi." 57b/11
 ḥ. + y1 ğaşye "Bilinç kaybına yol açan bir sıtma türü." 57b/12
 ḥ. + y1 ğıbb "Nöbeti bir gün arayla tutan sıtma. Krş. gün aşırı sıtma." 57b/14
 ḥ. + y1 muḥbıka "Nöbeti sürekli tutan sıtma." 57b/11
 ḥ. + y1 nākişā "Nöbeti titremeyle başlayan sıtma. Krş. ditreden sıtma." 57b/10
 ḥ. + y1 rıb' "Nöbeti üç günde bir tutan sıtma." 57b/11
 ḥ. + y1 yevm "Nöbeti her gün tutan sıtma." 57b/10
ḥummāş: < Ar. Bkz. ḥummāz.
 ḥ. 16a/6
 [1]
ḥummāü'l-kay: < Ar. Kusturucu bir çeşit sıtma. Krş. kuşma verici sıtma.
 ḥ. 57b/12
 [1]
ḥummāz: < Ar. Kuzukulağı, ekşikulak, ekşimik, oğlakkulağı, şeytankulağı; (*Rumex acetosella*). Krş. kızıl kulağı.
 ḥ. + ı 18b/21, 19a/11 [2]
 [2]
 ḥ. + ı irşā "Sincan çalısının tohumu; (*Paliuru spina*). Krş. sincan çalısı." 18b/21
 ḥ. + ı nehrī "Sinirli yaprak; (*Plantago*). Krş. sinirlü yaprak, bağa yaprağı." 19a/11
ḥummāzü'l-erneb: < Ar. Eftimon, bağboğan, serent,

bağbozan, bostanbozan, gelinsaçı, küşüt, cinsaçı, kızıl sarmaşık, küsus, ükşus; (*Cuscuta epythimum*).
 Krş. keşūs, eftīmūn, şarmaşuk.
 ḥ. 18b/17
 [1]
ḥummāzü'l-ütrüc: < Ar. Frenk limonu; (*Citrus limonum*). Krş. fireng līmūnı.
 ḥ. 18b/19
 [1]
ḥummāzü'l-bakar: < Ar. Yabani kuzukulağı otu; Krş. berrī kızıl kulağı.
 ḥ. 18b/19
 [1]
ḥummāzü's-sevākī: < Ar. Kuzukulağı cinsinden su kuzukulağısı denilen bir bitki. Krş. nehrī kızıl kulağı, eksülātūn.
 ḥ. 18b/18
 [1]
ḥumre: < Ar. Devetabanı denilen bir çeşit çıban. Krş. deve şabanı.
 ḥ. 57b/20
 [1]
ḥumzīz: < Ar. Bkz. ḥummāz.
 ḥ. 18b/18
 [1]
ḥuref: < Ar. Acı tere, maydanoz cinsinden bir ot. Krş. acı tere.
 ḥ. 17a/18
 ḥ. + i 13b/17, 17b/16, 18a/8 [3]
 [4]
 ḥ. + i bābilī "Tere tohumu, ak hardal. Krş. sālaskīs, ak ḥardal." 13b/17, 17b/16 [2]
 ḥ. + i sifīd "Ak hardal, tere tohumu. Krş. beyāz ḥardal." 18a/8
ḥurefü'l-mā: < Ar. Barsama otu, siyenber, varsama; (*Mentha aquatica*). Krş. marşama
 ḥ. 16a/19
 [1]
ḥurefü's-süfūh: < Ar. Ak hardal, tere tohumu. Krş. ak ḥardal.
 ḥ. 17b/12
 [1]
ḥurkatü'l-bevl: < Ar. İdrarını yapamama şeklinde ağır bir böbrek rahatsızlığı belirtisi, hiç idrar yapamama, anürü. Krş. sidük tutulmağ, bevlı acımağ.
 ḥ. 57b/13
 [1]
ḥurkü'n-nār: < Ar. Yanık, yanmış yer, yara. Krş. od yanığı.
 ḥ. 57b/17
 [1]
ḥurm: < Far. Bir hurma çeşiti. Krş. ḥurmā.

- h. 18b/2
[1]
- hurûf:** <Ar. Harfler.
h. +1 1b/13
[1]
h. +1 teheccî “Alfabe harfleri.” 1b/13
- hurūmiyân:** <Gr. Amber çiçeği, bir tür mimoza;
(*Geum urbanum*). Krş. ‘anber.
h. 17a/20
[1]
- huşş:** <Ar. Zerdeçal; (*Cucurma longa*). Krş.
zerdeçüb.
h. 18b/12
[1]
- huşyetü’s-şa’leb:** <Ar. Tilki taşığı, itkasarı; (*Orchis
hircina*). Krş. dil taşak, dilkü taşığı.
h. 48b/16
[1]
- huzâh:** “huzâh-ı büstânî” Kokar sedef, kokak ağaç,
aylandız; (*Ailanthus glandulosa*). Krş. çoğar şedef.
h. +1 18b/14
[1]
h. +1 büstânî 18b/14
- huzaż:** <Ar. Topalak, kırkboğum bitkisi ve bundan
elde edilen bir tür ilaç (*Cyperus rotundus*). Krş.
hülân-ı mekkî.
h. 17a/4, 54a/14 [2]
[2]
- hüferân:** <Far. Terhun, tarhın; (*Artemisia
dracunculus*). Krş. tarhün otı.
h. 19a/3
[1]
- hük:** <Far. 1. Domuz. 2. Dağ reyhanı, anık;
(*Ziziphora*). Krş. tağ reyhâni.
h. 16a/14
[1]
- hülân:** <Far. Topalak, kırkboğum bitkisi ve bundan
elde edilen bir tür ilaç; (*Cyperus rotundus*). Krş.
huzaż.
h. 9b/11, 19a/12, 44b/10, 46a/18, 49b/21 [5]
h. dedükleri eczâdur 9b/11
kuhl-i h. “Bkz. hülân.” 46a/18
h. +1 10b/16, 16a/10, 16b/4, 17a/4, 17b/3,
19b/13, 38b/6, 38b/15, 46a/18, 47a/2, 47b/11,
54a/2, 54a/14 [13]
[18]
h. +1 mekkî “Topalak, kırkboğum
bitkisi ve bundan elde edilen bir tür
ilaç; (*Cyperus rotundus*). Krş. hazal,
huzaż, humîz, fîl-zehrec, lûkiyün.”
10b/16, 16b/4, 17a/4, 17b/3, 38b/6,
38b/15, 46a/18, 47a/2, 47b/11, 54a/2,
54a/14 [11]
h. +1 mekkîdür 19b/13
- h. +1 mekkîye 16a/10
- hüm:** <Far. Bkz. hümer.
h. 17a/3
[1]
- hümâne:** <Ar. Dırıl otu, çimenler arasında biten üç
yapraklı bir çeşit ot, üçgül; (*Medicago sativa*). Krş.
tırıl, asfelîtin.
h. 19a/3
[1]
- hümer:** <Far. Demirhindi; (*Tamarindus indica*). Krş.
temürhindî, cevz-i rümî, ekrûfis.
h. 19a/2
[1]
- hür:** <Far. Kavak ağacı; (*Populus*). Krş. kavağ ağacı
h. 16a/8
h. +1 17b/19
[2]
h. +1 isfendâr “Kadifeçiçeği; (*Fumaria
officinalis*), horozibiği; (*Amaranthus*).
Krş. hür-ı isfendâr, mîr-i ‘âşıkân, beg
börki.” 17b/19
- hürân:** <Far. Bkz. hüferân.
h. 12a/6, 12a/7, 19a/2 [3]
[3]
tîn-i h. “Ağaç sütleğeni. Krş. ağaç
südlügeni.” 12a/6
tû-nebât-ı h. “Ağaç sütleğeni.” 12a/7
- hüz:** <Far. 1. İran’da şeker çıkarılan bir yer adı. 2.
Şeker kamışı. 3. Bir tür hurma, sarı hurma. Krş. şaru
hürmâ.
h. 18a/5
[1]
- hüzü’l-‘asel:** <Ar. Sarı hurma. Krş. şaru hürmâ,
hüzü’l-muql.
h. 18a/6
[1]
- hüzü’l-muql:** <Ar. Sarı hurma. Krş. şaru hürmâ,
hüzü’l-‘asel.
h. 18a/6
[1]
- hükemâ:** <Ar. Âlimler, bilginler.
h. 13b/15, 33a/3, 44a/12 [3]
[3]
h. kitâbında 13b/15
h. terkîbidür 44a/12
- hüsn:** <Ar. Güzellik, iyilik.
h. 12b/9, 36b/7 [2]
‘neb-i h. “Kanbil otu, güveği feneri;
(*Physalis alkekengi*). Krş. çanbîl,
kâkûnec.” 36b/7
tuffâh-ı h. “Elma kokusu veren bir tür
papatya çiçeği; (*Matricaria
chamomilla*). Krş. pâpâdyâ, bâbûnec.”
12b/9

h. + i 16b/9
[3]
h. + i yūsuf “Denizköpüğü. Krş. deniz köpüğü, âmeliyün, ezrakî, izâr-ı efyün” 16b/9

hüsrevânî: <Far. 1. Defne ağacının meyvesi. 2. Mersin ağacının meyvesi. Krş. defne, mersîn.
h. 16b/1
[1]

H

habb: <Ar. 1. Tohum, tane. 2. Buğday tanesi veya buna benzer tohum. 3. Kuşekmeği otu, çobandeğneği, eşek madımağı, kadimalak, keçimemesi, kurtpençesi; (*Polygonum aviculare*). Krş. kuş etmegi.

h. 21a/20
[1]

habbe: <Ar. Bkz. habb.
h. 19b/9, 21a/17 [2]
[2]

haber: <Ar. Haber; bir olay, bir olgu üzerine edinilen bilgi, salık.
h. + i 59a/15
[1]

issisinüh h. + i 59a/15

habeşü'l-gādî: <Ar. Sandal ağacına benzeyen, siyah, kerestesi sert ve kokulu bir ağaç. Krş. şandal, habeşü'l-keder.
h. 21b/12
[1]

habeşü'l-keder: <Ar. Sandal ağacına benzeyen, siyah, kerestesi sert ve kokulu bir ağaç. Krş. şandal, habeşü'l-gādî.
h. 21b/11
[1]

habre: “habre-i bevâ” Kakula otu, hil otu; (*Elettaria cardomomum*). Krş. kâkûle.
h. + i 19b/21
[1]

h. + i bevâ 19b/21

habşü'l-fızza: <Ar. Gümüş boku, gümüş artığı. Krş. gümüş bokı.
h. 21a/19
[1]

habşü'l-hadîd: <Ar. Demir boku, cürûf, erime durumundaki madenlerin yüzeyinde toplanan madde, dışık. Krş. demür bokı.
h. 19b/5
[1]

habşü'r-raşâs: <Ar. Kurşun boku, kurşun artığı. Krş. kurşun bokı.
h. 21a/19
[1]

hadr: <Ar. Kaşıntı, uyuz. Krş. giciyik.
h. 58a/7
[1]

hadriq: <Ar. Örümcek. Krş. örümcek, ‘ankebüt, verend.
h. 21a/16
[1]

hadrü'l-ma'kad: <Ar. Makatta olan kaşıntı, makat kaşınmak.
h. 58a/8
[1]

hafakân: <Ar. Sıkıntı, çarpıntı, afakan. Krş. yürek oynamak.
h. 57b/13
[1]

hafif: <Ar. 1. Tartıda ağırlığı az gelen, yeğni, ağır karşıtı. 2. Güç veya yorucu olmayan, kolay. 3. Gücü az olan, belli belirsiz. 4. Kalınlığı veya yoğunluğu az olan.
h. 5a/4, 14b/15, 33a/12 [3]
[3]

eng-i h. “Kalay üstübeci, karbonatı. Krş. kalay üstübeci.” 5a/4
hürmüzî bir h. taşdur 33a/12

hafıflıq(k): <Ar. + T. Hafiflik, hafif olma durumu.
h. + ina 57b/4
[1]
āvāz h. + ina “Ses kısılması. Krş. cers.” 57b/4

hağa: <Ar. Öksürük. Krş. öksürük.
h. 58a/12
[1]

hal: <Ar. Burçak cinsinden bir bitki; (*Vicia ervilia*). Krş. burcağ, hurfen, hurfî, halîlân, hūf'a, haremî.
h. 21b/5, 21b/6 [2]
[2]

hal': <Ar. Bir yeri çıkmak, yerinden oynamak.
h. 58a/7
[1]

halâşime: <Far. 1. Nezle, grip, bronşit. 2. Öksürük, boğmaca öksürüğü. Krş. tumağı.
h. 58a/9
[1]

halender: <Far. Bkz. halendez.
h. 20a/13
[1]

halendez: <Far. Güveği otu, kekik otu, zater; (*Origanum vulgare*). Krş. güyegi, kekik, sa'ter.
h. 20a/13
[1]

halincân: <Far. Kişniş otu; (*Coriandrum sativum*). Krş. kişnîz. Bkz. havlincân.
h. 20a/12, 20b/19 [2]
[2]

- ḥalīlān:** <Far. Burçak cinsinden bir bitki; (*Vicia ervilia*). Krş. burcağ, ḥurfen, ḥurfī, ḥal, ḥūf'a, ḥaremī.
ḥ. 21b/5, 21b/6 [2]
[2]
- ḥall:** <Ar. Sirke, Krş. sirke.
ḥ. 19b/12
[1]
- ḥamadūr:** <Gr. Bkz. ḥāmāderyūs.
ḥ. 9a/21
ḥ. + a 45a/12
[2]
- ḥamādur:** <Gr. Bkz. ḥamadūr.
ḥ. 34b/8
[1]
- ḥamālīs:** <Gr. Papatya çiçeği; (*Matricaria chamomilla*). Krş. pāpādyā, bābūnec.
ḥ. 21a/1
[1]
- ḥamek:** <Ar. Bkz. ḥamel.
ḥ. 19b/3
[1]
- ḥamel:** <Ar. Öksüzdoğan çiğdemi, acı çiğdem, güz çiğdemi, sorincan ağacı, ağır kestane; (*Colchicum autumnale*). Krş. öksüz oğlan çiğdemi, sūrincān.
ḥ. 21b/15
[1]
- ḥamḥam:** <Ar. 1. Deve otu. Krş. deve otu. 2. Sığırdili otu; (*Anchusa officinalis*). Krş. şığır dili, lisānū's-sevr.
ḥ. 20b/5
[1]
- ḥamīre:** <Ar. Mısır'da yetişen bir çeşti çiğdem, beyaz çiğdem. Krş. mıṣrī sūrincān-ı ebyāz, öksüz oğlan çiğdemi, sūrincān.
ḥ. 20a/17
[1]
- ḥamr:** <Ar. 1. Şarap. 2. Ekşi. Krş. şarāb, şahbā, tılā.
ḥ. 20a/4, 32b/21, 34a/4, 36a/3 [4]
'urūḳ-ı ḥ. "Kızıl boya elde edilen bir kök, enlik kökü. Krş. kızıl boya, eḡlik." 36a/3
ḥ. + ı 20a/10
[5]
ḥ. + ı evrākī "Ayıt ağacı, hayıt, beşparmak otu; (*Vitex agnus castus*). Krş. ayıt ağacı." 20a/10
- ḥamse:** <Ar. Beş sayısı.
ḥ. + i 20b/13, 23a/15 [2]
[2]
ḥ. + i āḥve "Beş kardeş denilen şifalı bitkiler: emlec belīlec helīlec aşfer-i kābilī helīlec-i esved." 20b/13
zū-yı ḥ. + i evrāk "Ayıt ağacı, hayıt, beşparmak otu; (*Vitex agnus castus*). Krş. ayıt ağacı." 23a/15
- ḥancīde:** <Far. Bkz. ḥancīden.
ḥ. 20a/14
[1]
- ḥancīden:** <Far. Göz otu; (*Astragalus sarcocolla*). Krş. 'anzurūt, anzurūt.
ḥ. 20a/13
[1]
- ḥançere:** <Ar. Gırtlak, boğaz.
ḥ. 62b/20
[1]
verem-i ḥ. "Boğaz şişmek. Krş. boğaz şişmek." 62b/20
- ḥandefūn:** <Gr. Pıtırak; (*Tribulus terrestris*). Krş. butrak.
ḥ. 21a/20
[1]
- ḥanderīsī:** <Gr. Yabani güneyik, hindiba. Krş. berri göyinek.
ḥ. 20b/12
[1]
- ḥanderūs:** <Gr. 1. Aksırık otu, kündüs; (*Gypsophila struthium*). Krş. aḡu kunduzı, kündüs, cūbek-uşnān, ḥīṭa-ı rūmiye. 2. Çavdar türünden bir ot; (*Secale cereale*). Krş. çavdar.
ḥ. 20b/20
[1]
- ḥandīkūn:** <Gr. Üç maddeden hazırlanan şarap. Krş. müselles dedükleri şarāb.
ḥ. 21b/17
[1]
- ḥanfah:** <Far. Kuşekmeği otu, çobandeğneği, eşek madımağı, kadımalak, keçimemesi, kurtpençesi; (*Polygonum aviculare*). Krş. kuş etmegi.
ḥ. 20a/15
[1]
- ḥanīfes:** <Ar. Kuzukulağı, ekşikulak; (*Rumex acetosella*). Krş. kızı kılağı.
ḥ. 21b/21
[1]
- ḥanīze:** <Ar. Göz bozulmak, iyi görmemek.
ḥ. 58a/5
[1]
- ḥanşī:** <Ar. Çirişlik kökü; (*Asphodelus*). Krş. çirişlik köki.
ḥ. 20a/8
[1]
- ḥanṭal:** <Ar. Bkz. ḥanṭal.
ḥ. 53b/6
[1]
ḥ. toḡmı "Ebuçehil karpuzu tohumu. Krş. hebīled." 53b/6
- ḥanzal:** <Ar. Ebuçehil karpuzu, acı hiyar, acı elma,

acı karpuz, it hıyarı, hanzal; (*Citrullus colocynthis*).
Krş. ebücehîl karpüzü. Bkz. hantal.

h. 43a/12

[1]

har: < Far. Eşek.

h. 44b/15

kāhū-yı h. “Eşek marulu, yaban
güneyiği; (*Sonchus oleraceus*). Krş.
eşek mārūlı.” 44b/15

h. + ı 19a/19, 19a/21, 19b/18, 19b/18, 20a/19,
20b/15, 20b/16, 21b/4, 21b/5, 21b/8 [10]

[11]

h. + ı beyās “Beya mersin meyvesi. Krş.
beyāz mersīn yemişi.” 21b/4

h. + ı feṭṭān “Gögelek, ökse otu, burç.
Krş. gögelek, burc.” 21b/8

h. + ı hıyār “Cırtatan düveleği, ebucehil
karpuzu, kargadüleği, karga düveleği;
(*Citrullus colocynthis*). Krş. cırtatan
düglegi, ebücehîl karpüzü.” 20a/19

h. + ı kaṭār “Bir çeşit siyah boya. Krş.
kara boya.” 20b/15

h. + ı miyān “Kunduztaşağı otu ve kökü,
cavşir, oğlanaşı; (*Ferula alaeochytris*).
Krş. kunduz hāyası, cünd-i bīdester.”
19a/19

h. + ı muġān “Bir çeşit sümbül. Krş.
sümbül-i ṭīb.” 21b/5

h. + ı mühre “Bkz. har-ı zehre.” 19b/18

h. + ı şeflā “Kuyumcuların altın eritmekte
kullandıkları bir çeşit tuz.” 20b/16

h. + ı zehre “Ağrı ağacı, zakkum ağacı;
(*Nerium oleander*). Krş. aġu ağacı, ismü'l-
humār, harzem, hūz-ı herc.” 19b/18

h. + ı zerd “İşlenmemiş sarı ibrişim. Krş
şaru hām ebrīşīm.” 19a/21

harab: “harab tutan” Yer çamı, yer peliti,
kısamahmut otu, yer palamutu; (*Ajuga chamaepitys*).
Krş. kemāderyūs, kemāfīṭūs, yer bellūti, hāmāderyūs.

h. 45a/1

[1]

h. tutan 45a/1

haraža: < Ar. Bkz. haraža. Krş. hār-ı zehrec, enderzā.

h. 6b/4, 20a/17 [2]

[2]

haraža: < Ar. Sığırın öd kesesinden çıkan ve kıl
düşürücü olarak kullanılan bir taş. Krş. cāvīze.

h. 15a/3

[1]

harāmā: < Ar. Kumlarda yetişen kokusu kınaya
benzeyen bir ot.

h. 20b/8

[1]

harār: < Ar. Saç kepeği. Krş. koṇaḳ.

h. 58a/10

[1]

harāṭīn: < Ar. Yer solucanı, halkalılardan, nemli
topraklarda yaşayan bir solucan; (*Lumbricus
terrestris*). Krş. yer şoġulcanı.

h. 19b/17

[1]

harbak: < Ar. Çöplene otu; Ak çöplene, (*Helleborus
album*) ve kara çöplene, (*Helleborus orientalis*)
olmak üzere başlıca iki türü vardır. Krş. çöplene, at
otu, şayevsā.

h. 34a/12

h. + ı 19b/4, 19b/13, 19b/14 [3]

[4]

h. + ı ebyāz “1. Dokuzdipli, gelgeç, kar
çiçeği; (*Leuconium*). 2. Marulcuğ;
(*Helleborus*). Krş. gelgeç, mārulcuğ, qar
çiçeği, tokuz diplü. 19b/14

h. + ı esved “Kara çöplene otu;
(*Helleborus orientalis*) Krş. çöplene,
karaca ot, fāne kıran.” 19b/4, 19b/13
[2]

harbī: < Ar. Yabani şalgam; (*Brassica rapa*). Krş.
yabān şalgamı.

h. 21b/7

[1]

harbüz: < Far. Yarasa; (*Vespertilio*). Krş. yarasa,
huffāş, şavāt, müş-ı kūr.

h. 19b/2

[1]

harceng: < Far. Yengeç. Krş. yengec.

h. 19b/20

[1]

hardal: < Ar. Hardal, turpgillerden, sarı çiçekli,
deriyi yakıcı nitelikte olan ve tohumu hekimlikte
kullanılan, tadı acı ve bir yıllık bir bitki; (*Brassica
nigra*). ve bu tohumun toz durumuna getirilmiş veya
sirke ile karıştırılarak yapılmış macunu. Krş.
sebandān-ı hürd.

h. 2a/7, 4b/12, 5b/11, 6b/9, 6b/20, 10a/2,
10b/5, 12b/5, 12b/15, 14b/17, 17b/12,
17b/16, 17b/19, 18a/8, 21b/1, 27b/8, 28b/7,
39b/1, 47a/7, 50b/12 [20]

aḳ h. “Ak hardal, acı tere tohumu.
Krş. acı tere toḥmı. Krş. isfend,
isfendār, sıyṭ, tālīgī, cercirü'l-kelb,
bābil teresi, hurefü's-süṭüh, huref-i
bābilī.” 2a/7, 4b/12, 6b/9, 10b/5,
12b/5, 14b/17, 17b/12, 17b/16, 21b/1,
28b/7 [10]

berrī h. “Yabani hardal; (*Sinapis
arvensis*). Krş. haraşā.” 17b/19

beyāz h. “Ak hardal, acı tere tohumu.
Krş. aḳ hardal, acı tere toḥmı,

- muqliyānā, isfend-i sifīd, isfīd-i sipīd, bezr-i belāsinkis, tālīškīr, ħuref-i sifīd 5b/11, 10a/2, 12b/15, 18a/8, 50b/12 [5]
 ħ. +1 9a/16, 17a/3, 19b/1, 21b/1 [4]
 [24]
 ħ. +1 fārīsī “Ak hardal, acı tere tohumu. Krş. aķ ħardal, acı tere toħmı.” 21b/1
 yabān ħ. +1 “Yabani hardal; (*Sinapis arvensis*). Krş. barkā-yı mışrī, ħarāşā, ħefenc 9a/16, 17a/3, 19b/1 [3]
- ħarem:** “ħarem-i ħimār” Sıĝır mantarı, iri bir cins mantar, cincile, zehirli mantar; (*Tricholoma*). Krş. sıĝır mantarı, cencel, gevz-gendüm.
 ħ. + i 21a/21
 [1]
 ħ. + i ħimār 21a/21
- ħaremī:** <Ar. Burçak cinsinden bir bitki; (*Vicia ervilia*). Krş. burcaķ, ħurfen, ħurfī, ħal, ħūf’a, ħalīlān.
 ħ. 21b/6
 [1]
- ħarend:** <Far. Havlıcan otu; (*Galanga officinalis*). Krş. ħavlıcān.
 ħ. 20a/12
 [1]
- ħarfak:** <Far. Ak hardal, acı tere tohumu. Krş. aķ ħardal, acı tere toħmı, ħardal-ı fārīsī.
 ħ. 21b/2
 [1]
- ħargüş:** <Far. 1. Tavşan. 2. Rastık taşı, sürme. Krş. rāstıĝ taşı. Bkz. ħarķūs.
 ħ. 10b/17, 20b/19 [2]
 [2]
 benc-i ħ. “Sıĝırkuyruĝu otunun kökü; (*Verbascum*). Krş. sıĝır kuyruĝı, māhīzehrec.” 10b/17
- ħarhek:** <Far. Mercan; (*Corallium rubrum*). Krş. mercān.
 ħ. 21a/4
 [1]
- ħarĝara:** <Ar. Uykuda horlayan kişi.
 ħ. 58a/12
 [1]
- ħarirü'l-‘ayn:** <Ar. Göz kaşıntısı. Krş. göz giciyigi.
 ħ. 58a/11
 [1]
- ħarī:** “ħarnüb-ı ħarī” Mısır’da bulunan kendisinden akasya düzülen dikenli bir ağaĝ özü. Krş. ħurz, aķāķiyā.
 ħ. 19b/1
 [1]
 ħarnüb-ı ħ. 19b/1
- ħarī‘:** <Ar. Aspir denilen, çiçekleri safran yerine boyar madde olarak kullanılan bir bitki, yalancı safran, haspir, kurtum; (*Carthamus tinctorius*). Krş. ‘aşfūr.
 ħ. 21a/2
 [1]
- ħarīde:** “ħarīde-i rübāh” Ebucehil karpuzu, kargadüleĝi, karga düveleĝi; (*Citrullus colocynthis*). Krş. ebücehīl ħarpüzı, ħanzal, cırtatan düglegi.
 ħ. + i 19a/19
 [1]
 ħ. + i rübāh 19a/19
- ħarīden:** “ħıyāraķ-ı ħarīden” Sara tutmak, cin tutmak, uçuk tutmak. Krş. ucuk tutmaķ.
 ħ. 58a/9
 [1]
 ħıyāraķ-ı ħ. 58a/9
- ħarīze:** <Ar. Saklanılmış, korunmuş.
 ħ. + i 21a/8, 22a/4, 22a/5 [3]
 [3]
 ħ. + i dırāz “Uzun bir cins kavun. Krş. uzun ħavun.” 22a/4
 ħ. + i gevz-i fa‘ā‘ “Bkz. ħarīze-i dırāz.” 22a/5
 ħ. + i rübān “Ebucehil karpuzu, kargadüleĝi, karga düveleĝi; (*Citrullus colocynthis*). Krş. ebücehīl ħarpüzı, ħanzal, cırtatan düglegi.” 21a/8
- ħarķūs:** <Far. Rastık taşı, kadınların kaşlarını veya saçlarını boyamak için sürdükleri siyah boya, sürme. Krş. rāstıĝ taşı.
 ħ. 20b/19
 [1]
- ħarmek:** <Far. Katır boncuĝu. Krş. ħatır boncuĝı.
 ħ. 19b/12
 [1]
- ħarnubvār:** <Far. Yarasa; (*Vespertilio*). Krş. yarasa, ħuffāş.
 ħ. 19b/8
 [1]
- ħarnüb:** <Far. Keçiboynuzu yemiři, ballibaba, balliboyunuz, hannıp, kaluř; (*Ceratonia siliqua*). Krş. keci boynuzu, ħamķarīř, kūrīstān, tennüb.
 ħ. 13a/9, 26a/13, 33b/18, 41b/15, 42a/16, 54b/10 [6]
 ħ. ağacı řamĝına 26a/13, 33b/18 [2]
 ħ. çekirdegi 41b/15
 ħ. dedükleri ağac 13a/9
 ħ. + dur 43a/18
 ħ. +1 19b/1, 19b/1, 21a/2, 21a/16, 33a/5, 42b/6 [6]
 ħ. +1 hindī “ħıyarķember, acur; (*Cassia fistula*). Krş. ħıyār şenber, ħıyārřenbe.” 19b/1, 21a/2 [2]
 ħ. +1 ħarī “Mısır’da bulunan

- kendisinden akasya düzülen dikenli bir ağaç özü. Krş. kürz, aḳāḳıyā” 19b/1
 ḥ. + ı mıṣrī “Mısır’da bulunan kendisinden akasya düzülen dikenli bir ağaç özü. Krş. kürz, aḳāḳıyā.” 21a/16
 ḥ. + ı nabī “Gebre bitkisi ve yemişi; (*Capparis spinosa*). Krş. kebere, şalūn.” 33a/5
 ḥ. + ı şāmī “Asıl keçiboynuzu ağacı ve yemişi. Krş. keci boynuzu, gürze.” 21b/1, 45b/6 [2]
 ḥ. + ınuḡ 46a/14
 şām ḥ. + ınuḡ dikenidür 46a/14
 [15]
- ḥars:** “ḥars-ı giyāh” Yabani havuç yaprağı. Krş. berri hevici yaprağı.
 ḥ. + ı 21b/19
 [1]
 ḥ. + ı giyāh 21b/19
- ḥarsü kavī:** <? Altınbaşı denilen bir ot. Krş. altun başı.
 ḥ. 20b/3
 [1]
- ḥarşāh:** <Ar. Solucançıkaran otu, bir tür yavşan; (*Artemisia cina*). Krş. soğulcan çıkarıcı ot, ḥarşāh’l-ḥorāsāniye.
 ḥ. 18b/15
 [1]
- ḥarşef:** <Ar. Kenger, eşek dikenli; (*Cynara cardunculus*). Krş. kenger.
 ḥ. 19b/17
 [1]
- ḥartīd:** <Far. Gergedan; (*Rhinoceros indicus*). Krş. gergedān.
 ḥ. 20a/16
 [1]
- ḥartūt:** <Far. İri, yapışkan ve tatsız bir kara dut. Krş. kara tūt.
 ḥ. 19b/7
 [1]
- ḥartāl:** <Far. Bkz. ḥartān.
 ḥ. 21b/3, 21a/14 [2]
 [2]
- ḥartān:** <Far. 1. Kileçeri denilen, buğday aralarında biten bir bitki. 2. Mersin cinsinden bir bitki. Bkz. ḥartāl.
 ḥ. 21a/14, 21b/3 [2]
 [2]
- ḥarū’l-ḥamām:** <Ar. Sığır mantarı, iri bir cins mantar, cincile, zehirli mantar; (*Tricholoma*). Krş. sığır mantarı, cencel, gevz-gendüm.
 ḥ. 21a/7
 [1]
- ḥarzū’l-ḳafā:** <Ar. Saç kepeği. Krş. ḳoḡaḳ.
 ḥ. 58a/12
 [1]
- ḥasek:** <Ar. Demirdikeni, çobankalgıdan da denilen, dikenli, battığı zaman diken çok acıtan bir ot; (*Tribulus terrestris*). Krş. demür dikenli, sukūmenc, selūhec, şikūhe, şikūh, şikūhenc, zarsū’l-‘acūz, zafīrū’l-‘acūz, ‘arḡab, hervā, bestībāc, çeşmitī, cesmī, ḥamşū’l-emīr, ḥāsūhek, ḥār-ı sūheyk.
 ḥ. 10b/9, 20a/1 [2]
 ḥār-ı ḥ. “Bkz. ḥasek.” 20a/1
 ḳara ḥ. “Bkz. ḥasek.” 10b/9
 ḥ. + ı 20a/7
 [3]
 ḥ. + ı dāne “Aspir, yalancı safran, haspir, kurtum; (*Carthamus tinctorius*). Bkz. ‘aşfūr, asbūr.” 20a/7
- ḥaserā:** <Ar. 1. Sarmaşık tohumu; (*Hedera helix*). Krş. şarmaşuk tohumu. 2. Kokar sedef, kokak ağaç, aylandız; (*Ailanthus glandulosa*). Krş. ḳoḡar şedef.
 ḥ. 21b/19
 [1]
- ḥassū’l-kelb:** <Ar. Kenger dikenli cinsinden bir bitki. Krş. kenger.
 ḥ. 22a/4
 [1]
- ḥassū’l-ḥimār:** <Ar. Eşek marulu, yaban güneyiği; (*Sonchus oleraceus*). Krş. eşek mārūlī.
 ḥ. 20a/19
 [1]
- ḥasta:** <Far. Hasta, sağlığı bozuk olan, esenliği yerinde olmayan.
 ḥ. 55b/15, 58b/6, 60b/9 [3]
 ḥ. olmuş 55b/15
 ḥ. + ya 11a/7
 [4]
- ḥastalık:** <Far. + T. Hastalık. Bkz. ḥastalık.
 ḥ. 56b/12
 şiddetli ḥ. “Zorlu hastalık. Krş. bīmār-ı ‘usr.” 56b/12
 ḥ. + dan 55b/3
 [2]
- ḥastalık:** <Far. + T. Hastalık. Krş. ‘illet, maraz, derd, külām, es-saḳam.
 ḥ. 55a/10, 55b/14, 56b/17, 57a/20, 58a/15, 60a/8, 60b/2, 60b/9, 61a/20 [9]
 ḥ. şoḡı “Hastalığın sona ermesi, hastalık sonu. Krş. ‘aḳābīl.” 60b/9
 eski ḥ. “Krş. derd-i dīr.” 58a/15
 ḳatı ḥ. “Sert, şiddetli hastalık. Krş. el-marazū’l-ḥādde.” 55a/10
 ḳızdurucu ḥ. “Ateşli hastalık. Krş. şāḳıb-bāz.” 57a/20
 pek ḥ. “Sert, şiddetli hastalık. Krş. şulb-ı bīmār.” 60a/8

- h. + dan 55b/3, 56a/19, 56b/2, 59b/5 [4]
[13]
- hastî:** <Ar. Aspir, yalancı safran, haspir, kurtum;
(*Carthamus tinctorius*). Krş. ‘aşfür.
h. 22a/6
[1]
- haşlâf:** <? Günlük ağacının bir türü, mukl-ı mekkî.
Krş. mukl-ı mekkî.
h. 19b/21
[1]
- haşş:** <Ar. Marul; (*Lactuca sativa*). Krş. mārül.
h. + ı 21a/2
[1]
h. + ı hürmüs “Akça otu; (*Mercurialis annua*), sultan otu; (*Sambucus nigra*).
Krş. akça otı, sultân otı.” 21a/2
- haşşü'l-bahr:** <Ar. Kunduztaşağı otu ve kökü, cavşir,
oğlanaşı; (*Ferula alaeochytris*). Krş. çunduz hâyası,
çunduz taşığı, cünd-i bîdester.
h. 20a/4
[1]
- haşeb:** <Ar. Kereste yapılan, kalın, kuru ağaç, odun.
h. + i 21b/9
[1]
h. + i şünîz “Kara çörek otunun kökü ve
ağacı; (*Nigella sativa*). Krş. kara çörek
otı.” 21b/9
- haşebü'l-gerüc:** <Ar. Hindistan’dan gelen kereste
yapımında kullanılan bir ağaç
h. 21b/10
[1]
- haşebü'l-kâfûr:** <Ar. Kâfûr ağacı, defnegillerden,
Uzak Doğu’da yetişen, kâfûr elde edilen ağaç
(*Cinnamonum camphora*). Krş. kâfûr.
h. 21b/11
[1]
- haşel:** <Ar. Günlük ağacının bir türü, mukl-ı mekkî.
Krş. mukl-ı mekkî.
h. 20a/13
[1]
- haşem:** <Ar. 1. Burun içinde olan ve kokuyu
değiştiren bir hastalık. 2. Genzin tıkanıp burnun koku
almaması. Bkz. haşem.
h. 58a/8
[1]
- haşhâş:** <Ar. Bkz. haşhâş.
h. + dur 14a/15
siyâh h. + dur “Siyah haşhaş. Krş.
cülcülân-ı habeşe.” 14a/15
h. + ı 15a/2
[2]
h. + ı zübdî “Ak haşhaş. Krş. cäsüs.”
15a/2
- haşhâş:** <Ar. Haşhaş; (*Papaver somniferum*). Krş.
enâr-gîvâ, bâbiluş, rümmân-ı si‘âl, menşür-ı mışrî,
efyün.
h. 6a/12, 22a/21, 23b/14, 35b/14, 47b/17,
48a/2, 48b/9 [7]
h. şarâbına “Haşhaş şarabı. Krş.
diyâküdâ.” 22a/21
leben-i h. “Afyon. Krş. efyün.” 47b/17
mişrî h. “Krş. munķuvâ.” 48b/9
‘uşâre-i derbend-i h. “Afyon. Krş.
efyün.” 35b/14
h. + dur 10a/6, 20b/8 [2]
mühlik bir h. + dur 10a/6, 20b/8 [2]
h. + ı 20b/6, 20b/7 [2]
h. + ı maķrûn “Deniz kenarında yetişen
bir tür haşhaş. Krş. haşhâşî.” 20b/6
h. + ı zebedî “Sütü zehirli bir haşhaş
türü.” 20b/7
h. + uņ 9a/13
[12]
- haşhâşî:** <Ar. Deniz kenarında yetişen bir tür haşhaş.
h. 20b/7
[1]
- haşîş:** <Ar. Kendir, kenevir bitkisinin tohumu;
(*Cannabis sativa*). Krş. kendir tohumı, esrâr.
h. 20b/4
[1]
- haşîšetü'l-fârisiyye:** <Ar. Bengilik otunun tohumu.
Krş. bezr-i benc, bengilik.
h. 17b/1
[1]
- haşkûk:** <Far. Yabani hindiba, yaban marulu,
yabani güneyik; (*Cichorium endiva*). Krş. berrî
hindubâ, türkî göyinek. Bkz. tarhaşkûk.
h. 20a/16
[1]
- hatârîz:** <Ar. Başta oluşan şişlik. Krş. şiş.
h. 58a/8
[1]
- hatem:** <Ar. 1. Mühür. 2. Hatmi çiçeği, ağaçküpesi;
(*Althaea officinalis*). Krş. hatmî.
h. 5a/3, 6a/9, 11a/13, 19a/18, 31a/2, 31b/6,
36a/6, 36b/5, 36b/12, 37a/11, 37b/7, 46a/1,
47a/14 [13]
[13]
h. çiçeği “Hatmi çiçeği. Krş. ‘aşraf,
lahîs.” 36b/12, 47a/14 [2]
h. çiçeğinin ağacı “Hatmi çiçeğinin
ağacı. Krş. el-benâ, encel.” 5a/3, 31a/2,
37a/11 [3]
h. çiçeğinin ağacıdur 19a/18, 37b/7
[2]
h. çiçeğinin ağacına 6a/9, 46a/1 [2]
berrî h. çiçeği “Yabani hatmi çiçeği.
Krş. ‘izris.” 36a/6

berrī h. çiçeği ağacı “Yabani hatmi çiçeği ağacı. Krş. bethamü'l-mürh.” 11a/13

berrī h. çiçeğinin ağacı “şahmü'l-merc, ‘urūḳ-ı beyz.” 31b/6, 36b/5 [2]

ḥatemü'l-mülk: <Ar. 1. Hükümdar mührü, Akdeniz'de Milyon Adası'ndan (Limni) getirilen kırmızı bir kil. Krş. tıyn-ı maḥtüm. 2. Ceviz zamkı. Krş. ḳöz şamğı.

h. 21a/21
[1]

ḥatmī: <Ar. Hatmi çiçeği, Ebegümeçigillerden, bazı cinslerinin kök ve çiçekleri hekimlikte kullanılan, çok yıllık otsu bir süs bitkisi, ağaçküşesi; (*Althaea officinalis*).

h. 11a/12, 11a/13, 12b/8 [3]
[3]

h. çiçeği ağacına “Hatmi çiçeği ağacı. Krş. baḳla-ı yehüdiye.” 11a/12

h. çiçeğine “Hatmi çiçeği. Krş. büredü'z-zāvānī.” 11a/13

berrī h. çiçeğinin ağacına “Yabani hatmi çiçeği ağacı. Krş. tesmīnū'n-nisā'.” 12b/8

ḥatun: Kadın.

h. 16b/6, 60b/12 [2]
[2]

h. tuzluğu “Kadıntuzluğu, diken üzümü, ekşimen, karamuk; (*Berberis crataegina*). Krş. ḳadın tuzluğu, ḳaramuḳ yemişi, emberbārīs, ḥabb-ı ḥulv.” 16b/6

ḥatmī: <Ar. 1. Hatmi çiçeği, ağaçküşesi; (*Althaea officinalis*). Krş. ḥatem. Bkz. ḥatmī. 2. Nar çiçeği. Krş. enār çiçeği.

h. 19a/18, 20b/4, 22a/6 [3]
[3]

ḥaṭr: <Ar. Köklerinden boya elde edilen bir ot.

h. 21b/15
[1]

ḥaṭṭāf: <Ar. Kırlangıç kuşu; (*Hirundo*). Krş. kırlangıç, biristü.

h. 20b/6
[1]

ḥavānıḳ: <Ar. Boğaz şişmek. Krş. boğaz şişmek.

h. 58a/3
[1]

ḥavāş: “fulful-ı ḥavāş” Sütleğen tohumu. Krş. ḥabbü'l-mülük, ḥabbü's-selāṭīn.

h. 38b/8
[1]

ḥavātīm: “ḥavātīm-i lemsene” Akdeniz'de Milyon Adası'ndan (Limni) getirilen kırmızı bir kil. Krş. tıyn-ı maḥtüm. Bkz. ḥavātīmü'l-mülk.

h. + i 21b/20
[1]

h. + i lemsene 21b/20
fulful-ı h. 38b/8

ḥavātīmü'l-mülk: <Ar. Akdeniz'de Milyon Adası'ndan (Limni) getirilen kırmızı bir kil. Krş. tıyn-ı maḥtüm. Bkz. ḥatemü'l-mülk, ḥavātīmü'l-baḥīre.

h. 20a/6
[1]

ḥavātīmü'l-baḥīre: <Ar. Bkz. ḥavātīmü'l-mülk, ḥatemü'l-mülk.

h. 20b/18
[1]

ḥavf-ı ḳalīḳü's-sene: Kakula otu, hil otu; (*Elettaria cardomomum*). Krş. ḳāḳüle.

h. 21b/18
[1]

ḥavlıncān: <Far. Havlıcan, zencefilgillerden, aynı adla anılan kök sapsı baharat olarak kullanılan güzel kokulu bir bitki; (*Galanga officinalis*). Krş. ḡaraḡat, cevzü's-sūdān. Bkz. ḥavlıncān.

h. 14b/12, 20a/4 [2]
[2]

ḥayırlı: <Ar. + T. Hayırlı, yararı, hayrı olan.

h. 23b/14
[1]

h. dārū “Kırık çıkık sarılan bir ot, eyrelti. Krş. raḳ'a.” 23b/14

ḥayme: <Ar. Çadır.

h. 53a/12
[1]

varaḳ-ı h. “Çadır çiçeği tohumu; (*Euryaleferox*), ak karanfil.” 53a/12

ḥayr: <Ar. İyilik, yarar, faydalı iş.

h. 1b/16
[1]

h. du'ādan 1b/16

ḥayrī: <Ar. Hayır ve iyilikle ilgili, uğurlu ve kutlu.

h. 42b/20
[1]

gül-i h. “Sarı nesrin gülü, yaban gülü. Krş. nesrīn.” 42b/20

ḥaysefüc: <Ar. Pamuk tohumu, pamuk çekirdeği, cigit. Krş. penbe tohmu.

h. 21a/8
[1]

ḥayşefüh: <Ar. Bkz. ḥaysefüc.

h. 20a/6
[1]

ḥayşüm: <Ar. 1. Pamuk tohumu. Krş. panbuḳ tohmu. 2. Geniz, burun kovuğu; genze koku çekmek, koklamak. Krş. ḳoḳu almaḳ.

h. 20b/14, 58a/5 [2]
[2]

ḥayz: <Ar. Bkz. ḥayz.

- h. 56b/1
[1]
bīmār-ı h. “Adetli kadın.” 56b/1
- ḥayz:** <Ar. Kadınlarda aybaşı, ay hâli, âdet.
h. +1 56b/6
[1]
beyād-ı h. +1 zenān “Hiç adet
görememe, adetten kesilme.” 56b/6
- ḥazāmī:** <Ar. Bir çeşit yabancı kırmızı gül. Krş. yabānī kırmūzī sāde gül.
h. 21b/8
[1]
- ḥazef:** <Ar. Çamurdan yapılan, ateşe dayanıklı kap, çanak, çömlek. Krş. saḡsu pāresi.
h. 20b/6
[1]
- ḥazz:** <Ar. İpek iplik, ibrişim. Krş. ebrīşim bokı.
h. 21b/9
h. +1 19a/21
[2]
h. +1 sifīd “İşlenmemiş beyaz ibrişim.
Krş. beyāz ḥām ebrīşim.” 19a/21
- ḥazef:** <Ar. Bir cins kavun. Krş. ḡavun.
h. 21b/13
[1]
- ḥazel:** <Ar. Topalak, kırkboğum bitkisi ve bundan elde edilen bir tür ilaç; (*Cyperus rotundus*). Krş. ḥūlān-ı mekkī.
h. 19b/12
[1]
- ḥāb:** “cām-ı ḥāb” Su yosunu. Krş. yosuḡ.
h. 14a/14
[1]
cām-ı h. 14a/14
- ḥāce:** “nuḡul-ı ḥāce” 1. Karabiber gibi siyah, yuvarlak, lezzetli taneler. 2. Yabancı iri incir. 3. Yabancı kenevir tohumu; (*Cannabis sativa*). Krş. şāhdāne-i berrī.
h. 52a/10
[1]
nuḡul-ı h. 52a/10
- ḥādım:** <Ar. Kısırlaştırılmış erkek. Krş. meslūl.
h. 62a/17
[1]
h. adama 62a/17
- ḥādī‘ü’r-ricāl:** <Ar. Bengilik otunun tohumu. Krş. bezr-i benc, bengilik.
h. 21a/1
[1]
- ḥākeşī:** <Far. Kuşekmeği, çobandeğneği, eşek madımağı, kadımalak, keçimemesi, kurtpençesi; (*Polygonum aviculare*). Krş. kuş etmegi.
h. 19b/9
[1]
- ḥākister:** <Far. Kül, ocak küli. Krş. ocaḡ küli.
h. 20a/7
[1]
- ḥākī:** <Far. + Ar. Toprak rengi, toprakla ilgili.
h. 23b/12
[1]
rūnās-ı h. “Kırmızı boya. Krş. kızıl boya.” 23b/12
- ḥākūz:** <Far. 1. Sütleğen cinsinden, ilaçlarda kullanılan bir tür zehir, tohum. Krş. mürr-i şāfī. 2. Bir tür mersin. Krş. mersīn.
h. 21a/13
[1]
- ḥāl:** <Far. 1. Siyah benek, ben. 2. Dikensiz kiraz ağacı. Krş. nıḡka.
h. 19b/11
h. +1 21b/2
h. +1 dengī “Kara çöpleme; (*Helleborus orientalis*) Krş. at otı, ḡaraca ot , ḡāne kıran, ḡarbaḡ-ı esved.” 21b/2
h. +1 19b/13
[3]
h. +1 reng “Kara çöpleme; (*Helleborus orientalis*) Krş. at otı, ḡaraca ot, ḡāne kıran, ḡarbaḡ-ı esved.” 19b/13
- ḥālāvun:** <Gr. 1. Sakız dikenini, Krş. şaḡız dikenini. Krş. ḥāmālāvun lūfes. 2. Bkz. ḥāmālāvun.
h. 21a/9
[1]
- ḥālīd:** <Ar. < Gr. Bkz. ḥālīdūmiyūn.
h. 20b/14
[1]
- ḥālīdūmiyūn:** <Gr. 1. Kırılmaḡ otu, temre otu; (*Chelodanum majus*). Krş. māmīrān. 2. Karamuk kökü; (*Agrostemmagithago*). Krş. ḡaramuḡ köki.
h. 20a/8
[1]
- ḥālīdūmiyūn:** <Gr. Karamuk kökü; (*Agrostemmagithago*). Krş. ḡaramuḡ köki. Bkz. ḥālīdūmiyūn.
h. 20a/7
[1]
- ḥālūr:** “verd-i ḥālūr” Ören gülü, yılan üzümü, ak asma, ak sarmaşık, binkulaḡ, ḥūsn-i yusuf. Krş. ören gülü, ilan üzümü.
h. 53b/3
[1]
verd-i h. 53b/3
- ḥām:** <Far. 1. Yenecek kadar olgun olmayan, olmamış, çiğ. 2. İşlenmemiş (madde).
h. 19a/21, 19a/21, 26a/18, 26a/20 [4]
h. zeytūndan 26a/20
h. zeytūndan olan yaḡ 26a/18
beyāz h. ebrīşim 19a/21

- şaru ḥ. ebrîşîm 19a/21
ḥ. + ıdur 16b/20
[5]
ebücehîl karpüzünün ḥ. + ıdur 16b/20
- ḥāmā:** “ḥāmā-yı eḳṭî” Tespih böceği; (*Armadillidium vulgare*), yereşegi. Krş. ḥimānū’l-arz, ḥimārū’l-arz, tesbîḥ böcegi, yer eşegi.
ḥ. + yı 20b/5, 21a/13 [2]
[2]
ḥ. + yı eḳṭî 21a/13
ḥ. + yı şūnî “Dutgillerden, Mısır’da yetişen ve kerestesi eski Mısırlılarca mumyalara sanduka yapmakta kullanılmış olan bir ağaç, yabani incir, dağ inciri ve bu ağacın meyvesi. Krş. tağ encîri.” 20b/5
- ḥāmāderyūs:** <Gr. Yer çamı, yer peliti, kısamahmut otu, yer palamutu; (*Ajuga chamaepitys*). Krş. kemāderyūs, yer bellūṭı, boşurca maḥmūd. 2. Kulunç otu, eğri kestane, karagat. Krş. ḫulunc otı.
ḥ. 21a/15, 22a/1 [2]
[2]
- ḥāmālān:** <? Güneşe aşık bir kuş türü.
ḥ. 19b/5
[1]
- ḥāmālāvun lūfes:** <Gr. Sakız dikenini, sakız çıkarılan bir tür diken; ak ve kara olmak üzere iki cinsi vardır. Krş. şakız dikenini.
ḥ. 21a/10
[1]
- ḥāmālāvun:** <Gr. 1. Kaplanboğan otu, boğan otunun bir türü, itboğan; (*Aconitum napellus*). 2. Ezeltere, anason; (*Pimpinella anisum*) ve kokar ağaç; (*Ailanthus glandulosa*) cinsinden bir bitki. Krş. ezeltere, koçar ağaç, māzeryūn.
ḥ. 21a/10
[1]
- ḥāmāliyūn:** <Gr. Ezeltere, anason; (*Pimpinella anisum*) ve kokar ağaç; (*Ailanthus glandulosa*). Krş. ezeltere, koçar ağaç, māzeryūn.
ḥ. 21a/15
[1]
- ḥāmāmîlîn:** <Gr. Bkz. ḥāmāmîlan.
ḥ. 20a/9
[1]
- ḥāmāmîlan:** <Gr. Papatya çiçeği; (*Matricaria chamomilla*). Krş. pāpādyā, bābūnec.
ḥ. 21a/12
[1]
- ḥāmānîṭis:** <Gr. Yer çamı, yer peliti, kısamahmut otu, yer palamutu; (*Ajuga chamaepitys*). Krş. yer servisi, kemāfîṭūs. Bkz. kemāderyūs, ḥāmāderyūs.
ḥ. 22a/2
[1]
- ḥāmāzākî:** <Gr. 1. Defne ağacı; (*Laurus nobilis*). 2. Yerağızlı denilen bir bitki. Krş. yer dehenlü.
ḥ. 21a/12
[1]
- ḥāmīza:** <Ar. 1. Sirke gibi ekşi olan, ekşiliği fazla olan. 2. Asit.
ḥ. 9b/11
[1]
baḫla-ı ḥ. “Topalak, kırkboğum bitkisi ve bundan elde edilen bir tür ilaç; (*Cyperus rotundus*). Krş. ḫūlān.” 9b/11
- ḥāmīşe:** <Far. Serkile, mavi çiçeklerinden, kara boya çıkarılan bir ot, seylan, kurşun kökü; (*Plumbago zeylanica*). Krş. sergüle, şīrāc.
ḥ. 19a/20
[1]
- ḥāmūş:** “ḥāmūş-ı bîftāden” Başı dönmek, sersemlemek. Krş. uşı gitmek.
ḥ. + ı 58a/2
[1]
ḥ. + ı bîftāden 58a/2
- ḥānıḳū’-n-nimr:** <Ar. 1. Kaplanboğan otu, boğan otunun bir türü, itboğan; (*Aconitum napellus*). 2. Ezeltere, anason; (*Pimpinella anisum*), kokar ağaç; (*Ailanthus glandulosa*). Krş. ezeltere, koçar ağaç, māzeryūn.
ḥ. 21a/11
[1]
- ḥānıḳū’-l-kelb:** <Ar. 1. Kaplanboğan otu, boğan otunun bir türü, itboğan; (*Aconitum napellus*). Krş. it öldüren ot. 2. Kargabüken, bitişik taç yapraklı iki çenekliler, yaprakları karşılıklı çiçekleri talkım durumunda olan, meyvesi zehirli bir ağaç; (*Strychnos nux-vomice*). Krş. gücle.
ḥ. 20b/3
[1]
- ḥānıḳū’-l-kürsene:** <Ar. Sümbül çiçeğine benzeyen, ekinler arasında biten yabani bir bitki. Krş. esedü’l-‘ades.
ḥ. 21a/6
[1]
- ḥānıḳū’-z-zeneb:** <Ar. Kara çöpleme; (*Helleborus orientalis*). Krş. kara çöpleme, at otı.
ḥ. 21a/8
[1]
- ḥār:** <Far. Diken.
ḥ. + ı 19a/19, 20a/1, 20a/17 [3]
[3]
ḥ. + ı ḫasek “Demirdikeni, çobankalgıdan da denilen, dikenli, battığı zaman diken çok acıtan bir ot; (*Tribulus terrestris*). Krş. demür dikenini.” 20a/1
ḥ. + ı sūheyk “Bkz. ḫār-ı ḫasek.” 19a/19

- h.+ı zehrec “Sığırın öd kesesinden çıkan ve kıl düşürücü olarak kullanılan bir taş. Krş. haraza.” 20a/17
- hāraḳū'n-nimrū'z-zīb:** <Ar. Baylık otu, kurtboğan otu, düğün çiçeğigillerden, özellikle kökünde akonitin adında bir zehir bulunan bir bitki; (*Acunium napellus*). Krş. baylık.
h. 20b/1
[1]
- hārā:** <Ar. Kudret helvası; (*Fraxinus ornus*). Krş. kudret helvası, hāc.
h. 21a/7
[1]
- hāriṣ:** <Far. Kaşınma, kaşıma. Krş. giciyik
h. 57b/21
h.+i 58a/11, 58a/11, 58a/11 [3]
[4]
h.+i bedenḥā “Vücut kaşıntısı, gövde uyuzu. Krş. gevde giciyigi.” 58a/11
h.+i çeşm “Göz kaşıntısı. Krş. göz giciyigi.” 58a/11
h.+i dīde “Bkz. hāriṣ-i çeşm.” 58a/11
- hārī:** <Far.+Ar. Dikene ait, dikenle ilgili.
h. 36b/21
[1]
h. helyūn toḥmı 36b/21
- hār-nāk:** <Far. Dikenli.
h. 23a/21
[1]
- hāsūhek:** <Ar. Demirdikeni, çobankalgıdan da denilen, dikenli, battığı zaman diken çok acıtan bir ot; (*Tribulus terrestris*). Krş. demür diken, hasek.
h. 19b/7
[1]
- hāşiyetlü:** <Ar.+T. Yararlı, etkili.
h. 18b/6
[1]
beyāz h. 18b/6
- hātemü'n-nimrū'z-zīb:** <Ar. Baylık otu, kurtboğan otu, düğün çiçeğigillerden, özellikle kökünde akonitin adında bir zehir bulunan bir bitki; (*Acunium napellus*). Krş. baylık. Bkz. hāraḳū'n-nimrū'z-zīb.
h. 20b/2
[1]
- hātīm:** <Ar. Mühür basan.
h.+i 20b/18, 20b/19 [2]
[2]
h.+i mülūkī “Milyon Adası'ndan getirilen kırmızı bir kil. Krş. tıyn-ı maḥtūm. Bkz. havātīmü'l-baḥīre, hātemü'l-mülk.” 20b/19
h.+i yemānī “Bkz. hātīm-i mülūkī.” 20b/18

- hāya:** <Far. Er bezi, taşak, testis.
h. 55a/5, 61a/10 [2]
h. şişmek “Er bezlerinin şişmesi. Krş. kulḥü'l-ḳarv.” 61a/10
āmāsīden-i h. “Er bezlerinin şişmesi. Krş. taşığı şişmek.” 55a/5
h.+i 20a/18
h.+i seg-ābū “Kunduztaşığı otu ve kökü, cavşir, oğlanaşı; (*Ferula alaeochytris*). Krş. kunduz hāyası, kunduz taşığı, cünd-i bīdester.” 20a/18
h.+sı 14a/15, 16a/21, 16b/3, 20a/18, 39b/7, 40b/17,49a/18,62b/20 [8]
h.+sı şişmek “Krş. verem-i inşiyīn.” 62b/20
kunduz h.+sı “Kunduztaşığı otu ve kökü, cavşir, oğlanaşı; (*Ferula alaeochytris*). Krş. kunduz taşığı, cünd-i bīdester.” 14a/15, 16a/21, 16b/3, 20a/18, 39b/7, 40b/17, 49a/18 [7]
h.+sına 3a/19
[12]
kunduz h.+sına 3a/19
- həfenc:** <Far. Yabani hardal; (*Sinapis arvensis*). Krş. yabān ḥardalı.
h. 19b/1
[1]
- həlälet:** <Ar. Deveekmeği otu. Krş. deve etmegi, ḥulle.
h. 22a/7
[1]
- həməderyūs:** <Gr. 1. Bkz. hāmāderyūs. 2. Kulunç otu, eğri kestane, karagat. Krş. ḳulunc otı.
h. 22a/1
[1]
- həməliyūn:** <Gr. Ezeltete, anason; (*Pimpinella anisum*) ve kokar ağaç; (*Ailanthus glandulosa*). Krş. ezeltete, ḳoḳar ağac, māzeryūn. Bkz. hāmāliyūn.
h. 22a/3
[1]
- hənderīl:** <Gr. Bkz. henderīlī.
h. 22a/5
[1]
- hənderīlī:** <Gr. Yabani güneyik, hindiba, acı marul. Bu bitkinin taneleri üzerinde bir zamk vardır. Buna “yer sakızı” denir. Bu zamk akrep ve böcek sokmalarında panzehir olarak kullanılır. Krş. yabān göyinegi.
h. 21b/16
[1]
- həzemiye:** <Far. Bkz. ḥerzīme. Krş. nüre, āhek, enverā, erşed.
h. 2b/14, 2b/19, 5b/5, 51b/11 [4]
[4]

herzime: <Far. Bkz. herzīme. Krş. bürītiş.

h. 11b/3

[1]

herzīme: <Far. Hamam otu, vücuttaki gereksiz kılları almak için kullanılan, çamur kıvamına getirilip sürülen toz, kireç. Krş. hamām otu, zernīh-i siyāh, kelsen.

h. 25b/3, 44a/17 [2]

[2]

hes: <Ar. Bkz. haşş.

h. 19b/14

[1]

hesef: <Ar. Bkz. haşef.

h. 19b/21

[1]

hevīd: <Far. Hayvanlara yedirilen taneleri henüz süt olup tam pekişmemiş yaş buğday ve arpa, kasıl, hasıl. Krş. buğday.

h. 21b/21

[1]

hevīş: <Far. Ezeltere, anason; (*Pimpinella anisum*) ve kokar ağaç; (*Ailanthus glandulosa*). Krş. ezeltere, koşar ağac, māzeryūn.

h. 22a/9

[1]

hezūk: “hezūk-ı tesken” Dokununca pis koku çıkartan bir böcek, domuz böceği, osuruk böceği, bok böceği. Krş. toñuz böceği, toñuzlan böceği.

h. +ı 21b/17

[1]

h. +ı tesken 21b/17

hıdā’ü’r-ricāl: <Ar. Bkz. hādī’ü’r-ricāl.

h. 19b/21

[1]

hılāf: <Ar. Bkz. hılāf.

h. 20b/11

[1]

hılāl: <Ar. 1. Hilal otu, diş otu, kuzgunayağı; (*Ammi visnaga*). Krş. kıllur otu, kuzgun ayağı, ıtrılāl, harezü’ş-şeytān, pestīnāc, büstānbāc, eksār. Bkz. hılāl. 2. Bir çekirge türü. Krş. çekirge.

h. 3b/6, 7b/5, 8a/17, 17b/17, 21b/15 [5]

[5]

h. otı 7b/5

hılālu’l-me’mūnī: <Ar. Mekke samanı, mekke ayrığı; (*Cynodon dactylon*). Krş. mekke ayrığı.

h. 19a/20

[1]

hılbān: <Ar. Burçak cinsinden bir bitki. Krş. burçak.

h. 21b/14

[1]

hılıf: <Ar. 1. Karışım; besinlerin midede sindirildikten sonra dönüştükleri kan, balgam, safra ve sevda (kara safra) maddelerinden her biri. 2.

Safran; (*Crocus sativus*). Krş. za’ferān, devā-yı mürekkeb.

h. 20b/14, 60a/9 [2]

h. + larıñ 61b/19

[3]

h. + larıñ rengi 61b/19

hıncıkırık: Hıçkırık. Krş. ārūğ.

h. 55b/21

[1]

hıncıkır-: Bkz. hıncıkır-. Krş. cüşā.

h.-mak 57b/9

[1]

hıncıkır-: Hıçkırık. Krş. ārūğ.

h.-mak 56a/2

[1]

hınnā: <Ar. Kına ağacı; (*Lawsonia inermis*). Krş. kına, rāvend-i mışrı.

h. 25a/5, 31a/12 [2]

[2]

h. çiçeği “Kına çiçeği. Krş. şüküfe.”

31a/12

hınnāü’l-bakar: <Ar. Sığır boku. Krş. şığır bokı.

h. 19b/18

[1]

hınıf: <Ar. Buğday; (*Triticum aestivum*). Krş. buğday.

h. + i 21a/3

[1]

h. + i rümiye “1. Aksırık otu, kündüs;

(*Gypsophila struthium*). Krş. ağı

kunduzı, kündüs. 2. Çivit cinsinden bir

bitki. Bkz. çivid.” 21a/3

hınzır: <Ar. Domuz.

h. 9b/5

[1]

başal-ı h. “Nişadır soğanı, adasoğanı;

(*Urginea maritima*). Krş. nişadır soğanı,

ağa soğanı.” 9b/5

hınzırü’l-bahr: <Ar. Domuz balığı; (*Phocaena communis*). Krş. hūk-ı mähī, deflīn, toñuz balığı.

h. 20a/10

[1]

hıre: <Ar. Ebuçehil karpuzu, kargadüleği, karga düveleği; (*Citrullus colocynthis*). Krş. ebüçehīl karpuzu, cirtatan dügleği.

h. 21a/5

h. + i 20a/18

[2]

h. + i küncid “Kene tohumu; (*Ricinus*

communis). Krş. kene tohumı.” 20a/18

hıred: “miyān-ı hıred” Kunduztaşağı otu ve kökü, cavşir, oğlanaşı; (*Ferula alaeochytris*). Krş. kunduz hāyası, kunduz taşağı, cünd-i bīdester.

h. 49a/18

- [1]
miyân-ı h. 49a/18
- hırs:** <Far. Ayı. Krş. ayu, dübb.
h. 20a/2
[1]
- hırzân:** “hırzân-ı beldî” Yaban mersini, keçi yemişi, çobanüzümü; (*Vaccinium myrtillus*). Krş. berrî mersîn.
h. + ı 21b/13
[1]
h. + ı beldî 21b/13
- hıřār:** <? Kalya taşı; deniz otları ve çöven yakılarak elde edilen bir madde, sodyum oksidi. Krş. kalya taşı.
h. 20a/20
[1]
- hışışık:** <Ar. Pelin otu, yavşan otu; (*Artemisia absinthium*). Krş. pelîn, bellût, afsentîn.
h. 22a/8
[1]
- hışây:** <Ar. Orta Asya'da bir yer adı.
h. 15a/15, 16a/12 [2]
[2]
cimcim-i h. 15a/15
hıbb-ı h. “Sütleğen tohumu. Krş. hıbbü'l-mülük, hıbbü's-selâfîn.” 16a/12
- hışâyî:** “süsen-i hışâyî” Sarı susam kökü, kızıl behmen; (*Statice limonium*). Krş. şaru süsen dibi, kızıl behmen.
h. 29a/12
[1]
süsen-i h. 29a/12
- hışbân:** <Ar. Çentiyana otu; (*Gentiana lutea*). Krş. çıntıyânâ.
h. 21b/14
[1]
- hışyâr:** <Far. 1. Kabakgillerden, uzun, iri meyveli, sürüngen, bir yıllık otsu bir bitki (*Cucumis sativus*). 2. Bu bitkinin iri, yeşil ürünü, salatalık. Krş. şıngyâr, kışşâ'-i şîn, celmâsâ.
h. 9a/2, 10b/17, 15a/13, 19b/5, 20a/19, 22a/4, 27b/1, 30b/20, 32a/2, 32a/3, 33b/19, 38a/3, 40b/4, 40b/4, 44a/2, 48b/9, 52a/19 [17]
h. şenber “Hıyarçember, acur; (*Cassia fistula*). Krş. hışyârşenbe, bekber.”
10b/17
h. tohmı 38a/3
h. yaprağına 52a/19
berrî h. 32a/2
hindî h. “1. Hıyarçember, acur; (*Cassia fistula*). Krş. hışyârşenbe 2. Cırtatan, cırtlak, cırtlangıç, acı dülek, acı düvelek, acı kavun, eşek hıyarı, karga düleği; (*Ecballium elaterium*). Krş. cırtatan dügleği.” 9a/2
hıar-ı h. “Cırtatan, cırtlak, cırtlangıç, acı dülek, acı düvelek, acı kavun, eşek hıyarı, karga düleği; (*Ecballium elaterium*). Krş. cırtatan dügleği.” 20a/19
küçük h. “Küçük hıyar. Krş. řekarîr, źufâyîs, kıřřâ'-i řıđâr.” 30b/20, 33b/19, 40b/4 [3]
şîn h. “Yeşil ve büyük bir cins hıyar. Krş. senknâ, kâvenc.” 19b/5, 27b/1, 44a/2 [3]
h. + a 29a/13, 39b/19 [2]
berrî h. + a “Cırtatan, cırtlak, cırtlangıç, acı dülek, acı düvelek, acı kavun, eřek hıyarı, karga düleği; (*Ecballium elaterium*). Krş. cırtatan dügleği, sūze, şeceretü'l-behaķ, fūhil.” 29a/13, 39b/19 [2]
h. + ı 8a/2, 8b/19, 9a/4, 19b/5, 22a/9 [5]
[24]
h. + ı dırâz “Yeşil ve büyük bir cins hıyar. Krş. şîn hışâr.” 19b/5
h. + ı gerü “Hint karpuzu, acı hıyar. Krş. hind ķarpūzı.” 22a/9
h. + ı hindî “Hıyarçember, acur; (*Cassia fistula*). Krş. bil,pül.” 8b/19, 9a/4 [2]
şîn h. + ı “Yeşil ve büyük bir cins hıyar. Krş. bād-reng.” 8a/2
- hışyârak:** <Far. Hıyarcık, kasık bezlerinin iltihaplanmasıyla ortaya çıkan bir tür çıban. Krş. ĥunrîz, ĥül.
h. 56a/18, 58a/1, 58a/10 [3]
h. çıķarmak “Kasık bezlerinin iltihaplanması. Krş. bağal-ı peydâ-gerden.” 56a/18
h. + ı 58a/9
[4]
h. + ı ĥarîden “Sara tutmak, cin tutmak, uçuk tutmak. Krş. uçuk tutmak.” 58a/9
- hışyârcığ(ķ):** <Far. + T. Bkz. hışyârak.
h. + ına 62b/13
[1]
barmaķ h. + ına “Parmak hıyarcığı. Krş. nafata.” 62b/13
- hışyârşenbe:** <Far. Bkz. hışyâr şenber. Krş. ĥarnüb-ı hindî, kışşâ-yı hindî.
h. 19b/1, 21a/2, 41a/17, 42a/2 [4]
[4]
- hışyâr-zeh:** <Far. Cırtatan, cırtlak, cırtlangıç, acı dülek, acı düvelek, acı kavun, eşek hıyarı, karga düleği; (*Ecballium elaterium*). Krş. cırtatan dügleği, cırtatan dügleği.
h. 21b/20

- [1]
h̄imārū'l-arz: <Ar. Bkz. h̄imārū'l-arz.
 h̄. 21a/12
 [1]
- h̄imārū'l-arz:** <Ar. Tespih böceği; (*Armadillidium vulgare*), yereşegi, eveşegi. Krş. tesbîh böcegi, yer eşegi, h̄āmā-yı eḳṫī.
 h̄. 21a/13
 [1]
- h̄incek:** <Far. Menengiç, çitlik; (*Pistacia terebinthus*) ve bu ağacın mercimekten büyük, yuvarlak, buruk lezzette meyvesi. Krş. meneveş, mengüş yemişi.
 h̄. 20a/14
 [1]
- h̄irmenī:** <Far. + Ar. Harmana ait harmanla ilgili.
 h̄. 12b/10
 [1]
 türāb-ı h̄. "1. Renkli badana toprağı. 2- Bir ağacın dalı veya gövdesi üzerine, aynı familyanın daha iyi bir türünden alınan dal, göz, tomurcuk vb. parçaları kaynaştırma işi. Krş. aşu, aşu." 12b/10
- h̄irū:** <Far. Ebegümeçi; (*Malva sylvestris*). Krş. ebe gömeçi.
 h̄. 19b/17
 h̄. + yı 19b/11
 [2]
 h̄. + yı ā'zam "Kenevir, kendir tohumu; (*Cannabis sativa*). Krş. kendir tohmı." 19b/11
- h̄il:** <Far. 1. Kakula otu, hil otu; (*Elettaria cardomomum*). Krş. ḳāḳūle. 2. Labada, efelek; (*Rumex petientia*). Krş. lābaṫa.
 h̄. 24a/3, 31a/17 [2]
 [2]
 rīvend-i h̄. "Labada kökü. Krş. lābaṫa kökü." 24a/3
- h̄irī:** <Far. Nesrin, şebboy; sarı, siyah, kırmızı, katmer, alaca olur; bazı yerlerde karagöz de denir. Krş. nesterīn, nesrīn.
 h̄. 19b/10
 h̄. + i 13a/11
 [2]
 tohm-ı h̄. + i zerd 13a/11
- h̄irūc:** <Far. Ebegümeçi; (*Malva sylvestris*). Krş. ebe gömeçi.
 h̄. 12b/15, 21a/20 [2]
 [2]
 tohm-ı h̄. 12b/15
- h̄irūk:** <Far. Yabani kına. Krş. berrī ḳına.
 h̄. 19b/9
 [1]
- h̄iṣ:** <Ar. Ilınmış su, ılık su. Krş. ılıcaḳ şu.
 h̄. 20a/11
- [1]
- h̄iṫa:** "h̄iṫa-ı rūmiye" Çavdar cinsinden bir ot; (*Secale cereale*). Krş. çavdar.
 h̄. + ı 21a/9
 [1]
 h̄. + ı rūmiye 21a/9
- h̄īzd:** <Far. Domuz böceği, osuruk böceği, bok böceği. Krş. toņuzlan böcegi
 h̄. 19b/10
 [1]
- h̄īzdūk:** <Far. Bkz. h̄īzd.
 h̄. 19b/10
 [1]
- h̄īzede:** <Far. Bkz. h̄īzd.
 h̄. 19b/10
 [1]
- h̄īzedū:** <Far. Bkz. h̄īzd.
 h̄. 19b/12
 [1]
- h̄īzek:** "şeb-i h̄īzek" Tere tohumu. Krş. tere tohmı. Bkz. şeb-i cīzek.
 h̄. 31a/5
 [1]
 şeb-i h̄. 31a/5
- h̄orāsān:** <Far. İran'da Hazar Denizi'nin batısında kalan bölge.
 h̄. 13a/17, 30a/1, 48a/3 [3]
 h̄. vilāyetinde 13a/17, 30a/1, 48a/3 [3]
 h̄. + da 48a/4
 h̄. + dan 45b/16
 [5]
- h̄orāsānī:** <Far. 1. Horasan'a ait, Horasan'la ilgili. 2. Yavşan türünden bir bitki, vahşizek; (*Artemisia cina*).
 h̄. 9a/11, 10b/16, 19b/20, 30a/20, 34a/16, 44a/6, 53a/1, 53a/18 [8]
 [8]
 baḳla-ı h̄. 10b/16
 gül-i h̄. 44a/6
 tere-i h̄. 9a/11
 tıyn-ı h̄. 34a/16
- h̄orla-:** Horlamak, uyku sırasında soluk alırken boğaz ve burundan gürültülü sesler çıkarmak. Krş. el-ḳaṫīṫ, gaṫīṫ.
 h̄.-maḳ 55b/8, 60b/18 [2]
 [2]
- hoş:** <Far. Hoş, güzel, beğenilen, duyguları okşayan, zevk veren.
 h̄. 9b/4, 11a/19, 25b/8, 34b/13, 37a/6 [5]
 [5]
 h̄. ḳoḳulu çiçek 9b/4
 h̄. rāyiḫa 34b/13
- hoş-nazar:** <Far. Fesleğen; (*Ocimum basilicum*). Krş. feslegen.

- h. 22a/9
[1]
- hubāzī:** <Ar. Ebegümece; (*Malva sylvestris*). Krş. ebe gömeci.
h. 19b/17, 22a/5 [2]
[2]
- hubz:** <Ar. Ekmek. Krş. etmek(g), nān.
h. +ı 22a/7
[1]
h. +ı rûmī “Peksimet, pişirildikten sonra dilimler hâlinde kesilerek ısı ile kurutulmuş, uzun süre dayanabilen ekmek. Krş. beksimāt.” 22a/7
- hubzü’l-ğurūd:** <Ar. Yılanbıçağı, yılanekmeği, yılanıyastığı, yılanburçağı; (*Dracunculus vulgaris*). Krş. ilan bıcağı, pîlgüş.
h. 20a/1
[1]
- hubzü’l-ğurāb:** <Ar. Sığır papatyası, sığırközü, mastı çiçeği, arnika; (*Arnica montana*). Krş. sığır gözi, iri pāpādyā.
h. 20a/2
[1]
- hubzü’l-ğurūd:** <Ar. Bkz. hubzü’l-mā-genc.
h. 20b/16
[1]
- hubzü’l-mā-genc:** <Ar. Domuzağırşığı, domuztopalağı, buhur-ı Meryem; (*Cyclamen*). Krş. toğuz topalağı, buhūr-ı meryem.
h. 21a/18
[1]
- hubzü’l-kurāniye:** <Ar. Çörek otu; (*Nigella sativa*). Krş. naḥve-i hindī.
h. 20b/17
[1]
- hubzü’s-şānec:** <Ar. Bkz. hubzü’l-mā-genc.
h. 20a/3
[1]
- hucm:** <Ar. 1. Kuşekmeği; (*Polygonum aviculare*). Krş. kuş etmek. 2. Sığırdili otu; (*Anchusa officinalis*); Krş. sığır dili.
h. 21a/17
[1]
- huffāş:** <Ar. Yarasa; (*Vespertilio*). Krş. yarasa.
h. 20b/11, 22b/3 [2]
[2]
dimāğ-ı h. “yarasa beyni. Krş. yaraşa beynisi.” 22b/3
- hufiden:** <Ar. Öksürmek.
h. +ı 58a/2
[1]
h. +ı dā’im “Öksürmek. Krş. öksürmek.” 58a/2
- hufred:** <Ar. Bok böceği, domuz böceği. Krş. toğuzlan böceği.
h. 20a/11
[1]
- hufrede:** <Ar. Bkz. hufred.
h. 20a/12
[1]
- hufte:** <Far. Yatmış, uyumuş.
h. +ı 58a/1
[1]
h. +ı şeden-endām “Vücudun uyuşup, hissizleşmesi, felç. Krş. gevde uvişmak.” 58a/1
- hubbe:** <Ar. Yabani kokar sedef otu. Krş. berrī koçar sedef.
h. 22a/6
[1]
- huld:** <Ar. Köstebek, porsuk, kör sıçan. Krş. gözsüz köpek, köstebek, porsuk.
h. 20b/9, 21b/12 [2]
[2]
- hulenc:** <Far. Tespih ağacı, tespih çalısı, Çin leylağı; (*Melia azedarach*). Krş. tesbīh ağacı.
h. 20b/13
[1]
- hulle:** <Ar. Deveekmeği otu. Krş. deve etmegi, helâlet.
h. 22a/6
[1]
- hulūk:** <Ar. Safran; (*Crocus sativus*). Krş. za’ferān.
h. 21a/6
[1]
- humāhān:** <Far. Demir sandalı olarak bilinen siyah renkli bir taşır; erkeği ve dişisi olur. Krş. siyāh renglü bir taş.
h. 21b/16
[1]
- humānehā:** <Far. Bkz. humāhān. Krş. sandal.
h. 20b/11
[1]
- hummāz:** <Ar. Kuzukulağı, ekşikulak; (*Rumex acetosella*). Krş. kuzı kulağı.
h. 19b/2, 47b/14 [2]
[2]
- huncek:** <Far. Pûş-ı derbendî denilen Ermeni diyârından getirilen, tıpta fitil yapımında kullanılan bir bitki. Gut hastalığının tedavisinde kullanılır. Krş. bûşān.
h. 20a/14
[1]
- hufesā:** <Far. Bok böceği, domuz böceği. Krş. toğuzlan böceği.
h. 20b/12
[1]
- hunrîz:** <Far. Hıyarcık, kasık bezlerinin

iltihaplanmasıyla ortaya çıkan bir tür çıiban. Krş. hıyāraḳ, hūl.

h. 58a/1
[1]

ḥurāc: < Ar. Bedenin çeşitli yerlerinde çıkan çıibanlar. Krş. yumrı, çıiban.

h. 58a/9
[1]

ḥurd: “sebendān-ı ḥurd” Hardal; (*Brassica nigra*). Krş. ḥardal.

h. 27b/8
[1]
sebendān-ı h. 27b/8

ḥurde: < Far. Bkz. ḥūrde.

h. + sine 15a/18
[1]
ebūcehīl ḳarpūzı h. + sine “Küçük ebucehil karpuzu. Krş. cıntān.” 15a/18

ḥurfe: < Far. Semizlik otu, semizotu; (*Portulaca oleracea*). Krş. semüzlik otı, semüz otı.

h. 19b/19
[1]

ḥurfen: < Far. Burçak cinsinden bir ot; (*Vicia ervilia*). Krş. burcaḳ.

h. 21b/4
[1]

ḥurfī: < Far. Burçak cinsinden bir ot; (*Vicia ervilia*). Krş. burcaḳ. Bkz. ḥurfen.

h. 17a/13, 21b/5 [2]
[2]

ḥacer-i h. “Mısır’da hamam otu yerine kullanılan bir taş. Bkz. ḥamām otı, ḥerzime.” 17a/13

ḥurm: < Ar. Bir çeşit sarı hurma. Krş. şaru ḥurmā.

h. 21a/3
[1]

ḥurmā: < Far. Hurma; (*Phoenix dactylifera*). Krş. tala^ç, ‘arār, fest, lefe, ḥarb.

h. 9b/1, 10a/10, 10b/6, 10b/19, 11a/17, 11a/18, 11b/3, 11b/4, 11b/7, 15a/1, 15a/4, 18a/6, 18b/3, 19a/8, 21a/3, 22b/20, 22b/20, 23a/7, 23a/7, 29b/18, 34b/19, 36b/17, 37a/9, 37b/5, 39a/13, 41b/6, 44b/21, 46a/16, 47a/20, 50a/13, 51b/20, 52a/12, 53a/17 [33]

h. balına “Hurma balı. Krş. saḳan.” 29b/18

h. bekmezi “Hurma pekmezi. Krş. dūşāb-ı ḥurmā, ‘aselū’r-raṭb.” 23a/7, 37b/5 [2]

h. çekirdegi “Krş. naḥle, dil-i ḥurmā.” 11b/4, 22b/20, 52a/12 [3]

h. çekirdegi “Hurma çekirdeği. Krş. keşīr, nevāū’t-temr, cedb.” 15a/4, 46a/16, 51b/20 [3]

h. ḳabuḡı “Hurma ḳabuḡu. Krş. valī^ç .” 53a/17

h. ḳoruḡı “Olgunlaşmamış, ham hurma. Krş. beleḡ, belec, bister, cedāl.” 10b/6, 10b/19, 15a/1 [3]

h. ḳoruḡına 9b/1

h. şarābına “Hurma şarabı. Krş. bista^ç .” 10a/10

bīh-i h. 11b/3

dil-i h. “Hurma çekirdeği.” 22b/20

dişi h. budaḡına 44b/21

dūşāb-ı h. 23a/7

şaru h. 11a/18, 18a/6, 21a/3 [3]

yeşil h. ḳoruḡı 11b/7

h. + ya 8b/13, 11a/6, 33a/8, 36b/17 [4]

aḳ h. + ya “Ak hurma. Krş. beyzātū’l-ḳaşab.” 11a/6

semüzlik olan h. + ya 33a/8

şaru h. + ya 36b/17

h. + yı 21a/3

[38]

h. + yı bīrūn 21a/3

ḥurşe: < Far. Hayvanın doğumundan sonra sağılan ilk sütü. Krş. aḡuz.

h. 20a/18
[1]

ḥurū^ç: < Ar. 1. Tanelerinden hintyaḡı çıkartılan ağaç, kene ağacı; (*Ricinus communis*). Krş. kene toḡmı. 2. Sütleḡen otu

h. 22a/7

h. + ı 19b/3, 19b/16 [2]

h. + ı çīnī “Sütleḡen toḡumu. Krş. ḥabbū’l-mülūk, ḥabbū’s-selāṭīn.” 19b/3

h. + ı zūfāda^ç “Su yosunu. Krş. yoşuḡ.” 19b/16

[3]

ḥurūc: < Ar. Dışarı çıkma, çıkış.

h. + ı 58a/5
[1]

h. + ı lisān “Dil dışarı çıkmak. Krş. dil taşra çıḳmaḳ.” 58a/5

ḥurūh: < Far. Horoz. Krş. ḥurūs.

h. 22a/8
[1]

ḥurūnīn: < Far. Ebegümeçi; (*Malva sylvestris*). Krş. ebe gömeçi

h. 12b/15
[1]

toḡm-ı h. 12b/15

ḥurūs: < Far. Horoz. Krş. bidnūs.

h. 7b/11, 15b/9, 17a/16, 20b/10, 22a/8, 27a/4, 27a/17, 30a/4, 35a/2, 36a/19 [10]
[10]

h. gözi “Horozgözü otu,

- maydanozgillerden, beyaz veya pembe çiçekli bir bitki; (*Seseli tortuosum*). Krş. sâliyūs, sīsālūs, sāsâliyūs, sedī, çeşm-i hurūs, ‘aynū’d-dīk.” 27a/4, 27a/17, 30a/4, 36a/19 [4]
 h. gözi otı 35a/2
 h. karnından çıkan taşdur 17a/16
 h. taşacağı “Horoz taşacağı. Krş. huşyetü’d-dīk.” 20b/10
 çeşm-i h. 15b/9
- hüsre:** <Far. Fesleğen; (*Ocimum basilicum*). Krş. feslegen.
 h. 21b/9
 [1]
- husrev-däre:** <Far. Bkz. husrev-därü.
 h. 20a/3
 [1]
- husrev-därü:** <Far. Havlıcan otu; (*Galanga officinalis*). Krş. ğarağat, ğavlıncân, ğavlıncân.
 h. 20a/3
 [1]
- huşyetü’d-dīk:** <Ar. Horoztaşacağı. Krş. hurūs taşacağı.
 h. 20b/10
 [1]
- huşyetü’l-kelb:** <Ar. İttaşığı otu. Krş. it taşığı.
 h. 20b/9
 [1]
- huşyetü’l-mürî:** <Ar. Hayvan taşığı. Krş. ğayvân taşığı.
 h. 20b/10
 [1]
- huşyetü’s-ğaleb:** <Ar. Dildamak çiçeğinin dibi, salep kökü, tilkitaşığı otu, itkasarı; (*Orchis hircina*). Krş. dilkü taşığı, dil tımağ çiçeğinin dibidür.
 h. 19b/19, 50a/21 [2]
 [2]
- huşk:** <Far. Kuru, yabis.
 h. 41b/4
 [1]
 kâr-ı h. “Lut Gölü’nden çıkartılan bir çeşit kara zift. Krş. ğara zift.” 41b/4
- huşkî:** <Far. Kuruluk.
 h. + i 58a/3
 [1]
 h. + i leb “Dudağı kurumak. Krş. tuşağı kurumak.” 58a/3
- huşk:** <Far. 1. Kuru yemiş. 2. Günlük ağacının bir türü, mukl-ı mekkî. Krş. muql-ı mekkî.
 h. 21a/1
 [1]
- hutrak:** <Gr. Pelin otu, yavşan otu; (*Artemisia absinthium*). Krş. pelîn, bellût, afsentîn.
 h. 21a/19
 [1]
- hütü:** <Far. 1. Gergedan. 2. Hayvan boynuzu, gergedan boynuzu. 3. Çin’de bulunan yabani büyük bir kuştur. Bu boynuz onun ön kemiğidir.
 h. 19b/7
 [1]
- huzan:** <Far. Sinirli yaprak; (*Plantago major*). Krş. sinirli yaprak.
 h. 21b/4
 [1]
- hūfa:** <Ar. 1. Burçak cinsinden bir ot. Krş. burcağ. 2. Yemen’de bulunan zehirli bir ağaç.
 h. 21b/6, 21b/7 [2]
 [2]
- hūh:** “hūh-ı uķū^c” Hint sümbülü; (*Nardustachys jatamansi*). Krş. sâdec-i hindî.
 h. + ı 21a/4
 [1]
 h. + ı uķū^c 21a/4
- hūh:** <Ar. Şeftali; (*Persica vulgaris*). Krş. şeftâlû.
 h. 19b/16
 [1]
- hūk:** <Far. Domuz.
 h. + ı 22a/12
 [1]
 h. + ı mähî “Domuz balığı; (*Phocaena communis*). Krş. toğuz balığı, deflîn.” 22a/12
- hūk-berkend:** <Far. Kadınlarda aybaşı, ay hâli, âdet. Krş. ğayz, tekrâr, ğün-âbe.
 h. 58a/1
 [1]
- hūl:** <Ar. Hıyarcık, kasık bezlerinin iltihaplanmasıyla ortaya çıkan bir tür çıban. Krş. ğıyârağ, ğunrîz.
 h. 58a/10
 [1]
- hūlelû:** <Far. Rezene; (*Foeniculum vulgare*). Krş. râziyâne.
 h. 21b/20
 [1]
- hūm:** <Far. 1. Meşe ağacı meyvesi, palamut. 2. Bir ot. Krş. bilik.
 h. 20b/2
 [1]
- hūn:** <Far. 1. Kan. 2. Sığırdili otu; (*Anchusa officinalis*). Krş. şığır dili, lisânü’s-şevr.
 h. 20a/1, 27b/21 [2]
 seyl-i h. “Kırmızı boya. Krş. sülügen.” 27b/21
 h. + ı 20a/5, 20a/11, 58a/3, 58a/4, 58a/4, 58a/6 [6]
 [8]
 h. + ı âmeden ez bînî “Burun kanamak. Krş. burun ğanamağ.” 58a/3

- h. + ı berāber ez gelū “Boğazdan kan gelmek.” 58a/4
- h. + ı ez-meşāne āmeden “Kan işemek. Krş. kan işemek.” 58a/4
- h. + ı ğūk “Kurbağa kanı. Krş. kurbağa kanı.” 20a/11
- h. + ı reften-i şikem “Kanlı ishal. Krş. yürekden kan gitmek.” 58a/6
- h. + ı siyāvşān “İkikardeşkanı ağacı, bakam ağacı; (*Caesalpinia echinata*). Krş. iki kıardaş kanı, bakam ağacı.” 20a/5
- hūnās:** “nān-ı hūnās” Kereviz; (*Apium graveolens*). Krş. kerefes.
- h. 51b/5
[1]
nān-ı h. 51b/5
- hūn-ābe:** <Far. 1. Kanlı su. Krş. kanlı su. 2. Kadınlarda aybaşı, ay hāli, ādet. Krş. hayz, tekrār, hūk-berkend.
- h. 57b/21, 58a/1 [2]
[2]
- hūrde:** <Far. 1. Ufak, küçük. 2. İçilmiş, yenilmiş.
- h. 25a/16, 53a/4, 59b/13 [3]
[3]
h. yaprakları 25a/16, 53a/4 [2]
semūm-ı h. “Zehir içimiş kişi.” 59b/13
- hūre:** <Far. 1. Sarmaşık otu; (*Hedera helix*). Krş. şarmaşuk. 2. Yemek, içmek.
- h. 20a/15
h. + i 58a/6, 58a/7 [2]
[3]
h. + i endām-ı nīvar 58a/7
h. + i gūştīn-i dendān “Dişler dibinde bulunan etleri yeme hastalığı. Krş. eti yēnmek.” 58a/6
- hūrī:** “cūlnār-i hūrī” Katmer nar çiçeği. Krş. katmer nār çiçeği.
- h. 15a/12
[1]
cūlnār-i h. 15a/12
- hūrşit:** <Far. Ebegümeci; (*Malva sylvestris*). Krş. ebe gömeci
- h. 19b/18
[1]
- hūrşiden:** <Far. İdrarını yapma zorluğu, sidik zoru.
- h. 57b/21
[1]
- hūr-perest:** <Far. Ebegümeci; (*Malva sylvestris*). Krş. ebe gömeci
- h. 20a/20
[1]
- hūşe:** <Far. Başak.
- h. 30a/7
sūnbül-i h. “Hindistan’da bulunan bir çeşit sūnbül, kırmızı reyhan. Bkz. sūnbül-i sūrī, sūnbül-i ‘aşāfir.” 30a/7
- h. + i 22a/8
[2]
h. + i erzen “Darı başı. Krş. taru başı.” 22a/8
- hūt:** <Ar. Büyük balık.
- h. 14b/4, 46a/5 [2]
[2]
genc-i h. “Sığır ödü, sığır otu ve sarı diken denilen bitkinin tohumu, köküne sarı türbit denir. Krş. cebel-i ceheng, cebleheng.” 46a/5
genc-i h. tohmına 14b/4
- hūy:** <Far. Ter. Krş. ter.
- h. 57b/21
[1]
- hūye:** “nān-ı hūye” Çörek otu; (*Nigella sativa*). Krş. naḥve-i hindī.
- h. 51a/19
[1]
nān-ı h. 51a/19
- hūyūz:** <Far. Yarasa; (*Vespertilio*). Krş. yarasa, huffāş, ṭavāṭ, mūş-ı kūr.
- h. 20a/15
[1]
- hūz:** <Far. 1. Tuz ağacı dedikleri nesnedir ve denize yakın yerlerde posası denize düşüp rüzgarla dalga dōve dōve kehribar olur. 2. İran’da şeker çıkarılan bir yer adı.
- h. + ı 21b/18, 45b/7 [2]
[2]
h. + ı herc “Ağı ağacı, zakkum ağacı; (*Nerium oleander*). Krş. ağı ağacı.” 21b/18
gendem-i h. + ı rūmī “Bir çeşit buğday. Krş. buğday.” 45b/7
- hūzī:** “şiyāh-ı hūzī” Eskiden Ermenilerin yaşadıkları bölgede bulunan, fitil yapımında kullanılan şifalı bir bitki.
- h. 32b/17
[1]
şiyāh-ı h. 32b/17
- hūsrev:** <Far. Padişah, hükümdar.
- h. 45b/13
[1]
gül-i h. “Ayvadana, civanperçemi, kovan çiçeği, ak yavşan, barsama otu; (*Achillea*). Krş. ayva ṭana.” 45b/13
- hūsrevānī:** <Far. 1. Defne yemişi. 2. Mersin yemişi. Krş. defne, mersīn.
- h. 19b/6
[1]

I

‘ibk: < Ar. Pamuk; (*Gossypium*). Krş. panbuğ.

‘1. 37b/3

[1]

iccās: < Ar. Erik; (*Prunus domestica*). Krş. erik.

1. 2a/6

1. +1 2b/12

[2]

1. +1 ebyāz “Sarı erik, zerdali, kayısı;
(*Armeniaca vulgaris*). Krş. şaru erik.”
2b/12

ilğun: Ilgın ağacı ve yemişi; (*Tamarix tetrandra*).

Krş. şarfā, kejmāzū, gezmāzū, gez.

1. 3a/15, 8b/6, 12b/11, 13a/16, 13b/6,
13b/14, 13b/19, 14a/18, 17b/15, 26a/5, 34a/1,
35b/1, 43a/5, 43a/15, 43a/19, 45a/16, 49b/16,
51b/16 [18]

1. ağacı 34a/1, 45a/16, 51b/16 [3]

1. çiçeği 43a/15

1. yemişi 13b/6, 14a/18, 17b/15, 26a/5,
35b/1, 43a/5, 43a/19, 49b/16 [8]

1. yemişine 8b/6, 12b/11, 13a/16,
13b/14 [4]

yemişlü acı 1. “Yemişli acı ilgın ağacı.
Krş. eşl.” 3a/15

1. +1 52a/20

[19]

taş 1. +1 52a/20

ılıcağ: 1. Ilıkça. 2. Sıcak su kaynayan yer. Krş. hīş,
fātir.

1. 20a/11, 38a/10 [2]

[2]

1. şu 20a/11, 38a/10 [2]

ıncıruğ: Hiçkırık. Krş. eşkuhe, eşke, ārūğ, za‘nek,
zerū‘, fuvāk, helek. Bkz. hıncıruğ.

1. 55b/13, 55b/16, 59a/6, 59a/8, 61a/1,
61a/7, 63a/9 [7]

[7]

ıncıruğ: Bkz. hıncıruğ.

1. 55b/15

[1]

‘ineb: < Ar. Üzüm.

‘1. + i 36b/7

[1]

‘1. + i hūsn “Kanbil otu, güveği feneri;
(*Physalis alkekengi*). Krş. kanbīl,
kākūnec.” 36b/7

‘inebī: “bevāsīr-i ‘inebī” Makatta üzüm gibi basur
olmak.

‘1. 56b/7

[1]

bevāsīr-i ‘1. 56b/7

‘inebü’-d-dübb: < Ar. Ayı üzümü, Fundagillerden,
küçük taneli yemişler veren, tüylü bir bitki (*Arbutus
uva ursi*). Krş. ayu üzümü.

‘1. 36a/13

[1]

‘inebü’-l-ḥayye: < Ar. Ören gülü, yılan üzümü, ak
asma, ak sarmaşık, binkulaç, hūsn-i yusuf. Krş. ören
gülü, ilan üzümü.

‘1. 35b/9

[1]

‘inebü’-s-şaleb: < Ar. Tilki üzümü, it üzümü;
(*Solanum nigrum*). Krş. dilkü kuyruğu yemişi, dilkü
üzümü.

‘1. 35b/9, 36b/21 [2]

[2]

‘irākī: < Ar. 1. Irak halkından, Iraklı. 2. Irak'a ait.

‘1. 17a/15, 23b/7 [2]

[2]

‘1. vilāyetinde 23b/7

ḥacer-i ‘1. “Bileği taşı. Krş. bilegü taşı,

ḥacerü’-l-misenn. 17a/15

‘ırk: < Ar. Kök, soy, damar.

‘1. +1 35b/10, 35b/13, 36b/11, 37a/4, 37a/4,
37a/5 [6]

[6]

‘1. +1 enberbārīs 35b/13

‘1. +1 kāfūr 36b/11

‘1. +1 kūhī 37a/4

‘1. +1 rībās 37a/5

‘1. +1 rīvāc 37a/4

‘1. +1 yābis 35b/10

‘ırku’-l-āşaf: < Ar. Gebre otunun kökü; (*Capparis
spinosa*). Krş. kebere köki.

‘1. 35b/7

[1]

‘ırku’-l-cenāḥ: < Ar. Andız; (*Juniperus drupacea*).

Krş. anduz.

‘1. 36a/5

[1]

‘ırku’-l-ceyāl: < Ar. Lut Gölü’nden çıkartılan bir çeşit
zift. Krş. zift.

‘1. 37a/3

[1]

‘ırku’-l-eyger: < Ar. Egir, kasıkotu, azakeğeri,
hazambel, yel otu, eğil; (*Acorus calamus*). Krş. egir,
vec.

‘1. 35a/18

[1]

‘ırku’-l-ḥayye: < Ar. Yılan üzümü, ören gülü, ak
asma, ak sarmaşık kökü. Krş. ören gülü, ilan üzümü.

‘1. 36b/15

[1]

‘ırku’-l-kāfūr: < Ar. Zencefil cinsinden, kokulu
uyarıcı olarak kullanılan bir safran kökü. Krş.

zurunbād.

‘1. 35b/10

[1]

‘**ırku’n-nisāyān**: < Ar. Baş ağrısı. Krş. baş ağrısı.

‘1. 60b/2

[1]

‘**ırku’s-sūs**: < Ar. Meyan kökü. Krş. puyan köki.

‘1. 35a/18

[1]

‘**ırku’s-şun**: < Ar. Sarı boya elde edilen bir kök. Krş. şaru boya.

‘1. 35b/7

[1]

‘**ırku’z-za’ferān**: < Ar. Zerdeçal, Hint safranı (*Curcuma longa*). Krş. zerdeçub.

‘1. 36a/2

[1]

‘**ırku’z-zeheb**: < Ar. Başbiberi, uzun biber; (*Piper longum*). Krş. dārū’l-fulful.

‘1. 36a/20

[1]

ırmak: Irmak, akarsu, nehir.

1. 16b/12, 38a/8 [2]

1. yarpuzı “Irmak kenarlarında yetişen bir çeşit yarpuz. Krş. fütenc-i nehrī.”

16b/12

1. + lar 35a/5

1. + larda 18b/18, 41b/9 [2]

[5]

‘**ırşam**: < Ar. Yasemin çiçeği; (*Jasminum*). Krş. yāsemen.

‘1. 36a/1

[1]

ısbanağ: < Gr. Ispanak; (*Spinacia oleracea*). Krş. sermec. Bkz. ısbanağ.

1. 29b/10

[1]

ısbanağ: < Gr. Ispanak; (*Spinacia oleracea*). Krş. ısfanāḥ, şirken.

1. + a 2b/5

[1]

ısfanāḥ: < Ar. < Gr. Bkz. ısbanağ.

1. 2b/4

[1]

ısın:- Isınmak, sıcak duruma gelmek.

1.-mağdan 60a/2

[1]

ıstaflîn: < Ar. Havuç; (*Daucus carota*). Krş. hevıc, keşūr, zerdek, gezer.

1. 3a/10

[1]

ıstaflîn: < Ar. Bkz. ıstaflîn.

1. 5b/12

[1]

ıstarek: <? Kara günlük; (*Cortex styracis*). Krş. kara günlük.

1. 6b/15

[1]

ısrğan: Isırğan otu; (*Urtica*). Krş. benātü’n-nār, karış, keşerne.

1. 2a/1, 8b/10, 11b/17, 17b/13, 27a/18, 36b/4, 40b/12, 43a/20 [8]

[8]

1. dikenini “Isırğan dikenini. Krş. encere.”

2a/1

1. dikenini toḥmı 17b/13

1. toḥmı 36b/4

1. toḥmına 27a/18

ışlan:- Islanmak.

1.-an 51a/21

[1]

ışkākıl: < Ar. Yabani havuç, kara kök, mühr-i süleyman; (*Pastinaca sativa*). Krş. şağāḳul, mühr-i süleymān.

1. 2a/1

[1]

‘**ıtlab**: < Ar. Pamuk; (*Gossypium*). Krş. panbuğ.

‘1. 36b/21, 41b/14 [2]

[2]

‘1. yemişi “Pamuk meyvesi. Krş. kabkab.” 41b/14

ıtlāk: < Ar. 1. Salıvermek, bırakmak, koyuvermek. 2. İshal, sürgün. Krş. yürek sürmek, ishāl. Bkz. istiḫlāk.

1. 56a/9

[1]

ıtrıfıl: < Ar. 1. Beş maddeden yapılan şifalı bir macun. 2. Su yoncası; (*Menyanthes trifoliata*). Krş. zū-yı şülüşe-i evrāk, zū-yı şülüşe-i elvān.

1. 4b/17, 23a/13 [2]

[2]

ıtriye: < Ar. Erişte aşısı. Krş. erişte aşısı.

1. 2a/12

[1]

ıtrılāl: < Ar. < Gr. Kılır otunun bükülmeyen, daha sert olan bir cinsi; (*Ammi visnaga*). Krş. kılur otunuḡ dūrülmezi, haşīšetü’l-arz, riclü’l-‘aḳārib, bıcağ otı.

1. 3b/5, 18b/12, 24b/11 [3]

[3]

İ

i:- İmek.

i.-miş 7a/7, 7a/10, 10b/20, 10b/20, 12a/11, 12b/14, 12b/19, 13a/8, 15a/17, 15a/17, 18a/5, 18b/20, 19a/1, 28b/15, 40a/5, 42b/5, 52b/1, 52b/13 [18]

[18]

- ibl:** <Ar. Deve.
i. 4a/6, 40a/12 [2]
[2]
każīb-i i. “Devenin erkeklik organı. Krş. deve siki.” 40a/12
- iblis:** <Ar. Şeytan.
i. 3b/19, 5a/8,5a/16,18a/9,35a/15,50b/13 [6]
[6]
i. taşığı dەرler bir taşdur
“Şeytantaşağı denilen bir taş. Krş. Bkz. hacerü'l-‘akārib, hacerü'l-velāde.”18a/9
i. tırnağı “Şeytantırnağı, çan çiçeğigilerden, genellikle dağlarda yetişen bir çeşit bitki; (*Phyteuma*). Krş. mīş-i māhī, azfārü't-tīb, zıfrü'l-ğül.”
3b/19, 5a/16,35a/15, 50b/13 [4]
- iblisā:** <Ar. Karabasan, kabus, uykuda ağırlık basması. Krş. uykuda ağır başmak.
i. 55b/2
[1]
- ibn-i ārāü'l-kaç:** <Ar. Kaya kuruğu, dam kuruğu; (*Sedum*). Krş. kaya kuruğu.
i. 3b/8
[1]
- ibrāhim:** <İbr. 1. İnananların, halkların babası. 2. Peygamberlerden İshak ve İsmâil'in (A.S.) babasıdır.
i. 29a/1, 41a/4 [2]
[2]
i. dikenini “İbrahim dikenini, deve dikenini, yılan dikenini, deve elması; (*Eryngium*). Krş. karşı'ne.” 41a/4
secere-i i. “Ayıt ağacı; (*Vitex agnus castus*). Krş. ayıt ağacı.” 29a/1
- ibre:** <? Üşütmeye bağlı bir hastalık.
i. 55b/6
[1]
- ic:** Bkz. iç.
i. 8a/7, 61b/13 [2]
i. burmak “Karın ağrılamak, sancılanmak. Krş. kerāyiş.” 61b/13
i. yağı “İç yağı, hayvansal yağ. Krş. bīh.” 8a/7
i.+i 5a/18, 9b/13, 11a/17, 30a/14, 40b/11, 53a/10, 53b/1, 56a/10, 56a/20 [9]
i.+i gecmek 56a/10, 56a/20 [2]
berrī mercimek i.+i 11a/17
ebücehīl karpüzünü i.+i 9b/13
tūrunc i.+i 5a/18
i.+inde 4a/17, 4a/18, 6b/15, 8a/14, 9b/13, 10b/17,12a/1,12a/11, 21a/5, 23a/13, 26a/16, 43b/3, 44a/10, 58b/3, 59b/6 [15]
deñüz i.+inde 12a/11
şu i.+inde 9b/13, 10b/17 [2]
yoşuñ i.+inde 8a/14,12a/1, 43b/3 [3]
- i.+inden 18a/3, 18b/13, 19a/14, 39a/12, 39a/12 [5]
[31]
deñiz i.+inden 39a/12
karķı kāmışınıñ i.+inden çıkan pulcuğazlardur 19a/14
sünger i.+inden 18b/13
- ic-:** Bkz. iç-.
i.-miş 59b/13
[1]
- iç:** İç, insanın veya herhangi bir şeyin içi.
i.+i 60a/18
kulaķ i.+i 60a/18
i.+idür 48a/7
meneveş yemişi i.+idür 48a/7
i.+inde 6a/2, 29b/15, 32b/16, 41a/7, 41b/20, 42a/5, 42a/8, 47b/2, 48b/8, 52a/6, 52b/4, 60b/18, 62b/21 [13]
beden i.+inde 62b/21
deñiz i.+inde6a/2,47b/2,52a/6,52b/4 [4]
şabāt i.+inde 48b/8
i.+indeki 50a/17
şaru lālenüñ i.+indeki tele 50a/17
i.+inden 17a/13, 21b/11, 39b/3, 49b/4 [4]
deñiz köpüğüñ i.+inden 39b/3
sünger i.+inden çıkan taşdur 17a/13
i.+ine 31b/15
[21]
ebücehīl karpüzünüñ i.+ine 31b/15
- iç-:** İçmek.
i.-miş 63a/12
[1]
- içün:** İçin.
i. 1b/14, 51a/21 [2]
[2]
- ‘idān:** “‘idān-ı nārdīn” Rum sümbülü, salyan sümbülü, alaman sümbülü, sultanī sümbül. Krş. sümbül-i rümī.
‘i.+i 36b/9
[1]
‘i.+i nārdīn 36b/9
- iflunce:** <Far. Hardal tohumuna benzeyen, kırmızı, koku yapımında kullanılan bir tohum. Krş. hardal.
i. 6b/20
[1]
igde: İğde ağacı ve meyvesi; (*Elaegnus angustifolia*). Krş. amārūn, pistenk, sincid, gubeyrā.
i. 5a/6, 26a/13, 27a/7, 37b/6 [4]
i. ağacı 26a/13
i.+ye 3b/14, 8a/5 [2]
[6]
- ihtibās:** <Ar. Tutulma, tutukluk.
i.+i 55a/15

- [1]
i. +ı tams “Adet görememek, adetten kesilmek. Krş. hayz tutulmak.” 55a/15
- ihtilâf:** <Ar. Anlaşmazlık, uyuşmazlık, karışıklık, ikilik.
i. 23a/14, 23a/15 [2]
[2]
- ihtimâm:** <Ar. Perhiz, diyet. Krş. berhîz eylemek.
i. 2a/1
[1]
- ihtilâf:** <Ar. Bkz. ihtilâf.
i. +ıla 20a/9
[1]
- ihtinâkü’r-rahm:** <Ar. Rahim boğulması.
i. 55a/8
[1]
- iken:** İken, esnasında.
i. 43b/21
[1]
- iki:** İki.
i. 2a/17, 4a/19, 6a/21, 7a/19, 11a/9, 14a/12, 15a/9, 20a/5, 21b/14, 22a/13, 23a/1, 26b/12, 30b/2,31a/16,32b/13, 35a/7, 35a/20, 40a/21, 40b/10, 42a/13, 42b/17, 60a/17, 61b/15 [23]
[23]
i. çeçe altı “Bademcikler, ümük. Krş. levzeteyn.” 61b/15
i. kardaş kanı “Kanı durdurmak için kullanılan bir çeşit reçine, ikikardeşkanı ağacı, bakam ağacı; (*Caesalpinia echinata*). Krş. bakam ağacı, ebrenc, ayda^c, hün-ı siyāvşân, demmü’l-yefîn, sebâb, şeyân, ‘andem, kıntâ.” 2a/17, 20a/5, 22a/13, 26b/12, 30b/2, 35a/20,40b/10 [7]
i. kardaş kanına 6a/21
i. tağuş mabeyninde 35a/7
- iklîl:** <Ar. 1. Boya çıkartılan bitki kökleri, yaprakları. Bkz. iklîlü’l-melik. 2. Taç, tüveyç. Krş. helvâcılar boyası.
i. 3a/14
[1]
- iklîlü’l-melik:** <Ar. Koçboynuzu otu, kokulu yonca, eşek yoncası da denilen çiçekleri boyar madde olarak kullanılan bir bitki; (*Melilotus officinalis*). Krş. köc boynuzu, şâhînek, müflün, mekyūnun.
i. 2a/2, 30a/19, 48b/21, 50a/5 [4]
[4]
- iklîm:** <Ar. Ülke, diyar, memleket.
i. +i 40a/20
[1]
i. +i sînden “Çin ülkesi.” 40a/20
- ‘ikr:** <Ar. Meyan kökünden elde edilen yağ. Krş. puyan dibinün yağı.
‘i. 36a/6
[1]
- iklîmâ:** <Ar. Gümüş talaşı. Bkz. iklîmiyâ.
i. 47b/14
[1]
- iklîmiyâ:** <Ar. Bakır, gümüş ve altın gibi maddelerin talaşı. Göz hastalıklarının tedavisinde kullanılır. Krş. kadamiyâ.
i. 42a/4
[1]
- ilan:** Yılan. Krş. hayye, mâr.
i. 5a/19, 6a/14, 8a/14, 8a/17, 10a/18, 13b/4, 14a/8, 14a/9, 14a/9, 15b/11, 18a/17, 20a/1, 22b/16, 24b/4, 27a/10, 28a/11, 31a/1, 31a/3, 32a/15, 33b/1, 33b/2, 35b/9, 36a/15, 38b/3, 39a/16, 39a/19, 39a/21, 40a/2, 43a/7, 43b/4, 43b/8, 44a/3, 46a/10, 46b/19, 46b/21, 51a/3, 51b/1,52b/11, 52b/12, 52b/19, 53a/2, 53b/4, 53b/7,54a/11,54a/17, 54a/18, 58a/18, 61b/5, 61b/16, 61b/19, 62b/15, 63a/14 [52]
[52]
i. balığı “Yılan balığı, yılan benzeyen, kaygan derili, ince uzun ve eti beğenilen bir balık; (*Anguilla*). Krş. ferteş, mâr-ı hîc.” 39a/16, 51a/3 [2]
i. başı “1. Yılanbaşı, atların takımlarına süs olarak takılan bir çeşit deniz böceği kabuğu, katır boncuğu. 2. Bir çeşit sarmaşık yemişi. Krş. ahyün, re’isü’l-âf’î, güş-ı mâhî, katır boncuğu” 5a/19, 24b/4, 44a/3, 52b/19 [4]
i. bıcağı “Yılanbıçağı, yılanekmeği, yılanyastığı, yılanburçağı; (*Dracunculus vulgaris*). Krş. pîlgüş, hubzü’l-ğurüd, dārâkîtün, şeceretü’t-tîn, gürâz-ı mür, nîl-güş.” 14a/8, 14a/9, 14a/9, 22b/16, 43a/7, 43b/8, 51b/1 [7]
i. bıcağı dibi 46b/21
i. bıcağı otu 20a/1, 31a/3 [2]
i. bıcağına 8a/17
i. bıcağınun dibi 46b/19
i. bıcağı 33b/2
i. kavı 8a/14,27a/10[2]
i. otu “Yılan otu, baldran, maydanozgillerden, nemli yerlerde yetişen zehirli bitkilerin ortak adı, ağı otu; (*Conium maculatum*). Krş. şâhmü’l-âf’î, kurş-ı âf’î.” 31a/1, 40a/2 [2]
i. şarmısağı dërler otdur “Yılansarımsağı. Krş. şümü’l-hayye.” 13b/4
i. şokmak “Yılan sokmak. Krş. gezende-

- i mār, herārīş-i mār, nehş.” 61b/5,
61b/19, 62b/15, 63a/14 [4]
i. ‘ūdı 36a/15
i. üzümü “Sarmaşık gibi etrafında olan ağaçlara ve bitkilere sarılan, salkımında onar tane yemişi bulunan bir bitki, ören gülü, yılan üzümü, ak asma, ak sarmaşık, binkulaç, hüsn-i yusuf. Krş. ören gülü, enbālis lūfī, bervāniyā, ḥālāku’l-şa‘r, siyāh-dārū, şeceretü’t-ṭiḥāl, şar‘iyetü’l-cedā, ‘inebü’l-ḥayye fāşrā, fişā‘, faḫlāmīnūs, kermetü’l-beyzā, hezār-feşān, hezār-ceşān, hezār-gez, verāclūr, verd-i ḥālūr.”6a/14, 10a/18, 18a/17, 28a/11, 32a/15, 33b/1, 35b/9, 38b/3, 39a/19, 39a/21, 43b/4, 52b/11, 52b/12, 53a/2, 53b/4, 53b/7, 54a/11, 54a/17, 54a/18 [19]
i. üzümü dibi 46a/10
küçük i. bıcağı 15b/11
- ilduz:** Yıldız.
i. 18a/15
[1]
- ile:** İle.
i. 19a/16, 28a/15, 36a/17, 57a/7, 58a/10 [5]
[5]
- ‘ilel:** <Ar. Hastalık. Krş. maraz, ‘illet.
‘i. 60b/5
[1]
- ‘ilelü’l-ezāfir:** <Ar. Tırnakta olan hastalıklar.
‘i. 60b/5
[1]
- ilik:** Kemiklerin iç boşluklarını dolduran yağlı madde.
i. 63a/16
[1]
- ‘illet:** <Ar. Hastalık. Krş. ḥastalık, maraz, derd.
‘i. 60b/2
‘i. +dür 57a/15
‘i. +i 60b/3, 60b/3, 60b/4 [3]
‘i. +i dendān “Diş ağrısı. Krş. diş sızısı.” 60b/3
‘i. +i meşāne “İdrar yolunda olan hastalık.” 60b/3
‘i. +i serdī “Soğuktan olan hastalık.” 60b/4
‘i. +inden 63a/17
[6]
hılıṭ ‘i. +inden 63a/17
- ‘illetu’ṭ-ṭiḥāl:** <Ar. Dalakta olan hastalık, dalak ağrısı. Krş. ṭalaḫ ağrısı.
‘i. 60b/1
[1]
- ‘ilm:** <Ar. İlim, bilim.
‘i. +e 1b/5
‘i. +e lāzım olan eczālaruḡ 1b/5
‘i. +i 1b/2, 35a/21 [2]
‘i. +i esved “Hamam otu. Krş. ḥamām otu, ḥerzīme.” 35a/21
ṭālib-i ‘i. +i ebdān 1b/2
‘i. +üḡ 1b/3
[4]
mezkūr ‘i. +üḡ taḫşīlünde 1b/3
- ilük:** Bkz. ilik. Krş. mīḡ.
i. 48b/21
[1]
- imām:** <Ar. 1. Cemaate namaz kıldıran kimse, en önde olan, önder. 2. “imame” Tespihlerin baş tarafına geçirilen uzunca parça.
i. 7a/8
[1]
- imsākü’l-cerrāḥ:** <Ar. Mekke Denizi’nden çıkarılan, parmak şeklinde bir taş. Bkz. aşābi‘-i fir‘avn.
i. 5b/16
[1]
- imtiḥān:** <Ar. Deneme, tecrübe etmek.
i. +umuzdur 7b/18
[1]
- imtilā:** <Ar. 1. Dolma, dolgunluk. 2. Kan durma, kan toplanma. Krş. fāsīd olmaḫ.
i. 55b/16, 62b/12 [2]
[2]
i. olmaḫ 62b/12
- imük:** İmik, gırtlak. Krş. levzeteyn.
i. 61b/15
[1]
- in-:** İnnek; 1. Yüksekten veya yukarıdan aşağıya doğru gelmek. 2. Bir yeri kaplamak, basmak veya bir yerden akmak, kaymak.
i.-en 16a/1
i.-mek 57b/5, 59b/10, 61a/1, 61a/3, 62b/4, 62b/5, 62b/7 [7]
boğazı i.-mek 61a/1
yèl i.-mek 57b/5
i.-üb 62a/20
[9]
- inbātü’ş-şu‘ur:** <Ar. Gözün içinde kıl çıkmak.
i. 55b/10
[1]
- ince:** İnce.
i. 19a/1, 28a/1, 60a/2 [3]
[3]
i. ebrīşīm 19a/1
şaru i. toḡmdur 28a/1
- incel-:** İncelmek, zayıflamak.
i.-en 57b/12
i.-miş 58b/9
[2]

incin-: İncinmek; çarpma, sıkışma, burkulma vb. etkenlerle vücudun bir yeri ağrı verir duruma gelmek.

i.-mek 59a/19

[1]

'inde'l-ba'z': < Ar. Bazılarına göre.

'i. 29b/4

[1]

infitāhü'l-'urūḳ-ı efdāh: < Ar. Aşağıdan kan boşanması, akması.

i. 56a/12

[1]

inkisārlik: < Ar. + T. Kırıklık, zayıflık, kuvvetsizlik, iktidarsızlık. Krş. za'flık, fetreb.

i. 61a/4

[1]

inḳilābü'r-raḥm: < Ar. Rahmin yer değiştirmesi, dönmesi. Krş. raḥm dönme.

i. 55b/19

[1]

'innīn: < Ar. Cinsel gücü olmayan erkek, iktidarsız, süstendam. Krş. puluc.

'i. 60b/13

[1]

insān: < Ar. İnsan.

i. + da 56a/11

[1]

insü'n-nefs: < Ar. Koyunların otladıkları yerlerde yetişen sarı çiçekli yabani bir ot. Koyunların sütünü arttırır. Krş. şaru çiçek.

i. 3a/1

[1]

inşiyīn: "verem-i inşiyīn" Er bezlerinin şişmesiyle ortaya çıkan bir hastalık. Krş. ḥāyası şişmek.

i. 62b/20

[1]

verem-i i. 62b/20

intişār: < Ar. 1. Dağılmak, yayılmak, şişin dağılması, damar şişmesi, kabarmak. 2. Vücudun uygun olmayan bazı yerlerinde kıllar çıkması, tüylenme.

i. 56a/2

i. + ı 55b/4

[2]

i. + ı 'ayn "Göz deliğinin büyük olması, iri gözlülük" 55b/4

intişārü'ş-şa'fe: < Ar. Vücudun uygun olmayan bazı yerlerinde kıllar çıkması, tüylenme.

i. 55b/21

[1]

inzāl: < Ar. 1. İndirme, indirilme. 2. Uykuda düş azması, menî boşalması.

i. + ı 34b/6

[1]

iñle-: İnmek; acı, üzüntü belirten kesik sesler çıkarmak. Krş. fetreb.

i.-mek 61a/4

[1]

iplik: İplik; pamuk, keten, yün, ipek, naylon vb. dokuma maddelerinin uzun, ince liflerinden her biri.

i. 6a/4, 44b/7, 59a/3 [3]

[3]

i. marazı "Bağırsaklarda kurt olması." 59a/3

iri: İri, büyük.

i. 2a/17, 4b/18, 5a/19, 6b/13, 8b/13, 9b/21, 15b/14, 20a/2, 26b/1, 30b/1, 30b/4, 31a/14, 35a/16, 35b/3, 37a/9, 37b/2, 37b/10, 41a/15, 42b/9, 43a/5, 49a/21 [21]

i. meneveş 30b/4

i. pāpādyā "Sığır papatyası, sığır gözü, mastı çiçeği, arnika; (*Arnica montana*). Krş. sığır gözü." 2a/17, 5a/19, 9b/21, 37a/9, 41a/15 [5]

i. pāpādyā çiçeği 8b/13, 30b/1, 35b/3, 42b/9, 43a/5, 49a/21 [6]

i. sūdān zeytünü 6b/13

i. yarpuz 35a/16, 37b/10 [2]

i. zeytün 26b/1

berrī i. pāpādyā çiçeği 31a/14

berrī i. pāpādyā 4b/18

siyāh i. üzüm 37b/2

şaru i. yalabuḳ çiçeği 15b/14

şıḡır gözi dedükleri i. pāpādyā çiçeği 20a/2

i. + si 18a/19, 47a/4 [2]

[23]

ḳuzı ḳulaḡınınu i. + si 47a/4

meneveş yemişininu i. + si 18a/19

irice: İrice, büyükçe.

i. 36b/20

[1]

i. pāpādyā çiçeği "Sığır papatyası, sığır gözü, mastı çiçeği, arnika; (*Arnica montana*). Krş. sığır gözi, 'ayn-ı ā'lā." 36b/20

iriḡ: İrin, iltihap. Krş. ceraḡāt, rīm, ḳübā.

i. 58b/14, 61a/9 [2]

[2]

iriglen-: İrinlenmek, iltihap toplamak, yangı.

i.-mek 55b/12

[1]

göz i.-mek "Gözün irin toplaması. Krş. ağmas." 55b/12

irşā: "ḥummāz-ı irşā" Sincan çalısının tohumu; (*Paliuru spina*). Krş. sincan çalısının tohumu.

i. 18b/21

[1]

ḥummāz-ı i. 18b/21

irticā: < Ar. Geri dönmek, dönmek.

- i. + y1 55b/12
[1]
i. + y1 derdār-ı ta‘ād “Baş dönmesi, baş ağrması. Krş. baş çegzinmek, āfrenīsīṭın.” 55b/12
- irü:** Bkz. iri.
i. 2a/10, 9a/6 [2]
[2]
i. bezr-i қаtūnā 9a/6
i. pāpādyadur 2a/10
- işfahān:** <Far. İnan’ın üçüncü büyük şehri.
i. 13a/15
i. dilince 13a/15
i. +1 6b/1
[2]
i +1 tetrī “Kuşekmeği tohumu; (*Polygonum aviculare*). Krş. kuş etmegi.” 6b/1
- işfahānī:** <Far. + Ar. İsfahan’a ait, İsfahan’la ilgili.
i. 2a/9
[1]
kehl-i i. “Kaba tutya, sürme taşı, antimon. Krş. eşmed.” 2a/9
- isfenc:** <Ar. Sünger. Krş. sünger.
i. 17a/13
[1]
hacer-i i. “Sünger içinden çıkan bir taş.” 17a/13
- isfencü’l-bahr:** <Ar. Sünger. Krş. sünger.
i. 3b/16
[1]
- isfend:** <Far. 1. Beyaz biber tohumu, akçaağaç, ak hardal, acı tere tohumu. 2. Yüzerlik tohumu. Krş. yüzerlik tohımı, ak hardal.
i. 2a/6
i. + i 5b/11
[2]
i. + i sifid “Tere tohumu, ak hardal. Krş. beyāz hardal.” 5b/11
- isfendār:** <Far. Beyaz hardal, tere tohumu, beyaz biber tohumu, acı tere tohumu. Krş. ak hardal.
i. 4b/12, 17b/19 [2]
[2]
hūr-ı i. “Kadifeçiçeği; (*Fumaria officinalis*), horozibiği; (*Amaranthus*). Krş. mīr-i ‘āşıkān, beg börki, sultān börği.” 17b/19
- isferem:** “cevz-i isferem” 1. Meyan; (*Glycyrrhiza*). Krş. buyan. 2. Mersin tohumu. Krş. mersin tohımı.
i. 15b/12
[1]
cevz-i i. 15b/12
- isfidāc:** <Far. Helyun, kuşkonmaz bitkisi, tilkişen, tilkikuyruğu, separine; (*Asparagus officinalis*). Krş. helyün, sepārīne, dilkü kuyruğu.
i. 2b/7
[1]
- isfiyūs:** <Far. <Gr. Bağa yaprağı, beşdamar otu, kırksinir otu, karnıyarık otu tohumu; (*Plantago psyllium*). Krş. bezr-i қаtūnā, bağa yaprağı tohımı.
i. 4b/18
[1]
- isfid:** <Far. Beyaz, ak.
i. + i 6b/9
[1]
i. + i sipid “Beyaz hardal, tere tohumu, beyaz biber tohumu, acı tere tohumu. Krş. ak hardal.” 6b/9
- ishāl:** <Ar. Olağandan daha çok, daha sık ve sulu dışkı çıkarma, sürgün, ötürük, iç sürme, amel, linet, kabız karşıtı. Krş. yürek sürmek, istitlāk, ıtlāk.
i. 55b/2, 56a/9 [2]
i. + e 55b/8
i. + i 55b/8, 55b/9 [2]
[5]
i. + i kebedī “Karın ağrısı yapmayan ishal.” 55b/9
i. + i ma‘deye “Karın ağrısı yapan ishal.” 55b/8
- ishāk:** <Ar. Kuşekmeği otunun tohumu; (*Polygonum aviculare*). Krş. kuş etmegi.
i. 5b/12
[1]
- isim:** <Ar. Ad.
i. + lerin 1b/6
[1]
müşkil olan i. + lerin 1b/6
- iskendān:** <Far. Kilit.
i. +1 7a/16
[1]
i. +1 esved “Arı kovanından çıkartılan pire sidiği. Krş. pire bevli.” 7a/16
- ışkalṭin:** <Gr. Deniz mummyası, zift mummyası. Krş. zift.
i. 5a/15
[1]
- islām:** <Ar. Bir yer adı.
i. 35a/7
[1]
i. yanında 35a/7
- ismü’l-ḥumār:** <Ar. Ağrı ağacı, zakkum ağacı; (*Nerium oleander*). Krş. ağu ağacı, ḥarzem, ḥūz-ı herc.
i. 2b/12
[1]
- ispindāt:** <Far. Üstübec, kurşun karbonat. Krş. üstübec.
i. 4a/5

[1]
isrâ'il: <Ar. Hz. Yakub'un (A.S.) lâkabı. 2. Hz. Yakub'un (A.S.) soyundan gelenler, Benî İsrail, İsrailoğulları.

i. 17a/9,17a/21, 43a/2 [3]

[3]

benî i. zeytünü "Benî İsrail zeytini denilen bir taş. Krş. kefrü'l-yehüd, hacerü's-şatb, hacerü'l-yehüd."17a/21, 43a/2 [2]

benî i. zeytünü dârlar bir taşdur 17a/9

issi: Sıcak.

i.38b/20,59b/11,63a/13[3]

i. olmak 63a/13

i. otdur 38b/20

i. + den 61b/4

i. + dür 59b/11

i. + sinüh 59a/15

[6]

i. + sinüh haberi 59a/15

issilik: Sıcaklık.

i. 55a/16

[1]

iste-: İstemek.

i.-memek 55b/10

[1]

istifâde: <Ar. Yararlanma.

i. 1b/8, 1b/15 [2]

[2]

i. êderse 1b/15

i. êdüb 1b/8

istirhâ: <Ar. 1. Gevşeme, uyuşma, ağrımak. Krş. 'uzv ağrımağ. 2. <Gr. Kızıl zırnık. Krş. kızıl zernîh.

i. 5a/16, 56a/3 [2]

i. + yı 56a/7, 56a/8 [2]

[4]

i. + yı melâze "Boğazda bir verem. Krş. kürtlik." 56a/8

i. + yı zıfda' "Kurbağa şeklinde bir verem." 56a/7

istiskâ': <Ar. Vücudun bazı yerlerinde su toplanması hastalığı, siroz hastalığı. Krş. şîy.

i. 60a/3

[1]

istiskâ: <Ar. Bkz. istiskâ'. Krş. qarında şu gecmek, sü'ü'l-kınye, yebrân.

i.55a/16,59b/11,63a/16 [3]

[3]

i. marazı "Siroz hastalığı." 59b/11

istiñlâk: <Ar. Sürgün, ötürük, iç sürme. Krş. yürek sürmek, ishâl, ıñlâk.

i. 56a/9

[1]

işe-: İşemek, çiş yapmak.

i.-mek 56b/6, 58a/4, 59a/16 [3]

[3]

kan i.-mek "Kan işemek. Krş. bevlü'd-dem, hün-ı ez-meşâne âmeden."56b/6, 58a/4 [2]

işkîl: "iškîl-i haşem" İtburnu çiçeği, yabancı gül, köpek gülü, kuşburnu; (*Rosa canina*). Krş. it burnı.

i. + i 6b/17

[1]

i. + i haşem 6b/17

it: İt, Köpek.

i. 2b/17,3a/7,3a/16,3a/21,6a/12,6b/8, 6b/17, 7b/7,8b/8,9a/16,13a/8, 16b/9, 18a/1, 19a/12, 20b/3,20b/9,22b/10,22b/20, 25b/7, 26b/19, 27a/13,27b/2,28a/18, 28a/19, 28b/7, 28b/11, 28b/14,29a/3,30b/6, 30b/9, 31a/2, 31b/3, 32a/4, 32b/8, 33a/13, 35b/5, 35b/6, 38a/2, 38a/3,38a/3,38a/11,38a/18, 38b/3, 39a/18, 40a/10,40b/19, 43b/17, 44b/8, 44b/9,44b/13, 45b/1, 45b/15, 46a/12, 47b/1, 49b/20, 51b/14, 52b/21, 53a/5, 53b/2,53b/12 [60]

[60]

i. balığı "İtbalığı,durgun sularda yaşayan çok ayaklı, küçük bir çeşit su böceği. Krş. şîm, kefcelîz." 31b/3, 44b/8 [2]

i. boncuğı "İt boncuğı,katır boncuğı, yılanbaşı 1. Çoğu binek hayvanlarının boynuna süs olarak takılan, mavi camdan iri boncuk. 2. Bu boncuklarla birlikte dizilen küçük deniz kabukları.Krş. sipîdmühre, ilan başı." 28a/19

i. burnı "İtburnu çiçeği, yabancı gül, köpek gülü, kuşburnu; (*Rosa canina*). Krş. işkîl-i haşem, ğüzükün, ğayzân."6b/17, 38a/3 [2]

i. burnı ağacı " Krş. şecere-i müsî, hemsüd." 31a/2, 53b/12 [2]

i. burnı ağacınınuñ yemişi "Krş. laşram." 47b/1

i. burnı çiçeğı 18a/1

i. burnı çiçeğine 38a/2

i. burnı dikenini "Krş. 'uleyķü'l-kelb."

35b/6

i. burnı gülü "Krş. nesrînü's-şabâ, verdü's-siyâh, afrîtis mâtin." 51b/14, 53a/5, 53b/2 [3]

i. burnı güline 3a/7

i. burnı yemişine 2b/17, 22b/20 [2]

i. keseri "İtkasarı bitkisi; (*Solanum nigrum*). Krş. başalü'z-zeneb." 9a/16

i. memesi "1. Köpek üzümü, tilki

üzümü. 2. Böğürtlen; (*Solanum nigrum*).

Krş. bezîzâtü'l-kelb." 8b/8
 i. öldüren ot "Köpeköldüren,
 kargabüken bitişik taç yapraklı iki
 çenekliler, yapraklarıkarşılıklı çiçekleri
 talkım durumunda olan, meyvesi zehirli
 bir ağaç; (*Stryhnos nux-*
vomice).Krş.ḥānıķū'l-kelb." 20b/3
 i. öldüren otı "Krş. dārāmī."22b/10
 i. penefşesi "Köpekmenekşesi, yabani
 menekşe; (*Viola Canina*). Krş. sâbānec,
 şāh-bāk, ğābānek, fesütü'l-kelāb,
 kıysüsetü'l-kelb, bernūf, tesse." 13a/8,
 27b/2, 30b/9, 38a/3, 39a/18, 40a/10 [6]
 i. penefşesine 7b/7
 i. siki "1. Soğanak da denilen keskin,
 fena kokulu bir çeşit ot, yabani
 sarımsak, it siyegi, yaban pırasası, dağ
 gendenesi; (*Allium porrum*). Krş.
 serāfiyūn, sedā'ā, serīt, sindiyānū'l-arz,
 şetār, şinār, şavfū'l-arz, farāsiyūn,
 farāfiyūn, qalāderķūs, kürrās-i cebelī,
 gevīzen, günd-i pā-yı kūhī, verķūrī,
 encīde, ḥaşışū'l-kelb." 2. Sürme. Krş.
 efnān." 3a/16, 6a/12, 6b/8, 16b/9,
 28b/7, 28b/11, 28b/14, 29a/3, 30b/6,
 32a/4, 32b/8, 33a/13, 38a/11, 38a/18,
 40b/19, 44b/13, 45b/1, 45b/15, 46a/12,
 52b/21 [20]
 i. taşağı "İttaşağı otu. Krş. ḥuşyetü'l-
 kelb." 20b/9
 i. üzümü "1. Köpek üzümü, tilki
 üzümü. 2. Böğürtlen; (*Solanum nigrum*).
 Krş. fevāris, engūr-ı rübāḥ, seg-i
 engūr."3a/21,26b/19,27a/13, 28a/18,
 38b/3, 43b/17 [6]
 i. üzümü bekmezi 49b/20
 i. üzümünden 44b/9
 i. üzümünüñ dibin 19a/12
 i. üzümünüñ kırmūzīsi 35b/5
 i. zencebīli 25b/7

ittifasü'n-nefes: <Ar. Nefesin kötü kokması. Krş.
 nefes koķmak.

i. 56a/11
 [1]

ittisā'ü'l-ḥadeķa: <Ar. Göz deliğinin büyük olması,
 iri gözlülük. Krş. necel.

i. 56a/5
 [1]

izār: <Far. Suyun dibi.

i. +ı 5b/2
 [1]

i. +ı efyūn "Deniz köpüğü. Krş. deniz
 köpüğü." 5b/2

izris: <Ar. Yabani hatem çiçeğı. Krş. berrī ḥatem

çiçeğı.

ıi. 36a/6
 [1]

izlem: <Ar. Çivit otu, nil özü.

ıi. 35b/5
 ıi. +ı 37a/3
 [2]

ıi. +ı nil "Çivit otu. Krş. çivit." 37a/3

İ

ikālīḥā: <? Eşek marulu; (*Sonchus oleraceus*). Krş.
 eşek mārūli, encūsā, ehliyā.

ī. 5a/17
 [1]

ikākın: <? Hint ödü, Hindistan'da yetişen bir öd
 ağacı; (*Lignum Aloes*). Krş. 'ūd-ı hindī.

ī. 6b/1
 [1]

ilūmiye: <Ar. <Gr. Akdeniz'de bir ada, Milyon
 Adası, Limni Adası.

ī. 47a/19
 [1]

ī. atasından 47a/19

imārukālīs: <Gr. Gezdigeçti, sarı süsen, bataklık
 süseni, kelbaş, kılıç otu; (*Iridaceae pseudacorus*).
 Krş. gezdigeçdi, şaru süsen.

ī. 4b/4
 [1]

irāliyūn: "fānāfes-i irāliyūn" Cavşir zamkı çıkartılan
 ağaçlar. Krş. cāvşir.

ī. 39b/12
 [1]

fānāfes-i ī. 39b/12

irğad: <Gr. Tarım işçisi, rençber, amele.

ī. 56a/6
 [1]

ī. marazı "Irgat hastalığı, irgat uyuzu,
 irgat uyuzböceğinden gelen kaşıntılı
 deri değışmeleri. Krş. ā'yāmī." 56a/6

irkād: <Ar. 1. Uyutma, uyutulma. 2. Uyku verici bir
 bitki. Krş. ağırītış.

ī. 5a/14
 [1]

irkān: <Gr. 1. Kına. 2. Yabani badem. 3. Kasnı ağacı
 ve zamkı, çakşır otu, heliz, engüjed; (*Ferula assa-*
foetida). Krş. kaşnı, zürün-ı sūdānī. Bkz. erkān.

ī. 5b/6
 [1]

irmān: "kemmūn-ı irmān" Karaman kimyonu; (*Carum*
carvi). Krş. kerevyā.

ī. 45a/7
 [1]

kemmün-ı ĩ. 45a/7

İrsā: <Gr. Mavi zambak kökü; (*İris lurida*). Krş. gök süsen dibi.

ĩ. 2a/2, 47b/16 [2]

ĩ. + yı 2b/1

[3]

ĩ. + yı beykūn “Sarı zırnık, sarı arsenik.

Krş. şarı zernīḥ.” 2b/1

İrsün: <Gr. Evren pulu denilen bir maden, yer yıldızı. Krş. yér yıldızı, ıalq.

ĩ. 7a/4

[1]

J

jāger: <Far. Kuş kursağı, çinedân, havsala. Krş. kurşak.

j. 25b/10

[1]

jāj: <Far. Kenger; (*Cynara cardunculus*). Krş. kenger.

j. 25b/9

[1]

jengār: <Far. Bakır pası cinsinden yeşil renkli bir göz taşı. Krş. zencār, enārīn.

j. 6a/15, 25a/17 [2]

[2]

jīvā: Bkz. jīve.

j. 36a/3

[1]

jīve: <Far. Cıva. Krş. abıq, zībaq. Bkz. ‘aynü’l-ḥayāt, ğibā, elfiyā, ez-zemümü’l-ḥayy, el-mā’-i şehāb, en-nürü’z-zevārūq, er-rūḥānī, en-nāfilū’ṭ-ṭār, el-lebenü’l-ḥamel, el-ğurād, er-ravğ.

j. 2b/18, 26a/16, 37b/8 [3]

j. + dür 2b/15

j. + ye 5a/3

[5]

K

ka’be: <Ar. Mekke’de bulunan, Müslümanlarca kıble olarak kabul edilen ve hac ibadeti yapılırken tavaf edilen kutsal yer.

k. + de 19a/12, 46a/13 [2]

[2]

ka’bü’l-bakar: <Ar. Öküzde bulunan aşık kemiği. Krş. öküz aşığı.

k. 44b/12

[1]

kacā: <? Kartal kuşu; (*Aquila*). Krş. kıartal kuşu.

k. 45b/10

[1]

karāniyā: <Far. Kızılıcak ağacı ve meyvesi, egren, üvez yemişi. Krş. üvez.

k. 40a/21

[1]

kābilī: <Ar. Helile otu türlerinden biri; (*Terminalia*). Krş. helīle, ebrenc-i kābilī, birinc.

k. 4b/20, 5b/8, 6b/1, 6b/1, 10a/16, 20b/13 [6]

[6]

aşfar-ı k. “Sarı helile otu. Krş. ḥamse-i

āḥve: Beş kardeş denilen şifalı

bitkiler: emlec belīlec helīlec aşfer-i

kābilī helīlec-i esved.” 20b/13

ebrenc-i k. “Bkz. kābilī.” 6b/1

helīlec-i k. “Kara helile otu;

(*Terminalia*). Krş. esrek, erḥīkīne.”

4b/20, 5b/8 [2]

kābile: <Far. Tahıl döğülecek dibek; attarların ecza dövdükleri taş havan. Krş. ḥavān.

k. 43a/21

[1]

kābūs: <Ar. Karabasan, korkulu düş. Krş. girān-ı gešten merdüm-i der-ḥāb, ağır başmağ.

k. 61a/18

[1]

kāc: <Far. Bir çeşit küçük çam ağacı. Krş. cam ağacı.

k. 13a/5, 44a/19 [2]

[2]

toḥm-ı k. “Çam fıstığı. Krş. şām

fıstuğı.” 13a/5

kācī: <Far. Bulamaç aşu. Krş. bulamac.

k. 43a/9

[1]

kādī: <Ar. Yemen’de yetişen hurma ağacına benzeyen ve çiçeğı güzel kokan bir ağaç. Krş. keder.

k. 43a/9, 46a/13, 46a/18 [3]

[3]

k. ağacına 43a/9

k. çiçeğidür 46a/18

kādzūnī: “kemīr-i kādzūnī” Şam’da yetişen bir çeşit keçiboynuzu bitkisi. Krş. ḥarnūb-ı şāmī, gürze , gürek-i kāzūnī.

k. 45b/6

[1]

kemīr-i k. 45b/6

kāf: <Ar. Arap alfabesinin yirmi beşinci harfi.

k. +ı 27a/2

[1]

k. +ı ‘acemile “g” sesi okutan Fars

“kef”i. 27a/2

kāfur: <Ar. Kāfur ağacından elde edilen, hekimlikte kullanılan, beyaz ve yarı saydam, kolaylıkla parçalanan, güzel kokulu bir madde. Krş. kākūr.

k. 21b/11, 36b/11, 41a/16 [3]

- ‘ırk-ı k. “Zencefil cinsinden, kokulu uyarıcı olarak kullanılan bir safran kökü. Krş. zurunbād.” 36b/11
k. + a 19a/9
k. + ı 43b/17
[5]
k. + ı şibrem “Kokusu limon ve ağaç kavununa benzeyen bir ağaç zamkı. Krş. ğubeyr.” 43b/17
- kāġane:** <Far. Kuduz böceği; (*Cantharis*). Krş. kuduz böceği.
k. 44a/1
[1]
- kāġıd:** <Far. Kâġıt.
k. 9b/13, 17b/18, 39a/4, 39b/10 [4]
k. düzerler 17b/18
k. + a 41a/11
[5]
- kāġle:** <Far. Pamuk çekirdeği. Krş. panbuġ çekirdeği.
k. 43a/1
[1]
- kāh:** <Far. Saman, saman çöpi.
k. 54a/16
hezār-ı k. “Nane; (*Mentha piperita*). Krş. na’nā. Bkz. hezār-ı bāh.” 54a/16
k. + ı 44b/2, 44b/17 [2]
[3]
k. + ı mekkī “Mekke ayrığı; (*Cynodon dactylon*). Krş. mekke ayrığı.” 44b/2, 44b/17 [2]
- kāhū:** <Far. Marul; (*Lactuca sativa*). Krş. mārūl, ħaşş.
k. 43b/1
k. + yı 44b/15
[2]
k. + yı ħar “Eşek marulu; (*Sonchus oleraceus*). Krş. eşek mārūl.” 44b/15
- kāġūl:** <Far. Sığırcık kuşu, çoġurcuk, çekirgekiran, çekirge kuşu; (*Sturnus vulgaris*). Krş. şığırcık.
k. 43a/1
[1]
- kājīre:** <Far. Aspir tohumu, yalancı safran, haspir, kurtum; (*Carthamus tinctorius*). Krş. ‘aşfūr toġmı. Bkz. kākiyāne.
k. 43b/21
[1]
- kākiyāne:** <Far. Aspir tohumu, yalancı safran, haspir, kurtum; (*Carthamus tinctorius*). Krş. ‘aşfūr toġmı. Bkz. kājīre.
k. 43b/19
[1]
- kākīne:** <Far. Bkz. kākūnec.
k. 43b/18
[1]
- kākīnec:** <Far. Bkz. kākūnec.
k. 43b/17
[1]
- kākūl:** <Far. 1. Kızılca buġday, çöven kökü. Bkz. çoġan, cavdar. 2. Aksırık otu, kündüs; (*Gypsophila struthium*). Krş. aġu kunduzu.
k. 45a/20, 45b/4, 45b/5 [3]
[3]
- kākūnec:** <Far. Kanbil otu, güveġi feneri; (*Physalis alkekengi*). Krş. ħanbīl, cevzü’l-merc, ħabbū’l-lehv, dūbārūġ, debārūc, ‘ineb-i ħüsn, ‘ub’ub. Bkz. kākīnec, kākīne.
k. 14b/19, 18a/12, 22a/11, 23a/4, 23b/5, 36b/7, 36b/18, 37a/9, 42a/11 [9]
[9]
k. toġmı “Krş. ħusūlīdūs, zūbārūġ.” 23b/5, 42a/11 [2]
- kālbūh:** <? İdrarını tutamayan kiři. Bkz. kālbūm.
k. 61b/7
[1]
- kālbūm:** <? İdrarını tutamayan kiři. Bkz. kālbūh.
k. 61b/7
[1]
- kālcuc:** <Far. 1. Saksaaġan kuşu, ala karga; (*Pica pica*). 2. Güvercin kuşu. Krş. şaksaaġan kuşu.
k. 45a/2
[1]
- kālūş:** <Far. Vücutunda kabarcık, sivilce çıkan kiři.
k. 61b/6
[1]
- kāmīl:** <Ar. Yetkin, erişkin, eksiksiz, mükemmel.
k. 28a/7
[1]
- kārbā:** <Ar. Ceviz aġacı zamkı. Krş. kehrübā, ħöz aġacı şamġı.
k. 43b/15
[1]
- kārtīne:** <Far. Poy otu tohumu. Krş. boy toġmı.
k. 42b/19
[1]
- kāse:** <Far. Bardak, tas, çanak.
k. + i 45b/10, 46a/1 [2]
[2]
k. + i şekenek 46a/1
k. + i şenek “1. Arı kuşu; (*Merops apiaster*). 2. Er kuşu, baykuş, puġu, üġü. Krş. er kuşu. Krş. kāsīne.” 45b/10
- kāser:** <Far. Hint börölcesi, Hindī mürdümük. Krş. mürdümük-i hindī.
k. 46a/14
[1]
- kāskīne:** <Far. 1. Arı kuşu, sırtı sarı, karnı mavimsi

yeşil, Güney Avrupa, Kuzey Afrika, Orta Asya'da az ağaçlıklı, açık yerlerde yaşayan bir kuş; (*Merops apiaster*). 2. Er kuşu, baykuş, puğu, üğü. Krş. er kuşu.

k. 43b/16

[1]

kāsnī: <Far. Hindiba, yaban marulu, güneyik; (*Cichorium endiva*). Krş. göyinek, hindubā.

k. 42b/15

[1]

kāşırça: <Far. Taşkıran çiçeği, 2500 m'den yukarı yerlerde sert kayaları yarıp yetişen bir çiçek (*Leontopodium alpinum*).

k. 34a/14

[1]

kāşim: <Far. 1. Mendek otu tohumu. Bkz. hendek. 2. Yaban servisi, koca yarpuzu. Krş. semen, merv.

k. 44a/5

[1]

kāşī: <Far. Dağılmış, viran, yıkık.

k. 12b/12

[1]

k. binālarda 12b/12

kātüre: <Far. Baş ağrısı. Krş. baş ağrısı.

k. 61b/6

[1]

kāvenc: <Far. Yeşil ve büyük bir cins hıyar. Krş. şīn hıyār.

k. 44a/2

[1]

kāvile: <Far. Yabani pırasa; (*Allium porrum*). Krş. berrī pırāşa. Bkz. gāven.

k. 46a/14

[1]

kāvī: <Far. 1. Dağlayan, yakan, yakıcı; etkili, güçlü. 2. Kadı ağacı, hurmaya benzer bir ağaç. 3. Kadı çiçeği, Hicaz'da bulunan bir çiçek. Krş. ermāt.

k. 5b/3

[1]

kāvīş: "gül-i kāvīş" Aspir çiçeği, safran çiçeği. Krş. 'aşfūr çiçeği.

k. 44a/15

[1]

gül-i k. 44a/15

kāyine: "derd-i kāyine" Göz ağrısı. Krş. göz ağrısı.

k. 58a/20

[1]

derd-i k. 58a/20

kāzūnī: "gürek-i kāzūnī" Şam'da yetişen bir çeşit keçiboynuzu bitkisi. Krş. ħarnūb-ı şāmī, kemīr-i kādzūnī, gürze.

k. 45b/6

[1]

gürek-i k. 45b/6

kebā: <Far. Öd ağacı; (*Aquilaria agallocha*). Krş. 'ūd ağacı.

k. 43a/11

[1]

kebāb: <Ar. 1. Ateşte kavrularak veya kızartılarak pişirilen her türlü yiyecek, et. 2. Bkz. kebābe. Krş. ħarkāsyā, ħarkāsyūn.

k. 40a/14

[1]

kebābe: <Ar. Kuyruklu biber; (*Piper cubeba*). Krş. kuyruklu büber, ħarsūn.

k. 41a/20, 45b/2 [2]

[2]

kebābiye: <Ar. 1. Nilüfer çiçeği tohumu; (*Nymphaea*). Krş. nīlūfer toħmı, ħabbū'l-'arūs. 2. Bkz. kebābe.

k. 16a/19

[1]

kebed: <Ar. 1. Karaciğer. Krş. ciger. 2. Tutkal. Krş. tutkal.

k. 43a/11, 59b/12 [2]

[2]

südde-i muğfer-i k. "Verem hastalığı. Krş. verem, ciger tutulmak." 59b/12

kebedī: <Ar. Karaciğerle ilgili, karaciğere ait.

k. 55b/9

[1]

ishāl-i k. "Bir tür ishal." 55b/9

keber: <Ar. Gebre otu. Bkz. kebere. Krş. nağdama.

k. 8a/12, 52a/10, 52b/8 [3]

[3]

benc-i k. 8a/12

kebere: <Ar. <Lat. Gebre otu, keditırnağı; (*Capparis spinosa*). Krş. aşşab, şelĥ, feyāres, ħabārīs, laşf, nağır.

k. 7a/13, 8a/12, 8b/19, 9a/2, 9a/4, 10a/3,

13b/18, 31b/5, 32b/4, 35b/7, 38b/17,

40a/6, 41b/17, 44b/1, 51b/16 [15]

k. köki 8a/12, 10a/3, 35b/7, 44b/1 [4]

k. yemişi 13b/18, 32b/4, 40a/6, 41b/17

[4]

k. + ye 4a/13, 40b/15, 47a/12 [3]

[18]

kebesde: <Far. Kişniş otu; (*Coriandrum sativum*). Krş. kişnīz.

k. 46a/20

[1]

kebest: <Far. Ebuçehil karpuzu, kargadüleği, karga düveleği; (*Citrullus colocynthis*). Krş. ebüçehīl ħarpūzı, ħanğal, cırtatan dügleği.

k. 43a/12

[1]

kebeste: <Far. Ebuçehil karpuzu. Bkz. kebest, kebestū.

- k. 43a/13
[1]
- kebestü:** <Far. Ebuçehil karpuzu. Bkz. kebest, kebeste.
k. 43a/13
[1]
- kebihe:** <Far. Böğürtlen dikenini. Krş. böğürtlen dikenini.
k. 43a/16
[1]
- kebikec:** <Far. Yabani kereviz cinsinden bir bitki, masiva çiçeği, yırtıcılar ayası, düğün çiçeği, kurbağa otu, düğün otu. Krş. düğün çiçeği, berri kerefes.
k. 43a/13, 46a/15 [2]
[2]
- kebir:** <Ar. Büyük.
k. 47a/16
[1]
kākūle-i k. "Büyük kakula otu. Krş. lācīn." 47a/16
- kebk:** <Far. Siğil. Krş. sigil.
k. 43b/9, 61b/11 [2]
[2]
- kebkīnec:** <Far. Su teresi tohumu. Krş. şu kerdemesi tohmı.
k. 42b/19
[1]
- kebreve:** <Ar. Hint öküzü. Krş. gāv-ı hindī.
k. 43a/8
[1]
- kebriyā:** <Far. Karaman kimyonu; (*Carum carvi*). Krş. kırdumāne, kırdumānā, kerevyā.
k. 45b/2
[1]
- kebūde:** <Far. Sorgun ağacı, bey söğüdü, sepetçi söğüdü; (*Salix viminalis*). Krş. şorgun ağacı.
k. 43a/13
[1]
- kebüter:** <Far. Güvercin. Krş. gögercin.
k. 27b/17, 44a/15 [2]
[2]
sergīn-i k. "Güvercin dışkısı. Krş. gögercin boķı." 27b/17
- kec:** <Far. Su pazısı. Krş. şu pazısı.
k. 43b/9
[1]
- kecek:** <Far. Kabuklu sümüklü böcek, mühre. Krş. burma şedef, helzūn, şinc, sipīdmühre.
k. 46b/10
[1]
- kecem:** <Far. Koruk, olgunlaşmamış üzüm. Krş. kıruķ. Bkz. kehb.
k. 44b/4
[1]

- keci:** Keçi; (*Capra hircus*). Bkz. Keçi.
k. 4a/2, 4a/16, 21b/1, 38a/14, 38a/14, 54b/10, 54b/13 [7]
[7]
k. boynuzu "Keçiboynuzu; 1. Baklagillerden, kerestesi marangozlukta, kabukları tabaklıkta kullanılan bir ağaç, harnup; (*Ceratonia siliqua*). 2. Bu ağacın baklaya benzer, şekerli yemişi. Krş. yeştüt, harnüb, harnüb-ı şāmī." 21b/1, 54b/10, 54b/13 [3]
k. boynuzu ağacınınu çiçeğidir 4a/2
k. boynuzuna 4a/16
k. egirtmeci "Bkz. keci memesi." 38a/14
k. memesi "Keçimemesi, sert kabuklu, iri taneli, uzunca, beyaz ya da kırmızımsı olan bir çeşit üzüm. Krş. keci egirtmeci, fū." 38a/14
- kecür:** <Far. Zencefil cinsinden, kokulu uyarıcı olarak kullanılan bir safran kökü, cedvar. Krş. zurunbād.
k. 43b/4
[1]
- keçi:** Keçi; (*Capra hircus*).
k. 35a/13, 44a/6 [2]
[2]
k. boynuzunun ağacınınu çiçeği 44a/6
k. tırnağı "Keçitırnağı, sarı burçak. Krş. zılfü'l-gar." 35a/13
- keçür:** <Far. Bkz. kecür.
k. 25b/21
[1]
zurunbād-ı k. "Er kurtaran, kökü çövene benzeyen, eflātun çiçekli, lapa yapılarak çıbanları oldurmakda kullanılan bir çeşit bitki. Krş. er kırtaran, zirāvend-i müdevver, zirāvend-i müdaħrac." 25b/21
- keder:** <Far. 1. Yemen'de yetişen hurma ağacına benzeyen ve çiçeği güzel kokan bir ağaç. Krş. kādī. 2. Bademciklerin şişip ağrması, dilcik. Krş. dilcük.
k. 43a/9, 46a/18, 61b/7 [3]
[3]
- kedi:** Kedi, pisik; (*Felis domesticus*).
k. + si 28a/14
[1]
hind k. + si "Hint kedisi. Krş. sinnevr." 28a/14
- kedü:** <Far. Kabak; (*Cucurbita*). Krş. kıbaķ.
k. 43b/11
[1]
- kef:** <Far. 1. Köpük. 2. Semizlik otu, semizotu; (*Portulaca oleracea*). Krş. semizlik otu, semüz otu. 3.

Öksürük sesi.

k. 43b/9, 58b/7, 58b/7 [3]

k. + i 43b/14, 45a/18, 46a/15 [3]

[6]

k. + i ābgīne “Sırça köpüğü, sırça suyu.

Krş. sırça köpüğü.” 45a/18

k. + i deryā “Denizköpüğü Krş. deniz köpüğü.” 43b/14

k. + i nemām “Barsama yağı. Krş. marşama yağı.” 46a/15

kefceliz: <Far. İt balığı. Krş. it balığı.

k. 44b/8

[1]

keff: <Ar. 1. El, aya, avuç içi. 2. Pençe.

k. + i 44b/20, 46a/12 [2]

[2]

k. + i ādem “Adameli otu. Krş. adam eli.” 44b/20

k. + i yemān “Güvercinayağı otu. Krş. gögercin ayağı.” 46a/12

keffü'd-dübbe: <Ar. Ayıeli, ayıpençesi de denilen çiçekleri kurutulmuş çaylara koku vermesi için katılan, çok yıllık, dikenli ve otsu bir bitki; (*Acanthus hirsutus*). Krş. ayu eli, ayu pençesi, hazanbel, muryāfīn.

k. 44a/20

[1]

keffü'l-ḥadmā: <Ar. Ayıt ağacının yaprağı. Krş. ayıt yaprağı.

k. 45a/5

[1]

keffü'l-ḥādim: <Ar. Rum sümbülü, salyan sümbülü, alaman sümbülü, sultanî sümbül. Krş. sünbül-i rümī.

k. 45a/7

[1]

keffü'l-akārib: <Ar. Muhabbet ve sevgi otu, adam otu, hacılar otu, insan otu, toskafa kavunu, yer elması, kankurutan, köpek elması; (*Mandragora autumnalis*). Krş. muhabbet otu, sevgü otu.

k. 45a/19

[1]

keffü's-seb': <Ar. Yabani kereviz. Krş. kerefes-i berrī.

k. 44b/2

[1]

keffü'z-zab': <Ar. 1. Sırtlanayası. Krş. sırtlan ayası, mülkü'l-buḳūl, ayu eli, ayu pençesi. 2. Şahtere otu; (*Fumaria officinalis*). Krş. şahtere.

k. 45a/13

[1]

kefrü'l-yehūd: <Ar. Benî israil zeytini denilen bir taş. Krş. benî isrā'il zeytünü, ḥacerü'ş-şatb, ḥacerü'l-yehūd.

k. 43a/2

[1]

kef-çize: <Far. Domuz balığı; (*Phocaena communis*).

Krş. tonuz balığı.

k. 44a/7

[1]

keh: <Far. Saman, talaş, çöp.

k. + i 43b/21

[1]

k. + i āhen “Demir talaşı. Krş. demür talaşı.” 43b/21

kehîrek: <Far. Patlıcan; (*Solanum melongena*). Krş. bāḫincān, bādincān.

k. 45b/19

[1]

kehkem: <Far. Patlıcan; (*Solanum melongena*). Krş. bāḫincān, bādincān. Bkz. kehîrek.

k. 46b/3

[1]

kehl: <Ar. Göze sürme çekme.

k. + i 2a/9

[1]

k. + i işfāhānī “Kaba tutya, sürme taşı, antimon. Krş. eşmed.” 2a/9

kehrübā: <Far. Ceviz ağacı zamkı. Krş. ḳöz ağacı şamgı, siyādārvān, şamg-ı cevz, ḳarnü'l-cer, ḳaḫrubā, ḳahrubān.

k. 28b/2, 28b/21, 33a/1, 40b/10, 41a/15, 41b/1, 43b/15 [7]

[7]

kehül: <Far. Su teresi tohumu. Krş. şu kerdemesinüñ toḫmı.

k. 45b/20

[1]

kehyānā: <Far. Ayı gülü, bir şakayık türü; (*Peconia corollina*). Krş. ayu gülü, fāvaniyā, 'ūdū'ş-şalīb

k. 45a/11

[1]

keḫb: <Ar. Koruk, olgunlaşmamış üzüm. Krş. ḳoruk, kecem.

k. 44b/4

[1]

kej: <Far. 1. Uyuz hastalığına yakalanan insan, hayvan. Krş. uyuz. 2. Ilgın ağacı.

k. 61a/16

[1]

kejen: <Far. Kızılçık ağacının meyvesi; (*Cornus mas*). Krş. kızılçuk yemişi.

k. 44a/4

[1]

kejmāzū: <Far. Ilgın ağacı ve yemişi; (*Tamarix tetrandra*). Krş. ilgın, tarfā, gezmāzū, gez.

k. 43a/5

[1]

kekec: <Far. Su teresi ve tohumu. Krş. şu teresi,

kebkīnec.

k. 11b/15, 42b/20 [2]

[2]

toħm-ı k. 11b/15

kekik: Kekik otu; (*Thymus vulgaris*). Krş. güyegi, sa‘ter, naħve-i rümī, merze, āvīşe, ħalendez.

k. 2a/4, 2b/2, 20a/13, 29a/6, 32b/3, 32b/19, 50a/14, 50b/4, 51b/4, 51b/12, 52a/9, 52b/7 [12]
[12]

k. otına 50a/14

k. toħmıdur 51b/4

büstānī k. 50b/4

yabānī k. “Yabani kekik otu. Krş. nadġ, ūrīfās.” 51b/12

yabānī k. otına 2b/2

keklik: Keklik, sülüngillerden, güvercin

büyükliğünde, eti için avlanan, tüyü boz, ayakları ve gagası kırmızı renkte bir kuş; (*Perdrix*). Krş. ħacel, kebk, ħunc, ya‘ķüb.

k. 16b/16, 17a/17, 40b/6, 43b/9, 52b/18, 54b/2 [6]

[6]

k. ħuşı 16b/16, 17a/17, 52b/18, 54b/2 [4]

kel: Kel, saçı dökülmüş olan, dazlak. Krş. akra‘, bīje, rīş-i ser, sa‘fe, şaķīl, şīrīne.

k. 56a/12, 56b/19, 58b/15, 59a/13, 59b/21, 60a/4 [6]

k. baş 56a/12, 56b/19, 58b/15, 59a/13 [4]

k. + inüñ 57b/5, 59b/6 [2]

[8]

baş k. + inüñ 57b/5, 59b/6 [2]

kelāġ: <Ar. Bir cins karga, kuzgun.

k. 8b/4, 13a/14, 52b/9 [3]

[3]

nān-ı k. “Kargabüken; (*Stryhnos nuxvomice*). Krş. ħarġa büken, gücle büken.” 52b/9

pilā-yı k. “Kargaayaġı, kuzgunayaġı, kılır otu; (*Ammi visnaga*). Krş. ħarġa ayaġı, ħılur otı.” 8b/4

toħm-ı nān-ı k. “Ebe gümece; (*Malva sylvestris*). Krş. ebe gömece.” 13a/14

kelāje: <Far. Saksarġan kuşu, alakarga, arı kuşu; (*Pica pica*). Krş. şaķsaġan ħuşı.

k. 44a/7

[1]

kelāriye: <Far. Yılanbıçaġı cinsinden tek yapraklı bir bitki. Krş. ca‘de, ilan bıcaġı.

k. 43b/7

[1]

kelef: <Ar. Yüzde çıkan benekler, çil. Krş. çıġıd.

k. 61a/17

k. + i 46a/17

[2]

k. + i ‘ayn “Kereviz; (*Apium graveolens*). Krş. kerefes.” 46a/17

kelek: <Far. Nar çiçeġi. Krş. nār çiçeġi.

k. 46a/3

[1]

kelem: <Far. Lahana; (*Brassica oleracea*). Krş.

lāhana, melfūf, ħınbīt, kūrneb, kerīz.

k. 40b/8, 43a/3, 44a/20, 49a/7 [4]

[4]

kelemüş: <Far. Sorgun ağacının çiçeġi. Krş. bān.

k. 46a/5

[1]

keler: Keler, kertenkelelerin genel adı. Krş. żabb, ‘aşā, ‘azābe, būrek, būrel, ħariyā, renc, sūsmār.

k. 9a/10, 10b/9, 11a/16, 24b/20, 28b/1, 29b/8, 33b/11, 36a/8, 36a/9, 37a/7, 51a/10, 53a/21, 63a/7 [13]

k. boķı “Kertenkele dışkısı.

Krş. ba‘aru’z-żabb.” 10b/9

ķoca k. “Bir cins kertenkele. Krş.

mātireng, veril, sām-ı abraş” 29b/8,

51a/10 [2]

k. + dūr 28b/5

alaca bir cins k. + dūr “Krş. sāmü’l-baraş.” 28b/5

k. + i 16a/3, 16a/9 [2]

güne baķan k. + i “Bukalemun. Krş. ħırbā.” 16a/9

ķoca k. + i “Krş. ħardün.” 16a/3

k. + üñ 16a/2

[17]

kelīkān: <Far. 1. Kumda yetişen mantar cinsinden kötü kokulu bir bitki. Bkz. mantar. 2. Su teresi. Krş. şu teresi.

k. 46a/7

[1]

kelkel: <Far. Günlük ağacından elde edilen bir tür zamk. Krş. muķl-ı mekkī.

k. 46a/21

[1]

kelemüc: <Far. Andız otunun kökü. Krş. anduz köki.

k. 43b/7

[1]

kelsen: <? Hamam otu. Krş. ħamām otı, ħerzīme.

k. 44a/16

[1]

kelük: <Far. Burçak; (*Vicia ervilia*). Krş. burçak.

Bkz. kelül, keşne.

k. 44b/11, 45a/18 [2]

[2]

kelül: <Far. Burçak; (*Vicia ervilia*). Krş. burçak.

Bkz. kelük, keşne.

k. 43b/16

- [1]
kem: <Far. Az, eksik.
 k. 55b/9
 [1]
 ārzū-yı ta‘ām k. şeden “Midenin dolgunluğu ya da rahatsızlığından dolayı yemek yiyememe. Krş. ma‘de ta‘ām istememek.” 55b/9
- kemäderyüs:** <Gr. Yer çamı, yer peliti, kısamahmut otu, yer palamutu; (*Ajuga chamaepitys*). Krş. yēr bellūṭı, boçurca maḥmūd, çulunc otı, bellūṭı'l-arz, ḥāmäderyüs, ḥamadūr.
 k. 9a/21, 22a/1, 25b/21, 34b/8, 45a/12, 50b/16 [6]
 [6]
- kemāffīṭūs:** <Gr. Bkz. kemäderyüs. Krş. yēr servisi, yēr şanavberi, ḥarab ṭutan.
 k. 22a/2, 26b/6, 33b/6, 45a/1 [4]
 [4]
- kemāh:** <Far. Mantarın tüm cinslerine verilen genel ad. Krş. mantar.
 k. 44a/14
 [1]
- kemākīṭūs:** <Gr. Yer çamı, haraptutan; (*Ajuga chamaepitys*). Krş. ‘arşaf. Bkz. kemāffīṭūs, kemäderyüs.
 k. 36b/11
 [1]
- kemāl:** <Ar. Bilgi ve erdem bakımından olgunluk, yetkinlik, erginlik.
 k. + e 1b/5
 [1]
 şāḥib-i k. + e 1b/5
- kemāliyün:** <Far. 1. Günlük ağacı; (*Cortex styracis*). Krş. günlük. 2. Ezeltere, anason; (*Pimpinella anisum*). 3. Kokar ağaç; (*Ailanthus glandulosa*). Krş. ezeltere, koçar ağac, māzeryün.
 k. 43b/5
 [1]
- kemāşīr:** <Far. Dağ kerevizi zamkı, acı katran denilen cavşire benzeyen bir Hint zamkı. Krş. tağ kerefesi şamğı.
 k. 42b/18
 [1]
- kembād:** <Ar. Karaciğer iltihabı. Krş. ciger ağrısı.
 k. 61b/9
 [1]
- kemhiyānā:** <? Ayı gülü, bir şakayık türü; (*Peconia corollina*). Krş. ayu gülü dibi, fāvaniyā, ‘ūdu’ş-şalīb.
 k. 45a/3
 [1]
- kemilā:** <Far. Aselbent sakızı; bir tür pelesenk ağacından, katır kuyruğu otundan elde edilen ve birkaç türü olan tıbbî bir zamk. Krş. kara selīḥe.

- Bkz. kesbīle, kesīlā, küheylā.
 k. 46b/2
 [1]
- kemīr:** “kemīr-i kādzūnī” Şam’da yetişen bir çeşit keçiboynuzu bitkisi. Krş. ḥarnūb-ı şāmī, gürze, gürek-i kāzūnī.
 k. + i 45b/6
 [1]
 k. + i kādzūnī 45b/6
- kemkām:** <Far. Baldıran, baldırgan; (*Conium maculatum*) ve bu bitkiden çıkarılan zehirli zamk, şeytantsi. Krş. baldıran.
 k. 46b/6
 [1]
- kemkem:** <Far. Kadıntuzluğu, diken üzümü, ekşimen, karamuk; (*Berberis crataegina*). Krş. kadın tuzluğu, çaramuk.
 k. 44a/1
 [1]
- kemluḥ:** <Ar. Bir tür nohut; (*Cicer arietinum*). Krş. noḥūd.
 k. 46a/1
 [1]
- kemmün:** <Ar. Kimyon, güzel kokulu ve otsu bir bitki; (*Cuminum cyminum*) ve bu bitkinin tohumundan elde edilen baharat olarak kullanılan toz. Krş. senūt, sesūs.
 k. 29a/7, 30a/9 [2]
 k. + i 43b/11, 44a/13, 45a/2, 45a/7, 46b/5, 46b/5 [6]
 [8]
 k. + i berrī “Şahtere otu; (*Fumaria officinalis*). Krş. şāhtere.” 43b/11
 k. + i ceşnī “Kara çörek otu; (*Nigella sativa*). Krş. çāra çörek otı.” 46b/5
 k. + i ermenī “Karaman kimyonu; (*Carum carvi*). Krş. kerevyā.” 46b/5
 k. + i esved “Çörek otu. Krş. çāra çörek otı.” 45a/2
 k. + i ĩrmān “Karaman kimyonu. Krş. kerevyā.” 45a/7
 k. + i vaḥşī “Şahtere otu; (*Fumaria officinalis*). Krş. şāhtere.” 44a/13
- kemüg(k):** Bkz. kemük.
 k. + e 30a/10
 k. + i 8b/21, 19b/8, 63a/11 [3]
 [4]
 bir kuşuḥ k. + i 19b/8
 fīl k. + i “Fil kemiği. Krş. pelāste.” 8b/21
- kemük:** Kemik. Krş. ‘azm.
 k. 36a/4
 [1]
- kenār:** <Far. 1. Kenar, bir şeyin, bir yerin bitiş kısmı

veya yakını, kıyı, yaka. 2. Bir tür yaban gülü. Krş. neşrî gülü. 3. Dikensiz kiraz ağacı. Krş. şiddetsiz mibka ağacı, pifte.

k. 11a/14, 42b/21 [2]

püst-i k. 11a/14

k. + ında 20b/7, 28a/4, 28b/10, 29a/6, 34b/1, 35a/5, 38a/9, 59a/17 [8]

[10]

deniz k. + ında 20b/7, 34b/1 [2]

kencere: <Far. Kenger dikenini ve zamkı. Krş. kenger.

k. 45a/5

[1]

kencerîr: <Far. Darı; (*Panicum miliaceum*). Krş.

taru.

k. 44a/18

[1]

kende: <Far. Pırasa; (*Allium porrum*). Krş. pırâşa, pırâşa. Bkz. gendene.

k. 42b/19

[1]

kendir: Kendir, kenevir, esrar otu; erkek ve dişi çiçekleri ayrı, gövde lifleri dokumacılıkta, taze sürgünleri, tohumları, erkek ve dişi çiçekleri esrar yapımında kullanılan otsu bitkiler. (*Cannabis sativa*). Krş. kenevir, kenûdân, nevîz, bezrû'l-'akb, tohum-ı kınnap, çetene, haşîş, şehdânc, kanbaş.

k. 9b/18, 12a/16, 14b/5, 19b/11, 20b/4, 31a/20, 31b/1, 31b/18, 38b/2, 41a/7, 41b/5, 43a/16, 43a/20, 51b/7 [14]

[14]

k. tohumı 12a/16, 14b/5, 19b/11, 31a/20, 31b/1, 38b/2, 41a/7, 41/5, 43a/16, 51b/7 [10]

k. tohumına 9b/18, 20b/4, 31b/18 [3]

kendü: Kendi.

k. 1b/12

k. lisânlarumuza 1b/12

k. + si 40b/18

[2]

kene: Kene, koyun, köpek, at vb. hayvanların veya insanların derisinde asalak olarak yaşayan, bulaşıcı hastalıklara neden olan böceklerin genel adı, sakırğa.

k. 2b/4, 4b/10, 8b/7, 9a/4, 16b/11, 20a/18, 22a/7, 34a/2, 34b/12, 40a/18, 44b/5 [11]

[11]

k. ağacı "Kene ağacı, kene otu, sütleğengillerden, tropik bölgelerde yetişen, ağaç veya ağaççık durumunu alabilen, tohumlarından koyu bir bitkisel yağ elde edilen, bir yıllık otsu bitki, Hint baklası; (*Ricinus communis*). Krş. ekâyil, bîdencîr, tamrâ." 8b/7, 34a/2 [2]

k. ağacına 2b/4

k. tohumı 4b/10, 16b/11, 20a/18, 22a/7, 34b/12, 44b/5 [6]

hayvâna yapışan k. "Krş. bendü." 9a/4
tavara yapışan k. "Krş. kûrâd." 40a/18

kenendâ: <? Yaprakları susam yaprağına benzeyen bir çeşit soğan. Krş. soğan.

k. 46a/10

[1]

keneşter: <Far. Andız; (*Juniperus drupacea*). Krş. anduz.

k. 45b/2

[1]

keneştü: <Far. 1. Çöven otu; (*Saponaria officinalis*).

Krş. coğan. 2. Mahlep otu; (*Cerasus mahaleb*). Krş. mahleb.

k. 44b/6, 44b/15 [2]

[2]

kenevir: Kenevir, kendir otu, esrar otu; . (*Cannabis sativa*). Krş. kendir.

k. 38b/2

[1]

kenger: <Far. 1. Yaprakları dikenli yabani bir bitki, eşek dikenini, kengel; (*Cynara cardunculus*). Krş. kengîr, devâ'ü'l-bergâgîr, harşef, heşber, cenâhü'ş-şîn, jâj. 2. Buğday içinde olan çavdar. Krş. çavdar.

k. 16b/6, 16b/15, 17b/15, 19b/18, 22a/4, 25b/10, 35b/16, 37b/17, 44a/10, 45a/5, 45a/5, 45a/9, 47b/10, 52b/15, 53a/14, 53b/13, 54a/20, 54b/17 [18]

k. dikenini 17b/15, 22a/4,

35b/16, 37b/17, 45a/9, 47b/10, 52b/15, 54a/20 [8]

k. dikenini köki 45a/5

k. şakızı 53a/14

k. şamğı 45a/5

k. tohumı 16b/6, 16b/15 [2]

k. + dür 22b/16

k. + e 14a/10

[20]

kengerân: <Far. Çavdar; (*Secale cereale*). Krş. çavdar.

k. 44b/8

[1]

kenger-zid: <Far. Çam sakızı, kenger sakızı. Krş. cam şakızı.

k. 44b/1

[1]

kengîr: <Far. Kenger dikenini. Krş. kenger.

k. 45a/9

[1]

keniyye: <Far. Sakız, sakız ağacından elde edilen bir tür reçine; (*Pistacia lentiscus*). Krş. maştakî şakızı. Bkz. kiye.

k. 43a/16

- [1]
- kenūdān:** <Far. Kenevir tohumu. Krş. kendir tohumu.
k. 43a/16
[1]
- kenūdāne:** <Far. Kenevir tohumu. Krş. kendir tohumu.
Bkz. kenūdān.
k. 43a/17
[1]
- kepeg:** Bkz. kepek.
k. + i 51b/15
[1]
un k. + i “Un kepeği. Krş. neḥāle.”
51b/15
- kepek:** Kepek, un elendikten sonra, elek üstünde kalan kabuk kırıntıları. Krş. ḥavārī, sepūs.
k. 14a/2, 17b/12, 27a/8 [3]
[3]
undan çıkan k. “Un kepeği. Krş.
secīr.” 14a/2
- kerāmīḥ:** <Ar. 1. Arpadan yapılan bir aş. 2. Yoğurt, süt, ekmek kurusu, üzerlik tohumu ve sirkeyle yapılan bir aş. Krş. ābkāme.
k. 46b/8
[1]
- kerāvyā:** <Ar. Karaman kimyonu; (*Carum carvi*).
Bkz. kerevyā.
k. + yı 13a/9
[1]
k. + yı berrī “Karaman kimyonu. Krş.
tohum-ı berdān, ḳurdumānā.” 13a/9
- kerāyiş:** <Ar. Karın ağrımak, sancılanmak, sürgün, ishal. Krş. ic burmaḳ.
k. 61b/13
[1]
- kerb:** <Ar. Gam, tasa, keder, endişe; darlanmak. Krş. ḫarlanmaḳ, ḡam çekmek.
k. 61a/15
[1]
- kerbāse:** <Far. Alaca bir keler, kertenkele. Bkz. kerebāsū.
k. 43a/10
[1]
- kerdāsiyāb:** <Far. Değirmen tozu. Krş. değirmen tozu.
k. 43b/3
[1]
- kerdemāne:** <Gr. Sipindan tohumu, tertizek tohumu, ak hardal, tere tohumu. Krş. ḡāl.
k. 46a/2
[1]
- kerdeme:** Kerdeme, tere; (*Lepidium*). Krş. tere, acı tere, saḡā, vende.
k. 13b/17, 14b/1, 43b/2, 53a/14 [4]
şuda olan k. 14b/1
- k. + si 4a/4, 14a/7, 42b/19 [3]
şu k. + si “Su teresi; (*Nasturium officinale*). Krş. eyhuḳān, cırcırū’l-mā’, cercīr.” 4a/4, 14a/7 [2]
şu k. + si tohumı 42b/19
k. + sinūḡ 45b/20
[8]
şu k. + sinūḡ tohumı 45b/20
- kerdeş:** <? Sütleḡen otu ve bundan elde edilen tıbbī bir zamk; (*Euphorbia officinarum*). Krş. ferfiyūn.
k. 44b/2
[1]
- kerebāsū:** <Far. Alaca bir keler, kertenkele. Bkz. kerbāse.
k. 43a/10
[1]
- kerefes:** <Ar. Kereviz; (*Apium graveolens*). Krş. keşāh, kelef-i ‘ayn, maḳdūnīs, nān-ı ḫūnās, berācīl, ‘amrud, sāliyūn.
k. 9a/1, 29a/15, 29b/7, 32a/16, 35b/20, 43a/14, 43a/14, 45b/17, 46a/16, 46a/17, 48b/1, 50b/15, 51b/6, 54b/3, 54b/15 [15]
berrī k. “Yabani kereviz; (*Petroselinum oreo selinum*). Krş. kebīkec, mevsek.” 32a/16, 43a/14, 46a/16, 50b/15 [4]
bir nev^c k. yapraḡı 54b/3
k. + e 46a/17
k. + i 3a/12, 6a/18, 8b/17, 10b/13, 14a/7, 16a/4, 23a/10, 23b/8, 24a/1, 27a/5, 28a/6, 28a/8, 38b/1, 40b/9, 42b/1, 42b/18, 44b/2, 51b/18, 52a/10 [19]
[35]
k. + i berrī “Yabani kereviz; (*Petroselinum oreo selinum*). Krş. sālis aḡriyūn, beḫāḫiyūn, keffū’s-seb^c, naḫrāḫiyūn.” 10b/13, 28a/8, 44b/2, 51b/18 [4]
k. + i deşṫī “Yabani kereviz; (*Petroselinum oreo selinum*). Krş. sīryūn, sedersūn.” 27a/5, 28a/6 [2]
şu k. + i “Su kerevizi, su teresī. Krş. nehḳ, revās, ḳurretū’l-‘ayn.” 14a/7, 24a/1, 40b/9, 52a/10 [4]
taḡ k. + i tohumı 23a/10
taḡ k. + i “Yabani kereviz, daḡ kerevizi; (*Petroselinum oreo selinum*). Krş. zefkerī, faḫrāsāliyūn.” 23b/8
taḡ k. + i şamḡı “Krş. kemāşīr.” 42b/1
taḡ k. + i şamḡıdur 42b/18
taḡ k. + i tohumı 3a/12, 6a/18, 38b/1 [3]
taḡ k. + i tohumıdur 8b/17
yabān k. + i “Krş. ḫarāt.” 16a/4
- kerem:** <Ar. 1. Soyluluk, ululuk, büyüklük, asalet. 2.

Bağış olarak verme, iyilik, cömertlik, eli açıklık, lütuf.

k. 43b/8
gül-i k. "Yaban turbu, acırğa;
(*Raphanus raphanistrum*). Krş. yabân
tûrbı, kök mârül." 43b/8

k. + i 44b/3
[2]
k. + i eyyüb "Denizköpüğü Krş. deniz
köpüğü." 44b/3

kerenc: <Far. Karabasan. Bkz. kerencü.

k. 61b/8
[1]

kerencü: <Far. Karabasan, kabus. Krş. ağır başmaç.

k. 61b/8
[1]

keresb: <Far. Kereviz. Krş. kerefes.

k. 43a/14
[1]

kerevye: <Ar. Bkz. kerevyā.

k. + i 40b/18
[1]
k. + i deştī "Krş. kırdumâne." 40b/18

kerevyā: <Ar. Karaman kimyonu; (*Carum carvi*).

Krş. kırdumānā, kırdumâne, kıribād, kemmün-ı
irmān, kemmün-ı ermenī, kebriyā, tağrada.

k. 12a/9, 12b/2, 41a/20, 42a/8, 43a/2,
45a/7, 45b/2, 46b/5 [8]
berrī k. "Bkz. kırkasyā." 41a/20

k. + yı 13a/10
[9]
k. + yı berrī "Bkz. terħar." 13a/10

kerg: <Far. Gergedan. Krş. gergedān.

k. 44a/3
[1]

kerhenc: <Far. Alıç yemişi; (*Crataegus*). Krş. alüç.

k. 44b/10
[1]

keric: <Far. Enir, tavşan kirazı; (*Ruscus aculeatus*).
Krş. enjir.

k. 45a/10
[1]

kerinc: <Far. Kara çörek otu; (*Nigella sativa*). Krş.
kara çörek otı.

k. 44a/7
[1]

keristene: Bkz. küre.

k. 45b/12
[1]

keriz: <Far. Lahana. Krş. lāhana, kelem.

k. 44a/20
[1]

kerkā: <Far. Sarı çiçekli yaban yoncası, yem bitkisi;
(*Medicago falcata*). Krş. şaru çiçeklü yabân yoncası.

k. 45a/9
[1]

kerkā: <Far. Çentiyana otunun tohumu. Krş.
çıntıyānā.

k. 45a/20
[1]

kerkā: <Far. Sığır papatyası, sığırgözü, mastı
çiçeği, arnika; (*Arnica montana*). Krş. sığır gözi, iri
pāpādyā.

k. 43a/5
[1]

kerkemā: <Far. Safran; (*Crocus sativus*). Krş.
za'ferān.

k. 45a/4
[1]

kerkemān: <Far. Bir çeşit kara yonca. Krş. kara
yonca.

k. 44a/3
[1]

kerkerūhen: <Far. Biber, Hindistan cevizi, sandal,
sümbül-i tîb, mazı ve bal ile yapılan kalbi
kuvvetlendiren bir macun. Krş. 'ūdū'l-kahr, segū'l-
misk.

k. 44a/11, 44a/12 [2]
[2]

kerkes: <Far. 1. Akbaba kuşu. 2. Tavşancıltaşağı,
tavşantopu, yumru köklü, salep yapılan bir çeşit
bitki. Krş. tavşancıl taşağı.

k. 3b/19
[1]

kerkūhen: "kerkūhen-i hindī" Güneyik, hindiba;
(*Cichorium*). Krş. göyinek.

k. + i 46a/19
[1]
k. + i hindī 46a/19

kerem: <Ar. Üzüm ağacı, asma. Krş. üzüm ağacı.

k. 24b/15, 44a/11 [2]
[2]

remād-ı mihħab-ı k. "Üzüm çubuğunun
külü. Krş. üzüm çubuğunun yanmışı." 24b/15

kermeğer: <Ar. Sakız, sakız ağacından elde edilen
bir tür reçine; (*Pistacia lentiscus*). Krş. maştaķī.

k. 43a/3
[1]

kermetü'l-beyzā: <Ar. Ören gülü, yılanüzümü,
akasma, aksarmaşık, binkulaç denilen bitki. Krş. ilan
üzümü, ören gülü.

k. 43b/4
[1]

kermetü's-sevdā: <Ar. Ak sarmaşık, ören gülü. Krş.
şarmaşuk, ören gülü, ilan üzümü. Bkz. kermetü'l-
beyzā.

k. 45a/17

- [1]
kermü'l-esved: <Ar. Bkz. kermetü's-sevdâ.
k. 45b/17
[1]
- kerregü'l-bakl:** <Ar. Yaban pırasası; (*Allium porrum*). Krş. yabân pırasası. Bkz. kürrâşü'l-mâ.
k. 46a/9
[1]
- kerri:** “kerri-i nâlîr” Hindistan cevizi; (*Myristica fragrans*). Krş. hindüstân kıozı, besbâse.
k. + i 45a/10
[1]
k. + i nâlîr 45a/10
- kersef:** <Far. Bkz. kerşef.
k. 45b/19
[1]
- kersele:** <Ar. Burçak; (*Vicia ervilia*). Krş. burcağ.
Bkz. kersene.
k. 45a/18
[1]
- kersene:** <Ar. Burçak; (*Vicia ervilia*). Krş. burcağ.
k. 45a/18
[1]
- kersenek:** <Ar. Hint öküzü. Krş. gāv-ı hindî.
k. 45a/19
[1]
- kerşef:** <Far. Pamuk; (*Gossypium*). Krş. panbuğ,
penbe. Bkz. kersef.
k. 45b/19
[1]
- kertekele:** Kertenkele, keler. Krş. keler, ‘anî,
kerebâsü.
k. 36b/2, 43a/10 [2]
[2]
- kerüşü'l-ğanem:** <Ar. Sütleğen otu ve bundan elde edilen tıbbî bir zamk; (*Euphorbia officinarum*). Krş. ferfiyün.
k. 45b/21
[1]
- kerüter** : <Far. Ağızda çıkan uçuk, yara. Krş. uçuk.
k. 61b/12
[1]
- keryün:** <Ar. Temriye hastalığı, Krş. temregü.
k. 61b/9
[1]
- kerze:** <Far. Dokununca pis koku çıkartan bir böcek, domuz böceği, osuruk böceği, bok böceği. Krş. toñuzlan böceği.
k. 46b/12
[1]
- kesâ:** “dâr-ı kesâ” Hindistan cevizi; (*Myristica fragrans*). Krş. hindüstân kıozı, besbâse.
k. 22b/14
[1]
- dâr-ı k. 22b/14
- kesâb:** <Ar. Böbrek rahatsızlığı.
k. 61b/4
[1]
- kesbîle:** <Far. Aselbent sakızı; bir tür pelesenk ağacından, katır kuyruğu otundan elde edilen ve birkaç türü olan tıbbî bir zamk. Krş. kıara selîhe. Bkz. kemîlâ, kesîlâ, küheylâ.
k. 46b/2
[1]
- kesbü'l-ğurû:** <Ar. Kene ağacı tohumu; (*Ricinus communis*). Krş. kene toñmı. Bkz. kesbü's-sus.
k. 44b/5
[1]
- kesbü's-sus:** <Ar. Kene ağacı tohumu; (*Ricinus communis*). Krş. kene toñmı. Bkz. kesbü'l-ğurû.
k. 44b/5
[1]
- kesdâne:** <Gr. Kestane ağacı ve meyvesi; (*Castanea sativa*). Krş. şeh-bellü.
k. 30b/3
k. + sine 9b/9, 40a/11 [2]
at k. + sine “At kestanesi, Hint kestanesi; (*Aesculus hippocastanum*). Krş. bellü'ü'l-melik, kıuşul.” 9b/9, 40a/11 [2]
k. + ye 9b/10
[4]
- keseb:** <Ar. Ebuçehil karpuzu, acı kavun, eşek hıyarı, acı dülek; (*Citrullus colocynthis*). Krş. ebü cehîl kıarpuzu.
k. 46a/5
[1]
- keser:** “it keseri” İtkasarı; (*Solanum nigrum*). Krş. başalü'z-zeneb.
k. + i 9a/16
[1]
it k. + i 9a/16
- kesikün:** <Far. Bkz. kesîkün.
k. 46a/21
[1]
- kesil-:** Kesilmek.
k.-mek 56b/13
[1]
tamar k.-mek 56b/13
- kesidâne:** <Far. Sakız, sakız ağacından elde edilen bir tür reçine; (*Pistacia lentiscus*). Krş. maştaķı.
k. 45b/1
[1]
- kesikün:** <Far. Yabani zambak cinsinden, kuzgunkılıcı denilen uzun, ensiz ve sivri yapraklı bir süs bitkisi, glayöl; (*Gladiolus illyricus*). Krş. süsen-i berrî.
k. 44a/13

- [1]
kesilā: <Far. 1. Aselbent sakızı; bir tür pelesenk ağacından, katır kuyruğu otundan elde edilen ve birkaç türü olan tıbbî bir zamk. 2. Kargabüken, meyvesi zehirli bir ağaç; (*Stryhnos nux- vomice*). Krş. çara selîhe, gücle. Bkz. kemilā, kesilā, küheylā.
k. 44b/7, 46b/1 [2]
[2]
- kesir:** <Gr. Zift. Krş. zift.
k. 43b/12
[1]
- kesirü'l-ercel:** <Ar. Kayalar üstünde yetişen yosunların içinde olan pençe şeklinde yeşil bir kök.
k. 43b/2
[1]
- kesirü'l-işlāh:** <Ar. Sinirli yaprak; (*Plantago major*). Krş. sinirlü yaprak.
k. 43b/13
[1]
- keske:** <Far. Yabani kereviz cinsinden bir bitki, masiva çiçeği, yırtıcılar ayası, düğün çiçeği. Bkz. kebîkec.
k. 43a/14
[1]
- keskin:** <Keskin, sert, etkili.
k. 24b/2, 31b/17 [2]
[2]
k. şarāb 24b/2
k. şarāba 31b/17
- kesn:** <Ar. Kabuksuz bakla. Krş. muşşer bakla.
k. 46b/3
[1]
- kesr:** <Ar. 1. Kırma, kırılma. 2. Arapçada bir harfin “i” okunması, esre.
k. + i 27b/10, 31a/13, 58b/8 [3]
k. + i dalıla 58b/8
k. + i sīnile 27b/10
k. + i şīnile 31a/13
k. + ile 41a/19
[4]
- kesrekün:** <Ar. Yılanbıçağı cinsinden bir bitki; (*Dracunculus vulgaris*). Krş. ca'de, ilan bıcağı.
k. 43a/7
[1]
- kesrū'l-'azm:** <Ar. Vücutta herhangi bir yerin kırılması.
k. 61b/5
[1]
- kesvirān:** <Far. Yabani kereviz cinsinden bir bitki. Bkz. kebîkec.
k. 46a/16
[1]
- keşāh:** <Ar. 1. Su teresi; (*Nasturium officinale*). Krş. şu teresi. 2. Kereviz; (*Apium graveolens*). Krş. kerefes.
k. 45b/17, 46a/17 [2]
[2]
- keşdāne:** <Gr. Bkz. kesdāne.
k. + sine 4a/18
[1]
yabān k. + sine “Yaban kestanesi. Krş. anīturūn.” 4a/18
- keşerne:** <Ar. Isırgan otu; (*Urtica*). Krş. ışırgan, talağan dögen.
k. 43a/20
[1]
- keşir:** <Ar. 1. Çok, bol, yoğun. 2. Hurma çekirdeği. Krş. hürmā çekirdeği.
k. 46a/16, 60b/11, 60b/12 [3]
[3]
‘abre-i k. “Göz yaşı çok akmak.” 60b/12
‘urük-ı k. “Adet kanaması çok olan kadın.” 60b/11
- keşirā:** <Ar. Geven dikeninden çıkarılan bir tür zamk. Krş. geven, hālū-siyā, hāc, şamğu'l-ķatād.
k. 16a/17, 17b/3, 19a/15, 32b/21, 37a/10, 40b/14, 43a/3, 45b/10 [8]
k. şamğıdur 45b/10
k. + dur 41a/1
[9]
- keşiretü'l-menfa'a:** <Ar. Hatem çiçeğinin ağacı. Krş. hātem.
k. 46a/1
[1]
- keşirü'l-fuzūl:** <Ar. Deve kuşu; (*Struthio camelus*). Krş. deve kuşu.
k. 44a/18
[1]
- keşirü'l-āzlä':** <Ar. Sinirli yaprak; (*Plantago major*). Krş. sinirlü yaprak.
k. 46a/16
[1]
- keşüş:** <Ar. Bir tür sarmaşık, bağboğan, küsküt; (*Cuscuta epythimum*). Krş. şarmaşuk.
k. 12a/18, 13a/20, 18b/17, 23a/6 [4]
[4]
k. tohmı 13a/20
tohm-ı k. 12a/18
- keşüş:** <Ar. Bir tür sarmaşık, bağboğan, küsküt; (*Cuscuta epythimum*). Krş. şarmaşuk, zecmül. Bkz. keşüş.
k. 26a/3
[1]
- keş:** Süzme yoğurdun tuzlanması ve gölgede kurutulmasıyla elde edilen sert bir çökelek.
k. 24a/12
k. + i 51b/8

- [2]
yoğurd k. + i “Krş. neref.” 51b/8
- keşdānek:** <Far. Keten tohumu. Krş. kettān tohmı.
k. 44b/5
[1]
- keşek:** <Far. 1. Keşkek, unla beraber dövülmüş et ve buğdaydan yapılan bir yemek; yoğurt kurusu. 2. Taze zeytin. Krş. tertāze yaş zeytün. 3. Saksagan kuşu; (*Pica pica*). Krş. şaksagan kuşu.
k. 43a/15, 46b/7 [2]
[2]
- keşkāb:** <Far. Arpa çorbası, arpa suyu. Krş. arpa şuyı.
k. 44b/3
[1]
- keşkü’ş-şa’ir:** <Ar. Arpa suyu. Bkz. keşkāb.
k. 46b/2
[1]
- keşne:** <Far. 1. Karağan çiçeği, karabaş otu; (*Lavanduka stoechas*). Krş. karağan çiçeği. 2. Burçak. Krş. burcağ. Bkz. kelük.
k. 43b/15, 44b/9, 44b/12[3]
[3]
- keşnec:** <Far. Su kenarlarında biten ufak ve lezzetli bir tür mantar, yer elması. Krş. mantar.
k. 43a/21, 51a/12 [2]
[2]
k. yaprağına 51a/12
- keştin:** <Far. Dönmek, gezmek, dolaşmak.
k. 62a/12
[1]
meniş-i k. “Huyu değişmek, sağlığı bozulmak. Krş. gū dönmek.”
62a/12
- keşür:** <Far. Havuç; (*Daucus carota*). Krş. hevic, ıstafılın, ıstafin, cezr, zerde-i zemīn, zerdek, kafr.
k. 5b/12, 25a/13, 25a/20, 42a/20 [4]
k. dedüklerinün nebātı 42a/20
k. + a 3a/11
k. + e 14a/8
k. + ı 14a/11
[7]
yabān k. + ı “Yaban havucu, karakavza; (*Pastinaca sativa*). Krş. yabān hevic, cezr-i berrī.” 14a/11
- keşüt:** <Ar. Bir tür sarmaşık, bağboğan, küsküt; (*Cuscuta epythimum*). Krş. şarmaşuğ. Bkz. keşüs.
k. 42b/16
[1]
- ketāk:** <Ar. Kalp, yürek ağrısı. Krş. yürek ağrısı.
k. 61b/2
[1]
- ketel:** <Ar. Dağ elması, yabani elma. Krş. tağ alması.
k. 43a/8
[1]
- ketm:** <Far. Çivit boyası elde etmek için kullanılan bir ot. Bkz. çivid.
k. 45a/12
[1]
- kettān:** <Ar. Keten bitkisi ve bundan elde edilen dokuma, bez; (*Linum usitissimum*).
k. 10b/6, 22b/15, 26a/21, 35a/14, 44b/6 [5]
[5]
k. tohmı “Keten tohumu. Krş. bezrek, duhnü’s-serāc, keşdānek, zağīr, zīr.”
10b/6, 26a/21, 35a/14, 44b/6 [4]
k. tohmıdur 22b/15
- kevālif:** <Far. Boğa diken, ak diken, eşek diken, deve diken, yılan diken, deve elması, guga diken, hōlemez, tūsü; (*Eryngium*). Krş. boğa diken.
k. 43b/1, 46b/7 [2]
[2]
- kevest:** <Far. Ebucehil karpuzu, acı kavun, eşek hıyarı, acı dülek; (*Citrullus colocynthis*). Krş. ebū cehīl karpuzı.
k. 45b/4, 46a/3 [2]
[2]
- kevgīn:** <Far. Uyuz olan kişi. Krş. uyuz.
k. 61b/8
[1]
- kevīmer:** <Far. Kabuklu bakam ağacı. Krş. kabuklu bakam ağacı. Bkz. bakam.
k. 46a/20
[1]
- kevir:** <Far. Karabiber; (*Piper nigrum*). Krş. büber, fulful.
k. 45b/3
[1]
- kevkeb:** <Ar. Yıldız, yıldız gibi parlayan, parlak.
k. + i 45b/13, 46b/10 [2]
[2]
k. + i buyān-müş “Kıbrıs Adasından çıkan beyaz bir çamur.” 45b/13
k. + i sāmūs “Evren pulu denilen bir maden, beyaz bir çamur, yer yıldızı.
Krş. yer yıldızı.” 46b/10
- kevsād:** <Far. Labada kökü; (*Rumex petientia*). Krş. lābaṭa köki.
k. 46b/4
[1]
- key:** <? Çöp.
k. 60a/21
[1]
- key’:** “key’-i şeden-i çeşm” Gözün çapaklanması.
Krş. göz çapaklanması.
k. + i 61b/9
[1]

- k. + i şeden-i çeşm 61b/9
- keyhiyānā:** <Ar. Ayıgülü dibi; (*Peconia corollina*). Krş. ayu güli dibi, ‘üdu’ş-şalīb. Bkz. kemhiyānā.
k. 45a/3
[1]
- keysū:** <Far. Yılanbıçağı cinsinden bir bitki; (*Dracunculus vulgaris*). Krş. ca‘de, ilan bıcağı. Bkz. kesrekūn.
k. 43a/8
[1]
- keysūn:** “keysūn-ı hābeşī” Solucançıkaran otu, bir tür yavşan; (*Artemisia cina*). Krş. hōrāsānī, vahşīrāk
k. + ı 44b/11
[1]
k. + ı hābeşī 44b/11
- kezgāv:** <Far. 1. Ilgın ağacı ve yemişi; (*Tamarix tetrandra*). Krş. ilğün, gezmāzū, gezgāv. 2. Sığırkuyruğu otu; (*Verbascum speciosum*). Krş. şığır kuyruğı.
k. 45a/16
[1]
- kıyḥ:** <Ar. Göz çapağı. Krş. göz çapağı.
k. 61b/10
[1]
- ki:** <Far. Ki, ki ilgeci.
k. 1b/1, 1b/14, 2a/11, 7a/11, 11b/5, 16a/17, 17a/6, 20a/2, 21b/1, 27b/14, 32b/17, 33b/16, 35a/5, 35a/8, 35b/12, 37a/16, 37b/20, 38b/10, 40a/19, 42a/19, 43a/1, 45a/21, 47b/15, 52a/9, 52b/7, 55b/5, 55b/7, 56b/14, 56b/20, 57a/1, 57a/2, 57a/2, 58b/7, 58b/9, 59a/15, 60b/10 [36]
[36]
beynī k. her rūz āmed “Nöbetleri her gün tutan sıtma. Krş. her gün tutan sıtma.” 57a/2
beynī k. rūz ayru rūz nī-āmed “Nöbetleri iki günde bir tutan sıtma. Krş. gün aşırı sıtma.” 57a/2
beynī k. rūz āmed rūz nī-āmed “Nöbetleri iki günde bir tutan sıtma. Krş. gün aşırı sıtma.” 57a/1
- kilk:** “kilk-i enār” Nar çiçeği. Krş. enār çiçeği.
k. + i 45b/17
[1]
k. + i enār 45b/17
- kilmūnī:** <Gr. Andız kökü; (*Juniperus drupacea*). Krş. anduz.
k. 45b/7
[1]
- kils:** <Ar. Kireç, kireç taşı, kalker. Krş. kirec, nūre, ḥacer-i meşviye.
k. 18b/4, 44b/21, 46b/3 [3]
[3]
- kilye:** <Ar. Böbrek Krş. bögrek.
k. 58b/5, 59b/17, 62a/9, 62b/20 [4]
[4]
derd-i k. “Böbrek ağrısı. Krş. bögrek ağrısı.” 58b/5
maraż-ı k. “Böbrek ağrısı.” 62a/9
şehvet-i k. “Tatmin olamama, cinsel birleşmede orgazma ulaşamama. Krş. toymamağ.” 59b/17
verem-i k. “Böbrek iltihabı, böbrekte çıkan ur, kist. Krş. bögrek şişi.” 62b/20
- kilyetü’l-veca’:** <Ar. Böbrek ağrısı. Krş. bögrek ağrısı.
k. 61a/20
[1]
- kim:** Bkz. ki.
k. 1b/3, 7b/17 [2]
[2]
- kimesne:** Kimse, kişi.
k. 7a/6, 34b/6, 55b/3, 55b/4, 56a/12, 56a/20, 57b/7, 57b/12, 59a/2, 59a/2, 59a/3, 59a/7, 59a/10, 59b/13, 60a/2, 60b/8, 60b/9, 61b/16, 62a/17 [19]
[19]
delü k. “Delirmiş deli. Krş. cünün.” 57b/7
ot denşüren k. “Ot toplayan kişi. Krş et-takāt.” 7a/6
- kimyūn:** <Ar. Kimyon; (*Cuminum cyminum*) Krş. teķire, zīre. Bkz. kemmūn.
k. 13a/3, 25a/7 [2]
[2]
- kir:** Kir, pislik. Krş. çirg.
k. + i 25a/20, 53a/6 [2]
kulağ k. + i “Kulak pislīgi. Krş. vasaḥū’l-üzñ, zehre-i gūş, zeferī.” 25a/20, 53a/6 [2]
k. + ine 23b/1
[3]
kulağ k. + ine 23b/1
- kirās:** <Gr. Kiraz ağacı; (*Cerasus avium*) ve bu ağacın kırmızı veya beyaz renkte, etli, sulu, tek çekirdekli meyvesi. Krş. qarāşiyā.
k. 41a/3, 47b/13 [2]
[2]
k. yemişine “Kiraz ağacı meyvesi. Krş. laḥ.” 47b/13
- kirec:** <Far. Kireç; mermer, tebeşir, kireç taşı, alçı taşı gibi birçok taşın özünü oluşturan kalsiyum oksit. (CaO) Krş. kils, nūre, caşş.
k. 14a/19, 16b/14, 46a/4, 46b/3, 50a/15 [5]
k. otı “Hamam otu, Krş. ḥalākū’ş-şa’r, nūre, ḥamām otu, ḥerzīme.” 16b/14
k. yalçusıdur 14a/19

- cüz'î söyünmedük k. "Sönmemiş kireç, kireçtaşının ısırlı bozunmasıyla elde edilen, kimyasal. Çoklukla yapı gereci olarak kullanılır. Krş. mā'ü'r-rās." 50a/15
- k. + dür 44b/21
[6]
- kirm:** <Far. Böcek, kurt.
k. 23b/12
ruğā-yı k. "Yer solucanı. Krş. yér şoğulcanı." 23b/12
k. + i 22b/5, 44a/11, 44b/5, 44b/18, 61a/21, 61b/10 [6]
[7]
k. + i būstān "Bostankurdu otu. Krş. būstān ķurdu." 44b/18
k. + i büzürg-i enderün "Yürekte solucan olması. Krş. yürekte büyük şoğulcan çıkmak." 61a/21
k. + i gūze "Yer suyu solucanı. Krş. yér şuyı şoğulcanı." 44b/5
k. + i pīle "İpekböceği. Krş. gügül ķurdu." 44a/11
k. + i şağar-ı gendeme "Siğil. Krş. sigil." 61b/10
dıraht-ı k. + i şanavberī "Çam ağacı kurdu. Krş. çam ağacı ķurdu." 22b/5
- kirmānī:** <Far. + Ar. Kirman şehrine ait, Kirman'la ilgili.
k. 50b/19
[1]
k. dilince 50b/19
- kirm-dāne:** <Far. 1. Kurtbağrı, yedi yaprak ağacının yemişi; (*Ligustrum vulgare*). Krş. ķurd bağrı. 2. Acı tere. Krş. acı tere. 3. Ezeltere, anason; (*Pimpinella anisum*). Krş. ezeltere, māzeryün.
k. 44a/8, 45a/8 [2]
[2]
- kirm-kerden:** <Far. "kirm-kerden-i dāne" Yürekte kabak çekirdeği gibi kurt olması.
k. + i 61b/3
[1]
k. + i dāne 61b/3
- kirpi:** Kirpi, sırtı dikenlerle kaplı memeli bir hayvan; (*Erinaceus europaeus*). Krş. rimgāşe, rīgāşe, zarb.
k. 12a/21, 24a/13, 26b/19, 33b/10 [4]
[4]
oķlu k. "Oklu kirpi, kemirgenlerden kirpiye benzeyen dikenli bir hayvan; (*Hystrix cristatus*). Krş. tesī." 12a/21
uzun tülü k. "Uzun tülü bir cins kirpi. Krş. sikene." 26b/19
- kirpü:** Bkz. kirpi. Krş. sīrū, ķunfuz.
k. 27a/1, 27a/2, 27b/3, 28a/17, 41a/10 [5]
- [5]
oķlu k. "Bkz. oķlu kirpi." 27a/1
uzun k. "Uzun kirpi. Krş. senger." 28a/17
uzun tülü k. "Krş. sügü." 27a/2
- kirpük:** Kirpik; göz kapağının kenarındaki kıllar veya bu kıllardan her biri.
k. 58b/19, 59b/10, 59b/11 [3]
[3]
k. dökülmek "Kirpik dökülmesi. Krş. rencine-i müje." 58b/19
- kirüte:** <Far. Develere yedirilen bir çeşit ot.
k. 43a/11
[1]
- kislü:** Kislü, taş, kum, kil ile karışık olan madde. "kislü kislü gelmek" İdrarın kumlu, taşlı gelmesi, kum dökmek, taş dökmek.
k. 62a/6, 62a/6 [2]
[2]
- kisnek:** <Far. Güvercin otu, burçak; (*Vicia ervilia*). Krş. burcaķ. Bkz. kersele.
k. 45a/19
[1]
- kişi:** Kimse, insan.
k. 62b/14
za'if k. 62b/14
k. + nüñ 55b/6
[2]
k. + nüñ aşığı 55b/6
- kişmiş:** <Far. Küçük taneli çekirdeksiz üzüm, kuş üzümü. Krş. 'ucmü'z-zebīb. Bkz. kişmīş.
k. 36b/12
[1]
ufacuķ k. üzümü 36b/12
- kişmīş:** <Far. Küçük taneli çekirdeksiz üzüm, kuş üzümü. Krş. kuş üzümü, ufacuķ üzüm.
k. 44b/4
[1]
- kişnic:** <Far. Kuş üzümü. Bkz. kişmīş.
k. 44a/4
[1]
- kişnīc:** <Far. Kişniş otu; (*Coriandrum sativum*). Krş. küzbere. Bkz. kişnīz.
k. 43b/1
k. + ine 9a/15
[2]
yabān k. + ine "Yabani kişniş. Krş. berbīne." 9a/15
- kişnīz:** <Far. Kişniş otu; (*Coriandrum sativum*). Krş. küzbere, kebesde, naķdama, teķde, ģalincān, ķurbün.
k. 12a/4, 13a/11, 16a/2, 20b/19, 40a/4, 43b/1, 46a/21, 52a/10, 52a/14 [9]
k. yaprağına 52a/14

- berri delüce k. “Yabani delice kişniş otu. Krş. ħarāh.” 16a/2
k. + dür 52b/8
k. + i 44b/10
[1]
k. + i kühī “Nevruz otu; (*Linaria vulgaris*). Krş. nevrüz otı. Bkz. gāv-reng.” 44b/10
- kişt:** <Far. Ekin, tarla.
k. + i 45a/7
[1]
k. + i pešt “Sirken otu, yabani ıspanak, yabani semizotu, labada; (*Chenopidium album*). Krş. sirken.” 45a/7
- kişte:** <Far. Amber çiçeği, bir tür mimoza; (*Geum urbanum*). Krş. ‘anber, dürr-i mekkī.
k. 46b/12
[1]
- kitāb:** <Ar. Kitap, eser, yapıt.
k. 1b/9
k. + ında 13b/15,20b/15[2]
[3]
ĥekīm k. + ında 20b/15
ĥükemā k. + ında 13b/15
- kitre:** Gevenden çıkarılan bir tür zamk, kestere. Krş. geven, dehle.
k. 22a/18
[1]
- kiyāmā:** <Far. Pırasa; (*Allium porrum*). Krş. pırāşa, gendene.
k. 43b/14
[1]
- kiye:** <Far. Sakız, sakız ağacından elde edilen bir tür reçine; (*Pistacia lentiscus*). Krş. maştakī şaķızı.
k. 43a/15
[1]
- kiyel:** <Far. Alıç ağacının meyvesi; (*Crataegus*). Krş. alüç yemişi.
k. 46b/5
[1]
- kizvān:** <Far. Oğul otu, melisa, kovan otu; (*Melissa officinalis*). Krş. kıovan otı, oğul otı.
k. 43b/14
[1]
- kidekān:** <Far. Kuzgun otu, eğrelti otu; (*Driopteris filix-mas*). Krş. kıuzğun, eyrelti.
k. 46a/8
[1]
- kikez:** <Far. Su teresi tohumu. Krş. şu kerdemesi toĥmı. Bkz. kebkīnec, kekec.
k. 42b/20
[1]
- kilekān:** <Far. Kuzgun otu, eğrelti otu; (*Driopteris filix-mas*). Krş. kıuzğun, eyrelti. Bkz. kidekān.
k. 43a/4, 46a/6 [2]
[2]
- kīmiyā:** <Far. Kalay. Krş. kıalay.
k. 45b/4
[1]
- kīne:** <Far. Sulak yerlerde biten ayrık einsinden zehirli bir ot,kanyaş, ganyaş, kanyaşı. Krş. kıan yaşı, kıaşabü’z-zerīre.
k. 46a/11
[1]
- kīs:** <Far. Torba, kese.
k. + i 44a/20, 45b/17 [2]
[2]
k. + i berri “Baldırıkara otu; (*Aspelinum adianthum*). Krş. baldırı kıara.” 44a/20, 45b/17 [2]
- kivāşe:** <Far. Pire otu, nezle otu; (*Anacyclus pyrethrum*). Krş. pire otı.
k. 43a/10
[1]
- kiz:** <Far. Çam ağacı; (*Pinus*). Krş. çam ağacı.
k. 43a/16
[1]
- köbüg(k):** Bkz. köpük.
k. + i 17a/11
ay k. + i “Ay köpüğü, geceleri ay ışığında bulunduğu söylenen şeffaf bir çeşit taş. Krş. ĥacerü’l-kamer.” 17a/11
k. + ine 41b/20
[2]
deniz k. + ine “Denizköpüğü 1.Lüle taşı. 2. Mürekkep balığının sırtındaki kemiksi tabakadan veya deniz kabuklarından elde edilen tuz. Krş.āmeliyün, ezrakī, izār-ı efyün, kerem-i eyyüb, kef-i deryā, ‘āmūrā, şeceretü’l-kef, zebedü’l-baĥr, ĥüsn-i yūsuf.” 41b/20
- köbük:** Köpük.
k. 17a/10, 38a/18 [2]
[2]
k. taşı “Köpük taşı, hamamlarda ayak ovalamak için kullanılan bir taş, ayak taşı, körpük taşı. Krş. fīnek.” 38a/18
k. taşına “Krş. ĥacer-i kıaysür.” 17a/10
- kök:** Kök, asıl.
k.23a/19,32a/8, 43b/9,48a/1 [4]
bir k. kıabuğıdur 32a/8
k. mārül 43b/9
k. yonca 23a/19
k. + dür 2b/8, 6b/14, 6b/15, 7a/13, 8a/15,8b/5,9b/2,10b/7,10b/11,15a/14,

15b/16,25b/7,28a/3,29a/4,29a/11,
 29a/17,29b/12,29b/18,30b/4, 32a/12,
 35b/19,39b/4,39b/5,40a/20,41b/2,42a/11,
 43b/3,43b/18,45a/20,46a/11,48a/21,49a/10,
 51a/15,54a/4, 54b/5 [35]
 aq k. + dür 51a/15
 çınrıyānā dedükleri k. + dür 10b/11
 kan yaşı derler bir k. + dür 42a/11,
 46a/11 [2]
 mühlik bir k. + dür 40a/20
 şaru k. + dür 7a/13, 15b/16, 25b/7 [3]
 şaru ufacuq k. + dür 49a/10
 yeşil k. + dür 2b/8, 8a/15 [2]
 k. + i 3a/3, 3a/13, 5b/20, 8a/12, 8a/16,
 9a/3, 9b/19, 10a/3, 10b/18, 11b/6, 12b/19,
 14a/9,14a/20,15a/1,15b/14, 15b/15, 17b/14,
 17b/14,19b/15,21b/10,22b/17, 24a/3, 24a/3,
 24a/7,24b/9,25b/12, 26a/6, 26a/15, 27a/11,
 27a/12,28a/21,29a/1,29b/14, 31b/5, 31b/21,
 34b/7,34b/13,35a/19, 35b/7, 35b/14, 36b/5,
 36b/13, 37a/6, 38a/7, 38b/9, 38b/21, 39a/5,
 39a/8, 40b/1, 41a/1, 41b/8, 42b/18, 43b/7,
 44b/1, 44b/15, 45a/5, 45b/8, 46b/4, 46b/4,
 47a/18,47b/9,48a/16, 48a/20, 48b/3, 49a/5,
 49a/6,52b/18,53a/1,53a/13,53b/2,53b/13
 [71]
 anduz k. + i 24a/3, 43b/7, 45b/8 [3]
 ayu güli k. + i 53b/2
 besfāyic k. + i 12b/19
 büber k. + i 39a/8
 büber ağacuq k. + i 38b/21
 çirişlik k. + i 15b/15, 44b/15[2]
 defn-i yezdī k. + i 34b/13
 dilkü kıyruğı k. + i 53b/13
 egir k. + i 5b/20, 11b/6, 52b/18, 53a/1,
 53a/13 [5]
 eñligün k. + i 31b/21
 eyrelti k. + i 17b/14
 helyün k. + i 27a/11, 48a/16, 48a/20 [3]
 kebere k. + i 8a/12, 10a/3, 35b/7,
 44b/1 [4]
 kenger dikenı k. + i 45a/5
 kadın tuzluğı k. + i 3a/3, 25b/12 [2]
 kara boyanuq k. + i 40b/1
 kara cörek otınuq k. + i 21b/10,28a/21
 [2]
 karamuq k. + i 9b/19, 26a/6, 35b/14,
 41a/1, 49a/5 [5]
 kaşnı alduqları ağacuq k. + i 36b/13
 qoqar ağac k. + i 37a/6
 kıuzğun otı k. + i 17b/14
 lābaqa k. + i 22b/17, 24a/3, 42b/18,
 46b/4 [4]
 luffāh k. + i 47b/9

nīlüfer k. + i 39a/5, 47a/18 [2]
 nīlüfer çiçeginün k. + i 38b/9
 peygamber çiçegi k. + i 9a/3
 peygamber çiçeginün k. + i 14a/20
 puyan k. + i 3a/13, 29a/1, 31b/5,
 35a/19, 36b/5, 38a/7 [6]
 sünbül-i rümī k. + i 49a/6
 şaru gelincük çiçeginün k. + i 41b/8
 şıgır kıyruğı dedükleri ot k. + i
 10b/18, 15a/1 [2]
 üzüm çupuğınuq k. + i 24a/7
 yabān enārınuq k. + i 48b/3
 yabān nārınuq k. + i 46b/4
 k. + idür 2b/7, 3b/18, 3b/21, 7b/17, 11a/10,
 11a/19,14a/13,19a/16,23a/1, 24a/8, 32a/19,
 36b/15,37a/5,38a/14,39b/9, 39b/13, 40a/20,
 41b/9,42a/10,43b/11,44a/21, 48a/6, 48a/17,
 52a/13 [24]
 alacasınuq k. + idür 7b/17
 anuq k. + idür 11a/19, 19a/16, 48a/6 [3]
 ayu eli derler bir otuq k. + idür 44a/21
 berrī süsen k. + idür 52a/13
 gül k. + idür 24a/8
 kıurdu diken k. + idür 42a/10
 lābaqa k. + idür 11a/10, 14a/13, 23a/1,
 37a/5 [4]
 nīlüfer çiçegi k. + idür 43b/11
 sepārīne k. + idür 2b/7
 şıgır kıyruğı k. + idür 48a/17
 k. + inden 7a/12
 k. + ine 3b/18, 7a/10, 7a/13, 7a/17, 12b/19,
 14a/9, 15b/16, 20a/8, 20a/8, 20a/9, 23a/14,
 26a/10, 26b/5, 26b/5, 31a/16, 37a/18,
 40a/19, 50b/20 [18]
 berrī lābaqa k. + ine 31a/16
 berrī sezāb k. + ine 26b/5
 cebl-i heng k. + ine 12b/19
 çirişlik k. + ine 20a/8
 küçük cürdek k. + ine 26b/5
 kadın tuzluğı k. + ine 26a/10
 karamuq k. + ine 20a/8,20a/9,23a/14 [3]
 luffāh k. + ine 7a/17
 māzeryün k. + ine 40a/19
 meyan k. + ine 7a/13, 15b/16 [2]
 peygamber çiçegi k. + ine 7a/10
 puyan k. + ine 3b/18
 yabānī nārınuq k. + ine 37a/18
 k. + ini 33a/20
 k. + ler 36b/16
 k. + leri 25b/8
 k. + üni 32a/14
 k. + ün 42a/15
 [158]
 selīhe dedükleri k. + ün kabıdur

- 42a/15
köpeg(k): Bkz. köpek.
 k. + i 44b/14
 [1]
 gözsüz k. + i “Köstebek. Krş. kūr-
 muş.” 44b/14
- köpek:** Köpek, it. Krş. it, seg, kelb.
 k. 20b/9
 [1]
 gözsüz k. “Köstebek. Krş. ħuld.”
 20b/9
- köpüg:** Köpük. Bkz. köbük.
 k. + e 20b/7
 k. + i 3a/13, 5b/2, 6b/11, 16b/9,
 25a/10, 25a/14, 26a/9, 28b/17, 37b/6,
 43b/15, 44b/4, 45a/18, 51a/9 [13]
 deniz k. + i “Denizköpüğü 1. Lüle taşı.
 2. Mürekkep balığının sırtındaki
 kemiksi tabakadan veya deniz
 kabuklarından elde edilen tuz.
 Krş. āmeliyūn, ezrakī, izār-ı efyūn,
 kerem-i eyyūb, kef-i deryā, ‘āmūrā,
 şeceretü’l-kef, zebedü’l-baħr, ħüsn-i
 yūsuf.” 3a/13, 5b/2, 6b/11, 16b/9,
 25a/10, 28b/17, 43b/15, 44b/4 [8]
 kaṭrān k. + i “Katranköpüğü, çayır
 mantarlarından, şapkasının alt yüzü
 dilim dilim ve bir halka ile çevrili
 bulunan bir cins mantar; (*Polyporus
 ignarius*). Krş. ġārīķūn.” 37b/6
 sırça k. + i 26a/9
 sırça k. + i “Sırça köpüğü, şişe
 eritilince köpük gibi üste çıkan ince
 su, cam eriyince dibinde kalan köpük
 ve çökük, sırça suyu. Krş. kef-i
 ābgīne, meshūķūniyā, zebedü’l-
 kavārīr.” 25a/14, 45a/18, 51a/9 [3]
 k. + ine 32a/19, 37b/4 [2]
 deniz k. + ine 32a/19, 37b/4 [2]
 k. + inüj 18a/3, 39b/3 [2]
 deniz k. + inüj 18a/3
 deniz k. + inüj içinden 39b/3
 k. + ünüj 39a/12
 [19]
 deniz k. + ünüj 39a/12
- köstebek:** Köstebek, toprak altında oyduğu yuvalarda
yaşayan, gözleri hiç görmeyen, derisinden kürk
yapılan küçük bir hayvan, sokur, yer sıçanı, kör
sıçan; (*Talpa*). Krş. ħuld.
k. 21b/13
[1]
- kötürüm:** Kötürüm, yaşlılık veya sakatlık sebebiyle
yürüyemeyen, ayağa kalkamayan kişi, oturak. Krş.
- küt, er-rafķ, zemn, žamn.
k.55a/6, 59a/10, 60a/12 [3]
[3]
- kufrā:** < Far. Hurma ağacının çiçeği, hurma
çiçeğinin kabuğu, kapçık, gelincik otu. Krş. dişi
ħurmā budağı.
k. 44b/21
[1]
- kuħīc:** < Far. Dağ eriği. Krş. tağ erügi.
k. 43a/17
[1]
- kuħeylā:** < Far. Sığırdili otu; (*Anchusa officinalis*).
Krş. şığır dili, lisānū’s-sevr.
k. 44a/17
[1]
- kuħl:** < Ar. 1. Göz ilacı. 2. Göze çekilen sürme. Bkz.
kehl, ṭarħumātīķūn.
k. 5b/17, 35a/8 [2]
müreккеb bir k. 5b/17
k. + i 46a/18
[3]
k. + i ħūlān “Topalak, kırkboğum
bitkisi ve bundan elde edilen bir tür
ilaç; (*Cyperus rotundus*). Krş. ħūlān-ı
mekkī.” 46a/18
- kuħlā:** < Far. Eşek marulu; (*Sonchus oleraceus*). Krş.
eşek marülü.
k. 45b/13
[1]
- kuħlü’l-fārs:** < Ar. Göz otu; (*Astragalus sarcocolla*).
Krş. anzurūt.
k. 45a/4, 46a/17 [2]
[2]
- kuħlü’l-esved:** < Ar. Bkz. kuħlü’s-sudān.
k. 45a/3
[1]
- kuħlü’s-sudān:** < Ar. Kara çörek otu; (*Nigella sativa*).
Krş. ħara cörek otı. Bkz. kuħlü’l-esved.
k. 44a/17
[1]
- kuħc:** < Far. 1. Kara boya. Krş. ħara boya. 2.
Süpürge otu, funda.
k. 43a/9
[1]
- ku’l:** < Ar. Uzun süre dayanabilen, peksimetli ekmek.
Krş. beksimādlu.
k. 45b/5
[1]
- kuħj:** < Far. Çadruşağı bitkisi ve zamkı; (*Dorema
ammoniacum*). Krş. uşaq.
k. 44b/9
[1]
- kunār:** <? Kiraz ağacı; (*Cerasus avium*). Krş. nıbķa
ağacı.

- k. 43a/12
[1]
- kundur:** <Far. Sakız, sakız ağacından elde edilen bir tür reçine; (*Pistacia lentiscus*). Krş. maştakî.
k. + i 44a/19
[1]
k. + i rümî “Rum sakızı, beyaz sakız.
Krş. maştakî.” 44a/19
- kunnās:** <Ar. Pırasa; (*Allium porrum*). Krş. pırāşa, gendene.
k. 44b/13
[1]
- kuşütü’r-rümî:** <Ar. Pelin otu, yavşan otu; (*Artemisia absinthium*). Krş. pelîn, bellût, afsentîn.
k. 43b/12
[1]
- kuzeğ:** <Far. Çaduruşağı bitkisi ve zamkı; (*Dorema ammoniacum*). Krş. uşak.
k. 44a/9
[1]
- kübelü:** <Far. Papatya çiçeği; (*Matricaria chamomilla*). Krş. pāpādyā çiçeği.
k. 43a/8
[1]
- küber:** <Far. Biber; (*Piper*). Krş. büber, fulful.
k. 43a/8
[1]
- küh:** <Far. Dağ. Krş. tağ cebel.
k. + i 44b/12
[1]
k. + i āhen “Demir boku, cürûf, erime durumundaki madenlerin yüzeyinde toplanan madde, dışık. Krş. demür boķı.” 44b/12
- kühān:** <Far. “uķr-ı kühān” Kalbi kuvvetlendiren bir macun. Krş. ‘ūdū’l-ķahr.
k. 36a/3, 36a/3 [2]
[2]
‘uķār-ı k. “Bkz. ‘uķr-ı kühān.” 36a/3
‘uķr-ı k. 36a/3
- kühî:** <Far. + Ar. Dağlık yer, ıssız.
k. 9a/9, 11b/11, 11b/15, 13a/11, 29a/17, 37a/4, 39b/17, 44b/10, 44b/17, 45b/15, 46a/12, 50b/11 [12]
[12]
bādām-ı k. 11b/11
bîḡ-i tarḡūn-ı k. 9a/9
fulful-ı k. 39b/17
gāv-ı k. 44b/17
günd-i nā-yı k. 46a/12
günd-i pā-yı k. 45b/15
‘ırķ-ı k. 37a/4
kişnîz-i k. 44b/10
mevîz-i k. 50b/11
- sūsen-i k. 29a/17
tiryāk-ı k. 11b/15, 13a/11 [2]
- künderiş:** <Far. Kunduz. Krş. ķunduz.
k. 44a/15
[1]
- kūr:** <Far. Kör.
k. 50a/19
[1]
mūş-ı k. “Yarasa. Krş. yarasa.” 50a/19
- kūrā’:** <Ar. Koyunbacağı, sapı kısa, başakları dolgun ekin. Krş. ķoyun bāçesi.
k. 45a/1
[1]
- kürgiyā:** <Far. Mekke ayrığı; (*Cynodon dactylon*). Krş. mekke ayrığı.
k. 43a/6
[1]
- küristān:** <Far. Hürmüz sahilinde yetişen bir çeşit keçiboynuzu yemişi. Bkz. ḡarnüb.
k. 43a/17
[1]
- kür-muş:** <Far. Köstebek, porsuk. Krş. gözüz köpegi, porsuk.
k. 44b/14
[1]
- kübād:** <Ar. Karaciğer iltihabı. Krş. ciger aķrısı.
k. 61b/12
[1]
- küciġ(k):** Bkz. kücik.
k. + i 23b/18
[1]
- küciġ:** Küçük.
k. 15b/11, 26b/5, 30b/20, 33b/19, 37a/13, 40b/4, 58b/18 [7]
[7]
k. cürdek kökine 26b/5
k. ḡıyār 30b/20, 33b/19, 40b/4 [3]
k. ilan bıcağı 15b/11
- küfretü’l-beşîr:** <Ar. Baldırıkara otu; (*Aspelinum adianthum*). Krş. baldırı ķara. Bkz. küzberetü’l-bîr.
k. 42b/16
[1]
- kühen:** “ebr-i kühen” Sünger. Krş. sünger.
k. 5a/12
[1]
ebr-i k. 5a/12
- kühenc:** <Far. Alıç meyvesi; (*Crataegus*). Krş. alūc yemişi.
k. 43a/2
[1]
- küheylā:** <Far. Aselbent sakızı; bir tür pelesenk ağacından, katır kuyruġu otundan elde edilen ve birkaç türü olan tıbbî bir zamk. Krş. ķara selîḡe. Bkz. kesbîle, kesîlā, kemîlā.

- k. 46b/1
[1]
- kül:** Kül, yanan şeylerden artakalan toz madde. Krş. remād.
k. 23b/14, 49b/5 [2]
k. şuyı “Kül suyu. Krş. mā’ü’r-remād.”
49b/5
k. + i 20a/7, 24b/16 [2]
[4]
ocaq k. + i “Ocak külü. Krş. hākister.”
20a/7
- külām:** < Ar. Yara, bere, hastalık, irin. Krş. ceraḥāt, ḥastalık.
k. 61a/20
[1]
- külliyet:** < Ar. 1. Bütün, hepsi, hepsi birden. 2. Bir yazarın bütün eserleri.
k. 1b/11
[1]
- küm:** < Far. Geven dikenini ve bu dikenden elde edilen zamk. Krş. geven, keşirā.
k. 45b/10
[1]
- kümren:** Çiğ olarak yenilen sarımsak cinsinden kötü kokulu yabani bir ot, yaban sarımsağı. Krş. zāfe.
k. 25b/10
[1]
- kümşerā:** < Ar. Armut; (*Pirus communis*). Bkz. armūd, emrūd.
k. 45a/1
[1]
- kümşerī:** “şamğ-ı kümşerī” Armut ağacı zamkı. Krş. armūd.
k. 33a/1
[1]
şamğ-ı k. 33a/1
- künce:** “revğan-ı künce” Şırlağan yağı, susam yağı. Krş. şirūğan yağı.
k. 24a/1
[1]
revğan-ı k. 24a/1
- künkiye:** < Far. Susam; (*Sesamum indicum*). Krş. şūsām. Bkz. küncüd.
k. 16b/14
[1]
- küncid:** “ḥire-i küncid” Kene otu tohumu, (*Ricinus communis*). Krş. kene tohumu.
k. 20a/18
[1]
ḥire-i k. 20a/18
- küncüd:** < Far. Susam; (*Sesamum indicum*). Krş. şūsām.
k. 16b/14, 43b/10 [2]
[2]
- kündüs:** < Ar. Aksırık otu; (*Gypsophila struthium*). Krş. ağu kunduzı, arıştüniyün, aşı-ı ‘arṭenīšā, gelīm-şüy.
k. 4b/20, 6b/14, 40b/20, 42b/16, 44a/21 [5]
[5]
- kündüş:** < Ar. Çöven; (*Saponaria officinalis*). Krş. çoğan. Bkz. kündüs.
k. 38a/5, 43a/6 [2]
[2]
k. ağacınınuḡ yemişi 38a/5
- kündüşe:** < Ar. Çöven; (*Saponaria officinalis*). Krş. çoğan. Bkz. kündüş.
k. 43a/6
[1]
- küre:** < ? 1. Sulak yerlerde yetişen bir çeşit ot. 2. Üzüm çubuklarına örülen, çubuklardan geçinen, asalak bir bitki. Krş. ulam.
k. 45b/11
[1]
- kürküm:** < Ar. Zerdeçal, Hint safranı (*Curcuma longa*). Krş. zerdeçüb.
k. 43a/20
[1]
- kürneb:** < Ar. < Sür. Lahana; (*Brassica oleracea*). Krş. lāhana, kelem.
k. 43a/3
k. + i 46a/10
[2]
k. + i deştī “Ören gülü, yılanüzümü bitkisinin dibi. Krş. ören gülü, ilan üzümü.” 46a/10
- kürnebü’l-mā’:** < Ar. Nilüfer çiçeği kökü. Krş. nīlūfer.
k. 43b/10
[1]
- kürrās:** < Ar. Pırasa; (*Allium porrum*). Krş. pırāşa. Bkz. kürrāş.
k. + a 37a/20
k. + i 44b/12
[2]
k. + i cebelī “Yaban pırasası; (*Allium porrum*). Krş. it siki.” 44b/12
- kürrāş:** < Ar. Pırasa; (*Allium porrum*). Krş. pırāşa.
k. 43b/2
k. + i 45a/6
[2]
k. + i rūmī “Andız; (*Juniperus drupacea*). Krş. anduz.” 45a/6
- kürrāşü’l-mā’:** < Ar. Yaban pırasası; (*Allium porrum*). Krş. yabān pırāşası, it siki.
k. 46a/9
[1]
- kürrāşü’l-kerem:** < Ar. Yaban pırasası; (*Allium porrum*). Krş. berrī pırāşa.

k. 46a/15
[1]

kürtlik: 1. Kırtlık, gırtlak, hançere. 2. Gırtlak veremi, gırtlak kanseri. Krş. istirhā-yı melāze.

k. 56a/8
[1]

kürüc: <Far. Horasan'da bir şehir.

k. 15b/6
[1]

cüb-ı k. 15b/6

küst: <Ar. Kıst otu, topalak otu ve bu otun kökünden elde edilen ilaç; kust-ı hindî ve kust-ı arabî olmak üzere iki türü bilinir; (*Costus*). Krş. kuşt.

k. 45a/9
[1]

küt: Kötürüm, sakat. Krş. kötürüm, zamn.

k. 60a/12
[1]

küzâz: <Ar. Tetanos, sinir gerilmesi, kazıklı humma. Krş. tatar kırdu.

k. 61b/1
[1]

küzâze: <Ar. Yaradan mikrop almakla ortaya çıkan sinir gerilmeleri, kasılmalar. Bkz. küzâz. Krş. menfîz olmak.

k. 61b/6
[1]

küzbere: <Far. 1. Kişniş otu; (*Coriandrum sativum*). Krş. kişnîz, kişnîc, teğde. 2. Cırtatan, acı kavun, karga düleği; (*Ecballium elaterium*) Krş. cırtatan dügleği.

k. 13a/10, 14b/11, 43b/1, 46a/20 [4]
[4]

k. tohmına 14b/11

küzberetü'l-bîr: <Ar. Baldırıkara otu; (*Aspelinum adianthum*). Krş. baldırı kıra.

k. 42b/16
[1]

küzberetü'l-hamâm: <Ar. Şahtere otu; (*Fumaria officinalis*). Krş. şahtere.

k. 43b/12
[1]

K

ķab: 1. Kabuk, kapak 2. Zarf, torba, kılıf, çanta, sepet.

ķ. + ı 29b/19, 33a/4 [2]
ķ. + ı soyulmuş arpa "Kabuksuz arpa. Krş. sũlt." 29b/19
encũ ķ. + ı "İnci kabı. Krş. Şedef." 33a/4
ķ. + ıdur 42a/15
[3]

selîhe dedükleri kökün ķ. + ıdur
42a/15

ķabaĝ(ķ): Bkz. ķapaķ.

ķ. + ı 4b/3, 57b/9 [2]
[2]

gözũĝ ķ. + ı 57b/9

yabān ķ. + ı "Yaban kabaĝı. Krş. anũtũlũyũn." 4b/3

ķabak: Kabak, sürüngen gövdeli, sarı çiçekli, birçok türü olan bir bitki; (*Cucurbita*). Krş. debbā, ķar', kedũ, yaķtĩn, yaķtĩ.

ķ. 16b/19, 18b/1, 22b/3, 40a/3, 43b/11, 54b/4, 54b/18, 57b/15, 61b/3 [9]
[9]

ķ. cekirdegi "Kabak çekirdeĝi. Krş. ĥabbũ'l-ķar', ĥabb-ı dibā." 18b/1, 57b/15 [2]

ķ. çekirdegi 16b/19, 61b/3 [2]

ķabarcuĝ(ķ):Bkz. ķabarcuķ.

ķ. + ı 55a/14
[1]

göz ķ. + ı "Gözde çıkan sivilce, kabarcık. Krş. ābile-i çeşm." 55a/14

ķabarcuķ: Kabarcık, kabartı, sivilce. Krş. çiçek, ābile, el-ferd, sebũr, cũderĩ.

ķ. 55a/6, 55b/4, 56b/16, 57a/14, 57b/1, 57b/2, 60b/18, 61b/6 [8]
[8]

ķabārĩ: <Gr. Kırmızı boya. Krş. zencefre.

ķ. 41a/14
[1]

ķabārĩs: <Gr. Gebre otu, keditırnaĝı; (*Capparis spinosa*). Krş. kebere.

ķ. 40b/15
[1]

ķa'bel: <Ar. Yapradı susam yaprağına, kökü ada soĝanına benzeyen, uzun başlı, sert bir çeşit mantar. Bkz. mantar.

ķ. 40b/18, 42a/18 [2]
[2]

ķabķab: <Ar. Pamuk meyvesi; (*Gossypium*). Krş.

'ıtlab yemişi, panbuķ.

ķ. 41b/14
[1]

ķablubaĝa: Bkz. ķaplubuĝa. Krş. raķķ, seng-puşt.

ķ. 23b/15, 27a/9 [2]
[2]

ķabuĝ(ķ): Kabuk.

ķ. 15a/19
ķalun ķ. 15a/19
ķ. + ı 2a/8, 6b/6, 15b/1, 24b/16, 30a/17, 34a/20, 35b/12, 40b/10, 41a/8, 42b/2, 51b/4, 52a/17, 53a/17 [13]

- bağır k. +1 41a/8
 bir kök k. +ıdır 32a/8
 dibinüñ k. +1 34a/20
 göginek k. +1 30a/17, 35b/12 [2]
 her ağacın k. +1 52a/17
 hürmā k. +1 53a/17
 karamuk ağacının k. +1 2a/8
 nesnenün k. +1 40b/10
 selīhe k. +1 51b/4
 yabān enārının ağacının k. +1 42b/2
 yabān nārının ağacı k. +1 24b/16
 k. +ıdır 26b/17, 32a/8, 35a/9 [3]
 göginek k. +ıdır 26b/17
 k. +ınun 4a/18
 [18]
- kabuklu:** Kabuklu, kabuğu olan.
 k. 15b/19, 19a/17, 25a/4, 46a/20 [4]
 [4]
 k. baqam ağacı 46a/20
 k. bādām 25a/4
 k. bādem gibi bir yemişdür 15b/19
 k. bādem gibi yemişdür 19a/17
- kabül:** < Ar. Kabul, bir şeye isteyerek veya istemeyerek razı olma.
 k. 59b/2
 [1]
 k. etmeme 59b/2
- kabz:** < Ar. Tutma, kabız, peklık. Krş. mīdel, ma'takal.
 k. 62a/1, 62a/18, 63a/21 [3]
 [3]
 k. olmak 62a/18
- kadamiyā:** < Far. Bakır, gümüş ve altın gibi maddelerin talaşı. Göz hastalıklarının tedavisinde kullanılır. Krş. iqlīmiyā.
 k. 42a/4
 [1]
- kadar:** < Ar. Kadar, ölçüsünde, derecesinde.
 k. 7a/7, 9a/13, 10b/20, 15a/15, 15b/9, 21a/7, 43b/20 [7]
 [7]
- kağeh:** "zerrīn kağeh" Nergis çiçeği, zerrinkadeh çiçeği; (*Narcissus*). Krş. nergis, nercis, 'abher.
 k. 35b/3, 51b/1, 51b/10, 52a/18 [4]
 [4]
 katmer zerrīn k. çiçeği "Katmer nergis çiçeği, yediyaprak. Krş. nergis-i heft-zerd." 52a/18
 zerrīn k. 51b/1, 51b/10 [2]
 zerrīn k. çiçeği 35b/3
- kadın:** Kadın, hatun. Krş. 'avrat, hatun.
 k. 2a/3, 2a/8, 3a/3, 3a/4, 3a/7, 3b/10, 4a/3, 6b/12, 11b/2, 25a/21, 25b/12, 25b/14, 26a/10, 31b/13, 35b/11, 41a/1, 44a/1 [17]
- [17]
 k. tuzluğı "Kadıntuzluğu, diken üzümü, ekşimen, karamuk; (*Berberis crataegina*). Krş. karamuk, şaru ağac, enberbārīs, emberbārīs, etrāz, arhīs, enberūsā, esele, esferek, kemkem." 2a/3, 2a/8, 3a/4, 4a/3, 6b/12, 11b/2, 25a/21, 25b/14, 35b/11, 44a/1 [10]
 k. tuzluğı dibi 41a/1
 k. tuzluğı köki 3a/3, 25b/12 [2]
 k. tuzluğı kökine 26a/10
 k. tuzluğıdır 3b/10, 31b/13 [2]
 k. tuzluğına 3a/7
- kağid:** < Ar. Kurutulmuş ot, kuru ot. Krş. qurı ot.
 k. 40b/14
 [1]
- kağimü'l-mülk:** < Ar. Ebe gümece; (*Malva sylvestris*). Krş. ebe gömeci.
 k. 41b/12
 [1]
- kafr:** < Ar. 1. Havuç; (*Daucus carota*). Krş. hevic, keşür. 2. Çöl.
 k. 42a/20
 k. +1 41a/16
 k. +1 bābilī "Zift. Krş. zift." 41a/16
 [2]
- kafrü'l-yehüd:** < Ar. Deniz mumyası, denizden çıkan bir çeşit zift. Krş. zift, mümiyā-yı pālūde.
 k. 41b/1, 50a/19 [2]
 [2]
- kaşelāneş:** < Ar. 1. Beyaz ve yarı şeffaf, kolaylıkla parçalanan bir madde. 2. Sert, güzel kokulu, katı ve yağlı bir madde.
 k. 19a/14
 [1]
 habb-ı k. "Masura kamışının içinden çıkan pulcuklar. Krş. qarqı kamışı." 19a/14
- kağış:** < Gr. Şahtere otu; (*Fumaria officinalis*). Krş. şahtere.
 k. 40b/6
 [1]
- kağrubān:** < Far. Ceviz ağacı zamkı. Krş. qöz ağacı şamğı.
 k. 41a/21
 [1]
- kağve:** < Ar. 1. Kahve; (*Coffea arabica*). 2. Şarap. Krş. şarāb.
 k. 40b/8
 k. +ye 27b/11
 [2]
- kağ-:** 1. Kalmak, bulunduğu durumu ve yeri korumak. 2. Olmak, herhangi bir durumda bulunmak.
 k. -mış 55b/3

- [1]
kalakan: Bkz. kaluğan, kuluğan.
 k. 17a/5
 [1]
 k. dikenî 17a/5
- kalay:** Kalay, kim. Atom numarası 50, atom ağırlığı 118,7, yoğunluğu 7,29 olan, 232°C'de eriyen, gümüş beyazlığında, kolay işlenebilen, yumuşak bir element (simgesi Sn). Krş. ānek, raşāş, kışdīr, kīmiyā.
 k. 5a/2, 5a/4, 45b/4 [3]
 k. üstübeci “Kalay karbonatı. Krş. eng-i hafif.” 5a/4
 k. + a 24b/20
 k. + dur 41a/12
 [5]
- kalāderkūs:** <Gr. Yaban pırasası; (*Allium porrum*). Krş. it siki.
 k. 40b/19
 [1]
- kalāzfiyūn:** <Gr. Bir çeşit arsenik, zırnık. Krş. çurş-ı zernih.
 k. 41a/13
 [1]
- kalb:** <Ar. Kalp, yürek.
 k. 19a/10, 55a/4, 57a/13 [3]
 k. ağrısı 55a/4
 k. ağrısına 57a/13
 ḥabb-ı k. “Börülceye benzer bir fasulye. Bkz. ḥabbü'l-kalb. Krş. mürdümük-i hindî, mâş-ı hindî.” 19a/10
 k. + e 15b/16, 62b/17 [2]
 k. + i 42b/8, 48a/4 [2]
 [7]
 k. + i saķankūr 42b/8
 müferriḥ-i k. + i maḥzūn “Oğul otu, melisa, kovan otu; (*Melissa officinalis*). Krş. oğul otı, bādrençbüya.” 48a/4
- kalem:** <Ar. Kalem.
 k. + e 1b/9
 k. + e getirüb 1b/9
 k. + i 25a/17, 40b/13 [2]
 [3]
 k. + i çengār “Bakır pası cinsinden bir göz taşı. Krş. zencār, jengār.” 25a/17
 k. + i zengār “Bkz. kalem-i çengār. Krş. kışıṭūs.” 40b/13
- kalınca :** Kalınca, kalına yakın.
 k. 7b/19
 [1]
- kalın:** Kalın.
 k. 15b/1, 57b/9, 60b/20 [3]
- k. + dur 6b/7
 [4]
- kaliye:** <Ar. Misk ile anberden yapılmış siyah, kokulu bir madde. Krş. ğāliye, misk.
 k. 33a/18
 [1]
- kaliye-misk:** <Ar. Hindistan'da zebād denilen kediyeye benzer bir hayvanın terinin paçaları arasından kaşıkla sıyrılıp elde edilen bir misk, kalemiş yağı. Krş. zebād.
 k. 25b/5
 [1]
- kaliye-müşk:** <Ar. Bkz. kaliye-misk. Krş. ğāliye.
 k. 37b/21
 [1]
- kalsend:** “kalsend-i nārdīn” 1. Yabani nar ağacının kabuğu. 2. Hint sümbülü; (*Nardus dastachis jatamansi*). Krş. dār-ı şifşān.
 k. + i 42b/2
 [1]
 k. + i nārdīn 42b/2
- kaluğan:** Kaluğan dikenî, kalkan dikenî, çakır dikenî, devedikenî, peygamber dikenî; (*Silyum marianum*). Krş. çakır dikenî, deve dikenî. Bkz. kuluğan.
 k. 31a/10
 [1]
 k. dikenî 31a/10
- kaluğ:** Bkz. kalın.
 k. 15a/19, 59b/9, 59b/11 [3]
 [3]
 k. kabuğ 15a/19
- kalūnisā:** <? Kaynamış, saf çam sakızı. Krş. çam sakızı.
 k. 40a/9
 [1]
- kalya:** Kalya taşı, deniz otları ve çöven yakılarak elde edilen bir madde, sodyum oksidi. Krş. ḥıṣār, ṣeḥār, ṣebū'l-esākife.
 k. 7b/13, 16a/15, 20a/20, 26b/2, 26b/2, 32a/9, 32a/21, 33a/18, 50a/15 [9]
 k. taşı 7b/13, 16a/15, 20a/20, 26b/2, 32a/9, 32a/21 [6]
 milḥ-ı k. “Kalya taşından çıkartılan tuz, sodyum oksit.” 50a/15
 zāğ-ı k. “Kalya taşı.” 26b/2
 [9]
- kalıye:** <Ar. Kavurma, kızartma.
 k + i
 k. + i nergīsī “Havuç kızartması. Krş. hevic kalıyesi.” 40a/11
 k. + si 40a/12, 51a/13 [2]
 [3]
 bāṭincān k. + si “Patlıcan kızartması. Krş. mağmūme.” 51a/13

- hevic k. + si “Havuç kızarması.”
40a/12
- ķamāšīr:** <Far. Dağ kerevizi zamk1. Krş. tağ kerefesi şamğı.
k. 42b/1
[1]
- ķamer:** <Ar. Ay.
k. 13a/20, 24b/3, 34b/19, 45b/3 [4]
[4]
devr-i k. “Günaşığı denilen bir çiçek,
günebakan çiçeğı, ayçiçeğı;
(*Helianthus annuus*). Krş. gün ‘aşığı.”
13a/20, 24b/3, 34b/19, 45b/3 [4]
- ķamh:** <Ar. Buğday, kum buğday. Krş. kum buğday.
Bkz. kıtlab.
k. 41b/10
[1]
- ķamha:** <Ar. Sulak yerlerde biten ayrık cinsinden
zehirli bir ot, kanyaş, ganyaş, kanyaşı. Krş. kan yaşı,
ķaşabü’z-zerīre.
k. 41a/14
[1]
- ķamiş:** Kamış, buğdaygillerden, sulak, nemli yerlerde
yetişen, boğumlu, sert gövdesi olan bitkiler;
(*Phragmites australis*). Krş. ķaşab, hīrūn, yerā’a.
k. 37b/19, 40b/9, 54a/20, 54b/3 [4]
ķoķar k. “Kokar kamış. Krş. ğarv.”
37b/19
k. + 1 4b/7, 17a/18, 28a/4, 28b/10, 29a/6,
51b/11 [6]
ķarķu k. + 1 “Kargı kamışı, masura
kamışı, 5m. kadar yükselebilen,
rizomlu, çok yıllık ve otsu bir
bitkidir.Gövdesinden kaval ve ney
yapılır; (*Arundo donax*). Krş. ney,
abdīķūr, harmele.” 4b/7, 17a/18,
51b/11 [3]
şeker k. + 1 “Şeker kamışı, öz suyundan
şeker çıkarılan bir bitki; (*Saccharum
officinarum*).” 28a/4, 28b/10, 29a/6 [3]
k. + 1nuņ 19a/14
[11]
ķarķı k. + 1nuņ icinden çıkan
pulcuğazlardur 19a/14
- ķamķarīş:** <Far. Keçiboynuzu yemişi ve çekirdeğı;
(*Ceratonia siliqua*). Krş. keçi boynuzu, ħarnüb.
k. 42a/16
[1]
- ķan:** Kan. Krş. dem.
k. 30a/4, 31a/15, 42a/11, 46a/11, 56a/13,
56b/6, 56b/9, 57a/18, 58a/4, 58a/4, 58a/7,
62a/9, 62b/2, 62b/11, 62b/12 [15]
k. aķmak 62b/12
k. aķmakdan 62b/11
- k. gelmek 58a/4, 62a/9 [2]
k. gider 56b/9
k. gitmek 58a/7
k. işemek 56b/6, 58a/4 [2]
k. kusmak 62b/2
k. taşı “Kan taşı, kırmızı veya esmer
renkte olan doğal demir oksidinden
oluşan, yaralardan akan kanı
durdurmak için kullanılan bir mineral,
hematit. Krş. şādenc, ħacerü’d-dem.”
30a/4, 31a/15 [2]
k. yaşı dەرler bir kökdür “Kanyaş
denilen, sulak yerlerde biten ayrık
cinsinden zehirli bir ot, ganyaş. Krş.
ķaşabü’z-zerīre”42a/11,46a/11 [2]
k. + dan 60a/16,63a/18[2]
k. + 1 2a/17, 20a/6, 20a/11, 22a/13, 22b/5,
26b/12, 30b/2, 35a/20, 40b/11, 48b/20,
58b/17 [11]
burun k. + 1 58b/17
iki ķardaş k. + 1 2a/17, 20a/6, 22a/13,
26b/12, 30b/2, 35a/20, 40b/11 [7]
ķurbağa k. + 1 20a/11, 22b/5 [2]
saķankūr k. + 1 48b/20
k. + 1la 59a/19
k. + 1na 6a/21
[30]
iki ķardaş k. + 1na 6a/21
- ķana-:** Kanamak.
k.-mak 58a/3
[1]
burun k.-mak “Burun kanaması. Krş.
ĥūn-ı āmeden ez bīnī.” 58a/3
- ķanad:** Kanat. Krş. bāl.
k. + 1 11a/10
ķuş k. + 1 dەرler bir otdur “Kuşkanadı
otu. Krş. bāl-ı murğ .”11a/10
k. + 1na 15a/16
[2]
ķuş k. + 1na “Kuş kanadı. Krş. cenāĥ.”
15a/16
- ķanāber:** <Ar. Kambıl otu, aççılar otu, kırmızı boya
elde edilen bir bir ot. Krş. ğamlül.
k. 37b/12
[1]
- ķanbaş:** <Ar. Kendir, kenevir tohumu. Krş. kendir
toĥmı.
k. 41b/5
[1]
- ķanbīl:** <Ar. 1. Kanbil otu, güveğı feneri; (*Physalis
alkekengi*). Krş. kākūnec. 2. Yemen’de gökten yağan
çiğın toprakla karışmasıyla oluşan kavrulunca sarı
renk alan bir cins toprak.
k. 36b/18, 40a/8, 42b/3, 43b/17 [4]

- [4]
 . otu 36b/18
anc: <Far. Yara, sivilce, yara bere. Kr. ba brit.
 . 61a/9
 [1]
andebl: <Ar. Bir tür kakula otu tohumu, hil otu;
 (*Elettaria cardomomum*). Kr. kle-i rm.
 . 41a/20
 [1]
 . otu tomna 41a/20
anfes: <Ar. Aspir tohumu, yalancı safran;
 (*Carthamus tinctorius*). Kr. ‘afr tom.
 . 40b/12
 [1]
anı: Hangi,ne.
 . 60a/9, 61b/19 [2]
 [2]
anrya: “abb- anrya” 1. Kurtbarı aacnn
 yemişi. 2. Ezeltere, anason; (*Pimpinella anisum*).
 Kr. urd barı, ezeltere.
 . 18a/20
 [1]
 abb- . 18a/20
ank: <Far. Tahillara zarar veren bir çeşit kurt. Kr.
 urd.
 . 40b/20
 [1]
anahir: <Far. Lezzeti ve kokusu kötü olan bir
 zamk. Kr. andals.
 . 42b/3
 [1]
anlu: Kanlı.
 . 56b/15, 57b/21 [2]
 [2]
 . aru u 56b/15
 . u “Kanlı su. Kr. n-be .”
 57b/21
ansa: <Ar. Hayvan kursaı, ku kursaı. Kr.
 ayvn ursaı.
 . 40a/6
 [1]
anafln: <Gr. Sakız, sakız aacndan elde edilen
 bir tür reçine; (*Pistacia lentiscus*). Kr. mata.
 . 40b/16
 [1]
anariyn: <Gr. Kantaron otu, hekimlikte
 kullanılan, sarı iekli, ac köklü, kücük bir bitki;
 (*Gentiana lutea*). Kr. arez, ‘azz’-a’ter, seryn,
 ekrefn, lf.
 . 7a/5, 28b/12, 37a/12, 38a/5, 47a/15 [5]
 [5]
 . otu 7a/5, 28b/12 [2]
annn: <Gr. Delice bakla, ac bakla, yaban
 baklas, Yahudi baklas; (*Lupinus termis*). Kr.

- delce bakla.
 . 41b/10
 [1]
apa: Kapak, gz kapaı.
 . + 59b/17, 60b/19, 61a/18 [3]
 [3]
 gz . + 59b/17, 60b/19 [2]
 gz . + arıma “Gz kapaı ars.
 Kr. girn- ede-i pelye.” 61a/18
aplan: Kaplan.
 . 7b/3, 20b/1, 51b/21, 52a/19, 54a/4 [5]
 [5]
 . elçesi “Kaplanpenesi, kaplaneli
 denilen hoş kokulu bir bitki. Kr.
 peleng-i mk.” 7b/3
 . uyruı “Bkz. gögen aplan,
 helmn.” 54a/4
 gögen . “Kirman dalarnda bulunan
 kaplanların yemekten holandıı,
 yaprakları hıyar yaprağına benzeyen,
 beyaz bir kök, kaplan devas, kaplan
 taşı. Kr. nerk.” 52a/19
aplubaa: Kaplumbaa. Kr. slaft, seng-put.
 . 23a/20, 27a/11 [2]
 [2]
 berr . arası “Yabani kaplumbaa
 sırt. Kr. zeb.” 23a/20
ar: Kar, havada beyaz ve hafif billurlar biçiminde
 donarak yaan su buharı
 . 13b/7, 19b/14 [2]
 [2]
 . iei “Kar iei, dokuzdipli,
 gelgeç, ssengillerden, beyaz ve
 pembe çiçekler aan soanlı bitki;
 (*Leuconium*).Kr. gelgec, touz dipli,
 arba- ebyz.” 19b/14
 gkden yaan . “Kar. Kr. selc.”
 13b/7
ar: <Ar. Kabak; (*Cucurbita*). Kr. aba.
 . 40a/2
 [1]
ara: Kara, siyah, esmer.
 . 2a/19, 3a/14, 4b/11, 5a/5, 6a/6, 6b/4,
 6b/15, 7b/15, 8b/14, 8b/15, 10b/9,11a/16,
 11b/1, 11b/15, 13b/12, 14a/4, 14a/7, 14b/3,
 15a/7,15a/15,16a/13,16a/14, 17a/7, 18b/16,
 19b/7,20b/12,20b/15, 21a/9, 21b/2, 21b/10,
 23a/16,24b/7,25b/9,25b/11,26b/10,27a/14,
 27a/15,27b/6,28a/9, 28a/21, 28b/11, 29a/2,
 29a/8, 29a/9, 29a/14, 29a/21,29b/9, 29b/9,
 29b/14,30a/15,30a/16,30b/5, 30b/8, 30b/14,
 31a/3,31b/5,31b/10, 31b/11, 31b/17, 32a/4,
 32b/18, 33b/9, 34a/8, 35a/3, 35b/4, 35b/21,
 36a/738a/6, 38a/13, 39a/15, 40a/17,40a/17,

40b/1, 41b/4, 42b/16, 43a/9, 44a/4, 44a/7, 44a/18,44a/20,45a/2, 45a/4, 45b/17, 46b/1, 46b/5, 46b/14, 46b/16, 46b/17, 47a/16, 48a/15,48b/6,50a/6,50a/7,51b/9,53b/3, 54a/3,54a/10, 54b/19, 62b/5 [99]
 k. ağac “Karaağaç, kerestesi değerli bir ağaç, narven; (*Ulmus*). Krş. nārven.” 51b/9
 k. boya “Kara boya, zaç, sülfürik asit. Krş. zāc,zāk,kuḥc.”25b/9,25b/11,43a/9 [3]
 k. boyanuç 20b/15
 k. boyanuç ağı 40a/17
 k. boyanuç köki 40b/1
 k. boyanuç kızılına 29a/8
 k. boyanuç şarusı 40a/17
 k. büber 13b/12, 31b/10 [2]
 k. çörek otı 16a/13, 16a/14, 27b/6, 29a/2, 29a/9, 31a/3, 31b/5, 31b/11, 32a/4, 44a/7, 44a/18, 45a/4 [12]
 k. çörek otunun köki 21b/10, 28a/21 [2]
 k. çöpleme 21a/9, 21b/2, 24b/7 [3]
 k. çörek otı 3a/14, 5a/5, 8b/14, 8b/15, 11b/15, 14a/4, 14a/7, 26b/10, 30a/15, 30b/5, 45a/2 [11]
 k. çörek otına 29a/21, 46b/5 [2]
 k. günlüğe 2a/19, 6b/15 [2]
 k. günlük “Kara günlük ağacı ve zamkı. Krş. ‘asel-i līnā, lebenā, yābe, sefile, sıṭarkāh.” 28a/9, 29b/14,35b/21, 47a/16, 54b/19 [5]
 k. günlük yağı 35b/4, 46b/14, 50a/7 [3]
 k. günlük yağına 36a/7
 k. günlük yaprağı 50a/6
 k. helīle 6a/6, 31b/17, 54a/3, 54a/10 [4]
 k. ḥasek 15a/7, 18b/16 [2]
 k. ḥasek 10b/9
 k. ḳovaza 14b/3
 k. ḳōza 15a/15
 k. selīḥe 46b/1
 k. siḡek 23a/16
 k. şıgırdan 6b/4
 k. şu 62b/5
 k. tūt19b/7, 39a/15 [2]
 k. taşdur 29b/9
 k. üzümüñ 4b/11
 k. üzüm 38a/6, 53b/3 [2]
 k. yonca 38a/13, 44a/4 [2]
 k. ziftdür 41b/4
 baldırı k. 7b/15,11a/16, 11b/1, 27a/14,27a/15,28b/11,29a/14,

29b/9,30a/16,30b/8,30b/14, 32b/18,33b/9,34a/8,42b/16,44a/20,45b/17,46b/16,46b/17,48b/6 [20]
 baldırı k. otı 35a/3
 şandal dērler bir k. taşdur 20b/12
 k. + sı 57b/8, 59a/19 [2]
 k. + sına 9b/11
 [102]
 ceblehengüñ k. + sına 9b/11

ḳaraca: Karaca, rengi karaya yakın olan, esmer.

k. 19b/4, 19b/13, 25a/7, 38b/12, 40b/17 [5]
 [5]
 k. dāneleri 38b/12
 k. ot “Karaca ot, çöpleme. Krş. çöpleme, ḳātilü’l-kelb, ḥarbak-ı esved, ḥāl-i reng.” 19b/4, 25a/7, 40b/17 [3]
 k. otı 19b/13

ḳarağan: Karağan çiçeği, karabaş otu; (*Lavanduka stoechas*). Krş. ḳarağan çiçeği. Fırça gibi kullanılan sert tüylü bir bitki; yapışkan ve kokulu yaprağı olan, bodur funda boyunda dikensiz bir bitki. Krş. zarm, zıyram, keşne, mevḳifü’l-ervāḥ, uştuḥuṭūs.

k. 2a/3, 33b/9, 33b/12, 43b/15, 48b/3 [5]
 [5]
 k. çiçeği 33b/9, 33b/12, 43b/15, 48b/3 [4]
 k. çiçeğine 2a/3

ḳaraḳurut: Karakurut,günlük cinsinden bir ağaç karaardıç. Krş. muḳl.

k. 41b/16
 [1]

ḳaraluğ: Karalık, kara olma durumu.

k. + ı 58b/8
 göz k. + ı “Göz karalığı, tavukkarası. Krş. dems-i ‘ayn, sıdḳāfetü’l-‘ayn. 58b/8
 k. + ına 59b/13
 [2]
 göz k. + ına 59b/13

ḳaramuḳ: Karamuk, dağlarda kendi kendine biten ve ilkbaharda çiçek açan, saçma büyüklüğünde, üzüm biçiminde meyveleri olan dikenli bir bitki, çalı. Krş. ḳadın tuzluğı, emberbārīs, argīs, zireşk.

k. 2a/4, 2a/7, 2a/8, 3a/4, 4a/3, 9b/19, 16b/6, 20a/8, 20a/9, 23a/14, 25a/6, 26a/6, 35b/11, 35b/14, 41a/1, 44a/1, 49a/5 [17]
 k. ağacınınuñ ḳabuğı 2a/7
 k. Köki 9b/19, 26a/6, 35b/14, 41a/1, 49a/5 [5]
 k. kökine 20a/8, 20a/9, 23a/14 [3]
 k. Yemişi 4a/3,16b/6, 25a/6, 44a/1 [4]
 k. + dur 25b/1
 [18]

ķaranful: <Ar. 1. Karanfil; yaprakları sürekli yeşil kalan bir ağaç; (*Caryophyllus aromaticus*) ve bu ağacın karanfil yağı elde edilen, baharat olarak kullanılan, ağız kokusunu gideren, acımsı, koyu renkli, küçük çivi biçimindeki tomurcuğu. 2. Güzel renkli çiçekler açan bir süs bitkisi; (*Dianthus caryophyllus*).

ķ. 5a/5, 5a/11, 5b/15, 7a/15, 38a/20, 39b/19, 42a/3, 50b/13 [8]

ķ. yarpuzı “Karanfil yarpuzı. Krş. aşābi‘ü’l-fityān, felenc-i müşk fehlihā.” 5a/5, 5a/11, 5b/15, 38a/20, 39b/19, 42a/3, 50b/13 [7]

ķokulu ķ. “Kokulu karanfil. Krş. efāviye.” 7a/15

ķ. + dur 53a/12

aķ ķ. + dur “Ak karanfil. Krş. varaķ-ı ĥayme.” 53a/12

ķ. + ı 11b/12, 25b/7, 40b/3, 42a/3, 49a/12, 50b/13 [6]

[15]

ķ. + ı bustānī “Krş. pālenger.” 11b/12

ķ. + ı bustānī 40b/3, 42a/3 [2]

ķ. + ı hindī “Krş. miĥek.” 49a/12

reyĥān ķ. + ı “Krş. melīĥ-i müşk.” 50b/13

yabān ķ. + ı “Yabani karanfil. Krş. zehre.” 25b/7

ķaranfulī: “ĥabaķ-ı ķaranfulī” Karanfil yarpuzı, yarpuz; (*Mentha pulegium*). Krş. yarpuz, ķaranful yarpuzı, felenc-i müşk.

ķ. 18a/20

[1]

ĥabaķ-ı ķ. 18a/20

ķaraņu: Karanlık. Bkz. ķaraņuluđ(ķ).

ķ. 60b/1

ķ. olmak “Tavukkarası, gece körlüğu. Krş. zulmet-i başar.” 60b/1

ķ. + sı 55b/1, 59b/19 [2]

[3]

tavuk ķ. + sı “Tavukkarası, gece körlüđu. Krş. el-meřī, řeb-kūrī.” 55b/1, 59b/19 [2]

ķaraņuluđ(ķ): Karanlık. Bkz. ķaraņu.

ķ. + ı 57a/7, 57a/10 [2]

[2]

göz ķ. + ı 57a/7

göz ķ. + ı olmağa “Krş. tārīkī-i çeşm.” 57a/10

ķar‘arīr: <Ar. Ürperme, tüylerin diken diken olması.

ķ. 61a/14

[1]

ķarā āř: <Far. Sığır papatyası, sığırgözü, mastı çiçeği, arnika; (*Arnica montana*). Krş. sığır gözi, iri

pāpādyā. Bkz. ķarāř.

ķ. 41a/14

[1]

ķaraża: <Ar. Mısır’da Said şehrinde yetişen, akasya yapılan dikenli bir ağaç. Bkz. aķāķiyā.

ķ. 5a/11

[1]

ķ. dikenli 5a/11

ķarāniyā: <Far. Kızılcaķ ağacı ve meyvesi, egren, üvez yemişi. Krş. kızılcaķ, üvez.

ķ. 41a/3

[1]

ķarāsiyā: <Far. Kiraz meyvesi; (*Cerasus avium*) Krş. kirās, ĥabbū’l-mülūk, ĥabbū’s-selāfīn, taĥķīķ erik. Bkz. ķarāsiyā.

ķ. 41a/16

[1]

ķarāř: <Far. Sığır papatyası, sığırgözü, mastı çiçeği, arnika; (*Arnica montana*). Krş. sığır gözi, iri pāpādyā. Bkz. ķarā āř.

ķ. 41a/14

[1]

ķarāřiyā: <Far. Kiraz meyvesi; (*Cerasus avium*) Krş. kirās, ĥabbū’l-mülūk, ĥabbū’s-selāfīn, taĥķīķ erik. Bkz. ķarāsiyā.

ķ. 41a/3

[1]

ķardař: Kardeş.

ķ. 2a/17, 6a/21, 20a/5, 22a/13, 26b/12, 30b/2, 35a/20, 40b/11 [8]

[8]

iki ķ. ķanı “Kanı durdurmak için kullanılan bir çeşit reçine, ikikardeşkanı ağacı, bakam ağacı; (*Caesalpinia echinata*). Krş. baķam ağacı, ebrenc, ayda‘, ĥūn-ı siyāvřān, demmū’l-yefīn, sebāb, řeyān, ‘andem, ķıntā.”

2a/17, 20a/5, 22a/13, 26b/12, 30b/2, 35a/20, 40b/11 [7]

iki ķ. ķanına 6a/21

ķardāliyūn: <Gr. Mercan; (*Corallium rubrum*). Krş. mercān, ķırfıl.

ķ. 42a/6

[1]

ķardāmen: <Gr. Acı tere, ak hardal. Krş. acı tere.

ķ. 42a/9

[1]

ķarek: <Ar. Mısır’da pilavı yapılan bir tahıl.

ķ. 42a/15

[1]

ķarġa: Karga kuşu; (*Corvus*). Krş. ġudāf, kelāġ.

ķ. 8b/4, 23b/16, 23b/17, 37b/19, 38a/3, 52b/9 [6]

- [6]
 k. ayağı “Kuzgunayağı kazayağı, kılır otunun katlanmayan, bükülmeyen bir çeşidi; (*Chenopodium*). Krş. kıllur otı, pilā-yı kelāğ, riclü’l-ğurāb, riclü’z-zāğ.” 8b/4, 23b/16, 23b/17 [3]
 k. büken “Kargabüken; (*Stryhnos nuxvomice*). Krş. gücle büken, nān-ı kelāğ.” 52b/9
 ala k. “Ala karga. Krş. gülbe.” 37b/19
- karğaf:** <Ar. Şarap. Krş. şahve, şarāb.
 k. 40b/8
 [1]
- karha:** <Ar. 1. Yara. 2. Temriye hastalığı. Krş. temregü, baş bārit.
 k. 61a/9
 [1]
- karhü’r-rahm:** <Ar. Kadınların rahminde çıkan yaralar, çibanlar. Krş. çiban.
 k. 61a/12
 [1]
- karın:** Karın.
 k. 57b/19
 k. şişmek “Krş. habiṭ.” 57b/19
 k. + da 55b/1, 57b/15 [2]
 [3]
- karınca:** Karınca; (*Formica*). Krş. mūr, neml.
 k. 7b/11, 40b/19, 49a/11, 51b/7, 51b/14 [5]
 k. otı “Karınca otu. Krş. berencif, kayşūm.” 40b/19
 k. otına 7b/11
 bir nev’ k. 51b/7
 k. + dur 54a/5
 [6]
 bir nev’ k. + dur 54a/5
- karış:** Karış, başparmak ile serçe parmağın uçları arasındaki açıklık.
 k. 4a/21, 4b/5 [2]
 [2]
- karī’an:** <Ar. Karaman kimyonu; (*Carum carvi*). Krş. kurdumānā, kerevyā. Bkz. karībād.
 k. 42a/9
 [1]
- karībād:** <Ar. Karaman kimyonu; (*Carum carvi*). Krş. kurdumānā, kerevyā. Bkz. karī’an.
 k. 42a/8
 [1]
- karir:** <Ar. Hoşnut, memnun, sevinmiş.
 k. 37b/1
 [1]
- karış:** <Ar. Isırgan; (*Urtica*). Krş. ışırgan.
 k. 40b/12
 [1]
- karış:** <Ar. Güçlü, kuvvetli.
 k. 23b/17, 41a/18 [2]
 [2]
 kumul-ı k. “Büyük çam ağacı yemişi. Krş. cam.” 41a/18
 raqm-ı k. “Sarı katran. Krş. şaruca kaṭrān.” 23b/17
- karşasyā:** <Ar. 1. Kuyruklu biber; (*Piper cubeba*). Krş. kebāb. 2. Karaman kimyonu; (*Carum carvi*). Krş. kurdumānā, berrī kerevyā. Bkz. karşasyūn.
 k. 40a/14, 41a/19 [2]
 [2]
- karşasyūn:** <Ar. 1. Kuyruklu biber; (*Piper cubeba*). Krş. kebāb. 2. Karaman kimyonu; (*Carum carvi*). Krş. kurdumānā, berrī kerevyā. Bkz. karşasyā.
 k. 40a/14
 [1]
- karşkı:** Kargı kamışı, masura kamışı, 5m. kadar yükseklenen, rizumlu, çok yıllık ve otsu bir bitkidir. Gövdesinden kaval ve ney yapılır; (*Arundo donax*).
 k. 19a/14
 [1]
 k. kamışının icinden çıkan pulcuğazlardur “Kargı kamışının içinden çıkan pulcuklar. Krş. ḥabb-ı kaşelāneş.” 19a/14
- karşku:** Bkz. karşkı. Krş. ney, abdīkūr, ḥarmele.
 k. 4b/7, 17a/18, 51b/11 [3]
 [3]
 k. kamışı 4b/7, 17a/18, 51b/11 [3]
- kar(ı)n:** Karın. Bkz. karın.
 k. + ı 9a/6
 k. + ı yaruḳ toḥmı “Karnıyarık otu, pire otu tohumu; (*Plantago psyllium*), bağa yaprağı tohumu; (*Plantago*). Krş. irü bezr-i kaṭūnā, bağa yaprağı.” 9a/6
 k. + ında 24b/1
 k. + ından 17a/16, 51a/1 [2]
 [4]
 balık k. + ından 51a/1
 ḥurūs k. + ından çıkan taşdur 17a/16
- karnü’l-cer:** <Ar. Ceviz ağacından elde edilen zamk. Krş. kehrübā, kōz ağacı şamğı.
 k. 40b/9
 [1]
- karpüz:** <Far. Karpuz; (*Citrullus vulgaris*). Krş. heliyūn, biṭiḥ, ‘avmer.
 k. 37a/2
 k. + a 10b/12, 52b/12, 54a/8 [3]
 hindī k. + a 54a/8
 k. + ı 9a/17, 12b/20, 15a/18, 16a/16, 18b/9, 19a/20, 21a/5, 21a/8, 22a/9, 31b/1, 33a/4, 36b/19, 40a/7, 41a/19, 41b/14, 43a/12, 45a/5, 45b/4, 46a/3, 46a/5, 50a/1, 52b/15, 54a/21 [23]

- ķ. + ı hindî 9a/17
 ebücehîl ķ. + ı “Ebucehil karpuzu, acı hıyar, acı elma, acı karpuz, it hıyarı, hanzal, cırtatan düleği, karga düveleği; (*Citrullus colocynthis*). Krş. cırtatan dügleği, cırtatan dügleği, merâretü’ş-şahr, keseb, kevest, geşt, kebest, hançal, kıssâ’ü’l-hayye, kıssâ’ü’n-nu‘mân, ‘alkame, şereng, harîze-i rübân, hıre, harîde-i rübâh, hadec, hançal, taḥ.” 12b/20, 16a/16, 18b/9, 19a/20, 21a/5, 21a/8, 31b/1, 36b/19, 40a/7, 41a/19, 41b/14, 43a/12, 45a/5, 45b/4, 46a/5, 50a/1 [16]
- ebücehîl ķ. + ı ḥurdesine 15a/18
 ebücehîl ķ. + ı şarusı 33a/4
 ebücehîl ķ. + ı ufağı 46a/3
 hind ķ. + ı 22a/9
 şıgır ķ. + ı 52b/15, 54a/21 [2]
- ķ. + ına 13a/15, 32b/1 [2]
 ebücehîl ķ. + ına 32b/1
 hindî ķ. + ına 13a/15
 ķ. + ınıñ 8b/16, 9b/13, 10a/20, 16b/20, 31a/1, 31b/15, 32a/21, 53b/6, 54a/7 [9]
 [38]
 ebücehîl ķ. + ınıñ 53b/6
 ebücehîl ķ. + ınıñ ağacı 31a/1, 32a/21 [2]
 ebücehîl ķ. + ınıñ ḥāmıdur 16b/20
 ebücehîl ķ. + ınıñ ici 9b/13
 ebücehîl ķ. + ınıñ içine 31b/15
 ebücehîl ķ. + ınıñ toḥmı 54a/7
 ebücehîl ķ. + ınıñ yaprağı 8b/16, 10a/20 [2]
- ķarsün:** <Ar. Kuyruklu biber; (*Piper cubeba*). Krş. kebābe.
 ķ. 41a/20
 [1]
- ķarşa‘ne:** <Ar. Boğa diken, eşek diken, deve elması, guga diken, hōlemez, tūsü; (*Eryngium*). Krş. boğa diken, ibrahim diken, deve alması.
 ķ. 41a/3, 42a/5 [2]
 [2]
- ķartal:** Kartal kuşu; (*Aquila*). Krş. āle, ḥavāşıl, dāle, kacā, raḥar, ‘uqāb.
 ķ. 2b/9, 19a/4, 22a/17, 24a/5, 45b/10 [5]
 ķ. kuşı 19a/4, 22a/17, 24a/5, 45b/10 [4]
 ķ. kuşına 2b/9
 ķ. + a 35b/16
 ķ. + dan 5a/8
 [7]
- ķarḫāvgyün:** <Gr. Yaban darısı. Krş. yabān ḫarusı.
 ķ. 41a/4
 [1]
- ķarv:** <Ar. Siğil, deride oluşan kabarcıklar, şişler. Krş. sigil.
 ķ. 61a/10
 [1]
- ķaryüle:** <Far. Bir tür sarmaşık. Krş. leblāb.
 ķ. 42b/11
 [1]
- ķarzîz:** <Gr. Kalay. Krş. kalay. Bkz. kışdîr, kıştîr.
 ķ. 41a/12
 [1]
- ķasā:** <Ar. Hindistan’da ve Umman’da çok bulunan bir ağaç kabuğu, katırkuyruğu bitkisinin kırmızı kök kabuğu. Bkz. selîḫe.
 ķ. 42a/15
 [1]
- ķasānārî:** <Ar. Kırmızı boya elde edilen bir bitki kökü. Krş. zencefre.
 ķ. 42b/13
 [1]
- ķasār:** <Ar. Kırmızı boya elde edilen bir bitki kökü. Krş. zencefre.
 ķ. 42b/13
 [1]
- ķasb:** <Ar. 1. Ağaç üzerinde kurumuş hurma. Krş. kuru dāne. 2. Sakız, sakız ağacından elde edilen bir tür reçine; (*Pistacia lentiscus*). Krş. maştakî şakızı.
 ķ. 41b/6
 [1]
- ķasık:** Kasık, vücudun karın ile uyluk arasındaki bölümü. Bkz. kaşık.
 ķ. 56a/15
 [1]
 ķ. yaruğı “Kasık bölgesinde oluşan fitık, yarımlik. Krş. bāz-ḫāya.” 56a/15
- ķasım:** <Ar. İnce, çabuk kırılabilen.
 ķ. 39b/4, 39b/4 [2]
 [2]
- ķasliyün:** <Gr. Pire otu tohumu, karnıyarık otu tohumu; (*Plantago psyllium*). Krş. bezr-i қаtūnā.
 ķ. 41b/12
 [1]
- ķasşār:** <Ar. 1. Kış otu ve bu otun kökünden elde edilen ilaç; kust-ı hindî ve kust-ı arabî olmak üzere iki türü bilinir; (*Costus*). Krş. kust-ı şāmî. 2. Andız otu; (*Juniperus drupacea*). Krş. anduz.
 ķ. 40b/1
 [1]
- ķastürıyün:** <Gr. Kunduztaşağı otu, cavşir, oğlanaşı; (*Ferula alaeochytris*). Krş. ķunduz taşağı. Bkz. ķunduster-i ķayrî.
 ķ. 40a/3
 [1]
- ķasvetü’s-seb’:** <Ar. Yaprığı susam yaprağına, kökü ada soğanına benzeyen, uzun başlı, sert bir çeşit

mantar. Krş. қа'bel, қаtır-ı бақар.

қ. 42a/19

[1]

қашаб: < Ar. Камыш. Krş. қамыш.

қ. 40b/9

қ. + ı 42a/12

[2]

қ. + ı bevā “Sulak yerlerde biten ayrık cinsinden zehirli bir ot, kanyaş, ganyaş, kanyaşı. Krş. қан yaşı. Bkz. қашабу'z-zerīre.” 42a/12

қашабу'z-zerīre: < Ar. Sulak yerlerde biten ayrık cinsinden zehirli bir ot, kanyaş, ganyaş, kanyaşı. Krş. қан yaşı, kīne, қамһа.

қ. 41a/14, 46a/11 [2]

[2]

қашабу'z-zerīre: < Ar. Bkz. қашабу'z-zerīre.

қ. 42a/11, 42a/12 [2]

[2]

қашам: < Ar. Yonca otu; (*Trifolium*). Krş. yonca.

қ. 41a/16

[1]

қаşд: “қаşд-ı nīz” Sincan çalıısı, kara çalı, çıçırgan, çeşmezen, isa dikenі; (*Paliuru spina*). Krş. sincan çalıısı.

қ. + ı 41b/10

[1]

қ. + ı nīz 41b/10

қашек: < Ar. Sümüklü böcek; (*Limax*). Krş. sümüklü böcek.

қ. 41b/18

[1]

қашық: Kasık, vücudun karın ile uyluk arasındaki bölümü. Bkz. қашық.

қ. 60b/20

[1]

қ. yaruğı “Kasık bölgesinde oluşan fitık, yarımlik. Krş. fatқ.” 60b/20

қашіл: < Ar. Hayvanlara yedirilmek üzere vaktinden önce biçilen yeşil ot. Krş. buğday ütmesi.

қ. 42a/17

[1]

қашіш: < Ar. Bir tür mantar. Krş. mantar.

қ. 41b/11

[1]

қашіша: < Ar. Kuşekmeği; (*Polygonum aviculare*). Krş. қуш etmegi, қазāme.

қ. 41b/14, 42a/17 [2]

[2]

қаққатı: Kaskatı, çok katı; kıpırdamaksızın, hareketsiz veya donmuş olarak.

қ. 61b/2

[1]

қ. olmaq “Sinir kasılması. Krş.

küzāz.” 61b/2

қашм қарқарıш: < Far. Keçiboynuzu yemişi ve çekirdeği; (*Ceratonia siliqua*). Krş. һarnüb çekirdegi. Bkz. қамқарıш.

қ. 41b/15

[1]

қашні: Kadı ağacı, şeytanboku otu ve bundan elde edilen zamk; (*Ferula assa-foetida*). Krş. һılıtīt, meһrūs, encüzān, eng, leben-i encüdān, hing, erkān, bārzed, bīrzū, çārһūr, şamgu'l-cezān, ‘üdü'd-darқа. Bkz. қаžī.

қ. 2a/13, 5a/9, 5b/6, 8b/21, 14b/1, 16a/13, 36b/13, 40a/18, 47a/16, 50b/14 [10]

қ. ağacına 5a/9

қ. ağacınınuñ toһmı 2a/13

қ. alduқları ağacınuñ köki 36b/13

қ. + ya 1b/17, 4b/9, 8a/2, 33a/2, 53b/14 [5]

[15]

қашşār: < Ar. Yıkayıcı, leke temizleyici.

қ. 47b/12

қ. + lar 39b/21

[2]

қашād: < Ar. Geven dikenі; (*Astragalus*). Krş. geven, keşirā.

қ. 40b/14

[1]

қаш'ar: < Ar. Küçük hıyar. Krş. küçük һıyar, kıssa³-i şığār.

қ. 40b/4

[1]

қаш'arır: < Ar. Titremek. Krş. ditremek.

қ. 61a/10

[1]

қашr: < Ar. Bir nesnenin kabuğunu soymak, kabuk. Krş. қabuқ.

қ. 40b/10

[1]

қашür: < Ar. Kağıda sürülen bir taş.

қ. 41a/11

[1]

қат: Kat, “kat kat” Üst üste, pek çok.

қ. 7a/4, 7a/4, 34b/7, 34b/7 [4]

[4]

қ. taşdur қат 7a/4

қат-: Katmak, eklemek, karıştırmak.

қ.-arlar 17a/20, 45a/13, 52b/21 [3]

[3]

қатı: Sert, ağır, şiddetli.

қ. 55a/10

[1]

қ. һastalıқ “Ağır hastalık. Krş. el-marazü'l-һādde.” 55a/10

қатılıғ(қ): Katılık, sertlik.

қ. + ına 60a/9

[1]

ferc k. +ına “Kadın cinsel organında meydana gelen sertlik. Krş. şalâbetü’r-raḥm.” 60a/9

katır: Katır, kısırak ile erkek eşeğin çiftleşmesinden doğan melez hayvan.

ķ.19b/12, 24a/21, 28a/19, 32a/5, 44a/3, 52b/20, 53a/18 [7]

[7]

ķ. boķına “Katır dışkısı. Krş. revşü’l-bezrūn.” 24a/21

ķ. boncuğı “Katır boncuğu: 1. Çoğu binek hayvanlarının boynuna süs olarak takılan, mavi camdan iri boncuk. 2. Bu boncuklarla birlikte dizilen küçük deniz kabukları.Krş. sipīdmühre, ḥarmek, veşenc, varaĉ, ilan başı.” 19b/12, 28a/19, 32a/5, 44a/3, 52b/20, 53a/18 [6]

katmer: Katmer, bir şeyi oluşturan katlardan her biri.

ķ. 9b/2, 13b/8,14a/8,14a/9,14a/10,15a/12, 15b/12,24a/16,33a/11,35b/15,35b/15, 38a/9, 38a/9, 42b/21, 43a/7, 43a/7, 50b/20, 52a/18 [18]

[18]

ķ. çiçeklüsi 24a/16

ķ. enār çiçeği 9b/2

ķ. gül “Katmer gül, yüzyaprak denilen bir çeşit gül. Krş. gül-i şad-berg.” 42b/21

ķ. nāruņ çiçeğine 15a/12

ķ. zerrīn ķadeḥ çiçeği 52a/18

ķattāl: < Ar. Öldürücü, zehirli.

ķ. 24a/10

[1]

ķ. sirke “Zehirli bir çeşit sirke. Krş. reşke.” 24a/10

ķa’ḥala: < Ar. Öksüzoęlan çiğdemi, acı çiğdem, güz çiğdemi, sorıncan ağacı, ağır kestane; (*Colchicum autumnale*). Krş. öksüz oğlan çiğdemi, sūrincān.

ķ. 41a/12

[1]

ķaḥā: < Ar.<Lat. Kıkuyruk kuřu, kuyruğu sivri, tüyleri ak yeşil karışık, gagası, ayakları mavi bir kuř türü; (*Anas acuta*). Krş. kıł kuyruk kuşı.

ķ. 41a/9

[1]

ķaḥār: “ḥar-ı ķaḥār” Siyah boya elde edilen bir çeşit bitki. Krş. ķara boya.

ķ. 20b/15

[1]

ḥar-ı ķ. 20b/15

ķaḥf: < Ar. Yabani ıspanak, sirken. Krş. şirken.

ķ. 12a/17

[1]

toḥm-ı ķ. 12a/17

ķaḥīf: < Ar. Sirken otu, yabani ıspanak, yabani semizotu, labada; (*Chenopidium album*). Krş. sirken. ķ. 40a/7

[1]

ķaḥīḥ: < Ar. Horlamak. Krş. ḥorlamak. Bkz. ğaḥīḥ.

ķ. 61a/13

[1]

ķaḥr: “ķaḥr-ı baķar” Yapradı susam yaprağına, kökü ada soğanına benzeyen, uzun başlı, sert bir çeşit mantar. Krş. ķa’bel, ķasvetü’s-sebĉ.

ķ. +ı 42a/18

[1]

ķ. +ı baķar 42a/18

ķaḥrān: < Ar. Katran, organik maddelerden kuru damıtma yoluyla elde edilen, sıvı yağ kıvamında, kara renkte, ağır, is kokulu, suda erimeyen bir madde. Krş. zift-i rabḥ, ḥīvetü’l-mevt, hemc-hinā.

ķ.4b/10,11b/19,16b/16,23b/17,25b/18, 28b/6,29a/2,30b/11,30b/17,31a/18,32b/1, 32b/2,37b/6,40b/5,41b/13,49b/12,51b/4, 54a/13,54b/10 [19]

[19]

ķ. aęacı “Katranaęacı, Lübnan sediri, Süleyman aęacı; (*Cedrus*). Krş. řerīn, řebrīn, řernīn, sūř.” 29a/2, 30b/11, 30b/17, 31a/18 [4]

ķ. ağacı yemişi 54b/10

ķ. ağacına 32b/1, 32b/2 [2]

ķ. ağacınun yemişi 41b/13

ķ. köpüği “Katranköpüęü, çayır mantarlarından, şapkasının alt yüzü dilim dilim ve bir halka ile çevrili bulunan bir cins mantar; (*Polyporus igniarius*). Krş. ğārīķūn.” 37b/6 şarıca ķ. 11b/19, 28b/6 [2]

řaruca ķ. “Sarı katran. Krş. rakm-ı ķarīř, tennūb,nībūb,māy’ī.” 23b/17, 49b/12, 51b/4 [3]

şaruca ķ. ağacıdur 4b/10

şaruca ķ. ağacınun yemişi 40b/5

ķaḥrās: < Ar. Mantar; (*Fungi*). Krş. mantar.

ķ. 40a/3

[1]

ķaḥrubā: < Far. Ceviz ağacı zamkı. Krş. ķöz ağacı řamęı. Bkz. kehrübā.

ķ. 41a/15

[1]

ķaḥur: Katır. Bkz. ķatır.

ķ. 35a/14

[1]

zıfr-ı ķ. “Katırtırnağı, dalları çok ince, çiçekleri sarı, bazı türleri hekimlikte

idrar söktürücü olarak kullanılan bir bitki; (*Genista scoraria*). Krş. er yaprağı.” 35a/14

kaṭūnā: <Ar. Pireotu, karnıyarık otu; (*Plantago psyllium*). Krş. bağa yaprağı.

ķ. 2b/10, 4a/8, 4b/18, 8a/18, 8b/15, 8b/19, 9a/6, 9b/16, 16b/19, 40b/9, 41b/12 [11]

[11]

bezr-i ķ. “Pireotu tohumu. Krş. bağa yaprağı, sinjirlü yaprak, bengū-yı surḥ, busulyūn, isfiyūs, esbeğūr,esfiyūs, ķasliyūn.” 2b/10, 4a/8,4b/18,8b/15,9b/16,41b/12 [6]

bezr-i ķ. toḥmı 8b/19

bezr-i ķ. yaprağına 8a/18

ḥaṣīṣ-i bezr-i ķ. 16b/19

irü bezr-i ķ. 9a/6

ķav: Yılanın deri değiştirirken attığı deri, yılan gömleği.

ķ. + ı 8a/14, 27a/10 [2]

[2]

ilan ķ. + ı “Yılan gömleęi. Krş. selḥū’l-ḥayye, pōst-ı mār.” 8a/14, 27a/10 [2]

ķavak: Kavak ağacı; (*Populus*). Krş. beje, ğarb, sepīdār, ḥūr.

ķ. 7b/3, 16a/8, 28a/15, 37b/18 [4]

[4]

ķ. ağacı 16a/8, 28a/15, 37b/18 [3]

ķ. ağacına 7b/3

ķavinder: <Ar. Tütsü olarak kullanılan hıyar gibi uzun bir bitki. Krş. maḳlūniyā.

ķ. 48b/9

[1]

ķavī: <Ar. Kuvvetli, güçlü, sağlam.

ķ. 60a/12

[1]

ķavl: <Ar. Söz.

ķ. 19b/7, 27a/18 [2]

ķ. + de 20a/8

ķ. + i 17b/8

mūnhāc ķ. + i 17b/8

ķ. + ince 40a/19

ķ. + inde 16b/8

[6]

mūnhāc ķ. + inde 16b/8

ķavla-: Kavlamak, kabarıp dökülmek, soyulmak.

ķ.-r 58a/18, 58a/18 [2]

[2]

ķavuk: İdrar kesesi, mesane.

ķ. + da 63a/5

[1]

ķavun: Kavun; (*Cucum*). Krş. ṭabīḥ, ḥaṣef.

ķ. 21b/13, 35a/2 [2]

ķ. + a 37a/12

ķızıl ķ. + a “Kızıl kavun. Krş. ‘amlecū’l-cemā.” 37a/12

ķ. + dur 22a/4

uzun ķ. + dur “Uzun kavun. Krş. ḥarīze-i dirāz.” 22a/4

ķ. + ı 14a/2

acur ķ. + ı “Hıyar gibi uzun bir cins kavun. Krş. seğāīr.” 14a/2

ķ. + ina 2b/1

[6]

ağac ķ. + ina “Ağac kavunu, Akdeniz ülkelerinde yetişen, taç yaprakları mavimsi pembe, küçük bir ağaç; (*Citrus medica*) ve bu ağacın iri bir limon görünüşündeki buruşuk kabuklu yemişi. Krş. ütrüc.” 2b/1

ķaya: Kaya, büyük, sert taş kütleli.

ķ. 2a/16, 3b/9, 5a/18, 6a/10, 8a/8, 16a/9, 28b/5,29a/20,29b/15, 34a/6, 36a/16, 40a/9, 41a/11, 47a/15, 49a/21 [15]

ķ. koruğı “Kaya koruğu, ekşi, kara üzüm gibi meyveleri olan, kayalık yerlerde biten bir yaban bitkisi;

(*Sedum*). Krş. ṭaylāfiyūn, süfertūn, ḥayyū’l-‘ālem, bīṣ, ebrārū’l-ķadd, ebrūnū’l-ḥey, ebrūn, mīṣ-bahār, lūfā.”

5a/18, 6a/10, 8a/8, 16a/9, 28b/5,

29a/20, 34a/6, 47a/15, 49a/21 [9]

ķ. koruğına 2a/16,3b/9,29b/15 [3]

ķ. koruğunun 40a/9, 41a/11 [2]

ķ. kurbağası “Kaya kurbağası. Krş. ‘ālem.” 36a/16

ķ. + lar 2b/8,5a/12,8a/14,11b/20,17b/20, 26a/1,26b/14,35a/21,45a/21[9]

ķ. + lar üzerinde 45a/21

ķ. + larda 5a/10,8b/4,17b/17, 29b/20, 43b/2 [5]

[29]

ķayķabān: <Ar. Tespih ağacı, tespih çalısı, Çin leylağı; (*Melia azedarach*). Krş. tesbīḥ ağacı.

ķ. 41b/5

[1]

ķaylūt: “ķaylūt-ı ṣāmī” Şam pırasası, pırasa yaprağı. Krş. pırāşa yaprağı.

ķ. + ı 42b/12

[1]

ķ. + ı ṣāmī 42b/12

ķaymak: Kaymak, sütün yüzünde toplanan yağlı katman. Krş. tü.

ķ. 12b/4

[1]

südden olan ķ. 12b/4

ķayna-: Kaynamak; mayalı bir şey kabarıp köpürmek.

- ķ.-mış 25b/17, 40a/9, 50b/5 [3]
ķ.-mış řarāb “Kaynamış şarap. Krş.
mey-i mençete, mey-i neçetec.”50b/5
ķ.-sa 7b/19
[4]
- ķaynad-:** Kaynatmak.
ķ.-ub 24a/11, 32b/16 [2]
[2]
- ķayrī:** “ķunduster-i ķayrī” Kunduztaşağı otu, cavşir,
oğlanaşı; (*Ferula alaeochytris*). Krş. ķunduz taşağı.
Bkz. ķařtūriyūn.
ķ. 40a/3
[1]
ķunduster-i ķ. 40a/3
- ķayrīs:** <Gr. Mum, bal mumu. Krř. bal mūmı.
ķ. 42b/11
[1]
- ķayřar:** “giyāh-ı ķayřar” Koçboynuzu otu, kokulu
yonca, eşek yoncası; (*Melilotus officinalis*). Krş. ķoc
boynuzu, iklīlū’l-melik.
ķ. 43a/4
[1]
giyāh-ı ķ. 43a/4
- ķaysiyūr:** <Far. Ayak tařı, kirini gidermek için
yıkandırken ayaęa sūrūlen opur tař. Krř. ayak tařı.
ķ. 42b/10
[1]
- ķaysūr:** <Far. Kōpūk tařı, hamamlarda ayak
ovalamak için kullanılan bir tař, ayak tařı, kōrpūk
tařı. Krř. kōbūk tařı. Bkz. ķaysiyūr.
ķ. 17a/10
[1]
ħacer-i ķ. 17a/10
- ķaysūs:** <Ar. Pamukluk otu, ormanlarda yetiřen, yaz
kıř yapraklarını dōkmeyen, yabangūlūne benzer,
Çiçekleri gūzel kokulu bir çeřit kūuk aęaç. Krř.
pamuķlıķ otı.
ķ. 40a/12
[1]
- ķaysūsetū’l-ķelb:** <Ar. Kōpekmenekřesi, yabani
menekşe; (*Viola Canina*). Krş. it penefşesi.
ķ. 40a/10
[1]
- ķayřūm:** <Ar. 1. Ayvadana, civanperçemi, kovan
ieği, ak yavşan, barsama otu; (*Achillea*). Krş. ayva
şana. 2. Karınca otu. Krş. çarınca otı, berencīf.
ķ. 40b/19
[1]
- ķayřīs:** <Gr. Mersin ağacı ve yemişi; (*Myrtus
communis*). Krş. mersin.
ķ. 42b/10
[1]
- ķazala:** 1. Saksāęan kuşu; (*Pica pica*). Krş. řaksāęan
kuřı. 2. Beyaz ve sarı tūylū, gagası sarı ve siyah
renkli bir cins yaban ördeği.
ķ. 40a/15
[1]
- ķazāl:** <Far. Dut aęacı ve meyvesi; (*Morus*). Krř. tūt.
ķ. 40a/15
[1]
- ķazā’a:** <Ar. Kunduz. Krş. ķunduz.
ķ. 41a/21
[1]
- ķazāb:** <Ar. oban dikenini cinsinden, ondan daha
būyūk bir bitki. Krř. cūbān dikenini.
ķ. 41a/8
ķ.+ı 42a/18
[2]
ķ.+ı mıřrī “oban dikenini. Krř. cūbān
dikenini.” 42a/18
- ķazz:** <Ar. Ham ipek, ibrişim. Krş. ebriřīm boķı.
ķ. 41b/16
[1]
- ķazzā:** <Ar. İbrişim, ham ipek. Krş. ebriřīm. Bkz.
ķazz.
ķ. 40a/15
[1]
- ķazī:** <Ar. Kadı ağacı, şeytanboku otu ve bundan
elde edilen zamķ; (*Ferula assa-foetida*). Krş.
řamęu’l-meħrūs, engūřt-i gūhervān, āfe. Bkz. ķařnı.
ķ.+ye 2b/20, 3a/8, 32b/20 [3]
[3]
- ķazīb:** <Ar. 1. Erkeklik organı, penis. 2. Yonca otu;
(*Trifolium*). Krş. yonca.
ķ. 42a/17, 55a/10 [2]
āmās-ı ķ. “Erkeklik organında
meydana gelen şişlik. Krş. zeker
şişmek.” 55a/10
ķ.+ı 40a/12
[3]
ķ.+ı ibl “Devesiki, Koni şeklinde
ūzeri çizgili, çok acı ve siyah renkli
bir otun meyvası. Krş. deve siki.”
40a/12
- ķazībū’l-fuħūl:** <Ar. Aygır uzvu. Krř. aygır siki.
ķ. 40a/11
[1]
- ķazāme:** <Ar. Kuşekmeği; (*Polygonum aviculare*).
Krş. ķuř etmegi, ķařıřa.
ķ. 41b/15
[1]
- ķādir:** <Ar. Gūçlū, gūcū yeter, erkli.
ķ. 62b/8
[1]
- ķāf:** <Ar. “kaf” Arap alfabetesinin yirmi dōrdūncū
harfi.
ķ.+ıla 42a/6
[1]

- zamm-ı k. + ıla “Kaf harfinin ötreli (yuvarlak ünlülü) okunması.” 42a/6
- ķākūlī:** <Far. Çöven otuna benzeyen, zehirli, iç sürdürücü bir ot. Bkz. coġan.
ķ. 41b/2
[1]
- ķākūlū’l-bahri:** <Ar. Nilüfer çiçeđi; (*Nymphaea*).
Krş. nīlüfer
ķ. 40a/7
[1]
- ķākūle:** <Ar. Kakula otu, hil otu, zencefilgillerden, sıcak iklimlerde yetişen güzel kokulu bir bitki; (*Elettaria cardamomum*) ve bitkinin baharat olarak kullanılan tohumu. Krş. hīl, şüşmīr, ĥavf-ı kalīķū’s-sene, ĥabre-i bevā, ĥabbū’s-saĥtiyānī, tađīl, ābul, ibl.
ķ. 5a/15, 12b/20, 18a/18, 19b/21, 21b/19, 31a/12, 32b/7, 53b/12 [8]
ķ. + den 13a/18
ķ. + i 27a/16, 30a/20, 32b/6, 47a/16, 47a/19, 53b/6, 53b/12 [7]
ķ. + i kebīr “Büyük kakula otu. Krş. lāĥīn.” 47a/16
ķ. + i şađīr “Küçük kakula otu. Krş. hīl-i bevvē, süşem, şemşīr, hāl, lāhī.” 27a/16, 30a/20, 47a/19, 53b/6, 53b/12 [5]
ķ. + i şıġār “Küçük kakula otu. Krş. şüşmīr.” 32b/6
ķ. + ye 4a/6
ķ. + yı 41a/20
[18]
ķ. + yı rūmī “Bir tür kakula otu tohumu. Krş. ķandebīl.” 41a/20
- ķākūr:** <Ar. Kāfur ağacından elde edilen, hekimlikte kullanılan, beyaz ve yarı saydam, kolaylıkla parçalanan, güzel kokulu bir madde. Bkz. kāfūr.
ķ. 41a/16
[1]
- ķāl:** <Ar. Lut Gölü’nden çıkarılan siyah bir zift. Krş. ķara zift.
ķ. 41b/4
[1]
- ķālince:** <Far. Saksaaġan kuşu, üveyik kuşu. Krş. şaķsaġan kuşu.
ķ. 41b/18
[1]
- ķālīpūs:** <Gr. Şahtere otu; (*Fumaria officinalis*). Krş. şāhtere. Bkz. kađīş.
ķ. 40b/6
[1]
- ķār:** <Far. Zift. Krş. zift. Bkz. ķīr.
ķ. 42b/12
ķ. + ı 41b/4
[2]

- ķ. + ı ĥuşķ “Lut Gölü’nden çıkarılan siyah bir zift. Krş. ķara zift. Bkz. ķāl, ķārsiyāl.” 41b/4
- ķārsiyāl:** <Gr. Lut Gölü’nden çıkarılan siyah bir zift. Krş. ķara zift. Bkz. ķāl, ķār-ı ĥuşķ.
ķ. 41b/4
[1]
- ķāşnī:** <Far. Hindiba, yaban marulu, acı marulu, güneyik; (*Cichorium endiva*). Krş. hindubā, acı mārūl, göyinek.
ķ. 54a/13
[1]
- ķātil:** <Ar. Öldürücü, zehirli.
ķ. 54b/6
yedi dürlü ķ. otlardur “Yedi türü bulunan zehirli otlar. Krş. yetū‘āt.” 54b/6
ķ. + dür 25b/7
ķ. + i 41b/5, 41b/20 [2]
[4]
ķ. + i ebye “Bengilik otu yaprağı, dalı. Krş. bezr-i benc.” Krş. 41b/5
ķ. + i nefse “Çadıruşaağı cinsinden bir bitki. Krş. dāne cādir.” 41b/20
- ķātilū’l-ĥal:** <Ar. Nilüfer çiçeđi; (*Nymphaea*). Krş. nīlüfer.
ķ. 42a/1
[1]
- ķātilū’l-ķelb:** <Ar. Kara çöpleme; (*Helleborus orientalis*), karaca ot. Krş. çöpleme, ķaraca ot.
ķ. 40b/17
[1]
- ķātilū’l-ĥayye:** <Ar. Dildamak çiçeđinin dibi, salep kökü, tilkitaşaađı otu, itkasarı; (*Orchis hircina*). Krş. dil ŧamaķ çiçeđi dibi.
ķ. 40b/2
[1]
- ķātilū’n-nimr:** <Ar. Kokar ağaç, ezelttere. Krş. ezelttere, māzeryūn, ķoķar ağaç.
ķ. 42a/2
[1]
- ķāŧānaķī:** <Gr. Muĥabbet ve sevgi otu, adam otu, hacılar otu, insan otu, toskafa kavunu, yer elması, kankurutun, köpek elması; (*Mandragora autumnalis*). Krş. muĥabbet otı, sevgü otı. Bkz. ķāŧānīķī.
ķ. 40a/21
[1]
- ķāŧānīķī:** <Gr. Muĥabbet ve sevgi otu; (*Mandragora autumnalis*). Krş. muĥabbet otı, sevgü otı, sevdā otı. Bkz. ķāŧānaķī.
ķ. 41b/3
[1]
- ķāŧūn:** <Far. Nişadır. Krş. nişadır.
ķ. 42a/1

- [1]
ķāve: <Ar. Kadıntuzluğu dibi, karamuk kökü. Krş. karamuk köki kadın tuzluğu dibi.
 ķ. 41a/1
 [1]
ķāvendī: <Far. Habeş'ten ve Yemen'den gelen fıstık yağı. Öksürük, sırt ve bel ağrılarının tedavisinde kullanılır. Krş. fıstık yağı. Bkz. ķīvendī.
 ķ. 31a/8, 41b/21 [2]
 [2]
 şahm-ı ķ. "Fıstık yağı. Krş. fıstık yağı." 31a/8
ķāyısı: <Far. Kayısı ağacı ve meyvesi; (*Prunus armeniaca*). Krş. berķūķ.
 ķ. 10a/17
 [1]
ķāzī: <Ar. Kadı ağacı, şeytanboku otu ve bundan elde edilen zamk; (*Ferula assa-foetida*). Krş. māṭūniyūn, hing. Bkz. ķaşni.
 ķ. 51a/2, 53b/9 [2]
 [2]
 ķ. ağacı 51a/2
ķıbrīs: <Ar.<Gr. Kıbrıs Adası.
 ķ. + de 22b/12, 34a/15 [2]
 ķ. + den 45b/14
 [3]
 cezīre-i ķ. + den 45b/14
ķıbrīsī: <Ar.<Gr. Kıbrıs'a ait, Kıbrıs'la ilgili.
 ķ. 34a/15, 40a/17 [2]
 [2]
 tıyn-ı ķ. "Kıbrıs'ta bulunan kırmızı bir toprak. Krş. ķırmūzī ṭopraq." 34a/15
 zāc-ı ķ. "Sarı zift. Krş. ķulķaṭār." 40a/17
ķıbtī: <Ar. 1. Mısır halkından olan kimse. 2. Ćingene.
 ķ. 9a/11, 15a/3, 17a/10, 39b/9, 49a/16 [5]
 [5]
 ķ. baķlaya "Mısır'da su içinde yetişen bir tür bakla. Krş. fābisū'l-ķıbtī." 39b/9
 baķla'-i ķ. "Yaban baklası. Krş. yabān baķlası." 9a/11
 baķlā-yı ķ. "Mısır'da su içinde yetişen bir tür bakla. Krş. cāmīse." 15a/3
 ḥacer-i ķ. 17a/10
 mersīn-i ķ. "Mercankōşk çiçeği; (*Origanum majorana*), sıçankulağı; (*Anagallis*). Krş. şıçan ķulađı, merzencūş." 49a/16
ķıbtıye: "şevke-i ķıbtıye" Akasya yaptıkları dikenin ağacı. Krş. aķāķiyā ētdükleri yemişūñ ağacı.
 ķ. 32b/11
 [1]
 şevke-i ķ. 32b/11
ķıl: Kıl, tüy.
 ķ.4a/8,28a/18, 41a/9, 47a/8, 55b/10, 56a/1, 56a/2, 59b/9, 59b/19, 62a/11, 62b/6 [11]
 ķ. bitmek 55b/10, 62b/6 [2]
 ķ. kıyruğı ķuşı "Krş. seng-ḥōr." 28a/18
 ķ. kıyruk ķuşı "Kılkuyruk ķuşu. Krş. eşkurūd, ķaṭā." 4a/8, 41a/9 [2]
 ķ. + ı 2b/6, 28a/2, 55b/14, 60b/21 [4]
 [15]
 ṭanbūra ķ. + ı 2b/6, 28a/2 [2]
ķıl-: Kılmak, etmek, yapmak.
 ķ.-duğum 1b/2
 ķ.-duğum diyārlarda 1b/2
 ķ.-dum 1b/9
 [2]
 ṭaḥrīr ķ.-dum "Yazmak." 1b/9
ķılāķal: <Far. Yabani nar ağacı. Krş. berrī enār ağacı. Bkz. ķılķalān.
 ķ. 42a/21
 [1]
ķılıc: Kılıç.
 ķ. + ı 22b/11
 [1]
 ķuzđun ķ. + ı "Kuzgunkılıcı, süsengillerden, uzun, ensiz ve sivri yapraklı bir süs bitkisi, glayöl (*Gladiolus illyricus*). Krş. kızıl süsen, delbūs." 22b/11
ķılır: Kılır otu; (*Ammi visnaga*). Krş. pestīnāc. Bkz. ķılır.
 ķ. 8a/17
 [1]
 ķ. otı 8a/17
ķılķal: <Far. Mısır'da yetişen bir akasya ağacı. Krş. aķāķiyā.
 ķ. 41b/12
 [1]
ķılķalān: <Far. Yabani nar ağacı. Krş. berrī enār ağacı. Bkz. ķılāķal.
 ķ. 42a/21
 [1]
ķılt: <Far. Güneş darısı denilen bir tane, bōrölceye benzeyen bir tür fasulye, mürdümük; (*Lathyrus sativus*). Krş. mürdümük mürdümük-i hindī, māş-ı hindī.
 ķ. 19a/10, 41a/2 [2]
 [2]
 ḥabb-ı ķ. "Bkz. ḥabb-ı ķalb." 19a/10
ķılır: Kılır otu, çiçeklerindeki tohum sapları kürdan yerine kullanılan, bazı yerlerde ķuş yuvası denilen bir ot, diş otu, hilal otu, mısır anasonu; (*Ammi*

visnaga). Krş. hılāl, eksār, būstānbāc, ḥabbü'ş-şūh, ḥarezü'ş-şeytān, serī.

ķ. 3b/6, 7b/5, 17b/10, 17b/18, 18b/11, 23b/18, 24b/11, 24b/12, 25b/16, 26a/11, 29b/1, 34a/7 [12]

[12]

ķ. otı 3b/6, 17b/10 [2]

ķ. otı dürülmezi 34a/7

ķ. otına 29b/1

ķ. otınuḡ 17b/18

ķ. otınuḡ dürülmezi “Kılır otunun bükülmeyen, daha sert olan bir cinsi. Krş. bıcaķ otı, ıtrīlāl, ḥaşıšetü'l-arz, riclü'z-zāġ, ķargā ayaġı, zūgešt, zerķūrī, taylāfiyūn 18b/11, 23b/18, 24b/11, 25b/16, 26a/11 [5]

ķımıl-da-: Kımıldamak, hafifçe hareketlenmek.

ķ.-maķ 57a/12

[1]

dişler ķ.-maķ “Dişlerin sallanıp aġrımāsı. Krş. taḥrikü'l-esnān.” 57a/12

ķımıl-dan-: Kımıldamak, hareketlenmek.

ķ.-ur 59b/6

[1]

ķına: <Ar. 1. Kına, kına ağacının kurutulmuş yapraklarından elde edilen, saç ve elleri boyamakta kullanılan toz. Krş. ḥinnā, ḥulbāne, rafrak, rāvend-i mışrī, bārzed. 2. Kadı ağacı; (*Ferula assa-foetida*). Krş. ķaşnı.

ķ. 16a/8, 20b/8, 24a/16, 25a/5, 38b/18, 40a/18, 49a/1 [7]

ķ. ağacına “Kına ağacı; (*Lawsonia inermis*). Krş. māniyūn.” 49a/1

ķ. çiçeġi “Kına çiçeġi; (*Balsamina hortensis*). Krş. fāġiye.” 38b/18

ķ. ķoķulu bir otdur 20b/8

ķ. + ı 8a/3, 10a/9, 41b/10 [3]

ķ. + ı aḥmer “Kırmızı kına. Krş. ķıtlab, bīḥ.” 41b/10

ķ. + ı aḥmere 10a/9

ķ. + ı berrī “Yabani kına. Krş. bergest.” 8a/3

ķ. + sı 16a/2, 18a/5, 18b/10, 26a/5 [4]

taş ķ. + sı “Taşlar üzerinde biten kına renginde boya çıkartan yosuna benzer bir madde. Krş. ḥezāru'l-şahr, ḥinnā-yı ķureyş, zehrü'l-ḥacer, gül-i seng, ḥarrānu'ş-şahn.” 16a/2, 18a/5, 18b/10, 26a/5 [4]

ķ. + sıdur 9a/6, 45b/1 [2]

mekke ķ. + sıdur “Mekke kınası. Krş. baḥīl.” 9a/6

taş ķ. + sıdur 45b/1

ķ. + ya 9a/4, 17b/1, 19b/9 [3]

[19]

berrī ķ. + ya “Yabani kına. Krş. ḥīrūk.” 19b/9

ķınā: <Ar. Ayrık otu; (*Cynodon dactylon*). Bkz. ayruķ.

ķ. + yı 12a/7, 41a/7 [2]

[2]

ķ. + yı berrī “Krş. becen, cördük.” 12a/7, 41a/7 [2]

ķınbış: <Ar. Kendir; (*Cannabis sativa*). Krş. kendir.

ķ. 9b/18

[1]

bezr-i ķ. 9b/18

ķınbīt: <Gr. Karambit, çiçek lahanası. Krş. lāhana, kelem.

ķ. 12a/15, 40b/8 [2]

[2]

toḥm-ı ķ. 12a/15

ķındıra: Geven dikenini ve zamkı. Krş. geven, keşīrā.

ķ. 40b/21

[1]

ķınnap: <Ar. Kendir tohumu; (*Cannabis sativa*). Krş. kendir. Bkz. ķınneb.

ķ. 12a/16

[1]

toḥm-ı ķ. 12a/16

ķınneb: <Ar. Kendir tohumu; (*Cannabis sativa*). Krş. kendir.

ķ. 41a/7

[1]

ķınḡā: <Gr. İki kardeşkanı ağacı, bakam ağacı; (*Caesalpinia echinata*). Krş. iki ķardaş ķanı.

ķ. 40b/10

[1]

ķınḡār: <Gr. Hindistan'da yetişen bir ceviz ağacından elde edilen zamka benzer bir madde, ağaç karası. Mürekkep yapımında kullanılır. Krş. menevgūş, şamġ.

ķ. 42b/4

[1]

ķınḡıra: 1. Sulu yerlerde yetişen, keskin kokulu gövdesi bölmeli ve delikli, kurusundan düdük yapılan bir ot. 2. Hasır otu. 3. Bir tür kamış. Krş. sivāre.

ķ. 28a/17

[1]

ķır-: 1. Sert şeyleri vurarak veya ezerek parçalamak. 2. Öldürmek, yok olmasına neden olmak.

ķ.-an 7a/3, 19b/5, 19b/13 [3]

ķoyun ķ.-an dedükleri otdur 7a/3

ḡāne ķ.-an “Tanekıran, kara çöpleme otu; (*Helleborus orientalis*) Krş.

çöpleme, karaca ot, ḡarbaķ-ı esved, ḡāl-i reng.” 19b/5, 19b/13 [2]

ķ.-ar 4b/17, 43a/2, 44b/11 [3]

- şoğulcan k.-ar bir otdur 4b/17
k.-salar 21b/11
[7]
- ķırfa:** <Ar. Amber kabuğu, tarçın ağacına benzer bir ağacın kabuğu; (*Croton eluteria*). Krş. dārçīnī.
k. 40a/5
[1]
- ķırfil:** <? Mercan. Krş. mercān.
k. 42a/6
[1]
- ķırıl-:** Kırılmak.
k.-ub 59a/14
[1]
- ķırındı:** Kırıntı, bir şeyden ayrılan küçük parça.
k. + sı 26a/17
[1]
yanmış bakır k. + sı “Yanmış bakır çöpü, kırıntısı. Krş. zehrū'n-nuḥās.”
26a/17
- ķırlangıç:** Kırlangıç kuşu; (*Hirundo*). Krş. biristū, ḥaṭāṭīf, ḥaṭṭāf.
k. 8a/11, 16b/17, 20b/6, 23a/11, 23b/21, 25a/21, 27b/20 [7]
[7]
k. boķı “Kırlangıç dışkısı. Krş. sergīn-i piristū, zerrū'l-ḥaṭāṭīf, zebedū'l-ḥuṭṭāf.” 23a/11, 25a/21, 27b/20 [3]
k. kuşu 8a/11, 16b/17, 20b/6 [3]
k. yuvasının balçığına “Kırlangıç yuvasının balçığı. Krş. remādū'l-ḥaṭāṭīf.” 23b/21
- ķırlankıç:** Kırlangıç. Bkz. ķırlangıç.
k. 44a/14
[1]
k. yuvasının balcuğı 44a/14
- ķırmızı:** <Ar. Kırmızı. Bkz. ķırmızı.
k. 7b/17
[1]
k. zanbaķuđ dibidür 7b/17
- ķırmızı:** <Ar. 1. Kırmızı böceği ve ondan çıkarılan parlak, al boya, çiçek boyası. Krş. fa'īz. 2. Amlac meyvesinden yapılan reçel, meyve suyu. Krş. emlec mürebbāsi.
k. 6b/10, 39a/16, 41b/16 [3]
[3]
- ķırmızı:** <Ar. Kırmızı, al, kızıl renk.
k.6b/10,6b/10,6b/20,13a/21, 14a/6, 14a/11, 15b/2, 15b/5, 15b/9, 19a/2, 21b/8, 23a/2, 25a/6,26b/16,29a/7,30a/14,34a/13,34a/15, 37b/2,39a/16,39b/1,40b/11,41b/17, 42a/15, 44b/13, 46b/11, 62a/3 [27]
k. bir toḥmdur 39b/1
k. boya 6b/10
- k. camurdur 46b/11
k. dānedür 15b/9, 37b/2 [2]
k. gül “Kırmızı gül. Krş. ervāne, cül-i aḥmer,ḥevcem, zür-i verd.”
14a/11,19a/2,25a/6,29a/7 [4]
k. kırdlardur 23a/2
k. reng 41b/17
k. şandal 44b/13
k. toḥmdur 40b/11
k. toprak 34a/13
k. toprakdur 34a/15
k. yemişi 26b/16
yabānī k. sāde gül 21b/8
yabānī sāde k. gül 6b/10
k. + si 28b/11, 35b/5, 49a/11 [3]
[30]
bezr-i benc toḥmı k. + si 28b/11
it üzümünü k. + si 35b/5
nesrīn gülünü k. + si 49a/11
- ķırt:** <Ar. Bir tür pırasa. Krş. pırāsa.
k. 41a/19
[1]
- ķısıṭūs:** <Gr. Bakır pası cinsinden bir göz taşı. Krş. kalem-i zengār.
k. 40b/13
[1]
- ķısm:** <Ar. Kısım, parçalara ayrılmış bir şeyin her bölümü, bölük, kesim.
k. + indandur 30a/5, 52a/11 [2]
[2]
dāne k. + indandur 52a/11
- ķıstūs:** <Gr. Tekesakalı, dedesakalı, keçisakalı, kekilcan, tekilcan; (*Scorzonera, tragopogon*). Krş. teke şakalı.
k. 42a/13
[1]
- ķıstır:** <Gr. Kalay. Bkz. ķıstır.
k. 41a/12
[1]
- ķıstır:** <Gr. Kalay. Krş. kalay.
k. 41a/12
[1]
- ķısrak:** Kısırak, dişi at.
k. 47a/1
[1]
k. südi “Kısırak sütü. Krş. lebenü'r-remāk.” 47a/1
- ķısd:** <Ar. Kuru yonca. Bkz. ķısd.
k. 42a/2
[1]
- ķısdād:** <Ar. Kuru yonca. Bkz. ķub, ķut.
k. 42a/2
[1]
- ķıssā:** <Ar. Hıyar; (*Cucumis sativus*). Krş. ḥıyār.

- ķ. + i 40b/4, 40b/4, 42a/2 [3]
 ķ. + i hindī “Hıyarçember, acur;
 (*Cassia fistula*). Krş. hıyārşenbe.”
 42a/2
 ķ. + i şıġār “Küçük hıyar. Krş. küçük
 hıyār.” 40b/4
 ķ. + i şīn “Yeşil ve büyük bir cins
 hıyar. Krş. şīn hıyār.” 40b/4
 [3]
- ķıssā’ü’l-keber:** <Ar. Gebre yemişi. Krş. kebere
 yemişi. Bkz. ķıssā’ü’l-kebere.
 ķ. 40a/5
 [1]
- ķıssā’ü’l-himār:** <Ar. Cırtatan düvleġi, ebucehil
 karpuzu, kargadüleġi; (*Citrullus colocynthis*). Krş .
 cırtatan düglegi. Bkz. ķıssā’ü’n-nu’mān.
 ķ. 40a/6
 [1]
- ķıssā’ü’l-hayye:** <Ar. Eşek hıyarı, develik otunun
 dibi. Krş. develik dibi, zirāvend-i tavīl, revān,
 ebücehīl ķarpüzü.
 ķ. 40b/2, 41a/18, 41b/13 [3]
 [3]
- ķıssā’ü’n-nu’mān:** <Ar. Ebucehil karpuzu,
 kargadüleġi; (*Citrullus colocynthis*). Krş. ebücehīl
 ķarpüzü. Bkz. ķıssā’ü’l-himār.
 ķ. 40a/7, 41a/19 [2]
 [2]
- ķıssā’ü’l-kebere:** <Ar. Gebre yemişi. Krş. kebere
 yemişi. Bkz. ķıssā’ü’l-keber.
 ķ. 41b/17
 [1]
- ķıssā:** <Ar. Bkz. ķıssā’.
- ķ. + yı 41a/17
 [1]
 ķ. + yı hindī “Hıyarçember, acur;
 (*Cassia fistula*). Krş. hıyārşenbe.”
 41a/17
- ķış:** Kış mevsimi.
 ķ. 28b/3
 ķ. + ın 27b/13
 [2]
- ķıtıf:** <Ar. Üzüm salkımı; toplanmış yemiş.
 ķ. + ı 40a/4
 [1]
 ķ. + ı bahrī “Sadece Şam’da yetişen,
 yapraġı ayıt yapraġına benzeyen bir
 bitki.” 40a/4
- ķıtılab:** <Ar. 1. Kızıl kına. Krş. ķına-ı aħmer. 2. Kum
 buġday. Krş. ķum buġday.
 ķ. 41b/10
 [1]
- ķıytāfün:** <Gr. Delice bakla, gāvur baklası, yaban
- baklası, Yahudi baklası; (*Lupinus termis*). Krş.
 delüce bakla.
 ķ. 40b/13
 [1]
- ķızamuk:** Kızamık hastalığı. Krş. haşaba, surh-ça,
 surhīje.
 ķ.57b/13,59a/14,59b/3 [3]
 [3]
- ķızar-:** Kızarmak, bazı sebze ve meyveler
 olgunlaşmaya başlamak, olgunlaşmak.
 ķ.-ur 22a/20, 53b/17 [2]
 [2]
- ķızard- :** Kızartmak.
 ķ.-ur 46a/20
 [1]
- ķızduruci:** Kızdırıcı, ateşli.
 ķ. 57a/20
 [1]
 ķ. hastalık “Ateşli bir hastalık. Krş.
 sākıb-bāz.” 57a/20
- ķızıl:** Kızıl, parlak kırmızı renk.
 ķ. 4a/20, 4b/1, 5a/16, 7a/21, 7b/20, 9a/12,
 9b/11, 11a/4, 11b/12, 15b/13, 16b/18,
 19b/15, 22a/16, 22b/11, 23b/10, 23b/12,
 24a/13, 25a/12, 25a/17, 25b/2, 28a/8,
 29a/12, 31a/10, 32b/19, 34b/6, 34b/18,
 35a/15, 35a/16, 36a/4, 36b/2, 36b/10,
 36b/15, 37a/12, 38a/17, 38a/21, 38b/13,
 45b/18, 49a/2, 49a/19, 53a/10, 53b/1,
 56a/17, 56a/17, 56b/3, 56b/3, 59b/7,
 59b/18, 59b/18, 60a/16 [49]
 ķ. behmen 29a/12
 ķ. boya 23b/10, 23b/12, 24a/13, 28a/8,
 35a/16, 36a/4, 38a/21 [7]
 ķ. çiçeġi 4a/20
 ķ. çiçekleri 4b/1, 9a/12 [2]
 ķ. gül 38a/17
 ķ. gülleri 36b/2
 ķ. haşhāş 9b/11
 ķ. kavuna 37a/12
 ķ. kıyruġı 35a/15
 ķ. mürekkeb 16b/18, 25a/17, 31a/10,
 32b/19 [4]
 ķ. mürekkebdür 49a/19
 ķ. söġüd 7b/20, 11b/12 [2]
 ķ. söġüt 34b/6
 ķ. süsen 22b/11
 ķ. şandal 7a/21
 ķ. üzüm 25b/2, 34b/18, 36b/10, 49a/2
 [4]
 ķ. üzüme 38b/13
 ķ. yemişi 19b/15, 36b/15, 45b/18 [3]
 ķ. yemişlü 11a/4
 ķ. zernīh 25a/12

- ķ. zernĕhdür 15b/13
ķ. zernĕhe 5a/16
ķ. zernĕh 22a/16
ķ. + ına 29a/8
[50]
ķara boyanuş ķ. + ına 29a/8
- ķızılca:** 1. Kızıla çalan, az kızıl. 2. Aşırı derecede, kızıl.
ķ. 10a/5, 28a/12, 37b/17, 39a/3, 45a/17
[5]
[5]
ķ. eynik 37b/17
ķ. şalkım şalkım yemişi 10a/5
ķ. yemişi 28a/12, 39a/3, 45a/17 [3]
- ķızılcaķ:** Kızılcaķ, yaprak açmadan çiçeklenen iri gövdeli bir ağaç; (*Cornus mas*) ve bu ağacın güzün olgunlaşan, kırmızı, tek çekirdekli, reçeli ve şerbeti yapılan, buruk bir tadı olan yemişi. Krş. kejen, ķarāniyā, zegāl.
ķ. 25a/20, 25b/14, 41a/3, 44a/5 [4]
[4]
ķ. yemişi 44a/5
- ķiztidās:** <Gr. Kunduztaşağı otu ve kökü, cavşir, oğlanaşı; (*Ferula alaeochytris*). Krş. ķunduz hāyası.
ķ. 40b/17
[1]
- ķişmiş:** <Far. Kuş üzümü. Krş. kuş üzümü.
ķ. 42a/14
[1]
- ķimūliyā:** <Ar. Mermere beyaz renk vermekte veya mermeri cilalamakta kullanılan, ateşe dayanıklı, billur gibi parlak, beyazımsı bir balçık, kil. Krş. tıynū'l-har.
ķ. 34a/13
[1]
tıyn-ı ķ. 34a/13
- ķir:** <Ar. Zift, katran. Krş. zift.
ķ. 42b/12
[1]
- ķirūmel:** <Ar. Bir merhem adı. Krş. merhem.
ķ. 42b/13
[1]
- ķirūz:** <Far. Altın boku, altın artığı. Krş. altın boķı.
ķ. 41a/13
[1]
- ķivendī:** <Far. Habeş'ten ve Yemen'den gelen fıstık yağı. Öksürük, sırt ve bel ağrılarının tedavisinde kullanılır. Krş. fıstık yağı, fīl yağı. Bkz. ķāvendī.
ķ. 41b/21, 42b/12 [2]
[2]
- ķo-:** 1. Koymak. 2. Bırakmak.
ķ.-maz 62a/7
ķ.-rlar 39a/20, 42a/14 [2]
[3]

- ķoc:** Koç, damızlık erkek koyun. Bkz. koç.
ķ. 2a/2, 7a/7, 10b/19, 30a/19, 43a/4, 48b/21, 50a/4 [7]
[7]
ķ. boynuzu “Koçboynuzu otu, kokulu yonca, eşek yoncası da denilen çiçekleri boyar madde olarak kullanılan bir bitki; (*Melilotus officinalis*). Krş. mekyūṭun, iklīlū'l-melik, müflūn, giyāh-ı ķayşar, şāhīnek.” 2a/2, 30a/19, 43a/4, 48b/21, 50a/4 [5]
ķ. otı “Koç otu, it kasarı, tilkitaşağı; (*Orchis hircina*). Krş. būzīdān, ebūzīdān.” 7a/7, 10b/19 [2]
- ķoca:** 1. Kocaman, iri, büyük. 2. Koca, bir kadının evlenmiş olduğu erkek, eş.
ķ. 3b/19, 16a/3, 29b/8, 51a/10 [4]
[4]
ķ. başı “Kocabaşı, mavi renkli çiçeği ve nohut büyüklüğünde tohumu olan bir buçuk metre boyundaki dikenli bir ot; (*Onopordon acanthium*). Krş. aknīşūn.” 3b/19
ķ. keler “Başı küçük, kuyruğu uzun, alaca renkte, daha çok bağlarda gezen bir kelerdir. Krş. mātireng, sām-ı abraş.” 29b/8, 51a/10 [2]
ķ. Keleri “Koca keler. Krş. hārdūn.” 16a/3
- ķocalıķ:** Kocalık, ihtiyarlık.
ķ. + dan 55b/18, 57a/11 [2]
[2]
- ķoç:** Koç. Bkz. ķoc.
ķ. + a 10b/20
[1]
- ķoķ-:** Kokmak, koku çıkarmak.
ķ.-ar 2a/14, 4b/16, 7a/14, 7b/3, 7b/4, 7b/11, 9b/14, 9b/14, 9b/16, 11a/19, 11a/19, 12b/4, 13a/13, 13b/2, 13b/6, 14a/3, 15a/5, 15a/11, 16a/3, 17b/6, 17b/12, 17b/21, 18b/14, 18b/14, 21a/11, 21a/11, 21a/15, 21b/20, 22a/3, 22a/3, 22a/6, 22a/10, 22b/6, 22b/13, 23a/11, 23a/17, 23b/1, 23b/5, 25b/8, 25b/10, 27a/12, 27b/17, 30b/5, 31b/17, 34b/9, 37a/3, 37a/5, 37a/6, 37b/19, 38a/19, 39a/6, 39b/11, 39b/14, 40a/19, 42a/3, 42a/8, 43b/5, 45b/9, 46a/2, 46a/13, 47b/16, 50b/1, 50b/17, 51a/21, 52b/11, 53b/1, 54a/14, 54a/17, 54b/13, 54b/16, 58a/8 [71]
ķ.-ar ağac “1. Sedef otugillerden, Avrupa'ya Çin'den getirilmiş, kısa zamanda yetişip boy attığı için bir

gölge ağacı olarak dikilen, kötü kokan bir ağaç, kokak ağaç, aylandız; (*Ailanthus glandulosa*). 2. Mürver ağacı; (*Ailanthus anacardiaceae*). Krş. cermdānīq, cezdemānīq, ḥabbū'z-ẓırād, ḥamālādun, ḥāmālāvun, ḥāmāliyyūn, ḥānīku'n-nimr, ḥuzāh-ı büstānī, ḥevīş, ḳātilū'n-nimr, kemāliyyūn, heft-berg, heft-bezeh." 11a/19, 15a/5, 15a/11, 17b/6, 17b/12, 21a/11, 21a/11, 21a/15, 22a/3, 22a/3, 22a/10, 42a/3, 46a/2, 52b/11, 54a/14, 54a/17 [16]

ḳ.-ar ağac budağı 50b/1

ḳ.-ar ağac köki 37a/5

ḳ.-ar ağac yaprağı 50b/17

ḳ.-ar ağaca 43b/5

ḳ.-ar ağacdur 40a/19

ḳ.-ar ağaclar şamğına 39b/14

ḳ.-ar ezelttere 2a/14

ḳ.-ar kāmış 37b/19

ḳ.-ar şedef "Kokar şedef, kokar ağaç. Krş. sezāb, aşkalyiūs, bağanūs, bāmisyā, ḥaserā, dīnārūye, derāmīşe, fīcen, gevher-i berrī, na'āban, yeştūt, yentūn." 7a/14, 7b/11, 9b/14, 9b/16, 18b/14, 21b/20, 22b/6, 22b/13, 27a/12, 34b/9, 38a/19, 39a/6, 45b/9, 51a/21, 54b/13, 54b/16 [16]

ḳ.-ar şedef şamğı 12b/4, 13a/13 [2]

ḳ.-ar şedef yabānisi 39b/11

ḳ.-ar şedef yaprağı 9b/14

berrī ḳ.-ar şedef 18b/14, 22a/6, 23a/11, 23a/17, 23b/5 [5]

yabānī ḳ.-ar şedef 16a/3, 23b/1, 37a/3 [3]

yabānī ḳ.-ar şedef şamğı 13b/6

ḳ.-arlar 22b/20

ḳ.-mağ 56a/11, 56b/1, 56b/7, 56b/12, 58b/13, 58b/19, 58b/20, 58b/20, 60a/13, 61a/6, 62a/13 [11]

[83]

ağız ḳ.-mağ "Ağız kokmak. Krş. biḥrū'l-fem." 56b/7

ağız ḳ.-mağ "Ağızdan kötü koku gelmek. Krş. büy-ı dehen." 56b/1, 56b/12 [2]

burun ḳ.-mağ "Burundan kötü koku gelmesi, koku ayırt edememe. Krş. fetnü'l-enf." 61a/6

dişleri ḳ.-mağ "Dişler çürüyüp ağızdan kötü koku gelmek. Krş. ẓırs-ı fāsıdü'r-rānec." 60a/13

ḳoltuğı ḳ.-mağ "Koltuk altı kokmak. Krş. zefer, remş-i ba'1" 58b/13,

58b/20 [2]

nefes ḳ.-mağ "Nefesin kötü kokması. Krş. remş-i nefes, remās." 56a/11, 58b/19 [2]

nefesi ḳ.-mağ 58b/20

ḳoḳu: Koku.

ḳ. 56b/5, 57b/15, 58a/5, 62a/14, 62a/16 [5]

ḳ. almak 58a/5

ḳ. almamak "Koku almamak. Krş. ḥaşem." 57b/15

mürdār ḳ. gelmek 56b/5

ḳ. + dur 62a/15

ḳ. + larda 6b/20

ḳ. + sı 7a/12, 11b/8, 17b/8, 34a/13, 36b/8, 37a/10, 59a/4, 60b/11, 62b/14 [9]

[16]

ağız ḳ. + sı "Ağızdan gelen kötü koku. Krş. nekehe." 62b/14

alma ḳ. + sı 17b/8

burun ḳ. + sı "Burundan gelen kötü koku. Krş. 'arfü'l-enf." 60b/11

ḳoltuḳ ḳ. + sı "Koltuk altı kokusu. Krş. rāyihātü'l-āzān." 59a/4

sünbül ḳ. + sı 37a/10

şarāb ḳ. + sı 7a/12

ḳoḳulu: Kokulu, kokusu olan.

ḳ. 7a/15, 7b/3, 9b/5, 20b/8, 39b/1 [5]

[5]

ḳ. ḳaranful "Kokulu karanfil. Krş. efāviye." 7a/15

ḥoş ḳ. çiçek 9b/5

ḳına ḳ. bir otdur 20b/8

ḳoḳut-: Kokutmak, koklatmak.

ḳ.-salar 46b/9

[1]

ḳoltuḳ: Koltuk. Bkz. ḳoltuḳ.

ḳ. + ı 58b/13, 58b/20 [2]

[2]

ḳ. + ı ḳoḳmaḳ 58b/13, 58b/20 [2]

ḳoltuḳ: Koltuk, koltuk altı, omuz başının altında, kolun gövde ile birleştiği yer.

ḳ. 59a/4, 62a/13 [2]

ḳ. altı 62a/13

ḳ. ḳoḳusu "Koltuk altı kokusu. Krş. rāyihātü'l-āzān." 59a/4

ḳ. + da 58b/4

[3]

ḳoḳaḳ: Saç kepeği, başın derisinde oluşan küçük, beyaz pulcuklar. Krş. hibriyye, cemāze, ḥarār, ḥarzü'l-kafā, sebüse-i ser.

ḳ. 57b/7, 58a/10, 58a/12, 59b/4, 63a/12 [5]

[5]

ḳopar-: Koparmak.

ḳ.-sağ 12a/6, 12b/5, 39a/14 [3]

[3]
kor: 1. İyice yanarak ateş durumuna gelmiş kömür veya odun parçası. 2. Kırmızı.
 kı. + a 34a/14
 [1]
korq-: Korkmak. Krş. aḥṣā, hevl.
 kı.-maq 56a/6, 63a/13 [2]
 [2]
korqak: Korkak. Krş. hāc .
 kı. 63a/11
 [1]
 kı. adam 63a/11
koruğ: Koruk. Bkz. koruq.
 kı.+ı 5a/18, 6a/10, 8a/8, 10b/6, 10b/19, 11b/7, 15a/1, 16a/9, 28b/5, 29a/20, 34a/6, 47a/15, 49a/21 [13]
 ḥurmā kı.+ı “Olgunlaşmamış, ham hurma. Krş. beleḥ, belec, bister, cedāl.” 10b/6, 10b/19, 15a/1 [3]
 kıaya kı.+ı “Kaya koruğu, ekşi, kara üzüm gibi meyveleri olan, kayalık yerlerde biten bir yaban bitkisi; (*Sedum*). Krş. ṭaylāfiyūn, sūfertūn, ḥayyū'l-‘ālem, bīṣ, ebrārū'l-ḳadd, ebrūnū'l-ḥey, ebrūn, mīṣ-bahār, lūfā.”
 5a/18, 6a/10, 8a/8, 16a/9, 28b/5, 29a/20, 34a/6, 47a/15, 49a/21 [9]
 yeşil ḥurmā kı.+ı 11b/7
 kı.+ına 2a/16, 3b/9, 9b/1, 29b/15 [4]
 ḥurmā kı.+ına 9b/1
 kıaya kı.+ına 2a/16, 3b/9, 29b/15 [3]
 kı.+ınuḡ 40a/9, 41a/11 [2]
 [19]
 kıaya kı.+ınuḡ 40a/9, 41a/11 [2]
koruq: Koruk, henüz olgunlaşmamış ekşi üzüm. Krş. ḥıṣrem, keḥb.
 kı. 6a/9, 16a/18, 44b/4 [3]
 [3]
 kı. şuyı “Koruk suyu. Krş. em‘āsīn.”
 6a/9
kovan: Toprak veya tahtadan yapılan arı barınağı.
 kı.4a/4, 5b/4, 7b/5, 7b/6, 7b/12, 7b/15, 7b/15, 8b/20, 31b/7, 33a/14, 33a/18, 37a/10, 43b/14, 47b/20, 48b/17 [15]
 kı. çiçeği “Kovan çiçeği. Krş. ayva ṭana.” 4a/4, 5b/4, 7b/5, 8b/20, 31b/7, 33a/14 [6]
 kı. çiçeğine 7b/6
 kı. dikenini 37a/10
 kı. otı “Oğul otu; (*Melissa officinalis*). Krş. oğul otı, bādrūc, bādrencbüya, bādreng, büy-ı māzerān” 7b/12, 7b/15, 7b/15, 43b/14, 47b/20, 48b/17 [6]
 kı. otına 33a/18

kı.+ından 7a/16, 32b/1, 32b/3 [3]
 [18]
 arı kı.+ından 32b/3
 arılar kı.+ından 7a/16
 aru kı.+ından 32b/1
kovaz: <? Yapılarda kullanılan açık renkli ve siyah renkli delikli, hafif, işlenmesi kolay, ateşe dayanıklı bir tür taş. Krş. cimcim.
 kı. 14b/21
 aḳ kı. “Krş. cimcim-i ebyāz.” 14b/21
 kı.+a 14b/3, 15a/15 [2]
 [3]
 kıara kı.+a “Krş. cemlcem, 14b/3, 15a/15 [2]
koymak: Koymak, katmak, eklemek.
 kı.-ub 28a/15
 [1]
koyuld-: Koyultmak, koyu duruma, kıvama getirmek.
 kı.-urular 24a/11
 [1]
koyun: Koyun.
 kı. 3a/1, 7a/3, 45a/1, 53b/17 [4]
 kı. bācesı “Koyunbacağı, sapı kısa, başakları dolgun ekin. Krş. kūrāc.”
 45a/1
 kı. kıran dedükleri otdur “Koyunkıran, koyunöldüren denilen ilaç yapımında kullanılan bir çeşit bitki, kantaron, sarı kantaron, kırmızı kantaron, binbirdelik otu, kan otu, kılıç otu, kuzukıran, mayasıl otu, yara otu; (*Hypericum*). Krş. heyyūfārīkūn, enderūsamīn, hūfārīkūn.” 7a/3
 kı. öldüren 53b/17
 kı.+a 7a/7, 10b/20 [2]
 kı.+dan 20a/19, 26b/6 [2]
 kı.+lar 4a/14
 [9]
kozağ(k): 1. Kozalak, çam, meşe, haşhaş vb. ağaçların, bitkilerin meyvesi, kozası. 2. Ham meyve.
 kı.+ı 15b/19, 19a/17, 41a/10, 47b/19 [4]
 ebūcehīl kı.+ı “Ebucehil kozalağı. Krş. muḳl.” 47b/19
 panbuḳ kı.+ı “Pamuk kozalağı. Krş. ḳūminī.” 41a/10
 şanavber kı.+ı “Çam ağacı kozalağı. Krş. cūft-i āferīd, ḥaḳa.” 15b/19, 19a/17 [2]
 kı.+ıdur 14a/18
 serv ağacı kı.+ıdur “Serv ağacı kozalağı. Krş. cevzū's-serv.” 14a/18
 kı.+ına 25a/4, 51b/15 [2]
 cam kı.+ına 51b/15
 çam ağacı kı.+ına “Çam ağacı

- kozalağı. Krş. rakâş.” 25a/4
[7]
- kozağı:** Kozak. Bkz. kozağ.
k. + usı 41a/10
[1]
- köz:** <Far. Ceviz; (*Juglans regia*). Krş. cevz, ekrüfis.
k. 2a/7, 10b/17, 15b/2, 16b/20, 21a/21,
27b/3, 28b/2, 29b/4, 33a/1, 40a/1, 40b/10,
41a/15, 41a/21, 41b/9, 43b/15, 50a/2 [16]
k. ağacı şamğı “Ceviz ağacı zamkı.
Krş. kehrübâ.” 28b/2, 29b/4, 33a/1,
40a/1, 40b/10,41a/15, 43b/15 [7]
k. ağacı şamğına 27b/3,41a/21 [2]
k. ağacının şamğı 50a/2
k. şamğına 21a/21
k. yaprağına 10b/17, 41b/9 [2]
rümde biten k. 16b/20
k.+ı 6b/9, 10a/6, 14b/14, 23b/15,
23b/19,44a/19,45a/11, 48a/17, 49a/8,
51b/2, 51b/14 [11]
[27]
hindüstân k. +ı “Hindistan cevizi;
(*Cocos nucifera*). Krş. cevz-i hindî,
girdü-yı hindî, kerrî-i nâlîr, mādenc,
merenc, nâr-ı cebel, nârgîl, bārenc,
celûz, rānec.” 10a/6, 14b/14, 23b/15,
23b/19, 44a/19, 45a/11, 48a/17, 49a/8,
51b/2, 51b/14 [10]
rüm k.+ı “Rum cevizi. Krş. ağîris.”
6b/9
- kub:** <Far. Kuru yonca. Krş. yonca. Bkz. kut, kısdād,
kısd.
- k. 42a/1
[1]
- kubul:** <Ar. Bit, kene. Krş. bit. Bkz. kumul.
k. 41a/6
[1]
- kudâh:** <Ar. Yonca otu; (*Trifolium*). Krş. yonca.
k. 42a/4
[1]
- kudn:** <Ar. Pamuk; (*Gossypium*). Krş. panbuğ.
k. 40b/7
[1]
- kudret:** “kudret helvâsı” 1. Beyaz çiçekli, 5-9
yaprakçıklı, Kuzeypatı ve Batı Anadolu’da yaygın
olan bir ağaç; (*Fraxinus ornus*). 2. Türlü bitkilerden,
öz sularının kurutulmasıyla elde edilen, hekimlikte iç
sürdürücü olarak kullanılan macun. Krş. menn,
terencübîn, hâc, hârâ, şîr-ğuşk, fidüm, gerengübîn,
sîrhîşt.
k.12a/20,18a/13,21a/7,27b/8,31a/19,
32b/17, 38a/19, 44a/9, 49a/12 [9]
[9]
k. helvâsı 12a/20,18a/13,21a/7, 27b/8,
31a/19, 32b/17, 38a/19, 44a/9, 49a/12
[9]
- kudulîdün:** <Gr. Kaya koruğunun bir türü; Krş. kaya
koruğı.
k. 41a/11
[1]
- kuduz:** 1. Kuduz hastalığı 2. Bu hastalığa yakalanmış
hayvan.
k. 23b/4, 24a/15, 35a/10, 37a/8, 44a/1,
48a/12, 49a/20,60b/17,61a/19 [9]
[9]
k. böcegi “Kuduz böceği, kın
kanatlılardan, hekimlikte yakı yakmak
için kullanılan 2cm uzunluğunda,
parlak yeşil renkli bir böcek;
(*Cantharis*). Krş. kâğane, meges-i
zerdeng, zerrüh‘arüse.” 23b/4,
35a/10, 37a/8, 44a/1, 49a/20 [5]
k. şalamak “Kuduz köpek ısırarak. Krş.
ğazzü’l-keleb,gezîden-i seg-i divâne.”
60b/17, 61a/19 [2]
k. şalayana 24a/15
k. şalayına 48a/12
- kudüs:** <Ar. Kudüs şehri.
k. + de 27b/15
[1]
nâhiye-i k. + de 27b/15
- kuflü:** <Far. Soğana benzeyen bir tür pırasa, şam
pırasası. Krş. şâm pırasası.
k. 42a/20
[1]
- kulağ(k):** Bkz. kulak.
k. 58a/20, 61a/8 [2]
k. ağrısı “Kulak ağrısı. Krş. derd-i
güş.” 58a/20, 61a/8 [2]
k. + a 58a/17, 58b/3 [2]
k.+ı 3b/4, 3b/9, 3b/13, 3b/15, 4a/9, 6a/11,
6a/13, 6b/9, 11b/12, 11b/17, 12b/17, 13a/7,
14b/9, 16a/6, 16b/11, 16b/13, 16b/18,
18a/11, 18a/19, 18b/18, 18b/19, 18b/19,
19b/3, 21b/21, 24a/9, 24b/19, 27a/21,
28b/18, 29a/10, 31a/20, 32b/5, 36a/21,
36b/9, 37b/3, 37b/16, 41b/7, 45b/15,
47b/9, 49a/17, 49b/19, 50b/9, 50b/16,
53b/5, 53b/17 [44]
ayu k. +ı “Ayıkulağı denilen bir bitki,
çalba, karağan; (*Phlomis grandiflora*).
Krş. üstüatnînüs, veşleğ.” 3b/15, 53b/5
[2]
âhü k. +ı 47b/9, 50b/16 [2]
berrî kuzı k. +ı 18b/19
bustânî kuzı k. +ı 13a/7
kuzı k. +ı “Kuzukulağı, ekşikulak,

ekşimik, oğlakkulağı, şeytankulağı;
(*Rumex acetosella*). Krş. hummāz,
hummāş, humzīz, hālīmū, hanīfes,
çekrī, eşnecūn, türüşe, kursā.” 4a/9,
11b/17, 14b/9, 16b/18, 18b/18, 18b/19,
19b/3, 41b/7 [8]

kuzı k. + ı dibi 27a/21

kuzı k. + ı otı 16a/6, 21b/21[2]

kuzı k. + ı tohmı 12b/17, 16b/13,
18a/11 [3]

nehrī kuzı k. + ı “Kuzukulağı cinsinden
su kuzukulağısı denilen bir bitki. Krş.
eksülātün.” 6b/9

sıçan k. + ı 6a/11, 6a/13, 24b/19 [3]

sıçan k. + ı otı 28b/18

sıçan k. + ı 37b/3

sıçan k. + ı “Sıçankulağı; (*Anagallis*),
mercanköşk çiçeği; (*Origanum*
majorana). Krş. āzānū’l-fār, būguskar,
enāğulus, merzengüş, mürdehüş,
merūs-ı aqtī, hemsuq, habaķu’l-kıssā,
habaķu’l-fetā, reyhān-ı dāvūd, sımak,
şemşīr, şemşīrā, anķar, abķar, ğaysüb,
güş-ı müş, mersīn-i kıbī.” 3b/4, 3b/13,
24a/9, 29a/10, 36a/21, 36b/9, 37b/16,
45b/15, 49a/17, 49b/19, 50b/9, 53b/17
[12]

sıçan k. + ı otı 11b/12, 16b/11, 18a/19,
31a/20, 32b/5 [5]

tavşan k. + ı “Tavşankulağı denilen
çuha çiçeğigillerden, kalp biçiminde
geniş yapraklı, beyaz, pembe, şarap
rengi çiçekli bir bitki, buhurumeryem,
siklamen (*Cyclamen coum*). Krş.
āzānū’l-erneb.” 3b/9

k. + ınuğ 47a/4

[49]

kuzı k. + ınuğ irisi 47a/4

kulak: Kulak.

k. 23b/1, 25a/20, 33a/16, 53a/6, 57b/1,
58a/22, 60a/16, 60a/18, 60a/18, 61a/15,
62b/19, 63a/18 [12]

k. ağrısı “Kulak ağrısı. Krş. veca’ü’l-
üzün, yahdeşü’l-vec’-i fı’l-üzün.” 62b/19,
63a/18 [2]

k. çirgi “Kulak kiri. Krş. şımlāh.”
33a/16

k. içi 60a/18

k. kiri “Kulak kiri. Krş. zehre-i
güş, vasaķü’l-üzün.” 25a/20, 53a/6 [2]

k. kirine “Kulak kiri. Krş. zeferī.”
23b/1

k. + da 58b/4

k. + ları 3b/12

[14]

hayvān k. + ları “Hayvan kulakları.

Krş. āzānū’l-hayvānāt.” 3b/12

kulām: <Ar. 1. Burçalak, zehirli bir ot. 2. Kızılca
buğday, çöven kökü. Krş. burçalak.

k. 41b/3

[1]

kulār: <Far. Ak incir.

k. + i 42a/21

[1]

k. + ı şāhī “Bir tür incir, padişah
inciri. Krş. encīr.” 42a/21

kulb: <Far. Bitkisinin yaprağı zeytin yaprağına
benzeyen bir tohum. Şarapla karıştırıldığında taş
düşürücü özelliği vardır. Krş. kırmüzī tohm.

k. 40b/11

[1]

kulfūniyā: <Gr. Çam sakızı. Krş. çam şakızı.

k. 40a/10

[1]

kulhü’l-ķarv: <Ar. Er bezlerinin şişmesi. Krş. hāya
şişmek.

k. 61a/10

[1]

kulī: <Gr. Yaş çöven otu. Krş. yaş çoğan.

k. 42b/1

[1]

kulķadīs: <Gr. Yeşil zaç, sarı zaç, ak zaç. Krş. ak
zāc, ķara boyanuç ağı.

k. 40a/16, 40b/1 [2]

[2]

kulķandar: <Gr. Sarı zaç. Krş. kulķadīs.

k. 40b/1

[1]

kulķant: <Gr. Kara boyanın kökü, kırmızı zaç. Krş.
ķara boyanuç köki.

k. 40b/1

[1]

kulķaķār: <Gr. Sarı zaç. Krş. zāc-ı kıbrīsī. Bkz.

kulķandar.

k. 40a/17

[1]

kulķās: <Ar. Kulkas otu ve bu otun ilaç olarak
kullanılan kökü; (*Colocasia esculenta*). Krş. ermenīn.

k. + a 2a/20

[1]

ķullan-: Kullanmak.

ķ.-ur 4b/7, 31a/11, 48b/5, 50a/14 [4]

ķ.-urlar 30a/12

[5]

ķuluğan: Kaluğan dikenini, çakır dikenini, dededikeni,
peygamber dikenini; (*Silyum marianum*). Krş. çerhele,
çerhe, çerçe, şekā’ī, çakır dikenini, deve dikenini. Bkz.
ķaluğan.

ķ. 14b/5, 30b/8 [2]

[2]

ķ. dikenî 14b/5, 30b/8 [2]

ķulunc: <Ar. 1. Kulunç otu, eğri kestane, karagat, havlincan. Krş. cerbüb, ĥulbüb, ĥāmāderyūs. Bkz. ĥavlincān. 2. Şiddetli omuz ve sırt ağrısı. 3. Şiddetli bağırsak ağrısı.

ķ. 14a/21, 15b/10, 16a/12, 22a/2, 61a/8 [5]
[5]

ķ. otı 14a/21, 15b/10, 16a/12, 22a/2
[4]

ķuluncü'l-muhkem: <Ar. 1. Kaburga ile kalça kemiği arasında olan bir sancı. 2. Bağırsak sancısı, mesane sancısı.

ķ. 61a/13

[1]

ķulzüm: <Ar. Kızıldeniz.

ķ. + den 12a/13

[1]

baĥr-ı ķ. + den 12a/13

ķum: Kum.

ķ. 6b/15, 9a/19, 29b/15, 41b/10 [4]

ķ. baklası “Kumda yetişen bir bitki.
Krş. baklatü'r-reml.” 9a/19

ķ. buğday “Kum buğday. Krş. kıtġab.”
41b/10

ķ. + da 32a/10, 43a/21, 46a/7, 46b/2 [4]

ķ. + lar 32b/10

ķ. + larda 20b/8

[10]

ķumlu: Kumlu.

ķ. 9a/20

[1]

ķ. yerlerde 9a/20

ķumul: <Ar. Bit, kene. Krş. bit. Bkz. ķubul.

ķ. 41a/6

ķ. + ı 41a/18

[2]

ķ. + ı ķarış “Büyük çam ağacı yemişi.”
41a/18

ķunc: <Ar. Keklik kuşu; (*Perdrix*). Krş. keklik.

ķ. 40b/6

[1]

ķundās: <Ar. Aksırık otu, kündüs; (*Gypsophila struthium*). Krş. ağı ķunduzı, kündüs.

ķ. 40b/20

[1]

ķundus: <Ar. 1. Aksırık otu, kündüs; (*Gypsophila struthium*). Krş. şām çoğanı, kündüs, ağı ķunduzı. 2. Kunduz, su köpeği; (*Castor fiber*). Krş. ķunduz.

ķ. 40b/12, 42b/7 [2]

[2]

ķunduse: Bkz. ķundus.

ķ. 42b/8

[1]

ķunduster: “ķunduster-i ķayrī” Kunduztaşağı otu ve kökü, cavşir, oğlanaşı; (*Ferula alaeochytris*). Krş. ķunduz taşağı, cünd-i bīdester.

ķ. + i 40a/3

[1]

ķ. + i ķayrī 40a/3

ķunduz: Kunduz, su köpeği; (*Castor fiber*). Krş. ķazā'a, kūnderiş, seg-ābī.

ķ. 3a/19, 14a/15, 16a/21, 16b/3, 18a/12, 19a/19, 20a/4, 20a/18, 27a/1, 38b/3, 39b/7, 40a/3, 40b/17, 41a/21, 42b/7, 44a/15, 49a/18
[17]

ķ. dērler bir otdur 42b/7

ķ. ĥayvānidur 41a/21

ķ. ĥāyası 18a/12, 19a/19 [2]

ķ. ĥāyası “Kunduztaşağı otu; (*Ferula alaeochytris*). Krş. ĥāya-i seg-ābū, fāĥşe, kıztīdās, miyān-ı ĥired, arĥīnūs, cünd-i bīdester, ĥārūd.” 14a/15, 16a/21, 16b/3, 20a/18, 39b/7, 40b/17, 49a/18 [7]

ķ. ĥāyasına 3a/19

ķ. taşağı “Kunduztaşağı otu ve kökü, cavşir, oğlanaşı; (*Ferula alaeochytris*). Krş. ĥaşşü'l-baĥr, fāĥşe, ķunduster-i ķayrī” 20a/4, 38b/3, 40a/3 [3]

ķ. + ı 15b/7, 17b/3, 19a/1, 20b/20, 21a/4, 40b/20 42b/17, 45b/4 [8]

ağı ķ. + ı “Aksırık otu, kündüs;

(*Gypsophila struthium*). Krş. kündüs, kākül, cūbek-uşnān, ĥīta-ı rūmiye, ĥanderūs.” 15b/7, 19a/1, 20b/20, 21a/4, 40b/20, 42b/17, 45b/4 [7]

şu ķ. + ı “Su kunduzu, su köpeği. Krş. ĥāverd.” 17b/3

[25]

ķunfuğ: <Ar. Kirpi, fare. Krş. kirpü.

ķ. 41a/9

[1]

ķurād: <Ar. Hayvanlara yapışan bir çeşit kene. Krş. tavara yapışan kene.

ķ. 40a/18

[1]

ķurāĥ: <Ar. Yabani rezene cinsinden bir bitki. Krş. berrī rāziyāne.

ķ. 42a/10

[1]

ķurbağa: Kurbağa. Krş. bezek, bazağ, vazağ, pür-vāk, zıfda', ĥuyük, ĥük.

ķ. 7b/21, 9a/1, 20a/11, 22b/4, 33b/8, 37b/9, 38a/1, 53b/1, 56a/7 [9]

ķ. kanı “Kurbağa kanı. Krş. ĥün-ı ĥük, dem-i zıfda'.” 20a/11, 22b/4 [2]

- ķ. yosunı “Kurbaĝa yosunu. Krş.
bezĝime.” 9a/1
ķ. + sı 36a/16
[10]
ķaya ķ. + sı “Karada yaşayan bir cins
kurbaĝa. Krş. ‘alem.” 36a/16
- ķurbūn:** <? Kiřniř otu; (*Coriandrum sativum*). Krş.
kişniş.
ķ. 40a/4
[1]
- ķurd:** Kurt. Bkz.ķurt.
ķ. 20b/1, 23a/11, 36b/14, 37b/21, 43b/11,
44a/8, 44b/8, 45a/8, 46a/2,
48b/18,57b/15,61b/4 [12]
ķ. baĝrı “Kurtbaĝrı, zeytingillerden,
yaprakları mızraĝa benzer, çiçekleri
beyaz, kokulu ve salkım durumunda
olan, ĉit yapmakta kullanılan bir sūs
bitkisi; (*Ligustrum vulgare*). Krş.
kirmdāne,ĝāl,mūšnān.”44b/8, 45a/8 [2]
ķ. baĝrı aĝacınun yemişidir 46a/2
ķ. baĝrı dēdükleri aĝacun yemişi
48b/18
ķ. baĝrı dērler bir aĝac yemişüdür
44a/8
ķ. cānveri “Kurt. Krş. ĝürg.” 43b/11
ķ. üzümi “Ayı üzümi, ĉay üzümi. Krş.
ayu üzümi, ‘ābes, ĝubāriye.” 36b/14,
37b/21 [2]
ķ. + 17b/2,22b/2,22b/5, 23a/4, 27b/9,44a/11,
44b/11,44b/18,54a/3,57a/8,59b/1,61b/2 [12]
būstān ķ. + 1 “Bostankurdu otu. Krş.
kirm-i būstān.” 44b/18
ĉam aĝacı ķ. + 1 “ĉam aĝacı kurdu.
Krş. dūd-ı řeceret-i řanavber, dıraĝt-ı
kirm-i řanavberī.”22b/2, 22b/5 [2]
diş ķ. + 1 “Diş kurdu. Krş. salķa.”
59b/1
ebrişim ķ. + 1 “İbrişim kurdu, ipek
böceĝi, kanatları pullu böcekler
sınıfından, ördüĝü kozalardan ipek
elde edilen, dut yapraĝı ile beslenen
bir cins kelebeĝin tırtılı, ibrişim kurdu
(*Bombyx mori*). Krş. pīle, kirm-i pīle,
ĝüĝül ķurdı, dūd-ı ĝarīr.”7b/2,23a/4 [2]
ĝüĝül ķ. + 1 “İpekböceĝi. Krş. kirm-i
pīle.” 44a/11
tatar ķ. + 1 “Tatarkurdu, sinir
spazmı,sinir gerilmesi, tetanoz.Krş.
teřennüc-i ķurū, küzāz.”57a/8,61b/2 [2]
tesbīh ķ. + 1 “Tespīh böceĝi. Krş.
hedye. Bkz. tesbīh böceĝi.” 54a/3
toņuzlan ķ. + 1 “Domuz böceĝi, bok
böceĝi. Krş. sergen-gerdān. Bkz.
toņuzlan böceĝi.”27b/9
ķ. + ına 5b/10, 23a/13 [2]
bevl ķ. + ına “Sidik kurdu. Krş.
zīleb.” 23a/13
ebrişim ķ. + ına 5b/10
ķ. + lardur 23a/2
ķirmüzī ķ. + lardur “Kırmızı boyayan
kurtlar. Krş. dūdu’ř-řabbāĝin.Bkz.
ķirmüz. 23a/2
ķ. + ları 27b/1
[28]
- ķurdāmenī:** <Far. Tere tohumu. Krş. tere toĝmı.
ķ. 40a/2
[1]
- ķurdcāĝız:** Kurtĉuk, küçük kurt.
ķ. 40b/21
[1]
- ķurdeřeni:** Kurdeşen, ciltte ĉeřitli sebeplerle oluşan
kaşıntılı döküntü, alerji döküntüleri. Krş. puşterem,
demīd, řerā, veřrā, ber-cestegī.
ķ 8a/4,56b/15,58b/7,59b/20,63a/2[5]
[5]
ķ. dērler bir marāzdur 8a/4
- ķurdlu:** Kurtlu.
ķ. 42a/9
[1]
ķ. diken kökidür “Kurtlu diken kökü.
Krş. kuşt-ı rümī. Bkz. ķurdluca.” 42a/9
- ķurdluca:** Kurtluca: 1. Tırmanıcı sarı çiçekleri olan,
kokusu sarımsaĝı andıran, nemli yerlerde yetişen bir
bitki, meşecik, yer meşesi, yer palamudu, yer pelidi,
su sarımsaĝı. 2. Lohusa otu. Krş. ķūsiyā, kuřt.
ķ. 42b/6
[1]
ķ. ot 42b/6
- ķurdum:** “ķurdum-ı hindī” Mavi su zambaĝı ve
tohumu; (*İndigofera tinctorium*). Krş. civid toĝmı.
ķ. + 1 40b/16
[1]
ķ. + 1 hindī 40b/16
- ķurdumānā:** <Far. Karaman kimyonu, geyik ziresi,
geyik kimyonu; (*Carum carvi*). Krş. kerevyā,
ķarkasyā, ķarībād, kebriyā, ķurdāmūn, eřek
rāziyānesi. Bkz. ķurdumāne.
ķ. 12a/9, 13a/9, 13a/10, 41a/20, 42a/7,
42a/8, 45b/2 [7]
[7]
- ķurdumāne:** <Far. Karaman kimyonu, geyik ziresi,
geyik kimyonu; (*Carum carvi*). Krş. kerevye-i deřtī,
berri kerevyā. Bkz. ķurdumānā.
ķ. 40b/18
ķ. + 1 40a/13
[2]
ķ. + 1 miřrī “Yabani dorak otu, dereotu,

kekik. Krş. berrī torağ otı.” 40a/13
ķureys: <Ar. Kōkū Hz. İbrahim'e dayanan,
 Peygamberimiz Hz. Muhammed'in de mensub olduğu
 Arab kabilesi.

ķ. 18b/10

[1]

ħinnā-yı ķ. “Taşlar üzerinde biten
 kına renginde boya çıkartan yosuna
 benzer bir madde, taş kınası. Krş. taş
 kınası.” 18b/10

ķurħ: <Ar. Bedende çıkan yara, çıiban. Krş. çıiban.

ķ. 61a/11

[1]

ķuri: Bkz. kuru.

ķ. 40b/14, 53a/7 [2]

[2]

ķ. muķl “Kurutulmuş günlük zamkı.
 Krş.vaķd.” 53a/7

ķ. ot “Kuru ot. Krş. ķadīd.” 40b/14

ķuri-: Kurumak.

ķ.-maķ 58a/4, 62b/13 [2]

[2]

ağzı ķ.-maķ “Ağız kuruluğu.Krş.
 nakz.” 62b/13

tuțağı ķ.-maķ “Dudak kuruması. Krş.
 ħuşkī-i leb.” 58a/4

ķurılıķ: Kuruluk.

ķ. 63a/21

ķ. + dan 61a/3

[2]

ķ. + dan sancu 61a/3

ķuristā: <? Burçak; (*Vicia ervilia*). Krş. burçak,
 zīven.

ķ. 41b/11

[1]

ķurķurūn: <Far. Topalak otu, kırkboğum, suut kökü,
 (*Cyperus rotundus*). Krş. topalak, su'd.

ķ. 40b/7

[1]

ķurķū ma'mā: <Gr. Safran yağının posası. Krş.
 za'ferān yağı.

ķ. 42a/4

[1]

ķurķū: <Gr. Safran yağı. Krş. za'ferān.

ķ. 40b/5, 40b/6 [2]

[2]

ķurluğan: 1. Kaluğan dikenı, çakır dikenı; (*Silyum
 marianum*). Krş. ħaşışū'd-daħır. Bkz. ķuluğan. 2.
 Dolama, etyaran.

ķ. 16a/6

[1]

ķ. otı 16a/6

ķurm: <Ar. Deniz içinde yetişen çınara benzeyen,

dallarından tütsü yapılan bir ağaç.

ķ. 42a/7

[1]

ķurretū'l-ayn: <Ar. Su teresi, su kerevizi. Krş. şu
 kerefesi.

ķ. 40b/9

[1]

ķursag: Kursak. Bkz. ķurşak.

ķ. + ı 40a/6

[1]

ħayvān ķ. + ı “Hayvan kursağı, kuş
 kursağı. Krş. ķansa.” 40a/6

ķursā: <Far. 1. Pelesenk ağacı ve ödü; (*Commiphora
 opobalsamum*). Krş. belesān. 2. Kuzukulağı,
 ekşikulak; (*Rumex acetosella*). Krş. ķızı ķulağı.

ķ. 40b/8, 41b/7, 42b/6 [3]

[3]

ķurş: <Ar. Yuvarlak, yassı nesne.

ķ. + ı 40a/2, 41a/3, 41a/13 [3]

[3]

ķ. + ı āf'ī “Yılan otu, ağı otu; (*Conium
 maculatum*). Krş. ilan otı. Bkz.

şahmū'l-āf'ī.” 40a/2

ķ. + ı ħurāb “Kargabüken, bitişik;

(*Strychnos nux-vomice*). Krş. gücle
 büken” 41a/3

ķ. + ı zernīħ “Bir çeşit arsenik, zırnık.

Krş. ķalāzfiyūn.” 41a/13

ķurşak: Kursak, kuşların yemek borusu üzerinde
 bulunan, yiyeceklerin toplandığı torba biçiminde
 şişkin organ. Krş. jāđer.

ķ. 25b/10

[1]

ķurşun: Kurşun, atom numarası 82, atom ağırlığı
 207,21, yoğunluğu 11,3 olan, 327,4 °C'de eriyen,
 yumuşak ve bükülgen, mavimtırak esmer renkte bir
 element (*simgesi Pb*). Krş. ānek, el-āhnek, raşāş,
 sürb, şırfān, üsrüb, üsrüf.

ķ. 3a/13, 3a/16, 5a/17, 21a/19,

24a/5, 24b/20, 28a/9, 28a/9, 33a/15 [9]

ķ. boķı “Kurşun artığı. Krş. ħabsū'r-
 raşāş.” 21a/19

ķ. üstübeci “Kurşun karbonatı. Krş.
 āyār, sürb-i sūħte, üsrüb-i sūħte.”

3a/13, 3a/16, 28a/9 [3]

ķ. + a 2a/13, 3a/14, 3b/8 [3]

ķ. + dan 10a/2

[13]

ķ. + dan olan zengār “Kurşun pasından
 yapılan bir göz taşı. Krş. bārūk.” 10a/2

ķurt: Kurt: 1. Yırtıcı etçil memeli bir hayvan. 2.

Solucan soyundan olan hayvanlar, tırtıl.

ķ. 18a/20

[1]

ķ. bağrı d d kleri bir ağacun yemişidür “Kurtbağrı ağacının yemişi. Krş. ĥabb-ı ķanrĳya. Bkz. ķurd bağrı.” 18a/20

ķurtar-: Kurtarmak.

ķ.-an 25a/8, 25a/9, 26a/1 [3]
[3]

er ķ.-an “Er kurtaran, kökü  v ene benzeyen, efl tun  i ekli, lapa yapılarak  ıibanları oldurmakda kullanılan bir çeşit bitki. Krş. zir vend-i müdevver, zir vend-i müdahrac, zurunb d-ı ke ur.” 25a/8, 25a/9, 26a/1 [3]

ķurķ: <Ar. Yonca otu; (*Trifolium*). Krş. yonca.

ķ. 42a/6
[1]

ķurķum: <Ar. Aspir tohumu; (*Carthamus tinctorius*).

Krş. ‘aşf r tohmı.

ķ. 40b/7
[1]

ķurķum n: <Far. Buğday aralarında biten buğdaya benzer bir tane hurtuman, acı culban, besile, Çatalca, kertek. Krş. boy tohmı.

ķ. 42a/4
[1]

ķurķum : <Far. 1. Yabani lale  i eği. Krş.berr  l le. 2. Sığır papatyası, sığırgözü; (*Arnica montana*). Krş. sığır gözi, iri p p dya.

ķ. 42b/8
[1]

ķuru: Kuru.

ķ. 36b/3, 41b/6 [2]
ķ. d ne 41b/6
ķ. y rlerde 36b/3
ķ.+sı 49b/15
[3]

 kse d zdukleri yemişün ķ.+sı 49b/15

ķurud-: Kurutmak.

ķ.-an 30a/18, 47a/11[2]
[2]

ķurulıđ(ķ): Kuruluk.

ķ.+ı 63a/16
miz c ķ.+ı “Mizaç kuruluğu. Krş. y bis ’l-miz c.” 63a/16
ķ.+ıyıla 55a/14
[2]
dil ķ.+ıyıla 55a/14

ķur : “teşennüc-i ķur ” Tetanos, sinir gerilmesi, kazıklı humma. Krş. tatar ķurđı.

ķ. 57a/8
[1]

teşennüc-i ķ. 57a/8

ķur d men : <Far. Barsama otu, siyenber, varsama; (*Mentha aquatica*). Krş. marşama.

ķ. 40b/15
[1]

ķur ĥ: <Ar. Yaralar,  ıibanlar. Krş.  ıibanlar.

ķ. 61a/10
ķ.+ı 61a/11
[2]
ķ.+ı zeker “Erkeklik organında  ııkan  ııban.” 61a/11

ķur ĥ ’l-enf: <Ar. Burunda  ııkan  ııibanlar.

ķ. 61a/11
[1]

ķurun: <Ar. 1. Zamanlar. 2. Boynuzlar.

ķ.+ı 40a/18, 40a/20 [2]
[2]
ķ.+ı sünbül“ Ezeltere, kokar ağaç kökü.Krş.ezeltere, okar ağaç,m zery n.”40a/18,40a/20 [2]

ķurz: <Ar. Mısır’da yetişen, akasya yapılan dikenli bir ağaç. Krş. a  kĳy . Bkz.  araza.

ķ. 33a/16
[1]

řamđ-ı ķ. “Krş. zamđ-ı ‘arab .” 33a/16

ķurzum  ariş: <Ar. Sarı katran ağacı yemişi. Krş. şaruca  atr n ağacı.

ķ. 40b/5
[1]

ķurz: <Ar. Mısır’da yetişen, akasya yapılan dikenli bir ağaç. Krş. a  kĳy , pez-đam, ĥarnüb-ı mışr . Bkz.  araza.

ķ. 7b/20, 16b/4, 19b/1, 21a/16, 41a/1 [5]
[5]

ķ. d rler bir dikendendür 21a/16

ķ. dikenli 7b/20

ķ. dikenli yemişidür 16b/4

ķ. dikenin n ‘uş resid r 19b/1

ķurz: <Ar. Mısır’da yetişen, akasya yapılan dikenli bir ağaç. Krş. a  kĳy , en ğur s. Bkz.  araza,  urz,

ķ. 4a/3
[1]

ķ. dikenli 4a/3

ķusb r: <? Denizden  ııkan bir taş, deniz köpüğü.

Krş. deniz k b ği.

ķ. 41b/19
[1]

ķuř: <Ar. Kıst otu, topalak otu ve bu otun kökünden elde edilen ilaç; kust-ı hind  ve kust-ı arab  olmak üzere iki türü bilinir; (*Costus*). Krş. şopalak, ķurđluca ot, k siy , k st, şarağl d s.

ķ.34b/16,42b/6, 45a/9 [3]

ķ.+a 24a/8

ķ.+ı 24b/9, 31b/19, 40b/2, 41b/7,

41b/8,41b/8, 41b/9, 42a/9, 42a/10 [9]

[13]

ķ. + ı baħrī 41b/9

ķ. + ı hindī 42a/10

ķ. + ı mürr “Krş. ķuşt-ı telħ.” 41b/8

ķ. + ı rümī 42a/9

ķ. + ı şāmī “Kurtlu ot kökü.Krş. ķurtlu diken, ķaşşār.” 40b/2

ķ. + ı şīrīn “Ak susam dibinde biten bir kök.Krş.şeker-i mürd”31b/19,41b/7 [2]

ķ. + ı şīrīndür 24b/9

ķ. + ı telħ “Sarı gelincik çiçeğinin dibi.

Krş. şaru gelincük, ķuşt-ı mürr. 41b/8

ķusülīdūs: <Gr. Kanbil otu tohumu; (*Physalis alkekengi*). Krş. kākü nec toħmı.

ķ. 42a/11

[1]

ķusūs: <Gr. 1. Yoksulrganı denilen bir cins sarmaşık. Krş. yoħsul urğanı, leblāb, şarmaşuk. 2. Fesleğen; (*Ocimum basilicum*). Krş. feslegen.

ķ. 40a/15, 42a/13 [2]

[2]

ķuş-: Kusmak, istifra etmek

ķ.-ma 57b/12

ķ.-ma verici sıtma “Kusmayla gelen sıtma. Krş. ħummāü'l-ķay.” 57b/12

ķ.-maķ 62b/2

[2]

ķan ķ.-maķ“Kan kusmak. Krş. nefşü'd-dem.” 62b/2

ķuşd: <Ar. Sincan çalı sı, kara çalı, çıçırğan; (*Paliuru spina*). Krş. sincan çalı sı.

ķ. 42a/17

[1]

ķuşdurucı: Kusturucu.

ķ. 57a/4

[1]

ķa'ām ķ. sıtma “Kusturan bir çeşit sıtma. Krş. teb-i bāz-gerdīden.” 57a/4

ķuştul: <Gr. At kestanesi, Hint kestanesi; (*Aesculus hippocastanum*).Krş. at kesdānesi.

ķ. 40a/11

[1]

ķuş: Kuş.

ķ. 4a/12, 5b/13, 6b/2, 10b/3, 10b/5, 11a/2, 11a/6, 11a/10, 11b/4, 11b/10, 12a/15, 13a/15, 15a/16, 19b/9, 20a/15, 21a/17, 21a/17, 21a/20, 29a/14, 32a/2, 32a/6, 32b/9, 34a/21, 34a/21, 35a/4, 36a/17, 36b/1, 41b/14, 42a/14, 42a/17,44a/4, 44b/4, 49a/8, 50b/10, 50b/19, 51b/12, 52b/9, 53b/4, 61a/14 [39]

ķ. etmegi “1. Kuşekmeğ i,turpgillerden, çorak yerlerde yetişen, beyaz veya mor

çiçekli, eskiden hekimlikte kullanılan otçul bir bitki, çobandağarcığ i (*Thlaspi*). 2. Kuşekmeğ i, çobandeğ neğ i, eşek madımağ i, kadımalak, keçimemesi, kurtpençesi; (*Polygonum aviculare*). 3. Ebegü mecı; (*Malva sylvestris*). Krş. āstiyān, ķaşışa, ‘azāme, şend, şefīzek, şeftereng, ħabb, ħabbe, ħucm, ħanfaħ, ħākeşī, tetri, tüderī, bezrü'l-ħamħam,bezrü'l-hüd, işfahān-ı tetri, verīne, nān-ı kelāğ, mā-dıraħt.”4a/12, 6b/2, 10b/3,10b/5,11a/6,11b/4,13a/15, 19b/9, 21a/17, 21a/17, 21a/20, 32a/6, 32b/9, 36b/1, 41b/14, 42a/17, 50b/19, 52b/9, 53b/4 [19]

ķ. etmegi dērl er bir ot toħmıdır 5b/13

ķ. etmegi otı12a/15,20a/15, 29a/14 [3]

ķ. etmegi toħmıdır 50b/10

ķ. ķanadı dērl er bir otdur 11a/10

ķ. ķanadına 15a/16

ķ. ķuyruğ u 61a/14

ķ. üzümi “Kuş üzüümü, küçü k taneli çekirdeksiz üzü m. Krş. ufacuķ üzü m, ‘ucmü'z-zebīb, kişmiş, kişmiş, kişnic.” 36a/17, 42a/14, 44a/4, 44b/4 [4]

cinki ķ. 34a/21

ördek dēdü kleri ķ.49a/8

yeş il ķ. 35a/4

ķ. + dur 9b/18, 19b/6, 45b/11, 50a/10, 53a/20 [5]

güneşe ‘āşık bir ķ. + dur 19b/6

yeş il ķ. + dur 45b/11

ķ. + ı 4a/9, 8a/11, 11b/3, 12a/4, 12a/10, 14b/9, 16a/7, 16b/8, 16b/16, 16b/17, 17a/18, 17a/18, 19a/4, 20b/6, 22a/17, 23a/21, 23b/1, 24a/2, 24a/5, 24a/15, 25b/6, 26b/20, 27b/11, 28a/3, 28a/18, 28b/1, 28b/6, 33a/12, 33a/17, 34b/20, 34b/21, 35a/1, 35a/11, 35a/16, 36a/12, 36a/13, 36b/2, 37b/11, 39b/11, 40a/15, 41a/9, 41b/19, 43a/15, 43b/16, 44a/7, 44a/18, 45a/2, 45b/10, 45b/11, 49a/8, 51b/1, 52b/18, 53a/13, 54b/2 [54]

atmaca ķ. + ı 25b/6

baba ķ. + ı 24a/15

bıldırcın ķ. + ı 24a/2, 26b/20, 27b/11, 28b/6, 33a/12, 34b/20, 53a/13 [7]

deve ķ. + ı23b/1,44a/18,49a/8,51b/1 [4]

deve ķ. + ı sikine 35a/16

dölengeç ķ. + ı 17a/18, 37b/11 [2]

er ķ. + ı 43b/16, 45b/11 [2]

göğ er ķ. + ı 16a/7

keklik ķ. + ı 16b/16, 17a/18, 52b/18,

54b/2 [4]
 kartal k. +1 19a/4, 22a/17, 24a/5,
 45b/10 [4]
 kıl kıyruğı k. +1 28a/18
 kıl kıyruk k. +1 4a/9, 41a/9 [2]
 kırılancık k. +1 8a/11, 16b/17, 20b/6 [3]
 legleg k. +1 11b/3, 39b/11 [2]
 serce k. +1 36a/12
 süglün k. +1 12a/10
 şağsağan k. +1 33a/17
 şakşağan k. +1 36a/13, 36b/2, 40a/15,
 41b/19, 43a/15, 44a/7, 45a/2 [7]
 şığırcık k. +1 23a/21, 28a/3, 28b/1 [3]
 turac k. +1 12a/4, 35a/11 [2]
 tāvus k. +1 35a/1
 tāvūs k. +1 34b/21
 tōy k. +1 14b/9, 16b/8 [2]
 k. + idur 48a/12
 baba k. + idur “Baba kuşu. Krş.
 merdārḥūr.” 48a/12
 k. + ina 2b/9, 37b/20, 47a/13 [3]
 bildircin k. + ina 47a/13
 kartal k. + ina 2b/9
 şakşağan k. + ina 37b/20
 k. + lar 51a/4
 k. + uñ 19b/8, 32b/4, 46a/1 [3]
 [106]
 k. + uñ adıdur 46a/1
 bir k. + uñ kemügi 19b/8
kuşūr: <Ar. Bakır kabuğu. Krş. baķır kabuğı.
 k. 41a/8
 [1]
kut: <Far. Kuru yonca. Krş. yonca. Bkz. kub, kısdād,
 kısd.
 k. 42a/1
 [1]
kutluca: 1. Veba türünden, vücutta yaralar çıkartan
 bir hastalık. 2. Büyük çıban. Krş. kuş kıyruğı.
 k. 61a/14
 [1]
kuñ: <Ar. Pamuk; (*Gossypium*). Krş. panbuķ.
 k. 40b/16
 [1]
kuyruğ(k): Bkz. kıyruk.
 k. +1 2b/7, 2b/10, 3b/20, 5a/2, 5b/3, 6b/2,
 10b/18, 15a/1, 19a/11, 23a/18, 23b/9, 27a/6,
 27a/12, 27a/20, 28a/18, 35a/15, 35b/17,
 37a/1, 38b/4, 39a/1, 46a/4, 46b/17, 48a/1,
 48a/17, 48b/11, 49b/12, 50a/1, 52a/18,
 53b/13, 54a/4, 54b/4, 61a/14 [32]
 ‘akreb k. +1 23a/18
 at k. +1 3b/20
 deve k. +1 23b/9, 48b/11 [2]
 dilkü k. +1 2b/7, 27a/12, 46a/4, 48a/1,

54b/4 [5]
 dilkü k. +1 köki 53b/13
 dilkü k. +1 toḥmı 50a/1
 dilkü k. +1 yemişi 37a/1
 döleñec k. +1 dەرler bir otdur 39a/1
 geyik k. +1 49b/12
 kaplan k. +1 54a/4
 kıl k. +1 kuşu 28a/18
 kızıl k. +1 35a/15
 kuş k. +1 61a/14
 peleng k. +1 dibinde 19a/11, 52a/18 [2]
 şığır k. +1 dedüklerinüñ dibi 27a/6
 şığır k. +1 2b/10, 5a/2, 5b/3, 35b/17,
 38b/4, 46b/17 [6]
 şığır k. +1 dedükleri ot dibi 27a/20
 şığır k. +1 dedükleri ot köki 10b/18,
 15a/1 [2]
 şığır k. +1 dedükleri otuñ dibi 6b/2
 şığır k. +1 kökidür 48a/17
 k. + idur 48a/15
 şığır k. + idur dibi 48a/15
 k. + ina 7b/7, 45a/16 [2]
 şığır k. + ina 7b/7, 45a/16 [2]
 k. + inuñ 12b/11, 27a/21 [2]
 [37]
 şığır k. + inuñ dibi 27a/21
 şığır k. + inuñ toḥmıdur 12b/11

kuyruk: Kuyruk.

k. 4a/8, 41a/9 [2]

[2]

kıl k. kuşu “Kılkuyruk kuşu. Krş.
 esķurūd, kaṭā.” 4a/8, 41a/9 [2]

kuyruklu: Kuyruklu.

k. 45b/2

[1]

k. büber “Kuyruklu biber; (*Piper
 cubeba*). Krş. kebābe, ķarsün.” 45b/2

kıyumcı: Kıyumcu, sarraf, mücevherci.

k. + lar 20b/17, 47a/17 [2]

[2]

kuz: 1. Soğuk, güneş görmeyen yer. 2. Nemli, ıslak yerler.

k. 38a/17, 45a/11 [2]

[2]

k. yerlerde 38a/17, 45a/11 [2]

kuzgun: Kuzgun, tüyleri siyah renkte olup mavi renkte parlayan bir kuş türü, karakarga; (*Corvus corax*)

k. 3b/6, 8b/16, 11a/11, 14a/22,
 15b/4, 15b/8, 17b/14, 22b/11, 23b/20,
 26b/11, 29a/9, 29b/16, 43a/4, 44b/6, 46a/7,
 46a/8 [16]

[16]

k. ayağı “Kuzgunayağı, çiçeklerindeki

tohum sapları kürdan yerine kullanılan bir ot, kuşayağı, kılır otu, hilal otu, diş otu; (*Ammi visnaga*). Krş. hılâl.” 3b/6
 . ılıcı “Kuzgunkılıcı, süsengillerden, uzun, ensiz ve sivri yapraklı bir süs bitkisi, glayöl (*Gladiolus illyricus*). Krş. ızıl süsen, delbüs.” 22b/11
 . otı “Kuzgun otu. Krş. eyrelti, k̄ilek̄an, ıtr̄il̄al, bearis, cüm̄an, cebel-d̄arū, ra‘ā, saber.” 8b/16, 11a/11, 15b/4, 15b/8, 23b/20, 26b/11, 29b/16, 43a/4, 44b/6, 46a/7 [10]
 . otı köki 17b/14
 . otıdur 46a/8
 . otına 29a/9

uzı: Kuzu.

. 4a/9, 4a/11, 6b/3, 6b/8, 6b/9, 11b/17, 12b/17, 13a/1, 13a/7, 14b/9, 16a/6, 16b/13, 16b/18, 18a/11, 18b/18, 18b/19, 18b/19, 19b/2, 21b/21, 27a/21, 31b/14, 32b/14, 34b/17, 36a/20, 37b/6, 41b/7, 42b/5, 47a/4, 49b/9 [29]
 [29]

. butraı “Kuzu pıtraı, koyun otu, fitik otu, kasık otu, kızıl yaprak; (*Agrimonia eupatoria*). Krş. at̄aryūn, ūt̄ariyūn, āfes, ūzā, abā, ūevke-i fitne, ūeceretū’l-berāīs, turbām̄an.” 4a/11, 6b/3, 6b/8, 13a/1, 31b/14, 32b/14, 34b/17, 37b/6, 42b/5 [9]
 . butraı otı 36a/20
 . ulaı “Kuzukulaı, ekikulak, ekimik, olakkulaı, ūeytankulaı; (*Rumex acetosella*). Krş. ummā, ummā, umī, alīmū, anīfes, ekrī, enecūn, tūrūe, ursā.” 4a/9, 11b/17, 14b/9, 16b/18, 18b/18, 18b/19, 19b/2, 41b/7 [8]
 . ulaı dibi 27a/21
 . ulaı otı 16a/6, 21b/21 [2]
 . ulaı tomı 12b/17, 16b/13, 18a/11 [3]
 . ulaının irisi 47a/4
 berrī . ulaı 18b/19
 bustānī . ulaı 13a/7
 nehrī . ulaı 6b/9

uzun: Bkz. uzun.

. 15b/4, 26b/11 [2]
 [2]

. otı “Kuzgun otu. Krş. celīdān, seres.” 15b/4, 26b/11 [2]

uzm: < Ar. 1. Pamuk. 2. Katran ağacı yemişi. Krş. atrān ağacı.

. 41b/13
 [1]

uzūl: < Ar. Mercan; (*Corallium rubrum*). Krş. mercān.

. 41b/15
 [1]

ūbā: < Ar. İltihaplı yara, irin. Krş. irin, ceraāt.
 . 61a/9
 [1]

ūd: < Gr. Ayva; (*Cydonia vulgaris*). Krş. ayva.
 . 40b/14
 [1]

ūfal: < Ar. Hint fındıı. Krş. bundu-ı hindī, aı.
 . 4b/12
 [1]

ūfā: < Ar. 1. am terebenti. 2. Yaban havucu bitkisi. Krş. yabān hevicinūn nebātı.
 . 42b/9
 [1]

ūī: < Far. Keçiboynuzu yemişi ve ekirdei; (*Ceratonia siliqua*). Krş. keçi boynuzu, arnūb, amari.
 . 42a/16
 [1]

ūālis: < Gr. Yaban turbu cinsinden bir bitki, yaban havucu otu. Krş. zerfā.
 . 41a/9
 [1]

ūlīdūn: < Gr. Kaya koruunun bir tūrū; (*Sedum*). Krş. aya oruı.
 . 40a/8
 [1]

ūmān: < Far. Beyaz am sakızı. Krş. beyā ūām ūaızı.
 . 42b/1
 [1]

ūminī: < Far. 1. Kozalaı pamuk kozalaına benzeyen bir bitki. 2. Boza ūurubu. Krş. panbu kozaı, mūselles.
 . 41a/10
 [1]

ūndū: < Ar. ūıfalı bir ūd tūrū. Krş. ‘ūdū’l-ahr.
 . 41b/1
 [1]

ūr: < Far. Pamuk; (*Gossypium*). Krş. panbu.
 . 42b/3
 [1]

ūrdāmūn: < Far. Eşek rezenesi, yabani rezene. Krş. eşek rāziyānesi, urdumānā.
 . 42a/6
 [1]

ūrdancu: < Fr. + T. Kūrdancık, kūrda. . + ları 17b/10
 [1]

diş k. + ları “Kürdan yapılan bir bitki.

Krş. kıllur otı, ḥabbü’ş-şūḥ.”17b/10

ḳūrḳumān: <Far. Günlük ağacı yemişi içinden çıkan çöp. Krş. muḳl-ı mekkī, çūb.

ḳ. 41a/6

[1]

ḳūrmān: <Far. Karaman kimyonu, geyik ziresi, geyik kimyonu; (*Carum carvi*). Krş. geyik şırası, ḳurdumānā.

ḳ. 40a/14

[1]

ḳūsiyā: <Far. Kurtluca ot, kurtlu ot. Krş. ḳurdluca ot, ḳuşṭ.

ḳ. 42b/6

[1]

ḳūsūs: <Gr. 1. Yoksulurganı denilen bir cins sarmaşık. Krş. yoḥsul urḡanı, leblāb, şarmaşuḳ. Bkz. ḳusūs.

ḳ. 41a/5

[1]

ḳūşir: <Ar. Eğir; (*Acorus calamus*). Krş. egir.

ḳ. 40a/2, 42b/4 [2]

[2]

ḳūzā: <Far. Kuzu pıtraḡı, koyun otu, fitik otu, kasık otu, kızıl yaprak; (*Agrimonia eupatoria*). Krş. ḳuzı butraḡı, ḡāfeş.

ḳ. 42b/5

[1]

ḳūzṭ: <Ar. Mısır’da yetişen, akasya yapılan dikenli bir ağaç. Krş. aḳāḳıyā. Bkz. ḳaraḷa, ḳurż, ḳurż.

ḳ. 41a/5

[1]

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

LÜGAT-I MÜŞKİLÂT-I ECZÂ
DERVİŞ SİYÂHÎ LÂRENDEVÎ
(GİRİŞ-İNCELEME-METİN-DİZİNLER)

ÜÇÜNCÜ CİLT

YÜKSEK LİSANS
TEZİ

Sibel MURAD

Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Yeni Türk Dili

Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Paki KÜÇÜKER

HAZİRAN - 2009

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

LÜGAT-I MÜŞKİLÂT-I ECZÂ
DERVİŞ SİYÂHÎ LÂRENDEVÎ
(GİRİŞ-İNCELEME-METİN-DİZİNLER)
ÜÇÜNCÜ CİLT

YÜKSEK LİSANS
TEZİ

Sibel MURAD

Enstitü Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı : Yeni Türk Dili

Bu tez 16/06/2009 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oybirliği/oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Prof. Dr. M. Mehdi ERGÜZEL

Yrd. Doç. Dr. Paki KÜÇÜKER

Yrd. Doç. Dr. Bedizel M. AYDIN

Jüri Başkanı

Jüri Üyesi

Jüri Üyesi

BÖLÜM 5: DİZİNLER

5.1. Genel Dizin

L

ladğ: <Ar. 1. Yılan veya akrep sokması. 2. Ekşilik. Krş. sancımağ.

1. 61b/21

1. + ı 61b/17

[2]

1. + ı ma'de "Mide ekşimesi. Krş. ma'de ekşimek." 61b/17

ladğü'l-akārib: <Ar. Akrep sokması. Krş. 'akreb şokmak.

1. 61b/16

[1]

lağiye: <Ar. Çiçekleri dereotuna benzeyen, sütleğen cinsinden bir bitki, balık ağsı. Krş. südlügen otı.

1. 46b/15

[1]

lağs: <Ar. Delirmiş, çıldırmış. Krş. divānelik.

1. 61b/20

[1]

lağvīn: <Gr. "Tavşanayağı, tavşantopuğu" 1. Top biçiminde, güzel kokulu, sarı kır çiçeği. 2. Kırlarda biten kökü soyularak yenilen bir çeşit yabanıl ot. Krş. tavşan ayağı.

1. 47a/6

[1]

lahana: <Gr. Lahana; (*Brassica oleracea*). Krş. baqlatü'l-enşār, kınbī. Bkz. lāhana.

1. 12a/15

1. tohmı 12a/15

1. + ya 9a/20

[2]

lah: <Far. 1. Kiraz; (*Cerasus avium*). Krş. kirās. 2. Civa. Krş. iqlīmā.

1. 47b/13

[1]

lahm: <Ar. 1. Et ve yağ. 2. Vücudun su toplaması, şişmesi. Krş. istiskā, yebrān.

1. 63a/17

[1]

lahmü'l-ħimār: <Ar. Baldırı kara otu, kara baldır otu; (*Asplenium adianthum nigrum*). Krş. baldırı kara.

1. 46b/16

[1]

lahyān: <Ar. Kenger dikenini cinsinden bir bitki. Krş. kenger.

1. 47b/10

[1]

lahīs: <Ar. Hatmi çiçeği, mürver çiçeği. Krş. mürver çiçeği, ħatem çiçeği.

1. 47a/14

[1]

lahlaḥa: <Ar. 1. Anber, misk gibi güzel kokuların karışmasından meydana gelen koku. 2. Güzel kokularla yapılan bir nevi macun.

1. + i 47b/6

[1]

1. + i süleymānī "Safran yağının tortusu. Krş. za'ferān yağının dürdi." 47b/6

lahsü'l-iklīl: <Ar. Bir çeşit yabani gül. Krş. fāğī sāde gül.

1. 47b/6

[1]

lakā: <? 1. Uzak Doğu'da yetişen kırmızı boya ağacı ve bundan elde edilen reçine. 2. Boyacılıkta kullanılan, kırmız böceğinin üst deri bezlerinin salgıladığı madde, kırmızı boya. Krş. lük. Bkz. lāk.

1. 24b/21

[1]

reng-i l. 24b/21

laqlaq: <Ar. Leylek. Krş. legleg.

1. 25a/18, 27b/20 [2]

zebed-i l. "Leylek dışkısı. Krş. legleg boķı." 25a/18

sergīn-i l. "Leylek dışkısı. Krş. legleg boķı." 27b/20

[2]

laqvā: <Ar. Yüz felci. Krş. ağız egilmek.

1. 61b/14

[1]

la'l: <Ar. 1. Parlak kırmızı renkte, billurlaşmış, saydam bir alüminyum oksidi olan değerli bir taş. 2. Bu taşın renginde olan. 3. Kırmızı renkli bir çeşit mürekkep.

1. + ı 47a/18, 47b/4 [2]

1. + ı hindī "Nilüfer çiçeği kökü. Krş. nīlüfer köki." 47a/18

1. + ı maķber "Lezzeti ve kokusu kötü olan ardıç cinsinden bir zamk. Krş. şandalūs." 47b/4

[2]

la'l-gūn: <Ar.-Far. Bir çeşit kırmızı gül. Krş. 'arūs-ı perde. Bkz. la'l-gūnī.

1. 47a/12

[1]

la'l-gūnī: <Ar.-Far. Bkz. la'l-gūn.

1. 36b/1

[1]

laşf: <Ar. Gebre otu; (*Capparis spinosa*). Krş. kebere.

1. 47a/12

[1]

laşîkî: <? Ahukulağı otu. Krş. āhū kulağı.

1. 47b/9

[1]

laşram: <? İtburnu yemişi; (*Rosa canina*). Krş. it burnı.

1. 47b/1

[1]

lañta: <Ar. Tutmaç aşı, küçük, dört köşe kesilerek kurutulmuş hamur ve mercimekle pişirilen bir çeşit yoğurtlu çorba. Krş. tutmac aşı.

1. 47a/20

[1]

la'ûka: <Ar. Badem; (*Amygladus communis*). Krş. bādem, muñanhaşā.

1. 51a/18

[1]

la'vekî: <Ar. Mısır'da çok yumuşak, suda hemen çözünen, leke çıkarmak için kullanılan bir taş. Krş. lüfgūs.

1. 47b/11

[1]

lazāku'l-ħacer: <Ar. Cam ve mermer yapıştırımda kullanılan çok kuvvetli bir zamk. Krş. lazāku'r-ruḥām, şamg-ı bilād.

1. 47b/8

[1]

lazāku'r-ruḥām: <Ar. Cam ve mermer yapıştırımda kullanılan çok kuvvetli bir zamk. Krş. lazāku'l-ħacer, şamg-ı bilād.

1. 47b/7

[1]

lazākū'z-zeheb: <Ar. Çadıruşağı bitkisi ve bundan elde edilen zamk; (*Dorema ammoniacum*). Krş. dāne çādır, uşak.

1. 47b/6

[1]

lābaña: <Gr. Labada, dere kıyılarında, sulak çayırlarda kendiliğinden yetişen, çok yıllık ve yaprakları sebze olarak kullanılan bir bitki, efelek; (*Rumex petientia*). Krş. çıntrıyānā.

1. 11a/9, 14a/13, 22b/17, 23a/1, 24a/3, 24a/11, 31a/16, 37a/5, 42b/17, 46b/4 [10]

[10]

1. köki "Labada otunun kökü, çentiyana otu; (*Gentiana lutea*). Krş. çıntrıyānā, devā'ü'l-ħayye, şāh-ı ḥabñī, dā'ü'l-ħayye, rīvend-i ḥīl, rāvend-i rūmī, rībās, 'ırq-ı rīvāc, gūşā, kevsād." 22b/17, 24a/3, 42b/17, 46b/4 [4]

1. kökidür 11a/9, 14a/13, 23a/1, 37a/5 [4]

berrī l. kökine 31a/16

lāciverd: <Far. 1. Koyu mavi renk. 2. Koyu mavi renk, çivit mavisi elde edilen bir taş, lazur taşı. Krş.

ħacer-i ermenī, marñīs.

1. 17b/7, 49b/7, 51a/7 [3]

[3]

lāçin: <Far. Büyük kakula otu. Krş. kākūle-i kebīr.

1. 47a/15

[1]

lāden: <Far. Laden otu ve bu otun zift gibi siyah, kokulu olan zamk; (*Citris creticus*). Krş. kaysūs, pamukluk otı.

1. 40a/12

[1]

lādğ: <Ar. Yılan veya akrep sokması.

1. +1 61b/15

[1]

1. +1 mār "Yılan tarafından sokulan kişi." 61b/15

lādğü'l-ħayye: <Ar. Yılan veya akrep sokması. Bkz. lādğ-ı mār.

1. 61b/16

[1]

lāğarīş: <Gr. Tavşan. Krş. tavşan. Bkz. lāğsūr, lāğürī.

1. 47b/3

[1]

lāğsūr: <Gr. Tavşan. Krş. tavşan. Bkz. lāğarīş, lāğürī.

1. 47b/3

[1]

lāğürī: <Gr. Tavşan. Krş. tavşan. Bkz. lāğarīş, lāğsūr.

1. 47b/3

[1]

lāhana: <Gr. Lahana; (*Brassica oleracea*). Krş. kelem, kınbıt, kerīz, kūrneb, melfūf.

1. 40b/8, 43a/3, 44a/20, 49a/7 [4]

[4]

lāñiše: <Far. Un ile pişirilen, tutmaç aşı da denilen bir çorba. Krş. tutmac aşı. Bkz. lākce, lākīše, lākīşte.

1. 47a/14

[1]

lāñī: <Ar. Küçük kakula otu. Krş. kākūle-i şağīr.

1. 47a/19

[1]

lāk: <? 1. Lak ağacı ve bu ağaçtan elde edilen zamk, kırmızı boya ağacı; (*Rhus oxycantha*). 2. Boyacılıkta kullanılan, kırmızı böceğinin üst deri bezlerinin salgıladığı madde, kırmızı boya. Krş. lük.

1. 24b/20

[1]

reng-i l. 24b/20

lākce: <Far. Tutmaç aşı. Krş. tutmac aşı. Bkz. lāñiše, lākīše, lākīşte.

1. 47a/13

- [1]
lākişe: <Far. Tutmaç aşısı. Krş. tutmac aşısı. Bkz. lāhişe, lākce, lākişte.
 1. 47a/13
 [1]
lākişte: <Far. Tutmaç aşısı. Krş. tutmac aşısı. Bkz. lāhişe, lākce, lākişe.
 1. 47a/13
 [1]
lāla: <Far. Mekke'den gelen yer incisi, inci çiçeği. Krş. yēr encüsü.
 1. 46b/15
 [1]
lāle: <Far. Lale; zambakgillerden, yaprakları uzun ve sivri, çiçekleri kadeh biçiminde, türlü renkte bir süs bitkisi; (*Tulipa gesneriana*). Krş. anümiyān, şakāyık.
 1. 6a/14, 30b/16 [2]
 1. çiçeği 30b/16
 1. çiçeğine 6a/14
 1. + nūñ 50a/17
 şaru l. + nūñ içindeki tele “Sarı lale içindeki ipliğimsi madde. Krş. mīve.” 50a/17
 1. + ye 14b/4, 42b/8 [2]
 [5]
 berrī l. + ye “Yabani lale. Krş. kurtūmā.” 42b/8
lāmerī: <Ar. Yıkanmış bakam ağacı odunu. Krş. yunmuş bakam ağacı.
 1. 47b/3
 [1]
lārende: Karaman ilinin eski adı.
 1. 1b/16
 [1]
 belde-i l. 1b/16
lārūn: <Far. Bıldırcın kuşu. Krş. bıldırcın.
 1. 47a/12
 [1]
lāzım: <Ar. Gerek, gerekli.
 1. 1b/6, 51b/6, 54a/5 [3]
 [3]
 ‘ilme l. olan eczālaruñ 1b/6
lāzūq: <Ar. 1. Çiriş otunun kökü; (*Asphodelus*). Krş. çirişlik dibi. 2. Yapışkan balçık. 3. Yaraya yapışıp onulmayınca kopmayan bir ilaç.
 1. 47a/16
 [1]
leb: <Far. 1. Dudak. 2. Kıyı, kenar.
 1. 53a/3, 58a/3 [2]
 [2]
 huşkī-i l. “Dudak kuruması. Krş. tuṭağı kırırmağ.” 58a/3
 varak-ı l. “Çınar ağacının yaprağı. Krş. çenār yaprağı.” 53a/3
lebābü'l-ḥınṭa: <Ar. Nişasta. Krş. nişāsta. Bkz. lebānü'l-feth, lenābü'n-nevm.
 1. 46b/19
 [1]
lebān: <Ar. Sakız, zamk.
 1. 46b/18
 1. +ı 47b/4
 [2]
 1. +ı mağribī “Sütleğen otu ve bundan elde edilen tıbbî bir zamk; (*Euphorbia officinarum*). Krş. ferfiyūn.” 47b/4
lebānü'l-feth: <Ar. Nişasta. Krş. nişāsta. Bkz. lebābü'l-ḥınṭa, lenābü'n-nevm.
 1. 46b/18
 [1]
leben: <Ar. Süt.
 1. 45a/2
 1. + i 47a/16, 47b/5, 47b/17 [3]
 [4]
 1. + i encüdān “Kadı ağacı, şeytanboku otu ve bundan elde edilen zamk; (*Ferula assa-foetida*). Krş. kaşnı.” 47a/16
 1. + i ḥaşḥāş “Afyon. Krş. efyūn.” 47b/17
 1. + i sevdā “Sütleğen otu ve bundan elde edilen tıbbî bir zamk; (*Euphorbia officinarum*). Krş. ferfiyūn.” 47b/5
lebenā: <Ar. Kara günlük; (*Cortex styracis*). Krş. kara günlük.
 1. 47a/16
 [1]
lebenī: <Ar. Kara günlük yağı. Krş. kara günlük yağı.
 1. 35b/4, 46b/14 [2]
 [2]
 ‘asel-i l. “Kara günlük yağı.” 35b/4
lebenü'l-ibl: <Ar. Deve sütü. Krş. deve südi.
 1. 46b/21
 [1]
lebenü'r-remāk: <Ar. Kısrak sütü. Krş. kışraq südi.
 1. 47a/1
 [1]
leblāb: <Ar. Sarmaşık; (*Hedera helix*). Krş. şarmaşuq, kusūs, karyüle, mevīze, nūh, vāḥad.
 1.42a/14,42b/11,47a/5,48b/19,52a/7, 52b/5, 53a/20 [7]
 [7]
lebsān: <Far. 1. Hardal tohumu, kıcı. 2. Tarlada biten ve yenilebilen bir cins bitki. Krş. ḥardal.
 1. 47a/7
 [1]
lefe: <Ar. Bir çeşit hurma. Krş. ḥurmā.

1. 47a/20
[1]
- leffü'l-kelb:** <Ar. Bengilik otu yaprağı; (*Datura fastuosa*). Krş. bezr-i benc yaprağı.
1. 47a/19
[1]
- leffü'l-kerm:** <Ar. Üzüm ağacı ve çubuğu. Krş. üzüm ağacı.
1. 47b/9
[1]
- left:** <Ar. Şalgam; (*Brassica rapa*). Krş. şalgam.
1. 46b/20
[1]
- legleg:** <Far. Leylek kuşu; (*Ciconia ciconia*). Krş. laçlak, belârec, fâlrîğis.
1. 11b/3, 25a/18, 27b/20, 39b/11 [4]
[4]
1. bokı “Leylek dışkısı. Krş. zebed-i laçlak, sergîn-i laçlak.” 25a/18, 27b/20 [2]
1. kuşu 11b/3,39b/11[2]
- leğübü'l-firenc:** <Ar. Gavur eziyeti, ahmaklık, zeka geriliği. Krş. fireng zahmeti.
1. 61b/20
[1]
- lehâb:** <Ar. Damak.
1. 55b/19
[1]
evrâm-ı 1. “Damak şişmesi. Krş. tımar şişmek.” 55b/19
- lek:** <Ar. Ur, verem. Krş. ur.
1. 61b/17, 61b/18 [2]
[2]
- lekertâ:** <? Bulamaç aşısı. Krş. bulamac aşısı.
1. 47a/14
[1]
- lemâ:** <Far. Tilki üzümü, it üzümü; (*Solanum nigrum*). Krş. dilkü üzümü.
1. 46b/18
[1]
- lemlem:** <Ar. Sadece Şam’da yetişen yaprakları ayıt yaprağına benzeyen bir bitki.
1. 47b/14
[1]
- lemsene:** “havâtîm-i lemsene” Akdeniz’de Milyon Adası’ndan getirilen kırmızı bir çamur. Krş. tıyn-ı mahtûm.
1. 21b/20
[1]
havâtîm-i 1. 21b/20
- lemün:** “lemün-ı levz” Bir çeşit badem. Krş. bâdem.
1. +ı 47b/11
[1]
1. +ı levz 47b/11
- lenâbü'n-nevm:** <Ar. Nişasta. Krş. nişasta. Bkz. lebâbü'l-hınça, lebânü'l-feth.
1. 46b/19
[1]
- lenc:** <Far. Siyah erik; kiraz. Krş. siyâh erik, habbü'l-mülük.
1. 47b/8
[1]
- lerzân:** <Far. Titrek, titreyerek.
1. 56b/20
[1]
teb-i 1. “Vücudun tüm organlarını etkileyen, titereten bir sıtma türü. Krş. titredici sıtma.” 56b/20
- lerze:** <Far. Titreme, titreyiş. Krş. ditremek.
1. 61b/14
[1]
- les':** <Ar. Yılan ve akrep gibi hayvanların sokması. Krş. ilan şokmak.
1. 61b/19
[1]
- levîz:** <Ar. Badem. Krş. bādām.
1. 46b/15
[1]
- levnü'l-aḥlâḥ:** <Ar. Eski tıp anlayışında insan vücudunda bulunan dört öğeden (kan, safra, kara safra ve balgam) galip olanının insan benzinin rengine yaptığı etki.
1. 61b/18
[1]
- levz:** <Ar. 1. Taze zeytin, ham zeytin. Krş. yaş zeytün.2. Badem.
1. 47b/10, 47b/11 [2]
[2]
lemün-ı 1. “Badem. Krş. bādēm.” 47b/11
- levzeteyn:** <Ar. Bademcikler. Krş. iki çeḡe altı, imük.
1. 61b/15
[1]
- leyâ:** <Far. Akdeniz’de Milyon Adası’dan getirilen kırmızı bir çamur. Krş. tıyn-ı mahtûm.
1. 47a/19
[1]
- leyine:** <Ar. Yumuşak, hafif.
1. 10b/3
[1]
baḡla-ı 1. “Semizlik otu, semizotu; (*Portulaca oleracea*). Krş. semizlik otu, semiz otu, baḡlaü'z-zehrâ.” 10b/3
- leytü'l-baḡar:** <Ar. Sığırkuyruğu bitkisi; (*Verbascum*). Krş. şığır kuyruğı, mâhîzehrec.
1. 46b/17
[1]

lezc: <Ar. 1. Yapışkan, kopmadan uzayan; balgam. Krş. balgam. 2. Uyuşukluk, uyuşma. Krş. uyuşmak.

1. 61b/15

[1]

libā: <Far. Ağuz, yeni doğmuş koyundan sağılan ilk süt. Krş. ağuz.

1. 47a/5

[1]

libāsü'l-feza: <Ar. Çam kozalağından çıkan reçine, zamk. Krş. şam cevzinin şamğı.

1. 47a/18

[1]

lif: <Ar. Deniz içinde yetişen lif gibi ince, uzun bir bitki. Krş. ekrü'l-baħr. Bkz. lîf.

1. 6a/2

[1]

liḥāmü'z-zeheb: <Ar. 1. Altın otu; (*Ceterach officinarum*). Krş. altın otu. 2. Kuyumcuların altın eritmede kullandıkları bir çeşit tuz. Krş. tuz.

1. 47a/7, 47a/17 [2]

[2]

liḥyetü'l-fül: <Ar. Yerde kıl gibi biten bir ot, devsakalı. Krş. dîv şakalı.

1. 47a/8

[1]

liḥyetü't-teys: <Ar. Tekesakalı, keçisakalı; (*Scorzonera, tragopogon*). Krş. teke şakalı.

1. 46b/21

[1]

liḥyetü'l-ḥimār: <Ar. Baldırıkara otu, karabaldır otu; (*Asplenium adiantum nigrum*). Krş. baldırı çara.

1. 46b/16

[1]

lisān: <Ar. “dil” 1. Tat alma organı. 2. İnsanların düşündüklerini ve duyduklarını bildirmek için sözcüklerle veya işaretlerle yaptıkları anlaşma.

1. 57a/19, 58a/5 [2]

ḥurūc-ı l. “Dil dışarı çıkmak.” 58a/5

sıķl-ı l. “1. Dil şişmek. Krş. dil

şişmek. 2. Ağırılık, gönül darlığı. Krş.

ağır olmak.” 57a/19

1. + larumuza 1b/12

[3]

kendü l. + larımıza 1b/12

lisānü'l-kelb: <Ar. Sınırlı yaprak; (*Plantago major*). Krş. sıñırlı yaprak. Bkz. lisānü'l-ḥamel.

1. 46b/20

[1]

lisānü'l-ḥamel: <Ar. Sınırlı yaprak; (*Plantago major*). Krş. sıñırlı yaprak. Bkz. lisānü'l-kelb.

1. 46b/14

[1]

lisānü'l-‘uşfūr: <Ar. Serçedili otu, kuş otu; (*Stellaria media*). Krş. serce dili.

1. 46b/16

[1]

lisānü'ş-sevr: <Ar. Sığırdili otu; (*Anchusa officinalis*). Krş. şığır dili, ḥamḥam, būğulşun, kuḥeylā.

1. 11a/1, 44a/17, 46b/13 [3]

1. + e 20b/5

[4]

lisānü'ş-seb': <Ar. Yertohumu otu. Krş. yér toḥmı.

1. 47a/9

[1]

lîbanūṣ: <Gr. Günlük ağacı gibi zamkı olan bir ağaç. Krş. günlük.

1. 47a/10

[1]

lîf: <Ar. 1. Lif, her türlü maddeyi oluşturan çok ince ve uzun parça. 2. Mavi zambak kökü; (*Iris lurida*). Krş. gök süsen dibi, ĩrsā.

1. 19b/15, 47b/16, 52a/6, 52b/4 [4]

[4]

lîfū'l-baħr: <Ar. Solucançıkaran otu, bir tür yavşan; (*Artemisia cina*). Krş. şoğulcan düşüren.

1. 47b/2

[1]

lîlec: <Far. 1. Çivit otunun özü. Krş. çivid. 2. Helile otu; (*Terminalia*). Bkz. helîlec, helîle.

1. 46b/17, 47b/11 [2]

[2]

lîlüfer: <Far. Nilüfer çiçeği; (*Nymphaea*). Krş. nîlüfer.

1. 47b/13

[1]

lîmūn: <Gr. Limon, turunçgillerden kışın yapraklarını dökmeyen, beyaz çiçekli bir ağaç; (*Citrus limonum*) ve bu ağacın sarı renkli, kabuğu kokulu, suyu ekşi meyvesi, sulu zırtlak.

1. 47b/16, 53a/21 [2]

1. + a 47b/13

1. + ı 18b/19

[4]

fireng l. + ı “Bir çeşit limon. Krş.

ḥummāzü'l-ütrüc.” 18b/19

lîmūniyūn: <Gr. Kuzukulağının bir türü, iri kuzukulağı; (*Rumex acetosella*). Krş. kızu kıulağı, ḥummāz.

1. 47a/4, 47b/14 [2]

[2]

lîmū-dārū: <Far. Bahar mevsiminde dağlarda taş üstünde biten, kokusu limona benzeyen bir bitki, dağ kişnişi. Bkz. lîmūn.

1. 47b/15

[1]

lînā: <Far. Kara günlük; (*Cortex styracis*). Krş. kara günlük.

1. 35b/21
[1]
‘asel-i l. “Kara günlük zamkı.” 35b/21
- lînüfer:** <Far. Nîlüfer çiçeği; (*Nymphaea*). Krş. nîlüfer. Bkz. lîlüfer.
1. 47a/4, 47b/13 [2]
[2]
- lîz:** <Far. Hoşa giden, leziz.
1. 8b/12
[1]
bakla’-i l. “Semizlik otu, semizotu; (*Portulaca oleracea*). Krş. semizlik otu, semiz otu.” 8b/12
- lu’be:** <Ar. Öksüzoğlan çiğdemi, sorıncan; (*Colchicum autumnale*). Krş. öksüz oğlan çiğdemi, sürincân. Bkz. lu’bet-i berberî, lu’be-i berberiyeye.
1. 47a/2, 47b/9 [2]
1. + i 47a/2
[3]
1. + i berberiyeye “Bkz. lu’be.” 47a/2
- lu’bet:** “lu’bet-i berberî” Öksüzoğlan çiğdemi, sorıncan; (*Colchicum autumnale*). Krş. öksüz oğlan çiğdemi, sürincân. Bkz. lu’be, lu’be-i berberiyeye.
1. + i 47a/1
[1]
1. + i berberî 47a/1
- luffah:** <Ar. Adam otu, kankurutan otu; (*Mandragora officinalis*). Krş. kurudan, ‘abdü’s-selâm, şâyizek.
1.7a/17,30a/18,47a/11,47b/9,49a/16[5]
[5]
1. köki “Adam otu kökü. Krş. aşı-ı yebrüh, aşı-ı yebrü’.” 47b/9
1. kökine 7a/17
- luğat:** <Ar. 1. Kelime, söz. 2. Sözlük.
1. + dan 1b/14
1. + ı 1b/12
1. + ı müşkilât-ı eczâ 1b/12
1. + ı dur 55a/1
siyâhî l. + ı dur 55a/1
1. + laruḡ 1b/7
[4]
zıkr olınan l. + laruḡ 1b/7
- lu’kebe:** <Ar. Öksüzoğlan çiğdemi, sorıncan; (*Colchicum autumnale*). Krş. öksüz oğlan çiğdemi, sürincân. Bkz. lu’be.
1. 47a/3
[1]
- lûb:** “haleb-i lûb” Sütleğen, Japon kaktüsü; (*Euphorbia*). Krş. südleğen.
1. 17a/1
[1]
haleb-i l. 17a/1
- lûbiyâ:** <Far. Börülce. Krş. bögrülce.
1. 46b/20
[1]
- lûf:** <Far. Yılanbıçağı, yılanyastığı ve bu bitkinin şifalı kökü. Krş. ilan bıcağı.
1. 46b/19
1. + ı 47a/2
[2]
1. + ı fuyûn “Topalak, kırkboğum bitkisi ve bundan elde edilen bir tür ilaç; (*Cyperus rotundus*). Krş. ḫülân-ı mekkî.” 47a/2
- lûfa:** <Far. 1. Kaya kuruğu; (*Sedum*). Krş. kaya kuruğu. 2. Kantaron otu; (*Gentiana lutea*). Krş. kantariyün.
1. 47a/14
[1]
- lûfas:** <Gr. Yaprığı söğüt yaprağına benzeyen bir bitki. Krş. altun gümü.ş.
1. 47a/9
[1]
- lûfes:** “lûfes-i sifîd” Sığır dikenî. Krş. şığır dikenî.
1. + i 47b/1
[1]
1. + i sifîd 47b/1
- lûfgûs:** <Gr. Mısır’da çok yumuşak, suda hemen çözünen, leke çıkarmak için kullanılan bir taş. Krş. la’vekî.
1. 47b/11
[1]
- lûkiyün:** <Gr. Topalak, kırkboğum bitkisi ve bundan elde edilen bir tür ilaç; (*Cyperus rotundus*). Krş. ḫülân-ı mekkî.
1. 47b/11
[1]
- lûlû:** <Far. İnci. Krş. encü.
1. 46b/17
[1]
- lûnek:** <Far. Semizlik otu, semizotu; (*Portulaca oleracea*). Krş. semizlik otu, semiz otu.
1. 47b/2
[1]
- lûpine:** <Gr. Delice bakla, yaban baklası, Yahudi baklası; (*Lupinus termis*). Krş. delice bakla.
1. 47a/6
[1]
- lûrek:** <Far. Taze zeytin, ham zeytin. Krş. yaş zeytün. Bkz. levz.
1. 47b/10
[1]
- lûḡ:** <Ar. Ürdün ve İsrail arasında büyük bir gölün adı.
1. 5a/15, 19a/5, 37a/3, 41b/1, 41b/4, 50a/8, 50a/20 [7]
[7]

1. denizinden 5a/15, 19a/5, 37a/3,
41b/1, 41b/4, 50a/8, 50a/20 [7]

lūṭa: <Ar. Evelek otu, labada, develik, efelek,
evelik; (*Rumex*). Krş. evelek.

1. 47a/11

[1]

lūṭūs: <Gr. Kara yonca, yabancı sarı yonca. Krş.
yonca, şaru çiçekli yabān yoncası.

1. 47a/3, 47b/12 [2]

[2]

lūbān: <Ar. Günlük ağacı ve zamkı. Krş. günlük.

1. 46b/14

[1]

lūk: <Ar. Lak ağacı ve bu ağaçtan elde edilen zamk,
kırmızı boya ağacı; (*Rhus oxycantha*). Krş. lāk.

1. 2a/11, 6b/18, 24b/20 [3]

[3]

estehān-ı l. 6b/18

lūklūk: <Ar. Çam sakızı. Krş. şām şakızı.

1. 47a/15

[1]

M

ma'aşfur: <Ar. Aspir tohumu, yalancı safran tohumu;
(*Carthamus tinctorius*). Krş. 'aşfūr tohmı.

m. 48a/14

[1]

ma'cūn: <Ar. Macun, hamur kıvamındaki ilaç. Krş.
ıṭrīfīl.

m. 4b/18, 13b/13, 13b/13 [3]

ḥāşıl olan m. 13b/13

şülüş-i m. 13b/13

m. + dur 49b/18

terkīb olunan m. + dur 49b/18

m. + ı 49b/12, 49b/12, 49b/17 [3]

m. + ı efāviye "Çeşitli baharatlardan

yapılan bir macun. Krş. edviye-i

bahār." 49b/17

m. + ı helicāt "Beş ilahtan yapılan bir

macun." 49b/12

m. + ı şülüş "Üç ilahtan yapılan bir

macun." 49b/12

m. + lar "Macunlar. Krş. emrūsiyā." 6a/8

m. + uḡ 13b/15, 13b/15 [2]

[10]

meşhūr bir m. + uḡ adıdır "Yunan

krallarından biri ve bu adla bilinen bir

macun. Krş. şiyāzrīṭūs." 13b/15

ma'd: <Ar. Tilkitaşağı otu, dildamak çiçeği dibi.
Krş. ḥuşyetü's-sa'leb, dil tımaç çiçeği. Bkz. ma'dā.

m. 50a/20

[1]

ma'dā: <Ar. Tilkitaşağı otu, dildamak çiçeği dibi.

Krş. ḥuşyetü's-sa'leb, dil tımaç çiçeği. Bkz. ma'd.

m. 48b/16

[1]

ma'de: <Ar. Mide.

m. 55b/10, 58b/13, 59b/1, 59b/12, 61b/17,

61b/17 [6]

m. bozulmak "Mide bozulmak. Krş.

sū'ü'l-ma'de. 59b/12

m. ekşimek "Bkz. ladğ-ı ma'de."

61b/17

ladğ-ı m. "Mide ekşimek. 61b/17

m. + de 55b/16, 57a/8 [2]

[8]

ma'den: <Ar. Maden, yer kabuğunun bazı

bölgelerinde çeşitli iç ve dış doğal etkenlerle oluşan,
ekonomik yönden değer taşıyan mineral.

m. 45a/6

[1]

m. toprağı "Maden bulunan toprak.

Krş. gerd-i seflā." 45a/6

ma'denī: <Ar. Madensel, madenle ilgili.

m. 17b/10, 50b/12 [2]

[2]

m. zencefre "Kırmızı kurşun oksid,

sülügen. Krş. meşbetün." 50b/12

mūmiyā-yı m. "Mumyalama işleminde

kullanılan bir tür taş. Krş. ḥacerü'l-ḥayāl." 17b/10

madere: <Far. 1. Ana, çocuğı doğuran. 2. Rahim,
döl yatağı.

m. 63a/2

[1]

veca'-i m. "Rahim ağrısı. Krş. raḥm

ağrısı." 63a/2

ma'deye: "ishāl-i ma'deye" Karın ağrısı yapan ishal,
sürgün. Krş. ishāl.

m. 55b/8

[1]

ishāl-i m. 55b/8

mağāra: <Ar. Mağara, in.

m. + dan 12a/5

[1]

mağd: <Far. Patlıcan; (*Solanum melongena*). Krş.
bāṭıncān. Bkz. mağdā.

m. 50b/1

[1]

mağdā: <Far. Patlıcan; (*Solanum melongena*). Krş.
bāṭıncān. Bkz. mağd.

m. 50b/1

[1]

mağdenūs: <Gr. Maydanoz; (*Petroselinum crispum*).
Krş. püyānek.

m. 8a/15

[1]

mağmūme: <Far. Patlıcan kızartması. Krş. bāṭıncān

kalysesı.

m. 51a/13

[1]

mağre: <Ar. 1. Aşu, kırmızı balçık. Krş. aşu. 2. Kırmızı nesrin gülü. Krş. nesrîn.

m. 49a/11

m. + i 50a/11, 50a/11, 50b/7 [3]

[4]

m. + i melîne “Akdeniz'de Milyon Adası'ndan getirilen kırmızı bir çamur. Krş. tıyn-ı mahtüm.” 50b/7

m. + i yemânî “Krş. tıyn-ı mahtüm.”

50a/11, 50a/11 [2]

mağretü'n-necādîn: <Ar. Ermeni memleketinden gelen kırmızı renkli, yumuşak, bir kısmı yağlı bir çamur. Krş. gil-i ermenî, tıyn-ı ermenî.

m. 49b/18

[1]

mağrib: <Ar. Mağrib, Batı, Batı ülkeleri.

m. 45b/12

gil-i m. “Akdeniz'de Milyon

Adası'ndan getirilen kırmızı bir çamur.

Krş. tıyn-ı mahtüm.” 45b/12

m. + de 49b/10, 11a/21 [2]

m. + den 17a/8, 17a/11, 39b/14, 39b/20, 47b/5 [5]

[8]

mağribî: <Ar. Batı'ya ait, Batı'yla ilgili.

m. 35b/9, 47b/4 [2]

[2]

‘aşbe-i m. “Tilkikuyruğu otunun kökü;

(*Asparagus officinalis*). Krş. dîlkü

kuyruğı, şāparîne.” 35b/9

lebān-ı m. “Sütleğen otu ve bundan

elde edilen tıbbî bir zamk; (*Euphorbia officinarum*). Krş. ferfiyün.” 47b/4

mağrūd: <Ar. Bir çeşit mantar. Krş. mantar.

m. 50b/1

[1]

mağz: <Ar. Beyin, dimağ.

m. + ı 48a/14, 49a/3 [2]

[2]

m. + ı güncişk “Serçe beyni. Krş. serce beynisi.” 48a/14

m. + ı şeb-pere “Yarasa beyni. Krş.

yarasa beynisi. 49a/3

mağîz: <Ar. Ayran. Krş. ayran.

m. 49a/1

[1]

mağleb: <Ar. Mahlep, kokulu kiraz, İdris ağacı; (*Prunus mahaleb*) ve bu ağacın bahar olarak kullanılan, nohut büyüklüğündeki yemişi. Krş. bālķīkân, cenā, dānec-i efrūnek, keleştü.

m. 7a/6, 11b/1, 15a/18, 22b/19, 44b/15 [5]

[5]

m. dēdükleri nesne 44b/15

m. yemişi 11b/1, 15a/18 [2]

mağlep: <Ar. Mahlep. Krş. peyvend-i meryem. Bkz. mağleb.

m. 11a/19

[1]

mağmūd: “boşurca mağmūd” Bodurmahmut, kısamahmut otu, yer çamı, iştah açıcı ve mide ağrılarını giderici olarak kullanılır; (*Teucrium chamaedrys*). Krş. kemāderyūs.

m. 22a/2

[1]

boşurca m. 22a/2

mağmūdiye: <Ar. Mahmude otu, bingöz otu; (*Convolvulus scammonia*). Krş. şakmūniyā.

m. 26b/10

[1]

mağmūm: <Ar. Hummaya, sıtmaya tutulmuş, sıtmalı kişi. Krş. sıtmalu, meslül.

m. 61b/21, 62a/17 [2]

[2]

mağtüm: <Ar. Mühürlenmiş, damgalanmış. Bkz. mağtüm.

m. 19a/9, 50a/11 [2]

[2]

tıyn-ı m. “Akdeniz'de Milyon

Adası'ndan getirilen kırmızı bir çamur.

Krş. mağre-i yemânî.” 19a/9, 50a/11 [2]

mağzūn: <Ar. Tasalı, dertli, kederli, gamlı.

m. 48a/4

[1]

müferrih-i kalb-i m. “Oğul otu, melisa,

kovan otu; (*Melissa officinalis*). Krş.

kovan otı, oğul otı, bādrençbüya”

48a/4

mağāta: Ökse yapılan bir yemiş, acem eriği. Krş. mağīt, mağītā.

m. 51a/3

[1]

mağīt: <Ar. Ökse yapılan bir yemiş, acem eriği. Krş. mağāta, mağītā.

m. 51a/4

[1]

mağītā: <Ar. Ökse yapılan yemişin kurusu. Krş. sibistān.

m. 49b/15

[1]

mağîz: <Ar. Ayran. Krş. ayran.

m. 51a/4

[1]

mağmūr: <Ar. Mahmur çiçeği, kırmızı, kokulu bir çiçek, gül-i yusuf, bostan güzeli, begbörki, horoz ibiği. Krş. gül-i yusuf, mîr-i ‘āşīkân, sultān börgi,

- bertānikī, hamāhim, perdīne.
m.8a/20, 10b/7, 16a/7 [3]
[3]
m. çiçeği 8a/20, 10b/7, 16a/7 [3]
- maḥnūk:** <Ar. Boğulmuş, boğazı sıkılmış, boğuk.
m. 62a/5
[1]
melāze-i m. “Boğaz ağrısı. Krş. boğaz ağrısı.” 62a/5
- maḥşūş:** <Ar. Özgü; sadece birine, bir şeye ait olan.
m. + dur 39a/18, 42a/16 [2]
[2]
- maḥtūm:** <Ar. Mühürlenmiş, damgalanmış.
m. 20a/6, 20b/18, 21a/21, 21b/20, 34b/10,34b/20,45a/14,45b/12,45b/14,47a/19, 50b/7 [11]
tıyn-ı m. “Akdeniz’de Milyon Adası’ndan getirilen kırmızı bir çamur. Krş. gil-i bemhere, gil-i mağrib, leyā, mağre-i melīne, ḥavātīmü’l-mülk, ḥavātīmü’l-baḥīre, tıynü’l-gāhī, tıyn-ı ‘umre.” 20b/18, 21a/21, 21b/20, 34b/10,34b/20,45a/14,45b/12,45b/14, 47a/19, 50b/7 [10]
tıyn-ı m. dedükleri toprak 20a/6
m. + uḡ 34a/15
[12]
tıyn-ı m. + uḡ bedelidür 34a/15
- maḥḥūse:** <Ar. Rum sümbülünün kökü. Krş. sümbül-irümü.
m. 49a/6
[1]
- maḥḥād :** <Ar. Makat, kış, anüs.
m. + da 56a/14, 56b/7, 56b/8 [3]
[3]
- maḥḥber:** <Ar. Mezar, kabir.
m. 47b/4
[1]
la‘l-ı m. “Ardıç sakızı cinsinden bir zamk. Krş. şandalūs.” 47b/4
- maḥḥdūnīs:** <Gr. Dağ kerevizi. Krş. kerefes. Bkz. maḥḥrūnīs.
m. 48b/1
[1]
- maḥḥlīsā:** <Sür. Tere tohumu, acı tere. Krş. acı tere.
m. 48b/9
[1]
- maḥḥlūniyā:** <Sür. Uzun hıyar. Krş. kavinder.
m. 48b/9
[1]
- maḥḥr:** <Ar. Sabır otu, öd ağacı. Krş. şabr, ‘ūd.
m. 48a/8, 49b/9 [2]
[2]
- maḥḥrūn:** “ḥaḥḥāş-ı maḥḥrūn” Deniz kenarında yetişen bir tür ḥaḥḥāş. Krş. ḥaḥḥāşī. Bkz. ḥaḥḥāş.
m. 20b/6
[1]
ḥaḥḥāş-ı m. 20b/6
- maḥḥrūnīs:** <Gr. Dağ kerevizi. Krş. kerefes. Bkz. maḥḥdūnīs.
m. 48b/2
[1]
- maḥḥşūd:** <Ar. İstek, arzu, gaye.
m. + ina 1b/15
[1]
- maḥḥlūl:** <Ar. Hastalıklı. Krş. maraḥḥlu.
m. 62a/6
[1]
- maḥḥşūr:** “dār-ı maḥḥşūr” Tarçın; (*Cinnamomum*). Krş. dārçīnī.
m. 22b/2
[1]
dār-ı m. 22b/2
- mantar:** <Gr. Mantar; (*Fungi*). Krş. fa‘īl, feḥa‘, fuḥr, ra‘d, semārūḡ, sāḥıl, ḥatras, kemāh, nebātü’r-ra‘d, hukul, ekāriş, benātü’r-ra‘d, cülle.
m. 8b/14, 14b/9, 22a/19, 24a/14, 25a/3, 26b/17,32b/7, 36a/18, 38b/6, 38b/7,39a/20, 40a/4,40b/18, 41b/11, 43a/21,44a/15, 46a/7, 46b/2, 50b/2, 51b/16, 54a/14 [21]
bek m. “Yaprağı susam yaprağına, kökü ada soğanına benzeyen, uzun başlı, sert bir çeşit mantar. Krş. ḥa‘bel.” 40b/18
m. + a 4a/9, 25a/1, 29b/6 [3]
m. + ı 14a/12, 15a/16, 15b/10, 21a/7, 21b/1,22b/14,43b/20, 46a/8 [8]
[32]
şıḡır m. + ı “Şıḡır mantarı, iri bir cins mantar,cincile, zehirli mantar;(Tricholoma). Krş. cencel, gevz-gendüm, ḥarü’l-ḥamām, ḥarem-i ḥimār.”14a/12, 15a/16, 15b/10, 21a/7, 21b/1, 43b/20, 46a/8 [7]
ḥomalān m. + ı “Domalan mantarı, toprak içinde yumru biçiminde yetişen, yenilebilen bir bitki, yer mantarı, karakeme; (*Tuber melanosporum*). Krş. dīv.” 22b/14
- manḥar:** <Gr. Mantar. Krş. turfās. Bkz. mantar.
m. 12a/2
[1]
- marāḥş:** <Far. Üzüntüden, kalp hastalığından ölen kişi.
m. 62a/1
[1]
- marāḥ:** <Ar. Balık, piriç veya sebze çorbası; et suyuna çorba.

- m. +1 49b/13
[1]
m. +1 sikebāc “Çorba suyu.” 49b/13
- maraş:** <Ar. Adalelerin tutulması, kasların büzülmesi, kramp. Bkz. māşerā.
m. 62a/2
[1]
- maraz:** <Ar. Hastalık, illet, derd. Krş. ḥastalık, āfet, derd, zaḥmet, cuḡam.
m. 55a/10, 55b/5, 55b/6, 57b/3, 58b/6, 60a/9, 60b/4, 60b/4, 60b/5, 60b/19, 61b/5, 63a/17, 63a/18, 63a/19, 63a/20, 63a/20, 63a/21 [17]
eski m. “Eski hastalık. Krş. el-marazü’l-müzmîn.” 55a/10
güc m. “Ağır hastalık. Krş. sa’bü’l-veca’.” 60a/9
oñulmaz m. “Tedavi edilemeyen hastalık. Krş. a’ya.” 55b/6, 58b/6 [2]
m. + a 55b/7, 59a/2 [2]
m. + dur 8a/4, 55b/5, 56a/1, 56b/18, 57a/16, 57b/6, 58a/8, 58b/2, 59a/3, 59b/21, 60b/10, 62a/7, 62a/10, 62a/15 [14]
ḥār m. + dur “Verem, hızlı ilerleyen hastalık. Krş. cedbetü’l-kebed, verem.” 57b/6
ḡurdeşeni dērler bir m. + dur
“Kurdeşen, kaşıntılı alerjik bir tür cilt hastalığı. Krş. ber-cestegī.” 8a/4
m. +1 56a/6, 57b/2, 59a/3, 59b/11, 59b/14, 62a/9 [6]
m. +1 kilye “Böbrek ağrısı. Krş. bögrek ağrısı.” 62a/9
iplik m. +1 “Bağırsaklarda kurt olması. Krş. rişte.” 59a/3
istiskā m. +1 “Siroz hastalığı, vücudun bazı yerlerinde su toplanması. Krş. sū’ü’l-ḡınye.” 59b/11
īrgād m. +1 “İrgat hastalığı, ırgat uyuzu, ırgat uyuzböceğinden gelen kaşıntılı deri değışmeleri. Krş. ā’yāmī.” 56a/6
secme m. +1 “Cüzzam hastalığı. Krş. cüzām.” 57b/2
yalama m. +1 “Güneşten veya hastalıktan dudakta beliren yara, dudak yarığı. Krş. sekneç.” 59b/14
m. + lar 60b/5
[40]
- marazlu:** <Ar. + T. Hasta, hastalıklı. Krş. ma’lül, derd-mend.
m. 58a/14, 62a/7 [2]
[2]
- marmāḡūn:** <Far. Beyaz mersin yemişı Krş. beyāz
- mersīn, merv, merv-ḡūş.
m. 50a/12
[1]
- marşama:** <Gr. Barsama otu, siyenber, varsama, güzel kokulu yaprakları yemeklere konulan, nane ve yaban kekiğinin ortak adı; (*Mentha aquatica*). Krş. siyenber, ḡurūdāmenī, dübāb, es-saḡ, nemām, herfūliyūn, ḡurefū’l-mā’.
m. 6a/7, 7a/1, 8b/14, 16a/19, 22b/5, 26b/11, 40b/15, 46a/15, 52a/7, 52b/5, 54a/11 [11]
[11]
m. otı 22b/5
m. otıdur 54a/11
m. toḡmı 8b/14
m. yağı 46a/15
- marḡīs:** <Gr. Lacivert, ezilince hamur kokusu veren bir taş. Krş. lāciverd.
m. 49b/7
[1]
- maslūḡa:** <Ar. Tavuk veya balık suyuyla pişirilen bir çorba. Krş. şōrbā.
m. 50a/5
[1]
- maştāḡī:** <Gr. Sakız, sakız ağacından elde edilen bir tür reçine; (*Pistacia lentiscus*). Krş. maştakī.
m. 49a/9
[1]
- ma’s:** <Ar. Mide ağrımak. Krş. göbek burmaḡ.
m. 62a/4
[1]
- maşbāḡu’r-rūm:** <Ar. Ceviz ağacının zamkı. Krş. ḡōz ağacınınuḡ şamğı.
m. 50a/2
[1]
- maşrū’:** <Ar. Sara hastalığına tutulmuş kişı, saralı. Krş. cin ḡutan.
m. 62a/10
[1]
- maştakī:** <Gr. Sakız, sakız ağacından elde edilen bir tür reçine; (*Pistacia lentiscus*). Krş. meneveş şaḡızı, erāḡ, ḡelāl, ḡulm-dāne, saḡīnūs, ‘ulikū’r-rūm, ḡantaflūn, kermeşer, kiye, kundur-i rūmī, giyā-yı tūrki, kesīdāne, maştāḡī.
m. 16a/10, 18a/6, 28a/6, 32a/18, 36a/1, 40b/16, 41b/6, 43a/3, 43a/15, 44a/19, 45a/9, 45b/1, 49a/9 [13]
m. ağacına 32a/18
m. şaḡızı 28a/6, 41b/6, 43a/15, 45b/1
[4]
m. + dūr 16a/12
m. + ye 3a/5
[15]
- maşkab:** <? Kuzu. Krş. ḡuzı.

- m. 49b/9
[1]
- ma'takal:** <Ar. Kabızlık, peklik. Krş. kabz olmak.
m. 62a/18
[1]
- maṭbūh:** <Ar. Pişirilmiş, kaynatılmış nesne; pekmez.
Krş. bekmez.
m. 51a/17
[1]
- maṭṭ:** <Ar. Yabani nar çiçeği. Krş. berrī gülnār.
Bkz. mazṣ.
m. 49a/10
[1]
- maṭvā:** <Ar. Gerinmek. Krş. gerinmek.
m. 62a/10
[1]
- mā:** <Far. İle, birlikte.
m. 57a/6
teb-i m. germ peyveste germī
"Nöbetleri art arda gelen sıtma. Krş.
ulaşuḡ sıtma." 57a/6
[1]
- māʔ:** <Ar. Su, özsu. Krş. şu, āb.
m. + i 49a/4
[1]
m. + i ferfīn "Bir çeşit tuz, şap. Krş.
cedvār-ı hindī." 49a/4
- mā'il:** <Ar. Meyilli, istekli, düşkün.
m. 4a/14, 39b/6 [2]
m. + dür 7b/13
[3]
- mā'ī:** <Ar. Suyla ilgili, suya ait; su renginde, mavi.
m. 13a/2
[1]
tuffāḡ-ı m. "Turunç, narenc; (*Citrus
aurantium amara*). Krş. türunc." 13a/2
- mā'ü'l-ʿasel:** <Ar. Bal suyu.
m. 49b/6
[1]
- mā'ü'l-cūbn:** <Ar. Peynir suyu. Krş. penīr şuyı.
m. 48a/20
[1]
- mā'ü'l-cemre:** <Ar. Hint Denizi'nde yaşayan bir
balık karnından çıkan özsu.
m. 49b/4
[1]
- mā'ü'l-ḡadīd:** <Ar. Demircilerin demir soğuttukları
su.
m. 48b/15
[1]
- mā'ü'l-ʿineb:** <Ar. Üzüm suyu, şarap. Krş. şarāb.
m. 49a/1
[1]
- mā'ü'l-ḡabsü'l-ʿaraḡ:** <Ar. Çok terleme hastalığına
yakalanan insanı tedavi etmek.
m. 62a/7
[1]
- mā'ü'l-ḡarāḡ:** <Ar. Çorak yerlerden çıkan su.
m. 49b/2
[1]
- mā'ü'l-ketme:** <Ar. Hint Denizi'nde yaşayan bir
balık karnından çıkan özsu.
m. 51a/1
[1]
- mā'ü'l-ḡarāṭis:** <Ar.-Gr. Bal suyu. Krş. mā'ü'l-ʿasel.
m. 49b/6
[1]
- mā'ü'l-verd:** <Ar. Gül suyu. Krş. gül şuyı.
m. 49a/4
[1]
- mā'ü'n-nūn:** <Ar. Balık suyu. Krş. balıḡ şuyı.
m. 49b/5
[1]
- mā'ü'r-rās:** <Ar. Deri tabaklamada kullanmak için
kalya taşı tuzu, sönmemiş kireç ve sudan hazırlanan
karışım.
m. 50a/15
[1]
- mā'ü'r-remād:** <Ar. Kül suyu. Krş. kül şuyı.
m. 49b/5
[1]
- mā'ü's-sā'il:** <Ar. "mā'ü's-sā'il menū'l-fem"
Ağızdan su akmak.
m. 62a/8
[1]
- mā'ü'ş-şā'ir:** <Ar. Arpa suyu. Krş. arpa şuyı.
m. 48a/21, 49b/4 [2]
[2]
- mazū:** <Far. Mazı. Krş. meflēs. Bkz. māsū.
m. + ya 48b/15
[1]
- maḡarrat:** <Ar. Zarar.
m. + ın 38b/10
[1]
- maḡḡ:** <Ar. Sincan çalısının yemişi, acı yemişi. Krş.
sincan çalısı.
m. 50a/3
[1]
- maḡīzū'l-liḡe:** <Ar. Diş etlerinde olan bir hastalık.
m. 62a/17
[1]
- mazṣ:** <Ar. Yabani nar çiçeği. Krş. berrī gülnār.
Bkz. maṭṭ.
m. 49a/10
[1]
- mābeyn:** <Ar. Ara.
m. + i 63a/13
m. + inde 35a/7

- [2]
iki tağuş m. + inde 35a/7
- mādde:** <Ar. Madde, element, öge.
m. 55a/9
ğalīz m. 55a/9
m. + ye 62a/20
[2]
- mādec:** <Far. Hindistan cevizi; (*Cocos nucifera*).
Krş. hindūstān kōzı.
m. 48a/17
[1]
- māderān:** <Far. Anneler.
m. 9b/16
[1]
būy-ı m. “Ayvadana, civanperçemi,
kovan çiçeği; (*Achillea*). Krş. ayva
šana.” 9b/16
- māhestā:** <Ar. Hint sümbülü; (*Nardustachys
jatamansi*). Krş. sādec-i hindī. Bkz. mālsāterün.
m. 50b/18
[1]
- māhī:** <Far. Balık.
m. 11b/7, 11b/7, 22a/12, 29a/7, 44a/2,
50b/12, 51a/3, 53b/1 [8]
gūş-ı m. “Yılanbaşı, katır boncuğu.
Krş. ilan başı, katır boncuğu.” 44a/2
hūk-ı m. “Domuz balığı,
yunusgillerden bir memeli türü;
(*Phocaena communis*). Krş. toņuz
balığı.” 22a/12
mār-ı m. “Yılan balığı; (*Anguilla*). Krş.
ilan balığı.” 51a/3
mīş-i m. “Şeytantırnağı; (*Phyteuma*).
Krş. iblīs tırnağı.” 50b/12
penc-i m. “Papatya çiçeği; (*Matricaria
chamomilla*). Krş. pāpādyā çiçeği.”
11b/7
pençe-i m. “Papatya çiçeği;
(*Matricaria chamomilla*). Krş. pāpādyā
çiçeği. 11b/7.”
serīšem-i m. “Balıktan elde edilen bir
madde. Krş. balık tutkalı.” 29a/7
veril-i m. “Kelere benzeyen, Mısır’da
Nil kenarında bulunan, saldırgan bir
hayvan, timsah. Krş. saķanķūr balığı.”
53b/1
m. + i 48b/8
[9]
m. + i şaydā “Güney Lübnan’da kışın
bir gölden avlanan şifalı,
kuvvetlendirici bir balık. Krş. semek-i
nāzle.” 48b/8
- māhiyāne:** <Far. Balık salamurası. Bkz. māhī-aşne.
m. 50b/6
- [1]
- māhiye:** <Far. Baldıran otu; (*Conium maculatum*).
Krş. baldıran.
m. 50b/5
[1]
- māhī-aşne:** <Far. Balık salamurası. Bkz. māhiyāne.
m. 50b/7
[1]
- māhīzehrec:** <Far. Sığırkuyruğu bitkisi;
(*Verbascum*). Krş. şığır kıyruğu, ebūşayr, būşīr,
benc-i hargūş, cevşerān, ‘ūrīnes, leytū’l-baķar,
miknetū’l-ender.
m. 2b/10, 7b/8, 10b/18, 15a/1, 35b/17,
46b/18, 48a/16, 48a/17 [8]
[8]
- māhūdāne:** <Far. Sütleğen tohumu. Krş. hābbū’s-
selāfīn, hābbū’l-mülük.
m. 49a/2
[1]
- mā’īgu’ş-şīb:** <Ar. Zamansız sakal ağarması,
beyazlaması. Krş. şaķal ağarmaķ.
m. 62a/11
[1]
- māizehebū’r-rīhū’l-īb:** <Ar. Koltuk altından kötü
koku gelmek.
m. 62a/13
[1]
- māizeheb-i eşerū’r-reşem:** Vücutta bulunan
dövmeleri, resimleri çıkarmak. Krş. naķş gidermek.
m. 62a/11
[1]
- māizeheb-i fetnū’l-enf:** <Ar. Burundan kötü koku
gelmek.
m. 62a/15
[1]
- māizeheb-i fetnū’l-bevl:** <Ar. İdrardan keskin koku
gelmesi.
m. 62a/14
[1]
- mākiyān:** <Far. Tavuk. Krş. tavuğ(ķ).
m. 48b/12
[1]
- māl:** “māl ü şīrāzī” Kertenkele, yeşil alaca bir çeşit
keler. Krş. ķoca keler, mātireng.
m. 51a/11
[1]
- mālāterün:** <Ar. Hint sümbülü; (*Nardustachys
jatamansi*). Krş. sādec-i hindī. Bkz. mālsāterün.
m. 50b/18
[1]
- māle:** <Far. Hint sümbülü; (*Nardustachys jatamansi*).
Krş. sādec-i hindī. Bkz. mālsāterün.
m. 50b/17
[1]

- māleniyūs:** <Gr. Kara çöpleme; (*Helleborus orientalis*). Krş. kara çöpleme.
m. 48a/14
[1]
- māliḥūlyā:** <Ar. <Gr. Vesvese, kara sevda, kuruntu, boş hayaller, delilik. Krş. delülük.
m. 62a/1
[1]
- mālī:** <Far. Bal. Krş. ‘asel, ay balı.
m. 50b/10
[1]
- māliyā:** <Far. Dallarından ok ve mızrak yapılan, yaprakları sarı, ince, uzun bir ağaç, yabani kızılçık ağacı, çift. Krş. murān.
m. 51a/8
[1]
- mālīmen‘ū’l-ḥamel:** <Ar. Çocuk sahibi olamamak, kısırlık.
m. 62a/7
[1]
- mālsāterūn:** <Ar. Hint sümbülü; (*Nardustachys jatamansi*). Krş. sādec-i hindī. Bkz. mālāterūn, māhestā.
m. 50b/18
[1]
- māltere:** <Ar. Rezene; (*Foeniculum vulgare*). Krş. rāziyāne.
m. 47b/19
[1]
- māmāsū:** <Far. Öksüzdoğan çiğdemi, sorıncan, güz çiğdemi; (*Colchicum autumnale*). Krş. öksüz oğlan çiğdemi, sūrincān.
m. 50b/2
[1]
- māmīrān:** <Far. Kırlangıç otu; temre otu; (*Chelodonium majus*). Krş. ḥālīd.
m. 20b/14
m. + a 20a/9
hindī m. + a “Krş. ḥālīdūmiyūn. Bkz. māmīrān-ı hindī” 20a/9
m. + ı 5a/10, 23a/10, 35b/12, 49a/5, 49a/9 [5]
[7]
m. + ı çīnī “Bkz. māmīrān-ı hindī. Krş. zerdeçüb.” 23a/10 49a/9 [2]
m. + ı hindī “Hindistan’dan gelen zerdeçala benzeyen sarı bir kök. Krş. el-‘ūd, zerdeçüb.” 5a/10
m. + ı rümī “Sarı ağaç, zerdeçal; karamuk kökü. Krş. şaru ağac, şaramuk.” 35b/12, 49a/5 [2]
- māmīşā:** <Sür. Sarı gelincik, sarılık otu. Krş. şaru gelincük, kuş-ı mürr, kuş-ı telḥ.
m. 41b/8, 50a/7, 50b/20 [3]
- [3]
- mānend:** <Far. Benzer, eş, tıpkı.
m. + i 32a/8
[1]
- māniyā:** <Fr. Kişinin sevinç, güven ve her türlü etkinliğinin normal olmayan bir biçimde arttığı ruh hastalığı. Krş. delü olmak.
m. 62a/3
[1]
- māniyūn:** <Far. Kına ağacı; (*Lawsonia inermis*). Krş. kına ağacı.
m. 49a/1
[1]
- mār:** <Far. Yılan. Krş. ilan.
m. 8a/14, 15b/17, 61b/5, 61b/15, 63a/14 [5]
cā-yı be-kāh-ı m. “Servi ağacı; (*Cupressus sempervirens*). Krş. serv ağacı.” 15b/17
gezende-i m. “Yılan sokmak.” 61b/5
herārīş-i m. “Yılan sokmak.” 63a/14
lādġ-ı m. “Yılan tarafından sokulan kişi.” 61b/15
pōst-ı m. “Yılan gömleği, yılan kavı. Krş. ilan kavı.” 8a/14
m. + ı 51a/3, 51a/3
[7]
m. + ı mähī “Yılan balığı; (*Anguilla*). Krş. ilan balığı.” 51a/3
m. + ı hīc “Yılan balığı.” 51a/3
- māridī:** <Far. Kırmızı mürekkep, zincefr. Krş. kızıl mürekkep, zincefr.
m. 49a/19
[1]
- mārulcuḡ:** <Rum + T. Marulcuḡ, düğün çiçeğigillerden, kökleri iç sürdürücü olarak kullanılan, kara çöpleme, yeşil çöpleme ve sarı çöpleme gibi türleri olan bir bitki; (*Helleborus*). Krş. ḥarbaḡ-ı ebyāz.
m. 19b/14
[1]
- mārūl:** <Gr. Marul; (*Lactuca sativa*). Krş. kähü, ḥes.
m. 9b/17, 19b/14, 43b/1, 43b/9 [4]
acı m. “Hindiba, yaban marulu, güneyik; (*Cichorium endiva*). Krş. hindubā, kāsñ göyinek.” 9b/17
kök m. “Yaban turbu, acırġa; (*Raphanus raphanistrum*). Krş. yabān türbı, gül-i kerem.” 43b/9
m. + ı 5a/17, 6a/16, 9b/19, 12a/12, 18a/8, 18b/20, 20a/19, 24b/3, 29a/9, 32b/7, 34a/19, 36b/19, 44b/16, 45b/13, 53b/21 [15]
eşek m. + ı “Eşek marulu; (*Sonchus oleraceus*). Krş. kuḥlā, kähü-yı ḥar,

- ‘āmīr-i sem‘ā, ṭalḥākūn, ṣenḳād,
senḳād, riḳlū’l-ḥamāme, ḥassū’l-ḥimār,
ḥinnā’ū’l-fūl ḥamīrā tufāk buḳlus
anūmā encūsā heyūflūs.”5a/17,6a/16,
9b/19, 12a/12, 18a/8, 18b/20, 20a/19,
24b/3, 29a/9, 32b/7, 34a/19, 36b/19,
44b/16, 45b/13, 53b/21 [15]
m. + ınuḡ 54a/9
[20]
eşek m. + ınuḡ dibidür 54a/9
- mār-bāliş:** <Far. Tespih böceği; (*Armadillidium vulgare*), yereşegi. Krş. tesbîḥ böcegi, yer eşegi.
m. 48b/11
[1]
- mār-çüpe:** <Far. Helyun, kuşkonmaz bitkisi; (*Asparagus officinalis*) ve bu bitkinin kökü. Krş. helyün, şapārīne.
m. 48a/16
[1]
- māşküdenīn:** <Far. Hindistan’da yetişen yaprakları fesleğene benzeyen bir bitki. Krş. mäsü’l-mātāḥ-ı māşküden.
m. 51a/1
[1]
- mäsüye:** <Far. Serçedili otu, kuş otu; (*Stellaria media*). Krş. serce dili.
m. 49a/3
[1]
- mäsü’l-mātāḥ-ı māşküden:** <Far. Hindistan’da yetişen yaprakları fesleğene benzeyen bir bitki. Krş. māşküdenīn.
m. 50b/21
[1]
- māşā:** “cevz-i māşā” Tatula otu, şeytan elması; (*Datura stramonium*). Krş. ṭātülā. Bkz. cevz-i muḥāşil, cevz-i muḳātīl, cevz-i māşel.
m. 15a/20
[1]
cevz-i m. 15a/20
- māşel:** “cevz-i māşel” Tatula otu, şeytan elması; (*Datura stramonium*). Krş. ṭātülā, tātüre. Bkz. cevz-i muḥāşil, cevz-i muḳātīl, cevz-i māşā.
m. 14a/16, 15a/20 [2]
[2]
cevz-i m. 14a/16, 15a/20 [2]
- māşem:** “cevz-i māşem” Tatula otu, şeytan elması; (*Datura stramonium*). Krş. ṭātülā, tātüre. Bkz. cevz-i muḥāşil, cevz-i muḳātīl, cevz-i māşel.
m. 15b/2
[1]
cevz-i m. 15b/2
- māş:** <Ar. Börülceye benzeyen bir tür fasulye, mürdümük; (*Lathyrus sativus*). Krş. mürdümük, hīrūn.
m.47b/19,49b/3,53b/10[3]
m. + ı 19a/10, 41a/2 [2]
[5]
m. + ı hindī 19a/10, 41a/2 [2]
- māşā:** <Far. Maşa.
m. 62a/2
[1]
- māşerā:** <Far. Adalelerin tutulması, kasların büzülmesi, kramp. Bkz. maraş.
m. 62a/3
[1]
- māşūnec:** <Far. Helyun, tilkikuyruğu, kuşkonmaz bitkisinin kökü; (*Asparagus officinalis*). Krş. dilkü kuyruğı, helyün, şapārīne.
m. 50a/1
[1]
- māş-dārū:** <Far. Yer çamı, yer peliti; (*Ajuga chamaepitys*). Krş. yer bellūṭı, kemäderyūs.
m. 50b/15
[1]
- mātecīne:** <Far. Oğul otu, melisa, kovan otu; (*Melissa officinalis*). Krş. kovan otu, oğul otu.
m. 47b/20
[1]
- mātireng:** <Far. Kertenkele, yeşil alaca bir çeşit keler. Krş. ḳoca keler, māl ü şīrāzī.
m. 51a/10
[1]
- mātīṭak:** <? Çoban dikenini; (*Centaurea urvillei*). Krş. çübān dikenini
m. 48a/1
[1]
- mātūniyūn:** <Far. Kadı ağacı, şeytanboku otu ve bundan elde edilen zamk; (*Ferula assa-foetida*). Krş. ḳāzī.
m. 51a/2
[1]
- mā-dıraḥt:** <Far. Kuşekmeği; (*Polygonum aviculare*). Krş. kuş etmegi.
m. 50b/19
[1]
- māya:** <Far. Maya, ferment; öz; tohum. Krş. yaḳa, yanḳ, enfiḥa.
m. 51b/15
penīr çalduḳları m. “Peynir mayası. Krş. nūṭā.” 51b/15
m. + ya 2b/6,54b/6, 54b/8,54b/18 [4]
[5]
- māy‘ī:** <Ar. Sarı katran. Krş. şaruca ḳaṭrān.
m. 49b/12
[1]
- māzerān:** “büy-ı māzerān” Ayvadana, civanperçemi, kovan çiçeği; (*Achillea*). Krş. ayva ṭana. Bkz. büyü māderān.

- m. 8b/19
[1]
būy-ı m. 8b/19
- māzeryūn:** <Far. Krş. ezelttere. Bkz. māzeryūn.
m. 17a/20, 49b/9 [2]
[2]
- māzeryūn:** <Far. Anason; (*Pimpinella anisum*). Krş. ezelttere, koçar ağac, heft-bezeḥ, heft-berg, mu^cīn, ḥevīṣ, ḥemāliyūn, ḥāmāliyūn, ḥānıku'n-nimr, ḥāmālāvun, ḥāraqū'n-nimrū'z-zīb, esedü'l-arz.
m. 2a/14, 17b/11, 21a/12, 22a/3, 22a/10, 23b/2, 26a/2, 39b/20, 40a/19, 42a/2, 45a/8, 49b/9, 50b/1, 50b/17, 51a/18, 52b/11, 54a/15, 54a/17 [18]
[18]
m. ağacı 39b/20, 42a/2 [2]
m. kökine 40a/19
m. yaprağı 50b/17
m. yemişi 45a/8
- māzū:** <Far. Mazı, gövdesi düz ve dipten dallanan bir süs ağacı; (*Thuya*). Krş. 'afş, buḳākālīs, sevādū'l-ḳuzāt, selk.
m. 8a/9, 35b/5 [2]
m. +ya 30a/12
[3]
- māzi:** Bkz. māzū.
m. 28b/20
[1]
- meces:** <? Nabız. Krş. nabz.
m. 62a/2
[1]
- mecnūn:** <Ar. Deli, çılgın.
m. 19a/13
[1]
ḥinnā-yı m. "Rastık taşı, kadınların kaşlarını veya saçlarını boyamak için sürdükleri siyah boya, sürme. Krş. rāstıḥ taşı." 19a/13
- mecrūḥ:** <Ar. Yaralı, yaralanmış.
m. 62a/16
[1]
- mede:** <Ar. İdrar yolundan kan gelmesi, kan içmek.
m. 62a/9
[1]
- medet:** <Ar. Tatlı su. Krş. tatlı şü.
m. 61b/21
[1]
- mefāşıl:** <Ar. Vücuttaki eklenti yerleri, eklemeler.
m. 62b/18
[1]
veca^c-ı m. "Eklem ağrısı. Krş. enler ağrısı." 62b/18
- mefles:** <Gr. Mazı; (*Thuya*). Krş. mazū.
m. 48b/15
- [1]
- mefūr:** <? Bir zeravent türü, loğusa otu. Krş. zirāvend-i müdahrac.
m. 50a/2
[1]
- meges:** "meges-i zerdeng" Kuduz böceği; (*Cantharis*). Krş. kuduz böceği.
m. +i 49a/20
[1]
m. +i zerdeng 49a/20
- meḡās:** <Far. Yabani nar ağacının kökü. Krş. yabān enarı.
m. 48b/3
[1]
- meḡzīn:** <Far. 1. Ceviz içi, ağaç özü. 2. İlik helvası. Krş. meneveş yemişi içi.
m. 48a/7
[1]
- meḡā:** <Far. Billūra benzeyen, çoğunlukla tüfeklerde kullanılan bir taş, çakmak taşı, firenk taşı. Krş. billūr.
m. 49b/6
[1]
- mehd:** <Ar. Meyan balı. Krş. puyan balı, meşk, rubbū's-sūs.
m. 50a/21
[1]
- mehk:** <Ar. Meyan otu; (*Glycyrrhiza glabra*).
m. 8b/20
[1]
bīḥ-i m. "Meyan bitkisinin tatlı şerbet yapılan kökü. Krş. puyan balı." 8b/20
- meḡācim:** <Ar. Nevruz otu; (*Linaria vulgaris*). Krş. nevrüz otı, muḡallaşa.
m. 48a/7, 50b/19 [2]
[2]
- mehrūs:** <Ar. Kadı ağacı ve bundan elde edilen zamk; (*Ferula assa-foetida*). Krş. qaşnı, ḥılīt.
m. 50b/14
[1]
- mekān:** "sükker-i mekān" Bir bitkinin tatlı meyvesi.
m. 30a/1
[1]
sükker-i m. 30a/1
- mekke:** <Ar. Mekke.
m. 2a/5, 5b/16, 9a/6, 9b/21, 11b/11, 12a/1, 12a/7, 19a/21, 26b/15, 28a/8, 34a/6, 34a/11, 43a/6, 44b/1, 44b/2, 44b/17, 52a/10 [17]
m. ayruğı "Mekke ayrığı; (*Cynodon dactylon*). Krş. adḡīr, bitn-i mekkī, bīd-giyā, ḥılālu'l-me'mūnī, şehīlis, şehūšnīn, ḡībū'l-'arab, tūnlus, kürgiyā, gürbe-i deştī, kāh-ı mekkī, necīr." 2a/5, 9b/21, 11b/11, 12a/1, 12a/7,

- 19a/21, 26b/15, 28a/8, 34a/6,
34a/11, 43a/6, 44b/1, 44b/2, 44b/17,
52a/10 [15]
m. denizinden 5b/16
m. kınasıdır “Mekke’den gelen bir
çeşit kına. Krş. baḥl̄.” 9a/6
m. + de 9a/20, 17a/2, 18b/9, 46a/18 [4]
m. + den 29b/12
[22]
- mekkī:** <Ar. Mekke’de olan, Mekke’ye ait.
m. 9b/21, 10b/16, 12a/1, 12a/7, 14a/1,
16b/4, 17a/4, 17b/3, 19b/21, 20a/13, 21a/1,
27b/7, 30a/10, 37a/6, 38b/6, 38b/15, 41a/7,
44b/2, 44b/17, 46a/18, 46a/21, 46b/12,
47a/2, 47b/11, 49b/9, 53b/3, 54a/2, 54a/14 [28]
bitn-i m. 9b/21
dürr-i m. 46b/12
ḥülān-ı m. 10b/16, 16b/4, 17a/4, 17b/3,
38b/6, 38b/15, 46a/18, 47a/2, 47b/11,
54a/2, 54a/14 [11]
kāh-ı m. 44b/2, 44b/17 [2]
muḳl-ı m. 14a/1, 19b/21, 20a/13,
21a/1, 41a/7, 46a/21, 53b/3 [7]
sinā-yı m. 27b/7
sinā-yı m. dibine 37a/6
sīnā-yı m. 30a/10
tibn-im. 12a/1, 12a/7 [2]
m. + dür 19b/13
ḥülān-ı m. + dür 19b/13
m. + nüḡ 33b/2
sinā-yı m. + nüḡ dibine 33b/2
m. + ye 16a/10
[31]
ḥülān-ı m. + ye 16a/10
- mektese:** <Far. Nevruz otu; (*Linaria vulgaris*). Krş.
nevruz otı, muḥallaşa.
m. 48a/18
[1]
- mekyūṭun:** <Gr. Koçboynuzu otu, kokulu yonca;
(*Melilotus officinalis*). Krş. ḳoc boynuzı, ikl̄l̄l̄’l-
melik.
m. 50a/4
[1]
- melāḥ:** <Ar. Çöven cinsinden iç sürdürücü bir kök.
Krş. çoğan.
m. 48a/21
[1]
- melāḥ:** <Far. Çekirge. Krş. çekirge.
m. 49a/11
[1]
- melāze:** <Far. 1. Küçük dil, dilcik. 2. Bademcik.
Krş. dılcük.
m. 56a/8, 62a/4 [2]
istirḥā-yı m. “Gırtlak veremi. Krş.
- kürtlik.” 56a/8
m. + i 62a/5
[3]
m. + i maḥnūḳ “Boğaz ağrısı. Krş.
boğaz ağrısı.” 62a/5
- melcūc:** <Ar. Kara helile otu. Krş. helīlec-i siyāḥ.
m. 49b/13
[1]
- meletüre:** <Far. Rezene; (*Foeniculum vulgare*). Krş.
rāziyāne. Bkz. māltere.
m. 47b/19
[1]
- melfūf:** <Ar. Lahana; (*Brassica oleracea*). Krş.
lāhana, kelem.
m. 49a/7
[1]
- melīḥ:** <Ar. Yaprağı sincan çalısına benzeyen bir
ağaç. Bkz. sincan çalısı.
m. 48b/12
[1]
- melīḥ:** “melīḥ-i müşk” Karanfil yarpuzu. Krş. reyḥān
ḳaranfulı, ḳaranful yarpuzu.
m. + i 50b/13
[1]
m. + i müşk 50b/13
- melīne:** “maḡre-i melīne” Akdeniz’de Milyon
Adası’ndan, getirilen kırmızı bir kil. Krş. ṭıyn-ı
maḥtūm.
m. 50b/7
[1]
maḡre-i m. 50b/7
- melīs:** <Gr. Yabani servi ağacı. Krş. yabān serv
ağacı.
m. 49b/11
[1]
- meme:** Meme, bicik, emcek.
m. + si 8b/8, 38a/14 [2]
[2]
it m. + si “1. Köpek üzümü, tilki
üzümü. 2. Böğürtlen; (*Solanum
nigrum*). Krş. bezīzātü’l-keleb.” 8b/8
keci m. + si “Keçimemesi, sert
kabuklu, iri taneli, uzunca, beyaz ya da
kırmızımsı olan bir çeşit üzüm. Krş.
fū.” 38a/14
- memerrü’l-arz:** <Ar. Yer solucanı; (*Lumbricus
terrestris*). Krş. yēr şoḡulcanı.
m. 49a/6
[1]
- memşüt:** <Far. Defne ağacı; (*Laurus nobilis*). Krş.
defne ağacı.
m. 48a/19
[1]
- men’:** <Ar. Yasaklama, izin vermeme.

- m. 34b/6
[1]
m. éyler 34b/6
- menc:** <Far. 1. Ribas kökü. 2. Mürdümük, akburçak; (*Lathyrus sativus*). Krş. mürdümük, birinc.
m. 32a/1, 47b/19 [2]
şecer-i m. “Bengilik ağacının dalı ve budağı. Krş. bezr-i benc.” 32a/1
m. + i 48a/9
[3]
m. + i zerāknān “Sarı misk; nesrin gülünün tohumu. Krş. şaru misk, nesrīn gülünüş tohmı.” 48a/9
- mencivā:** <Far. Mercimek; (*Lens culinaris*). Krş. mercimek. Bkz. mercivā.
m. 48a/15
[1]
- mençete:** “mey-i mençete” Sıcak, kaynatılmış şarap. Krş. kaynamış şarāb. Bkz. mey-i neçetec.
m. 50b/5
[1]
mey-i m. 50b/5
- mend:** <Far. Siyah amber; (*Geum urbanum*). Krş. ‘anber.
m. 48b/10
[1]
- mendelī:** <Far. Olgunlaşmamış öd ağacı; Hint ödü, Hindistan’da yetişen bir öd ağacı; (*Lignum Aloes*). Krş. ‘ūd-ı hindī, miskātūn.
m. 50b/10
[1]
- mendī:** <Far. + Ar. Hint ödü, Hindistan’da yetişen bir öd ağacı; (*Lignum Aloes*). Krş. ‘ūd-ı hindī.
m. 48b/10
[1]
- menekiş:** <Far. Menengiç, sakız ağacı, çitlembik; (*Pistacia terebinthus*); terementi ağacının tohumu. Krş. meneveş ḥabbū’l-ḥazrā.
m. 16b/2
[1]
- menekış:** <Far. Bkz. menekiş.
m. 8a/16
[1]
berrī m. sūsendür 8a/16
- meneveş:** <Far. 1. Menengiç, kara ağaçgillerden, düz kabuklu, kerestesi sert ve dayanıklı bir ağaç, çitlik; (*Pistacia terebinthus*) ve bu ağacın mercimekten büyük, yuvarlak, buruk lezzette meyvesi. Krş. bānefş, buṭrā, buṭum, ḥabbū’l-ḥazrā, ḥabbū’l-menşem, nab‘, maşākī, menekiş. 2. Menevşe; (*Viola tricolor*). Krş. benefsec.
m. 3a/5, 7b/2, 8a/9, 9a/9, 11a/12, 12a/8, 13b/2, 13b/18, 14b/6, 16b/2, 18a/11, 18a/19, 20a/14, 24a/6, 28a/20, 28b/15, 30b/4, 33a/3, 33b/12, 33b/15, 48a/7, 51b/19, 52a/8, 52b/6 [24]
[24]
m. ağacı 7b/2, 8a/9, 11a/12, 52a/8, 52b/6 [5]
m. ağacınun 28b/15
m. sakızı 12a/8
m. şakızı “Menengiç sakızı. Krş. terementine, cedene, şamğu’l-buṭum, žabr.” 14b/6, 33a/3, 33b/12, 33b/15 [4]
m. şakızına 3a/5
m. yaprağına 24a/6
m. yemişi 13b/2, 13b/18, 28a/20, 51b/19 [4]
m. yemişi içidür 48a/7
m. yemişinün irisi 18a/19
iri m. “İri menengiç ağacı ve meyvesi. Krş. şāh-ben.” 30b/4
- menevgüş:** <Far. Menengiç. Bkz. meneveş.
m. 42b/4
[1]
m. ağacınun arasında 42b/4
- menevşī:** <Far. Menengiç sakızı. Krş. binās, bināset. Bkz. meneveş.
m. 8a/6
[1]
m. ağacı 8a/6
- menfa‘at:** <Ar. Fayda, yarar.
m. + i 26a/7, 27b/15, 28a/10 [3]
[3]
- menfa‘atlü:** <Ar. + T. Yararlı, faydalı.
m. 13b/9, 52a/19 [2]
m. beyāz taşdur 13b/9
m. + dür 12a/13, 44a/14 [2]
[4]
- menfīz:** <Ar. Sinir gerilmesi, tatarkurdu. Krş. küzāze.
m. 61b/6
[1]
m. olmak 61b/6
- meng:** <Far. Bkz. menc.
m. 23a/8
[1]
dıraht-ı m. “Bengilik ağacının dalı ve budağı. Krş. bezr-i benc.” 23a/8
- mengüş:** <Far. Menengiç ağacı meyvesi. Krş. meneveş, hincek.
m. 20a/14
[1]
m. yemişi 20a/14
- meniş:** <Far. Tabiat, huy, mizac.
m. + i 62a/12
[1]
m. + i keştīn “Huyu değışmek, sağlığı

- bozulmak. Krş. gū dönmeκ.”62a/12
- menī:** <Ar. Erkeklerin cinsel organından salgılanan madde, er suyu, bel suyu, sperm.
m.59b/4,59b/12,62a/16[3]
seyelān-ı m. “Erken boşalma.” 59b/4,
59b/12 [2]
m.+dür 62b/18
[4]
- menīü'l-fem:** <Ar. Ağızdan su akmak.
m. 62a/8
[1]
- menn:** <Ar. Kudret helvası; (*Fraxinus ornus*). Krş. kudret helvası.
m. 49a/12
[1]
- mensüb:** <Ar. Bir yerle veya bir kişiyle bağlantısı olan, ilişkili, -den olan, -e bağlı (kişi).
m. 1b/9
[1]
tıbba m. 1b/9
- menşür:** <Ar. Yayılmış, herkes tarafından bilinen.
m.+ı 48a/2
[1]
m.+ı mışrī “1. Haşhaş; (*Papaver somniferum*). Krş. haşhāş. 2. yaban gülü. Krş. gül-i nesrīn.” 48a/2
- menşümek:** “gāv-ı menşümek” Ağaç sütleğeni. Krş. ağaç südlüğeni, şibrem. Bkz. gāv-ı nīşümek.
m. 44b/3
[1]
gāv-ı m. 44b/3
- merā:** <Far. Tuzlanmış balık, salamura. Krş. tuzlu balık.
m. 49b/7
[1]
- merāmere:** <Ar. Öd. Krş. öd.
m. 48a/17
[1]
- merāniye:** <Ar. Yasemine benzeyen, fesleėen cinsinden bir bitki. Krş. reyħān-ı süleymānī, hūmū'l-harābze.
m. 51a/5
[1]
- merāretü'l-fil:** <Ar. İt üzümü pekmezi. Krş. it üzümü bekmezi, ħūlān.
m. 49b/20
[1]
- merāretü's-şahr:** <Ar. Ebucehil karpuzu; (*Citrullus colocynthis*). Krş. ebücehīl ħarpüzü.
m. 50a/1
[1]
- merāretü'l-mecrā:** <Ar. Nezle otu, pisik otu, kedi nanesi; (*Nepeta racemosa*). Krş. nāzle otı, mevzek, mevāşil.
m. 49b/21
[1]
- merāşüh:** <Ar. Kuşekmeği tohumu; (*Polygonum aviculare*). Bkz. kuş etmeği toħmı.
m. 50b/10
[1]
- mercān:** <Ar. 1. Mercan, tropik ve ılık denizlerde yaşıyan, kırmızı kalker iskeletli hayvan, mercan balığı; (*Corallium rubrum*). 2. Bu hayvanın iskeletinden elde edilen ve süs eşyaları yapımında kullanılan madde. Krş. eş-şerī, efrek, büssed, benātü'l-leyl, ħacer-i baħrī, ħarhek, ħuzūl, ħırfıl 3. Mersin ağacı ve yemişı; (*Myrtica communis*). Krş. mersīn.
m. 4b/10, 4b/19, 7b/14, 17b/11, 21a/4, 41b/15, 42a/6, 50b/15 [8]
m.+a 9b/4
[9]
- mercimeg:** Bkz. mercimek.
m.+i 7a/5
yabān m.+i 7a/5
m.+ine 4a/14
[2]
yabān m.+ine 4a/14
- mercimek:** <Far. Mercimek; (*Lens culinaris*). 2. Bu bitkinin, besin değeri yüksek, ufak, kırmızı, sarı veya yeşil, yuvarlak ve yassıca tohumu, yasmık. Krş. bülüs, dānşīre, ‘ades, mercivā, muşū, nesκ.
m. 4b/1, 8a/13, 10b/19, 11a/17, 22a/17, 34a/8, 35b/4, 36b/13, 48a/15, 50a/16, 51b/9, 61b/18 [12]
[12]
m. otı “Mercimek otu. Krş. banaħsa.” 10b/19
m. yaprağına 4b/1
acı m. “Yabani mercimek. Krş. ‘ades-i berrī, ‘ades-i mürr.” 36b/13
berrī m. ici “Yabani mercimek içi. Krş. benū-telħ.” 11a/17
muħaşşer m. “Kabuksuz mercimek. Krş. taħşīl.” 34a/8
- mercivā:** <Far. Mercimek; (*Lens culinaris*). Krş. mercimek.
m. 48a/15
[1]
- merdārħür:** <Ar. Baba kuşu, kuduz hastalığının tedavisinde eti kullanılan bir kuş. Krş. baba kuşı.
m. 48a/12
[1]
- merdā-feşrec:** <Far. Mersin yemişı pekmezi. Krş. mersīn yemişinüñ bekmezi.
m. 50b/14
[1]
- merdegüş:** <Far. Mercanköşκ çiğeği; (*Origanum*

majorana), sıçankulağı; (*Anagallis*). Krş. sıçan kulağı, merzencüş, merzengüş, merdeküş.

m. 49a/17

[1]

merdeküş: Bkz. merdegüş.

m. 49a/18

[1]

merdüm: <Far. İnsan, adam.

m. + i 61a/17

[1]

girân-ı geşten m. + i der-ḥāb “Uykuda ağırlık basmak, karabasan. Krş. ağır başmak.” 61a/17

meren: <Ar. Develerin tırnaklarında oluşan yaralara sürülen bir sıvı. Krş. barāş.

m. 48a/14

[1]

merenc: <Far. Hindistan cevizi; (*Cocos nucifera*).

Krş. hindūstān kōzi, cevz-i hindī.

m. 49a/7

[1]

merg: “merg-i müş” Fareleri öldüren kokusu keskin zehirli bir ot, sıçan otu, arsenik. Krş. sıçan otu.

m. + i 48a/19

[1]

m. + i müş 48a/19

merhem: <Ar. Merhem, deriye sürülerek kullanılan, içinde birçok etkili madde bulunan, yumuşak ve koyu kıvamda, yağlı veya yağsız ilaç.

m. 42b/13

[1]

bir m. adıdur 42b/13

merik: <Ar. Aspir, yalancı safran tohumu;

(*Carthamus tinctorius*). Krş. ‘aşfūr.

m. 49a/2

[1]

merin: <Far. Aspir, yalancı safran; (*Carthamus*

tinctorius). Krş. ‘aşfūr.

m. 51a/9

[1]

merkad: <Far. 1. Tatula otu; (*Datura stramonium*).

Krş. řātūlā. 2. Afyon; (*Papaver somniferum*) Krş. efyūn.

m.14b/12,48a/6,49a/1 [3]

[3]

cevz-i m. “Tatula otu; (*Datura stramonium*).” 14b/12

merkaşışā: <Ar. Göz taşı. Krş. ḥacerü’r-rūşenā, seng-i rūşenā, ḥacerü’n-nūr, ḥacerü’n-nüre.

m. 18b/7

[1]

mermā: <Far. Mersin yemişi. Krş. mersin yemişi.

Bkz. mermāmān, mermāmūs.

m. 49b/1

[1]

mermādhūr: <Far. Bir çeşit armut. Krş. emrūd.

m. 50a/9

[1]

mermāhūs: <Far. Beyaz mersin yemişi. Krş. beyāz mersin yemişi, marmāhūn, merv-ḥūş, merv.

m. 50a/13

[1]

mermāmān: <Far. Mersin yemişi. Krş. mersin yemişi. Bkz. mermā, mermāmūs.

m. 49b/2

[1]

mermāmūs: <Far. Mersin yemişi. Krş. mersin yemişi. Bkz. mermā, mermāmān.

m. 49b/2

[1]

mermer: <Ar. Mermer taşı, bileşiminde % 75’ten çok kalsiyum karbonat bulunan, genellikle beyaz, renkli ve damarlı da olan, cilalanabilen, billurlaşmış kireç taşı. Krş. ḥacerü’r-ruḥām, ḥacerü’ş-şatrit, ḥacerü’ş-şutūt.

m. 18b/4, 24a/5 [2]

[2]

m. taş 18b/4, 24a/5 [2]

mermīcā: <? Yaprakları yer elması bitkisinin yaprağına benzeyen su kenarlarında yetişen bir ot.

m. 51a/12

[1]

mersin: <Gr. Mersin, yaprakları yaz kış yeşil kalan, gıda ve parfüm sanayisinde ham madde olarak kullanılan, meyvesi murt adıyla bilinen, esansı çıkarılan, beyaz çiçekli, güzel kokulu bir ağaç, sazak; (*Myrtus communis*). Krş. ās, ḥartān, rend, mürd.

m. 2a/18, 3a/19, 3b/7, 4b/2, 5b/7, 5b/10,

7a/1, 7a/1, 10b/4,15b/13,16b/1, 16b/15,

19b/6, 21a/14, 21a/14, 21b/4, 22b/9,

24b/14, 25b/2, 32b/6, 34b/5, 36a/11,

37a/15, 37a/19, 39b/7, 42b/10, 49b/1,

49b/2, 49b/17, 50a/12, 50b/8, 50b/14,

50b/15, 51a/17 [34]

m. ağacına 2a/18

m. tohumu 15b/13

m. tohumuna 10b/4, 36a/11 [2]

m. yaprağına 3b/7, 4b/2, 32b/6 [3]

m. yemişi 3a/19, 5b/7, 16b/15, 22b/9,

42b/10, 49b/1, 49b/2 [7]

m. yemişine 5b/10, 16b/1, 19b/6,

24b/14, 37a/15, 39b/7, 51a/17 [7]

m. yemişinin bekmezi 50b/14

ağ m. yemişi 49b/17

berrī m. tohumuna 50b/8

berrī m.yemişi 37a/19

beyāz m. yemişi7a/1, 25b/2, 50a/12 [3]

beyāz m. yemişine 21b/4

- ufacuk m. yemişidür 34b/5
yabānī m. 7a/1
m. + e 21b/14, 24a/12 [2]
berrī m. + e 21b/14
m. + i 48b/4, 49a/16 [2]
[38]
m. + i kıbtī “Mercanköşk çiçeği;
(*Origanum majorana*), sıçankulağı;
(*Anagallis*). Krş. şıçan kulağı,
merzencüş.” 49a/16
yabān m. + i “Yabani mersin. Krş.
mürd-i āsğar.” 48b/4
- merṭīs:** <Far. Lacivert renkli, ezilince hamur kokusu gelen bir taş. Krş. lāciverd.
m. 51a/6
[1]
- merūs:** “merūs-ı aqtī” Mercanköşk çiçeği; (*Origanum majorana*), sıçankulağı; (*Anagallis*). Krş. şıçan kulağı, merzencüş.
m. + i 50b/9
[1]
m. + i aqtī 50b/9
- merṽ:** <Ar. 1. Hoş kokulu bir tür bitki, yarpuz türünden bir bitki, koca yarpuzu. 2. Ak mersin ve yemişi. Krş. aq mersin yemişi, fāhūz, kāşim, eşbelī, marmāhūn.
m. 39b/6, 44a/5, 48a/11, 50a/12 [4]
[4]
- merveriye:** <Ar. Yaban marulu, henderili, hindiba, güneyik; (*Cichorium endiva*). Krş. berrī hindubā, acı mārūl, göyinek.
m. 51a/12
[1]
- merṽ-ḥūş:** <Ar.-Far. Beyaz mersin yemişi. Krş. beyāz mersin yemişi, marmāhūn, merṽ.
m. 50a/12
[1]
- meryem:** <Ar. Meryem, Hz. İsa'nın annesi.
m. 3b/17, 9a/14, 11a/19, 21a/18, 22b/18, 36a/6, 37a/14, 37b/14, 39a/20, 54b/14, 54b/14 [11]
[11]
m. eli “Meryemanaeli denilen bir kök, meryemeli, meryem otu, acı yavşan, anababakokusu; (*Teucrium polium*). Krş. aşābi‘ü’ş-sufr.” 3b/17
buḥūr-ı m. “Devetabanı bitkisi; (*Cyclamen coum*). Krş. yunūnend-i meryem, fa‘īlā, ğile, ‘aslec, ‘arṭenīşā, dānec-i efrūnek, ḥubzū’l-mā-genc, ṭoñuz topalağı.” 9a/14, 21a/18, 22b/18, 36a/6, 37a/14, 37b/14, 39a/20, 54b/14 [8]
peyvend-i m. “Mahlep, kokulu kiraz,
- İdris ağacı; (*Prunus mahaleb*). Krş. mahlep.” 11a/19
yunūnend-i m. 54b/14
- merze:** <Far. Güveği otu, kekik otu, zater; (*Origanum vulgare*). Krş. güyegi, büstānī kekik, kekik, sa‘ter.
m. 50a/13, 50b/4 [2]
[2]
- merzencüş:** <Far. Sıçankulağı; (*Anagallis*), mercanköşk çiçeği; (*Origanum majorana*). Krş. şıçan kulağı, ‘aynü’l-hüdhüd, ‘anğar, mersin-i kıbtī, mürdeḥüş, merūs-ı aqtī, hemsuk, reyḥān-ı dāvūd, sımağ. Bkz. merdegüş, merzengüş, merdeküş.
m. 24b/19, 29a/10, 36a/21, 37b/3, 49a/17, 49a/17, 49b/19, 50b/9, 53b/18[9]
[9]
- merzengüş:** <Far. Sıçankulağı; (*Anagallis*), mercanköşk çiçeği; (*Origanum majorana*). Krş. şıçan kulağı, ‘abğar. Bkz. merdegüş, merzencüş, merdeküş.
m. 36b/9, 49a/17 [2]
[2]
- mesābe:** <Ar. Derece, ölçü.
m. + dūr 51a/12
[1]
- mesḥ:** <Ar. Günlük ağacı ve zamkı. Krş. günlük.
m. 50a/9
[1]
- mesḥedū:** <? Ak serçedili otu, kuş otu; (*Stellaria media*). Krş. aq serçe dili.
m. 50a/3
[1]
- mesḥukūniyā:** <Gr. Sırça köpüğü, sırça suyu. Krş. sırça köpüğü.
m. 51a/8
[1]
- meslūbū’r-rāsīn:** <Ar. Ayı gülü dibi, bir şakayık türü; (*Peconia corollina*). Krş. ‘ūdū’ş-şālīb, ayu gülü dibi.
m. 49b/20
[1]
- meslūl:** <Ar. Verem. Krş. sıtmalu adam, ḥādım adam.
m. 62a/17
[1]
- mest:** <Far. Sarhoş.
m. 27a/21
[1]
- mest-rū:** <Far. Ezeltire yaprağı. Krş. ezeltire, māzeryūn, қоқар ағас
m. 50b/17
[1]
- meşāne:** <Ar. İdrar torbası, sidik kesesi.
m. 60b/3, 62a/6 [2]
‘illet-i m. 60b/3

m. + de 57b/15

m. + den 61a/13

[4]

meşbetün: <Ar. Kırmızı kurşun oksid, sülügen. Krş.
ma'denī zencefre.

m. 50b/12

[1]

meşelā: <Ar. Mesela, söz gelişi, örneğin.

m. 2b/4, 2b/15, 2b/15, 2b/16, 2b/16, 2b/16,
2b/18, 2b/18, 2b/18, 2b/19, 3a/4, 3a/18,
3a/19, 4a/1, 4a/6, 4a/6, 4a/9, 4b/10, 4b/21,
4b/21, 5a/1, 5a/9, 5a/12, 5a/13, 5a/14, 5a/16,
5a/17, 5a/17, 5b/4, 5b/4, 5b/7, 5b/11,
5b/17, 6a/3, 6a/4, 6a/10, 6a/15, 6b/12,
6b/12, 6b/13, 7a/2, 7a/3, 7a/12, 7a/12,
7a/14, 7a/14, 7b/6, 7b/16, 7b/16, 8a/1,
8a/6, 8a/12, 8a/16, 8a/17, 8a/19, 8b/1,
8b/1, 8b/2, 8b/2, 8b/7, 8b/7, 8b/14, 8b/21,
9a/5, 9a/7, 9b/7, 9b/7, 9b/17, 9b/19, 10a/7,
10a/8, 10a/8, 10a/12, 10a/14, 10a/14,
10a/15, 10a/15, 10a/16, 10a/20, 10b/1,
10b/1, 10b/2, 10b/2, 10b/3, 10b/4, 10b/4,
10b/14, 10b/14, 10b/15, 10b/16, 11a/3,
11a/17, 11b/7, 11b/14, 11b/16, 12a/3,
12a/7, 12a/20, 12a/21, 12b/15, 13a/10,
13a/18, 13a/19, 13a/19, 13b/19, 13b/19,
14a/4, 14a/5, 14a/6, 14a/17, 14a/19, 14b/5,
14b/5, 14b/8, 14b/22, 15a/4, 15a/4, 15a/5,
15a/12, 15a/14, 15a/14, 15a/15, 15a/18,
15a/20, 15a/20, 15a/20, 15b/2, 15b/2,
15b/3, 15b/6, 15b/19, 16b/7, 16b/12,
16b/21, 17a/3, 17b/4, 17b/16, 17b/16,
18a/4, 18a/4, 18a/6, 18a/6, 18a/8, 18a/8,
18a/9, 18a/10, 18b/5, 18b/5, 18b/7, 18b/7,
18b/17, 19a/3, 19a/10, 19b/9, 19b/10,
19b/10, 19b/18, 20a/12, 20a/12, 20a/14,
20b/2, 20b/19, 20b/19, 20b/20, 21a/3,
21a/13, 21a/13, 21a/15, 21b/2, 21b/4,
21b/5, 21b/5, 21b/5, 21b/6, 21b/6, 21b/7,
21b/12, 22a/5, 22a/7, 22a/12, 22a/16,
22a/18, 23a/2, 23a/6, 23a/14, 23b/4,
23b/11, 23b/11, 23b/11, 23b/12, 23b/14,
23b/19, 24a/11, 24a/13, 24a/13, 24b/5,
24b/8, 24b/8, 24b/13, 24b/14, 24b/15,
24b/21, 25a/4, 25a/9, 25a/17, 25a/18,
26a/19, 26a/20, 26a/21, 26b/2, 26b/3,
26b/12, 26b/15, 26b/19, 27a/2, 27a/5,
27a/17, 27b/7, 27b/14, 28a/5, 28a/21,
28b/8, 29a/15, 29b/1, 29b/1, 29b/1, 29b/6,
29b/11, 29b/18, 30a/7, 30a/7, 30a/11,
30a/13, 30a/15, 30a/18, 30a/18, 30b/7,
30b/9, 30b/9, 30b/13, 30b/13, 30b/14,
30b/19, 30b/21, 31a/5, 31a/11, 31a/12,
31a/13, 31a/14, 31a/20, 31b/4, 31b/12,

31b/21, 32a/3, 32a/10, 32b/12, 32b/13,
33a/11, 34a/17, 34b/6, 34b/9, 34b/13,
34b/14, 34b/17, 34b/18, 34b/21, 35a/3,
35a/5, 35a/8, 35a/10, 35a/18, 35b/7, 35b/9,
35b/11, 35b/17, 35b/18, 35b/19, 36a/3,
36a/3, 36a/10, 36a/21, 36a/21, 36b/18,
37a/4, 37a/5, 37a/10, 37a/19, 37b/5, 37b/7,
37b/10, 37b/11, 37b/12, 37b/14, 37b/17,
37b/21, 38a/19, 38b/7, 38b/11, 38b/13,
38b/14, 38b/14, 38b/15, 38b/16, 38b/17,
39a/11, 39a/17, 39a/18, 39a/20, 39b/16,
40a/3, 40a/10, 40a/15, 40b/1, 40b/4, 40b/6,
40b/9, 41a/12, 41a/12, 41b/3, 41b/4, 41b/5,
41b/10, 41b/15, 42a/1, 42a/2, 42a/6, 42a/9,
42a/12, 42a/16, 42a/20, 42a/21, 42b/8,
42b/12, 42b/14, 42b/16, 42b/19, 42b/20,
42b/20, 43a/6, 43a/6, 43a/8, 43a/10,
43a/13, 43a/13, 43a/14, 43a/16, 43a/17,
43a/18, 43a/20, 43b/1, 43b/12, 43b/15,
43b/18, 43b/20, 44a/1, 44a/10, 44a/10,
44b/3, 44b/4, 44b/5, 44b/11, 44b/12,
44b/17, 45a/18, 45a/19, 45b/5, 45b/6,
45b/6, 45b/12, 46a/3, 46a/6, 46a/8, 46a/9,
46a/9, 46a/13, 46a/15, 46a/16, 46b/1,
46b/2, 46b/2, 46b/19, 46b/19, 47a/2, 47a/2,
47a/13, 47a/13, 47a/14, 47b/3, 47b/3,
47b/8, 47b/11, 47b/19, 47b/20, 48a/3,
48a/4, 48a/15, 48b/2, 48b/4, 48b/5, 48b/10,
49a/7, 49a/7, 49a/7, 49a/17, 49a/17,
49a/18, 49a/18, 49b/2, 49b/2, 49b/10,
50a/1, 50a/5, 50a/9, 50a/11, 50a/12,
50a/13, 50a/13, 50a/21, 50b/1, 50b/7,
50b/10, 50b/18, 50b/18, 51a/1, 51a/3,
51a/4, 51a/6, 51a/6, 51a/8, 51a/11, 51a/20,
51a/20, 51a/20, 51a/20, 51b/1, 51b/3,
51b/3, 51b/8, 52a/1, 52a/3, 52a/3, 52a/7,
52a/7, 52a/12, 52b/1, 52b/2, 52b/5, 52b/5,
52b/14, 52b/14, 53a/16, 53a/19, 53b/10,
53b/13, 53b/14, 53b/15, 53b/16, 53b/16,
53b/18, 54a/1, 54a/2, 54a/6, 54a/8, 54a/12,
54a/12, 54a/16, 54a/20, 54a/20, 54b/7,
54b/16, 55a/3, 55a/6, 55a/11, 55a/14,
55b/1, 55b/12, 55b/12, 55b/17, 56b/11,
56b/15, 56b/15, 56b/20, 57a/2, 57b/1,
57b/6, 57b/10, 58a/1, 58a/12, 58a/14,
58a/15, 58b/7, 58b/9, 59a/12, 59a/16,
59b/10, 59b/15, 59b/16, 60a/6, 60a/7,
60a/13, 60a/14, 60a/21, 60b/8, 60b/9,
60b/21, 61a/5, 61a/11, 61a/18, 61b/7,
61b/9, 61b/10, 61b/13, 61b/16, 62a/3,
62a/17, 62b/10, 62b/13, 63a/15 [518]

[518]

meşk: <Sür. Meyan otu ve bu ottan yapılan şerbet.
Krş. puyan balı, rubbū's-sūs.

- m. 48b/6, 50a/21 [2]
[2]
- meşhür:** <Ar. Ünlü, şöhretli, tanınmış.
m. 12a/19, 13b/15, 49b/8 [3]
m. bir ma'cūnuḡ adıdır "Krş.
siyāzriṭūs." 13b/15
m. tuzdur "Krş. milḡ-i 'acīn ."49b/8
m. + dur 13b/15, 20b/15, 45b/21 [3]
[6]
- meşīme:** <Ar. Dölyatağı, ana rahmi.
m. 58b/2
[1]
derd-i m. "Rahim ağrısı. Krş. raḡm
ağrısı." 58b/2
- meşīrā:** <Far. Ilgın yemişi. Krş. ılgun yemişi.
m. 49b/16
[1]
- meşlül:** <Ar. Eli ayağı tutmayan kişi, felçli.
m. 62a/1
[1]
- meşv:** "meşv-i 'unşul-ı başal" Pişmiş ada soğanı. Krş.
bişmiş aṭa soğanı.
m. + i 50a/18
[1]
m. + i 'unşul-ı başal 50a/18
- meşvī:** "başal-ı 'unşul-ı meşvī" Pişmiş ada soğanı.
Krş. bişmiş aṭa soğanı.
m. 7a/18, 11b/14 [2]
[2]
başal-ı 'unşul-ı m. 11b/14
eşķīl-i m. "Pişmiş ada soğanı. Krş.
bişmiş aṭa soğanı." 7a/18
- meşviye:** "ḡacer-i meşviye" Kireç taşı. Krş. kils.
m. 18b/4
[1]
ḡacer-i m. 18b/4
- mevāşıl:** <Ar. Nezle otu; (*Nepeta racemosa*), yaban
üzümü; (*Delphinium staphisagria*). Krş. nāzle otı,
mevzek.
m. 49b/21
[1]
- mevīz:** <Far. Yaban üzümü, kızıl üzüm; (*Delphinium
staphisagria*). Krş. kızıl üzüm, 'ucmū'z-zebīb.
m. 36b/10, 49a/2 [2]
m. + i 49a/21, 50b/11 [2]
[4]
m. + i cebelī "Nezle otu; (*Nepeta
racemosa*). Krş. nāzle otı, ṭağ üzümü."
49a/21
m. + i kūḡī "Nezle otu." 50b/11
- mevīze:** <Far. Sarmaşık cinsinden bir bitki. Krş.
şarmaşuḡ, leblāb.
m. 48b/18
[1]
- mevīzek:** <Far. Nezle otu; (*Nepeta racemosa*). Krş.
nāzle otı, mevzek.
m. 48b/7, 54a/10 [2]
[2]
helīle-i m. "Kara helile otu. Krş. ḡara
helīle." 54a/10
- mevķifū'l-ervāḡ:** <Ar. Karaḡan çiçeḡi, karabaş ;
(*Lavanduka stoechas*). Krş. ḡaraḡan çiçeḡi.
m. 48b/2
[1]
- mevsek:** <Far. Yabani kereviz cinsinden bir bitki.
Krş. berrī kerefes.
m. 50b/15
[1]
- mevzek:** <Far. Nezle otu; (*Nepeta racemosa*), yaban
üzümü; (*Delphinium staphisagria*). Krş. nāzle otı,
mevāşıl, ensāsā, zebīb-i cebel, mevīz-i cebelī.
m. 3a/11, 25a/11, 49a/21, 49b/21, 50b/11 [5]
[5]
- mey:** <Far. Şarap, içki. Krş. şarāb.
m. + i 50b/5, 50b/5 [2]
[2]
m. + i mençete "Kaynamış şarap. Krş.
ḡaynamış şarāb." 50b/5
m. + i neçetec "Kaynamış şarap." 50b/5
- meyan:** Meyan kökü, tüysü yapraklı, mavimsi, mor
çiçekli, tatlı olan toprak altı bölümleri hekimlikte ve
serinletici içkilerin yapımında kullanılan bir bitki;
(*Glycyrrhiza glabra*). Krş. buyan, puyan.
m. 7a/13, 15b/16 [2]
[2]
m. kökine 7a/13, 15b/16 [2]
- meydpüz:** <Far. Geyikkuyruḡu. Krş. geyik ḡuyruḡı.
m. 49b/11
[1]
- meydün:** <Far. Devekkuyruḡu otu. Krş. deve ḡuyruḡı.
m. 48b/10
[1]
- meysān:** <Ar. Göz deliḡinin büyük olması, iri
gözlülük.
m. 62a/4
[1]
- meysün:** <Far. Meyan şarabı. Krş. şarāb-ı sūs.
m. 49a/8
[1]
- mezāretlü:** <Ar. + T. Kalbin şiddetli çarpması.
m. 59b/9
[1]
- mezhebū'l-birinc:** <Ar. Boḡa diken, eşek diken,
guga diken; (*Eryngium*). Krş. boḡa diken.
m. 49b/14
[1]
- mezī:** "mihr-i mezī" Arpadan yapılan bir aş.
m. 48b/7

- [1]
mihr-i m. 48b/7
- mezi:** <Ar. Meni, kadınların idrarından sonra gelen yapışkan renksiz akıcı cisim. Krş. menî.
m. 62a/16
[1]
- mezkür:** <Ar. Adı geçen, anılan.
m. 1b/3
[1]
m. ‘ilmüñ taḥşîlünde 1b/3
- mezkürî:** “tıyn-ı mezkürî” Ak kil. Krş. aq camur.
m. 34b/10
[1]
tıyn-ı m. 34b/10
- mıḥṭab:** <Ar. Balta gibi odun kesmekte kullanılan alet.
m. +ı 24b/15
[1]
remād-ı m. +ı kerm “Üzüm çubuğunun yanmış, külü.” 24b/15
- mıknāfîs:** <Ar. Mıknatıs; demiri ve daha başka bazı metalleri çeken demir oksit. Krş. âhen-rübâ, seng-i âhen-rübâ, âhen-keş.
m. 3a/17,4b/9, 29a/19 [3]
[3]
m. taşu 3a/17,29a/19[2]
m. taşıdur 4b/9
- mıṣfātü’r-ru‘ât:** <Ar. Çobansüzgeci, yoğurt otu; (*Galium*). Krş. cübân süzeği.
m. 49a/14
[1]
- mısr:** <Ar. Mısır.
m.31b/8,31b/18,45a/18[3]
m. şebi 31b/8
m. vilâyetinde 31b/18, 45a/18 [2]
m. + a 39a/18, 42a/15 [2]
m. + da 1b/2, 5a/11, 8b/6, 9b/13, 9b/17, 12b/8, 15a/3, 16b/5, 17a/13, 17b/18, 19b/1, 27b/5, 28a/4, 28a/5, 28b/10, 29a/5, 30b/10, 33a/19, 34b/2, 38b/20, 39a/4, 39b/10, 39b/21, 40a/13, 41b/12, 43a/2, 45b/12, 47b/12, 51a/7 [29]
[34]
diyâr-ı m. + da 1b/2, 30b/10 [2]
- mısrî:** <Ar. Mısır’a ait, Mısır’la ilgili.
m. 9a/15, 10a/6, 13b/8, 20a/17, 21a/16, 23b/11, 25a/5, 32b/12, 34b/2, 39b/18, 40a/13, 42a/18, 48a/2, 48b/9 [14]
[14]
m. ḥaşḥâş 48b/9
m. sūrincân-ı ebyâz 20a/17
baklâ-yı m. 10a/6
barḳâ-yı m. 9a/15
fûl-ı m. 39b/18
- ḥarnüb-ı m. 21a/16
ḳazâb-ı m. 42a/18
ḳurdumāne-i m. 40a/13
menşür-ı m. 48a/2
râvend-i m. 25a/5
rıṭl-ı m. 23b/11
şük-i m. 13b/8
şevke-i m. 32b/12
tıyn-ı m. 34b/2
- midâd:** <Ar. Siyah renkli yazı mürekkebi. Krş. siyâh mürekkeb.
m. 49b/6
[1]
- mifr:** “tağyîr-i mizâc-ı mifr” Kalp ağrısı. Krş. kalb ağrısı.
m. 57a/13
[1]
tağyîr-i mizâc-ı m. 57a/13
- mihek:** <Far. Siğil, Krş. sigil.
m. 62a/11
[1]
- mihir:** “mihir-i mezi” Arpadan yapılan bir aş.
m. + i 48b/7
[1]
m. + i mezi 48b/7
- mikil:** <Far. 1. Kurbağa. 2. Sülük, kara kurt. Krş. sülük.
m. 48a/8
[1]
- miknetü’l-ender:** <Ar. Sığırkuyruğu bitkisi; (*Verbascum*). Krş. şıgır kıyruğu, mâhîzehrec.
m. 48a/15
[1]
- miḳdâr:** <Ar. Miktar, ölçü.
m. +ı 1b/7
[1]
- milḥ:** <Ar. Tuz. Krş. tuz.
m. 48a/9
m. +ı 50a/15
m. + i ḳalya 50a/15
m. + i 48a/5, 48b/14, 49b/8, 49b/8 [4]
[6]
m. + i ‘acîn 49b/8
m. + i enderânî “Hacı Bektaş tuzu olarak bilinen, dişleri beyazlatmak için kullanılan bir çeşit tuz. Krş. ḥacı bekdaş tuzı.” 48b/14
m. + i nevsıye “Nişadır. Krş. nişadır.” 48a/5
m. + i sahn 49b/8
- milḥu’d-debbâğîn:** <Ar. Dericilerin kullandıkları bir çeşit tuz. Bkz. milḥü’ş-şabâğîn.
m. 48b/5
[1]

milḥu'l-ğarb: <Ar. Bir ağaç gövdesinden elde edilen bir çeşit tuz.

m. 49b/10

[1]

milḥü'ş-şabāğīn: <Ar. Dericilerin kullandıkları bir çeşit tuz. Bkz. milḥu'd-debbāğīn.

m. 50a/14

[1]

milḥü'n-nūre: <Ar. Nişadır. Krş. nūşadır.

m. 48b/2

[1]

milk: <Far. Tırnaklarda çıkan beyaz leke, benek. Krş. yorpa.

m. 62a/13

[1]

min: <Ar. -den, -den beri.

m. 1b/15

[1]

misenn: <Ar. Bileği taşı. Krş. bilegü.

m. 51a/14

[1]

misennü'l-mā': <Ar. Kökü zehirli yabancı bir ağaç.

m. 49b/7

[1]

misk: <Ar. Hoş kokulu bir madde. (Asya'nın yüksek dağlarında yaşayan bir tür erkek ceylanın karın derisi altındaki bir bezden çıkarılan güzel kokulu madde.)

m. 7b/3, 9a/2, 38a/21, 40b/3, 40b/3, 48a/9, 51a/15 [7]

m. otı "Karanfil yarpuzu. Krş. felenc-i

misk, felenc-i müşk, kıranful-ı

būstānī."38a/21, 40b/3 [2]

m. rāyihāsı 51a/15

bīd-i m. "Sultani söğüt."9a/2

f. + i m. 40b/3

şaru m. "Sarı misk; sarı yabancı gül

tohumu. Krş. menc-i zerāknān." 48a/9

m. + i 48a/8, 50a/7, 51a/15 [3]

m. + i eşheb 48a/8

m. + i hindī "Topalak otu, kırkboğum,

suut kökü, (*Cyperus rotundus*). Krş.

topalak, su'd." 51a/15

m. + i rümmān "Nar çiçeği. Krş. nār

çiçeği." 50a/7

m. + üñ 48a/8

[11]

m. + üñ şāfina 48a/8

miskīn: "gül-i miskīn" Zambak çiçeği; (*Lilium candidum*). Krş. zanbağ çiçeği.

m. 44a/17

[1]

gül-i m. 44a/17

miskīnān: <Ar. Misk kokusu gelen beyaz bir kök.

m. 51a/14

[1]

misktaramşīr: <Far. Yabancı yarpuz. Krş. berri yarpuz. Bkz. mişkārāmūşīh

m. 48b/4

[1]

miskü'l-cinn: <Ar. Ayvadana, oğul otu cinsinden hoş kokulu bir bitki. Krş. ayva țana.

m. 50b/4

[1]

miskāfūn: <Gr. Hint ödü, Hindistan'da yetişen bir öd ağacı; (*Lignum Aloes*). Krş. 'ūd-ı hindī.

m. 50b/9

[1]

misvāk: <Ar. Kuzey Afrika, İran ve Hindistan'da yetişen dikensiz küçük bir ağaç; (*Salvadora persica*) ve bu ağacın, ucu dövülüp fırça durumuna getirilen ve diş temizliğinde kullanılan çubuğu. Krş. erāk.

m. + dur 3b/13

[1]

misvākü'r-rā'ī: <Ar. Seylan dibi, kurşunkökü. Krş. sergüle dibi.

m. 48b/6

[1]

misvākü'l-ķarūde: <Ar. Meşe ağacı yosunu, pelit yosunu; (*Quercus*). Krş. bellūt yosuñı.

m. 51a/16

[1]

misvākü'l-'abbās: <Ar. Mersine benzeyen bir yemiş. Krş. mersīn.

m. 51a/17

[1]

mis-zerd: <Far. Sarı pirinç, bileşiminde, %60-80 bakır bulunan pirinç. Pirinç kaplamada astar olarak kullanılır. Krş. pirinc altı.

m. 48b/11

[1]

mişallü: <Ar. + T. Misalli, benzer şekilde.

m. 5b/16, 7a/15, 7a/20, 7a/21, 9a/2, 18a/4, 48a/6 [7]

[7]

barmağ m. bir taşdur 5b/16

şu yosuñı m. 18a/4

mişāl: <Ar. Örnek, benzer şekilde.

m. + de 1b/4

m. + i 9a/12

[2]

mişl: <Ar. Benzer, eş, tıpkı.

m. + i 4b/5, 4b/7, 4b/8, 4b/11, 6a/2, 6a/2, 6b/20, 8b/19, 9b/2, 9b/20, 12a/10, 13b/19, 14b/15, 15b/5, 19a/17, 21b/12, 22a/4, 22a/20, 22b/12, 28a/2, 28a/3, 29b/18, 32a/15, 32a/20, 34a/14, 34b/7, 35b/19, 37a/8, 37b/2, 39b/1, 39b/4, 41b/2, 41b/18, 42b/5, 44b/7, 44b/13, 45a/20, 48a/21,

- 51a/5, 51a/7, 52a/6, 52b/4, 52b/13, 54a/19,
54b/5, 58a/10, 63a/7 [47]
m. + idür14a/8,39b/15 [2]
[49]
- mişâ:** <Far. Pırasa; (*Allium porrum*).
m. 17b/3
[1]
hulv-ı m. “Geven dikeninden çıkarılan
bir tür zamk. Krş. keşîrâ.” 17b/3
- mişk̄tarâmîş:** <Far. Yabani yarpuz. Krş. berri yarpuz.
Bkz. misk̄tarâmşîr, mişk̄tarâmüşîh.
m. 49a/13
[1]
- mişk̄tarâmüşîh:** <Far. Yabani yarpuz, dağ yarpuzu.
Krş. berri yarpuz. Bkz. misk̄tarâmşîr, mişk̄tarâmîş.
m. 48b/4
[1]
- miyân:** <Far. Orta, ara.
m. 19a/19, 58a/19 [2]
derd-i m. “Bel ağrısı. Krş. bêl ağrısı.”
58a/19
h̄ar-ı m. “Kunduztaşağı otu. Krş.
k̄unduz h̄âyası” 19a/19
m. + i 49a/18
[3]
m. + i h̄ired “Kunduztaşağı otu ve
kökü, cavşir, oğlanaşı; (*Ferula
alaeochytris*). Krş. k̄unduz h̄âyası,
k̄unduz taşağı, cünd-i bîdester.”
49a/18
- mîʿa:** <Ar. Günlük ağacı, sığla ağacı; (*Liquidambar
orientalis*). Krş. günlük.
m. + i 6a/5, 50a/6, 50a/7 [3]
[3]
m. + i hindî “Hindî günlük ağacı. Krş.
eṭ-ṭast.” 6a/5
m. + i sâʿile “Kara günlük yağı.” 50a/7
m. + i yâbise “Kara günlük yaprağı.”
50a/6
- mizâc:** <Ar. Mizaç, bünye özelliği. *Mizaç, dört ana
unsur olan kan, safra, sevda ve balgam
maddelerinden oluşur; bu maddelerin
oranları mizaç özelliklerini oluşturur.*
(Önler, 1999:211)
m. 63a/16
m. k̄uruluğı “Krş. yâbisüʿl-mizâc.”
63a/16
m. + i 57a/13
[2]
tağyîr-i m. + i mifr “Kalp ağrısı. Krş.
k̄alb ağrısı.” 57a/13
- mizmârüʿr-râʿî:** <Ar. Çoban dikenî; (*Centaurea
urvillei*). Krş. çübân dikenî.
m. 51a/9
- [1]
- mîdel:** <? Kabızlık. Krş. kabz.
m. 62a/1
[1]
- mîh̄:** <Ar. İlik, beyin. Krş. ilük, beyni.
m. 48b/21
[1]
- mîh̄ek:** <Far. Bir çeşit karanfil. Krş. k̄aranful-ı
hindî.
m. 49a/12
[1]
- mîk:** <Far. Çekirge. Krş. cekirge.
m. 50b/14
[1]
- mîlâ:** <Gr. “niyâ mîlâ” Ayva; (*Cydonia vulgaris*).
Krş. ayva.
m. 51b/13
[1]
niyâ m. 51b/13
- mîlen:** “mîlen-i bîrûn” Kokar ağaç budağı; (*Ailanthus
glandulosa*). Krş. k̄oşar ağac, m̄azeryûn.
m. + i 50a/21
[1]
m. + i bîrûn 50a/21
- mîr:** “mîr-i ʿâşîkân” Horozibiği, kırmızı çiçekleri
horoz ibiğini andıran bir süs bitkisi; (*Amaranthus*).
Krş. ṭurûkûn, berṭânikî, h̄ür-ı isfendâr, bûstân-efrûz.
m. + i 8a/20, 10b/7, 17b/19, 35a/1 [4]
[4]
m. + i ʿâşîkân 8a/20,
10b/7,17b/19,35a/1 [4]
- mîsân:** “h̄abb-ı mîsân” Ezeltere ağacı, anason;
(*Pimpinella anisum*). Krş. ezelttere.
m. 18b/3
[1]
h̄abb-ı m. 18b/3
- mîşây:** <Ar. Çoban dikenî; (*Centaurea urvillei*). Krş.
çübân dikenî.
m. 48b/21
[1]
- mîş:** <Far. Koyun.
m. + i 50b/12
[1]
m. + i mâhî “Şeytantırnağı; (*Phyteuma*).
Krş. iblîs tırnağı.” 50b/12
- mîşhâ:** <Far. Sığır papatyası, sığır gözü; (*Arnica
montana*). Krş. şığır gözi, iri p̄ap̄adya.
m. 49a/21
[1]
- mîş-bahâr:** <Far.-Ar. Kaya kuruğu; (*Sedum*). Krş.
kaya kuruğu.
m. 49a/20
[1]
- mîṭala:** <? Yarpuz cinsinden bir bitki. Krş. yarpuz.

- m. 49b/18
[1]
- mīve:** <Far. Meyve, yemiş.
m.7b/10,7b/10,38b/5,50a/17,54a/15[5]
m. ağacı 7b/10
bir m. adıdır 54a/15
m. + dür 37a/20, 52a/16 [2]
m. + nüj 46b/7
bir m. + nüj adıdır 46b/7
m. + si 35a/9
çok m. + si 35a/9
m. + sidür 30a/2
[10]
otuñ m. + sidür 30a/2
- mīvesiz:** Meyvesiz, yemişsiz.
m. 7b/10
[1]
m. ağaçlar 7b/10
- mīvīzec:** <Far. Nezle otu; (*Nepeta racemosa*). Krş.
nāzle otı, mezbek.
m. 47b/18
[1]
- mu‘all‘al:** <Ar. Bir tür hurma. Krş. ħurmā.
m. 50a/13
[1]
- muğaylān:** <Ar. Çölde yetişen bir çeşit dikenli çalı,
deve dikenini. Krş. daḫyā.
m. 7a/20, 22b/21 [2]
[2]
m. dikenine 7a/20
- muğāfir:** <Ar. Horasan’da yetişen bir ağaçtan elde
edilen zamk. Krş. ġaner.
m. 48a/4
[1]
- muğān:** “ġar-ı muğān” Bir çeşit sümbül. Krş. sümbül-i
īb.
m. 21b/5
[1]
ġar-ı m. 21b/5
- muğāriye:** <Ar. Defne ağacının meyvesi. Krş. defne.
m. 49a/15
[1]
- muğfer:** <Ar. 1. Horasan’da yetişen bir ağaçtan elde
edilen zamk. Bkz. muğāfir. 2. “südde-i muğfer-i
kebed” Verem olmak. Krş. ciger tutulmağ, verem.
m. 48a/3, 48a/3 [2]
m. + i 59b/12
[3]
südde-i m. + i kebed 59b/12
- muğneb:** <Ar. Demirbozan, tırfıl, yabani yonca. Krş.
demür bozan, seng-i muğnī, reng-i Bürkān.
m. 48b/19
[1]
- muğnī:** <Ar. Defetmek, kovmak, savmak.
m. 28a/13
[1]
seng-i m. “Demirbozan, tırfıl, yabani
yonca. Krş. demür bozan.” 28a/13
- muḫāşil:** “cevz-i muḫāşil” Tatula otu, şeytan elması;
(*Datura stramonium*). Krş. řātülā. Bkz. cevz-i
muḫātil, cevz-i māşel, cevz-i māşā.
m. 15a/20, 15b/1 [2]
[2]
cevz-i m. 15a/20, 15b/1 [2]
- muḫabbet:** <Ar. 1. Sevgi, sevmek. 2. Muhabbet ve
sevgi otu. Krş. sevgi otı.
m. 40a/21, 41b/3, 45a/19 [3]
[3]
- muḫaffef:** <Ar. Hafifletilmiş.
m. 5a/20
[1]
eng-i m. “Üstübeç, kurşun karbonatı.
Krş. üstübec.” 5a/20
- muḫallaşa:** <Ar. Nevruz otu; (*Linaria vulgaris*). Krş.
nevruz otı, alūc, meḫācim, mekteşe.
m. 3a/16, 48a/18, 49a/4, 50b/19 [4]
[4]
- muḫallebi:** <Ar. Muhallebi; süt, şeker ve piriñ
ununun kaynatılmasıyla yapılan bir tatlı. Krş. behaç.
m. 11a/5
[1]
- muḫammedin:** <Ar. Hz. Muhammed.
m. 1b/1
[1]
- muḫāř:** <Ar. Ökse yapılan yemiş. Krş. serpiştān,
nebīr.
m. 47b/20
[1]
- muḫcūş:** <Far. Nezle otu; (*Nepeta racemosa*), yaban
üzümü; (*Delphinium staphisagria*). Krş. nāzle otı,
mevīzek.
m. 48b/7
[1]
- muḫrecū’r-rīḫ:** <Ar. Salatalıġa benzer bir bitki ve
bundan elde edilen zamk; (*Sagapenon*). Krş.
sekbīnec.
m. 49b/14
[1]
- muḫriř:** <Ar. Yakan, yakıcı.
m. 52a/14
[1]
nuḫās-ı m. “Rastık taşı, sürme. Krş.
rāstık taşı.” 52a/14
- muḫliřa:** “teb-i muḫliřa” Nöbeti dört günde bir tutan
sıtma.
m. 57a/6
[1]
teb-i m. 57a/6

mu'fīn: < Ar. Ezelttere, anason; (*Pimpinella anisum*).
Krş. mǎzeryūn, oar ağac, ezelttere.

m. 51a/18

[1]

muaddesī: “sīnā-yı muaddesī” Kudūs'te avlanan,
faydalı bir balık. Krş. banāta.

m. 11a/15, 27b/14 [2]

[2]

sīnā-yı m. 11a/15, 27b/14 [2]

muaşşer: < Ar. Kurutulmuş kabuk, kabuu
soyulmuş.

m. 34a/8, 46b/3 [2]

[2]

m. bala “Kuru bala. Krş. kesn.”

46b/3

m. mercimek. “Kabuksuz mercimek.

Krş. afşīl.” 34a/8

muavvī: < Ar. Kuvvetlendirici, gulendirici.

m. 27b/13

[1]

m. balıdur “Şifalı bir balık. Krş.
semek-i şaydā.” 27b/13

muām: < Ar. Bakam aacı, kırmızı boya aacı;
(*Caesalpinia echinata*). Krş. baam, baām.

m.6a/20,9a/18,12b/20 [3]

[3]

m. aacına 9a/18

m. aacınınu yemişi “Bakam aacının
yemişi. Krş. tariyūs.” 12b/20

m. şamına “Bakam zamkı. Krş.
ayda.” 6a/20

mufār: < Ar. Erik zamkı. Krş. erik şamı.

m. 49a/12, 51a/18 [2]

[2]

muātil: “cevz-i muātil” Tatula otu, şeytan elması;
(*Datura stramonium*). Krş. ātūlā. Bkz. cevz-i
muhāşil, cevz-i māşel, cevz-i māsā.

m. 15a/20, 15b/1 [2]

[2]

cevz-i m. 15a/20, 15b/1 [2]

mufār: < Ar. Horasan'da yetişen bir aatan elde
edilen zamk. Bkz. mufer.

m. 48a/3

[1]

mul: < Ar. Gnlk aacı, sıla aacı; mukl-ı azrak
ve mukl'l-yehud olmak zere başlıca iki tr vardır;
(*Boswellia carteri*). Krş. gnlk, bedliyn, beşş,
eflān, dm, ran, ful, arauru, ebcehl ozaı.

m. 3a/9, 10a/16, 11a/3, 23a/3, 24b/14,
41b/16, 47b/18, 53a/7 [8]

m. aacı yemişine 11a/3

urı m. “Kuru gnlk zamkı. Krş.
vad.” 53a/7

m. + a 39a/5

m. + ı 14a/1, 19b/21, 20a/13, 21a/1, 41a/7,
45a/6, 46a/21, 53b/3 [8]

[17]

m. + ı azrak “Gnlk aacının bir tr.
Krş. gr.” 45a/6

m. + ı mekk “Gnlk aacının bir
tr, mukl-ı mekk. Krş. mul-ı mekk.

Krş. şemeret-i şeceret'd-
dem,aşlāf,aşel,uş,kelkel,vul.”

14a/1, 19b/21, 20a/13, 21a/1,
41a/7,46a/21,53b/3 [7]

muliyanā: < Far. Ak hardal, tere tohumu. Krş. beyāz
ardal.

m. 50b/12

[1]

mul: < Far. Tere tohumu, acı tere. Krş. acı tere,
malīsā.

m. 48b/10

[1]

mul'l-yehūd: < Ar. Lut Gölü'nden çıkartılan ve
günlük zamkına benzeyen bir zift. Krş. mümiyā-yı
āb.

m. 50a/9

[1]

murān: < Ar. Develik otunun dibi. Krş. develik dibi,
zirāvend-i avl.

m. 47b/18

[1]

mulhyāt: < Far. Ebe gömeci; (*Malva sylvestris*).
Krş. ebe gömeci. Bkz. mulgiya, mulhiyā.

m. 48a/16

[1]

mulgiya: < Far. Ebe gömeci; (*Malva sylvestris*).
Krş. ebe gömeci. Bkz. mulhyāt, mulhiyā.

m. 49a/13

[1]

mulhiyā: < Far. Ebe gömeci; (*Malva sylvestris*).
Krş. ebe gömeci. Bkz. mulhyāt, mulgiya.

m. 48a/13

[1]

munkre: < Ar. Develik otunun dibi. Krş. develik
dibi, zirāvend-i avl, rāziyāne-i avl.

m. 48b/1

[1]

mundāre: < Gr. 1. Adam otu, kankurutun otu;
(*Mandragora officinalis*). 2. Defne yarpuzu. Krş.
defne yarpuzu.

m. 49a/16

[1]

munuvā: < Ar. Mısır'da yetişen bir türü haşhaş. Krş.
mışr haşhaş.

m. 48b/8

[1]

muntecse: < Gr. Salyan sümbülü, alaman sümbülü,

sultanî sümbül. Krş. sünbül-i rümî.

m. 49a/14

[1]

murân: <Far. Dallarından ok ve mızrak yapılan, yaprakları sarı, ince, uzun bir ağaç, yabancı kızılılık ağacı, çift. Krş. mâliyâ.

m. 51a/7

[1]

murekkeb: <Ar. Bir çeşit portakal. Krş. tibbit.

m. 50b/8

[1]

murgiyâ: <Far. Helyun, kuşkonmaz bitkisi ve bu bitkinin kökü. Krş. helyün köki, şapârîne.

m. 48a/19

[1]

murğ: <Far. Kuş.

m. 11a/10

bâl-ı m. “Kuşkanadı otu.” 11a/10

m. +1 49a/8, 49a/8 [2]

[3]

m. +1 âbî “Ördek. Krş. ördek.” 49a/8

m. +1 şütür “Deve kuşu. Krş. deve

kuşu.” 49a/8

murğü'l-hey: <Ar. Yabani güvercin. Krş. yabânî gögercin, vereşân, yemâm.

m. 50a/4, 50a/10, 53a/19, 54b/15 [4]

[4]

murğ: <Ar. Acı badem. Krş. acı bâdem.

m. 48b/2

[1]

murüşek: <Far. Yaban mersini. Krş. yabân mersîni, mürd-i âsğar.

m. 48b/5

[1]

muryâfîn: <Gr. Ayıeli, ayıpençesi; (*Acanthus hirsutus*). Krş. ayu eli, hazanbel.

m. 50a/17

[1]

muşakkağ: <Ar. Bir çeşit tuz. Krş. şeb-i yemânî.

m. 50b/3

[1]

muşmulâ: <Gr. Muşmula, döngel, beşbıyık; (*Mespilus germanica*). Krş. döngel, ezgîl.

m. 4a/7

[1]

muşü: <Far. 1. Mercimek cinsinden bir bitki. Krş. mercimek. 2. Burçak.

m. 50a/16

[1]

muşanhaşâ: <Ar. Badem ;(*Amygdalus communis*).

Krş. bâdem, la'ûka.

m. 51a/18

[1]

muşâris: “dūd-ı muşâris” Meşe ağacı, pelit;

(*Quercus*). Krş. bellüt.

m. 22a/20

[1]

dūd-ı m. 22a/20

muşbıka: <Ar. Değişmeyip devam eden, sürekli.

m. 57b/11

[1]

humma-yı m. “Nöbetleri aralıksız tutan sıtma.” 57b/11

muşlak: <Ar. Salt; kesin, şüphesiz. Bkz. muşlakâ.

m. 14a/20, 20a/1, 29a/4, 36a/4, 36b/1,

37b/9, 37b/20, 49a/15 [8]

[8]

muşlakâ: <Ar. Mutlaka, kesinlikle, şüphesiz.

m. 25b/1, 27a/18, 27a/19, 47b/9 [4]

[4]

müdeseng: <Far. Poy tohumuna benzer bir tohum. Krş. hulbe, boy.

m. 51a/11

[1]

müfiyün: <Far. Bir çeşit zehir. Krş. semüm.

m. 49b/3

[1]

müflün: <Far. Koçboynuzu otu, kokulu yonca; (*Melilotus officinalis*). Krş. koc boynuzu, ikilül'l-melik.

m. 48b/20

[1]

mülî: <Gr. Üzerlik tohumu; (*Peganum harmala*). Krş. yüzerlik tohumu.

m. 48a/18, 49b/1 [2]

[2]

müm: <Far. 1. Mum, aydınlatma aracı. 2. Bazı böcekler ve bitkiler tarafından salgılanan, böceklerin deri ve tüylerini, bitkilerin yüzeyini kaplayarak koruyucu görev yapan, içinde serbest yağ asitleri, alkoller ve doymuş hidrokarbonlar bulunan esterler. 3. Balmumu.

m. 18a/2, 30b/12, 54a/9 [3]

m. boyadukları otdur 18a/2

m. rengidür 54a/9

m. +1 30b/20, 50a/18 [2]

m. +1 esved 50a/18

bal m. +1 “Balmumu, arıların

peteklerini yapmak için karın halkaları

arasından salgıladıkları yumuşak ve

sarımsı madde. Krş. şem' kayrîs.”

30b/20

m. +ına 42b/11

[6]

bal m. +ına 42b/11

mümcü: <Far.+T. Mumcu, mum yapan veya satan kişi.

m. +lar 3a/15,18a/2,30b/12,31b/20, 37b/10,

37b/17, 54a/5 [7]

[7]

mūmiyā: <Gr. 1. Mumya, mum gibi nesne; bir tür ilaç. 2. Arıların kovan deliklerine tıkadıkları macun. Krş. tiryāk-ı türkī.

m. 12b/21

m. + y1 17b/9, 50a/8, 50a/16, 50a/19 [4]

[5]

m. + y1 ābī “Deniz mummyası.” 50a/8

m. + y1 ma’denī “Mumyalama

işleminde kullanılan bir tür taş. Krş.

hacerü’l-hayāl.” 17b/9

m. + y1 naḥl “Pireboku, arıların,

kovanlarının deliklerini ve ağzını

sıvamak için yaptıkları, siyaha yakın

renkte, yeşil balmumu. Krş. pire

bevli.” 50a/16

m. + y1 pālūde “Deniz mummyası, Lut

Gölü’nden çıkan bir çeşit zift. Krş.

zift, ḳafrü’l-yehūd.” 50a/19

mūmlı: <Far. + T. Mumlu bal, balmumu. Krş. bal mūmı.

m. 44b/14

[1]

m. bal 44b/14

mūr: <Far. Karınca. Krş. ḳarınca, neml.

m. 49a/11

[1]

mūrāmūn: <Far. Yaban havucu. Krş. yabān hevici, cezr-i berī.

m. 49a/18

[1]

mūrāniyūn: <Gr. Baldırıkara otu; (*Aspelinum adianthum*). Krş. baldırıkara.

m. 48b/5

[1]

mürd: <Far. Mersin ağacı; (*Myrtica communis*). Krş. mersīn ağacı.

m. 31b/19, 35a/1 [2]

şeker-i m. “Ak susam dibinde biten bir kök.” 31b/19

m. + 1 49b/16

m. + 1 aşfar “Ak mersin yemişi.”

49b/16

m. + i 48b/4

[4]

m. + i āşğar 48b/4

mürdār: <Far. Pis, kirli.

m. 56b/5

[1]

m. ḳoḳu gelmek 56b/5

mürḳiyā: <Far. Yabani sümbül. Krş. yabān sümbüli.

m. 49b/11

[1]

mūsberec: <? Gözde nohut tanesi büyüklüğünde nesne çıkmak.

m. 62a/2

[1]

mūsī: “şecere-i mūsī” 1. Böğürtlen ağacı; (*Rubus caesus*). Krş. böğürtlen. 2. İtburnu, kuşburnu; (*Rosa canina*). Krş it burnı.

m. 28b/21, 31a/2 [2]

[2]

seceret-i m. “Bkz. şecere-i mūsī.”

28b/21

şecere-i m. 31a/2

müş: <Far. Fare.

m. 45b/15, 48a/19 [2]

gūş-ı m. “Sıçankulağı otu; (*Anagallis*).

Krş. sıçan kulağı.” 45b/15

merg-i m. “Sıçan otu, arsenik. Krş.

şıçan otu.” 48a/19

m. + 1 50a/19

[3]

m. + 1 kūr “Yarasa. Krş. yarasa.”

50a/19

müş-derbendī: <Far. Göz hastalıklarında kullanılan, fitil yapılan bir bitkinin özü.

m. 49a/15

[1]

müy: <Far. Tüy, saç, kıl.

m. 60b/21

ferv-i reyḥān-ı m. “Vücuttaki tüylerin

tamamen dökülmesi.” 60b/21

m. + 1 48b/14, 62a/5 [2]

[3]

m. + 1 dūḥātī “Şahtere otu; (*Fumaria*

officinalis). Krş. şāhtere.” 48b/14

m. + 1 rīze “Saç, sakal dökülmek,

saçkıran. Krş. şaḳal dökülmek.” 62a/5

müzā: <Far. Nergis çiçeği; (*Narcissus*). Krş. nergis.

m. 48b/20

[1]

mü’ellif-i meftāḥü’l-ḥazā’in: <Ar. “Meftāḥü’l-Hazā’in” adlı tıp eserinin yazarı.

m. 40a/19

[1]

mübārek: <Ar. Hayırlı, bereketli.

m. 8b/11

[1]

baḳla’-i m. “Semizlik otu, semizotu;

(*Portulaca oleracea*). Krş. semizlik otu,

semüz otı.” 8b/11

müceñnaḥ: <Ar. Fesleğen cinsinden bir bitki. Krş. feslegen.

m. 51a/2

[1]

müdaḥrac: “zirāvend-i müdaḥrac” Erkuartaran, kökü

çövene benzeyen, eflâton çiçekli, lapa yapılarak çıbanları oldurmakda kullanılan bir çeşit bitki. Krş. er kırtaran, zirāvend-i müdevver.

m. 25a/8
zirāvend-i m. 25a/8
m. + dur 50a/2
[2]
zirāvend-i m. + dur 50a/2

müdaḥrac: <Ar. 1. İşlenmiş şap, tuz. Krş. ‘amelī şāb. 2. Arkun tere. Krş. arkun tere. Bkz. müdaḥrac.

m. 50b/3
[1]

müdevver: <Ar. Yuvarlak.

m. 5b/8, 15b/5, 15b/6, 25a/8, 29a/11, 30a/10, 31b/8 [7]
[7]

m. bir taşdur 30a/10
cūlbān-ı m. “Bir çeşit burçak. Krş. cūlbān, burcağ.” 15b/6
siyah m. toḥmı 5b/8, 29a/11 [2]
şeb-i m. “Mısır şapı, bir dağdan çıkartılan buz gibi donuk olan bir çeşit şap. Eskiden yastık ve döşek altına bir miktar konulup uykuda gelen korkuları dindirmek için kullanılmış.
Krş. mısır şebi, şeb-i yemānī, şeb-i raṭb.” 31b/8
zirāvend-i m. “Erkırtaran. Krş. zirāvend-i müdaḥrac.” 25a/8

müfende: <Ar. Ur, fitik. Krş. ur.

m. 62a/9
[1]

müferriḥü’l-ḳalbü’l-maḥzūn: <Ar. 1. Oğul otu, melisa, kovan otu; (*Melissa officinalis*). Krş. kovan otu, oğul otu. 2. Sığırdili otu; (*Anchusa officinalis*). Krş. şıgır dili, lisānū’s-sevr.

m. 48b/17
[1]

müferriḥ: <Ar. Ferahlatan, iç açıcı.

m. + i 48a/4
[1]

m. + i ḳalb-i maḥzūn “Oğul otu, melisa, kovan otu; (*Melissa officinalis*). Krş. kovan otu, oğul otu, bādrençbüya. Bkz. müferriḥü’l-ḳalbü’l-maḥzūn” 48a/4

müfid: <Ar. Faydalı.

m. + dür 35b/13
[1]

mühic: <Ar. Ruhlar, canlar.

m. + i 48b/20
[1]

m. + i saḳanḳūr “Timsah kanı. Krş. saḳanḳūr ḳanı.” 48b/20

mühlik: <Ar. Helâk eden, öldüren, öldürücü.

m. 10a/6, 20b/8, 22b/9, 33a/7, 40a/20, 54b/3 [6]
m. bir ḥaṣḥāşdur “Sütü zehirli bir çeşit ḥaṣḥaş. Krş. bābilus.” 10a/6, 20b/8 [2]
m. bir kökdür 40a/20
m. + dür 35a/10, 37a/8, 41b/2, 52a/12 [4]
[10]

mühr: <Ar. Mühür, damga, imza.

m. + i 2a/1, 15a/8, 16b/3, 30b/4, 53b/10 [5]
[5]
m. + i süleymān “Yaban havucu, kara kök; (*Pastinaca sativa*). Krş. yabān hevici, şaḳāḳul.” 2a/1, 15a/8, 16b/3, 30b/4 [4]
m. + i süleymānī 53b/10

mühre: “ḥar-ı mühre” Ağı ağacı, zakkum ağacı; (*Nerium oleander*). Krş. ağı ağacı, ismü’l-ḥumār, ḥarzem, ḥüz-ı herc. Bkz. ḥar-ı zehre.

m. 19b/18
[1]
ḥar-ı m. 19b/18

müje: <Far. Kirpik.

m. 58b/19, 59b/11 [2]
[2]

rencine-i m. “Kirpik dökülmek. Krş. kırpük dökülmek.” 58b/19
setr-i m. “Gözde, kirpiklerin bulunduğu yerin kalın olması.” 59b/11

mül: <Far. Şarap. Krş. şarāb.

m. 48b/17
[1]

mülk: <Ar. Mal, yer.

m. + ünde 59a/17
[1]
gözün m. + ünde 59a/17

mülkī: “ebnüb-ı mülkī” Kaya koruğu; (*Sedum*). Krş. enbübü’r-rā’ī, kaya çoruğu.

m. 6a/10
[1]
ebnüb-ı m. 6a/10

mülkü’l-buḳul: <Ar. Şahtere otu; (*Fumaria officinalis*). Krş. şahtere.

m. 45a/14
[1]

mülükī: “ḥātīm-i mülükī” Akdeniz’de Milyon Adası’ndan (Limni) getirilen kırmızı bir kil. Krş. ḥayn-ı maḥtūm. Bkz. ḥatemü’l-mülk, ḥavātīmü’l-baḥīre.

m. 20b/19
[1]
ḥātīm-i m. 20b/19

mülükīye: <Ar. Tereyağı. Krş. tereyağı.

m. 48b/3

- [1]
mün'alib: < Ar. Gözde kıl çıkması. Krş. şemreh-i çeşm.
 m. 59b/19
 [1]
- münfec:** < Ar. Buhuru yapılan yumuşatıcı özelliği olan bir bitki.
 m. 48a/13
 [1]
- mühac:** < Ar. Tanınmış bir tıp kitabı.
 m. 16b/8, 17b/8 [2]
 [2]
 m. kavli 17b/8
 m. kavlinde 16b/8
- mühacü'd-dükkân:** < Ar. Tanınmış bir tıp kitabı.
 m. 30a/8
 [1]
- mürdâsenc:** < Far. Doğal kurşun oksit (PbO). Bkz. mürdeseng.
 m. 49a/6
 [1]
- mürdâseng:** < Far. Doğal kurşun oksit (PbO). Bkz. mürdeseng.
 m. 49a/7
 [1]
- mürde:** "ebr-i mürde" Sünger. Krş. sünger. Bkz. ebr-i kühen.
 m. 5a/12
 [1]
 ebr-i m. 5a/12
- mürdehüş:** < Far. Sıçankulağı; (*Anagallis*), mercanköşk çiçeği; (*Origanum majorana*). Krş. şıçan kulağı, merzencüş.
 m. 49b/19
 [1]
- mürdek:** "sînâ-yı mürdek" Sinameki; (*Cassia*). Krş. sînâ-yı mekkî.
 m. 30a/9
 [1]
 sînâ-yı m. 30a/9
- mürdeseng:** < Far. 1. Doğal kurşun oksit (PbO). Krş. mürdâsenc, mürdâseng, müreng, mürtec, mürtek. 2. Ahukulağı otu. Krş. âhû kulağı.
 m. 49a/6, 50a/9, 50b/16, 51a/9 [4]
 [4]
- mürdümük:** 1. Mürdümük, otsu bölümüm hayvan yemi olarak kullanılan, beyaz, açık mavi veya mor çiçekleri olan bir yıllık otsu bitki, akburçak; (*Lathyrus sativus*). 2. Bezelye; (*Pisum sativum*). Krş. mâş, mâş-ı hindî, menc.
 m. 18b/2, 41a/2, 47b/19, 49b/3 [4]
 hindî m. "Hint fasülyesi. Krş. ħabbü'l-çalb." 18b/2
- m. + i 19a/10, 46a/14 [2]
 [6]
 m. + i hindî "Hint fasülyesi, bezelye. Krş. mâş-ı hindî, kâser." 19a/10, 46a/14 [2]
- mürebbâ:** < Ar. Terbiye edilmiş, kaynatılıp kıvama geldikten sonra dondurulmuş; marmelat, reçel.
 m. 31b/12
 m. + sı 29a/3, 29a/4 [2]
 m. + sına 41b/17
 [4]
- mürekkab:** < Ar. 1. Birleşmiş, birleşik, bir kaç maddeden yapılmış. 2. Mürekkep, yazı yazmak, desen çizmek veya basmak için kullanılan, türlü renklerde sıvı madde.
 m. 5b/17, 16b/18, 17b/6, 20b/15, 25a/17, 31a/10, 32b/19, 49b/6 [8]
 m. bir dârûdur 17b/6
 m. bir kuhl 5b/17
 devâ-yı m. 20b/15
 kızıl m. "Kızıl boya, mürekkep. Krş. zencefre, zincefr, mâridî, midâd, şakruvân." 16b/18, 25a/17, 31a/10, 32b/19 [4]
 siyâh m. 49b/6
 m. + dür 49a/19
 [9]
 kızıl m. + dür 49a/19
- müreng:** < Far. Doğal kurşun oksit (PbO). Bkz. mürdeseng.
 m. 49a/7
 [1]
- mürr:** < Ar. 1. Acı. 2. Arabistan'da yetişen bir ağacın zamkı.
 m. 36b/13, 41b/8, 45a/15 [3]
 'ades-i m. 36b/13
 gürâz-ı m. 5a/15
 kuş-ı m. 41b/8
 m. + i 21a/14, 48a/5, 51a/7, 51a/7, 52a/15 [5]
 [8]
 m. + i bâde "Krş. mürr-i şâfî." 51a/7
 m. + i şâfî "Sütleğen cinsinden, ilaçlarda kullanılan bir tür zehir. Krş. ħâķûz" 21a/14, 51a/7 [2]
 m. + i şâfînün yummuş nev'inden "Krş. nâr-ı fârsîn." 52a/15
 m. + i şârħân "Yaprağı rezene yaprağına benzeyen yabani bir bitki. Krş. çâşber." 48a/5
- mürrü'l-cev:** < Ar. Kuşkonmaz bitkisi, tilkikuyruğu; (*Asparagus officinalis*). Krş. dilkü kuyruğı, sepârîne.
 m. 48a/1
 [1]
- mürtec:** < Far. Bkz. mürtek.

- m. 50a/9
[1]
- mürtek:** <Far. Doğal kurşun oksit (PbO). Bkz. mürdeseng.
m. 51a/9
[1]
- mürvārīd:** <Far. İnci. Krş. encü.
m. 49a/5
[1]
- mürver:** <Far. Mürver, çiçeklerinden hekimlikte yararlanılan, meyvesi zeytine benzeyen, dallarından masura yapılan bir ağaççık, melesir, patlak, patlangaç, yalankoz; (*Sambucus nigra*). Krş. ‘ūd-ı belesân-ı şāmī, laḥīs.
m. 8a/11, 27a/14, 29b/13, 35b/8, 47a/14, 50b/8 [6]
m. ağacıdur 29b/13
m. ağacına 35b/8, 50b/8 [2]
m. çiçeği 47a/14
rümī m. ağacına 8a/11
m. + i 49b/1
[7]
m. + i seng “Mersin yemişi.” 49b/1
- mürverü’l-arz:** <Far.-Ar Sultan otu; (*Sambucus nigra*). Krş. sulṭān otı.
m. 48a/20
[1]
- mürver-şek:** <Far. Mürver ağacı; (*Sambucus nigra*), yabani mersin tohumu. Krş. mürver, berrī mersīn toḥmı.
m. 50b/7
[1]
- müşhil:** <Ar. Bağırsakları çalıştırıp temizleyen, dışkının kolaylıkla dışarı atılmasını sağlayan ilaç.
m. 25a/1, 29b/6, 54b/2 [3]
m. + dür 29b/17, 30b/7, 48a/21 [3]
[6]
- müsta’cel:** <Ar. Tilkitaşağı, itkasarı, koç otu; (*Solanum nigrum*). Krş. koca otı, büzīdān.
m. 51a/13
[1]
- müşelleğ:** <Ar. Üçlü, üç kere damıtılarak yapılmış özel bir şarap. Krş. ḥandīkūn, cemhūrī.
m. 11a/20, 14b/13, 21b/18, 41a/10 [4]
m. dedükleri şarāb 21b/18
m. + e 37b/5
m. + i 48a/12, 51a/4 [2]
[7]
m. + i ‘acem “Alıç yemişi; (*Crataegus*). Krş. alūc.” 48a/12
m. + i ‘acem-i beşānī “Alıç yemişi; (*Crataegus*). Krş. alūc.” 51a/4
- müşfelen:** <Ar. Alıç yemişi; (*Crataegus*). Krş. alūc.
m. 50b/7
[1]
- müşnān:** <Ar. Kurtbağrı ağacının yemişi; (*Ligustrum vulgare*). Krş. kurd bağı.
m. 48b/18
[1]
- müşābih:** <Ar. Benzeyen, benzer.
m. + dür 51a/17
[1]
- müşbek:** <Far. Sıçan otu, arsenik. Krş. sıçan otı.
m. 49b/16
[1]
- müşevveş:** <Ar. Karmakarışık, anlaşılmaz, düzensiz.
m. 62a/19
[1]
nān-hūşe-i m. “Mide bulanmak, kusmak. Krş. göñül dönmek.” 62a/19
- müşfikā:** <Ar. Avrupa’dan gelen sarı renkli bir taş.
m. 17a/8
[1]
ḥacer-i m. 17a/8
- müşğ:** <Far. Bir çeşit meyve, turunc. Krş. türunc.
m. 51a/2
[1]
- müşğīn:** <Far. 1. Misk kokulu, miskli. 2. Siyah renkte olan.
m. 46b/12
[1]
gül-i m. “Sarı yabani gül. Krş. şaru nesrīn güli.” 46b/12
- müşk:** <Far. Misk, hoş kokulu bir madde. Krş. misk.
m. 5a/5, 5a/11, 5b/16, 7b/2, 11b/12, 18a/20, 23a/6, 38a/20, 42a/3, 48a/5, 50b/13, 54a/2 [12]
dīv-i m. 23a/6
efrenc-i m. 5a/5, 5a/11 [2]
felenc-i m. 5b/16, 11b/12, 18a/20, 38a/20, 42a/3 [5]
helek-i m. 54a/2
melīḥ-i m. 50b/13
peleng-i m. 7b/2
m. + e 27b/10
m. + i 48a/10
[14]
m. + i zebīn “Topalak, kırkboğum; (*Cyperus rotundus*). Krş. topalak, şu’d.” 48a/10
- müşkek:** <Far. Ada soğanı; (*scilla maritima*). Krş. aṭa soğanı, başal-ı ‘unşul, yabān soğanı.
m. 49a/19
[1]
- müşkil:** <Ar. Güç, zor, çetin.
m. 1b/6
[1]
m. olan isimlerin 1b/6

müşkilât: < Ar. Güçlük, güçlükler, zorluklar.
m. +1 1b/12
[1]

luğat-ı m. +1 eczâ 1b/12

müşk-bîd: < Far. Sorgun ağacı, bey söğüdü, sepetçi söğüdü; (*Salix viminalis*). Krş. sorhün.
m. 48a/10

[1]

müt'allik: < Ar. İlgili.

m. 18b/5, 31a/17, 50b/6 [3]

[3]

müzeffere: < Ar. Et suyuna yapılan çorba. Krş. müzevvere.

m. 50a/5

[1]

müzevvere: < Ar. Çeşitli meyve ve sebzelerden yapılan çorba, et suyuna yapılan çorba.

m. 50a/5

[1]

N

na'āban: < Ar. Kokar sedef; (*Ailanthus glandulosa*).
Krş. koçar şedef.

n. 51a/21

[1]

nab': < Ar. Menengiç ağacı; (*Pistacia terebinthus*).
Krş. meneveş ağacı.

n. 52a/8, 52b/6 [2]

[2]

nabî: < Ar. Yemen'de bulunan bir Süryanî kavmi.

n. 19a/13, 33a/6 [2]

[2]

ḥabaḳ-ı n. "Yarpuz. Krş. yarpuz."

19a/13

ḥarnüb-ı n. "Bir çeşit keçiboynuzu yemişi. Krş. şalün." 33a/6

nabz: < Ar. Nabız, kalp atışının sağladığı kan basıncından dolayı atardamarlara ve özellikle bilekteki atardamara parmakla basıldığında duyulan kımıldama. Krş. meces.

n. 62a/2

[1]

nadg: < Ar. Güveği otu, kekik otu, zater; (*Origanum vulgare*). Krş. kekik, sa'ter, güyegi, yabânî kekik.

n. 51b/12, 52a/9, 52a/11, 52b/7 [4]

[4]

nafaḫa: < Ar. Vücutta çıkan sivilce, kabarcık, çıban; parmak hıyarcığı. Krş. barmaḳ ḥıyārcığı.

n. 62b/13

[1]

naḥl: < Ar. Bal arısı. Bkz. en-naḥl.

n. 50a/16

[1]

mūmiyā-yı n. "Pireboku, arıların, kovanlarının deliklerini ve ağzını sıvamak için yaptıkları, siyaha yakın renkte, yeşil balmumu. Krş. pire bevli." 50a/16

naḥle: < Ar. Hurma ağacı ve çekirdeği. Krş. ḥurmā cekirdegi.

n. 52a/12

[1]

naḥt: < Ar. 1. Ağaç kabuklarının genel adı. 2. Ağaç kabuklarını oyma sanatı.

n. 52a/17

[1]

naḥve: < Ar. Çörek otu; (*Nigella sativa*).

n. + i 6a/3, 20b/18, 26b/7, 28b/18, 29a/12, 51a/19, 51b/4, 51b/6 [8]

[8]

n. + i hindî "Çörek otu. Krş.

nāḥūya, nān-ḥāh, neciret, ḥubzū'l-ḳurāniye, zīnān." 6a/3, 20b/18, 26b/7, 28b/18, 29a/12, 51a/19, 51b/6 [7]

n. + i rūmî "Kekik tohumu. Krş. kekik toḥmı." 51b/4

naḥîl: < Ar. Suya kanmış kişi, susamış. Krş. ḡalîl.

n. + den 60b/18

[1]

naḫdama: < Ar. 1. Gebre otu, keditırnağı; (*Capparis spinosa*). Krş. keber. 2. Kişniş otu; (*Coriandrum sativum*). Krş. kişniş.

n. 52a/10, 52b/7 [2]

[2]

naḫş: < Ar. Bir şeyi çeşitli renklerle boyamak, resim.

n. 62a/12

[1]

naḫt: < Ar. Uyuz hastalığı. Krş. uyuz.

n. 62b/14

[1]

naḫz: < Ar. Ağız kuruluğu. Krş. ağız ḳurımaḳ.

n. 62b/13

[1]

na'nā: < Ar. Nane; (*Mentha piperita*). Krş. būdīne, rāḳaryā, ḥizārmā, hezār-ı bāh. Bkz. na'nā', na'ne.

n. 7a/20, 8a/8, 24a/18, 53b/18, 54a/16 [5]

n. + sı 32b/19, 52a/9, 52b/7 [3]

[8]

ḫāḡ n. + sı "Dağ nanesi, güveği otu,

kekik otu, zater; (*Origanum vulgare*). Krş. kekik, sa'ter, güyegi, nadg." 32b/19

na'nā': < Ar. Nane; (*Mentha piperita*). Krş. rāḳūse, ḫaşramā. Bkz. na'ne.

n. 18b/2, 24b/21 [2]

[2]

na'ne: < Ar. Nane; (*Mentha piperita*).

- n. + si 2a/4, 15a/17 [2]
[2]
tağ n. + si “Dağ nanesi, güveği otu, kekik otu, zater; (*Origanum vulgare*). Krş. kekik, sa’ter, güyegi cünbîd, âvîşe.” 2a/4, 15a/17 [2]
- naţif:** <Ar. Beyaz kaba helva, keten helvasına benzeyen bir çeşit helva. Krş. peşmîn helvâsı.
n. 51b/9
[1]
- naţır:** <Ar. Gebre otu, keditırnağı; (*Capparis spinosa*). Krş. kebere.
n. 51b/15
[1]
- naţrâhiyûn:** <Gr. Yabani kereviz, dağ kerevizi; (*Petroselinum oreo selinum*). Krş. kerefes-i berrî.
n. 51b/18
[1]
- naţrûn:** <Ar. Doğal sodyum, bikarbonat. Krş. büre-i nân, büren-i nân.
n. + a 8b/3
[1]
- nâ’ibe:** <Ar. Oturamama, basur. Krş. zağmet.
n. 62b/14
[1]
- nâ:** “günd-i nâ-yı kühî” Yaban pırasası; (*Allium porrum*). Krş. it siki.
n. + y1 46a/12
[1]
günd-i n. + y1 kühî 46a/12
- nazgâda:** <? Kötürüm olmak, felç geçirmek.
n. 62b/11
[1]
- nażâ:** <Far. Ilgın ağacı; (*Tamarix tetrandra*). Krş. ılgın ağacı.
n. 51b/16
[1]
- nażâr:** <Far. Dağ ılgını, yabani ılgın. Krş. tağ ılgını.
n. 52a/20
[1]
- nâc:** <Far. Çam ağacı; (*Pinus*). Krş. şâm ağacı.
n. 52b/8
[1]
- nâfiż:** <Ar. Çok titreten sıtma. Krş. ditredür sıtma.
n. 62b/15
[1]
- nâfi’:** <Ar. Yararlı, faydalı, şifalı.
n. + dür 12a/12, 24a/15 [2]
[2]
- nâfûh:** <Ar. Yabani susam kökü. Krş. berrî süsen köki.
n. 52a/13
[1]
- nâğîst:** <Far. Nar çiçeği. Krş. nâr çiçeği.
n. 51b/3
[1]
- nâğîst:** <Far. Bkz. nâğîst.
n. 51b/3
[1]
- nâhiye:** <Ar. Bucak, bölge.
n. + i 27b/15
[1]
n. + i kıdüsde 27b/15
- nâhne:** “nâhne-i çeşm” Gözde tırnak gibi bir nesne çıkması.
n. + i 62b/1
[1]
n. + i çeşm 62b/1
- nâhıya:** <Ar. Çörek otu; (*Nigella sativa*). Krş. naşve-i hindî.
n. 51a/19
[1]
- nâj:** <Far. Çam ağacı; (*Pinus*). Krş. cam ağacı. Bkz. nûjâ, nâc.
n. 52a/1
[1]
- nâkûb:** <Far. Sütleğen otu ve bundan elde edilen tıbbî bir zamk; (*Euphorbia officinarum*). Krş. ferfiyûn.
n. 52b/10
[1]
- nâkışa:** “hummâ-yı nâkışa” Titretici sıtma. Krş. ditreden sıtma.
n. 57b/10
[1]
hummâ-yı n. 57b/10
- nâkışü’l-bâh:** <Ar. Şehvet eksikliği, cinsel isteksizlik. Krş. şehvetsüzlük.
n. 62b/2
[1]
- nâlîr:** “kerrî-i nâlîr” Hindistan cevizi; (*Cocos nucifera*). Krş. hindüstân kôzı.
n. 45a/10
[1]
kerrî-i n. 45a/10
- nân:** <Far. Ekmek.
n. 8b/3, 8b/3 [2]
büre-i n. “Doğal sodyum, bikarbonat. Krş. naţrûn.” 8b/3
büren-i n. “Krş. naţrûn.” 8b/3
n. + 1 13a/14, 51a/19, 51b/5, 52b/9 [4]
[6]
n. + 1 hûnâş “Kereviz; (*Apium graveolens*). Krş. kerefes.” 51b/5
n. + 1 hûye “Çörek otu; (*Nigella sativa*). Krş. naşve-i hindî.” 51a/19
n. + 1 kelâğ 52b/9
tohm-ı n. + 1 kelâğ “Kargabüken;

- (*Stryhnos nux- vomice*). Krş. qarğa
bükən, gücle bükən.”13a/14
- nān-hāh:** <Far. Çörek otu; (*Nigella sativa*). Krş.
naḥve-i hindī. Bkz. nān-hūh, nānhūvā.
n. 51a/20
[1]
- nān-hūh:** <Far. Çörek otu; (*Nigella sativa*). Krş.
naḥve-i hindī. Bkz. nān-hāh, nānhūvā.
n. 51a/20
[1]
- nānhūvā:** <Far. Çörek otu; (*Nigella sativa*). Krş.
naḥve-i hindī. Bkz. nān-hāh, nān-hūh.
n. 51a/20
[1]
- nān-hūşe:** “nān-hūşe-i müşevveş” Mide bulanmak,
kusmak. Krş. göñül dönmek.
n. + i 62a/19
[1]
n. + i müşevveş 62a/19
- nār:** <Far. 1. Nar; (*Punica granatum*). Krş. enār,
rümmān. 2. Ateş, yakıcı olan her şey.
n.6a/11, 6a/15, 7a/16, 16a/20, 24a/16,
25b/15, 35b/20, 46a/3, 50a/7, 51b/3,
51b/21, 52a/16 [12]
n. ağacınıu 24a/16
n. çiçeği “Nar çiçeği. Krş. gülnār,
gülnār, cülnār, ‘anm, aqmā’, ḥad,
ḥaṭmī, zehr-i rümmān.”7a/16, 25b/15,
35b/20, 50a/7, 51b/3, 51b/21[6]
n. çiçegidür 46a/3
n. çiçegine 16a/20
n. dānesine 52a/16
erkek n. çiçeği 6a/11
hindī n. çiçeği 6a/15
n. + i 13a/14, 51b/2, 52a/14, 52a/16, 56b/1
[5]
n. + i cebel “Hindistan cevizi; (*Cocos
nucifera*). Krş. hindüstān kōzi.” 51b/2
n. + i fārsīn “Yıkanmış bir ağaç zamkı.
Krş. mürr-i şāfī.” 52a/14
n. + i ser-şeden “Hastalıktan ötürü
üzülen, sıkıntı çeken kişi.” 56b/1
n. + i sincid “Nar tanesine benzeyen bir
meyve.” 52a/16
toḥm-ı n. + i beyābānī 13a/14 “Yaban
narının tohumu.”
n. + inu 16b/13, 24b/16, 46b/4 [3]
yabān n. + inu 24b/16
yabān n. + inu köki 46b/4
yabān n. + inu toḥmı 16b/13
n. + u 5b/9, 10b/2, 15a/12, 37a/18 [4]
[24]
berrī n. + u toḥmına 5b/9, 10b/2 [2]
kātmer n. + u çiçegine 15a/12
- yabānī n. + u kökine 37a/18
- nārçīl:** <Far. Hindistan cevizi; (*Cocos nucifera*). Krş.
hindüstān kōzi.
n. 39a/9
[1]
fistuḡ-ı n. “Çam ağacı yemişi.” 39a/9
- nārdīn:** <Far. Rum sümbülü, alaman sümbülü, sultanī
sümbül.
n.36b/9, 42b/2, 51b/5 [3]
[3]
‘idān-ı n. “Rum sümbülü, salyan
sümbülü, alaman sümbülü, sultanī
sümbül. Krş. sünbül-i rümī.”36b/9
kalsend-i n. “Yabani nar ağacının
kabuğu. Krş. dār-ı şī‘şān.” 42b/2
- nārenc:** <Far. Narenc, turunc; (*Citrus aurantium
amara*). Krş. türunc.
n. 51b/17
[1]
- nāreng:** <Far. Bkz. nārenc.
n. 51b/18
[1]
- nārgīl:** <Far. Bkz. nārçīl.
n. 51b/14
[1]
- nārḥūr:** <Far. Nar çiçeği. Krş. nār çiçeği, gülnār.
n. 51b/21
[1]
- nārīn-büy:** <Far. Fesleğen; (*Ocimum basilicum*).
Krş. feslegen. Bkz. nāz-büy.
n. 52a/2, 52b/1 [2]
[2]
- nārven:** <Far. Karaağaç; (*Ulmus*). Krş. kara ağac.
n. 51b/9
[1]
- nār-gīvā:** <Far. Haşhaş; (*Papaver somniferum*). Krş.
haşhaş.
n. 51b/3
[1]
- nār-müşk:** <Far. Nar çiçeği. Krş. nār çiçeği, gülnār.
Bkz. nāğīst.
n. 51b/3
[1]
- nāsūr:** <Ar. Basur. Bkz. nāşūr.
n. 56b/8
[1]
bevāsīr-i n. “Makatta çıkan yara,
basur.” 56b/8
- nāşūr:** <Ar. Basur, hemoroit; en çok göz pınarında,
makatta ve diş etlerinde olan bir hastalık. Krş.
bevāsīr, rīşe.
n. 56b/8, 60a/2, 60b/15, 62b/4 [4]
n. + a 58b/21
n. + i 62b/3, 62b/3 [2]

- [7]
n. + ı bīnī 62b/3
n. + ı çeşm 62b/3
- nāṭifa:** <Ar. Kamış helvası, peynir şekeri, akide.
Krş. aq ḥelwā, fānīd.
n. 52b/8
[1]
- nā-güvār:** <Far. Midede zor hazmolunan, sindirimi zor olan yiyecek. Krş. imtilā.
n. 62b/12
[1]
- nā-güvāred:** <Far. Bkz. nā-güvār.
n. 62b/13
[1]
- nā-ḥān:** “nā-ḥān-ı ‘afc-ı serd” Elde ve tırnakta benekler, beyaz lekeler oluşması.
n. + ı 62b/6
[1]
n. + ı ‘afc-ı serd 62b/6
- nā-ḥūş:** <Far. Mide bulantısı, kusma hissi. Krş. gönül bulanması.
n. 62b/10
[1]
- nāzle:** <Ar. Nezle; soğuk almaktan ileri gelen, burun akması, aksırma ile beliren hastalık, ingin, dumağı, zükām. Krş. saqta.
n.3a/11,25a/11,27b/13,47b/18,48b/7,49a/21, 49b/21, 50b/11, 59b/10, 62a/19 [10]
[10]
n. otı “Nezle otu, pisik otu; kokusu kuvvetli, koyu mor çiçekli, yaprakları çorba ve yemeklere koku vermek için kullanılan otsu bir bitki; (*Nepeta racemosa*). Krş. mevzek, mīvīzec, muḥcūş.” 3a/11, 25a/11, 48b/7, 49a/21, 49b/21, 50b/11 [6]
n. otudur 47b/18
semek-i n. “Şifalı bir balık. Krş. semek-i şaydā.” 27b/13
- nāz-būy:** <Far. Fesleğen; (*Ocimum basilicum*). Krş. feslegen. Bkz. nārīn-būy.
n. 52a/2, 52a/21 [2]
[2]
- ne:** Ne.
n. 1b/11, 10b/20 [2]
[2]
- ne‘āim:** <Ar. Deve kuşu; (*Struthio camelus*). Krş. deve kuşu, keşirū‘l-fuzūl, murğ-ı şütür.
n. 51b/1
[1]
- ne‘ām:** <Ar. Bkz. ne‘āim.
n. 51b/1
[1]
- nebāt:** 1. <Ar. Bitki. 2. <Far. Nöbet şekeri, halk arasında ilaç olarak kullanılan billurlaşmış şeker. Krş. āblūc.
n. 7a/9, 51a/11, 54b/2, 54b/10 [4]
n. şekerine 7a/9
n. toḥmıdur 51a/11
ba‘zı n. 54b/10
n. + dur 11b/5, 32b/17, 46a/13, 48b/13, 50b/21 [5]
n. + ı 42a/20
keşūr dēdüklerinūḡ n. + ı 42a/20
n. + ına 42b/9
yabān hevicinūḡ n. + ına 42b/9
n. + uḡ 32a/19
[12]
- nebātāne:** <Ar. Bitkiler.
n. 27a/18
[1]
- nebātāt:** <Ar. Bitkiler.
n. 27a/19
[1]
- nebātū‘l-baḥr:** <Ar. Solucañikaran otu, deniz içinde yetişen bir tür yavşan; (*Artemisia cina*). Krş. soğulcan çıkarak, ḥorāsānī, vahşīrak.
n. 52a/6, 52b/4 [2]
[2]
- nebātū‘r-ra‘d:** <Ar. Mantar; (*Fungi*). Krş. mantar.
n. 51b/16
[1]
- nebātū‘ş-şaf:** <Ar. Gözün içinde kıl çıkması.
n. 62b/5
[1]
- nebīr:** <Ar. Ökse yapılan yemiş.
n. 52b/9
[1]
- nebke:** “ās-ı nebke” Defne yemişi; mersin yemişi.
n. 5b/10
[1]
ās-ı n. 5b/10
- nebtū‘l-arz:** <Ar. Çam ağacının yemişi, çam kozalağı.
n. 52a/17
[1]
- nebtüse:** <Ar. Sütleğen ağacı; (*Euphorbia officinarum*). Krş. südlügen ağacı, şibrem.
n. 52a/4, 52b/2 [2]
[2]
- neceb:** <Ar. Pelesenk ağacının kabuğu ve bu ağaçtan elde edilen zamk. Krş. selīḥe kabuğı.
n. 51b/4
[1]
- necel:** <Ar. Büyük gözlülük, iri gözlü olmak; göz deliğinin büyük olması.
n. 62b/5
[1]

- neciret:** <Ar. Çörek otu; (*Nigella sativa*). Krş. nahve-i hindî.
n. 51b/6
[1]
- necîl:** <Ar. Ayırık otu; (*Agropyrum repens*). Krş. ayruq, necm.
n. 51b/8
[1]
- necîr:** <Ar. Mekke ayrığı; (*Cynodon dactylon*). Krş. mekke ayrığı.
n. 52a/10
[1]
- necm:** <Ar. Ayırık otu; (*Agropyrum repens*). Krş. ayruq, necîl.
n. 51b/8
[1]
- necme:** <Ar. Bkz. necm.
n. 52a/13
[1]
- necmü'n-nebât:** <Ar. Budağı olmayan bir ağaç.
n. 52a/8, 52b/6 [2]
[2]
- neçetec:** “mey-i neçetec” Kaynatılmış şarap. Krş. kaynamış şarâb. Bkz. mey-i mençete.
n. 50b/5
[1]
mey-i n. 50b/5
- nef:** <Ar. Fayda, yarar.
n. + i 7a/13, 17a/15, 23b/21 [3]
[3]
- nefes:** <Ar. Nefes, soluk.
n. 56a/4, 56a/11, 58b/6, 58b/18, 58b/18, 58b/19, 58b/19, 60a/11 [8]
n. çoğmağ 56a/11, 58b/19 [2]
n. tar olmak 60a/11
n. tarlığı 58b/18
n. tarlığından 58b/6
rakb-ı n. “Nefes darlığı. Krş. nefes tarlığı.” 58b/18
remş-i n. “Nefesin kötü kokması. Krş. nefes çoğmağ.” 58b/19
n. + i 58b/20
[9]
n. + i çoğmağ 58b/20
- nefs:** <Ar. Ruh, can, kişi.
n. 57b/17
[1]
haşr-ı n. “Hapsolmak. Krş. habs olmak.” 57b/17
- nefse:** “kâtil-i nefse” Çadruşağı cinsinden bir bitki. Krş. dâne câdir.
n. 41b/20
[1]
kâtil-i n. 41b/20
- nefsü'd-dem:** <Ar. Kan tükürmek, kan kusmak. Krş. kan kuşmağ.
n. 62b/1
[1]
- neft:** <Ar. Neft yağı, çam gibi bazı ağaçlardan çıkarılan, yanıcı bir yağ olup boyacılıkta ve sanayide kullanılır. Krş. zift.
n. 51b/2
[1]
- neheng:** <Far. Timsah; (*Crocodylus*). Krş. timsah balığı.
n. 51b/2
[1]
- nehk:** <Ar. Su kerevizi, su teresi; (*Nastrutium officinale*). Krş. şu kerefesi.
n. 52a/10
[1]
- nehri:** <Ar. Nehirle ilgili, nehre ait.
n. 6b/8, 19a/11, 38a/8 [3]
[3]
n. kızı kılağı “Su kuzukulağı. Krş. eksülâtün.” 6b/8
fütenc-i n. “Irmak kenarında yetişen bir çeşit yarpuz. Krş. yarpuz.” 38a/8
humâmâz-ı n. “Sinirli yaprak; (*Plantago major*). Krş. sişirli yaprak.” 19a/11
- nehş:** <Ar. Yılan veya akrep sokması. Krş. ladğ.
n. 62b/14
[1]
- nehşel:** <Ar. Yaban havucu, kara kök; (*Pastinaca sativa*). Krş. berrî hevic, şakâkul.
n. 52a/21
[1]
- nehşetü'l-vazağa:** <Ar. Zehirli bir çeşit kertenkele tarafından ısırılmak. Krş. vazağa şoğmağ.
n. 62b/10
[1]
- nehâle:** <Ar. Undan çıkan kepek. Krş. un kepegi.
n. 51b/15
[1]
- nehâr:** <Ar. Gündüz.
n. 52b/20
[1]
verd-i n. “Ayı gülü, bir şakayık türü; (*Peconia corollina*). Krş. ayu gülü, ‘üdu’s-şalîb.” 52b/20
- nehâset:** “zübd-i nehâset” Tereyağı. Krş. tereyağı.
n. 25b/5
[1]
zübd-i n. 25b/5
- nehced:** <Far. Demir boku, cürûf. Krş. demür boğı.
n. 51b/8
[1]
- nek:** <Far. İbrişim boyanan zehirli bir bitki, çivit

tohumu, sarmaşık tohumu. Krş. şarmaşuk tohmı, çivid tohmı.

n. 52a/12
[1]

nekəs: <Ar. Bünyesi hassas, çabuk hastalanan, zayıf kişi. Krş. za'îf kişi.

n. 62b/14
[1]

nekfiye: <Ar. Temriye hastalığı. Krş. temregü.

n. 62b/10
[1]

nekhe: <Ar. Ağızdan gelen kötü koku. Krş. ağız kokusu.

n. 62b/14
[1]

nelk: <Far. Alıç yemişi, dağ eriği. Krş. alüc, tağ eriği.

n. 51b/7
[1]

nemâm: <Gr. Barsama otu, siyenber, varsama; (*Mentha aquatica*). Krş. marşama, siyenber. Bkz. nemâmâ.

n. 8b/14, 46a/15, 52a/7, 52b/5 [4]
[4]

bezr-i n. 8b/14

kef-i n. "Barsama yağı. Krş. marşama yağı." 46a/15

nemâmâ: <Gr. Barsama otu. Bkz. nemâm.

n. 52a/7, 52b/5 [2]
[2]

nemâmü'l-melik: <Gr. Barsama otu. Bkz. nemâm, nemâmâ.

n. 52a/7, 52b/5 [2]
[2]

nemek: <Far. Tuz. Krş. tuz, milh, ta'am. Bkz. nemeke.

n. 52a/15
n. + i 51b/20, 52a/15 [2]
[3]

n. + i saķankür "Şekerle ezilmiş zencefil." 51b/20

n. + i taber-zed "Hacı Bektaş tuzu olarak bilinen, dişleri beyazlatmak için kullanılan bir çeşit tuz. Krş. hâcı bekdaş tuzu, milh-i enderânî." 52a/15

nemeke: <Far. Tuz. Krş. tuz. Bkz. nemek.

n. 52a/15
[1]

nemke: "nemke-i ba'z" Sıraca denilen, deride ve genellikle boyunda görülen, lenf düğümlemelerinin şişkinliğiyle beliren bir tüberküloz türü. Krş. sıraca.

n. + i 62b/7
[1]

n. + i ba'z 62b/7

nemkîn: <Far. Burçak. Krş. burçak.
n. 52a/20

[1]

neml: <Ar. Karınca. Krş. karınca.

n. 51b/14

[1]

nemle: <Ar. Bkz. neml.

n. + i 51b/6

[1]

n. + i sā'be "Tıpta kullanılan bir tür karınca." 51b/6

nemlü: <Far. + T. Nemli, rutubetli, az ıslak.

n. 45b/9

[1]

n. yerlerde 45b/9

nemmâm: "seceret-i nemmâm" Sarmaşık; (*Hedera helix*). Krş. şarmaşuk.

n. 28b/21

[1]

seceret-i n. 28b/21

nemş: <Ar. 1. Yaprığı kişniş yaprağına benzeyen bir bitki. Bkz. kişniz. 2. Yüzde olan siyah ve beyaz noktalar, çil. Krş. çığıd.

n. 52a/13, 62a/19 [2]

[2]

nercis: <Far. Bkz. nergis.

n. 51b/1

[1]

nerf: <? Kurutulmuş çökelek, yoğurt keşi. Krş. yoğurd keşi.

n. 51b/8

[1]

nerg: <Far. "nerg-i peleng" Badem büyüklüğünde kaplanın kuyruk sokumunda olan bir taş. Süte koyulunca süt kesilir. Merhemi nasırlara ve yaralara faydalıdır.

n. + i 52a/18

[1]

n. + i peleng 52a/18

nergis: <Far. Nergis çiçeği, zerrinkadeh çiçeği; (*Narcissus*). Krş. zerrin kadeh, müzâ, verdî.

n. 48b/20, 53a/8 [2]

n. çiçeği 48b/20

n. gülünün adıdır 53a/8

n. + i 52a/17

[3]

n. + i heft-zerd "Yediyaprak, katmer

nergis çiçeği. Krş. katmer zerrin kadeh çiçeği." 52a/17

nergisü'l-miyâ: Zerrinkadeh çiçeği, nergis çiçeği; (*Narcissus*). Krş. zerrin kadeh.

n. 51b/10

[1]

nergisi: <Far. Nergis biçiminde kesilip yapılan bir

çeşit hamur işi.

n. 40a/11

[1]

qalye-i n “Havuç kızartması. Krş. hevic qalyesi.” 40a/11

nerherîc: <Far. Bir cins havuç tohumu.

n. 52a/3, 52b/1 [2]

[2]

nerlîs: <Far. Bir çeşit tuz, şap. Krş. cedvâr-ı hindî, şeb, mâ³-yî ferfîn.

n. 51b/11

[1]

nerşiyân-dârû: <Far. Çoban dikenî; (*Centaurea urvillei*). Krş. çübân dikenî.

n. 52a/5, 52b/3 [2]

[2]

nerûk: <Far. Kirman dağlarında bulunan kaplanların yemekten hoşlandığı, yaprakları hıyar yaprağına benzeyen, beyaz bir kök, kaplan devası, kaplan taşı. Krş. gögen kaplan.

n. 52a/19

[1]

nescü’l-‘ankebût: <Ar. Örümcek ağı. Krş. örümcek evi.

n. 52a/4, 52b/2 [2]

[2]

nesk: <Far. Mercimek; (*Lens culinaris*). Krş. mercimek.

n. 51b/9

[1]

nesne: Nesne, belli bir ağırlığı ve hacmi, rengi olan her türlü cansız varlık, şey, obje.

n. 28b/15, 31a/17, 42b/5, 44b/15, 51a/21, 54a/12, 57b/3, 61b/18, 62a/2, 62b/1[10]

maḥleb dedükleri n. 44b/15

n. + dür 28a/13, 43a/21[2]

n. + ler 59b/7

ufacuk n. + ler 59b/7

n. + nün 33b/4, 40b/10, 40b/11 [3]

n. + nün qabuğı 40b/10

n. + nün toḥmı 40b/11

n. + yi 28b/18

[17]

nesrîn: <Far. Bir tür yaban gülü. Krş. yabânî gül,

n. 5a/18, 13a/12, 15b/17, 19b/11, 36b/11,

36b/19, 42b/20, 46b/13, 48a/2, 48a/10,

49a/11, 51a/20, 52a/20 [13]

[13]

n. gülidür 19b/11

n. gülünün kırmüzîsi “Kırmızı yabani gül. Krş. mağre.” 49a/11

n. gülünün şarusı “Sarı yabani gül.

Krş. abāğlis, gül-i ḥayrî, gül-i müşğîn,

cül-i zerd-i sâde, nesterîn, ḥîrî, ‘aşfere,

‘aşîfre.” 5a/18, 42b/20 [2]

n. gülünün şarusına 15b/17

n. gülünün toḥmıdır 48a/10

gül-i n. 48a/2

şaru n. güli 36b/11, 36b/19 [2]

şaru n. güline 46b/13

şaru n. gülünün toḥmına 13a/12

nesrînü’ş-şabâ: <Far.-Ar. İtburnu gülü, yabani gül, köpek gülü, kuşburnu; (*Rosa canina*). Krş. it burnı gülü.

n. 51b/13

[1]

nesterîn: <Far. Bir tür yaban gülü, ağustos gülü, nesrin. Krş. nesrîn, ḥîrî.

n. 19b/10

[1]

neşrî: <Far. Nesrin, yaban gülü. Krş. nesrîn, kenâr.

n. 42b/21

[1]

n. güli 42b/21

neşk: <Far. Çam ağacı; (*Pinus*). Krş. cam ağacı.

n. 51b/19

[1]

nev’: <Ar. Çeşit, cins, tür.

n. 6a/3, 10a/5, 10a/17, 20b/16, 21b/14, 23a/1, 26b/19, 26b/20, 28a/17, 29a/7, 32b/13, 33a/11, 33b/10, 34a/20, 36b/1, 36b/15, 39a/3, 44b/7, 45a/17, 45b/18, 48a/10, 50a/9, 51b/7, 54a/5, 54b/3, 54b/17, 57b/18 [27]

bir n. amrûda 10a/17

bir n. emrûd 50a/9

bir n. göyinek 54b/17

bir n. kerefes yaprağı 54b/3

bir n. qarınca 51b/7

bir n. qarıncadur 54a/5

bir n. şarmaşuḡdur 10a/5, 45a/17[2]

n. + dür 11a/9, 14a/12, 31a/16, 42a/13[4]

n. + i 40a/9, 41a/11, 57b/5, 59b/6 [4]

n. + idür 3b/11, 4a/17, 4b/3, 4b/11, 9a/13,

12b/9, 13a/4, 16a/3, 17a/9, 17a/10, 17b/8,

17b/18, 20b/16, 24a/8, 27b/9, 27b/19,

29a/16, 43b/7, 44a/13, 62b/21 [20]

n. + inden 4b/16, 6a/20, 6a/20, 7a/1, 7a/6

, 14a/9, 21a/3, 21a/9, 21a/11, 21a/14,

21a/14, 21a/14, 21b/5, 21b/6, 21b/6,

21b/15, 22a/4, 22b/16, 23b/3, 24b/17,

26a/8, 27b/16, 28b/17, 29a/13, 29a/21,

30b/5, 32a/8, 32a/16, 32a/16, 32b/4, 32b/7,

32b/10, 33a/16, 33b/6, 33b/19, 35a/1,

35a/2, 35a/5, 36a/18, 36b/7, 36b/14,

36b/17, 37a/3, 37a/19, 37a/21, 37b/2,

39a/13, 39b/4, 40b/4, 41b/6, 41b/11,

41b/16, 41b/20, 42a/10, 42a/18, 42b/3,

43a/7, 43b/1, 43b/8, 43b/17, 45b/5, 45b/7,
46a/1, 46a/4, 46a/16, 46a/21, 46b/1, 46b/3,
47a/20, 47b/4, 47b/10, 47b/12, 48b/5,
48b/10, 49b/3, 49b/18, 50a/13, 50a/14,
50a/16, 50b/2, 50b/4, 50b/15, 51a/3, 51a/6,
51a/9, 51a/14, 52a/15, 52a/21, 52b/14,
53a/18, 53a/18, 54b/15, 58b/3, 62a/2 [94]
mürr-i şāfīnūḡ yunmıŝ n. + inden
52a/15

n. + indendür 2b/3, 5b/7, 6a/10, 7a/2, 7a/7,
10a/4, 10a/9, 10a/10, 10a/13, 10a/19,
10b/8, 10b/19, 11a/2, 11a/4, 11a/17,
11a/20, 11a/21, 11b/5, 11b/8, 13a/6,
13a/21, 13b/2, 14b/13, 14b/22, 15a/11,
15b/6, 15b/11, 15b/11, 17b/21, 18a/6,
18a/14, 18b/1, 18b/3, 18b/15, 18b/17,
18b/21, 19a/8, 20b/20, 21a/4, 21b/13,
21b/14, 21b/15, 23a/8, 23b/9, 24b/10,
24b/14, 25a/3, 26a/18, 26b/3, 29b/17,
30b/21, 31a/12, 35a/8, 35a/9, 36b/6, 37a/1,
37a/9, 37a/14, 46a/7, 47b/14, 47b/14,
50a/20, 54a/19 [63]
[212]

nevāü't-temr: <Ar. Hurma çekirdeği. Krş. ḡurmā
çekirdegi.

n. 51b/20
[1]

nev'ī: <Ar. Türle ilgili, türe ait.

n. 16b/10,44a/4,47a/12[3]
[3]
bir n. güldür 47a/12
bir n. süngere 16b/10
bir n. ufacuk üzüm 44a/4

nevīc: <Far. Yanındaki ağaçlara ve otlara sarılan bir
cins sarmaşık. Krş. ŝarmaşuḡ.

n. 51b/18
[1]

nevīz: <Far. Kendir tohumu. Krş. kendir toḡmı.

n. 51b/7
[1]

nevruz: <Far. Yeni gün, baharın ilk günü.

n.3a/15,8a/4,11b/15, 13a/11,44b/10,
45b/21, 48a/7, 48a/18, 49a/4, 50b/19[10]
[10]

n. otı "Nevruz otu, çiçekleri
aslanagzına benzeyen, türlü renkte,
taşdığı glikozit sebebiyle iç söktürücü
olarak kullanılan bir kır bitkisi;
(*Linaria vulgaris*). Krş.muḡallaŝa,
bülbül-i ŝāmī, tiryāk-ı kūhī, gāv-reng,
gāzerīsek, meḡācim." 3a/15, 8a/4,
11b/15, 13a/11, 44b/10, 45b/21, 48a/7,
48a/18, 49a/4, 50b/19 [10]

nevsyi: "milḡ-i nevsyi" Nişadır, amonyak. Krş.

nişadır.

n. 48a/5
[1]

milḡ-i n. 48a/5

ney: <Far. Kargı kamışı; (*Arundo donax*). Krş. ḡarḡu
ḡamıŝı.

n. 51b/11
[1]

neyḡü: "varaḡ-ı neyḡü" Baḡa yapraḡı, beşdamar otu,
kırksinir otu; (*Plantago*). Krş. baḡa yapraḡı.

n. 52b/19
[1]

varaḡ-ı n. 52b/19

neysüḡ: <Far. Ufak ve ekşi bir tür erik, göḡem eriḡi.
Krş. erik.

n. 52a/21
[1]

nezf: <Ar. Bedende bir yerin kanaması, vücuttan kan
akması.

n. 59a/21, 62b/12 [2]
[2]

sürf-i n. "Öksürük, kanlı öksürük. Krş.
öksürük,belpeme." 59a/21

nezfü'd-dem: <Ar. Çok fazla kan kaybedip, zayıf
düşen kişi.

n. 62b/11
[1]

nez-ḡufec: <Far. Ağırılık basmak, karabasan. Krş.
aḡır baŝmaḡ.

n. 62b/15
[1]

niḡka: <Ar. Yaban kirazı; (*Cerasus microcarpa*).
Krş. kunār, sidr, źāl.

n. 19b/11, 23a/18, 28a/18, 33b/16, 36a/14,
36a/17,42b/21,43a/12 [8]
[8]

n. ağacı 28a/18, 43a/12 [2]

n. ağacınuḡ yapraḡı 23a/18

n. yemişi 33b/16

n. yemişine 36a/14

niḡriŝ: <Ar. Ayak ağrısı. Krş. ayaḡ ağrısı, derd-i pā.

n. 58a/13, 62a/20 [2]
[2]

nice: Nice, kaç, ne kadar; birçok.

n. 1b/9
[1]

nil: "nil-i revāne" Üzümlü aş. Krş. üzümlü aş.

n. + i 52a/8, 52b/6 [2]
[2]

n. + i revāne 52a/8, 52b/6 [2]

nimişk: <Far. Menengiç yemişi. Krş. meneveş
yemişi.

n. 51b/19
[1]

- nimr:** <Ar. Kaplan. Krş. kaplan.
n. 51b/21
[1]
- nişyân:** <Ar. Unutmak, unutkanlık. Krş. unutsağı.
n. 62b/2
[1]
- nişâ:** <Far. Nişasta. Krş. nişeste.
n. 51b/16
[1]
- nişâbü:** <Far. İran'da bir şehir.
n. + da 34b/4
[1]
- nişâbüri:** <Far. Nişabur'la ilgili, Nişabur'a ait.
n. 34b/4
[1]
tıyn-ı n. 34b/4
- nişâdır:** <Far. Nişadır, amonyak. Krş. 'uqâb, qâṭūn, milh-i nevsıye. Bkz. nişedir.
n. 9b/5, 35b/15, 42a/1, 48a/5, 52a/5, 52b/3 [6]
[6]
n. şoğanı "Nişadır şoğanı, adasoğanı;
(*Urginea maritima*). Krş. başal-ı
hınzır, aṭa şoğanı." 9b/5
- nişâre:** <Ar. Ağaç talaşı. Krş. ağac unı.
n. 51b/21
[1]
- nişâsta:** <Far. Nişasta. Krş. lebânü'l-feth.
n. 46b/19
[1]
- nişâtır:** <Far. Nişadır, amonyak. Krş. ermînâ, ṭayâ, şâbünü'l-arz. Bkz. nişâdır, nüşâdır.
n. 5b/6, 31b/18, 34a/5 [3]
[3]
- nişedir:** <Far. Bkz. nişâdır.
n. 52b/3, 52a/5 [2]
[2]
- nişeste:** <Far. Bkz. nişâsta.
n. 6b/21, 51b/16 [2]
n. + ye 3a/4
[3]
- nişestegâh:** <Far. Oturacak yer.
n. 58b/14
[1]
riş-i n. "Kaba ette çıban çıkması."
58b/14
- nişû:** <Far. Erikle yapılan bir aş. Krş. eriklü aş. Bkz. nişûk.
n. 52a/3, 52b/2 [2]
[2]
- nite:** Nasıl, niçin.
n. 1b/3
[1]
- niyâ:** <Gr. "niyâ mîlâ" Ayva; (*Cydonia vulgaris*).
Krş. ayva.
n. 51b/13
[1]
n. mîlâ 51b/13
- nîbü:** <Far. Sarı katran. Krş. şaruca kaṭrân.
n. 51b/4
[1]
- nîbü'l-arz:** <Ar. Çam kozalağı, çam ağacı yemişi.
Krş. cam.
n. 51b/5
[1]
- nîdul:** <Far. Kabus, karabasan. Krş. ağır başmağ.
Bkz. nîdulân.
n. 62b/9
[1]
- nîdulân:** <Far. Kabus, karabasan. Krş. ağır başmağ.
Bkz. nîdul.
n. 62b/10
[1]
- nîfted:** "teb-i bâr-ı nîfted" Nöbetleri aralıksız tutan sıtma.
n. 57a/3
[1]
teb-i bâr-ı n. 57a/3
- nîkec:** <Far. Nilüfer çiçeği; (*Nymphaea*). Krş. nîlüfer çiçeği.
n. 51b/17
[1]
- nîl:** <Far. 1. Çivit otu, deve mercimeği, guvşak, kızlargoğbeği; (*Isatis tinctoria*). Krş. çivid, söğüt yaprağı. 2. Helile otu. Krş. helîlec.
n. 37a/3, 51b/12, 51b/13, 53a/19 [4]
'izlem-i n. "Çivit." 37a/3
varağ-ı n. "Çivit boyası cinsinden bir bitki. Krş. vesme." 53a/19
[4]
- nîlec:** <Far. Çivit otu; (*Isatis tinctoria*). Krş. çivid.
Bkz. nîlec, nîl.
n. 52a/12
[1]
- nîlec:** <Far. Çivit otu; (*Isatis tinctoria*). Krş. çivid.
Bkz. nîl, nîlec.
n. 52a/11
[1]
- nîlüfer:** <Far. Nilüfer çiçeği; (*Nymphaea*). Krş. üsabîd, el-merûs, ḥabbü'l-'arûs, sedûs, qâkülü'l-baḥrî, lînüfer, nîkec, nüferd.
n. 3a/10, 5a/6, 17b/1, 29a/3, 29b/10, 38b/9, 39a/5, 40a/7, 42a/1, 43b/10, 47a/4, 47a/18, 47b/13, 51b/17, 52a/1 [15]
n. çiçeği 5a/6, 40a/7, 42a/1, 47a/4, 47b/13, 51b/17, 52a/1 [7]
n. çiçeği kökidür 43b/10
n. çiçeğinin köki 38b/9

- n. köki 39a/5, 47a/18 [2]
n. tohumına 17b/1
hindî n. çiçeğidir 3a/10
n. + e 16a/19
n. + üñ 4b/3
[17]
- nîl-güş:** <Far. Yılanbıcağı, yılanyastığı;
(*Dracunculus vulgaris*). Krş. ilan bıcağı.
n. 46b/21, 51a/21 [2]
[2]
- nîm-ser:** <Far. Yarım baş ağrısı.
n. 58a/16
[1]
derd-i n. 58a/16
- nîmzec:** <Far. Gelincik çiçeği; (*Papaver rhoeas*).
Krş. gelincük.
n. 52a/2
[1]
- nîşük:** <Far. Erikle yapılan bir aş. Krş. erikli aş.
Bkz. nîşü.
n. 52a/3, 52b/1 [2]
[2]
- nîşümek:** “gāv-ı nîşümek” Ağaç sütleğeni. Krş. ağac
südlügeni, şibrem.
n. 44b/2
[1]
gāv-ı n. 44b/2
- nî-âmed:** <Far. Gelmeyen, olmayan.
n. 57a/1, 57a/2 [2]
[2]
beynî ki rûz ayru rûz n. “Nöbeti iki
günde bir tutan sıtma. Krş. gün aşuru
sıtma.” 57a/2
beynî ki rûz âmed rûz n. “Nöbeti iki
günde bir tutan sıtma. Krş. gün aşuru
sıtma.” 57a/1
- nîvar:** <Ar. Alemde meydana gelen olaylar.
n. 58a/7
[1]
hûre-i endâm-ı n. 58a/7
- nîz:** “kaşd-ı nîz” Sincan çalısı; (*Paliuru spina*).
Krş. sincan çalısı.
n. 41b/10
[1]
kaşd-ı n. 41b/10
- nohüd:** <Far. Nohut; (*Cicer arietinum*). Krş. bimplâh,
dibk-ı siyâh, enrüd-ı tâfs, remet.
n. 4a/16, 9a/13, 10a/4, 14a/12, 15a/15,
15b/9, 21a/7, 22b/7, 28b/13, 37b/2, 43b/20,
46a/1, 57b/3, 62a/2 [14]
n. yaprağına 4a/16
berrî n. 28b/13
n. + ı 52b/10
- n. + ı hulûnî “Börülce. Krş. bögrülce.”
52b/10
n. + uñ 4a/17, 24a/8 [2]
[17]
- nohüdî:** <Far. + Ar. Vücudun çeşitli yerlerinde çıkan
nohut büyüklüğünde beze, kabarcık.
n. 57b/3
[1]
- noşânü'l-bâh:** <Ar. İktidarsızlık, cinsel ilişkiye
girememe.
n. 62b/8
[1]
- noқта:** <Ar. Nokta, benek.
n. 56a/17
n. + dur 61a/5
ağ n. + dur 61a/5
n. + lar 56b/4
n. + sı 60a/16
[4]
- noқтаhâ:** <Ar. + Far. Noktalar, benekler.
n. + yı 56b/2, 56b/3, 62a/20 [3]
[3]
n. + yı terkî-yi bürüdî “Çığıt, yüzde
beliren çil, çiller. Krş. çığıd.” 62a/20
ber-püst n. + yı siffîd “Vücutta beyaz
lekeler çıkması.” 56b/2
ber-püst n. + yı surh “Vücutta kırmızı
lekeler çıkması. Krş. alaca olmağ.”
56b/3
- nubîd:** <Ar. Hurma şarabı. Krş. şarâb.
n. 51b/17
[1]
- nuhâs:** <Ar. Bakır. Krş. bakır.
n. 39a/8
fuqâh-ı n. “Bakır çürüğü. Krş. bakır
çürüğü.” 39a/8
n. + ı 52a/14
n. + ı muhrîk “Rastık taşı. Krş. râstık
taşı.” 52a/14
[2]
- nuqd:** <Ar. Aspir, yalancı safran; (*Carthamus
tinctorius*). Krş. ‘aşfür.
n. 51b/17
[1]
- nuqhatü'l-kebed mi âhzü ile'r-rîh:** <Ar. Ciğerleri
üşütmek, ciğer ağrısı. Krş. ciğer ağrısı.
n. 62b/8
[1]
- nukul:** “nukul-ı hâce” Karabiber gibi siyah, lezzetli
taneler; yabancı kenevir tohumu. Krş. şâhdâne-i berrî.
n. + ı 52a/10
[1]
n. + ı hâce 52a/10
- nukû:** <Ar. Çeşitli bitkilerin özsuundan

hazırlanmış şifalı şurup.

n. 51a/21

[1]

nu'ra: <Ar. At sineği. Krş. at sineği.

n. 51b/21

[1]

nüc: <Far. Çam ağacı ve yemişi; (*Pinus*). Krş. cam
çozağı. Bkz. nāj.

n. 51b/14

[1]

nūferd: <Far. Nilüfer; (*Nymphaea*). Krş. nīlūfer.

n. 52a/1

[1]

nūh: <Far. Sarmaşık; (*Hedera helix*). Krş. şarmaşuk,
leblāb.

n. 52a/7, 52b/5 [2]

[2]

nūjā: <Far. Çam ağacı ve yemişi; (*Pinus*). Krş. cam
ağacı. Bkz. nāj.

n. 51b/21

[1]

nūmīšā: <? Gelincik çiçeği; (*Papaver rhoeas*). Krş.
gelincük.

n. 52a/1

[1]

nūre: <Far. Hamam otu, vücuttaki gereksiz kılları
almak için kullanılan, çamur kıvamına getirilip
sürülen toz, kireç. Krş. kirec, kils, herzemiye.

n. 16b/14, 44b/21, 46b/3, 51b/11 [4]

[4]

nūrsuz: <Ar. +T. Nursuz, fersiz, donuk, mat.

n. 58b/21

[1]

n. görmek “Donuk görmek. Krş.
remk.” 58b/21

nūş: <Ar. Yaban eşiği. Krş. yabān eşiği.

n. 52a/1

[1]

nūşādir: <Far. Nişadır, amonyak. Krş. şābūnū'l-arz,
milhū'n-nūre. Bkz. nişadır.

n. 31b/19, 33a/18, 48b/2 [3]

[3]

nūşe: <Far. İçen, içici.

n. 63a/12

[1]

hūlhūl n. “Zehir içen kişi.” 63a/12

nūfā: <? Peynir mayası. Krş. māya.

n. 51b/15

[1]

nūḥām: <Ar. 1. Ördek. Krş. ördek. 2. Baykuş.

n. 51b/11

[1]

nūvīk: <Far. Üzüm.

n. 23b/13

[1]

rūbāh-ı n. “Tilki üzümü, it üzümü;
(*Solanum nigrum*). Krş. dilkü üzümü,
‘ınebū’s-sa‘leb.” 23b/13

nüzül: <Ar. 1. İniş, inmek, aşağı inmek. 2. İnme,
felç.

n. +1 62b/4, 62b/5 [2]

[2]

n. +1 āb-ı sifīd be-çeşm “Göz aksu
hastalığına yakalanmak.” 62b/4

n. +1 āb-ı siyāh be-çeşm “Göz karasu
hastalığına yakalanmak.” 62b/5

nüzülū'l-mā': <Ar. Çoğunlukla gözün iç basıncının
çoğalmasıyla kendini gösteren, körlüğe sebep
olabilen bir göz hastalığı, glokom, göze su
(karasu,aksu) inmesi hastalığı. Krş. göze şu inmek.

n. 62b/7

[1]

O

ocak: Ocak, ateş yakmaya yarayan, pişirme, ısıtma,
ısınma gibi amaçlarla kullanılan yer.

o. 20a/7

[1]

o. küli “Ocak küli. Krş. ḥākister.”

20a/7

od: Od, ateş.

o. 57b/17

[1]

o. yanığı “Yanık. Krş. ḥurķū'n-nār.”

57b/17

oğlan: Oğlan, çocuk.

o. 2a/15, 4a/21, 6b/17, 9a/10, 14a/4,
16b/21, 17a/4,18a/14, 19b/3, 20b/17,
21b/16, 35b/2, 41a/13, 42b/14, 47a/1,
47a/4, 47a/17, 50b/2, 52b/17, 54b/1,
58b/10, 59a/8, 60b/7, 63a/21 [24]

[24]

o. aşu “Oğlanaşı, kunduztaşağı otu,
cavşir; (*Ferula alaeochytris*). Krş.

ķunduz ḥāyası, cāvşīr, pālīc.” 9a/10

o. aşu dēler bir ağac şamğıdur 14a/4,
42b/14 [2]

o. düşüren “Oğlandüşüren otu. Krş.
anūnūmā.” 4a/21

o. düşürenūj 63a/21

o. sidügiyile 20b/17, 47a/17 [2]

o. toğurmak 58b/10

o. yatağı 59a/8

öksüz o. çiçeği 16b/21, 17a/4 [2]

öksüz o. çiğdemi “Öksüzdoğan çiğdemi,
acı çiğdem, güz çiğdemi,sorincan
ağacı, ağır kestane; (*Colchicum*

autumnale).

Krş.aķīmūrūn,eftimārūn,sūrincān,
hāferū'l-mühr, hamek, hamek, 'akne,
felcifen, ka'çala, lu'bet-i
berberī,lu'kebe,māmāsū,yelgūsā”2a/15,6
b/17, 18a/14, 19b/3, 21b/16, 35b/2,
41a/13, 47a/1, 47a/4, 50b/2, 52b/17,
54b/1 [12]

oğlancuk: Oğlancık, küçük oğlan çocuk.

o. + lar 57a/15,59b/21[2]
[2]

oğul: Oğul, erkek evlat, yavru.

o. 7b/15, 7b/16, 8a/19, 8b/9, 9a/11,
10b/16, 11b/13, 11b/16, 16b/2, 16b/21,
19a/13, 24b/2, 34a/10, 47b/20, 48a/4,
48b/17 [16]
[16]

o. otı “Oğul otu, melisa, kovan otu;
(*Melissa officinalis*). Krş. kovan otı,
bādrenbūy,bādrenbūya,berencān,
baķla-ı zı'b, pālenger, terencān, habaķ-
ı reyhānī, habaķ-ı terencānī, reyhān-ı
terencān, řāher, mātecīne, müferrih-i
ķalb-i maħzūn.”7b/15, 7b/16, 8a/19,
9a/11, 10b/16,11b/13,11b/16,
16b/2,16b/21,19a/13, 24b/2, 34a/10,
47b/20, 48a/4, 48b/17 [15]

o. otına 8b/9

oķ: Ok.

o. 33b/10
[1]

oķlu: Oklu.

o. 12a/21, 27a/1 [2]
[2]
o. kirpi “Oklu kirpi, kemirgenlerden
kirpiye benzeyen dikenli bir hayvan;
(*Hystrix cristatus*). Krş. tesī, suğar.”
12a/21
o. kirpü 27a/1

ol: O.

o. 1b/10, 27b/13, 48b/8, 62a/15 [4]
o. diyārda 48b/8
o. + dur 12b/10
[5]

ol-: Olmak, bulunmak, meydana gelmek.

o.a 17a/7, 17a/7, 26b/4, 48a/15, 54b/3[5]
o.-an 1b/6, 1b/6, 4b/18, 6a/5, 8a/10, 9a/8,
9b/3, 10a/1, 10a/2, 10b/15, 12b/3, 13b/13,
14a/14, 14b/1, 14b/8, 15a/10, 17b/2,
18b/18, 19b/11, 22b/7, 24b/4, 25b/15,
26a/19, 26a/21, 26b/1, 27b/1, 29a/18,
32a/7, 32a/17, 32b/16, 33a/7, 33a/8, 34a/1,
34a/3, 34a/7, 34a/11, 36b/8, 37a/15,
37b/13, 38a/4, 38a/9, 38a/12, 38b/18,

41a/6, 44a/10, 51b/18, 53b/21, 55b/14,
56a/11, 56a/12, 56a/20, 56b/17, 57b/7,
58b/12, 59a/2, 59a/10, 59b/21, 60a/3,
60a/3, 60a/4, 60b/4, 60b/4, 60b/5, 60b/8,
60b/9, 60b/18, 61a/11, 61a/12, 61a/12,
61a/16, 61b/5, 62b/7, 62b/9, 62b/11, 63a/4,
63a/5, 63a/12, 63a/17, 63a/19, 63a/19,
63a/20, 63a/21 [82]

berrī zeytūndan o.-an yağ 25b/15,
26a/21 [2]

degirmen cevresinde o.-an toz 38a/4
dikensiz o.-an nıbķa ağacı 19b/11

hāşıl o.-an 4b/18

hāşıl o.-an ma'cūn 13b/13

hām zeytūndan o.-an yağ 26a/19

'ilme lāzım o.-an eczālaruñ 1b/6

ķurşundan o.-an zengār 10a/2

müşkil o.-an isimlerin 1b/6

pek o.-an otlara 8a/10

perverde o.-an emlec 32b/16

semüzlik o.-an hürməya 33a/8

sūdān vilāyetinde o.-an zeytūndur
10a/1

südden o.-an kaymağ 12b/3

şu üzerinde o.-an yoşuñ 14b/8

şuda o.-an kerdeme 14b/1

terķib o.-an ayāric 9b/3

o.-ana 16a/12, 60b/19 [2]

o.-duķda 1b/5

düş o.-duķda 1b/5

o.-madan 22a/1,58a/21[2]

o.-mağā 56b/17,57a/10[2]

delü o.-mağā 56b/17

göz ķarañuluğı o.-mağā 57a/10

o.mağ 1b/14, 55a/12, 55b/4, 55b/13,
55b/16, 55b/16, 55b/18, 56a/5, 56a/14,
56a/16, 56a/17, 56b/3, 56b/4, 56b/4, 56b/6,
56b/13, 57a/8, 57a/17, 57a/19,m 57a/20,
57b/1, 57b/7, 57b/8, 57b/9, 57b/15,
57b/16, 57b/17, 57b/17, 58a/13, 58b/1,
58b/13, 58b/15, 58b/18, 58b/19, 59a/11,
59a/20, 59a/21, 59b/13, 59b/17, 60a/2,
60a/8, 60a/11, 60a/19,60a/21, 60b/1,
60b/11, 60b/15, 60b/20, 61a/1, 61a/3,
61a/16, 61b/2, 61b/4, 61b/6, 62a/3, 62a/3,
62a/5, 62a/18, 62b/1, 62b/2, 62b/4, 62b/5,
62b/6, 62b/12, 63a/10, 63a/14 [66]

ağır o.-mağ 57a/19, 59b/17 [2]

alaca o.-mağ 55b/13,56b/3, 56b/4,
56b/13 [4]

āsān o.-mağ 1b/14

bārit baş o.-mağ 56b/6

cıban o.-mağ 58b/15

delü o.-mağ 55b/16, 62a/3 [2]

fāsīd o.-mağ 55b/16, 58b/13 [2]
 giciyik o.-mağ 57b/7, 60a/19 [2]
 giñ o.-mağ 55b/4, 56a/5, 58b/18,
 60b/15, 61a/1, 62a/5, 62b/5 [7]
 helāk o.-mağ 60b/11
 ħabs o.-mağ 57b/17
 imtilā o.-mağ 62b/12
 issi o.-mağ 63a/14
 ħabz o.-mağ 62a/18
 ħarañu o.-mağ 60b/1
 ħaşkatı o.-mağ 61b/2
 menfīz o.-mağ 61b/6
 nefes țar o.-mağ 60a/11
 süst o.-mağ 63a/10
 şağır o.-mağ 61a/16
 unutsağı o.-mağ 61a/3, 62b/2 [2]
 uyuz o.-mağ 57b/17
 verem o.-mağ 59b/13
 yüklü o.-mağ 55b/18
 za'f o.-mağ 57a/20
 o.-mamağ 60a/12, 62b/8[2]
 o.-maya 52a/9, 52b/7, 55b/14 [3]
 o.-maz 3b/15, 14a/10, 14b/4, 15b/12,
 29b/14, 32a/19, 40a/5, 47b/15 [8]
 o.-miş 24b/1, 25b/17, 31b/12,40a/9,55b/15,
 55b/17, 61b/8 [7]
 delü o.-miş 55b/17
 ħasta o.-miş 55b/15
 o.-sa 47b/5, 60a/10, 61b/19 [3]
 o.-ub 1b/2, 39b/9, 56b/4, 58a/21, 58b/1,
 60b/6, 61a/8 [7]
 o.-ur 2a/11, 2b/6, 3a/21, 3b/18, 4a/13,
 4a/17, 4a/18, 4a/20, 4a/21, 4b/1, 4b/2,
 4b/5, 4b/5, 4b/7, 4b/8, 5b/8, 5b/8, 6b/5,
 6b/19, 6b/20, 7a/8, 7a/10, 7a/10, 7a/11,
 7a/12, 7a/18, 7a/20, 7b/2, 7b/8, 7b/20,
 8a/5, 9a/4, 9a/12, 9a/12, 9a/13, 9a/14,
 9a/21, 9b/5, 9b/9, 10a/5, 10b/11, 11a/14,
 11a/14, 11a/21, 11b/6, 12b/2, 12b/12,
 13a/17, 13a/21, 13b/8, 14a/6, 14a/9,
 14a/12, 14b/16, 15a/3, 15a/15, 15a/17,
 15a/19, 15b/1, 15b/2, 15b/2, 15b/5, 15b/5,
 15b/7, 15b/14, 15b/15, 15b/15, 15b/19,
 16a/11, 16a/18, 16b/5, 16b/5, 17a/2, 17a/9,
 17a/11, 18b/9, 18b/11, 19a/3, 19a/6, 19a/7,
 19a/9, 19b/15, 19b/15, 20a/5, 20a/12,
 20b/10, 21a/7, 21a/10, 21b/12, 21b/15,
 21b/17, 22a/6, 22a/20, 22b/12, 23a/1,
 23b/3, 23b/7, 24a/10, 24b/5, 24b/12,
 24b/18, 25a/3, 25a/16, 25a/16, 25b/8,
 26a/4, 26a/7, 26a/12, 26b/16, 27b/3, 28a/2,
 28a/4, 28a/10, 28a/12, 29a/11, 29a/12,
 29b/7, 29b/8, 29b/21, 30a/1, 30a/2, 30a/5,
 31a/8, 31b/1, 31b/18, 32a/9, 32a/10,

32a/13, 32a/19, 32b/10, 32b/13, 32b/18,
 33a/19, 33a/20, 33b/14, 34a/13, 34a/15,
 34a/16, 34a/17, 34b/2, 34b/3, 34b/7, 35a/6,
 35a/9, 35a/9, 35a/15, 35b/15, 35b/18,
 36a/12, 36a/14, 36a/15, 36b/2, 36b/14,
 36b/15, 36b/16, 37a/18, 37b/1, 38a/1,
 38a/7, 38a/9, 38a/17, 38b/12, 39a/3, 39a/4,
 39a/14, 39b/5, 39b/13, 40a/13, 40a/21,
 40b/14, 40b/21, 41a/2, 41a/4, 41a/6,
 41a/10, 41b/9, 41b/13, 41b/18, 42a/5,
 42a/14, 42a/15, 42b/17, 42b/18, 43a/7,
 43a/14, 43b/8, 44a/11, 44b/9, 45a/10,
 45a/17, 45b/8, 45b/9, 45b/12, 45b/18,
 46a/6, 46a/18, 47a/11, 48a/2, 48a/3, 48a/6,
 48b/9, 48b/13, 49b/10, 49b/11, 49b/13,
 50a/8, 50a/10, 50a/16, 51a/5, 51a/7, 51a/8,
 51a/8, 52b/13, 53a/4, 53a/4, 53a/10,
 53a/17, 53b/16, 53b/17, 54a/3, 54a/19,
 54b/6, 55a/9, 55b/6, 55b/7, 56b/8, 56b/10,
 56b/18, 57a/15, 58b/3, 58b/10, 59b/7,
 59b/7, 59b/8, 59b/9, 59b/11, 59b/14,
 59b/21, 60a/16, 60b/10, 61a/8, 63a/21,
 63a/21 [243]
 ħāşıl o.-ur 6b/19, 11a/21, 20a/12,
 53a/17 [4]
 peydā' o.-ur 7a/12
 o.-urmiş 25a/1, 29b/6, 37b/19 [3]
 o.-ursa 1b/11
 [437]
 tesmiye o.-ursa 1b/11
olın-: Yapılmak, meydana getirilmek.
 o.-an 1b/7, 1b/10, 19a/16, 49b/17 [4]
 terkīb o.-an ħābdur 19a/16
 terkīb o.-an ma'cündur 49b/17
 zıkr o.-ınan eczālaruñ 1b/10
 □ıkr o.-ınan luğatlaruñ 1b/7
 o.-duğı 1b/12
 tesmiye o.-duğı 1b/12
 o.-mağıla 53a/12
 saħķ o.-mağıla 53a/12
 o.-miş 23b/2, 23b/3, 24a/21, 26b/13,
 51b/20 [5]
 saħķ o.-miş zencebīl 51b/20
 o.-ur 20b/17, 39b/1, 46b/8, 53a/12 [4]
 [15]
 terkīb o.-ur 20b/17, 46b/8 [2]
 zabt o.-ur 53a/12
on: On.
 o. 1b/6
 [1]
 o. yıl 1b/6
oñul-: Onulmaz, iyileşmez, ümitsiz.
 o.-maz 55b/6, 58b/6 [2]
 [2]

o.-maz maraz "Tedavisi mümkün olmayan, ümitsiz hastalık. Krş. a'yā, dā'-ı ā'yā." 55b/6, 58b/6 [2]

orta: Orta.

o. + sında 60a/15

[1]

göz o. + sında 60a/15

ot: 1. Ot, bitki. 2. İlaç, ecza, ilaç ham maddesi.

o. 3b/18, 4b/20, 5b/13, 6a/1, 6a/7, 6b/2, 7a/5, 8b/10, 9a/21, 9b/1, 9b/15, 10b/14, 10b/18, 11a/11, 11a/20, 11b/4, 11b/5, 12a/17, 13b/12, 14b/7, 15a/1, 15b/20, 16a/5, 18a/10, 18a/11, 18b/15, 18b/21, 19a/1, 19b/4, 20b/3, 20b/20, 21a/17, 21a/18, 21a/21, 23a/15, 23b/2, 23b/4, 25a/7, 27a/9, 27a/20, 27b/8, 28b/8, 32a/1, 36b/7, 37a/7, 37b/12, 37b/13, 38a/7, 38a/12, 39b/9, 39b/13, 40a/8, 40b/14, 40b/17, 42b/6, 43b/17, 50a/4, 52a/5, 53b/11 [59]

o. denşüren kimesne 7a/5

aķāķiyā düzdükleri o. 28b/8

āstiyān dēdükleri acı o. 27b/8

çördük dērler biro.39b/9,39b/13[2]

it öldüren o. 20b/3

ķaraca o. 19b/4, 25a/7, 40b/17 [3]

ķurdluca o. 42b/6

ķurı o. 40b/14

ķuş etmegi dērler bir o. toħmıdur 5b/13

semüz o. 18a/11

şıgır dili dēdükleri o. toħmı 11b/4

şıgır ķuyruęı dēdükleri o. dibi 27a/20

şıgır ķuyruęı dēdükleri o. ķöki 10b/18, 15a/1 [2]

şoğulcan çıķaran o. 18b/15

yeşil o. 37b/13

o. + a 6a/9, 8a/9, 16a/15, 21b/19, 24b/13, 26b/14, 31a/17, 33a/15, 48a/7, 48a/12, 52a/9, 52b/7 [12]

ağulu o. + a 8a/9

āķlı gideren o. + a 48a/7

o. + dur 1b/17, 2a/2, 2a/2, 2a/18, 3b/4, 3b/8, 3b/9, 3b/13, 3b/16, 3b/17, 3b/19, 3b/21, 4a/11, 4a/12, 4a/12, 4a/13, 4a/14, 4a/15, 4a/21, 4a/21, 4b/3, 4b/5, 4b/16, 4b/17, 4b/20, 5a/2, 5a/7, 5a/12, 5a/13, 5a/15, 5b/3, 5b/3, 5b/14, 6a/1, 6a/2, 6a/3, 6a/7, 6a/11, 6a/13, 6b/16, 7a/3, 7a/7, 7a/20, 7b/8, 7b/9, 7b/13, 8a/15, 8b/2, 8b/4, 8b/6, 8b/8, 9a/15, 9a/20, 9b/6, 9b/7, 9b/13, 10a/12, 10a/16, 11a/1, 11a/10, 11b/2, 11b/9, 11b/10, 12a/8, 12a/19, 12a/21, 12b/2, 12b/2, 12b/6, 12b/12, 13b/2, 13b/4,

13b/9, 13b/10, 13b/11, 13b/21, 14a/2, 14b/19, 14b/20, 16a/6, 16b/17, 17a/8, 17a/20, 17b/19, 17b/21, 18a/1, 18a/2, 18a/16, 19a/6, 19a/8, 19b/9, 19b/21, 20a/12, 20b/1, 20b/2, 20b/4, 20b/7, 20b/9, 20b/9, 21a/10, 21b/3, 21b/15, 22a/7, 22b/1, 22b/8, 22b/9, 23a/7, 23a/17, 23a/18, 23a/20, 23a/21, 23b/9, 23b/9, 23b/16, 24a/5, 24a/9, 24a/10, 25a/10, 25b/10, 26a/10, 26a/14, 26b/13, 27a/3, 27a/17, 27b/2, 27b/6, 27b/17, 28a/7, 28a/16, 28a/16, 28a/17, 30a/2, 30a/9, 30a/16, 30b/5, 31b/17, 32a/4, 32a/10, 33a/10, 33a/19, 33b/16, 35a/5, 35a/8, 37a/3, 38a/16, 38b/4, 38b/20, 39a/1, 39a/1, 39a/4, 39a/7, 39b/6, 39b/10, 39b/18, 41a/5, 41a/8, 41a/9, 41a/10, 42b/4, 42b/7,43a/4, 43a/7, 43a/11, 43b/7, 44b/7, 44b/11, 44b/17, 44b/18, 44b/21, 45a/2, 45a/8, 45a/13, 45a/14, 45a/16, 45a/16, 45b/5, 45b/9, 45b/15, 46a/5, 46a/12, 46b/5, 46b/9, 46b/16, 47a/6, 47a/8, 47a/8, 47a/9, 47a/11, 47a/11, 47b/1, 47b/9, 47b/15, 48a/13, 48b/11, 49a/14, 50a/18, 50b/4, 50b/16, 50b/19, 51a/5, 51a/10, 51a/12, 52a/13, 52a/20, 52b/4, 52b/9, 52b/15, 52b/21, 53a/4, 53b/4, 54a/1, 54a/6, 54a/13, 54a/16, 54a/21, 54b/7, 54b/9, 54b/12 [218]

acıķıcı o. + dur 12a/21

adam eli dērler bir o. + dur 44b/21

ağulu o. + dur 7b/9

ağzı acuķ dēdükleri o. + dur 38a/16, 39a/7 [2]

aķ o. + dur 20b/7

baylıķ dērler bir o. + dur 20b/1

cemreķa dērler bir o. + dur 46b/9

cördük dērler bir o. + dur 12a/8

dereskī dērler bir o. + dur 10a/16

deryās dērler bir o. + dur 13b/11, 54b/12 [2]

dölengec ķuyruęı dērler bir o. + dur 39a/1

ilan şarmısağı dērler o. + dur 13b/4

issi o. + dur 38b/20

ķına ķoķulu bir o. + dur 20b/9

ķoyun ķıran dēdükleri o. + dur 7a/3

ķunduz dērler bir o. + dur 42b/7

ķuş ķanadı dērler bir o. + dur 11a/10

müm boyadukları o. + dur 18a/2

ökse dēdükleri o. + dur 11a/1

şoğulcan ķırar bir o. + dur 4b/17

taşşan ayağı dērler bir o. + dur 47a/6

yemişlü o. + dur 12b/6

yēr siki dēdükleri o. + dur 11b/2

y r  zerine yayılan o. + dur 14a/2
 yumşadıcı bir o. + dur 48a/13
 o. + ı 2a/4, 2a/18, 3a/11, 3a/14, 3a/15,
 3a/18, 3b/6, 4a/11, 5a/6, 5a/10, 7a/4, 7a/4,
 7a/5, 7a/7, 7b/2, 7b/5, 7b/8, 7b/9, 7b/10,
 7b/12, 7b/15, 7b/15, 7b/15, 7b/16, 7b/21,
 7b/21, 8a/4, 8a/12, 8a/17, 8a/19, 8b/11,
 8b/12, 8b/13, 8b/14, 8b/15, 8b/16, 8b/20,
 9a/1, 9a/8, 9a/11, 10a/8, 10a/8, 10b/3,
 10b/16, 10b/19, 10b/19, 11a/11, 11b/12,
 11b/13, 11b/15, 11b/15, 11b/16, 11b/17,
 11b/17, 12a/16, 12a/17, 12b/16, 13a/7,
 13a/11, 13b/11, 13b/16, 14a/5, 14a/7,
 14a/21, 14b/6, 14b/21, 14b/21, 15a/9,
 15b/4, 15b/4, 15b/8, 15b/11, 16a/4, 16a/6,
 16a/6, 16a/9, 16a/11, 16a/11, 16a/12,
 16a/13, 16a/14, 16b/2, 16b/5, 16b/10,
 16b/11, 16b/14, 16b/21, 17a/1, 17a/7,
 17b/5, 17b/10, 17b/14, 17b/17, 17b/20,
 18a/1, 18a/1, 18a/7, 18a/19, 18a/20, 19a/3,
 19a/3, 19a/7, 19a/13, 19b/13, 19b/19,
 20a/1, 20a/2, 20a/13, 20a/15, 20a/15,
 20a/15, 21a/2, 21a/3, 21a/9, 21b/2, 21b/21,
 22a/2, 22b/4, 22b/5, 22b/10, 22b/11,
 23b/15, 23b/20, 24a/6, 24a/15, 24b/2,
 24b/7, 24b/11, 24b/12, 25a/5, 25a/11,
 25a/14, 25a/14, 25b/2, 25b/3, 25b/13,
 25b/16, 26a/11, 26b/8, 26b/10, 26b/11,
 26b/11, 26b/14, 26b/21, 27a/5, 27a/13,
 27b/7, 28b/12, 28b/13, 28b/18, 29a/2,
 29a/6, 29a/9, 29a/14, 29b/16, 30a/15,
 30b/2, 30b/5, 30b/16, 30b/18, 31a/1, 31a/3,
 31a/3, 31a/4, 31a/13, 31a/20, 31b/2, 31b/5,
 31b/11, 32a/4, 32a/4, 32b/3, 32b/5, 32b/9,
 32b/19, 33a/9, 33a/9, 34a/7, 34a/10,
 34a/11, 34a/12, 34a/20, 34b/2, 35a/2,
 35a/3, 35a/21, 35b/1, 36a/11, 36a/20,
 36b/16, 36b/16, 36b/18, 37a/4, 37b/11,
 37b/16, 38a/10, 38a/13, 38a/21, 38b/7,
 38b/13, 38b/14, 38b/15, 38b/17, 39a/2,
 39a/5, 39a/14, 39b/3, 39b/16, 40a/2,
 40a/12, 40a/21, 40b/3, 40b/19, 40b/21,
 41a/16, 41a/20, 41b/3, 42a/2, 42a/6,
 42a/17, 43a/5, 43a/10, 43b/9, 43b/14,
 44a/7, 44a/14, 44a/16, 44a/18, 44b/6,
 44b/10, 45a/2, 45a/4, 45a/20, 45b/11,
 45b/21, 46a/7, 46b/21, 47a/7, 47b/2,
 47b/20, 47b/20, 48a/5, 48a/7, 48a/18,
 48a/19, 48a/20, 48b/7, 48b/17, 48b/17,
 49a/4, 49a/4, 49a/21, 49b/16, 49b/21,
 50a/13, 50b/5, 50b/11, 50b/20, 51a/14,
 52a/11, 52a/13, 53b/19, 54a/2, 54b/7,
 54b/8, 54b/9 [266]
 a  şıçan o. + ı 24a/15

a ça o. + ı 7a/4, 10a/8,
 14b/21, 16a/11, 18a/1,
 21a/2, 36b/16, 54b/9 [8]
  akreb o. + ı 33a/9
 altun o. + ı 5a/10, 17b/17, 17b/20,
 25a/14, 26b/14, 35a/21, 47a/7 [7]
 at o. + ı 17a/7, 21b/2,
 21a/9, 24b/7, 34a/12 [5]
 ayru  o. + ı 13b/11, 13b/16, 15a/9,
 37b/11, 38b/13, 52a/13 [6]
 ayva  ana o. + ı 18a/20
 baldırı  ara o. + ı 35a/3
 bambul o. + ı 33a/9
 berr  tora  o. + ı 25b/13
 bıca  o. + ı 24b/11, 24b/12 [2]
 bildircin o. + ı 7b/9
 buza ı o. + ı 34a/20
 b st n  g yeg  o. + ı 32b/3
 b ş n o. + ı 20a/15
 b z d n o. + ı 51a/14
 c rek o. + ı 32b/9
  et k o. + ı 2a/18
  ıyan o. + ı 17b/5, 22b/11, 37a/4 [3]
  irişlik o. + ı 7b/21
 deve o. + ı 24a/6
 dılfil o. + ı 3a/18
 d lk   aşa ı o. + ı 28b/13
 geven o. + ı 40b/21
 göyinek o. + ı 39a/14
 gülgün o. + ı 27a/5
 güyegi o. + ı 2a/4, 20a/13, 29a/6,
 32b/19, 50a/13, 50b/5, 52a/11 [7]
 haba  o. + ı 25b/16, 26a/11 [2]
  am m o. + ı 25b/3, 35b/1 38a/13,
 44a/16 [4]
  ayr nlık o. + ı 26b/8
  ıl l o. + ı 7b/5
  ur s gözi o. + ı 35a/2
 ilan o. + ı 31a/1, 40a/2 [2]
 ilan bıca ı o. + ı 20a/2, 31a/3 [2]
 it  ld ren o. + ı 22b/10
 kirec o. + ı 16b/14
  anb l o. + ı 36b/18
  andeb l o. + ı to mına 41a/20
  an ariy n o. + ı 7a/5, 28b/12 [2]
  ara c rek o. + ı 16a/13, 16a/14, 27b/7,
 29a/2, 29a/9, 31a/3, 31b/5, 31b/11,
 32a/4, 44a/7, 44a/18, 45a/4 [12]
  ara c rek o. + ı 3a/14, 5a/6,
 8b/14, 8b/15, 11b/15, 14a/5, 14a/7,
 26b/10, 30a/15, 30b/5, 45a/2 [11]
  araca o. + ı 19b/13
  arınca o. + ı 40b/19
  ılır o. + ı 8a/17

- kıllur o. +1 3b/6, 17b/10 [2]
 kıllur o. +1 dūrülmezi 34a/7
 koc o. +1 7a/7, 10b/19 [2]
 kovān o. +1 7b/12, 7b/15, 7b/15,
 43b/14, 47b/20, 48b/17 [6]
 kulunc o. +1 14a/21, 15b/11, 16a/12,
 22a/2 [4]
 kurluğan o. +1 16a/6
 kuş etmegi o. +1 12a/16, 20a/15,
 29a/14 [3]
 kuzğun o. +1 8b/16, 11a/11, 15b/4,
 15b/8, 23b/20, 26b/11, 29b/16,
 43a/5, 44b/6, 46a/7 [10]
 kuzğun o. +1 köki 17b/14
 kuzı butrağı o. +1 36a/20
 kuzı kulağı o. +1 16a/6, 21b/21 [2]
 kuzkun o. +1 15b/4, 26b/11 [2]
 marşama o. +1 22b/5
 mercimek o. +1 10b/19
 misk o. +1 38a/21, 40b/3 [2]
 nāzle o. +1 3a/11, 25a/11, 48b/7,
 49a/21, 49b/21, 50b/11 [6]
 nevrüz o. +1 3a/15, 8a/4, 11b/15,
 13a/11, 44b/10, 45b/21, 48a/7, 48a/18,
 49a/4, 50b/20 [10]
 oğul o. +1 7b/15, 7b/16, 8a/19, 9a/11,
 10b/16, 11b/13, 1b/16, 16b/2, 16b/21,
 19a/13, 24b/2, 34a/10, 47b/20, 48a/5,
 48b/17 [15]
 pamuqlık o. +1 40a/12
 pire o. +1 43a/10
 rībās o. +1 54b/8
 semüz o. +1 10b/3, 47b/2 [2]
 semüz o. +1 toħmı 12b/16, 16b/5 [2]
 semüzlik o. +1 7b/2, 7b/21, 8a/12,
 8b/11, 8b/12, 8b/13, 8b/20, 9a/1, 9a/8,
 11b/17, 17a/1, 19b/19, 22b/4, 23b/15,
 25b/2, 38a/10, 38b/7, 38b/15, 39a/2,
 39a/5, 39b/16, 43b/9 [22]
 semüzlik o. +1 toħmı 37b/16
 serce dili o. +1 19a/7, 49a/4 [2]
 sevdā o. +1 7b/8, 41b/3 [2]
 sevgi o. +1 40a/21
 sevgü o. +1 45a/20
 sıcan o. +1 11b/17
 sıçan o. +1 27a/13
 sıçan kulağı o. +1 28b/18
 sirken o. +1 26b/21
 sulfān o. +1 7a/4, 10a/8, 14b/21,
 16a/11, 18a/1, 21a/3, 36b/16, 48a/20 [8]
 sağ o. +1 54b/7
 şarmaşuk o. +1 20a/15, 38b/14 [2]
 sıçan o. +1 7b/10, 31a/4, 39b/3,
 48a/19, 49b/16 [5]
 sıçan kulağı o. +1 11b/12, 16b/11,
 18a/19, 31a/20, 32b/5 [5]
 sığır o. +1 4a/11
 sığır dili o. +1 16b/10, 18a/7, 20a/1 [3]
 sırça o. +1 16a/4
 şakākul o. +1 32a/4
 şāhtere o. +1 30b/18, 44a/14 [2]
 şirken o. +1 toħmı 12a/17
 tarħūn o. +1 13a/7, 19a/3 [2]
 teke şakālu o. +1 30b/16, 34a/11,
 38b/17, 46b/21, 53b/19, 54a/2 [6]
 tırfil o. +1 19a/3
 torağ o. +1 31b/2
 talağ o. +1 25a/14, 34b/2 [2]
 torağ o. +1 30b/2, 31a/13 [2]
 ulam o. +1 45b/11
 uruz o. +1 16a/9
 yabānī torağ o. +1 14b/6
 yandağ o. +1 25a/5
 yirticiler o. +1 36a/11
 yonca o. +1 41a/16, 42a/2, 42a/6,
 42a/17 [4]
 o. + idur 8b/15, 46a/8, 46b/15, 47b/18,
 53b/18, 54a/11 [6]
 boğasığ o. + idur 53b/18
 eyrelti o. + idur 8b/15
 kuzğun o. + idur 46a/8
 marşama o. + idur 54a/11
 nāzle o. + idur 47b/18
 südlügen o. + idur 46b/15
 o. + ina 2b/2, 7b/11, 8b/9, 20b/5, 28a/10,
 29a/9, 29a/21, 29b/1, 29b/20, 33a/18,
 40a/14, 43a/3, 46b/5, 50a/14 [14]
 altun o. + ina 29b/20
 berrī torağ o. + ina 40a/14
 deve o. + ina 20b/5
 dırfil o. + ina 28a/10
 kekik o. + ina 50a/14
 kara çörek o. + ina 29a/21, 46b/5 [2]
 qarınca o. + ina 7b/11
 kıllur o. + ina 29b/1
 kovān o. + ina 33a/18
 kuzğun o. + ina 29a/9
 oğul o. + ina 8b/9
 torağ o. + ina 43a/3
 yabānī kekik o. + ina 2b/2
 o. + inuğ 10a/7, 17b/18, 18a/7, 18b/12,
 21b/10, 22a/18, 23b/18, 24b/11, 25b/16,
 26a/11, 28a/21, 32b/21, 45a/20 [13]
 berrī semüz o. + inuğ südlüsidür 10a/7
 berrī semüz o. + inuğ südlüsine 18a/7
 çıntıyānā o. + inuğ toħmı 45a/20
 geven o. + inuğ şamğı 22a/18, 32b/21
 [2]

- qara cörek o.+ınuş köki 21b/10,
28a/21 [2]
kılur o.+ınuş 17b/18
kılur o.+ınuş dürülmezi 18b/12,
23b/18,24b/11, 25b/16, 26a/11 [5]
o.+lara 2b/6, 8a/10, 28a/2 [3]
pek olan o.+lara 8a/10
o.+lardur 54b/6
yedi dürlü kıtil o.+lardur 54b/6
o.+uñ 5a/14, 6b/3, 24a/14, 30a/2, 30a/3,
30a/10, 31b/1, 40a/4, 41a/8, 44a/21,
47b/14 [11]
[603]
o.+uñ mivesidür 30a/2
ayu eli dërler bir o.+uñ kökidür
44a/21
ceblâheng dërler bir o.+uñ tohmıdur
30a/3
cübân dikenı dedükleri o.+uñ
böyügidür 41a/8
serçe dili dedükleri o.+uñ ağacı 5a/14
şığır kıyruğı dedükleri o.+uñ dibi
6b/3
- otlak:** Otlak, mera, çayır.
o. 54b/9
[1]
- otsuz:** Otsuz, otu olmayan.
o. 7b/1, 8a/21 [2]
[2]
o. çavdar “Otsuz çavdar. Krş.
behmen, pesek.” 7b/1
o. çavdardur 8a/21
- otur-:** Oturmak.
o.-acaq 58a/8
o.-an 19a/4,21b/7,36a/10, 37a/16 [4]
o.-anlara 58a/1
o.-duğı 59a/16
o.-salar 13b/20
[8]
- oturaq:** Kıç, makat, anüs.
o.+da 58b/15
[1]
- oyna-:** Oynamak, sallanmak, hareket etmek, (kalp)
çarpmak.
o.-maq 57b/14, 61a/19 [2]
yürek o.-maq “Kalp çarpıntısı. Krş.
hafaqân, dil-kübe, tıbak, güften-i dil.”
57b/14, 61a/19 [2]
o.-ması 58a/22, 60a/17 [2]
[4]
yürek o.-ması 58a/22, 60a/17 [2]

Ö

- öd:** 1. Safra; safra kesesi. 2. Sığır, öküz.
ö.+e 48a/18
[1]
- ökse:** <Gr. 1. Ökse otu; elma, armut, ıhlamur, kiraz,
erik vb. ağaçların dalları üzerinde asalak olarak
yaşayan, üzüme benzer yemiş veren, saplarından ökse
çıkarılan bitki, burç; (*Viscum album*). 2. Ökse otu
saplarından veya çobanpüskülü kabuklarından
çıkarılan yapışkan macun ve bu macunla bulanarak
kuş tutmakta kullanılan değnek. Krş. burc, sibistân,
maḥīṭā, maḥāṭa, muḥāṭ, nebīr, aṭbāü'l-kelb, dıbq-ı
siyâh, benîn.
ö. 2a/12, 11a/1, 22b/7, 27b/5, 28a/14,
47b/20, 49b/15, 51a/3, 52b/9 [9]
[9]
ö. dedükleri otdur 11a/1
ö. düzdükleri yemiş 27b/5, 47b/20,
52b/9 [3]
ö. düzdükleri yemişine 2a/12
ö. düzdükleri yemişüñ kırusı 49b/15
- öksür-:** Öksürmek. Krş. eş-şüş-ı dânem, ḥuffiden-i
dâ'im.
ö.-mek 55a/16, 58a/2 [2]
[2]
- öksürük:** Öksürük. Krş. ḥağa, rebev, za'nek, sürf,
sürfe, su'al.
ö. 58a/12, 58b/17, 59a/6, 59a/11, 59a/12,
59a/17, 59a/21 [7]
ö.+den 59a/19
[8]
- öksüz:** Öksüz.
ö. 2a/15, 6b/17, 16b/21, 17a/4, 18a/13,
19b/3, 21b/15, 35b/2, 38a/20, 41a/13,
47a/1, 47a/3, 50b/2, 52b/17, 54b/1 [15]
[15]
ö. çiğdemi 38a/20
ö. oğlan çiçegi 16b/21, 17a/4 [2]
ö. oğlan çiğdemi “Öksüzöğlan
çiğdemi, acı çiğdem, güz
çiğdemi,sorıncan ağacı, ağır kestane;
(*Colchicum autumnale*). Krş.aḳīmürün,
eftimārün,sürincân, ḥāferü'l-mühr,
ḥamek, ḥamel, 'akne,felcifen, ka'tala,
lu'bet-i berberî, lu'kebe, māmāsü,
yelgüsâ” 2a/15,6b/17,18a/13,
19b/3,21b/15,35b/2,
41a/13,47a/1,47a/3,
50b/2,52b/17,54b/1[12]
- öküz:** Öküz.
ö. 28b/19, 44b/12, 45b/8[3]
ö. aşığı “Öküz hayvanının aşık kemiği.
Krş. ka'bü'l-bakar.” 44b/12
ö. yağı “Öküzden çıkartılan yağ. Krş.
semen-i 'arî.” 28b/19

- ö. yemi “Öküz yemi, burçak. Krş. gāv-meşeng, burcaḳ.” 45b/8
 ö. + den 20a/17
 ö. + i 53a/9
 [5]
 tağ ö. + i “Dağ öküzü, yabani öküz. Krş. va‘bel, şıgın.” 53a/9
- öl-:** Ölmek.
 ö.-megile 63a/13
 ö.-ür 19a/4, 21b/7,30a/6,36a/10, 37a/17 [5]
 ö.-ürler 33b/17
 [7]
- öldür-:** Öldürmek.
 ö.-en 20b/3,22b/10,53a/21,53b/17 [4]
 ‘aḳreb ö.-en 53a/21
 it ö.-en ot 20b/3
 it ö.-en otı “Köpeköldüren, kargabüken, meyvesi zehirli bir ağaç; (*Strychnos nux-vomice*). Krş.ḥānīḳū‘l-keleb.” 22b/10
 ḳoyun ö.-en “Koyunkıran, koyunöldüren, binbirdelik otu, kan otu, kılıç otu, kuzukıran, mayasıl otu, yara otu; (*Hypericum*). Krş. heyyūfārīḳūn, enderūsamīn, hūfārīḳūn.” 53b/17
 ö.-ür 7b/14, 13b/20, 20b/1 [3]
 [7]
- öldürücü:** Öldüren, ölümcül, ölüme sebep olan, ölüme yol açan.
 ö. 55b/17
 [1]
 ö. veremler “Ölümcül veremler, urlar. Krş. evrām, beşūr.” 55b/17
- öḡ:** Ön.
 ö. + ine 8a/1
 ö. + ünde 55b/14
 [2]
- ördeg:** Ördek. Bkz. ördek.
 ö. + e 4b/6
 [1]
- ördek:** Ördek; (*Anas*). Krş. bülbül, murğ-ı ābī, nūḥām, evvez.
 ö. 9b/18, 49a/8, 51b/11 [3]
 [3]
 ö. dedükleri ḳuş 49a/8
- ören:** Ören, eski yapı veya kent kalıntısı.
 ö. 6a/14, 10a/18, 18a/17, 32a/15, 33b/1, 38b/2, 39a/19, 39a/21, 43b/4, 46a/10, 52b/11, 52b/12, 53b/3, 54a/11, 54a/17, 54a/18 [16]
 [16]
 ö. güli “Ören gülü, bir tür sarmaşık, ak asma, yılan üzümü. Krş. ilan üzümü, faḳlāmīnūs, hezār-ceşān enbālis lūfī,
- ḥālaḳu‘l-şa‘r, şeceretü‘t-tihāl, şar‘iyetü‘l-cedā, fāşrā, kermetü‘l-beyzā.” 6a/14, 10a/18, 18a/17, 32a/15, 33b/1, 38b/2, 39a/19, 39a/21, 43b/4, 52b/11, 52b/12, 53b/3, 54a/11, 54a/17, 54a/18 [15]
 ö. güli dibi 46a/10
- örtül-:** Örtülmek, kapalı kalmak, kaplanmak.
 ö.-mek 59a/19
 [1]
- örümcek:** Örümcek; (*Aranea*). Krş. ‘ankebüt, tefrū, ḥadriḳ, verend
 ö. 5a/13, 12b/1, 12b/3, 21a/16, 36a/14, 52a/4, 52b/2, 53a/13 [8]
 [8]
 ö. dedükleri böcek 53a/13
 ö. evi “Örümcek ağı. Krş. eber-kākiyā, tufne, nescü‘l-‘ankebüt.” 12b/1, 52a/4, 52b/2 [3]
 ö. evine 5a/13
- öyken:** Akciğer.
 ö. 59a/2
 ö. aḡrısı “Akciğer hastalığı, zatürre. Krş. rī‘e.” 59a/2
 ö. + de 58b/1, 59a/21 [2]
 ö. + i 24a/9
 [4]
 deḡiz ö. + i “Bir tür deniz canlısı. Krş. rabbetü‘l-baḥr.” 24a/9

P

pamuklık: <Far. + T. Pamukluk otu, ormanlarda yetişen, yaz kış yapraklarını dökmeyen, yabangülüne benzer, çiçekleri güzel kokulu bir çeşit küçük ağaç. Krş. ḳaysūs.

p. 40a/12

[1]

p. otı 40a/12

panbuḡ: <Far. Bkz. panbuḳ.

p. + a 32a/20, 35b/19, 35b/20 [3]

[3]

panbuḳ: <Far. Pamuk; (*Gossypium*). Krş. penbe, birs, ḳuṭn, ḳudn, ḳuzm, ḳūr, ḥayşefūḥ, ḥayşūm, ‘ıbḳ, ‘ıṭlab, ṭarḡalūrḳīṭis, ṭūla, ṭūṭ.

p. 8b/18, 20a/6, 20b/14, 34a/9, 34a/9, 34b/13, 36b/21, 37b/4, 40b/7, 40b/16, 41a/10, 41b/13, 42b/3, 43a/1 [14]

p. çekirdeği “Pamuk çekirdeği. Krş. kāḡle.” 43a/1

p. ḳozaḡı 41a/10

p. toḥmina 20b/14

p. + ı 34b/10

[15]

- p. +1 berrī “Yabani bir tür pamuk. Krş. tart.” 34b/10
- pancar:** Pancar; (*Beta vulgaris*). Krş. çugundur, şüvündür.
p. 14a/6, 31a/13 [2]
[2]
- pā:** <Far. Ayak. Krş. ayak.
p. 58a/13
derd-i p. “Ayak ağrısı. Krş. ayak ağrısı, nıkrīs.” 58a/13
p. +y1 45b/15
[2]
günd-i p. +y1 kühī “İt siyegi, yaban pırasası, dağ gendenesi; (*Allium porrum*). Krş. it siki, farāsiyün.” 45b/15
- pazı:** Pazı, yaban pancarı, yabani ıspanak; (*Beta vulgaris varciela*). Krş. esved.
p. +ya 2b/1
[1]
- pazu:** Bkz. pazı. Krş. silk, şūṭala.
p. 27b/19, 30a/2, 33b/6 [3]
p. +sı 15a/11, 16b/17, 27b/12, 43b/9 [4]
şu p. +sı “Su pazısı. Krş. caşş, silkü'l-mā, kec.” 27b/12, 43b/9 [2]
ṭağ p. +sı “Dağ pazısı. Krş. arāzdār, cūlsāk, ḥālīmū, silk-i cebelī.” 15a/11, 16b/17 [2]
p. +sına 6b/6, 14a/19, 27a/20 [3]
[10]
şu p. +sına 14a/19
ṭağ p. +sına 6b/6, 27a/20 [2]
- pādişāhī:** <Far. + Ar. Padişahla ilgili, padişaha ait.
p. 11a/9
[1]
benām-ı p. “Çentiyana otu; (*Gentiana lutea*). Krş. çinṭiyānā.” 11a/9
- pāğur:** <Far. Fil hastalığı, çoğunlukla bacakların şişip fil ayağı biçimini almasıyla beliren bir hastalık.
p. 56a/16
[1]
- pālenger:** <Far. 1. Oğul otu; (*Melissa officinalis*). 2. Karanfil yarpuzu. Krş. oğul otı, қаранфу-ı būstānī, felenc-i müşk.
p. 11b/12
[1]
- pālīc:** <Far. Oğlanaşı, kunduztaşağı; (*Ferula alaeochytris*). Krş. oğlan aşı, cāvşır.
p. 9a/10
[1]
- pālū:** <Far. Siğil. Krş. sigil.
p. 56b/3
[1]
- pālūde:** <Far. 1. Pelte; nişasta, bal veya hurma ve su

- karışımının pişirilerek soğutulmasıyla yapılan bir tür tatlı. 2. Süzölmüş, saf hale getirilmiş, rafine edilmiş. Krş. sirtarād.
p. 27b/10, 50a/19 [2]
[2]
mūmiyā-yı p. “Deniz mummyası, Lut Gölü'nden çıkan bir çeşit zift. Krş. zift, kafrū'l-yehūd.” 50a/19
- pāpādya:** <Far. <Gr. Papatya çiçeği; (*Matricaria chamomilla*). Krş. antāmīs, bābīnec, pençe-i mähī, tuffāhu'l-arz, ḥabaķu'l-baķar, ḥāmāmīlīn, fuķāḥū'l-arz, kübelū.
p. 2a/17, 4b/19, 4b/19, 5a/19, 6a/16, 8a/12, 8b/13, 9b/21, 11b/7, 12a/5, 13a/5, 16b/9, 16b/12, 20a/2, 20a/10, 21a/1, 21a/12, 29b/21, 30b/1, 31a/14, 35b/3, 36b/20, 37a/9, 38a/21, 39b/21, 41a/15, 42b/9, 43a/5, 43a/8, 49b/1 [30]
p. çiçeği 6a/16, 8a/12, 11b/7, 16b/12, 20a/10, 21a/1, 21a/12, 39b/21, 43a/8 [9]
p. çiçeğine 12a/5, 13a/5, 16b/9, 29b/21 [4]
p. çiçeğinin şarusı 4b/19
berrī iri p. 4b/19
berrī iri p. çiçeği 31a/14
iri p. 2a/17, 5a/19, 9b/21, 37a/9, 41a/15 [5]
iri p. çiçeği “İri papatya, sığır papatyası, sığır gözü, mastı çiçeği, arnika; (*Arnica montana*). Krş. sığır gözi, behār, bābūne-i gāv, uķḥuvan, azeryūn, ḥubzū'l-ğurāb, şeceretü'l-kāfūr, şekeze, 'aynū'l-baķar, aķdāḥū'l-arz, aķdāḥū'l-marzī, 'ayn-ı ā'lā, qarāş, kerkāş, mīşhā.” 8b/13, 30b/1, 35b/3, 42b/9, 43a/5, 49b/1 [6]
irice p. çiçeği 36b/20
şığır gözi dedükleri iri p. çiçeği 20a/2
yabānī p. çiçeği 38a/21
p. +dur 2a/10
irü p. +dur 2a/10
p. +nuḡ 3b/11
[32]
- pāre:** <Far. Parça.
p. +si 20b/6
[1]
saķsu p. +si “Saksı parçası, çamurdan yapılan, ateşe dayanıklı kap, çanak, çömlek. Krş. ḥazef.” 20b/6
- pārişāyūn:** <Gr. Bir tür burçak, güvercin otu. Krş. burçak, berāberān.
p. 10a/19
[1]
- pāy-zehr:** <Far. Panzehir, zehrin etkisini ortadan

kaldırabilme özelliği olan madde, antidot. Krş.
bāzehr, hācerü't-teys, fādzehr.

p. 9b/4, 19a/9, 38b/9 [3]
[3]

pek: 1. Sert, katı. 2. Sağlam, dayanıklı. 3. Hızlı.

p. 8a/10, 35a/10, 58b/3, 60a/6, 60a/8,
62a/7, 63a/1 [7]
[7]

p. çıbanlar “Sert çıbanlar. Krş. şulb-ı
dümāmīl.” 60a/6

p. hastalık “Hızlı ilerleyen
tedavisi zor olan hastalık. Krş. şulb-ı
bīmār.” 60a/8

p. olan otlara “Krş. butū‘āt.” 8a/10

p. sızıdur 63a/1

p. sızılar 58b/3

pelāste: <Far. Fil kemiği. Krş. fīl kemügi.

p. 8b/21

[1]

peleng: <Far. Kaplan. Krş. kaplan, nimr.

p.19a/11, 52a/18, 52a/18[3]

p. kuyruğu dibinde 19a/11, 52a/18 [2]

nerg-i p. “Badem büyüklüğünde
kaplanın kuyruk sokumunda olan bir
taş. Süte koyulunca süt kesilir.

Merhemi nasırlara ve yaralara
faydalıdır.” 52a/18

p. + i 7b/2

[4]

p. + i müşk “Kaplan pençesine
benzeyen hoş kokulu bir çiçek.” 7b/2

pelīn: <Gr. Pelin otu, yapraklarında ve diğer
bölümlerinde çok acı, kokulu bir madde bulunan,
hekimlikte kullanılan bir bitki, acı pelin, akpelin;
(*Artemisia absinthium*). Krş. bellūṭ, afsentīn, hazaḳ,
ḫutraḳ, ḫıṣrık, rebel, kuṣūtü'r-rümī.

p. 1b/17, 16a/14, 21a/19, 22a/8, 24b/10,
43b/12 [6]

p. + i 37a/14

[7]

tağ p. + i “Yabani pelin otu. Krş.
‘amār.” 37a/14

pelm: <Far. Artık, pislik, posa. Krş. ağac pūsası.

p. 9a/5

[1]

peltek: Peltek; tutuk, titrek konuşma. Krş. retbe.

p. 59a/2

[1]

pelye: “girān-ı şede-i pelye” Göz kapağının ağrımaları.

p. 61a/18

[1]

girān-ı şede-i p. 61a/18

penbe: <Far. Pembe, pamuk. Krş. panbuḳ, kerşef,
kersef.

p. 21a/8, 45b/20 [2]

[2]

p. toḫmı “Pamuk tohumu. Krş.
ḫaysefūc.” 21a/8

penc: “penc-i mähī” Papatya çiçeği; (*Matricaria
chamomilla*). Krş. pāpādyā. Bkz. pençe-i mähī.

p. + i 11b/7

[1]

p. + i mähī 11b/7

pençe: <Far. 1. Pençe. 2. Bir çeşit sarmaşık. Krş.
şarmaşuḳ.

p.8b/9,8b/9,11b/20,11b/20,43b/3,43b/3 [6]

bezr-i p. “Sarmaşık tohumu. Krş.
ḫabbü'n-nīl.” 8b/9

p. + i 11b/7

p. + i mähī “Papatya çiçeği;

(*Matricaria chamomilla*). Krş. pāpādyā.
Bkz. penc-i mähī.” 11b/7

p. + si 44a/21, 50a/17 [2]

[9]

ayu p. + si “Ayıeli, ayıpençesi,
çiçekleri kurutulmuş çaylara kokulu
vermesi için katılan, çok yıllık, dikenli
ve otsu bir bitki; (*Acanthus hirsutus*).
Krş. ḫazanbel, muryāfīn, keffü'd-
dübbe.” 44a/21

penefşe: <Far. Menekşe; (*Viola tricolor*). Bkz.

benefsec, benefşe, bānefş. Krş. ferfīr, ferme.

p. 8a/13, 29a/3, 37a/21, 39a/2, 39b/10 [5]

p. çiçeği 39b/10

p. yemişine 37a/21

p. + si 13a/8, 27b/2, 30b/9,

38a/4, 39a/18, 40a/10 [6]

it p. + si “Köpekmenekşesi, yabani
menekşe; (*Viola Canina*). Krş.

sābānec, şāh-bāk, ḡābānek, fesūtü'l-

kelāb, ḳaysüsetü'l-kelb, bernūf, tesse.”

13a/8, 27b/2, 30b/9, 38a/4, 39a/18,

40a/10 [6]

p. + sine 7b/7

[12]

it p. + sine 7b/7

penir: <Far. Peynir. Krş. cūbn,

p. 2b/7, 14b/2, 29a/16, 48a/20, 51b/15 [5]

p. çalduḳları māya “Peynir mayası.
Krş. nūṭā.” 51b/15

p. şuyı “Peynir suyu. Krş. mā'ü'l-
cūbn.” 48a/20

tāze p. “Taze peynir. Krş. sa'dān.”

29a/16

p. + i 12b/1

[6]

seyyid ḡāzī p. + i “Yumuşak, beyaz bir
taş, idrar taşı, kum taşı” 12b/1

- perde:** <Far. Perde.
p. 36b/1, 47a/12, 57a/15 [3]
‘arūs-ı p. “Bir çeşit kırmızı gül. Krş.
la‘l-günî” 36b/1, 47a/12 [2]
boz p. 57a/15
p. + si 59a/13
[4]
dimāğuş p. + si 59a/13
- perdelen-:** <Far. + T. Perdelenmek; örtülmek.
p.-mek 60b/16
göz p.-mek “Gözde katarakt olması.
Krş. ğışavāt.” 60b/16
p.-ür 58b/16
[2]
- perdine:** <Far. 1. Yarpuz. Krş. yarpuz. 2. Gül-i
yusuf, bostan güzeli, begbörki, horoz ibiği, mahmur
çiçeği. Krş. gül-i yūsuf, mīr-i ‘āşıkān, sultān börgi,
maḥmūr çiçeği, büstān-efrüz.
p. 8a/19
[1]
- perḥefec:** <Far. Kabus, karabasan. Krş. ağırlık
başmağ.
p. 56b/16
[1]
- perī-efsāy:** <Far. Sara nöbeti tutan kişi, saralı;
delirmiş, cinli. Krş. ucuğ ũutan. Bkz. perī-sepāy,
perī-zeft.
p. 56b/14
[1]
- perī-sepāy:** <Far. Sara nöbeti tutan kişi, saralı;
delirmiş, cinli. Krş. ucuğ ũutan. Bkz. perī-efsāy, perī-
zeft.
p. 56b/11
[1]
- perī-zeft:** <Far. Sara nöbeti tutan kişi, saralı;
delirmiş, cinli. Krş. ucuğ ũutan. Bkz. perī-sepāy, perī-
efsāy.
p. 56b/11
[1]
- persiyān-dārū:** <Far. Çoban dikenini; (*Centaurea
urvillei*). Krş. çübān dikenini.
p. 8a/5
[1]
- perverde:** <Far. 1. Çeşitli meyve ve sebzelerin
özünün terbiyesinden elde edilen yiyecek. 2. Üzüm
şirasından yapılan bir tür tatlı.
p. 32b/16
p. olan emlec “Terbiye edilmiş amlac
otu. Krş. şīr-i emlec.” 32b/16
p. + si 26b/8
hevic p. + si “Havuçla yapılan bir tür
tatlı. Krş. zerdek-i ‘aselī.” 26b/8
p. + sine 6a/6
- [3]
‘ūd p. + sine “Terbiye edilmiş öd
bitkisi. Krş. ālva.” 6a/6
- peryün:** <Far. Temriye hastalığı. Krş. temregü.
p. 56a/14
[1]
- pesek:** <Far. 1. Harman yerinde toplanılarak demet
yapılan arpa ve buğdaylar. 2. Otsuz çavdar. Krş.
otsuz çavdar.
p. 8a/21
[1]
- pestīnāc:** <Far. Kılır otu, diş otu, hilal otu, mısır
anasonu; (*Ammi visnaga*). Krş. ḥılāl, ḳılur. Bkz.
büstānbāc.
p. 8a/17
[1]
- pešt:** “kişt-i pešt” Sirken otu, yabancı ıspanak, yabancı
semizotu, labada; (*Chenopidium album*). Krş. sirken.
p. 45a/7
[1]
kişt-i p. 45a/7
- pešmīn:** <Far. Beyaz kaba helva, keten helvasına
benzeyen bir çeşit helva. Krş. naṭif.
p. 51b/9
[1]
p. ḥelvāsına 51b/9
- pešt:** “āb-ı pešt” Cinsel isteksizlik. Krş. gerşe.
p. 61b/1
[1]
āb-ı p. 61b/1
- peṭibe:** <Far. Şahtere otu; (*Fumaria officinalis*). Krş.
şāhtere.
p. 8b/21
[1]
- peydā’:** <Far. Belli, açık.
p. 7a/12
[1]
p. olur “Ortaya çıkmak, oluşmak.”
7a/12
- peydā-gerden:** “bağal-ı peydā-gerden” Hıyarcık,
kasık bezlerinin iltihaplanmasıyla ortaya çıkan bir tür
çibān. Krş. ḥıyārağ çıkarmak.
p. 56a/18
[1]
bağal-ı p. 56a/18
- peygamber:** <Far. Peygamber.
p. 3b/3, 7a/10, 9a/3, 14a/19, 26b/20 [5]
[5]
p. çiçeği “Peygamber çiçeği,
mavikantaron, baharda buğday
tarlalarında mor renkli çiçekler açan
bir bitki, belemir, acımık; (*Centaurea
cyanus*). Krş. semen 26b/20
p. çiçeği dibi “Peygamber çiçeği kökü.

- Krş. cedvār-ı rümī, entüle, anīle-i sevdā.” 3b/3
- p. çiçeği köki 9a/3
p. çiçeği kökine 7a/10
p. çiçeğinün köki 14a/19
- peyker-âdem:** <Far.-Ar. İnsan şeklinde, insan görünümünde.
p. 43b/18
[1]
giyā-yı p. “Adam otu, kan kurutan; (*Mandragora officinalis*). Krş. ‘abdü’s-selām.”43b/18
- peyvend:** <Far. Ulaşma, bağ, ilgi.
p. + i 11a/19
[1]
p. + i meryem “Mahlep, kokulu kiraz, İdris ağacı; (*Prunus mahaleb*). Krş. mahlep.” 11a/19
- peyveste:** <Far. Her zaman, daima; bitişik.
p. 57a/7
[1]
teb-i mā germ p. germī “Nöbetleri art arda gelen sıtma. Krş. ulaşuk sıtma.” 57a/7
- pezend:** <Far. Çırtatan düleği, kargadüveleği ebucehil karpuzu; (*Citrullus colocynthis*). Krş. çırtatan düleği.
p. 9a/1
[1]
- pez-ğam:** <Far. Mısır’da yetişen, akasya yapılan dikenli bir ağaç. Krş. kırz dikenli.
p. 7b/20
[1]
- pırasa:** Bkz. pırāşa.
p. + sına 42a/20
[1]
şām p. + sına “Şam pırasası. Krş. kuflūṭ.” 42a/20
- pırāşa:** Pırasa. Bkz. pırāşa.
p. 12b/9, 42b/19 [2]
[2]
p. toḥmı 12b/9
- pırāşa:** <Gr. Pırasa; (*Allium porrum*). Krş. gendene, kürrāş, kiyāmā, kırt, kunnās.
p.11b/19, 36a/11, 41a/19, 42b/12, 43b/2, 43b/14, 44b/13, 46a/14, 46a/15 [9]
p. toḥmı 11b/19
p. toḥmına 36a/11
p. yaprağına 42b/12
berrī p. 46a/14, 46a/15 [2]
p. + sı 46a/9
yabān p. + sı “Yabani pırasa, soğanak, it siyegi, dağ gendenesi; (*Allium porrum*). Krş. it siki, kürrāşü’l-kerem, kürrāşü’l-mā, kāvile, aḥrīt, tītān.” 46a/9
p. + ya 5a/20, 34b/8 [2]
[12]
berrī p. + ya 5a/20, 34b/8 [2]
- pifte:** <Far. Yabani kiraz. Krş. püst-i kenār.
p. 11a/15
[1]
p. yemişinün dibine 11a/15
- pil:** <Far. Hıyarçember, acur; (*Cassia fistula*). Krş. hindī ḥıyār, ḥıyārşenbe.
p. 9a/2
[1]
- pilā:** <Far. Ökçe, topuk.
p. + yı 8b/4
[1]
p. + yı kelāğ “Kargaayağı, kuzgunayağı, kılır otu; (*Ammi visnaga*). Krş. qarğa ayağı, kıılır otı.” 8b/4
- pilāv:** <Far. Pilav, piriñ aşı.
p. + a 39a/19, 42a/14 [2]
[2]
- pilāven:** <Far. Pilav. Bkz. pilāv.
p. 39a/18, 42a/16 [2]
[2]
- pire:** Pire.
p. 3a/11, 5b/19, 6b/18, 7a/16, 14b/17, 22a/11, 30a/15, 32b/2, 32b/3, 34a/5, 35a/14, 38b/6, 43a/10, 50a/16, 50a/19, 53a/16, 53b/19 [17]
[17]
p. ağacı “Pire ağacı, pire otu; (*Pyrethrum carneum*). Krş. ceḥāb.”14b/17
p. bevli “Pireboku, arıların, kovanlarının deliklerini ve ağzını sıvamak için yaptıkları, siyaha yakın renkte, yeşil balmumu. Krş. şerīn, taraşğūk, mūmiyā-yı naḥl, mūm-ı esved, vasaḥ-ı güvārü’n-naḥl, iskendān-ı esved, ‘aker” 7a/16, 32b/2,32b/3,34a/5,50a/16, 50a/19, 53a/16 [7]
p. otu “Pire otu, nezle otu; (*Anacyclus pyrethrum*). Krş. kīvāşe.” 43a/10
p. yavşanı “Pire yavşanı, sarı yavşan otu; (*Artemisia*). Krş. herbe, āfīlūn” 5b/19, 22a/11, 30a/15, 53b/19 [4]
p. yavşanına 35a/14
ṭāğī p. yavşanı 3a/11, 6b/18, 38b/6 [3]
- pirinc:** <Far. Piriñ, bakıra çinko katılarak elde edilen sarı renkte bir alaşım.
p. 48b/12

- [1]
p. altı 48b/12
- piristü:** <Far. Kırılancık kuşu; (*Hirundo*). Krş. kırılancık.
p. 27b/20, 44a/14 [2]
[2]
gil-i aşiyân-ı p. “Kırılancık yuvasının balçığı. Krş. kırılancık yuvasının balcuğı.” 44a/14
sergîn-i p. “Kırılancık dışkısı. Krş. kırılancık boķı.” 27b/20
- pirpirim:** <Far. Semizlik otu, semizotu; (*Portulaca oleracea*). Krş. semizlik otu, semüz otu.
p. 7b/21
[1]
- pisî:** <Far. Kurbağa alacası, abraşlık hastalığı. Krş. alaca olmak.
p. 56a/17
[1]
- pistenk:** <Far. İğde ağacı ve meyvesi; (*Elaegnus angustifolia*). Krş. igde.
p. 8a/5
[1]
- piyâz:** <Far. Soğan.
p. + ı 8b/2
[1]
p. + ı berrî “Yabani soğan. Krş. yabân şoğanı.” 8b/2
- pîle:** <Far. İpek böceğı. Krş. güğül kurdı, ebrişim kurdı.
p. 7b/2, 44a/11 [2]
[2]
kirm-i p. 44a/11
- pîleste:** <Far. Fil kemiğı. Krş. fîl kemüğü. Bkz. pelâste.
p. 8b/21
[1]
- pîlgüş:** <Far. Yılanbıçağı; (*Dracunculus vulgaris*). Krş. ilan bıcağı.
p. 8a/16
[1]
- pîlün:** <Far. Ayvadana cinsinden bir bitki. Krş. ayva tana.
p. 11b/8
[1]
- pîrâşerü:** <Far. Şifalı bir öd türü. Krş. ‘üdü’l-ķahr. Bkz. bîlâterü.
p. 11a/17
[1]
- porsuk:** Porsuk, su kıyılarında kazdıkları deliklerde yaşayan, ot ve etle beslenen, pis kokulu, memeli bir hayvan; (*Meles*). Krş. huld, suğäre, şugäre, żarbân, kûr-muş, aşğära.
p. 4a/5, 21b/13, 27a/4, 30a/17, 33b/13, 35a/12, 44b/14 [7]
[7]
p. cânveri 35a/12
- pöst:** <Far. Hayvan derisi.
p. + ı 8a/14
[1]
p. + ı mâr “Yılan gömleğı. Krş. ilan kavı.” 8a/14
- puhtacüşe:** <Far. Pekmez. Krş. bekmez.
p. 11a/20
[1]
- pulcuğaz:** <Far. + T. Pulcağız, pulcuk.
p. + lardur 19a/14
[1]
ķarkı ķamışının icinden çıkan
p. + lardur 19a/14
- puluc:** Buluç, cinsel gücü olmayan erkek, fitıklı, hayası şiş kimse, süstendam. Krş. ‘acîre, ‘innîn.
p. 60b/8, 60b/13 [2]
[2]
- puşterem:** <Far. Kurdeşen, ciltte çeşitli sebeplerle oluşan kaşıntılı döküntü, alerji döküntüleri. Krş. ķurdeşeni.
p. 56b/15
[1]
- puyan:** Meyan kökü; (*Glycyrrhiza glabra*). Krş. meyan, aşlü’s-süs, aşlü’l-müşk, uşülü’l-hulv, sūsā, şeceretü’l-ğars, ‘ırķu’s-süs, ‘urük-ı dâr-ı hizem, ğulüfirnâ. Bkz. buyan.
p. 3a/13, 3b/18, 5b/17, 6b/20, 8b/20, 23b/17, 29a/1, 30a/12, 31b/5, 35a/18, 35a/20, 35a/21, 36a/4, 36b/5, 36b/7, 38a/6, 48b/6, 50a/21, 53a/9 [19]
p. balı “Meyan balı. Krş. bîh-i mehk, rubbû’s-süs, sūsen, ‘aselü’l-mühlik, ‘aşîrû’l-mend, meşk, ver-harâm.” 8b/20, 23b/17, 30a/12, 35a/20, 36b/7, 48b/6, 50a/21, 53a/9 [8]
p. dibi 6b/20, 35a/21, 36a/4 [3]
p. dibidür 5b/17
p. köki 3a/13, 29a/1, 31b/5, 35a/18, 36b/5, 38a/6 [6]
p. kökine 3b/18
p. + a 36a/15
[20]
- püden:** “endâm-ı süst püden” Yaşlılıktan ya da bir kazadan dolayı buruşmak, solmak, insanın ķehresinin ve bedeninin buruşması. Krş. encüĝ, teni ũtmez olmak.
p. 55a/12
[1]
endâm-ı süst p. 55a/12
- pül:** <Far. Hıyarķember, acur; (*Cassia fistula*). Krş. hindî hıyâr, hıyârşenbe.

- p. 9a/3
[1]
- pūsa:** <? 1. Suyu alınmış her tür yiyecek maddesinin artığı. 2. Tortu, çökelti.
p. + sı 9a/5
[1]
ağac p. + sı “Ağaç posası. Krş. pelm.”
9a/5
- pūst:** <Far. “ber-cūşden-i pūst” Korku, tiksinti, üşüme vb. yüzünden tüylerin dikilip derinin nokta nokta kabarmasıyla görülen ani titreme. Krş. deri cimşeşmek.
p. 56a/15
[1]
ber-cūşden-i p. 56a/15
- pūşīd-şeden:** “pūşīd-şeden-i ṭabī‘at” Büyük abdest bozma kolaylığı veya zorluğu.
p. + i 56a/18
[1]
p. + i ṭabī‘at 56a/18
- pūyānek:** <Far. Maydanoz; (*Petroselinum crispum*). Krş. mağdenūs. Bkz. būyānek.
p. 8a/15
[1]
- pūre:** Bkz. pire.
p. 36b/17
[1]
p. bevlī 36b/17
- pūr-vāk:** <Far. 1. Kurbağa. 2. Çiriş otunun dibi. Krş. kurbağa, bazağ, bezek, çirişlik.
p. 7b/21
[1]
- pūst:** “pūst-i kenār” Yabani kiraz ağacının dibi. Krş. pifte.
p. + i 11a/14
[1]
p. + i kenār 11a/14
- pūšt:** <Far. Vücutta olan sert yumru, ur. Krş. embehe, yēr zaḥmeti.
p. 56a/12
[1]
- püz:** “rīş-i püz” Tekesakalı, dedesakalı, keçisakalı, kekilcan, tekilcan; (*Scorzonera, tragopogon*). Krş. teke şakalu.
p. 24a/4
[1]
rīş-i p. 24a/4

R

- ra‘ād:** <Ar. Uyuşturan balığı, torpil balığı. Krş. balık.
r. 24a/6
[1]

- ra‘b:** <Ar. Nar çiçeği. Krş. gülnār.
r. 24b/14
[1]
- rabb:** “siyā-yı rabb” Sinameki; (*Cassia*). Krş. sīnā-yı mekkī.
r. 27b/7
[1]
siyā-yı r. 27b/7
- rabbē:** <Ar. Hint fındığı, bir çeşit fındık. Krş. hindī fınduk.
r. 24b/10
[1]
- rabbetü’l-baḥr:** <Ar. Bir tür deniz canlısı. Krş. deniz öykeni.
r. 24a/9
[1]
- rabbī’l-‘ālemīn:** <Ar. Bütün âlemlerin Rabb’i.
r. 1b/1
[1]
- rabṭ:** <Ar. Bağlama, bağlanma.
r. 25b/18
[1]
zift-i r. “Katran. Krş. kaṭrān.” 25b/18
- ra‘d:** <Ar. Mantar; (*Fungi*). Krş. mantar.
r. 24a/13
[1]
- ra‘dābad:** <Ar. Deve otu, yaprağı menengiç yaprağına benzeyen bir bitki. Krş. deve otı.
r. 24a/6
[1]
- rafrak:** <? Kına. Krş. kına.
r. 24a/16
[1]
- rağlā:** “segnī-i rağlā” Bespaye, kaya eğreltisi; (*Polypodium vulgare*). Krş. besfāyic.
r. 28b/14, 28b/15 [2]
[2]
seftī-i r. “Su teresi tohumu. Krş. şu teresinüñ toḥmı.” 28b/15
segnī-i r. 28b/14
- rağs:** <Ar. Nar çiçeği. Krş. gülnār.
r. 23b/19
[1]
- rağvetü’l-mā’:** <Ar. Sünger. Krş. sünger, rağvetü’l-ḥacāmīn.
r. 24a/20
[1]
- rağvetü’l-melḥ:** <Ar. Çekirge dışkısı. Krş. çekirge boğı.
r. 24b/15
[1]
- rağvetü’l-ḳamer:** <Ar. Ay taşı. Krş. ay taşı.
r. 24b/5
[1]

rağvetü'l-hacāmīn: < Ar. Sünger. Krş. sünger, rağvetü'l-mā'.

r. 24a/21
[1]

raḥīk: < Ar. Saf şarap. Krş. şarāb. Bkz. rāḥ.

r. 23b/19
[1]

raḥīn: < Ar. Günlük ağacının zamkı. Krş. muql.

r. 24b/14
[1]

raḥm: < Ar. Döl yatağı; çocuğun, içinde yetiştiği ve dişi canlılara mahsus organ. Krş. oğlan yatağı, zeh-dān, ferc.

r. 55b/19, 58b/2, 59a/8, 59b/20, 63a/2 [5]
r. ağrısı "Rahim ağrısı. Krş. derd-i meşīme, veca'-i madere." 58b/2, 63a/2 [2]
r. dönmek "Rahmin yer değiştirmesi, dönmesi. Krş. inḫilābü'r-raḥm." 55b/19
şakḫāk-ı r. "Rahimde yarıklar oluşması." 59b/20
r. + de 59a/18, 59b/8 [2]
r. + e 55a/9
[8]

raḥmūl: < Ar. Sarmaşık; (*Hedera helix*). Krş. şarmaşuk.

r. 24a/9
[1]

raḥar: < Far. Kartal kuşu; (*Aquila*). Krş. kartal kuşu.

r. 24a/5
[1]

raḥme: < Ar. Baba kuşu, kuduz hastalığının tedavisinde eti kullanılan bir kuş. Krş. baba kuşu, merdārḥūr.

r. 24a/15
[1]

raḫ'a: < Ar. Kırık çıkık sarılan bir ot, eyrelti, hayırlı deva. Krş. ḫayırlı dārū. Bkz. raḫ'ā.

r. 23b/14
[1]

raḫ'ā: < Ar. Eğrelti otu, kuzgun otu; (*Driopteris filix-mas*). Krş. eyrelti otu, kuzgun otu.

r. 23b/20
[1]

raḫāş: < Ar. Çam ağacı kozalağı. Krş. çam ağacı kōzağı.

r. 25a/3
[1]

raḫb: < Ar. Beklemek.

r. + ı 58b/18
[1]

r. + ı nefes "Nefes darlığı. Krş. nefes ḫarlığı." 58b/18

raḫībū'ş-şems: < Ar. Günaşığı, ayçiçeği, gün çiçeği, günebakan, gündöndü (*Helianthus annuus*). Krş. gün 'aşığı, gül-i āfitāb, turneşül, devr-i kamer.

r. 24b/2
[1]

raḫḫ: < Ar. Kaplumbağa. Krş. kablubağa.

r. 23b/14
[1]

raḫm: < Ar. Yazmak; mühür yapmak.

r. + ı 23b/17
[1]

r. + ı qarīş "Sarı katran. Krş. şaruca ḫaḫrān." 23b/17

ramaş: < Ar. Göz çapağı.

r. + ı 59a/2
[1]

r. + ı 'ayn "Göz çapağı. Krş. göz çapağı." 59a/2

ram'a'il: < Ar. Zencefil; (*Zingiber officinale*). Krş. zencebīl.

r. 24a/18
[1]

rast: < Far. Rastlantı, tesadüf.

r. 1b/4
[1]

r. gelüb "Rastlamak, denk gelmek." 1b/4

raşāş: < Ar. Kurşun, kalay. Krş. kurşun, kalay.

r. 24a/5, 24b/20 [2]
[2]

raşce: < Ar. Titremek. Krş. ditremek.

r. 58b/16, 59a/1 [2]
[2]

raft: < Ar. Nar çiçeği. Krş. gülnār.

r. 24a/18
[1]

rafiyānec: < Far. Çam sakızı, reçine. Krş. şām şakızı. Bkz. recīne.

r. 24b/8
[1]

raḫb: "şeb-i raḫb" Mısır şapı, bir dağdan çıkartılan buz gibi donuk olan bir çeşit şap. Eskiden yastık ve döşek altına bir miktar konulup uykuda gelen korkuları dindirmek için kullanılmış. Krş. şeb-i yemānī, şeb-i müdevver, mısr şebi.

r. 31b/8, 33a/14 [2]
[2]

şeb-i r. 31b/8

zūfā-yı r. "1. Çakıldak otu. 2. Koyunların kuyrukları altındaki kıllara yapışan pislik. Krş. şamgu'l-eznāb." 33a/14

raḫbe: < Ar. Yonca otu, tırfil, üçgül, kuş elması; (*Trifolium*). Krş. yonca.

- r. 24a/17
[1]
- ra'yü'l-ıbl:** <Ar. Mersin yemişine benzeyen bir yemiş. Krş. mersin.
r. 24b/14
[1]
- ra'yü'l-ıhamām:** <Ar. Güvercin otu, burçak. Krş. burcağ, gögercin.
r. 24a/14
[1]
- rāfe:** <Ar. Yandak dikenini, kayışkıran, demirdelen; (*Ononis spinosa*). Krş. yandak otu.
r. 25a/5
[1]
- rāh:** <Ar. Şarap. Krş. şarāb.
r. 23b/19
[1]
- rāhan:** <Ar. Tırnak ağrısı. Krş. tırnak ağrısı.
r. 59a/1
[1]
- rākaryā:** <Far. Nane; (*Mentha piperita*). Krş. na'nā.
r. 24a/18
[1]
- rākūşe:** <Far. Nane; (*Mentha piperita*). Krş. na'nā.
r. 24b/21
[1]
- rāmīsān:** <Ar. 1. Göz deliğinin büyük olması, iri gözlülük. 2. Bir gözün diğerinden daha küçük olması.
r. 58b/18
[1]
- rānde:** <Far. Nebat şekeri elde edilen bir ağaç. Krş. büre.
r. 25a/2
[1]
- rāneb:** <Far. Yoğurt. Krş. yoğurd.
r. 24b/7
[1]
- rānec:** <Far. Hindistan cevizi; (*Cocos nucifera*). Krş. hindüstān kōzi.
r. 23b/15, 23b/18 [2]
[2]
- rānek:** <Far. Birkaç maddeden yapılan bir ilaç. Krş. terkīb olunmuş bir dārū.
r. 24a/20
[1]
- rāsen:** <Ar. Andız kökü; (*Juniperus drupacea*) Krş. anduz köki.
r. 18a/18, 24a/3 [2]
[2]
ḥabb-ı r. "Andız tohumu. Krş. anduz tohmı." 18a/18
- rāsīn:** <Ar. Yaban turbu, acırğa; (*Raphanus raphanistrum*). Krş. yabān türbı.
r. 24b/7
- [1]
- rāstıḥ:** <Far. Rastık, kadınların kaşlarını veya saçlarını boyamak için sürdükleri siyah boya, sürme.
r. 17b/5, 17b/13, 19a/13, 20b/19, 24a/16, 24b/18 [6]
[6]
r. taşu "Rastık taşu. Krş. rüy-ı sūhte, ḥadīd-i ḥarḳūs, ḥarḳūsü'l-berberī, ḥınnā-yı mecnūn, ḥargūş, ḥarḳūs, rūstuḥtec, rüy-ı sūhte." 17b/5, 17b/13, 19a/13, 20b/19, 24a/16, 24b/18 [6]
- rāstıḥ:** <Far. Rastık. Krş. nuḥās-ı muḥriḳ, vesme. Bkz. rāstıḥ.
r. 52a/14, 53a/10 [2]
[2]
r. taşu 52a/14, 53a/10 [2]
- rātiyā:** <Far. Çam sakızı, reçine. Krş. cam şakızı. Bkz. rātiyānec, rātiñec.
r. 23b/11
[1]
- rātiñec:** <Far. Çam sakızı, reçine. Krş. cam şakızı. Bkz. rātiyānec, recīne.
r. 23b/11
[1]
- rārtūş:** <Gr. Nöbetleri iki günde bir tutan sıtma. Krş. gün aşuru tūtan sıtma.
r. 59a/1
[1]
- rāṭīnī:** <Gr. Sakız, reçine. Krş. şakız.
r. 24b/8
[1]
- rāvend:** <Far. Kökleri ve sapları ilaç olarak kullanılan, karabuğdaygillerden bir bitki. Krş. benc-i rībās.
r. 11b/9, 51b/10 [2]
r. + i 25a/5, 37a/5 [2]
[4]
r. + i mışrī "Kına. Krş. kına, ḥınnā." 25a/5
r. + i rümī "Labada kökü; (*Rumex petientia*). Krş. lābaṭa." 37a/5
- rāyec:** <Far. Hindistan cevizi; (*Cocos nucifera*). Krş. hindüstān kōzi. Bkz. rānec.
r. 23b/15
[1]
- rāyiḥa:** <Ar. Koku, güzel koku.
r. 34b/13
ḥoş r. 34b/13
r. + sı 12b/10, 51a/15 [2]
[3]
alma r. + sı 12b/10
misk r. + sı 51a/15
- rāyihātü'l-mülk:** <Ar. Fesleğen; (*Ocimum basilicum*). Krş. feslegen.

- r. 24a/19
[1]
- rāyihātü'l-āzān:** <Ar. Koltuk altından gelen kötü koku. Krş. koltuk okusu.
r. 59a/3
[1]
- rāzıķı:** <Ar. 1. Kalınca kabuklu, iri ve uzunca taneli, şekerı çok bir tür üzüm. 2. Ak susam dibinde biten bir kök. Krş. kuşt-ı şırın, şeker-i mürd, a süsen.
r. 24b/9
[1]
- rāziyāne:** <Far. Rezene; (*Foeniculum vulgare*). Krş. bādiyāne, besbāse, māltere, hūlelū, żarbān-ı būstān, şimer. Bkz. rāziyānec.
r. 8a/1, 9b/12, 10a/18, 10b/8, 21b/20, 24a/20, 30a/17, 33b/12, 36b/14, 42a/10,47b/19,48a/6 [12]
r. toħmı “Rezene tohumu. Krş. berhilyā, besbāsen.”10a/18, 10b/8 [2]
berrī r. “Yaban rezenesi. Krş. ‘alcā, urāh.” 36b/14, 42a/10 [2]
r. + i 48b/1
r. + i avıl “Develik otunun kökü. Krş. mumüre, develik dibi.” 48b/1
r. + si 42a/7
eşek r. + si “Eşek rezenesi, yabancı rezene. Krş. ürdāmün.” 42a/7
r. + ye 12a/19
[15]
- rāziyānec:** <Far. Rezene; (*Foeniculum vulgare*). Krş. rāziyāne.
r. 24a/20
r. + i 24a/20, 24b/5 [2]
[3]
r. + i rūmī “Anason; (*Pimpinella anisum*). Krş. anīsōn.” 24b/5
r. + i şāmī “Anason; (*Pimpinella anisum*). Krş. anīsōn.” 24a/20
- re'isū'l-āfī:** <Ar. Yılanbaşı yemişi, bir çeşit sarmaşık yemişi. Krş. ilan başı, aħyūn.
r. 24b/4
[1]
- rebel:** <Ar. Pelin otu cinsinden bir bitki. Krş. pelīn.
r. 24b/10
[1]
- rebev:** <Ar. Astım hastalığı. Krş. her dem öksürük.
r. 58b/17
[1]
- rebīh:** <Ar. Bildirecin kuşu; (*Coturnix*). Krş. bildirecin kuşı.
r. 24a/2
[1]
- rebīşār:** <Ar. Küçük bir balık. Krş. balık.
- r. 24b/10
[1]
- recīne:** <Gr. Ağaç sakızı, am sakızı. Krş. şām şakızı, cam şakızı. Bkz. ratīyānec, rāīnī.
r. 23b/10, 24b/8 [2]
[2]
- reclē:** <Ar. Semizlik otu, semizotu; (*Portulaca oleracea*). Krş. semüzlik otı, semüz otı.
r. 23b/15
[1]
- refrān:** <Far. am ağacı yemişi, am fıstığı. Krş. şām ağacı yemişi.
r. 24a/19
[1]
- reften:** <Far. Gitmek.
r. + i 55b/20, 56a/1, 58a/6 [3]
[3]
āb-ı r. + i çeşm “Gözden sürekli yaş akması, göz yaşarması.” 55b/20, 56a/1 [2]
hūn-ı r. + i şikem “Kanlı ishal. Krş. yürekden an gitmek.” 58a/6
- regānī:** <Far. Yağ. Bkz. revġan.
r. 25b/14, 26a/20 [2]
[2]
zeyt-i r. “Yabancı zeytinden yapılan yağ, zeytin yağı.” 25b/14, 26a/20 [2]
- rehc:** <Ar. Toz.
r. + i 24a/14
[1]
r. + i billūr “Ak sıçanotu, beyaz arsenik. Krş. a sıçan otı.” 24a/14
- rehā:** <Ar. Aşırı şişmanlık, vücutta aşırı yağ toplanması, obezite. Krş. ziyāde et bitmek.
r. 58b/20
[1]
- reķān:** <Ar. Bir tür etli ve büyük zeytin, kalamata, Sudan zeytini. Krş. reķūn.
r. 24b/5
[1]
- reķūn:** <Ar. Bir tür etli ve büyük zeytin, kalamata, Sudan zeytini. Krş. sūdān zeytünü.
r. 24b/4
[1]
- remād:** <Ar. Kül. Krş. kül.
r. 23b/14
r. + ı 24b/15, 24b/16 [2]
[3]
r. + ı berrī “Yabancı nar ağacının kabuġu. Krş. dār-ı şa'ş'ān.” 24b/16
r. + ı mıħtab-ı kerm “Üzüm ubuġunun yanmışı, külü.” 24b/15
- remādū'l-ħayye:** <Ar. Bambu şekerı; hintkamışı şekerı. Krş. ebāşır.

- r. 24a/17
[1]
- remādū'l-ḥatāif:** <Ar. Kırlangıç yuvasının balçığı. Krş. kırlangıç yuvasının balçığı.
r. 23b/21
[1]
- remādzer:** <Ar. Üzüm çubuğunun kökü. Krş. üzüm çubuğunun köki.
r. 24a/7
[1]
- remās:** <Ar. Nefesin kötü kokması. Krş. nefesi hoşlaşmak.
r. 58b/20
[1]
- remed:** <Ar. Gözün ağrması, göz kapağı iltihabı.
r. 58b/16
[1]
- remel:** <Ar. Üzerlik tohumu. Krş. yüzerlik tohumu.
r. 24a/7
[1]
- remet:** <Ar. Bir çeşit nohut. Krş. nohüd.
r. 24a/7
[1]
- remk:** <Ar. Gözün fersiz, donuk ve bulanık görmesi. Krş. nürsüz görmek.
r. 58b/20
[1]
- remş:** <Ar. Ağır ve kötü koku, kokmak.
r. + i 58b/19, 58b/19 [2]
[2]
r. + i ba'l "Koltuk altının kötü kokması. Krş. koltuğu hoşlaşmak." 58b/19
r. + i nefes "Nefesin kötü kokması. Krş. nefes hoşlaşmak." 58b/19
- renc:** <Far. 1. Ağrı, sızı, sıkıntı, zahmet. 2. Tarlalarda olan bir çeşit kertenkele, keler. Krş. keler.
r. 24b/20, 56b/10 [2]
[2]
bevāsīr-i r. 56b/10
- rencine:** <Far. Kırılmak, dökülmek.
r. + i 58b/19
[1]
r. + i müje "Kırpıkların dökülmesi. Krş. kırpık dökülmek." 58b/19
- rend:** <Far. 1. Defne ağacı, (*Laurus nobilis*); Krş. defne ağacı. 2. Mersin ağacı; (*Myrtica communis*). Krş. mersin.
r. 24a/12
[1]
- rende:** <Far. Göz yaşarması.
r. 56a/2
[1]
ezīr-i r. "Gözden sürekli yaş akması, gözüün yaşarması." 56a/2
- reng:** <Far. 1. Renk. 2. Yabani yarpuz. Krş. berrī yarpuz.
r. 19b/13, 24a/4, 41b/17, 51a/14 [4]
ḥāl-i r. 19b/13
kırmūzī r. 41b/17
r. + e 34b/1
üç dürlü r. + e 34b/1
r. + i 6a/21, 15b/2, 15b/5, 21b/12, 24a/2, 24b/20, 24b/21, 24b/21, 60a/10, 61b/19, 61b/19 [11]
r. + i bürkân "Demirbozan, tırfıl, yabani yonca. Krş. demür bozan, seng-i muḡnī, muḡneb." 24b/21
r. + i lāk "Lak ağacı ve bu ağaçtan elde edilen zamk, kırmızı boya ağacı; (*Rhus oxycantha*). Krş. lük." 24b/20
r. + i lakā 24b/21
r. + i za'ferān 24a/2
gök r. + i dērlē bir çiçekdür
"Dericilerin boya elde etmek için kullandıkları bir çiçek. Krş. ebr-i yefūn." 6a/21
ḥılḥıllarū r. + i 61b/19
r. + idür 54a/9
mūm r. + idür 54a/9
r. + inde 26a/17, 37a/17, 44a/16 [3]
[20]
za'ferān r. + inde bir çiçekdür 26a/17
za'ferān r. + inde bir güldür 37a/17, 44a/16 [2]
- renglü:** <Far. + T. Renkli.
r. 21b/16, 33a/19 [2]
[2]
siyāh r. bir taşdur 21b/16, 33a/19 [2]
- resen:** "dūr-ı resen" Baldıran otu, kasnı, çakşır otu, heliz, engüjed; (*Conium maculatum*). Krş. baldıran.
r. 22b/1
[1]
dūr-ı r. 22b/1
- resīd:** <Far. Yetişmek, büyümek; bitkilerin olgunlaşması.
r. 22a/1
[1]
- resm:** <Ar. Resim, yazma, çizme; eser, iz, nişan, alâmet.
r. + e 1b/11
[1]
- reste:** <Far. Ağaç sakızı, çam sakızı. Krş. cam sakızı, recīne.
r. 23b/11
[1]
- reşā:** <Ar. Karada yaşayan bir cins yengeç. Krş.

- yengec-i berrī.
r. 24a/17
[1]
- reşād:** <Ar. 1. Su teresi; (*Cichorium endivia*). Krş. şu teresi. 2. Üzerlik tohumu. Krş. yüzerlik tohumı.
r. 23b/13
[1]
- reşke:** <Far. Zehirli bir sirke. Krş. kattāl sirke.
r. 24a/10
[1]
- retbe:** <Ar. Peltek; tutuk, titrek konuşma. Krş. peltek.
r. 59a/1
[1]
- retēf:** <Ar. Şam'da bulunan bir cins söğüt çiçeği.
r. 24b/17
[1]
- retīne:** <Gr. Ağaç sakızı, çam sakızı. Krş. şām şakızı. Bkz. ratīyānec, recīne.
r. 24b/8
[1]
- revān:** <Far. 1. Giden, akıcı. 2. Bir çeşit hıyar. Krş. kıssā'ü'l-hayye.
r. 41a/18
[1]
- revāne:** <Far. Yürüyen, giden.
r. 52a/8, 52b/6 [2]
[2]
nil-i r. "Üzümlü aş. Krş. üzümlü aş."
52a/8, 52b/6 [2]
- revās:** <Ar. Su teresi, su kerefesi; (*Cichorium endivia*). Krş. şu teresi, şu kerefesi.
r. 24a/1, 24a/12 [2]
[2]
- revğan:** <Far. Yağ. Krş. yağ.
r. +1 24a/1, 24a/1 [2]
[2]
r. +1 gülānec "Gül yağı. Krş. gül yağı." 24a/1
r. +1 künce "Şırlağan yağı, susam yağı. Krş. şīrūğan yağı." 24a/1
- revsü'l-bezrūn:** <Ar. Katır dışkısı. Krş. katır bokı.
r. 24a/21
[1]
- reyāh:** <Ar. Şaraplar, içkiler.
r. 9b/2
[1]
bezr-i r. "Anason; (*Pimpinella anisum*). Krş. anīsōn." 9b/2
- reyāhīn:** <Ar. Fesleğenler.
r. 6a/20
[1]
- reyhūkān:** <Ar. Safran; (*Crocus sativus*). Krş. za'ferān.
r. 24a/3, 24b/6 [2]
[2]
- reyhān:** <Ar. Fesleğen; (*Ocimum basilicum*). Krş. feslegen.
r. 7a/1, 50b/13 [2]
r. karanfūl "Fesleğen karanfili. Krş. melīh-i müşk." 50b/13
r. +1 6a/19, 7b/13, 16a/15, 24a/9, 24b/1, 24b/2, 24b/19, 52b/13, 54a/19, 60b/21 [10]
[12]
r. +1 dāvūd "Sıçankulağı; (*Anagallis*). Krş. sıçan kulağı." 24a/9, 24b/19 [2]
r. +1 süleymān "Fesleğen. Krş. feslegen." 24b/1, 54a/19 [2]
r. +1 süleymānī 52b/13
r. +1 terencān "Oğul otu; (*Melissa officinalis*). Krş. oğul otu." 24b/2
ferv-i r. +1 mūy "Vücuttaki kılların tamamen dökülmesi." 60b/21
tağ r. +1 "Yabani fesleğen. Krş. evkayman, bādrūc, hūk." 6a/19, 7b/13, 16a/15 [3]
- reyhānī:** <Ar. Keskin, sert şarap. Krş. keskin şarāb.
r. 16b/2, 16b/21, 24b/2, 31b/17 [4]
[4]
habāk-ı r. "Oğul otu; (*Melissa officinalis*). Krş. oğul otu." 16b/2, 16b/21 [2]
şarāb-ı r. "Keskin, sert şarap." 31b/17
- reyhānū'l-mülk:** <Ar. Fesleğen; (*Ocimum basilicum*). Krş. feslegen.
r. 23b/19
[1]
- reyhān:** <Ar. Fesleğen. Bkz. reyhān.
r. +1 51a/6
[1]
r. +1 süleymānī 51a/6
- rezi'pe:** <Ar. Hastalığa yakalanmış kişi, hastalıklı, marazlı.
r. 59a/2
[1]
- rib':** "hummā-yı rib'" Nöbeti dört günde bir tutan sıtma. Krş. üç gün tutan sıtma.
r. 57b/11
[1]
hummā-yı r. 57b/11
- ribriq:** <Sür. Tilki üzümü, it üzümü; (*Solanum nigrum*). Krş. dilkü üzümü, 'ınebū's-şa'leb.
r. 23b/20
[1]
- riql:** <Ar. Eskiden kullanılan sıvı ölçüsü olup bazı yerlerde yüz otuz dirhem bazı yerlerde seksen dirhem kabul edilmiştir.

- r. +ı 23b/11
[1]
r. +ı mışrī “Yüz elli dirhem. Krş. yüz elli dirhem.” 23b/11
- ri‘ade:** <Ar. Titremek. Krş. ditremek. Bkz. ra‘şe.
r. 58b/21
[1]
- ricl:** <Ar. Ayak.
r. +i 23b/15
[1]
r. +i cerād “1. Su teresi; (*Nasturium officinale*). Krş. şu teresi. 2. Düz bağa. Krş. düz bağa.” 23b/15
- riclü’l-ğurāb:** <Ar. Kargaayağı, kuzgunayağı; kılır otunun bükülmeyen, daha sert olan bir cinsi; (*Chenopodium*). Krş. karga ayağı, kıllur otunun dürülmezi, pilā-yı kelāğ, riclü’z-zāğ.
r. 23b/16
[1]
- riclü’l-ḥamām:** <Ar. Bespaye, kaya eğreltisi; (*Polypodium vulgare*). Krş. besfāyic.
r. 24a/17
[1]
- riclü’l-ḥamāme:** <Ar. Eşek marulu; (*Sonchus oleraceus*). Krş. eşek marülü.
r. 24b/3
[1]
- riclü’l-ğarūc:** <Ar. Şam çövenine benzeyen yemişli bir bitki. Krş. şām çoğanı.
r. 24b/13
[1]
- riclü’l-‘alūs:** <Ar. Fasulye gibi yemişleri olan bir bitki. Krş. börce.
r. 24b/13
[1]
- riclü’l-‘ak‘ak:** <Ar. Kılır otunun bükülmeyen, daha sert olan bir cinsi. Krş. bıcağ otı, riclü’z-zerzūr, riclü’l-‘akārib.
r. 24b/12
[1]
- riclü’l-‘akārib:** <Ar. Kılır otunun bükülmeyen, daha sert olan bir cinsi. Krş. bıcağ otı, kıllur otunun dürülmezi iṭrīlāl.
r. 24b/11
[1]
- riclü’r-rā‘ī:** <Ar. Kara çöpleme, at otu; (*Helleborus orientalis*). Krş. şara çöpleme, at otı.
r. 24b/7
[1]
- riclü’z-zāğ:** <Ar. Kargaayağı, kuzgunayağı; (*Chenopodium*). Krş. karga ayağı, kıllur otunun dürülmezi, pilā-yı kelāğ, riclü’l-ğurāb.
r. 23b/17
[1]
- riclü’z-zerzūr:** <Ar. Kılır otunun bükülmeyen, daha sert olan bir cinsi. Krş. bıcağ otı, riclü’l-‘ak‘ak.
r. 24b/12
[1]
- riḥbīn:** <Far. Cacık; ayrıntı kaynadıp, koyulaştırdıktan sonra elde edilen bir peynir, çökelek, yoğurt kurusu. Krş. süzülmiş yoğurd şuyı, keş.
r. 24a/11, 25a/1 [2]
[2]
- rimgāşe:** <Far. Kirpi. Krş. kirpi.
r. 24a/13
[1]
- risāle:** <Ar. Bir ilme dair yazılmış küçük kitap.
r. 1b/9
[1]
- rişte:** <Far. İplik; iplik hastalığı, bağırsaklarda kurt olması. Krş. iplik maraızı.
r. 59a/3
[1]
- ritāc:** “ebr-i ritāc” Acirga, yabani turp, yer hadisesi, eşek hıyarı; (*Raphanus raphanistrum*). Krş. yer siki, ebrü’z-zīb, ebrü’l-cetī.
r. 4b/21
[1]
ebr-i r. 4b/21
- rī‘e:** <Ar. Zatürre; sancı, ateş ve öksürükle beliren, tehlikeli bir akciğer hastalığı, batar. Krş. öyken ağrısı.
r. 59a/2
[1]
- ri‘yād:** “ri‘yād-ı güllā” Mersin ağacının yemişine benzeyen bir yemiş. Krş. ra‘yü’l-ibl.
r. +ı 24b/15
[1]
r. +ı güllā 24b/15
- riyāh:** <Ar. 1. Rüzgarlar, yellere. 2. Koku.
r. 25b/20
[1]
zīb-i r. “Acirga, yabani turp, yer hadisesi, eşek hıyarı; (*Raphanus raphanistrum*). Krş. yer siki, ebrü’z-zīb, ebrü’l-cetī.” 25b/20
- rībās:** <Ar. Işgın otu; (*Rehum ribes*). Krş. rīvāc, zernīlec, helenderūr, yağmīšā.
r. 11b/9, 14b/9, 24a/10, 26a/12, 37a/5, 54a/6, 54b/8 [7]
[7]
r. otı 54b/8
benc-i r. “Kökleri ve sapları ilaç olarak kullanılan, karabuğdaygillerden bir bitki. Krş. rāvend.” 11b/9
‘ırq-ı r. “Labada otunun kökü. Krş. lābaṭa köki, rāvend-i rümī.” 37a/5

- rīgāşe:** <Far. Kirpi. Bkz. rimgāşe.
r. 24a/13
[1]
- rīhten:** <Far. Dökülmek, akmak, süzülmek.
r. 63a/10
[1]
hemş-âb r. ez çeşm “Gözden sürekli yaş akması, göz yaşarması.” 63a/10
- rīkī:** “su‘d-i rīkī” Kum topalağı, kum içinde yetişen bir tür topalak; (*Cyperus rotundus*). Krş. topalak.
r. 29b/15
[1]
su‘d-i r. 29b/15
- rīkū‘r-raḥm:** <Ar. Bir yere çarpma, incitme veya vurma sonucu vücutta herhangi bir yerin çürümesi.
r. 59a/3
[1]
- rīm:** <Far. İrin, pislik.
r. 58b/14
r. + i 23b/12
[2]
r. + i âhek “Demir boku. Krş. demür boku.” 23b/12
- rīmī‘set:** <Ar. <Sür. Topalak otu; (*Cyperus rotundus*). Krş. topalak.
r. 23b/20
[1]
- rīş:** <Far. 1. Yara, yaralı. Krş. yara, bârit baş. 2. Tüy, kıl, sakal.
r. 58b/14
r. + i 24a/4, 58b/14, 58b/15, 58b/17 [4]
[5]
r. + i dehen “Ağız ağrısı. Krş. ağız ağrısı.” 58b/17
r. + i nişestegāh “Kaba ette çıkan yara, çıban. Krş. baş bârit.” 58b/14
r. + i püz “Tekesakalı, dedesakalı, keçisakalı, tekilcan; (*Scorzonera, tragopogon*). Krş. teke şakalı.” 24a/4
r. + i ser “Kel baş, dazlak. Krş. kel baş.” 58b/15
- rīşe:** <Far. Mayasıl, basur, yara, çıban. Krş. bevāşīr, nāşūr.
r. 58b/21
[1]
- rīvāc:** <Ar. Kuzukulağı, ekşikulak; (*Rumex acetosella*). Krş. kuzu kulağı, rībās.
r. 24a/11, 26a/12, 37a/4 [3]
[3]
‘ırķ-ı r. “Labada otunun kökü. Krş. lābaṭa köki, rāvend-i rümī, ‘ırķ-ı rībās.” 37a/4
- rīvend:** “rīvend-i ḥīl” Labada otunun kökü; (*Rumex petientia*). Krş. lābaṭa köki.
r. + i 24a/3
[1]
r. + i ḥīl 24a/3
- rīze:** <Far. Dökülmek, saçılmak.
r. 62a/5
[1]
mūy-ı r. “Saç, sakal dökülmesi, saçkıran. Krş. saç ve şakal dökülmek.” 62a/5
- rū‘af:** <Ar. Burun kanaması. Krş. burun ḳanı.
r. 58b/17
[1]
- rūbbu‘l-ḳurz:** <Ar. Akasya ağacı; (*Acacia*). Krş. aḳāḳıyā.
r. 24a/18
[1]
- rūbbū‘s-sūs:** <Ar. Meyan kökünden yapılan şerbet, meyan balı. Krş. puyan balı, meşk.
r. 23b/17, 50a/21 [2]
[2]
- rūgā:** “rūgā-yı kirm” Yer solucanı. Krş. yer şoğulcanı.
r. + yı 23b/12
[1]
r. + yı kirm 23b/12
- rūḡām:** <Ar. Mermer taşı. Krş. mermer taşı.
r. 24a/5
[1]
- rūṭbetū‘l-menaḫīrīn:** <Ar. Burundan su gelmesi, burun akması.
r. 59a/4
[1]
- rūbāh:** <Far. Tilki. Krş. dilkü, şa‘leb.
r. 19a/19, 44b/17 [2]
günd-i r. “Dildamak çiçeğinin dibi, salep kökü, tilkitaşağı otu, itkasarı; (*Orchis hircina*). Krş. dil tımağ, dilkü tımağı. Bkz. günd-i seg.” 44b/17
ḫarīde-i r. “Ebucehil karpuzu; (*Citrullus colocynthis*). Krş. ebūceḫīl ḳarpūzı, ḫanṣal, cırtatan dügleği.” 19a/19
r. + ı 23b/13, 24a/2 [2]
[4]
r. + ı nūvīk “Tilki üzümü, it üzümü; (*Solanum nigrum*). Krş. dilkü üzümü, ‘inebū‘ş-şā‘leb.” 23b/13
r. + ı türbek “Tilki üzümü.” 24a/2
- rūbāḡ:** <Far. Tilki. Bkz. rūbāh.
r. 3a/21
[1]
engūr-ı r. “İt üzümü, tilki üzümü; (*Solanum nigrum*).” 3a/21
- rūbān:** “ḫarīze-i rūbān” Ebucehil karpuzu; (*Citrullus*

colocynthis). Krş. ebücehîl karpuzu, hançal, cırtatan düglegi.

r. 21a/8

[1]

harîze-i r. 21a/8

rübiyân: <Far. Karides, deniz tekesi.

r. 24b/19

[1]

rübker: “rübker-i dîden” Yüz seçirmek. Krş. yüz enlemek.

r. + i 58b/15

[1]

r. + i dîden 58b/15

rücân: <Far. Çam ağacı kozalağı. Krş. çam ağacı kozağı, rakâş.

r. 25a/4

[1]

rüd: <Ar. Gül; (*Rosa*). Krş. gül, verd.

r. 24a/19

[1]

rüdâ: “rüdâ-yı serîr” Kış otuna benzeyen bir çeşit gül kökü. Krş. kuş.

r. + yı 24a/8

[1]

r. + yı serîr 24a/8

rüde: <Far. Bağirsak. Krş. bağarsuk.

r. 59a/20

[1]

saħc-ı r. “Ağrılı ve kanlı ishalle beliren, bağirsakta yaralara yol açan bulaşıcı, salgın hastalık, kanlı ishal. dizanteri. Krş. bağarsuk sıyrılmak.” 59a/20

rüdâ: <Far. Bağirsaklar. Krş. bağarsuklar.

r. 59a/19

[1]

sâde-i şeden-i r. “Bağirsakların yarılması, yırtılması, kanaması. Krş. bağarsuklar yarılmak.” 59a/19

rügnâs: <Far. Kırmızı boya. Krş. kızıl boya, rünâs-ı ħākî.

r. 23b/12

[1]

rüh: <Ar. Öz, en önemli nokta.

r. + dur 53a/13

r. + ı 38b/10

[2]

rüm: <Ar. Rum; Osmanlı İmparatorluğu içinde yaşayan Hellen soyundan gelme halk.

r. 6b/9, 14b/7 [2]

r. cevzidür “Rum cevizi. Krş. çār-mağz.” 14b/7

r. kōzi “Rum cevizi. Krş. ağıris.” 6b/9

r. + da 16b/20

r. + da biten kōz 16b/20

r. + ı 37b/16

[4]

r. + ı şibiske “Sıçankulağı; (*Anagallis*). Krş. ğaysüb, şıçan kulağı.” 37b/16

rümca: <Ar. + T. Rumca, Rumların kullandığı yeni Yunanca.

r. 33b/19, 47a/6, 48a/16, 48a/19 [4]

[4]

rümü: <Ar. 1. Anadolu ile ilgili, Anadolu’ya bağlı, Anadolu’da yaşayan. 2. Rumlar’a ait, Rumlar’la ilgili.

r. 2a/7, 3b/3, 3b/7, 7a/9, 8a/11, 14a/19, 14b/16, 16b/19, 22a/7, 22a/19, 24b/5, 31b/9, 32a/8, 32b/4, 33a/1, 35b/12, 36a/1, 36a/7, 36a/7, 36b/6, 36b/9, 37a/5, 37a/19, 41a/20, 42a/9, 44a/19, 45a/6, 45a/7, 45b/7, 46a/11, 48a/1, 49a/5, 49a/6, 49a/14, 51b/4, 51b/5 [36]

r. cedvâr 7a/9

r. mürver ağacına 8a/11

r. sepârîne 48a/1

r. şîrâc 14b/16

‘aşâfir-i r. 36a/7

cedvâr-ı r. 3b/3, 14a/19 [2]

cevz-i r. 2a/7, 16b/19, 33a/1 [3]

dâd-ı r. 22a/19

gendem-i ħüz-ı r. 45b/7

ġâsil-i r. 3b/7

ħubz-ı r. 22a/7

kundur-i r. 44a/19

kürrâş-ı r. 45a/6

kâkûle-i r. 41a/20

kuş-ı r. 42a/9

mâmîrân-ı r. 35b/12, 49a/5 [2]

naħve-i r. 51b/4

râvend-i r. 37a/5

râziyânece-i r. 24b/5

sünbül-i r. 36a/1, 36a/7, 36b/6, 36b/9, 45a/7, 49a/14, 51b/5 [7]

sünbül-i r. köki 49a/6

şa‘îr-i r. 32b/4

şa‘r-i r. 32a/8

şâb-ı r. 31b/9

‘uqâr-ı r. 37a/19

r. + si 11a/14, 29b/12 [2]

[38]

rümüye: <Ar. Bkz. rümü.

r. 19a/1, 21a/3, 21a/9 [3]

[3]

ħîta-ı r. “1. Aksırık otu, kündüs; (*Gypsophila struthium*). Krş. ağu kunduzı. 2. Çavdar. Krş. çavdar”

- 19a/1
 h̄iṭa-ı r. “Aksırık otu.” 21a/9
 h̄iṭa-i r. “1. Aksırık otu, kündüs;
 (*Gypsophila struthium*). Krş. ağu
 kunduzı, kündüs. 2. Çivit cinsinden
 bir bitki. Bkz. çivid.” 21a/3
- rūnās:** “rūnās-ı h̄ākī” Kızıl boya. Krş. kızıl boya,
 rūgnās.
 r. +ı 23b/12
 [1]
 r. +ı h̄ākī 23b/12
- rūnāş:** <Far. Kızıl boya. Krş. kızıl boya, rūgnās.
 r. 23b/10
 [1]
- rūseng:** <Far. Hindistan’da yetişen baklaya ve
 mantara benzeyen, iç sürdürücü bir bitki. Krş. sātıl.
 r. 25a/1
 [1]
- rūstānī:** “tiryāk-ı rūstānī” Sarımsak; (*Allium*
sativum). Krş. şarmısağ.
 r. 12b/21
 [1]
 tiryāk-ı r. 12b/21
- rūstuḥtec:** <Far. Rastık taşı. Krş. rāstih̄ taşı.
 r. 24a/15
 [1]
- rūşenā:** <Far. Parlak, aydınlık.
 r. 18b/7
 [1]
 seng-i r. “Göz taşı. Krş. ḥacerü’r-
 rūşenā, merķaşışā, ḥacerü’n-nūr.”
 18b/7
- rūşeng:** <Far. Mantar cinsinden parlatıcı olarak
 ibrişim ve sedef yıkamada kullanılan bir bitki.
 r. 25a/3
 [1]
- rūy:** <Far. Tunç.
 r. +ı 24b/18
 [1]
 r. +ı sūhte “Rastık taşı. Krş. rāstih̄
 taşı.” 24b/18
- rūyā:** <Far. İt üzümü, tilki üzümü; (*Solanum*
nigrum). Krş. dilkü üzümü, ‘inebü’s-sa’leb, rūbāh-ı
 nüvīk.
 r. 23b/14
 [1]
- rūyin:** <Far. Tunçtan, tunç renginde; kızıl boya. Krş.
 kızıl boya.
 r. 24a/13
 [1]
- rūyīne:** <Far. Kızıl boya. Bkz. rūyin.
 r. 24a/13
 [1]
- rūz:** <Far. Gün, gündüz.
 r.57a/1,57a/1,57a/2, 57a/2, 57a/2 [5]
 [5]
 beynī ki r. ayru r. nī-āmed “Nöbetleri
 iki günde bir tutan sıtma. Krş. gün
 aşurı sıtma, beynī ki rüz āmed rüz nī-
 āmed.” 57a/2, 57a/2 [2]
 beynī ki r. āmed r. nī-āmed 57a/1,
 57a/1 [2]
 beynī ki her r. āmed “Nöbetleri her
 gün tutan sıtma. Krş. her gün tutan
 sıtma.” 57a/2
- rūmmān:** <Ar. Nar; (*Punica granatum*). Krş. nār.
 r. 25b/15, 50a/7 [2]
 misk-i r. “Nar çiçeği. Krş. nār çiçeği.”
 50a/7
 zehr-i r. “Nar çiçeği. Krş. nār çiçeği.”
 25b/15
 r. +ı 23b/14, 24a/16 [2]
 [4]
 r. +ı cebelī “Katmer çiçekli nar
 ağacı.” 24a/16
 r. +ı si’āl “Haşhaş; (*Papaver*
somniferum). Krş. ḥaşḥāş.” 23b/14
- rūmmānū’n-nehār:** <Ar. Koyunöldüren otu. Krş.
 heyyūfārīkūn.
 r. 24b/17
 [1]
- rūstem:** “şecere-i rūstem” Develik otunun dibi. Krş.
 develik dibi, zirāvend-i ṭavīl.
 r. 30a/16
 [1]
 şecere-i r. 30a/16

S

- sabķ:** <Ar. Boyama.
 s. 34a/18
 [1]
- sa’bū’l-veca’:** <Ar. Şiddetli hastalık. Krş. güc maraž.
 s. 60a/9
 [1]
- sadāk:** “sadāk-ı çeşm” Gözün kirpik çıkan kısmının
 etle kaplanması, kalınlaşması. Krş. selāk-ı çeşm.
 s. +ı 59b/9
 [1]
 s. +ı çeşm 59b/9
- sa’dān:** <Ar. 1. Taze peynir. Krş. tāze penīr. 2. Boy
 tohumu. Krş. boy toḥmı.
 s. 29a/15
 [1]
- sa’fe:** <Ar. Kel, dazlak. Krş. kel baş.
 s. 59a/13
 s. +ı 59b/6
 [2]

- s. + i tīnī “Başta incir tohumu gibi bezeler oluşup, saçların dökülmesi, kellik hastalığının bir türü” 59b/6
- sa‘feü’l-ḥamr:** < Ar. Kafa derisinde kızarıklıklar oluşması.
s. 59b/7
[1]
- sağā:** < Ar. Kerdeme, tere; (*Lepidium*). Krş. kerdeme, tere.
s. 13b/17
[1]
- sağber:** < Far. < Gr. Kuzgun otu, eğrelti otu; (*Driopteris filix-mas*). Krş. kuzgun, eyrelti.
s. 29a/8, 29b/16 [2]
[2]
- sağiü’z-zeğlā:** < Ar. Bespaye, kaya eğreltisi; (*Polypodium vulgare*). Krş. besfāyic. Bkz. sekiü’z-zeğlā.
s. 29a/15
[1]
- saḥc:** < Ar. Bağırsağın yaş olup irin vermesi.
s. + ı 59a/20
[1]
s. + ı rüde “Ağrılı ve kanlı ishalle beliren, bağırsakta yaralara yol açan bulaşıcı, salgın hastalık, kanlı ishal. dizanteri. Krş. bağırsuk sıyrılmak.” 59a/20
- saḥk:** < Ar. Döğme, döğülme; ezme, ezilme.
s. 51b/20, 53a/12 [2]
[2]
s. olınmağıla 53a/12
s. olınmış zencebīl 51b/20
- saḥn:** < Ar. Kırma.
s. 49b/8
[1]
milḥ-i s. “Meşhur bir tuz. Krş. milḥ-i ‘acīn.” 49b/8
- saḥīnūs:** < Gr. Sakız, sakız ağacından elde edilen bir tür reçine; (*Pistacia lentiscus*). Krş. maştakī şakızı.
s. 28a/6
[1]
- saḥt:** < Ar. Sert, katı, çetin.
s. 55a/8
[1]
āmās-ı s. “İnsan vücudunda meydana gelen şiş ve kabarcık; bir tür çıban. Krş. şirīnçe.” 55a/8
- sa‘īd:** < Ar. Kuzey Mısır’da “būr sa‘īd” olarak bilinen Akdeniz kıyısında, Süveyş Kanalı yakınlarında bir liman kenti.
s. 41a/1, 41a/5 [2]
[2]
s. vilāyetinde 41a/1, 41a/5 [2]
- sa‘īr:** < Ar. Kuzgun otu, eğrelti otu; (*Driopteris filix-mas*). Krş. kuzgun, eyrelti.
s. 26b/10
[1]
- sa‘īre:** < Ar. 1. Başkası, diğeri. 2. Seyreden, harekette olan.
s. 59a/17
s. + de 30b/10
[2]
- saḥam:** < Ar. Hastalık, illet, dert. Krş. ḥastalık.
s. 59b/5
[1]
- saḥan:** < Far. Hurma balı. Krş. ḥurmā balı.
s. 29b/18
[1]
- saḥankus:** < Gr. Timsah. Krş. saḥankūr balığı.
s. 29b/21
[1]
- saḥankūr:** < Gr. 1. Timsah; (*Crocodilus*). 2. Mısır’da bulunan bir çeşit kum kertenkelesi. Krş. veril-i māhī
s. 29b/21, 42b/8, 42b/8, 48b/20, 48b/20, 51b/20, 53b/1 [7]
[7]
s. balığı 29b/21, 53b/1 [2]
s. kanı 48b/20
s. yüregi 42b/8
ḳalb-i s. 42b/8
mühīc-i s. “Sakankur kanı. Krş. saḥankūr kanı.” 48b/20
nemek-i s. “Şekerle dövülmüş zencefil.” 51b/20
- saḥar:** < Ar. Menevşe ve nilüferden yapılan terbiye, reçel, ezme. Krş. penefşe ve nīlūfer mürebbāsı.
s. 29a/3
[1]
- saḥat:** < Ar. Vücudunda hasta veya eksik bir yanı olan, engelli, özürülü.
s. 59a/14
[1]
- saḥız:** Bkz. şakız.
s. + ı 12a/8
[1]
menevş s. + ı “Menengiç ağacı sakızı. Krş. terementine.” 12a/8
- saḥlūḳanderyün:** < Gr. Altın otu, dalak otu; (*Ceterach officinarum*). Krş. altın otı.
s. 26b/14
[1]
- saḥmavṭın:** “saḥmavṭın-ı bīrūn” Eski binalarda, terkedilmiş viran yerlerde, kayalarda yetişen papatya çiçeği gibi çiçekleri olan yabani bir bitki. Krş. ḥāşā.
s. + ı 29b/20

- [1]
s. +1 bîrûn 29b/20
- saḳmûniyâ:** <Gr. Mahmude otu, bingöz otu; (*Convolvulus scammonia*). Krş. maḥmûdiye.
s. 26b/10
[1]
- saḳsu:** Saksı, topraktan yapılmış kap kakak.
s. 20b/6
[1]
s. pâresi “Çamurdan yapılan, ateşe dayanıklı kap, çanak, çömlek. Krş. ḥazef.” 20b/6
- saḳta:** <Ar. Nezle olmak. Krş. nâzle.
s. 59b/10
[1]
- saḳûmûndâs:** <Gr. Deniz akrebi. Krş. deniz ‘akrebi.
s. 29b/19
[1]
- saḳka:** <Ar. Diş gıcırdaması, azı dişlerinin birbirine dokunması. Krş. diş ḳurđı.
s. 59b/1
[1]
- saḳım:** Salkım, üzüm gibi, birçoğu bir sap üzerinde bir arada bulunan meyve. Bkz. şaḳım.
s. 39a/3, 39a/3 [2]
[2]
- sa‘n:** <Ar. Pelesenk ağacı ve bundan elde edilen yağ; (*Commiphora opobalsamum*). Krş. ‘ūd-ı belesân.
s. 29b/12
[1]
- sancı-:** Sancımak. Krş. ladğ.
s.-maḳ 61b/21
[1]
- sancu:** Sancı. Krş. buru.
s. 56a/19, 60a/12, 61a/4, 61a/8, 61a/13 [5]
s. ṭutmaḳ 56a/19, 60a/12 [2]
ḳurılıḳdan s. 61a/4
s. +dur 57a/9
[6]
- sandûḥis:** <Gr. Kırmızı kurşun oksidi, süleğen. Krş. yanmış üstübec, sülügen.
s. 26b/21
[1]
- sa‘râḥ:** “ferâḥ-ı şeyde-i sa‘râḥ-ı dîde” İri gözlülük, göz deliğinin büyük olması.
s. +1 60b/21
[1]
ferâḥ-ı şeyde-i s. +1 dîde 60b/21
- sardina:** <Gr. Sardalya balığı; (*Sardina pilchardus*). Krş. semâris.
s. 30a/11
[1]
s. balığı 30a/11
- sardîn:** <Gr. Sardalya balığı. Bkz. sardina.
s. 30a/11
[1]
- sa‘ter:** <Ar. Güveği otu, zater, kekik otu; (*Origanum vulgare*) Krş. güyegi otı, bûstânî kekik, nadğ, cermere.
s. 14b/18, 29a/6, 50b/5, 52a/9, 52b/7 [5]
[5]
- saṭiyûs:** <Gr. Sünger. Krş. sünger.
s. 29a/19
[1]
- saṭvâl:** <Ar. Zencefil cinsinden, kokulu uyarıcı olarak kullanılan bir safran kökü. Krş. zurunbâd.
s. 29b/3
[1]
- sâ‘ile:** “mî‘a-i sâ‘ile” Kara günlük yağı. Krş. ḳara günlük yağı.
s. 50a/7
[1]
mî‘a-i s. 50a/7
- sa‘y:** <Ar. Çalışmak, gayret etmek.
s. 1b/7
[1]
s. êdüb 1b/7
- sayḳarmûrî:** <Gr. Bir tür incir.
s. 29a/16
[1]
- sâbâneg:** <Ar. Köpek menekşesi, yabani menekşe; (*Viola Canina*). Krş. it peneşesi.
s. 27b/2
[1]
- sâ‘be:** “nemle-i sâ‘be” Tıpta kullanılan bir tür karınca.
s. 51b/6
[1]
nemle-i s. 51b/6
- sâbîrec:** <Far. Adam otu, hacılar otu, insan otu, kankurutun, toskafa kavunu, yer elması, köpek elması; (*Mandragora autumnalis*). Krş. defn-i yezdî.
s. 29a/11
[1]
- sâbîrek:** <Far. Adam otu. Bkz. sâbîrec.
s. 28a/3
[1]
- sâbitâ:** <Ar. Şam’da yetişen, kereviz tohumuna benzeyen bir tohumdur.
s. 29b/7
[1]
- sâc:** <Ar. Hindistan’da yetişen, yaz kış yaprağı dökülmeyen, kerestesi makbul, sert bir ağaç.
s. 28b/3, 29b/3 [2]
[2]
- sâd:** <Ar. Sığırcık kuşu, çoğurcuk, çekirge kuşu; (*Sturnus vulgaris*). Krş. şığırcık kuşu.
s. 28a/3

- [1]
- sāde:** <Far. Sade; süsü, gösterişi olmayan, yalın, gösterişsiz.
s. 6b/10, 15b/17, 21b/9, 47b/6 [4]
cül-i zerd-i s. “Sarı nesrin gülü. Krş. nesrīn gülünüñ şarusı.” 15b/17
tāgī s. gül 47b/6
yabānī s. kırmūzī gül “Yabani şebboy; (*Cheiranthus cheiri*), yabani kırmızı gül. Krş. ervāne.” 6b/10
yabānī kırmūzī s. gül “Bir çeşit yabani kırmızı gül. Krş. ħazāmī.” 21b/9
s. + i 59a/19
[5]
s. + i şeden-i rūdhā “Bağırsakların yarılması, yırtılması, kanaması. Krş. bağarsuqlar yarılmak.” 59a/19
- sādec:** <Far. Hint sümbülü; (*Nardustachys jatamansi*). Krş. belīmūn.
s. 10b/17, 11a/13 [2]
s. + i 11b/13, 21a/5, 36b/20, 50b/18 [4]
[6]
s. + i hindī “Hint sümbülü. Krş. benū-māş, ‘arfec, mālśāterūn.” 11b/13, 21a/5, 36b/20, 50b/18 [4]
- sādene:** <Far. Kan taşı. Krş. kan taşı, şadenc.
s. 30a/4
[1]
- sāhil:** <Ar. Sahil; deniz, nehir, göl kıyısı.
s. 33b/17
s. + inde 43a/18
[2]
hürmüz s. + inde 43a/18
- sākū’l-esved:** <Ar. Baldırıkara otu; (*Aspelinum adianthum*). Krş. baldırı kıra. Bkz. sākū’r-raşīf.
s. 27a/15
[1]
- sākū’r-raşīf:** <Ar. Baldırıkara otu; (*Aspelinum adianthum*). Krş. baldırı kıra. Bkz. sākū’l-esved.
s. 29a/14
[1]
- sāl:** <Far. Yasemin çiçeği; (*Jasminium*). Krş. yāsemen.
s. 27b/15
[1]
- sālāmendār:** <Lat. Semender; (*Salamandra*). Krş. semender.
s. 28b/4
[1]
- sā’les:** <Ar. Salatalığa benzer bir bitki ve bundan elde edilen zamk; (*Sagapenon*). Krş. sekbīnec.
s. 28b/20
[1]
- sālis agridiün:** <Gr. Yabani kereviz; (*Petroselinum oreo selinum*). Krş. kerefes-i berri.
s. 28a/8
[1]
- sāliyiün:** <Gr. Kereviz; (*Apium graveolens*). Krş. kerefes.
s. 29a/15
[1]
- sāliyiūs:** <Gr. Horozgözü otu; (*Seseli tortuosum*). Krş. ħurūs gözi, sāsāliyiūs.
s. 27a/3
[1]
- sālīḥ:** “esved-i sālīḥ” Kara çörek otu; (*Nigella sativa*). Krş. kara çörek otı.
s. 5a/5
[1]
esved-i s. 5a/5
- sālka:** <Ar. Baldırıkara otu; (*Aspelinum adianthum*). Krş. baldırı kıra.
s. 28b/11
[1]
- sām:** “sām-ı abraş” Başı küçük, kuyruğu uzun, alaca renkte, daha çok bağlarda gezen bir keler. Krş. kıca keler. Bkz. sāmū’l-baraş.
s. + i 29b/8
[1]
s. + i abraş 29b/8
- sāmūs:** “tıyn-ı sāmūs” Kıbrıs’ta bulunan beyaz bir kil. Krş. tıyn-ı şāmūs, beyāz toprak.
s. 34a/14, 46b/10 [2]
[2]
kevkib-i s. “Evren pulu denilen bir maden, beyaz bir çamur, yer yıldızı.” 46b/10
tıyn-ı s. 34a/14
- sāmū’l-baraş:** <Ar. Başı küçük, kuyruğu uzun, alaca renkte, daha çok bağlarda gezen bir keler. Krş. alaca keler. Bkz. sām-ı abraş.
s. 28b/4
[1]
- sānıka:** <Far. Baldırıkara otu; (*Aspelinum adianthum*). Krş. baldırı kıra.
s. 27a/14
[1]
- sāsāliyiūs:** <Gr. Horozgözü otu; (*Seseli tortuosum*). Krş. ħurūs gözi, ‘aynü’d-dīk, țarzīlūn, çeşm-i ħurūs. Bkz. sīsālūs, sāliyiūs.
s. 15b/9, 27a/17, 35a/2, 36a/19 [4]
[4]
- sāsār kışt:** <Sür. Isırgan tohumu. Krş. ışırgan tohumı.
s. 27a/17
[1]
- sāsım:** <Far. Çörek otu; (*Nigella sativa*). Krş. naḥve-i hindī.

- s. 29a/11
[1]
- sāsūmak:** < Ar. Sudan’da yetişen bir çeşit söğüt, ak söğüt; (*Salix*). Krş. ak söğüd.
s. 28b/19
[1]
- sāṭaryūn:** < Far. Tilkitaşağı otu, dildamak çiçeği dibi; (*Orchis hircina*). Krş. dilkü taşacağı, dil tamak çiçeği dibi.
s. 28b/13, 29b/5 [2]
[2]
- sāṭıl:** < Ar. Hindistan’da yetişen baklaya ve mantara benzeyen, iç sürdürücü bir bitki. Krş. rüseng.
s. 29b/6
[1]
- sāzūrān:** < Far. Ceviz ağacının zamkı. Krş. kehrübā.
s. 28b/20
[1]
- se’:** < Ar. Temriye hastalığı. Krş. demregü.
s. 59a/12
[1]
- sebāb:** < Ar. İkikardeşkanı ağacı, bakam ağacı; (*Caesalpinia echinata*). Krş. iki kardeşkanı, bakam ağacı.
s. 26b/12
[1]
- sebel:** < Ar. Bulanık görme, göze inen perde.
s. 59a/19
[1]
- sebandān:** “sebandān-ı ḥurd” Hardal; (*Brassica nigra*). Krş. ḥardal.
s.+ı 27b/8
[1]
s.+ı ḥurd 27b/8
- sebenkūr:** < Far. Tilki üzümü, it üzümü; (*Solanum nigrum*). Krş. it üzümü, dilkü üzümü, ‘nebü’s-şal’leb.
s. 28a/18
[1]
- sebh:** < Ar. Hindistan’da bulunan siyah, şifalı bir taş. Krş. kara taş.
s. 29b/9
[1]
- sebū:** “seng-i sebū” Ayıt tohumu. Krş. ayıt tohumu.
s. 28a/20
[1]
seng-i s. 28a/20
- sebūse:** < Far. Deride oluşan küçük, beyaz pulcuklar.
s.+ı 59b/4
[1]
s.+ı ser “Saç kepeği. Krş. koṇaḳ.”
59b/4
- sebūye:** “seng-i sebūye” Ayıt ağacı; (*Vitex agnus castus*). Krş. ayıt ağacı.
s. 28a/4
- [1]
seng-i s. 28a/4
- seb’ū’l-arz:** < Ar. Baldırıkara otu; (*Aspelinum adianthum*). Krş. baldırı kara.
s. 29b/9
[1]
- seb’ū’ş-şār:** < Ar. Eftimon, bağboğan, serent, bağbozan, bostanbozan, gelinsaçı, küşüt, cinsaçı, kızıl sarmaşık, küsus, ükşus; (*Cuscuta epythimum*). Krş. eftīmūn.
s. 28a/2
[1]
- sebz:** < Far. Yeşil, yeşil renkli.
s.+ı 28a/20
[1]
s.+ı dāne “Menengiç ağacı yemişi. Krş. meneveş yemişi.” 28a/20
- secere:** < Ar. Bkz. şecere.
s.+ı 29a/1
[1]
s.+ı ibrahim “Ayıt ağacı; (*Vitex agnus castus*). Krş. ayıt ağacı.” 29a/1
- seceret:** < Ar. Ağaçlar. Bkz. şeceret.
s.+ı 28b/21, 28b/21 [2]
[2]
s.+ı müsī “Bögürtlen ağacı; (*Rubus caesus*). Krş. bögürtlen ağacı.” 28b/21
s.+ı nemmām “Sarmaşık; (*Hedera helix*). Krş. şarmaşuk.” 28b/21
- seceretu’l-lāh:** < Ar. Ardıç ağacı; (*Juniperus*). Krş. arduc ağacı.
s. 28b/21
[1]
- seceretü’l-‘arş:** < Ar. Meyan ağacı; (*Glycyrrhiza glabra*). Krş. buyan ağacı.
s. 29a/2
[1]
- seclā:** < Ar. Yasemin çiçeği; (*Jasminium*). Krş. yāsemen çiçeği.
s. 27a/4
[1]
- secme:** Cüz zamalı.
s. 57b/2
[1]
s. marazı “Cüz zam hastalığı. Krş. cüzām.” 57b/2
- sedā’ā:** < Ar. Yaban pırasası; (*Allium porrum*). Krş. it siki.
s. 28b/11
[1]
- seder:** < Ar. Göz kararması.
s.+ı 59a/16
[1]
s.+ı devār “Baş dönmesi hastalığı.

- Krş. baş çekzinmek, sergerdân.”
59a/16
- sedersün:** <Gr. Yabani kereviz; (*Petroselinum oreo selinum*). Krş. kerefes-i deştî.
s. 28a/6
[1]
- sedî:** <Ar. Horozgözü otu; (*Seseli tortuosum*). Krş. hurûs gözi, sâliyûs.
s. 27a/3
[1]
- sedûs:** <Gr. Hindistan’da yetişen bir çeşit nilüfer çiçeği; (*Nymphaea*). Krş. nîlûfer.
s. 29b/10
[1]
- sefâdîkûs:** <Gr. İç sürdürücü bir tür yabani soğan. Krş. berri soğan.
s. 29b/17
[1]
- sefedhân:** <Far. Hint ödü, Hindistan’da yetişen bir öd ağacı; (*Lignum Aloes*). Krş. ‘üd-ı hindî.
s. 30a/8
[1]
- sefercel:** <Ar. Ayva; (*Cydonia vulgaris*). Krş. ayva, bihî.
s. 27a/7
[1]
- sefile:** <Ar. Kara günlük. Krş. kara günlük.
s. 28a/9
[1]
- sefid:** <Far. Pelesenk ağacı ve bundan elde edilen yağ; (*Commiphora opobalsamum*). Krş. belesân ağacı.
s. 27a/14
[1]
- sefidüliyûn:** <Far. Yabani geven. Krş. berrî geven.
s. 26b/20
[1]
- seffîn:** <Far. Sirke, bal ve çeşitli eczalardan yapılan bir tür şurup. Krş. sirkencübîn.
s. 29b/16
[1]
- seflâ:** “gerd-i seflâ” Maden bulunan toprak. Krş. ma’den toprağı.
s. 45a/6
[1]
gerd-i s. 45a/6
- seflec:** <Far. Böğürtlen yemişi; (*Rubus caesus*). Krş. böğürtlen yemişi.
s. 28a/6
[1]
- seffî:** “seffî-i rağlâ” Su teresi tohumu. Krş. şu teresinüñ tohmı.
s. + i 28b/15
[1]
- s. + i rağlâ 28b/15
- seg:** <Far. Köpek, it. Krş. it, kelb.
s. 27b/9, 31b/12, 44b/16 [3]
günd-i s. “Dildamak çiçeğinin dibi, salep kökü, tilkitaşağı otu, itkasarı; (*Orchis hircina*). Krş. dil tımağ, dilkü tımağı.” 44b/16
şîr-i s. “Kadıntuzluğu, diken üzümü, karamuk; (*Berberis crataegina*). Krş. kadın tuzluğu, karamuk, şaru ağac, emberbârîs, etrâz.” 31b/12
s. + i 26b/19, 27a/13, 27b/5, 61a/19[4]
[7]
s. + i engür “İt üzümü, tilki üzümü; (*Solanum nigrum*). Krş. it üzümü.” 26b/19, 27a/13 [2]
s. + i setbüye “Ayıt tohumu. Krş. ayıt tohmı, sîbân.” 27b/5
gezîden-i s. + i divâne “Kuduz köpek ısırması. Krş. kuduz tımağ.” 61a/19
- segâb:** <Far. Kunduz. Krş. kunduz. Bkz. seg-âbî.
s. 27a/1
[1]
- segir-:** Seğırtmek, seyirtmek, koşmak, yetişmek, olgunlaşmak, artmak, çoğalmak.
s.-de 3a/1
[1]
- segnî:** “segnî-i rağlâ” Bepaye, kaya eğreltisi; (*Polypodium vulgare*). Krş. besfâyic.
s. + i 28b/14
[1]
s. + i rağlâ 28b/14
- segü’l-misk:** <Far.-Ar. Biber, Hindistan cevizi, sandal, sümbül-i tîb, mazı ve bal ile yapılan kalbi kuvvetlendiren bir macun. Krş. ‘üdü’l-ğahr, kerkerühen.
s. 26b/12, 44a/12 [2]
[2]
- seg-âbî:** <Far. Kunduz. Krş. kunduz.
s. 16a/21, 27a/2 [2]
[2]
hâya-i s. “Kunduztaşağı, cavşir, oğlanaşı; (*Ferula alaeochytris*). Krş. kunduz hâyası, cāvşîr.” 16a/21
- seg-âbü:** <Far. Bkz. seg-âbî.
s. 20a/18
[1]
hâya-i s. “Kunduztaşağı, cavşir, oğlanaşı; (*Ferula alaeochytris*). Krş. kunduz hâyası, cāvşîr.” 20a/18
- seher:** <Ar. Geceleri uyumayıp uyanık durma hastalığı. Krş. uyumamak, uykusuz.
s. 59b/14
[1]

seḥīlis: < Sür. Mekke ayrığı; (*Cynodon dactylon*).
Krş. mekke ayrığı.

s. 26b/15
[1]

seḥīne: < Ar. Bulamaç aşısı. Krş. bulamac aşısı.

s. 27b/11
[1]

seḥbūye: < Ar. Mısır'da şeker kamışı kenarında yetişen bir bitki. Krş. sītebān.

s. 29a/5
[1]

seḥlāṭ: < Far. Yasemin çiçeği; (*Jasminum*). Krş. yāsemen çiçeği.

s. 27a/9
[1]

seḥūšnīn: < Gr. Mekke ayrığı; (*Cynodon dactylon*).
Krş. mekke ayrığı.

s. 28a/8
[1]

sekbīnec: < Far. Salatalığa benzer bir bitki ve bundan elde edilen zamk; (*Sagapenon*). Krş. sā'les, şefīn, muḥrecü'r-rīḥ.

s. 27a/8, 28b/20, 33b/5, 49b/14 [4]
[4]
s. dedükleri şamğdur 49b/14

sekiz: Sekiz.

s. 1b/13
[1]
yigirmi s. bāb 1b/13

sekiü'z-zeḡlā: < Ar. Bepaye, kaya eğreltisi; (*Polypodium vulgare*). Krş. besfāyic.

s. 29a/15
[1]

sekle-: Seklemek, sıçrayarak yürümek.

s.-r 27a/1
[1]

seknec: < Far. Suriye'den getirilen bir çeşit katran, zift, asfalt maddesi, yersakızı. Krş. cehennem deresi taşısı.

s. 28a/1
[1]

sekrān: < Ar. Bengilik otu, kırmızı tatula; (*Datura fastuosa*). Krş. bezr-i benc toḥmı.

s. 28b/10
[1]

sekrü'l-nāü'l-ḥüt: Sığırkuyruğu otunun kökü. Krş. şıḡır kıyruğı.

s. 27a/19
[1]

sekte: < Ar. Durma, kısılma; kanın birdenbire durması; bozukluk; inme, felç.

s. 59a/18
[1]

seḳāṭūn: < Gr. Hint ödü, Hindistan'da yetişen bir öd

ağacı; (*Lignum Aloes*). Krş. 'ūd-ı hindī.

s. 28a/12
[1]

sel': < Ar. Bedende olan ur. Krş. ur, yumrı.

s. 59b/5
[1]

selāk: "selāk-ı çeşm" Gözün kırpık çıkan kısmının etle kaplanması, kalınlaşması. Krş. sadāk-ı çeşm.

s. +1 59b/10
[1]

s. +1 çeşm 59b/10

seleḥ: < Ar. 1. Aselbent sakızı. 2. Tarçın yerine kullanılan dalları kırmızı bir ağacın kabuğu. Krş. selīḥe.

s. 29b/18
[1]

selem: < Ar. 1. Deri tabaklamada kullanılan bir ağaç kabuğu, zencefile benzeyen bir kök. Krş. zencebīl. 2. Kara çörek otu; (*Nigella sativa*). Krş. kara çörek otu.

s. 29a/1, 29b/17 [2]
[2]

selesü'l-bevl: < Ar. İdrarını tutamama, prostat hastalığı. Krş. sidük tütulmak.

s. 59a/15
[1]

selesü'l-bevl-i mā'ilī: < Ar. Farkında olmadan idrarını kaçırmak, altına işlemek.

s. 59a/15
[1]

selḥü'l-ḥayye: < Ar. Yılan gömleği, yılan kavı. Krş. ilan kavı.

s. 27a/10
[1]

selīḥe: < Ar. 1. Aselbent sakızı, bir çeşit pelesenk ağacından ve katurkuyruğu otundan elde edilen,

birkaç türü olan tıbbî bir zamk. 2. Hindistan ve Umman'da tarçın yerine kullanılan dalları kırmızı bir ağacın kabuğu. Krş. göginek kabuğu. Bkz. seleḥ.

s. 26b/15, 29b/19, 42a/15, 46b/1, 51b/4
[5]

s. dedükleri köküḡ kabıdur "Krş. ḳasā." 42a/15

s. kabuḡı "Selihe kabuḡı. Krş. neceb." 51b/4

ḳara s. "Kara selihe. Krş. kesīlā." 46b/1

s. +i 30a/14

s. +i siyāḥ "Kara selihe. Krş. sevādü'l-hind." 30a/14

s. +ye 46b/1

[7]

selīṭ: < Ar. Zeytin yağı. Krş. zeytūn yağı.

s. 27a/16
[1]

- selk:** <Ar. Mazı; (*Thuya*). Krş. mâzî.
s. 28b/20
[1]
- selme:** <Ar. 1. Sirken otu; (*Chenopidium album*).
Krş. sirken. 2. Akasya yapılan dikenli bir ağaç. Krş.
akākıyā, qarāza.
s. 26b/13
[1]
- selmîn:** <Ar. Boy otu tohumu. Krş. boy tohmu.
s. 26b/17
[1]
- selühec:** <Ar. Demir dikenli, çoban kalkitan;
(*Tribulus terrestris*). Krş. demür dikenli.
s. 28b/9
[1]
- selūmenî:** <Ar. Özü zehirli, bir çeşit ak hurma. Krş.
devā-yı şeft.
s. 22b/9
[1]
- sem‘:** <Ar. İştirmek.
s. 57b/1
[1]
şıkl-ı s. “İştirme güçlüğü, kulağın ağır
işitmesi. Krş. kulak ağır olmak.” 57b/1
- sem‘ā:** “‘āmîr-i sem‘ā” Eşek marulu; (*Sonchus
oleraceus*). Krş. eşek mārūlı.
s. 36b/19
[1]
‘āmîr-i s. 36b/19
- semākîl:** <Ar. Sumak ağacı ve tohumu; (*Rhus
coriaria*). Krş. summāk.
s. 27b/18
[1]
- semān:** <Far. Bkz. semāne.
s. 28b/6
[1]
- semāne:** <Far. Bildircin kuşu; (*Coturnix*). Krş.
bildircin kuşu.
s. 26b/19
[1]
- semānî:** <Far. Bildircin kuşu. Bkz. semāne.
s. 27b/10
[1]
- semāris:** <Far. Sardalya balığı; (*Sardina pilchardus*).
Krş. sardina balığı.
s. 30a/11
[1]
- semārūg:** <Far. Mantar; (*Fungi*). Krş. mantar.
s. 26b/17
[1]
- semek:** <Ar. Balık.
s. + i 27b/12, 27b/13 [2]
[2]
s. + i nāzle “Krş. semek-i şaydā.”
- 27b/13
s. + i şaydā “Güney Lübnan’da kışın
bir gölden avlanan şifalı,
kuvvetlendirici bir balık. Krş. semek-i
nāzle.” 27b/12
- semen:** 1. <Far. Üç yapraklı gül, Van gülü,
Mısır gülü, peygamber çiçeği, sakız gülü.
Krş. beyāz gül, kāşim, peygamber çiçeği 2.
<Ar. Yağ, erimiş tereyağı.
s. 26b/20, 28a/13, 44a/5 [3]
s. + i 28b/19
[4]
s. + i ‘arî “Öküz yağı. Krş. öküz yağı.”
28b/19
- semend:** <Far. Kırmızı boya elde edilen bir ot. Krş.
gülğün otu.
s. 27a/4
[1]
- semendel:** <Far. Bkz. semender.
s. 30a/4
[1]
- semender:** <Far. Semender, uzun gövdeli, dört
bacaklı, kuyruklu, kertenkeleye benzeyen, birçok türü
bulunan ve ateşte yanmadığına hatta ateşi
söndürdüğüne inanılan efsanevi bir hayvan;
(*Salamandra*). Krş. sālāmendār.
s. 28b/4, 29b/7 [2]
[2]
- semenū:** <Far. Erişte aşı. Krş. erişte aşı.
s. 26b/18
[1]
- semerqand:** <Far. Özbekistan’ın güneyinde bir şehir.
s. 15a/14
s. + dan 29a/17
[2]
- semm:** <Ar. Zehir. Krş. hülhül.
s. 54a/4
[1]
- semmūr:** <Ar. Samur; (*Martes zibelilina*). Krş. dılķ.
s. 22b/12
[1]
- semmū’l-fār:** <Ar. Fareleri öldüren kokusu keskin
zehirli bir ot, sıçan otu, arsenik. Krş. sıçan otu.
s. 27a/13
[1]
- semmū’l-ḥūt:** <Ar. Hindistan’dan gelen kahveye
benzeyen bir çekirdek, balık zehri.
s. 27b/11
[1]
- semmū’l-ḥimār:** <Ar. Ağrı ağacı, zakkum ağacı;
(*Nerium oleander*). Krş. ağu ağacı, çekirge ayağı,
zarneb.
s. 29b/1
[1]

semmü's-semek: <Ar. Sığırkuyruğu otunun kökü;
(*Verbascum speciosum*). Krş. şığır kuyruğı.

s. 27a/6

[1]

semnevâ: <Far. Erişte aşısı. Krş. semenü.

s. 26b/18

[1]

semüm: <Ar. Zehir, zehirli şey. Krş. müfiyün.

s. 49b/3, 56b/13 [2]

bād-ı s. "Hastalık yapan rüzgarlar.

Krş. ağulu yeller." 56b/13

s. + ı 59b/13

[3]

s. + ı hürde "Zehir içmiş kişi." 59b/13

semüz: Semizotu; (*Portulaca oleracea*). Bkz. semüzlük otu. Krş. baklaü'z-zehrâ, haķkük, lüneķ.

s. 10a/7, 10b/3, 12b/16, 16b/5, 18a/7, 18a/11, 47b/2 [7]

[7]

s. ot 18a/11

s. otı 10b/3, 47b/2 [2]

s. otı toħmı 12b/16, 16b/5 [2]

berrî s. otunuğ südlüsidür "Yabancı semizotunun sütlü bir cinsi. Krş. bâbilus, ħalbîşây." 10a/7

berrî s. otunuğ südlüsine 18a/7

semüzlük: Semizlik, semiz olma durumu.

s. 7b/1, 7b/21, 8a/12, 8b/11, 8b/12, 8b/12, 8b/20, 9a/1, 9a/8, 11b/17, 17a/1, 19b/19, 22b/4, 23b/15, 25b/2, 33a/8, 37b/16, 38a/10, 38b/7, 38b/14, 39a/2, 39a/5, 39b/16, 43b/9 [24]

[24]

s. olan ħurmâya "İri bir çeşit hurma. Krş. şırfân." 33a/8

s. otı "Semizotu, semizlik otu;

(*Portulaca oleracea*). Bkz. semüz otu.

Krş. pırpırım, baklatü'l-ħamķâ, bakla'-

i mübârek, baklatü'z-zehibî, bakla'-i

lîz, büħel, büħle, berpehen, toħmekân,

ħalyâ, ħurfe, dendâfsâ, recle, zerîrâ,

ferfîc, fersen, ferfehen, ferfenc,

ferfehîin, ferefhîiz, kef."

7b/1, 7b/21, 8a/12, 8b/11, 8b/12,

8b/12, 8b/20, 9a/1, 9a/8, 11b/17, 17a/1,

19b/19, 22b/4, 23b/15, 25b/2, 38a/10,

38b/7, 38b/14, 39a/2, 39a/5, 39b/16,

43b/9 [22]

s. otı toħmı 37b/16

senbât: <Hint. Göz yanılması, hayal. Krş. ħîşâve.

s. 59b/8

[1]

sencâle: <Far. Tahıl, tane ölçeği, küçük terazi taşı.

s. 28b/18

[1]

senderüs: <Gr. Kehribara benzeyen bir zamk, kızıl ardıç zamkı. (Kehribar ateşe konulduğunda sakız gibi kokar, sandalus ise kötü bir koku verir.)

s. 27b/2

[1]

seng: <Far. Taş.

s. 45a/21, 49b/1 [2]

gül-i s. "Taşkınası, yosun. Krş. taş

ķınası, yosuğ." 45a/21

mürver-i s. "Mersin yemişi." 49b/1

s. + i 18b/7, 28a/4, 28a/13, 28a/20, 29a/18, 29a/19, 29a/19 [7]

[9]

s. + i âhen-rübâ "Mıknatıs. Krş.

mıknâfîs." 29a/19

s. + i âteş "Çakmak taşı. Krş. çakmak

taşı." 29a/18

s. + i muğnî "Demirbozan, tırfıl, yabancı

yonca. Krş. demür bozan." 28a/13

s. + i rüşenâ "Göz taşı. Krş. ħacerü'r-

rüşenâ, merķaşışâ, ħacerü'n-nür."

18b/7

s. + i sebû "Ayıt ağacı; (*Vitex agnus*

castus). Krş. ayıt ağacı." 28a/20

s. + i sebûye "Bkz. seng-i sebû." 28a/4

s. + i yeşb "Yeşim taşı. Krş. yeşb."

29a/19

sengbüh: <Far. Mısır'da şeker kamışı kenarında yetişen bir çeşit yemiş, köpekmemesi, acem eriği. Krş. sibistân

s. 28b/9

[1]

sengbûya: <Far. Ayıt ağacı tohumu; (*Vitex agnus castus*). Krş. ayıt ağacı toħmı. Bkz. seng-i sebû.

s. 28a/21

[1]

senger: <Far. Büyük oklu kirpi. Krş. uzun kirpü.

s. 28a/17

[1]

seng-ħör: <Far. Kılıkuyruk kuşu; (*Anas acuta*). Krş. kııl kuyruk kuşu.

s. 28a/18

[1]

seng-puşt: <Far. Kaplumbağa; (*Testudo*). Krş. ħablubađa.

s. 27a/9

[1]

senħâle: "senħâle-i fızza" Gümüş serpintisi, kırıntısı. Krş. gümüş ekindisi.

s. + i 29a/5

[1]

s. + i fızza 29a/5

senîn: <Ar. Kara çörek otu; (*Nigella sativa*). Krş.

ğara çörek otı.

s. 27b/6

[1]

senknā: <Far. Yeşil ve büyük bir cins hıyar. Krş. şīn hıyār.

s. 27b/1

[1]

senkād: <Far. 1. Kara çörek otu; (*Nigella sativa*). Krş. ğara çörek otı. 2. Eşek marulu; (*Sonchus oleraceus*). Krş. eşek marūlı.

s. 29a/9

[1]

senūt: <Ar. Kimyon; (*Cuminum cyminum*). Krş. kemmūn.

s. 29a/7

[1]

sepārīne: <Far. Tilkikuyruğı, kuşkonmaz bitkisinin kökü; (*Asparagus officinalis*). Krş. isfidāc, dilkü kuyruğı, helyūn.

s. 2b/7, 27a/11, 48a/1 [3]

[3]

s. kökidür 2b/7

rūmī s. 48a/1

sepīdār: <Far. Kavak ağacı; (*Populus*). Krş. ğavak ağacı.

s. 28a/15

[1]

sepīde: <Far. Aklık, beyazlık.

s. + i 59a/13

[1]

s. + i çeşm “Göze ak perde inmesi.

Krş. göze ak düşmek.” 59a/13

sepūs: <Far. Buğday kepeğı. Krş. kepek.

s. 27a/8

[1]

ser: <Far. Baş.

s. 58a/15, 58b/15, 59b/4, 59b/16 [4]

[4]

derd-i s. “Baş ağrısı. Krş. baş

ağrısı.” 58a/15

rīş-i s. “Kel baş, dazlak. Krş. kel baş.”

58b/15

sebūse-i s. “Saç kepeğı. Krş. ğoņak.”

59b/4

şikeste-i s. “Baş yarığı. Krş. baş

yaruğı, şeceste.” 59b/16

ser‘at: <Ar. Ayvadana, civanperçemi, kovan çiçeğı; (*Achillea*). Krş. ayva țana

s. 29a/12

[1]

serād: <Far. Kılır otu, diş otu, hilal otu; (*Ammi visnaga*). Krş. ğılāl, ğılur otu, seyāh, siyāb.

s. 29b/1

[1]

serāfiyūn: <Gr. İt siyegi, yaban pırasası, dağ gendenesi; (*Allium porrum*). Krş. it siki, farāsiyūn, farāfiyūn.

s. 28b/6

[1]

serce: Bkz. serçe.

s. 3a/21, 13b/21, 19a/7, 22a/15, 25a/10,

30a/9, 36a/12, 46b/16, 48a/14, 49a/3 [10]

[10]

s. beynisi “Serçe beyni. Krş. mağz-ı güncişk, dimāğ-ı ‘uşfūr.” 22a/15, 48a/14 [2]

s. dili “Bkz serçe dili.” 13b/21, 25a/10, 30a/9, 46b/16 [4]

s. dili otı 19a/7, 49a/3 [2]

s. diline 3a/21

s. kuşu 36a/12

serçe: Serçe kuşu; (*Passer domesticus*). Krş. ‘aşāfir.

s. 5a/14, 6a/6, 6b/2, 6b/16, 8a/15, 8b/2,

12a/16, 13b/10, 18a/10, 31b/9, 37a/7,

43b/7, 50a/3 [13]

[13]

s. dili “Serçedili otu, kuş otu, yol kenarları, duvar dipleri ve bahçelerde yetişen bir yıllık ve otsu bir bitki;

(*Stellaria media*). Krş. şemeret-i

dıraht-ı āher, zebān-ı güncişk,

sünbülü‘l-keleb, lisānū‘l-‘uşfūr, āher.”

6a/6, 6b/2, 6b/16, 8a/15, 8b/2, 13b/10,

18a/10, 37a/7, 43b/7 [9]

s. dili dedükleri otuñ ağacı 5a/14

s. dili dەرler bir toħmdur 12a/16

s. şebi “Bir çeşit tuz. Krş. şeb-i

esākife.” 31b/9

ağ s. dili “Ak serçedili otu, kuş otu.

Krş. meshedū. 50a/3

serçūs: <Far. Seylan, kurşun kökü; (*Plumbago zeylanica*). Krş. serğüle dibi şaytarac.

s. 28a/10

[1]

serd: <Far. Soğuk; sert, kaba, hoyrat.

s. 59a/18, 62b/6 [2]

[2]

nā-hān-ı ‘afc-ı s. “Elde ve tırnakta

benekler, beyaz lekeler oluşması.”

62b/6

sersām-ı s. “Soğuk sıtma. Krş. şovuğ

sıtma.” 59a/18

serdī: <Far. + Ar. Soğukluk; katılık, sertlik.

s. 60b/4

[1]

‘illet-i s. “Soğuk algınlığına bağılı bir

hastalık.” 60b/4

serdīne: <Far. Şor balığı, salamura balık. Krş.

- ‘arem.
s. 37a/11
[1]
s. balığına 37a/11
- seren:** <Far. Ağırılık, manevi sıkıntı. Krş. ağırılık, seri’a.
s. 59a/12
[1]
- serenc:** <Far. Yanık üstübeç Krş. yanmış üstübec.
s. 27a/13
[1]
- sereng:** <Far. Sirken otu, yabancı ıspanak;
(*Chenopidium album*). Krş. sirken otu.
s. 26b/21
[1]
- seretân:** <Ar. 1. Kanser hastalığı; iyileşmez bir tür çıban. Krş. şirînçe. 2. Yengeç. Krş. yengec.
s. 27a/11, 59a/14 [2]
[2]
- seretânü’r-rahm:** <Ar. Rahim kanseri, rahimde çıkan bir tür çıban.
s. 59b/7
[1]
- seretân-ı fi’r-rahm:** <Ar. Rahim kanseri, rahimde çıkan bir tür çıban. Krş. şirînçe, şirince.
s. 59a/18
[1]
- serfa’leş:** <Ar. Göz otu; (*Astragalus sarcocolla*).
Bkz. anzurüt.
s. 28b/12
[1]
- sergen-gerdân:** <Far. Domuz böceği, osuruk böceği, bok böceği. Krş. toñuzlan kurdı.
s. 27b/9
[1]
- sergerdân:** <Far. Baş dönmesi. Krş. baş çegzinmek.
s. 59a/16
[1]
- sergin-kâr:** <Far. Sığır dışkısı. Krş. şığır bokı.
s. 27b/17
[1]
- sergîn:** <Far. 1. Gübre, fişkı. 2. Baş dönmesi. Krş. baş dönmek. Bkz. sergerdân.
s. 59b/8
s. + i 27b/17, 27b/20, 27b/20 [3]
[4]
s. + i kebüter “Güvercin dışkısı. Krş. gögercin bokı.” 27b/17
s. + i laklak “Leylek dışkısı. Krş. legleg bokı.” 27b/20
s. + i piristü “Kırlangıç dışkısı. Krş. kırlangıç bokı.” 27b/20
- sergü’l-hindî:** <Ar. Amlac otu; (*Phyllanthus emblica*).
Krş. emlec.
s. 28a/19
[1]
- sergüle:** Seylan, kurşun kökü; (*Plumbago zeylanica*).
Krş. şaytarac, şâtere, ‘azâb, fâğūs, misvâkü’r-râ’î,
marak-ı sikebâc, ağres, câhervân, hazâ, hâmişe,
serçūs.
s. 4b/14, 14b/16, 16a/3, 19a/20, 28a/11,
30a/17, 30b/19, 35a/19, 38a/15, 48b/6,
49b/13 [11]
[11]
s. dibi 4b/14, 28a/11, 35a/19, 38a/15,
48b/6 [5]
s. dibine 14b/16, 30b/19 [2]
- serhiyâ:** <? Ayıt tohumu. Krş. ayıt tohumu.
s. 28b/18
[1]
- serham:** <? Şalgam; (*Brassica rapa*). Krş. şalgam.
s. 29a/8
[1]
- serhes:** <Ar. Kuzgun otu, eğrelti otu; (*Driopteris filix-mas*). Krş. kuzğun otu, eyrelti otu.
s. 26b/11
[1]
- seri’a:** <Ar. Ağırılık, manevi sıkıntı. Krş. ağırılık, seren.
s. 59a/12
[1]
- serî:** <Ar. 1. Bir çeşit çekirge. Krş. çekirge. 2. Kılır otu, diş otu, hilal otu; (*Ammi visnaga*). Krş. kıllur, hılâl.
s. 29a/21
[1]
- serîkûn:** <Far. Zincifre. Krş. zencefre.
s. 28b/17
[1]
- serîr:** “rüdâ-yı serîr” Kış otuna benzeyen bir çeşit gül kökü. Krş. kuşş.
s. 24a/8
[1]
rüdâ-yı s. 24a/8
- serîs:** <Ar. Güneyik, hindiba; (*Cichorium*). Krş. göyinek.
s. 28b/9
[1]
- serît:** <? Yaban pırasası, dağ gendenesi; (*Allium porrum*). Krş. it siki.
s. 28b/13
[1]
- serm:** <Far. Acıkıcı, hindiba; (*Cichorium endivia*).
Krş. acıkıcı.
s. 28a/16
[1]
- sermak:** <Ar. Sirken, kara pazı, yabancı ıspanak;
(*Chenopidium album*). Krş. sirken.

- s. 12a/17, 27a/9 [2]
[2]
toħm-ı s. 12a/17
- serme:** <Far. Sirken otu; (*Chenopidium album*). Krş. sirken. Bkz. sermec.
s. 28a/16
[1]
- sermec:** <Far. Ispanak; (*Spinacia oleracea*), sirken; (*Chenopidium album*). Krş. sirken, ıspanak.
s. 26b/18, 29b/10 [2]
[2]
- serpistān:** <Far. Ökse hazırlanan bir yemiş. Krş. ökse.
s. 27b/4
[1]
- sersād:** <Far. Ayıt ağacı; (*Vitex agnus castus*). Krş. ayıt ağacı.
s. 27b/16
[1]
- sersām:** <Far. Sersem, herhangi bir sebeple bilinci ve duyguları zayıflamış olan kişi.
s. 59a/13
s.+ı 59a/18
[2]
s.+ı serd “Soğuk sıtma. Krş. şovuk sıtma.” 59a/18
- sertīz:** <Far. Baştarafı sivri olan, ucu sivri, keskin.
s. 7b/18, 33b/11 [2]
[2]
s. dikendür 7b/18, 33b/11[2]
- serşam:** <? Tatlı sulardan çıkartılan bir çeşit zift.
s. 28b/7
[1]
- serřarātyūfīs:** <Gr. Yaprığı kaya koruğuna benzeyen bir çeşit yosun. Krş. yoşun.
s. 28b/5
[1]
- serv:** <Far. Servi ağacı; (*Cupressus sempervirens*).
s. 14a/18, 15b/18, 49b/11[3]
s. ağacı “Servi ağacı. Krş. cā-yı be-kāh-ı mār.” 15b/18
s. ağacı kōzağıdır “Servi ağacı kōzalağı. Krş. cevzü’s-serv.” 14a/18
yabān s. ağacı “Yabani servi ağacı. Krş. melīs.” 49b/11
s.+ı 29b/2
[4]
s.+ı türkistānī “Çekirgeayağı otu. Krş. çekirge ayağı, zerneb.” 29b/2
- servi:** Bkz. serv.
s.+si 22a/3, 44a/5 [2]
[2]
yabān s.+si “Yaban servisi. Krş. kāşim.” 44a/5
- yēr s.+si “Yer servisi. Krş. kemāfītūs, hāmānītīs.” 22a/3
- ser-gendem:** <Far. Adam otu, kan kurutan; (*Mandragora officinalis*). Krş. ‘abdū’s-selām.
s. 29b/11
[1]
- ser-şeden:** “nār-ı ser-şeden” Hastalıktan ötürü sıkıntı çeken kişi.
s. 56b/1
[1]
nār-ı s. 56b/1
- sesūş:** <Gr. Kimyon; (*Cuminum cyminum*). Krş. kemmün.
s. 30a/8
[1]
- setbüye:** “seg-i setbüye” Ayıt tohumu. Krş. ayıt toħmı.
s. 27b/5
[1]
seg-i s. 27b/5
- setī:** “setī-yi endām” Felç geçirmek. Krş. cemī’ endām şutmamak.
s.+yi 59b/3
[1]
s.+yi endām 59b/3
- setr:** <Ar. Örtme, kapama, gizleme.
s.+ı 59b/11
[1]
s.+ı müje “Gözün kirpik çıkan kısmının etle kaplanması, kalınlaşması. Krş. selāķ-ı çeşm.” 59b/11
- setāriyūn:** <Gr. Burçak cinsinden bir bitki. Krş. burcaķ.
s. 29a/13
[1]
- setīha:** <Ar. Misk, hoş kokulu bir madde. Krş. müşk.
s. 27b/10
[1]
- setrāk:** <Gr. Cedvar bitkisi; (*Curcuma zedoaria*). Krş. zurunbād.
s. 27a/15
[1]
- setrāfiyūfīs:** <Gr. Su üstünde köksüz yetişen, yaprağı kaya koruğuna benzeyen bir bitki.
s. 29b/14
[1]
- setrūniyūn:** <Gr. Şam çöveni; bitkisi yapağı sabunu, kökü domuz ağız ağacıdır. Krş. şām çoğanı.
s. 29b/13
[1]
- setürüyūn:** <Gr. Kantaron otu; (*Gentiana lutea*). Krş. kantariyūn.
s. 28b/12
[1]

sefūs: < Gr. Nar çiçeği. Krş. gülnār.

s. 27b/19

[1]

sev-: Sevmek.

s.-er 11b/7

[1]

sevādū'l-hind: < Ar. Bir tür aselbent sakızı, kara selihe. Krş. selīḥe.

s. 30a/13

[1]

sevādū'l-kuzāt: < Ar. Mazı; (*Thuya*). Krş. māzū.

s. 30a/12

[1]

sevärün: < Far. Kuşekmeği otu; (*Polygonum aviculare*). Krş. kuş etmegi

s. 29a/14

[1]

sevās: < Ar. Tırfıl otu, üçgül; (*Medicago sativa*). Krş. dirfil.

s. 28a/10

[1]

sevdā: < Ar. 1. Güçlü sevgi, aşk. 2. Siyah, kara. 3. Gam, keder, sıkıntı. 4. Balgamdan, kandan ve safradan başka vücuttan çıkan bir çeşit salgı, kara safra.

s. 7a/9, 7a/9, 7b/8, 41b/3, 47b/5 [5]

s. otı “Muhabbet ve sevgi otu, adam otu, hacılar otu, kankurutan; (*Mandragora autumnalis*). Krş. muhabbet otu, bülügāz, kātānīkī.”

7b/8, 41b/3 [2]

anīle-i s. “Peygamber çiçeği kökü, Rumî cedvar. Krş. cedvār, rümī cedvār, peygamber çiçeği köki.” 7a/9, 7a/9 [2]

leben-i s. “Sütleğen otu ve bundan elde edilen tıbbî bir zamk; (*Euphorbia officinarum*). Krş. ferfiyün.” 47b/5

s. + dan 63a/19

s. + yıla 55b/11

[7]

sevdāvī: < Ar. Kara safraya ait, kara safrayla ilgili.

s. 56b/10

[1]

sevgi: Sevgi.

s. 40a/21

[1]

s. otı “Muhabbet ve sevgi otu, adam otu. Krş. muhabbet otu, kātānāķī, keffū'l-‘aķārib” 40a/21

sevgü: Bkz. sevgi.

s. 45a/20

[1]

s. otı 45a/20

sevīķ: < Ar. Un, buğday ve suyu karıştırıp bulamaç haline getirmek. Krş. bulamac.

s. 28a/15

[1]

seyāh: < Ar. 1. Bir çeşit çekirge. Krş. cekirge. 2. Kılız otu, diş otu, hilal otu; (*Ammi visnaga*). Krş. serī, kıılır.

s. 29b/1

[1]

seyāhat: < Ar. Yolculuk, gezi.

s. 1b/2

s. + de 1b/7

[2]

seyāl: < Ar. Yasemin çiçeği; (*Jasminium*). Krş. yāsemen, sicilāt.

s. 29b/11

[1]

seye: < Ar. Habeş'ten gelen kaygı giderici bir bitki.

s. 27b/1

[1]

seyelān: < Ar. Akma, akıntı.

s. + ı 59b/4, 59b/12 [2]

[2]

s. + ı menī “Erken boşalma.” 59b/4, 59b/12 [2]

seyfü'l-gurāb: < Ar. Yabani susam cinsinden bir bitki. Krş. süsen-i berrī.

s. 27b/19

[1]

seyl: < Ar. Akmak, akıntı.

s. + i 27b/21

[1]

s. + i ḥūn “Silikon, erimiş kurşunun, bir hava akımında yükseltgenmesiyle üretilen, çok yoğun ve zehirli, pas önleyici astar boyaların hazırlanmasında kullanılan kırmızı boya. Krş. sülügen.” 27b/21

seylān: < Ar. Hurma balı. Krş. ḥurmā balı, saķan.

s. 29b/18

[1]

seyyid: “seyyid gāzī penīri” Yumuşak, beyaz bir taş, idrar taşı, kum taşı.

s. 12b/1

[1]

s. gāzī penīri 12b/1

seyyidīnā: < Ar. Bir dua sözü.

s. 1b/1

[1]

sezāb: < Ar. Sedef otu; (*Ruta graveolens*). Krş. қоқар sedef, aşkalyūs, zūferā.

s. 5b/2, 7a/15, 9b/14, 19a/6, 23b/5, 26a/10, 26b/5, 27a/12, 54b/13 [9]

s. şamģı “Sedef zamkı. Krş. zeryās .”

- 23b/5
s. yaprağı 19a/6
s. yaprağına 26a/10
berg-i s. 9b/14
berri s. kökine 26b/5
şamğ-ı s. “Sedef zamkı. Krş. āzeryas.”
5b/2
s. + a 25b/13, 39b/9, 39b/13 [3]
[12]
berri s. + a 25b/13,39b/9,39b/13[3]
- sıcaklık:** Sıcaklık, ısı.
s. + dan 57b/19
[1]
- sıçan:** Bkz. sıçan.
s. 11b/17
[1]
s. otı 11b/17
- sıçan:** Sıçan otu, fareleri öldüren kokusu keskin zehirli bir ot, arsenik. Krş. turābü'l-hālik, semmü'l-fār.
s. 6a/11, 6a/13, 24b/19, 27a/13, 28b/17 [5]
[5]
s. kulağı “Sıçankulağı; (*Anagallis*), mercanköşk çiçeği; (*Origanum majorana*). Krş. āzānü'l-fār, bûğuskar, enāğulus, merzengüş, mürdehüş, merūs-ı aqtî, hemsuk, habaķu'l-kıssā', habaķu'l-fetā, reyhān-ı dāvūd, sımaķ, şemşîr, şemşîrā, 'anķar, 'abķar, ğaysüb, güş-ı müş, mersîn-i kıbîî.” 6a/11, 6a/13, 24b/19 [3]
s. kulağı otı 28b/17
s. otı 27a/13
- sıdkāfetü'l-'ayn:** <Ar. Tavukkarası, gece körlüğü, göze perde inmesi.
s. 59b/13
[1]
- sımaķ:** <Ar. Sıçankulağı; (*Anagallis*). Krş. sıçan kulağı, merzencüş.
s. 28b/17, 29a/10 [2]
[2]
- sıraca:** Sıraca, deride ve genellikle boyunda görülen, lenf düğümlemelerinin şişkinliğiyle beliren tüberküloz türü. Krş. nemke-i ba'z.
s. 62b/7
[1]
- sırça:** Sırça, cam. Bkz. sırça.
s. 26a/9
[1]
s. köpüğü 26a/9
- sırtlan:** Sırtlan.
s. 45a/13
[1]
s. ayası “Sırtlanpençesi otu. Krş. keffü'z-zab'.” 45a/13
- sıtma:** Sıtma hastalığı. Krş. hummā, teb.
s. 55a/5, 55a/13, 55a/14, 56b/20, 56b/20, 57a/1, 57a/1, 57a/3, 57a/3, 57a/3, 57a/4, 57a/5, 57a/5, 57a/6, 57a/7, 57b/11, 57b/11, 57b/11, 57b/12, 57b/12, 57b/14, 59a/1, 59a/18, 60a/18, 62b/15, 63a/7 [26]
'aql gideren s. “Bilinç kaybına uğratan sıtma. Krş. teb-i bîhüşî, hummā-yı ğaşye” 57a/5
ditreden s. 57b/11
ditredür s. 62b/15
gün aşuru s. “Nöbetleri iki günde bir tutan sıtma. Krş. beynî ki rüz āmed rüz nî-āmed, hummā-yı ğıbb, rātarfūs, fātarab fāvus 57a/1
kuşma verici s. “Kusturucu sıtma. Krş. hummāü'l-ķay'.” 57b/12
şovuk s. “Soğuk sıtma. Krş. es-subāt, sersām-ı serd.” 55a/14, 59a/18 [2]
titredici s. 57a/1
fa'ām kuşdurucu s. “Kusturucu sıtma. Krş. teb-i bāz-gerdiden.” 57a/4
ulaşuk s. “Nöbetleri art arda gelen sıtma. Krş. es-sersām, el-bersām.” 55a/13, 57a/7 [2]
s. + da 55a/5
s. + dan 57a/13, 57b/11, 58b/9 [3]
[30]
- sıtmalu:** Sıtmalı. Krş. maħmūm, meslūl.
s. 59a/19, 61b/21, 62a/17 [3]
[3]
s. adam 62a/17
- sıyrıl-:** Sıyrılmak
s.-maķ 59a/20
[1]
- sıyť:** <Ar. Ak hardal, tere tohumu. Krş. aķ ģardal.
s. 28b/7, 32a/6 [2]
[2]
şecere-i s. “Akasya yapılan yemişin ağacı.” 32a/6
- sızı:** Sızı, hafif ve ince ağrı.
s. + dur 63a/1
pek s. + dur 63a/1
s. + sı 60a/14, 60b/3 [2]
[3]
diş s. + sı “Diş ağrısı. Krş. žirsü'l-veca', illet-i dendān.” 60a/14, 60b/3 [2]
- si'āl:** “rūmmān-ı si'āl” Haşhaş; (*Papaver somniferum*). Krş. haşhāş.
s. 23b/14
[1]
rūmmān-ı s. 23b/14

sibistân: <Far. Sibistan ağacı ve meyvesi, erik cinsinden, şırası lezzetsiz, yapışkan bir meyve, köpekmemesi, acem eriği; (*Cordia mixa*). Krş. maḥīṭā, sengbüh.

s. 28b/10, 49b/16 [2]
[2]

sibīsārūn: <Far. Kara çörek otunun kökü.

s. 28a/21
[1]

sibīstān: <Far. Sibistan ağacı ve meyvesi. Krş. benīn.

s. 11a/2, 28a/14 [2]
[2]

sicilāt: <Gr. Yasemin çiçeği; (*Jasminium*). Krş. yāsemēn, seyāl.

s. 29b/11
[1]

sidr: <Far. Yaban kirazı ağacı ve yemişi, Arabistan kirazı; (*Cerasus microcarpa*). Krş. nıḩka.

s. 28a/17
[1]

sidüg(k): Bkz. sidük.

s. + i 37b/8, 61b/7 [2]
şığır s. + i “Şığır sidiği. Krş. ğarīre-i gevezn.” 37b/8
s. + iyile 20b/17, 47a/17 [2]
oğlan s. + iyile 20b/17, 47a/17 [2]
s. + üne 31b/3
[5]

sidük: Sidik, idrar.

s. 56a/6, 57a/5, 57b/6, 57b/13, 57b/14, 59a/15, 60a/20, 60b/3, 60b/3, 62a/6, 62a/9, 63a/5 [12]
[12]
s. tütulmağa 57b/14
s. tütulmağ 1. İdrara çıkamama ya da idrarın azar azar gelmesi. Krş. ṭamsü'l-bevl, 'usrü'l-bevl, meşāne, āb-ı taḩten, taḩtīrū'l-bevl, ḩurkatū'l-bevl, ḩassü'l-bevl. 2. İdrarını tutamama hastalığı, prostat. Krş. selesü'l-bevl, selesü'l-bevl-i mā'ilī.” 56a/6, 57b/13, 59a/15, 60a/20, 60b/3, 62a/6 [6]
s. yolında 57b/6, 60b/3, 63a/5 [3]
s. yolından 62a/9

sifid: <Far. Ak, beyaz.

s. 5b/11, 18a/8, 19a/21, 45b/16, 47b/1, 56b/2, 62b/4 [7]
[7]
ber-püst noḩṭahā-yı s. 56b/2
gil-i s. 45b/16
ḩuref-i s. 18a/8
ḩazz-ı s. 19a/21
isfend-i s. 5b/11

lüfes-i s. 47b/1 nüzül-ı āb-ı s. be-
çeşm 62b/4

sigil: Siğil, deride, özellikle ellerde oluşan zararsız, pürtüklü küçük ur. Krş. ḩarv, gendeme, kirm-i şağar-ı gendeme, kebk, mihek, āzeḩ, pālū, sü'ülül.

s. 55b/13, 56b/3, 57a/19, 60a/16, 61a/10, 61b/9, 61b/10, 62a/11 [8]
s. + e 56b/9, 61b/12, 61b/13 [3]
[11]

sik: Erkeklik organı, penis. Krş. ḩazīb, zeker, zīb.

s. + i 3a/16, 4b/20, 6a/12, 6b/8, 11b/1, 11b/9, 16b/9, 23a/19, 25b/20, 28b/7, 28b/11, 28b/14, 29a/3, 30b/6, 32a/4, 32b/8, 33a/13, 34b/9, 34b/17, 38a/11, 38a/18, 40a/11, 40a/12, 40b/19, 44b/13, 45a/15, 45b/1, 45b/15, 46a/12, 52b/21, 54a/13 [31]
ayğır s. + i “Krş. ḩazībū'l-fuḩūl.” 40a/11

deve s. + i “Krş. ḩazīb-i ibl.” 40a/12

it s. + i 1. Soğanak da denilen keskin, fena kokulu bir çeşit ot, yabancı sarımsak, it siyegi, yabancı pırasası, dağ gendenesi; (*Allium porrum*). Krş.

serāfiyūn, sedā'ā, serīt, sindiyānū'l-arz, şetār, şinār, şavfü'l-arz, farāsiyūn, farāfiyūn, ḩalāderḩūs, kürrās-i cebelī, gevīzen, günd-i pā-yı kühī, vertürī,

encīde, ḩaşışū'l-kelb.” 2. Sürme. Krş. efnān.” 3a/16, 6a/12, 6b/8, 16b/9,

28b/7, 28b/11, 28b/14, 29a/3, 30b/6, 32a/4, 32b/8, 33a/13, 38a/11, 38a/18,

40b/19, 44b/13, 45b/1, 45b/15, 46a/12, 52b/21 [20]

şığır s. + i “Şığırısiki otu. Krş. hemece.” 54a/13

yēr s. + i “Yer hadisesi, eşek turbu, yabancı turbu, acırğa; (*Raphanus raphanistrum*). Krş. ebrü'z-zīb, ebrü'l-cetī, ebr-i ritāc, bil-i şīrīn, bedrān,

zekerü'l-arz, zīb-i riyāḩ, ṭarsūs, gürāz-ı mürr.” 4b/20, 11b/9, 23a/19, 25b/20,

34b/9, 34b/17, 45a/15 [7]

yēr s. + i dedükleri otdur 11b/1

s. + ine 35a/16

[32]
deve kuşı s. + ine “Krş. zelīm.” 35a/16

sikebāc: <Far. Sirke, et ve bulgurdan yapılan bir yemek. Krş. sirkelü aş.

s. 28b/14, 49b/13 [2]
[2]

marāḩ-ı s. “Çorba suyu. Krş. şörbānuḩ şuyı.” 49b/13

sikene: <Far. Uzun tüylü bir cins kirpi. Krş. uzun tülü kirpi.

- s. 26b/19
[1]
- sikunc:** <Far. Güneşten veya hastalıktan dudakta beliren yara, dudak yarığı. Krş. yalama.
s. 59b/13
[1]
- sil:** <Ar. Verem, tüberküloz.
s. 59a/21
[1]
- si'la:** <Ar. Bedende olan ur. Krş. ur.
s. 59b/3
[1]
- silāk:** <Ar. Diş dibinde çıkan kabarcıklar; dil ağırlığı, dil ağrısı. Krş. dil ağırlığı.
s. 59a/21
[1]
- silḥ:** <Ar. Yerden çıkan tuz. Krş. milḥ.
s. 48a/9
[1]
- silkin-:** Silkinmek, titremek, ürpermek. Krş. ferāšā, qar'arīr.
s.-mek 61a/5, 61a/14 [2]
[2]
- silḳ:** <Ar. Pancar; (*Beta vulgaris*). Krş. pancar.
s. 27b/19
s. + i 27a/20, 28b/12 [2]
[3]
s. + i berrī "Yabani nohut. Krş. berrī noḥūd." 28b/12
s. + i cebelī "Dağ pazısı. Krş. tağ pazısı." 27a/20
- silḳü'l-mā':** <Ar. Su pazısı. Krş. şu pazısı.
s. 27b/12, 30a/2 [2]
[2]
- simā:** <? Arpa arasında yetişen zehirli yabani bir bitki.
s. 30a/6
[1]
- simḥāk:** <Ar. Kafatasının dış zarının yarılması, yırtılması. Krş. baş yaruğı.
s. 59b/2
[1]
- simsim:** <Ar. Susam; (*Sesamum indicum*). Krş. sīsām.
s. 27b/14
s. + i 27b/21, 30a/3 [2]
[3]
s. + i berrī " Sarı türbüt kökü. Krş. cebleheng." 27b/21, 30a/3 [2]
- sinā:** "sinā-yı mekkī" Sinameki; (*Cassia officinalis*). Krş. siyā-yı rabb. Bkz. sīnā.
s. + y1 27b/7, 33b/2, 37a/6 [3]
[3]
s. + y1 mekkī 27b/7
- s. + y1 mekkī dibine 37a/6
s. + y1 mekkīnūḡ dibine 33b/2
- sincan:** Sincan çalısı, meyveleri idrar arttırıcı ve taş düşürücü olarak kullanılan bir bitki, kara çalı, çalı diken, çıkarğan, çeşmezen, isa diken, kara diken; (*Paliuru spina*). Krş. eşkīl, ef'īlān, siye-gül, şevketü'l-mışriye, 'avsec, ġarfed, kaşd-ı nīz, kuşd.
s. 5b/13, 6a/8, 15a/10, 18b/21, 22b/15, 28a/13, 31b/20, 36a/21, 37b/19, 38a/5, 41b/11, 42a/18, 48b/12, 50a/3 [14]
[14]
s. ağacı 15a/10
s. çalısı 5b/13, 6a/8, 28a/13, 31b/20, 38a/5, 41b/11, 42a/18 [7]
s. çalısı yaprağına 48b/12
s. çalısının tohumu 18b/21
s. çalısının yemişi 50a/3
s. diken 22b/15, 36a/21, 37b/19 [3]
- sincid:** <Far. İğde; (*Elaegnus angustifolia*). Krş. igde.
s. 27a/7, 52a/16 [2]
[2]
nār-ı s. "Nar tanesine benzeyen bir meyve." 52a/16
- sind:** <Far. Hindistan'da yetişen bir çeşit söğüt ağacı. Krş. söğüt.
s. 28b/11
[1]
- sindhān:** <Far. Bir çeşit öd ağacı, sarısabır; (*Aloe vera*). Krş. 'ūd-ı hindī.
s. 27b/18
[1]
- sindiyan:** <Far. Meşe ağacı, pelit; (*Quercus*). Krş. bellūḡ ağacı.
s. 27a/10
[1]
- sindiyanü'l-arz:** <Far.-Ar. Yer çamı, yer peliti, yer palamutu; (*Ajuga chamaepitys*). Krş. it siki.
s. 29a/3
[1]
- sinn:** <Ar. Diş.
s. 63a/1
[1]
veca'-ı s. "Diş ağrısı. Krş. diş ağrısı." 63a/1
- sinnevr:** <Ar. Hint kedisi. Krş. hind kedisi.
s. 28a/14
[1]
- sijeg(k):** Bkz. sijek.
s. + i 51b/21, 54b/11, 54b/14 [3]
[3]
at s. + i "At sineği. Krş. nu'ra, yamḥūt, yaḥmūr." 51b/21, 54b/11, 54b/14 [3]
- sijek:** Sinek.

- s. 23a/16
kara s. "Kara sinek. Krş. zebâb, zebâbü'r-rahs." 23a/16
- s.+dür 23b/7
[2]
- siğir:** Sinir.
s.+i 57a/6, 57b/3 [2]
[2]
s.+i şişmek "Adale kasılması. Krş. teşennüc, el-'amm-ı endām, cengi-i endāhā." 57a/6, 57b/3 [2]
- siğir-:** Sindirmek, hazmetmek.
s.-memek 55b/19, 57a/12 [2]
[2]
ta'ām s.-memek "Sindirir bozukluğu, hazımsızlık. Krş. tıytā, en-neşük ilā eṭa'metü'r-reddiye." 57a/12
- siğirlü:** Sinirli yaprak; (*Plantago major*). Krş. āzānū'l-cedel, āzānū'ş-şāh, bağa yaprağı, bezr-i қаtūnā yaprağı, bāriteng buzūşe, hummāz-ı nehrī, zenebū'l-fār, zebān-ı gūsfend, kesīrū'l-işlāh, lisānū'l-ḥamel.
s. 3b/5, 5b/2, 8a/18, 8b/11, 9b/15, 12b/17, 19a/11, 23a/12, 25b/4, 43b/13, 46b/14[11]
[11]
s. yaprak 3b/5, 5b/2, 8a/18, 9b/15, 19a/11,23a/12,25b/4, 43b/13, 46b/14 [9]
s. yaprak tohumı 8b/11, 12b/17 [2]
- siğirlüce:** Sinirli yaprak. Bkz. siğirlü yaprak Krş. lisānū'l-kelb, bere-i zebān.
s. 7b/12, 46b/20 [2]
[2]
s. yaprak 7b/12, 46b/20 [2]
- siğürlü:** Sinirli yaprak. Bkz. siğirlü yaprak.
s. 23b/6
[1]
s. yaprak 23b/6
- siğürlü:** Sinirli yaprak. Krş. bezrū's-selām, ḥuzan, keşīrū'l-āzīlā', zebān-ı bere. Bkz. siğirlü yaprak.
s. 10a/19, 21b/4, 25b/11, 46a/16, [4]
[4]
s. yaprak 10a/19, 21b/4, 25b/11, 46a/16 [4]
- sipendān:** "sipendān-ı telḥ" Kuşekmeği; (*Polygonum aviculare*). Krş. kuş etmegi, āstiyān.
s.+ı 27b/7
[1]
s.+ı telḥ 27b/7
- siperem:** <Far. Bkz. siperğam.
s. 26b/17
[1]
- siperğam:** <Far. Fesleğen; (*Ocimum basilicum*). Krş. feslegen.
s. 27b/4
- [1]
- sipīd:** <Far. Ak, beyaz. Bkz. sifīd.
s. 6b/9
[1]
isfīd-i s. "Beyaz hardal, tere tohumu, beyaz biber tohumu, acı tere tohumu. Krş. aḳ ḥardal." 6b/9
- sipīdāb:** <Far. Üstübeç, kurşun karbonatı. Krş. üstübec.
s. 28a/21
[1]
- sipīdmühre:** <Far. İt boncuğu, katır boncuğu, burma sedef. Krş. it boncuğı, katır boncuğı, burma şedef.
s. 28a/19
[1]
- sirācü'l-kuṭrub:** <Ar. Adam kökü, adam otu; (*Mandragora officinalis*). Krş. adam otı, 'abdū's-selām.
s. 28a/7
[1]
- sirācü'n-nīl:** <Ar. Adam kökü, adam otu. Bkz. sirācü'l-kuṭrub.
s. 29a/4
[1]
- sirind:** <Far. Sarmaşık; (*Hedera helix*). Krş. sarmaşuk, eklemek.
s. 27a/2, 27b/20 [2]
[2]
- siriş:** <Far. Çiriş otu; (*Asphodelus*). Krş. çirişlik.
s. 44b/15
[1]
giyā-yı s. "Çirişlik kökü. Krş. çirişlik köki." 44b/15
- sirīşim:** <Far. Tutkal.
s.+i 29a/7
[1]
s.+i māhī "Balık tutkalı. Krş. balık tutkalı." 29a/7
- sirke:** <Far. Sirke; salatalara, yemeklere ekşilik vermek için kullanılan ekşimiş üzüm, elma, limon vb. suyu. Krş. ḥall, sīnele.
s. 19b/12, 24a/10 [2]
ḳattāl s. "Zehirli bir çeşit sirke. Krş. reşke." 24a/10
s.+ye 27a/1
[3]
- sirkeli:** Sirkeli.
s. 28b/14, 53b/8 [2]
[2]
s. aş "Sirkeli aş. Krş. sikebāc." 28b/14
s. aş şuyı "Sirkeli aşın suyu. Krş. hülām." 53b/8
- sirken:** Sirken otu, sonbaharda açan, yaprakları ıspanak gibi olan ve sebze olarak kullanılan bir bitki,

yabani ispanak, yabani semizotu, labada;
(*Chenopidium album*). Krş. baklaü'r-rüm, selme,
sermec, sereng, sermağ, serme, sermec, kaşif, kişt-i
pest.

s. 9b/6, 12a/17, 16b/8, 26b/13, 26b/18,
26b/21, 27a/9, 28a/16, 40a/8, 45a/7 [10]
s. otu 26b/21
s. toşmı 16b/8, 26b/18 [2]
s. + e 29b/11
[1]

sirkencübîn: <Far. Sirke, bal ve çeşitli eczalardan
yapılan bir tür şurup. Krş. seşin, şağbîn.

s. 29b/16, 33b/5 [2]
[2]

siřtarād: <Far. Pelte; nişasta, bal veya hurma ve su
karışımının pişirilerek soğutulmasıyla yapılan bir tür
tatlı. Krş. pālūde.

s. 27b/10
[1]

siřarkāh: <Far. Kara günlük; (*Cortex styracis*). Krş.
şara günlük.

s. 29b/13
[1]

sivāre: <Far. Kağıt yapılan hasır otu, kıntıra. Krş.
kıntıra.

s. 28a/17
[1]

sivārü'l-hind: <Ar. Bir deniz hayvanının derisi.

s. 30a/13
[1]

sivārü's-sind: Bkz. sivārü'l-hind.

s. 30a/13
[1]

siyah: <Far. Bkz. siyāh.

s. 26b/10, 29a/10 [2]
[2]

s. dāne “Kara çörek otu; (*Nigella
sativa*). Krş. şara çörek otı.” 26b/10
s. müdevver toşmı 29a/10

siyā: “siyā-yı rabb” Sinameki; (*Cassia officinalis*).
Krş. sinā-yı mekkī.

s. + y1 27b/7
[1]

s. + y1 rabb 27b/7

siyāb: <Far. Kılır otu, diş otu, hilal otu; (*Ammi
visnaga*). Krş. hılāl, kılur otu, seyāh, serād.

s. 29b/1, 30a/4[2]
[2]

siyādārvān: <Far. Ceviz ağacı zamkı. Krş. kehrübā,
ķöz ağacı şamğı.

s. 28b/2
[1]

siyāh: <Far. Kara.

s. 5b/8, 13a/18, 14a/15, 16a/13, 21b/12,

21b/16, 22b/7, 25b/3, 30a/14, 32b/12,
32b/13, 33a/19, 35a/19, 37b/1, 47b/8,
49b/6, 49b/13, 53a/6, 62b/5 [19]

s. büber “Kara biber. Krş. şih-i
şabeşi.” 32b/12

s. erik “Siyah bir cins erik. Krş.
‘uyünü’l-başar, lenc, şabbü’l-mülük.”
35a/19, 47b/8 [2]

s. şaşşaşdur “Kara şaşşaş. Krş.
cülcülān-ı şabeşe.” 14a/15

s. iri üzüm “Siyah, iri bir çeşit üzüm.
Krş. ‘aynü’l-başar.” 37b/1

s. müdevver toşmı 5b/8

s. mürekkeb “Siyah yazı mürekkebi.
Krş. midād.” 49b/6

s. renglü bir şaşdur 21b/16, 33a/19 [2]

s. toşmdur 13a/18

s. üzüm “Kara üzüm. Krş. vīn.” 53a/6

dibķ-ı s. “Nohut; ökse yapılan ot. Krş.
nořūd, burc.” 22b/7

helīlec-i s. “Kara helile otu. Krş.
melcüc.” 49b/13

řarbaķ-ı s. “Kara çörek otu; (*Nigella
sativa*). Krş. şara çörek otı.” 16a/13

nüzül-ı āb-ı s. be-çeşm 62b/5

selīře-i s. 30a/14

şevke-i s. “Keçiboynuzu ağacı ve

yemişi; (*Ceratonia siliqua*). Krş. keçi
boynuzu, şarnüb. 32b/13

zernīķ-i s. “Hamam otu. Krş. řamām
otu, řerzīme.” 25b/3

s. +1 21a/10

[20]

siyāh-dārū: <Far. Sarmařık gibi etrafındaki otlara
sarılan bir bitki, yılan üzümü, ak asma, ören gülü.
Krş. ilan üzümü, ören güli.

s. 28a/11

[1]

siyāhī: Derviş Siyahî Lârendevî, Lügat-ı Müşkilât-ı
Eczâ'nın yazarı.

s. 1b/16, 55a/1 [2]

[2]

s. luğatıdur “Lügat-ı Müşkilât-ı Eczâ.”
55a/1

derviş s. 1b/16

siyārün: <Far. Kara çörek otu ve ağacı; (*Nigella
sativa*). Krş. şara çörek otı.

s. 29a/21

[1]

siyāvřān: <Far. İkkardeşkanı ağacı, bakam ağacı;
(*Caesalpinia echinata*). Krş. iki ķardař şanı, başam
ağacı, sebāb.

s. 20a/5, 26b/12 [2]

[2]

- hün-ı s. “İkikardeş kanı ağacı.”20a/5
- siyenber:** <Gr. Barsama otu, varsama; (*Mentha aquatica*). Krş. marşama.
s. 26b/11
[1]
- siye-gül:** <Far. Sincan çalısı, kara çalı, çeşmezen; (*Paliuru spina*). Krş. sincan çalısı.
s. 28a/13
[1]
- sīb:** <Far. Elma; (*Pirus malus*). Krş. alma.
s. 27a/7
[1]
- sībān:** <Far. Ayıt tohumu.
s. 27b/6, 28a/5 [2]
[2]
- sīhek:** <Far. Buğday arasında biten siyah taneli bir bitki.
s. 29a/10
s. + i 29b/4
[2]
s. + i dāverān “Ceviz ağacı zamkı. Krş. kehrübā. Bkz. siyādārvān.” 29b/4
- sīhūmīsīn:** <Gr. Mekke ayrığı; (*Cynodon dactylon*). Krş. mekke ayrığı. Bkz. sehilis.
s. 26b/15
[1]
- sīhūye:** <Far. Ayıt tohumu. Krş. ayıt. Bkz. sīhūye.
s. 28a/5
[1]
- sīhsūye:** <Far. Ayıt tohumu.
s. 28a/5
[1]
- sīkerānū'l-harş:** <Ar. Sığırkuyruğu bitkisinin kökü; (*Verbascum*). Krş. şığır kuyruğı, mähīzehrec.
s. 27a/21
[1]
- sīkī:** <Far. Şarap. Krş. şarāb.
s. 27a/6
[1]
- sīl:** <Ar. 1. Sarı katran. Krş. şarıca kaṭrān. 2. Sıtma hastalığından zayıflamak, erimek; verem.
s. 28b/6, 59a/19 [2]
[2]
- sīlikūn:** <Gr. Silikon, kırmızı, yapışkan bir madde. Krş. sülügen.
s. 30a/7
[1]
- sīmāb:** <Far. Gümüş su, civa. Krş. zīve.
s. 27a/7
[1]
- sīn:** <Ar. 1. “sin” Arap alfabesinin on beşinci harfi. 2. Çin ülkesi.
s + den 40a/20
iklīm-i s. 40a/20
- s. + ile 27a/2, 27b/4, 27b/10 [3]
[4]
kesr-i s. + ile 27b/10
zamm-ı s. + ile 27a/2, 27b/4 [2]
- sīnā:** <Ar. Süveyş ile Akabe Körfezi arasındaki bir yer ve bir dağ ismi.
s. + y1 11a/15, 27b/14, 30a/9, 30a/10 [4]
[4]
s. + y1 mekkī “Sinameki; (*Cassia*).” 30a/10
s. + y1 muḳaddesī “Kudüs’te avlanan şifalı bir çeşit balık. Krş. baḳnāta.” 11a/15, 27b/14 [2]
s. + y1 mürdek “Sinameki; (*Cassia*). Krş. sīnā-y1 mekkī.” 30a/9
- sīnārec:** <Ar. Zımpara. Krş. sūnberē.
s. 28a/14
[1]
- sīnele:** <? Sirke. Krş. sirke.
s. 27a/1
[1]
- sīr:** <Far. Sarımsak; (*Allium sativum*). Krş. sīryūn, kerefes-i deştī.
s. 27a/5
s. + i 27b/16
[2]
s. + i deştī “Yarpuz cinsinden sarımsak gibi kokan bir bitki. Krş. yarpuz.” 27b/16
- sīrāz:** <Far. Bkz. şīrāz.
s. + da 29b/15
[1]
- sīrec:** <? Şırlağan yağı, susam yağı. Krş. şīrūganī yağı.
s. 27a/15
[1]
- sīrḫışt:** <Far. Kudret helvası; (*Fraxinus ornus*). Krş. kudret helvāsı.
s. 27b/8
[1]
- sīrīn:** “derd-i sīrīn” Adale ağrısı, et kesiciği.
s. 58b/3
[1]
derd-i s. 58b/3
- sīrkūn:** <Far. Sülügen, bir çeşit kırmızı boya. Krş. sülügen.
s. 28b/13
[1]
- sīrū:** <Far. Oklu kirpi. Krş. kirpü.
s. 27b/3
[1]
- sīryūn:** <Gr. Yabani kereviz; (*Petroselinum oreo selinum*). Krş. kerefes-i deştī, faṭrāsāliyūn.
s. 27a/5

- [1]
sīs: <Far. Yüzde çıkan lekeler, çil. Krş. çığıd.
s. 59b/14
[1]
- sīsā:** <Gr. Üzerlik tohumu; (*Peganum harmala*). Krş. yüzerlik tohmı.
s. 27b/5
[1]
- sīsālūs:** <Gr. Horozgözü; (*Seseli tortuosum*). Krş. hurūs gözi, sāsāliyūs.
s. 27a/16, 30a/4[2]
[2]
- sīsām:** <Ar. Susam; (*Sesamum indicum*). Krş. sūsam, simsim.
s. + dur 27b/14
[1]
- sīse:** “sīse-i berg” Sarı çiçekli yaban yoncası, yem bitkisi; (*Medicago falcata*). Krş. şaru çiçeklü yabān yoncası.
s. + i 28b/1
[1]
s. + i berg 28b/1
- sīsebān:** <Far. Ayıt ağacı ve tohumu; (*Vitex agnus castus*). Krş. ayıt ağacı.
s. 28a/3
[1]
- sīsenber:** <Far. Pırasa; (*Allium porrum*). Krş. pırāşa
s. 11b/19
[1]
tohm-ı s. 11b/19
- sīsiyān:** <Far. Su teresi ve tohumu; (*Nasturium officinale*). Krş. şu teresi tohmı.
s. 28b/16
[1]
- sītebān:** <Far. Ayıt ağacı. Bkz. sīsebān.
s. 29a/6
[1]
- sīveyye:** <Ar. Çörek otu; (*Nigella sativa*). Krş. naḥve-i hindī.
s. 28b/18
[1]
- sorḥūn:** Sorkun ağacı, sepetçi söğüdü; (*Salix viminalis*). Krş. müşk-bīd.
s. 48a/11
[1]
s. çiçegi 48a/11
- sōgit:** Bkz. söğüt.
s. + e 1b/17
[1]
- sōğüd:** Bkz. söğüt.
s. 7b/20, 9a/3, 9b/9, 10a/9, 11a/2, 11b/12, 17b/7, 20b/11, 24b/18, 26b/3, 28b/20, 33a/13, 33b/14, 35b/5, 53a/7 [15]
[15]
- s. ağacı 11a/2, 20b/11, 35b/5 [3]
s. yaprağı 53a/7
ağ s. 28b/20
ağ s. ağacı “Ak söğüt. Krş. ḥīlāf, sāsūmağ, şafşāf.” 17b/7, 33a/13 [2]
kıızıl s. “Kızıl söğüt, salkım söğüt; (*Salix babylonica*). Krş. bīd-i ṭaberī, bādāmek.” 7b/20, 11b/12 [2]
- sōğüt:** Söğüt ağacı; (*Salix*). Krş. dıraḥt-ı bīd, sind, ‘arib, fermād.
s. 22a/14, 28b/11, 34b/6, 36b/10, 37a/1, 37b/18, 39a/6, 44b/19, 46a/6, 47a/10, 51b/12 [11]
s. ağacı 22a/14, 28b/11, 36b/10, 37b/18, 39a/6 [5]
s. çiçegine 44b/19
s. yaprağı 51b/12
s. yaprağına 47a/10
kıızıl s. “Kızıl söğüt, salkım söğüt; (*Salix babylonica*). Krş. ṭublegū.” 34b/6
s. + dür 48a/11
[12]
- söyle-:** Söylemek.
s.-mek 56a/4, 56b/11 [2]
[2]
boğuk s.-mek “Ses kısılması. Krş. āvāz-ı girifte, beḥātü’ş-şavt.” 56a/4, 56b/11 [2]
- söyün-:** Söyünmek, sönmek, parlaklığı gitmek.
s.-medük 50a/15
[1]
cüz’i s.-medük kirec 50a/15
- su‘āl:** <Ar. Öksürük. Krş. öksürük.
s. 59a/17
[1]
- su‘d:** <Ar. Topalak, kırkboğum bitkisi; (*Cyperus rotundus*). Krş. ṭopalağ, kırkürün, misk-i hindī.
s. 27a/12, 40b/7, 51a/16 [3]
s. + i 29b/15
[4]
s. + i rikī “Şiraz’da kum içinde yetişen bir çeşit topalak.” 29b/15
- suğar:** <Far. Oklu, büyük kirpi. Krş. oğlu kirpü.
s. 27a/1
[1]
- suğäre:** <Far. Porsuk. Krş. porsuk.
s. 27a/4
[1]
- sukūmenc:** <Far. Demir diken, çoban kalkitan; (*Tribulus terrestris*). Krş. demür diken.
s. 27b/15
[1]
- sulṭān:** <Ar. Sultan, padişah, hükümdar.

- s. 7a/4, 8a/20, 10a/8, 14b/21, 16a/11, 17b/20, 18a/1, 21a/3, 36b/16, 48a/20 [10]
s. börgi “Kadifeçiçeği; (*Fumaria officinalis*), horozibiği; (*Amaranthus*); Krş. hür-ı isfendâr, mîr-i ‘âşıkân, beg börki.” 8a/20, 17b/20 [2]
s. otı “Sultan otu, mürver; (*Sambucus nigra*). Krş. mürverü’l-arz. Bkz. aqça otı” 7a/4, 10a/8, 14b/21, 16a/11, 18a/1, 21a/3, 36b/16, 48a/20 [8]
- s. + ı 33a/10
[1]
tağ s. + ı “Dağsultanı, altın otu. Krş. şarî‘ü’l-ceda’. Bkz. sultânü’l-cebel.” 33a/10
- sultânü’l-cebel:** <Ar. Altın otu; (*Ceterach officinarum*). Krş. altun otı.
s. 29b/20
[1]
- summâk:** <Ar. Sumak ağacı ve tohumu; (*Rhus coriaria*). Krş. dülâne, semâkîl, tımım, tımtım, tetrî.
s. 11b/17, 11b/19, 22b/7, 27b/18, 34b/21 [5]
[5]
- surh:** <Far. Kırmızı, kızıl; kızıl mürekkep.
s. 9b/15, 25a/12, 26b/9, 32b/20, 46b/11, 56b/3 [6]
bengü-yı s. “Pire otunun tohumu; (*Plantago psyllium*). Krş. bezr-i kañunâ.” 9b/15
ber-püst noqtahâ-yı s. 56b/3
gil-i s. “Renkli badana toprağı, kırmızı çamur. Krş. aşu, kırmüzî camur.” 46b/11
zâîr-i s. “Kırmızı arsenik. Krş. kızıl zernîh.” 25a/12
zer-i s. “Altın toprak. Krş. altun toprak, tibr.” 26b/9
s. + dur 25a/17
[7]
- surhîje:** <Far. Bkz. surh-ça.
s. 59b/3
[1]
- surh-âb:** <Far. Kırmızı boya. Krş. kızıl boya.
s. 28a/8
[1]
- surh-ça:** <Far. Kızamık hastalığı. Krş. kızamuğ.
s. 59a/14
[1]
- surk:** <Far. Boğaz ağrısı. Krş. boğaz ağrısı.
s. 59a/12
[1]
- susuzluk:** Susuzluk. Krş. galle.
s. 60b/19
[1]
- [1]
- suñtâh:** <Ar. Çayır, çimen, yeşillik; bir bitki. Krş. nebâtât.
s. 27a/19
[1]
- suñuh:** <Far. 1. Ak hardal, tere tohumu. 2. Akasya yapılan bitki. Krş. sıyğ.
s. 28b/8
[1]
- sü’ü’l-mizâc:** <Ar. Bünyeyi oluşturan dört ana öğenin (kan, safra, balgam, kara safra) dengesinin bozulması.
s. 59b/1
[1]
- sü’ü’l-kınye:** <Ar. Karaciğer rahatsızlığı sonucu ortaya çıkan güçsüzlük, halsizlik. Krş. istiskâ.
s. 59b/10
[1]
- sü’ü’l-ma’de:** <Ar. Midenin bozulması. Krş. ma’de bozulmak.
s. 59b/11
[1]
- südân:** <Ar. Doğu Afrika’da bir ülke.
s. 6b/13, 9b/21, 24b/4, 28b/19, 37a/21, 39b/17 [6]
[6]
s. vilâyetinde 24b/4, 37a/21 [2]
s. vilâyetinde olan zeytundur 9b/21
s. zeytünü “Bir tür etli ve büyük zeytin, kalamata, Sudan zeytini. Krş. aqşâ-yı ercân, bernâ-yı dîrnâ, reñün, fa’liyün.” 39b/17
iri s. zeytünü 6b/13
- südânî:** “zürün-ı sūdânî” Kasnı ağacı ve zamkı, çakşır otu, heliz, engüjed; (*Ferula assa-foetida*). Krş. kaşnı, erkân.
s. 5b/6
[1]
zürün-ı s. 5b/6
- südînat:** <Gr. Sığırcık kuşu, çoğurcuk, çekirgekuşu, çekirge kuşu; (*Sturnus vulgaris*). Krş. şığırcık kuşu.
s. 28b/1
[1]
- süferñun:** <Gr. Kaya kuruğı; (*Sedum*). Krş. kaya kuruğı, defn-i yezdî.
s. 29a/20
[1]
- süfetyün:** <Gr. Tilkitaşığı otu, dildamak çiçeğı dibi; (*Orchis hircina*). Krş. dilkü taşığı, dil tımağ çiçeğı dibi. Bkz. sātaryün.
s. 29b/5
[1]
- sügpâr:** <Far. Sünger. Krş. gamâm.
s. 37b/13, 37b/20 [2]

- [2]
sūheyk: “ḥār-ı sūheyk” Demir diken; (*Tribulus terrestris*). Krş. demür diken.
 s. 19a/19
 [1]
 ḥār-ı s. 19a/19
- sūḥte:** <Far. Yanmış, tutuşmuş; yanık.
 s. 3a/16, 24b/18, 28a/9 [3]
 [3]
 rūy-ı s. “Rastık taşı. Krş. rāstıḥ taşı.”
 24b/18
 sürb-i s. “Kurşun karbonatı. Krş.
 kurşun üstübeci.” 28a/9
 üsrüb-i s. “Kurşun karbonatı. Krş.
 kurşun üstübeci.” 3a/16
- sūken:** <Far. Yalancı safran tohumu. Krş. ‘aşfūr toḥmı.
 s. 29a/4
 [1]
- sūḫāl:** <? Kemiğe benzeyen bir bitkinin yaprağı.
 s. 30a/10
 [1]
- sūnber:** <Far. Zımpara; çok sert alümin billurları kapsayan ve aşındırıcı olarak kullanılan doğal kaya. Krş. sīnārec.
 s. 28a/14
 [1]
- sūnīz:** <Far. Kara çörek otu; (*Nigella sativa*). Krş. kara çörek otu, senīn.
 s. 27b/7
 [1]
- sūrah:** <Far. Bir çeşit tuz. Krş. ṭuz.
 s. 29a/2
 [1]
- sūrincān:** <Far. Sorıncan ağacı, ağır kestane, acı çiğdem, güz çiğdemi; (*Colchicum autumnale*). Krş. öksüz oğlan çiğdemi, şenbelīd, şa‘līl, ‘uşbetü’l-ḳalīb, aşābi‘-i hürmüs, hüsrev-dārū, aḳīmūrūn, eftimārūn, sūrincān, ḥāferū’l-mühr, ḥamek, ḥamel, ‘akne, felcīfen, ḳa‘tala, lu‘bet-i berberī, lu‘kebe, māmāsū, yelgūsā.
 s. 2a/5, 2a/16, 6b/16, 17a/1, 17a/5, 18a/12, 18a/14, 19b/3, 21b/16, 31a/4, 31b/13, 35b/2, 36b/4, 38a/20, 41a/13, 47a/1, 47a/3, 50b/2, 52b/17, 54b/1 [20]
 s. çiçeği 31a/4, 31b/13 [2]
 s. çiçegine 2a/5
 s. + ı 20a/17
 [21]
 mışrī s. + ı ebyāz 20a/17 “Beyaz sorıncan çiçeği. Krş. ḥamīre.”
- sūrī:** <Far. 1. Bir çeşit kırmızı gül. Krş. ḳırmūzī gül, ferah-efzā. 2. Kırmızı zaç.
 s. 29a/7, 30a/7 [2]
- [2]
 sünbül-i s. “Hint sümbülü; (*Nardustachys jatamansi*).” 30a/7
- sūrīle:** <Far. Yuvarlak, şifalı bir taş.
 s. 30a/10
 [1]
- sūs:** <Ar. Meyan kökü; (*Glycyrrhiza glabra*). Krş. buyan ağacı.
 s. 27a/10, 49a/9 [2]
 [2]
 şarāb-ı s. “Meyan şarabı. Krş. meysūn.” 49a/9
- sūsam:** <Ar. Susam; (*Sesamum indicum*). Krş. cülcülān.
 s. 14b/10
 [1]
- sūsā:** <Ar. Meyan kökü. Krş. puyan köki. Bkz. sūs.
 s. 29a/1
 [1]
- sūse:** “süse-i gül” Böğürtlen; (*Rubus caesus*). Krş. böğürtlen.
 s. + i 27a/6
 [1]
 s. + i gül 27a/6
- sūsen:** <Far. Susam çiçeği, zambak; yaprakları kılıç biçiminde, çiçekleri iri ve mor renkli, güzel görünüşlü ve kokulu, çok yıllık bir süs bitkisi; (*Íris germanica*). Krş. zanbaḳ, fa‘īlā.
 s. 2a/2, 2b/17, 4b/11, 7a/11, 22b/11, 22b/16, 23a/5, 24b/9, 29a/12, 30a/11, 30a/12, 31b/19, 37a/13, 39a/20, 41b/7, 42a/19, 44a/13, 47b/16, 52a/13 [19]
 s. yağına “Susam yağı. Krş. ed-dervāmī.” 2b/17
 s. yaprağına 7a/11, 42a/19 [2]
 aḳ s. “Beyaz zambak. Krş. rāzıḳī.” 4b/11, 24b/9, 30a/11 [3]
 aḳ s. dibi “Beyaz zambak dibi. Krş. şeker-i mürd, ḳuş-ı şīrīn.” 41b/7
 aḳ s. dibine 31b/19
 aḳ s. yağı “Beyaz susam yağı. Krş. duhnū’r-rāzıḳī.” 23a/5
 berrī s. 44a/13
 berrī s. kökidür “Yabani zambak kökü. Krş. nāfūḥ.” 52a/13
 gök s. dibi “Mavi zambak kökü. Krş. ‘urūḳ-ı dār-ı hüm, īrsā, 2a/2, 37a/13, 47b/16 [3]
 kızıl s. “Kırmızı zambak. Krş. delbūs.” 22b/11
 şaru s. dibi “Sarı zambak dibi. Krş. behmen-i aḥmer. 29a/12
 s. + dür 4b/4, 8a/16 [2]
 berrī meneḳış s. + dür 8a/16

- şaru s. + dür “Sarı zambak. Krş. ĩmāruķālīs, gezdigeccdi.” 4b/4
s. + e 46a/10
s. + e beņzer ōğandur 46a/10
s. + i 27b/19, 29a/12, 29a/17, 30a/11, 46a/21 [5]
s. + i āzād “Beyaz zambak. Krş. aķ sūsen.” 30a/11
s. + i berrī “Yabani zambak. Krş. seyfü’l-ğurāb, kesikūn.” 27b/19, 46a/21 [2]
s. + i ĥıṭāyī “Sarı zambak. Krş. sūsen-i ĥıṭāyī.” 29a/12
s. + i kūhī “Çam ağacı meyvesi, fıstık. Krş. fıstıķ.” 29a/17
s. + üñ 7b/16
[28]
şaru s. + üñ dibi 7b/16
- sūsmār:** <Far. Keler, kertenkele. Krş. keler.
s. 28b/1
[1]
- sūş:** <Ar. Katran ağacı; (*Cedrus libani*). Krş. ķaṭrān ağacı.
s. 29a/2
[1]
- sūşem:** <? Kūçük kakula otu. Krş. ķākūle-i ōğār.
s. 27a/16
[1]
- sūz:** <Far. Ispanağā benzeyen bir bitki. Krş. ekdīnder.
s. 59b/1
[1]
- sūze:** <Far. Yabani hıyar. Krş. berrī ĥıyār.
s. 29a/13
[1]
- sūzeĥ:** <Far. Deniz köpüğü. Krş. deniz köpügi.
s. 28b/17
[1]
- sūzen:** <Far. Tıbbī bir bitki kökü.
s. + i 29a/17
[1]
s. + i zerrīn “Semerkant ve Buhara’da yetişen şifalı bir bitki kökü.” 29a/17
- sūd:** Süt; öz su.
s. 32b/16, 57a/14 [2]
s. + den 12b/3
s. + den olan ķaymaķ “Süt kaymağı. Krş. tū.” 12b/3
s. + i 3a/1, 10a/6, 12a/6, 12b/5, 20b/8, 30b/21, 31a/21, 31b/6, 32a/13, 39a/15, 47a/1, 47a/1 [12]
arduc ağacınun s. + i “Ardıç ağacının sūtü, öz suyu. Krş. şīr-i dīv-dārū.” 31a/21
- deve s. + i “Deve sūtü. Krş. lebenü’l-ibl.” 47a/1
encīr s. + i “İncir sūtü. Krş. şīrecū’t-tīn.” 31b/6
ķışraq s. + i “Kısrak sūtü. Krş. lebenü’r-remāk.” 47a/1
yaraşā s. + i “Yarasa sūtü. Krş. şīr-zaķ.” 30b/21
s. + idür 54b/12
ağac sūdlügeninun s. + idür “Ağaç sūtleğeninun öz suyu, sūtü. Krş. yetbū’.” 54b/12
s. + ile 31b/12
s. + ine 31b/3
[18]
- sūdde:** <Ar. Peklik; mide dolgunluğu; çeşitli organlarda görülen tutkunluk.
s. 59b/2
s. + i 59b/12
[2]
s. + i muğfer-i kebed “Verem hastalığına yakalanmak. Krş. verem olmak, ciger ūutulmaķ.” 59b/12
- sūdleğen:** Sūtleğen otu; (*Euphorbia peplis*). Bkz. sūdlügen.
s. + i 12b/5
[1]
ağac s. + i “Ağaç sūtleğeni. Krş. tāhūt.” 12b/5
- sūdlü:** Sūtlü.
s. + si 31a/21
s. + sidür 10a/7
berrī semüz otınun s. + sidür “Yabani semiz otunun sūtlüsü. Krş. ĥalbīşāyi bābilus.” 10a/7
s. + sine 18a/7
[3]
berrī semüz otınun s. + sine 18a/7
- sūdlügen:** Sūtleğen otu; (*Euphorbia peplis*). Krş. ĥaleb-i lūb, lağıye.
s. 17a/1, 46b/15, 52a/4, 52b/3 [4]
s. ağacı “Sūtleğen ağacı. Krş. nebṭüseķ.” 52a/4, 52b/3 [2]
s. otudur 46b/15
s. + i 5a/20, 12a/6, 30b/3, 39a/10, 44b/3 [5]
ağac s. + i “Ağaç sūtleğeni, ecleb-diyā, tīn-i ĥūrān, şibrem, felīmūn, gāv-ı nīṭumek.” 5a/20, 12a/6, 30b/3, 39a/10, 44b/3 [5]
s. + inun 54b/12
[10]
ağac s. + inun sūdudur “Ağaç sūtleğeninun sūtü. Krş. yetbū’.” 54b/12

süglün: Sülün kuşu; (*Phasianus colchicus*). Krş. tezrüc.

s. 12a/10

[1]

s. kuşu 12a/10

sügü: <Far. Uzun tüylü kirpi. Krş. uzun tülü kirpi.

s. 27a/2

[1]

sükker: <Far. Şeker.

s. + i 30a/1

[1]

s. + i mekân “Çok tatlı bir meyve.”

30a/1

sükkerü'l-‘aşr: <Ar. Yemen’de bulunan Hindistan’da “âk” olarak bilinen sütleğengillerden, “tıgala” da denilen zehirli bir ağaç zamkı. Krş. ‘aşr.

s. 30a/1

[1]

süleymân: <İbr. Süleyman.

s. 2a/1, 15a/8, 15b/8, 16b/3, 24b/1, 30b/4, 54a/19 [7]

[7]

cemâ-yı hü-yı s. “Fesleğen; (*Ocimum basilicum*). Krş. feslegen.” 15b/8

mühr-i s. “Yaban havucu, kara kök;

(*Pastinaca sativa*). Krş. yabân hevici, şakâkül.” 2a/1, 15a/8, 16b/3, 30b/4 [4]

reyhân-ı s. “Fesleğen.” 24b/1, 54a/19 [2]

süleymânî: <İbr. + Ar. Süleyman’a ait, Süleyman’la ilgili.

s. 47b/6, 51a/6, 52b/13, 53b/10 [4]

[4]

laḥlaḥa-i s. “Safran yağının tortusu.

Krş. za‘ferân yağının dürdi.” 47b/6

mühr-i s. “Yaban havucu, kara kök;

(*Pastinaca sativa*). Krş. yabân hevici, şakâkül.” 53b/10

reyhân-ı s. “Fesleğen.” 52b/13

reyhân-ı s. 51a/6

sülḥafât: <Ar. Kaplumbağa. Krş. kaplubağa.

s. 27a/11

[1]

sült: <Ar. Kabuğu soyulmuş arpa, buğday. Krş. kabı soyulmuş arpa.

s. 29b/19

[1]

sülüğen: Sülüğen, erimiş kurşunun, bir hava akımında yükseltgenmesiyle üretilen, çok yoğun ve zehirli, pas önleyici astar boyaların hazırlanmasında kullanılan kırmızı boya. Krş. sîlikün, ebrenc, esperenc, zerikün, seyl-i ḥün, sîrkün.

s. 4a/8, 25b/19, 27b/21, 28b/13, 30a/7 [5]

s. + e 2a/8

[6]

sülük: Sülük. Krş. deren, zürek, ‘alağ.

s. 12a/12, 22b/17, 26b/4, 36a/13, 57b/16, 58a/15, 59a/7, 59a/9, 60b/4 [9]

s. tırana 12a/12

s. tırmağ “Boğazda balgam olması, gıcık. Krş. dîv-çe-i be-ḥılq, zālū, zelū.” 58a/15, 59a/7, 60b/4 [3]

s. + dür 48a/8

[10]

adama yapışan s. + dür “Sülük. Krş. mikil.” 48a/8

sümne: <Ar. İştah açıcı bir tane, tohum. Krş. şâhdâne-i berrî.

s. 30a/5

[1]

sümüklü: Sümüklü.

s. 41b/18

[1]

s. böcek “Sümüklü böcek. Bkz. kaçak.” 41b/18

sümbül: <Far. Sümbül; (*Hyacinthus orientalis*).

s. 6b/4, 18b/11, 21a/6, 30a/6, 37a/10, 40a/18, 40a/20, 54a/1 [8]

s. çiçegine 6b/4, 18b/11, 21a/6 [3]

s. kokusu 37a/10

kurûn-ı s. “Ezeltere, kokar ağaç kökü.

Krş. ezeltere, қоқар

ağac, māzeryün.” 40a/18, 40a/20 [2]

s. + i 21b/5, 30a/6, 30a/7, 30a/7, 36a/1, 36a/7, 36b/6, 36b/9, 38a/14, 45a/7, 49a/6, 49a/14, 49b/11, 51b/5 [14]

[22]

s. + i ‘aşâfir “Hindistan’da bulunan bir sümbül, kırmızı reyhan. Krş. sümbül-i sūrî, sümbül-i ḥūşe.” 30a/6

s. + i ḥūşe “Hindistan’da bulunan bir

çeşit sümbül, kırmızı reyhan. Bkz.

sümbül-i sūrî, sümbül-i ‘aşâfir.” 30a/7

s. + i rümî “Rum sümbülü, salyan

sümbülü, alaman sümbülü, sultanî

sümbül. Krş. keffü’l-ḥādım,

muntecüse, nârdîn, ‘uṭârid, ‘aşâfir-i

rümî, ‘aṭṭâr, ‘idân-ı nârdîn.” 36a/1,

36a/7, 36b/6, 36b/9, 45a/7, 49a/14,

51b/5 [7]

s. + i rümî köki “Rum sümbülü kökü.

Krş. ma‘ḥūşe.” 49a/6

s. + i sūrî “Hint sümbülü;

(*Nardustachys jatamansi*). Krş. sümbül-

i ḥūşe, sümbül-i ‘aşâfir.” 30a/7

s. + i ṭîb “Hoş kokulu bir çeşit

sümbül. Krş. ḥar-ı muğân.” 21b/5

yabân s. + i “Yabani sümbül. Krş. fū,

- mürkiyâ.”38a/14,49b/11 [2]
- sünbülü'l-kelb:** <Ar. Serçedili otu, serçe otu, kuş otu, cam otu, kuşmak, kuşulak; (*Stellaria media*). Krş. serce dili.
s. 30a/9
[1]
- sünger:** <Gr. Sünger, genellikle denizlerde bir yere tutunarak koloni durumunda yaşayan, çok hücreli ilkel hayvan ve bu hayvanın temizlik işlerinde kullanılan, suyu fazlaca çeken esnek iskeleti. Krş. ebr-i mürde, ebr-i kühen, isfencü'l-bahr, ‘anm, -mā’, rağvetü'l-ḥacāmīn, saḫiyūs.”
s. 17a/13,18b/13,24a/20,24a/21, 29a/19 [5]
s. icinden 18b/13
s. içinden çıkan taşdur “Sünger taşı, madenleri ve fildişini parlatmakta kullanılan, çok gözenekli, ağırlığı az, sert bir taş. Krş. ḥacer-i isfenc, ḥaşā’ü'l-isfenc.”17a/13
s. + e 3b/16,5a/12,16b/10, 35b/20 [4]
[9]
bir nev’i s. + e 16b/10
- süpürz:** <Far. Dalak.
s. 58a/16
[1]
derd-i s. “Dalak ağrısı. Krş. ḫalāk ağrısı.” 58a/16
- sür-:** 1. Sürmek, ovmak. 2. Sürgün olmak, olağandan daha çok, daha sık ve sulu dışkı çıkarmak. 3. Kovmak, uzaklaştırmak.
s.-dükleri 41a/11
s.-ene 55b/9
s.-er 8a/3, 27b/2, 41b/2, 45a/21, 48b/1 [5]
s.-mek 55b/2, 56a/9, 59b/17 [3]
[10]
yürek s.-mek “Bağırsakların bozulması, sürgün. Krş. ishāl, şikem-rān, ıtlāk, istiṭlāk.” 55b/2, 56a/9, 59b/17 [3]
- sürb:** <Far. Kurşun. Krş. ḫurşun.
s. 28a/9
s. + i 28a/9
[2]
s. + i sūḫte “Kurşun karbonatı. Krş. ḫurşun üstübeci.” 28a/9
- sürf:** <Far. Öksürük. Krş. öksürük. Bkz. sürfe.
s. 59a/11
s. + i 59a/21
[2]
s. + i nezf “Öksürük.”59a/21
- sürfe:** <Far. Öksürük. Krş. öksürük
s. 59a/12
[1]
- sürme:** Sürme, kirpik diplerine sürülen siyah boya. Krş. it siki, efnān, kuḫl, ḫarḫumāṭīḫūn.
s. 3a/16, 13b/18, 35a/8 [3]
[3]
- sürt:** <Far. Egir otu, kasıkotu, azakeğeri, hazambel, yel otu, eğil; (*Acorus calamus*). Krş. egir.
s. 27b/4
[1]
- sürün-:** Sürünmek.
s.-dügi 46a/19
[1]
- süryānice:** <Ar. + T. Süryani dili.
s. 3a/9, 26b/15, 43b/10, 63a/16 [4]
[4]
- süryānī:** <Ar. Süryani, Samilerin, Arami kolunun doğu bölümünde olan bir Hristiyan topluluğu ve bu topluluktan olan kimse.
s. 37b/4
[1]
- süst:** <Far. Gevşek, sölpük.
s.55a/12,63a/9,63a/10 [3]
[3]
s. olmak “Buruşmak. Krş. hemeşen.” 63a/10
endām-ı s. püden “Yaşlılıktan ya da bir kazadan dolayı buruşmak, solmak, insanın çehresinin ve bedeninin buruşması. Krş. encüg, teni ṭutmaz olmak.” 55a/12
- süstlik:** <Far. + T. Gevşeklik, güçsüzlük, zayıflık. Krş. za’iflik, vān, veny.
s. 63a/1, 63a/6 [2]
[2]
- sütüm:** <? Sumak; (*Rhus coriaria*). Krş. summāk.
s. 26b/17
[1]
- süzeg:** Süzgeç.
s. + i 7a/19, 49a/14 [2]
[2]
cübān s. + i “Çobansüzgeci, kökboyasıgillerden, çiçekli dal uçlarında sütü kestirmekte kullanılan maya bulunan, bir yıllık veya çok yıllık otsu bitki, yoğurt otu; (*Galium*). Krş. belesegī, mışfātü’r-ru’āt.”7a/19,49a/14[2]
- süzül-:** Süzölmek.
s.-miş 25a/2, 30b/13 [2]
[2]
s.-miş yoğurd “Süzme yoğurt. Krş. şīrāz.” 30b/13
s.-miş yoğurd şuyına “Süzölmüş yoğurt suyu. Krş. riḫbīn.” 25a/2

- şabbār:** <Ar. Demirhindi ağacı ve meyvesi ;(*Tamarindus indica*). Krş. temürhindī, şarāb.
ş. 13a/19, 33a/5, 33a/11 [3]
[3]
toḥm-ı ş. 13a/19
- şabi:** <Far. Sinamekinin dibi; (*Cassia*). Krş. sīnā-yı mekkīnūḡ dibi.
ş. 33b/2
[1]
- şabr:** <Ar. 1. Sabır, sarısabır olarak da bilinen bir süs bitkisi, azvay; (*Aloe vera*). 2. Bu bitkinin etli ve kalın yapraklarından çıkarılan, kırmızımtırak esmer renkli, hekimlikte ve boyacılıkta kullanılan bir madde. Krş. azvay, ālavā.
ş. 33a/17, 33b/7, 37a/20, 48a/8 [4]
ş. ağacınūḡ yemişi “Sabır ağacının meyvesi. Krş. ‘aselī.” 37a/20
ş. + a 4a/10
[5]
- şac:** Saç.
ş. 57b/18, 58a/14, 62a/6 [3]
[3]
- şaçak:** Saçak, püskül; bitkilerin emici kökleri.
ş. + ları 39b/5
[1]
- şadā:** <Ar. Seda, ses, yankı.
ş. 58a/17
[1]
- şadīd:** <Ar. Yaradan akan sarı su, irin. Krş. şaru şu.
ş. 60a/4
[1]
- şadr-dānec:** <Ar.-Far. Üzerlik otu tohumu; (*Peganum harmala*). Krş. yüzerlik toḥmı.
ş. 32b/20
[1]
- şad-berg:** <Ar.-Far. Yüz yapraklı, katmerli.
ş. 33a/11, 42b/20 [2]
[2]
gül-i ş. “Katmer gülü. Krş. katmer gül.” 42b/20
- şafād:** “şecere-i şafād” Yabani kereviz cinsinden bir bitki. Krş. berrī kerefes.
ş. 32a/16
[1]
şecere-i ş. 32a/16
- şafālan-:** <Ar. + T. Sefalanmak, neşelenmek.
ş.-ub 1b/14
[1]
- şafra:** <Ar. Safra, karaciğerin hazmı kolaylaştırmak için onikiparmak bağırsağına salgıladığı yeşilimsi sarı renkli acı sıvı, öd; eski tıp anlayışına göre bünyeyi oluşturan dört ana öğeden (kan, balgam, safra, sevda) biri. Krş. telḡa.
ş. 35b/3
- ‘urūḡ-ı ş. “Zerdeçal, Hint safranı (*Curcuma longa*). Krş. zerdeçüb.”
35b/3
ş. + dan 63a/20
ş. + ya 57a/10
[3]
- şafşāf:** <Ar. Ak söğüt ağacı; (*Salix*). Krş. aḡ söğüd ağacı.
ş. 33a/13
[1]
- şag:** <? Sağ otu; tıbbî bir bitki.
ş. 54b/7
[1]
ş. otı 54b/7
- şagar:** “kirm-i şagar-ı gendeme” Siğil. Krş. sigil.
ş. + ı 61b/10
[1]
kirm-i ş. + ı gendeme 61b/10
- şagbīn:** <Gr. Sirke, bal ve çeşitli eczalardan yapılan bir tür şurup. Krş. sirkencübīn
ş. 33b/5
[1]
- şagıl-:** Sağılmak.
ş.-an 26b/6
[1]
- şagir:** Sağır, işitme duyusundan yoksun, işitmeyen kişi. Krş. aşamm.
ş. 55b/14, 61a/16 [2]
ş. olmak “Sağır olmak. Krş. girānī-yi gūş.” 61a/16
ş. + a 60b/15
[3]
- şagīr:** <Ar. Küçük.
ş. 6b/4, 14a/9, 27a/16, 30a/20, 47a/19, 53b/6, 53b/12 [7]
[7]
ca‘de-i ş. “Yılanbıçağı otunun küçüğü. Krş. erbe, ilanbıçağı.” 6b/4, 14a/9 [2]
kākūle-i ş. “Küçük kakula otu. Krş. hīl-i bevvā, sūsem, şemşīr, hāl, lāhī.” 27a/16,30a/20,47a/19,53b/6,53b/12 [5]
- şagīrān:** <? Fesleğen; (*Ocimum basilicum*). Krş. feslegen.
ş. 33a/3
[1]
- şagrāgūn:** <Gr. Bildircin kuşu; (*Coturnix*). Krş. bildircin kuşu.
ş. 33a/11
[1]
- şagsağan:** Saksagağan kuşu. Krş. şalşal. Bkz. şaksagağan.
ş. 33a/17
[1]
ş. kuşu 33a/17

şahbâ: < Ar. Şarap. Krş. şarâb, hamr.

ş. 32b/20

[1]

şahnâ: Bkz. şahnâh.

ş. 33b/3

[1]

şahnâh: < Far. Salamura.

ş. 33b/3

[1]

şahrâ: < Ar. 1. Kır. 2. Çöl.

ş. + da 23b/4

[1]

şak: < Ar. 1. Bayılmak. 2. Aklını yitirmek. Bkz.

şak.

ş. 60a/6

[1]

şakal: Sakal, yetişkin erkeklerde yanak ve alt çenede çıkan kılların tümü.

ş. 57b/18, 58a/14, 62a/6, 62a/11 [4]

ş. ağarmak "Vaktinden önce saç ve sakal beyazlaşması. Krş. mâ'îgu's-şîb." 62a/11

ş. dökülmek "Saç, sakal dökülmesi hastalığı. Krş. müy-ı rîze." 58a/14, 62a/6 [2]

ş. + ı 47a/8

dîv ş. + ı "Devsakalı otu. Krş.

lihyetü'l-fül." 47a/8

ş. + ina 2b/1, 2b/11, 42a/13 [3]

teke ş. + ina "Tekesakalı, dedesakalı, keçisakalı, kekilcan, tekilcan; (*Scorzonera, tragopogon*). Krş. esîlec, eznâbü'l-hayl, rîş-i püz, kıstûs." 2b/1, 2b/11, 42a/13 [3]

ş. + inuñ 57a/9

ş. + u 5a/7, 24a/4, 30b/16, 34a/11, 38b/17, 46b/21, 53b/11, 53b/19, 54a/2 [9]

[18]

teke ş. + u 5a/7, 24a/4, 53b/11 [3]

teke ş. + u otı "Bkz. teke şakalı. Krş. şing, fîdâs, faşîfâs, lihyetü't-teys, hūfeshâs, hūfeshîfâs, hīlec." 30b/16, 34a/11, 38b/17, 46b/21, 53b/19, 54a/2 [6]

şakız: 1. Sakız, bazı ağaçların, özellikle sakız ağacının kabuğundan sızan, çiğnendiğinde yumuşayan, hoş kokulu, beyaz renkli reçine. Krş. maştakî, recîne. 2. Sakız Adası.

ş. 3b/17, 21a/10, 22a/5, 32b/12, 54b/17 [5]

ş. dikenî "Sakız dikenî, sakız çıkarılan bir tür diken; ak ve kara olmak üzere iki cinsi vardır. Krş. aşîşâ, hālāvun, hāmālāvun lūfes, şevke-i 'arabiye." 3b/17, 21a/10,

32b/12 [3]

ş. + a 9a/9, 24b/9 [2]

ş. + da 34b/4

ş. + ı 9a/9, 14b/6, 21b/17, 23b/11, 24b/8, 25b/17, 26b/4, 28a/6, 33a/3, 33a/10, 33b/12, 33b/15, 33b/15, 35b/10, 37a/18, 40a/9, 40a/10, 41b/6, 42b/1, 43a/15, 44b/1, 45b/1, 47a/10, 47a/15, 53a/14 [25]

anuñ ş. + ı 9a/9

arduc ş. + ı "Ardıç sakızı. Krş.

şandalūs." 33a/10

bek cam ş. + ı 26b/4

beyâz şâm ş. + ı 42b/1

cam ş. + ı 23b/11, 44b/1 [2]

çam ş. + ı "Çam sakızı. Krş. recîne, 'ulik-i yābis, 'ırk-ı yābis." 35b/10, 40a/9, 40a/10 [3]

kenger ş. + ı 53a/14

maştakî ş. + ı "Mastaki sakızı. Krş. şahînūs." 28a/6, 41b/6, 43a/15, 45b/1 [4]

meneveş ş. + ı "Menengiç sakızı. Krş.

şamğu'l-butum, zabr." 14b/6, 33a/3, 33b/12, 33b/15 [4]

şâm ş. + ı "Çam sakızı. Krş.

ratîyānec." 24b/8, 25b/17, 33b/15, 47a/15 [4]

ş. + ina 3a/5, 32a/17 [2]

[35]

meneveş ş. + ina 3a/5

şakla-: Saklamak.

ş.-r 38b/10

[1]

şakruvân: < Ar. Kızıl mürekkep, kırmızı boya. Krş. kızıl mürekkep, surh.

ş. 32b/19

[1]

şakrü'l-hamîr: < Ar. 1. Ayvadana, civanperçemi, kovan çiçeği; (*Achillea*). Krş. ayva şana, kovan çiçeği. 2. Eski binalarda, terkedilmiş viran yerlerde, kayalarda yetişen papatya çiçeği gibi çiçekleri olan yabani bir bitki. Krş. hāşâ.

ş. 33a/14

[1]

şaksagan: Saksagan kuşu; (*Pica pica*). Krş. 'ak'aq, 'akme, şazala, şalince, keşk, kelāje, kāluc.

ş. 36a/13, 36b/2, 37b/20, 40a/15, 41b/19, 43a/15, 44a/7, 45a/2 [8]

[8]

ş. kuşu 36a/13, 36b/2, 40a/15, 41b/19, 43a/15, 44a/7, 45a/2 [7]

ş. kuşına 37b/20

şalābetü'r-rahm: < Ar. Rahimde olan sertlik, katılık. Krş. ferc katılığı.

- ş. 60a/8
[1]
- şalkım:** Salkım, üzüm gibi, birçoğu bir sap üzerinde bir arada bulunan meyve.
ş. 10a/5, 10a/5, 11a/4, 11a/5, 28a/12, 28a/12, 36b/15, 36b/15, 45a/17, 45a/17, 45b/18, 45b/18 [12]
[12]
kızılca ş. ş. yemişi 10a/5, 10a/5 [2]
- şallan-:** Sallanmak.
ş.-an 56b/8
[1]
- şalsal:** < Ar. Saksığan kuşu; (*Pica pica*). Krş. sağsağan kuşu.
ş. 33a/17
[1]
- şalün:** < Far. Keçiboynuzunun bir türü; (*Ceratonia siliqua*). Krş. harnüb-ı nabîi.
ş. 33a/5
[1]
- şaman:** Saman, ekinlerin harmanda dövülüp taneleri ayrıldıktan sonra kalan, hayvanlara yedirilen ufalanmış sapsarı. Krş. tübîn.
ş. 12a/16
[1]
- şamğ:** < Ar. Zamk, çeşitli bitkilerden elde edilen tıbbî reçine, ağaç sakızı.
ş. 42b/5
ş.+a 6b/18, 28b/15 [2]
ş.+dur 3a/9, 5b/14, 27b/2, 33a/3, 42b/3, 44b/9, 46a/21, 47b/4, 47b/5, 49b/15[10]
sekbî nec dedükleri ş.+dur 49b/15
uşağ dërler ş.+dur 44b/9
ş.+ı 5b/2, 6b/21, 12b/4, 13a/13, 13b/7, 16a/17, 22a/18, 23b/5, 28b/2, 28b/21, 29b/4, 30b/12, 32a/19, 32b/21, 32b/21, 33a/1, 33a/1, 33a/6, 33a/1, 33a/3, 33a/7, 33a/16, 39b/20, 40a/1, 40b/10, 41a/1, 41a/15, 42b/1, 43a/3, 43b/15, 44a/9, 45a/5, 47b/7, 49a/13, 50a/3, 51a/18 [36]
ş.+ı belād 33a/3
ş.+ı bilād dedükleri terkîbdür 47b/7
ş.+ı cevz 32b/21
ş.+ı kümşerî 33a/1
ş.+ı kürz 33a/16
ş.+ı sezāb 5b/2
ş.+ı şecere-i şevke 33a/7
armüd ağacı ş.+ı 33a/1
cevz ağacının ş.+ı 28b/21
erik ş.+ı 6b/21, 33a/6, 49a/13, 51a/18 [4]
ezeltere ş.+ı 39b/20
geven dikeninin ş.+ı 16a/17, 43a/3 [2]
- geven otunun ş.+ı 22a/18, 32b/21 [2]
kenger ş.+ı 45a/5
koğar şedef ş.+ı 12b/4, 13a/13 [2]
köz ağacı ş.+ı 28b/2, 29b/4, 33a/1, 40a/1, 40b/10, 41a/15, 43b/15 [7]
köz ağacının ş.+ı 50a/3
sezāb ş.+ı 23b/5
tağ kerefesi ş.+ı 42b/1
uşağ ş.+ı 44a/9
yabānî koğar şedef ş.+ı 13b/7
ş.+ıdur 2a/13, 12b/7, 13a/17, 14a/4, 27a/8, 30a/1, 34b/16, 42b/15, 42b/19, 45b/10, 46b/6, 47a/18, 48a/3, 48a/4 [14]
ağac ş.+ıdur 48a/3, 48a/4 [2]
ağacın ş.+ıdur 34b/16
anun ş.+ıdur 2a/13, 46b/6 [2]
aşr dërler bir ağac ş.+ıdur 13a/17, 30a/1 [2]
deve dikenini ş.+ıdur 12b/7
keşîrâ ş.+ıdur 45b/10
oğlan aşî dërler bir ağac ş.+ıdur 14a/4, 42b/15 [2]
şām cevzinün ş.+ıdur 47a/18
tağ kerefesi ş.+ıdur 42b/19
ş.+ına 6a/20, 21a/21, 26a/13, 27b/3, 33a/2, 33b/18, 39b/14, 41a/21 [8]
baldıran ş.+ına 33a/2
harnüb ağacı ş.+ına 26a/13, 33b/18 [2]
koğar ağaçlar ş.+ına 39b/14
köz ş.+ına 21a/21
köz ağacı ş.+ına 27b/3, 41a/21 [2]
muqām ş.+ına 6a/20
ş.+un 23a/3
[72]
- şamğu'l-kaṭād:** < Ar. Geven otunun zamkı; (*Astragalus*). Krş. keşîrâ, geven.
ş. 32b/21
[1]
- şamğu'l-buṭum:** < Ar. Menengiç sakızı; (*Pistacia terebinthus*). Krş. meneveş şakızı.
ş. 33a/2
[1]
- şamğu'l-cezān:** < Ar. Kadı ağacı, şeytanboku ve bundan elde edilen zamk; (*Ferula assa-foetida*). Krş. kaşnı, hiltit.
ş. 33a/2
[1]
- şamğu'l-iccāş:** < Ar. Erik zamkı; (*Prunus domestica*). Krş. erik şamğı.
ş. 33a/6
[1]
- şamğu'l-ubhul:** < Ar. Ardiç zamkı; (*Juniperus*). Krş. arduc şakızı, şandalūs.
ş. 33a/11

[1]

şamğu'l-eznâb: <Ar. 1. Çakıldak otu. 2. Koyunların kuyrukları altındaki kıllara yapışan pislik. Krş. zūfā-yı raṭb.

ş. 33a/14

[1]

şamğu'l-meḥrūs: <Ar. Kadı ağacı, şeytanboku otu ve bundan elde edilen zamk; (*Ferula assa-foetida*). Krş. każī.

ş. 32b/20

[1]

şanavber: <Ar. Köknar ağacı ve yemişi; (*Pinus pinea*). Krş. cam ağacı.

ş. 15b/19, 19a/17, 22b/2, 22b/8, 33a/6 [5]

ş. kozağı 15b/19, 19a/17 [2]

dūd-ı şeceret-i ş. "Çam ağacı kurdu.

Krş. çam ağacı kurdu." 22b/2

hindī ş. ağacıdur "Cinden ağacı, çalı ardıcı; (*Cedrus deodara*). Krş. dīvdār."

22b/8

ş. + i 26b/6

[6]

yēr ş. + i "Yer çamı, yer peliti,

kısamahmut otu, yer palamutu; (*Ajuga chamaepitys*). Krş. kemāfīṭūs." 26b/6

şanavberī: <Ar. Köknar ağacına ait, köknar ağacıyla ilgili.

ş. 22b/5

[1]

dıraḥt-ı kirm-i ş. "Çam ağacı kurdu.

Krş. çam ağacı kurdu." 22b/5

şanavberü'l-arz: <Ar. Yer çamı, yer peliti, kısamahmut otu, yer palamutu; (*Ajuga chamaepitys*). Krş. kemāfīṭūs, yēr bellūṭı.

ş. 33b/5

[1]

şandah: <? Ebe gümecı; (*Malva sylvestris*). Krş. ebe gömecı.

ş. 33b/6

[1]

şandal: <Ar. 1. Sandal, kerestesi sert ve kokulu bir ağaç; (*Santalum album*). Krş. çenden. 2. Şifalı siyah bir taş. Krş. ḥumānehā.

ş. 7a/21, 14b/9, 20b/11, 21b/12, 44b/13 [5]

ş. ağacı 14b/9

ş. dērler bir çara taşdur 20b/11

ķirmūzī ş. 44b/13

ķızıl ş. 7a/21

ş. + ı 33a/19

[6]

ş. + ı ḥadīd "Hürmüz sahilinde

bulunan siyah bir taş." 33a/19

şandalūs: <Gr. 1. Kızıl ardıçtan elde edilen ceviz ağacı zamkına benzeyen tıbbî bir zamk. Krş. arduc

şakızı, şamğu'l-ubhul, kaṅkaḥir, la¹-ı maḳber. 2.

Şifalı siyah bir taş. Krş. hürmüzī bir ḥaffīf taş.

ş. 33a/10, 33a/12, 42b/3, 47b/4 [4]

[4]

şaparīne: Bkz. şapārīne.

ş. + dür 53b/13

[1]

şapārīne: <Gr. Tilkikuyruğu bitkisinin kökü; (*Asparagus officinalis*). Krş. dīlkü kıyruğı köki, helyün köki, mār-çūpe, murgiyā.

ş. 48a/16, 48a/19 [2]

[2]

şar^c: <Ar. Sara hastalığı, zaman zaman kendini kaybederek olduğu yere düşme, vücutta şiddetli çırpınmalar ve ağız köpürmesi ile ortaya çıkan bir sinir hastalığı, tutarık, tutarak, tutarga, yilbik, epilepsi. Krş. ucuk tutmaḳ.

ş. 55a/9, 60a/5 [2]

[2]

şarābe: <Ar. Buğday. Krş. buğday.

ş. 33b/4

[1]

şarāye: <Ar. Sarı ebuçehil karpuzu. Krş. ebüçehīl karpuzı şarusı.

ş. 33a/4

[1]

şarb: 1. Çetin, sert, şiddetli. 2. <Ar. Akasya ağacından elde edilen bir çeşit zamk.

ş. 33b/4, 60b/18 [2]

[2]

ş. ağrı "Şiddetli ağrı. Krş. ğavr." 60b/18

şarı: Sarı.

ş. 2b/2, 5a/4 [2]

[2]

ş. zernīḥ "Sarı bir çeşit arsenik, zırnık. Krş. el-ilm-i aşfar, İrsā-yı beyķūn." 2b/2, 5a/4 [2]

şarıca: Sarıca, sarıya yakın.

ş. 11b/19, 28b/6 [2]

[2]

ş. kaṭrān "Sarı katran. Krş. sīl, tennüb." 11b/19, 28b/6 [2]

şarıl-: Sarılmak, dolanmak.

ş.-an 38b/18, 47a/5, 53b/21, 54b/18 [4]

ş.-ur 2b/6, 6a/5, 10b/15, 15a/10, 28a/2, 32a/17, 37a/16, 48b/19 [8]

[12]

şarılıķ: Sarılık hastalığı, hepatit. Krş. zerdī, zerīr.

ş. 59a/6, 59a/9 [2]

[2]

şarıyetü'l-cedā: <Ar. Bir tür sarmaşık, ören gülü, ak asma, yılan üzümü. Krş. ilan üzümü, ören gülü.

ş. 33b/1

[1]

şarı'ü'l-ceda': < Ar. Dağsultanı, altın otu; (*Ceterach officinarum*). Krş. altun otı, sulţānū'l-cebel.

ş. 33a/9

[1]

şarmaşuk: Sarmaşık; (*Hedera helix*). Krş. keşüs, keşüt, leblāb, eflīmūn, 'aşaka, eklemec, sirind, ebrā-yı azīrā, el-a'īnī, berşen, pençe, bīcek, bāliyā, bakla-bāride, buvţāniye, celbūb, hīlū's-sākīn, ḥaliblab, ḥummāzū'l-erneb, raḥmūl, zecmūl, seceret-i nemmām, şecere-i bārde, 'ırku'l-ḥayye, feryūle, fāşiristīn, femḥ, kūsūs, karyūle, kermetū's-sevdā, nevīc, nūḥ, vaḥşī, vāḥad, herşe.

ş. 6a/5, 8a/3, 8b/9, 8b/10, 9a/8, 10a/3, 10b/15, 11a/4, 12a/18, 13a/19, 16b/11, 17a/6, 17b/2, 17b/9, 17b/9, 18b/15, 18b/17, 20a/15, 21b/19, 23a/6, 24a/10, 27a/3, 27b/21, 28b/21, 31a/20, 32a/16, 37a/16, 38b/14, 38b/18, 39b/18, 41a/5, 42b/16, 42b/18, 47a/5, 48b/19, 51b/19, 52a/7, 52a/12, 52b/5, 53a/14, 53a/20, 53b/21 [42]

ş. otı "Sarmaşık otu. Krş. ḥüre, fergac." 20a/15, 38b/14 [2]

ş. toḥmı 17b/9, 17b/9, 31a/20 [3]

ş. toḥmidur 8b/10, 17b/2, 52a/12 [3]

ş. toḥmına 12a/18, 13a/19, 21b/19 [3]

bir cins ş. 42b/18

ş. + dan 35b/18

ş. + dur 4b/6, 10a/5, 15a/10, 16a/17, 26a/3, 28a/12, 36b/15, 39a/3, 40a/16, 42a/13, 42b/11, 45a/17, 45b/18 [13]

[56]

bir nev' ş. + dur 10a/5, 45a/17 [2]

yoḥsul urġanı dērlər bir ş. + dur

"Yohsulurġanı, bir çeşit sarmaşık. Krş.

kūsūs." 40a/16

şarmısağ(k): Bkz. şarmısağ.

ş. + ı 2b/3, 13b/4 [2]

[2]

ilan ş. + ı dērlər otdur "Yılansarımşağı

otu. Krş. şümü'l-ḥayye." 13b/4

yabān ş. + ı "Yaban sarımşağı. Krş.

uşkürdiyün." 2b/3

şarmısağ: Sarımsak; (*Allium sativum*). Krş. şüm, şüme, füm, tiryāk-ı rüstānī, sīr.

ş. 4b/16, 12b/21, 13b/2, 13b/4, 14a/1, 17b/21, 30b/5, 39a/15 [8]

[8]

şarmısağ: Bkz. şarmısağ.

ş. 27b/17

[1]

şarpe: < ? 1. Yaralanmak, berelenmek. 2. Vücutta bir yerin kırılması. Krş. şınmak.

ş. 60a/7

ş. + i 60a/6

[2]

ş. + i çeşm "Gözün darbe alarak yaralanması. Krş. göz berelenmek."

60a/6

şaru: Bkz. şarı.

ş. 2b/13, 3a/1, 3a/2, 3a/3, 3a/18, 3b/18, 4b/4, 5a/4, 5b/9, 6b/17, 7a/8, 7a/10, 7a/13, 7b/16, 8b/17, 9b/19, 11a/18, 13a/11, 14a/17, 15b/14, 15b/16, 16a/8, 16a/21, 16b/4, 17a/2, 17a/9, 18a/6, 19a/21, 21a/3, 22a/11, 22a/20, 22b/6, 23a/19, 23b/8, 25a/12, 25b/7, 25b/12, 26a/5, 26a/7, 26a/7, 28a/1, 28b/2, 29a/12, 30b/18, 32a/8, 32a/19, 33b/9, 33b/18, 34a/16, 35a/6, 35b/7, 35b/14, 36b/11, 36b/17, 36b/19, 39a/14, 39a/14, 41b/2, 41b/8, 43a/14, 45a/10, 45a/21, 46b/12, 47a/3, 48a/9, 48a/21, 49a/5, 49a/10, 50a/17, 50b/20, 51a/8, 52a/1, 53a/5, 53a/11, 53a/16, 53b/2, 53b/16, 56b/15, 59a/5, 59b/18, 60a/4, 60a/8 [82]

ş. ağac "Sarı ağaç, zerdeçal, Hint safranı; (*Curcuma longa*). Krş. arḥīs, adḥāliyyūn, bīḥ-i zirişk, zerīr, zerūc, māmīrān-ı rümī." 3a/3, 5a/4, 9b/19, 26a/5, 35b/14, 49a/5 [6]

ş. ağacdur 25b/12

ş. boya "Sarıboya otu; (*Serratula tinctoria*). Krş. 'ırku's-şun'." 35b/7

ş. çiçeği 22a/20, 33b/9, 39a/14, 43a/14 [4]

ş. çiçek 23a/19

ş. çiçekdür 3a/1

ş. çiçekleri 53b/16

ş. çiçekli bir yonca 3a/2

ş. çiçeklü 23b/8

ş. çiçeklü berri yonca 16a/8, 16b/4 [2]

ş. çiçeklü berri yonca toḥmı 16a/21

ş. çiçeklü yabān yoncası "Sarı çiçekli

yaban yoncası, kokulu yonca, yem

bitkisi; (*Medicago falcata*)."

3a/18, 8b/17 [2]

ş. çiçeklü yabān yoncasıdur 14a/17

ş. çiçeklü yabān yoncasına 47a/3

ş. dikenlü çiçeği 7a/8, 35a/6 [2]

ş. erik 2b/13, 6b/17, 30b/18 [3]

ş. gelincük çiçeği 50b/20, 52a/1 [2]

ş. gelincük çiçeğinün köki 41b/8

ş. göyinek 33b/18, 39a/14 [2]

ş. gül 53a/16

ş. ḥām ebrīşīm 19a/21

ş. ḥurmā 11a/18, 18a/6, 21a/3 [3]

- ş. hürmāya 36b/17
 ş. ince tohumdur 28a/1
 ş. iri yalabuğ çiçeği 15b/14
 ş. kökdür 7a/13, 15b/16, 25b/7 [3]
 ş. lālenün içindeki tele 50a/17
 ş. misk 48a/9
 ş. nesrīn güli 36b/11, 36b/19 [2]
 ş. nesrīn gülüne 46b/12
 ş. nesrīn gülünün tohumına 13a/11
 ş. süsen dibi 29a/12
 ş. süsendür 4b/4
 ş. süsenün dibi 7b/16
 ş. şu 41b/2, 45a/21, 48a/21, 59a/5, 59b/18, 60a/4 [6]
 ş. türbüd 32a/8
 ş. tamarları 34a/16
 ş. ufacuğ kökdür 49a/10
 ş. yavşan 22a/11
 ş. zāc 26a/7
 ş. zernīh 25a/12
 ş. zernīhe 5b/9
 berrī ş. gül 53a/5
 berrī yonca ş. çiçeklü 28b/2
 berrī yonca ş. çiçeklünün tohumu 22b/6
 kanlu ş. şu 56b/15
 yabān yoncası ş. çiçeklü 45a/10
 yabān yoncasının ş. çiçeklüsi 17a/2
 ş. + sı 4b/19, 5a/18, 33a/4, 40a/17, 42b/20, 50a/8 [6]
 ebūcehīl karpūzı ş. + sı 33a/4
 gelincük çiçeğinin ş. + sı 50a/8
 kara boyanuş ş. + sı 40a/17
 nesrīn gülünün ş. + sı 5a/18, 42b/20 [2]
 pāpādyā çiçeğinin ş. + sı 4b/19
 ş. + sına 15b/17, 33b/3 [2]
 [90]
 nesrīn gülünün ş. + sına 15b/17
 yumurda ş. + sına 33b/3
- şaruca:** Bkz. şarīca.
 ş. 4b/10, 23b/17, 40b/5, 49b/12, 51b/4 [5]
 [5]
 ş. kaṭrān “Sarı katran. Krş. māy‘ī, nībūb, el-lebenā, raqm-ı karīş.”
 23b/17, 49b/12, 51b/4 [3]
 ş. kaṭrān ağacıdır 4b/10
 ş. kaṭrān ağacının yemişi 40b/5
- şarılığ(k):** Sarılık, sarı renk.
 ş. + a 39b/5
 [1]
- şarılığ:** Sarılık hastalığı, hepatit. Krş. zāyil, yaraḳān.
 Bkz. şarılık.
 ş. 59a/9, 63a/15 [2]
 [2]

- şarūn:** “enl-i şarūn” Ekin aralarında biten keçiboynuzu yemişine benzer yemişleri olan yabancı bir bitki.
 ş. 4a/15
 [1]
 enl-i ş. 4a/15
- şarv:** <Far. 1. Baldıran zamkı; (*Conium maculatum*). Krş. baldıran şamğı. 2. Ardıç ağacı; (*Juniperus*). Krş. arduc ağacı.
 ş. 33a/2
 [1]
- şa‘ter:** <Ar. Güveği otu, kekik otu, dağ nanesi, zater; (*Origanum vulgare*). Krş. kekik, güyegi, tağ na‘nāsı. Bkz. sa‘ter.
 ş. 32b/19
 ş. + i 16b/8
 [2]
 ş. + i berrī “Yabancı kekik otu.” 16b/8
- şavfū’l-arz:** <Ar. Yabancı pırasası; (*Allium porrum*). Krş. it siki.
 ş. 33a/13
 [1]
- şavmarān:** <? Yarpuz; (*Mentha pulegium*). Krş. yarpuz.
 ş. 33a/14
 [1]
- şaydā:** <Ar. Lübnan’ın güneyinde Cenūb vilayetinin merkezi olan şehir.
 ş. 12a/4, 12a/5, 27b/12, 48b/8 [4]
 [4]
 ş. şehrinde 12a/5
 māhī-i ş. “Güney Lübnan’da kışın bir gölden avlanan şifalı, kuvvetlendirici bir balık. Krş. semek-i şaydā, semek-i nāzle.” 48b/8
 semek-i ş. 27b/12
 türāb-ı ş. “Sayda şehrinde bir mağaradan çıkan beyaz bir toprak.”
 12a/4
- şayf:** <Ar. Mısır’da yetişen bir çeşit akasya ağacı; (*Acacia*). Krş. akāḳıyā.
 ş. 33a/19
 [1]
- şāb:** <Ar. Sütlege, ebucehil karpuzu gibi zehirli olan bazı bitkiler. Krş. çırtatan dügleği.
 ş. 33a/6, 33b/1 [2]
 [2]
- şābūn:** <Ar. Sabun; kirli ve yağlı şeyleri temizlemekte kullanılan, türlü yağlarla alkaliler birleştirilerek yapılan madde.
 ş. 32a/15, 33b/1 [2]
 ş. + i 45b/9
 [3]
 şıçan ş. + i “Şıçan sabunu, kökü ve

- dalları, suyu sabun katılmış gibi
köpürten, kir temizleyici bir bitki,
sabun otu, helvacı kökü; (*Gypsophila
struthium*); köpürtken; (*Cyclamen*).
Krş. gelîm-şüy.” 45b/9
- şâbünü'l-arz:** <Ar. Nişadır, amonyak. Krş. nüşâdır.
ş. 33a/18
[1]
- şâbünü'l-kâk:** <Ar. Şam'da sabun gibi çamaşır
yıkamada kullanılan bir bitki, şam çöveni,
domuzağırşığı, köpürtken; (*Cyclamen*). Krş. ağu
kunduza, şâm çoğanı.
ş. 33a/20
[1]
- şâd:** <Ar. “sad” Arap alfabesinin on yedinci harfi.
ş. + ıla 33a/5
[1]
zamm-ı ş. + ıla “Sad harfinin ötreli
okunması.” 33a/5
- şâdıku'l-kavl:** <Ar. Doğru sözlü. Krş. eflâfün.
ş. 3a/9
[1]
- şâf:** <Ar. Saf, katıksız, arı, halis, has.
ş. 25b/17, 40a/9 [2]
ş. + ina 48a/8
[3]
misküh ş. + ina “Saf misk. Krş. misk-i
eşheb.” 48a/8
- şâfi:** <Ar. Katıksız, süzölmüş, halis.
ş. 21a/14, 51a/7 [2]
mürr-i ş. “Sütleğen cinsinden,
ilaçlarda kullanılan bir tür zehir. Krş.
hâküz” 21a/14, 51a/7 [2]
ş. + nüh 52a/15
[3]
mürr-i ş. + nüh yunmuş nev'inden “Krş.
nâr-ı fârsîn.” 52a/15
- şâhib:** <Ar. İye, sahip.
ş. + i 1b/5
[1]
ş. + i kemâle “Bilgi ve erdem sahibi.”
1b/5
- şâhibe:** <Ar. Ceviz; (*Juglans regia*). Krş. cevz.
ş. 33a/6
[1]
- şâ'ık:** <Ar. 1. Bayılmak. 2. Aklını yitirmek.
ş. 60a/6
[1]
- şâkü'z-zehb:** <Ar. Çadıruşağı bitkisi ve zamkı;
(*Dorema ammoniacum*). Krş. uşak.
ş. 33a/13
[1]
- şâmiryümâ:** <Gr. Mambol, bambul otu, vanilya
çiçeği, akrep otu. Krş. bambul.
ş. 33a/8
[1]
- şâparîne:** Bkz. şâpârîne.
ş. 35b/10
[1]
- şâr:** <Far. Çınar ağacı; (*Platanus orientalis*). Krş.
çenâr.
ş. 32b/21
[1]
- şâre:** <Far. Yılanbıçağı, yılanyastığı; (*Dracunculus
vulgaris*). Krş. ilan bıcağı.
ş. 33b/2
[1]
- şârḥân:** “mürr-i şârḥân” Yaprığı rezene yaprağına
benzeyen yabancı bir bitki. Krş. çâşber.
ş. 48a/5
[1]
mürr-i ş. 48a/5
- şâte:** <? Sıcaklık, ateş. Krş. ḥarâret.
ş. 60a/5
[1]
- şedef:** <Ar. Sedef otu; (*Ruta graveolens*).
ş. 7a/15, 7b/11, 9b/14, 9b/14, 9b/16,
12b/4, 13a/13, 13b/6, 16a/3, 16a/5, 18b/14,
18b/14, 21b/20, 22a/6, 22b/6, 22b/13,
23a/8, 23a/11, 23a/17, 23b/1, 23b/5, 25a/3,
27a/13, 28a/20, 32b/9, 33a/4, 34b/10,
35a/9, 37a/3, 38a/19, 39a/6, 39b/11, 45b/9,
46b/11, 51a/21, 54b/13, 54b/16 [37]
[37]
berrî қоқар ş. 18b/14, 22a/6, 23a/11,
23a/17, 23b/5 [5]
burma ş. “Kabuklu sümüklü böcek,
mühre. Krş. ḥelzün, kecek, şinc,
sipîdmühre” 16a/5, 28a/20, 32b/9,
46b/11 [4]
қоқар ş. “Kokar sedef, kokak ağaç,
aylandız; (*Ailanthus glandulosa*). Krş.
cermdânik, cezdemânik, ḥabbü'z-zırâd,
ḥamâlâdun, ḥamâlâvun, ḥamâliyün,
ḥâniku'n-nimr, ḥuzâh-ı büstânî, ḥevîş,
kâtilü'n-nimr, kemâliyün, heft-berg,
heft-bezeḥ.” 7a/15, 7b/11, 9b/14,
9b/16, 18b/14, 21b/20, 22b/6, 22b/13,
27a/13, 34b/10, 38a/19, 39a/6, 45b/9,
51a/21, 54b/13, 54b/16 [16]
қоқар ş. şamğı 12b/4, 13a/13 [2]
қоқар ş. yabânisi 39b/11
қоқар ş. yaprağı 9b/14
yabânî қоқар ş. 16a/3, 23b/1, 37a/3 [3]
yabânî қоқар ş. şamğı 13b/6
- şefin:** <Ar. 1. Ardiç ağacı. Krş. arduc ağacı. 2.
Salatalığa benzer bir bitki ve bundan elde edilen
zamk; (*Sagapenon*). Krş. sekbîneç.

ş. 33b/4
[1]
şefîne: <Ar. Ardıç ağacı. Krş. arduc ağacı. Bkz. şefîn.
ş. 33b/5
[1]
şerîrâ: <Far. Oğul otu, melisa, kovan otu; (*Melissa officinalis*). Krş. kovan otu, oğul otu.
ş. 33a/18
[1]
şıcağa: Sıcak.
ş. 34a/13, 34a/13 [2]
[2]
şıcan: Bkz. şıçan.
ş. 15a/4, 37b/3 [2]
[2]
ş. kulağı 37b/3
şıçan: Sıçan.
ş. 3b/4, 3b/13, 7b/10, 11b/12, 14b/20, 16b/10, 18a/19, 24a/9, 24a/15, 29a/10, 31a/4, 31a/20, 32b/5, 36a/20, 36b/8, 37b/16, 38b/19, 39b/3, 45b/8, 45b/15, 48a/19, 49a/17, 49b/16, 49b/19, 50b/9, 53b/17, 54b/2 [27]
ş. kulağı “Sıçankulağı; (*Anagallis*), mercanköşk çiçeği; (*Origanum majorana*). Krş. āzānū’l-fār, bûğuşkar, enāğulus, merzengüş, mürdehüş, merūs-ı aqtî, hemsuq, ḥabaqu’l-kıssā’, ḥabaqu’l-fetā, reyḥān-ı dāvūd, sımağ, şemşîr, şemşîrâ, ‘anqar, ‘abqar, ğaysüb, güş-ı mûş, mersîn-i kıbtî.” 3b/4, 3b/13, 24a/9, 29a/10, 36a/20, 36b/8, 37b/16, 45b/15, 49a/17, 49b/19, 50b/9, 53b/17 [12]
ş. kulağı otu 11b/12, 16b/10, 18a/19, 31a/20, 32b/5 [5]
ş. otu “Sıçanotu, arsenik. Krş. bîş-müş, şek, fāzeü’l-bîş, merg-i mûş, müşbek.” 7b/10, 31a/4, 39b/3, 48a/19, 49b/16 [5]
ş. şābūnı “Sıçan sabunu, kökü ve dalları, suyu sabun katılmış gibi köpürten, kir temizleyici bir bitki, sabun otu, helvacı kökü; (*Gypsophila struthium*); köpürtken; (*Cyclamen*). Krş. gelîm-şüy.” 45b/8
ş. tersine “Sıçan tersi. Krş. cihubük.” 14b/20
ağ ş. otu “Ak sıçan otu. Krş. rehç-i billür.” 24a/15
ş. + ı 7b/14
[28]
şıgın: Alageyik, yaban geyiği, yabani sığır, sığın geyiği.

ş. 4b/7, 43b/19, 44b/17, 53a/8 [4]
[4]
ş. dedükleri ḥayvān 53a/8
ş. geyigi “Dağ öküzü. Krş. gevezn, gāv-ı kūhî.” 43b/19, 44b/17 [2]
ş. tekesine “Dağ öküzü. Krş. tağ öküzü, ayr, va‘bel.” 4b/7
şığ-: Sığmamak.
ş.-mamağ 60b/6
[1]
şığār: <Ar. Küçük. Bkz. şağîr.
ş. 32b/6, 40b/4 [2]
[2]
kākūle-i ş. “Küçük kakula otu. Krş. şümşîr.” 32b/6
kıssā’-i ş. “Bir çeşit küçük hıyar. Krş. küçük hıyar.” 40b/4
şığır: Sığır.
ş. 2a/9, 2a/17, 2b/10, 3b/11, 4a/10, 5a/2, 5a/19, 5b/3, 6b/2, 7a/10, 7b/7, 8b/5, 8b/13, 9b/20, 10b/18, 10b/20, 11b/4, 12b/11, 14a/11, 15a/1, 15a/16, 15b/10, 16b/10, 17b/10, 18a/7, 19b/18, 20a/1, 20a/2, 21a/7, 21a/18, 21b/1, 23a/21, 25a/12, 27a/6, 27a/20, 27a/21, 27b/17, 30a/21, 31a/14, 35b/2, 35b/17, 36b/19, 37b/8, 37b/12, 38b/4, 41a/15, 43a/5, 43b/14, 43b/20, 44a/17, 45a/16, 46a/8, 46b/14, 46b/17, 47b/1, 48a/15, 48a/17, 48b/17, 49a/21, 52b/15, 54a/13, 54a/21, 57b/4 [63]
ş. dikenini “Sığır dikenini, sığırlarda yağ yapan bir çeşit bitki. Krş. lüfes-i sıfîd, edvā.” 7a/10, 47b/1 [2]
ş. dili “Sığır dili otu; öküz dili; (*Anchusa officinalis*). Krş. bûğuşuyān, bûğuşun, ḥacm, ḥucm, gāvzubbān, kuḥeylā, lisānū’ş-sevr, müferriḥū’l-ḳalbū’l-maḥzūn.” 8b/5, 10b/20, 17b/10, 21a/18, 23a/21, 43b/14, 44a/17, 46b/14, 48b/17 [9]
ş. dili dedükleri ot toḥmı 11b/4
ş. dili otu 16b/10, 18a/7, 20a/1 [3]
ş. gözi “Sığır papatyası, sığır gözü, mastı çiçeği, arnika; (*Arnica montana*). Krş. sığır gözi, iri pāpādyā, behār, bābūne-i gāv, uḳḥuvan, azeryūn, ḥubzū’l-ğurāb, şeceretü’l-kāfūr, şekeze, ‘aynū’l-baqar, aḳdāhū’l-arz, aḳdāhū’l-marzî, ‘ayn-ı ā’lā, ḳarāş, kerkāş, mîşhā.” 2a/9, 2a/17, 3b/11, 5a/19, 8b/13, 9b/20, 30a/21, 31a/14, 35b/2, 36b/19, 41a/15, 43a/5, 49a/21 [13]
ş. gözi dedükleri iri pāpādyā çiçeği 20a/2

- ş. karpuzu 52b/15, 54a/21 [2]
 ş. kuyruğı 2b/10, 5a/2,
 5b/3,35b/17,38b/4, 46b/17 [6]
 ş. kuyruğı dedüklerinin dibi 27a/6
 ş. kuyruğı dedükleri ot dibi 27a/20
 ş. kuyruğı dedükleri ot köki 10b/18,
 15a/1 [2]
 ş. kuyruğı dedükleri otuñ dibi 6b/2
 ş. kuyruğı kökidür 48a/17
 ş. kuyruğıdur dibi 48a/15
 ş. kuyruğına 7b/7, 45a/16 [2]
 ş. kuyruğınuñ dibi 27a/21
 ş. kuyruğınuñ toñmidur 12b/11
 ş. mantarı “Sığır mantarı, iri bir cins
 mantar, cincile, zehirli
 mantar;(Tricholoma). Krş. cencel,
 gevz-gendüm, ħarü'l-ħamām, ħarem-i
 ħimār.”14a/11, 15a/16, 15b/10, 21a/7,
 21b/1, 43b/20, 46a/8 [7]
 ş. otı 4a/10
 ş. sidügi “Sığır sidiği. Krş. ħarīre-i
 gevezn.” 37b/8
 ş. siki “Sığırsiki otu. Krş. hemece.”
 54a/13
 yaş ş. bokı 37b/12
 ş. + a 4a/6
 ş. + dan 6b/4, 14a/16, 14b/12, 43b/6 [4]
 [68]
 ħara ş. + dan 6b/4
- şıgırcık:** Şıgırcık kuşu, serçegillerden, siyah renkli,
 uzun gagalı, serçeden iri, ötücü bir kuş, çoğurcuk,
 çekirgekıran, çekirge kuşu; (*Sturnus vulgaris*). Krş.
 zerzür, sād, sūdīnāt.
 ş. 23a/21, 28a/3, 28b/1, 43a/1 [4]
 [4]
 bir cins ş. 43a/1
 ş. kuşu 23a/21, 28a/3, 28b/1 [3]
- şıkar:** <Ar. Tepeli doğanlar; çakır kuşu. Krş.
 çakırtoğan.
 ş. 33a/10
 [1]
- şımlāḥ:** <Ar. Kulak kiri. Krş. kulak çirgi.
 ş. 33a/16
 [1]
- şın-:** Kırılmak.
 ş.-mağ 60a/1, 60a/7, 61b/5 [3]
 [3]
- şınuk:** Kırık.
 ş. 63a/11
 [1]
 ş. yēr “Kırık yer. Krş. ħāşeme.”
 63a/11
- şıra:** Kimyona benzer kokulu bir çeşit ot.
 ş. + sı 25a/11, 25b/6, 40a/14 [3]
- [3]
 geyik ş. + sı “Karaman kimyonu,
 geyik ziresi, geyik kimyonu; (*Carum
 carvi*). Krş. ħurdumāne, zerneb,
 çekirge ayağı, ħürmān.” 25a/11, 25b/6,
 40a/14 [3]
- şırça:** Cam, şişe.
 ş. 16a/4, 25a/14, 25b/5, 45a/18, 51a/9 [5]
 [5]
 ş. köpügi “Şırça köpüğü, şişe eritilince
 köpük gibi üste çıkan ince su, cam
 eriyince dibinde kalan köpük ve çökük,
 şırça suyu. Krş. kef-i ābgīne,
 meşħukūniyā, zebedü'l-ħavārīr.”
 25a/14, 45a/18, 51a/9 [3]
 ş. otı “Şırça otu, cam otu. Krş.
 ħaşışü'z-zücāc.” 16a/4
- şırfān:** <Far. 1. İri, kırmızı bir çeşit hurma. 2.
 Kurşun. Krş. ħurşun.
 ş. 33a/8, 33a/15 [2]
 [2]
- şırt:** Sırt.
 ş. 12a/13
 [1]
 ş. balığına “Sırt balığı, Kızıl Deniz'de
 yaşayan bir balık türü. Krş. ten.”
 12a/13
- şırtlan:** Sırtlan; (*Hyaena*). Krş. źab^ç.
 ş. 33b/10
 [1]
 ş. cānveri 33b/10
- şıyrındu:** Sıyrıntı, bağırsak bozukluğunda gelen salgı.
 ş. + sı 59a/7
 [1]
 bağırsuk ş. + sı “Bağırsak sıyrıntısı.
 Krş. zeleķ-i em'ā.” 59a/7
- şızı:** Sızı, hafif ve ince ağrı.
 ş. + lar 58b/4
 [1]
 pek ş. + lar “Şiddetli ağrılar.” 58b/4
- şini:** <Ar. Çin'e ait, Çin'le ilgili.
 ş. 13b/8,31b/1, 53a/5 [3]
 [3]
 selc-i ş. “Çin'den gelen şifalı beyaz bir
 taştır.” 13b/8
 şāh-i ş. “Kenevir tohumu. Krş. kendir
 toñmı.” 31b/1
 verd-i ş. “Zambak çiçeği; yabani sarı
 gül. Krş. zanbaķ çiçeği, berrī şaru
 gül.” 53a/5
- şoğan:** Soğan; (*Allium cepa*).
 ş. 18b/16, 22a/21, 29b/17 [3]
 berrī ş. 29b/17
 beyāz ş. 18b/16

- ş. + a 42a/19
 ş. + dur10b/12, 46a/11 [2]
 süsene beşzer ş. + dur 46a/11
 ş. + ı 2b/15, 7a/17, 7a/18, 7b/4, 7b/4,
 7b/14, 8a/21, 8b/3,9b/5,9b/6,10a/1, 11b/14,
 25b/14, 36a/15, 49a/20, 50a/18 [16]
 aṭa ş. + ı “Adasoğanı; (*Urginea*
maritima). Krş. yabān soğanı, başal-ı
 ‘unşul, eşkīl, ağbā, belūs, başalü’l-gār,
 başal-ı hınzīr, başalü’l-kay.” 7a/17,
 7b/4, 7b/14, 9b/6, 10a/1 [5]
 bişmiş aṭa “Pişmiş adasoğanı. Krş.
 eşkīl-i meşvī, başal-ı ‘unşul-ı meşvī.”
 ş. + ı 7a/18, 11b/14, 50a/18 [3]
 nişādır ş. + ı 9b/5
 yabān ş. + ı “Yabani soğan. Krş. zīr,
 sefādīkūs, ‘unşul, başal-ı ‘unşul.” 7b/4,
 8a/21, 8b/3, 25b/14, 36a/15, 49a/20 [6]
 yēr ş. + ı “Yer soğanı. (Yerbağırşağı:
 yer solucanı). Krş. em‘ā’ü’l-arż.”
 2b/15
 ş. + ina 3a/6, 7b/13 [2]
 [24]
 aṭa ş. + ina 3a/6, 7b/13 [2]
- şoğud-:** Soğutmak.
 ş. + duğı 48b/15
 [1]
- şoğulcan:** Solucan.
 ş. 4b/17, 18b/14, 47b/2, 52a/6, 52b/4,
 53a/1, 58a/18, 61a/21 [8]
 ş. çıkarak “Solucançikaran otu, bir tür
 yavşan; (*Artemisia cina*). Krş.
 ḥorāsānī, vahşīrak.” 52a/6, 52b/4 [2]
 ş. çıkaran “Solucançikaran otu, bir tür
 yavşan; (*Artemisia cina*). Krş. ḥaşışü’l-
 ḥorāsāniye, ḥarşāh.” 53a/1
 ş. çıkaran ot 18b/14
 ş. düşüren 47b/2
 ş. kırar bir otdur 4b/17
 ş. + ı 19b/17, 23b/13, 32a/20, 34a/18,
 44b/5, 49a/6 [6]
 yēr ş. + ı “Yer solucanı, halkalılardan,
 nemli topraklarda yaşayan bir solucan;
 (*Lumbricus terrestris*). Krş. ḥarāfīn,
 ruğā-yı kirm, şahmü’l-arż,
 tarğalürkītiş, tartayār, kirm-i güze,
 memerrü’l-arż.” 19b/17, 23b/13,
 32a/20, 34a/18, 49a/6 [5]
 yēr şuyı ş. + ı “Yer suyu solucanı. Krş.
 kirm-i güze.” 44b/5
 ş. + ina 34a/9
 [15]
 yēr ş. + ina 34a/9
- şok-:** Sokmak.
 ş.-an 61b/16
 ş.-mağ 61b/5, 61b/16, 61b/20, 62b/10,
 62b/15, 63a/14 [6]
 [7]
 ‘akreb ş.-mağ “Akrep sokmak. Krş.
 ladğü’l-‘akārib.” 61b/16
 ilan ş.-mağ “Yılan sokması. Krş.
 gezende-i mār, les^c, nehş, herārīş-i
 mār.” 61b/5, 61b/20, 62b/15, 63a/14 [4]
 vazağa ş.-mağ “Zehirli kertenkele
 sokması. Krş. nehşetü’l-vazağa.”
 62b/10
- şol-:** Solmak.
 ş.-mış “Hastalıktan benzi solmuş kişi. Krş.
 zelül.” 58b/11
 [1]
- şolu-:** Solumak, nefes alıp vermek.
 ş.-mağ 58b/6
 [1]
- şoş:** Son.
 ş. + ı 60b/9
 [1]
 ḥastalık ş. + ı “Hastalığın sona ermesi.
 Krş. ‘akābīl.” 60b/9
- şoşra:** Sonra.
 ş. 57a/13, 62a/16, 62b/18 [3]
 [3]
- şorgun:** Sorkun ağacı, bey söğüdü, sepetçi söğüdü;
 (*Salix viminalis*). Krş. kebüde.
 ş. 43a/13
 [1]
 ş. ağacı 43a/13
- şovuk:** Soğuk.
 ş. 55a/14, 59a/18 [2]
 ş. sıtma “Soğuk sıtma. Krş. es-subāt,
 sersām-ı serd, ‘illet-i serdī.” 55a/14,
 59a/18 [2]
 ş. + dan 55b/7, 60b/4, 61b/4 [3]
 [5]
- şoyul-:** Soyulmak.
 ş.-mış 29b/19
 [1]
 kabı ş.-mış arpa “Kabuğu soyulmuş
 arpa, buğday. Krş. sült” 29b/19
- şu:** Su.
 ş. 2b/13, 4a/4, 4b/8, 4b/13, 7b/18, 9b/13,
 10b/17, 11a/8, 11b/15, 14a/7, 14a/7,
 14a/14, 14a/18, 14b/8, 15a/2, 17b/3, 18a/4,
 19b/16, 20a/11, 22a/13, 23b/16, 24a/1,
 24a/12, 27a/5, 27b/12, 28a/15, 28b/5,
 28b/16, 28b/16, 29b/14, 32a/7, 34a/10,
 34a/11, 36b/8, 37b/13, 38a/10, 38b/21,
 38b/21, 39b/2, 39b/2, 40b/9, 41b/2, 42a/7,
 42b/19, 43b/9, 45a/21, 45b/20, 46a/7,

46a/17, 48b/1, 50a/15, 52a/10, 53b/5,
54a/7, 55b/1, 56a/3, 56a/7, 56b/15, 56b/18,
57b/21, 58b/3, 59a/4, 59a/5, 59a/8, 59b/18,
60a/4, 61a/3, 61b/21, 62a/8, 62b/4, 62b/5,
62b/7 [72]
ş. bazusu "Su pazısı. Krş. cārū'n-
nehr." 15a/2
ş. büberi "Su biberi, su teresi. Krş.
fulfulü'l-mā', şu teresi, fer'īn."
38b/21, 39b/2 [2]
ş. icinde 9b/13, 10b/17 [2]
ş. kerdemesi "Su teresi; (*Nasturium
officinale*). Krş. eyhuḳān, cırcırü'l-
mā', cercīr." 4a/4, 14a/7 [2]
ş. kerdemesi toḥmı 42b/19
ş. kerdemesinin toḥmı 45b/20
ş. kerefesi "Su kerevizi, su teresī. Krş.
nehḳ, revās, ḳurretü'l-ayn."
14a/7, 24a/1, 40b/9, 52a/10 [4]
ş. ḳunduzu "Su kunduzu, su köpeḡi.
Krş. ḥāverd." 17b/3
ş. pazusu 27b/12, 43b/9 [2]
ş. pazusına 14a/18
ş. teresi "Su teresi; (*Nasturium
officinale*). Krş. kelīkān, keṣāh,
verdū'l-ḥab, cercīr, edpinā, devās, ricl-
i cerād, revās." 4b/8, 11b/15, 22a/13,
24a/12, 38b/21, 39b/2 [6]
ş. teresi toḥmı 28b/16
ş. teresine 7b/18, 23b/16, 46a/7,
46a/17, 53b/5 [5]
ş. teresinin toḥmı 27a/5
ş. teresinin toḥmına 4b/13, 28b/16 [2]
ş. üzerinde 14a/14, 19b/16 [2]
ş. üzerinde olan yoş.ḡ 14b/8
ş. yoş.ḡıdur 28b/5
ş. yosuḡı "Su yosunu. Krş. bahaḳü'l-
baḥr, ḥezāru'l-şahr, ṭuḥleb." 11a/8,
34a/11 [2]
ş. yosuḡı mişallü 18a/4
aḳ ş. 56b/18, 62b/4 [2]
ılıcaḳ ş. 20a/11, 38a/10 [2]
ḳanlu ş. 57b/21
ḳanlu şaru ş. 56b/15
ḳara ş. 62b/5
şaru ş. 41b/2, 45a/21, 48b/1, 59a/5,
59b/18, 60a/4 [6]
tatlu ş. 61b/21
üc ş. 50a/15
yabānī ş. teresidür 54a/7
ş.+da 14a/13, 14b/1, 15a/3 [3]
ş.+da olan kerdeme 14b/1
ş.+dur 48b/15, 49b/3, 51a/2 [3]
şoralıḳ yere uğramayan ş.+dur 49b/3

ş.+lar 21a/5, 26a/16, 58b/16 [3]
aḳ ş.+lar 58b/16
ş.+larda 42b/18
ş.+ya 6a/19, 22b/1 [2]
ş.+y1 6a/9, 7b/19, 14a/6, 43b/16, 44b/3,
44b/5, 46b/2, 48a/14, 48a/21, 48a/21,
49a/4, 49b/4, 49b/5, 49b/5, 49b/14, 53b/8 [16]
arpa ş.+y1 "Arpa suyu. Krş. cevāv,
keşḳāb, keşḳü'ş-şar, mā'ü'ş-şar."
14a/6, 44b/3, 46b/2, 48a/21, 49b/4 [5]
balıḳ ş.+y1 "Balık suyu. Krş. mā'ü'n-
nün." 49b/5
barāşuḡ ş.+y1 48a/14
gül ş.+y1 43b/16, 49a/4 [2]
kül ş.+y1 49b/5
ḳoruḳ ş.+y1 6a/9
penīr ş.+y1 48a/21
sirkelü aş ş.+y1 53b/8
şörbānuḡ ş.+y1 49b/14
üzüm ş.+y1 7b/19
yēr ş.+y1 şoḡulcanı 44b/5
ş.+yıla 50a/5, 50a/6 [2]
et ş.+yıla bişen şörbāya "Et suyuna
yapılan çorba. Krş. müzevvere." 50a/5
tavuk ş.+yıla bişen şörbāya "Tavuk
suyuna pişen çorba. Krş. maslūḥa."
50a/6
ş.+yına 5b/18, 6a/17, 25a/2 [3]
bal ş.+yına 5b/18
cırtatan düḡlegi ş.+yına 6a/17
süzülmüş yoḡurd ş.+yına 25a/2
ş.+yında 32a/9
dicle ş.+yında 32a/9
ş.+yından 7b/20
[107]
aḳāḳıyā ş.+yından 7b/20
şud: <Ar. Suut kökü, topalak otu, kırkboḡum,
(*Cyperus rotundus*). Krş. ṭopalaḳ, müşḳ-i zebīn.
ş. 48a/10
[1]
şudā: <Ar. Baş ağrısı. Krş. baş ağrısı.
ş. 60a/5
[1]
şudḡ: <Ar. Vücutta bir yerin yarılması, kırılması.
Krş. bir yer yarılmaḳ.
ş. 60a/5, 60a/7 [2]
[2]
şufr: <Ar. Bakır, tunç. Krş. tuc.
ş. 33a/4
[1]
şufre: <Ar. Eftimon, baḡboḡan, serent; (*Cuscuta
epythimum*) Krş. eftīmün.
ş. 33a/16
[1]

şufretü'd-dân: < Ar. Eski tıp anlayışında insan vücudunda bulunan dört öğeden (kan, safra, kara safra ve balgam) galip olanının insan benzinin rengine yaptığı etki.
ş. 60a/9
[1]

şufretü'l-levn: < Ar. Yüzün sarı bir renk alması, sararması. Krş. beñzi şaru olmak.
ş. 60a/8
[1]

şufrü'l-beyz: < Ar. Yumurtanın sarısı. Krş. yumurda şarusı.
ş. 33b/3
[1]

şufür: < Ar. Kırmızı boya. Krş. zencefre.
ş. 33b/6
[1]

şulb: < Ar. Sert, katı, taş gibi olan.
ş. +1 60a/6, 60a/8 [2]
[2]
ş. +1 bīmār “Şiddetli, sert hastalık.
Krş. pek ḥastalık.” 60a/8
ş. +1 dümāmīl “Sert çıbanlar. Krş. pek çıbanlar.” 60a/6

şumak: < Ar. Sumak ağacı ve tohumu; (*Rhus coriaria*). Krş. sütüm, taḥṭum. Bkz. summāk.
ş. 22a/20, 26b/17, 34a/5, 53b/16, 54b/9 [5]
[5]
ş. yaprağı 54b/9

şuvar-: Sulamak, su vermek.
ş.-duğı 2b/13
ş.-duqları 22b/1
[2]

şüf: < Ar. 1. Üstünde yüne benzer pamukçuklar bulunan bir bitki. 2. yün. Krş. yün.
ş. 33a/3, 36a/18 [2]
[2]

şünī: “ḥāmā-yı şünī” Dağ inciri, Mısır'da yetişen ve kerestesi eski Mısırlılarca mumyalara sanduka yapmakta kullanılmış olan bir ağaç, yabani incir. Krş. tağ encīri. 20b/5
ş. 20b/5
[1]
ḥāmā-yı ş. 20b/5

şüret: < Ar. Görünüş, biçim.
ş. + inde 43b/18
[1]

şüsām: < Ar. Susam; (*Sesamum indicum*). Krş. ḥal, küncüd.
ş. 16b/14
[1]

şūṭal: < Far. Çükündür, pancar. Bkz. çügündür.
ş. 33a/12, 33a/15 [2]
[2]

şūṭala: < Far. Pazı; (*Beta vulgaris varicla*). Krş. pazu.
ş. 33b/6
[1]

S

şa'fe: < Ar. Çocukların başında çıkan çıban, yara. Krş. baş bārit.
ş. 57a/20
[1]

şağāir: < Ar. Bir cins kokulu kavun. Krş. acur kavunu. Bkz. şağārīr.
ş. 14a/2
[1]

şağārīr: < Ar. Bir cins küçük kavun, şemame. Krş. destenbüye.
ş. 13b/7
[1]

şaḥīn: < Ar. Zayıflık, halsizlik. Krş. za'if olmak.
ş. 57a/20
[1]

şaḳkām: < Ar. Yavşan otu. Krş. yavşan.
ş. 13b/12
[1]

şaḳkāma: Bkz. şaḳkām.
ş. 13b/11
[1]

şaḳl: < Ar. Safran yağı. Krş. za'ferān yağı.
ş. 13b/21
[1]

şa'leb: < Ar. Tilki. Krş. dilkü.
ş. 13b/7
[1]

şāfesyā: < Gr. Yabani kokar sedef zamkı. Krş. yabānī koḳar şedef şamğı.
ş. 13b/6
[1]

şāḳībū'l-baḥr: < Ar. Bespaye, kaya eğreltisi; (*Polypodium vulgare*). Krş. besfāyic.
ş. 13b/3
[1]

şāḳīb-bāz: < Ar. Ateşli bir hastalık. Krş. kızdurucu hastalık.
ş. 57a/20
[1]

şālasḳīs: < Gr. Bir tür tere, babil teresi. Krş. bābil teresi, ḥuref-i bābilī.
ş. 13b/16
[1]

şāmīr: < Ar. Börülce. Krş. bögrülce.
ş. 13b/16
[1]

şānāsīnāy: < Ar. Şifalı bir macun.

- s. 13b/14
[1]
- şānisā:** <Ar. Deryas otu, yaprakları rezene yaprağına benzeyen bir bitki; (*Thalictrum minus*). Krş. deryās.
s. 13b/10
[1]
- şebūr:** <Ar. Vücutta çıkan kabarcık, sivilce. Krş. kabarcuq.
s. 57b/1
[1]
- şecem:** <Ar. Hemen hemen her yerde yetişebilen, arsız bir bitki.
s. 14a/1
[1]
- şecīr:** <Ar. Un posası, un kepeği. Krş. kepek.
s. 14a/2
[1]
- şelc:** <Ar. Kar. Krş. qar.
s. 13b/7
s. + i 13b/8, 13b/17 [2]
[3]
s. + i şīnī “Çin’den gelen şifalı beyaz bir taştır.” 13b/17
s. + i şīnī “Bkz. şelc-i şīnī.” 13b/8
- şemer:** <Ar. Meyve, yemiş.
s. + i 13b/10, 13b/18 [2]
[2]
s. + i āhū “Serçedili otu; (*Stellaria media*). Krş. serçe dili.”
13b/10
s. + i buṭrā “Menengiç meyvesi. Krş. meneveş yemişi.” 13b/18
- şemeret:** <Ar. Meyveler, yemişler.
s. + i 13b/14, 13b/19, 13b/21 [3]
[3]
s. + i ‘aşrī “Tıgala ağacı meyvesi. Krş. ‘aşr.” 13b/19
s. + i dirāḥt-ı āher “Serçedili otu; (*Stellaria media*). Krş. serçe dili.”
13b/21
s. + i fārisiyye “Şeftali; (*Persica vulgaris*). Krş. şeftālū.” 13b/14
- şemeretü’l-eşl:** <Ar. Ilgın ağacı yemişi; (*Tamarix tetrandra*). Krş. ilğun yemişi.
s. 13b/14
[1]
- şemeretü’l-aşaf:** <Ar. Gebre yemişi. Krş. şemerü’l-keber, kebere yemişi.
s. 13b/18
[1]
- şemeretü’l-buṭum:** <Ar. Menengiç meyvesi. Krş. meneveş yemişi.
s. 13b/1
[1]
- şemeretü’l-ṭ-ṭarfā:** Bkz. şemeretü’l-eşl.
s. 13b/6
[1]
- şemeretü’l-alfaf:** Bkz. şemeretü’l-aşaf.
s. 13b/19
[1]
- şemeretü’l-‘uleyq:** <Ar. Böğürtlen yemişi; (*Rubus caesus*). Krş. böğürtlen yemişi.
s. 13b/3, 13b/4 [2]
[2]
- şemeretü’l-‘ar‘ar:** <Ar. Ardıç ağacı meyvesi; (*Juniperus*). Krş. arduc yemişi. Bkz. ḥabbü’l-‘ar‘ar.
s. 13b/5
[1]
- şemeret-i şeceretü’d-dem:** <Ar. Günlük ağacından elde edilen bir tür zank. Krş. muql-ı mekkī.
s. 14a/1
[1]
- şemerü’l-keber:** <Ar. Gebre yemişi. Krş. kebere yemişi.
s. 13b/18
[1]
- şerv:** <Far. Servi ağacı; (*Cupressus sempervirens*). Bkz. serv. Krş. şeceretü’l-ḥayāt.
s. 31a/3
[1]
s. ağacı 31a/3
- şıkāl:** <Ar. Ağırılık, manevi sıkıntı. Krş. ağırılık.
s. 57a/21
[1]
- şıkāla:** Bkz. şıkāl.
s. 57b/1
[1]
- şıql:** <Ar. Ağırılık, sıkıntı.
s. + i 57a/19, 57b/1 [2]
[2]
s. + i lisān “Dilin şişip, ağır olması. Krş. dil şişmek.” 57a/19
s. + i sem‘ “Kulağın şişmesi. Krş. kulaq ağır olmak.” 57b/1
- şiyāzrītūs:** <Gr. Yunan krallarından biri ve bu adla bilinen bir macun.
s. 13b/15
[1]
- şil:** <Ar. Ayrık otu; (*Cynodon dactylon*). Bkz. ayruq otı.
s. 13b/11, 13b/16 [2]
[2]
- şir:** <Ar. “Beyaz gül” Sarımsak; (*Allium sativum*). Krş. beyāz gül, şarmısak.
s. 13b/10
[1]
- şumām:** <Ar. Arabistan’da yetişen ılgın ağacına benzeyen bir ağaç.

- s. 13b/19
[1]
- şübâ'**: <Ar. Temriye hastalığı. Krş. temregü.
s. 57a/21
[1]
- şük**: <Ar. Çarşı, pazar.
s. + i 13b/8
[1]
s. + i mışrî "Katmer nar çiçeği. Krş. gülnâr." 13b/8
- şüm**: <Ar. Sarımsak; (*Allium sativum*). Krş. şarmısak.
s. 13b/4
s. + i 13b/2
[2]
s. + i berrî "Sarımsak gibi kokan bir çeşit yarpuz. Krş. yarpuz." 13b/2
- şüme**: Bkz. şüm.
s. 14a/1
[1]
- şümüş**: <Ar. Eski binalarda, terkedilmiş viran yerlerde, kayalarda yetişen papatya çiçeği gibi çiçekleri olan yabancı bir bitki. Krş. hâşâ.
s. 13b/9
[1]
- şümü'l-hayye**: <Ar. Yılansarımsağı otu. Krş. ilan şarmısağı.
s. 13b/3
[1]
- şüş**: <Lat. Böğürtlen; (*Rubus caesus*). Krş. böğürtlen.
s. 13b/1
[1]
- şü'ülül**: <Ar. Vücutta çıkan siğil. Krş. sigil.
s. 57a/19
[1]
- şücire**: <Ar. Üzüm sıkıntısı, şıra; şarap. Krş. üzüm çiresi.
s. 13b/11
[1]
- şülâşe'**: "şülâşe'-i ahva" Ak biber, kara biber. Krş. ak büber, kara büber, dâr-ı fulful.
s. + i 13b/12
[1]
s. + i ahva 13b/12
- şülüş**: <Ar. Üçlü.
s. + i 13b/13, 49b/12 [2]
[2]
s. + i ma'cün "Üç ilaçtan yapılan bir çeşit macun." 13b/13
ma'cün-ı s. "Bkz. ma'cün-ı helîcât." 49b/12
- şülüşân**: <Ar. 1. Üçte bir. 2. Tilki üzümü, it üzümü; (*Solanum nigrum*). Krş. dilkü üzümü,

- ‘inebü’s-sa‘leb.
s. 13b/5
[1]
- şülüşe**: <Ar. Üçlü. Bkz. şülüş.
s. + i 23a/12, 23a/13, 23a/14, 23a/20, 23b/8
[5]
[5]
zû-yı s. + i elvân "Tırfıl. Krş. zû-yı şülüşe-i evrâk." 23a/14
zû-yı s. + i evrâk "Üç yapraklı yonca otu, tırfıl. Krş. ıtrıfıl." 23a/13
zû-yı s. + i hayân "Pençe şeklinde bir bitki. Krş. elce." 23a/12
zû-yı s. + i şevkât "Çakırdikeni; (*Eringium campestre*). Krş. çakır dikeni." 23a/20
zû-yı s. + i varaķât "Sarı çiçekli yabancı yoncası, yem bitkisi; (*Medicago falcata*). Krş. şaru çiçekli yabancı yoncası." 23b/8

Ş

- şabât**: <Sür. Şubat ayı.
ş. 48b/8
[1]
ş. içinde 48b/8
- şabtayâd**: <? Çoban dikeni otu; (*Centaurea urvillei*). Krş. çübân dikeni.
ş. 31b/21
[1]
- şâga**: <Ar. Elde ve ayakta meydana gelen kabarcıklar, nasır. Krş. nâşür.
ş. 60a/2
[1]
- şâhm**: <Ar. Sebze ve meyvelerin etli kısımlarından elde edilen yağ; iç yağ.
ş. + i 31a/8
[1]
ş. + i kâvendî "Fıstık yağı. Krş. fıstık yağı." 31a/8
- şâhmü'l-arz**: <Ar. 1. Yer solucanı; (*Lumbricus terrestris*). Krş. yêr şogulcanı. 2. Pamuk; (*Gossypium*). Krş. panbuķ.
ş. 32a/20
[1]
- şâhmü'l-âfî**: <Ar. Yılan otu, ağı otu; (*Conium maculatum*). Krş. ilan otı.
ş. 31a/1
[1]
- şâhmü'l-merc**: <Ar. Yabancı hatmi çiçeği ağacı. Krş. berrî hatem çiçeğinin ağacı.
ş. 31a/2, 31b/6 [2]
[2]

- şahmü'l-gent:** < Ar. Ebucehil karpuzunun içi, eti. Krş. ebücehîl karpuzunun içi.
ş. 31b/15
[1]
- şahmü's-semek:** < Ar. Balıktan elde edilen yapışkan bir madde, balık tutkalı. Krş. balık tutkalı.
ş. 31b/9
[1]
- şahrak:** < Ar. Ebucehil karpuzunun ağacı. Krş. ebücehîl karpuzunun ağacı.
ş. 31a/1
[1]
- şafîr:** < Ar. Arpa.
ş. + i 32b/4
[1]
ş. + i rümî "Bir çeşit arpa." 32b/4
- şafîre:** < Ar. Kara helile otu. Krş. kara helile.
ş. 31b/17
[1]
- şak:** "şak-ı ğubâr" Ak zaç. Krş. aq zâc.
ş. + i 32a/12
[1]
ş. + i ğubâr 32a/12
- şakardiyün:** < Gr. Sarımsak gibi kokan bir tür yarpuz, yaban sarımsağı.
ş. 30b/4
[1]
- şakâkul:** < Ar. Yabani havuç, kara kök, mühr-i süleyman; (*Pastinaca sativa*). Krş. yabân hevici, mühr-i süleymânî, heşfîful, haşkîkul, gezerü'l-berr, cezr-i berri, yabân keşûrî, cimcim, cevz-i ekîî, şîrzâ, zâfesî.
ş. 12b/15, 14a/11, 14b/3, 16b/3, 23a/15, 30b/4, 32a/3, 43a/19, 53b/10 [9]
ş. otu 32a/3
toħm-ı ş. 12b/15
ş. + dur 15a/8
[10]
- şakâyık:** < Ar. 1. Küçük kırmızı çiçekleri olan, çok yıllık otsu bir bitki, ayıgülü; (*Paeonia*). 2. Lale çiçeği; (*Tulipa gesneriana*). Krş. lâle çiçeği, azeryün.
ş. 3a/20, 30b/16 [2]
berri ş. "Yabani şakayık. Krş. azeryün." 3a/20
ş. + a 3b/12
[3]
- şakâyıkü'n-nu'mân:** < Ar. Gelincik çiçeği; (*Papaver rhoeas*). Krş. gelincük çiçeği.
ş. 30b/17
[1]
- şakîka:** < Ar. Yarım baş ağrısı. Krş. yarım baş ağrısı.
ş. 59b/16
[1]
- şakîl:** < Ar. Saçları tamamen dökülmüş kişi, kel, dazlak. Krş. kel.
ş. 60a/3
[1]
- şakķak:** < Ar. Yarıлма, çatlama; yarıк, çatlak.
ş. + i 59b/20
ş. + i raħm "Kadın üreme organında yarıklar oluşmasına yol açan bir hastalık." 59b/20
ş. + i 60a/1
[2]
ş. + i şefe "Dudak yarıлması, çatlaması. Krş. tuşak yarıлма." 60a/1
- şakķan:** < Ar. Ellerde ve ayaklarda meydana gelen yarıklar, çatlaklar. Krş. el ayak yarıлма.
ş. 59b/15
[1]
- şakr:** < Ar. Gelincik çiçeği; (*Papaver rhoeas*). Krş. gelincük çiçeği.
ş. 32b/5
[1]
- şalgam:** < Far. Şalgam, turpgillerden, yumru köklü bir bitki; (*Brassica rapa*). Krş. şelcem, ğunķîlî, left, serħam.
ş. 29a/8, 31a/16, 32a/20, 38a/1, 46b/20 [5]
ş. + i 21b/8
[6]
yabân ş. + i "Yabani şalgam. Krş. ğarbî." 21b/8
- şalgamek:** < Far. Domuz topalağı, kırkboğum otu, suut kökü; (*Cyperus rotundus*). Krş. toņuz topalağı.
ş. 31a/15
[1]
- şafîl:** < Ar. Sorıncan ağacı, ağır kestane, acı çiğdem, güz çiğdemi; (*Colchicum autumnale*). Krş. sürıncân çiçeği, öksüz oğlan çiğdemi.
ş. 31b/13
[1]
- şaf'r:** < Ar. Saç, kıl.
ş. 18a/4, 31a/5, 57a/9 [3]
ħacer-i ş. "Deniz köpüğünün içinden çıkan bir taş. Krş. ğacer-i şeffâf, ğacerü'l-ķayşûr." 18a/4
teşakķuķ-ı ş. "Sakal diplerinde yarıklar meydana gelerek, o bölgelerde sakal çıkmaması." 57a/9
ş. + i 32a/8
[4]
ş. + i rümî "Bir çeşit buğday. Krş. buğday." 32a/8
- şarâb:** < Ar. Şarap, mey.
ş. 6a/17, 7a/12, 20a/4, 21b/18, 23b/19, 24b/2, 27a/6, 32b/20, 34a/4, 34b/15, 35b/21, 40b/8, 48b/18, 49a/1, 50b/6, 51b/17 [16]

- ş. kokusu 7a/12
keskin ş. 24b/2
kaynamış ş. 50b/6
müselles dedükleri ş. 21b/18
ş. + a 31b/17, 33a/5 [2]
keskin ş. + a 31b/17
ş. + ı 4b/13, 6a/12, 6a/13, 14b/13, 31b/17,
39a/11, 49a/9 [7]
ş. + ı 'asel 4b/13
ş. + ı reyḥānī 31b/17
ş. + ı sūs 49a/9
üzüm ş. + ı 6a/12,
6a/13, 14b/13, 39a/11 [4]
ş. + ıla 4b/3
ş. + ina 10a/10, 10a/11, 22a/21 [3]
bal ş. + ina 10a/11
ḥaşḥāş ş. + ina 22a/21
ḥurmā ş. + ina 10a/10
ş. + uḥ 27b/9
[30]
- şark:** <Ar. 1. Doğu. 2. Zayıf, cılız kişi. Krş. za'if.
ş. 60a/1
ş. + da 9b/5
[2]
- şa'ru'l-ḳavl:** <Ar. Baldırıkara otu; (*Aspelinum
adanthum*). Krş. baldırı ḳara.
ş. 30b/14, 32b/18 [2]
[2]
- şa'rü'l-arz:** Bkz. şa'ru'l-ḳavl, şa'rü'l-ḥayāt.
ş. 30b/9
[1]
- şa'rü'l-cinn:** <Ar. Bkz. şa'ru'l-ḳavl, şa'rü'l-arz,
şa'rü'l-ḥayāt.
ş. 30a/16
[1]
- şa'rü'l-cebbār:** Bkz. şa'ru'l-ḳavl, şa'rü'l-arz, şa'rü'l-
ḥayāt, şa'rü'l-cinn.
ş. 30b/14
[1]
- şa'rü'l-fül:** <Ar. Su yosunu. Krş. yoşuḥ.
ş. 32a/7
[1]
- şa'rü'l-ḥayāt:** <Ar. Baldırıkara otu; (*Aspelinum
adanthum*). Krş. baldırı ḳara.
ş. 30b/8
[1]
- şa'sa'ān:** "dār-ı şa'sa'ān" Akrepkuyruğu, akrep otu,
çemen otu, arnika kökü denilen zehirli bir kök;
(*Cordifolium*). Krş. derünc, çıyan otı.
ş. 22b/11
[1]
dār-ı ş. 22b/11
- şa'sān:** "dār-ı şa'sān" Yabani nar ağacının kabuğu.
Krş. remād-ı berrī, yabān nārınuḥ ağacı kabuğu.
ş. 24b/17
[1]
dār-ı ş. 24b/17
- şaşı:** Şaşı, birbirine paralel görme eksenli olmayan
göz veya kişi. Krş. şāl.
ş. 60a/3
[1]
- şaşriyye:** <Ar. Güveği otu, kekik otu, zater;
(*Origanum vulgare*). Krş. büstānī güyegü otı, kekik.
ş. 32b/3
[1]
- şavşa:** <Ar. Kaburga ağrısı. Krş. eyegü ağrısı.
ş. 59b/17
[1]
- şaytara:** <Ar. Serkile otu ve kökünden elde edilen
bir ilaç. (*Plumbago zeylanica*). Krş. sergüle dibi.
ş. 38a/15
[1]
hindī ş. "Bir çeşit serkile otu. Krş.
fāgūs." 38a/15
- şaytarac:** <Ar. Bkz. şaytara. Krş. sergüle, ḥāmişe,
serçūs.
ş. 19a/20, 28a/11, 30a/16 [3]
[3]
- şāb:** <Ar. Şap.
ş. + dur 50b/3
'amelī ş. + dur "İşlenmiş şap. Krş.
müdaḥrac." 50b/3
ş. + ı 31b/9
[2]
ş. + ı rümī "Ak biber. Krş. aḳ būber."
31b/9
- şābel:** <? Hindistan'da yetişen baklaya benzeyen, iç
sürdürücü bir bitki.
ş. 30b/7
[1]
- şābünü'l-arz:** <Ar. Nişadır, amonyak. Krş. nişātır,
nişādır, nūşādır.
ş. 31b/18
[1]
- şābūrī:** <Ar. Nişabur'a ait, Nişabur'la ilgili.
ş. 34a/17
[1]
tıyn-ı ş. "Nişabur'dan gelen beyaz,
şifalı bir kil. Krş. tıyn-ı ḥorāsānī, aḳ
toprak." 34a/17
- şād:** <Far. Üzerlik tohumu, nazar otu; (*Peganum
harmala*). Krş. yüzerlik tohumu.
ş. 30a/21
[1]
- şādec:** <Far. Kan taşı, kırmızı veya esmer renkte
olan doğal demir oksidinden oluşan, yaralardan akan
kanı durdurmak için kullanılan bir mineral, hematit.
Krş. ḳan taşı, sādene, ḥacerü'd-dem.

- ş. 18b/5, 30a/4, 31a/15 [3]
[3]
- şādkām:** “ber-i şādkām” Çoban dikenini; (*Centaurea urvillei*). Krş. çübān dikenini.
ş. 9b/7
[1]
ber-i ş. 9b/7
- şādurvān:** <Far. Menengiç ağacının arasında bulunan zamka benzer bir madde.
ş. 28b/14
[1]
- şāf:** <Far. Fitol.
ş. 11b/6
ş. + lar 32b/18
[2]
- şāgāz:** <Far. Beyaz zaç. Krş. ak zaç.
ş. 30b/20
[1]
- şāh:** <Far. Padişah, hükümdar.
ş. + ı 31a/16, 31b/1 [2]
[2]
ş. + ı ḥabī “Çentiyana otu; (*Gentiana lutea*). Krş. cıntıyānā.” 31a/16
ş. + ı şīnī “Kenevir tohumu. Krş. kendir tohumu.” 31b/1
- şāhdāne:** <Far. 1. Kenevir tohumu. 2. Bir tür iri incir. Krş. encīr, tıbār.
ş. 33b/20
ş. + i 17a/8, 18a/17, 30a/5, 33b/13, 52a/11 [5]
[6]
ş. + i berrī “Yabani kenevir tohumu. Krş. zām-ı yevmā, nuḳul-ı ḥāce, ḥabbū’s-sümne, ḥabb-ı ḥangelā.” 17a/8, 18a/17, 30a/5, 52a/11 [4]
ş. + i berrī toḥmı 33b/13
- şāhī:** “ḳulār-ı şāhī” Bir tür incir, padişah inciri. Krş. encīr.
ş. 42a/21
[1]
ḳulār-ı ş. 42a/21
- şāhtere:** <Far. Şahtere otu; (*Fumaria officinalis*). Krş. beg börki, kemmün-ı berrī, kemmün-ı vahşī, mülkü’l-buḳūl, müy-ı düḥātī, helyāne, besşesmā, baḳlatū’l-mülk, petībe, telye, fāfūs, fāpūs, fūfet, ḳaḡīş.
ş. 7b/12, 8b/18, 8b/21, 30b/18, 31a/5, 38b/5, 38b/11, 39a/2, 39b/15, 40b/6, 43b/12, 44a/13, 45a/14, 48b/14, 53b/9 [15]
[15]
ş. otı 30b/18, 44a/13 [2]
- şāhterec:** <Far. Bkz. şāhtere.
ş. 12a/1, 30b/18 [2]
[2]
- şāh-bāk:** <Far. Köpek menekşesi, yabani menekşe; (*Viola Canina*). Krş. it peneşesi.
ş. 30b/9
[1]
- şāh-bānec:** <Far. Bkz. şāh-bāk.
ş. 30b/9
[1]
- şāh-ben:** <Far. İri bir cins menekşe. Krş. meneveş.
ş. 30b/3
[1]
- şāh-encīr:** <Far. Lop incir, vezir inciri, büyük ve lezzetli bir çeşit incir. Krş. encīr.
ş. 30b/18
[1]
- şāh-lūc:** <Far. Beyaz erik, can eriği, köpek eriği, bögrek eriği, sarıca erik. Krş. beyāz erik.
ş. 30a/21
[1]
- şāh-lūk:** <Far. Bkz. şāh-lūc. Krş. şaru erik.
ş. 30b/18
[1]
- şāh-sefrem:** <Far. Fesleğen; (*Ocimum basilicum*). Krş. feslegen.
ş. 30b/15
[1]
- şāhīnek:** <Far. Koçboynuzu otu, kokulu yonca, eşek yoncası; (*Melilotus officinalis*). Krş ḳoc boynuzu, iklīlü’l-melik.
ş. 30a/19
[1]
- şām:** 1. <Ar. Şam. 2. Çam ağacı; (*Pinus*).
ş. 11a/5, 13a/5, 14b/15, 15a/16, 15b/3, 15b/7, 18b/13, 18b/20, 24a/19, 24b/8, 24b/13, 24b/17, 25b/17, 26a/6, 29b/13, 32a/17, 33b/15, 35b/13, 37b/14, 42a/20, 42b/1, 42b/7, 44b/1, 46a/13, 47a/15, 47a/18, 52a/17, 52b/8 [28]
ş. ağacı 52b/8
ş. ağacı yemişi 24a/19, 52a/17 [2]
ş. ağacınınuḡ yemişine 11a/5
ş. ağacınınuḡ yücesi 14b/15
ş. cevzinuḡ şamğıdur 47a/18
ş. çoğanı “Şam çöveni. Krş. cūbek-uşnān, ḥarż, ḥamż, setrūniyūn, ḡāsūl, ḳundus, gelīm-şūy, kündūs.” 15b/7, 29b/13, 37b/14, 44b/1 [4]
ş. çoğanına 18b/13, 18b/20, 24b/13, 35b/13, 42b/7 [5]
ş. diyārında 15a/16
ş. fistuḡı 13a/5
ş. fistuḡına 15b/3
ş. ḥarnūbinuḡ dikenidür 46a/13
ş. pırasasına 42a/20
ş. şakızı 24b/8, 25b/17, 33b/15, 47a/15 [4]

- ş. vilâyetinde 24b/17
beyâz ş. şakızı 42b/1
şecere-i ş. 32a/17
ş. + da 9a/2, 9b/8, 29b/7, 32a/14, 33a/20,
33b/14, 40a/4, 44b/19, 46a/5, 47b/14,
51a/8 [11]
[39]
- şâmel:** <? Bkz. şâbel.
ş. 30b/7
[1]
- şâmî:** <Ar. Şam'a ait, Şam'la ilgili.
ş. 3a/12, 8a/4, 8a/11, 21b/1, 24a/20, 25a/9,
35b/8, 40b/2, 42b/12, 45b/6 [10]
anfüniyâ-yı ş. 3a/12
bülbul-i ş. 8a/4
harnüb-ı ş. 21b/1,45b/6 [2]
kaylüt-ı ş. 42b/12
kuşt-ı ş. 40b/2
râziyâ nec-i ş. 24a/20
'ūd-ı belesân-ı ş. 35b/8
zencebül-i ş. 25a/9
ş. + si 27a/14
[10]
- şâmüs:** "tıyn-ı şâmüs" Evren pulu denilen bir maden,
beyaz bir çamur, yer yıldızı. Krş. yer yıldızı.
ş. 34b/3
[1]
tıyn-ı ş. 34b/3
- şâneke:** <Far. Göz otu; (*Astragalus sarcocolla*). Krş.
anzurüt.
ş. 31a/15
[1]
- şârf:** "şârf-ı ebyaz" Sarı türbit; (*Convolvulus
turpethum*). Krş. şaru türbüd.
ş. + ı 32a/8
[1]
ş. + ı ebyaz 32a/8
- şâtere:** <Far. Bkz. şâhtere.
ş. 30b/19
[1]
- şâtlı:** <Far. Hindistan'dan gelen kuru domalan
mantarına benzeyen şifalı bir taş, ravşenek.
ş. 31a/17
[1]
- şâyizek:** <Far. Adam otu, kankurutan otu;
(*Mandragora officinalis*). Krş. kurdan, 'abdü's-
selâm, luffâh.
ş. 30a/18
[1]
- şeb:** <Ar. Şap. Bkz. şâb.
ş. 25a/16, 25a/18, 26b/2 [3]
ağ ş. 26b/2
ş. + i 25b/21, 26a/8, 31a/5, 31a/5, 31b/8,
31b/9, 31b/8, 31b/8, 31b/8, 31b/8, 31b/9,
50b/3 [12]
[15]
ş. + i ahmer "Kırmızı zaç. Bkz. zâc-ı
ahmer." 31b/8
ş. + i cîzek "Tere tohumu. Krş.
tere tohmı." 31a/5
ş. + i esâkife "Serçe şapı denilen
ayakkabıların kullandıkları bir cins
tuz." 31b/9
ş. + i hîzek "Bkz. şeb-i cîzek." 31a/5
ş. + i müdevver "Mısır şapı, bir dağdan
çıkartılan buz gibi donuk olan bir çeşit
şap. Eskiden yastık ve döşek altına bir
miktar konulup uykuda gelen korkuları
dindirmek için kullanılmış.
Krş. mısır şebi, şeb-i yemânî, şeb-i
raṭb." 31b/8
ş. + i raṭb "Bkz. şeb-i müdevver."
31b/8
ş. + i yemânî "Bkz. şeb-i müdevver."
25b/21, 26a/8, 31b/8, 50b/3 [4]
mısır ş. + i "Bkz. şeb-i müdevver."
31b/8
serçe ş. + i "Bkz. şeb-i esâkife." 31b/9
- şebester:** <Far. Kara çörek otu; (*Nigella sativa*). Krş.
kara çörek otı.
ş. 31a/3
[1]
- şebhân:** <Ar. Piriç, bakıra çinko katılarak elde
edilen sarı renkte bir alaşım. Krş. birinc.
ş. 32a/11
[1]
- şebraç:** <Far. Kumda yetişen, dikenli bir bitki.
ş. 32a/10
[1]
- şebrîn:** <Far. Katran ağacı; (*Cedrus libani*). Krş.
kaṭrân ağacı.
ş. 31a/18
[1]
- şebş:** <Far. 1. Dorak otu, dereotu; (*Anethum
graveolens*). Krş. torağ otı. 2. Çıiban. Krş. çıiban.
ş. 30b/2, 60a/3 [2]
[2]
- şebüt:** <Far. Kalkan balığı.
ş. 32a/9
[1]
- şebü'l-'aşfur:** <Ar. Bkz. şebü'l-esâkife.
ş. 32a/10
[1]
- şebü'l-ḥulūd:** <Ar. Kırmızı zaç. Bkz. zâc-ı ahmer.
ş. 31b/10
[1]
- şebü'l-esâkife:** <Ar. Kalya taşı. Krş. kalya taşı.
ş. 32a/9

- [1]
şeb-kürî: < Far. Tavukkarası, gece körlüğü. Krş. tavuk kararı.
 ş. 59b/19
 [1]
şeb-pere: < Far. Yarasa.
 ş. 49a/3
 [1]
 mağz-ı ş. “Yarasa beyni. Krş. yaraşa beynisi.” 49a/3
şecer: < Ar. 1. Ağaç. 2. Ağaç diplerinde yetişen bir cins mantar. Krş. mantar.
 ş. 32b/7
 ş. + i 32a/1
 [2]
 ş. + i menc “Bengilik ağacının dalı, budağı. Krş. bezr-i benc.” 32a/1
şecere: < Ar. Ağaç. Bkz. şecer.
 ş. + i 30a/16, 31a/2, 31b/10, 32a/6, 32a/13, 32a/13, 32a/14, 32a/16, 32a/16, 32a/17, 33a/7, 37a/7 [12]
 [12]
 ş. + i ābī-mālik “Şam’da kökü sabun yerine kullanılan bir ağaç.” 32a/14
 ş. + i ākile “Ardıç ağacının sütlü bir türü.” 32a/13
 ş. + i bārde “Yanındaki ağaçlara ve otlara sarılan bir cins sarmaşık.” 32a/16
 ş. + i bārdiye “Beladır ağacı, Hint semeri. Krş. belādur.” 31b/10
 ş. + i ħara “Tespîh ağacı, tespîh çalısı, Çin leylağı; (*Melia azedarach*). Krş. tesbîh ağacı.” 32a/13
 ş. + i mūsī “Böğürtlen ağacı; (*Rubus caesus*). Krş. böğürtlen.” 31a/2
 ş. + i rüstem “Develik otunun dibi. Krş. develik dibi, zirāvend-i řavīl.” 30a/16
 ş. + i sıyş “Akasya yapılan yemişin ağacı.” 32a/6
 ş. + i řafād’ “Yabani kereviz cinsinden bir bitki. Krş. berri kerefes.” 32a/16
 ş. + i řām “Çam sakızı. Krş. çam şakızı.” 32a/17
 şamğ-ı ş. + i şevke “Sütleğen otu ve bundan elde edilen tıbbî bir zambk; (*Euphorbia officinarum*). Krş. ferfiyün.” 33a/7
 řurūř-ı ş. + i hindī “Serçedili otu; (*Stellaria media*). Krş. serçe dili.” 37a/7
şeceret: < Ar. Ağaç. Bkz. şecer.
 ş. + i 22b/2, 30a/8 [2]
- [2]
 ş. + i encīdāndur “Bakam ağacı, kırmızı boya ağacı; (*Caesalpinia echinata*). Krş. sülügen.” 30a/8
 dūd-ı ş. + i şanavber “Çam ağacı kurdu. Krş. çam ağacı kurdu.” 22b/2
şeceretü’l-ğam: < Ar. Yaban turbu, acırğa; (*Raphanus raphanistrum*). Krş. yabān türbı.
 ş. 30b/15
 [1]
şeceretü’t-tīn: < Ar. Yılanbıçağı, yılanekmeği, yılanyastığı, yılanburçağı; (*Dracunculus vulgaris*). Krş. ilan bıcağı otı.
 ş. 31a/3
 [1]
şeceretü’d-dem: < Ar. Havacıva, kızıl enlik, tüylü boya, yerineği; (*Alkanna tinctoria*). Krş. hevecive.
 ş. 31b/20
 [1]
şeceretü’l-kef: < Ar. Şalgam gibi, denizköpüğüne benzeyen, sarı, bir bitki kökü.
 ş. 32a/19
 [1]
şeceretü’l-bakç: < Ar. Yaban turbu, acırğa; (*Raphanus raphanistrum*). Krş. yabān türbı.
 ş. 30b/6
 [1]
şeceretü’l-caşş: < Ar. Tespîh ağacı, tespîh çalısı, Çin leylağı; (*Melia azedarach*). Krş. tesbîh ağacı.
 ş. 31b/4
 [1]
şeceretü’l-ğars: < Ar. Meyan kökü; (*Glycyrrhiza glabra*). Krş. puyan köki.
 ş. 31b/5
 [1]
şeceretü’t-teys: < Ar. Sakız ağacı cinsinden bir ağaç ve zambk. Krş. afrīřış.
 ş. 32a/17
 [1]
şeceretü’l-kāfūr: < Ar. Sığır papatyası, sığırközü, mastı çiçeği, arnika; (*Arnica montana*). Krş. sığır gözi, iri pāpādyā.
 ş. 30a/21
 [1]
şeceretü’l-ĥayāt: < Ar. Servi ağacı; (*Cupressus sempervirens*). Krş. serv ağacı.
 ş. 31a/2
 [1]
şeceretü’z-zehēb: < Ar. Bkz. şeceretü’l-caşş.
 ş. 31b/4
 [1]
şeceretü’l-behaç: < Ar. Cırtatan düveleği, ebucehil karpuzu, karga düveleği; (*Citrullus colocynthis*). Krş. berri ĥıyār, cırtatan dügleği.

- ş. 32a/2
[1]
- şeceretü't-tihāl:** < Ar. Sarmaşık gibi etrafındaki otlara sarılan bir bitki, yılan üzümü, ak asma, ören gülü. Krş. ilan üzümü, ören gülü.
ş. 32a/15
[1]
- şeceretü'l-ħaṭāṭif:** < Ar. Zerdeçal; (*Cucurma longa*). Krş. zerdeçüb.
ş. 30b/21
[1]
- şeceretü'z-zerārīh:** < Ar. Sütleğen cinsinden bir ağaç; (*Euphorbia*). Krş. ħabbü's-selāṭīn.
ş. 31b/7
[1]
- şeceretü'l-berāğīs:** < Ar. Kuzu pıtrağı, koyun otu, fıtık otu, kasık otu, kızıl yaprak; (*Agrimonia eupatoria*). Krş. kızı butrağı; ġāfes.
ş. 31b/14
[1]
- şeceretü'l-filīfile:** < Ar. Ayıt ağacı; (*Vitex agnus-castus*). Krş. ayıt ağacı.
ş. 31b/16
[1]
- şeceret-i zü'l-ħarneyn:** < Ar. Adam otu, kan kurutan; (*Mandragora officinalis*). Krş. 'abdü's-selām.
ş. 32a/11
[1]
- şecereü'd-dübb:** < Ar. Alıç; (*Crataegus*). Krş. alüç.
ş. 32a/14
[1]
- şeceste:** < Far. Başın yarılması. Krş. baş yaruğı.
ş. 59b/15
[1]
- şede:** "girān-ı şede-i pelye" Göz kapağı ağrısı. Krş. göz kapağı ağrımağ.
ş. + i 61a/18
[1]
girān-ı ş. + i pelye 61a/18
- şeden:** < Far. Olmak, meydana gelmek.
ş. 55b/9, 56a/20, 63a/9 [3]
arzū-yı ta'ām kem ş. "Midenin dolgunluğu ya da rahatsızlığından dolayı yemek yiyememek. Krş. ma'de ta'ām istememek." 55b/9
bī-ħaber ş. 56a/20
ş. + i 59a/19, 61b/9 [2]
[5]
key'-i ş. + i çeşm "Gözün çapaklanması. Krş. göz çapaqlanmağ."
61b/9
sāde-i ş. + i rūdhā "Bağırsakların yarılması, yırtılması, kanaması. Krş. bağırsuqlar yarılmağ." 59a/19
- şeden-endām:** "ħufte-i şeden-endām" Vücudun uyuşup, hissizleşmesi, felç. Krş. gevde uvişmağ.
ş. 58a/1
[1]
ħufte-i ş. 58a/1
- şefe:** < Far. Dudak.
ş. 60a/1
[1]
şakḳāk-i ş. "Dudak yarılması, çatlaması. Krş. tuṭağ yarılmağ." 60a/1
- şeffāf:** < Ar. Şeffaf, saydam.
ş. 18a/2
[1]
ħacer-i ş. "Deniz köpüğünün içinden çıkan bir taş. Krş. deniz köpüğü."
18a/2
- şeffāflu:** < Ar. + T. Bkz. şeffāf.
ş. 17a/11
[1]
- şefizek:** < Far. Kuşekmeği tohumu; (*Polygonum aviculare*). Krş. kuş etmeği.
ş. 32a/6
[1]
- şeflā:** "ħar-ı şeflā" Kuyumcuların altın eritmekte kullandıkları bir çeşit tuz.
ş. 20b/16
[1]
ħar-ı ş. 20b/16
- şeflec:** < Far. Gebre yemişi. Krş. kebere yemişi.
ş. 32b/4
[1]
- şeft:** < Far. Yarık, çatlak.
ş. 22b/9
[1]
devā-yı ş. "Bir çeşit beyaz hurmadan çıkarılan zehirli öz. Krş. selūmenī."
22b/9
- şeftālū:** < Far. Şeftali; (*Persica Vulgaris*). Krş. tuffāhu'd-dübb, tuffāh-ı fārisī, şemeret-i fārisiyye, ħūh.
ş. 12b/6, 13a/2, 13b/14, 19b/16, 53a/3 [5]
[5]
ş. çekirdeği "Şeftali çekirdeği. Krş. verdü'l-ħūc." 53a/3
- şeftereng:** < Far. Kuşekmeği tohumu; (*Polygonum aviculare*). Krş. kuş etmeği.
ş. 32a/2
[1]
- şehdānağ:** < Far. Bkz. şehdānec.
ş. 31a/20
[1]
- şehdānec:** < Far. Bkz. şāhdāne.
ş. 31a/19
[1]

- şehir:** <Far. Şehir, kent.
ş. + inde 12a/5
[1]
şaydā ş. + inde 12a/5
- şehriye:** <Ar. Çorba ve pilavda kullanılan, türlü biçimlerde kesilerek kurutulmuş buğday unu hamuru.
ş. 54a/2
[1]
hindī ş. “Siyah helile otu. Krş. kıra helile.” 54a/2
- şehvet:** <Ar. Cinsel istek, kösnü.
ş. 59b/12
ş. + i 59b/4, 59b/17 [2]
[3]
ş. + i kilye “Cinsel birleşmede tatmin olamama. Krş. toymamak.” 59b/17
- şehvetsüzlük:** <Ar. + T. Şehvetsizlik, cinsel yönden isteksizlik. Krş. āb-ı peşt, nākışü'l-bāh.
ş. 61b/1, 62b/2 [2]
[2]
- şeh-bellū:** <Far. Kestane; (*Castanea sativa*). Krş. kesdāne.
ş. 30b/3
[1]
- şehār:** <Far. 1. Kalya taşı; deniz otları ve çöven yakılarak elde edilen bir madde, sodyum oksidi. Krş. kalya taşı. 2. Çöven. Krş. çoğan.
ş. 32a/20
[1]
- şek:** <Ar. Fareleri öldüren kokusu keskin zehirli bir ot, sıçan otu, arsenik. Krş. şıçan otı.
ş. 31a/4
[1]
- şekā'ī:** <Ar. Çakır diken, kaluğan diken, devedikeni, peygamber diken; (*Silyum marianum*). Krş. cağır diken, kuluğan diken.
ş. 30b/8
[1]
- şekenek:** <Far. Kuş kursağı, çinedân, havsala.
ş. 46a/1
[1]
kāse-i ş. “1. Arı kuşu; (*Merops apiaster*). 2. Er kuşu, baykuş, puğu, üğü. Krş. er kuşu. Krş. kaskine.” 46a/1
- şeker:** <Far. Şeker.
ş. 28a/4, 28b/10, 29a/5 [3]
ş. kamışı “Şeker kamışı, öz suyundan şeker çıkarılan bir bitki; (*Saccarum officinarum*).” 28a/4, 28b/10, 29a/5 [3]
ş. + i 31b/19, 52b/8 [2]
ş. + i mürd “Ak susam dibinde biten bir kök.” 31b/19
ş. + ile 51b/20
ş. + ine 7a/9
- [7]
nebāt ş. + ine “Nöbet şekeri, halk arasında ilaç olarak kullanılan billurlaşmış şeker. Krş. āblūc.” 7a/9
- şekze:** <Far. Yabani sığırgözü çiçeği, yabani iri papatya. Krş. berrī iri pāpādyā, şığır gözi.
ş. 31a/14
[1]
- şekillü:** <Ar. + T. Şekilli, şekli olan. Bkz. şekl.
ş. 15b/19
[1]
- şekl:** <Ar. Şekil, biçim.
ş. + inde 6b/14, 29a/4, 29b/12, 32a/11, 56a/7 [5]
[5]
- şekarir:** <Ar. Bir çeşit küçük hıyar. Krş. küçük hıyar.
ş. 30b/20
[1]
- şekü:** <Ar. Gelincik çiçeği; (*Papaver rhoeas*). Krş. gelincük çiçeği.
ş. 30a/20
[1]
- şelcem:** <Ar. Şalgam; (*Brassica rapa*). Krş. şalgam.
ş. 31a/16
[1]
- şelḥ:** <Ar. Gebre otu; (*Capparis spinosa*). Krş. kebere.
ş. 31b/5
[1]
- şell:** <Ar. 1. El ve ayakların tutmaması. 2. Çolaklık, kolun eğri olması. Krş. her yeri tutmak.
ş. 59b/18
[1]
- şelmek:** <Far. Buğday aralarından biten bir ot, buğday delicesi, buğday azıntısı, şelmik. Krş. buğday delicesi.
ş. 30b/6
[1]
- şem':** <Ar. Mum. Krş. bal mümü.
ş. 30b/20
ş. + i 32b/2
[2]
ş. + i esved “Pireboku. Krş. pire bevli.” 32b/2
- şemlīt:** <Far. Boy tohumu. Krş. boy tohumu.
ş. 31a/14
[1]
- şemlīz:** <Far. Bkz. şemlīt.
ş. 32a/5
[1]
- şemreh:** “şemreh-i çeşm” Gözün içinde kıl çıkması. Krş. mün'alib.
ş. + i 59b/19
[1]

- ş. + i çeşm 59b/19
- şemrū:** <Ar. Kara çörek otu; (*Nigella sativa*). Krş. kara çörek otu.
ş. 31b/11
[1]
- şemşād:** <Far. Şimşir ağacı; (*Buxus sempervirens*). Krş. şemşīr.
ş. 31b/11
[1]
- şemşīr:** <Far. 1. Şimşir ağacı, her mevsimde yeşil kalan, taşlık, çorak bölgelerde kendiliğinden yetişen veya bahçelerde süs bitkisi olarak yetiştirilen, odunu sarımsı renkli ve çok sert olan bir ağaççık; (*Buxus sempervirens*). Krş. buķus. 2. Küçük kakula otu. Krş. kākūle-i şağīr. 3. Mercanköşk çiçeği; (*Origanum majorana*), sıçankulağı; (*Anagallis*). Krş. şıçan kulağı.
ş. 9a/18,30a/20, 31a/20, 31b/11, 31b/12 [5]
[5]
ş. ağacı 31b/11
ş. ağacıdur 9a/18
- şemşīrā:** <Far. Sıçankulağı otu; (*Anagallis*). Krş. şıçan kulağı otu.
ş. 32b/5
[1]
- şenbelīd:** <Far. Sorincan ağacı, ağır kestane, acı çiğdem, güz çiğdemi; (*Colchicum autumnale*). Krş. sūrincān çiçeği, öksüz oğlan çiğdemi.
ş. 31a/4
[1]
- şenbelīle:** <Far. Boy tohumu. Krş. boy toğmı.
ş. 30b/3
[1]
- şenber:** “hıyār şenber” Hıyarçember, acur; (*Cassia fistula*). Krş. hıyārşenbe, bekber.
ş. 10b/17
[1]
hıyār ş. 10b/17
- şencār:** <Far. Bkz. şengār.
ş. 30b/12
[1]
- şend:** <Far. Kuşekmeği; (*Polygonum aviculare*). Bkz. kuş etmegi.
ş. 32b/8
[1]
- şenek:** <Far. Bkz. şekenek.
ş. 45b/10
[1]
kāse-i ş. 45b/10
- şeng:** <Far. Serçedili otu; (*Stellaria media*). Krş. serçe dili.
ş. 12a/16
[1]
toğm-ı ş. 12a/16
- şengāl:** <Far. Bkz. şengār.
ş. 30b/13
[1]
- şengār:** <Far. Eşek marulu, havacıva, tosbağa otu, enlik, kızıl enlik, tüylü boya, yerineği; (*Alkanna tinctoria*). Krş. hevecive.
ş. 30b/12
[1]
- şengerf:** <Far. Kırmızı boya. Krş. zencefre.
ş. 31a/10
[1]
- şengevīz:** <Far. Zencefil; (*Zingiber officinale*). Krş. zencebīl.
ş. 31a/7
[1]
- şenhīre:** <Far. Ebucehil karpuzunun ağacı. Krş. ebūcehīl ķarpūzınūđ ağacı.
ş. 32a/21
[1]
- şenķād:** <Far. Eşek marulu, havacıva, tosbağa otu, enlik, kızıl enlik, tüylü boya, yerineği; (*Alkanna tinctoria*). Krş. hevecive; eşek mārūlı.
ş. 32b/7
[1]
- şerā:** <Far. Kurdeşen, ciltte çeşitli sebeplerle oluşan kaşıntılı döküntü, alerji döküntüleri. Krş. ķurdeşeni.
ş. 59b/20
[1]
- şerānek:** <Far. Kenevir tohumu. Krş. kendir toğmı.
ş. 31b/18
[1]
- şerbīn:** <Far. Katran ağacı; (*Cedrus libani*). Krş. ķatrān ağacı.
ş. 30b/11
[1]
- şereng:** <Far. Ebucehil karpuzu, acı kavun; (*Citrullus colocynthis*). Krş. ebū ceħīl ķarpuzı.
ş. 31b/1
[1]
- şerī:** <Far. 1. Katran ağacı; (*Cedrus libani*). Krş. ķatrān ağacı. 2. Ebucehil karpuzu; (*Citrullus colocynthis*). Krş. ebū ceħīl ķarpuzı.
ş. 32a/21
[1]
- şerīn:** <Far. 1. Pireboku, arıların, kovanlarının deliklerini ve ağzını sıvamak için yaptıkları, siyaha yakın renkte, yeşil balmumu. Krş. pire bevli. 2. Katran ağacı; (*Cedrus libani*). Krş. ķatrān ağacı.
ş. 32b/1
[1]
- şerīt:** <Far. 1. Kara çörek otu; (*Nigella sativa*). Krş. kara çörek otu. 2. Yaban pırasası; (*Allium porrum*). Krş. it siki.
ş. 30b/5

- [1]
şernāk: < Ar. Göz kapağının ağır ve kalın olması.
 Krş. göz kapağı ağır olmak.
 §. 59b/16
 [1]
- şernīn:** < Far. Bkz. şerbīn.
 §. 30b/17
 [1]
- šetār:** < Far. Yaban pırasası; (*Allium porrum*). Krş. it siki.
 §. 32a/4
 [1]
- şevāmer:** < Ar. Ayvadana cinsinden bir bitki. Krş.
 ayva țana
 §. 32b/10
 [1]
- şevāred:** < Ar. Dildamak çiçeğinin dibi, salep kökü,
 tilkitaşığı otu; (*Orchis hircina*). Krş. dilkü taşığı,
 dil ıamağ çiçeğı dibi.
 §. 31a/9
 [1]
- şevāş:** < Sür. Ayvadana, civanperçemi, kovan çiçeğı;
 (*Achillea*). Krş. ayva țana, ıovan çiçeğı.
 §. 31b/7
 [1]
- şevkāt:** < Ar. Diken. Bkz. şevket.
 §. 23a/20
 [1]
 zū-yı şülüşe-i §. “Çakırdikeni;
 (*Eringium campestre*). Krş. ıaıır
 diken.” 23a/20
- şevke:** < Ar. Diken. Bkz. şevket.
 §. 33a/7
 şamğ-ı şecere-i §. “Sütleğen otu ve
 bundan elde edilen tıbbī bir zamk;
 (*Euphorbia officinarum*). Krş.
 ferfiyūn.” 33a/7
 §. + i 31a/6, 32b/11, 32b/11, 32b/12,
 32b/12, 32b/13, 32b/14 [7]
 [8]
 §. + i ‘arabiye “Sakız diken. Krş. şakız
 diken.” 32b/12
 §. + i beyzā “Boğā diken; (*Eryngium*).
 Krş. boğā diken.” 31a/6, 32b/11 [2]
 §. + i fitne “Kuzu pıtrağı, koyun otu,
 fıtk otu, kasık otu, kızıl yaprak;
 (*Agrimonia eupatoria*). Krş. kızu
 butrağı.” 32b/14
 §. + i kıbtıye “Akasya yaptıkları
 dikenin ağacı. Krş. aķākıyā ıtdükleri
 yemişün ağacı.” 32b/11
 §. + i mışrī “Bkz. şevke-i kıbtıye.”
 32b/12
 §. + i siyāh Keçiboyuzunun ağacı;
- (*Ceratonia siliqua*). Krş. ĥarnūb
 ağacı.” 32b/13
- şevkerān:** < Far. Baldıran bitkisi; (*Conium
 maculatum*). Krş. baldıran.
 §. 30b/1
 [1]
- şevket:** < Ar. Diken.
 §. + i 31b/15
 [1]
 §. + i yehūdiye “Deve diken,
 peygamber diken; (*Alhagi
 pseudalhagi*). Krş. deve diken.”
 31b/15
- şevketü’l-‘alīl:** < Ar. Sakız diken. Krş. şakız diken.
 Bkz. şevke-i ‘arabiye.
 §. 32b/13
 [1]
- şevketü’l-ıaraza:** < Ar. Mısır’da Said şehrinde
 yetişen, akasya yapılan bir ağaçtan elde edilen diken.
 Krş. kıurz.
 §. 30b/10
 [1]
- şevketü’l-cemāl:** < Ar. Kaluğān diken; (*Silyum
 marianum*), deve diken; (*Alhagi pseudalhagi*). Krş.
 kaluğān diken, deve diken.
 §. 31a/9
 [1]
- şevketü’l-mışriye:** < Ar. Sincan ıalı, kara ıalı, ıalı
 diken, ıııırıgan, (*Paliuru spina*). Krş. sincan diken.
 §. 31b/20
 [1]
- şey:** < Ar. Şey, nesne, madde.
 §. + dūr 13a/13, 26a/9, 26b/13, 33b/3,
 35b/12, 46b/8, 50b/6, 51a/4 [8]
 tığala dıdükleri §. + dūr 13a/13
 §. + lerde 39b/1
 §. + lerdūr 33a/7
 [10]
- şeyān:** < Far. İki kardeşkanı ağacı, bakam ağacı;
 (*Caesalpinia echinata*). Krş. iki kıardaş kıanı
 §. 30b/2
 [1]
- şeyde:** “ferāĥ-ı şeyde-i sa’rāĥ-ı dīde” Göz deliğinin
 büyük olması, iri gözlülük. Krş. gözüñ deliğı giñ
 olmak.
 §. + i 60b/21
 [1]
 ferāĥ-ı §. + i sa’rāĥ-ı dīde 60b/21
- şeyhü’l-baĥr:** < Ar. Başı ve burnu buzağıya benzeyen
 bir deniz hayvanı. Krş. deniz ĥayvānı.
 §. 31a/18, 32b/14 [2]
 [2]
- şeyleĥ:** < Far. Bkz. şeylem.
 §. 31b/3

- [1]
şeylem: <Far. Buğday aralarında biten siyah tanecikler, buğday delicesi, buğday azıntısı. Krş. buğday delicesi.
 ş. 30a/19
 [1]
- şirā:** <Far. Şıra, henüz mayalanmamış üzüm suyu; bazı meyve ve sebzelerin özü.
 ş. + s1 35b/1
 [1]
 üzüm ş. + s1 “Üzüm şırası. Krş. ‘aşīr.”
 35b/1
- şibāb:** <Far. Yaprığı balık şeklinde, meyvesi fındık büyüklüğünde olan bir tür sütleğen. Krş. ḥabbū’l-mülük.
 ş. 30b/16
 [1]
- şibiske:** “rüm-ı şibiske” Sıçankulağı; (*Anagallis*). Krş. şıçan kulağı.
 ş. 37b/16
 [1]
 rüm-ı ş. 37b/16
- şibrem:** <Far. Ağaç sütleğeni. Krş. ağac südlügeni, felīmūn, nebṭūsek, ecleb-diyā.
 ş. 5a/20, 30b/2, 39a/10, 43b/17, 52a/4, 52b/3 [6]
 [6]
 kāfūr-ı ş. “Kokusu limon ve ağaç kavununa benzeyen bir ağaç zamkı. Krş. ğubeyr.” 43b/17
- şibt:** “şibt-i berrī” Çördük otu; (*Echinophora tenuifolia*). Krş. çördük.
 ş. + i 31b/16
 [1]
 ş. + i berrī 31b/16
- şiddetlü:** <Ar. + T. Şiddetli, etkisi çok olan, zorlu.
 ş. 8a/10, 56b/12 [2]
 [2]
 ş. hastalık “Şiddetli hastalık. Krş. bīmār-ı ‘usr.” 56b/12
- şiddetsiz:** <Ar. + T. Şiddetsiz, etkisi az olan.
 ş. 42b/21
 [1]
 ş. nıbka yemişine “Dikensiz kiraz. Krş. kenār.” 42b/21
- şifin:** <Far. Yabani güvercin, vahşi güvercin. Krş. yabānī gögercin.
 ş. 32b/4
 [1]
- şikāf:** <Far. Vücutta meydana gelen yarıklar, çatlaklar. Krş. şakḳān.
 ş. 59b/15
 [1]
- şikāfet:** <Far. Bkz. şikāf.
 ş. + i 59b/20
 [1]
 ş. + i zebān “Dilin yarılması. Krş. dil yarılmak.” 59b/20
- şikem:** <Far. Karın.
 ş. 58a/6, 58b/2 [2]
 derd-i ş. “Karın ağrısı. Krş. yürek ağrısı.” 58b/2
 ḥūn-ı reften-i ş. “Kanlı ishal. Krş. yürekden kan gitmek.” 58a/6
 ş. + i 60a/1
 [3]
 ş. + i derd “Karın ağrısı. Krş. yürek ağrısı.” 60a/1
- şikem-rān:** <Ar. Sürgün, ishal. Krş. yürek sürmek.
 ş. 59b/17
 [1]
- şikeste:** <Far. Kırık.
 ş. + i 59b/16, 59b/21 [2]
 [2]
 ş. + i endām “Vücutta bir yerin kırılması.” 59b/21
 ş. + i ser “Baş yarığı. Krş. baş yaruğı, şeceste.” 59b/16
- şiküh:** <Far. Demir diken, çoban kalgıdan; (*Tribulus terrestris*). Krş. demür diken.
 ş. 31a/11
 [1]
- şikühe:** <Far. Bkz. şiküh.
 ş. 30b/6
 [1]
- şikühenc:** <Far. Bkz. şiküh.
 ş. 32a/5
 [1]
- şil:** <Far. Hint ayvası; tadı acımtırak ve keskin olan bir çeşit ayva. Krş. hindüstān ayvası.
 ş. 30b/19
 [1]
- şilim:** <Far. Zamk. Krş. şamğ.
 ş. 30b/11
 [1]
- şilühec:** <Far. Bkz. şiküh.
 ş. 31a/11
 [1]
- şimer:** <Far. Rezene; (*Foeniculum vulgare*). Krş. rāziyāne.
 ş. 30a/17
 [1]
- şimşād:** <Far. Yaprığı ve tohumu mersin ağacına benzeyen bir bitki.
 ş. 32b/5
 [1]
- şin:** <Far. Çin. Bkz. çin.
 ş. + den 54a/4

- [1]
şinār: <Far. Yaban pırasası; (*Allium porrum*). Krş. it siki.
 ş. 32b/8
 [1]
şinc: <Far. 1. Katır boncuğu, burma sedef, it boncuğu. Krş. katır boncuğı. 2. Burma sedef böceğı, kabuklu sümüklü böcek, mühre. Krş. burma şedef.
 ş. 32a/5, 32b/9 [2]
 [2]
şing: <Far. Tekesakalı otu, keşisakalı; (*Scorzonera, tragopogon*). Krş. teke şaşalı, esilec.
 ş. 30b/15
 [1]
şingyār: <Far. Daha çok Arabistan'da yetişen uzun ve eğri bir çeşit hıyar. Krş. hıyār.
 ş. 32a/3
 [1]
şirāc: <Far. Seylan, kurşun kökü; (*Plumbaga zeylanica*). Krş. sergüle dibi, cāhervān. Bkz. şaytarac.
 ş. 14b/17
 [1]
 rūmī ş. 14b/17
şirbenec: <Far. Başta çıkan sulu, kaşıntılı kırmızı kabarcıklar, çıban. Krş. cıban.
 ş. 59b/18
 [1]
şirken: Bkz. sirken. Krş. ısfanāh, ısbānāk.
 ş. 12a/17
 ş. otı tohmı 12a/17
 ş. + e 2b/5
 [2]
şiş: Şiş, şişlik.
 ş. 58a/8, 59a/17, 60b/6 [3]
 uzun ş. "Göz kenarında meydana gelen şişlik. Krş. sa'ire." 59a/17
 ş. + i 62b/17, 62b/21 [2]
 bögrek ş. + i "Böbreklerin şişmesi, iltihaplanması. Krş. verem-i kilye." 62b/21
 talak ş. + i "Dalak şişmesi. Krş. veremü't-tıhāl ." 62b/17
 ş. + ler 55a/7
 [6]
şiş-: Şişmek. Krş. āmles, verem.
 ş.-er 58b/16, 59a/13 [2]
 ş.-mek 55a/4, 55a/6, 55a/7, 55a/10, 55a/16, 55b/20, 57a/6, 57a/19, 57b/3, 57b/8, 57b/19, 58a/3, 61a/10, 62b/16, 62b/19, 62b/20, 62b/20 [17]
 baldırı ş.-mek 55a/7
 boğaz ş.-mek 55a/16, 57b/8, 58a/3, 62b/20 [4]
 dil ş.-mek 57a/19, 62b/19 [2]
 hāya ş.-mek 61a/10
 hāyası ş.-mek 62b/20
 karın ş.-mek 57b/19
 siğiri ş.-mek 57a/6, 57b/3 [2]
 tamağ ş.-mek 55b/20
 taşığı ş.-mek 55a/6
 zeker ş.-mek 55a/10
 ş.-üb 62a/3
 [20]
şişān: "dār-ı şişān" Yabani nar ağacının kabuğu. Krş. şalsend-i nārdīn.
 ş. 42b/2
 [1]
 dār-ı ş. 42b/2
şivī: <Far. Bkz. şivīd.
 ş. 31a/13
 [1]
şivīd: <Far. Dorak otu, dereotu; (*Anethum graveolens*). Krş. torağ otu.
 ş. 31a/13
 [1]
şivīt: <Far. Bkz. şivīd.
 ş. 31a/13
 [1]
şiyāf: <Far. Fitol. Krş. mūş-derbendī. Bkz. şāf.
 ş. + dur 49a/16
 [1]
 bir ş. + dur 49a/16
şiyāh: "şiyāh-ı hūzī" Eskiden Ermenilerin yaşadıkları bölgede bulunan, fitil yapımında kullanılan şifalı bir bitki.
 ş. + i 32b/17
 [1]
 ş. + i hūzī 32b/17
şībetü'l-'acūz: <Ar. Meşe, palamut ağacı yosunu. Krş. bellūt yoşuñı.
 ş. 31b/13
 [1]
şīh: <Far. Yavşan otu. Bkz. şīh.
 ş. + i 30a/20, 31b/10, 32b/12 [3]
 [3]
 ş. + i hābeşī "Kara biber. Krş. siyāh büber, şara büber." 31b/10, 32b/12 [2]
 ş. + i türkī "Yavşan türünden bir bitki, vahşizek; (*Artemisia cina*). Krş. hōrāsānī." 30a/20
şīh: <Far. Pire yavşanı, sarı yavşan otu; (*Artemisia*). Krş. pire yavşanı, şaru yavşan.
 ş. 5b/19
 ş. + i 30a/15
 [2]
 ş. + i ermenī "Pire yavşanı, sarı yavşan otu; (*Artemisia*). Krş. pire yavşanı,

- şıl:** < Ar. Şaşılı olan kişi. Krş. şaşılı.
ş. 60a/2
[1]
- şılâne:** < Far. Hünnap yemişi, kızılığde, üvez ağacı;
(*Sorbus aucuparis*). Krş. ‘unnāb yemişi.
ş. 32a/12
[1]
- şim:** < Far. İtbalığı, durgun sularda yaşayan çok
ayaklı, küçük bir çeşit su böceği. Krş. it balığı.
ş. 31b/3
[1]
- şin:** < Far. Çin. Bkz. çin.
ş. 8a/2, 9b/5, 27b/1, 40b/4, 44a/2 [5]
ş. hıyār “Yeşil ve büyük bir cins hıyar.
Krş. bād-reng, kāvenc, hıyār-ı dırāz,
senknā.” 19b/5, 27b/1, 44a/2 [3]
ş. hıyārı 8a/2
kışşā’-i ş. “Bkz. şin hıyār.” 40b/4
ş. + ile 30a/20, 31a/13, 31b/12 [3]
[8]
feth-i ş. “Şin harfinin üstünlü (a,e)
okunması.” 31b/12
kesr-i ş. “Şin harfinin esreli (i)
okunması.” 31a/13
zamm-ı ş. + ile “Şin harfinin ötreli
(o,ö;u,ü) okunması.” 30a/20
- şir:** < Far. Süt.
ş. 31b/4
ş. + i 31a/21, 31b/12, 31b/12, 32b/16 [4]
[5]
ş. + i dīv-dārū “Ardıç ağacından elde
edilen süt, öz.” 31a/21
ş. + i emlec “Sütle kaynatılıp,
karıştırılan amlac otu.” 31b/12, 32b/16
[2]
ş. + i seg “Kadıntuzluğu, diken üzümü,
karamuk; (*Berberis crataegina*). Krş.
kadın tuzluğu, karamuk, şaru ağac,
emberbārīs, etrāz.” 31b/12
- şirāz:** < Far. 1. Şiraz, İran’da bir şehir. 2. Süzme
yoğurt. Krş. süzülmiş yoğurt.
ş. 30b/13, 61b/11 [2]
ş. + da 5a/8, 6b/15 [2]
ş. + dan 34a/12
[5]
- şirāzca:** < Far. + T. Şiraz dili, Farsça.
ş. 2b/19, 9a/7, 24a/4, 53b/21, 61b/13[5]
[5]
- şirāzî:** < Far. + Ar. Şiraz’a ait, Şiraz’a ilgili.
ş. 6b/5, 51a/11 [2]
[2]
ş. dilince “Şiraz dili, Farsça.” 6b/5
- şirec:** < Far. Şırlağan yağı, susam yağı. Krş. şirūgan.
ş. 30b/15
[1]
- şirecü’t-tin:** < Ar. İncir sütü. Krş. encir südi.
ş. 31b/6
[1]
- şirî:** < Far. Temriye hastalığı. Krş. temregü.
ş. 59b/16
[1]
- şirîn:** < Far. Tatlı, sevimli.
ş. 11b/1, 26a/15, 31b/19, 41b/7 [4]
bil-i ş. “Hindistan hıyarı, gögem eriği.
Krş. yēr siki.” 11b/1
kuşt-ı ş. “Ak susam dibinde biten bir
kök. Krş. şeker-i mürd” 31b/19, 41b/7
[2]
zenādār-ı ş. “Çördük otu. Krş. zūfā-yı
yābis.” 26a/15
ş. + dür 24b/9
[5]
kuşt-ı ş. + dür 24b/9
- şirince:** < Far. + T. Suluca, koyun uyuzu. Krş.
sereţān, āmās-ı saht. Bkz. şirine.
ş. 59a/18
[1]
- şirince:** < Far. + T. Bkz. şirince.
ş. 55a/8, 59a/14 [2]
[2]
- şirine:** < Far. + T. Suluca, koyun uyuzu. Bkz. şirince.
ş. 59b/21
[1]
- şirūgan:** < Far. Şırlağan yağı, susam yağı. Krş.
duhnū’l-ḥall, revḡan-ı künce, şirec, şirec.
ş. 24a/1, 43b/10 [2]
ş. yağı 24a/1, 43b/10 [2]
ş. + a 30b/14
[3]
- şirūganî:** < Far. Bkz. şirūgan.
ş. 22b/3, 27a/15 [2]
[2]
ş. yağı 22b/3, 27a/15 [2]
- şir-ḥişt:** < Far. Kudrethelvası; (*Fraxinus ornus*). Krş.
küdrethelvası.
ş. 31a/19
[1]
- şir-ḥuşk:** < Far. Bkz. şir-ḥişt.
ş. 32b/17
[1]
- şir-zaḳ:** < Far. Yarasa sütü. Krş. yaraşa südi,
yarasanaş zibili.
ş. 30b/21, 31b/2 [2]
[2]
- şir-zec:** < Far. Bkz. şir-zaḳ.
ş. 30b/21
[1]

- şîr-zük:** <Far. Yarasa dışkısı. Krş. yaraşa bokı.
ş. 31a/18
[1]
- şîrzâ:** <Far. Yabani havuç, kara kök, mühr-i süleyman; (*Pastinaca sativa*). Krş. şakâkül.
ş. 32a/3
[1]
- şîsmel:** <? Kara çörek otu; (*Nigella sativa*). Krş. kara çörek otu.
ş. 31b/5
[1]
- şîs:** <Ar. Dorak otu, dereotu; (*Anethum graveolens*). Krş. torak otı.
ş. 31b/2
[1]
- şîy:** <? Siroz hastalığına yakalanan kişi, sirozlu.
ş. 60a/3
[1]
- şol:** Şu.
ş. 1b/14, 27b/14, 37b/18, 38b/9, 40b/21, 42a/19, 52a/9, 52b/6, 54b/2, 55b/7, 58b/9
[11]
[1]
- şoralık:** Çorak, çoraklık (?).
ş. 49b/2
[1]
ş. yère uğramayan şudur “Krş. mâ’ü’l-
karâh.” 49b/2
- şörbâ:** <Far. Çorba.
ş. + nuḡ 49b/14
ş. + nuḡ şuyı “Serkile otundan yapılan çorbanın ekşili suyu. Krş. marak-ı sikebâc.” 49b/14
ş. + ya 50a/5, 50a/6 [2]
[3]
et şuyıla bişen ş. + ya “Et suyuna pişirilen çorba. Krş. müzevvere.” 50a/5
tavuk şuyıla bişen ş. + ya “Tavuk suyuna pişirilen çorba. Krş. maslûha.” 50a/6
- şübûka:** <Far. Tespih böceği; (*Armadillidium vulgare*). Krş. tesbîh böceği, ev eşegi.
ş. 32a/5
[1]
- şuğar:** <Far. Bkz. şugâre.
ş. 30a/18
[1]
- şugâre:** <Far. Porsuk hayvanı. Krş. porsuk. Bkz. suğâre.
ş. 30a/17
[1]
- şugûre:** <Far. Bkz. şugâre.
ş. 30a/18
- [1]
- şukûşâ:** <Sür. Sarmaşık tohumu. Krş. şarmaşuk tohumu.
ş. 31a/20
[1]
- şu’le:** <Ar. Alev.
ş. 18a/15
[1]
ş. vèren böcek “Ateş böceği, yıldız böceği, yıldız kurdu; (*Lampyris noctiluca*). Krş. ḥabâḥab.” 18a/15
- şulḥ:** <Ar. Bkz. şūrḥ.
ş. 31b/21
[1]
- şulûhek:** <Far. Bir çeşit tuz. Krş. şüre.
ş. 31a/12
[1]
- şundile:** <Far. Kuşekmeği; (*Polygonum aviculare*). Krş. kuş etmegi, şeftereng.
ş. 32a/3
[1]
- şunîz:** <Far. Bkz. şünîz.
ş. 32a/4
[1]
- şurḥ:** <Ar. Beşparmak otu, enlik kökü; (*Potentilla erecta*). Krş. encübâr, eḡligün köki.
ş. 31b/21
[1]
- şu’ürü’s-şâ’âlebe:** <Ar. Safran; (*Crocus sativus*). Krş. za’ferân.
ş. 32a/3
[1]
- şuvîlâ:** <Sür. Ayvadana, civanperçemi, kovan çiçeği; (*Achillea*). Krş. ayva ḥana.
ş. 31a/6
[1]
- şû’:** <Ar. Sorgun ağacı, bey söğüdü, sepetçi söğüdü; (*Salix viminalis*). Krş. bân ağacı.
ş. 31b/11, 32b/13 [2]
[2]
- şûg:** <Ar. Bkz. şağa.
ş. 60a/2
[1]
- şûgâz:** <? Beyaz zaç. Krş. aḡ zâc.
ş. 32b/10
[1]
- şûḥt:** <Ar. Darı başağı, darı başı. Krş. ḥaru başağı.
ş. 32b/8
[1]
- şûmşîr:** <Far. Küçük kakula otu. Krş. kâḡûle-i şîgâr. Bkz. şûşmîr.
ş. 32b/6
[1]
- şüne:** <Far. Kara çörek otu; (*Nigella sativa*). Krş.

- kara çörek otu.
 §. 30a/15
 [1]
- şünîrez:** <Far. Bkz. şüne.
 §. 32b/9
 [1]
- şünîz:** <Far. Bkz. şüne.
 §. 21b/9, 30a/15 [2]
 [2]
 haşeb-i ş. “Kara çörek otunun ağacı ve kökü.” 21b/9
- şüre:** <Far. Dericilerin tabaklama işleminde kullandıkları bir çeşit tuz. Krş. şulühek.
 §. 31a/11
 [1]
- şürh:** <? Çekirge dışkısı. Krş. çekirge boķı.
 §. 31b/14
 [1]
- şüşmîr:** <Far. Kakula otu, hil otu; (*Elettaria cardomomum*). Krş. kâkûle.
 §. 31a/12, 32b/7 [2]
 [2]
- şüküfe:** <Far. 1. Açılmamış çiçek, tomurcuk. 2. Kına çiçeği; (*Balsamina hortensis*). Krş. hınnâ çiçeği.
 §. 31a/12
 §. +den 1b/3
 [2]
- şürü’:** <Ar. Başlamak.
 §. 1b/10
 [1]
 §. éyledüm “Bir işe başlamak.” 1b/10
- şütür:** <Far. Deve.
 §. 49a/8
 [1]
 murğ-1 §. “Deve kuşu. Krş. deve kuşu.” 49a/8
- şütürgâr:** <Far. Deve dikenini, peygamber dikenini, eşek dikenini, kara yantak; (*Alhagi pseudalhagi*). Krş. deve dikenini, yandaķ.
 §. 28b/8
 [1]
- şütür-dendân:** “zâc-ı şütür-dendân” Sarı zaç. Krş. şaru zâc.
 §. 26a/7
 [1]
 zâc-ı §. 26a/7
- şüvündür:** <Far. Pancar, kırmızı pancar; (*Beta vulgaris-folliora*). Krş. pancar. Bkz. çügündür.
 §. 31a/13
 [1]
- T**
- ta’ad:** <Ar. Deli divane olma.
 t. 55b/12
 [1]
 irticâ-yı derdâr-ı t. “Baş dönmesi, baş ağrısı. Krş. âfrenîsîtin, baş çegzinmek.” 55b/12
- ta’bîr:** <Ar. Yorum, deyiş, anlatım, ifade.
 t. 41b/7
 [1]
 t. éderler “Yorumlamak.” 41b/7
- tağîl:** <Ar. Kakula otu, hil otu; (*Elettaria cardomomum*). Krş. kâkûle.
 t. 12b/20
 [1]
- tağrada:** <? Karaman kimyonu; (*Carum carvi*). Krş. kerevyâ.
 t. 12b/2
 [1]
- tağyîr:** <Ar. Başkalaştırma, değiştirme; bozma; iyiden kötüye değiştirme.
 t. +i 57a/13
 [1]
 t. +i mizâc-ı mifr “Kalp ağrısı. Krş. kalb ağrısı.” 57a/13
- taħkîk:** <Ar. 1. Bir şeyin doğru olup olmadığını araştırmak. 2. Bir şeyin doğruluğunu ifade ederken abartma.
 t. 15a/8, 41a/17 [2]
 t. erikdür 41a/17
 t. erüge 15a/8
 t. +i 7b/17
 [3]
- taħrikü’l-esnân:** <Ar. Dişlerin sallanıp, ağrması. Krş. dişler kıvıldamak.
 t. 57a/12
 [1]
- taħrîr:** <Ar. Yazmak, kaydetmek.
 t. 1b/9, 1b/13 [2]
 [2]
 t. édüb “Yazmak, yazıya geçirmek.” 1b/13
 t. kıldum 1b/9
- taħşîl:** <Ar. İlim öğrenmek veya öğretmek için çalışmak.
 t. 1b/4
 t. étdügi “Öğrenmek.” 1b/4
 t. +ünde 1b/3
 [2]
 mezkûr ‘ilmün t. +ünde 1b/3
- taħ:** <Ar. Ebuçehil karpuzu; (*Citrullus colocynthis*). Krş. ebüçehîl karpuzu.
 t. 12b/20
 [1]
- taħabbîl:** <Ar. Çocuklarda görülen sara hastalığı, havale, epilepsi. Krş. ucuķ tutmak.

- t. 57a/15
[1]
- taḥriyūs:** <Gr. Bakam ağacı, meyvesi; (*Caesalpinia echinata*). Krş. muḳām ağacınınun yemişi.
t. 12b/19
[1]
- taḥta:** <Far. Tahta.
t. 11b/3, 38b/19 [2]
[2]
t. biti “Tahta biti. Krş. fesāfes, baḳḳ.”
11b/3, 38b/19 [2]
- taḥten:** “āb-ı taḥten” İdrara çıkamama. Krş. sidük tutulmak.
t. 56a/6
[1]
āb-ı t. 56a/6
- taḳlib:** <Ar. Döndürme, çevirme.
t. +i 11b/16
[1]
t. +i ütrüciye “Oğul otu; (*Melissa officinalis*).” 11b/16
- taḳfirü'l-bevl:** <Ar. İdrarın damla damla gelmesi, sidük iskası.
t. 57a/5
[1]
- talaş:** Talaş, testere ile biçilen veya rende, matkap, törpü vb. araçlarla işlenen bir şeyden dökülen kırıntılar.
t. +i 12a/15, 43b/21 [2]
[2]
demür t. +i “Demir talaşı. Krş. tūbāl-ı āhen, keh-i āhen.” 43b/21
demürüñ t. +i 12a/15
- talḥa:** “ḡalebe-i talḥa” Sağıra üstün gelmek.
t. 60b/15
[1]
ḡalebe-i t. 60b/15
- tamām:** <Ar. Tam, bütün; eksiksiz, kusursuz.
t. 58a/21
[1]
- tarḥün:** <Ar. Tarhun otu, hekimlikte kullanılan, güzel kokulu bir bitki; (*Artemisia dracunculus*). Krş. terine, terḥenī, ḥūrān.
t. 12a/21, 13a/7, 19a/3, 36b/20 [4]
t. aşı “ Tarhana aşı. Krş. ‘abīše.”
36b/20
t. otı 13a/7, 19a/3 [2]
t. +i 9a/9
[5]
bīḥ-i t. +i kūhī “Şifalı bir öd türü.
Krş. ‘ūdū'l-ḳahr.” 9a/9
- tasa:** Tasa, üzüntülü düşünce durumu, kaygı, endişe, gam. Krş. kerb, ḡam.
t. 61a/16
- [1]
- taşarruf:** <Ar. Bir şeyi istediği gibi kullanma yetkisi, kullanım.
t. 1b/8
[1]
t. édüb “Bir şey üzerinde düşünüp, karar vermek.” 1b/8
- tatar:** “tatar ḳurdı” Tatarkurdu, sinir spazmı, sinir gerilmesi, tetanoz. Krş. teşennüc-i ḳurū, küzāz.
t. 57a/8, 61b/1 [2]
[2]
t. ḳurdı57a/8, 61b/1[2]
- tatlu:** Tatlı, lezzetli.
t. 61b/21
[1]
t. şu “Tatlı, lezetli su. Krş. medet.”
61b/21
- tatüre:** <Far. Bkz. tātüre.
t. 13a/4
[1]
- tavug(ḳ):** Bkz. tavuḳ.
t. +a 48b/12
[1]
- tavuk:** Tavuk; (*Gallus*). Krş. decāc, mākiyān.
t. 22a/14, 50a/6, 55b/1, 59b/19 [4]
[4]
t. ḳaraḡusu “Tavukkarası, gece körlüğü. Krş. el-meşī, şeb-kūrī.”
55b/1, 59b/19 [2]
t. şuyıla bişen şorbāya “Tavuk suyuna pişirilen çorba. Krş. maslūḥa.” 50a/6
- tācü'l-ḥurūs:** <Ar. Fesleḡen cinsinden kırmızı çiçekli bir bitki.
t. 13a/21
[1]
- tāfisyā:** <Ar. Kokar sedef zamkı; (*Ailanthus glandulosa*). Krş. ḳoḳar şedef şamḡı.
t. 12b/4
[1]
- tāfyār:** <? Deryas, yaprakları rezene yapraḡına benzeyen bir ot; (*Thalictrum minus*). Krş. deryās.
t. 12a/18
[1]
- tāḡand:** <Far. Bkz. tāḡandest.
t. 12a/1
[1]
- tāḡandest:** <Far. Âkırkarhā, bir çeşit öd ağacı. Krş. ‘ūdū'l-ḳahr.
t. 12b/7
[1]
- tāḥüt:** <Far. Ağaç sütleḡeni. Krş. ağac sūdleḡeni. Bkz. tākūt.
t. 12b/4
[1]

tākūt: <Far. 1. Sütleğen otu ve bundan elde edilen tıbbî bir zamk; (*Euphorbia officinarum*). Krş. ferfiyün. 2. Ilgın yemişi. Krş. ılgun yemişi.

t. 13a/16

[1]

tālānek: <Far. Elma eriği, tüysüz şeftali; şeftali ile kayısı ağacının birbirine aşılmasıyla meydana gelen bir ağacın meyvesi. Krş. tatlı cekirdeklü zerdālū.

t. 12a/19

[1]

tālīşkī: <Gr. Babil teresi tohumu; beyaz hardal ve tohumu. Krş. bābil teresininüñ tohmı.

t. 12b/13

[1]

tālīgī: <Gr. Ak hardal, tere tohumu. Krş. ak hardal.

t. 12b/5

[1]

tālīşkīr: <Gr. Ak hardal, tere tohumu. Krş. beyāz hardal.

t. 12b/14

[1]

tālnek: <Far. Bkz. tālānek.

t. 12a/20

[1]

tālūt: <Far. Sütleğen otu ve bundan elde edilen tıbbî bir zamk; (*Euphorbia officinarum*). Krş. ferfiyün. Bkz. tākūt.

t. 12b/4

[1]

tānbūr: <Far. Hindistan'da bulunan kadınların dudaklarını kızartmak için kullandıkları pan yaprağı da denilen bir yaprak.

t. 12a/10

[1]

tārīkī: <Far. + Ar. Karanlıkla ilgili.

t. + i 57a/10

[1]

t. + i çeşm “ Tavukkarası, gece körlüğü. Krş. göz karañuluğı.” 57a/10

tāş: <Ar. Çığıt, yüzde beliren çiller. Krş. çığıt.

t. 57a/17

[1]

tātüre: <Far. Tatula otu, şeytan elması; (*Datura stramonium*). Krş. tātule, cevz-i māşel.

t. 14a/16, 14b/12 [2]

[2]

tāze: <Far. Taze, yeni, bozulmamış.

ş. 52b/18

[1]

ş. gül “Yeni açmış gül. Krş. verd-i tarī.” 52b/18

tāze: <Far. Bkz. tāze.

t. 29a/15

[1]

t. penīr “Taze peynir. Krş. sa‘dān.” 29a/15

teb: <Far. Sıtma. Krş. sıtma.

t. 56b/20

t. + i 56b/20, 56b/20, 57a/3, 57a/3, 57a/4, 57a/4, 57a/6, 57a/6 [8]

[9]

t. + i bār-ı nīfted “Nöbetleri her gün tutan sıtma. Krş. her zamān tutan sıtma.” 57a/3

t. + i bāz-gerdīden “Kusturucu sıtma.

Krş. ta‘ām kuşdurucu sıtma.” 57a/4

t. + i bīhūşī “Bilinç kaybına yol açan

sıtma. Krş. ‘aql gideren sıtma.” 57a/4

t. + i girifte “Sıtma hastalığına yakalanmış kişi. Krş. sıtma tutan” 57a/3

t. + i lertzān “Vücudun tüm organlarını etkileyen, titreten bir sıtma türü. Krş. titredici sıtma.” 56b/20

t. + i mā germ peyveste germī “Nöbetleri art arda gelen sıtma. Krş. ulaşuğ sıtma.” 57a/6

t. + i muhliṭa “Nöbeti dört günde bir tutan sıtma.” 57a/6

t. + i yek-rūz “Nöbetleri her gün tutan sıtma. Krş. her gün tutan sıtma.”

56b/20

tebī: <Far. + Ar. Sıtmayla ilgili.

t. 56b/20

[1]

tedbīr: <Ar. 1. Önlem. 2. Hazırlık.

t. + idür 33a/3

[1]

tefāviye: <Ar. Tere tohumu. Krş. tere tohmı.

t. 11b/20

[1]

tefirā: <Far. Yumuşak, beyaz bir taş, idrar taşı, kum taşı, seyit gazi peyniri. Krş. seyid gāzī penīri.

t. 12b/1

[1]

tefisā: <Far. Kokar sedef zamkı. Krş. koşar şedef şamğı.

t. 13a/13

[1]

tefrū: <Ar. Örümcek. Krş. örümcek.

t. 12b/3

[1]

teğāz: “fār-ı teğāz” Yavşan türünden bir bitki, vahşizek; (*Artemisia cina*). Krş. ħorāsānī.

t. 19b/20

[1]

fār-ı t. 19b/20

- teheccî:** < Ar. Heceleme.
t. 1b/13
[1]
hurûf-ı t. "Alfabe harfleri." 1b/13
- tehevvu'ü'd-dem:** < Ar. Kan kusmak.
t. 57a/18
[1]
- teke:** Teke, erkek keçi.
t. 2b/1, 2b/11, 5a/7, 24a/4, 30b/16,
34a/11, 35a/14, 38b/17, 42a/13, 46b/21,
53b/11, 53b/19, 54a/2 [13]
t. şakalına "Tekesakalı, dedesakalı,
keçisakalı, kekilcan, tekilcan;
(*Scorzonera, tragopogon*). Krş. esîlec,
eznâbü'l-hayl, rîş-i püz, kıstûs." 2b/1,
2b/11, 42a/13 [3]
t. şakalı "Bkz. teke şakalı. Krş.
şing, tîdâs, faşîîās, lihyetü't-teys,
hüfesîās, hüfesîîās, hîlec." 5a/7,
24a/4, 53b/11 [3]
t. şakalı otı 30b/16, 34a/11, 38b/17,
46b/21, 53b/19, 54a/2 [6]
t. tırnağı "Teketırnağı. Krş. zılfü't-
teys. Bkz. zılfü'l-ğar." 35a/14
t. + sine 4b/7
[14]
şığın t. + sine "Dağ öküzü. Krş. tağ
öküzi, ayr, va'bel." 4b/7
- tekrâr:** < Ar. Tekrar, aynı olayın, işin, hareketin
yeniden ortaya çıkışı, tekrarlanması.
t. + dur "Kadınların adet görmesi. Krş.
hün-âbe." 58a/1
[1]
- teşde:** < Far. Kışniş otu; (*Coriandrum sativum*). Krş.
kişnîz, küzbere.
t. 12a/4, 13a/10 [2]
[2]
- teşire:** < Gr. Kimyon; (*Cuminum cyminum*) Krş.
kimyün.
t. 13a/3
[1]
- teşired:** < Gr. Karaman kimyonu, kötü kokulu bir
bitki; (*Carum carvi*). Krş. kerâvyâ-yı berrî,
kurdumânâ, terhar.
t. 13a/10
[1]
- tel:** Tel, bazı organizmaların demet durumundaki
oluşumunu meydana getiren ipçiklerin her biri, lif.
t. + e 50a/17
[1]
şaru lälenuñ içindeki t. + e "Sarı
lalenin içindeki tel, lif. Krş. mîve."
50a/17
- telbîniye:** < Ar. Sütlü bulamaç aşısı. Krş. harîre, hîre.
t. 12b/13
[1]
- telef:** < Ar. 1. Hayvanı yok etme, öldürme. 2. Boş
yere harcama, yıpratma.
t. + i 12a/14
[1]
t. + i âhenker "Demir artığı, dışığı.
Krş. demür bokı. 12a/14
- telh:** < Far. Acımtırak.
t. 27b/7, 41b/8 [2]
[2]
kuşt-ı t. "Sarı gelincik çiçeğinin dibi.
Krş. şaru gelincük, kuşt-ı mürr."
41b/8
sipendân-ı t. "Kuşekmeği; (*Polygonum
aviculare*). Krş. kuş etmeği, âstiyân."
27b/7
- telha:** < Far. Safrâ. Krş. şafrâ.
t. 57a/10
[1]
- telvîş:** < Ar. Halsizlik, güçsüzlük. Krş. za'îfü'l-hâl.
t. 57a/16
[1]
- teleye:** < ? Şahtere otu; (*Fumaria officinalis*). Krş.
şahtere.
t. 12a/1
[1]
- tem:** < ? Göze perde inmesi, katarakt.
t. 57a/14
[1]
- temaîî:** < Ar. Vücutta duyulan ağırlıktan dolayı
gerinme. Krş. gerinmek.
t. 57a/16
[1]
- temlül:** < Ar. Çörtük otu; (*Echinophora tenuifolia*);
yabani kına. Krş. kınâ-yı berrî, cördük.
t. 12a/7
[1]
- temmet:** < Ar. "Tamam oldu, bitti" anlamında
kullanılan bir fiil.
t. 63a/21
[1]
- temregü:** Temriye hastalığı, deride yer yer küme
durumundaki birtakım kabartılarla kendini gösteren
bir deri hastalığı. Krş. avğara, peryün, şübâ', haşif,
hazâ, demşehâ, demiş, şîrî, qarha, keryün, nekfiye.
t. 55b/15, 56a/14, 57b/18, 57b/20, 59b/16,
61a/9, 61b/9, 62b/10 [8]
t. + ler 58b/4
t. + ye 57a/21, 58b/8 [2]
[11]
- temürhindî:** < Far. Demirhindi, baklagillerden, sıcak
iklimlerde yetişen bir ağaç; (*Tamarindus indica*).
Krş. humer, ham, hüm, hümer, şabbâr.

- t. 16a/21, 16b/19, 17a/4, 19a/2, 33a/5, 33a/11 [6]
[6]
- ten:** <Far. 1. Gövde, beden, vücut; insan bedeninin dış yüzü. 2. Bir çeşit balık, sırt balığı. Krş. sırt balığı.
t. 12a/12
t. + de 63a/3
t. + i 55a/12, 55a/13, 63a/10 [3]
[5]
- tengār:** <Ar. Altın ve gümüş lehim. Krş. büre-i hindī.
t. 12a/8
[1]
- tenhāle:** <Ar. Ateşli hastalıklardan sonra dudakta çıkan yara, uçuk.
t. 57a/13
[1]
- tennüb:** <Ar. 1. Katran ağacı, sedir, norveç çamı, beyaz köknar; (*Cedrus libani*). Krş. kaṭrān ağacı, şaruca kaṭrān ağacı. Bkz. et-tennüb. 2. Keçiboynuzu; (*Ceratonia siliqua*). Krş. ḥarnüb.
t. 11b/17, 13a/8 [2]
[2]
- tenū'ü'r-rahm:** <Ar. Rahmin şişip, dışarı çıkması.
t. 57a/11
[1]
- ter:** <Far. Ter; nemli, ıslak, yaş. Krş. ḥüy.
t. 37b/12, 57b/21 [2]
ḡūṣā-yı t. "Taze, yaş sığır dışkısı.
Krş. yaş sığır boķı." 37b/12
t. + in 62a/8
[3]
- terāzū:** <Far. Terazi, tartı.
t. 32a/11
[1]
- tere:** <Far. Tere, turpgillerden, yaprakları salata olarak yenen baharlı bir bitki; (*Lepidium*).
t. 11b/20, 12a/14, 13b/17, 16a/19, 17a/19, 21b/2, 31a/5, 36a/16, 38b/4, 40a/2, 42a/9, 43b/2, 44a/9, 50a/2, 50b/3 [15]
t. toḥmı "Tere tohumu. Krş. ḥabbü'r-reṣād, ṣeb-i cīzek, tefāviye, ferdāmūs, ḳurdāmenī." 11b/20, 16a/19, 31a/5, 38b/4, 40a/2 [5]
acı t. "Acı tere. Krş. tere-i tīz, 'āṣḳatere, kerdeme, ḥuref, maḳlīsā." 12a/14, 17a/19, 36a/16, 42a/9, 43b/2, 44a/9 [6]
acı t. toḥmına "Acı tere tohumu, ak hardal. Krş. ḥardal-ı fārīsī." 21b/2
arḳun t. "Bir çeşit tere. Krş. mefūr, zirāvend-i müdaḥrac." 50a/2, 50b/3 [2]
t. + i 9a/11, 12a/14, 13a/12 [3]
- t. + i deṣṭī "Yabani güneyik, hindiba. Krş. berrī göyinek." 13a/12
t. + i ḥorāsānī "Horasan teresi. Krş. bāzruc." 9a/11
t. + i tīz "Acı tere." 12a/14
t. + si
4b/8, 10b/5, 11b/15, 13b/16, 22a/13, 24a/12, 28b/16, 38b/21, 39b/2 [9]
bābil t. + si "Bir çeşit tere. Krş. bezr-i belāsīḳis, aḳ ḥardal." 10b/5, 13b/16 [2]
ṣu t. + si "Su teresi; (*Nasturium officinale*). Krş. kelīkān, keṣāh, verdü'1-ḥab, cercīr, edpinā, devās, ricl-i cerād, revās." 4b/8, 11b/15, 22a/13, 24a/12, 38b/21, 39b/2 [6]
ṣu t. + si toḥmı 28b/16
t. + sidür 54a/7
yabānī ṣu t. + sidür 54a/7
t. + sine 7b/18, 23b/16, 46a/7, 46a/17, 53b/5 [5]
ṣu t. + sine 7b/18, 23b/16, 46a/7, 46a/17, 53b/5 [5]
t. + sinūḡ 4b/13, 12b/13, 27a/5, 28b/16 [4]
bābil t. + sinūḡ toḥmına 12b/13
ṣu t. + sinūḡ toḥmı 27a/5
ṣu t. + sinūḡ toḥmına 4b/13, 28b/16 [2]
t. + ye 48b/10
[38]
acı t. + ye 48b/10
- terementine:** <Fr. Kozalaklılardan ve bazı ağaçlardan ya kendi kendine ya da ağacın çizilmesiyle akan, yağlı boya, yağlı vernik üretiminde ve inceltmesinde kullanılan, ince, renksiz, kokulu reçine, terementi. Krş. meneveṣ saḳızı.
t. 12a/8
[1]
- terembūḡ:** <Far. Eski binalarda, terkedilmiş viran yerlerde, kayalarda yetişen papatya çiçeği gibi çiçekleri olan yabani bir bitki. Krş. ḥāṣā.
t. 12b/12
[1]
- terencān:** <Far. Oğul otu, melisa, kovan otu; (*Melissa officinalis*). Krş. bālēngū, ḳovan otı, oğul otı.
t. 11b/16, 24b/2 [2]
[2]
reyḥān-ı t. "Oğul otu." 24b/2
- terencānī:** "ḥabaḳ-ı terencānī" Oğul otu, melisa; (*Melissa officinalis*). Krş. oğul otu, bādrenbūy.
t. 19a/13
[1]
ḥabaḳ-ı t. 19a/13
- terencübīn:** <Far. Kudrethelvası; (*Fraxinus ornus*).

Krş. kudret helvâsı.

t. 12a/20

[1]

tereyağı: Tereyağı. Krş. zübde, zübd, zübd-i neḥâset, mülûkiye, bâk, bâka.

t. 8a/6, 25a/9, 25b/4, 48b/3 [4]

t. + na 25b/5

[5]

terḥar: <Far. Karaman kimyonu; (*Carum carvi*). Krş. kerävyä-yı berri, ḳurdumânâ.

t. 13a/10

[1]

terḥân: <Far. Tarhana.

t. + a 37a/2

[1]

terḥeni: <Far. + Ar. Tarhun otu, hekimlikte kullanılan, güzel kokulu bir bitki; (*Artemisia dracunculus*). Krş. tarḥûn otı.

t. 13a/7

[1]

terîne: <Far. Tarhun otu; (*Artemisia dracunculus*). Krş. tarḥûn.

t. 12a/21

[1]

terkî: “noḳṭahâ-yı terkî-yi bürüdî” Çıḳıt, yüzde beliren çil, çiller. Krş. çığıd.

t. + yi 62a/20

[1]

noḳṭahâ-yı t. + yi bürüdî 62a/20

terkîb: <Ar. Terkip, birkaç şeyin beraber olması; birkaç maddenin karıştırılması ile meydana getirilen ilaç. Bkz. râneke.

t. 4b/4, 9b/3, 19a/16, 20b/17, 23b/2, 23b/3, 24a/21, 26b/12, 30b/11, 46b/8, 47a/17, 49b/17 [12]

t. éderler 30b/11

t. olan ayâric “Birkaç maddeden yapılan macun. Krş. bâzûc.” 9b/3

t. olunan ḥâbdur 19a/16

t. olunan ma’cündur 49b/17

t. olunur 20b/17, 46b/8 [2]

üstâd-ı t. 4b/4

t. + dür 47b/8, 49a/15 [2]

şamḡ-ı bilâd dedükleri t. + dür 47b/8

t. + idür 44a/12

[15]

ḥükemâ t. + idür 44a/12

terle-: <Far. + T. Terlemek.

t.-gen 62a/8

[1]

terlî: <? Çadıruşağı bitkisi ve bundan elde edilen zamk, kuzu sarmaşığı; (*Dorema ammoniacum*). Krş. dâne câdır, uşak.

t. 12a/2

[1]

ters: Gübre; insan ya da hayvan dışkısı.

t. + ine 14b/20

[1]

şıcan t. + ine 14b/20

terslü: Gübreli, gübrelenmiş olan.

t. 44b/20

[1]

büstânî t. alüca “Bostani günbrelî alıç.

Krş. ḡîl-i büstânî.” 44b/20

tertâze: <Far. Taptaze, çok taze.

t. 46b/7

[1]

t. yaş zeytûn “Taze zeytin. Krş. keşk.”

46b/7

tesbîḥ: <Ar. Tespih.

t. 3b/14, 19a/12, 20b/13, 21a/13, 25b/19, 25b/20, 31b/4, 32a/5, 32a/13, 34b/14, 41b/5, 48b/11, 54a/3, 54a/8, 54b/17 [15]

t. ağacı “Tespih ağacı, Hindistan’da ve Avrupa’nın sıcak bölgelerinde yetişen, meyvesi zehirli, kabukları ateş düşürücü bir ağaç, tespih çalısı, Çin leylağı; (*Melia azedarach*). Krş.

herzemîn, azâdiraḥt, ḥulenc, zerrîn-i dirâḥt, zâ-yı dirâḥt, şeceretü’l-caşş, şecere-i ḥara, ṭâḥek, kayḳabân.”

3b/14, 20b/13, 25b/19, 25b/20, 31b/4, 32a/13, 34b/14, 41b/5, 54a/8 [9]

t. böceği “Tespih böceği, karada, nemli yerlerde yaşayan, 15mm uzunluğunda, dokunulduğunda top biçimini alan, yemek artıkları, kök ve meyvelerle beslenen bir böcek türü; (*Armadillidium vulgare*). Krş. yér eşegi, ev eşegi, tesbîḥ ḳurdi, yadaḳa, ḥimârü’l-arz, ḥimânü’l-arz, şubûḳa, mâr-bâliş, hedye.” 19a/12, 21a/13, 32a/5, 48b/11, 54b/17 [5]

t. ḳurdi “Bkz. tesbîḥ böceği.” 54a/3

t. + e 7a/8

[16]

tesî: <Far. Oklu kirpi. Krş. oḳlu kirpi.

t. 12a/21

[1]

tesken: “ḥezûk-ı tesken” Dokununca pis koku çıkartan bir böcek, domuz böceği, osuruk böceği, bok böceği. Krş. ṭoñuz böceği, ṭoñuzlan böceği.

t. 21b/17

[1]

ḥezûk-ı t. 21b/17

tesmiye: <Ar. İsimlendirme, ad verme.

t. 1b/11, 1b/12 [2]

[2]

- t. olunduğı 1b/12
t. olursa 1b/11
- tesmīnū'n-nisā'**: < Ar. Yabani hatmi çiçeğı ağacı.
Krş. berri hatmī çiçeğinin ağacına.
t. 12b/8
[1]
- tesse**: <? Köpek menekşesi, yabani menekşe; (*Viola Canina*). Krş. it peneşesi.
t. 13a/8
[1]
- teşakkuq**: < Ar. Yarılma, ikiye ayrılma.
t. +ı 57a/9
[1]
t. +ı şa'r "Sakal diplerinde yarıklar meydana gelerek, o bölgelerde sakal çıkmaması." 57a/9
- teşbivān**: < Gr. Kaya eğreltisi kökü; (*Polypodium vulgare*). Krş. besfāyic köki.
t. 12b/19
[1]
- teşennūc**: < Ar. 1. Buruşuk olma, buruşma. 2. Adalelerin gerilip büzülmesi, kasılması. Krş. sinjiri şişmek, el ve ayak büzülmek, el-‘amm-ı endām.
t. 57a/5, 57a/17 [2]
t. + i 57a/8
[3]
t. + i kurū "Tatarkurdu, sinir spazmı, sinir gerilmesi, tetanoz. Krş. küzāz." 57a/8
- teşī**: < Far. Bkz. teşī.
t. 12a/21
[1]
- teşīrān**: < Gr. Bkz. teşīvān, teşmīz.
t. 11b/20
[1]
- teşmīz**: < Gr. Bespaye, kaya eğreltisi; (*Polypodium vulgare*). Krş. besfāyic.
t. 11b/20
[1]
- teşmīzec**: < Far. Kara çörek otu; (*Nigella sativa*).
Krş. qara çörek otu, çeşmezen.
t. 11b/15
[1]
tohm-ı t. 11b/15
- teşīvān**: < Gr. Bespaye, kaya eğreltisi; (*Polypodium vulgare*). Krş. besfāyic.
t. 13a/1
[1]
- teter**: < Far. Sumak yaprağı. Krş. şumak yaprağı, yazğand.
t. 54b/9
[1]
- tetrī**: < Far. Sumak, tetre, tatari otu; (*Rhus coriaria*)
Krş. summāk.
- t. 6b/1, 11b/19, 13a/14 [3]
[3]
işfahān-ı t. "Kuşekmeğı; (*Polygonum aviculare*). Krş. kuş etmegi" 6b/1
- tezrūc**: < Far. Sülün kuşu; (*Phasianus colchicus*).
Krş. süglün kuşu.
t. 12a/10
[1]
- tıgala**: < T. < Far. Hekimlikte kullanılan, sütleğengillerden bir bitkinin verdiği zehirli zamk ve öz su. Krş. tīhān. Bkz. tıgāl.
t. 13a/13
[1]
t. dedükleri şeydür 13a/13
- tırfil**: Dırfil otu; (*Medicago sativa*). Bkz. dırfil. Krş. hūmāne.
t. 19a/3
[1]
t. otu 19a/3
- tıytā**: <? Yaşın ilerlemesine bağlı ortaya çıkan sindirim bozukluğu, hazımsızlık. Krş. qocalıqdan ta'ām sinjirmemek.
t. 57a/11
[1]
- tıbbit**: < Far. 1. Ağaç kavunu; (*Citrus medica*). Krş. debāle. 2. Turunçgillerden hoş kokulu bir meyve; iri bir cins portakal. Krş. böyük türunc, murekkeb.
t. 9b/20, 22b/18, 50b/8 [3]
[3]
t. dedükleri yemişdür 50b/8
- tıbn**: < Ar. Saman.
t. 12a/1, 12a/7 [2]
[2]
t. + i mekkī "Mekke ayrığı, mekke samanı; (*Cynodon dactylon*). Krş. mekke ayrığı." 12a/1, 12a/7 [2]
- tıbr**: < Ar. Toz halinde altın, altın tozu; altın külçesi.
Krş. zer-i surh, altın toprak.
t. + dür 26b/9
[1]
- tımsāh**: < Ar. Timsah; (*Crocodilus*).
t. 17b/11, 51b/2 [2]
[2]
t. balığı "Timsah balığı. Krş. neheng." 51b/2
habağ-ı t. "Irmak kenarlarında biten bir yarpuz türü. Krş. ırmağ yarpuzu, habağu'l-mā'." 17b/11
- tımtim**: < Far. Sumak; (*Rhus coriaria*); ekşi taneler.
Krş. summāk.
t. 11b/17
[1]

- tohum-ı t. 11b/17
- tiryāk:** <Ar. Bitkisel, hayvansal ve madensel maddelerin karışımından yapılan macun, panzehir.
t. + dur 37b/1
t. + i 4b/14, 11b/15, 12b/21, 12b/21, 13a/11 [5]
[6]
t. + i erba'ā "Dört maddeden yapılan bir macun. Krş. asrīṭūs." 4b/14
t. + i kūhī "Nevruz otu; (*Linaria vulgaris*). Krş. nevrüz otı." 11b/15, 13a/11 [2]
t. + i rūstānī "Sarımsak; (*Allium sativum*). Krş. şarmısağ." 12b/21
t. + i türkī "Mumya, mum gibi nesne; bir tür ilaç. Krş. mūmiyā." 12b/21
- titredici:** Titretici.
t. 57a/1
[1]
t. sıtma "Vücutun tüm organlarını etkileyen, titereten bir sıtma türü. Krş. teb-i lerzān." 57a/1
- tīgāl:** <Far. Hicaz'da "āk" ağacından elde edilen öldürücü bir zamk. Krş. 'aşr.
t. 13a/17
[1]
- tihān:** <Far. Hekimlikte kullanılan, sütleğengillerden bir bitkinin verdiği zehirli zamk ve öz su. Krş. tıgala.
t. 13a/13
[1]
- tīn:** <Ar. İncir; (*Ficus carica*). Krş. encīr.
t. + i 12a/6, 12b/8, 13a/4, 13a/18, 13a/19 [5]
[5]
t. + i aḥmağ "Yabani incir. Krş. cemīz." 13a/4
t. + i aḥmer "Yabani incir. Bkz. tīn-i aḥmağ." 12b/8
t. + i firengī "Bkz. tīn-i fīl." 13a/19
t. + i fīl "Kakuladan iri, siyah bir tohum, demirhindi tohumu. Krş. tohum-ı şabbār, tīn-i firengī." 13a/18
t. + i ḥūrān "Ağaç sütleğeni. Krş. ağac südlüğeni." 12a/6
- tīnī:** <Ar. İncir'le ilgili.
t. 59b/6
[1]
sa'fe-i t. "Başta incir tohumu gibi bezeler oluşup, saçların dökülmesi, kellik hastalığının bir türü" 59b/6
- tīz:** <Far. Çabuk, tez; sık; keskin.
t. 12a/14, 57a/16, 57a/16, 59b/4, 59b/12 [5]
[5]
- t. gerinmek tīz "Sık sık gerinme hastalığı. Krş. temaṭṭī." 57a/16
tere-i t. "Acı tere. Krş. acı tere." 12a/14
- tīzek:** <Far. Kuzukulağı otu, labada, hindiba, su teresi; (*Cichorium endivia*). Krş. acı çıkıcı.
t. 12a/21
[1]
- tohum:** <Far. Tohum, çekirdek.
t. 11a/7
t. + dur 6b/2, 6b/20, 7a/6, 12a/9, 12a/16, 12b/18, 13a/18, 28a/1, 29a/16, 29b/7, 32a/6, 39b/1, 40b/11, 41b/15 [14]
kırmüzī t. + dur 40b/11
kırmüzī bir t. + dur 39b/1
serçe dili dēler bir t. + dur 12a/16
siyāh t. + dur 13a/18
şaru ince t. + dur 28a/1
üç güşelü t. + dur 7a/6
t. + i 2a/13, 3a/12, 3b/5, 4a/8, 4a/18, 4b/11, 4b/18, 5a/7, 5a/9, 5b/8, 6a/18, 8b/1, 8b/12, 8b/14, 8b/15, 8b/19, 9a/3, 9a/6, 9a/6, 9a/7, 9a/7, 9b/9, 10a/18, 10b/1, 10b/1, 10b/6, 10b/8, 11b/4, 11b/19, 11b/20, 11b/15, 11b/15, 11b/17, 11b/17, 11b/19, 11b/19, 11b/19, 12a/15, 12a/17, 12a/17, 12a/18, 12a/9, 12a/15, 12a/16, 12a/16, 12a/17, 12a/17, 12a/18, 12a/18, 12b/9, 12b/15, 12b/16, 12b/17, 12b/18, 12b/9, 12b/11, 12b/14, 12b/15, 12b/15, 12b/15, 12b/16, 12b/17, 12b/17, 12b/18, 13a/14, 13a/20, 13a/3, 13a/5, 13a/6, 13a/9, 13a/11, 13a/14, 13a/14, 13a/19, 13a/19, 14b/5, 14b/16, 15b/13, 16a/19, 16a/20, 16b/1, 16b/1, 16b/5, 16b/6, 16b/8, 16b/11, 16b/13, 16b/14, 16b/15, 16b/15, 17b/4, 17b/6, 17b/9, 17b/9, 17b/13, 18a/11, 18a/18, 18b/21, 19a/17, 19b/11, 20a/18, 21a/8, 22a/7, 22a/11, 22b/6, 22b/18, 22b/21, 23a/10, 23b/5, 23b/13, 24a/7, 25a/13, 25b/18, 26a/21, 26b/18, 26b/18, 27a/5, 27b/5, 27b/6, 28a/21, 28b/10, 28b/17, 28b/18, 29a/5, 29a/11, 30a/21, 30b/3, 31a/5, 31a/14, 31a/20, 31a/21, 31b/1, 32a/5, 32b/6, 32b/20, 33b/13, 34b/12, 34b/14, 35a/14, 36b/4, 37a/1, 37b/17, 38a/3, 38b/1, 38b/1, 38b/2, 38b/4, 38b/6, 38b/16, 38b/16, 39b/16, 39b/17, 40a/2, 40a/14, 40b/7, 40b/11, 40b/12, 40b/16, 41a/7, 41b/5, 42a/5, 42a/11, 42b/19, 42b/20, 43a/16, 43b/19, 43b/21, 44a/6, 44b/5, 44b/6, 45a/20, 45b/20, 47a/9, 48a/14, 48a/18, 49b/1, 50a/1, 50a/2, 51b/7, 52a/12, 53a/12, 53b/6, 53b/15, 54a/7,

59b/6 [184]

t. +1 āseb 12a/18
 t. +1 bağarcer 12a/9
 t. +1 berdān 13a/9
 t. +1 buzūşe 12b/17
 t. +1 dil-āşüb 12b/14
 t. +1 encīre 11b/17
 t. +1 gendene 12b/9
 t. +1 gezgāv 12b/11
 t. +1 gez-mekrān 13a/6
 t. +1 ħīrī-i zerd 13a/11
 t. +1 ħīrūc 12b/15
 t. +1 ħurūnīn 12b/15
 t. +1 kāc 13a/5
 t. +1 kekec 11b/15
 t. +1 keşūs 12a/18
 t. +1 kaṭf 12a/17
 t. +1 kīnbīṭ 12a/15
 t. +1 kīnnap 12a/16
 t. +1 nān-ı kelāğ 13a/14
 t. +1 nār-ı beyābānī 13a/14
 t. +1 sermağ 12a/17
 t. +1 sisenber 11b/19
 t. +1 şabbār 13a/19
 t. +1 şağākūl 12b/15
 t. +1 şeng 12a/16
 t. +1 teşmīzec 11b/15
 t. +1 timtim 11b/17
 t. +1 turşīnek 12b/17
 t. +1 türek 12b/16
 t. +1 türbūd-i zerd 12b/18
 t. +1 vālān 13a/19
 t. +1 vuhl 11b/19
 t. +1 zerdĥār 13a/3
 anduz t. +1 18a/18, 22b/21 [2]
 ‘aşfūr t. +1 5a/7,
 19a/17, 29a/5, 40b/7, 40b/12, 43b/19, 43b/
 21, 48a/14 [8]
 ayıd t. +1 19a/3, 9b/9 [2]
 ayıṭ t. +1 16b/15, 17b/4, 28a/21, 28b/18,
 38b/6, 38b/16, 39b/17 [7]
 bağa yaprağı t. +1 4a/8, 4b/18, 8b/15,
 9a/6, 9a/7, 38b/16 [6]
 bān t. +1 39b/16
 berrī ‘aşfūr t. +1 34b/14
 berrī hevic t. +1 22a/11
 berrī yonca şaru çiçeklüsünüğ t. +1
 22b/6
 bezr-i benc t. +1 kırmüzīsī 28b/10
 bezr-i kaṭūnā t. +1 8b/19
 boy t. +1 16b/1, 17b/6, 26b/18, 30b/3,
 31a/14, 32a/5, 38b/1, 42a/5, 42b/19 [9]
 bustānī hevic t. +1 25a/13
 civid t. +1 40b/16

çādır çiçegi t. +1 53a/12
 çıntıyānā otunuğ t. +1 45a/20
 çivid t. +1 52a/12
 dīlkū kıyruğı t. +1 50a/1
 ebe gömeci t. +1 10b/1, 12b/15 [2]
 ebūcehīl ħarpūzınuğ t. +1 54a/7
 encīr t. +1 59b/6
 gül t. +1 14b/16
 helyūn t. +1 50a/2
 hendek t. +1 44a/6
 hevic t. +1 22b/18
 ħılāl t. +1 3b/5
 ħaṅṅal t. +1 53b/6
 ħārī helyūn t. +1 37a/1
 ħıyār t. +1 38a/3
 ısrırgan t. +1 36b/4
 ısrırgan dikenī t. +1 17b/13
 kākūnec t. +1 23b/5, 42a/11 [2]
 kendir t. +1 12a/17, 14b/5, 19b/11,
 31a/20, 31b/1, 38b/2, 41a/7, 41b/5,
 43a/16, 51b/7 [10]
 kene t. +1 4b/11, 16b/11, 20a/18,
 22a/7, 34b/12, 44b/5 [6]
 kenger t. +1 16b/6, 16b/15 [2]
 keşūs t. +1 13a/20
 kettān t. +1 10b/6,
 26a/21, 35a/14, 44b/6 [4]
 ħarnı yaruk t. +1 9a/6
 ħaşnı ağacınığ t. +1 2a/13
 ħuzı ħulağı t. +1 12b/18, 16b/14,
 18a/11 [3]
 lahana t. +1 12a/15
 marşama t. +1 8b/14
 mersīn t. +1 15b/13
 nesnenüğ t. +1 40b/11
 penbe t. +1 21a/8
 pıraşa t. +1 12b/9
 pırāşa t. +1 11b/19
 rāziyāne t. +1 10a/18, 10b/8 [2]
 semüz otı t. +1 12b/16, 16b/5 [2]
 semüzlik otı t. +1 37b/17
 sincan çalısunuğ t. +1 18b/21
 sıjırlü yaprak t. +1 8b/12, 12b/17 [2]
 sirken t. +1 16b/8, 26b/18 [2]
 sıyah müdevver t. +1 5b/8, 29a/11 [2]
 şarmaşuk t. +1 17b/9, 17b/9, 31a/21 [3]
 şaru çiçeklü berrī yonca t. +1 16b/1
 sığır dili dedükleri ot t. +1 11b/4
 şu kerdemesi t. +1 42b/20
 şu kerdemesünüğ t. +1 45b/20
 şu teresi t. +1 28b/17
 şu teresünüğ t. +1 27a/5
 şāhdāne-i berrī t. +1 33b/13
 şırken otı t. +1 12a/17

tağ kerefesi t. + ı 23a/10
 tere t. + ı 11b/20, 16a/19, 31a/5,
 38b/4, 40a/2 [5]
 tağ kerefesi t. + ı 3a/12, 6a/18, 38b/1 [3]
 yabān enārınuñ t. + ı 13a/14
 yabān nārınuñ t. + ı 16b/13
 yēr t. + ı dibi 47a/9
 yonca t. + ı 8b/1, 10b/1, 12a/18 [3]
 yüzerlik t. + ı 5a/9, 9a/7, 16a/20,
 23b/13, 24a/7, 25b/18, 27b/5, 30a/21,
 32b/20, 48a/18, 49b/1, 53b/15 [12]
 t. + ı dur 5b/13, 8b/10, 8b/17, 12b/12,
 13a/20, 13a/21, 16a/18, 17a/6, 17b/2,
 18b/10, 19a/15, 22b/15, 30a/3, 48a/10,
 50b/11, 51a/11, 51b/4, 52a/12 [18]
 anuñ t. + ı dur 13a/21, 16a/18 [2]
 belesān ağacınuñ t. + ı dur 18b/10
 ceblāheng dērler bir otuñ t. + ı dur
 30a/3
 deve diken t. + ı dur 17a/6
 esrār t. + ı dur 19a/15
 gün ‘āşığı t. + ı dur 13a/20
 kekik t. + ı dur 51b/4
 kettān t. + ı dur 22b/15
 kuş etmegi t. + ı dur 50b/11
 kuş etmegi dērler bir ot t. + ı dur 5b/13
 nebāt t. + ı dur 51a/11
 nesrīn gülinüñ t. + ı dur 48a/10
 şarmaşuñ t. + ı dur 8b/10, 17b/2,
 52a/12 [3]
 şıgır kıyruğınuñ t. + ı dur 12b/12
 tağ kerefesi t. + ı dur 8b/17
 t. + ı na 2a/6, 4b/13, 5b/9, 9b/18, 10a/15,
 10b/2, 10b/4, 12a/18, 12b/14, 12b/14,
 12b/16, 13a/12, 13a/19, 14b/4, 14b/11,
 15a/5, 17b/1, 20b/4, 20b/14, 21b/2, 21b/20,
 22b/10, 23b/6, 27a/18, 27b/6, 28a/5,
 28b/16, 29a/16, 31b/18, 34a/10, 35b/18,
 36a/8, 36a/11, 36a/11, 41a/20, 50b/8,
 51a/11 [37]
 acı tere t. + ı na 21b/2
 anuñ t. + ı na 15a/5
 ayıñ t. + ı na 12b/14,
 27b/6, 34a/10, 36a/8 [4]
 bābil teresinüñ t. + ı na 12b/14
 berri hevic t. + ı na 22b/10
 berri mersīn t. + ı na 50b/8
 berri nārınuñ t. + ı na 5b/9, 10b/2 [2]
 boy t. + ı na 29a/16, 51a/11 [2]
 çivit t. + ı na 35b/18
 genc-i hūt t. + ı na 14b/4
 ışırğan t. + ı na 27a/18
 kendir t. + ı na 9b/18, 20b/4, 31b/18 [3]
 küzbere t. + ı na 14b/11

ķandebīl ot t. + ı na 41a/20
 mersīn t. + ı na 10b/4, 36a/11 [2]
 nīlūfer t. + ı na 17b/1
 panbuñ t. + ı na 20b/14
 pırāşa t. + ı na 36a/11
 şarmaşuñ t. + ı na 12a/18, 13a/19,
 21b/20 [3]
 şaru nesrīn gülinüñ t. + ı na 13a/12
 şu teresinüñ t. + ı na 4b/13, 28b/16 [2]
 yabān hevicinüñ t. + ı na 12b/16
 yetişmedük t. + ı na 23b/6
 yüzerlik t. + ı na 2a/6, 10a/15 [2]
 t. + ı nuñ 52a/3, 52b/1 [2]
 hevic t. + ı nuñ birisi 52a/3, 52b/1 [2]
 t. + ı ları 53b/17
 [257]

toħmekān: <Far. Semizlik otu, semizotu; (*Portulaca oleracea*). Krş. semizlik otu, semiz otu.

t. 11b/17

[1]

toħmlan-: <Far. + T. Tohumlanmak.

t.-ur 22a/20

[1]

toħmü’l-esed: <Far.-Ar. Günaşığı, ayçiçeği tohumu; (*Helianthus annuus*). Krş. gün ‘āşığı toħmı, devr-i kamer.

t. 13a/20

[1]

topalağ(ķ): Topalak.

t. + ı 21a/18, 31a/15, 36a/5, 37b/14 [4]

[4]

toñuz t. + ı “Domuz topalağı; (*Cyperus rotundus*). Bkz. toñuz topalagañı. Krş. buħūr-ı meryem, ħubzü’l-mā-genc, şalgamek, ‘arġenīşā, ğılc.” 21a/18, 31a/15, 36a/5, 37b/14 [4]

toprak: Toprak.

t. 34a/13

ķırmüzī t. “Kırmızı bir kil. Krş. tıyn-ı fārīsī.” 34a/13

t. + ı dur 12a/5, 34a/17 [2]

[3]

añ t. + ı dur “Horasan’dan getirilen beyaz bir kil. Krş. tıyn-ı ħorāsānī.” 34a/17

torak: Dorak otu, dereotu; (*Anethum graveolens*).

Krş. şış.

t. 31b/2

[1]

t. otu 31b/2

toz: Toz.

t. 38a/4

degirmen cevresinde olan t. “Değirmen etrafında bulunan toz. Krş. ğanānū’r-

- rāhī, ğubārū'r-rahā, kerdāsīyāb" 38a/4
t. +1 43b/3
[2]
degirmen t. +1 43b/3
- tuc:** Tunç. Krş. 'aṭṭār, baqır, şufr.
t. 36b/6
t. + dur 33a/5
[2]
- tuffāk:** <Ar. Eşek marulu; (*Sonchus oleraceus*). Krş. eşek marülü.
t. 12a/12, 26a/18 [2]
[2]
zeyt-i t. "Ham zeytinden yapılan yağ.
Krş. ḥām zeytündan olan yağ." 26a/18
- tuffāḥ:** <Ar. Elma; (*Pirus malus*). Krş. alma.
t. 12a/2
t. +1 12a/2, 12b/9, 13a/1, 13a/2, 13a/2,
13a/2 [6]
[7]
t. +1 berrī "Alıç meyvesi. Krş. alüç
yemişi ." 12a/2, 13a/1 [2]
t. +1 ermenī "Sarı erik, zerdali,
kayısı; (*Armeniaca vulgaris*). Krş.
zerdālū." 13a/2
t. +1 fārisī "Şeftali; (*Persica vulgaris*).
Krş. şeftālū." 13a/2
t. +1 ḥüsn "1. Elma gibi kokan iri
papatya çiçeğinin bir türü. Krş.
bābūnec. 2. Güvercin otu, hamama otu;
(*Amomum granum paradisi*). Krş.
ḥamāmā."
12b/9
t. +1 mā'ī "Turunç. Krş. tūrunc."
13a/2
- tuffāḥu'l-arz:** <Ar. Papatya çiçeği; (*Matricaria
chamomilla*). Krş. pāpādyā çiçeği.
t. 12a/5
[1]
- tuffāḥu'l-cinn:** <Ar. Adam otu, hacılar otu, insan
otu, kankurutan, toskafa kavunu, yer elması, köpek
elması; (*Mandragora autumnalis*). Krş. defn-i yezdī.
t. 12b/6
[1]
- tuffāḥu'd-dübb:** <Ar. Şeftali; (*Persica vulgaris*). Krş.
şeftālū.
t. 12b/6
[1]
- tufne:** <Ar. Örümcek ağı. Krş. örümcek evi.
t. 12b/1
[1]
- tuğ:** Tuğ; püskül, sorguç.
t. + ları 25a/15, 53a/4[2]
[2]
yēr yēr t. + ları 53a/4
- tuḡme:** <Ar. Mide dolgunluğu; hazımsızlık. Krş.
ṭa'ām-ı fāsīd olmak.
t. 57a/8
[1]
- tuḷī:** <Far. Böğürtlen yemişi; (*Rubus caesus*). Krş.
böğürtlen yemişi.
t. 12b/2
[1]
- turābü'l-hālik:** <Ar. Fareleri öldüren kokusu keskin,
zehirli bir ot, sıçan otu, arsenik. Krş. sıçan otı.
t. 11b/17
[1]
- turac:** Turaç kuşu, keklik cinsinden eti yenilen bir av
kuşu. Krş. ṭayhūc, türrec.
t. 12a/4, 35a/11 [2]
[2]
t. kuşu 12a/4, 35a/11[2]
- turbāmān:** <Gr. Kuzu pıtrağı, koyun otu, fitık otu,
kasık otu, kızıl yaprak; (*Agrimonia eupatoria*). Krş.
kuzı butrağı; ğāfes.
t. 13a/1
[1]
- turfās:** <? Mantar; (*Fungi*). Krş. mantar.
t. 12a/2
[1]
- turşīnek:** <Far. Kuzukulağı, ekşikulak; (*Rumex
acetosella*). Krş. kuzı kulağı, bustānī kuzı kulağı.
t. 12b/17, 13a/7 [2]
[2]
toḡm-ı t. 12b/17
- tutkal:** Tutkal. Bkz. tutkal.
t. +1 29a/7, 31b/9, 38a/6 [3]
[3]
balık t. +1 "Balıktan elde edilen
yapışkan madde, balık tutkalı. Krş.
sirīşim-i māhī, şahmū's-semek, ğarū'l-
semek." 29a/7, 31b/9, 38a/6 [3]
- tutmac:** Tutmaç: 1. Küçük, dört köşe kesilerek
kurutulmuş hamur ve mercimekle pişirilen bir çeşit
yoğurtlu çorba. 2. Kesilmiş hamur içine kavurma
konularak yapılan bir çeşit çorba. Krş. lākce, lākişe,
lākişte, lāhişe, laṭīṭa.
t. 47a/13, 47a/20 [2]
[2]
t. aşu 47a/13
t. aşına 47a/20
- tuvte:** <Ar. Vücutta çıkan süt gibi beyaz kabarcıklar,
pamukçuk. Krş. kabarcuk.
t. 57a/14
[1]
- tū:** <Far. Süt kaymağı. Krş. kaymak.
t. 12b/3
[1]
- tübāl:** <Ar. Kızmiş bakırdan ve kızmiş demirden

çekikle vurulduğunda kopup dökülen parça.

t. +1 12a/14

[1]

t. +1 āhen “Demir talaşı. Krş. demürün talaşı.” 12a/14

tübälü'n-nuḥās: <Ar. Yanmış bakır. Krş. yanmış bakır.

t. 12a/3

[1]

tübîn: <Ar. Saman. Krş. şaman. Bkz. tibn.

t. 12a/16

[1]

tüderî: <Far. Kuşekmeği; (*Polygonum aviculare*).

Krş. kuş etmegi.

t. 12a/15

[1]

tüle: <Far. Ebegümeçi; (*Malva sylvestris*). Krş. ebe gömeçi.

t. 12b/3

[1]

tümus: <Gr. Eski binalarda, terk edilmiş viran yerlerde, kayalarda yetişen papatya çiçeği gibi çiçekleri olan yabancı bir bitki. Krş. ḥāṣā.

t. 13a/4

[1]

türb: <Far. Turp; (*Raphanus sativus*). Krş. füc, türbüze.

t. 3a/10, 11b/17, 22a/15, 38b/2 [4]

t. yağına “Turp yağı. Krş. afānīnūn .” 3a/10

berrī t. “Yaban turbu. Krş. dīraḥt-ı beşe.” 22a/15

t. +1 11a/1, 24b/7, 30b/6, 30b/15, 43b/8, 53b/9 [6]

yabān t. +1 “Yaban turbu, acırğa; (*Raphanus raphanistrum*). Krş. rāsīn, şeceretü'l-baḳḳ, şeceretü'l-gām, gül-i kerem, hīzān, esfīdār, efyūs, būḳīşā 11a/1, 24b/7, 30b/6, 30b/15, 43b/8, 53b/9 [6]

t. +1na 2b/9, 5b/20 [2]

[12]

yabān t. +1na 2b/9, 5b/20 [2]

türek: “toḥm-ı türek” Semizotu tohumu. Krş. semüz otı toḥmı.

t. 12b/16

[1]

toḥm-ı t. 12b/16

türp: <Far. Bkz. türb.

t. +1 8b/5

[1]

yabān t. +1 8b/5

türunc: <Far. Turunç; bütün Akdeniz ülkelerinde yetişen, kışın yaprağını dökmeyen bir ağaç, narenc;

(*Citrus aurantium amara*) ve bu ağacın portakala benzeyen, suyu acımtırak meyvesi. Krş. müşg, bād-reng, bāleṅg, tuffāḥ-ı mā'ī.

t. 5a/18, 9b/20, 9b/20, 12a/10, 13a/2, 22b/18, 25b/19, 51a/2, 51b/17, 51b/18 [10]

t. ağacı “Turunç ağacı. Krş. nārenc, nāreṅg, ütrüc, bātus, zerrīn-i dīraḥt.” 25b/19, 51b/17 [2]

t. içi “Turunç meyvesinin içi. Krş. ābist.” 5a/18

t. yaprağı 12a/10

böyük t. “Büyük turunç. Krş. debāle, tibbit.” 22b/18

t. + a 2a/17, 8a/2 [2]

[12]

türüşe: <Far. Kuzukulağı, ekşikulak; (*Rumex acetosella*). Krş. ḳuzı ḳulağı.

t. 11b/17

[1]

tüs: <Ar. Bir çeşit dut. Krş. tüt.

t. 12a/13

[1]

tüt: <Far. Dut ağacı ve meyvesi; (*Morus*). Krş. fırşād, ḳazīl.

t. 12a/3, 13a/3, 19b/7, 39a/9, 39a/15, 40a/15 [6]

aḳ t. “Beyaz dut. Bkz. tüt-ı ḥulv.” 13a/3

ḳara t. “Kara dut, böğürtlen. Krş. böğürtlen, ḥartüt, fırşān.” 19b/7, 39a/15 [2]

t. + dur 12a/14

t. +1 12a/3, 13a/3 [2]

[9]

t. +1 gül “Yabancı böğürtlen. Krş. vaḥşī böğürtlen yemişi.” 12a/3

t. +1 ḥulv “Beyaz dut, tatlı dut. Krş. tüt-ı ḥulv .” 13a/3

tütīyā: <Ar. Çinko; kadınların gözlerine çektikleri sürme. Krş. sürme, ağber, kuḥl, zernīḥ.

t. + ya 5b/17

t. + y1 13a/8

[2]

t. + y1 dekek “Bir deniz hayvanının derisi.” 13a/8

tü-nebāt: “tü-nebāt-ı ḥūrān” Ağaç sütleğeni. Krş. ağaç südlüğeni, tīn-i ḥūrān.”

t. +1 12a/7

[1]

t. +1 ḥūrān 12a/7

tükürüg(k): Tükürük, ağız salgısı, salya.

t. + i 9a/17

[1]

adam t. + i “İnsan tükürüğü, salyası.

- Krş. başāk” 9a/17
- tülyü:** Tüylü.
t. 26b/19, 27a/2 [2]
[2]
uzun t. kirpi “Uzun tüylü bir kirpi çeşidi. Krş. sikene.” 26b/19
uzun t. kirpü “Krş. sügü.” 27a/2
- türāb:** < Ar. Toprak.
t. +ı 12a/4, 12b/10 [2]
[2]
t. +ı ħirmenī “1. Renkli badana toprağı. 2-Bir ağacın dalı veya gövdesi üzerine, aynı familyanın daha iyi bir türünden alınan dal, göz, tomurcuk vb. parçaları kaynaştırma işi. Krş. aşu.” 12b/10
t. +ı şaydā “Sayda şehrinde bir mağaradan çıkan beyaz bir toprak.” 12a/4
- türābü’l-kay:** < Ar. Deve dikenini bitkisinden elde edilen zamk. Krş. deve dikenini şamğı.
t. 12b/7
[1]
- türābü’ş-şardeh:** < Ar. Bir adadan çıkartılan ve balgam söktürücü özelliğı olan şifalı bir toprak.
t. 12a/11
[1]
- türbek:** < Far. Bir çeşit siyah üzüm.
t. 24a/2
[1]
rübāh-ı t. “Tilki üzümü, it üzümü; (*Solanum nigrum*). Krş. dilkü üzümü, ‘ınebü’ş-sa’leb.” 24a/2
- türbūd:** < Far. Türbit otu; (*Convolvulus turpethum*). Krş. cebl-i heng.
t. 32a/8
şaru t. “Sarı türbit, sarı diken, sığır ödü denilen bitkinin kökü. Krş. cebl-i heng, şārf-ı ebyaz.” 32a/8
t. + i 12b/18, 12b/18 [2]
[3]
t. + i aşfar “Sarı diken, sığır otu bitkisinin kökü. Krş. cebl-i heng.” 12b/18
toħm-ı t. + i zerd “Sığır otu, sarı diken bitkisinin tohumu. Krş. cebl-i heng.” 12b/18
- türbüze:** < Far. Turp; (*Raphanus sativus*). Krş. türb.
t. 11b/17
[1]
- türk:** Türk.
t. + ler 18a/21
[1]
- türkce:** Bkz. türkçe.
- t. 9a/21, 27a/3, 27a/12, 30b/14, 31a/6, 33a/17, 33b/7, 48a/16, 48a/20, 48b/6 [10]
[10]
- türkçe:** Türkçe.
t. 25b/13
[1]
- türkistānī:** Türkistan’a ait, Türkistan’la ilgili.
t. 29b/2
[1]
serv-i t. “Çekirgeayağı otu. Krş. cekirge ayağı, zerneb.” 29b/2
- türki:** < T. + Ar. Türklere ait, Türklerle ilgili.
t. 12b/21, 20a/16, 30a/20, 45a/9 [4]
[4]
t. göyinek “Türk güneyiğı. Krş. ħaşkūk, berrī hindubā.” 20a/16
giyā-yı t. “Sakız, sakız ağacından elde edilen bir tür reçine; (*Pistacia lentiscus*). Krş. maştakī.” 45a/9
şīh-i t. “Yavşan türünden bir bitki, vahşizek; (*Artemisia cina*). Krş. ħorāsānī.” 30a/20
tiryāk-ı t. “Mumya, mum gibi nesne; bir tür ilaç. Krş. mümiyā.” 12b/21
- türmüs:** < Far. Delice bakla, yahudi baklası, yaban baklası; (*Lupinus termis*). Krş. delüce bakla.
t. 11b/17
[1]
- türmüz:** < Far. 1. Acı ve ekşi olan meyveler. 2. Hint karpuzu. Krş. hindī ħarpüz.
t. 13a/15
[1]
- türrec:** < Ar. (Dürrec) Turaç kuşu, keklik cinsinden eti yenilen bir av kuşu. Krş. turac kuşu.
t. 12a/4
[1]
- türşī:** < Far. 1. Ekşi, ekşilik. 2. Turşu. Krş. āċār, aşk.
t. 3b/1, 12b/20[2]
[2]
- tütsi:** Tütsü; buhar ve pulvarize ilaçların tedavide kullanılması, buhur.
t. 24b/1
[1]
- tüy:** Tüy.
t. + lerine 17a/7
[1]

T

- ta’am:** < Ar. Yemek, yenilen şey.
t. 11a/5, 19a/9, 27b/10, 52a/15, 55b/9, 55b/10, 55b/16, 57a/4, 57a/11 [9]
t. ħuşdurucu sıtma “Kusturan bir çeşit

- sıtma. Krş. teb-i bāz-gerdīden.” 57a/4
 t. sınırmemek “Sindirim bozukluğu, hazımsızlık. Krş. tıytā, en-neşūk ilā eṭa‘metü‘r-reddiye.” 57a/11
 ārzū-yı t. kem şeden “Midenin dolgunluğu ya da rahatsızlığından dolayı yemek yiyememe. Krş. ma‘de ta‘ām istememek.” 55b/9
 t. +ı 55b/19, 57a/8 [2]
 [1]
 t. +ı fāsīd “Çok ve çeşitli yemek yemenin yol açtığı mide bozukluğu.” 57a/8
- ṭabaḳān:** <Gr. Dildamak çiçeğinin dibi, salep kökü, tilkitaşağı otu, itkasarı; (*Orchis hircina*). Krş. dil tamaḳ çiçeğinin dibi, dilkü taşağı.
 t. 34b/11
 [1]
- ṭaban:** Taban, ayağın alt yüzü, aya.
 t. +ı 3a/21, 57b/20 [2]
 [2]
 deve t. +ı “1. Devetabanı, geniş yapraklı bir süs bitkisi (*Phlodentron*). Krş. uşturğāz. 2. Devetabanı denilen bir çeşit çıban. Krş. ħumre.” 3a/21, 57b/20 [2]
- ṭabāḳ:** <Gr. Kuzu pıtrağı, koyun otu, fitık otu, kasık otu, kızıl yaprak; (*Agrimonia eupatoria*). Krş. quzi butrağı; ġāfes.
 t. 34b/17
 [1]
- ṭabbāğ:** <Ar. Bkz. debbāğ.
 t. +lar 48b/5
 [1]
- ṭaberī:** “bīd-i ṭaberī” Kızıl söğüt, salkım söğüt; (*Salix babylonica*). Krş. kızıl söğüd.
 t. 7b/20
 [1]
 bīd-i t. 7b/20
- ṭaber-ḥūn:** <Far. Frenk üzümü, üvez ağacı meyvesi, kızıl, mayhoş bir yemiş. Krş. girebōlī.
 t. 34a/3
 [1]
- ṭaber-zed:** <Far. Nebat şekeri, lübet şekeri.
 t. 52a/15
 [1]
 nemek-i t. “Hacı Bektaş tuzu olarak bilinen, dişleri beyazlatmak için kullanılan bir çeşit tuz. Krş. ḥācī bekdaş tuzı, milḥ-i enderānī.” 52a/15
- ṭabḥ:** <Ar. Pişirme, pişirilme, ilaç kaynatma.
 t. +ı 34b/15
 [1]
 t. +ı eşheb “Şarap pişirmek. Krş. şarāb bişürmek.” 34b/15
- ṭabī‘at:** <Ar. Yaratılış, huy, karakter. Krş. mizāc.
 t. 56a/18, 56a/19, 61a/8 [3]
 pūşīd-şeden-i t. “Büyük abdest bozma kolaylığı veya zorluğu.” 56a/18
 t. +ı 29b/17
 [4]
- ṭabīḥ:** <Far. Kavun; (*Cucumis melo*). Krş. kavun.
 t. 35a/2
 [1]
- ṭafşīl:** <Far. Kabuksuz mercimek. Krş. muḳaşşer mercimek.
 t. 34a/8
 [1]
- ṭağ:** Dağ.
 t. 2a/4, 2a/15, 3a/12, 5b/1, 6a/17, 6a/19, 6b/6, 6b/13, 7b/13, 8b/17, 14a/21, 15a/6, 15a/11, 15a/17, 15b/10, 16a/15, 16b/13, 16b/17, 18a/16, 20b/5, 23b/7, 23a/10, 27a/20, 32b/19, 33a/9, 34a/2, 34b/17, 36a/10, 37a/14, 38a/10, 38b/1, 39a/13, 42b/1, 42b/18, 43a/9, 43a/17, 50b/11, 51b/7, 52a/20, 53a/9, 53b/7, 53b/14 [42]
 t. alması 43a/9
 t. alūcī 6b/13
 t. bazusu 53b/7, 53b/14 [2]
 t. bādincānina 14a/21
 t. bāṭıncānī 15a/6, 15b/10 [2]
 t. encīri 20b/5
 t. erigi 51b/7
 t. erügi 5b/1, 43a/17 [2]
 t. eşeginüḡ tırnağı 18a/16
 t. ılğunı 52a/20
 t. kerefesi 23b/7
 t. kerefesi şamğı 42b/1
 t. kerefesi şamğıdur 42b/18
 t. kerefesi toḡmı 3a/12, 6a/17, 23a/10, 38b/1 [4]
 t. kerefesi toḡmıdur 8b/17
 t. na‘nāsı 32b/19
 t. na‘nesi 2a/4, 15a/17 [2]
 t. öküzi 53a/9
 t. pazusu 15a/11, 16b/17 [2]
 t. pazusına 6b/6, 27a/20 [2]
 t. pelīni 37a/14
 t. reyḥānı6a/19,7b/13,16a/15 [3]
 t. sulṭānı 33a/9
 t. üzümüdür 50b/11
 t. yarpuzı 16b/13, 34a/2, 34b/17, 38a/10, 39a/13 [5]
 t. zeytūnı 36a/10
 t. zamğına 2a/15
 t. +da 36b/3
 t. +larda26b/16, 40b/20, 47b/15, 48a/6,

- 53a/4, 53a/21 [6]
yüce t. + larda 40b/20
t. + uḡ 35a/7
[50]
iki t. + uḡ mabeyninde 35a/7
- ṭahēf:** < Ar. Mısır buğdayı, Hint darısı. Krş. hind tarusu.
t. 35a/4
[1]
- ṭahṭaf:** < Ar. Bkz. ṭahēf.
t. 35a/4
[1]
- ṭahmā:** < Ar. Baldıran otu; (*Conium maculatum*). Krş. baldıran.
t. 34b/21
[1]
- ṭahmān:** < Ar. Bkz. ṭahmā.
t. 35a/1
[1]
- ṭahṭum:** < Ar. Sumak; (*Rhus coriaria*). Krş. şumak.
t. 34a/4
[1]
- ṭal:** Bkz. dal.
t. + ı 23a/9, 41b/6 [2]
t. + ıdur 10a/14
t. + ın 12a/6
t. + lar 8a/21
[5]
- ṭala-:** Dalamak; köpek, kurt gibi hayvanlar tarafından ısırılmak, dişlenmek.
t.-maḡ 60b/17, 61a/19 [2]
kuduz t.-maḡ “Kuduz köpek ısırması. Krş. ḡazzū'l-kelb, gezīden-i seg-i divāne.” 60b/17, 61a/19 [2]
t.-yana 24a/15
[3]
kuduz t.-yana 24a/15
- ṭala':** < Ar. Bir çeşit hurma. Krş. ḡurmā.
t. 34b/19
[1]
- ṭalaḡ(k):** Bkz. ṭalaḡ.
t. 55a/3
[1]
t. aḡrısı 55a/3
- ṭalaḡan:** “ṭalaḡan dögen” Isırgan otu; (*Urtica*). Krş. ısırgan, keşerne.
t. 43a/21
[1]
t. dögen 43a/21
- ṭalak:** Dalak. Krş. ṭihāl, süpürz.
t. 25a/14, 33b/20, 34b/2, 58a/17, 60b/2, 62b/17 [6]
[6]
t. aḡrısı “Dalak aḡrısı. Krş. derd-i süpürz, evcā'-ı ṭihāl, 'illetu't-ṭihāl.” 58a/17, 60b/2 [2]
t. otı “Dalak otu, altın otu; (*Ceterach officinarum*). Krş. altın otu, zengī-dārū, ṭūḡariyūs.” 25a/14, 34b/2 [2]
t. şişi “Dalakta olan sancılı şiş, ur, verem. Krş. veremü't-ṭihāl.” 62b/17
- ṭalasā:** < Ar. Bir çeşit sedef. Krş. şedef.
t. 35a/9
[1]
- ṭalay:** Hayvan ısırığı.
t. + ina 48a/12
[1]
kuduz t. + ina “Kuduz köpek ısırması.” 48a/12
- ṭalḡ:** < Ar. Kızıl üzüm. Krş. kızıl üzüm.
t. 34b/18
[1]
- ṭalḡakūn:** < Far. Eşek marulu, yaban güneyiği; (*Sonchus oleraceus*). Krş. eşek mārūlı, yabān güneyiği.
t. 34a/19
[1]
- ṭalḡ:** < Far. Yaban güneyiği; (*Sonchus oleraceus*). Krş. berrī göyinek.
t. 34a/18
[1]
- ṭalīḡ:** < ? Bkz. ṭalasā.
t. 35a/10
[1]
- ṭalḡ:** < Ar. 1. Doḡum sancısı. 2. Ateş düşürücü özelliği olan, deri hastalıklarının tedavisinde kullanılan değerli bir maden ve bu madenin tozu, pudrası; evren pulu, yeryıldızı. Krş. İrsūn, yēr yıldızı, 3. Tespih ağacı. Krş. tesbīḡ ağacı, ṭāḡek.
t. 7a/4, 34b/7, 34b/14, 60a/19 [4]
[4]
- ṭam:** 1. < Ar. Tam, eksiksiz, kesintisiz. 2. Dam; ahır, hayvan yiyeceğinin saklandığı yer, ambar.
t. 63a/21
t. + lar 7b/1
[2]
- ṭa'm:** < Ar. Tat, lezzet.
t. + ı 15b/5, 34a/14, 48b/13 [3]
t. + ında 34a/17
[4]
- ṭamak:** Damak, aḡız boşluğunun tavanı, tabanı.
t. 19b/20, 29b/5, 31a/9, 34b/11, 40b/3, 44b/16, 48b/16, 50a/20, 55b/20 [9]
[9]
t. şişmek “Damak şişmesi. Krş. evrām-ı lehāb.” 55b/20
dil t. çiçeği dibi “Dildamak çiçeğinin

- dibi, salep kökü, tilkitaşağı otu, itkasarı; (*Orchis hircina*). Krş. dilkü taşağı, huşyetü's-sa'leb, tabakān, ma'd, şevāred. 40b/3, 44b/16 [2]
dil t. çiçeği dibidür 29b/5
dil t. çiçeğinin dibi 31a/9, 34b/11,
50a/20 [3]
dil t. çiçeğinin dibidür 19b/20
dil t. dedükleri çiçek dibi 48b/16
- ṭamar:** Damar.
t. 49b/10, 56b/13 [2]
t. kesilmek "Damar kesilmesi, yarılması. Krş. betrü'ş-şiryān." 56b/13
t. + ında 59b/2
t. + lar 58a/22
t. + ları 34a/16
şaru t. + ları 34a/16
t. + larnuḡ 56a/13
[6]
- ṭamla:** Damla, yuvarlak biçimde, çok küçük miktarda su vb. sıvı.
t. 57a/5, 57a/5 [2]
[2]
- ṭamla-:** Damlamak.
t.-r 6a/18
[1]
- ṭamrā:** <Far. Kene ağacı, kene otu; (*Ricinus communis*). Krş. kene ağacı, ṭīrā.
t. 34a/2, 34b/12 [2]
[2]
- ṭams:** <Ar. Adet kanı, hayz kanı, himen zarı kanı.
t. 55a/15
[1]
ihtibās-ı t. "Adet görememek, adetten kesilmek. Krş. hayz ṭutulmak." 55a/15
- ṭamsü'l-bevl:** <Ar. İdrara çıkamama, sidik tutulması. Krş. sidük ṭutulmak.
t. 60a/19
[1]
- ṭana:** Dana.
t. 4a/4, 5b/4, 6a/8, 6a/9, 7b/5, 7b/6, 9b/16, 10a/12, 11b/8, 18a/20, 29a/13, 31a/6, 31b/7, 32b/10, 33a/15, 36b/7, 37a/9, 40b/19, 45b/13, 50b/4, 58a/19 [21]
t. burnı "Danaburnu, parmakta çıkan bir çeşit çıban. Krş. dāhis, buramuk." 58a/19
ayva t. "Ayvadana, ayvadene, civanperçemi, kovan çiçeği, ak yavşan, barsama otu; (*Achillea*). Krş. kovan çiçeği, ertāmāsyā, emrūsiyā, emārītan, bārengbūya, būyānek, berencīf, būy-ı māderān, buḡūrū'l-berāber, ḡabaḡu'r-rā'ī, ser'at, şuvīlā, şevāş, şevāmer, kıyşüm, gül-i hüsrev, miskü'l-cinn." 4a/4, 5b/4, 6a/8, 6a/9, 7b/5, 7b/6, 9b/16, 10a/12, 11b/8, 29a/13, 31a/6, 31b/7, 32b/10, 33a/15, 36b/7, 37a/9, 40b/19, 45b/13, 50b/4 [19]
ayva t. otı 18a/20
t. + ya 7b/10
[22]
ayva t. + ya 7b/10
- ṭanbūra:** <Ar. Tambura; cura, bulgari, çöğür, bağlama gibi telli ve çalgıçla çalınan çalgıların genel adı.
t. 2b/6, 28a/2 [2]
[2]
t. kılı 2b/6, 28a/2 [2]
- ṭap-:** Tapmak, bir şeye tutkun olmak, düşkünlük göstermek.
t.-ar 24b/3
[1]
- ṭar:** Dar, yetersiz, az; sıkıntılı, güç.
t. 60a/11
[1]
nefes t. olmak "Nefes darlığı. Krş. zīḡū'n-nefes." 60a/11
- ṭaraf:** <Ar. Taraf, yön, yan.
t. + ında 26a/6
[1]
- ṭaraḡlūdīs:** <Gr. Kıst otu, topalak otu ve bu otun kökünden elde edilen ilaç; (*Costus*). Krş. kuşt.
t. 34b/16
[1]
- ṭarancūmānis:** <Gr. Baldırıkara otu; (*Aspelinum adianthum*). Krş. baldırı kara, persiyāvşān.
t. 34a/8, 35a/3 [2]
[2]
- ṭaraşḡūḡ:** <Far. Pireboku, arıların, kovanlarının deliklerini ve ağzını sıvamak için yaptıkları, siyaha yakın renkte, yeşil balmumu. Krş. pire bevli.
t. 34a/5
[1]
- ṭarāḡayūn:** <Gr. Ariti Adası'nda bulunan zehirli bir ağaç zamkı.
t. 34b/15
[1]
- ṭarāḡūbaḡānis:** <Gr. Dağ yarpuzu, yabani yarpuzu. Krş. taḡ yarpuzu.
t. 34a/2
[1]
- ṭarāḡūrīḡāyis:** <Gr. Bkz. ṭarāḡūbaḡānis.
t. 34b/16
[1]
- ṭarāşīs:** <Gr. Yer hadisesi, eşek turbu, yaban turbu, acırğa; (*Raphanus raphanistrum*). Krş. yer siki.
t. 34b/17

- [1]
- tarāşne:** <? Buzağı otu. Krş. buzağı otu.
t. 34a/20
[1]
- tarā'yün:** <? Çok çiçeği ve meyvesi olan bir bitkinin hekimlikte kullanılan şifalı kabuğu.
t. 35a/8
[1]
- tarbîle:** <Ar. Üç yapraklı tırfıl otu; (*Medicago sativa*). Krş. dırfıl otu, berrî çiçekli yonca.
t. 34a/7, 34b/12 [2]
[2]
- taresetüç:** <Far. Tekir balığı. Krş. ufacuk balık.
t. 34a/20, 35a/4 [2]
[2]
- tarfâ:** <Ar. Ilgın ağacı; (*Tamarix tetrandra*). Krş. ilgun ağacı.
t. 34a/1
[1]
- tarfe:** <Ar. Göz kapağının bir defa kapanıp açılması, göz kırmak.
t. +i 60a/15
[1]
t. +i çeşm "Göz bebeğinde kırmızı, siğile benzer bir leke olması." 60a/15
- tarfıyân:** <Gr. Adam otunun kökü; (*Mandragora autumnalis*). Krş. defn-i yezdî köki.
t. 34b/13
[1]
- tarfıyüs:** <Gr. Yer çamı, yer peliti, kısamahmut otu, yer palamutu; (*Ajuga chamaepitys*). Krş. kemäderyüs, yer bellüti, hamâdur.
t. 34b/7
[1]
- tarğalüdîs:** <Gr. Bir tür kuş. Krş. cinki kuş.
t. 34a/21
[1]
- tarğalürkîtis:** <Gr. Pamuk; (*Gossypium*). Krş. panbuç.
t. 34a/9
[1]
- tarhumâfikün:** <Gr. Sürme. Krş sürme, kuhl.
t. 35a/8
[1]
- tarhaşkük:** <Far. Yaban güneyiği; (*Sonchus oleraceus*). Krş. berrî göyinek.
t. 34a/4
[1]
- tarhün:** <Ar. 1.Şifalı bir öd türü. Krş. 'üdü'l-kahr. 2. Kuzu pıtrağı; (*Agrimonia eupatoria*). Krş. kızu butrağı; ğâfes, tabāk, tıbkāk.
t. 34b/9, 34b/18 [2]
[2]
- tarışü'l-üzün:** <Ar. Kulak içinde kaşıntı olması. Krş. kulak içi giciyik olmak.
t. 60a/18
[1]
- tarî:** <Ar. Taze.
t. 52b/18
[1]
verd-i t. "Taze gül. Krş. taze gül."
52b/18
- tarîflan:** <Gr. Bkz. tarîflün.
t. 34a/1
[1]
- tarîflün:** <Gr. Üç yapraklı tırfıl otu; (*Medicago sativa*). Krş. dırfıl.
t. 34a/3
[1]
- tarîğân:** <Far. Su kenarlarında yetişen, sarı çiçekli, boğa dikenini gibi dikenleri olan yabancı aspir çiçeğinin tohumu. Krş. berrî 'aşfür tohumu, boğa dikenini.
t. 34b/14, 35a/5 [2]
[2]
- tarîğün:** <Far. Su kenarlarında yaşayan bir kuş; kızıl üveyik, ala üveyik. Krş. bütîmâr.
t. 35a/3
[1]
- tarîka:** <Gr. Tıbbi bir bitki tohumu.
t. 33b/20
[1]
- tarîküliyün:** <Gr. Deniz kenarında yetişen günde üç farklı renge bürünen bir çiçek.
t. 34b/1
[1]
- tarîkuvun:** <Gr. Bkz. tırukükün.
t. 35a/3
[1]
- tarî'lâ:** <Ar. Bkz. taresetüç.
t. 35a/5
[1]
- tarlan-:** Darlanmak, sıkılmak, bunalmak. Krş. kerb, gam çekmek.
t.-mağ 61a/16
[1]
- tarlıg(k):** Darlık.
t. +ı 58b/18
nefes t. +ı "Nefes darlığı. Krş. rakb-ı nefes ." 58b/18
t. +ından 58b/6
[2]
nefes t. +ından 58b/6
- tarñile:** <Ar. Bkz. tarbîle.
t. 34b/12
[1]
- tarşis:** <Gr. Bkz. tarşüs.
t. 34b/9
[1]

tarşūs: <Gr. Yer hadisesi, eşek turbu, yaban turbu, acırğa; (*Raphanus raphanistrum*). Krş. yér siki. Bkz. tarāšīs.

ř. 34b/9, 34b/17 [2]
[2]

tarş: <Ar. Yabani pamuk. Krş. panbuç-ı berrī.

ř. 34b/10
[1]

tarřayār: <Ar. Yer solucanı, halkalılardan, nemli topraklarda yaşayan bir solucan; (*Lumbricus terrestris*). Krş. yér şoğulcanı.

ř. 34a/18
[1]

taru: Darı; buğdaygillerden, kuraklığa dayanıklı bir bitki; (*Panicum miliaceum*). Krş. ārz, cāvers, dūhan, elem, kencerīr, gāl.

ř. 6b/3, 14a/15, 22a/8, 22a/16, 32b/8, 46a/2 [6]

ř. başağına “Darı başağı. Krş. řūřř.”
32b/8

ř. başına “Darı başı. Krş. hūře-i erzen.” 22a/8

ř. + dur 44a/18

ř. + sı 23a/10, 35a/4, 41a/5 [3]

hind ř. + sı “Mısır buğdayı, Hint darısı. Krş. şaşşaf, şaşef, zerre.” 23a/10, 35a/4 [2]

yabān ř. + sı “Yaban darısı. Krş. řartāvđıyūn.” 41a/5

ř. + ya 2b/9, 61b/11 [2]
[12]

tarřilūn: <Far. Horozgözü bitkisi, ahududu, řıldır; (*Seseli tortuosum*). Krş. hūrūs gözi, sāsāliyūs.

ř. 35a/2
[1]

taş: Taş, kaya.

ř. 11a/8, 11a/9, 16a/2, 18a/4, 18a/5, 18a/5, 18b/10, 26a/5, 45b/1, 47b/16, 53a/21, 57b/15 [12]

ř. güli “Tař güli. Krş. bahaķū’l- bařr, řezāru’l-řařr. Bkz. řař řınası.” 11a/9, 18a/5 [2]

ř. şınası “Tař şınası, tař güli, taşlar üzerinde biten kına rengine boya şıkartan yosuna benzer bir madde. Krş. řezāru’l-řařr, řinnā-yı ķureyř, zehrū’l- şacer, güli-i seng, řarrānu’ř- řařn.” 16a/2, 18a/5, 18b/10, 26a/5 [4]

ř. şınasıdur 45b/1

ř. üzerinde 18a/4, 47b/16, 53a/21 [3]

ř. + dur 5a/8, 5b/16, 6b/7, 7a/4, 12b/1, 13b/9, 13b/17, 15a/9, 17a/8, 17a/10, 17a/11, 17a/12, 17a/13, 17a/13, 17a/14, 17a/14, 17a/16, 17a/17, 17a/21, 18a/3,

18a/9, 18b/5, 18b/6, 18b/13, 19a/11, 20b/12, 21b/16, 22b/12, 24b/6, 26a/4, 28a/1, 29b/9, 30a/10, 31a/18, 33a/12, 33a/20, 34b/7, 39a/13, 39b/3, 39b/6, 39b/21, 41a/12, 41b/19, 41b/20, 47b/12, 49b/7, 51a/7, 51a/14, 52a/19 [49]

aķ ř. + dur 13b/17, 24b/6, 26a/4 [3]

aķ yumřaķ ř. + dur 12b/1

balıķ başından řıķan ř. + dur 17a/17

barmaķ mişallü bir ř. + dur 5b/16

benī isrā’il zeytūni dērler bir ř. + dur

17a/10

hürmüzī bir şaff ř. + dur 33a/12

hūrūs řarnından řıķan ř. + dur 17a/16

iblis şaşağı dērler bir ř. + dur 18a/9

ķara ř. + dur 29b/9

ķat ķat ř. + dur 7a/4

menfa’atlü beyāz ř. + dur 13b/9

müdevver bir ř. + dur 30a/10

siyāh reŋglü bir ř. + dur 21b/16, 33a/20

[2]

sünger içinden řıķan ř. + dur 17a/13

şandal dērler bir şara ř. + dur 20b/12

ř. + ı 3a/17, 6b/7, 7a/8, 7b/13, 10b/10,

16a/15, 17a/12, 17a/12, 17a/14, 17a/15,

17a/15, 17a/16, 17b/5, 17b/13, 18b/2,

18b/3, 18b/4, 18b/8, 18b/8, 18b/8, 19a/14,

20a/20, 20b/19, 24a/5, 24a/16, 24b/6,

24b/18, 26b/2, 28a/1, 29a/18, 29a/19,

30a/4, 31a/15, 32a/9, 32a/21, 38a/18,

52a/14, 53a/10, 54b/16, 54b/16 [40]

ay ř. + ı 6b/7, 10b/10, 24b/6 [3]

bilegü ř. + ı 17a/15, 18b/8 [2]

boyacıl ř. + ı 17a/12

cehennem deresi ř. + ı 17a/12, 28a/1 [2]

çaķmak ř. + ı 17a/16,

18b/2, 18b/3, 29a/18 [4]

degirmen ř. + ı 18b/8

emcek ř. + ı 17a/14

köpük ř. + ı 38a/18

ķalya ř. + ı 7b/13, 16a/15, 20a/20,

26b/2, 32a/9, 32a/21 [6]

ķan ř. + ı 30a/4, 31a/15 [2]

mermer ř. + ı 18b/4, 24a/5 [2]

mıķnāřis ř. + ı 3a/17, 29a/19 [2]

rāstıř ř. + ı 17b/5, 17b/13, 19a/14, 20b/19, 24a/16, 24b/18 [6]

rāstıķ ř. + ı 52a/14, 53a/10 [2]

yeşim ř. + ı 7a/8, 18b/8, 54b/16, 54b/16

[4]

yılan ř. + ı 17a/15

ř. + idur 4b/9

mıķnāřis ř. + idur 4b/9

t. + ina 17a/10, 29a/20, 42b/10 [3]
 ayak t. + ina 42b/10
 köbük t. + ina 17a/10
 yeşim t. + ina 29a/20
 t. + inuḡ 17a/17
 [106]
 degirmen t. + inuḡ ufağıdur 17a/17

taşağ(k): Taşak; er bezi, erkeklik bezi, haya.
 t. + ı 3b/20, 8a/21, 18a/9, 19b/19, 20a/4,
 20b/9, 20b/10, 20b/11, 28b/13, 29b/5,
 31a/9, 34b/11, 38b/3, 40a/3, 44b/16, 55a/6
 [16]
 [16]

t. + ı şişmek “Er bezinin şişmesi. Krş.
 âmāsīden-i ḥāya.” 55a/6
 ‘arab t. + ı “Yabani soğan, dağ soğanı,
 sarımsak. Krş. yabān soğanı, belbūs.”
 8a/21
 dilkü t. + ı “Tilkitaşağı otu, itkasarı;
 (*Orchis hircina*). Krş. ḥuşyetü’s-ṣa’leb,
 sāṭaryūn, şevāred, ṭabaḳān, günd-i
 seg.” 19b/19, 29b/5, 31a/9, 34b/11,
 44b/16 [5]

dilkü t. + ı otı 28b/13
 ḥayvān t. + ı “Hayvan taşağı. Krş.
 ḥuşyetü’l-mūrī.” 20b/11
 ḥurūs t. + ı “Horoz taşağı. Krş.
 ḥuşyetü’d-dīk.” 20b/10
 iblīs t. + ı dērler bir taşdur
 “Şeytantaşağı denilen bir taş. Krş.
 Bkz. ḥacerü’l-‘akārib, ḥacerü’l-
 velāde.” 18a/9
 it t. + ı “İttaşağı otu. Krş. ḥuşyetü’l-
 kelb.” 20b/9
 kұnduz t. + ı “Kunduztaşağı otu ve
 kökü, cavşir, oğlanaşı; (*Ferula
 alaeochytris*). Krş. ḥaşşü’l-baḥr, fāḥşe,
 kұnduster-i ḳayrī. Bkz. kұnduz
 ḥāyası.” 20a/4, 38b/3, 40a/3 [3]
 tavşancıl t. + ı “Tavşancıltaşağı; siyah,
 katı, ceviz büyüklüğünde bir taş,
 kerkes taşı, tavşancıl taşı. Krş. kerkes,
 ekitmekit.” 3b/20

taşra: Dışarı.
 t. 32b/16, 57a/11, 58a/5 [3]
 [3]

taşrah: <Ar. 1. Mersin yemişinin küçüğü. Krş.
 ufacuḳ mersīn yemişi. 2. Hurma ağacı.
 t. 34b/5
 [1]

taşrec: <Ar. Mersin cinsinden bir yemiş. Krş. mürd.
 Bkz. taşrah.
 t. 35a/1
 [1]

tatlu: Tatlı.

t. 12a/19, 15b/5, 28b/7, 30a/2 [4]
 [4]
 t. cekirdeklü zerdālū “Tatlı çekirdekli
 kayısı, elma eriği, tüysüz şeftali. Krş.
 tālānek.” 12a/19
 t. denizlerden 28b/7

tatulā: <Far. Bkz. tātüre.

t. 14a/16
 [1]

tavar: Davar; koyun ve keçi sürüsü.

t. + a 40a/18
 [1]

t. + a yapışan kene “Koyun ve keçilere
 yapışan bir çeşit kene, davar kenesi.
 Krş. ḳurād.” 40a/18

tavāt: <Ar. Yarasa. Krş. yarasa.

t. 34b/20
 [1]

tavīl: <Ar. Uzun.

t. 3b/14, 25a/6, 40b/2, 47b/18, 48b/1 [5]
 rāziyāne-i t. “Develik otunun kökü.
 Krş. mumḳüre, develik dibi.” 48b/1
 zirāvend-i t. “Develik otunun dibi.
 Krş. develik dibi, arṭusḡuniyā,
 erestunūhyā, ḳışṣā’ü’l-ḥayye, muḳrān.”
 3b/14, 25a/6, 40b/2, 47b/18 [4]
 t. + dūr 5b/5
 [6]
 zirāvend-i t. + dūr 5b/5

tavşan: Tavşan; (*Lepus europeus*). Krş. erneb,
 ‘akeres, lāḡşūr.

t. 3b/9, 6b/19, 37a/19, 47a/6, 47b/3 [5]
 [5]

t. ayağı dērler bir otdur “Tavşanayağı,
 tavşantopuğu: 1. Top biçiminde, güzel
 kokulu, sarı kır çiçeği. 2. Kırılarda biten
 kökü soyularak yenilen bir çeşit
 yabanıl ot. Krş. laḡvīn.” 47a/6
 t. ḳulağı “Tavşankulağı,
 buhurumeryem, siklamen (*Cyclamen
 coum*). Krş. āzānū’l-erneb.” 3b/9

tavşancıl: Tavşancıl kuşu; çoğu tavşan avlamakla
 beslenen kartal, akbaba vb. yırtıcı kuşlar. Krş. ‘uḳāb,
 ḳartal.

t. 3b/16, 3b/20 [2]

t. taşağı “Tavşancıltaşağı; siyah, katı,
 ceviz büyüklüğünde bir taş, kerkes
 taşı, tavşancıl taşı. Krş. kerkes,
 ekitmekit.” 3b/20

t. toynağı “Tavşancılturnağı denilen
 bitki. Krş. asrāḡālīs.” 3b/16

t. + a 35b/16
 t. + dan 5a/8

- [4]
ṭayağ(k): Dayak, dayanak, değnek.
 ṭ. +ı 22b/13
 [1]
 çübān ṭ. +ı “Çobandayağı, kuşekmeği, çobandeğneği, eşek madımağı, kadımalak, keçimemesi, kurtpençesi; (*Polygonum aviculare*). Krş. dīsākūs.” 22b/13
- ṭayā:** <Gr. 1. Nişatır, amonyak. Krş. nişatır. 2. Yasemin çiçeği; (*Jasminum*). Krş. yāsemen çiçeği. Bkz. ṭayān.
 ṭ. 34a/5
 [1]
- ṭayān:** <Far. <Gr. Yaban yasemini; hoş kokulu, dikenleri gül dikenine benzeyen bir çiçek. Krş. yāsemen çiçeği.
 ṭ. 34a/2
 [1]
- ṭayevsā:** <Gr. Çöplene otu; Ak çöplene, (*Helleborus album*) ve kara çöplene, (*Helleborus orientalis*) olmak üzere başlıca iki türü vardır. Krş. çöplene, at otı, harbağ.
 ṭ. 34a/12
 [1]
- ṭayhūc:** <Ar. Turaç kuşu, keklik cinsinden eti yenilen bir av kuşu. Krş. turac kuşu, türrec.
 ṭ. 35a/10
 [1]
- ṭaylāfiyūn:** <Gr. 1. Kaya kuruğu; (*Sedum*). Krş. kaya kuruğu. 2. Kılır otunun bükülmeyen, daha sert olan bir cinsi, kargaayağı, kuzgunayağı; (*Chenopodium*). Krş. kılur otunun dürülmezi, qarğa ayağı.
 ṭ. 34a/6
 [1]
- ṭaynūs:** <? Kuduz böceğine benzeyen, zehirli bir böcek. Krş. kuduz böceği.
 ṭ. 35a/10
 [1]
- ṭayrū'l-mülūk:** <Ar. Tavus kuşu; (*Pavo*). Krş. ṭāvus kuşu.
 ṭ. 34b/21
 [1]
- ṭaytak:** <? Bildircin kuşu; (*Coturnix*). Krş. bildircin kuşu.
 ṭ. 34b/20
 [1]
- ṭāfestiler:** <Ar. +? Bkz. tāfisyā.
 ṭ. 34b/9
 [1]
- ṭāfs:** “enrūd-ı ṭāfs” Yapraksız, tohumları kabuğunun içinde olan bir tür nohut. Krş. nohūd.
 ṭ. 4a/17
 [1]
- enrūd-ı ṭ. 4a/17
- ṭāğī:** <Ar. Azgın, azmış, asi; vahşi, yabani.
 ṭ. 3a/11, 6b/18, 38b/6, 47b/6, 52b/16, 54a/21 [6]
 ṭ. alūca “Dağ alıcı. Krş. helhelyūn.” 52b/16, 54a/21 [2]
 ṭ. pire yavşanı “Dağ yavşanı, sarı yavşan, sarı pelin Krş. efīlūn, feylūn.” 3a/11, 6b/18, 38b/6 [3]
 ṭ. sāde gül “Yabani bir gül. Krş. laḥsū'l-iklīl.” 47b/6
 ṭ. + sine 36b/21
 [7]
- ṭāher:** <Far. 1. Oğul otu, melisa, kovan otu; (*Melissa officinalis*). Krş. oğul otu, bādrençbüya. 2. Ayıt tohumu. Krş. ayıt tohumu.
 ṭ. 34a/10
 [1]
- ṭāhir:** <Ar. Temiz, pak. Krş. pāğur.
 ṭ. 56a/16
 [1]
 ṭ. yumrı “Krş. pāğur.” 56a/16
- ṭāhek:** <Far. Tespih ağacı, tespih çalısı, Çin leylağı; (*Melia azedarach*). Krş. tesbīh ağacı.
 ṭ. 34b/14
 [1]
- ṭālafir:** <Gr. Bkz. ṭālīsferem.
 ṭ. 34b/5
 [1]
- ṭālebū'l-ḥubz:** <Ar. Anason; (*Pimpinella anisum*). Krş. anīsōn.
 ṭ. 34a/2
 [1]
- ṭālib:** <Ar. İsteyen, istekli; talebe, öğrenci.
 ṭ. 1b/14
 ṭ. + e 1b/14
 ṭ. + i 1b/2
 [3]
 ṭ. + i ‘ilm-i ebdān “Beden ilmini öğrenmek isteyen kişi.” 1b/2
- ṭālifer:** <Gr. Bkz. ṭālīsferem.
 ṭ. 34b/6
 [1]
- ṭālīsferem:** <Gr. Hint zeytini ağacının kökü, kabuğu ve bu ağacın yaprağı. Krş. hindī zeytūn yaprağı ve dibinūj kabuğu.
 ṭ. 34a/19
 [1]
- ṭālūfes:** <Gr. Tavus kuşu; (*Pavo*). Krş. ṭā'vūs kuşu.
 ṭ. 34b/21
 [1]
- ṭāne:** <Far. Tane. Bkz. dāne.
 ṭ. 19b/4, 19b/13 [2]
 [2]

- 19b/4, 19b/13 [2]
tırıka: <Gr. Sütleğen bitkisinin tohumu; (*Euphorbia*). Krş. habbü'l-mülük, habbü's-selâtin.
 1. 33b/20
 [1]
tâtüle: <Far. Bkz. tâtüre.
 1. 13a/4
 [1]
tâtülâ: <Far. Bkz. tâtüre.
 1. 15b/1, 15a/20[2]
 [2]
tâtüle: <Far. Bkz. tâtüre.
 1. 14b/12
 [1]
tâtarab tâvus: <? Nöbetleri iki günde bir tutan sıtma.
 1. 60a/17
 [1]
tâvus: <Ar. Tavus kuşu; (*Pavo*). Krş. tayrû'l-mülük.
 1. 35a/1
 [1]
 1. kuşu 35a/1
tâ'vüs: <Ar. Bkz. tâvus.
 1. 34b/21
 [1]
 1. kuşu "Tavus kuşu. Krş. tâlûfes."
 34b/21
tebaşîr: <Far. Bambu şekeri; hintkamışı şekeri. Krş. remâdü'l-hayye.
 1. 24a/17
 [1]
tîbâk: <Ar. Kalbin çok hızlı atması, çarpıntı gelmesi. Krş. yürek oynaması.
 1. 60a/17
 [1]
tîbâr: <Far. Kızıl incir. Krş. şâhdâne.
 1. 33b/20
 [1]
tîbb: <Ar. Tıp bilimi, tababet.
 1. + a 1b/9
 [1]
 1. + a mensüb "Tıp bilimiyle ilgili."
 1b/9
tîbkâk: <Ar. Kuzu pıtrağı; (*Agrimonia eupatoria*). Krş. tarhûn, tabâk, kızı butrağı; gâfes.
 1. 34b/18
 [1]
tîhâl: <Ar. Dalak. Krş. talağ.
 1. 33b/20, 55a/3 [2]
 [2]
 evcâf-ı 1. "Dalak ağrısı. Krş. talağ ağrısı." 55a/3
tılâ: 1. <Ar. Maden parlatan sıvı, yaldız; cila vermek için kullanılan boya. 2. <Far. Şarap. Krş. şarâb, hamr.
 1. 34a/4, 53a/15 [2]
 [2]
 varak-ı 1. "Altın varak; altın, gümüş veya başka madenler dövülerek oluşturulan ince, parlak yaprak. Krş. altun varakı." 53a/15
tılsım: <Ar. 1. Tılsım, sihir, büyü. 2. Herkesin bilip çözemediği gizli şey, sır.
 1. 35a/7
 [1]
tımhâ: <Ar. Baldıran otu; (*Conium maculatum*). Krş. baldıran.
 1. 34a/1
 [1]
tımçım: <Far. Sumak; (*Rhus coriaria*). Krş. summâk.
 1. 34b/21
 [1]
tınîn: <Ar. Çınlamak, tınlamak.
 1. 58a/17
 deviyi-i 1. "Kulak çınlaması. Krş. çın çın etmek." 58a/17
 1. + i 60a/16
 [2]
 1. + i güş "Kulak çınlaması." 60a/16
tınîniye: <Ar. Gürültü, patırtı; çınlamalar.
 1. + i 60a/18
 [1]
 1. + i güş "Kulak çınlaması, uğuldaması. Krş. kulağ güm güm etmek." 60a/18
tırnağ(ık): Bkz. tırnağ.
 1. + i 3b/19, 5a/16, 18a/16, 35a/13, 35a/14, 35a/15, 50b/13 [7]
 [7]
 iblîs 1. + i "Şeytandırnağı, Çan çiçeğigilerden, genellikle dağlarda yetişen bir çeşit bitki; (*Phyteuma*). Krş. mîş-i mâhî, azfârü't-tîb, zıfrü'l-gül." 3b/19, 5a/16, 35a/15, 50b/13 [4]
 keçi 1. + i "Keçitırnağı, sarı burçak. Krş. zılfü'l-gar." 35a/13
 teke 1. + i "Teke tırnağı. Krş. zılfü't-teys." 35a/14
 tağ eşeginün 1. + i "Dağ eşeginin tırnağı. Krş. hâfirü'l-humârü'l-vaş." 18a/16
tırnağ: Tırnak. Krş. zılf, zıfr.
 1. 35a/13, 59a/1, 62b/1 [3]
 1. ağrısı "Tırnak ağrısı. Krş. râhan." 59a/1
 1. + da 62a/14, 62b/6 [2]

[5]

tış: Dış.

t. +1 53a/11, 53b/2 [2]

[2]

tıyn: < Ar. Çamur, balçık.

t. +1 19a/9, 20a/6, 20b/18, 21a/21, 21b/20, 34a/12, 34a/13, 34a/14, 34a/15, 34a/15, 34a/16, 34a/17, 34a/17, 34b/2, 34b/3, 34b/3, 34b/4, 34b/10, 34b/10, 34b/11, 34b/12, 34b/20, 34b/20, 35a/6, 45a/14, 45b/12, 45b/14, 47a/19, 49b/18, 50a/11, 50b/7 [31]

[31]

t. +1 aḥmer “Kırmızı bir toprak. Krş.

tıyn-ı ermenî.”34a/17,34b/11 [2]

t. +1 aşfar “Büyü tutmadığına inanılan bir çeşit toprak. Krş. yer çamuru.” 35a/6

t. +1 cezîre “Kıbrıs Adası’ndan çıkartılan beyaz toprak. Krş. beyâz bir çamur, aḳ çamur.” 34b/3

t. +1 ermenî “Ermeni memleketinden gelen kırmızı renkli, yumuşak, bir kısmı yağlı bir çamur. Krş. tıyn-ı aḥmer.” 34b/12, 49b/18 [2]

t. +1 fârisî “Şiraz’dan çıkartılan kırmızı bir toprak. Krş. kırmûzî toprak.” 34a/12

t. +1 ḥorāsânî “Horasan’dan gelen beyaz bir çeşit toprak. Krş. aḳ toprak.” 34a/16

t. +1 kıbrîsî “Kıbrıs’ta bulunan kırmızı bir toprak. Krş. kırmûzî toprak.” 34a/15

t. +1 kımūliyâ “Mermere beyaz renk vermekte veya mermeri cilalamakta kullanılan, ateşe dayanıklı, billur gibi parlak, beyazımsı bir balçık, kil. Krş. tıynü’l-ḥar.” 34a/13

t. +1 maḥtûm 19a/9, 50a/11 [2]

t. +1 maḥtûm “Akdeniz’de Milyon Adası’ndan getirilen kırmızı bir çamur. Krş. gil-i bemhere, gil-i maḡrib, leyâ, maḡre-i melîne, ḥavâtîmü’l-mülk, ḥavâtîmü’l-baḡîre, tıynü’l-gâhî, tıyn-ı ‘umre.” 20b/18, 21a/21, 21b/20, 34b/10, 34b/20, 45a/14, 45b/12, 45b/14, 47a/19, 50b/7 [10]

t. +1 maḥtûm dedükleri toprak 20a/6

t. +1 maḥtûmuḡ bedelidür 34a/15

t. +1 mezkürî “Ak kil. Krş. aḳ çamur.”34b/10

t. +1 mısrî “Mısır’da bulunan şifalı bir toprak.” 34b/2

t. +1 nişâbürî “Nişabur’dan çıkartılan şifalı bir toprak.” 34b/4

t. +1 sāmūs “Bkz. tıyn-ı sāmūs.” 34a/14

t. +1 şâbürî 34a/17

t. +1 sāmūs “Kıbrıs’ta bulunan beyaz bir kil. Krş. tıyn-ı sāmūs, beyâz toprak” 34b/3

t. +1 ‘umre “Krş. tıyn-ı maḥtûm.” 34b/20

tıynu’ş-şanem: < Ar. Büyü tutmadığına inanılan bir çeşit toprak. Krş. yer çamuru, tıyn-ı aşfar.

t. 35a/7

[1]

tıynü’l-ḥar: < Ar. Mermere beyaz renk vermekte veya mermeri cilalamakta kullanılan, ateşe dayanıklı, billur gibi parlak, beyazımsı bir balçık, kil. Krş. tıyn-ı kımūliyâ.

t. 34a/13

[1]

tıynü’l-gâhî: < Ar. Akdeniz’de Milyon Adası’ndan getirilen kırmızı bir çamur. Krş. tıyn-ı maḥtûm.

t. 34b/10

[1]

tıyb: < Ar. Güzel koku, güzel kokulu nesne, güzel kokusu için sürülen şey.

t. 21b/5, 34b/13 [2]

[2]

sünbül-i t. “Bir çeşit sümbül. Krş. ḥar-ı muḡān.” 21b/5

tıybü’l-‘arab: < Ar. Mekke ayrığı; (*Cynodon dactylon*). Krş. mekke ayrığı.

t. 34a/6

[1]

tıdās: < Gr. Tekesakalı, keçisakalı; (*Scorzonera, tragopogon*). Krş. teke şaḡalu otı.

t. 34a/11

[1]

tırā: <? Kene tohumu; (*Ricinus communis*). Krş. kene toḡmı.

t. 34b/12

[1]

tıḡ: <? Hint fındığı. Krş. bunduḡ-ı hindî.

t. 34a/18

[1]

tıḡān: < Sür. Yabani pırasa; (*Allium porrum*). Krş. berri pırasa.

t. 34b/8

[1]

toḡrı: Doğru; çarpık karşıtı; gerçek.

t. 59a/20

[1]

toḡur-: Doğurmak.

t.-maḡ 58b/10, 60b/6 [2]

- [2]
oğlan t.-mak 58b/10
- tokuz:** Dokuz.
t. 19b/14
[1]
t. dipli "Dokuzdipli, gelgeç, kar çiçeği, süsengillerden, beyaz ve pembe çiçekler açan soğanlı bitki; (*Leuconium*). 2. Marulcuk; (*Helleborus*). Krş. gelgeç, mārulcuğ, kar çiçeği." 19b/14
- tolaş-:** Dolaşmak, gezmek, gezinmek.
t.-ur 6a/4, 9a/9, 10a/3, 17a/6, 17b/2, 44b/7, 51b/19 [7]
[7]
- tomalan:** Domalan mantarı, toprak içinde yumru biçiminde yetişen, yenilebilen bir bitki, yer mantarı, karakeme; (*Tuber melanosporum*). Krş. dīv.
t. 22b/14
[1]
t. mantarı 22b/14
- tonuğ:** Donuk, mat, bulanıkça.
t. 56a/5
[1]
t. bitmek "Bulanık görme. Krş. ercen." 56a/5
- toñuz:** Domuz. Krş. ħınzīr.
t. 3a/20, 3b/21, 9a/14, 20a/3, 20a/10, 20b/16, 21a/18, 21b/17, 22a/12, 23a/12, 25b/8, 31a/15, 36a/5, 37b/14, 44a/8[15]
[15]
t. ağırşığına "Domuzağırşığı, köpürtken; (*Cyclamen*). Krş. buñūr-ı meryem." 9a/14
t. balığı "Domuz balığı, yunusgillerden bir memeli türü; (*Phocaena communis*). Krş. deflīn, kef-çīze, ħınzīrū'l-baħr." 20a/10, 22a/12, 44a/8 [3]
t. böceği "Dokununca pis koku çıkartan bir böcek, domuz böceği, osuruk böceği, bok böceği. Krş. ħezūk-ı tesken, zerārīc." 21b/17, 23a/12 [2]
t. çiçeği "Domuz çiçeği. Krş. zehretü'l-milħ." 25b/8
t. dikenini "Domuz dikenini, kurre dikenini, pişik geveni, at geveni, çobanyastığı, kar dikenini, kirpi otu; (*Acantholimon*). Krş. enāğurūs." 3b/21
t. topalağı "Domuz topalağı, kırkboğum otu, suut kökü; (*Cyperus rotundus*). Krş. buñūr-ı meryem, ħubzū'l-mā-genc, şalgamek, 'arṭenīšā, gīlc." 21a/18, 31a/15, 36a/5, 37b/14
- [4]
t. topalağı "Domuztopalağı. Krş. azeryūn, azergūn, ħubzū'ş-şānec, ħubzū'l-ķurūd." 3a/20, 20a/3, 20b/16 [3]
- toñuzlan:** Dokununca pis koku çıkaran bir çeşit böcek.
t. 19b/10, 19b/12, 20a/11, 20b/12, 27b/9, 43b/19, 46b/12 [7]
[7]
t. böceği "Dokununca pis koku çıkartan bir böcek, domuz böceği, osuruk böceği, bok böceği. Krş. ħīzd, ħīzedū, ħufred, ħunfesā, geverd, kerze. Bkz. toñuz böceği." 19b/10, 19b/12, 20a/11, 20b/12, 43b/19, 46b/12 [6]
t. ķurdı "Domuz böceği, bok böceği. Krş. sergen-gerdān. Bkz. toñuzlan böceği." 27b/9
- topalağ(ķ):** Bkz. topalağ.
t. +ı 3a/20, 20a/3, 20b/16 [3]
[3]
toñuz t. +ı "Domuztopalağı. Krş. azeryūn, azergūn, ħubzū'ş-şānec, ħubzū'l-ķurūd." 3a/20, 20a/3, 20b/16 [3]
- topalak:** Topalak, hünnapgillerden, yapraklarından yeşil boya çıkarılan bir bitki; (*Rhamnus chlorophorus globosus*). Krş. eşīlāk, ferāħū'l-ħacil, ķurķurūn, müşk-i zebīn, misk-i hindī, rīmī'set, su'd, su'd-i rīkī.
t. 3a/12, 23b/20, 27a/12, 29b/15, 39a/5, 40b/7, 48a/10, 51a/15 [8]
hindī t. " Hindī topalak otu. Krş. afsenīt." 3a/12
t. + dur 6b/16
[9]
- toplu:** Toplu; hepsi bir arada bulunan, toplanmış.
t. 61a/8
[1]
- toprağ(ķ):** Bkz. toprak.
t. +ı 45a/6
[1]
ma'den t. +ı "Maden bulunan toprak. Krş. gerd-i seflā." 45a/6
- toprak:** Toprak. Krş. gil, camur, tıyn.
t. 12a/11, 20a/6, 26b/9 [3]
altun t. 26b/9
tıyn-ı maħtūm dedūkleri t. 20a/6
t. + dan 14a/12
t. + dur 12b/11, 20b/18, 34a/14, 34a/15, 40a/8 [5]
[9]
aşı dedūkleri t. + dur 12b/11
beyāz t. + dur 34a/14

- ķirmūzī t. + dur 34a/15
- torak:** Dorak otu, dereotu; (*Anethum graveolens*). Krş. Şebs, Őivīd.
t. 14b/6, 25b/13, 30b/2, 31a/13, 40a/13, 43a/2 [6]
[6]
t. otu 30b/2, 31a/13 [2]
t. otına “Mısrī dorak otu. Krş. kerevyā.” 43a/2
berri t. otu “Yabani dorak otu. Krş. zūferā, çörtük.” 25b/13
berri t. otına 40a/13
yabānī t. otu “Yabani dorak otu. Krş. çördük.” 14b/6
- toy:** Toy kuşu; böcek ve tane ile beslenen, eti için avlanan, kızıl tüylü bir kuş; (*Otis tarda*). Krş. ĥubārī, cezervān.
t. 14b/9, 16b/8 [2]
[2]
t. kuşu 14b/9,16b/8 [2]
- toy-:** Doymak.
t.-mamaķ “1. Doymamak, tokluk hissedememek. Krş. cū‘-ı baķar. 2. Tatmin olamama, cinsel birleşmede orgazma ulaşamama. Krş. Őehvet-i kilye.” 57b/5, 59b/18 [2]
[2]
- toynaĥ(ķ):** Toynak; at, eşek vb. tek tırnaklı hayvanların tırnaĥı.
t. +ı 3b/16
[1]
tavşancıl t. +ı “Tavşancılırtırnaĥı denilen bitki. Krş. asrāĥālīs.” 3b/16
- toz:** Toz; çok küçük parçacıklara bölünmüş olan herhangi bir madde.
t. + dur 37b/8
[1]
deĥirmen cevresindeki t. + dur
“Deĥirmen tozu. Krş. ĥanānū‘r-rāĥī.” 37b/8
- tubleĥū:** < Ar. Kızıl söĥüt, salkım söĥüt; (*Salix babylonica*). Krş. kızıl söĥüt.
t. 34b/6
[1]
- tudaķ:** Bkz. tuťaķ.
t. + da 57a/13
[1]
- tuĥleb:** < Ar. Su yosunu. Krş. Şu yosuĥı.
t. 34a/10
[1]
- tumaĥı:** Dumaĥı, ingin, nezle. Krş. ĥalāşime.
t. 58a/10
[1]
- tur-:** Durmak; var olmak; bir yerde olmak, bulunmak.
t.-an 57b/16, 59a/9 [2]
t.-ana 12a/12
sülük t.-ana 12a/12
t.-maĥa 62a/7
t.-maķ 58a/16, 59a/7, 60b/5 [3]
[7]
sülük t.-maķ “Boĥazda balgam olması, gıcık tutması. Krş. dīv-çe-i be-ĥılķ, zālū, ‘uliķū‘l-ĥılķ.” 58a/16, 59a/7, 60b/5 [3]
- turenc:** < Far. 1. Sülün kuşu; (*Phasianus colchicus*). Krş. süĥlün. 2. Bir çeşit balık.
t. 34a/21, 34b/18 [2]
[2]
- turneşül:** < ? Günaşığı denilen bir çiçek, günebakan çiçeĥi, ayçiçeĥi; (*Helianthus annuus*). Krş. ĥün ‘āşığı, devr-i ķamer.
t. 34b/19
[1]
- turukūķün:** < Gr. Alıç yemişisi; (*Crataegus*). Krş. alıç yemişisi.
t. 35a/3
[1]
- turukūn:** < Gr. Horozibiĥi, kırmızı çiçekleri horoz ibiĥini andıran bir süs bitkisi; (*Amaranthus*). Krş. mīr-i ‘āşıkān, būstān-efrüz.
t. 35a/1
[1]
- tut-:** Tutmak.
t.-an 45a/1, 55a/5, 56b/11, 56b/20, 57a/2, 57a/3, 57a/3, 57a/6, 57a/7, 57b/10, 57b/11, 57b/11, 59a/1,60a/17,61a/13,62a/10, 63a/8 [17]
ĥarab t.-an 45a/1
t.-ana 56b/14
t.-maķ 55a/8, 55a/12, 55b/11, 56a/15, 56a/19, 56a/20, 57a/16, 57a/18, 57b/8, 58a/9, 59b/19, 60a/5, 60a/12, 61b/2 [14]
avafalanlık t.-maķ 55a/8
cin t.-maķ 57b/8
sancu t.-maķ 56a/19, 60a/12 [2]
ucuķ t.-maķ 55a/12, 55b/11, 57a/16, 58a/9, 60a/5 [5]
ucuķ t.-maķ 56a/15, 56a/20 [2]
t.-mamaķ 55a/11, 59b/3, 60b/21, 62b/12 [4]
t.-mayan 62a/1
t.-maz 35a/7, 55a/12 [2]
[39]
- tut-:** Tutamamak.
t.-amamaķ 56b/7
[1]
ĥayz t.-amamaķ “Adet kanamasının fazla olması, durmaması. Krş. ĥayz-ı

zenân.” 56b/7

tutkal: Tutkal; deri, kıkırdak vb. hayvansal maddelerden elde edilen, katılaşmış sertleşme özelliğiyle tahta, kâğıt vb. yapıştırmaya yarayan madde.

t. + a 43a/11
[1]

tutul-: Tutulmak, bir organ veya bir şey hareket edemez olmak

t. -mağa 57b/14
sidük t. -mağa 57b/14
t. -mağ 55a/15, 56a/6, 56a/18, 57b/13, 58a/20, 59a/6, 59a/15, 59b/3, 59b/12, 60a/20, 60b/3, 60b/16, 60b/17, 62a/6 [14]
âvâz t. -mağ 60b/17
burun t. -mağ 56a/18, 58a/20, 59a/6 [3]
ciger t. -mağ 59b/12
dimâğı t. -mağ 60b/16
hayz t. -mağ 55a/15
sidük t. -mağ 56a/6, 57b/13, 59a/15, 60a/20, 60b/3, 62a/6 [6]

t. -ub 56a/4
[16]

tutağ(k): Bkz. tutağ.

t. + ı 56a/10, 58a/3 [2]
[2]
t. + ı kırımak “Dudağın kuruması. Krş. huşkî-i leb.” 58a/3
aşağı t. + ı yarılmak Alt dudağın yarılması. Krş. eflah.” 56a/10

tutağ: Dudak.

t. 60a/1
t. + da 59b/14
[2]

tuz: Tuz. Krş. milh, nemek.

t. 7a/7, 11a/21, 29a/2, 31a/11, 48b/5, 49b/10, 49b/10, 50a/14, 52a/15 [9]
t. + dur 20b/16, 47a/18, 48a/9, 49b/8 [4]
meşhūr t. + dur 49b/8
t. + ı 48b/14, 52a/16 [2]
[15]

hâcı bektaş t. + ı “Hacı Bektaş tuzu olarak bilinen, dişleri beyazlatmak için kullanılan bir çeşit tuz. Krş. nemek-i şaber-zed, milh-i enderânî.” 52a/16
hâcı bektâş t. + ı 48b/14

tuzlu: Tuzlu.

t. 34a/17, 48b/13, 49b/7 [3]
[3]
t. balık “Tuzlanmış balık, salamura. Krş. merâ.” 49b/7

tuzluğ(k): Tuzluk.

t. + ı 2a/3, 2a/8, 3a/3, 3a/4, 4a/3, 6b/12,

11b/2, 16b/6, 25a/21, 25b/12, 25b/14, 26a/10, 35b/12, 41a/1, 44a/1 [15]

hatun t. + ı “Kadıntuzluğu; (*Berberis crataegina*). Krş. kadın tuzluğu, habb-ı hulv.” 16b/6

kadın t. + ı “Kadıntuzluğu, diken üzümü, ekşimen, karamuk; (*Berberis crataegina*). Krş. karamuk, şaru ağac, enberbârîs, emberbârîs, etrâz, arhîs, enberûsâ, eșele, esferek, kemkem.” 2a/3, 2a/8, 3a/4, 4a/3, 6b/12, 11b/2, 25a/21, 25b/14, 35b/12, 44a/1 [10]

kadın t. + ı dibi 41a/1

kadın t. + ı köki 3a/3, 25b/12 [2]

kadın t. + ı kökine 26a/10

t. + ı dur 3b/10, 31b/13 [2]

kadın t. + ı dur 3b/10, 31b/13 [2]

t. + ına 3a/7

[18]

kadın t. + ına 3a/7

tükariyüs: <Gr. Altın otu, dalak otu; (*Ceterach officinarum*). Krş. şalak otu, altun otu.

t. 34b/2

[1]

tûla: <? Pamuk; (*Gossypium*). Krş. panbuğ.

t. 34b/13

[1]

tûlîdün: <Gr. Tilki üzümü, it üzümü; (*Solanum nigrum*). Krş. dilkü üzümü, ‘inebü’s-şaleb.

t. 34a/8

[1]

tûnlus: <Gr. Mekke ayrığı; (*Cynodon dactylon*).

Krş. mekke ayrığı.

t. 34a/11

[1]

tûğ: <Far. 1. Pamuk; (*Gossypium*). Krş. panbuğ. 2.

Yer solucanı, halkalılardan, nemli topraklarda yaşayan bir solucan; (*Lumbricus terrestris*). Krş. yer şöğulcanı.

t. 34a/9

[1]

tûtek: <Far. Papağan. Bkz. taytak.

t. 34b/20

[1]

U

‘ubeb: <Ar. Yabani güneyik, hindiba, acı marul; (*Sonchus oleraceus*). Bu bitkinin taneleri üzerinde bir zank vardır. Buna “yer sakızı” denir. Bu zank akrep ve böcek sokmalarında panzehir olarak kullanılır. Krş. berri göyinek, yabân göyinegi.

‘u. 37a/18

[1]

- ‘ubr:** < Ar. Sedir ağacı cinsinden su kenarlarında biten bir ağaç. Krş. çüve.
 ‘u. 35b/5
 [1]
- ‘ub‘ub:** < Ar. Kaküne, kanbil otu, güveyifeneri; (*Phisalis alkekengi*). Krş. kākūnec.
 ‘u. 37a/9
 [1]
- uc:** Uç, kıyı, kenar.
 u. + ları 57a/9
 [1]
- ‘ucle:** < Ar. Ekşimiş yoğurt. Krş. ekşi yoğurd, ‘aṭāṭ.
 ‘u. 36b/18
 [1]
- ‘ucmü’z-zebīb:** < Ar. Yaban üzümü, kızıl üzüm; (*Delphinium staphisagria*). Krş. kızıl üzüm, mevīz.
 ‘u. 36b/10
 [1]
- ‘ucmü’z-zebīb:** < Ar. Küçük taneli çekirdeksiz üzüm, kuş üzümü. Krş. ufacuk kişmiş üzümü.
 ‘u. 36b/12
 [1]
- ucuk:** Bkz. uçuk. Krş. kerüter.
 u. 55a/12, 55b/11, 56b/11, 56b/14, 57a/15, 58a/9, 60a/5, 61b/12, 63a/8 [9]
 [9]
 u. tütmaḳ “Sara nöbeti tutması, epilepsi; cin tutması. Krş. encūḡ, ānīsā, taḥabbīl, ḥıyāraḳ-ı ḥarīden, ṣarḥ.” 55a/12, 55b/11, 57a/15, 58a/9, 60a/5 [5]
- uç-:** Uçmak.
 u.-ar 23b/4
 [1]
- uçucu:** Uçucu.
 u. 17a/7
 [1]
- uçuk:** Uçuk; ateşli hastalıklar, ruhsal bunalımlar veya korku sonucu genellikle dudakta beliren kabarcık. Krş. tenḥāle.
 u. 56a/14, 56a/20, 57a/14 [3]
 [3]
 u. tütmaḳ “Sara nöbeti tutması, epilepsi; cin tutması. Krş. baḥr-i beden, bīftāden” 56a/14, 56a/20 [2]
- ufacuk:** Ufacık, çok ufak, küçücük.
 u. 15b/15, 22b/19, 34a/21, 34a/21, 34b/5, 36a/17, 36b/12, 44a/4, 44b/4, 49a/10, 58b/9, 59b/6, 59b/18 [13]
 [13]
 u. balıḳ 34a/21
 u. balıḳdur 34a/21
 u. cıban 59b/18
 u. dülek 22b/19
- u. kişmiş üzümü 36b/12
 u. mersīn yemişidür 34b/5
 u. nesnelere 59b/6
 u. üzüm 36a/17, 44b/4 [2]
 bir nev‘ī u. üzüm 44a/4
 şaru u. kökdür 49a/10
- ufaḡ(ḳ):** Bkz. ufaḡ.
 u. + ı 28b/19, 46a/4 [2]
 ebūceḥīl ḳarpūzı u. + ı 46a/4
 u. + ıdur 17a/17
 [3]
 degirmen taşınuḡ u. + ıdur 17a/17
- ufak:** Ufak, küçük.
 u. 39a/19, 42a/14 [2]
 [2]
 u. üzüm “Kuş üzümü. Krş. fiżā.” 39a/19
- uḡra-:** Uḡramak.
 u.-mayan 49b/3
 [1]
 şoralıḳ yere u.-mayan şudur “Krş. mā’ü’l-ḳarāḥ.” 49b/3
- ‘uḳāb:** < Ar. 1. Karakuş, kartal, tavşancıl kuşu. Krş. ḳartal. 2. Nişadır, amonyak. Krş. nişadır.
 ‘u. 35b/15
 [1]
- ‘uḳār:** < Ar. Şarap. Krş. şarāb.
 ‘u. 35b/21
 ‘u. + ı 36a/3, 37a/18, 37a/19 [3]
 [4]
 ‘u. + ı ādem “Yabani nar ağacının kökü. Krş. yabānī nāruḡ köki.” 37a/18
 ‘u. + ı kūḥān “Kalbi kuvvetlendiren bir macun. Krş. ‘ūdū’l-ḳahr.” 36a/3
 ‘u. + ı rümī “Yabani mersin yemişi cinsinden bir yemiş. Bkz. ‘uḳāre.” 37a/19
- ‘uḳāre:** < Ar. Yaban mersini cinsinden bir yemiş. Krş. berrī mersīn yemişi.
 ‘u. 37a/19
 [1]
- uḳḥuvan:** < Ar. Sığır papatyası, sığırgözü, mastı çiçeği, arnika; (*Arnica montana*). Krş. sığır gözi, iri pāpādyā.
 u. 2a/9
 [1]
- ‘uḳl:** < Ar. Kadınlarda çocuk doğurma özürü, kısırılık.
 ‘u. 60b/10
 [1]
- ‘uḳr:** “‘uḳr-ı kūḥān” Kalbi kuvvetlendiren bir macun. Krş. ‘ūdū’l-ḳahr.
 ‘u. + ı 36a/3
 [1]
 ‘u. + ı kūḥān 36a/3

uqt: <? Taze zeytin. Krş. yaş zeytün.

u. 6b/21

[1]

uķū: “ḥūḥ-ı uķū” Hint sümbülü; (*Nardustachys jatamansi*). Krş. sādec-i hindī.

u. 21a/4

[1]

ḥūḥ-ı u. 21a/4

ulam: 1. Sulak yerlerde yetişen bir çeşit ot. 2. Üzüm çubuklarına örülen, çubuklardan geçinen, asalak bir bitki. Krş. küre.

u. 45b/11

[1]

u. otı 45b/11

ulama: Ulama otu, yayılğan otu, sarmaşık otu; (*Equeisetum ramosissimum*). Krş. emsūḥ, at kıyruğı, zeneb-i ḥīl.

u. 3b/20, 23a/17 [2]

[2]

ulaşuķ: Bitişik; birbiri ardınca, arkası kesilmeksizin.

u. 55a/13, 57a/7 [2]

[2]

u. sıtma “Nöbetleri aralıksız devam eden sıtma. Krş. es-sersām, germ peyveste germī.”55a/13,57a/7 [2]

uleyķ: < Ar. Böğürtlen yemişi; (*Rubus caesus*). Bkz. el-uleyķ. Krş. böğürtlen diken, böğürtlen yemişi.

‘u. 35b/6

[1]

‘uleyķū’l-kelb: < Ar. İtburnu yemişinin diken. Krş. it burnı diken.

‘u. 35b/6

[1]

‘uleyķū’l-ķuds: < Ar. Bkz. ‘uleyķū’l-kelb.

‘u. 35b/7

[1]

‘ulik: “‘ulik-i yābis” Çam sakızı. Krş. çam şakızı.

Bkz. ‘ırķ-ı yābis.

‘u. +ı 35b/10

[1]

‘u. +ı yābis 35b/10

‘ulikū’r-rūm: < Ar. Sakız, sakız ağacından elde edilen bir tür reçine; (*Pistacia lentiscus*). Krş. maştakī.

‘u. 36a/1

[1]

‘ulikū’ş-şāḥ: < Ar. Kara günlük yağı. Krş. kara günlük yağı.

‘u. 36a/7

[1]

‘ulikū’l-ḥılķ: < Ar. Boğazda balgam olması, gıcık tutmak. Krş. sülük tırnak.

‘u. 60b/4

[1]

umac: Umaç aşısı, una su katılarak yapılan bulamaç,

çorba. Krş. zerüre.

u. 25a/19

[1]

‘umlūl: < Ar. Bir çeşit bakla. Krş. bakla.

‘u. 36a/6

[1]

‘ummān: < Ar. Okyanus, büyük, engin deniz.

‘u. 42a/7

[1]

‘u. deryasında 42a/7

‘umre: < Ar. Ümre.

‘u. 34b/20

[1]

ḥıyn-ı ‘u. “Akdeniz’de Milyon

Adası’ndan getirilen kırmızı bir çamur.

Krş. ḥıyn-ı maḥtūm.” 34b/20

un: Un.

u. 2a/19, 51b/15 [2]

u. aşına “Undan yapılan bir aş. Krş.

ardīne.” 2a/19

u. kepegi “Un kepegi. Krş. neḥāle.”

51b/15

u. + dan 14a/2

u. + dan çıkan kepek “Un öğütüldükten

sonra çıkan kepekç Krş. secīr.” 14a/2

u. +ı 19a/2, 28a/15, 51b/21 [3]

ağac u. +ı “Ağaç talaşı. Krş. ağac

unı.” 51b/21

elekden geçme buğday u. +ı

“İnce,ibrişim elekten geçirilen buğday

unu. Krş. ḥavārī.” 19a/2

u. +ına 16a/7

[7]

buğday u. +ına “Buğday unu. Krş.

ḥınt.” 16a/7

‘uncid: < Ar. Küçük taneli çekirdeksiz üzüm, kuş üzümü. Krş. kuş üzümü.

‘u. 36a/16

[1]

‘unnāb: < Ar. Hünnap, kızılığde, üvez ağacı; (*Sorbus aucuparis*). Krş. çīlān, şīlāne, zefīr.

‘u. 14b/10, 25b/3, 32a/12 [3]

[3]

‘u. yemişi 32a/12

‘unşul: < Ar. Ada soğanı; (*scilla maritima*). Krş. yabān soğanı, aḫa soğanı.

‘u. 7b/13, 36a/15, 49a/20 [3]

başal-ı ‘u. “Yaban soğanı, adasoğanı;

(*Urginea maritima*). Krş. yabān soğanı,

aḫa soğanı.” 7b/13, 49a/20 [2]

‘u. +ı 11b/14, 50a/18 [2]

[5]

başal-ı ‘u. +ı meşvī “Pişmiş ada

soğanı. Krş. bişmiş aḫa soğanı.” 11b/14

- meşv-i ‘u. +1 başal “Pişmiş ada soğanı.
Krş. bişmiş ața soğanı.” 50a/18
- unutsağı:** Unutkan, unutkanlık.
u. 61a/3, 62b/2 [2]
[2]
u. olmak “Unutkan olmak. Krş.
ferāmuşī, nisyān.”61a/3,62b/2 [2]
- ur:** Ur, tümör, yumru. Krş. demīl, ‘acere, lek,
müfende.
u. 58b/4, 58b/5, 58b/5, 59b/4, 60b/8,
61b/17, 62a/10 [7]
u. + a 57b/7
u. + dur 59b/5
[9]
- ur-:** Vurmak; yansımak; ilaç sürmek.
u.-ur 60a/10
[1]
- urğan:** Urgan, halat, kalın ip.
u. +1 40a/16
[1]
yoşsul u. +1 dērlər bir şarmaşuğdur
“Yoksulurganı denilen bir cins
sarmaşık. Krş. leblāb, şarmaşuk.”
40a/16
- uruz:** “uruz otı” Bağayaprağı, sinir otu; (*Plantago
major*). Krş. hayyū’l-‘ālem.
u. 16a/9
[1]
u. otı 16a/9
- ‘urük:** < Ar. Kadının adet görmesi, hayz.
‘u. +1 60b/11
[1]
‘u. +1 keşīr “Adeti çok gören kadın.”
60b/11
- ‘urük:** < Ar. Kökler, damarlar.
‘u. +1 5b/3, 36a/3, 36a/4, 36b/5, 37a/7,
37a/13 [6]
[6]
‘u. +1 beyz “Yabani hatmi çiçeği
ağacı. Krş. berrī hatem çiçeginün
ağacı.” 36b/5
‘u. +1 dār-ı hizem 36a/4 “Meyan
kökü. Krş. puyan dibi.”
‘u. +1 dār-ı hūm “Mavi zambak kökü;
(*İris lurida*). Krş. kök süsen dibi.”
37a/13
‘u. +1 hāmır “Kızıl boya elde edilen bir
kök, enlik kökü. Krş. kızıl boya,
eşlik.” 36a/3
‘u. +1 şafrā “Zerdeçal, Hint safranı
(*Curcuma longa*). Krş. zerdeçüb.”
35b/3
‘u. +1 şecere-i hindī “Serçedili otu;
(*Stellaria media*). Krş. serçe dili.”
- 37a/7
- ‘urükü’l-arz:** < Ar. Altın ve gümüş lehim. Krş. büre-i
hindī.
‘u. 36b/3
[1]
- ‘urükü’l-ğars:** < Ar. Meyan kökü; (*Glycyrrhiza
glabra*). Krş. puyan dibi.
‘u. 36b/5
[1]
- ‘urükü’l-beyz:** < Ar. 1. Tilkitaşığı, itkasarı, koç otu;
(*Solanum nigrum*). Krş. būzīdān. 2. Krş. Hatem
çiçeği ağacı. hatem çiçeginün ağacı.
‘u. 37a/11
[1]
- ‘urükü’ş-şabā’in:** < Ar. Zerdeçal, Hint safranı
(*Curcuma longa*). Krş. zerdeçüb. Bkz. ‘ırku’z-
za‘ferān.
‘u. 36a/2
[1]
- usķürdiyūn:** < Gr. Yabani sarımsak. Krş. yabān
şarmısıağı.
u. 2b/3
[1]
- usķürūn:** < Gr. Demir boku, cürūf, erime
durumundaki madenlerin yüzeyinde toplanan madde,
dışık. Krş. demür boķı.
u. 2b/14, 5b/12 [2]
[2]
- usnaḥ:** < Ar. Çadıruşağı bitkisi ve zamkı, kuzu
sarmaşığı; (*Dorema ammoniacum*). Krş. uşak, dāne
çadır.
u. 4b/14
[1]
- ‘usr:** < Ar. Güçlük, sıkıntı, zorluk.
‘u. 56b/12
[1]
bīmār-ı ‘u. “Şiddetli hastalık. Krş. güc
ve şiddetlü hastalık.” 56b/12
- ‘usrü’l-bevl:** < Ar. İdrara çıkma zorluğu, idrara
çıkamama. Krş. sidük tutulmaķ.
‘u. 60b/2
[1]
- ‘usrü’l-ḥareket:** < Ar. Hareket edememe. Krş.
hareketsiz.
‘u. 60b/13
[1]
- ‘usrü’l-vilāde:** < Ar. Doğumun zor geçmesi, doğurma
güçlüğü. Krş. gücile toğurmaķ.
‘u. 60b/6
[1]
- ‘usr-ı suķūḫū’l-meşīme:** < Ar. Çocuğun eksik veya ölü
olarak doğması.
‘u. 60b/7
[1]

- uštūriyūn:** <Gr. Çam ağacı; (*Pinus*). Krş. cam ağacı.
u. 5b/11
[1]
- uş:** Akıl.
u. + ı 58a/2, 59a/18, 60b/15, 61a/7 [4]
[4]
u. + ı gitmek “Aklını yitirmek,
kendinden geçmek. Krş. hāmūş-ı
bīftāden, sekte, gāşye.” 58a/2, 59a/18,
60b/15, 61a/7 [4]
- ‘uşāre:** <Ar. Öz su.
‘u. + i 35b/14, 37a/6 [2]
‘u. + i derbend-i haşhāş “Haşhaş
bitkisinden elde edilen uyuşturucu bir
madde, afyon. Krş. efyūn.” 35b/14
‘u. + i zerde-reng “Sinameki dibi. Krş.
sinā-yı mekkī dibi.” 37a/6
‘u. + sidür 19b/2
kurz dikeninūñ ‘u. + sidür 19b/2
‘u. + sin 1b/3
[4]
- ‘uşāretü’l-müşk:** <Ar. Yaban balı. Krş. yabān balı.
‘u. 36a/1
[1]
- ‘uşāretü’r-rā’ī:** <Ar. Bir çeşit yonca. Krş. yonca.
‘u. 36b/6
[1]
- ‘uşfūr:** <Ar. Serçe kuşu.
‘u. 22a/14
[1]
dimāğ-ı ‘u. “Serçe beyni. Krş. serce
beynisi.” 22a/14
- ‘uşfūrü’s-sāh:** <Ar. Pamuk; (*Gossypium*). Krş.
panbuğ.
‘u. 35b/20
[1]
- ‘uşfūrü’s-şevk:** <Ar. Bkz. ‘uşfūrü’s-sāh.
‘u. 35b/18
[1]
- ‘uşfūrü’s-sebāh:** <Ar. Bkz. ‘uşfūrü’s-şevk.
‘u. 35b/19
[1]
- uštūhuṭūs:** <Gr. Karağan çiçeği, karabaş otu;
(*Lavandula stoechas*). Krş. karağan çiçeği.
u. 2a/3
[1]
- uşülü’l-hulv:** <Ar. Meyan kökü; (*Glycyrrhiza
glabra*). Krş. puyan dibi.
u. 6b/19
[1]
- uşağ(k):** Çocuk. Bkz. uşak.
u. + ı 56a/14
[1]
- uşak:** 1. Uşak, çocuk. 2. Daneçadır; çadır uşağı ve
zamkı; (*Dorema ammoniacum*). Krş. dāne çadır,
lazākū’z-zeheb, usnaḥ.
u. 2a/9, 4b/14, 33a/13, 44a/9, 44b/9,
45b/20, 47b/6, 60a/19, 62a/7 [9]
[9]
u. dērler şamğdur 44b/9
u. şamğı 44a/9
- ‘uşbetü’l-mār:** <Ar. Üzerlik otu; (*Peganum harmala*).
Krş. yüzerlik.
‘u. 37a/8
[1]
- ‘uşbetü’l-kaḻīb:** <Ar. 1. Koyunkıran, kuzukıran,
mayasıl otu, yara otu; (*Hypericum*). Krş. koyun
kıran. 2. Öksüz oğlan çiğdemi, sorıncan ağacı;
(*Colchicum autumnale*). Krş. öksüz oğlan çiğdemi,
sürıncān.
‘u. 36b/4
[1]
- ‘uşbetü’s-sabā’:** <Ar. Yirteciler otu, yirticiler ayağı.
Krş. yirteciler otu.
‘u. 36a/11
[1]
- ‘uşna:** <Ar. Palamut yemişi. Krş. belāmūd yemişi.
‘u. 36a/5
[1]
- uşnā:** <Ar. Ağaç yosunu, ketencik, pelit. Krş. bellūṭ
yosuñı,
u. 2a/10
[1]
- uşnān-dārū:** <Far. Davut çöveni, bir çeşit çöven.
Krş. zūfā.
u. 5b/13
[1]
- uşturğār:** <Far. 1. Deve dikenini; (*Alhagi maurorum*).
2. Yandak dikenini; (*Ononis spinosa*). Krş. yantağ
dikenini.
u. 4b/15
[1]
- uşturğāz:** <Far. Devetabanı, geniş yapraklı bir süs
bitkisi; (*Phlodontron*). Krş. deve tabanı.
u. 3a/20
[1]
- ‘utīm:** <Ar. Bkz. ‘utm, ‘abum.
‘u. 36a/10
[1]
- ‘utm:** <Ar. Yabani zeytin ağacı. Krş. tağ zeytünü.
‘u. 36a/10
[1]
- ‘uşārid:** <Ar. Rum sümbülü, salyan sümbülü, alaman
sümbülü, sultanî sümbül. Krş. sünbül-i rümī.
‘u. 36a/1
[1]
- uviş-:** Uyuşmak.
u.-mağ 58a/2

- [1]
gevde u.-mağ “Vücutun uyuşması.
Krş. ĥufte-i ŧeden-endām.” 58a/2
- uyku:** Uyku.
u. + da 55b/2, 55b/7, 56b/16, 60b/18,
61a/5, 61a/7, 61a/13, 61a/17, 61b/8, 62b/9
[10]
[10]
- uykusuz:** Uykusuz.
u. 59b/14
[1]
- uyu-:** Uyumak.
u.-mamağ “Uyuyamamak, uykusuzluk. Krş.
seher.” 59b/14
[1]
- uyuş-:** Uyuşmak.
u.-mağ 55a/13, 61b/15 [2]
[2]
- uyuz:** Uyuz. Krş. kevgīn, nağt.
u. 57b/16, 61a/16, 61b/8, 62b/14 [4]
[4]
u. olmağ “Rahimde olan kaşıntı, rahim
uyuzu. Krş. ĥakketü'r-rağm.” 57b/16
- uyuz:** Beden uyuzu. Krş. 'arheb.
u. + a 60b/8
[1]
- 'uyünü'l-bağar:** <Ar. Siyah, iri bir cins erik. Krş.
siyāh erik.
'u. 35a/19
[1]
- uza-:** Uzamak.
u.-mağ 57b/18
[1]
- uzun:** Uzun.
u. 4a/21, 22a/4, 26b/19, 27a/2, 28a/17,
40b/18, 48b/9, 59a/17 [8]
u. kirpü 28a/17
u. ĥavundur 22a/4
u. ŧiş 59a/17
u. tülü kirpi 26b/19
u. tülü kirpü 27a/2
u. + ı 14b/4
[9]
- uzv:** <Ar. Bkz. 'uzv.
u. + ı 57a/1
[1]
- 'uzv:** <Ar. Organ.
'u. 56a/4
'u. + a 57b/5, 59b/10 [2]
[3]
- Ū**
- 'ūd:** <Ar. Öd ağacı; ; (*Aquilaria agallocha*).
- 'ū. 4a/10, 6a/6, 22a/17, 43a/11, 54b/11 [5]
'ū. ağacı 4a/10, 22a/17, 43a/11,
54b/11 [4]
'ū. perverdesine 6a/6
'ū. + ı 5a/1, 5b/14, 6a/14, 6b/1, 14b/11,
23a/5, 27b/18, 28a/12, 29b/12, 30a/8,
35a/21, 35b/8, 36a/15, 37a/5, 37a/21,
48b/10, 50b/10, 53b/7, 53b/20, 54b/5 [20]
[25]
'ū. + ı belesān 29b/12
'ū. + ı belesān-ı ŧāmī “Mürver, olgun
meyveleri yenir ve dallarından masura
yapılan bir ağaç, kara mürver, melesir,
patlak, patlangaç, yalankoz; (*Sambucus
nigra*).” 35b/8
'ū. + ı bīŧ 37a/5
'ū. + ı firengī “Kokar ağaç kökü.” 5a/1,
5b/14 [2]
'ū. + ı firengī dërler ağacdur 14b/11
'ū. + ı hindī “Hint ödü, Hindistan'da
yetişen bir öd ağacı; (*Lignum Aloes*).
Krş. encüc, ĩğākın, debīdār, sindihān,
sefedhān, mendī, miskāñün, hest-i
demān, heŧi-i demān.” 6a/14, 6b/1,
23a/5, 27b/18, 28a/12, 30a/8, 48b/10,
50b/10, 53b/7, 53b/20, 54b/5 [11]
'ū. + ı ĥayye “Sudan'da panzehir olarak
kullanılan bir yılan ödü. Krş. tiryāk.”
37a/21
'ū. + ı ĥulv “Meyan kökü;
(*Glycyrrhiza*). Krş. puyan dibi.”
35a/21
ilan 'ū. + ı 36a/15
- üder:** <Gr. Su. Krş. ŧu.
ü. 6a/19
[1]
- 'üdu'ş-şalīb:** <Ar. Ayı gülü dibi, ŧakayık, favaniya.
Krş. ayu gülü, verd-i neğār, verdü'l-ğamīr, cebrü'l-
ğahr, keyhiyānā, kemhiyānā, kehyānā, meslübü'r-
rāsīn.
'ū. 15b/20, 36b/2, 45a/3, 45a/11, 49b/20,
52b/20, 53b/3 [7]
'ū. + dür 15b/14
[8]
- 'üdü'd-darğa:** <Ar. Kadı ağacının kökü; (*Ferula assa-
foetida*). Krş. ĥaşnı.
'ū. 36b/12
[1]
- 'üdü'l-ğayye:** <Ar. Sudan'da panzehir olarak
kullanılan, meyan köküne benzeyen, acı bir kök,
yılan ödü. Krş. ilan 'üdi. Bkz. 'üd-ı ĥayye.
'ū. 36a/15
[1]
- 'üdü'l-ğahr:** <Ar. ŧıfalı bir öd türü. Krş. ĥündüş,

kerkerūhen, eklesīr, bīḥ-i tarḥūn-ı kühī, bīlāterū, tāğand, tāğandest, tarḥūn, ‘āķırķarḥā, ‘uķr-ı kühān.

‘ū. 2b/5, 9a/10, 11a/16, 12a/1, 12b/7, 34b/9, 35a/19, 36a/3, 41b/1, 44a/12 [10]
[1]

‘ūdū’l-ķuķās: <Ar. Çöven, çam çöveni. Krş. çoğan, çam çoğanı.

‘ū. 35b/11, 37a/20 [2]
[2]

‘ūdū’l-vec: <Ar. Egir kökü. Krş. egir, vec, ‘ırķu’l-eyger.

‘ū. 35a/18
[1]

‘ūdū’r-rīḥ: <Ar. 1. Kadıntuzluğu, diken üzümü, karamuk; (*Berberis crataegina*). Krş. kadın tuzluğu, karamuk, göginek kaķuđı. 2. Egir kökü. Krş. egir. 3. Hindî kırlangıç otu; (*Chelodinium majus*). Krş. māmīrān-ı rümī.

‘ū. 35b/11
[1]

ūķtāriyūn: <Gr. Kuzu pıtrağı, koyun otu, fitık otu, kasık otu, kızıl yaprak; (*Agrimonia eupatoria*). Krş. ķuzı butrağı; ğāfēs.

ū. 6b/7
[1]

ūmālī: <Gr. Davut peygamber yağı, bulgar yağı; bal şarabı. Krş. şarāb-ı ‘asel, duhn-ı ‘aselī.

ū. 4b/13
[1]

ūmāzā: <? Çırtatan düleđi, kargadüveleđi ebucehil karpuzu; (*Citrullus colocynthis*). Krş. çırtatan düleđi.

ū. 4b/15
[1]

ūn‘alışīn: <? Yapradı mersin yaprađına benzeyen bir bitki, atdili.

ū. 4b/2
[1]

‘ürinīn: <Ar. Bkz. ‘ürīnes.

‘ū. 35b/17
[1]

ūrīfās: <Gr. Yabani kekik otu. Krş. yabānī kekik otu.

ū. 2b/2
[1]

‘ürīnes: <Ar. Sığırkıyuğu bitkisi; (*Verbascum*).

Krş. şığır kıyuğu, māhīzehrec.

‘ū. 35b/17
[1]

ūrmālī: <Gr. Bkz. ūmālī.

ū. 6a/18
[1]

ūrs: <Far. Ardıç ađacı; (*Juniperus*). Krş. arduc ađacı.

ū. 4b/9
[1]

ūrsiyā: <Far. Beyaz zambak; beyaz susam. Krş. aķ süsen.

ū. 4b/11
[1]

ūsabīd: <Far. Bir çeşit nilüfer. Krş. nīlüfer.

ū. 4b/3
[1]

ūşķundiyūn: <Gr. Sarımsak gibi kokan yabani bir bitki, yarpuz. Bkz. usķürdiyūn.

ū. 4b/16
[1]

üstūātīnūs: <Gr. Ayıkulađı denilen bir bitki, çalba, karağan; (*Phlomis grandiflora*). Krş. ayu ķulađı.

ū. 3b/15
[1]

ūşnān: <Far. Şam çöveni, çöven. Krş. çam çoğanı.

ū. 3a/2
[1]

ūtūrūn: <Gr. Bkz. anūşīr.

ū. 7a/12
[1]

Ü

ü: <Far. Ve.

ü. 1b/8, 25b/2, 49a/10, 51a/11 [4]
[4]

üç: Üç.

ü. 3a/17, 7a/6, 13b/13, 28a/10, 34a/3, 34a/7, 34b/1, 50a/15, 57b/11 [9]
[9]

ü. dürlü renge 34b/1

ü. edviyeden 13b/13

ü. gūşelü toḥmdur “Mahlep cinsinden üç köşeli bir tohum. Krş. encukek.”

7a/6

ü. şu 50a/15

ü. yapraklı 3a/17, 28a/10, 34a/3, 34a/7 [4]

üftāden: <Far. Düşmek; geçmek.

ü. 55b/1
[1]

āb-ı der-şikem ü. “Karında sıvı

birikmesi. Krş. karında şu gecmek, istiskā.” 55b/1

ümmü’ş-şibyān: <Ar. Havale, epilepsi; hafakan basması. Krş. avafalanlık tıtmaķ.

ü. 55a/7
[1]

ürbel-: Bkz. ürper-.

ü.-üb 61a/4
[1]

ürper-: Ürpermek.

ü.-üb 61a/14
[1]

üsrüb: <Far. Kurşun. Krş. kurşun.
ü. 3a/14
ü. + i 3a/16
[2]
ü. + i sūhte “Kurşun karbonatı. Krş.
kurşun üstübeci.” 3a/16

üsrüf: <Far. Bkz. üsrüb.
ü. 5a/17
[1]

üst: Üst.
ü. + ünde 2b/8, 8a/14, 11a/8, 11b/20,
15a/19, 15b/1, 26b/14 [7]
ü. + üne 18a/13, 21a/7, 44b/7 [3]
[10]

üstād: <Far. Üstat, bir bilim veya sanat alanında
üstün bir yeri olan kişi, usta.
ü. + a 1b/4
ü. + dan 1b/8
ü. + ı 4b/4
[3]
ü. + ı terkīb 4b/4

üstübec: Üstübec, boyacılıkta kullanılan zehirli, bazik
kurşun karbonat. Krş. bārūk, sipīdāb, ispindāt, eng-i
muḥaffef.
ü. 4a/5, 5b/1, 10a/2, 26b/21, 27a/14, 28b/1
[6]
yanmış ü. “Yanmış üstübec. Krş.
sandūhis, serenc.” 26b/21, 27a/14 [2]
ü. + i 3a/14, 3a/17, 5a/4, 28a/9 [4]
[10]
kalay ü. + i “Kalay karbonatı. Krş.
eng-i ḥaffīf.” 5a/4
kurşun ü. + i “Kurşun karbonatı. Krş.
sürb-i sūhte, āyār, üsrüb-i sūhte.”
3a/14, 3a/17, 28a/9 [3]

üt: Ütmek, taze mısırı veya buğdayı ateşe tutup
pişirmek.
ü.-mek 22a/1
ü.-mesi 42a/17
[2]
buğday ü.-mesi “Buğday ütmesi. Krş.
kaşīl.” 42a/17

ütrüc: <Ar. Ağaç kavunu. Krş. ağac ḫavunı, tūrunc.
ü. 2a/17, 2b/1 [2]
[2]

ütrüciye: <Ar. Bkz. ütrüc.
ü. 10b/16, 11b/16 [2]
[2]
bakla-ı ü. “Oğul otu; (*Melissa
officinalis*).” 10b/16
taḫlib-i ü. “Oğul otu; (*Melissa
officinalis*).” 11b/16

üvez: Üvez; gülgillerden, orta boylu bir ağaç; (*Pirus
sorbus*) ve bu ağacın muşmulaya benzeyen yemişi.
Krş. karāniyā.
ü. 40a/21
[1]

üzer +: Üst.
ü. + inde 5a/12, 7b/1, 8a/21, 14a/14, 14b/8,
18a/5, 19b/15, 19b/16, 26a/1, 32a/7,
34a/10, 35a/21, 36b/8, 37b/13, 45a/21,
47b/16, 53a/21, 57a/21 [18]
kayalar ü. + inde 45a/21
şu ü. + inde 14a/14, 19b/16 [2]
şu ü. + inde olan yoşuḡ 14b/8
taş ü. + inde 18a/5, 47b/16, 53a/21 [3]
ü. + ine 14a/2, 61a/6 [2]
[20]
yēr ü. + ine yayılan otdur 14a/2

üzil-: Üzölmek, incinmek, yaralanmak.
ü.-en 55b/4, 56b/2 [2]
[2]

üzim: Bkz. üzüm.
ü. + üḡ 4b/11
[1]
kara ü. + üḡ 4b/11

üzr: Üzere.
ü. + e1b/11, 1b/12, 1b/13 [3]
[3]

üzüm: Üzüm; (*Vitis vinifera*).
ü. 6a/12, 6a/12, 6a/13, 6b/18, 7b/19,
10b/11, 11a/18, 13b/11, 14b/13, 22a/15,
24a/7, 24b/16, 25a/21, 25b/2, 34b/18,
35b/1, 36a/17, 36b/11, 36b/14, 37a/14,
37b/2, 38a/6, 38b/13, 39a/11, 39a/19,
39a/21, 44a/4, 44a/11, 44b/4, 47b/10,
49a/2, 53a/6, 53a/7, 53a/20, 53b/3, 53b/20,
56b/7 [37]
ü. ağacı “Üzüm ağacı, asma. Krş.
entālis, zerḫūn, kerm, leffū'l-kerm.”
6a/12, 22a/15, 25a/21, 44a/11, 47b/10
[5]
ü. ağacına 6b/18
ü. cekirdegi 38b/13
ü. çiçeği “Üzüm çiçeği. Krş. bahār-ı
engūr, vel.” 11a/18, 39a/21, 53a/20 [3]
ü. çiresi 13b/11
ü. çubuğı 37a/14
ü. çubuğının yanmış 24b/16
ü. çubuğının köki 24a/7
ü. şuyı 7b/19
ü. şarābı “Üzüm şarabı. Krş. enbālīs,
ānū, cemhūrī, fūres.” 6a/12, 6a/13,
14b/13, 39a/11 [4]
ü. şırāsı 35b/1
ü. yaprağı 53a/7

- ü. yaprakları 10b/11
ağ ü. çubuğuna 53b/20
ayu ü. 36b/14
bir nev'î ufacuk ü. 44a/4
kara ü. "Kara üzüm. Krş. ğarbīb ,vīn." 38a/6, 53b/3 [2]
kıızıl ü. "Kızııl üzüm. Krş. zebīb, ıalḥ, faṣā, mev'iz." 25b/2, 34b/18, 36b/11, 49a/2 [4]
siyāh ü. 53a/6
siyāh iri ü. 37b/2
ufacuk ü. 36a/17, 44b/4 [2]
ufağ ü. 39a/19
ü. + e 38b/13
kıızıl ü. + e 38b/13
ü. + i 3a/21, 3b/1, 6a/14, 10a/18, 18a/17, 23b/13, 23b/21, 24a/3, 26b/19, 27a/13, 28a/11, 28a/19, 32a/15, 33b/1, 34a/9, 35b/9, 35b/9, 36a/13, 36a/17, 36b/12, 36b/14, 37b/21, 37b/21, 38b/3, 38b/3, 38b/8, 39a/19, 39a/21, 42a/14, 43b/4, 43b/17, 44a/4, 44b/4, 46a/10, 46b/18, 49b/20, 52b/11, 52b/12, 53a/2, 53b/4, 53b/7, 54a/11, 54a/17, 54a/18 [44]
ayu ü. + i "Ayı üzümü, kurt üzümü, çay üzümü, fundagillerden ahlata ağacı ya da murdar ağaç olarak bilinen kırmızı, küçük taneli yemişler veren, tüylü bir bitki; (*Arbutus uva ursi*). Krş. kurd üzümü, 'ābes, ğubāriye, 'inebū'd-dübb." 36a/13, 37b/21 [2]
dilkü ü. + i "Tilki üzümü, it üzümü, Patlıcangillerden, 20-50cm yüksekliğinde, bazı ilaçların yapımında kullanılan bir yıllık otsu bir bitki; (*Solanum nigrum*), böğürtlen; (*Rubus caesus*). Krş. rübāh-ı nüvīk, rübāh-ı türbek, tūlīdūn, 'inebū's-ša'leb, fenā, lemā, engūr-ı rübāḥ, it üzümü." 3b/1, 23b/13, 23b/21, 24a/3, 34a/9, 35b/9, 38b/8, 46b/18 [8]
ilan ü. + i "Sarmaşık gibi etrafında olan ağaçlara ve bitkilere sarılan, salkımında onar tane yemişi bulunan bir bitki, ören gülü, yılan üzümü, ak asma, ak sarmaşık, binkulaç, hüsn-i yusuf. Krş. ören gülü, enbālis lūfī, bervāniyā, ḥālaqu'l-ša'r, siyāh-dārū, şeceretü't-tıḥāl, şar'iyetü'l-cedā, 'inebū'l-ḥayye fāṣrā, fişā', faḫlāmīnūs, kermetü'l-beyzā, hezār-feşān, hezār-ceşān, hezār-gez, verāclūr, verd-i ḫālūr." 6a/14, 10a/18, 18a/17, 28a/11, 32a/15, 33b/1, 35b/9, 38b/3, 39a/19, 39a/21, 43b/4, 52b/11, 52b/12, 53a/2, 53b/4, 53b/7, 54a/11, 54a/17, 54a/18 [44]
39a/21, 43b/4, 52b/11, 52b/12, 53a/2, 53b/4, 53b/7, 54a/11, 54a/17, 54a/18 [19]
ilan ü. + i dibi 46a/10
it ü. + i "Köpek üzümü, tilki üzümü. 2. Böğürtlen; (*Solanum nigrum*). Krş. fevāris, engūr-ı rübāḥ, seg-i engūr." 3a/21, 26b/19, 27a/13, 28a/19, 38b/3, 43b/17 [6]
it ü. + i bekmezi 49b/20
kurd ü. + i "Ayı üzümü, çay üzümü. Krş. ayu üzümü, 'ābes, ğubāriye." 36b/14, 37b/21 [2]
kuş ü. + i "Kuş üzümü, küçük taneli çekirdeksiz üzüm. Krş. ufacuk üzüm, 'ucmū'z-zebīb, kişmīş, kişmiş, kişnic." 36a/17, 42a/14, 44a/4, 44b/4 [4]
ufacuk kişmiş ü. + i 36b/12
ü. + idür 50b/11
tağ ü. + idür 50b/11
ü. + inden 44b/9
it ü. + inden 44b/9
ü. + ine 13b/5
dilkü ü. + ine 13b/5
ü. + inün 19a/12, 35b/5 [2]
[87]
it ü. + inün dibin 19a/12
it ü. + inün kırmızisi 35b/5
üzümlü: Üzümlü.
ü. 15a/6, 52a/8, 52b/6 [3]
[3]
ü. aş "Üzümlü aş. Krş. cürcāniye, nil-i revāne." 52b/6
ü. aş 15a/6, 52a/8 [2]
V
va'āt: < Ar. Bkz. va'āta.
v. 53a/16
[1]
va'āta: < Ar. Sarı gül. Krş. şaru gül.
v. 53a/16
[1]
va'bel: < Ar. Sığın, dağ öküzü, yabani sığır. Krş. sığın, tağ öküzü.
v. 53a/8
[1]
vağ: "vak vak etmek" Kulak uğuldaması.
v. 58a/22, 58a/22 [2]
[2]
v. etmek vağ "Kulak uğuldaması. Krş. deviyy-i dāğā."
58a/22
vağd: < Ar. Patlıcan; (*Solanum melongena*). Krş.

bāṭincān.

v. 52b/19

[1]

vahşīrak: <Far. Horasani adıyla bilinen yavşan türünden bir bitki, vahşizek; (*Artemisia cina*). Krş. şoğulcan çıkararı, ḥorāsānī.

v. 53a/1

[1]

vahşī: <Ar. 1. Vahşī, yabani 2. Bir tür sarmaşık; (*Hedera helix*). Krş. şarmaşık.

v. 12a/3, 44a/13, 53a/14 [3]

[3]

v. böğürtlen yemişi “Yabani böğürtlen yemişi. Dut; (*Morus*). Krş. tüt.” 12a/3 kemmūn-ı v. “Şahtere otu; (*Fumaria officinalis*). Krş. şahtere.” 44a/13

vahşunūmīrān: <Far. Bkz. vahşīrak.

v. 53a/17

[1]

vahber: <Ar. Beyaz gül. Krş. ak gül.

v. 53a/19

[1]

va'k: <Ar. Sıtma. Krş. sıtma.

v. 63a/7

[1]

vaqd: <Ar. Ateşin yanması, tutuşması, kurutmak. Krş. kurı muql.

v. 53a/7

[1]

valī': <Ar. Hurma kabuğu. Krş. ḥurmā kabuğu.

v. 53a/17

[1]

var: Var, yok karşıtı, mevcut.

v. + dur 7a/13, 17a/15, 23a/14, 23a/16, 26a/7 [5]

[5]

var-: Varmak, ulaşmak.

v.-inca 55a/2

[1]

vara': <Ar. Yılanbaşı, katır boncuğu. Krş. ilan başı, katır boncuğu.

v. 52b/19

[1]

varağ: <Ar. 1.Yaprak, tabaka. 2. Yazmalarda her bir yaprak. 3. Çok ince altın levha.

v. + ı 52b/19, 53a/3, 53a/15, 53a/12, 53a/15, 53a/19 [6]

v. + ı ḥayme “Çadır çiçeği tohumu; (*Euryaleferox*), ak karanfil. 53a/12 v. + ı leb “Çınar ağacının yaprağı. Krş. çenār yaprağı.” 53a/3 v. + ı neygū “Bağa yaprağı, beşdamar otu, kırksinir otu; (*Plantago*). Krş. bağa yaprağı.” 52b/19

v. + ı nīl “Çivit boyası cinsinden bir bitki. Krş. vesme.” 53a/19

v. + ı tīlā “Altın varak; altın, gümüş veya başka madenler dövülerek oluşturulan ince, parlak yaprak. Krş. altın varağı.” 53a/15

altun v. + ı “Altın varak; altın, gümüş veya başka madenler dövülerek oluşturulan ince, parlak yaprak.” 53a/15

[6]

varağāt: <Ar. Yapraklar.

v. 23b/8

[1]

zū-yı sūlüse-i v. “Sarı çiçekli yaban yoncası, yem bitkisi; (*Medicago falcata*). Krş. şaru çiçekli yabān yoncası.” 23b/8

varağū'l-kerm: <Ar. Üzüm yaprağı. Krş. üzüm yaprağı.

v. 53a/7

[1]

varağū'l-ḥilāf: <Ar. Söğüt yaprağı. Krş. söğüd yaprağı.

v. 53a/7

[1]

varağū'l-ḥayāl: <Ar. Bengilik otu yaprağı. Krş. bengilik otu, ḥayrānlık otu.

v. 53a/14

[1]

vasağū'l-ūzn: <Ar. Kulak kiri. Krş. kulağ kiri.

v. 53a/6

[1]

vasağ-ı güvārū'n-naḥl: Pireboku. Krş. pire bevli.

v. 53a/16

[1]

vaşak: <Far. Çaduruşığı bitkisi ve zamkı, kuzu sarmaşığı; (*Dorema ammoniacum*). Krş. dāne çādir, uşak.

v. 53a/11

[1]

vazağ: <Far. Kurbağa. Krş. kurbağa.

v. 53b/1

[1]

vazağa: <Far. Kaya keleri, bir tür zehirli kertenkele, akrepöldüren.

v. 53a/20, 62b/10 [2]

[2]

v. şoğmak “Kertenkele ısırması. Krş. neşetū'l-vazağa.” 62b/10

vāh: <Ar. Vücutta bir yerin yırtılması, yarılması. Krş. bir yeri yırtmak.

v. 63a/6

[1]

vāhbete: <Ar. Zayıflık. Krş. za'iflik.

v. 63a/6

[1]

vāhad: <Ar. Bir tür sarmaşık; (*Hedera helix*). Krş. sarmaşuk, leblāb.

v. 53a/20

[1]

vālān: <Far. 1. Rezene; (*Foeniculum vulgare*). Krş. rāziyāne. 2. Bir tür sarmaşık. Krş. şarmaşuk.

v. 13a/19

[1]

toḥm-ı v. "Bir çeşit sarmaşık tohumu.

Krş. şarmaşuk tohumı, keşüş tohumı."

13a/19

vān: <Far. Zayıflık; tende gevşemeler ve buruşmalar meydana gelmesi. Krş. za'iflik ve süstlik.

v. 63a/6

[1]

ve's-şalātü: <Ar. Hz. Muhammed'e ve Onun soyundan gelenlere okunan dua.

v. 1b/1

[1]

ve: <Ar. Ve.

v. 1b/1, 1b/5, 1b/9, 1b/9, 1b/10, 1b/10, 1b/10, 1b/10, 1b/15, 2a/4, 2a/4, 2a/5, 2a/6, 2a/11, 2a/11, 2a/14, 2a/16, 2b/5, 3a/5, 3a/9, 3a/15, 3a/20, 3a/20, 3b/1, 3b/6, 3b/6, 3b/7, 3b/11, 3b/20, 3b/20, 4a/6, 4a/6, 4a/16, 4a/20, 4b/11, 5a/3, 5a/8, 5b/6, 6a/8, 6a/14, 6a/20, 6a/21, 6a/21, 6b/7, 6b/11, 7a/2, 7a/4, 7a/11, 7a/11, 7a/12, 7a/15, 7a/15, 7a/17, 7a/20, 7a/21, 7b/1, 7b/6, 7b/9, 7b/11, 7b/13, 7b/13, 7b/15, 7b/16, 7b/21, 8a/2, 8a/5, 8a/6, 8a/8, 8a/11, 8a/18, 8a/20, 8a/20, 8a/20, 8b/3, 8b/13, 8b/16, 9a/3, 9a/6, 9b/1, 9b/6, 9b/8, 9b/10, 9b/17, 10a/2, 10a/7, 10a/8, 10a/11, 10a/14, 10a/14, 10a/18, 10a/20, 10b/4, 10b/5, 10b/6, 10b/8, 11a/11, 11a/19, 11a/20, 11b/4, 11b/9, 11b/16, 11b/20, 12a/8, 12b/2, 12b/13, 13a/16, 13b/11, 13b/12, 13b/20, 14a/7, 14a/8, 14a/16, 14a/19, 14a/21, 14a/22, 14b/9, 14b/11, 14b/14, 14b/21, 15a/5, 15a/6, 15a/7, 15a/8, 15a/11, 15a/15, 15b/2, 15b/4, 15b/4, 15b/5, 15b/7, 15b/9, 15b/10, 15b/13, 15b/15, 16a/3, 16a/7, 16a/9, 16a/11, 16a/11, 16a/11, 16a/12, 16a/15, 16a/20, 16b/1, 16b/2, 16b/8, 16b/18, 17b/6, 17b/11, 17b/12, 17b/19, 18a/1, 18a/3, 18a/5, 18a/8, 19a/1, 19a/17, 19b/4, 19b/6, 19b/8, 19b/11, 19b/14, 19b/14, 19b/14, 19b/15, 19b/15, 20a/3, 20a/9, 20a/13, 20a/14, 20a/14, 20b/1, 20b/1, 20b/2, 20b/5, 20b/20, 21a/3, 21a/4,

21a/13, 21a/17, 21a/18, 21a/21, 21b/2, 21b/2, 21b/3, 21b/8, 21b/10, 21b/13, 21b/20, 22a/1, 22a/1, 22a/2, 22a/11, 22a/12, 22b/7, 22b/7, 22b/14, 22b/19, 23a/5, 23b/1, 23b/16, 23b/18, 23b/20, 24a/12, 24a/14, 24b/3, 24b/19, 24b/20, 25a/1, 25a/3, 25a/4, 25a/11, 25a/11, 25a/14, 25b/6, 25b/13, 25b/19, 26a/3, 26a/12, 26a/21, 26b/5, 26b/11, 26b/11, 26b/13, 27a/2, 27a/5, 27a/18, 27b/6, 28a/4, 28a/5, 28a/5, 28a/18, 28a/19, 28a/20, 28b/3, 29a/3, 29a/6, 29a/8, 29a/9, 29a/16, 29a/17, 29a/20, 29a/21, 29b/1, 29b/2, 29b/6, 29b/11, 29b/16, 30b/6, 30b/8, 30b/9, 30b/12, 30b/12, 31a/4, 31a/7, 31a/8, 31a/10, 31b/1, 31b/2, 31b/3, 31b/19, 31b/20, 32a/1, 32a/9, 32a/14, 32a/15, 32a/20, 32b/2, 32b/6, 32b/7, 32b/19, 32b/19, 33a/5, 33a/7, 33a/9, 33a/9, 33a/15, 33a/18, 33b/3, 33b/5, 33b/10, 34a/6, 34a/6, 34a/9, 34a/10, 34a/13, 34a/14, 34a/19, 34a/20, 34b/12, 34b/19, 35a/4, 35a/8, 35a/9, 35a/20, 35b/10, 35b/11, 35b/12, 35b/16, 35b/16, 35b/20, 35b/21, 36a/10, 36a/11, 36a/12, 36a/14, 36a/18, 36b/2, 36b/4, 36b/6, 36b/6, 36b/6, 36b/13, 36b/14, 36b/16, 36b/16, 36b/21, 37a/1, 37a/1, 37a/8, 37a/9, 37a/14, 37a/15, 37a/15, 37a/21, 37b/4, 37b/5, 37b/10, 37b/17, 37b/18, 37b/18, 37b/21, 38a/13, 38a/14, 38a/14, 38a/14, 38a/16, 38b/8, 38b/13, 39a/5, 39a/7, 39a/12, 39a/14, 39a/14, 39a/15, 39a/19, 39a/21, 39b/2, 39b/2, 39b/5, 39b/5, 39b/9, 39b/9, 39b/13, 39b/14, 40a/17, 40a/21, 40b/11, 40b/18, 40b/19, 41a/6, 41a/14, 41a/17, 41a/17, 41b/3, 41b/6, 41b/7, 41b/8, 41b/13, 41b/17, 41b/19, 41b/21, 42a/1, 42a/2, 42a/16, 42b/7, 42b/9, 42b/21, 43a/4, 43a/12, 43a/19, 43b/1, 43b/3, 43b/4, 43b/5, 43b/14, 44a/5, 44a/12, 44a/16, 44a/21, 44b/6, 44b/14, 45a/3, 45a/8, 45a/12, 45a/15, 45a/16, 45a/20, 45b/5, 45b/11, 45b/19, 46a/2, 46a/3, 46a/6, 46a/8, 46a/10, 46a/11, 46a/14, 46a/17, 46b/6, 47a/2, 47a/13, 47a/13, 47a/14, 47a/14, 47b/8, 47b/10, 47b/13, 47b/19, 47b/20, 48a/2, 48a/2, 48a/9, 48a/13, 48a/20, 48b/13, 48b/13, 48b/17, 48b/21, 49a/3, 49a/7, 49a/11, 49a/19, 49b/4, 49b/18, 50a/10, 50a/15, 50a/15, 50a/17, 50b/3, 50b/5, 50b/5, 50b/8, 50b/9, 50b/17, 50b/20, 51b/7, 51b/12, 52a/9, 52b/7, 52b/11, 52b/12, 52b/12, 52b/15, 53a/5, 53a/15,

- 54a/1, 54a/3, 54a/5, 54a/8, 54a/13,
54a/15,54a/15, 54a/17, 54a/18, 54a/20,
54b/3, 54b/10, 54b/13, 54b/18, 55a/3,
55a/6, 55a/9, 55a/13, 55b/5, 55b/5, 55b/5,
56a/9, 56b/12, 57a/5, 57a/12, 57a/17,
57a/19, 57b/2, 57b/9, 57b/13, 57b/18,
57b/19, 58a/14, 58a/19, 58b/4, 58b/12,
58b/18, 59a/6, 59a/7, 59a/18, 59a/20,
59b/1, 59b/2, 60a/2, 60a/12, 60a/21,
60b/10, 60b/19, 61a/4, 61a/4, 61a/7, 61a/9,
61a/16, 61a/16, 61a/18, 61a/20, 61b/2,
61b/4, 62a/6, 62a/17, 63a/1, 63a/6, 63a/14
[518]
[518]
humcum v. humhum 18a/8
- vebrühü'l-luḡā:** < Ar. Deve yükü. Krş. deve yükü.
v. 53a/2
[1]
- vec:** < Ar. egir kökü. Krş. egir köki.
v. 35a/18, 52b/18 [2]
[2]
- veca':** < Ar. Ağrı, sızı. Krş. agrı.
v. 62b/17
v. +ı 62b/18
v. +ı mefāşıl "Eklem ağrısı. Krş. eñler
ağrısı." 62b/18
v. + i 63a/1, 63a/2 [2]
[4]
v. + i madere "Rahim ağrısı. Krş. rahm
ağrısı." 63a/2
v. + i sinn "Diş ağrısı. Krş. diş ağrısı."
63a/1
- veca'ü'l-üzün:** < Ar. Kulak ağrısı. Krş. kulağ ağrısı.
v. 62b/19
[1]
- veca'ü'l-fem:** < Ar. Ağız ağrısı. Krş. ağız ağrısı.
v. 63a/4
[1]
- veca'ü'l-'ayn:** < Ar. Göz ağrısı. Krş. göz ağrısı.
v. 63a/2
[1]
- veca'ü'l-baṭn:** < Ar. Mide, karın ağrısı. Krş. yürek
ağrısı.
v. 63a/3
[1]
- veca'ü'l-verek:** < Ar. Kalça bölgesinde olan agrı.
v. 62b/21
[1]
- veca'ü'l-kebed:** < Ar. Ciğer ağrısı. Krş. ciger ağrısı.
v. 63a/5
[1]
- veca'ü'l-meşāne:** < Ar. İdrar yolunda, mesanede olan
agrı.
v. 63a/5
- [1]
- veca'ü'r-rās:** < Ar. Baş ağrısı. Krş. baş ağrısı.
v. 63a/4
[1]
- veca'-i fi'r-rîḥ fi'l-ā'zā:** < Ar. Rüzgarda uzun süre
kalmaktan kaynaklanan soğuk algınlığı, tutukluk.
v. 63a/3
[1]
- vel:** < Far. Üzüm çiçeği. Krş. üzüm çiçeği.
v. 53a/20
[1]
- vende:** < Far. Su teresi, su kerdemesi. Krş. kerdeme.
v. 53a/14
[1]
- venîje:** < Ar. Günlük ağacı; (*Boswellia carteri*). Krş.
günlük, muḡl.
v. 53a/15
[1]
- venîre:** < Ar. Kenger sakızı. Krş. kenger şakızı.
v. 53a/14
[1]
- veny:** < Ar. Zayıflık, gevşeklik. Krş. süstlik ve
za'iflik.
v. 63a/1
[1]
- verāclūr:** < ? Yılan üzümü, ören gülü, akasma,
aksarmaşık, binkulaç. Krş. ilan üzümü, ören gülü.
v. 53a/2
[1]
- verc:** < Ar. Davut çöveni, bir çeşit çöven. Krş. zūfā.
v. 53a/3
[1]
- verd:** < Ar. Gül; (*Rosa*). Krş. gül.
v. 25a/6
zürri-i v. "Gonca, kırmızı gül. Krş.
gonce, kırmūzī gül." 25a/6
v. + i 52b/18, 52b/20, 52b/21, 53a/5,
53a/10, 53b/3, 62b/19 [7]
[8]
v. + i 'ayn "Göze inen beyaz perde.
Krş. göze aḡ düşmek." 62b/19
v. + i ferā "Gelincik çiçeği, gün
gülü; (*Papaver rhoeas*). Krş. gelincük
çiçeği." 52b/21
v. + i ḥimār "İçi kızıl, dışı sarı bir
gül, eşek gülü. Krş. eşek gülü." 53a/10
v. + i ḥālūr "Sarmaşık gibi etrafında
olan ağaçlara ve bitkilere sarılan,
salkımında onar tane yemişi bulunan
bir bitki, ören gülü, yılan üzümü, ak
asma, ak sarmaşık, binkulaç, hüsn-i
yusuf. Krş. ören gülü, ilan üzümü."
53b/3
v. + i neḥār. "Ayı gülü, bir

- şakayık türü; (*Peconia corollina*). Krş. ayu güli, ‘üdu’ş-şalīb.” 52b/20
v. + i şīnī “Zambak çiçeği; yabani sarı gül. Krş. zanbağ çiçeği, berri şaru gül.” 53a/5
v. + i tarī “Taze gül. Krş. taze gül.” 52b/18
- verde:** < Ar. Gelincik çiçeği, gün güli; (*Papaver rhoeas*). Krş. gelincük çiçeği.
v. 53a/8
[1]
- verdī:** < Ar. Nergis çiçeği; (*Narcissus*). Krş. nergis güli.
v. 53a/8
[1]
- verdū’l-ḥūc:** < Ar. Şeftali çekirdeği. Krş. şeftālū çekirdeği.
v. 53a/3
[1]
- verdū’l-ḥab:** < Ar. Su teresi; (*Nasturium officinale*). Krş. şu teresi.
v. 53b/5
[1]
- verdū’l-fiḥāl:** < Ar. İçi kızıl, dışı sarı bir gül, eşek güllü. Krş. eşek güli, içi kızıl tışı şaru gül.
v. 53b/1
[1]
- verdū’l-ḥamīr:** < Ar. Ayı güllü dibi. Krş. ayu güli dibi, ‘üdu’ş-şalīb.
v. 53b/2
[1]
- verdū’s-sabāḥ:** < Ar. İtburnu yemişinin çiçeği, itburnu güllü. Krş. it burnı güli.
v. 53a/5
[1]
- verdū’s-siyāḥ:** < Ar. Bkz. verdū’s-sabāḥ.
v. 53b/2
[1]
- verem:** < Ar. Verem; şiş, ur, çıban. Krş. şişmek.
v. 56b/8, 57b/6, 59b/8, 59b/12, 62b/16 [5]
v. olmak “Verem hastalığına yakalanmak. Krş. -i muğfer-i kebed, ciger tutulmak.” 59b/12
v. + dür 62a/4
v. + i 62b/18, 62b/20, 62b/20, 62b/20 [4]
v. + i ḥaṇçere “Boğaz şişmesi. Krş. boğaz şişmek.” 62b/20
v. + i inşiyīn “Er bezlerinin şişmesi. Krş. ḥāyası şişmek.” 62b/20
v. + i kilye “Böbrek şişmesi. Krş. bögrek şişi.” 62b/20
v. + i zebān “Dilin şişmesi. Krş. dil şişmek.” 62b/18
v. + ler 55b/17
- öldürücü v. + ler “Öldürücü veremler. Krş. evrām, beşür 55b/17
v. + ün 56a/8, 56a/9 [2]
[13]
- veremü’ṭ-tiḥāl:** < Ar. Dalak şişmesi, ağrması. Krş. talak şişi.
v. 62b/17
[1]
- verend:** < Far. Örümcek. Krş. örümcek.
v. 53a/13
[1]
- vereşān:** < Far. Yabani güvercin. Krş. murgū’l-hey.
v. 53a/19
[1]
- verici:** Verici.
v. 57b/12
[1]
kuşma v. sıtma “Kusturucu sıtma.” 57b/12
- veril:** < Far. Bermece denilen sakankura benzeyen, harabelerde ve çöllerde yaşayan, başı sakankurdan büyük olan bir hayvan. Krş. keler.
v. 53a/21, 63a/7[2]
v. + i 53b/1
[3]
v. + i māḥī “Sakankur balığı. Krş. saḥānkūr balığı.” 53b/1
- verīne:** < Ar. Kuşekmeği; (*Polygonum aviculare*). Krş. kuş etmegi.
v. 53b/4
[1]
- vermerşere:** < ? Göbek ağrısı. Krş. göbek ağrısı.
v. 63a/7
[1]
- vers:** < Ar. Zerdeçal; (*Cucurma longa*). Bkz. zerdeçüb.
v. 52b/19
[1]
- vertāc:** < Far. Ebe gümece; (*Malva sylvestris*). Krş. ebe gömece.
v. 53a/11
[1]
- vertīc:** < Far. Bıldırcın kuşu; (*Coturnix*). Krş. bıldırcın kuşu.
v. 53a/13
[1]
- vertūri:** < Far. Soğanak, it siyegi, yaban pırasası, dağ gendenesi; (*Allium porrum*). Krş. it siki.
v. 52b/21
[1]
- ver-harām:** < Far.-Ar. Meyan balı. Kr. puyan balı.
v. 53a/9
[1]
- vesā’ir:** < Ar. Diğer.

- v. 1b/2
v. + den20a/19
[2]
- vesenc:** <Far. Dağ kişnişi; dağlarda taş üzerinde biten limon gibi kokan bir bitki.
v. 53a/21
[1]
- vesme:** <Far. Kadınların kaynatıp, özüyle kaşlarını boyadıkları bir taş, rastık taşı, çivit. Krş. rāstık taşı.
v. 53a/10, 53a/18 [2]
[2]
- vesves:** <Ar. Bkz. vesvese.
v. 62b/17
[1]
- vesvese:** <Ar. Kuruntu, endişe, şüphe.
v. 62b/17
[1]
v. erişmek “Endişelenmek, kuruntu yapmak.” 62b/17
- veşe:** <Far. Çadıruşağı bitkisi ve bundan elde edilen zamk, kuzu sarmaşığı; (*Dorema ammoniacum*). Krş. dāne çadır.
v. 53a/16
[1]
- veşenc:** <Far. Bir çeşit katırboncuğu. Krş. katır boncuğu.
v. 53a/18
[1]
- veşleḥ:** <Ar. Beşparmak otu; (*Potentilla erecta*). Krş. encübār, ayu kulağı.
v. 53b/4
[1]
- veşme:** <Far. Bkz. vesme.
v. 52b/21
[1]
- veşne:** <Far. Bkz. veşe.
v. 53a/9
[1]
- veşrā:** <Far. Kurdeşen, kaşıntılı alerjik bir tür cilt hastalığı. Krş. kurdeşeni.
v. 63a/2
[1]
- veyşer:** <Ar. Ak gül, van gülü, mısır gülü. Krş. beyāz gül.
v. 53a/6
[1]
- vezek:** <Far. Ak kavak ağacı.
v. 53a/17 [1]
- vezī:** <Ar. İdrardan sonra gelen yapışkan renksiz, akıcı cisim, meni. Krş. menī.
v. 62b/18
[1]
- vēr-:** Vermek.
v.-en 18a/15, 48b/20 [2]
- şu‘le v.-en böcek 18a/15
v.-mez 7b/10, 26a/13 [2]
v.-seler 24b/1
v.-üb 1b/13, 50a/15, 58a/17 [3]
ad v.-üb 1b/13
v.-ür 7a/7, 10b/20 [2]
[10]
cevāb v.-ür 7a/7, 10b/20 [2]
- vilāyet:** <Ar. İl, büyük şehir.
v. + de 27b/13
v. + inde 7a/18, 10a/1, 11b/6, 13a/17, 20a/5, 23b/7, 24b/4, 24b/17, 26a/12, 26b/1, 30a/1, 31b/18, 36a/9, 37b/1, 41a/1, 41a/5, 45a/18, 48a/3, 51b/10, 61b/11 [20]
[21]
anlaruḡ v. + inde 20a/5
āṭina v. + inde 51b/10
ebīl v. + inde 7a/18
ermenīler v. + inde 11b/6
ḥamā v. + inde 26a/12
ḥorāsān v. + inde 13a/17, 30a/1, 48a/3 [3]
‘ırākī v. + inde 23b/7
mıṣr v. + inde 31b/18, 45a/18 [2]
sa‘īd v. + inde 41a/1, 41a/5 [2]
sūdān v. + inde 24b/4, 37b/1 [2]
sūdān v. + inde olan zeytündür
10a/1
şām v. + inde 24b/17
yemen v. + inde 36a/9
- virān:** <Far. Yıkık, harap.
v. + da 34b/15
[1]
cezīre-i v. + da “Eski, yıkılmış bir ada.” 34b/15
- virāne:** <Far. Yıkılmış veya çok harap olmuş yapı.
v. + lerde 4b/1
[1]
- viric:** <Far. Bkz. vīrec.
v. 53a/13
[1]
- vīn:** <Far. Siyah üzüm. Krş. siyāh üzüm.
v. 53a/6, 53b/3 [2]
[2]
- vīrec:** <Far. Egir kökü. Krş. egir köki.
v. 53a/1
[1]
- vīz:** “dānec-i vīz” Andız otu tohumu. Krş. anduz tohumu.
v. 22b/21
[1]
dānec-i v. 22b/21
- vuhl:** <Far. Ardıç ağacı meyvesi. Krş. arduc yemişi.
v. 11b/19, 53a/11 [2]

[2]

tohum-ı v. 11b/19

vuql: <Far. Günlük ağacının bir türü, mukul-ı mekkî.
Krş. muql-ı mekkî.

v. 53b/3

[1]

vur-: Vurmak, yansımak.

v.-ur 61b/19

[1]

vuşenc: <Far. Çadruşağı bitkisi ve bundan elde edilen zamk, kuzu sarmaşığı; (*Dorema ammoniacum*).
Krş. dāne çādır.

v. 53a/2

[1]

Y

yabān: <Far. Yaban, ıssız arazi, dışarı.

y. 2b/3, 2b/9, 3a/18, 4a/14, 4a/18, 4b/3,
5b/20, 7a/5, 7b/4, 8a/20, 8b/2, 8b/5, 8b/18,
9a/11, 9a/15, 9a/16, 9a/18, 11a/1, 12b/16,
13a/14, 14a/11, 14a/17, 16a/4, 16b/13,
17a/2, 17a/3, 17a/5, 19a/7, 19b/1, 21b/7,
23b/8, 24b/7, 24b/16, 25b/7, 25b/14,
30b/6, 30b/15, 34a/6, 34a/19, 35a/12,
36a/2, 36a/15, 38a/14, 41a/4, 42b/2, 42b/9,
43a/18, 43b/8, 44a/5, 45a/9, 45b/7, 46a/9,
46b/4, 47a/3, 48b/3, 48b/4, 49a/18, 49a/20,
49b/8, 49b/11, 49b/11, 50a/4, 50a/11,
52a/2, 53b/9, 53b/15, 54b/19 [67]

[67]

y. baqlası 9a/11

y. balı 36a/2

y. dibi ağacıdır 49b/8

y. enārınun ağacınun kabuğı 42b/2

y. enārınun köki 48b/3

y. enārınun tohumı 13a/14

y. eşegi 52a/2

y. gendenesine 9a/18

y. gögercini 50a/4, 50a/11, 54b/19 [3]

y. göyinegi 17a/5, 34a/6, 53b/15 [3]

y. güneyigi 34a/19

y. hevici 19a/7, 43a/18, 49a/18 [3]

y. hevici yaprağı 45b/7

y. hevicinün nebātına 42b/9

y. hevicinün tohumına 12b/16

y. ħardalı 9a/16, 17a/3, 19b/1 [3]

y. kerefesi 16a/4

y. keşdānesine 4a/18

y. keşūrı 14a/11

y. kişnīcine 9a/15

y. kabağı 4b/3

y. kıranfulı 25b/7

y. mercimegi 7a/5

y. mercimegine 4a/14

y. mersīni 48b/4

y. nārınun ağacı kabuğı 24b/16

y. nārınun köki 46b/4

y. nārınun tohumı 16b/13

y. pırāşası 46a/9

y. serv ağacı 49b/11

y. servisi 44a/5

y. sünbülü 38a/14, 49b/11 [2]

y. şarmısağı 2b/3

y. şoğanı 7b/4, 8a/20, 8b/2, 25b/14,

36a/15, 49a/20 [6]

y. şalgamı 21b/7

y. türbı 11a/1, 24b/7, 30b/6, 30b/15,
43b/8, 53b/9 [6]

y. türbına 2b/9, 5b/20 [2]

y. türpı 8b/5

y. tarusı 41a/4

y. yarpuzı 35a/12

y. yoncası 23b/8

y. yoncası şaru çiçekli 45a/9

y. yoncasınun şaru çiçeklisi 17a/2

şaru çiçekli y. yoncası 3a/18, 8b/18

[2]

şaru çiçekli y. yoncasıdır 14a/17

şaru çiçekli y. yoncasına 47a/3

yabānī: <Far. + Ar. Yabanla ilgili, yaban ait.

y. 2b/2, 6b/10, 7a/1, 8b/11, 13b/6, 14b/6,
16a/3, 21b/8, 23b/1, 32b/5, 37a/3, 37a/18,
38a/21, 44b/18, 51b/12, 52a/20, 54a/7,
54b/15 [18]

y. alūca 44b/18

y. gögercin 32b/5, 54b/15 [2]

y. göyinek 8b/11

y. gül 52a/20

y. kekik 51b/12

y. kekik otına 2b/2

y. kırmüzī sāde gül 21b/8

y. kıkar şedef 16a/3, 23b/1, 37a/3 [3]

y. kıkar şedef şamğı 13b/6

y. mersīn 7a/1

y. nārın kökine 37a/18

y. pāpādyā çiçegi

38a/21

y. sāde kırmüzī gül 6b/10

y. şu teresidür 54a/7

y. torağ otı 14b/6

y. + si 39b/11

[19]

kıkar şedef y. + si 39b/11

yadağa: <Gr. Tespih böceği; (*Armadillidium vulgare*). Krş. tesbīh böceği.

y. 54b/17

[1]
yağ: Yağ.
 y. 25b/15, 26a/19, 26a/21 [3]
 berri zeytündan olan y. 25b/15,
 26a/21 [2]
 hām zeytündan olan y. 26a/19
 y. + dur 6a/19
 y. + 1 8a/7, 22b/3, 23a/4, 23a/5, 24a/1,
 24a/2, 27a/15, 27a/16, 28b/19, 35b/4,
 42a/4, 43b/10, 46a/15, 46b/14, 50a/7 [15]
 aq süsen y. + 1 23a/5
 gül y. + 1 24a/2
 ic y. + 1 8a/7
 kara günlük y. + 1 35b/4, 46b/14,
 50a/7 [3]
 marşama y. + 1 46a/15
 öküz y. + 1 28b/19
 şirügan y. + 1 24a/1, 43b/10 [2]
 şirüganī y. + 1 22b/3, 27a/15 [2]
 za'ferān y. + 1 23a/4, 42a/4 [2]
 zeytün y. + 1 27a/16
 y. + ina 2b/17, 3a/10, 5b/20, 14a/1, 31a/8,
 31a/8, 36a/6, 36a/8, 41b/21, 41b/21,
 42b/12 [11]
 belesān y. + ina 5b/20
 buyan dibinūy y. + ina 36a/6
 fistuq y. + ina 31a/8, 41b/21 [2]
 fīl y. + ina 42b/12
 fül-ı yemenī y. + ina 41b/21
 kara günlük y. + ina 36a/8
 süsen y. + ina 2b/17
 türb y. + ina 3a/10
 za'ferān y. + ina 14a/1
 y. + inuq 47b/7
 [31]
 za'ferān y. + inuq dürdine 47b/7

yağ-: Yağmak.
 y.-an 13b/7, 18a/13, 27b/8 [3]
 gökden y.-an qar "Kar. Krş. selc."
 13b/7
 y.-ar 12a/20, 21a/8, 31a/19, 38a/18, 44a/10
 [5]
 [8]

yağmīşā: <Far. Ribas otu. Krş. rībās otı.
 y. 54b/8
 [1]

yağdesü'l-vec'-iff'l-balgam: <Ar. Bünyedeki balgam miktarının az ya da çok olmasına bağlı bir hastalık. Krş. balgamdan hāşıl olan maraž.
 y. 63a/20
 [1]

yağdesü'l-vec'-i ff'd-dem: Bünyedeki kan değerinin diğer unsurlarla orantılı olmaması halinde oluşan hastalık. Krş. kıandan hāşıl olan maraž.

y. 63a/18

[1]

yağdesü'l-vec'-i ff'l-üzün: <Ar. Kulak ağrısı. Krş. kulak ağrısı.

y. 63a/18

[1]

yağdesü'l-vec'-i ff's-sevdā: <Ar. Bünyedeki sevdā (kara safra) miktarının az ya da çok olmasına bağlı ortaya çıkan hastalık. Krş. sevdādan hāşıl olan maraž.

y. 63a/19

[1]

yağdesü'l-vec'-i ff's-safra: <Ar. Bünyedeki safra miktarının az ya da çok olmasına bağlı bir hastalık. Krş. safradan hāşıl olan maraž.

y. 63a/20

[1]

yağdes-i ff'illetü'l-ahlāt: <Ar. Bünyedeki ahlāt-ı erbaadan (Kan, salya, safra, dalak) birisinin miktarının az ya da çok olmasına bağlı ortaya çıkan hastalık. Krş. hıl't illetinden olan maraž.

y. 63a/17

[1]

yağşış: <? Bir çeşit kereviz. Krş. kerefes.

y. 54b/15

[1]

yağmür: <Ar. At sineği. Krş. at sineği.

y. 54b/14

[1]

yağşiz: <? Kereviz cinsinden bir bitkinin yaprağı.

y. 54b/3

[1]

yaq-: Yakmak; sürmek.

y.-ar 15b/3

y.-maz 29b/8

y.-salar1a/19, 37a/6, 37b/1, 42a/8 [4]

[6]

yaqa: <? Maya. Krş. māya.

y. 54b/6

[1]

yaqs: <Far. Yabani güvercin. Krş. yabān gögercini.

y. 54b/18

[1]

yaqtin: <Ar. Kabak, kavun ve karpuz gibi dalları yerde yayılan bir bitki. Krş. kabaq.

y. 54b/4

[1]

yaqtinü'l-veled: <Ar. Çocuk düşürmek.

y. 63a/21

[1]

yaqfi: <Ar. Bkz. yaqtin.

y. 54b/18

[1]

ya'küb: <Ar. Keklik kuşu. Krş. keklik kuşu.

- y. 52b/18, 54b/2 [2]
[2]
- yalabuk:** Parlak, ışıltılı; güzel, sevimli.
y. 15b/14
[1]
şaru iri y. çiçeği 15b/14
- yalak:** Yalak; hayvanların su içtikleri taş veya ağaçtan oyma kap.
y. + larda 42b/17
[1]
yüce y. + larda 42b/17
- yalama:** Yalama, dudakta çıkan yara, uçuk. Krş. sikunc.
y. 59b/14
[1]
y. maraži 59b/14
- yalcı:** Bkz. yalçı.
y. 15a/4, 46a/4 [2]
[2]
- yalçı:** Alçı. Krş. cesīn, gec, kirec.
y. 14b/18
[1]
- yalçu:** Bkz. yalçı.
y. + sıdur 14a/19
[1]
kirec y. + sıdur "Kireç alçısı. Krş. caşş." 14a/19
- yalıuz:** Yalnız.
y. 3b/15
[1]
- yamhūt:** <Ar. Bkz. yaḥmūr.
y. 54b/11
[1]
- yan:** Yön, taraf.
y. + ında 6a/5, 9a/8, 10b/15, 15a/10, 17a/6, 17b/2, 32a/17, 35a/7, 37a/15, 38b/18, 47a/5, 51b/18, 53b/21 [13]
[13]
islām y. + ında 35a/7
- yan-:** Yanmak.
y.-miş 12a/4, 26a/17, 26b/21, 27a/1 [4]
y.-miş bakır 12a/4
y.-miş bakır kırındısı 26a/17
y.-miş üstübec 26b/21, 27a/14 [2]
y.-miş 24b/16
[5]
üzüm çubuğınuy y.-miş 24b/16
- yanf:** <Ar. Yemiş, meyve. Krş. yemiş.
y. 54b/15
[1]
- yandaq:** Yandak diken, demirdelen, kayışkıran, kayık çiçeği, sabankıran, yantak; (*Ononis spinosa*). Dikenli, pembe çiçekli bir bitki olup, kökleri idrar arttırıcı ve taş düşürücü olarak kullanılır.
y. 3b/1, 15b/16, 25a/5, 28b/9 [4]
[4]
y. diken "Yandak diken. Krş. āçārhā, çār-mihek, şuturgār." 3b/1, 15b/16 [2]
y. otı "Yandak otu. Krş. rāfe ." 25a/5
- yanıq(k):** Yanık.
y. + ı 57b/17
[1]
od y. + ı "Ateş yanığı. Krş. ħurkü'n-nār." 57b/17
- ya'nī:** <Ar. Yani.
y. 2a/7, 2a/14, 2a/16, 2b/15, 2b/18, 3a/6, 3a/11, 3a/16, 4b/14, 5a/18, 5a/20, 5b/12, 5b/16, 5b/19, 6b/5, 7a/6, 7b/5, 7b/18, 9b/17, 10b/9, 11a/2, 11a/10, 11a/17, 13a/1, 13a/9, 13a/10, 13a/10, 13a/20, 13b/3, 15a/7, 16a/14, 16a/17, 16b/3, 16b/14, 16b/14, 17a/1, 17a/4, 17a/5, 17a/20, 17a/21, 18a/14, 18a/20, 18b/15, 19a/20, 19b/3, 20b/8, 21a/1, 21a/11, 21a/20, 21b/16, 22a/3, 22a/9, 22a/18, 25a/5, 25a/7, 25a/13, 25a/20, 25b/3, 25b/21, 26a/2, 26a/16, 26b/8, 29a/10, 29b/2, 29b/3, 30a/18, 30a/19, 30b/13, 31b/21, 32b/20, 32b/21, 33b/6, 34a/4, 34a/10, 34a/12, 34b/18, 35a/2, 35a/18, 35b/1, 35b/2, 35b/15, 36a/5, 36a/17, 36a/19, 36a/21, 36b/17, 36b/18, 36b/20, 37b/3, 38a/9, 38a/13, 38a/18, 38a/20, 38b/5, 39a/10, 39b/20, 40a/19, 40b/3, 40b/7, 40b/17, 41a/13, 41a/15, 41a/20, 41b/1, 42b/6, 42b/18, 43a/19, 44a/3, 44b/16, 45a/8, 45a/11, 45b/3, 45b/3, 45b/20, 46b/4, 46b/10, 46b/17, 47b/6, 47b/18, 48a/10, 48a/15, 48b/7, 48b/21, 49a/3, 49a/16, 49b/6, 49b/9, 49b/15, 49b/21, 49b/21, 50a/1, 50a/4, 50a/20, 50a/21, 50b/1, 50b/5, 50b/10, 50b/16, 51a/16, 52a/9, 52b/8, 52b/17, 52b/20, 53a/3, 53a/9, 53b/10, 53b/17, 54a/4, 54a/7, 54a/9, 54a/14, 54b/1, 56a/3, 58a/13, 58b/5, 59a/1, 59a/8, 59a/17, 59b/9, 59b/14 [160]
[160]
- yanq:** <Far. Peynir mayası, kursak mayası. Krş. māya.
y. 54b/8, 54b/18 [2]
[2]
- yanraq:** Bkz. yandaq. Krş. uşturgār.
y. 4b/15
[1]
- yap-:** Yapmak.
y.-arlar 8b/8, 41a/6 [2]
[2]
- yapış-:** Yapışmak.

y.-an 9a/4, 40a/18, 48a/8 [3]

[3]

adama y.-an sülükdür “İnsana yapışan kan emici bir hayvan, sülük. Krş. mikil.” 48a/8

hayvāna y.-an kene “Hayvanlara yapışan kene. Krş. bendū.” 9a/4

tavara y.-an kene “Davara yapışan kene. Krş. qurād.” 40a/18

yapraq(k): Bkz. yapraq.

y. + ı 4a/1, 4a/8, 4a/16, 4b/1, 4b/2, 4b/5, 4b/8, 4b/18, 8a/18, 8b/15, 8b/16, 8b/19, 9a/6, 9a/7, 9b/14, 10a/20, 12a/10, 12a/19, 14a/8, 14a/10, 15b/12, 16b/19, 19a/6, 19a/6, 19b/15, 21b/19, 23a/3, 23a/18, 23b/3, 24a/6, 28b/3, 28b/5, 29b/14, 32b/6, 34a/20, 35a/14, 35b/15, 38a/9, 38b/16, 40b/9, 41b/6, 41b/9, 42a/19, 43a/7, 43b/8, 45a/6, 45b/7, 46a/10, 47a/10, 47a/20, 48a/6, 50a/6, 50b/17, 50b/17, 51a/12, 51b/12, 52a/13, 52a/19, 52b/19, 53a/3, 53a/7, 53a/8, 54b/3, 54b/9 [64]

ayıt y. + ı 45a/6

bağa y. + ı 4a/1, 8a/18, 8b/19, 16b/19, 40b/9, 52b/19 [6]

bağa y. + ı tohmı 4a/8, 4b/18, 8b/15, 9a/6, 9a/7, 38b/16 [6]

bellūt y. + ı 4b/5

berri hevic y. + ı 21b/19

bezr-i benc y. + ı 47a/20

bezr-i bencüñ y. + ı 41b/6

bir nev^c kerefes y. + ı 54b/3

çenār y. + ı 53a/3

ebücehīl karpüzünüñ y. + ı 8b/16, 10a/20 [2]

er y. + ı 35a/14

hindī zeytün y. + ı 23a/3, 34a/20 [2]

qara gūnlük y. + ı 50a/6

qoqar aqac y. + ı 50b/17

qoqar qedef y. + ı 9b/14

māzeryün y. + ı 50b/17

nıbqa aqacınıñ y. + ı 23a/18

sezāb y. + ı 19a/6

sögüt y. + ı 53a/8

sögüt y. + ı 51b/12

şumaq y. + ı 54b/9

türunc y. + ı 12a/10

üzüm y. + ı 53a/7

yabān hevici y. + ı 45b/7

y. + ıdur 30a/10

y. + ına 2b/20, 3b/4, 3b/7, 4a/16, 4b/1, 4b/2, 7a/11, 8a/18, 10b/17, 24a/6, 26a/10, 28b/5, 32b/6, 38a/11, 40a/5, 41b/9, 42a/19, 42b/13, 47a/10, 47b/15, 48b/13, 48b/13,

51a/12, 52a/14, 52a/19 [25]

ayıt y. + ına 40a/5, 47b/15 [2]

bağa y. + ına 2b/20, 3b/4 [2]

besbāse dēdükleriniñ y. + ına 38a/11

bezr-i qaṭūnā y. + ına 8a/18

ḥıyār y. + ına 52a/19

keşnec y. + ına 51a/12

kişniz y. + ına 52a/14

qöz y. + ına 10b/17, 41b/9 [2]

meneveş y. + ına 24a/6

mercimek y. + ına 4b/1

mersin y. + ına 3b/7, 4b/2, 32b/6 [3]

noḥūd y. + ına 4a/16

pırāşa y. + ına 42b/13

sezāb y. + ına 26a/10

sincan çalısy y. + ına 48b/13

sögüt y. + ına 47a/10

süsen y. + ına 7a/11, 42a/19 [2]

zeytün y. + ına 48b/13

y. + ından 30b/11

[91]

yapraq: Yaprak.

y.3b/5, 5b/2, 7b/12, 8a/18, 8b/12, 9a/14, 9b/15, 10a/19, 12b/17, 19a/11, 21b/4, 23a/12, 23b/6, 25b/4,

25b/11, 43b/13, 46a/17, 46b/14, 46b/20 [19]

gözlüce y. 9a/14

siñirlü y. tohmı 8b/12, 12b/17 [2]

siñürlü y. 23b/6

siñirlü y. 3b/5, 5b/2, 8a/18, 9b/15, 19a/11, 23a/12, 25b/4, 43b/13, 46b/14 [9]

siñürlü y. 10a/19, 21b/4, 25b/11, 46a/17 [4]

siñürlüce y. 7b/12, 46b/20 [2]

y. + da 4b/6

y. + dur 3b/15, 12a/10, 21a/5 [3]

y. + ları 10b/11, 25a/16,

26a/7, 50b/21, 51a/8, 53a/4 [6]

ḥürde y. + ları 25a/16, 53a/4 [2]

üzüm y. + ları 10b/11

y. + larında 9a/14

[30]

yapraqlı: Yapraklı.

y. 3a/17, 28a/10, 34a/4, 34a/7 [4]

[4]

üç y. 3a/17, 28a/10, 34a/4, 34a/7 [4]

yapraqsuz: Yapraksız.

y. 4a/17

[1]

yara: Yara.

y. 58b/14, 59a/7, 59a/21 [3]

y. + dur 57b/2

y. + lara 23b/3

[5]
yarağan: Sarılık hastalığı. Krş. yarağan.
 y. 63a/15
 [1]
yaralan-: Yaralanmak.
 y.-miş 62a/16
 [1]
yarasa: Yarasa; (*Vespertilio*). Krş. ħarbüz, ħarnubvār, ħüyüz, ħuffāş, şîr-zağ, tavāt, mûş-ı kūr.
 y. 19b/9, 20a/16, 20b/11, 34b/20, 50a/19
 [5]
 y.+nuğ 31b/2
 y.+nuğ zibiline 31b/2
 y.+ya 19b/2
 [7]
yarasa: Bkz. yarasa.
 y. 22b/3, 30b/21, 31a/19, 49a/3 [4]
 [4]
 y. beynisi “Yarasa beyni. Krş. dimāğ-ı ħuffāş, mağz-ı şeb-pere.” 22b/3, 49a/3 [2]
 y. boğı “Yarasa dışkısı. Krş. şîr-zük.” 31a/19
 y. südi “Yarasa sütü. Krş. şîr-zağ .” 30b/21
yarbañun: < Ar. Bkz. yetü‘ât.
 y. 54b/7
 [1]
yarık: Yarık.
 y.+lar 59b/21
 [1]
yarıl-: Yarılmak.
 y.-mağa 60a/1
 y.-mağ 56a/10, 59a/20, 59b/15, 59b/20, 60a/5 [5]
 aşığa tuşağı y.-mağ 56a/10
 dil y.-mağ 59b/20
 y.-ur 57a/9
 [7]
yarım: Yarım.
 y.55a/11,58a/16,59b/16 [3]
 [3]
yarpuz: Yarpuz; çiçekleri birbirinden ayrı halka durumunda, nane türünden, kısa saplı, az veya çok tüylü, güzel kokulu bir bitki; (*Mentha pulegium*). Krş. bñjine, perdine, beleyān, büreng, ħabağ, ħabağ-ı timsāh, ħabağ-ı karanfuli, ħabağ-ı nabti, şavmarān, şūtal, gāga, güleycin, gültecin, gāfe, fütenc, fulyā, miñala.
 y. 2b/3, 4b/16, 8a/8, 8a/19, 9b/12, 11a/11, 13b/2, 14a/22, 17b/11, 17b/21, 18a/15, 18a/20, 19a/13, 24a/4, 26a/6, 27b/16, 30b/4, 33a/14, 33a/16, 35a/16, 37b/9, 37b/10, 37b/11, 37b/15, 38a/1, 38a/4,

38a/8, 38a/9, 39a/4, 48b/4, 49a/13, 49b/18, 54b/19 [33]

berrī y. “Yabani yarpuz. Krş. baqlatü’l-‘ades, baqlaü’l-ğazāl, celcuce, reng, zeng, güleycen, felsegün, mişkatarāmüşih.” 14a/22, 24a/4, 26a/6, 37b/15, 39a/4, 48b/4, 49a/13 [7]

iri y. “İri bir çeşit yarpuz. Krş. zīğar, galihira.” 35a/16,37b/10 [2]

y.+a 8b/17, 10b/12, 16a/7, 33a/9, 39a/6 [5]

berrī y.+a 8b/17, 10b/12 [2]

büstānī y.+a “Bostani yarpuz. Krş. ħamāhim.” 16a/7

y.+ı 5a/5, 5a/11, 5b/15, 7b/18, 16b/12,16b/13,34a/2,34b/17, 35a/12, 38a/10,38a/20,39a/13, 39b/19, 42a/3, 49a/16, 50b/13 [16]

[54]

defne y.+ı “Defne yarpuzu. Krş. munda‘üre.” 49a/16

ırmak y.+ı “Su kenarlarında yetişen bir tür yarpuz. Krş. ħabağ-ı l-mā’, fütenc-i nehrī.” 16b/12

karanful y.+ı “Karanfil yarpuzu. Krş. aşābi‘ü’l-fityān, felenc-i müşk fehlihā.” 5a/5, 5a/11, 5b/15, 38a/20, 39b/19, 42a/3, 50b/13 [7]

tağ y.+ı “Dağ yarpuzu, yabani yarpuz. Krş. ħabağ-ı cebelī, tarāğübağānīs, tarāğürīkayış, fulfulmün, fütenc-i cebelī.” 16b/13, 34a/2, 34b/17, 38a/10, 39a/13 [5]

yabān y.+ı “Yabani yarpuz. Krş. zufirā.” 35a/12

yaz y.+ı “Yaz yarpuzu; su teresi.” 7b/18

yaruğ(k): Bkz. yaruğ.

y.+ı 56a/15,59b/2,59b/16,60b/20 [4]

[4]

baş y.+ı “Baş yarığı. Krş. simhāk, şeceste, şikeste-i ser.” 59b/2, 59b/16 [2]

kaşık y.+ı “Kasık yarığı. Krş. fatğ, bāz-ħāya.” 56a/15

kaşık y.+ı 60b/20

yaruğ: Yarık.

y. 9a/6

[1]

karı y. tohmı “Karıyarık otu, pire otu tohumu; (*Plantago psyllium*), bağa yaprağı tohumu; (*Plantago*). Krş. irü bezr-i kañünā, bağa yaprağı.” 9a/6

yaşfed: <? Sakız elde edilm bir tür güneyik, kenger.
Krş. kenger.

y. 54b/17
[1]

yaşşı: Yassı, yayvan ve düz.

y. 13a/18, 23b/3, 34b/3, 34b/3 [4]
y. dur yaşşı [0]
y. + dur 13a/18
[5]
yaşşı y. + dur 13a/18

yaş: 1. Yaş, taze. 2. Göz yaşı.

y. 6b/21, 37b/12, 42b/1, 46b/7, 47b/10,
55b/21, 56a/1, 56a/3, 58a/20, 63a/10 [10]
y. çoğan 42b/1
y. şığır bokı 37b/12
y. zeytün 6b/21, 47b/10 [2]
tertāze y. zeytün 46b/7
y. + ı42a/11, 46a/11, 58b/12, 60b/12 [4]
[14]
göz y. + ı “Göz yaşı. Krş. zeref.”
58b/12, 60b/12 [2]
қан y. + ı dērler bir kökdür 42a/11,
46a/11 [2]

yaşılığ(k): Yeşillik.

y. + a 39b/5
[1]

yat-: Yatmak.

y. -maz 55b/6
[1]

yatağ(k): Yatak.

y. + ı 59a/8
[1]
oğlan y. + ı “Oğlan yatağı, dölyatağı.
Krş. zeh-dān, raḥm.” 59a/8

yā’: <Ar. Arap alfabesinde “ye” harfi.

y. 63a/15
[1]
ḥarf-i y. 63a/15

yavru: Yavru.

y. + sı 38b/8, 38b/19 [2]
[2]
gögercin y. + sı “Güvercin yavrusu.
Krş. ferā-yı ḥamām, ferihū’l-ḥamām.”
38b/8, 38b/19 [2]

yavşan: 1. Özel kokulu, acı, kaynatılıp suyu em
olarak içilen bir ot. 2. Yakacak olarak kullanılan bir
ot. 3. Süpürge yapmaya yarayan bir ot. Krş. şaḳḳām.

y. 13b/12, 22a/11 [2]
şaru y. 22a/11
y. + ı 3a/11, 5b/19, 6b/18, 22a/11, 30a/15,
38b/6, 53b/19 [7]
pire y. + ı “Pire yavşanı, sarı yavşan
otu; (*Artemisia*). Krş. herbe, āfilūn”
5b/19, 22a/11, 30a/15, 53b/19 [4]

tāğī pire y. + ı 3a/11, 6b/18, 38b/6 [3]

y. + ına 35a/14
[10]

pire y. + ına 35a/14

yā: <Ar. Arap alfabesinde “ye” harfi.

y. + ya 55a/2
[1]

yavuz: Güçlü, çetin; kötü, fena.

y. + dur 18a/15
[1]

yayı-: Yayılmak.

y. -an 14a/2
[1]
yēr üzerine y. -an otdur 14a/2

yayın: “yayın balığı” Yayın balığı; (*Silurus glanis*).

Krş. cirī.

y. 14b/18
[1]
y. balığı 14b/18

yaylak: Yaylak, otlak, yayla.

y. 15b/7
[1]
yüce y. yerlerde 15b/7

yaz: Yaz mevsimi.

y. 7b/18, 28b/3 [2]
[2]
y. yarpuzı “Yaz yarpuzu, su teresi.
Krş. şu teresi.” 7b/18

yazğand: <Far. Sumak yaprağı, teter. Krş. şumak
yaprağı, teter.

y. 54b/9
[1]

yazmağ(k): Yazma, elle yazılmış kitap.

y. + umı 1b/9
[1]

yābe: <Far. Kara günlük bitkisi. Krş. kara günlük.

y. 54b/19
[1]

yābis: <Ar. Kuru özelliğe sahip nesne.

y. 25b/18, 26a/15, 35b/10, 35b/10 [4]
[4]
‘ırḳ-ı y. 35b/10
‘ulik-i y. 35b/10
zift-i y. 25b/18
zūfā-yı y. 26a/15

yābise: “mī’a-i yābise” Kara günlük yaprağı.

y. 50a/6
[1]
mī’a-i y. 50a/6

yābisü’l-baṭn: <Ar. Bünyenin susuz kalması,
kabızlık.

y. 63a/21
[1]

yābisü’l-mizāc: <Ar. Büyük abdeste çıkamama,

kabızlık. Krş. mizâc kuruğu.

y. 63a/15

[1]

yâkût: <Ar. Yakut, çeşitli renkleri olan kıymetli bir süs taşı.

y. +ı 54b/16

[1]

y. +ı hâbeşî “Yeşim taşı. Krş. yeşim taşı.” 54b/16

yâsem: <Far. Bkz. yâsemen.

y. 43a/17, 52b/17, 54b/1 [3]

[3]

gül-i y. “Yasemin çiçeği. Bkz. yâsemen.” 43a/17

yâsemen: <Far. Yasemin çiçeği; (*Jasminum*). Krş.

seclâ, sehlât, sâl, sicilât, tayân, tayâ, ‘ırşam, gül-i yâsem.

y. 9b/8, 27a/4, 27a/9, 27b/15, 29b/11,

34a/3, 34a/5, 35a/11, 35a/17, 36a/1, 43a/17, 52b/13, 52b/17, 54a/19 [14]

[14]

y. çiçeği 27a/4, 27a/9, 27b/15, 29b/11, 34a/3, 34a/5, 35a/11, 36a/1, 43a/17, 52b/17 [10]

berrî y. “Yabani yasemin. Krş.

behrâmec, zayân.” 35a/17

berrî y. çiçeğine 9b/8

yâsemîn: <Far. Bkz. yâsemen.

y. 5a/3, 51a/5, 54b/1, 54b/5 [4]

y. çiçeği “Yasemin çiçeği. Krş. yâsem, yâsemûn, el-benâ” 54b/1, 54b/5 [2]

y. +i 54b/12

[5]

y. +i berrî “Üzerlik çiçeği. Krş.

yüzerlik çiçeği.” 54b/12

yâsemûn: <Far. Bkz. yâsemen.

y. 54b/5

y. +ı 54b/14

[2]

y. +ı berrî “Üzerlik çiçeği. Krş.

yüzerlik çiçeği.” 54b/14

yebrân: <Sür. Vücudun bazı yerlerinde sıvı

toplanması. Krş. istiskâ, lahm.

y. 63a/16

[1]

yebrû: <Ar. Bkz. yebrûh.

y. 7a/17

[1]

aşl-ı y. 7a/17

yebrûh: “aşl-ı yebrûh” İnsan kökü denilen, kökü tedavide kullanılan zehirli bir bitki, yebruhüsanem, abdüsselam, ademotu, at elması, hacılar kökü, kankurutan, köpek elması, yer elması, toskafa kavunu; (*Mandragora autumnalis*). Bkz. yebrûhü’s-

şanem.

y. 7a/17

[1]

aşl-ı y. 7a/17

yebrûhü’s-şanem: <Ar. Adam otu, kan kurutan; (*Mandragora officinalis*). Krş. ‘abdü’s-selâm.

y. 54b/5

[1]

yefün: “ebr-i yefün” Dericilerin boya elde etmek için kullandıkları, gök rengi bir çiçektir.

y. 6a/21

[1]

ebr-i y. 6a/21

yehüd: <Ar. Yakub (A.S.) ın büyük oğlunun adı.

y. +uğ 17a/10

[1]

hacer-i y. +uğ “Bkz. hacet-i kıbtî.” 17a/10

yehüdiye: “bağla-ı yehüdiye” Hatmi çiçeği ağacı; (*Althaea officinalis*) Krş. hatmî.

y. 11a/12, 31b/15 [2]

[2]

bağla-ı y. 11a/12

şevket-i y. “Deve dikenini, peygamber

dikenini; (*Alhagi pseudalhagi*). Krş. deve

dikenini.” 31b/15

yek-rüz: <Far. Bir günlük.

y. 56b/20

[1]

teb-i y. “Nöbetleri her gün tutan sıtma.

Krş. her gün tutan sıtma.” 56b/20

yekülü: <Ar. Dendi, söylendi.

y. 30a/7

[1]

yelcüc: <Far. Hint ödü, Hindistan’da yetişen bir öd ağacı; (*Lignum Aloes*). Krş. ‘üd-ı hindî.

y. 54b/5

[1]

yelgüsâ: <Far. Öksüz oğlan çiğdemi, sorıncan ağacı; (*Colchicum autumnale*). Krş. öksüz oğlan çiğdemi, sürıncân.

y. 52b/17, 54b/1 [2]

[2]

yelîncüc: <Far. Öd ağacı; (*Aquilaria agallocha*).

Krş. ‘üd ağacı.

y. 54b/11

[1]

yem: Yem, hayvan yiyeceği.

y. +i 45b/8

[1]

öküz y. +i “Öküz yemi. Krş. gäv-meşeng, burcağ.” 45b/8

yemâm: <Far. Yabani güvercin. Krş. yabânî göğercin, murğü’l-hey.

- y. 54b/15
[1]
- yemân:** <Far. Bkz. yemâm.
y. 46a/12
[1]
keff-i y. “Güvercinayağı otu. Krş.
gögercin ayağı.” 46a/12
- yemânî:** <Ar. Bkz. yemenî.
y. 20b/18, 25b/21, 26a/8, 26a/8, 31b/8,
50a/11, 50a/11, 50b/3 [8]
[8]
ḥātīm-i y. 20b/18
mağre-i y. 50a/11, 50a/11 [2]
şeb-i y. 25b/21, 26a/8, 31b/8, 50b/3 [4]
zâc-ı y. 26a/8
- yemâniye:** “bağla-ı yemâniye” Ebegömeçi; (*Malva
siylvestris*). Krş. ebem gömeçi.
y. 10b/14
[1]
bağla-ı y. 10b/14
- yemen:** <Ar. Yemen.
y. 11a/7, 15a/5, 36a/9 [3]
y. bağlası “Ebegömeçi. Krş. cermüz, ebe
gömeçi.” 15a/5
y. bağlasına 11a/7
y. vilâyetinde 36a/9
y. + de 13b/20, 19a/4, 21b/7, 37a/16 [4]
y. + den 40a/8, 42b/4 [2]
[9]
- yemenî:** <Ar. Yemen’e ait, Yemen’le ilgili.
y. 15a/9, 41b/21 [2]
[2]
fül-ı y. yağına 41b/21
- yemiş:** Yemiş, meyve.
y. 10a/17, 15a/13, 27b/5, 37b/20, 40a/21,
44b/10, 47b/20, 52b/10, 54b/15, 54b/18
[10]
alûc dedükleri y. 44b/10
ekşi y. 37b/20
ökse düzdükleri y. 27b/5, 47b/20,
52b/10 [3]
y. + dür 4a/15, 5a/19, 11b/1, 15b/20,
18a/17, 19a/18, 24b/4, 24b/15, 25a/4,
50b/9, 51a/17 [11]
kaşuklu bâdem gibi y. + dür 19a/18
kaşuklu bâdem gibi bir y. + dür
15b/20
tibbit dedükleri y. + dür 50b/9
y. + e 38b/5
y. + i 3a/19, 3b/7, 3b/10, 3b/14, 4a/3,
4a/16, 5b/7, 5b/7, 6b/5, 7a/1, 8a/7, 9a/12,
9a/13, 9a/14, 10a/5, 11b/1, 11b/19, 12a/2,
12a/3, 12b/3, 12b/20, 13b/2, 13b/3, 13b/5,
13b/6, 13b/6, 13b/18, 13b/18, 14a/7,
14a/18, 15a/12, 15a/18, 16a/16, 16b/6,
16b/7, 16b/15, 17b/15, 18b/1, 19b/15,
20a/14, 22a/18, 22b/9, 24a/19, 25a/6,
25a/8, 25b/2, 25b/18, 26a/5, 26b/16, 28a/7,
28a/12, 28a/18, 28a/20, 29a/18, 32a/12,
32b/4, 33b/16, 35a/3, 35a/13, 35b/1, 36a/5,
36b/15, 37a/1, 37a/19, 37a/20, 37b/15,
38a/5, 38b/5, 39a/3, 39a/15, 40a/6, 40b/6,
41a/18, 41b/13, 41b/14, 41b/17, 42b/10,
43a/2, 43a/5, 43a/19, 44a/1, 44a/5, 45a/1,
45a/8, 45a/17, 45b/18, 46b/6, 47b/1, 48a/7,
48b/18, 49a/15, 49b/1, 49b/2, 49b/16,
49b/17, 50a/3, 50a/12, 50b/7, 51b/5,
51b/19, 52a/17, 53a/11, 54b/10 [103]
ağ mersîn y. + i 49b/17
alûc y. + i 12a/2, 25a/8, 35a/3, 43a/2,
46b/6, 50b/7 [6]
anuç y. + i 15a/12
arduc y. + i 8a/7, 11b/19, 13b/6,
18b/1, 53a/11 [5]
armûd y. + i 45a/1
belâmûd y. + i 36a/5
belesân y. + i 38b/5
berrî mersîn y. + i 37a/19
beyâz mersîn y. + i 7a/1, 25b/2, 50a/12
[3]
böğürtlen y. + i 12b/3, 13b/3, 13b/5,
22a/18, 28a/7, 39a/15 [6]
cam ağacı y. + i 14a/7
cam ağacınuç y. + i 6b/5, 51b/5 [2]
cam ağacınuç böyüynüñ y. + i 41a/18
defne y. + i 16a/16, 16b/7, 25b/18,
37b/15, 49a/15 [5]
demür diken y. + i 35a/13
dilkü kıyruğı y. + i 37a/1
ılgun y. + i 13b/6, 14a/18, 17b/15,
26a/5, 35b/1, 43a/5, 43a/19, 49b/16 [8]
ıtlab y. + i 41b/14
it burnı ağacınuç y. + i 47b/1
kebere y. + i 13b/18,
32b/4, 40a/6, 41b/17 [4]
kündüş ağacınuç y. + i 38a/5
karamuğ y. + i 4a/3, 16b/6, 25a/6,
44a/1 [4]
kaşrân ağacı y. + i 54b/10
kaşrân ağacınuç y. + i 41b/13
kırmüzî y. + i 26b/16
kızıl y. + i 19b/15, 36b/15, 45b/18 [3]
kızılca y. + i 28a/12, 39a/3, 45a/17 [3]
kızılca şalkım şalkım y. + i 10a/5
kızılcağ y. + i 44a/5
kurd bağı dedükleri ağacınuç y. + i
48b/18
maşleb y. + i 11b/1, 15a/18 [2]

māzeryūn y. + i 45a/8
 meneveş y. + i 13b/2, 13b/18, 28a/20,
 51b/19 [4]
 meneveş y. + i içidür 48a/7
 mengüş y. + i 20a/14
 mersîn y. + i 3a/19, 5b/7, 16b/15,
 22b/9, 42b/10, 49b/1, 49b/2 [7]
 muqām ağacınuy y. + i 12b/20
 nıbqa y. + i 33b/16
 sincan çalısınuy y. + i 50a/3
 şabr ağacınuy y. + i 37a/20
 şaruca kaṭrān ağacınuy y. + i 40b/6
 şām ağacı y. + i 24a/19, 52a/17 [2]
 ūnnāb y. + i 32a/12
 vaḥşī böğürtlen y. + i 12a/3
 y. + idür 13b/21, 16b/4, 18a/21, 19a/5,
 34b/5, 46a/2, 48a/9 [7]
 anuy y. + idür 13b/21, 19a/5 [2]
 kurd bağı ağacınuy y. + idür 46a/2
 kurt bağı dedükleri bir ağacınuy
 y. + idür 18a/21
 kurz dikeniy y. + idür 16b/4
 ufacuḳ mersîn y. + idür 34b/5
 y. + in 26a/13
 y. + ine 2a/6, 2a/10, 2a/12, 2b/17, 3b/7,
 5a/9, 5b/10, 5b/10, 8b/6, 11a/4, 11a/6,
 11b/11, 12b/11, 13a/16, 13b/14, 16b/1,
 16b/1, 19b/6, 19b/6, 21b/4, 22b/20,
 24b/14, 29a/18, 35b/21, 36a/14, 37a/15,
 37a/21, 39a/9, 39b/7, 42b/21, 47b/13,
 48a/13, 51a/17, 51b/7 [34]
 alūc y. + ine 35b/21, 48a/13, 51b/7 [3]
 arduc y. + ine 2a/6
 belāmūd y. + ine 2a/10
 beyāz mersîn y. + ine 21b/4
 cam ağacı y. + ine 11b/11
 cam ağacınuy y. + ine 39a/9
 defne y. + ine 5b/10, 16b/1, 19b/6 [3]
 ilğun y. + ine 8b/6, 12b/11, 13a/16,
 13b/14 [4]
 it burnı y. + ine 2b/17, 22b/20 [2]
 kirās y. + ine 47b/13
 mersîn y. + ine 5b/10,
 16b/1, 19b/6, 24b/14,
 37a/15, 39b/7, 51a/17 [7]
 muḳl ağacı y. + ine 11a/4
 nıbqa y. + ine 36a/14
 ökse düzdükleri y. + ine 2a/12
 penefşe y. + ine 37a/21
 şām ağacınuy y. + ine 11a/6
 şiddetsiz nıbqa y. + ine 42b/21
 y. + inün 11a/15, 18a/19, 50b/14 [3]
 meneveş y. + inün irisi 18a/19
 mersîn y. + inün bekmezi 50b/14

pifte y. + inün dibine 11a/15
 y. + ler 46b/18
 delüce y. + ler 46b/18
 y. + lerde 40b/21
 y. + üdür 44a/8
 kurd bağı dērler bir ağac y. + üdür
 44a/8
 y. + ün 32a/7, 32b/11, 49b/15 [3]
 [176]
 aḳāḳıyā ētdükleri y. + ün ağacı 32a/7,
 32b/11 [2]
 ökse düzdükleri y. + ün kurası 49b/15

yemişlü: Yemişli.

y. 3a/15, 11a/4, 12b/6, 24b/13 [4]
 [4]
 y. acı ilğun 3a/15
 y. otdur 12b/6
 kızıl y. 11a/4

yembüt: <Ar. Keçiboynuzu ağacı; (*Ceratonia siliqua*).

Krş. keçi boynuzu, ḥarnüb.

y. 33b/18, 54b/10 [2]
 [2]

zamğ-ı y. “Keçiboynuzu ağacından
 elde edieln zamk. Krş. ḥarnüb ağacı
 şamğı.” 33b/18

yengec: Yengeç. Krş. ḥarceng, seretān.

y. 19b/20, 27a/11, 59b/7 [3]
 y. + i 24a/17
 [4]

y. + i berrī “Kara yengeci. Krş. reşā.”
 24a/17

yenīme: <Far. Akça otu; (*Mercurialis annua*). Krş. akça otı.

y. 54b/8
 [1]

yentüc: <Far. Deryas, yaprakları rezene yaprağına benzeyen bir ot; (*Thalictrum minus*). Krş. deryās.

y. 54b/11
 [1]

yentün: <Far. Kokar sedef; (*Ailanthus glandulosa*).

Krş. koḳar sedef, sezāb.

y. 54b/16
 [1]

yeḡi: Yeni.

y. 55b/3
 [1]

yerʿa: <Ar. Zehirli, iç sürdürücü bir bitki.

y. 54b/2
 [1]

yerāʿa: <Ar. Kamış; (*Phragmites australis*). Krş. kamış.

y. 54b/3
 [1]

- yerāmī'**: < Ar. Kuşkonmaz bitkisi, tilkikuyruğu; (*Asparagus officinalis*). Krş. dilkü kıyruğu, estîbâc.
y. 54b/4
[1]
- yerbû'**: < Ar. Fare, sıçan. Krş. sıçan.
y. + i 54b/2
[1]
y. + i deştî "Yaban faresi, Araptavşanı." 54b/2
- yerşâne**: < ? Tıbbi bir bitki, sağ otu. Krş. sağ otu.
y. 54b/7
[1]
- yeşb**: < Ar. Yağmur taşı, yeşim taşı.
y.18b/8,29a/19,54b/15[3]
[3]
hacer-i y. "Yeşim taşı, yağmur taşı, açık yeşil ve pembe renkli, kolay işlenen, değerli bir taş. Krş. yeşim taşı." 18b/8
seng-i y. "Yeşim taşı." 29a/19
- yeşf**: < Ar. Bkz. yeşb, yeşim taşı.
y. 54b/7, 54b/16 [2]
[2]
- yeşil**: Yeşil.
y. 2b/8, 4a/20, 8a/14, 11b/7, 35a/4, 37b/13, 43b/3, 45b/11 [8]
[8]
y. hürmâ koruğu 11b/7
y. kökdür 2b/8, 8a/14 [2]
y. kuş 35a/4
y. kuşdur 45b/11
y. ot 37b/13
- yeşim**: < Far. Yeşim taşı, açık yeşil ve pembe renkli, kolay işlenen, değerli bir taş. Krş. yeşb, yeşf, yâkût-ı habeşî, ebû-kalemün, hacar-i yeşb, seng-i yeşb.
y.7a/8,18b/8,29a/20,54b/16,54b/16[5]
[5]
y. taşı 7a/8, 18b/8, 54b/16, 54b/16 [4]
y. taşına 29a/20
- yeştüt**: < ? 1. Kokar sedef; (*Ailanthus glandulosa*). Krş. koçar şedef, sezâb. 2. Keçi boynuzu; (*Ceratoniasiliqua*). Krş. keci boynuzu.
y. 54b/13
[1]
- yetbû'**: < Ar. Ağaç sütleğenininden elde edilen süt. Krş. ağac südlügeninün südi.
y. 54b/12
[1]
- yetiş-**: Yetişmek, olgunlaşmak.
y.-medük 23b/6
[1]
y.-medük tohumına 23b/6
- yetü'ât**: < Ar. Yedi türü olan zehirli otlar: 1. Sütlü bitkiler, sütleğen. 2. Sarı sütleğen; ağaç sütleğeni 3. Kızıl sütleğen, tıgala 4-. Sığırkuyruğu bitkisi 5. Arslanpençesi bitkisi 6- Ayıt ağacı 7- Sütleğen tohumu. Krş. yedi dürlü kâtil otlar.
y. 54b/6
[1]
- yevm**: < Ar. Gün, yirmi dört saatlik zaman birimi.
y. 57b/10
[1]
humâm-yı y. "Nöbeti her gün tutan sıtma." 57b/10
- yevmâ**: "zâm-ı yevmâ" Yabani kenevir tohumu. Krş. şâhdâne-i berrî tohumu.
y. 33b/13
[1]
zâm-ı y. 33b/13
- yevme**: < Ar. Bkz. yevm.
y. 57b/10
[1]
humî-i y. "Nöbeti her gün tutan sıtma. Bkz. humâm-yı yevme." 57b/10
- yevmün**: < Ar. Patlak, çıkık. Krş. ilik, dömbeğ.
y. 63a/16
[1]
- yezdî**: "defn-i yezdî" Adam otu, hacılar otu, insan otu, kankurutan, toskafa kavunu, yer elması, köpek elması; (*Mandragora autumnalis*). Krş. sâbîrec, süferfün, tarfiyân, tuffâhu'l-cinn.
y. 12b/6, 29a/11, 29a/20, 34b/13 [4]
[4]
defn-i y.12b/6, 29a/11, 29a/20 [3]
defn-i y. köki 34b/13
- yê-**: Yemek.
y.-rler 7b/9, 21b/1 [2]
y.-se3a/1,30a/6,33b/17[3]
y.-yenüñ 50a/10
y.-yüb 57a/18, 57b/4 [2]
[8]
- yêdi**: Yedi.
y. 54a/16, 54b/6 [2]
[2]
y. ayağlı "Hindistan'dan gelen yedi ayaklı denilen şifalı bir ot. Krş. heft-pehlev." 54a/16
y. dürlü kâtil otlardur 54b/6
- yêdür-**: Yedirmek.
y.-ürler 10b/20, 43a/11[2]
[2]
- yêl**: 1. Yel, rüzgar. 2. Mide ve bağırsak gazı; romatizma, hastalık etkenlerinden.
y.7b/4, 56b/10, 57b/5 [3]
y. inmek 57b/5
y. + den 55b/6, 62b/9 [2]
ğalîz y. + den 55b/6, 62b/9 [2]
y. + dür 16a/10, 55a/9 [2]

- ğalîz y. + dür 55a/9
y. + ler 56b/14
ağulu y. + ler 56b/14
y. + llerden 63a/3
y. + leri 11b/6
y. + lerüñ 8a/1
[1]
- yéllü:** Yelli, gazlı.
y. 57b/9, 57b/9 [2]
[2]
y. gegirmek yéllü “Ağızdan sesli gaz çıkartmak. Krş. cüşä.” 57b/9
- yémek:** Yemek, aş.
y. 59b/2
[1]
- yên-:** Yenmek, aşınmak.
y.-mek 58a/6
[1]
eti y.-mek 58a/6
- yér:** Yer.
y. 2b/15, 4b/20, 7a/4, 11b/1, 11b/9, 14a/2, 15a/5, 15a/11, 16b/7, 17a/19, 19b/17, 21a/12, 21a/13, 21a/15, 22a/1, 22a/2, 22a/13, 23a/19, 23b/6, 23b/13, 25a/15, 25a/15, 25b/20, 25b/21, 26b/6, 27a/18, 27a/19, 32a/20, 33b/6, 34a/9, 34a/16, 34a/16, 34a/18, 34b/3, 34b/8, 34b/9, 34b/17, 35a/6, 38a/7, 39b/15, 44b/5, 45a/12, 45a/15, 46b/10, 46b/15, 47a/9, 49a/6, 50b/15, 53a/4, 53a/4, 56a/12, 56b/2, 56b/2, 58b/13, 59b/3, 59b/11, 60a/5, 61b/5, 63a/11 [59]
y. tuğları yér 53a/4
y. ağac 17a/19
y. ağacı “Yer ağacı, çamı, yer peliti, kısamahmut otu; (*Ajuga chamaepitys*). Krş. kemâfîŧüs, yér şanavberi” 15a/5, 15a/11 [2]
y. bağarsuğı Yerbağırsağı denilen bir tür solucan. Krş. ħamrû’l-arz.” 16b/7
y. bellüti “Yer çamı, yer peliti, kısamahmut otu, yer palamutu; (*Ajuga chamaepitys*). Krş. kemäderyüs, ħämäderyüs, zamân-ı dârevî, ħarfîyüs.” 21a/15, 22a/1, 25b/21, 33b/6, 34b/8, 45a/12, 50b/15 [7]
y. çamurı 35a/6
y. dehenlü 21a/12, 23b/6, 38a/7 [3]
y. encüsi 22a/13, 46b/15 [2]
y. eşegi 21a/13
y. servisi 22a/2
y. siki “Yer hadisesi, eşek turbu, yaban turbu, acırğa; (*Raphanus raphanistrum*). Krş. ebrü’z-zîb, ebrü’l-cetî, ebr-i ritâc, bil-i şîrîn, bedrân, zekerü’l-arz, zîb-i riyâh, ħarşüs, gürâz-ı mürr.” 4b/20, 11b/9, 23a/19, 25b/20, 34b/9, 34b/17, 45a/15 [7]
y. siki dedükleri otdur 11b/1
y. şanavberi 26b/6
y. şoğanı 2b/15
y. şoğulcanı i“Yer solucanı, halkalılardan, nemli topraklarda yaşayan bir solucan; (*Lumbricus terrestris*). Krş. ħarâfîn, ruğâ-yı kirm, şahmü’l-arz, ħarğalürkîtiş, ħartayâr, kirm-i güze, memerrü’l-arz.” 19b/17, 23b/13, 32a/20, 34a/18, 49a/6 [5]
y. şoğulcanına 34a/9
y. şuyı şoğulcanı 44b/5
y. toğmı dibi 47a/9
y. üzerine yayılan otdur 14a/2
y. yılduzı 7a/4, 34b/3, 39b/15 [3]
y. yılduzı dèrler bir camurdur 46b/10
y. zahmeti 56a/12
şınık y. 63a/11
y. + de 20b/10, 22a/19, 28a/3, 28a/7, 32a/18, 40a/5, 44b/14, 47a/8 [8]
ğayrî y. + de 40a/5
y. + den36a/4, 48a/9, 54a/14, 60a/7 [4]
y. + e 4a/19, 49b/3, 59a/16 [3]
şoralık y. + e uğramayan şudur 49b/3
y. + i 58a/7, 58a/8, 58a/18, 59a/14, 59b/18, 60a/1, 60a/7, 60b/21, 62b/12, 63a/6 [10]
y. + inde 56a/1, 56a/2 [2]
y. + ine 17a/14
y. + lerde 9a/20, 15b/7, 36b/3, 38a/17, 45a/11, 45b/9, 47b/15 [7]
kumlu y. + lerde 9a/20
kuru y. + lerde 36b/3
kuz y. + lerde 38a/17, 45a/11 [2]
nemlü y. + lerde 45b/9
yüce yaylak y. + lerde 15b/7
y. + leri 59b/9
[95]
- yıqıl-:** Yıkılmak, devrilmek, yığılmak.
y.-ur 55a/9
[1]
- yıl:** Yıl, sene.
y. 1b/6
[1]
on y. 1b/6
- yılan:** Yılan.
y. 3b/10, 17a/15, 45a/15 [3]
y. başı “Bkz. ilan başı.” 3b/10
y. bıcağı “Bkz. ilan başı.” 45a/15
y. taşu “Yılan taşı, rengi ve billur

- yapısı farklı birçok türü olan,
minerallerin başkalaşmasıyla oluşan
kütle, serpantin. Krş. hâcerü'l-hayye.”
17a/15
y. + dan 17a/15
[4]
- yılduz:** Yıldız.
y. + ı 7a/4, 34b/3, 39b/15, 46b/10 [4]
[4]
yér y. + ı Evren pulu denilen bir
maden, beyaz bir çamur, yer yıldızı.
Krş. ıyn-ı şâmūs, fersulūn, kevkeb-i
sāmūs, ıalq, ırsūn.” 7a/4, 34b/3,
39b/15 [3]
yér y. + ı dërler bir camurdur 46b/10
- yırt-:** Yırtmak.
y.-mağ 63a/7
[1]
- yigirmi:** Yirmi.
y. 1b/13
[1]
y. sekiz bāb 1b/13
- yirtici:** “yirticiler otı” Yabani kereviz cinsinden bir
bitki, masiva çiçeği, yirticiler ayası, düğün çiçeği,
kurbağa otu, düğün otu; krş. düğün çiçeği, berrī
kerefes, ‘uşbetü’s-sabā’
y. + ler 36a/11
[1]
y. + ler otı 36a/11
- yoğ(k):** Yok.
y. + iken 59a/15
[1]
- yoğurd:** Yoğurt. Krş. hecīme, eyl, rāneb.
y.2a/14,24b/7,25a/2, 30b/13, 36a/16,
36b/18, 51b/8, 54a/12 [8]
[8]
y. keşi “Yoğurt keşi. Krş. neref.”
51b/8
ekşi y. “Ekşi yoğurt. Krş. ‘aıāı, ‘aşlaı,
‘ucle.” 2a/14, 36a/16, 36b/18 [3]
süzülmüş y. “Süzme yoğurt. Krş.
şīrāz.” 30b/13
süzülmüş y. şuyına “Süzülmüş yoğurt
suyu. Krş. riĥbīn.” 25a/2
- yoğurt:** Bkz. yoğurd. Krş. cuğrāt.
y. 14b/7
[1]
- yoğsul:** Yoksul.
y. 40a/16
[1]
y. urġanı dërler bir şarmaşuĥdur
“Yoksulurġanı denilen bir cins
sarmaşık. Krş. leblāb, şarmaşuĥ.”
40a/16
- yoğaru:** Yukarı.
y. 62a/3
[1]
- yol:** Yol.
y. + ında 57b/6, 60b/3, 63a/5 [3]
sidük y. + ında 57b/6, 60b/3, 63a/5 [3]
y. + ından 62a/9
[4]
sidük y. + ından 62a/9
- yonca:** Yonca, başak durumundaki çiçekleri kırmızı
veya mor renkli, hayvanlara yem olarak yetiştirilen
çayır bitkilerinin genel adı; (*Trifolium*). Krş.
‘alef,dīnār, raıbe, ‘uşāretü’r-rā’ī, faşfaşa, kaçam, ĥub,
ĥut, ĥudāĥ, ĥurı, ĥazīb, āseb.
y. 3a/2, 8b/1, 10b/1, 12a/18, 16a/8, 16b/1,
16b/4, 22b/6, 22b/13, 23a/6, 23a/19,
24a/17, 28b/2, 33b/9, 34b/12, 36b/6,
37a/12, 38a/13, 38b/20, 41a/16, 42a/1,
42a/4, 42a/6, 42a/17, 44a/4, 47b/12 [26]
y. otı 41a/16, 42a/1, 42a/6, 42a/17 [4]
y. toĥmı 8b/1, 10b/1, 12a/18 [3]
berrī y. dīv-i āseb, zākzāk.” 22b/13,
33b/9 [2]
berrī y. şaru çiçeklü 28b/2
berrī y. şaru çiçeklüsünü toĥmı 22b/6
berrī çiçeklü y. 34b/12
kök y. zerĥ 23a/19
ĥara y. “Kara yonca. Krş. fūn,
keremān.” 38a/13, 44a/4 [2]
şaru çiçekli bir y. 3a/2
şaru çiçeklü berrī y. “ĥendeĥūkā-yı
berrī, ĥabākā, ĥendeĥūkī, zū-yı sülüse-
i varaĥāt, sīse-i berg, ıarbīle, ıarnīle,
kerkā, lūtūs, endeĥūkī, ezverd, bütūs”
16a/8, 16b/4 [2]
şaru çiçeklü berrī y. toĥmı “Krş.
ĥıbĥā, darĥ.” 16b/1
y. + sı3a/18, 8b/18, 23b/8, 45a/10 [4]
şaru çiçeklü yabān y. + sı 3a/18, 8b/18
[2]
yabān y. + sı 23b/8
yabān y. + sı şaru çiçeklü 45a/10
y. + sıdur 14a/17
şaru çiçeklü yabān y. + sıdur 14a/17
y. + sına 47a/3
şaru çiçeklü yabān y. + sına 47a/3
y. + sınıĥ 17a/2
[33]
yabān y. + sınıĥ şaru çiçeklüsü 17a/2
- yorpa:** Tırnaklarda çıkan beyaz leke, benek. Krş.milk.
y. 62a/14
[1]
- yosuĥ:** Yosun. Krş. cām-ı ĥāb, ıuĥleb.
y. 14a/14

- y. + a 26a/1, 45a/21 [2]
y. + ı 9a/1, 11a/8, 18a/4, 22b/8, 34a/11 [5]
bellūt y. + ı 22b/8
kırbağa y. + ı “Kırbağa yosunu. Krş.
bezğīme” 9a/1
şu y. + ı “Su yosunu. Krş. bahaķū’l-
baħr, cağrābe, ħurū’-ı źufāda’,
serťarāťyū’īs, řa’rū’l-fūl, ‘adesū’l-mā’.”
11a/8, 34a/11 [2]
şu y. + ı miřallū 18a/4
y. + ina 2a/11, 51a/16 [2]
[10]
bellūt y. + ina “Palamut, meře yosunu.
Krş. devāle, misvākū’l-ķarūde, uřnā,
řībetu’l-‘acūz, fīlūz.” 2a/11, 51a/16 [2]
- yořuņ:** Bkz yosuņ.
y. 8a/14, 11b/20, 14b/8, 32a/7, 36b/8,
43b/2 [6]
y. icinde 8a/14, 11b/20, 43b/2 [3]
şu üzerinde olan y. 14b/8
y. + dur 19b/16
y. + ı 31b/13, 39a/1 [2]
bellūt y. + ı 31b/13, 39a/1 [2]
y. + ıdur 28b/5
[10]
şu y. + ıdur 28b/5
- yu-:** Yumak, yıkamak.
y.-rlar 25a/3, 32a/15, 33b/1, 36a/19 [4]
[4]
- yumrı:** Yumru; yuvarlak, řiřkin řey. Krş. dāmğūl.
y. 56a/17, 58a/9, 58b/4, 59b/5 [4]
[4]
ťāhir y. 56a/17
- yumşadıcı:** Yumuşatıcı.
y. 48a/13
[1]
y. bir otdur 48a/13
- yumřaķ:** Yumuřaķ.
y. 12b/1
[1]
aķ y. şaşdur 12b/1
- yumurda:** Yumurta. Krş. beyź.
y. 8b/9, 33b/3 [2]
[2]
y. şarusına “Yumurta sarısı. Krş.
řufrū’l-beyź.” 33b/3
- yun-:** Yunmak, yıkanmak.
y.-miş 47b/3, 52a/15 [2]
[2]
y.-miş baķam aġacıdur 47b/3
mūrr-i řāfīnūņ y.-miř nev’inden
52a/15
- yunūnend:** “yunūnend-i meryem” Devetabanı
bitkisi; (*Cyclamen coum*). Krş. fa’lā, ġılc, ‘aslec,
‘arťenīřā, dānec-i efrūnek, ħubzū’l-mā-genc, řoņuz
topalaġı.
y. + i 54b/14
[1]
y. + i meryem 54b/14
- yurf:** Deġirmen etrafında biriken tahıl tozu. Krş.
deġirmen tozu, kerdāsiyāb.
y. + ı 43b/3
[1]
deġirmen y. + ı 43b/3
- yuva:** Yuva.
y. + sınıņ 23b/21, 44a/14 [2]
[2]
ķırlaņıc y. + sınıņ balcıġına 23b/21
ķırlaņıc y. + sınıņ balcuġı 44a/14
- yuvarlan-:** Yuvarlanmak.
y.-ur 8a/1
[1]
- yūlaf:** <Gr. Yulaf; (*Avena sativa*). Krş. dāvī, dūser,
otlaķ
y. 22a/12, 22b/17, 54b/9 [3]
[3]
- yūnān:** Yunan.
y. 6a/19, 24b/8, 51b/13 [3]
[3]
y. dilidūr 51b/13
y. dilince 6a/19, 24b/8 [2]
- yūnānca:** Yunan dili.
y. 8b/5, 20a/5, 26b/15, 38b/4, 38b/5,
38b/11, 38b/11, 40b/13, 40b/14, 40b/15,
40b/16, 43b/12, 48b/15 [13]
[13]
- yūnānī:** Yunan’a ait, Yunan’la ilgili.
y. 1b/10, 2b/11 [2]
[2]
- yūsuf:** <Ar. Hz. Yusuf.
y. 8a/19, 16b/9 [2]
[2]
ġūl-i y. 8a/19
ĥūsn-i y. 16b/9
- yūce:** Yūce, yūkseķ, ulu.
y. 15b/7, 40b/20, 42b/17 [3]
y. řaġlarda 40b/20
y. yalaķlarda 42b/17
y. yaylaķ yerlerde 15b/7
y. + si 14b/15
[4]
řām aġacınıņ y. + si 14b/15
- yūk:** Yūk.
y. + i 53a/2
[1]
deve y. + i 53a/2
- yūklū:** Yūklū, gebe.
y. 55b/18

[1]

y. olmak “Hamile kalmak, gebe.
Krş. abisten-i zenân.” 55b/18

yüñ: Yün, yapağı. Krş. şüf.

y. 33a/3

[1]

yüreg(k): Bkz. yürek.

y. + i 37b/9, 42b/8 [2]

hayvân y. + i 37b/9

saķankür y. + i 42b/8

y. + inde 59b/2

[3]

yürek: Yürek, kalp; mide, karın, iç.

y. 55b/2, 56a/9, 57b/13, 58a/22, 58b/2,
59a/5, 59b/17, 60a/1, 60a/17, 61a/19,
61b/2, 63a/3, 63a/9 [13]

y. ağrısı 58b/2, 59a/5, 60a/1, 61b/2,
63a/3 [5]

y. burulmak 63a/9

y. oynamak 57b/13, 61a/19 [2]

y. oynaması 58a/22, 60a/17 [2]

y. sürmek 55b/2, 56a/9, 59b/17 [3]

y. + de 27b/1, 56b/10, 58a/18, 61a/21,
61b/3, 63a/21 [6]

y. + den 44b/11, 56b/9, 58a/7, 62a/1 [4]

[23]

yüz: 1. Yüz, çehre. 2. Yüz sayısı.

y. 23b/11, 58b/15 [2]

y. elli dirhem 23b/11

y. enlemek 58b/15

y. + de 57a/17, 58b/7, 59b/14, 62a/19,
62b/1 [5]

y. + e 61b/19

y. + i 46a/19

y. + ine 8a/3, 60a/10 [2]

y. + ünde 27a/18, 27a/19, 29b/14 [3]

[14]

yüzerlik: Üzerlik otu, çiçekleri beyaz renkte, susama benzeyen tohumları acı olan, halk hekimliğinde tedavi amaçlı, tütsü olarak kullanılan bir bitki;

(*Peganum harmala*) Krş. ‘uşbetü’l-mâr, mülî, bedrân.

y. 2a/6, 5a/9, 9a/7, 10a/15, 11b/8, 11b/9,
16a/20, 23b/13, 24a/7, 25b/18, 27b/5,
30a/21, 32b/20, 35a/17, 37a/8, 48a/18,
49b/1, 53b/15, 54b/12, 54b/14 [20]

[20]

y. çiçeği “Üzerlik çiçeği. Krş. zayân,
yâsemîn-i berrî, yâsemün-ı berrî,
berte-i duķūka. 11b/8, 54b/14 [2]

y. çiçegidür 54b/12

y. çiçegine 35a/17

y. tohumı “Üzerlik tohumu. Krş. hezâr-
sefend, mülî, isfend, engüze, buyüned,
bedrevân, harmel, reşâd, remel,

zerîķauî’s-serîr, sîsâ, şâd, şadr-dâneç.”
5a/9, 9a/7, 16a/20, 23b/13, 24a/7,
25b/18, 27b/5, 30a/21, 32b/20, 48a/18,
49b/1, 53b/15 [12]

y. tohumına 2a/6, 10a/15 [2]

Z

za’ber: < Ar. Bkz. zağber.

z. 25b/2

[1]

za’ferân: < Ar. Safran; (*Crocus sativus*). Krş.

şu’ürü’s-şâ’âlebe, ‘aşfer, ferûķa, ķurķū, kerkemâ,
şakl, cād, cisād, cādî, ķādî, ĥande, ĥalūķ, ĥılt, ‘aşfūr
çiçeği, reyhuķân.

z. 13b/21, 14a/21, 14b/2, 14b/2, 14b/13,
15a/2, 17b/4, 18a/2, 20b/15, 21a/6, 23a/4,
24a/2, 24a/4, 24b/6, 26a/17, 32a/3, 37a/17,
39a/10, 40b/5, 40b/6, 42a/4, 44a/16, 45a/4,
47b/7 [24]

[24]

z. renginde bir çiçekdür 26a/17

z. renginde bir güldür 37a/17, 44a/16
[2]

z. yağı “Safran yağı. Krş. ķurķū
ma’mâ, duhnü’l-ĥulün.” 23a/4, 42a/4
[2]

z. yağına 13b/21

z. yağınun dürdine 47b/7

dögölmüş z. “Dövölüp, toz haline
getirilmiş safran. Krş. cisâde.” 14b/2
reng-i z. 24a/2

zağber: < Ar. Yarpuz, koca yarpuzuna benzeyen acı
yemiş, beyaz mersin yemişi. Krş. beyâz mersîn
yemişi.

z. 25b/2

[1]

zahîr: < Ar. Karın, mide ağrısı. Krş. yürek ağrısı.

z. 59a/5

[1]

zahm: < Ar. Yara, ceriha. Krş. gelüşe, ĥarâcet, yara.

z. 61a/18

[1]

zahmet: < Ar. Zorluk, sıkıntı, eziyet. Krş. nâ’ibe,
âfet, derd, maraž, reĥâ, ‘azâl, güc.

z. 55b/5, 58b/20, 60b/10, 62b/14 [4]

z. + dür 60a/19

z. + i 56a/12, 58b/10 [2]

yêr z. + i 56a/12

z. + ine 61b/20

[8]

fireng z. + ine 61b/20

zahmetlü: < Ar. + T. Zahmetli, zorlu, çetin.

z. 60b/13

- [1]
zaḥm: < Ar. Bkz. zaḥm.
 z. 59a/7, 59a/14 [2]
 [2]
 z. çekmek 59a/14
- zamān:** < Ar. Zaman.
 z.25b/21,57a/3, 61b/1 [3]
 [3]
 z. + ı dārevī 25b/21
- zamānsız:** < Ar. + T. Zamansız, vaktinden önce.
 z. 62a/11
 [1]
- zamġ:** < Ar. Bkz. şamġ.
 z. + ı 33a/17
 [1]
 z. + ı ‘arabī “Mısır’da akasya yapılan dikenli ağaçtan elde edilen zamk. Krş. şamġ-ı kūrZ.” 33a/17
- zanbak:** < Ar. Zambak; (*Lilium candidum*). Krş. gül-i miskīn, verd-i şīnī, zāvraġ.
 z. 25a/15, 44a/17, 53a/5 [3]
 z. çiçeġi 25a/15,44a/17, 53a/5 [3]
 z. + uġ 7b/17
 [4]
 kırmīzī z. + uġ dibidūr 7b/17
- za‘nek:** < Ar. Hiçkırık, öksürük. Krş. inçkırık, öksürük.
 z. 59a/6
 [1]
- zā:** < Ar. Arap alfabesinde “ze” harfi.
 z. + yı 25b/20
 z. + yı dıraġt “Tespīh ağacı, tespīh çalısı, Çin leylaġı; (*Melia azedarach*). Krş. tesbīġ ağacı.” 25b/20
 z. + yıla 25b/11
 [2]
 zamm-ı z. + yıla “ze harfinin ötreli okunması.” 25b/11
- zāc:** < Ar. Demir sūlfatı, kükürtle demir bileşimlerinden biri. Krş. kara boya.
 z. 25b/9, 26a/8, 32a/12, 32b/11, 40b/1 [5]
 aġ z. “Beyaz zaç. Krş. şaġ-ı ġubār, şūġāz, kılġadīs.” 32a/12, 32b/11, 40b/1 [3]
 şaru z. “Sarı zaç. Krş. zāc-ı şütür-dendān .”26a/8
 z. + ı 25b/20, 26a/7, 26a/8, 26b/2, 31b/8, 31b/10, 40a/17 [7]
 [12]
 z. + ı aġmer 31b/8, 31b/10 [2]
 z. + ı billūr 26b/2
 z. + ı ebyāz 25b/20
 z. + ı kıbrīsī 40a/17
 z. + ı şütür-dendān 26a/7
- z. + ı yemānī 26a/8
- zāç:** < Ar. Bkz. zāc.
 z. 30b/20
 [1]
 aġ z. 30b/20
- zāfe:** < Far. Yaban sarımsaġına benzeyen kötü kokulu bir ot. Krş. kümren.
 z. 25b/10
 [1]
- zāġ:** “zāġ-ı ġalya” Kalya taşı, deniz otları ve çöven yakılarak elde edilen bir madde, sodyum oksidi. Krş. ġalya taşı.
 z. + ı 26b/2
 [1]
 z. + ı ġalya 26b/2
- zāīr:** “zāīr-i surġ” Kırmızı arsenik, zırnık. Krş. kızıl zernīġ.
 z. + ı 25a/12
 [1]
 z. + ı surġ 25a/12
- zāk:** < Ar. Bkz. zāc.
 z. 25b/11
 [1]
- zālū:** < Far. Boġazda balgam olması, gıcık. Krş. boġaza sūlūk tırmaġ.
 z. 59a/7
 [1]
- zān:** < Far. Yaban kızılıcġı, çeft.
 z. 26a/6
 [1]
- zāric:** < Far. Kadıntuzluġu, diken üzümü, karamuk; (*Berberis crataegina*). Krş. ġadın tuzluġı.
 z. 25a/21
 [1]
- zāvraġ:** < Ar. Zambak; (*Lilium candidum*). Krş. zambak.
 z. 25a/14
 [1]
- zāyil:** < Ar. Sarılık hastalġı. Krş. şaralık.
 z. 59a/9
 [1]
- zebād:** < Ar. Hindistan’da “zebād” denilen kediye benzer bir hayvanın terinin paçaları arasından kaşıkla sıyrılıp elde edilen bir misk, kalemiş yaġı. Krş. ġaliye-misk.
 z. 25b/5
 [1]
- zebān:** < Far. Dil.
 z. 7b/12, 58a/16 [2]
 bere-i z. 7b/12
 derd-i z. “Dil ağrısı. Krş. dil ağrısı.” 58a/16
 z. + ı 25a/10, 25a/18, 25b/3, 25b/11 [4]
 [6]

- z. +1 bere 25b/11
z. +1 berkaḫā 25a/18
z. +1 gūsfend 25b/3
z. +1 güncişk 25a/10
- zebed:** <Ar. Pislik, kir; köpük.
z. + i 25a/18
[1]
z. + i laḫlaḫ “Leylek dışkısı. Krş.
legleg boḫı.” 25a/18
- zebedī:** “ḫaṣḫāṣ-ı zebedī” Sütü zehirli bir ḫaṣḫāṣ türü.
z. 20b/7
[1]
ḫaṣḫāṣ-ı z. 20b/7
- zebedü'l-baḫr:** <Ar. Deniz köpüğü. Krş. deñiz köpüğü.
z. 25a/10
[1]
- zebedü'l-milḫ:** <Ar. Çekirge dışkısı. Krş. cekirge boḫı.
z. 26a/19
[1]
- zebedü'l-ḫamām:** <Ar. Güvercin dışkısı. Krş. gögercin boḫı.
z. 25a/15
[1]
- zebedü'l-ḫamer:** <Ar. Ay taşı. Krş. ay taşı.
z. 26a/3
[1]
- zebedü'l-būrak:** <Ar. Kuyumcuların kullandığı tuza benzer bir madde, boraks; nebat şekeri. Krş. büre.
z. 26a/8
[1]
- zebedü'l-ḫuttāf:** <Ar. Kırlangıç dışkısı. Krş. kırlangıç boḫı.
z. 25a/21
[1]
- zebedü'l-ḫavārīr:** <Ar. Sırça köpüğü. Krş. sırça köpüğü.
z. 25a/14, 26a/9 [2]
[2]
- zeberced:** <Ar. Sarı renkte ve cam parlaklığında, doğal demir ve magnezyum silikat, krizolit; zümrütten daha açık yeşil olan ve zümrüt kadar değerli olmayan bir süs taşı. Krş. ḫacer-i ḫabeṣī, yeşf.
z. + üñ 17a/9, 54b/7 [2]
[2]
z. + üñ bir dürlüsidür 54b/7
- zeberīc:** <Far. Bostani havuç tohumu. Krş. bustānī hevīc toḫmı.
z. 25a/13
[1]
- zebīb:** <Ar. Kuru üzüm, kuru incir; kızıl üzüm. Krş. kızıl üzüm,
z. 25b/1
z. + i 25a/11
[2]
z. + i cebel “Nezle otu; (*Nepeta racemosa*), yaban üzümü; (*Delphinium staphisagria*). Krş. mevzek, nāzle otı.” 25a/11
- zebīn:** “müşk-i zebīn” Topalak, kırkboğum; (*Cyperus rotundus*). Krş. ṭopalaḫ, şu‘d.
z. 48a/10
[1]
müşk-i z. 48a/10
- zebūn:** <Far. Zayıf, güçsüz, halsiz.
z. 58b/12
[1]
- zeczūl:** <Far. Bağ sarmaşığı. Krş. keşūş.
z. 26a/3
[1]
- zedvār:** <Ar. Şap. Krş. cedvār-ı hindī, şeb.
z. 25a/16
[1]
- zefīr:** <Ar. Hünnap, kızılığde, üvez ağacı; (*Sorbus aucuparis*). Krş. ‘unnāb.
z. 25b/3
[1]
- zegāl:** <Ar. Bkz. zeḫāl.
z. 25a/20
[1]
- zeh:** “derd-i zeh” Doğum sancısı, doğumda çekilen ağrı. Krş. oğlan ṭoğurmaḫ zaḫmeti.
z. 58b/10
[1]
derd-i z. 58b/10
- zehār:** <Ar. Ak çöpleme; (*Helleborus album*). Krş. cum‘ah.
z. 25b/1
[1]
- zehebiye:** “baḫla³-i zehebiye” Sirken otu, yabani ıspanak, yabani semizotu, labada; (*Chenopodium album*). Krş. sirken, baḫlaü‘r-rüm.
z. 9b/6
[1]
baḫla³-i z. 9b/6
- zehk:** <Ar. Yeni doğmuş koyun sütü. Krş. ağuz.
z. 26b/6
[1]
- zehr:** <Ar. 1. Çiçek. 2. Zehir, ağuz.
z.25b/1,38b/10,61a/20 [3]
geşten-i z. “Zehrin etkisini yok etmek. Krş. ağuz def‘ etmek.” 61a/20
z. + i 25b/15, 26a/1 [2]
[5]

- z. + i hacir “Taşlar üzerinde oluşan yosun, taşkınası.” 26a/1
z. + i rümmân “Nar çiçeği. Krş. nâr çiçeği.” 25b/15
- zehre:** < Ar. Bkz. zehr.
z. 19b/18, 25b/7 [2]
ḥar-ı z. 19b/18
z. + i 25a/20
[3]
z. + i güş 25a/20
- zehrec:** < Far. Öd, safra.
z. 14a/16, 20a/17, 43b/6 [3]
[3]
cāv-ı z. 14a/16
gāv-ı z. 43b/6
ḥār-ı z. 20a/17
- zehretü’l-milḥ:** < Ar. Domuz çiçeği. Krş. toğuz çiçeği.
z. 25b/8
[1]
- zehrü’l-milḥ:** < Ar. Su içinde yetişen safran renginde bir çiçek.
z. 26a/16
[1]
- zehrü’l-hacer:** < Ar. Taş kınası. Krş. taş kınası.
z. 26a/5
[1]
- zehrü’n-nuḥās:** < Ar. Yanmış bakır kırıntısı, artığı. Krş. yanmış bakır kırıntısı, bakır çürüğü.
z. 25b/8, 26a/17 [2]
[2]
- zeh-dān:** < Far. Döl yatağı, rahim. Krş. oğlan yatağı, rahm.
z. 59a/8
[1]
- zek:** < Ar. Şap. Krş. şeb.
z. 25a/18
[1]
- zeḳāl:** < Ar. Kızılçık. Krş. kızılçuk
z. 25b/14
[1]
- zeleḳ:** < Ar. Aşınma, sürtünme.
z. + i 59a/6
[1]
z. + i em’ā “Ağrılı ve kanlı ishalle beliren, bağırsakta yaralara yol açan bulaşıcı, salgın hastalık, kanlı ishal, dizanteri. Krş. bağırsuk şyrındusu.” 59a/6
- zeleḳü’ş-şinḫāriye:** < Ar. Karın ağrısı. Krş. göbek burusu.
z. 59a/10
[1]
- zelü:** < Far. Boğazda biriken balgam, gıcık. Krş. boğaza tıran sülük.
z. 59a/9
[1]
- zemāretü’r-rā’fī:** < Ar. Çoban dikeni; (*Centaurea urvillei*). Krş. çübān dikeni.
z. 26a/14
[1]
- zemāruḳ:** < Far. İlgin yemişi. Krş. ilgun yemişi.
z. 26a/4
[1]
- zemic:** < Far. Atmaca kuşu. Krş. atmaca kuşu.
z. 25b/6
[1]
- zemel:** < Ar. Çıban. Krş. çıban.
z. 59a/9
[1]
- zemīn:** < Far. Yer, zemin.
z. 25a/13
[1]
zerde-i z. “Havuç; (*Daucus carota*). Krş. hevic, keşür.” 25a/13
- zemin:** < Ar. Kötürüm, sakat. Krş. kötürüm.
z. 59a/9
[1]
- zemzem:** < ? Cıva. Krş. zīve.
z. 26a/19
[1]
- zenādār:** “zenādār-ı şīrīn” Çördük otu. Krş. zūfā-yı yābis.
z. + i 26a/15
[1]
z. + i şīrīn 26a/15
- zenān:** < Far. Kadınlar.
z. 55b/17, 56b/6 [2]
abisten-i z. 55b/17
beyād-ı ḥayz-ı z. 56b/6
z. + i 26b/6
[3]
z. + i dārū-yı belḥ 26b/6
- zencār:** < Far. Bakır pası cinsinden, yeşil renkli bir göz taşı. Krş. ḳalem-i çengār.
z. 25a/17
[1]
- zencebīlü’l-keleb:** < Ar. Zehirli bir zencefil türü, it zencefili, sarı kök. Krş. it zencebīli, şaru kök.
z. 25b/7
[1]
- zencebīlü’l-acem:** < Ar. Deve dikeni; (*Alhagi pseudalhagi*). Krş. deve dikeni.
z. 26a/14
[1]
- zencebīl:** < Ar. Zencefil; (*Zingiber officinale*) Krş. selem, şengevīz, ram’ā’il.
z. 15b/3, 24a/18, 25b/12, 29b/18, 31a/7,

- 51b/20 [6]
saḥḥ olunmuş z. “Şekerle ezilmiş zencefil. Krş. nemek-i saḥankür.” 51b/20
- z. + i 25a/9, 25b/7 [2]
[8]
z. + i şāmī “Andız otu. Krş. anduz.” 25a/9
it z. + i “Zehirli bir zencefil türü. Krş. zencebīlū’l-kelb.” 25b/7
- zencefre:** < Ar. 1. Kırmızı renkli doğal cıva sülfür. 2. Kırmızı kurşun oksidin veya sülüğenin eski adı. Krş. esrīkūn, ḥacer-i zībaḥ, serīkūn, şengerf, şufür, ḳabārī, ḳasānārī. Bkz. zincefr.
z. 6b/14, 16b/18, 19a/6, 25a/17, 28b/17, 31a/10, 33b/6, 41a/14, 42b/13, 50b/12 [10]
[10]
z. ‘ameli 19a/6
ma‘denī z. “Madeni zincifre. Krş. meşbetūn.” 50b/12
- zeng:** <? Yabani yarpuz. Krş. berrī yarpuz.
z. 26a/6
[1]
- zengāb:** < Far. Gözden akan beyaz sıvı. Krş. gözden akan şū.
z. 59a/8
[1]
- zengār:** < Far. Bkz. zencār.
z. 10a/2, 40b/13 [2]
[2]
ḳalem-i z. “Bakır pası cinsinden bir göz taşı. Krş. ḳisīṭūs.” 40b/13
kurşundan olan z. “Kurşundan yapılan bir taş. Krş. bārūḳ.” 10a/2
- zengibārī:** < Far. Çam ağacından elde edilen zamk. Krş. bek cam şaḳızı.
z. 26b/3
[1]
- zengī-dārū:** < Far. Dağsultanı, altın otu, dalak otu; (*Ceterach officinarum*). Krş. altun otı, ṭalaḳ otı.
z. 25a/14
[1]
- zer:** < Far. Sarı; altın.
z. + i 26b/9
[1]
z. + i surḥ “Altın toprak, altın tozu. Krş. altun topraḳ, tibr.” 26b/9
- zerāḳnān:** “menc-i zerāḳnān” Sarı misk; nesrin gülünün tohumu. Krş. şaru misk, nesrīn gülünün toḥmı.
z. 48a/9
[1]
menc-i z. 48a/9
- zerd:** < Far. Sarı.
z. 12b/18, 13a/11, 19a/21, 23a/8 [4]
dār-ı z. “Zerdeçal, Hint safranı (*Curcuma longa*). Krş. zerdeçüb.” 23a/8
ḥar-ı z. “İşlenmemiş, ham sarı ibrişim. Krş. şaru ḥām ebrīşīm.” /21
toḥm-ı ḥīrī-i z. “Sarı nesrin gülünün tohumu. Krş. şaru nesrīn gülünün toḥmı.” 13a/11
toḥm-ı türbūd-i z. “Sığır otu, sarı diken bitkisinin tohumu. Krş. cebl-i heng.” 12b/18
z. + i 15b/17
[5]
cül-i z. + i sāde “Sarı nesrin gülü, yaban gülü. Krş. nesrīn gülünün şarusı.” 15b/17
- zerdālū:** < Far. Zerdali, kayısı ağacının Akdeniz ülkelerinde yetiştirilen küçük meyveli bir türü; (*Armeniaca vulgaris*). Krş. tuffāḥ-ı ermenī.
z. 12a/20, 13a/2 [2]
[2]
ṭatlu cekirdeklü z. “Tüysüz şeftali, şeftali ile kayısı ağacının birbirine aşılansıyla meydana gelen bir ağacın meyvesi. Krş. tālānek.” 12a/20
- zerde:** < Far. Safran renginde olan, sarı. Bkz. zerd.
z. + i 25a/13
[1]
z. + i zemīn “Havuç; (*Daucus carota*). Krş. hevic, keşūr.” 25a/13
- zerdeçüb:** < Far. Zencefil, kök saplarından safranı andıran boyalı bir madde çıkarılan, yaprakları sivri uçlu, çiçekleri sarı renkte, çok yıllık bir bitki, Hint safranı; (*Curcuma longa*). Krş. zerdeçāv, ‘urūḳ-ı şafrā, ‘ırḳu’z-za‘ferān, kürküm, māmīrān-ı çīnī, vers, herd, hūd, el-vers, dālḥāfī, dersūk, dār-ı zerd.
z. 4b/12, 22a/14, 22b/15, 23a/8, 25b/4, 35b/3, 36a/2, 43a/20, 52b/19, 53b/6, 53b/8 [11]
z. + e 49a/9
[12]
- zerdeçüp:** < Far. Bkz. zerdeçüb.
z. 3b/2
[1]
- zerdek:** < Far. Havuç; (*Daucus carota*). Krş. hevic, keşūr.
z. 25a/19, 26b/7 [2]
z. + i 26b/7
[3]
z. + i ‘aselī “Havuç terbiyesi. Krş. hevic perverdesi.” 26b/7
- zerdeng:** < Far. Kadıntuzluğu bitkisinin kökü;

(*Berberis crataegina*). Krş. kadın tuzluğu köki.

z. 26a/10, 49a/20 [2]

[2]

meges-i z. "Kuduz böceği; (*Cantharis*).

Krş. kuduz böceği." 49a/20

zerde-reng: <Far. Sarı; sarı kök.

z. 37a/6

[1]

‘uşāre-i z. "Sinameki kökü; (*Cassia*).

Krş. sinā-yı mekkī dibi." 37a/6

zerdhār: <Far. "tohm-ı zerdhār" Sarı türbit, sarı diken, sığır ödü denilen bitkinin kökü. Krş. cebl-i heng, cebleheng.

z. 13a/3

[1]

tohm-ı z. 13a/3

zerdhār: <Far. Bkz. zerdhār.

z. 26a/2

[1]

zerdī: <Far. Sarılık hastalığı. Krş. şarılık.

z. 59a/6

[1]

zerd-āb: <Far. İrin, iltihap. Krş. şaru şu.

z. 59a/5

[1]

zergunc: <Far. Kötü kokulu, Çin’de yetişen, yaprağı sedef yaprağına benzeyen bir bitki.

z. 26a/9

[1]

zerhūn: <Far. Üzüm ağacı. Krş. üzüm ağacı.

z. 25a/21

[1]

zerīkaū’s-serīr: <Ar. Üzerlik tohumu; (*Peganum harmala*). Krş. yüzerlik tohmı.

z. 25b/17

[1]

zerīr: <Ar. 1. Kadıntuzluğu bitkisinin kökü, sarı ağaç; (*Berberis crataegina*). Krş. kadın tuzluğu köki, şaru ağac. 2. Sarılık hastalığı. Krş. şarılık.

z. 25b/12, 59a/9 [2]

[2]

zerīrā: <Ar. Semizlik otu, semizotu; (*Portulaca oleracea*). Krş. semizlik otu, semiz otu.

z. 25b/2

[1]

zerka’tü’l-‘ayn: <Ar. Göz morarması. Krş. göz gök olmak.

z. 59a/11

[1]

zerkūn: <Far. Kırmızı kurşun oksid, sülügen. Krş. sülügen.

z. 25b/19

[1]

zerkūri: <Gr. Kuzgunayağı, kazayağı, kılır otunun

katlanmayan, bükülmeyen bir çeşidi; (*Chenopodium*).

Krş. kılır otunun dürülmezi, habak otı.

z. 26a/11

[1]

zerneb: <Ar. Çekirgeayağı, geyik ziresi; turunç kokusu gibi güzel kokan bir ot. Krş. çekirge ayağı, geyik sırası, semmü’l-himār.

z. 25a/10, 25b/6, 29b/2 [3]

[3]

zernī: <Far. Çivit otu; (*Isatis tinctoria*). Krş. çivid.

z. 25a/8

[1]

zernīh: <Far. Arsenik, sıçanotu. Krş.

z. 2b/2, 5a/4, 25a/12, 25a/12, 41a/13 [5]

kızıl z. "Kırmızı arsenik. Krş. istirhā, cenārek" 25a/12

kurş-ı z. "Bir çeşit arsenik, zırnık.

Krş. kalāzfiyūn, el-‘ilm-i aşfar."

41a/13

şaru z. "Sarı bir çeşit arsenik, zırnık.

Krş. īrsā-yı beykūn." 2b/2, 5a/4 [2]

şaru z. 25a/12

z. +dür 15b/13

kızıl z. +dür 15b/13

z. +e 5a/16, 5b/9 [2]

kızıl z. +e 5a/16

şaru z. +e "Sarı arsenik. Krş.

ersānīkūn." 5b/9

z. +i 25a/12, 25b/3 [2]

[10]

z. +i bedehşī "Sarı arsenik. Krş. şaru zernīh." 25a/12

z. +i siyāh "Hamam otu. Krş. hamām otı, herzīme." 25b/3

zernīlec: <Far. Işgın otu; (*Rehum ribes*). Krş. rībās, rīvāc.

z. 26a/12

[1]

zerrīn: <Far. Altından yapılmış, altın gibi sarı.

z. 29a/17, 51b/1, 51b/10, 52a/18 [4]

z. kadeh "Zerrinkadeh çiçeği, nergis

çiçeği; (*Narcissus*). Krş. nergis, nercis,

‘abher. 51b/1, 51b/10 [2]

katmer z. kadeh çiçeği "Katmer nergis

çiçeği, yediyaprak. Krş. nergis-i heft-

zerd." 52a/18

sūzen-i z. "Semerkant ve Buhara’da

yetişen şifalı bir bitki kökü." 29a/17

z. +i 25b/19

[5]

z. +i dirāht "1. Tespih ağacı; (*Melia*

azedarach). Krş. tesbīh ağacı. 2.

Turunç ağacı, turunçgillerden, bütün

Akdeniz ülkelerinde yetişen, kışın

- yaprağını dökmeyen bir ağaç, narenc;
(*Citrus aurantium amara*). Krş. türunc ağacı.” 25b/19
- zersübe:** <Far. Kadıntuzluğu, diken üzümü, ekşimen, karamuk; (*Berberis crataegina*). Krş. kadın tuzluğu.
z. 25b/14
[1]
- zerü:** <Ar. Hıçkırık. Krş. ıncıruğ.
z. 59a/8
[1]
- zerüc:** <Far. Karamuk bitkisinin kökü, sarı ağaç;
(*Berberis crataegina*). Krş. karamuk köki, şaru ağac.
z. 26a/5
[1]
- ze'rür:** <Ar. Alıç yemişi; (*Crataegus*). Krş. alüç yemişi.
z. 25a/7
[1]
- zerüre:** <Ar. Umaç aşu, una su katılarak yapılan bulamaç, çorba. Krş.umac.
z. 25a/19
[1]
- zevân:** <Far. Delice denilen buğday azıntısı. Krş. buğday delücesi.
z. 25b/16
[1]
- zevârük:** <Ar. Civa. Krş. jîve, zîbak.
z. 26a/15
[1]
- zeygeze:** <? Esrar otu. Krş. esrâr, hayrânlık otu.
z. 26b/8
[1]
- zeyt:** <Ar. Zeytin yağı.
z. + i 25b/14, 26a/18, 26a/19, 26a/20,
26a/20 [5]
[5]
z. + i aşhâ “Ham zeytinden yapılan yağ. Krş. zeyt-i tufâk.” 26a/19
z. + i filisîni “Bkz. zeyt-i regânî.”
26a/20
z. + i regânî “Yabani zeytinden yapılan yağ, zeytin yağı.” 25b/14, 26a/20 [2]
z. + i tufâk “Bkz. zeyt-i aşhâ.” 26a/18
- zeytün:** <Ar. Zeytin; (*Olea europaea*). Krş.
z. 5b/19, 6b/21, 23a/3, 24b/5, 25b/9,
26a/18, 26b/1, 27a/16, 34a/19, 46b/8,
47b/10, 48b/13, 51a/20 [13]
z. çiçeği “Zeytin çiçeği. Krş. nesrîn.”
51a/20
z. yağı “Zeytin yağı. Krş. selî.”
27a/16
z. yaprağına 48b/13
berrî z. “Yabani zeytin. Krş.
zeytünü'l-berrî.” 25b/9
- deştî z. “Yabani zeytin. Krş.
afârîkûn.” 5b/19
- hindî z. yaprağı 23a/3, 34a/19 [2]
iri z. “İri bir cins zeytin. Krş.
zeytünü's-südân.” 26b/1
tertâze yaş z. “Taze, yaş zeytin. Krş.
keşk.” 46b/8
yaş z. “Yaş zeytin, taze zeytin. Krş.
levz, uqt.” 6b/21, 47b/10 [2]
z. + dan 25b/15, 26a/18, 26a/20, 26a/21 [4]
berrî z. + dan olan yağ 25b/15, 26a/21
[2]
hâm z. + dan 26a/20
hâm z. + dan olan yağ 26a/18
z. + dur 10a/1
südân vilâyetinde olan z. + dur 10a/1
z. + ı 6b/13, 17a/9, 17a/21, 36a/10,
39b/17, 43a/2 [6]
[24]
benî isrâ'il z. + ı “Benî israil zeytini
denilen bir taş. Krş. hâcerü's-şatb,
kefrü'l-yehüd, hâcerü'l-yehüd.” 17a/21,
43a/2 [2]
benî isrâ'il z. + ı dërler bir taşdur
17a/9
iri südân z. + ı “İri bir cins zeytin. Krş.
ercân.” 6b/13
südân z. + ı “İri bir cins zeytin. Krş.
fa'liyün.” 39b/17
tağ z. + ı “Dağ zeytini. Krş. 'utm,
'abum.” 36a/10
- zeytünü'l-arz:** <Ar. Ezeltere, anason; (*Pimpinella
anisum*). Krş. ezeltere, mâzeryün.
z. 26a/2
[1]
- zeytünü'l-mâ:** <Ar. Bir çeşit zeytin.
z. 26a/18
[1]
- zeytünü'l-kelb:** <Ar. Bkz. zeytünü'l-habeş.
z. 26a/21
[1]
- zeytünü'l-berrî:** <Ar. Yabani zeytin. Krş. berrî
zeytün.
z. 25b/9
[1]
- zeytünü'l-habeş:** <Ar. Yabani zeytinden elde edilen
yağ. Krş. berrî zeytünden olan yağ.
z. 26a/20
[1]
- zeytünü's-südân:** <Ar. İri bir cins zeytin. Krş. iri
zeytün.
z. 26b/1
[1]
- zeytünü'l-hercân:** <Ar. Bkz. zeytünü's-südân.

- z. 26b/2
[1]
- zibil:** <Ar. Gübre, atık.
z. + ine 31b/2
[1]
yarasanoj z. + ine “Yarasa dışkısı. Krş. şîr-zak.” 31b/2
- ziblü'l-bakar:** <Ar. Sığır dışkısı. Krş. şığır boğı.
z. 25a/12
[1]
- zift:** <Ar. Zift, katran ve diğer organik maddelerin buharlaşmasından veya damıtılmasından elde edilen, kolay kırılan, az ısı ile eriyen, katı, siyah, parlak madde, karasakız. Krş. iskal'tin, batralāvan, hamr, sertam, 'ırku'l-ceyāl, kafr-ı bābilī, kīr, kesīr, mūmiyā-yı ābī, neft.
z. 9a/5, 10b/13, 22b/19, 41a/16, 42b/12, 43b/12, 50a/19, 51b/2 [8]
beyāz z. 9a/5
z. + den 5b/4
z. + dür 5a/15, 19a/5, 28b/7, 37a/4, 41b/1, 41b/4, 50a/8 [7]
kara z. + dür “Kara zift. Krş. kafrü'l-yehūd.” 41b/4
z. + e 31a/7
beyāz z. + e “Beyaz zift. Krş. bilincāsef, duhnü'l-ħacer.” 31a/7
z. + i 25b/18, 25b/18 [2]
[19]
z. + i rabt “Katran. Krş. kafrān.” 25b/18
z. + i yābis “Defne yemişi. Krş. defne yemişi.” 25b/18
- ziftü'l-‘uqār:** <Ar. Kaynatılmış çam sakızı. Krş. şām şakızı.
z. 25b/17
[1]
- ziftü's-sefīn:** <Ar. Keçiboynuzu ağacının zamkı; (*Ceratonia siliqua*). Krş. ħarnüb ağacı şamğı.
z. 26a/13
[1]
- zimāl:** <Ar. Çıban. Krş. cıban.
z. 59a/10
[1]
- zincefr:** <Ar. Zincifre. Krş. mārīdī, kızıl mürekkeb. Bkz. zencefre.
z. 25a/18, 49a/19 [2]
[2]
- zirāvend:** <Ar. Lohusa otu.
z. + i 3b/14, 5b/5, 25a/6, 25a/8, 25a/8, 40b/2, 47b/18, 50a/2 [8]
[8]
z. + i müdahrac “Bir çeşit zeravent. Krş. mefūr, er kırtaran.” 25a/8
- z. + i müdahracdur 50a/2
z. + i müdevver “Erkurtaran otu. Krş. er kırtaran.” 25a/8
z. + i tavīl “Develik otu kökü. Krş. develik dibi, muqrān, artusgūniyā, erestunūhyā, kıssā'ü'l-ħayye.” 3b/14, 25a/6, 40b/2, 47b/18 [4]
z. + i tavīldür 5b/5
- zireşk:** <Far. Kadıntuzluğu, diken üzümü, ekşimen, karamuk, sarı ağaç; (*Berberis crataegina*). Krş. kıadın tuzluğu, kıaramuk yemişi, şaru ağac.
z. 9b/19, 25a/6 [2]
[2]
bīh-i z. “Bkz. zireşk.” 9b/19
- ziyāde:** <Ar. Çok, daha çok, çok fazla.
z. 50a/10, 58b/20 [2]
[2]
- zīb:** “zīb-i riyāh” Acırga, yabani turp, yer hadisesi, eşek hıyarı; (*Raphanus raphanistrum*). Krş. yer siki, ebrü'z-zīb, ebrü'l-cetī.
z. + i 25b/20
[1]
z. + i riyāh 25b/20
- zībağ:** <Ar. Cıva. Krş. jīve, elfiyā, en-nāfilü't-ṭār, zevārük.
z. 2b/15, 2b/17, 16b/18, 19a/6, 26a/16 [5]
[5]
ħacer-i z. “Kızıl mürekkep. Krş. kızıl mürekkeb, zencefre.” 16b/18, 19a/6 [2]
- zīherbec:** <Ar. Havuç; (*Daucus carota*). Krş. hevic.
z. 26b/8
[1]
- zīnān:** <Ar. Çörek otu; (*Nigella sativa*). Krş. nahve-i hindī.
z. 26b/7
[1]
- zīr:** <Far. 1. Keten tohumu. Krş. kettān toħmı. 2. Yaban soğanı. Krş. yabān soğanı.
z. 25b/14, 26a/21 [2]
[2]
- zīre:** <Far. Kimyon; (*Cuminum cyminum*). Krş. kimyūn.
z. 25a/7
[1]
- zīrfūn:** <Far. Meyve vermeyen yabani iğde ağacı, kabız ilacı yapımında kullanılır. Krş. iğde ağacı.
z. 26a/12
[1]
- zīve:** <Far. Krş. sīmāb, zībağ, zemzem. Bkz. jīve.
z.23b/2,26a/19,27a/7 [3]
[3]
- zīven:** <Far. Burçak; (*Vicia ervilia*). Krş. burcağ.
z. 41b/11
[1]

zuhm: <Ar. Zencefil cinsinden, kokulu uyarıcı olarak kullanılan bir safran kökü, cedvar. Krş. zurunbād.

z. 25b/1, 26a/16 [2]
[2]

zuḥalū'r-rā'ī: <Ar. Kara çöpleme; (*Helleborus orientalis*), karaca ot. Krş. çöpleme, qaraca ot.

z. 25a/7
[1]

zurunbād: <Far. Zencefil cinsinden, kokulu uyarıcı olarak kullanılan bir safran kökü, cedvar. Krş. zuhm, seṭrāk, saṭvāl, 'ırku'l-kāfūr, 'ırq-ı kāfūr, kecūr, debīdār.

z. 23a/5, 25b/1, 26a/16, 27a/16, 29b/3, 35b/10, 36b/11, 43b/4 [8]
z. + ı 25b/21
[9]

z. + ı keçür "Er kurtaran, kökü çövene benzeyen, eflātun çiçekli, lapa yapılarak çıbanları oldurmakda kullanılan bir çeşit bitki. Krş. er kırtaran, zirāvend-i müdevver, zirāvend-i müdaḥrac." 25b/21

zūfā: <Ar. Çördük otu. Krş. verc, uşnān-dārū.

z. 5b/13, 25a/15, 53a/3 [3]
z. + yı 26a/15
[4]

z. + yı yābis "Çördük otu. Krş. zenādār-ı şīrīn." 26a/15

zūferā: <Ar. Yabani dorak otu, dereotu, kekik. Krş. berrī ṭoraḳ otı, çörtük, berrī sezāb.

z. 25b/12, 26b/4 [2]
[2]

zūgešt: <Far. Kuzgunayağı kazayağı, kılır otunun katlanmayan, bükülmeyen bir çeşidi; (*Chenopodium*). Krş. kıılır otınuḡ dūrülmezi, habaḳ otı.

z. 25b/15
[1]

zūrek: <Ar. Sülük. Krş. sülük.

z. 26b/4
[1]

zūrūn: "zūrūn-ı sūdānī" Kasnı ağacı ve zamkı, çakşır otu, heliz, engüjed; (*Ferula assa-foetida*). Krş. қаşnı, erḳān.

z. + ı 5b/6
[1]
z. + ı sūdānī 5b/6

zūbd: <Ar. Tereyağı, kaymak. Krş. tereyağı.

z. 25a/9
z. + i 25b/5
[2]

z. + i neḥāset "Tereyağı. Krş. tereyağı." 25b/5

zūbde: <Ar. Bkz. zūbd.

z. 25a/9, 25b/4 [2]
[2]

zūbdī: <Ar. Tereyağıyla ilgili, tereyağına ait.

z. 15a/2
[1]

ḥaṣḥāş-ı z. "Ak haşhaş. Krş. cāsūs." 15a/2

zūcāc: <Ar. Cam, şişe, sırça. Krş. şırça.

z. 25b/5
[1]

zūft: <Ar. Zencefil; (*Zingiber officinale*). Krş. zencebīl.

z. 25b/11
[1]

zūkām: <Ar. Nezle. Krş. burun tıutulmaḳ.

z. 59a/5
[1]

zūlf: <Far. Bir çeşit söğüt. Krş. söğüd.

z. 26b/3
[1]

zūmrūd: <Ar. Cam parlaklığında, güzel, yeşil renkte şeffaf bir süs taşı.

z. 5a/1
[1]

āsā-yı z. "Beyaz biber. Krş. fulful-ı beyāz." 5a/1

zūrf: <Far. Bkz. zūlf.

z. 26b/2
[1]

zūrr: "zūrr-i verd" Kırmızı gül. Krş. ḡonce, kırmüzī ḡül.

z. + i 25a/6
[1]
z. + i verd 25a/6

Ž

žab: <Ar. Sırtlan. Krş. şırtlan.

ž. 33b/10
[1]

žab'atū'r-ricāl: <Ar. Sırtlan, domuz. Krş. andıḳ.

ž. 33b/11
[1]

žabb: <Ar. Kertenkele, keler. Krş. keler.

ž. 33b/11
[1]

žabr: <? Menengiç sakızı. Krş. meneveş şaḳızı.

ž. 33b/12
[1]

žabṭ: <Ar. Kavramak, kaydetmek; kendine mal etmek.

ž. 1b/8, 53a/12 [2]
[2]

- z. olunur 53a/12
- za'f:** < Ar. Zayıflık, kuvvetsizlik.
z. +1 60a/11, 60a/14, 60a/14 [3]
[3]
z. +1 başar "Görme bozukluğu, iyi görememe. Krş. göz gücile görmek."
60a/11
z. +1 beyāmī "Görme bozukluğu, iyi görememe. Krş. gücile görmek."
60a/14
z. +1 dīde "Bkz. za'f-ı beyāmī."
60a/14
- zafā'irü'l-cinn:** < Ar. Baldırıkara otu; (*Aspelinum adianthum*). Krş. baldırı kıra.
z. 33b/9
[1]
- za'flık:** < Ar. + T. Zayıflık, güçsüzlük. Krş. fetreb.
z. 61a/4
[1]
- za'fü'l-bāh:** < Ar. Cinsel açıdan zayıflık, iktidarsızlık. Krş. cimā'a kavī olmamağ.
z. 60a/12
[1]
- za'if:** < Ar. Güçsüz, zayıf, kansız. Krş. zelül.
z. 57a/20, 58b/12, 60a/2, 62b/11, 62b/14
[5]
[5]
z. kişi "Zayıf, güçsüz kişi. Krş. nekes." 62b/14
z. olmağ "Zayıflık, güçsüzlük. Krş. şahīn." 57a/20
- za'iflik:** < Ar. + T. Zayıflık. Krş. veny, vāhbet, vān, herāş.
z. 63a/1, 63a/6, 63a/6, 63a/14 [4]
[4]
- za'ifü'l-abd:** < Ar. Zayıf kul, insan.
z. 1b/4
[1]
- za'ifü'l-'ibādü'l-kāramanī:** < Ar. Derviş Siyāhī Larendevī.
z. 1b/15
[1]
- za'ifü'l-ḥāl:** < Ar. Halsizlik, güçsüzlük, bitkinlik. Krş. telvīs.
z. 57a/16
[1]
- zamāne:** < Ar. Kötürüm olma, sakatlık. Bkz. zāmn.
z. 60a/13
[1]
- zamg:** < Ar. Bkz. şamg.
z. +1 33b/15, 33b/15, 33b/18 [3]
z. +1 'ar'ar 33b/15
z. +1 buṭrā 33b/15
z. +1 yenbüt 33b/18
- z. +1 ina 2a/15, 33b/4 [2]
[5]
tağ z. +1 ina 2a/15
- zāmgü's-şernūs:** < Ar. Çaduruşığı bitkisi ve bundan elde edilen zamk; (*Dorema ammoniacum*). Krş. dāne çadır, uşak.
z. 33b/15
[1]
- zāmīrān:** < Ar. Yabani fesleğen; (*Ocimum basilicum*). Krş. feslegen.
z. 33b/8
[1]
- zāmm:** < Ar. Arapçada bir harfin ötreli (o,ö;u,ü) okunması.
z. +1 25b/11, 27a/2, 27b/4, 30a/20, 33a/5, 36a/17, 42a/6 [7]
[7]
z. +1 'ayn 36a/17
z. +1 kâfīla 42a/6
z. +1 sīnīle 27a/2, 27b/4 [2]
z. +1 şādīla 33a/5
z. +1 şīnīle 30a/20
z. +1 zāyīla 25b/11
- zāmmü'l-elif:** < Ar. Arapçada "elif" harfinin ötreli (o,ö; u,ü) okunması.
z. 5a/15
[1]
- zāmmü'l-fe:** < Ar. Arapçada "fe" harfinin ötreli (o,ö; u,ü) okunması.
z. 4a/2
[1]
- zāmn:** < Ar. Kötürüm, sakat. Krş. küt, kötürüm.
z. 60a/12
[1]
- zārb:** < Ar. Büyük ve oklu bir tür kirpi. Krş. kirpi.
z. 33b/9
[1]
- zārbān:** < Ar. 1. Kertenkeleye musallat olan, kedi büyüklüğünde yırtıcı bir hayvan, porsuk. Krş. porsuğ.
2. Sancılanmak. Krş. sancu ūtmağ.
z. 33b/13, 60a/11 [2]
z. +1 33b/12
[3]
z. +1 büstān "Rezene; (*Foeniculum vulgare*). Krş. rāziyāne." 33b/12
- zārbe:** < Ar. Vücudun herhangi bir yerine darbe alma, yaralanma, berelenme. Krş. dōgūlmış, berelenmiş.
z. 60a/15
[1]
- zārī:** < Ar. Mekke tarafında çok bulunan dikenli bir bitki. Krş. sertiz diken, başarağ, emcek.
z. 7b/19, 33b/11, 33b/11 [3]
[3]
- zārībet:** < Ar. Su kenarlarında biten, zehirli bir bitki.

- z. 33b/16
[1]
- zarm:** <Ar. Karağan çiçeği, karabaş otu; (*Lavanduka stoechas*). Krş. karağan çiçeği.
z. 33b/9
[1]
- zarsü'l-'acüz:** <Ar. Demir diken, çoban kalkitan; (*Tribulus terrestris*). Krş. demir diken.
z. 33b/8
[1]
- zarv:** <? Baldıran, baldırgan; (*Conium maculatum*) ve bu bitkiden çıkarılan zehirli zamk, şeytintersi. Krş. baldıran.
z. 33b/17
[1]
- zavmer:** <Ar. Yabani reyhan; (*Ocimum*). Krş. bādrūc.
z. 33b/13
[1]
- zā:** <? Çınar ağacı; (*Platanus orientalis*). Krş. çenār ağacı.
z. 33b/16
[1]
- zāgūr:** <? Kabus gören, ağırlık basan kişi. Krş. ağırlık başan.
z. 60a/13
[1]
- zākzāk:** <Ar. Sarı çiçekli yaban yoncası, yem bitkisi; (*Medicago falcata*). Krş. şaru çiçekli berrī yonca.
z. 33b/8
[1]
- zāl:** <Far. Hünnap şeklinde kızıl bir meyve; Arabistan kirazı, yaban kirazı. Krş. nıbka yemişi.
z. 33b/16
[1]
- zām:** “zām-ı yevmā” Yabani kenevir tohumu. Krş. şāhdāne-i berrī tohmı.
z. +1 33b/13
[1]
z. +1 yevmā 33b/13
- zıfda':** <Ar. Kurbağa. Krş. qurbağa.
z. 22b/4, 33b/8, 56a/7 [3]
[3]
dem-i z. “Kurbağa kanı. Krş. qurbağa kanı.” 22b/4
istirhā-yı z. “Bir çeşit verem. Krş. qurbağa şeklinde bir verem.” 56a/7
- zırsü'l-veca':** <Ar. Diş ağrısı. Krş. diş sızısı.
z. 60a/14
[1]
- zırs-ı fāsıdü'r-rānec:** Diş çürüklerinden kaynaklanan kötü, rahatsız edici koku. Krş. dişleri qoqmaq.
z. 60a/13
[1]

- ziyram:** <Ar. Karağan çiçeği, karabaş otu; (*Lavanduka stoechas*). Krş. karağan çiçeği.
z. 33b/12
[1]
- zīkū'n-nefes:** <Ar. Soluk alma güçlüğü, nefes darlığı. Krş. nefes tar olmak.
z. 60a/11
[1]
- zūfāda':** “hurū'-ı zūfāda'” Su yosunu. Krş. şu üzerinde yoşuq.
z. 19b/16
[1]
hurū'-ı z. 19b/16
- zūfayīs:** <? Bir çeşit hıyar, küçük hıyar. Krş. küçük hıyar.
z. 33b/19
[1]
- zūfi:** <Gr. Sarı güneyik. Krş. şaru göyinek.
z. 33b/18
[1]
- zūmerān:** <Ar. Şam'da yetişen bir çeşit söğüt çiçeği. Krş. bān çiçeği.
z. 33b/14
[1]

Z

- zafire:** <Ar. Göze beyaz perde inmesi. Krş. göze ak düşmek.
z. 60a/21
[1]
- zafirü'l-'acüz:** <Ar. Demir diken meyvesi. Krş. demir diken yemişi.
z. 35a/12
[1]
- zāgīr:** <Far. Keten tohumu. Krş. kettān tohmı.
z. 35a/14
[1]
- zamlıḥ:** <Ar. 1. Kırmızı boya. Krş. kızıl boya. 2. Somak ağacı.
z. 35a/15
[1]
- zarbān:** <Ar. Bkz. zārbān.
z. 35a/12
[1]
- zarf:** <Ar. Zarf, kap, kılıf.
z. 42a/5
[1]
- zarīfliyūn:** <Gr. Tırfıl otu, üçgül; (*Medicago sativa*). Krş. dırfıl.
z. 35a/13
[1]
- zayān:** <Ar. 1. Yasemin çiçeği; (*Jasminium*), yabani yasemin. Krş. berrī yāsemen. 2. Üzerlik çiçeği. Krş.

yüzerlik çiçeği.

z. 35a/16

z. +1 35a/11

[2]

z. +1 berrī “Yasemin çiçeği;
(*Jasminium*). Krş. yâsemen çiçeği.”
35a/11

zelîm: < Far. Deve kuşu, deve kuşunun uzvu. Krş. deve kuşu siki.

z. 35a/16

[1]

zı'ıb: “bağla-ı zı'ıb” Oğul otu, melisa, kovan otu; (*Melissa officinalis*). Krş. oğul otu, kovan otu.

z. 10b/16

[1]

bağla-ı z. 10b/16

zıfr: < Ar. Tırnak. Bkz. zılf.

z. +1 35a/14

[1]

z. +1 kaçur “Katırtırnağı, dalları çok ince, çiçekleri sarı, bazı türleri hekimlikte idrar söktürücü olarak kullanılan bir bitki; (*Genista scoparia*). Krş. er yaprağı.” 35a/14

zıfre: < Ar. Bkz. zıfr.

z. + i 60a/20, 60a/21 [2]

[2]

z. + i 'ayn “Gözün içinde tırnak gibi batan, rahatsız edici bir nesne çıkması. Krş. gözde dırnağ bitmek.” 60a/20
z. + i çeşm “Bkz. zıfre-i 'ayn.” 60a/21

zıfrü'l-ğül: < Ar. Şeytantırnağı, çan çiçeğigilerden, genellikle dağlarda yetişen bir çeşit bitki; (*Phyteuma*). Krş. iblîs tırnağı.

z. 35a/15

[1]

zılf: < Ar. Tırnak. Krş. tırnağ.

z. 35a/13

[1]

zılfü'l-ğar: < Ar. Keçitırnağı, sarı burçak. Krş. keçi tırnağı.

z. 35a/13

[1]

zılfü't-teys: < Ar. Teketırnağı. Krş. teke tırnağı. Bkz. zılfü'l-ğar.

z. 35a/14

[1]

zığar: <? Büyük bir çeşit yarpuz. Krş. iri yarpuz.

z. 35a/16

[1]

zufirâ: < Ar. Yabani yarpuz. Krş. yabân yarpuzu.

z. 35a/12

[1]

zulmet: < Ar. Karanlık.

z. + i 60a/21

[1]

z. + i başar “Tavukkarası, gece körlüğü. Krş. göz kararı olmak.” 60a/21

Z

za'âlet: < Ar. Deve kuşu; (*Struthio camelus*). Krş. deve kuşu.

z. 23b/1

[1]

zâfesi: <? Yabani havuç, kara kök, mühr-i süleyman; (*Pastinaca sativa*). Krş. yabân hevici, şakâkül.

z. 23a/15

[1]

zâfnündâs: <? Anason; (*Pimpinella anisum*). Krş. mâzeryün.

z. 23b/2

[1]

zâhibte: < Ar. Vücutta bir yerin çıkması. Krş. bir yer çıkmak.

z. 58b/13

[1]

zâkı'ül-iskenderânî: < Ar. Yerağızlı, defne ağacı. Krş. yer dehenlü, hâməzâkî, ğârü'l-arz.

z. 23b/5

[1]

zâtü'l-ceben: < Ar. 1. Kaburga ağrısı. Krş. eyegü ağrısı. 2. Zatürre. Krş. zâtü'r-ri'e.

z. 58b/11

[1]

zâtü'r-ri'e: < Ar. Zatürre; sancı, ateş ve öksürükle beliren, tehlikeli bir akciğer hastalığı. batar.

z. 58b/11

[1]

zebâb: < Ar. Kara sinek. Krş. kara sinek.

z. 23a/16

[1]

zebâbü'r-rahs: < Ar. Bir çeşit sinek. Krş. sinek.

z. 23b/7

[1]

zebân: < Far. Dil.

z. 59b/20, 62b/18 [2]

[2]

şikâfet-i z. “Dil yarılmaması. Krş. dil yarılmak.” 59b/20
verem-i z. “Dil şişmesi. Krş. dil şişmek.” 62b/18

zeded: <? Hindistan'da yetişen bir çeşit bağa yaprağı. Krş. hindustân bağı.

z. 23a/16

[1]

zebha: < Ar. Boğaz ağrısı. Krş. boğaz ağrısı.

z. 58b/12

- [1]
zebl: < Ar. Deniz kaplumbağasının kabuğu. Krş. berri
 kaplubağa arkası.
 z. 23a/20
 [1]
zefer: < Ar. Kötü koku. Krş. koltuğı koçmak.
 z. 58b/13
 [1]
zeferi: < Ar. 1. Yabani kokar sedef; (*Ailanthus glandulosa*). Krş. berri çoşar sedef. 2. Kulak kiri. Krş. şulaş kiri.
 z. 23a/11, 23b/1, 23a/16 [3]
 [3]
zefkeri: < Ar. Yabani kereviz, dağ kerevizi; (*Petroselinum oreo selinum*). Krş. tağ kerefesi.
 z. 23b/7
 [1]
zeheb: < Ar. Altın. Krş. altın.
 z. 23a/20
 [1]
zeker: < Ar. 1. Erkeklik organı, penis. 2. Çoban dikenini cinsinden bir bitki. Krş. cübân dikenini.
 z. 23b/9, 55a/10, 55a/15, 55a/15, 61a/11
 [5]
 z. ağrısı “Erkeklik organında olan ağrı. Krş. evcâc-ı zeker.” 55a/15
 z. şişmek “Erkeklik organının şişmesi. Krş. âmâs-ı kaşîb.” 55a/10
 evcâc-ı z. “Bkz. zeker ağrısı.” 55a/15
 kurûh-ı z. “Erkeklik organında çıkan çıban, yara.” 61a/11
 z. + de 61a/11
 z. + den 56b/17
 [7]
zekerü'l-arz: < Ar. Yer hadisesi, eşek turbu, yaban turbu, acırğa; (*Raphanus raphanistrum*). Krş. yer siki.
 z. 23a/19
 [1]
zelîl: < Ar. Zayıf, güçsüz. Krş. zebûn.
 z. 58b/12
 [1]
zelül: < Ar. Solgun, bitkin, zayıf. Krş. şolmuş, za'îf.
 z. 58b/11
 [1]
zeneb: “zeneb-i hîl” Ulama otu, yayılğan otu, sarmaşık otu; (*Equeisetum ramosissimum*). Krş. ulama.
 z. + i 23a/17
 [1]
 z. + i hîl 23a/17
zenebü'l-far: < Ar. Sinirli yaprak; (*Plantago major*). Krş. şinirli yaprak.
 z. 23a/11, 23b/6 [2]
 [2]

- zenebü'l-ibl:** < Ar. Devекuyruđu otu. Krş. deve kuyruğu.
 z. 23b/8
 [1]
zenebü'l-akreb: Akrepkuyruğu, akrep otu, çemen otu, arnika kökü denilen zehirli bir kök; (*Cordifolium*). Krş. akreb kuyruğu.
 z. 23a/18
 [1]
zenebü's-sebü: < Ar. Sığırdili cinsinden dikenli bir bitki. Krş. şığır dili.
 z. 23a/21
 [1]
zerâric: < Ar. Domuz böceği, bok böceği. Krş. tonuz böceği.
 z. 23a/12
 [1]
zerdeçäv: < Far. Bkz. zerdeçüb.
 z. 25b/4
 [1]
zerdeçüb: < Far. Bkz. zerdeçüb. Krş. şeceretü'l-ğaşâîf, başlaü'l-ğaşâîf, huşş.
 z. 8b/3, 18b/12, 31a/1 [3]
 [3]
zereb: < Ar. Midenin bozulması. Krş. ma'de fâsid olmak.
 z. 58b/13
 [1]
zeref: < Ar. Gözden yaş akması, göz yaşı. Krş. göz yaşı.
 z. 58b/12
 [1]
zerfâ: < Ar. Yaban turbu cinsinden bir bitki, yaban havucu otu. Krş. şükâlis.
 z. 41a/9
 [1]
zerherah: < Ar. Bkz. zerrûh.
 z. 23b/4
 [1]
zerire: < Ar. 1. Yaban kirazı ağacının yaprağı. Krş. nıbka ağacının yaprağı. 2. Sarı bir çiçek. Krş. şaru çiçek.
 z. 23a/18, 23a/19 [2]
 [2]
zerk: < Ar. Bir çeşit yonca. Krş. kök yonca.
 z. 23a/19
 [1]
zerneb: < Ar. Bkz. zerneb.
 z. 29b/3
 [1]
zernih: < Far. Bkz. zernih.
 z. 22a/16
 [1]
 kıızıl z. 22a/16

zernîh: <Far. Bkz. zernîh.

z. + e 5b/17

[1]

zerre: <Ar. Bir çeşit darı, Hint darısı. Krş. hind tarusı.

z. 23a/10

[1]

zerrîn: <Far. Bkz. zerrîn.

z. 35b/3

[1]

z. kadeh çiçeği 35b/3

zerrûh: <Ar. Kuduz böceği; (*Cantharis*). Krş. kuduz böceği.

z. 23b/4

[1]

zerrû'l-hatâif: <Ar. Kırlangıç dışkısı. Krş. kırlangıç bokı.

z. 23a/10

[1]

zerûr: <Ar. Göz otu.

z. + ı 23b/2

[1]

z. + ı çeşm "Göz otu. Krş. göze ekecek terkîb olunmuş ot." 23b/2

zerûrû'l-cürûh: <Ar. Yaraları tedavi etmekte kullanılan bir çeşit bitki. Krş. yaralara ekecek terkîb olunmuş ot.

z. 23b/3

[1]

zeryâs: <Ar. Sedef zamkı. Krş. sezâb şamğı.

z. 23b/5

[1]

zerzûr: <Ar. Sığırcık kuşu. Krş. şığırcık kuşu.

z. 23a/21

[1]

zevâü'l-hıţây: <Ar. Hindistan'dan gelen zerdeçala benzeyen sarı bir kök. Krş. māmîrân-ı çînî.

z. 23a/9

[1]

zıkr: <Ar. Anmak, söz etmek.

z. 1b/7, 1b/10 [2]

[2]

z. olınan eczâlaruñ 1b/10

z. olınan luğatlaruñ 1b/7

zîb: <Ar. Kurt, canavar. Krş. kurd.

z. 23a/11

[1]

zîbak: <Ar. Bkz. zîbak.

z. 23b/1

[1]

zîker: <Ar. Dağ kerevizi tohumu. Krş. taş kerefesi tohumu.

z. 23a/10

[1]

zîleb: <Ar. Sidik kurdu. Krş. bevl kurdı.

z. 23a/12

[1]

zû: <Ar. Kelimenin başına gelerek "sahip, mâlik olan" anlamını verir.

z. + yı 23a/12, 23a/13, 23a/14, 23a/15, 23a/20, 23b/8 [6]

[6]

z. + yı hamse-i evrâk "Ayıt ağacı, hayıt, beşparmak otu; (*Vitex agnus castus*). Krş. ayıt ağacı." 23a/15

z. + yı şülüşe-i elvân "Üç yapraklı yonca otu, tırfıl. Krş. ıtrifîl." 23a/14

z. + yı şülüşe-i evrâk "Yaban yoncası, yem bitkisi; (*Medicago falcata*). Krş. yabân yoncası." 23a/13

z. + yı şülüşe-i hayân "Pençe şeklinde bir ot, sarmaşık. Krş. elce." 23a/12

z. + yı şülüşe-i şevkât "Çakırdikeni; (*Eringium campestre*). Krş. çakır diken." 23a/20

z. + yı şülüşe-i varakât "Sarı çiçekli yaban yoncası, yem bitkisi; (*Medicago falcata*). Krş. şaru çiçekli yabân yoncası." 23b/8

zûbârûh: <Ar. Bkz. dûbârûh. Krş. kâkünc tohumu.

z. 23b/5

[1]

zûfâ: "zûfâ-yı raţb" 1. Çakıldak otu. 2. Koyunların kuyrukları altındaki kıllara yapışan pislik. Krş. şamgu'l-oznâb.

z. + yı 33a/14

[1]

z. + yı raţb 33a/14

zûferâ: <Ar. Yabani kokar sedef. Krş. berrî koçar sedef.

z. 23b/4

[1]

zûü'l-hâkî: <Ar. Karamuk kökü. Krş. karamuk köki.

z. 23a/14

[1]

Toplam madde başı:7452

Toplam kelime sayısı : 25578

BÖLÜM 5: DİZİNLER

5.2. Ek Dizini

+ : abāglis, abākīn, abdīkūr, ‘abdū’s-selām, ‘abher, abıķ, ‘abīşe, ‘abķar, abķar, abraş, ‘abs, ‘absüb, ‘abşīrān, ‘abtīrān, ‘abum, ‘abūşirān, ‘acb, ‘acbet, ‘acem, ‘acere, aci, acıķıcı, ‘acīn, ‘acīre, acuc, acur, ad, adam, ‘adernā, ‘ades, ‘adesü’l-mā’, adhāliyūn, adhīr, afānīnūn, afārīķūn, afrīķī, afrītis mātin, afrītış, afsenīt, afsentīn, ‘afş, ağac, ağbā, ağber, ağda, ağır, ağırlık, ağız, ağıris, ağmas, ağres, ağıri, ağıriyūs, ağırītış, ağşā, ağı, ağılu, ağıuz, aķmak, aķmer, aķrış, aķsār, aķşā’, aķhāne, aķrış, aķrīt, aķşā, aķşīcān, aķva, aķyūn, aķz, ‘aker, ‘akereş, ‘akke, ‘akme, ‘akne, ‘aküb, aķ, ‘aķ’aķ, ‘aķaķīr, aķaviye, ‘aķābīl, aķāķiyā, aķça, aķdāhū’l-marzī, aķdāhū’l-arz, ‘aķīdū’l-‘ineb, ‘aķīķ, aķīmūrūn, ‘aķl, aķlık, aķmā’, aķmā’ü’r-rümmān, aķnaķın, aķnīşūn, aķra’, aķrāşū’l-melik, ‘aķreb, ‘aķrebān, ‘aķrebī, aķrīsemūn, aķrīsemūr, aķtāryūn, aķtī, aķümālī, aķzā-nāküb, ala, alaca, ‘alāķ, ‘alā, ‘alcā, ‘alef, ‘alem, ‘alī bā’lī, ‘alķam, ‘alķame, allāhū a’lem, alma, altun, alüc, alūķānis, ‘amār, amārīķūn, amārītūn, amārūn, ‘amel, ‘amelī, ‘amīd, ‘amlecü’l-cemā, ammā, ‘amrud, ‘anā, anāberrī, anāķilye, ‘anber, ‘andem, andıķ, anduz, ‘anġar, ‘anī, anīsōn, anīturūn, ‘ankebūt, ‘anķar, anķardiyā, ‘anm, anşelīs, anşīlis, antāmīs, anşūrāb, anūmā, anūmiyān, anūnūmā, anūşīr, anūşūlīyūn, anū-mālī, anzurūt, ‘anzurūt, aņsuzın, apyūn, ‘arab, ‘arabca, ‘arabī, ‘arabiye, ‘arāķın, ‘ar’ar, arāmūnī, ‘arār, arāzdār, ‘arbāt, ardākhābin, ardıc, ardīne, arduc, ‘arem, ‘arf, ‘arfec, ‘arfū’l-enf, argīs, ‘arheb, ‘arhebū’l-beden, arhīnūs, arhīs, arı, ‘arib, arıştūniyūn, ‘arī, arķamāş, arķun, armūd, ‘arn, arpa, ‘arşaf, artuķ, ‘artab, ‘artēnīşā, artusġuniyā, aru, ‘arūsek, ‘arūsī, ‘asālinc, asārūn, ‘asb, asbūr, ‘asel, ‘aselī, ‘aselū’l-mühlik, ‘aselū’r-raţb, asfelītin, askaliyūs, ‘aslec, asrāġālīs, asrītūs, ‘aşā, aşābī’ü’l-ġirār, aşābī’ü’l-fityān, aşābī’ü’ş-şufr, ‘aşāfir, ‘aşb, ‘aşbe, ‘aşe’r-rā’ī, aşfar, ‘aşfer, ‘aşfere, ‘aşfur, ‘aşfūr, aşhā, ‘aşifre, ‘aşīr, ‘aşīrū’l-mend, aşla’, aşlā, aşlū’l-müşk, aşlū’s-sūs, ‘aşraf, aşşab, aştafī, ‘aşlaţ, aş, aşāġa, ‘aşāķa, ‘aşāb, aşġara, aşġardiyūn, aşġāra, aşġūra, aşhīşā, aşı, aşķ, ‘aşr, ‘aşraķ, ‘aşreken, ‘aşrī, aşu, aşuri, at, atmaca, aţa, ‘aţāt, aţbāū’l-kelb, ‘aţbe, ‘aţfel, ‘aţfel, aţīt, ‘aţtār, avafalanlık, avāfīnūs, ‘avc, avġara, ‘avīşe, ‘avīşe, ‘avmer, ‘avrat, ‘avsec, ‘avz, ay, ayahlu, ayak, a’yā, ayāric, ayārū’z-zaţābitī, ayda’, ayġır, ayıd, ayıt, ‘ayn, ‘aynı, ‘aynū’d-dīk, ‘aynū’d-derle, ‘aynū’d-dīk, ‘aynū’l-baķar, ‘aynū’l-cerād, ‘aynū’l-ġāfes, ‘aynū’l-hüdhüd, ‘aynū’l-hayāt, ‘aynū’s-serāţīn, ayr, ayru, ayruķ, ‘ayser, ‘aysām, ayu, ‘ayūrā, ayva, ‘ayye, ‘ayzān, ayzā, azacuk, azādıraht, azcuk, azdū, azīrā, ‘azīzū’ş-şater, azraķ, azvay, ‘azāb, ‘azābe, ‘azāh, ‘azāl, ‘azāme, azrāsū’l-acüz, azrāsū’l-

kelb, azfārū’ı-tīb, ‘azīmū’l-kesān, ‘azm, ‘azbe, azergūn, azeryūn, ‘ābes, ābgīne, ābile, ābist, ābī, ābī-mālik, ābkāme, āblüc, ābul, āb-gūn, āġar, āġarhā, ādem, āfe, āferīd, āfet, āfitāb, āf’ī, āfīlūn, āfrenīsītīn, āhek, āhen, āhenker, āhen-keş, āhen-rübā, āher, āherū’s-sena, āhū, āheş, āhnāķ, āhve, ākelū’n-nefsehu, ākile, ‘āķırķarhā, ‘āķül, ālavā, ā’lā, āle, ālihī, ālü, ālva, āmadis, āmāsīden, āmed, āmeden, āmeden-kām, āmeliyūn, āmelīles, āmleh, āmles, āmula, ‘āmūrā, ānek, ānīsā, ānū, ārāķū, ārde-ġüb, ārüg, ārz, ārze, ās, āsān, āseb, āşġar, āşmār, āstiyān, āsyūs, ‘āşıķ, ‘āşıķān, ‘āşķatere, āşıfte, āteş, ātina, āţrīs, āvāz, āvile, āvīşe, ā’yā, ā’yāmī, āyār, ‘āyr, āzād, āzeķ, ā’zam, āzānū’d-dübb, āzānū’l-cedel, āzānū’l-hayvānāt, āzānū’l-fār, āzānū’l-erneb, āzānū’ş-şāh, āzerfiyūn, āzeryas, ba’aru’z-żabb, baba, baġa, baġanūs, baġarcer, baġarsuķ, baġlu, bahaķ, bahaķū’l-baħr, baħrī, baħşahāş, baħīl, baħīre, baķam, baķar, baķām, baķır, baķķ, baķla, baķlatū’l-yehūd, baķlatū’l-‘ades, baķlatū’l-ħamķā, baķlatū’l-enşār, baķlatū’z-zehebī, baķlatū’r-reml, baķlatū’l-mülk, baķlaū’l-ġazāl, baķlaū’l-ħaţāţīf, baķlaū’r-rüm, baķlaū’z-zehrā, baķnāta, baķşūķūten, bal, ba’l, bal, baldıran, balġam, balıķ, balıtış, bambul, banaķsa, banţāfilun, banţāfilūn, baraş, barmaķ, başal, başalū’l-ķay’, başalū’l-ġār, başalū’l-ķay, başalū’z-zeneb, başar, başāķ, başāķū’l-ķamer, baş, başaraġ, baţbāt, baţralāvan, baţrāsāliyūn, baylık, bazaġ, ba’z, ba’zı, bazlası, bāb, bābil, bābilī, bābilus, bābiluş, bābīnec, bābūnec, bābürek, bādām, bādāmek, bādānec, bādāverd, bāde, bādem, bādincān, bādirġān, bādī, bādiyāne, bādrenbūy, bādrenbūya, bādrenbūya, bādrenġ, bādrüc, bād-refit, bād-reng, bāġīt, bāh, bāħrücī, bāķ, bāķa, bāleġ, bāleġü, bāliya, bāķīķān, bāmisyā, bān, bānefş, bā-perde, bārde, bārdiye, bārenc, bārengbūya, bārengbūyā, bārīde, bāristāriyūn, bārit, bāriteng, bārīlümāyin, bārūk, bārver, bārzed, bāşūr, bātus, bāţincān, bāţis, bāzehr, bāzüc, bāz-gerdīden, bāzāķ, bāzruc, bāz-ħāya, becem, becen, bedehşī, beden, bedenhā, bedliyūn, bedrān, bedrevān, beg, begrek, begāyet, behaţf, behār, behmen, behmenkere, behrām, behrāmec, behrem, behremān, behş, beht, behüt, behātū’ş-şavt, beje, bek, bekber, bekdaş, bekmez, bekrāt, beksimādlu, beksimāt, belād, belādur, belāmūd, belārec, belāsınķis, belāsīķis, belbūs, beldī, belec, beleķ, belek, belesān, belesegī, belesen, beleyān, belķ, belķī, belķiye, belīlec, belīmūn, bellūt, bellūtu’l-arz, bellūtū’l-melik, belemunī, belpeme, belüdiyūn, belūs, belüzinūn, bemhere, benāsib, benātū’l-leyl, benātū’n-nār, benātū’r-ra’d, benc, bendevā, bendū, bend-keş, benefsec, beng, bengilik, bengü, benī, benīn, bentüme, benū-māş, benū-siyāh, benū-telķ, ber, berāber, berāberān, berācīl, berāġīt, berberī,

berberiyе, berbīne, bercel, berd, berdān, berdiyy, bere, berem, berencān, berencīf, berg, bergest, bergūsī, berhefānec, berhilyā, berhīz, berkāfā, berķūķ, bernūf, bernūnīn, bernūp, bernūz, berpehen, berrī, bersināden, bersiyānyūn, bersiyāvşān, bersīle, bersū, berşen, berşiyān-dārū, berşūm, berterāşek, bertānikī, bervāniyā, ber-cestegī, ber-cesten, berpūst, besbāse, besbāsen, besendānec, besfāyic, besile, beskesmā, beskuvān, bestībāc, beşāk, beşūr, beşām, beşānī, beşbeş, beşe, beşīş, beşme, beşne, bethamū'l-mūrḥ, betrū'ş-şiryān, beṭāhiyūn, beṭāris, bevā, bevāsīr, bevāsīrū'd-dem, bevāsīr, bevl, bevlū'd-dem, bevvē, be-çeşm, be-ḥıķ, beyābānī, beyāmī, beyān, beyās, beyāz, beykūn, beyni, beynī, beyz, beyzatū'l-kaşab, beyzā, beyze, beze, bezek, bezgīme, bezīzātū'l-kelb, bezrek, bezrū'l-'alāķ, bezrū'l-ķušrād, bezrū'l-ḥamḥam, bezrū'l-'aķb, bezrū'l-ḥamḥam, bezrū'l-ķatt, bezrū'l-mūrr, bezrū'l-kaşkaşa, bezrū'l-ḥubbāzī, bezrū'l-ķazīb, bezrū'l-ḥūd, bezrū'l-ķidāḥ, bezrū'l-mazz, bezrū'r-raṭbe, bezrū'r-raṭb, bezrū'r-rūmmānū'l-berrī, bezrū's-selām, bēl, bēş, bēşinci, bıcaķ, bıdırcın, bıdāşgān, bıdāşgān, bıdeşgā, bıdigşān, bıdisgān, bıdnūs, bıhī, bıh-dāne, bıḥr, bıḥrū'l-fem, bıl, bılık, bılād, bılegū, bılıncāsef, bıllūr, bımlāḥ, bınās, bınāset, bıncışķ-zebān, bıncışķ-zuvān, bı, bırbiri, bırinc, bırincāsef, bıring, bıristū, bırnīs, bırnūz, bırs, bırsım, bısmillāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm, bısta', bıster, bıstirağ, bışleşķe, bıt, bıcek, bıd, bıdencīr, bıdester, bıd-giyā, bıftāden, bıh, bıḥūşī, bıḥ, bıḥgirān, bıje, bıkel, bıķalīles, bılāterū, bılgūş, bımār, bınī, bırūn, bırzū, bış, bışā, bış-mūş, bı-ḥaber, bı-ķāb'an, bızek, boğa, boğasıķ, boğaz, boğuk, boğum, boğumlu, boğun, boṭurca, boy, boya, boyacı, boyunca, boz, böcek, bögrek, bögrölce, böğür, böğürtlen, börece, böyücek, böyük, bözcek, bu, buğday, buğunc, buḥūḥe, buḥle, buḥūr, buḥūrū'l-berāber, buķāķālīs, buķl, buķlus, buķus, bulamac, bulgüne, bulūgiye, buramuķ, buranķ, burc, burcaķ, burcalāķ, burcaķ, bu're, burma, burum, burun, bustānī, bustīḥ, busulyūn, buşulyūn, butraķ, butū'āt, buṭrā, buṭūsā, buvtāniye, buyan, buyān-mūş, buyūned, buzağı, buzāķū'l-ķamer, buzgund, buzuşe, būdīne, būdrenc, būğulşun, būğulşuyān, būğusķar, būḥel, būḥle, būjīne, būķbīşā, būķīşā, būlūgāz, būlūrīcūn, būre, būredū'z-zāvānī, būrek, būrel, būreng, būrītaş, būrīṭiş, būstān, būstānbāc, būstānī, būstān-efrūz, būşīr, būşān, būşīde-şeden, būtīmār, būṭūs, būy, būyānek, būze, būzīdān, būber, būbrāle, būgri, būlbūl, būlūs, būrādiye, būrkān, būrr, būrūdī, būrvāķ, būssed, būste, ca'de, ca'detū'l-ķınā, cağrābe, cağrāve, caḥş, caķır, cam, camur, caşş, cavdar, cayır, cābu'n-nehr, cād, cādır, cādī, cādu'n-nehr, cāhervān, cākelūn, cāmīse, cāmūs, cānver, cārgūn, cārılūn, cārū'n-nehr, cāsūs, cāvđūn, cāvelherc, cāvers, cāvīze,

cāvşīr, cebel, cebelī, cebel-dārū, cebīrū's-sermān, ceblāheng, cebleheng, cebrū'l-ķahr, ced, cedāl, cedb, cedbetū'l-kebed, cedel, cedene, cedvār, ceheng, cehennem, ceḥāb, ceḥc, cekirdeklū, cekirge, celbūb, celcūce, celhem, celīdān, celīdvār, celīfā, celmāsā, celüz, cem', cem'an, cemār, cemārū'n-nehr, cemāze, cemelcem, cemḥūrī, cemisferem, cemi', cemīn, cemīz, cemreķa, cenā, cenāḥ, cenāḥū'n-nīr, cenāḥū's-sīr, cenāḥū'ş-şīn, cenār, cenārek, cencel, cencer, cendeķūfā, cendeķūķā, cendūm, cenīzū'l-verd, ceḇe, cer, ceraḥāt, ceran, cerād, cerādū'l-baḥr, cerāsiyā, cerbūb, cercīr, cercīrū'l-kelb, cercīrū'l-mışrī, cırdan, cerebū'l-meşāne, cerḥele, cermāniķ, cermđaniķ, cermere, cermū', cermüz, cernūb, cernūr, cers, cesīn, cesmī, cesmīzec, çeşnī, cevāb, cevāşīr, cevāv, cevb, cevşerān, cevz, cevzū'l-güşel, cevzū'l-cese, cevzū'l-ķay', cevzū'l-merc, cevzū's-sūdān, cevzū's-serv, cevzū'ş-şirk, cevzū't-ṭīb, cevzū'z-zend, cez', cezāze, cezdemāniķ, cezīre, cezmāzec, cezervān, cezr, cezrū'l-ebḥūl, cıban, cıntān, cıntıyānā, cıntışū'l-mülk, cırcır, cırcırū'l-mā', cırtatan, cıger, cılvāz, cımcım, cın, cınkı, cınnī, cıns, cır, cırī, cısād, cısāde, cıvid, cıḥubūķ, cıves, cızek, coğan, coķ, cördük, cörek, cuğam, cuğrāt, cuḥūz, cum'ah, cunāḥ, cūbān, cūbek-uşnān, cūlaķ, cūrçūm, cūşīşā, cūbn, cūderī, cūlāhenc, cūlbān, cūlcūlān, cülle, cūlnār, cūlşāķ, cūmān, cūnbīd, cūnūn, cūrād, cürbüz, cürceāniye, cūşā, cūzām, çakır, çakırtoğan, çakmaķ, çam, çavdar, çadır, çādī, çāksū, çārḥūr, çār-mağz, çār-mihek, çāşber, çekirge, çekrī, çelgūze, çenār, çend, çenden, çengār, çeḇe, çerçe, çerḥe, çeşm, çeşmek, çeşmezen, çeşmitī, çetene, çetük, çıban, çıgıd, çıgıt, çıķaraķ, cıntıyānā, çıḇ, çırtatan, çıyan, çıçek, çıçekli, çıçeklü, çıl, çile, çirişlik, çıvid, çıvit, çılān, çılīnī, çoğan, çoķ, çöpleme, çördük, çörek, çörtük, çugundur, çüb, çübān, çügündür, çüve, da, daḥı, daḥış, daḥyā, daķıķ, darķ, dā'im, dā'imā, dā'ū'l-fīl, dā'ū'l-ḥayye, dā'ū's-sa'leb, dā, dāğā, dāḥis, dāle, dālḥāfī, dāmğul, dāne, dānşīre, dār, dārāķīṭūn, dārāmī, dārçinī, dārevī, dārmā, dārmek, dārperniyān, dārşuş, dārū, dārū'l-fulful, dāverān, dāvī, dāvūd, de, debāle, debārūc, debbā, debīdār, debīle, decāc, def', deflīn, defne, degirmen, degirmi, dehān, dehen, dehenlü, dehle, dehmet, dehneç, dekek, delbūb, delbūs, deleb, delīk, delīs, delū, delüce, delülük, dem, dem'a, demā, demān, demār, deme, demiş, demīd, demīl, demmū'l-yefīn, demregū, demşehā, demür, dendāfsā, dendān, dengī, denir, deñiz, deñüz, deraķlīķūn, derāfes, derāmīşe, derbendī, derd, derd-mend, deren, dereskī, derḥurun, deri, derīmine, dernek, dersūķ, derūnec, dervāḥ, dervīş, der-ḥāb, der-şikem, deryā, deryās, destenbū, destenbüye, deşt, deştī, devā'ū'l-ḥayye, devā'ū'l-bergāğīt, devā, devāle, devālī, devār, devās, devāū'l-hey', deve, develik, devīdār, dıķķ, dıķķa,

dılful, dılķ, dıraht, dırāz, dırfıl, dırnaķ, dibā, dibāvemā, dibin, dicle, diken, dikenlü, dikensiz, dil, dilcük, dılkü, dil-āşüb, dil-kübe, dimāğ, dimāğī, dimek, diplü, dirhem, diş, dişi, dişilü, divāne, divānelik, diyāküdā, diyāsūs, dīde, dīden, dīnār, dīnārüye, dīr, dīrnā, dīsākūs, dīş, dīv, dīvān, dīvdār, dīve, dīv-dārü, dölengec, dömbek, döngel, duƒ, duhnü'l-ħacer, duhnü'l-ħall, duhnü'l-ħulün, duhnü'r-rāzıķī, duhnü's-serāc, duhnü's-şüyüh, duhülü'l-mā'-i fı'l-üzñ, duķūķa, dübārüh, düdu's-şabbāğın, düdü'l-ķırmüzī, düdü'l-baġn, düfķ, düħan, düħatī, düħne, düķaş, düķrā, düķvā, dül, dülāne, düm, dürest, düser, düş, düş, dübāb, dübb, düğün, dükeli, dülek, dümāmīl, dümek, dümel, dünbel, dürā, dürlü, dürr, dürrü'l-arz, düşkünlük, düz, ed-dā', ed-derd ve's-sānī'ye, ed-dervāmī, ed-duhnü'l-ābıķ, ed-düker, ed-dümel, el-amm-ı endām, el-aşamm, el-aġnī, el-āhnek, el-bāb-ı ħarfü'r-rā'i, el-benā, el-benī, el-bersām, el-efgār, el-elem, el-emlī, el-fālic, el-felüc, el-ferd, el-ğayz, el-ğāfes, el-ğurād, el-heyķān, el-ħader, el-ilm-i aşfar, el-istihām, el-kelem, el-ķaġıt, el-lebenā, el-lebenü'l-ħamel, el-mabġüt, el-marażü'l-ħādde, el-marażü'l-müzmin, el-maşġakī, el-mā'ü'l-mesā'il-i menü'l-fem, el-mā'-i sehāb, el-mecüc, el-merüs, el-meşī, el-uleyķ, el-üd el-veca', el-vers, en-naħl, en-nāfilü't-ġār, en-nāķa, en-neşük ilā eġa'metü'r-reddiye, en-nimr, en-nürü'z-zevārük, en-nücüc, en-nüks, er-rafķ, er-raşşā, er-ravg, er-rühānī, es-saķam, es-saġ, es-sā, es-sena, es-senetü'l-āşāfir, es-sersām, es-subāt, eş-şavsāta, eş-şakīķā, eş-şerāder, eş-şerī, eş-şüş-ı dānem, et-taķāt, et-tenāmen'ü'l-ħīl, et-tennüb, eġ-tast, ez-zemümü'l-ħayy, ebdān, ebe, ebem, eber-kākiyā, eber-kākiyāb, ebhül, ebhür, ebīl, ebleh, ebrārü'l-ķadd, ebrenc, ebrişim, ebrişümü'l-ķırmız, ebrün, ebrünü'l-hey, ebrü'l-cetī, ebrü'z-zīb, ebü ġāven, ebücehīl, ebüşayr, ebü-kākiyā, ebü-ķalemün, ebüzīdān, ebyaz, ebyāz, ebye, ecfān, eceleb-diyā, ecma'ın, eczā, edārāķī, edpinā, edrāk, edrek, edvā, edviye, efāriķün, efāsime, efāviye, ef'īlān, efīlin, efīlün, eflaħ, eflātün, efnān, efraħ, efrek, efrīnün, efrīyün, efrünek, efrüsāliyīn, efşānd, eftimārün, eftimün, efyün, efyüs, egir, ehliyā, ehlü'l-ķıştā, ejdef, ekāriş, ekāyil, ekdīnder, ekec, ekerā, ekin, ekitmekit, eklemec, eklesīr, ekmüberān, ekrefün, ekrüfis, ekrühek, ekrü'l-baħr, eksüd, eksüde, eksüflin, eksülātün, ekşār, ekşer, ekşi, ekārün, ekřilāsemün, ekġī, el, elāniyün, elbet, elce, elem, elfiyā, elħamdüli'l-lāhi, elif, elli, elvān, em'ā'ü'l-arz, em'ā, emāmün, emārīġan, em'āsın, embehe, emberbāris, emcek, emec, emlec, emlīles, emrādiyān, emrüc'ü'l-kebş, emrüd, emrüsüyā, emsüh, emümun, enāğālis, enāğulus, enāğurüs, enānāġıtıs, enār, enārīn, enār-gīvā, enbālis lüfī, enbālīs, enberbāris, enberüsā, enbübü'r-rā'ī, encel, encere, encilānü'l-ķarad,

encirek, encīde, encīr, encīre, encukek, encüc, encüg, encük, encüsā, encü, encübār, encüdān, encüzān, endāhā, endām, endeķükī, enderānī, enderün, enderüsāmīn, enderzā, eneb, enfiħa, enfirā, enfü'l-mecl, eng, engīrez, engür, engüze, engüred, engüş, engüvān, enġefīġinā, enjir, enķarādyā, ensāsā, entālis, entüle, enüdiyā, enverā, enlik, er, erāh, erāk, erba'a, erbe, erbiyān, erbülütāyün, ercān, ercen, ercävān, erdeşir, eresġunühya, ergavān, erħām, erħīķine, erik, eriklü, erişte, erīs, erkek, erkeklü, erķān, ermāġ, ermenī, ermenīn, erminā, erneb, ersānīķün, erşed, erġāmāsyā, erġemīsā, erġimsā, ervāne, erzen, esāķife, esbāb, esbegül, esbegür, esbiyüc, esbüs, esedü'l-ades, esedü'l-arz, esfār, esferek, esferem, esfiyüş, esfī'ā, esfidār, eshelü's-semek, esīlec, eski, esķīlāpüs, esķurüd, esperenc, esperleş, esrār, esrek, esrīķün, esrū', esterī, estilāyüs, esved, esyüs, eşaħħ, eşele, eşerü'r-reşem, eşilāķ, eşķil, esl, eslaķ, esmed, esrār, eşbeħ, eşbelī, eşek, eşheb, eşke, eşķil, eşkuhe, eşkühe, eşmüsā, eşnecün, eşneħün, eşrās, et, etrār, etrāz, eġā, ev, evāfinüs, evdāsālyün, evelek, evķayman, evmā, evmādiyā, evrā, evrāk, evrāķī, evrām, evsend, evvez, eyegü, eyhükān, eyl, eynik, eyrehti, eyrun, eyü, eyyüb, ez, ezeltere, ezgīl, ezrakī, ezverd, ezāriķīs, ezcāgelün, ezcāgenün, eznābü'l-ħayl, ezrek, fa'ā', fağisdās, fa'ıl, fa'ılā, fa'ız, faķd, faķir, faķlāmīnüs, faķtīdās, fa'liyün, farāfiyün, farāsiyün, farāşāryün, farsiyē, faşġıtās, faşā, faşfaşa, faşġār, fatķ, faġrāsāliyün, fayķarā, fābisü'l-ķıbtī, fābisü'l-yünānī, fādec, fādzeħr, fāfir, fāfirā, fāfüs, fāğire, fāğiye, fāğüs, fāħşe, fāhüz, fāħire, fā'ide, fā'iyē, fāje, fākihe, fāl, fālic, fālirğis, fānāfes, fānid, fāpüs, fār, fārisī, fārisiyye, fārisī, fārsin, fāsid, fāş, fāşiristīn, fāşrā, fātir, fāġ, fāġ-zehr, fāvāniyā, fāyes, fāzeü'l-biş, fehd, fehliħā, feje, feķa', felc, felcīfen, felence, felīmün, felsegün, felümes, felyün, femħ, fenā, fencemiyüş, fencenüş, fencüş, fenġāfilün, fer'ande, feraħ-efzā, ferā, ferāhü'l-ħacil, ferāmuşī, ferāmüş, ferāşā, ferāşir, ferbāye, ferbiyün, ferc, ferdāmüs, ferecek, ferefhız, ferencek, ferestā, ferfehen, ferfeħe, ferfeħīn, ferfenc, ferfet, ferfiyün, ferfıc, ferfīn, ferfır, fergac, fergand, ferihü'l-ħamām, ferik, ferīķa, fer'ın, ferīs, ferız, fermād, ferme, fernüre, fersen, fersulün, fertes, ferüķa, feryüle, fesādü'l-ħād, fesāfes, feslegen, fesliyün, fest, fesüh, fesütü'l-ķelāb, fetene, fetnü'l-enf, fetreb, fetġān, fevāris, feyāres, feylün, fınduķ, fırāt, fırşād, fırşān, fıduķ, fıstuķ, fıstuķu'l-hāviye, fızza, fıker, fılate, fılišinī, fir'avn, firāte, fireng, firengī, fışā', fitne, fızā, fıbenc, fıcen, fıdüm, fıħal, fııl, fıletīs, fılgüş, fılüz, fııl-zehrec, fınek, fığülīs, fıķā', fıķāħ, fıķāħü'l-ķerm, fıķāħü'l-arz, ful, fulful, fulfulmün, fulfulu's-şafākiye, fulfulü'l-mā', fulful-müne, fulful-müye, fulyā, fuġr, fuvāķ, fuyün, fū, fūfe, fūfet, fūhil,

fül, fülüyün, füm, fün, füres, füşene, fütenc, fûta, fücl, fuvve, gazîşün, gâdeş, gâl, gāv, gāven, gāverūs, gāvşîr, gāv-meşeng, gāv-reng, gāvzubān, gāzerîsek, gec, gelgec, gelincük, gelîm-şüy, gelü, gelüşe, gendāy, gendem, gendeme, gendene, gendüm, genevse, gerçi, gerde, gerengübîn, gergedān, gergend, gerk, germ, germî, gerşe, gerü, geşt, geşten, gevāre, gevde, geven, gevingür, geverd, gevezn, gevîzen, gevür, gevz, gevz-gendüm, geyik, gez, gezdigeçdi, gezenbü, gezengî, gezer, gezerü'l-berr, gezgāv, gezmāzū, gez-mekrān, gibi, gice, giciyik, gil-gendüm, gincîre, giñ, girebölî, girifte, giriften, giyā, giyāh, gîl-dārū, gîl-zerd, göbek, göbeklü, gögelek, gögem, gögen, göger, gögercin, göginek, gök, göñül, gövelek, göyinek, göyündürme, göz, gözlüce, gözsüz, gujm, gurde, gü, gülān, gür, gürbegü, gûrek, gürze, güşfend, güş, güşā, güşelü, gûze, gûzed, güc, gücle, gügül, gühervān, gül, gülānec, gülbān, gülgün, güllā, gülnār, gül-āb, gül-gende, güm, gümüş, gün, güncişk, günlük, gürg, güyegi, güyegü, güzāş, güzel, gālañü'l-şavt, gālāka, gālebe, gālîhîrā, gālîl, gālîs, gālîş, gālîvāc, gālîvāj, gālîz, gālle, gām, gāmām, gāmkān, gāmlül, gānānū'r-rāhî, gāncāl, gāncār, gāncāre, gāner, gānîm, gāragāt, gārar, gārb, gārbā, gārbîb, gārd, gārez, gārfed, gārkād, gārsād, gārsā, gārü'l-celvad, gārü'l-semek, gārv, gāsul, gāşlān, gāşeyān, gāşye, gāñîf, gāvır, gāym, gāyrî, gāyrü'l-cülüd, gāysüb, gāyzān, gāzāl, gāzzü'l-kelb, gābānek, gāfe, gāfes, gāga, gāgāñîs, gālib, gālibā, gāliye, gām, gār, gārîkūn, gārü'l-arz, gāsül, gāvuş, gāyet, gāze, gāzî, gîbā, gîbb, gîlc, gîşavāt, gîşāve, gonce, gubār, gubāriye, gubārü'r-rahā, gubeyr, gubeyrā, gūdāf, gulanķ, gulbe, guleycen, guleycîn, gultecîn, gulüfirnā, gulüfiryā, gunkîlî, gurāb, guyük, gük, güzükūn, habaķ, hal', havf, hā', hā, havāciva, hayafān, hayza, hāl, hālük, hāşeme, hebîled, hebşer, hecîme, hedāye, hedenc, hedme, hedye, heft-berc, heft-berg, heft-bezeh, heft-pehlev, heft-zerd, helāhil, helāk, helāme, helek, helemüt, helenderür, helîfîfā, helhelyün, helîcāt, helîle, helîlec, helîmün, helîmüs, helîmüs, helîyün, helyāne, helyün, hem, hemc-hinā, hemde, hemece, hemeşen, hemsiyün, hemsuk, hemsüd, hemş-āb, hendek, heng, her, herāş, herbe, herc, herd, hereflüh, hereflüs, herenc, herfüliyün, herķalūs, hers, herşe, herşef, herţamān, herţarān, herük, hervā, her-rîş, herzemîn, herzemül'mecūs, hesd, hesmün, heşber, heşfîful, hevācuķ, hevecive, hevic, hevîc, hevl, heyîzān, heyser, heyüflüs, heyyüfārîķün, hezār-ceşān, hezār-çeşme, hezār-feşān, hezār-gez, hezār-güşān, hezār-sefend, hibriyye, hind, hindce, hindî, hinduvāne, hindubā, hindubāne, hindustān, hindüstān, hing, hirc, hizem, hîc, hîl, hîlec, hîmümü'l-mecūs, hîrün, hîzārmā, hîzān, hukul, hulul, hücere, hüd, hüfārîķün, hüfeşās, hüfeşîñās, hükîk,

hüm, hümü'l-harābze, hümü'l-mecūs, hülām, hülhül, hürmüs, hürmüz, hürmüzî, hüsrev-dārū, habaķ, habaķu'l-fetā, habaķu'l-ķıssā', habaķu'l-kirmānî, habaķu'l-baķar, habaķu'l-mā', habaķu'r-rā'î, habaķu's-şagîr, habaķu't-timsāh, habāhāb, habākā, habb, habbetü's-sevdā, habbü'l-bān, habbü'l-belesān, habbü'l-mülük, habbü'l-bān, habbü'l-mülük, habbü'l-menşem, habbü'l-gül, habbü'l-laħlaħ, habbü'l-ħaşem, habbü'l-ķar', habbü'l-'ucb, habbü'l-eşl, habbü'l-faķr, habbü'l-ķalb, habbü'l-ķulķul, habbü'l-lehv, habbü'l-'arūs, habbü'l-ħarşef, habbü'l-'ar'ar, habbü'l-āher, habbü'l-vez, habbü'l-gār, habbü'l-ħurü', habbü'l-ħazrā, habbü'l-ās, habbü'l-firenc, habbü'n-nîl, habbü'r-reşād, habbü's-selāñîn, habbü's-sākîn, habbü's-sümne, habbü's-selāme, habbü's-selme, habbü's-sahtiyānî, habbü's-şitā, habbü's-şüh, habbü'z-zîrād, habbü'z-zelem, habeşe habeşî, habîñ, habş, habñî, hacel, hacer, hacerü'd-dîk, hacerü'd-dem, hacerü'n-nār, hacerü'n-nimr, hacerü'n-nür, hacerü'l-hayāl, hacerü'l-velāde, hacerü'l-eşrî, hacerü'l-'akārib, hacerü'l-ķamer, hacerü'l-hayye, hacerü'l-yehüd, hacerü'l-hüt, hacerü'l-hayy, hacerü'n-nüre, hacerü'l-baķar, hacerü'l-manñür, hacerü'l-misenn, hacerü'n-nesr, hacerü'l-ķayşür, hacerü'r-ruħām, hacerü's-şam, hacerü's-şuñüñ, hacerü'r-rüşenā, hacerü's-şatb, hacerü'r-raħā, hacerü's-şatñî, hacerü't-teys, hacerü'z-zerār, hacm, had, hadaķ, hadā', hadeb, hadec, hadîd, hafā, hafîf, hafñüñ, hakķāk, hakke, hakketü'l-'ayn, hakketü'r-raħm, haķa, haķük, haķüñā, ħal, ħalāħîl, ħalāķü's-şar', ħalbîşāy, ħaldār, ħalilbāb, ħalîmü, ħalîmüt, ħalîşā, ħalük, ħalü-siyā, ħalyā, ħam, ħamā, ħamāñim, ħamālādun, ħamām, ħamāmā, ħamit, ħamîrā, ħamlis, ħamr, ħamrü'l-arz, ħamşu'l-ħamā, ħamşu'l-fîl, ħamşü'l-cebel, ħamşü'l-emîr, ħamül, ħamz, ħande, ħandürüs, ħangelā, ħañtal, ħara, ħaraķa, ħararetü'l-baķar, ħaraşā, ħaraza, ħaraza, ħarācet, ħarāh, ħarāmî, ħarāret, ħarāsiyā, ħarāşā, ħarāt, ħarb, ħarcevān, ħardün, ħareket, ħareketsiz, ħarezü's-şeyñān, ħarfü'l-ħā'i, ħarfü's-şād, ħarfü'd-dāl, ħarfü'l-bā'i, ħarfü'l-cîm, ħarfü'l-ķāf, ħarfü'l-'ayn, ħarfü'l-ķāf, ħarfü'l-fā'i, ħarfü'l-lām, ħarfü'l-gayn, ħarfü'l-ħā'i, ħarfü'l-hā, ħarfü'l-mîm, ħarfü'l-vāv, ħarfü'n-nün, ħarfü'r-rā'i, ħarfü's-sîn, ħarfü's-sā'i, ħarfü's-şın, ħarfü't-tā'i, ħarfü't-tā'i, ħarfü'z-zā'i, ħarfü'z-zād, ħarfü'z-zā'i, ħarfü'z-zāl, ħarħ, ħariyā, ħarîr, ħarîre, ħarķüs, ħarķüsü'l-berberî, ħarmel, ħarmele, ħarniyün, ħarnüb, ħarrānu's-şahn, ħarzem, ħarż, ħasek, ħassü'l-bevl, ħassā'ül-ısfenc, ħassā, ħaşaba, ħaşaş, ħaşād, ħaşif, ħaşrā, ħaşramā, ħaşef, ħaşem, ħaşhāş, ħaşhāş, ħaşîşetü'l-arz, ħaşîşetü'l-berāğîs, ħaşîşetü'r-rümiye, ħaşîşü'd-dahır, ħaşîşü'l-kelb, ħaşîşü'l-ķamle, ħaşîşü'l-ħorasāniye, ħaşîşü't-tıñāl, ħaşîşü's-süm, ħaşîşü'z-zücāc, ħaşķîķul, ħatāñîf, ħavāciva, ħavān,

havārī, havāşıl, havlincān, hayān, hayrānlık, hayşal, hayvān, hayye, hayyü'l-‘ālem, hayz, hażak, hażanbel, hażā, hażz, hażal, hābbü'l-hayāl, hāc, hācı, hāferü'l-müher, hāfızu'n-necl, hāfızu'l-ıtfāl, hāfirü'l-humārü'l-vahş, hālaķu'l-şar, hālümā, hāmālāvun, hāmıle, hānikü'z-zeneb, hār, hārüd, hārüt, hāsıbis, hāşıl, hāşā, hāşıšetü'l-esd, hāverd, hekım, helāl, helıme, helvā, helzün, hendekükı, henderılı, herzıme, herzıme, hevcem, hezāru'l-şahr, hıbkā, hılāl, hılık, hılıtı, hılıt, hınnā'ü'l-fül, hınnā, hınnāü'ş-şar, hınt, hınta, hırā, hırbā, hışrem, hımār, hımārü'l-arz, hıl, hılāf, hılü's-sākın, hıne, hıre, hışü'l-hüsn, hıvetü'l-mevt, hoşca, hubārā, hubārı, hubse, hulbāne, hulbe, hulbüb, huleyfe, hulhul, hulm-dāne, hulünı, hulv, humcum, humer, humhum, humız, hummāş, hummāü'l-kay, hummāzü'l-bakar, hummāzü'l-ütrüc, hummāzü'l-erneb, hummāzü's-sevākı, humre, humzız, huref, hurefü'l-mā, hurefü's-süth, hurkatü'l-bevl, hurķü'n-nār, hurm, hurümiyān, huşş, huşyetü's-sa'leb, huzaż, hüferān, hük, hülān, hüm, hümāne, hümer, hür, hürān, hüż, hüzü'l-‘asel, hüzü'l-muķl, hükemā, hüsn, hürevānı, habb, habbe, habeşü'l-keder, habeşü'l-gādı, habşü'l-fızza, habşü'l-hadıd, habşü'r-raşāş, hadr, hadrıķ, hadrü'l-ma'ķad, hafakān, hafıf, haġa, hal, hal, halāşime, halender, halendez, halincān, halılān, hall, hamādur, hamālıs, hamek, hamel, hamham, hamıre, hamr, hancıde, hancıden, hançere, handefün, handerısı, handerüs, handıķün, hanfah, hanıfes, hanıze, hanşı, hanşal, hanşal, har, harab, haraza, harāza, harāmā, harār, harātın, harbak, harbı, harbüz, harceng, hardal, haremi,arend, harfaķ, harguş, harhek, harhara, harıru'l-‘ayn, harı, harı, harıden, harķüs, harmek, harnubvār, harnüb, harsü kavı, harşāh, harşef, hartıd, hartüt, hartāl, hartān, harü'l-hamām, harzü'l-kafā, hasek, haserā, hassü'l-hımār, hassü'l-kelb, hasta, hastalık, hastalık, hastı, haşlāf, haşşü'l-bahr, haşebü'l-gerüc, haşebü'l-kāfür, haşel, haşem, haşhāş, haşhāşı, haşış, haşıšetü'l-farısiyye, haşķük, hatārız, hatem, hatemü'l-mülk, hatmı, hatun, hatmı, hatr, hatıfāf, havānık, havāş, havātımü'l-mülk, havātımü'l-bahıre, havf-ı kalıķü's-sene, havlincān, hayırlu, hayme, hayr, hayrı, haysefüc, haysefüh, hayşüm, hayz, hazāmı, hazef, hazz, hazef, hazel, hāb, hāce, hādım, hādı'ü'ricāl, hākeşı, hākister, hākı, hāküz, hāl, hālāvun, hālıd, hālıdümiyün, hālıdüniyün, hālür, hām, hāmāderyüs, hāmālān, hāmālāvun lüfes, hāmālāvun, hāmāliyün, hāmāmılın, hāmāmılan, hāmānıtıs, hāmāzākı, hāmıza, hāmışe, hāniku'n-nımr, hānikü'l-kürsene, hānikü'l-kelb, hānikü'z-zeneb, hāraķü'n-nımrü'z-zıb, hārā, hāriş, hārı, hār-nāk, hāsühek, hāşiyetlü, hātēmü'n-nımrü'z-zıb, hāya, hefenc, helālet, hemāderyüs, hemāliyün, henderıl, henderılı, herzemiye, herzıme, herzıme, hes, hesef, hevıd,

hevış, hıdā'ü'ricāl, hılāf, hılāl, hılālu'l-me'münı, hılbān, hılıt, hıncıruķ, hınnā, hınnāü'l-bakar, hınzır, hınzırü'l-bahr, hıre, hıred, hırs, hışār, hışrıķ, hıţāy, hıţāyı, hıţbān, hıyār, hıyāraķ, hıyārşenbe, hıyār-zeh, hımānü'l-arz, hımārü'l-arz, hıncek, hırmenı, hıru, hıl, hıri, hıruc, hıruk, hış, hızd, hızdük, hızede, hızedü, hızek, horāsān, horāsānı, hoş, hoş-nażar, hubāzı, hubzü'l-mā-genc, hubzü'l-ķurāniye, hubzü'l-ġurāb, hubzü'l-ġurüd, hubzü'l-ķurüd, hubzü'ş-şānec, huçm, huçfaş, huçfred, huçrede, hulbe, huld, hulenc, hulle, hulük, humāhān, humānehā, hummāz, huncek, hunfesā, hunrıız, hurāc, hurd, hurfe, hurfen, hurfi, hurm, hurmā, hurşe, hurü, hurüh, hurünın, hurüs, husre, husrev-dāre, husrev-dārü, huşyetü's-sa'leb, huşyetü'l-kelb, huşyetü'l-mürı, huşyetü'd-dık, huşyetü's-sa'leb, huşk, huşk, hutraķ, hutü, huzan, hüf'a, hüh, hük-berkend, hül, hülelü, hüm, hün, hünās, hün-ābe, hürde, hüre, hürı, hürşit, hürşiden, hür-perest, hüşe, hüt, hüy, hüye, hüyüz, hüzi, hüşrev, hüşrevānı, ıbķ, ıccāş, ıġun, ılıcaķ, ıncıruķ, ıncıruķ, ınebi, ınebü'd-dübb, ınebü'l-hayye, ınebü's-sa'leb, ırākı, ırķu'l-āşaf, ırķu'l-āşaf, ırķu'l-ceyāl, ırķu'l-eyger, ırķu's-süs, ırķu'ş-şun, ırķu'l-cenāh, ırķu'l-hayye, ırķu'l-kāfür, ırķu'n-nisāyān, ırķu'z-za'ferān, ırķu'z-zehab, ırmaķ, ırşam, ısbanak, ısfanāh, ıştāfilın, ıştāfın, ıştarek, ırşrgan, ırşķākıl, ıtlab, ıtlāk, ıtrıfıl, ıtrıye, ıtrılāl, ıbl, ıblıs, ıblısā, ıbn-i ārāü'l-ķaţ, ıbrāhim, ıbre, ıc, ıçün, ıflunce, ıgde, ıhtılāf, ıhtımām, ıhtınāķü'r-rahm, ıken, ıki, ıklıl, ıklılü'l-melik, ıkr, ıklımā, ıklımiyā, ılan, ılduz, ıle, ıilel, ıilelü'l-ezāfir, ılik, ıillet, ıilletü't-tıhāl, ılük, ımām, ımsäkü'l-cerrāh, ımtılā, ımük, ınbätü'ş-şu'ür, ınce, ınde'l-ba'z, ınfıtāhü'l-urük-ı efdāh, ınkisārılık, ınkılābü'r-rahm, ınnın, ınsü'n-nefs, ınşiyın, ıntışār, ıntışārü'ş-şafe, ıplik, ıri, ırice, ırıñ, ırşā, ırü, ırşfahān, ırşfahānı, ısfenc, ısfencü'l-bahr, ısfend, ısfendār, ısfereçm, ısfidāc, ısfıyüs, ıshāl, ıshāk, ışkalın, ıslām, ısmü'l-humār, ıspındāt, ısrā'il, ıssi, ıssilik, ıstıfāde, ıstırhā, ıstışķā, ıstışķā, ıstıtlāk, ıt, ıttıfāsü'n-nefes, ıttısā'ü'l-hadeķa, ızris, ızlem, ıķālīhā, ıķākın, ılümiye, ımāruķālıs, ırāliyün, ırġad, ırķād, ırķān, ırmān, ırsā, ırsün, jäger, jäj, jengār, jıvā, jıve, ka'bü'l-bakar, kacā, karāniyā, kābilı, kābile, kābüs, kāc, kācı, kādı, kādzünı, kāfür, kāġane, kāġıd, kāġle, kāh, kāhü, kāhül, kājıre, kākiyāne, kākine, kākineç, kākül, kāküneç, kālbüh, kālbüm, kāluc, kālüş, kāmil, kārbā, kārtine, kāser, kāşkine, kāsın, kāşırça, kāşım, kāşı, kätüre, kāvenc, kāvile, kāvı, kāvış, kāyine, kązünı, kebā, kebāb, kebābe, kebābiye, kebed, kebedı, keber, kebere, kebesde, kebest, kebeste, kebestü, kebihe, kebiçec, kebır, kebk, kebkineç, kebreve, kebriyā, kebüde, kebüter, kec, kecek, kecem, keci, keçür, keçi, keçür, keder, kedü, kef, keçcelız, keffü'd-dübbe, keffü'l-akārib,

keffü'l-hâdim, keffü'l-hâdmâ, keffü's-seb', keffü'z-
 zab', kefrü'l-yehüd, kef-çize, kehîrek, kehkem,
 kehribâ, kehül, kehyânâ, keh̄b, kej, kejen, kejmâzû,
 kekec, kekik, keklik, kel, kelâg, kelâje, kelâriye,
 kelef, kelek, kelem, kelemüş, keler, kelîkân, kelkel,
 kelmüc, kelsen, kelük, kelül, kem, kemâderyüs,
 kemâfîtüs, kemâh, kemâkîtüs, kemâliyün, kemâşîr,
 kembâd, kemhiyânâ, kemîlâ, kemkâm, kemkem,
 kemluh, kemmün, kemük, kenâr, kencere, kencerîr,
 kende, kendir, kendü, kene, kenendâ, keneşter,
 keneştü, kenevir, kenger, kengerân, kenger-zid,
 kengîr, keniiye, kenüdân, kenüdâne, kepek, kerâmîh,
 kerâyiş, kerb, kerbâse, kerdâsiyâb, kerdemâne,
 kerdeme, kerdeş, kerebâsü, kerefes, kerem, kerenc,
 kerencü, keresb, kerevyâ, kerg, kerhenc, keric,
 kerinc, kerîstene, kerîz, kerkâ, kerkâs, kerkâş,
 kerkemâ, kerkemân, kerkerühen, kerkes, kerm,
 kermeser, kermetü's-sevdâ, kermetü'l-beyzâ,
 kermü'l-esved, kerresü'l-bakl, kersef, kersele,
 kersene, kersenek, kerşef, kertekele, kerüşü'l-ğanem,
 kerüter, keryün, kerze, kesâ, kesâb, kesbîle, kesbü'l-
 hürü', kesbü's-sus, kesdâne, keseb, kesikün,
 kesîdâne, kesîkün, kesîlâ, kesîr, kesîrû'l-işlâh,
 kesîrû'l-ercel, keske, keskin, kesn, kesrekün, kesrü'l-
 'azm, kesvîrân, kesâh, keşerne, keşîr, keşîrâ,
 keşîretü'l-menfa'a, keşîrû'l-fuzül, keşîrû'l-âzîlâ',
 keşüs, keşüş, keş, keşdânek, keşk, keşkâb, keşkû's-
 şa'îr, keşne, keşnec, keştîn, keşür, keşüt, ketâk, ketel,
 ketm, kettân, kevâlif, kevest, kevgîn, kevîmer, kevîr,
 kevsâd, key, keyhiyânâ, keysü, kezgâv, kiyh, ki,
 kilmünî, kils, kilye, kilyetü'l-veca', kim, kimesne,
 kimyün, kirâs, kirec, kirm, kirmânî, kirm-dâne, kirpi,
 kirpü, kirpük, kirüte, kislü, kisnek, kişi, kişmiş,
 kişmiş, kişnic, kişnîc, kişnîz, kişte, kitâb, kitre,
 kiyâmâ, kiye, kiyel, kizvân, kîdekân, kîkez, kîlekân,
 kîmiyâ, kîne, kîvâşe, kîz, köbük, kök, köpek,
 köstebek, kötürüm, kufrâ, kuhîc, kuheylâ, kuhl,
 kuhlâ, kuhlü'l-fârs, kuhlü'l-esved, kuhlü's-sudân,
 kuhc, ku', kulh, kunâr, kunnâs, kuşütü'r-rümî,
 kuzeg, kübelü, küber, kühân, kühî, kunderiş, kür,
 kūrâ', kürgiyâ, kūrîstân, kūr-muş, kübâd, küçük,
 küfretü'l-beşîr, kühen, kühenc, küheylâ, kül, külâm,
 külliyyet, küm, kümren, kümşerâ, kümşerî, künce,
 künciye, küncîd, küncüd, kündüs, kündüş, kündüşe,
 küre, kürküm, kürneb, kürnebü'l-mâ', kürrâs,
 kürrâşü'l-kerem, kürrâşü'l-mâ, kürtlik, küruc, küst,
 küt, küzâz, küzâze, küzbere, küzberetü'l-bîr,
 küzberetü'l-hamâm, kabak, kabarcuq, kabârî, kabârîs,
 ka'bel, kabkab, kablubaga, kabug, kabuklu, kabül,
 kabz, kadamiyâ, kadar, kadeh, kadın, kadîd,
 kadîmü'l-mülk, kafr, kafr, kafrü'l-yehüd, kaşelâneş,
 kağîş, kahrubân, kahve, kalakan, kalay, kalâderkûs,
 kalâzfiyün, kalb, kalınca, kalıñ, kaliye, kaliye-misk,
 kaliye-müşk, kaluğan, kaluñ, kalünisâ, kalya, kalye,

kamâşîr, kamer, kamh, kamha, kamış, kamkarîş, kan,
 kanâber, kanbaş, kanbîl, kanc, kandebîl, kanfes,
 kangı, kanîrya, kank, kankahir, kanlu, kansa,
 kañtaflün, kañtariyün, kañtânün, kaplan, kaplubaga,
 kar, kar', kara, qaraca, karağan, karağuruq, karamuq,
 karanful, karanfulî, karañu, kar'arîr, karâ aş, karaza,
 karâniyâ, karâsiyâ, karâş, karâsiyâ, kardaş,
 kardâliyün, kardâmen, karek, qarğa, qarğaf, qarha,
 qarhü'r-rahm, qarın, qarınca, qarış, qarî'an, qarîbâd,
 qarîr, qarîş, qarîş, qarqasyâ, qarqasyün, qarqı, qarqu,
 qarnü'l-cer, qarpüz, qarşün, qarşa'ne, qartal,
 qarñavgyün, qarv, qaryüle, qarzîz, kasâ, kasânârî,
 kasâr, kasb, kasık, kasım, kasliyün, kasşâr,
 kasñuriyün, kasvetü's-seb', kaşab, kaşabü'z-zerîre,
 kaşabü'z-zerîre, kaşam, kaşek, kaşık, kaşîl, kaşîş,
 kaşîşa, kaşkatı, kaşm qarqarîş, kaşnı, kaşşâr, kaşâd,
 kaş'ar, kaş'arîr, kaşr, kaşür, kat, katı, katır, kañur,
 katmer, kattâl, ka'tala, kañ, kañar, katf, kañif, kañif,
 kañrân, kañrâs, kañrubâ, kañünâ, kavak, kavinder, kavî,
 kavı, kavun, kaya, kaykabân, kaymak, kayrî, kayrîs,
 kayşar, kaysiyür, kaysür, kaysüs, kaysüsetü'l-kelb,
 kaysüm, kaytîs, kazala, kazîl, kazâ'a, kazâb, kazz,
 kazzâ, kazîb, kazîbü'l-fuhül, kazâme, kâdir, kâkulî,
 kâkulü'l-bahrî, kâküle, kâkür, kâl, kâlince, kâlîpüs,
 kâr, kârsiyâl, kâşnî, kâyısı, kâtil, kâtilü'l-kelb,
 kâtilü'l-hayye, kâtilü'l-hal, kâtilü'n-nimr, kâñanâkî,
 kâñanîkî, kâñün, kâve, kâvendî, kâzî, kibrîsî, kibî,
 kibîyye, kıl, kılâkal, kılur, kılkal, kılkalân, kılta, kılur,
 kına, kınbış, kınbîñ, kındıra, kınnap, kınneb, kınñâ,
 kınñar, kınñıra, kırfa, kırfil, kırılancı, kırılancık,
 kırîmîzî, kırîmüz, kırîmüzî, kırıñ, kısıtüs, kısıtüs,
 kısıñîr, kısıñîr, kısıñak, kısıñ, kısıñdâd, kısıñâ'ü'l-kebere,
 kısıñâ'ü'n-nu'mân, kısıñâ'ü'l-hayye, kısıñâ'ü'l-keber,
 kısıñâ'ü'l-hayye, kısıñâ'ü'l-himâr, kış, kışlab, kıştañfün,
 kızımuq, kızdurucu, kızıl, kızılca, kızılcauq, kızîñdâs,
 kişmiş, kîmüliyâ, kîr, kîrîmel, kîrüz, kîvendî, koc,
 koca, koqu, koquku, koltuq, koñak, korqak, koruq,
 kovan, kovaz, koyun, köz, qub, qubul, kudâh, kudn,
 kudret, kudulîdün, kuduz, kuflüt, qulağ, qulaq,
 kulâm, kulb, kulfüniyâ, kulhü'l-qarv, kulî, kulkadîs,
 kulqandar, kulqant, kulkañar, kuluğan, kulunc,
 kuluncü'l-muhkem, qum, qumlu, qumul, qunc,
 kundâs, kundus, kunduse, kunduz, kunfuz, kurâd,
 kurâh, kurbağa, kurbün, qurd, qurdâmenî, qurdcagız,
 qurdeşeni, qurdlu, qurdluca, qurdumânâ, qurdumâne,
 qureyş, qurh, qurı, qurılık, qurîstâ, qurqurün, qurkü
 ma'mâ, qurkü, qurluğan, qurm, qurretü'l-'ayn, qursâ,
 qurşak, qurşun, qurt, qurt, qurtum, qurtumân,
 qurtümâ, quru, qurü, qurüdâmenî, qurüh, qurühü'l-
 enf, qurün, qurz, qurzum qarîş, qurz, qurz, qusbür,
 kuş, kusülîdüs, kusüs, kuşd, kuşdurucu, kuştu, kuş,
 kuşür, kut, kutluca, kuñ, quyruq, quyruklu, quz,
 quzgun, quzı, quzğun, quzm, quzül, kübâ, küd, küfal,
 küfâ, küñî, küñâlis, küñîdün, kümân, küminî, kündüş,

kūr, kūrāmūn, kūrķumān, kūrman, kūsiyā, kūsus, kūsir, kūzā, kūzī, ladg, ladgū'l-akārib, laġiye, laġs, laġvīn, lahana, laħ, laħm, laħmū'l-ħimār, laħyān, laħīs, laħsū'l-iklīl, lakā, laķlak, laķva, la'l-gūn, la'l-gūnī, laşf, laşķī, laşram, laţīta, la'ūka, la'veķī, lazāķu'l-ħacer, lazāķu'r-ruħām, lazāķū'z-zeheb, lābaťa, lāciverd, lāċīn, lāden, lādgu'l-ħayye, lāġarīş, lāġsūr, lāġūrī, lāhana, lāħişe, lāħī, lāk, lākce, lākişe, lākişte, lālā, lāle, lāmerī, lārende, lārūn, lāzım, lāzūk, leb, lebābū'l-ħınġa, lebān, lebānū'l-fetħ, leben, lebenā, lebenī, lebenū'l-ibl, lebenū'r-remāk, leblāb, lebsān, lefe, leffū'l-kelb, leffū'l-kerm, left, legleg, legübū'l-firenc, lehāb, lek, lekertā, lemā, lemlem, lemsene, lenābū'n-nevm, lenc, lertzān, lerze, les', levīz, levnū'l-aħlāţ, levz, levzeteyn, leyā, leyine, leytū'l-baķar, lezc, libā, libāsū'l-feza, lif, liħāmū'z-zeheb, lihyetū'l-ħimār, lihyetū't-teys, lihyetū'l-fūl, lisān, lisānū'l-ħamel, lisānū'l-kelb, lisānū'l-uşfūr, lisānū's-şevr, lisānū's-seb', libānūtus, līf, līfū'l-baħr, līlec, līlūfer, līmūn, līmūniyūn, līmū-dārū, līnā, līnūfer, līz, lu'be, luffāħ, lu'kebe, lüb, lübıyā, lūf, lūfā, lūfās, lūfgūs, lūķiyūn, lülü, lüneķ, lūpine, lūrek, lūţ, lūta, lūţūs, lübān, lük, lüklük, ma'aşfur, ma'cūn, ma'd, ma'dā, ma'de, ma'den, ma'denī, madere, ma'deye, maġd, maġdā, maġdenūs, maġmūme, maġrib, maġribī, maġrūd, maħīţ, maħīţā, maħız, maħleb, maħlep, maħmūd, maħmūdiye, maħmūm, maħtūm, maħzūn, maħāta, maħız, maħmūr, maħnūķ, maħtūm, ma'ħuse, maķber, maķdūnīs, maķlīsā, maķlūniyā, maķr, maķrūn, maķrūnīs, ma'lūl, maşūr, mantar, maŋtar, maraħş, maraş, maraź, maraźlu, marmāħūn, marşama, marţīs, maslūħa, maştaħī, ma'ş, maşbāħu'r-rūm, maşrū', maştakī, maşķab, ma'taķal, maţbūħ, maţţ, maţvā, mā, mā', mā'il, mā'ī, mā'ū'l-cemre, mā'ū'l-cūbn, mā'ū'l-ħadīd, mā'ū'l-ħabsū'l-arak, mā'ū'l-asel, mā'ū'l-ineb, mā'ū'l-ķarāţīs, mā'ū'l-ketme, mā'ū'l-ķarāħ, mā'ū'l-verd, mā'ū'n-nūn, mā'ū'r-rās, mā'ū'r-remāđ, mā'ū's-sā'il, mā'ū's-şatır, maźġ, maźīzū'l-lişe, mazz, mādde, mādenc, māderān, maġre, maġretū'n-necādīn, māhestā, māhī, māhiyāne, māhiye, māhī-aşne, māhīzehrec, māhūdāne, mā'īġu's-şīb, māīzeheb, māīzeheb-i fetnū'l-enf, māīzehebū'r-rīhū'l-ibt, māīzeheb-i fetnū'l-bevl, mākiyān, māl, mālāterūn, māle, māleniyūs, māliħūlyā, māli, māliyā, mālimen'ū'l-ħamel, mālsāterūn, māltete, māmāsū, māmīrān, māmīşā, māniyā, māniyūn, mār, mārīdī, mārūl, mārulcuķ, mār-bāliş, mār-ĉupe, māşķūdenīn, māşıye, māşū'l-māţāħ-ı māşķudūn, māşā, māşel, māşem, māş, māşā, māşerā, māşūnec, māş-dārū, māteċīne, mātireng, māţītaķ, māţūniyūn, mā-dıraħt, māya, māy'ī, māzerān, māzeryūn, māzū, māzı, māzeryūn, meces, mecnūn, mecrūħ, mede, medet, mefāşıl, mefles, mefūr, meġās, meġzīn, mehā, mehd,

mehk, meħācim, meħrūs, mekān, mekke, mekkī, mekteşe, mekyūţun, melāħ, melāħ, melāze, melcūc, meletüre, melfūf, melīħ, melīne, melīs, memerrū'l-arź, memşūt, men', menc, mencivā, menĉete, mend, mendelī, mendī, menekiş, menekiş, meneveş, menevgūş, menevşī, menfa'atlū, menfīz, meng, mengūş, menī, menīū'l-fem, menn, mensüb, menţūmek, merā, merāmere, merāniye, merāretū'l-mecrā, merāretū's-şahr, merāretū'l-fīl, merāşūħ, mercān, mercimeķ, mercivā, merdārħūr, merdā-feşrec, merdegūş, merdeķūş, meren, merenc, merhem, merīķ, merīn, merķad, merķaşīşā, mermā, mermādhūr, mermāhūs, mermāmān, mermāmūs, mermer, mermicā, mersīn, merţīs, merv, merveriye, merv-ħūş, meryem, merze, merzencūş, merzengūş, meşh, meşhedū, meşħūķūniyā, meslūbū'r-rāsīn, meslūl, mest, mest-rū, meşāne, meşbetūn, meşelā, meşķ, meşhūr, meşīme, meşīrā, meşlūl, meşvī, meşviye, mevāşıl, mevīz, mevīze, mevīzek, mevķifū'l-ervāħ, mevsek, mevzek, meyan, meypūz, meydūn, meysān, meysūn, mezāretlū, mezhebū'l-birinc, mezī, mezī, mezkūr, mezkūrī, miķnāţīs, mişfatū'r-ru'āt, mişr, mişrī, midād, mifr, mihek, mikil, miknetū'l-ender, milħ, milħu'd-debbāġīn, milħu'l-ġarb, milħū's-şabāġīn, milħū'n-nūre, milk, min, misenn, misennū'l-mā', misk, miskīn, miskīnān, miskţaramşır, miskū'l-cinn, miskāţūn, misvākū'r-rā'ī, misvākū'l-abbās, misvākū'l-ķarūde, mis-zerd, mişallū, mişā, mişķtarāmīş, mişķtarāmūşīħ, miyān, mizāc, mizmārū'r-rā'ī, mīdel, mīħ, mīħek, mīk, mīlā, mīr, mīsān, mīsāy, mīşhā, mīş-bahār, mīţala, mīve, mīvesiz, mīvīzec, mu'all'al, muġaylān, muġān, muġāriye, muġāfir, muġfer, muġneb, muġnī, muħāşıl, muħabbet, muħaffef, muħallebi, muħammedin, muħāt, muħcūş, muħrecū'r-rīħ, muħriķ, muħallaşa, muħliţa, mu'īn, muķaddesī, muķaşşer, muķavvī, muķām, muķ'ār, muķātil, muķfār, muķl, muķliyānā, muķlū, muķlū'l-yehūd, muķrān, mulħūyāt, mulūgiya, mulūħiyā, mumķüre, munda'üre, munķuvā, muntecūşe, murān, mureķķeb, murgiyā, murg, murgū'l-hey, murħ, murūşek, muryāfīn, muşakķak, muşmulā, muşū, muţanħaşā, muţāris, muţbıķa, muţlaķ, muţlaķā, müdeseng, müfiyūn, müflūn, müli, müm, mümiyā, mümlı, mür, mürāmūn, mürāniyūn, mürd, mürdār, mürķiyā, müsberec, müsī, müş, müş-derbendī, müy, müzā, mü'ellif-i meftāħū'l-ħazā'in, mübārek, mücennaħ, müdaħrac, müdaħrac, müdevver, müfende, müferriħū'l-ķalbū'l-maħzūn, müħlik, mühre, müje, mül, mülkī, mülkū'l-buķūl, mülūkī, mülūkiye, mün'alib, münfec, münhāc, münhācū'd-dükkān, mürdāsenc, mürdāseng, müرده, mürdēħūş, mürdēķ, mürdēseng, mürdümük, mürebbā, müreķķeb, müreng, mürr, mürrū'l-cev, mürtēc, mürtēķ, mürvārīd, mürvē, mürvēri'l-arź, mürvē-şek, müşhil,

müsta'cel, müselleş, müsfelen, müšnân, müşbek, müşevveş, müşfikâ, müşg, müşgîn, müşk, müşkek, müşkil, müşk-bîd, müt'allik, müzeffere, müzevvere, na'aban, nab', nabî, nabz, nadg, nafaça, nahl, nahle, naht, naqdama, naqş, naqt, naqz, na'nâ, na'nâ', na'nâ, naţif, naţır, naţrâhiyûn, nâ'ibe, nazgada, nazâ, nazâr, nâc, nâfız, nâfûh, nâgîst, nâgîşt, nâhûya, nâj, nâküb, nâkışa, nâkışü'l-bâh, nâlîr, nân, nân- hâh, nân-hûh, nânhûvâ, nâr, nârçîl, nârdîn, nârenc, nâreng, nârgîl, nârîhûr, nârîn-büy, nârven, nâr-gîvâ, nâr-müşk, nâsûr, nâşûr, nâţifa, nâ-güvâr, nâ-güvâred, nâ-hûş, nâzle, nâz-büy, ne, ne'âim, ne'am, nebât, nebâtâne, nebâtât, nebâtü'l-baħr, nebâtü'r-ra'cd, nebâtü's-şar, nebîr, nebke, nebtü'l-arz, nebtüse, neceb, necel, neciret, necîl, necîr, necm, necme, necmü'n-nebât, neçetec, nefes, nefis, nefse, nefşü'd-dem, neft, neheng, nehk, nehrî, nehş, nehşel, nehşetü'l-vazağa, neħâle, neħâr, neħâset, neħced, nek, nekes, nekfiye, nekhe, nelk, nemâm, nemâmâ, nemek, nemeke, nemķin, neml, nemlü, nemmâm, nemâmü'l-melik, nemş, nercis, neref, nergis, nergisü'l-miyâ, nergîsî, nerherîc, nerlîs, nerşiyân-dârû, nerük, nescü'l-'ankebüt, neske, nesne, nesrîn, nesrînu's-şabâ, nesterîn, nesrî, neşk, nev', nevâü't-temr, nev'î, nevîc, nevîz, nevrüz, nevsıye, ney, neygü, neysük, nezf, nezfü'd-dem, nez- ħufec, nıbka, nıķrîs, nice, nımışk, nimr, nısyân, nişâ, nişâbüri, nişâdır, nişâre, nişâsta, nişâţır, nişâdir, nişeste, nişestegâh, nişü, nite, niyâ, nîbü, nîbü'l-arz, nîdul, nîdulân, nîfted, nîkec, nîl, nîle, nîlec, nîlüfer, nîl-güş, nîm-ser, nîmzec, nîşük, nîţumek, nî-âmed, nîvar, nîz, noħüd, noħüdî, noķşânü'l-bâh, noķta, nubîd, nuħâs, nuķd, nuķhatü'l-kebed mi âhzü ile'r-rîh, nuķü', nu'ra, nüc, nüferd, nuħ, nüjâ, nümîşâ, nüre, nürsuz, nüş, nüşâdır, nüşe, nüţâ, nüħâm, nüvîk, nüzülü'l-mâ', ocaķ, od, oĭlan, oĭgul, oķ, oķlu, ol, on, ot, otlaķ, otsuz, ökse, öksürük, öksüz, ökü, öldürücü, ördek, ören, örümcek, öyken, pamuķlık, panbuķ, pancar, pâ, pazu, pâdişâhî, pâĭur, pâlenger, pâlic, pâlü, pâlüde, pâpâdya, pâristâyûn, pây-zehr, pek, pelâste, peleng, pelîn, pelm, peltek, pelye, penbe, pençe, penefşe, penîr, perde, perdîne, perħefec, perî-efsây, perî-sepây, perî-zeft, persiyân-dârû, perverde, peryûn, pesek, pestînac, pest, peşmîn, peşt, peţibe, peydâ', peydâ-gerden, peygamber, peyker-âdem, peyveste, pezend, pez-ĭam, pıraşa, pıraşa, pifte, pil, pilâven, pire, pirinc, piristü, pirpirim, pisî, pistonk, pîle, pîleste, pîlgüş, pîlün, pîrâserü, porsuķ, puħtacüşe, puluc, puşterem, puyan, püden, pül, püst, püyâne, püre, pür-vâķ, puşt, püz, ra'ad, ra'b, rabb, rabbe, rabbetü'l-baħr, rabbi'l-'âlemîn, rabt, ra'cd, ra'cdâbad, rafrâķ, raĭlâ, raĭs, raĭvetü'l-ħacâmîn, raĭvetü'l-melħ, raĭvetü'l-kamer, raĭvetü'l-mâ', raħîķ, raħîn, raħm, raħmül, raħar, raħme, raķ'a, raķ'â, raķâş, raķîbü's-şems, raķķ, ram'â'il, rast, raşâş, ra'şe,

ra'f, ratîyâ nec, raţb, raţbe, ra'yü'l-ibl, ra'yü'l-ħamâm, râfe, râh, râhan, râkaryâ, râķüse, râmisân, rânde, râneb, râ nec, rânek, râsen, râsîn, râstih, râstıķ, râtiyâ, râtî nec, râţartûs, râtî nî, râvend, râyec, râyiħa, râyihatü'l-mülk, râyihatü'l-âzân, râzıķî, râziyâne, râziyâ nec, re'isü'l-âf'î, rebel, rebev, rebîh, rebîşâr, recîne, recle, refrân, regânî, reħâ, reķân, rekün, remâd, remâdü'l-ħayye, remâdü'l-ħaţâţif, remâdzer, remâş, remed, remel, remet, remk, renc, rend, rende, reng, renglü, resen, resîd, reste, reşâ, reşâd, reşke, retbe, retef, retîne, revân, revâne, revâs, revşü'l-bezrûn, reyâh, reyâhîn, reyhuķân, reyħân, reyħânî, reyħânü'l-mülk, rezî'e, rib', ribrıķ, ri'ade, riçlü'l-ħamâm, riçlü'l-ĭarüc, riçlü'l-'aķ'aķ, riçlü'l-ĭurâb, riçlü'l-ħamâme, riçlü'l-'alüs, riçlü'l-'aķârib, riçlü'r-râ'î, riçlü'z-zâĭ, riçlü'z-zerzür, riħbîn, rimĭaşe, risâle, rişte, ritâc, ri'e, riyâh, ribâs, riĭaşe, riĭten, riķî, riķü'r-raħm, rîm, rîmî'set, riş, rişe, rivâc, ri ze, ru'af, rubbu'l-ķurz, rubbü's-süs, ruħâm, ruţübetü'l-menâĭirîn, rübâh, rübâh, rübân, rübıyân, rücân, rüd, rüde, rüdhâ, rüĭnâs, rüm, rümca, rümî, rümüye, rünâş, rüseng, rüstânî, rüstuħtec, rüşenâ, rüşeng, rüyâ, rüyin, rüyîne, rüz, rümmân, rümmânü'n-nehâr, rüstem, sabķ, sa'bü'l-veca', sa'dân, sa'fe, sa'feü'l-ħamr, saĭâ, saĭber, saĭü'z-zeglä, saħķ, saħn, saħînüs, saħt, sa'îd, sa'îr, sa'îre, saķam, saķan, saķankus, saķankür, saķar, saķaţ, saķlûkanderyûn, saķmünıyâ, saķsu, saķta, saķümündâs, saķa, saķım, sa'n, sancu, sandühis, sardina, sardîn, sa'ter, saţiyüs, saţvâl, sa'ile, sa'y, sayķarmürî, sâbâ nec, sa'be, sâbîrec, sâbîrec, sâbîta, sâc, sâd, sâde, sâdec, sâdene, sâhil, sâķü'l-esved, sâķü'r-raşîf, sâl, sâlâmendâr, sa'les, sa'lis aĭriyûn, sa'liyûn, sa'liyüs, sa'liħ, sa'ķa, sâmus, sâmu'l-baraş, sa'nıķa, sa'sâliyüs, sa'sâr kiş, sa'sım, sa'sümaķ, sa'taryûn, sa'tıl, sa'zürân, se', seba'b, sebel, sebenkür, sebh, sebü, sebüye, sebu'l-arz, sebu's-şar, seceretu'l-lâh, seceretu'l-'arş, seclâ, secme, sedâ'â, sedersün, sedî, sedüs, sefâdîküs, sefedhân, sefercel, sefile, sefid, sefidüliyûn, sefin, seflâ, sefle, seg, segâb, segü'l-misk, seg-âbî, seg-âbü, seher, seħîlis, seħîne, seħbüye, seħlâţ, seħşnîn, sekbî nec, sekiz, sekü'z-zeglä, sek nec, sekrân, sekrü'l-nâü'l-ħüt, sekte, seķâţûn, sel', seleħ, selem, selesü'l-bevl, selesü'l-bevl-i mâ'ilî, selħü'l-ħayye, selîħe, selîţ, selk, selme, selmîn, selühec, selümenî, sem', sem'â, semâķil, semân, semâne, semânî, semâris, semârüg, semen, semend, semendel, semender, semenü, semerķand, semm, semmür, semmü'l-ħüt, semmü'l-ħimâr, semmü'l-fâr, semmü's-semek, semnevâ, semüm, semüz, semüzlik, senbât, sencâle, senderüs, seng, sengbüh, sengbüya, senger, seng-ħör, seng-puşt, senîn, senknâ, senķâd, senüt, sepârîne, sepîdâr, sepüs, ser, ser'at, serâd, serâfiyûn, serce, serçe, serçüs, serd, serdî, serdîne, seren,

serenc, sereng, serefân, serefânü'r-rahm, serefân-ı fi'r-rahm, serfa'leş, sergen-gerdân, sergerdân, sergin-kâr, sergîn, sergü'l-hindî, sergüle, serhiyâ, serham, serhes, seri'a, serî, serîkûn, serîr, serîs, serît, serm, sermak, serme, sermec, serpistân, sersâd, sersâm, sertîz, sertam, sertarâtyûtis, serv, ser-gendem, serşeden, sesûs, setbüye, setâriyûn, setîha, setrâk, setrâtiyûtis, setrûniyûn, setûryûn, setûs, sevâdü'l-hind, sevâdü'l-kuzât, sevârûn, sevâs, sevdâ, sevdâvî, sevgi, sevgü, seyâh, seyâl, seyâhat, seye, seyfü'l-ğurâb, seylân, seyyid, seyyîdinâ, sezâb, sıcan, sıçan, sıdķâfetü'l-'ayn, sımak, sıraca, sırça, sırtlan, sıtma, sıtmalu, sıyıt, sı'âl, sıbistân, sıbîsârûn, sıbîstân, sıcilât, sıdr, sıdük, sıfîd, sıgil, sıkebâc, sıkene, sıkunc, sıl, sı'la, sılâķ, sılķ, sılk, sılkü'l-mâ', sımâ, sımhâķ, sımsim, sıncan, sıncid, sınd, sındihân, sındiyânü'l-arz, sındiyân, sınn, sınnevr, sıņek, sıņirlü, sıņirlüce, sıņürlü, sıņürlü, sıperem, sıperğam, sıpîd, sıpîdâb, sıpîdmühre, sırâcü'l-ķutrub, sırâcü'n-nîl, sırind, sıriş, sırke, sırkelü, sırken, sırkencübîn, sırtarâd, sıtarkâh, sıyah, , sıvâre, sıvârü'l-hind, sıvârü's-sind, sıyâb, sıyâdârân, sıyâh, sıyâh-dârü, sıyâhî, sıyârûn, sıyâvşân, sıyenber, sıye-gül, sıb, sıbân, sıhek, sıhümîsîn, sıhbüye, sıhsüye, sıkerânü'l-ħarş, sıkî, sıl, sılikûn, sımâb, sınârec, sınele, sır, sırec, sırħişt, sırîn, sırkûn, sırû, sıryûn, sıs, sısâ, sısâlûs, sısebân, sısenber, sısiyân, sıtebân, sıveyye, sıorħun, sıögüd, sıögüt, sıu'âl, sıu'd, sığar, sığare, sıkümenc, sıultân, sıultânü'l-cebel, sıummâķ, sıurħ, sıurħiķe, sıurħ-âb, sıurħ-ça, sıurķ, sısusuzluk, sıuıtıh, sıü'ü'l-ma'de, sıü'ü'l-mizâc, sıü'ü'l-ķinye, sıüdân, sıüdânî, sıüdînat, sıüferütûn, sıüfetyûn, sıügpâr, sıüheyk, sıühte, sıüken, sıükâl, sıünbere, sıünîz, sıuraħ, sıürincân, sıürî, sıürîle, sıüs, sıüsam, sıüsâ, sıüsen, sıüsmâr, sıüş, sıüşem, sıuıtâh, sıüz, sıüze, sıüzeh, sıüd, sıüdde, sıüdlegen, sıüdlügen, sıüglün, , sıügü, sıükkerü'l-'aşr, sıüleymân, sıüleymânî, sıülħafât, sıült, sıülügen, sıülük, sıümne, sıümüklü, sıünbül, sıünbülü'l-ķelb, sıünger, sıüpürz, sıürb, sıürf, sıürfe, sıürme, sıürt, sıüryânice, sıüryânî, sıüst, sıüstlik, sıütüm, sıüveyķ, sıabbâr, sıabî, sıabr, sıac, sıadâ, sıadîd, sıadr-dâneç, sıad-berg, sıafâd', sıafra, sıafşâf, sıağ, sıağbîn, sıağır, sıağîr, sıağîrân, sıağrâğün, sıağsağan, sıahbâ, sıahnâ, sıahnâh, sıa'ķ, sıaķal, sıaķız, sıaķruvân, sıaķrü'l-ħamîr, sıaķsağan, sıalâbetü'r-rahm, sıalkım, sıalşal, sıalûn, sıaman, sıamğ, sıamğu'l-buıtum, sıamğu'l-cezân, sıamğu'l-ıccâs, sıamğu'l-meħrûs, sıamğu'l-eznâb, sıamğu'l-ubhul, sıamğu'l-ķatâd, sıanavber, sıanavberî, sıanavberü'l-arz, sıandaħ, sıandal, sıandalûs, sıaparîne, sıar', sıarâbe, sıarâye, sıarb, sıarı, sıarica, sıarılık, sıar'iyetü'l-cedâ, sıarî'ü'l-ceda', sıarmaşuķ, sıarmısak, sıarmısak, sıarpe, sıaru, sıaruca, sıaruluk, sıarûn, sıarv, sıa'ter, sıavfü'l-arz, sıavmarân, sıaydâ, sıayıt, sıâb, sıâbün, sıâbünü'l-kâķ, sıâbünü'l-arz, sıadıķu'l-kavl, sıâf, sıâfî, sıâhibe, sıa'ıķ, sıâķü'z-zeheb,

şamiryümâ, şaparîne, şâr, şâre, şârħân, şâte, şedef, şefîn, şefîne, şerîrâ, şıcağa, şıcan, şıçan, şıgın, şığâr, şığır, şığırıcık, şıķar, şımlâh, şınuķ, şırça, şırfân, şırt, şırtlan, şıñî, şoğan, şoğulcan, şoņra, şoņgun, şovuķ, şu, şu'd, şudğ, şudâ', şufr, şufre, şufretü'l-levn, şufretü'd-dân, şufrü'l-beyz, şufür, şumaķ, şüf, şünî, şüsâm, şütal, şütala, şa'fe, şağâr, şağârîr, şahîn, şaķķâm, şaķķâma, şaķl, şa'leb, şâfesyâ, şaķıbü'l-bahr, şaķıb-bâz, şâlakîs, şâmir, şânâsinây, şânîsâ, şebür, şecem, şecîr, şelc, şemeretü'l-buıtum, şemeretü'l-'uleyķ, şemeretü'l-esl, şemeretü't-ťarfâ, şemeret-i şeceretü'd-dem, şemeretü'l-altâf, şemeretü'l-'uleyķ, şemeretü'l-'ar'ar, şemeretü'l-aşaf, şemerü'l-ķeber, serv, şıķâl, şıķâla, sıyâzrîütüs, şîl, şîr, şumâm, şübâ', şüm, şüme, şümüş, şümü'l-hayye, şüs, şü'ülül, şücire, şülüs, şülüsân, şabâf, şabtayâd, şağa, şahmü'l-merc, şahmü'l-âfî, şahmü'l-merc, şahmü'l-gent, şahmü'l-arz, şahmü's-semek, şahraķ, şa'ire, şaķardiyûn, şaķâķul, şaķâyık, şaķâyıkü'n-nu'mân, şaķîķa, şaķîl, şaķķân, şaķr, şalgâm, şalgamek, şa'lîl, şa'r, şarâb, şarķ, şa'ru'l-kavl, şa'rü'l-cebbâr, şa'rü'l-arz, şa'rü'l-cinn, şa'rü'l-fül, şa'rü'l-hayât, şa'rü'l-fül, şa'şâ'n, şa'şân, şaşı, şatriyye, şavşa, şaytarâc, şaytara, şaytarac, şâbel, şâbünü'l-arz, şâbüri, şâd, şâdenc, şâdkâm, şâdurvân, şâf, şâğâz, şâhdâne, şâhî, şâhtere, şâhterec, şâh-bâk, şâh-bâneç, şâh-ben, şâh-encîr, şâh-lüc, şâh-lük, şâh-sefrem, şâhînek, şâm, şâmel, şâmî, şâmüs, şâneke, şâtere, şâtil, şâyizek, şeb, şebester, şebhân, şebraķ, şebrîn, şebs, şebüt, şebü'l-'aşfur, şebü'l-ħulüd, şebü'l-esâķife, şeb-kürî, şeb-pere, şecer, şeceretü'd-dem, şeceretü'l-baķķ, şeceretü'l-hayât, şeceretü'l-ğam, şeceret-i zü'l-ķarneyn, şeceretü'z-zerârîh, şeceretü'l-behaķ, şeceretü'z-zeheb, şeceretü'l-ħatâıf, şeceretü'l-ķef, şeceretü'l-filîfile, şeceretü'l-caşş, şeceretü'l-ğars, şeceretü'l-kâfür, şeceretü't-teys, şeceretü't-tîn, şeceretü'l-berâğîs, şeceretü't-ťihâl, şecereü'd-dübb, şeceste, şeden, şeden-endâm, şefe, şeffâf, şeffâflu, şeffîzek, şeflâ, şeflec, şeft, şeftâlü, şeftereņg, şehdânaķ, şehdâneç, şehriye, şehvet, şehvetsüzlik, şeh-bellüt, şehâr, şek, şekâ'î, şekenek, şeker, şekeze, şekillü, şekarîr, şekü, şelcem, şelķ, şell, şelmek, şem', şemlît, şemlîz, şemrû, şemşâd, şemşîr, şemşîrâ, şenbelîd, şenbelîle, şenber, şencâr, şend, şenek, şeng, şengâl, şengâr, şengerf, şengevîz, şenħîre, şenķâd, şerâ, şerâneç, şerbîn, şereņg, şerî, şerîn, şerît, şernâķ, şernîn, şetâr, şevâmer, şevâred, şevâş, şevkât, şevke, şevkerân, şevketü'l-'alîl, şevketü'l-cemâl, şevketü'l-ķaraza, şevketü'l-mışriye, şeyân, şeyħü'l-bahr, şeyleħ, şeylem, şibâb, şibiske, şibrem, şiddetlü, şiddetsiz, şifîn, şikâf, şikem, şikem-rân, şiküh, şikühe, şikühenc, şil, şilim, şilühec, şimer, şimşâd, şinâr, şinc, şing, şingyâr, şirâz, şirâzî, şirbenec, şirken, şiş, şi'sân, şivî, şivîd, şivît, şîbetü'l-'acüz,

şih, şil, şilâne, şim, şin, şir, şirac, şiraz, şirazca, şirazi, şirec, şirecü't-tin, şirince, şiri, şirin, şirince, şirine, şirügan, şirüganî, şir-hişt, şir-huşk, şir-zak, şir-zec, şir-zük, şirzâ, şismel, şis, şiy, şol, şoralık, şubûka, şugar, şugäre, şugüre, şukûsâ, şu'le, şulh, şulühek, şundile, şuniz, şurh, şu'ürü's-şa'älebe, şuvilâ, şü', şüg, şügâz, şühî, şümşir, şüne, şünirez, şüniz, şüre, şurh, şüşmîr, şüküfe, şürü', şütür, şütürgâr, şütür-dendân, şüvündür, ta'ad, ta'bîr, tağîl, tağrada, tağkîk, tağrikü'l-esnân, tağrîr, tağşîl, tağ, tağabbîl, tağhriyûs, tağta, tağten, tağtîrî'1-bevl, talha, tamâm, tarhûn, tasa, taşarruf, tatar, tatlu, tatüre, tavuk, tâcü'l-hurûs, tâfisyâ, tâfyâr, tâgand, tâgandest, tâhût, tâkût, tâlâne, tâliskî, tâlîgî, tâlîskîr, tâlnek, tâlüt, tânbûr, tâş, tâtüre, tâze, tâze, teb, tebî, tefâviye, tefîrâ, tefîsâ, tefrû, tegâz, teheccî, tehevû'ü'd-dem, teke, teğde, teğire, teğired, telbîniye, telh, telha, telvîs, telye, tem, temattî, temlül, temmet, temregü, temürhindî, ten, tengâr, tenhâle, tennüb, tenü'ü'r-rahm, ter, terâzû, tere, terementine, terenbüş, terencân, terencânî, terencübîn, tereyağı, terhar, terhenî, terîne, terkîb, terlî, terslü, tertâze, tesbîh, tesî, tesken, tesmiye, tesmînü'n-nisâ', tesse, teşbivân, teşennüc, teşî, teşîrân, teşmîz, teşmîzec, teştîvân, teter, tetrî, tezrüc, tıgala, tırfıl, tıyâ, tibbit, tîbn, tîmsâh, tîmtîm, tîtreğici, tîğâl, tîhân, tînî, tîz, tîzek, tohm, tohmekân, tohmü'l-esed, toprak, torak, toz, tuc, tufâk, tuffâh, tuffâhu'1-arz, tuffâhu'd-dübb, tuffâhu'1-cinn, tufne, tuhme, tulî, turâbü'l-hâlik, turac, turbâmân, turfâs, turşînek, tutmac, tuvte, tü, tübâlü'n-nuhâs, tübîn, tüderî, tüle, tümus, türb, türek, türunc, türüşe, tûs, tüt, tülü, türâbü'l-kay', türâbü's-şârdeh, türbek, türbüd, türbüze, türkce, türkçe, türkistânî, türkî, türmüs, türmüz, türrec, türşî, tütsi, ta'am, tabakân, tabâk, taberî, taber-hûn, taber-zed, tabî'at, tabîh, tafşîl, tağ, tahef, tahtaf, tağmâ, tağmân, tağtîm, talâ', talâğ, talâğan, talak, talasâ, talh, talhağûn, talh, talîş, talğ, tam, tamağ, tamar, tamla, tamrâ, tams, tamsü'l-bevl, țana, țanbûra, țar, țarağludîs, țarancûmânîs, țaraşgûk, țarâğayûn, țarâğûbağânîs, țarâğürîkâyîş, țarâşîs, țarâşne, țarâ'yûn, țarbîle, țarestüc, țarfâ, țarfîyân, țarfîyûs, țarğaludîs, țarğalürkîtis, țarhumâfîkûn, țarhaşkûk, țarhûn, țarişü'l-üzn, țarî, țarîflan, țarîflûn, țarîğân, țarîğûn, țarîka, țarîkûliyûn, țarîkûvun, țarî'lâ, țarnîle, țarsîs, țarsûs, țart, țartayâr, țaru, țarzîlûn, țaş, țaşra, țaşrağ, țaşrec, țatlu, țatulâ, țavât, țavîl, țavşan, țavşancıl, țayâ, țayân, țayevsâ, țayhüc, țaylâfiyûn, țaynûs, țayrû'l-mülük, țaytak, țafestîler, țâfs, țâgî, țâher, țâhir, țâhek, țâlâfir, țâlebü'l-hubz, țâlib, țâlifer, țâlîsferem, țâlûfes, țâne, țârîka, țâtüle, țâtule, țâtülâ, țâtarab țâvus, țâvus, țâ'vûs, țebâşîr, țîbâk, țîbâr, țîbkâk, țîhâl, țîlâ, țîlsîm, țîmhâ, țîmtîm, țînîn, țîrnağ, țîynu's-şanem, țîynü'l-

har, țîynü'l-gâhî, țîb, țîbü'l-'arab, țîdâs, țîrâ, țît, țîtân, țoğrı, toğuz, tomalan, tonuğ, toğuz, toğuzlan, topalak, toplu, toprak, torak, toy, tublegü, tuhle, tumağı, turenc, turneşul, turukûkûn, turukûn, tuğak, tuğ, tuğlu, tuğariyûs, tula, tülîdün, tûnlus, tût, tûtek, 'ubeb, 'ubr, 'ub'ub, 'ucle, 'ucmü'z-zebîb, 'ucmü'z-zebîb, ucuğ, uçuçu, ucuğ, ufacuğ, ufağ, 'uğâb, 'uğâr, 'uğäre, uğhuvan, 'uğl, uğt, uğü', ulam, ulama, ulaşuğ, 'uleyğ, 'uleyğü'l-kuds, 'uleyğü'l-kelb, 'ulikü'r-rûm, 'ulikü's-şâh, 'ulikü'l-hılğ, umac, 'umlül, 'ummân, 'umre, un, 'uncid, 'unnâb, 'unşul, unutsağı, ur, uruz, 'urükü'l-beyz, 'urükü'l-arz, 'urükü'l-gars, 'urükü's-şabâ'în, uskürdiyûn, uskürün, usnağ, 'usr, 'usrü'l-bevl, 'usrü'l-hareket, 'usrü'l-vilâde, 'usr-ı suğütü'l-meşîme, usşürîyûn, 'uşâretü'l-müşk, 'uşâretü'r-râ'î, 'uşfûr, 'uşfûrû's-sâh, 'uşfûrû's-şevk, 'uşfûrû's-sebâh, uştuğutûs, uşülü'l-hulv, uşak, 'uşbetü'l-kalîb, 'uşbetü'l-mâr, 'uşbetü's-sabâ', 'uşna, uşnâ, uşnân-dârü, uşturgâr, uşturgâz, 'utîm, 'utm, 'uğârid, uykusuz, uyuz, 'uyünü'l-bağar, uzun, 'uzv, 'üd, üder, 'üdu's-şalîb, 'üdü'd-darğa, 'üdü'l-hayye, 'üdü'l-kahr, 'üdü'l-kuğâs, 'üdü'l-vec, 'üdü'r-rîh, uğğariyûn, ümâlî, ümâzâ, ün'alişîn, 'ürinîn, üriğâs, 'ürînes, ürmâlî, ürs, ürsiyâ, üsabîd, üskündiyûn, üstüatnîñûs, üşnân, ütürün, ü, üc, üftâden, ümmü's-şîbyân, üsrüb, üsrüf, üstübec, ütrüc, ütrüciye, üvez, üzüm, üzümlü, va'at, va'ata, va'bel, vağ, vağd, vahşîrak, vahşî, vahşunümîrân, vahber, va'k, vağd, valî', vara', varakât, varakü'l-hayâl, varakü'l-kerm, varakü'l-hilâf, vasağü'l-üzn, vasağ-ı güvârü'n-nağl, vaşak, vazağ, vazağa, vâh, vâhbet, vâhad, vâlân, vân, ve's-şalâtü, ve, vebrühü'l-luğâ, vec, veca', veca'ü'l-fem, veca'ü'l-verek, veca'ü'l-meşâne, veca'ü'l-bağn, veca'ü'l-kebed, veca'ü'l-'ayn, veca'ü'l-üzn, veca'ü'r-râs, veca'-i fi'r-rîh fi'l-â'zâ', vel, vende, venîje, venîre, veny, verâclür, verc, verd, verde, verdî, verdü'l-hüc, verdü'l-fiğâl, verdü'l-ğamîr, verdü'l-hab, verdü's-sabâh, verdü's-siyâh, verem, veremü't-ğîğâl, verend, vereşân, verici, veril, verîne, vermerşere, vers, vertâc, vertîc, vertürî, ver-harâm, vesâ'ir, vesenc, vesme, vesves, vesvese, veşe, veşenc, veşleğ, veşme, veşne, veşrâ, veyser, vezek, vezî, virc, vîn, vîrec, vîz, vuhl, vuğl, vuşenc, yabân, yabânî, yadağa, yağ, yağmîşâ, yağdesü'l-vec'-i fi's-sevdâ, yağdesü'l-vec'-i fi'l-balğam, yağdesü'l-vec'-i fi'd-dem, yağdesü'l-vec'-i fi'l-üzn, yağdesü'l-vec'-i fi's-şafra, yağdes-ı fi 'illetü'l-âğlât, yağşîş, yağmür, yağşîz, yağa, yağs, yağtîn, yağtînü'l-veled, yağtî, ya'ğüb, yalabuğ, yalama, yalcı, yalçı, yalıñuz, yamğüt, yan', yandağ, ya'nî, yanğ, yanğak, yapağ, yapağlû, yapağsuz, yara, yarağân, yarasa, yaraşa, yarpağtûn, yarım, yarpuz, yaruğ, yaşfed, yaşşı, yaş, yâ', yavşan, yayın, yaylağ, yaz, yazğand, yâbe, yâbis, yâbise, yâbisü'l-bağn, yâsem, yâsemen, yâsemîn,

yāsemün, yebrān, yebrū‘, yebrūh, yebrūhū’s-šanem, yefün, yehüdiye, yek-rüz, yekülü, yelcüc, yelgüsā, yelīncüc, yemām, yemān, yemānī, yemāniye, yemen, yemenī, yemiş, yemişlü, yenbüt, yengec, yenīme, yentüc, yentün, yenjī, yer‘a, yerā‘a, yerāmī‘, yerşāne, yeşb, yeşf, yeşil, yeşīm, yeştüt, yetbū‘, yetū‘āt, yevm, yevmā, yevme, yevmün, yezdī, yēdi, yēl, yēllü, yémek, yēr, yıl, yılan, yigirmi, yoğurd, yoğurt, yoğsul, yoğaru, yonca, yorpa, yosuñ, yoşuñ, yumrı, yumşadıcı, yumşak, yumurda, yülāf, yünān, yünānca, yünānī, yūsuf, yüce, yüklü, yünj, yürek, yüz, yüzerlik, za‘ber, za‘ferān, zağber, zağr, zağm, zağmet, zağmetlü, zağm, zamān, zamānsız, zanbağ, za‘nek, zāc, zāç, zāfe, zāk, zālū, zān, zāric, zāvrağ, zāyil, zebād, zebān, zebedī, zebedü‘l-milh, zebedü‘l-ħuṭṭāf, zebedü‘l-kavārīr, zebedü‘l-būrağ, zebedü‘l-ħamām, zebedü‘l-kamer, zebedü‘l-bağr, zebherīc, zebīb, zebīn, zebün, zecmül, zedvār, zefīr, zegāl, zeh, zehār, zehebiye, zehk, zehr, zehre, zehrec, zehretü‘l-milh, zehrü‘l-milh, zehrü‘l-ħacer, zehrü‘n-nuḥās, zeh-dān, zek, zeğāl, zekeğü‘ş-şinṭāriye, zelū, zemāretü‘r-rā‘ī, zemāruk, zeme, zeme, zemīn, zemn, zemez, zenān, zencār, zencebīlū‘l-‘acem, zencebīlū‘l-kelb, zencebīl, zencefre, zeng, zengāb, zengār, zengibārī, zengī-dārū, zerākñān, zerd, zerdālū, zerdeçüb, zerdeçüp, zerdek, zerdeng, zerde-reng, zerdḥār, zerdḥār, zerdī, zerd-āb, zergunc, zerḥün, zerīkaū‘ş-serīr, zerīr, zerīrā, zerka‘tü‘l-‘ayn, zerkün, zerķürī, zerneb, zernī, zernīh, zernīlec, zerrīn, zersübe, zerü‘, zerüce, ze‘rür, zerüre, zevān, zevārük, zeygeze, zeytün, zeytünü‘l-berrī, zeytünü‘ş-sūdān, zeytünü‘l-arz, zeytünü‘l-ħabeş, zeytünü‘l-kelb, zeytünü‘l-mā‘, zeytü‘l-hercān, ziblū‘l-bağar, zift, ziftü‘l-‘uğār, ziftü‘ş-sefīn, zimāl, zincefr, zireşk, zirişk, ziyāde, zībağ, zīherbec, zīnān, zīr, zīre, zīrfün, zīve, zīven, zuhm, zuḥālū‘r-rā‘ī, zurunbād, zūfā, zūferā, zūgeşt, zūrek, zübd, zübdē, zübdī, zücāc, züft, zükām, zülif, zümürd, zürf, zab‘, zab‘atü‘r-ricāl, zabb, zābr, zābṭ, zāfā‘irü‘l-cinn, zāfirü‘l-‘acüz, za‘flık, za‘fü‘l-bāh, za‘īf, za‘īflik, za‘īfü‘l-‘ibādü‘l-karamanī, za‘īfü‘l-abd, za‘īfü‘l-ħāl, zamāne, zamğü‘ş-sernūs, zamīrān, zammü‘l-elif, zammü‘l-fe, zamn, zārb, zārbān, zārbe, zārī‘, zārī‘bet, zārm, zārsü‘l-‘acüz, zārv, zāvmer, zā, zāğūr, zākzāk, zāl, zāfda‘, zārsü‘l-veca‘, zārs-ı fāsīdū‘r-rānec, zāyram, zāğū‘n-nefes, zūfāda‘, zūfāyīs, zūfī, zūmerān, zāfīre, zāğīr, zāmīh, zārbān, zārīf, zārīfliyün, zāyān, zelīm, zā‘b, zāfrü‘l-ğül, zālf, zālfü‘l-ğar, zālfü‘t-teys, zāğar, zūfirā, za‘ālet, zāfesī, zāfnūdās, zāhibte, zāğū‘l-iskenderānī, zātü‘l-ceben, zātü‘r-ri‘e, zebāb, zebābü‘r-rağs, zebān, zebed, zebḥa, zēbl, zēfer, zēferī, zēferkī, zēheb, zeker, zekerü‘l-arz, zelīl, zelül, zenebü‘l-ibl, zenebü‘l-‘akreb, zenebü‘l-fār, zenebü‘ş-sebü‘, zerārīc, zerdeçāv, zerdeçüb, zereb, zeref, zerfā, zerḥerağ, zerīre, zerğ, zerneb, zernīh,

zerre, zerrīn, zerrūh, zerrü‘l-ħaṭāṭīf, zerürü‘l-cürūh, zeryās, zertzür, zevāü‘l-ħıṭāy, zıkr, zā‘b, zābağ, zāker, zāleb, zūbārūh, zūferā, zūü‘l-ħākī [6522]

+ a : adam, ağac, ağuz, ağz, aklığ, alüc, amrüd, anduz, ‘aşfür, aş, ayran, bal, balığ, baş, boğaz, buğūr, burcağ, burun, cıban, cimā‘, çavdar, çadır, çığıd, çoğan, eflīmün, efyün, estībāc, ferfiyün, gülnār, helyün, ḥayvān, ḥamadūr, ḥamadur, ḥıyār, ısbānāk, kāfür, kāğıd, keşūr, kürrās, қalay, қarpüz, қartal, қavun, қоç, қor, қovaz, қoyun, қulağ, қulkās, қurşun, қuşt, līmün, mantar, maraz, māmīrān, mercān, mışr, muğl, naṭrūn, nāşūr, ot, panbuğ, pilāv, puyan, sezāb, şabr, şağır, şakız, şamğ, şarulığ, şığır, şoğan, şakāyık, şarāb, şīrūğan, terḥān, tavuğ, türunc, tavar, taşancıl, tıbb, tuṭkağ, ur, uyuz, ‘uzv, üstād, yarpuz, yaşıllığ, yosuñ [89]

+ da : adam, ağız, ‘arab, aṭa, barmağ, baş, boğaz, burun, deryā, dırnağ, diyār, havān, ḥamā, ḥamām, ḥorāsān, insān, қarın, қavuğ, қoltuğ, қulağ, қum, ma‘kađ, mışr, nişābūr, oturağ, rüm, sıtma, sīrāz, şahrā, şakız, şu, şark, şām, şirāz, tağ, tırnağ, tuğağ, tuṭağ, uyku, virān, yarpağ [41]

+ dan : ağac, ağız, ağı, al, arpa, aşığa, ‘aşk, aṭa, bahār, balğam, balığ, baş, boğaz, boya, buğday, buğārā, burun, du‘ā, havā, ḥorāsān, ḥastalık, ḥastalık, ḥorāsān, қan, қartal, қocalıq, қoyun, қurılıq, қurşun, luğat, mağāra, semerkağ, sevdā, sıcaklıq, sıtma, safrā, şarmaşuğ, şığır, şovuk, şīrāz, taşancıl, toprağ, un, üstād, yılan, zeytün [46]

+ de : ‘acem, āteş, beden, bevl, beytü‘l-muğaddes, biz, bögrek, cezīre, cıger, deñiz, el, ferc, gevde, göz, gün, hind, hürmüz, ka‘be, қavı, қıbrīs, қudūs, ma‘de, mağrib, mekke, meşāne, mişāl, öyken, rağm, sa‘īre, seyāhat, ten, vilāyet, yemen, yēr, yürek, yüz, zeker [38]

+ den : ‘acem, bevl, böğür, çīn, deñiz, deñüz, edviye, elek, elif, fireng, gök, göl, göz, hind, ḥabeş, ḥarāret, issi, kākūle, kıbrīs, қulzum, mağrib, mekke, meşāne, naḥīl, öksürük, ökü, sīn, süd, şin, şükufe, vesā‘ir, yemen, yēl, yēr, yürek, zift, zeker [35]

+ dendür : diken

+ duğı : şoğud

+ dur : ac, acı, ağac, ağı, ağ, anduz, arz, aş, balığ, bekrār, boya, bu, burçalağ, camur, cıban, çamur, çavdar, çıban, çoğ, dārū, ebyāz, eczā, encīdān, gergedān, gülnār, ḥaşaba, ḥayvān, ḥāb, ḥarnüb, ḥaşḥaş, ḥaşḥaş, keşīrā, қalay, қalıñ, қaramuğ, қaranful, қarınca, қavun, қоқu, қuş, ma‘cün, maḥşuş, maraz, meşhūr, misvāk, müdaḥrac, nebāt, noқта, ol, ot, pāpādyā, rūh, sancu, sızı, sīsām, surḥ, şamğ, şarmaşuğ, şoğan, şu, şakākul, şāb, şiyāf, tekrār, tiryāk, toğm, toprağ, tuc, tüt, taru, taş, topalak, toprağ, toz, tuz, ur, var, yağ, yarpağ, yara, yaşı, yavuz, yoşuñ, zeytün [84]

+dür : behmen, bevāsīr, böcek, bögrülce, cānver, ceşmezen, cevz, çiçek, dāne, deñlü, diken, dişi, erik, eyü, gibi, gici, gül, hevic, harāret, ‘illet, issi, jīve, keler, kenger, kirec, kişnīz, kök, kātıl, maştakī, mā’il, mekkī, menfa’atlü, menī, mesābe, mīve, müfīd, mühlik, mürekkeb, müshil, müşābih, nāfi’, nesne, nev’, sişek, söğüt, süsen, sülük, şaparīne, şey, şīrīn, terkīb, tibr, tavīl, ‘ūdu’s-şalīb, verem, yemiş, yél, zahmet, zernīh, zift [60]

+e : aħmer, āteş, bekmez, benc, besdil, ciger, çigdem, çivid, diken, egir, el, encīr, erig, erüg, eyülüg, feslegen, gögineg, göz, gün, güneş, günlüg, hevic, ħabbū’l-mülük, ħekīm, ‘ilm, ishāl, kemāl, kemüg, kenger, kerefes, keşür, köpüg, kalb, kalem, lisānū’s-şevr, mersīn, müselleş, müşk, nīlūfer, öd, ördeg, rahm, reng, resm, sigil, sirken, sögit, süsen, sülügen, sünger, şirken, tel, tesbīh, tālīb, üzr, üzüm, yemiş, yér, yüz, zerdeçüb, zernīh, zift, zernīh [63]

+ı : adam, ağ, ağac, ağırlıg, ağz, ‘aql, alt, alüc, aş, aşıg, aşıg, ayağ, ayran, ayruğ, ‘āşıg, āvāz, bağarsuğ, bağıg, bağr, bal, balcuğ, baldır, balıg, baş, bātincān, bellūt, beyāz, bıcağ, bıcağ, boğaz, boğ, boncuğ, boynuz, budağ, burn, butrağ, buğağ, çamur, çapağ, çoğan, çubuğ, dal, dimāğ, eṭrāf, fistuğ, ħayz, ħıfz, ħardal, ħıyār, ılğun, inzāl, keşür, kab, kabağ, kabarcuğ, kabuğ, kāmış, kan, kanad, kapağ, karaluğ, karanful, karanuluğ, karn, karpüz, kav, kavun, kıl, kılıc, koltuğ, kuruğ, kozağ, köz, kulağ, kunduz, kurd, kursağ, kuruluğ, kuş, kuyruğ, līmūn, mantar, maraz, mārūl, miğdār, mūm, nebāt, ot, reyħān, rūh, saķız, siyāh, sulṭān, şaķal, şaķız, şamğ, şarmısağ, şābūn, şıçan, şoğan, şoğulcan, şoñ, şalgam, şarāb, talaş, toħm, topalağ, toz, tutķal, türb, türp, ta’ām, taban, tabī’at, tal, ta’m, tarlıg, taş, taşağ, tayağ, tırnağ, tış, topalağ, toprağ, toynağ, tuğağ, tuz, tuzluğ, ufağ, un, urğan, uş, uşağ, uzun, uzv, ‘ūd, varak, yağ, yanıg, yaprağ, yarpuz, yaruğ, yaş, yatağ, yavşan, yılduz, yosuñ, yoşuñ, yurf, zeytūn [150]

+ıdur : ad, ağac, bal, ħayvān, ħām, kab, kabuğ, kozağ, kuş, kuyruğ, luğat, ot, şamğ, toħm, tal, taş, tuzluğ, ufağ, yaprağ, yosuñ [20]

+ıla : ağ, dal, ihtilāf, kan, kāf, şād, şarāb [7]

+ın : dal, kış, mażarrat, tal [4]

+ına : ad, ağac, ağırsağ, ağz, aş, bal, balçıg, balıg, baş, başağ, bādincān, bıcağ, boğaz, boğ, boynuz, budağ, çadır, çoğan, çubuğ, fistuğ, ħafīflıg, ħıyārcıg, kan, kanad, karaluğ, karpüz, kātılıg, kavun, kızıl, kuruğ, kozağ, kurd, kuş, kuyruğ, maķşūd, mūm, nebāt, ot, şaķal, şaķız, şamğ, şāf, şoğan, şoğulcan, şarāb, toħm, türb, talay, taş, tuzluğ, un, yağ, yaprağ, yavşan, yosuñ, zamğ [56]

+ında : ağac, alt, ard, baş, diyār, ħaķķ, kenār, kitāb, karn, ta’m, tamar, taraf, yan, yol [14]

+ından : ağac, alt, baş, damağ, karn, kovan, tarlıg, yaprağ, yol [9]

+ındandur : kısım

+ınuğ : ağac, baş, bıcağ, boynuz, çubuğ, çupuğ, enār, ħarnūb, kabuğ, kāmış, karpüz, kuruğ, kulağ, kuyruğ, mārūl, nār, ot, şaķal, toħm, taş, yağ [21]

+ıyıla : kuruluğ

+i : ‘aķreb, ‘amel, beden, bekmez, beñz, bevl, bir, bit, böceg, börg, börk, büber, cānver, cekirdeg, cüz’, cekirdeg, çiçek, çigdem, çirg, çürüg, delüg, dib, diken, dil, dügleg, düleg, egirtmec, el, encīr, erig, erkeg, erüg, eşeg, et, etmeg, ev, geyig, geyreg, gıcıyig, gögercin, gömec, göyineg, göz, gül, gün, güneyig, hevic, ħaber, ic, iç, keler, kemüg, kepeg, kerefes, keser, keş, kir, köbüg, kök, köpeg, köpüg, kücig, kül, kavlı, mābeyn, mānend, menfa’at, mercimeg, mersīn, mişāl, mişl, nef’, nefes, nev’, öküz, öyken, pelīn, penīr, reng, sidüg, sik, sişeg, sişir, süd, südlegen, südlügen, sünbül, süzeg, şanavber, şeb, şehvet, şeker, şiş, taħķīķ, ten, tükrüg, üstübec, üzüm, yem, yemiş, yér, yük, yüreg, yüz, zahmet, zencebīl [105]

+idür : bedel, bir, böyüg, cevz, çiçek, dib, diken, dil, gömec, gül, iç, kök, mişl, nev’, reng, süd, tedbīr, terkīb, üzüm, yemiş [21]

+iken : yoğ

+ile : ‘acem, et, güc, kesr, sīn, süd, şeker, şīn [8]

+in : bir, dib, ter, yemiş [4]

+ince : dil, kavlı [2]

+inde : beden, dib, ferc, gögs, göz, ic, iç, kavlı, mābeyn, reng, sāhil, şuret, şehir, şekl, üzer, vilāyet, yér, yüreg [18]

+indeki : iç

+inden : bevl, cins, delüg, deñiz, ic, iç, ‘illet, kök, nev’, üzüm [10]

+ındendür : cins, nev’ [2]

+ine : çiçek, dib, diken, dil, dügel, dügleg, dürd, ev, gilig, gömec, gül, iç, kir, kişnīc, köbüg, kök, köpüg, mercimeg, öñ, sik, süd, şeker, ters, üzer, üzüm, yemiş, yér, yüz, zahmet, zibil [30]

+ini : kök

+inüñ : bir, böyüy, cevz, çiçek, dib, diken, eşeg, gül, hevic, kel, köpüg, südlügen, üzüm, yemiş [14]

+isi : bir

+isidür : bir

+iyile : sidüg

+lar : ağac, arı, ‘avrat, bağarsuğ, bahār, ba’zı, bildircin, boyacı, çiban, debbāğ, ħayvān, ħelvācı, ırmağ, kaşşār, kaya, koyun, kum, kuş, kuyumcı, ma’cūn, maraz, mūmcı, noķta, oğlancuğ, sızı, şu, şāf, şabbāğ, tal, tam, tamar, yarığ [32]

+lara : ağac, bahār, ot, yara [4]

+larda : ağac, ‘avrat, bağ, binā, büstān, diyār, ırmağ, kaya, koķu, kum, şu, tağ, yalağ [13]

+ **lardur** : ağac, kurd, ot, pulcuğaz [4]
 + **ları** : ba'zi, budak, buğak, kulak, kurd, kurdancuk, şaçak, tohm, tuğ, tamar, uc, yaprak [12]
 + **larına** : ağac
 + **larında** : ara, yaprak [2]
 + **larından** : budak
 + **larnuğ** : tamar
 + **larumuza** : lisān
 + **laruğ** : 'avrat, eczā, hılt, luğat [4]
 + **ler** : demürçi, diş, ekin, eņ, ermenī, gül, kök, nesne, şiş, temregü, türk, verem, yemiş, yel, yirtici [15]
 + **lerde** : çemen, ekin, eņse, ev, şey, virāne, yemiş, yer [8]
 + **lerden** : deniz, yel [2]
 + **lerdür** : şey
 + **leri** : çiçek, dāne, diş, el, gül, kök, yel, yer [8]
 + **lerin** : isim
 + **lerine** : tüy
 + **lerüñ** : demürçi, yel [2]
 + **na** : tereyağı
 + **nda** : a
 + **ndan** : a, bu [2]
 + **ne** : birbiri
 + **ni** : a
 + **nlardan** : a
 + **nlardur** : bu
 + **nlaruğ** : a
 + **nuğ** : a, ā'zā, boya, bu, eczā, pāpādyā, şorbā, yarasa [8]
 + **nuğıla** : a
 + **nuğla** : a
 + **nüñ** : ca'de, deve, gevde, kişi, lāle, mekkī, mīve, nesne, şāfī [9]
 + **ña** : a
 + **sı** : ağrı, alma, arka, aru, aya, ayva, ā'zā, bakla, bazu, boya, buru, çalı, çire, ğidā, hāya, helvā, hāya, kara, karaņu, kına, kırındı, koķu, kozağu kurbağa, kuru, mürebbā, na'nā, noķta, pazu, pırāşa, pūsa, rāyiha, sızı, şaru, şıra, şıyrındı, şırā, taru, yavru, yonca [39]
 + **sıdur** : bağa, boya, kına, yalçu, yonca [5]
 + **sına** : ağrı, bakla, boya, helvā, hāya, kara, mürebbā, pazu, pırasa, şaru, yonca [11]
 + **sında** : ara, deryā, orta [3]
 + **sından** : aña
 + **sını** : esmā
 + **sınuğ** : ağrı, alaca, çalı, yonca, yuva [5]
 + **sıyıla** : ağrı
 + **si** : bāçe, berrī, beyni, bustānī, bustānī, cekirge, çekirge, çiçeklü, delüce, dere, deri, diş, dürlü, edviye, ekindi, elçe, encü, hindī, iri, kedi, kendü, kerdeme, kalye, kırmüzī, meme, mīve, na'ne, pāre, pençe, penefşe, perde, perverde, rāziyāne, rümī,

servi, südlü, şāmī, tere, yabānī, yüce [40]
 + **sıdür** : delüce, deri, dürlü, mīve, südlü, tere, 'uşāre [7]
 + **sin** : 'uşāre
 + **sinde** : cevre, gevde, gölge [3]
 + **sindeki** : cevre
 + **sine** : dāne, diş, gendene, ĥurde, kesdāne, kesdāne, penefşe, perverde, südlü, teke, tere, t̄āğī [12]
 + **sinüñ** : çiçeklü, issi, kerdeme, tere [4]
 + **u** : şakal
 + **umı** : yazmağ
 + **umuzdur** : imtiħān
 + **uğ** : adam, ağac, barāş, dimāğ, ĥayvān, ĥaşhāş, kuş, ma'cün, maħtüm, nār, nebāt, noħūd, ot, şamğ, şarāb, tağ, yehüd, zanbak [18]
 + **üdür** : yemiş
 + **ünde** : mülk, öñ, taħşīl, üst, yüz [5]
 + **üne** : sidüç, üst [2]
 + **üni** : kök
 + **ünüñ** : köpüç
 + **üñ** : bābūnec, benc, cebleheng, demür, encīr, eñlig, göz, 'ilm, keler, kök, misk, nīlüfer, süsen, üzim, verem, yemiş, zeberced [17]
 + **ya** : alma, ayva, bakla, buru, buzağı, devā, hindubā, ĥaraza, ĥasta, ĥurmā, kaşnı, kına, lahana, mazū, māya, māzū, pazı, pırāşa, şafırā, şu, şorbā, tütüyā, țana, țaru, yarasa, yā [26]
 + **ye** : cekirge, defne, deve, ĥulbe, igde, jīve, kebere, kesdāne, kahve, kākūle, każī, lāle, maştakī, mādde, mekkī, nişeste, rāziyāne, selīħe, sirke, temregü, tere [21]
 + **yı** : şu
 + **yıla** : sevdā, şu, zā [3]
 + **yına** : şu
 + **yında** : şu
 + **yından** : şu
 + **yi** : nesne
 - **a** : ol-
 - **acağ** : otur-
 - **amamağ** : tut-
 - **an** : aķ-, az-, bak-, baş-, boğul-, boz-, bur-, çık-, çıkar-, işlan-, kır-, kırtar-, kurud-, ol-, olin-, otur-, sağıl-, şallan-, şarıl-, şok-, țur-, țut-, yağ-, yapış-, yayıl- [25]
 - **ana** : ayıl-, ol-, țur-, țut- [4]
 - **anlara** : otur-
 - **ar** : aķ-, at-, cık-, çık-, kır-, koķ-, țap-, uç-, yağ-, yaķ- [10]
 - **arken** : art-
 - **arlar** : kat-, koķ-, yap- [3]
 - **de** : segir-
 - **duğı** : olin-, otur-, şuvar- [3]
 - **duğum** : kıl-
 - **duğda** : ol-

- dukları** : al-, boya-, çal-, çıkar-, şuvar- [5]
 -**dum** : çalış-, kıl- [2]
 -**dügi** : çek-, ét-, sürün- [3]
 -**dükce** : düş-, es- [2]
 -**dükde** : eriş-
 -**dükleri** : bişür-, dê-, düz-, ét-, sür- [5]
 -**dükleridür** : dê-
 -**düklerinüñ** : dê-
 -**düklerine** : dê-
 -**düklerinüñ** : dê-
 -**düm** : èyle-
 -**ecek** : döğ-, ek- [2]
 -**en** : biş-, bit-, bük-, denşür-, ditred-, döğ-, dökül-, dön-, düş-, düşür-, gel-, gid-, gider-, göğ-, gör-, in-, incel-, öldür-, üzil-, vèr- [20]
 -**ene** : sür-
 -**eni** : düş-
 -**enüñ** : düşür-
 -**er** : bit-, düş-, éd-, gid-, gir-, sev-, sür-, şiş- [8]
 -**erek** : gid-
 -**erken** : éd-
 -**erler** : döğ-, düz-, ek-, éd- [4]
 -**erse** : éd-
 -**gen** : terle-
 -**gil** : bil-
 -**inca** : var-
 -**ırlar** : çıkar-
 -**ma** : boya-, kuş- [2]
 -**madan** : bur-, ol- [2]
 -**mağa** : ağrın-, çık-, ol-, tur-, tutul-, yarıl- [6]
 -**mağıla** : olın-
 -**mağ** : acı-, ağar-, ağrı-, aq-, al-, baş-, bat-, boğul-, bozul-, bur-, burul-, çapaqlan-, çık-, çıkar-, horla-, hınçır-, hınçır-, horla-, kana-, kımıl-da-, koq-, koq-, kurı-, kuş-, ol-, oyna-, sancı-, sıyrıl-, şın-, şoq-, şolu-, şala-, şarlan-, toğur-, tur-, tut-, tutul-, uviş-, uyuş-, uza-, yarıl-, yırt- [42]
 -**mağdan** : aq-, ısın- [2]
 -**mağdur** : aq-
 -**mamağ** : al-, ol-, şiğ-, toy-, tut-, , uyu- [6]
 -**ması** : bulan-, oyna- [2]
 -**maya** : ol-
 -**mayan** : tut-, uğra- [2]
 -**maz** : çık-,ko-,ol-,oñul-,tut-,yak-,yat- [7]
 -**me** : geç-
 -**medük** : biş-, söyün-, yetiş- [3]
 -**mege** : döğ-, ét- [2]
 -**megile** : öl-
 -**mek** : berelen-, bişür-, bit-, büzül-, cimşeş-, çegzin-, çek-, çezin-, dê-, diril-, ditre-, dökül-, dön-, düş-, egil-, ekşi-, enle-, eriş-, ét-, èyle-, gec-, gegir-, gel-, gerin-, gici-, gider-, git-, gör-, in-, incin-, inle-, irinlen-, işe-, kesil-, öksür-, örtül-, perdelen-, silkin-, söyle-, sür-, şiş-, üt-, yèn- [43]
 -**mekdür** : dê-
 -**mekile** : dê-
 -**meme** : ét-
 -**memek** : gör-, iste-, siñir- [3]
 -**mese** : düş-
 -**mesi** : üt-
 -**meyeler** : ét-
 -**mez** : dökül-, dürül-, ét-, vèr- [4]
 -**mezi** : dürül-
 -**miş** : kal-, kayna-, ol-, olın-, şol-, şoyul-, yan-, yaranal-, yun- [9]
 -**mışı** : yan-
 -**miş** : berelen-, biş-, dê-, döğül-, ér-, i-, ic-, iç-, incel-, süzül- [10]
 -**mişler** : dê-
 -**mişlerdür** : dê-
 -**r** : beñze-, boya-, dê-, èyle-, kavla-,şakla-,sekle-,taml- [8]
 -**rken** : èyle-
 -**rlar** : avla-,boya-,ko-,yu- [4]
 -**rler** : beñze-, dê-, yè- [3]
 -**sa** : al-, kayna-, ol- [3]
 -**salar** : kır-,koqut-, otur-, yak-[4]
 -**sañ** : kopar-
 -**se** : gir-, yè- [2]
 -**seler** : vèr-
 -**ub** : al- avuğ-,bağlan-,kaynad-,kırıl-,koy-,ol-,şafalan-,tutul- [9]
 -**ur** : açıl-, ağısırd-, avlan-, bulun-, kımuldan-, kızar-, kızard-, kullan-, ol-, olın-, şarıl-, toğmlan-, tolaş-, ur-, vur-, yarıl-, yıkıl-, yuvarlan- [18]
 -**uralar** : koyuld-
 -**urlar** : al-, bul-, kullan- [3]
 -**urmuş** : ol-
 -**ursa** : ol-
 -**üb** : bit-, düş-, düz-, éd-, gel-, getür-, gör-, in-, şiş-, ürbel-, ürper-, vèr- [12]
 -**üci** : bişür-
 -**ünceden** : düş-
 -**ür** : ditred-, dökül-, düşür-, erid-,gel-, giciş-, gider-, görün-, göster-, öl-, öldür-, perdelen-, vèr- [12]
 -**ürler** : erid-, öl-, yèdür- [3]
 -**yana** : şala-
 -**yenüñ** : yè-
 -**yü** : dê-
 -**yüb** : yè-

BÖLÜM 5: DİZİNLER

5.3. Sıklık Dizini

1 : abāğlis, abākīn, abdīkūr, abıķ, abisten, ‘abīşe, ‘abķar, abķar, ‘abre, ‘abs, ‘absüb, ‘absīrān, ‘abtīrān, ‘abum, ‘abūşīrān, ac, ‘acb, ‘acbet, ‘acere, acı-, ‘acīn, ‘acīre, acur, ‘adernā, ‘adesü’l-mā’, adĥāliyūn, adĥīr, afānīnūn, afārīķūn, ‘afc, afrīķī, afrītīs mātin, afrītīs, afsenīt, ‘afş, aĥar-, aĥbā, aĥber, aĥda, aĥrılıĥ, aĥırşaq, aĥırīs, aĥmas, aĥres, aĥrın-, aĥriyūs, aĥrītīs, aĥsırd-, aĥşā, aĥmaķ, aĥrīş, aĥsār, aĥşā’, aĥāne, aĥrīş, aĥrīt, aĥşā, aĥşīcān, aĥva, aĥz, ‘aker, ‘akeres, ‘akke, ‘akme, ‘akne, ‘aküb, ‘ak‘ak, ‘akākīr, akaviye, ‘akābīl, akdāĥū’l-marzī, akdāĥū’l-arz, ‘akīdü’l-‘ineb, ‘akīķ, akīmūrūn, akılıĥ, akılık, akmā’, akmā‘ü’r-rümmān, aknaķın, aknīşūn, akra’, akrāşū’l-melik, ‘akrebān, ‘akrebī, akrīsemūn, akrīsemūr, akşā, akĥāryūn, akĥī, akūmālī, akzā-nāküb, al, ‘alāk, ‘alā, ‘alcā, ‘alef, ‘alem, ‘alī bā’lī, ‘alķam, ‘alķame, alūķānis, ‘amār, amārīķūn, amārītūn, amārūn, ‘amīd, ‘amlecü’l-cemā, ‘amrud, amrūd, ‘anā, anāberrī, anākilye, ‘anāşır, ‘andem, andıķ, ‘anĥar, ‘anī, anīĥurūn, ‘ankebūt, ‘anķar, anķardiyā, ‘anm, anşelīs, anşīlis, antāmīs, antūniyā, antūrāb, anūmā, anūmiyān, anūnūmā, anūşır, anūtülīyūn, anū-mālī, ‘anzurūt, apyūn, ‘araķın, arāmūnī, ‘arār, arāzdār, ‘arbāt, ard, ardakhābin, ardıc, ardīne, ‘arem, ‘arf, ‘arfec, ‘arfü’l-enf, argīs, ‘arheb, ‘arhebü’l-beden, arĥīnūs, arĥīs, ‘arib, arīşūniyūn, ‘arī, arķa, arķamāş, ‘arn, ‘arşaf, artuķ, ‘artab, artuşgūniyā, ‘arūsī, arz, ‘asālınc, ‘asb, asbūr, ‘aselü’l-mühlik, ‘aselü’r-raĥb, asfelītin, asķaliyūs, ‘aslec, asrāĥālīs, asrītūs, ‘aşā, aşābī‘ü’l-ĥīrār, aşābī‘ü’ş-sufır, ‘aşb, ‘aşbe, ‘aşer-r-rāfī, ‘aşfer, ‘aşfere, aşĥā, ‘aşī, ‘aşīfre, ‘aşīr, ‘aşīrū’l-mend, aşla’, aşlā, aşlı’l-müşķ, aşlı’s-sūs, ‘aşraf, aşşab, aştafī, ‘aşlat, aşaq, ‘aşaka, ‘aşāb, ‘aşbe, aşĥara, aşĥardiyūn, aşĥāra, aşĥūra, aşĥīşā, aşı, aşıĥ, ‘aşıķ, aşiyān, aşķ, ‘aşķ, ‘aşrak, ‘aşreken, ‘aşrī, at-, atmaca, ‘atāt, atbāū’l-kele, ‘atbe, ‘atfel, ‘atīfel, atīt, ‘atĥār, avafalanlık, avāfīnūs, ‘avc, avĥara, ‘avīse, ‘avīşe, avlan-, ‘avmer, ‘avsec, avuĥ-, ‘avz, aya, ayaĥlu, ‘ayā, ayārū’z-zaĥābitī, ayda’, ayĥır, ayıl-, ‘aynı, ‘aynū’d-derle, ‘aynū’l-cerād, ‘aynū’l-ĥāfes, ‘aynū’l-hüdhüd, ‘aynū’l-ĥayāt, ‘aynū’s-serāfīn, ayr, ayru, ‘ayser, ‘aysām, ‘ayūrā, ‘ayye, ‘ayzān, ayzā, az-, azacuk, azādıraĥt, azcuk, azīrā, ‘azīzū’ş-şater, azrak, ‘azāb, ‘azāĥ, ‘azāl, ‘azāme, azrāsü’l-‘acüz, azrāsü’l-kele, ‘azīmü’l-kesān, ‘azm, ‘azbe, azergün, ‘ābes, ābĥīne, ābist, ābī-mālik, āblüc, ābul, āĥār, āĥārĥā, āfe, āferīd, āfet, āfitāb, āfī, āfīlūn, āfrenīsītīn, āhenker, āhenkeş, āherü’s-sena, āĥeş, āĥnāk, āĥve, ākelü’n-nefsehu, ākile, ‘ākırķarĥā, ‘ākül, ālavā, ā’lā, āle, ālihī, ālva, āmadis, āmeden-kām, āmeliyūn, āmelīles, ‘āmīr, āmleh, āmles, āmula, ‘āmūrā, ānīsā, ārākū,

ārde-ĥüb, ārz, ārze, ārzü, āsā, āsān, āşĥar, āşmār, āşyūs, ‘aşķatere, aşūfte, ātīna, ātrīs, āvile, āvīşe, ā’yā, ā’yāmī, āyār, ‘āyr, āzād, āzeh, ā’zam, āzānū’d-dübb, āzānū’l-cedel, āzānū’l-erneb, āzānū’l-fār, āzānū’l-ĥayvānāt, āzānū’ş-şāĥ, āzerfiyūn, āzeryas, ba‘aru’z-zabb, baĥ, baĥal, baĥarĥer, baĥarsuĥ, baĥlan-, baĥlıĥ, baĥlu, bahaķū’l-baĥr, baĥr, baĥşahāş, baĥīl, baĥīre, baĥr, baķ-, baķām, baķķ, baķlatü’l-enşār, baķlatü’l-ĥamķā, baķlatü’l-mülk, baķlatü’l-‘ades, baķlatü’l-yehūd, baķlatü’r-reml, baķlatü’z-zehabī, baķlau’l-ĥazāl, baķlau’l-ĥaĥāĥīf, baķlau’r-rüm, baķlau’z-zehrā, baķnāta, baķşūķūten, ba’l, balcuĥ, balĥıĥ, balītīs, bambul, banaķsa, banĥāfilun, baraş, barāş, barkā, başalı’l-ĥār, başalı’l-ķay, başalı’l-ķay’, başalı’z-zeneb, başāk, başākū’l-ķamer, başaq, başarag, bat-, baĥbāt, batralāvan, batrāsāliyūn, baylık, bazaĥ, ba’z, bazlası, bāb, bābilus, bābīnec, bābüne, bābürek, bāĥe, bādānec, bādāverd, bāde, bādirĥān, bādī, bādrenbüy, bādrenbüya, bādreng, bād-reft, bādreng, bāĥīt, bāĥ, bāĥrūcī, bāķ, bāķa, bāl, bāleĥ, bāleĥgü, bāliyā, bālķīķān, bāmisyā, bāneş, bā-perde, bār, bārde, bārdiye, bārenc, bārengbüya, bārengbüyā, bāride, bārişāriyūn, bāriteng, bārīlümāyin, bārūķ, bārver, bāşūr, bātus, bāĥis, bāzehr, bāzüc, bāzgerdīden, bāzak, bāzruc, bāz-ĥāya, becem, becen, bedehşī, bedenhā, bedliyūn, bedrān, bedrevān, beg, begrek, begāyet, behaĥt, behār, behmenkere, behrām, behrāmec, behrem, beş, beht, behüt, behātü’ş-savt, beje, bekāme, bekber, bekrāt, beksimādlu, beksimāt, belād, belārec, belāsınķis, belāsīķis, belbūs, belde, beldī, beleĥ, belek, belesegī, belesen, beleyān, belĥiye, belīlec, bellūtu’l-arz, bellūtu’l-melik, belemunī, belpeme, belüdiyūn, belüzīnūn, benām, benāsib, benātü’l-leyl, benātü’n-nār, benātü’r-ra’d, bendevā, bendü, bend-keş, beng, bengilik, benīn, bentüme, benü-māş, benü-siyāĥ, benü-telĥ, beĥz, berāber, berāberān, berācīl, berāĥīt, berberiye, berbīne, berĥel, berd, berdān, berdiyy, berem, berencān, berencīf, bergest, bergüşī, berĥefānec, berhilyā, berhīz, berķafā, berķūk, bernā, bernūf, bernūnīn, bernüp, bernüz, berpehen, bersināden, bersiyānyūn, bersiyāvşān, bersīle, bersü, berşen, berşiyān-dārū, berşüm, berte, berĥāniķī, bervāniyā, ber-cesten, ber-cüşden, besbāsen, besdil, besendānec, besile, besīle, besķesmā, besķuvān, bestībāc, beşāk, beşūr, beşānī, beşe, beşīş, beşme, beşne, beşamü’l-mürĥ, betrü’ş-şiryān, beĥāĥiyūn, bevāsīrū’d-dem, bevāşır, bevlü’d-dem, be-ĥılıķ, be-kāĥ, beyābānī, beyād, beyāmī, beyān, beyās, beyķūn, beytü’l-muķaddes, beyzātü’l-ķaşab, beyze, beze, bezek, bezĥīme, bezīzātü’l-kele, bezrek, bezrü’l-ĥubbāzī, bezrü’l-ķaşķaşā, bezrü’l-ķatt, bezrü’l-ķazīb, bezrü’l-ķıdāĥ, bezrü’l-ķüşrād, bezrü’l-mazz, bezrü’l-mürr, bezrü’l-‘akb, bezrü’l-‘alāk, bezrü’r-raĥb, bezrü’r-

raþbe, bezrû'r-rümmânü'l-berrî, bezrû's-selâm, bezî,
 bêl, bêşinci, bıçağ, bıñîh, bıñîh, bidâşgân, bidâşgân,
 bideşgâ, bidgişân, bidisgân, bidnûs, bihî, bih-dâne,
 bihr, bihrü'l-fem, bil-, bilik, bilâd, bilincâsef,
 bimplâh, binâs, binâset, bincişk-zebân, bincişk-zuvân,
 birincâsef, biring, biristü, birnîs, birnûz, birs, birsim,
 bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm, bista', bister, bistirag,
 bişleşke, bitn, biz, bîcek, bîdencîr, bîdester, bîhüşî,
 bîh, bîhgirân, bîje, bîkel, bîkalîles, bîlâterü, bîlgüş,
 bîrzü, bîşâ, bîş-müş, bî-ħaber, bî-kâb'an, bîzek,
 boğasıq, boğurca, boyacıl, bozul-, börce, börk,
 böyücek, böyüg, böyüy, bözcek, buğunc, buñuħe,
 buħle, buñürü'l-berâber, buķākālîs, buķl, buķlus,
 buķus, bul-, bulan-, bulğüne, bulğkiye, buramuk,
 burank, burcağ, burcalak, burçalak, bu're, burul-,
 bustîh, busulyün, buşulyün, butraq, butü'ât, buşağ,
 buşum, buşusâ, buvşaniye, buyân-müş, buyüned,
 buzağ, buzākü'l-kamer, buzğund, büdîne, büdrenc,
 büğulşun, büğulşuyân, büğuşkar, buħel, buħle,
 büjîne, bükbîşâ, büķîşâ, bülügâz, bülütrîcün,
 büredü'z-zâvânî, bürek, bürel, büren, büreng, büşitas,
 büşitîş, büstânâc, büstân-efrüz, büşîr, büş, büşân,
 büşîde-şeden, bütmâr, bütüs, büyânek, büze, bübrâle,
 bügri, bülbül, bülbül, bülüs, bürädiye, bürkân, bürr,
 bürs, büşüğî, büřvâķ, büssed, büste, büzül-, büzürg,
 ca'detü'l-ķinâ, cağrâbe, cağrâve, cağş, caķır, caşş, câ,
 cayır, câbu'n-nehr, cād, cādî, cādu'n-nehr, cāhervân,
 cākelün, cām, cāmîse, cāmüs, cārgün, cārlün, cārü'n-
 nehr, cāsüs, cāv, cāvđün, cāvelherc, cāvers, cāvîze,
 cebel-dārü, cebîrû's-sermân, ceblâheng, cebrü'l-kahr,
 ced, cedâl, cedb, cedbetü'l-kebed, cedel, cedene,
 cefn, cüft, ceheng, ceħâb, ceħc, cek-, cekirdeklü,
 celbüb, celcüce, celhem, celîdân, celîdvâr, celîfâ,
 celmâsâ, celüz, cem', cemâ, cem'an, cemâr,
 cemârü'n-nehr, cemâze, cemelcem, cemhürî,
 cemisferem, cemîn, cemreķa, cenâñü'n-nîr, cenâñü's-
 sîr, cenâñü's-şîn, cenâr, cenârek, cencel, cencer,
 cendeķüfâ, cendeķükâ, cendüm, cenğî, cenîzü'l-verd,
 ceñe, cer, ceran, cerâdü'l-baħr, cerâsiyâ, cerbüb,
 cercîrû'l-kelb, cercîrû'l-mısrî, cirdan, cereb,
 cerebü'l-meşâne, cerħele, cermdâniķ, cermere,
 cermü', cermüz, cernüb, cernür, cers, cesmî,
 cesmîzec, çeşmezen, çeşnî, cevâşîr, cevâv, cevb,
 cevşerân, cevzü'l-ceşe, cevzü'l-güşel, cevzü'l-kay',
 cevzü'l-merc, cevzü's-serv, cevzü's-südân, cevzü's-
 şîrk, cevzü't-şîb, cevzü'z-zend, cez', cezâze,
 cezdemâniķ, cezmâzec, cezervân, cezrü'l-ebhül, cıķ-,
 cıñtân, cıñtıyânâ, cıñtışü'l-mülk, cırcır, cırcırü'l-mâ',
 cılvâz, cıñki, cıñnî, cir, cirî, cisâd, cisâde, civid,
 cıħubük, cıves, cızek, cuğam, cuğrât, cuħüz, cum'ah,
 cunâh, cü', cüb, cübek-uşnân, cülaķ, cürçüm, cüşîşâ,
 cübn, cüderî, cülâhenc, cülle, cülşâķ, cümân, cünbîd,
 cünd, cünün, cürâd, cürbüz, cürcâniye, cüşâ, cüz',
 cüzâm, çaķır, çaķırtoğan, çal-, çalış-, çapaklan-, çādî,

çâksü, çârħür, çâr-mağz, çâr-mihek, çâşber, çekrî,
 çelğuze, çend, çenden, çengâr, çeñe, çerçe, çerħe,
 çeşmek, çeşmezen, çeşmitî, çetene, çetük, çezin-,
 çığıt, çiçekli, çile, çirg, çivit, çîlân, çîre, çörtük,
 çugundur, çupug, çüb, çügündür, çüve, da, daħîş,
 daħyâ, daķîķ, damağ, darķ, dâ'ü'l-fîl, dâ'ü's-şaleb,
 dâ, dâd, dâgâ, dâħis, dâle, dâlħâfî, dâmğül, dâñşîre,
 dârâķîřün, dârâmî, dârevî, dârmâ, dârmek,
 dârpneriyân, dârşüş, dârü'l-fulful, dâverân, dâvî,
 debâle, debârüc, debbâ, debîdâr, debîle, decâc,
 deflîn, dehle, dehnec, dekek, delbüb, delbüs, deleb,
 delîk, delîs, dem'a, demâ, demâr, deme, demiş,
 demîd, demîl, demmü'l-yefîn, demregü, dems,
 demşehâ, dend, dendâfsâ, dengî, denir, denşür-,
 deñlü, derâķlîķün, derâfes, derâmîşe, derbend,
 derbendî, derdâr, derd-mend, deren, deresķî,
 derħurun, derîmine, dernek, dersüķ, dervâħ, der-ħâb,
 der-şikem, destenbü, destenbüye, deşt, devâ'ü'l-
 bergâğît, devâ'ü'l-hayye, devâle, devâlî, devâr,
 devâs, devâü'l-hey', devîdâr, dıbķ, dıķķ, dıķķa, dıfıl,
 dıķ, dibâ, dibâvemâ, dibin, dicle, dil-âşüb, dil-kübe,
 dimâğî, dimek, diplü, dirhem, divâne, divânelik,
 dıvdâr, diyâķüđâ, diyâsüs, dîden, dînar, dînarüye, dîr,
 dîrnâ, dîsâķüs, dîş, dîv-çe, dîv-dârü, dömbek,
 döngel, du'a, duf, duhn, duhnü'l-hacer, duhnü'l-hall,
 duhnü'l-hulün, duhnü'r-râzıķî, duhnü's-serâc,
 duhnü's-şüyüh, duñül'l-mâ'-i fî'l-üzn, duķuķa,
 dübârüh, düdu's-şabbâğîn, düdü'l-ķırmüzî, düdü'l-
 bañ, düfķ, düħan, düħâtî, düħne, düķaş, düķrâ,
 düķvâ, dül, dülâne, düm, dür, dürest, düser, düş, düş,
 düşâb, dübâb, dübb, dügel, dügün, dükeli, dülek,
 dümek, dümel, dünbel, dürâ, dürd, dürrü'l-arz,
 düşkünlük, düz, ed-dâ', ed-derd ve's-sânî'ye, ed-
 dervâmî, ed-duhnü'l-âbıķ, ed-düker, ed-dümel, el-
 amm-ı endâm, el-aşamm, el-ařîñî, el-âhnek, el-bâb-ı
 ħarfü'r-râ'i, el-benâ, el-benî, el-bersâm, el-efğâr, el-
 elem, el-emlî, el-fâlic, el-felüc, el-ferd, el-ğayz, el-
 ġâfes, el-ğurâd, el-heyķân, el-ħader, el-ilm-i aşfar,
 el-istihâm, el-kelem, el-ķařîř, el-lebenâ, el-lebenü'l-
 ħamel, el-mabşüt, el-marazü'l-müzmîn, el-marazü'l-
 ħâdde, el-maştakî, el-mâ'ü'l-mesâ'il-i menü'l-fem,
 el-mâ'-i seħâb, el-mecüc, el-merüs, el-meşî, el-uleyķ,
 el-'üd, el-veca', el-vers, en-naħl, en-nâfilü't-şâr, en-
 nâķa, en-neşük ilâ eşa'metü'r-reddiye, en-nimr, en-
 nürü'z-zevârük, en-nücüc, en-nüks, er-rařķ, er-raħşâ,
 er-ravğ, er-rüħânî, es-saķam, es-sâ, es-sena, es-
 senetü'l-aşâfîr, es-sersâm, es-subât, eş-şavsâta, eş-
 şaķîķâ, eş-şerâder, eş-şerî, eş-şüş-ı dânem, et-taķâř,
 et-tenâmen'ü'l-ħîl, et-tennüb, eş-şast, ez-zemümü'l-
 ħayy, ebdân, ebem, eber-kâkiyâ, eber-kâkiyâb, ebhül,
 ebhür, ebîl, ebleh, ebnüb, ebrâ, ebrârü'l-ķadd,
 ebrîşimü'l-ķırmız, ebrün, ebrünü'l-ħey, ebrü'l-çetî,
 ebrü'z-zîb, ebü şâven, ebüşayr, ebü-kâkiyâ, ebü-
 ķalemün, ebüzîdân, ebyaz, ebye, ecfân, ecleb-diyâ,

ecma'ın, edārākī, edpinā, edrāk, edrek, edvā, efārīkūn, efāsime, ef'ılān, ef'ılın, eflah, eflātūn, efnān, efrac, efrek, efrīnūn, efrīyūn, efrūnek, efrūsāliyyīn, efşānd, eftimārūn, efyūs, egil-, egirtmec, ehliyā, ehli'l-kıstā, ejdef, ekāriş, ekāyil, ekdānder, ekec, ekerā, ekindi, ekitmekit, eklesīr, ekmūberān, ekrefūn, ekrūfis, ekrūhek, ekrū'l-bahr, eksūd, eksūde, eksūf'ılın, eksūlātūn, eksār, ekşer, ekşi-, ekārūn, ek'rılāsemūn, elāniyūn, elbet, elce, elçe, elek, elem, elfiyā, elḥamdüli'l-lāhi, elli, elvān, em'ā'ü'l-arz, em'ā, emāmūn, emārītan, em'āsīn, embehe, emberbārīs, emec, emlīles, emrādiyān, emrūc'ü'l-keş, emrūd, emrūsiyā, emsūh, emūmun, enāğālis, enānāfītīs, enārīn, enār-gīvā, enbālis lūfī, enbālīs, enberbārīs, enberūsā, enbübü'r-rā'ī, encel, encere, encilānū'l-ḳarad, encirek, encīdān, encīde, encīre, encukek, encūc, encūğ, encūk, encūsā, encūdān, encüzān, endāhā, endeḳūḳī, enderānī, enderūn, enderūsamīn, enderzā, eneb, enfiḥa, enfirā, enfü'l-mecl, engīrez, engūze, engüred, engüvān, enḥefīfīnā, enḥarādyā, enl, enrūd, ensāsā, entālis, entüle, enüdiyā, enver, enverā, enle-, enlig, enşe, erāh, erāk, erbe, erbiyān, erbülütāyūn, ercen, ercūvān, erdeşir, eresunūḫyā, erḥām, erḥīḳīne, erīs, erḳān, ermāt, ermīnā, erneb, ersānīkūn, erşed, erḫāmāsyā, erḫemīsā, erḫimsā, ervāne, erzen, es-, esākife, esb, esbeğül, esbeğür, esbiyūc, esbūs, esedü'l-'ades, esedü'l-arz, esfār, esferek, esferem, esfiyūş, esfī'ā, esfīdār, eshelü's-semek, esīlec, esḳīlāpūs, esḳurūd, esmā, esperenc, esperleş, esrek, esrīkūn, esrū', estehān, esterī, estilāyūs, estībāc, esyūs, eşaḥḥ, esele, eserü'r-reşem, eşilāk, eşkīl, eşlaḳ, eşmed, eşrār, eşbeh, eşbelī, eşke, eşkīl, eşkuhe, eşküh, eşkūhe, eşkīl, eşmūsā, eşnecūn, eşnehūn, eşrās, etrār, etrāz, etā, etrāf, evāfīnūs, evdāsālyūn, evḳayman, evmā, evmādiyā, evrā, evrākī, evsend, evvez, eyhuḳān, eyl, eynik, eyrun, eyülüg, eyyüb, ezgīl, ezīr, ezrakī, ezverd, ez-dīde, ezāriḳīs, ezcāgelūn, ezcāgenūn, ezrek, fa'ā', fağısdās, fa'ıl, fa'ılā, fa'īz, faḳd, faḳīr, faḳlāmīnūs, faḳtīdās, fa'liyūn, farāfiyūn, farāşḫāyūn, farsiyē, faşḫītās, faşā, faşfaşa, faşḫār, fatḳ, fatḫāsāliyūn, fayḳarā, fābisü'l-ḳıbtī, fābisü'l-yūnānī, fādec, fādzehr, fāfir, fāfirā, fāfūs, fāgire, fāgiye, fāğūs, fāḫūz, fāḫire, fā'ide, fā'iyē, fāje, fākihe, fāl, fālic, fālırgīs, fānīd, fāpūs, fārisiyye, fārsīn, fāş, fāşiristīn, fāşrā, fātir, fāt, fāt-zehr, fāvaniyā, fāyes, fāzeü'l-biş, fehd, fehlihā, fejej, feḳā', felc, felcifen, felīmūn, felsegūn, felūmes, felyūn, femḥ, fenā, fencemiyūş, fencenūş, fencūs, fenḫāfilūn, fer'ande, ferah-efzā, ferāḫü'l-ḫacil, ferāḥ, ferāmuşī, ferāmūş, ferāşā, ferāşir, ferbāye, ferbiyūn, ferdāmūs, ferecek, fereḫīz, ferencek, ferestā, ferfehen, ferfeḫe, ferfeḫīn, ferfenc, ferfet, ferfīc, ferğac, ferğand, ferihü'l-ḫamām, ferik, ferīḳa, fer'ın, ferīs, ferīz, fermād,

ferme, fernüre, fersen, fersulūn, fertes, ferūka, ferv, feryüle, fesādü'l-hād, fesāfes, fesliyyūn, fest, fesüh, fesütü'l-kelāb, fetene, feth, fetnü'l-enf, fetreb, fetḫān, fevāris, feyāres, feylūn, fırat, fırsād, fırsān, fısuḳ, fıstuḳu'l-hāviye, filāte, filisḫīnī, fir'avn, firār, firāte, fışā', fitne, fizā, fibenc, fīcen, fīdūm, fıḫal, fıletīs, fılgūş, fılız, fuğulīs, fuḳā', fuḳāḫü'l-arz, fuḳāḫü'l-kerm, fulfulmūn, fulfulu's-şafākiye, fulfulü'l-mā', fulful-mūne, fulful-mūye, fulyā, fuḫr, fuyūn, fū, fūfe, fūfet, fūhil, fūliyūn, fūm, fūn, fūres, fūşene, fūḫa, fūcl, fūvve, gażişūn, gādeş, gāh, gāl, gāven, gāverūs, gāvşir, gāv-meşeng, gāv-reng, gāvzubān, gāzerīsek, gec, geç-, gegir-, gelgec, gelūşe, gend, gendāy, gendūm, genevse, gerçi, gerd, gerde, gerengübīn, gergend, gerk, germ, germī, gerşe, gerū, getür-, gevāre, gevend, gevengür, geverd, gevher, gevīzen, gevür, geyreg, gezdigecdi, gezenbū, gezende, gezengī, gezerü'l-berr, gezgāv, gezīden, gezmāzū, gez-mekrān, gice, gici, gici-, giciş-, gilig, gincīre, girānī, girdekān, girdü, girebölī, gīl, gīl-dārū, gīl-zerd, göbeklü, gög-, gögem, gögen, göger, göginēg, gögs, görün-, göster-, gövelek, göyündürme, gözlüce, gujm, gulān, gurde, gū, gülān, gūr, gūrbegū, gūrze, gūsfend, gūşā, gūşelü, gūştīn, gūze, gūften, gūgül, gūhervān, gūlānec, gūlbān, gūllā, gūl-āb, gūl-gende, gūneş, gūneyig, gūrāz, gūrbe, gūrg, gūyegü, gūzāş, gālaḫü'l-şavt, gālāka, gālīḫirā, gālīl, gālīs, gālīş, gālīvāc, gālīvāj, gālle, gām, gāmām, gāmkan, gāmlül, gānānū'r-rāḫī, gāncāl, gāncār, gāncāre, gāner, gānīm, gārağat, gārar, gārbā, gārbīb, gārd, gārez, gārfed, gārire, gārkad, gārsād, gārsā, gārü'l-celvad, gārü'l-semek, gārv, gāsul, gāştılān, gāşeyān, gāḫīf, gāvır, gāym, gāyrü'l-cülūd, gāysüb, gāzāl, gāzzü'l-kelb, gābānek, gāfe, gāga, gāğāfīs, gāliye, gām, gār, gārīkūn, gārü'l-arz, gāsıl, gāsül, gāvuş, gāze, gāzī, gībā, gīdā, gīlz, gīşā', gīşavāt, gīşāve, gūbār, gūbāriye, gūbārü'r-raḫā, gūbeyr, gūbeyrā, gūdāf, gūlanḳ, gūlbe, gūleycen, gūleycīn, gūltecīn, gūlüfirnā, gūlüfiriyā, gūnḳīlī, gūrāb, gūyūk, gūşā, gūzkūn, hal', havān, havf, hā', hā, havācıva, hayafān, hayza, hāl, hālūk, hāşeme, hebīled, hebşer, hecīme, hedāye, hedenc, hedme, hedyē, heft-berc, heft-berg, heft-bezeḫ, heft-pehlev, heft-zerd, helāhil, helāme, helemüt, helenderūr, helfīfā, helīcāt, helīmūs, helīmūs, helīyūn, helyāne, hem, hemc-hinā, hemde, hemece, hemeşen, hemsiyūn, hemsuḳ, hemsūd, heş-āb, hendek, herārīş, herāş, herbe, herc, herd, hereflūh, hereflūs, herenc, herfūliyūn, herḳalūs, hers, herşe, herşef, herḫamān, herḫarān, herūk, hervā, her-rīş, herzemīn, hesd, hesmūn, hest, heşber, heşfīful, heşt, hevācuḳ, hevecive, hevīc, hevl, heyīzān, heyūflūs, hezār-çeşme, hezār-gūşān, hezār-sefend, hibriyye, hinduvāne, hindubāne, hindustān, hirc, hizem, hīc, hīlec, hīmümü'l-mecūs, hīzārmā, hīzān,

hukul, hulul, hū, hūcere, hūd, hūfārīkūn, hūfestās, hūfestītās, hūm, hūlām, hūrmūz, hūrmūz, hūrmūzī, hūsrev-dārū, hābaqu'l-bakar, hābaqu'l-fetā, hābaqu'l-kıssā', hābaqu'l-kirmānī, hābaqu'l-mā', hābaqu'r-rā'ī, hābaqu's-şagīr, hābaqu't-timsāh, hābāhab, hābākā, hābbetü's-sevdā, hābbü'l-āher, hābbü'l-ās, hābbü'l-belesān, hābbü'l-esl, hābbü'l-fakr, hābbü'l-firenc, hābbü'l-gār, hābbü'l-gül, hābbü'l-harşef, hābbü'l-haşem, hābbü'l-hazrā, hābbü'l-hurū', hābbü'l-kalb, hābbü'l-kulkul, hābbü'l-lahlah, hābbü'l-lehv, hābbü'l-menşem, hābbü'l-vez, hābbü'l-'ar'ar, hābbü'l-'ucb, hābbü's-selāme, hābbü's-selme, hābbü's-sahtiyānī, hābbü's-sākīn, hābbü's-sümne, hābbü's-şitā, hābbü's-şūh, hābbü'z-zırād, hābbü'z-zelem, hābit, habs, habtī, hacerü'd-dem, hacerü'd-dīk, hacerü'l-bakar, hacerü'l-esrī, hacerü'l-hayāl, hacerü'l-hayy, hacerü'l-hayye, hacerü'l-hüt, hacerü'l-kamer, hacerü'l-kayşūr, hacerü'l-mantūr, hacerü'l-misenn, hacerü'l-velāde, hacerü'l-'akārib, hacerü'n-nār, hacerü'n-nesr, hacerü'n-nimr, hacerü'n-nūr, hacerü'n-nüre, hacerü'r-rahā, hacerü'r-ruhām, hacerü'r-ruşenā, hacerü's-şam, hacerü's-şatb, hacerü's-şatrit, hacerü's-şutūt, hacerü't-teys, hacerü'z-zerār, hacm, had, hadak, hadā', hadeb, hadec, hafā, hafīf, haftūt, hakkāk, hakke, hakketü'l-'ayn, hakketü'r-rahm, haqa, haqq, haqūk, haqūta, hal, halāhıl, halākū's-şar, halbīsāy, haldār, haleb, halıblāb, halīmū, halīmūt, halışā, halūk, halū-siyā, halyā, ham, hamāhim, hamālādun, hamit, hamīrā, hamlis, hamr, hamrū'l-arz, hamşu'l-fıl, hamşu'l-hamā, hamşu'l-cebel, hamül, hamz, hande, handürüs, hangelā, hançal, hara, haraqa, hararetü'l-bakar, harasā, haraza, harācet, harāh, harāmī, harāsiyā, harāsā, harāt, harb, harcevan, hardün, hareketsiz, harezü's-şeytān, harfü'r-rā'i, harh, hariyā, harīr, harīre, harkūs, harkūsul-berberī, harmel, harmele, harniyün, harnüb, harrānu's-şahn, harzem, harz, haseng, hassü'l-bevl, hasşā'ü'l-isfenc, hasşā, hasaş, hasād, hasıf, hasr, hasrā, hasramā, hasıf, hasşās, hasıšetü'l-arz, hasıšetü'l-berāğīs, hasıšetü'r-rümiye, hasışü'd-dahir, hasışü'l-horāsāniye, hasışü'l-kamle, hasışü'l-kelb, hasışü's-süm, hasışü't-tihāl, hasışü'z-zücāc, haţāţif, havācıva, havān, havāsıl, havlincān, hayān, hayşal, hayye, hayyü'l-'ālem, hazaq, hazanbel, hazz, hāb, hābbü'l-hayāl, hafızu'l-ıtfāl, hafızu'n-necl, hafırü'l-humārü'l-vahş, hālaqu'l-şar, hālümā, hāmālāvun, hāmıle, hānıku'z-zeneb, hār, hārūd, hārūt, hāsıbis, hāsıšetü'l-esd, hāverd, helıme, helzün, hendekükā, hendekükī, henderİLİ, herzime, hevcem, hezāru'l-şahr, hıbkā, hıfz, hılāl, hılķ, hıltıt, hılt, hınnā'ü'l-fül, hınnāü's-şar, hınt, hınta, hırā, hırbā, hışrem, hılye, himārü'l-arz, hıl, hılāf, hılü's-sākīn, hıne, hıre, hışü'l-hüsn, hıta, hıvetü'l-mevt, horāsān, horla-, hoşca, hubārā, hubārī, hubse, hulbāne, hulbüb,

huleyfe, hulhul, hulm-dāne, hulünī, humcum, humer, humhum, humī, humız, hummās, hummāü'l-kay', hummāzü'l-bakar, hummāzü'l-erneb, hummāzü'l-ütrüc, hummāzü's-sevākī, humre, humzız, hurefü'l-mā', hurefü's-sütüh, hurkatü'l-bevl, hurkü'n-nār, hurm, huruf, hurümiyān, huşş, huşyetü's-saleb, huzāh, hüferān, hük, hüm, hümāne, hümer, hüz, hüzu'l-'asel, hüzu'l-muql, hüsrevānī, hābb, haber, habeşü'l-gādī, habeşü'l-keder, habre, habşü'l-fızza, habşü'l-hadīd, habşü'r-raşaş, hadr, hadrık, hadrü'l-ma'kad, hafakān, hafıflıg, hağa, hal', halāşime, halender, halendez, hall, hamadür, hamālīs, hamek, hamel, hamham, hamıre, hancıde, hancıden, hançere, handefün, handerīsī, handerüs, handıkün, hanfah, hanıfes, hanıze, hanşī, hançal, hançal, harab, haraza, harāmā, harār, harātın, harbī, harbüz, harceng, harem, haremi, harend, harfaq, harhek, harhara, harırü'l-'ayn, harı', harī, harıde, harıden, harkūs, harmek, harnubvār, hars, harsü kavı, harşāh, harşef, hartıd, hartüt, harü'l-hamām, harzü'l-kafā, haserā, hassü'l-himār, hassü'l-kelb, hastı, haşlaf, haşş, haşşü'l-bahr, haşeb, haşebü'l-gerüc, haşebü'l-kāfür, haşel, haşem, haşhāşī, haşış, haşışetü'l-fārisiyye, haşkük, hatārız, hatemü'l-mülk, haıtr, haıtaf, havānık, havās, havātım, havātımü'l-mülk, havātımü'l-bahıre, havı-ı kalıku's-sene, hayırlı, hayme, hayr, hayrı, haysefüc, hayşefüh, hayz, hayz, hazāmī, hazef, haşef, hazel, hāb, hāce, hādım, hādı'ü'r-ricāl, hākeşī, hākister, hākī, hāküz, hālāvun, hālīd, hālīdümüyün, hālīdünüyün, hālür, hāmālān, hāmālāvun lüfes, hāmālāvun, hāmāliyün, hāmāmılın, hāmāmılan, hāmānıtıs, hāmāzākī, hāmıza, hāmışe, hāmüş, hānıku'n-nimr, hānıku'l-kelb, hānıku'l-kürsene, hānıku'z-zeneb, hāraqu'n-nimrü'z-zıb, hārā, hārī, hār-nāk, hāsühek, hāsıyetlü, hātemü'n-nimrü'z-zıb, hefenc, helālet, hemāderyüs, hemāliyün, henderİLİ, henderİLİ, herzime, hes, hesef, hevıd, hevış, hezük, hıdā'ü'r-ricāl, hılāf, hılālu'l-me'münİ, hılbān, hıncırık, hıncırık-, hıncırık-, hınnāü'l-bakar, hınta, hınzır, hınzırü'l-bahr, hıred, hırs, hırzān, hışār, hısrık, hııyāı, hııtbān, hııyārcıg, hııyār-zeh, himānü'l-arz, himārü'l-arz, hıncek, hırmenİ, hıruk, hış, hıta, hızd, hızdük, hızedede, hızedü, hızek, hoş-nazar, hubz, hubzü'l-ğurāb, hubzü'l-ğurüd, hubzü'l-kurāniye, hubzü'l-kurüd, hubzü'l-mā-genc, hubzü's-şānec, hucm, hufıden, hufred, hufrede, hufte, hulbe, hulenc, hulle, hulük, humāhān, humānehā, hunccek, hunfesā, hunrı, hurāc, hurd, hurde, hurfe, hurfen, hurm, hurşe, hurüc, hurüh, hurünin, husre, husrev-dāre, husrev-dārū, huşyetü'd-dık, huşyetü'l-kelb, huşyetü'l-mürİ, huşk, huşkı, huşk, hutrak, hutü, huzan, hüh, hüh, hük, hük-berkend, hü, hülelü, hüm, hünās, hürİ, hürşit, hürşıden, hür-perest, hüy, hüye, hüyüz, hüzi, hüsrev, hüsrevānı, 'ıbk, inçırık, 'ıneb,

‘inebī, ‘inebü’d-dübb, ‘inebü’l-ḥayye, ‘ırķu’l-aşaf, ‘ırķu’l-ceyāl, ‘ırķu’l-eyger, ‘ırķu’s-sūs, ‘ırķu’s-şun’, ‘ırķu’l-cenāḥ, ‘ırķu’l-ḥayye, ‘ırķu’l-kāfūr, ‘ırķu’n-nisāyān, ‘ırķu’z-za‘ferān, ‘ırķu’z-zeheb, ‘ırşam, ısbanaq, ısbanaq, ısfanāḥ, ısn-, ıstaḥfīlīn, ıstaḥfīn, ıstarek, ışlan-, ışkākīl, ıtlāk, ıtrıye, ıblīsā, ibn-i ārāū’l-kaṭ, ibre, ic-, iç-, ‘idān, iflunce, ihtibās, ihtimām, ihtilāf, ihtināķū’r-raḥm, iken, iklīl, iklīm, ‘ıkr, iqlīmā, iqlīmıyā, ilduz, ‘ilel, ‘ilelü’l-ezāfır, ilik, ‘illetu’ṭ-ṭıḥāl, ilük, imām, imsākü’l-cerrāḥ, imtiḥān, imük, inbätü’ş-şu‘ūr, incin-, ‘inde’l-ba‘z, infitāḥü’l-‘urük-ı efdāḥ, inkisārılık, inķılābü’r-raḥm, ‘innīn, insān, insü’n-nefs, inşıyīn, intişārü’ş-şa‘fe, inzāl, iḡle-, irice, iriḡlen-, irşā, irticā, işfāḥānī, isfenc, isfencü’l-baḥr, isferem, isfidāc, isfiyūs, isfīd, ishāk, isim, iskendān, isķalṭin, islām, ismü’l-ḥumār, ispindāt, issilik, iste-, istiskā’, istıtlāk, işķīl, ittıfāsü’n-nefs, ittısā‘ü’l-ḥadeķa, izār, ‘ızris, iķālīḥā, iķākın, ilümiye, imārukālīs, irāliyün, irgād, irķād, irķān, irmān, irşün, jāger, jāj, jīvā, ka‘bü’l-baķar, kacā, karāniyā, kābile, kābūs, kācī, kādzünī, kāf, kāgane, kāgıle, kāḡül, kājıre, kākiyāne, kākīne, kākīnec, kālbüh, kālbüm, kāluc, kālüş, kāmil, kārbā, kārtıne, kāser, kāskīne, kāsnī, kāşırça, kāşim, kāşī, kātüre, kāvenc, kāvile, kāvī, kāviş, kāyine, kāzünī, kebā, kebāb, kebābiye, kebedī, kebesde, kebest, kebeste, kebestü, kebīhe, kebīr, kebķīnec, kebreve, kebriyā, kebüde, kec, kecek, kecem, kecür, keçür, kedi, kedü, kefcelīz, keffü’d-dübbe, keffü’l-ḥādım, keffü’l-ḥadmā, keffü’l-‘aķārib, keffü’s-seb’, keffü’z-zāb’, kefrü’l-yehüd, kef-çize, keh, kehırek, kehkem, kehl, kehül, kehyānā, keḡb, kej, kejen, kejmāzü, kelāje, kelāriye, kelek, kelemüş, kelīkān, kelkel, kelmüc, kelsen, kelül, kem, kemāḥ, kemākīṭūs, kemāl, kemāliyün, kemāşır, kembād, kemhiyānā, kemīlā, kemīr, kemkām, kemkem, kemluḡ, kemük, kencere, kencerīr, kende, kenendā, keneşter, kenevir, kengerān, kenger-zid, kengır, kenıyye, kenüdān, kenüdāne, kepeg, kerāmīḡ, kerāvyā, kerāyiş, kerb, kerbāse, kerdāsiyāb, kerdemāne, kerdeş, kerebāsü, kerenc, kerencü, keresb, kerevye, kerg, kerhenc, kerıc, kerınc, kerıstene, kerız, kerkā, kerkās, kerkāş, kerkemā, kerkemān, kerkes, kerkühen, kermeser, kermetü’l-beyzā, kermetü’s-sevdā, kermü’l-esved, kerreşü’l-baķl, Kerrī, kersef, kersele, kersene, kersenek, kerşef, kerüşü’l-ġanem, kerüter, keryün, kerze, kesā, kesāb, kesbīle, kesbü’l-ḡurü’, kesbü’s-sus, keseb, keser, kesıķün, kesil-, kesidāne, kesıķün, kesır, kesırü’l-ercel, kesırü’l-ışlāḡ, keske, kesn, kesrekün, kesrü’l-‘azm, kesvırān, kesdāne, keşerne, keşıretü’l-menfa‘a, keşırü’l-āzlıā’, keşırü’l-fuzül, keşüş, keşdānek, keşķāb, keşķü’ş-şa‘ır, keşṭın, keşüt, ketāk, ketel, ketm, kevgın, kevımer, kevır, kevsād, key, key’, keyhiyānā, keysü, keysün, kezgāv, kıyḡ,

kilk, kilmünī, kilyetü’l-veca’, kirmānī, kirm-kerden, kirüte, kisnek, kişmiş, kişmış, kişnic, kişṭ, kişte, kitre, kiyāmā, kiye, kiyel, kizvān, kīdekān, kīkez, kīmiyā, kīne, kīvāşe, kız, köpeg, köpek, köstebek, kufrā, kuhıc, kuḡeylā, kuḡlā, kuḡlü’l-esved, kuḡlü’s-sudān, kuḡc, ku’l, kulḡ, kunār, kundur, kunnās, kuşütü’r-rümī, kuzeġ, kübelü, küber, küḡ, künderiş, kü, kürā’, kürgiyā, kürıstān, kü-muş, kübād, kücig, küfretü’l-beşır, kühen, kühenc, küḡeylā, külām, külliyet, küm, kümren, kümşerā, kümşerī, künce, küncıye, küncıd, kündüşe, küre, kürküm, kürnebü’l-mā’, kürrāşü’l-kerem, kürrāşü’l-mā, kürtlik, küruc, küst, küt, küzāz, küzāze, küzberetü’l-bır, küzberetü’l-ḡamām, ķabarcuġ, ķabārī, ķabārīs, ķabķab, ķabül, ķadamıyā, ķadīd, ķadımü’l-mülk, ķaşşelāneş, ķaġış, ķahrubān, ķal-, ķalaķan, ķalāderķüs, ķalāzfiyün, ķalınca, ķaliye, ķaliye-misk, ķaliye-müşķ, ķalsend, ķaluġan, ķalünısā, ķamāşır, ķamḡ, ķamḡa, ķamķarış, ķana-, ķanāber, ķanbaş, ķanc, ķandebıl, ķanfes, ķanırya, ķank, ķanķahir, ķansa, ķantaflün, ķantānün, ķar’, ķaraķuruṭ, ķaranfulı, ķar‘arır, ķarā āş, ķaraza, ķarāniyā, ķarāsiyā, ķarāş, ķarāşıyā, ķardāliyün, ķardāmen, ķarek, ķarġaf, ķarḡa, ķarḡü’r-raḡm, ķarı‘ān, ķarıbād, ķarır, ķarış, ķarkı, ķarnü’l-cer, ķarsün, ķartāvġıyün, ķarv, ķaryüle, ķarzız, ķasā, ķasānārī, ķasār, ķasb, ķasıķ, ķasliyün, ķasşār, ķaşıriyün, ķasvetü’s-seb’, ķaşam, ķaşd, ķaşek, ķasıķ, ķaşıl, ķaşış, ķaşķatı, ķaşm ķarķarış, ķarķasyün, ķaşād, ķaş‘ar, ķaş‘arır, ķaşr, ķaşür, ķatı, ķatılıġ, ķattāl, ķa‘tala, ķatā, ķatār, ķatf, ķatıf, ķatıṭ, ķatr, ķatrās, ķatrübā, ķatur, ķavinder, ķavī, ķavuş, ķayķabān, ķaylüt, ķaymaķ, ķayrı, ķayrış, ķayşar, ķaysıyür, ķaysür, ķaysüs, ķaysüsetü’l-ķelb, ķaysüm, ķaytış, ķazala, ķazıl, ķazā‘a, ķazz, ķazzā, ķazıbü’l-fuḡül, ķazāme, ķādir, ķāf, ķāķulı, ķāķulü’l-baḡrı, ķāķür, ķāl, ķālince, ķālıpüs, ķārsıyāl, ķāşnı, ķātilü’l-ḡal, ķātilü’l-ḡayye, ķātilü’l-ķelb, ķātilü’n-nımr, ķātānākı, ķātānıķı, ķātün, ķāve, ķāyısı, ķıbtıye, ķılāķal, ķılıc, ķılır, ķılķal, ķılķalān, ķımılda-, ķımuldan-, ķınbış, ķındıra, ķınnap, ķınneb, ķıntā, ķıntār, ķıntıra, ķırfa, ķırıl, ķırıl-, ķırındı, ķırılankıc, ķırmızı, ķırıt, ķısıtüs, ķıstüs, ķıştır, ķışdır, ķışraq, ķışd, ķışdād, ķışşā‘ü’l-ķebere, ķışşā‘ü’l-ḡımār, ķışşā‘ü’l-ķeber, ķışşā, ķıtıf, ķıtılab, ķıtıṭāfün, ķızard-, ķızdurucı, ķıztıdās, ķışmiş, ķımüliyā, ķır, ķırümel, ķırüz, ķoç, ķoķut-, ķor, ķorķaķ, ķoy-, ķoyuld-, ķozāġu, ķub, ķubul, ķudāḡ, ķudn, ķudulıdün, ķudüs, ķulfüt, ķulām, ķulār, ķulb, ķulfünıyā, ķulḡü’l-ķarv, ķulı, ķulķandar, ķulķant, ķulķaṭār, ķulķās, ķuluncü’l-muḡkem, ķulzüm, ķumlu, ķunc, ķundās, ķunduse, ķunduster, ķunfuz, ķurād, ķurāḡ, ķurbün, ķurdāmenı, ķurdcaġız, ķurdlu, ķurdluca, ķurdum, ķureyş, ķurḡ, ķurıştā, ķurķurün, ķurķü ma‘mā, ķurluġan, ķurm, ķurretü’l-‘ayn, ķursaġ, ķurşaq, ķurt, ķurṭ, ķurṭum,

kurtümān, kurtümā, kurū, kurūdāmenī, kurūhū'l-enf, kurz, kurz, kurzum karīş, kuşbūr, kuşülīdūs, kuşd, kuşdurucı, kuşul, kuşūr, kut, kutluca, kuṭn, kuyruklu, kuzm, kużül, kūbā, kūd, kūfal, kūfā, kūhī, kūkālīs, kūlīdūn, kūmān, kūminī, kūndūs, kūr, kūrdāmūn, kūrdancuq, kūrkumān, kūrmān, kūsiyā, kūsūs, kūzā, kūzṭ, ladgū'l-‘aḳārib, laḡiye, laḡs, laḡvīn, laḡ, laḡm, laḡmū'l-ḡimār, laḡyān, laḡīs, laḡlaḡa, laḡsū'l-iklīl, lakā, laḡva, la‘l-gūn, la‘l-gūnī, laşf, laşīkī, laşram, laṭīṭa, la‘ūḳa, la‘veḳī, lazāku'l-ḡacer, lazāku'r-ruḡām, lazāku'z-zeheb, lāḡīn, lāden, lādḡ, lādḡu'l-ḡayye, lāḡarīş, lāḡsūr, lāḡūrī, lāḡişe, lāḡī, lāk, lākce, lākişe, lākişte, lālā, lāmerī, lārende, lārūn, lāzūk, lebabū'l-ḡinṭa, lebanū'l-feth, lebenā, lebenū'l-ibl, lebenū'r-remāk, lebsān, lefe, leffū'l-keleb, leffū'l-kerm, left, leḡübū'l-firenc, lehāb, , lekertā, lemā, lemlem, lemsene, lemūn, lenābū'n-nevm, lenc, lertzān, lerze, les‘, levīz, levnū'l-aḡlāt, levzeteyn, leyā, leyine, leytū'l-baḡar, lezc, libā, libāsū'l-feza, lif, liḡyetū'l-fūl, liḡyetū'l-ḡimār, liḡyetū't-teys, lisānū'l-ḡamel, lisānū'l-keleb, lisānū'l-‘uşfūr, lisānū's-seb‘, lībānūṭus, līfū'l-baḡr, līlūfer, līmū-dārū, līnā, līz, lu‘bet, lu‘kebe, lūb, lūbiyā, lūfā, lūfās, lūfes, lūfḡūs, lūḡiyūn, lūlū, lūnek, lūpine, lūrek, lūṭa, lūbān, lūklūk, ma‘aşfur, ma‘d, ma‘dā, ma‘den, madere, ma‘deye, maḡāra, maḡd, maḡdā, maḡdenūs, maḡmūme, maḡretū'n-necādīn, maḡrūd, maḡīz, maḡlep, maḡmūd, maḡmūdiye, maḡzūn, maḡāṭa, maḡīṭ, maḡīṭā, maḡīz, maḡnūḳ, ma‘ḡūse, maḡber, maḡdūnīs, maḡlīsā, maḡlūniyā, maḡrūn, maḡrūnīs, maḡşūd, ma‘lūl, maḡşūr, maḡtar, maraḡş, maraḡ, maraş, marmāḡhūn, marṭīs, maslūḡa, mastāḡī, ma‘ş, maşbāḡu'r-rūm, maşrū‘, maşşab, ma‘taḡal, maṭbūḡ, maṭṭ, maṭvā, mā, mā‘, mā‘ī, mā‘ū'l-cūbn, mā‘ū'l-cemre, mā‘ū'l-ḡabsū'l-‘arāḡ, mā‘ū'l-‘asel, mā‘ū'l-ḡadīd, mā‘ū'l-‘ineb, mā‘ū'l-ketme, mā‘ū'l-ḡarāḡ, mā‘ū'l-ḡarāṭīs, mā‘ū'l-verd, mā‘ū'n-nūn, mā‘ū'r-rās, mā‘ū'r-remāḡ, mā‘ū's-sā‘il, mazū, mazarrat, mażḡ, mażīzū'l-lişe, mazz, mādenç, māderān, māhestā, māhiyāne, māhiye, māḡī-aşne, māḡūdāne, mā‘īḡu's-şīb, māīzeheb, māīzehebū'r-rīhū'l-ībt, māīzeheb-i fetnū'l-bevl, māīzeheb-i fetnū'l-enf, mākiyān, māl, mālāterūn, māle, māleniyūs, māliḡūlyā, mālī, māliyā, mālīmen‘ū'l-ḡamel, mālsāterūn, māltēre, māmasū, mānend, māniyā, māniyūn, māridī, mārulcuq, mā-r-bāliş, mā-çupe, māşkūdenīn, māşūye, māşū'l-māṭāḡ-ı māşkūdūn, māşā, māşem, māşā, māşerā, māşūnec, māş-dārū, māteçine, mātireng, māīṭaḡ, māṭūniyūn, mā-dirāḡt, māy‘ī, māzerān, māzi, meces, mecnūn, mecrūḡ, mede, medet, mefāşıl, meflēs, mefūr, meges, meḡās, meḡzīn, mehā, meḡd, meḡk, meḡrūs, meḡān, mektese, mekyūṭun, melāḡ, melāḡ, melcūc, meletüre, melfūf, melīḡ, melīḡ, melīne, melīs, memerrū'l-arz,

memşūt, men‘, mencivā, mençete, mend, mendelī, mendī, menekiş, menekiş, menevgūş, menevşī, menfīz, meng, mengūş, meniş, menū'l-fem, menn, mensūb, menşūr, menṭümeç, merā, merāmere, merāniye, merāretū'l-fīl, merāretū'l-mecrā, merāretū's-şaḡr, merāşūh, mercivā, merdārḡūr, merdā-feşrec, merdegūş, merdekūş, merdūm, meren, merenc, merg, merhem, merīḡ, merīn, merḡaşışā, mermā, mermādhūr, mermāhūs, mermāmān, mermāmūs, mermīcā, merṭīs, merūs, merveriye, merv-ḡūş, mesābe, meşḡ, meşḡedū, meşḡūḡuniyā, meslūbū'r-rāsīn, meslūl, mest, mest-rū, meşbetūn, meşīme, meşīrā, meşlūl, meşv, meşviye, mevāşıl, mevīze, mevkīfū'l-ervāḡ, mevsek, meydṭüz, meydūn, meysān, meysūn, mezāretlū, mezhebū'l-birinc, mezī, mezī, mezkūr, mezkūrī, miḡṭab, mişṭatū'r-ru‘āt, midād, mifr, mihek, mihr, mikil, miknetū'l-ender, miḡdār, milḡu'd-debbāḡīn, milḡu'l-ḡarb, milḡu's-şabāḡīn, milḡu'n-nüre, milk, min, misenn, misennū'l-mā‘, miskīn, miskīnān, mişṭaramşīr, miskū'l-cinn, mişṭātūn, misvāk, misvākū'l-ḡarūde, misvākū'l-‘abbās, misvākū'r-rā‘ī, mis-zerd, mişā, mişṭaramīş, mişṭaramūşīḡ, mizmārū'r-rā‘ī, mīdel, mīḡ, mīḡek, mīk, mīlā, mīlen, mīsān, mīsāy, mīş, mīşhā, mīşbahār, mīṭala, mīvesiz, mīvīzec, mu‘all‘al, muḡāfir, muḡān, muḡāriye, muḡneb, muḡnī, muḡaffef, muḡallebi, muḡammedin, muḡāṭ, muḡcūş, muḡrecū'r-rīḡ, muḡriḡ, muḡliṭa, mu‘īn, muḡkavvī, muḡfār, muḡliyanā, muḡklū, muḡklū'l-yehūd, muḡrān, muḡḡūyāt, mulūḡiya, mulūḡiyā, mumḡüre, munda‘üre, munḡuvā, muntecūse, murān, murekkeb, murgiyā, murḡ, murūşek, muryāfīn, muşaḡḡaḡ, muşmulā, muşū, muṭanḡaşā, muṭāris, muṭbıḡa, mūdeseng, mūfiyūn, mūflūn, mūmlı, mūr, mūrāmūn, mūrāniyūn, mūrḡār, mūrḡiyā, mūsberec, mūş-derbendī, mūzā, mü‘ellif-i meṭāḡū'l-ḡazā‘in, mūbārek, mūcennaḡ, mūdaḡrac, mūfende, mūferriḡū'l-ḡalbū'l-maḡzūn, mūferriḡ, mūffīd, mūḡīc, mūḡre, mūl, mūlk, mūlkī, mūlkū'l-buḡūl, mūlūkī, mūlūkiye, mūn‘alib, mūnfec, mūnhācū'd-dūkkān, mūrḡāsenc, mūrḡāseng, mūrde, mūrdeḡūş, mūrdek, mūreng, mūrū'l-cev, mūrtec, mūrtek, mūrvarīd, mūrverū'l-arz, mūrver-şek, mūsta‘cel, mūşfelen, mūşnān, mūşābih, mūşbek, mūşevveş, mūşfiḡā, mūşḡ, mūşḡīn, mūşkek, mūşkil, mūşkilāt, mūşk-bīd, mūşeffere, mūşevvere, na‘āban, nabz, nafaṭa, naḡl, naḡle, naḡt, naḡīl, naḡş, naḡt, naḡz, naṭıf, naṭır, naṭrāḡiyūn, naṭrūn, nā‘ibe, nā, nazḡada, nazā, nazār, nāc, nāfīz, nāfūḡ, nāḡīst, nāḡīşt, nāḡiye, nāḡne, nāḡūya, nāj, nākūb, nākışa, nākışū'l-bāḡ, nālīr, nān-ḡāḡ, nān-ḡūḡ, nānḡūvā, nān-ḡūşe, nārçīl, nārenc, nāreng, nārḡīl, nārḡūr, nārven, nār-ḡīvā, nār-mūşk, nāsūr, nāṭīfa, nā-ḡüvār, nā-ḡüvāred, nā-ḡān, nā-ḡūş, ne‘āim, ne‘ām, nebātāne, nebātāt, nebātū'r-ra‘d, nebātū's-şar, nebīr, nebke,

nebtü'l-arz, neceb, necel, neciret, necîl, necîr, necm, necme, neçetec, nefes, nefse, nefşü'd-dem, neft, neḥâset, neheng, nehḳ, nehş, nehşel, nehşetü'l-vazağa, neḥâle, neḥâr, neḥced, nek, nekes, nekfiye, nekhe, nelk, nemeke, nemke, nemḳîn, nemi, nemle, nemlü, nemmâm, nercis, neref, nerg, nergisü'l-miyâ, nergîsî, nerlîs, nerûk, nesik, nesrinü's-şabâ, nesterîn, nesrî, neşk, nevâü't-temr, nevîc, nevîz, nevsıye, ney, neygü, neysûḳ, nezfü'd-dem, nez-ḥufec, nice, nimişk, nimir, nisyân, nişâ, nişâbür, nişâbüri, nişâre, nişâsta, nişestegâh, nite, niyâ, nîbüb, nîbü'l-arz, nîdul, nîdulân, nîfted, nîkec, nîle, nîlec, nîm-ser, nîmzec, nîṭmek, nîvar, nîz, noḥüdî, noḳşânü'l-bâh, nubîd, nuḳd, nuḳḥatü'l-kebed mi âhzü ile'r-rîḥ, nuḳul, nuḳü', nu'ra, nüc, nüferd, nûjâ, nümüşâ, nürsuz, nüş, nüşe, nüşâ, nüşâm, nüşîk, nüzülü'l-mâ', ocaḳ, od, oḳ, on, orta, otlak, oturak, öd, öldürücü, ördeg, örtül-, pamukluk, pazi, pâdişâhî, pâgur, pâlenger, pâlic, pâlü, pâre, pâristâyün, pelâste, pelm, peltek, pelye, penc, perdîne, perḥefec, perî-efsâ, perî-sepây, perî-zeft, persiyân-dârü, peryün, pesek, pestînac, pest, peşmîn, peşt, peṭibe, peydâ', peydâ-gerden, peyker-âdem, peyvend, peyveste, pezend, pez-ğam, pırasa, pifte, pil, pilâ, pirinc, pıpirim, pisî, pistenk, piyâz, pileste, pîlgüş, pîlün, pîrâşerü, pöst, puḥtacüşe, pulcuğaz, puşterem, püden, pül, püsa, püst, püşîd-şeden, püyânek, püre, pür-vâḳ, püst, püşt, püz, ra'âd, ra'b, rabb, rabbe, rabbetü'l-baḥr, rabbi'l-âlemîn, rabṭ, ra'd, ra'dâbad, rafrak, rağs, rağvetü'l-ḥacâmîn, rağvetü'l-ḳamer, rağvetü'l-mâ', rağvetü'l-melḥ, raḥîḳ, raḥîn, raḥmül, raḥar, raḥme, raḳ'a, raḳ'â, raḳâş, raḳb, raḳîbü's-şems, raḳḳ, raḳm, ramaş, ram'a'il, rast, ra't, ratıyâ nec, raṭbe, ra'yü'l-ḥamâm, ra'yü'l-ibl, râfe, râḥ, râḥan, râḳaryâ, râḳüşe, râmisân, rânde, râneb, rânek, râsîn, râtiyâ, râṭî nec, râṭartüs, râṭîñî, râyec, râyihatu'l-mülk, râyihatu'l-âzân, râziḳî, re'isü'l-âf'î, rebel, rebev, rebîḥ, rebîşâr, recle, refrân, rehc, reḥâ, reḳân, reḳün, remâdü'l-ḥaṭâfîf, remâdü'l-ḥayye, remâdzer, remâş, remed, remel, remet, remk, rencine, rend, rende, resen, resîd, resm, reste, reşâ, reşâd, reşke, retbe, retef, retîne, revân, revsü'l-bezrün, reyâḥ, reyâḥîn, reyḥânü'l-mülk, reyḥân, rezî'e, rib', ribriḳ, riṭl, ri'ade, riçl, riçlü'l-ğarüc, riçlü'l-ğurâb, riçlü'l-ḥamâm, riçlü'l-ḥamâme, riçlü'l-âḳarib, riçlü'l-âḳ'aḳ, riçlü'l-âlüs, riçlü'r-râfî, riçlü'z-zâğ, riçlü'z-zerzür, rimğâşe, risâle, rişte, ritâc, ri'e, ri'yâd, riyâḥ, riğâşe, riḥten, rikî, rikü'r-raḥm, rîmî'set, rişe, rivend, rîze, ru'âf, rubbu'l-ḳurż, ruğâ, ruḥâm, ruṭbetü'l-menâḥirîn, rübâḥ, rübân, rübiyân, rübker, rücân, rüd, rüdâ, rüde, rüdhâ, rügnâs, rünâs, rünâş, rüseng, rüstânî, rüstüḥtec, rüşenâ, rüşeng, rüy, rüyâ, rüyin, rüyîne, rümmânü'n-neḥâr, rüstem, sabḳ, sa'bü'l-veca', sadâḳ, sa'dân, sa'feü'l-ḥamr, sağâ, sağîü'z-zeglâ, saḥc, saḥn,

saḥîñüs, saḥt, sa'îr, saḳam, saḳan, saḳanḳus, saḳar, saḳaṭ, saḳız, saḳlûḳanderyün, saḳmavṭın, saḳmüniyâ, saḳsu, saḳta, saḳmündâs, saḳa, sa'n, sancı-, sandüḥis, sa'râḥ, sardina, sardîn, saṭiyüs, saṭvâl, sâ'ile, sa'y, sayḳarmürî, sâbâ nec, sâ'be, sâbîrec, sâbîrek, sâbîtä, sâd, sâdene, sâḳü'l-esved, sâḳü'r-raşîf, sâl, sâlâmendâr, sâ'les, sâlis aḡriyün, sâliyün, sâliyüs, sâlîḥ, sâlḳa, sâm, sâmü'l-baraş, sâniḳa, sâsar kişt, sâsım, sâsümaḳ, sâṭıl, sâzürân, se', sebâb, sebel, sebandân, sebenkür, sebh, sebü, sebüse, sebüye, seb'ü'l-arz, seb'ü's-şâr, sebz, secrete, seceretu'l-lâh, seceretu'l-ârş, seclâ, secme, sedâ'â, seder, sedersün, sedî, sedüs, sefâdîküs, sefedhân, sefercel, sefîd, sefile, sefîdüliyün, sefîn, seflâ, sefleç, seftî, segâb, segir-, seḡnî, seḡ-âbü, seher, seḡlîs, seḡîne, seḡbüye, seḡlât, seḡüşnîn, sekiz, sekîü'z-zeglâ, sekle-, sek nec, sekrân, sekrü'l-nâü'l-ḥüt, sekte, seḳâṭın, sel', selâḳ, seleḥ, selesü'l-bevl, selesü'l-bevl-i mâ'ilî, selḡü'l-ḥayye, selîṭ, selk, selme, selmîn, selühec, selümenî, sem', sem'â, semâḳîl, semân, semâne, semânî, semâris, semârüḡ, semend, semendel, semenü, semm, semmür, semmü'l-fâr, semmü'l-ḥimâr, semmü'l-ḥüt, semmü's-semek, semnevâ, senbât, sencâle, senderüs, sengbüh, sengbüya, senger, seng-ḥör, seng-puş, senḡale, senîn, senknâ, senḳâd, senüt, sepidâr, sepîde, sepüs, ser'at, serâd, serâfiyün, serçüs, serdî, serdîne, seren, serenc, sereng, sereṭânü'r-raḥm, sereṭân-ı fi'r-raḥm, serfa'leş, sergen-gerdân, sergerdân, sergin-kâr, sergü'l-hindî, serhiyâ, serḥam, serḥes, seri'a, serî, serîḳün, serîr, serîs, serîṭ, serm, serme, serpiştân, sersâd, serṭam, serṭarâtyüṭis, sergendem, ser-şeden, sesüs, setbüye, setî, setr, seṭariyün, seṭîḡa, seṭrâk, seṭrâtiyüṭis, seṭrünüyün, seṭüryün, seṭüs, sev-, sevâdü'l-hind, sevâdü'l-ḳuzât, sevârün, , sevâs, sevdâvî, sevgi, sevgü, sevik, seyâḥ, seye, seyfü'l-ğurâb, seyâl, seyl, seylân, seyyid, seyyidinâ, sıcaḳlık, sıcan, sıdḳâfetü'l-âyn, sıraca, sırcâ, sırtlan, sıyrıl-, sı'al, sibîsârün, sicilâṭ, sıdr, sikene, sikunc, sil, sı'la, silâḳ, silḥ, simâ, simḡâḳ, sind, sindihân, sindiyânü'l-arz, sindiyân, sinn, sinnev, sıḡürli, sipendân, sipere, sipergam, sipîd, sipîdâb, sipîdmühre, sirâcü'l-ḳuṭrub, sirâcü'n-nîl, siriş, sırtarâd, sıṭarkâḥ, sıvâre, sıvârü'l-hind, sıvârü's-sind, sıyâ, sıyâdârvân, sıyârün, sıyenber, sıye-gül, sıb, sıḡümîsîn, sıḡbüye, sıḡşüye, sıkerânü'l-ḡarş, sıkî, sıliḳün, sımâb, sınârec, sınele, sırâz, sırec, sırḡışt, sırîn, sırişim, sırkün, sırü, sıryün, sıs, sısâ, sısâm, sıse, sısebân, sısenber, sısiyân, sıtebân, sıveyye, sıyâḥ-dârü, sırḡun, sıḡit, sıyün-, sı'al, sığar, sığâre, sıkümenc, sıṭânü'l-cebel, sırḡije, sırḡ-âb, sırḡ-ça, sırḳ, sısuzluk, sıṭṭâḥ, sıṭṭıḥ, sı'ü'l-ḳınye, sı'ü'l-ma'de, sı'ü'l-mizâc, sıdânî, sıdîñat, sıfertün, sıfetyün, sıheyk, sıken, sıḳâl, sınbere, sıñiz, sıraḡ, sırîle, sısam, sısâ, sıse, sısmâr, sış,

süşem, süz, süze, süzeh, süzen, südlegen, süglün, sügü, sükker, sükkerü'l-‘aşr, sülhafât, sült, sümne, sümüklü, sünbülü'l-kelb, süpürz, sürfe, sürt, sürün-, süryânî, sütüm, şabî, şaçak, şadâ, şadîd, şadr-dâneç, şafâd', şafâlan-, şafşâf, şag, şagar, şagbîn, şagıl-, şagîrân, şagrâgün, şagsagan, şahbâ, şahnâ, şahnâh, şahrâ, şa'ç, şakla-, şakruvân, şakrü'l-hamîr, şalâbetü'r-rahm, şallan-, şalsal, şalün, şaman, şamgu'l-butum, şamgu'l-cezân, şamgu'l-eznâb, şamgu'l-iccâş, şamgu'l-katâd, şamgu'l-mehrûs, şamgu'l-ubhul, şanavberî, şanavberü'l-arz, şandaş, şaparîne, şarâbe, şarâye, şar'iyetü'l-cedâ, şarî'ü'l-ceda', şarmışak, şaruliğ, şarün, şarv, şavfü'l-arz, şavmarân, şayt, şabünü'l-kâk, şabünü'l-arz, şad, şadîku'l-kavl, şâhib, şâhibe, şâ'ık, şâkü'z-zeheb, şâmiryümâ, şaparîne, şâr, şâre, şârhan, şâte, şefîn, şefîne, şerîrâ, şığ-, şıkar, şımlâh, şınuç, şırt, şırtlan, şıyrındu, şızı, şogud, şol-, şolu-, şon, şorgun, şoyul-, şu'd, şudâ', şufr, şufre, şufretü'd-dân, şufretü'l-levn, şufrü'l-beyz, şufür, şünî, şüret, şüsâm, şüta, şa'fe, şagâir, şagârîr, şahîn, şakçâm, şakçâma, şakl, şa'leb, şafesyâ, şakıbü'l-bahr, şakıb-bâz, şalaskîs, şamir, şânâsinây, şânisâ, şebür, şecem, şecîr, şemeret-i şeceretü'd-dem, şemeretü'l-altaf, şemeretü'l-aşaf, şemeretü'l-butum, şemeretü'l-esl, şemeretü'l-'ar'ar, şemeretü't-şarfâ, şemerü'l-keber, serv, sıkâl, sıkâla, sıyâzrîş, şîr, şumâm, şübâ', şük, şüme, şümüş, şümü'l-hayye, şüs, şü'ülül, şücire, şülâse', şülüşân, şabât, şabtayâd, şağa, şahm, şahmü'l-âfî, şahmü'l-arz, şahmü'l-gent, şahmü's-semek, şahraq, şa'îr, şa'îre, şak, şakardiyün, şakâyıku'n-nu'mân, şakîka, şakîl, şakçân, şakr, şalgamek, şa'lîl, şa'rü'l-arz, şa'rü'l-cebbâr, şa'rü'l-cinn, şa'rü'l-hayât, şa'sa'an, şa's'an, şaşı, şatriyye, şavşa, şaytara, şâbel, şabünü'l-arz, şâbü'rî, şad, şadkâm, şadurvân, şagâz, şahî, şahbâk, şah-bâneç, şah-ben, şah-encîr, şah-lüc, şah-lük, şah-sefrem, şahînek, şâmel, şâmüs, şâneke, şârf, şâtere, şâtil, şâyizek, şebester, şebhân, şebraç, şebîrî, şebüt, şebü'l-‘aşfur, şebü'l-esâkife, şebü'l-hulüd, şeb-kürî, şeb-pere, şeceretü'd-dem, şeceretü'l-bakç, şeceretü'l-behaç, şeceretü'l-berâgîs, şeceretü'l-caşş, şeceretü'l-filîfile, şeceretü'l-gam, şeceretü'l-gars, şeceretü'l-haâîf, şeceretü'l-hayât, şeceretü'l-kâfûr, şeceretü'l-kef, şeceretü't-teys, şeceretü't-tihâl, şeceretü't-tîn, şeceretü'z-zeheb, şeceretü'z-zerârîh, şeceret-i zü'l-şarneyn, şecereü'd-dübb, şeceste, şede, şeden-endâm, şefe, şeffâf, şeffâflu, şeffizek, şefflâ, şefflec, şeft, şeftereng, şehdânaç, şehdâneç, şehr, şehriye, şeh-bellüt, şehâr, şek, şekâ'î, şekenek, şekeze, şekillü, şekarîr, şekü, şelcem, şelh, şell, şelmek, şemlît, şemlîz, şemreh, şemrû, şemşâd, şemşîrâ, şenbelîd, şenbelîle, şenber, şencâr, şend, şenek, şeng, şengâl, şengâr, şengerf, şengevîz, şenhîre, şenkâd, şerâ, şerâneç, şerbîn, şereng, şerî,

şerîn, şerît, şernâç, şernîn, şetâr, şevâmer, şevâred, şevâş, şevkât, şevkerân, şevket, şevketü'l-'alîl, şevketü'l-cemâl, şevketü'l-şarâza, şevketü'l-mışriye, şeyân, şeyde, şeyleh, şeylem, şırâ, şibâb, şibiske, şibt, şiddetsiz, şifîn, şikâf, şikâfet, şikem-rân, şiküh, şikühe, şikühenc, şil, şilim, şilühec, şimer, şimşâd, şin, şinâr, şing, şingyâr, şirbenec, şî'sân, şivî, şivîd, şivît, şiyâf, şiyâh, şîbetü'l-'acüz, şîl, şîlâne, şîm, şîrâc, şîrec, şîrecü't-tîn, şîrî, şîrince, şîrine, şîr-hiş, şîr-huşk, şîr-zec, şîr-zük, şîrzâ, şîsmel, şîs, şîy, şoralık, şubûka, şugar, şugâre, şugüre, şuküşâ, şule, şulh, şulühek, şundile, şunîz, şurh, şu'ürü's-şâ'alebe, şuvîlâ, şüg, şügâz, şühî, şümşîr, şüne, şünîrez, şüre, şürh, şürü', şütür, şütürgâr, şütür-dendân, şüvündür, ta'ad, ta'bîr, tağîl, tağrada, tağyîr, tağrikü'l-esnân, tağ, tağabbîl, tağriyüs, tağten, tağlib, tağtîrü'l-bevl, talha, tamâm, tasa, taşarruf, tatlu, tatüre, tavuğ, tâcü'l-hurûs, tâfisyâ, tâfyâr, tâğand, tâğandest, tâhüt, tâküt, tâlânek, tâliskî, tâlîgî, tâlîşkîr, tâlnek, tâlüt, tânbür, târîkî, tâş, tâze, tâze, tebî, tedbîr, tefâviye, tefrâ, tefîsâ, tefrû, tegâz, teheccî, tehevü'ü'd-dem, tekrâr, teķire, teķired, tel, telbîniye, telef, telha, telvîş, telye, tem, temañî, temlül, temmet, tengâr, tenhâle, tenü'r-rahm, terâzû, terementine, terenbüş, terencânî, terencübîn, terhar, terhan, terhenî, terîne, terkî, terle-, terlî, ters, terslü, tertâze, tesî, tesken, tesmînü'n-nisâ', tesse, teşakkuç, teşbivân, teşî, teşîrân, teşmîz, teşmîzec, teştîvân, teter, tezcür, tıgala, tırfıl, tıyâ, tibr, timtim, titredici, tîgâl, tîhân, tînî, tîzek, tohmekân, tohmlan-, tohmü'l-esed, toraç, tuffâhu'd-dübb, tuffâhu'l-arz, tuffâhu'l-cinn, tufne, tuhme, tulî, turâbü'l-hâlik, turbâmân, turfâs, tuvte, tü, tübâl, tübâlü'n-nuhas, tübîn, tüderî, tüle, tümus, türek, türp, türüşe, tüş, tü-nebât, tükrüg, türâbü'l-kay', türâbü's-şardeh, türbek, türbüze, türk, türkçe, türkistânî, türmüs, türmüz, türrec, tütsi, tüy, şabakân, şabâç, şabbâg, şaberî, şaber-hün, şaber-zed, şabh, şabîh, şafşîl, şahef, şahtaf, şahmâ, şahmân, şahtum, şalaç, şalag, şalagan, şalasâ, şalay, şalh, şalhâkûn, şalh, şalîş, şamla-, şams, şamsü'l-bevl, şap-, tar, şaraf, şarâglüdîs, şarâşgûk, şarâgayün, şarâgübagânîs, şarâgürîkâyîş, şarâşîs, şarâşne, şarâ'yün, şarfâ, şarfe, şarfıyân, şarfıyüs, şarğalüdîs, şarğalürkîş, şarğumâtikün, şarğaşkûk, şarîşü'l-üzn, şarî, şarîflan, şarîflün, şarîgün, şarîka, şarîküliyün, şarîküvun, şarî'lâ, şarlan-, şarnîle, şarşîs, şart, şartayâr, şarzîlün, şaşrah, şaşrec, şatulâ, şavar, şavât, şayağ, şayâ, şayân, şayevsâ, şayhüc, şaylâfiyün, şaynüs, şayrü'l-mülük, şaytak, şafestîler, şafs, şaher, şahir, şahç, şalâfir, şalebü'l-hubz, şalîfer, şalîsferem, şalüfes, şarîka, şatüle, şatule, şatarab şavus, şavus, şa'vüs, şebâşîr, şibâk, şibâr, şıbb, şıbkâç, şılsım, şımhâ, şımtım, şıntıniye, şıynu's-şanem, şıynü'l-gâhî, şıynü'l-har, şıbü'l-'arab, şıdâs, şırâ, şıt, şıtân, şoğrı, şokuz,

tomalan, tonuk, toplu, toprağ, toynağ, toz, tublegü, tudağ, tuhle, tumağı, turneşül, turukükün, türükün, tutkal, tükariyüs, tula, tülidün, tünlus, tüt, tüttek, 'ubeb, 'ubr, 'ub'ub, uc, 'ucle, 'ucmü'z-zebîb, 'ucmü'z-zebîb, uç-, uçucu, uğra-, 'uqâb, 'uqâre, ukhuvan, 'ukl, 'ukr, ukç, ukû', ulam, 'uleyk, 'uleykü'l-kelb, 'uleykü'l-kuds, 'ulik, 'ulikü'r-rüm, 'ulikü's-şâh, 'ulikü'l-ıılq, umac, 'umlül, 'ummân, 'umre, 'uncid, ur-, urğan, uruz, 'urük, 'urükü'l-arz, 'urükü'l-beyz, 'urükü'l-ğars, 'urükü's-şabâ'in, uskürdiyün, usnah, 'usr, 'usrü'l-bevl, 'usrü'l-hareket, 'usrü'l-vilâde, 'usr-ı sukûtü'l-meşîme, usfuriyün, 'uşâretü'l-müşk, 'uşâretü'r-râ'î, 'uşfûr, 'uşfûrüs-sâh, 'uşfûrüs-sebâh, 'uşfûrüs-şevk, uştuhtus, uşülü'l-hulv, uşag, 'uşbetü'l-kalîb, 'uşbetü'l-mâr, 'uşbetü's-sabâ', 'uşna, uşnâ, uşnân-dârü, uşturgâr, uşturgâz, 'utîm, 'utm, 'utârid, uvı-, uykusuz, uyu-, uyuz, 'uyünü'l-bakar, uza-, uzv, üder, 'üdü'd-darğa, 'üdü'l-hayye, 'üdü'l-vec, 'üdü'r-rîh, üktâriyün, ümâlî, ümâzâ, ün'alişin, 'ürinîn, ürîfâs, 'ürînes, ürmâlî, ürs, ürsiyâ, üsabîd, üşkündiyün, üstüâtînüs, üşnân, ütürün, üftâden, ümmü's-şıbyân, ürbel-, ürper-, üsrüf, üvez, üzim, va'ât, va'âta, va'bel, vağd, vahşîrak, vahşunümîrân, vahber, va'k, vaqd, valî', var-, vara', varakât, varakü'l-hayâl, varakü'l-ıılâf, varakü'l-kerm, vasañü'l-üzñ, vasañ-ı güvârü'n-nañl, vaşak, vazağ, vâh, vâhbete, vâhad, vâlân, vân, ve's-şalâtü, vebürhü'l-luqâ, veca'ü'l-bağñ, veca'ü'l-fem, veca'ü'l-kebed, veca'ü'l-meşâne, veca'ü'l-üzñ, veca'ü'l-verek, veca'ü'l-ayn, veca'ü'r-râs, veca'-ı fı'r-rîh fı'l-â'zâ', vel, vende, venîje, venîre, veny, verâclür, verc, verde, verdî, verdü'l-fiğâl, verdü'l-hab, verdü'l-ğamîr, verdü'l-ğüc, verdü's-sabâh, verdü's-siyâh, veremü't-tığâl, verend, vereşân, verici, verîne, vermerşere, vers, vertâc, vertîc, vertürî, ver-harâm, vesenc, vesves, vesvese, veşe, veşenc, veşleğ, veşme, veşne, veşrâ, veyser, vezek, vezî, virân, virâne, virc, vîrec, vîz, vuql, vur-, vuşenc, yadağa, yağmîşâ, yağdesü'l-vec'-ı fı'd-dem, yağdesü'l-vec'-ı fı's-şafra, yağdesü'l-vec'-ı fı's-sevdâ, yağdesü'l-vec'-ı fı'l-balğam, yağdesü'l-vec'-ı fı'l-üzñ, yağdes-ı fı' illetü'l-âhlât, yağşîş, yağmür, yağşîz, yağa, yağs, yağtîn, yağtînü'l-veled, yağtî, yalabuğ, yalağ, yalama, yalçı, yalçu, yalıñuz, yamñüt, yan', yanığ, yanğak, yaprakşuz, yarağân, yaralan-, yarpağün, yarığ, yaruğ, yaşfed, yaşılığ, yat-, yatağ, yâ', yâ, yavuz, yayıl-, yayın, yaylağ, yazğand, yazmağ, yâbe, yâbise, yâbisü'l-bağñ, yâbisü'l-mizâc, yâküt, yebrân, yebrü', yebrüh, yebrühü's-şanem, yefün, yehüd, yek-rüz, yeğülü, yelcüc, yelîncüc, yem, yemâm, yemân, yemâniye, yên-, yenîme, yentüc, yentün, yenî, yer'a, yerâ'a, yerâmî', yerbü', yerşâne, yeştüt, yetbü', yetiş-, yetü'ât, yevm, yevmâ, yevme, yevmün, yemek, yıkl-, yıl, yırt-, yigirmi, yirtici, yoğ, yoğurt, yoğsul,

yoğaru, yorpa, yumşadıcı, yumşak, yunünend, yurf, yuvarlan-, yük, yüklü, yün, za'ber, zağber, zağîr, zağm, zağmetlü, zamânsız, zamğ, za'nek, zâç, zâfe, zâğ, zâîr, zâk, zâlü, zân, zâric, zâvraq, zâyil, zebâd, zebed, zebedî, zebedü'l-bahr, zebedü'l-burağ, zebedü'l-ğamâm, zebedü'l-ğuttâf, zebedü'l-ğamer, zebedü'l-milğ, zebherîc, zebîn, zebün, zecmül, zedvâr, zefîr, zegâl, zeh, zehâr, zehebiye, zehk, zehretü'l-milğ, zehrü'l-hacer, zehrü'l-milğ, zeh-dân, zek, zeğâl, zeleğ, zeleğü's-şınğariye, zelü, zemâretü'r-râ'î, zemârük, zenc, zemel, zemîn, zemn, zemzem, zenâdâr, zencâr, zencebilü'l-kelb, zencebilü'l-'acem, zeng, zengâb, zengibârî, zengî-dârü, zer, zerâknân, zerde, zerdeçüp, zerde-reng, zerdhâr, zerdhâr, zerdî, zerd-âb, zergunc, zerğün, zerîkaü's-şerîr, zerîrâ, zerka'tü'l-ayn, zerkün, zerküri, zernî, zernîlec, zersübe, zerü', zerüc, ze'rür, zerüre, zevân, zevârük, zeygeze, zeytünü'l-arz, zeytünü'l-berrî, zeytünü'l-habeş, zeytünü'l-kelb, zeytünü'l-mâ', zeytünü's-südân, zeytü'l-hercân, zibil, ziblü'l-bakar, ziftü'l-'uğâr, ziftü's-sefîn, zimâl, zireşk, zirişk, zîb, zîherbec, zîñân, zîre, zîrfün, zîven, zuğalü'r-râ'î, zügeşt, zürek, zürün, zübdî, zücâc, züft, zükâm, zülf, zümürd, zürf, zürr, zâb', zâb'atü'r-ricâl, zâbb, zâbr, zâfâ'irü'l-cinn, zâ'flık, zâ'fü'l-bâh, zâ'fü'l-'ibâdü'l-ğaramanî, zâ'fü'l-'abd, zâ'fü'l-ğâl, zâmâne, zamğü's-şernüş, zamîrân, zammü'l-elif, zammü'l-fe, zamn, zârb, zârbe, zarî'bet, zarm, zarsü'l-'acüz, zarv, zavmer, zâ, zâğür, zâğzâğ, zâl, zâm, zırsü'l-veca', zırs-ı fâsidü'r-râñec, zıyram, zîkü'n-nefes, züfâda', züfâyîs, züfî, zümerân, zafîre, zafîrü'l-'acüz, zağîr, zamığ, zârbân, zarf, zarîfliyün, zelîm, zı'b, zıfr, zıfrü'l-ğül, zılf, zılfü'l-ğar, zılfü't-teys, zîğar, zuffîrâ, zulmet, za'âlet, zâfesî, zâfnündâs, zâhibte, zâğîü'l-iskenderânî, zâtü'l-ceben, zâtü'r-ri'e, zebâb, zebâbü'r-rağs, zebed, zebğa, zebî, zefer, zefkerî, zehab, zekerü'l-arz, zelîl, zelül, zeneb, zenebü'l-ibl, zenebü'l-'akreb, zenebü's-sebü', zera'ric, zerdeçäv, zereb, zeref, zera', zehherağ, zerğ, zerneb, zernîğ, zernîğ, zerre, zerrîn, zerrüh, zerrü'l-ğatâğîf, zerrür, zerrürü'l-cürüh, zeryâs, zergür, zevâü'l-ğıñay, zî'b, zîbağ, zîker, zîleb, zübârüh, züfâ, züferâ, züü'l-ğakî [5391]

2 : 'abher, abraş, açıl-, ağ, ahyün, ala, 'amelî, anîle, aņsuzın, 'arabî, 'arabiye, 'ar'ar, arğun, armüd, 'arğenîşâ, 'arüse, asârün, aşâbi', aşâbi'ü'l-fityân, aşu, avla-, ayâric, ayıd, 'aynü'd-dîk, 'aynü'l-bakar, azdü, azvay, 'azâbe, azeryün, azfârü't-ğîb, âbile, âbkâme, âb-ğün, âdem, âhek, âhen-rübâ, âmâs, ânek, ânü, ârüg, âseb, âstiyân, â'zâ, baba, bağanüs, bahak, bakar, baklâ, bañâfilün, başar, bâbiluş, bâd, bâdâmek, bâdiyâne, bâdrüc, bârzed, bedel, behremân, bek, bekdaş, bekrâr, belec, belğ, belğî, belîmün, belüs, bemhere, benefsec, bengü, berberî, bere, berg,

berterāšek, ber-cestegī, ber-püst, beşbeş, beţāris, bevā, bevvē, be-çeşm, beyz, beyzā, bezrū'l-hūd, bezrū'l-ḥamḥam, bıcaq, bil, bilegü, binā, bīd-giyā, biftāden, bīh, boğuk, boğul-, boğum, boğumlu, boyacı, boz, böğür, börg, buḥārā, bunduq, burcaq, buru, burum, butaq, buzağı, buzūşe, cavdar, cādır, cehennem, cemīz, cenā, cenāh, cerād, cercīr, cermānıq, cevre, cimāc, cimşeş-, cin, coğan, cördük, cül, cülcülān, cülnār, çapağ, çek-, çıkararaq, çır, çil, çürüg, dā, dā'ü'l-ḥayye, dānec, dāvūd, defc, dehān, dehen, dehmet, delülük, demān, dendān, deñüz, dere, derūnec, dervīş, deviyı, dikensiz, diril-, ditred-, dīvān, dīve, döğül-, dümāmīl, dürr, es-sağ, efāviye, efilün, efrenc, eklemec, ekṭī, elif, emcek, enāğulus, enāğurūs, engüşt, eñir, eñlik, erba'a, ercān, erig, eriklü, erkeg, ermenīn, esbāb, esrār, eşl, eşheb, evcāc, evelek, evrāk, eyegü, eznābü'l-ḥayl, ır-, ırış-, farāsiyün, fāḥşe, fār, fārisī, felence, ferā, ferfīn, ferfir, fistuğ, fizza, fiker, fīl-zehrec, fīnek, fuqāh, ful, fuvāq, fūrūd, gelīm-şüy, genc, gendem, gendeme, gerin-, geştın, gevz, gevz-gendüm, gevezn, geyig, gez, gezer, gil-gendüm, gir-, girān, girifte, giriften, gögelek, göl, gözsüz, güzed, gülgün, galebe, gāşye, gāyzān, gālib, gālibā, gābb, gālc, gonce, gūk, habaq, havā, helāk, helek, helhelyün, helīmün, herzemū'l-mecūs, heyser, hezār, hezār-ceşān, hezār-feşān, hezār-gez, hing, hīl, hūkīk, hümü'l-mecūs, hülhül, ḥabbū'l-bān, ḥabbū'l-ḥar, ḥabbū'l-arūs, ḥabeşe, ḥacel, ḥacerū'l-yehūd, ḥāferū'l-mühr, ḥamā, ḥamsū'l-emīr, ḥarbaq, ḥareket, ḥarf, ḥarfū'd-dāl, ḥarfū'l-bā'i, ḥarfū'l-cīm, ḥarfū'l-fā'i, ḥarfū'l-ğayn, ḥarfū'l-ḥā'i, ḥarfū'l-ḥā'i, ḥarfū'l-kāf, ḥarfū'l-kāf, ḥarfū'l-lām, ḥarfū'l-ayn, ḥarfū'l-vāv, ḥarfū'l-mīm, ḥarfū'n-nün, ḥarfū'ş-şād, ḥarfū'ş-şā'i, ḥarfū'ş-sīn, ḥarfū'ş-şın, ḥarfū't-tā'i, ḥarfū't-tā'i, ḥarfū'z-zā'i, ḥarfū'z-zā'i, ḥarfū'z-zād, ḥarfū'z-zāl, ḥaşaba, ḥaşem, ḥaşḥaş, ḥaşış, ḥaşḥāqul, ḥavārī, ḥayrānlık, ḥazā, ḥazal, ḥāc, ḥācı, ḥelāl, ḥerzīme, ḥulbe, ḥummāz, ḥuzaz, ḥūr, ḥabbe, ḥal, ḥalincān, ḥalīlān, ḥamādur, ḥamse, ḥaraza, ḥargūş, ḥartāl, ḥartān, ḥastalık, ḥaşḥaş, ḥatun, ḥavlıncān, ḥayşüm, ḥazz, ḥāmā, ḥāmāderiyūs, ḥātīm, ḥerzīme, ḥinnā, ḥire, ḥıtāy, ḥimār, ḥirū, ḥīl, ḥīrī, ḥīrüc, ḥorla-, ḥubāzī, ḥuffaş, ḥuld, ḥummāz, ḥurfī, ḥuşyetü's-sa'leb, ḥūf'a, ḥün-ābe, ḥūşe, ḥūt, ḥüz, ıccāş, ılıcaq, 'nebü's-sa'leb, 'ırākī, 'ıtlab, ıtırifil, ibl, ibrahim, içün, ihtilāf, imtilā, incel-, intişār, iriñ, irü, işfahān, isfend, isfendār, istifāde, 'izlem, jengār, ka'be, kāc, kāhū, kāse, kebābe, kebed, kebīcek, kebk, kebüter, keçi, keff, kekec, kelef, kelük, kendü, keneştü, kerem, kerkerühen, kerm, kertekele, kesilā, keskin, keşāh, keş, keşk, keşnec, kevālif, kevest, kevkab, kim, kimyün, kirās, kirm-dāne, kislü, kişi, kişñic, kilekān, kīs, köbüg, köbük, kuḥlū'l-fārs, kühān, küncüd, kündüş, kürneb, kürrās, kürrās,

kağab, ka'bel, kaclubağa, kafr, kafrū'l-yehūd, kaḥve, kanad, kağı, kanlu, kaplubāğa, qar, qaralug, qarajuluğ, qarış, qarış, qarḥasyā, qarşa'ne, qarım, qaşab, qaşabū'z-zerire, qaşabū'z-zerire, qaşışa, qaşşār, kav, kavla-, kaynad-, każāb, kār, kāvendī, kāzī, kıbrīsī, kıl-, kılt, kınā, kınbīt, kısm, kıssā'ü'n-nu'mān, kış, kızar-, kıvendī, kocalık, koltuğ, korq-, kulkađis, kulugān, kumul, kundus, kurdumāne, kurı, kurı-, kurılık, kurku, kurud-, kurulug, kurüh, kurün, kusūs, kuş-, kuyruk, kuyumcı, kuz, kużkun, küşir, ladğ, lahana, laqlaq, la'l, leb, lebān, lebenī, lek, levz, liḥāmū'z-zeheb, līlec, līmūniyün, līnūfer, lūf, lūtüs, ma'denī, mağribī, mağz, maḥmüm, maḥtüm, maḥşüş, maqr, marazlu, mābeyn, mādde, māşel, mā'ü'ş-şā'ir, māzeryün, meḥācim, meme, mercimeg, mermer, merze, merzengüş, meşk, meşvī, mevīzek, mey, meyan, mişāl, mizāc, muğaylān, muḥāşil, muqaşşer, muq'ār, muqaddesī, muqātil, mülī, müsī, müdaḥrac, müje, münhāc, nab, nabī, naqdama, na'nāc, na'ne, nāfi, nārīn-büy, nāz-büy, ne, nebātū'l-baḥr, nebūšek, necmū'n-nebāt, nemāmā, nemāmū'l-melik, nemş, nerherīc, nerşiyān-dārū, nescū'l-'ankebüt, nefz, nıkrīs, nil, nıl-güş, nişedir, nişü, nişük, nī-amed, nüh, nuḥās, nüzül, oğlancuk, oklu, oñul-, otsuz, öksür-, öñ, pancar, pā, pālūde, penbe, perdelen-, pıraşa, pilāv, pilāven, piristū, pile, puluc, rağlā, raşaş, ra'şe, raḥb, rānec, rāsen, rāstıq, recīne, regānī, remş, renc, renglü, revāne, revās, revān, reyhuqān, riḥbīn, rīm, rubbū's-sūs, rūḥ, sa'fe, sağber, saḥq, sa'fd, sa'fre, salqım, sāc, sāḥil, sāmūs, sāṭaryün, seceret, seg-ābī, segü'l-misk, selem, semek, semender, semerkañd, serd, seretān, sermaq, sermec, sersām, sertız, servi, seyāḥat, seyelān, sımaq, sıyṭ, sibistān, sibistān, sikebāc, silkin-, silkü'l-mā, sincid, siñek, siñir, siñir-, siñirluce, sirind, sirkelü, sirkencübīn, siyah, siyāb, siyāhī, siyāvşān, sībān, sīhek, sīl, sīr, sīsālūs, söyle-, sügpār, sūrī, sūs, südde, sürb, sürf, süstlik, süzeg, süzül-, şad-berg, şapārīne, şar, şarb, şarı, şarıca, şarılık, şarmısağ, şarpe, şarılık, şa'ter, şāb, şıcağa, şıcan, şığār, şırfān, şudğ, şulb, şuvar-, şüf, şūtal, şemer, şemeretü'l-'uleyq, sıql, sīl, şüm, şülüs, şahmū'l-merc, şakḥāk, şark, şa'ru'l-kañl, şāb, şāf, şāh, şāhterec, şebs, şecer, şeceret, şehvetsüzlik, şemc, şeyḥū'l-baḥr, şiddetlü, şikeste, şinc, şirāzī, şirīñçe, şirken, şīḥ, şirūganī, şir-zaq, şü, şüniz, şüşmır, şüküfe, taḥrır, taḥşil, taḥta, talaş, tařestüc, tatar, tātüre, tekde, telḥ, tennüb, terencān, tesmiye, tibn, timsāḥ, toz, tuc, tufāk, turşınek, tutmac, tütiyā, tülü, türāb, ṭaban, ṭam, ṭamla, ṭamrā, ṭanbūra, ṭarancümānis, ṭarbīle, ṭarḥūn, ṭarīgān, ṭarlıg, ṭarşūs, ṭāne, ṭātülā, ṭıḥāl, ṭılā, ṭıñin, ṭış, ṭīb, ṭoğur-, ṭoy-, ṭoy, tuğ, turac, ṭurenc, ṭutağ, ṭutaq, türşī, ufaq, ulama, ulaşuq, unutsağı, uskürün, uyuş-, 'üdü'l-kuṭaş, üsrüb, üt-, ütrüc, ütrüciye, üzil-, vağ, vazāğa, vec,

vesā'ir, vesme, vīn, vuhl, ya'kūb, yalcı, yanq, yap-, yavru, yaz, yāsemūn, yehūdiye, yelgūsā, yemenī, yenbūt, yeşf, yēdi, yēdür-, yēllü, yumurda, yun-, yuva, yūnānī, yūsuf, zaḥm, zā, zebedü'l-ḳavārīr, zeberced, zebīb, zehrü'n-nuḥās, zengār, zerdālū, zerdeng, zerīr, zincefr, ziyāde, zīr, zuhm, zūferā, zūbd, zūbde, zabṭ, zayān, zıfre, zebān, zenebū'l-fār, zerīre, zıkr [801]

3 : acıkıcı, acuk, 'ades, ađrı-, ađulu, ađuz, 'arabca, art-, aru, 'arūs, 'aselī, 'aşāfir, aşl, aşāğa, aşurı, ayran, ābī, āher, āhū, ālū, āmāsīden, ās, bābil, balgām, bazu, bābilī, bābūnec, bādām, belādur, belāmūd, benī, ber, berelen-, beşām, beynī, bēş, birbiri, bişür-, bit, boyunca, boz-, buṭrā, bük-, cebel, ceraḥāt, cesīn, cevāb, cezr, cūlbān, çamur, çegzin-, çıyan, dal, dā'im, dā'imā, de, debbāğ, dehenlü, dem, demürçi, deryās, dırāz, dırnaq, dilcük, dişilü, dīde, dölengec, dūd, düleg, encübār, eng, eñ, ergāvān, erid-, erişte, erkek, erkeklü, erüg, eski, eyü, fānāfes, fārīsī, fāsıd, fireng, fütenc, gelü, geşt, giyāh, göñül, göginek, göyineg, gürek, güncişk, günlüg, güzel, ğarb, ğayrī, heyyüfārīkūn, hīrūn, hūmū'l-harābze, hürmüs, ḥabbü'r-reşād, ḥadīd, ḥaraza, ḥarfū'l-hā, ḥasek, ḥayz, ḥāya, ḥekīm, ḥinnā, ḥūrān, ḥükemā, ḥūsn, ḥafīf, ḥarīze, ḥasek, ḥatmī, ḥatmī, ḥāl, ḥār, ḥılṭ, ḥurū', ḥürde, ḥüre, ince, iplik, ıtrīlāl, isrā'il, istiskā, işe-, ırsā, kādī, kāh, kākül, keber, keder, kelāğ, kepek, keşīr, keşne, kils, kir, kirpük, kitāb, kötürüm, kuḥl, ḳab, ḳabz, ḳalem, ḳaluñ, ḳalye, ḳapağ, ḳarañu, ḳarın, ḳarku, ḳat-, ḳazī, ḳazīb, ḳıbrīs, ḳırmūz, ḳıssā', ḳıssā'ü'l-ḥayye, ḳızamuq, ḳo-, ḳoltuq, ḳopar-, ḳoruq, ḳursā, ḳurş, ḳurtar-, ḳuru, lāciverd, lāzım, lisān, lu'be, lük, maḥmūr, ma'ḳad, mā'il, māmīşā, māzū, melāze, menc, menfa'at, merḳad, mıḳnā'īs, miyān, mī'a, muğfer, muḥabbet, muḳām, murğ, mūş, mūy, müt'allıq, nārdān, nef', nehrī, nemek, nergis, nev'ī, nişātır, nişeste, noqtāhā, nūşādır, ördek, panbuğ, pāy-zehr, perverde, rāyiḥa, rāziyānec, reften, remād, rīvāc, rūmiye, semūm, sepārīne, sıtmalu, sızı, silk, simsim, sinā, siñeg, sirke, sūḥte, südlü, sürme, süst, şabbār, şac, şafrā, şağır, şābūn, şāf, şāfī, şın-, şıra, şīnī, şonra, selc, semeret, şakāyık, şaytarac, şadenc, şehvet, şikem, şīḥ, şīrūğan, şörbā, taḥḳīk, ter, teşennüc, tetrī, tibbit, toprak, tutḳal, türbūd, tala-, taşra, tālib, topalağ, tuzlu, uçuk, ufağ, 'unnāb, 'użv, üstād, üzr, üzümlü, vaḥşī, veril, yapış-, yarım, yāsem, yeşb, yūlāf, yūnān, yüreg, zehre, zehrec, zenān, zerdek, zerneb, zīve, , zamān, za'f, zārbān, zārī', zıfda', zıferī, zerdeçüb [289]

4 : 'abdū's-selām, 'anber, arı, aşfar, 'aşfur, 'aşığ, 'aşr, āhen, āmed, āmeden, 'āşıkān, āteş, āvāz, bağarsuq, baḳam, baḳla', barmaq, bādincān, bādrençbüya, birinc, bīḥ, bīrūn, bīş, boğun, böğrölce, budaq, bulamac, bulun-, burma, bustānī, buyan,

büzīdān, cāvşīr, cebl, cebleheng, cemī', cezīre, cimcim, çaḳmağ, çīn, çok, çördük, çubuğ, dārçīnī, dārū, defn, degirmi, deryā, devr, dög-, ebr, ebrenc, ekşi, evrām, fınduq, firengī, fīl, fül, gergedān, geyik, giciyig, gid-, giyā, güm, günd, ğalīz, heng, ḥabbū'n-nīl, ḥamāmā, ḥuref, ḥarbaq, ḥasta, ḥārīş, ḥerzemiye, ḥıyārağ, ḥıyārşenbe, iklīlū'l-melik, 'ilm, istirḥā, kelem, kemāfī'ūs, kemüg, kesdāne, kesr, keşūs, kilye, kirpi, kül, küzbere, ḳabuḳlu, ḳadeḥ, ḳalıñ, ḳamer, ḳanbīl, ḳarn, ḳat, ḳātil, ḳavaq, ḳayna-, ḳızılcuq, ḳoca, ḳovaz, lāhana, leben, legleg, līf, līmūn, lisānū's-şevr, luğat, mağre, menfa'atlı, menī, merv, meşāne, mevīz, mīr, muḥallaşa, murğū'l-hey, muṭlaqā, mürd, mürdeseng, mürebbā, nadğ, nemām, nīl, noqta, nüre, oyna-, öyken, peleng, perde, rāvend, reyḥānī, rūbāh, rūm, rūmca, rümmān, şandalūs, sāsāliyūs, sekbīnec, semen, ser, sergīn, serv, şıgın, şıgırcık, şıñırlü, sīn, sīnā, su'd, süleymānī, süryānice, şaydā, şa'r, tavuq, topalağ, türkī, ṭabī'at, ṭalq, ṭa'm, ṭatlu, ṭavşancıl, 'uḳār, uş, 'uşāre, uyuz, ü, veca', yandaq, yapraklu, yaraşa, yaruğ, yābis, yemişlü, yengec, yezdī, yılan, yılduz, yol, yu-, yumrı, yüce, zanbaq, zūfā, za'flik [186]

5 : afsentīn, ağırlık, 'aql, 'aḳreb, ayak, bahār, baḥrī, beyni, billür, bīmār, bīnī, bögrek, böyük, bur-, burc, büy, cıban, çemen, çenār, çıgıd, çīnī, delü, deri, devā, dırıl, dikenlü, dimāğ, dīv, dūşür-, eftīmūn, efyün, ek-, encü, endām, engür, eşeg, ez, gec-, gendene, göbek, gölge, gücle, gümüş, ğāfes, ğāyet, helīle, hindce, hindubā, ḥabeş, ḥarāret, ḥamr, ḥām, ḥılāl, ḥorāsān, ḥoş, ırmağ, ile, ishāl, jīve, kāfūr, kāğıd, kettān, kirpü, kündüs, ḳalay, ḳanṭariyūn, ḳaplan, ḳaraca, ḳarağan, ḳıbtī, ḳızılca, ḳoḳulu, ḳoḳaq, ḳullan-, ḳulunc, ḳurdeşeni, ḳurz, lāle, luffāḥ, maḥleb, māş, māya, mevzek, mūmiyā, mühr, ol, öküz, peygamber, rīş, rüz, sa'ter, sāde, sıçan, sidüg, summāk, şabr, şaruca, şırça, şovuq, şumaq, şülüşe, şeden, şeftālū, şekl, şemşīr, şīr, şīrāz, şīrāzca, şīrīn, tarḥūn, ten, tereyağı, tīn, tīz, ṭal, ṭavşan, ṭırnaq, 'unşul, var, yan-, yara, yaşşı, yāsemīn, yeşīm, zehr, zerd, zerrīn, zeyt, zībaq, za'if, zamğ [131]

6 : allāhü a'lem, alt, 'arab, 'asel, bağr, baḳır, başal, bādēm, besbāse, biş-, bīd, büstān, cırtatan, çavdar, çıkar-, degirmen, dişi, dön-, eczā, edviye, er, felenc, giciyik, gider-, giñ, git-, ḥabeşī, ḥāşā, ḥulv, 'ırk, iblīs, igde, 'illet, issi, kābilī, kef, keklik, kemāderyūs, kirec, ḳarğa, ḳarınca, ḳavıl, ḳavun, meşhūr, milḥ, mūm, mürdümük, müşhil, nān, nişadır, penīr, rāstıḥ, sancu, sādec, sūdān, sülügen, şanavber, şandal, şalgām, şāhdāne, şibrem, şiş, temürhindī, tiryāk, ṭalaq, ṭamar, ṭavīl, ṭoraq, 'urük, varaq, yaq-, zebān, zū [73]

7 : anīsōn, bārit, behmen, bevāsīr, boncuğ, budağ, cebelī, cedvār, cekirdeg, ciğer, çok, çübān, delüg,

develik, ditre-, dürül-, ekin, ev, èyle-, ferc, fıstık, gāv, gil, gör-, gūş, güc, güyegi, helīlec, ḥabbū's-selāṭīn, ḥamām, ḥelwācı, ḥummā, incıruku, keci, kehrübā, keşūr, kirm, kücük, kadar, kalb, kartal, katır, kır-, kırlangıc, koc, kozağ, kurdumānā, leblāb, lūt, māmīrān, mār, mişallü, mūmcı, müdevver, mürver, müşelles, nāşūr, öl-, öldür-, pek, pelīn, porsuk, rībās, saķankūr, seg, selīḥe, semüz, sevdā, sifīd, surḥ, süleymān, şağīr, şok-, şeker, t̄āğī, tuffāḥ, tırnağ, tolaş-, toņuzlan, tur-, un, yarasa, yarıl-, zamm, zeker [87]

8 : 'acem, aķça, alaca, alma, 'amel, anzurūt, ay, 'ayn, ayruķ, beden, bekmez, büre, ca'de, camur, cekirge, çekirge, cıntıyānā, çirişlik, dıraḥt, dökül-, dürlü, ebyāz, helyūn, ḥabaķ, ḥorāsānī, ḥūn, ıdırğan, kel, kemmūn, kerdeme, ķabarcuķ, ķalya, ķardaş, ma'de, mağrib, māhīzehrec, muṭlaķ, mürr, na'na, naḥve, nıbķa, otur-, öksürük, örümcek, raḥm, şaķsağan, şarmısaķ, şevke, şīn, 'ūdu'ş-şālīb, verd, yağ-, yemānī, yeşil, ye-, yoğurd, zaḥmet, zencebīl, zirāvend [58]

9 : ağız, baş-, bān, bāṭıncān, boğa, çekirdeg, diyār, emlec, geven, in-, kākūnec, kerevyā, keşīrā, ķabaķ, ķoyun, ķudret, ķuduz, māhī, mercān, merzencūş, mürekkeb, nefes, ökse, pençe, seng, sünger, teb, tūt, tamaķ, topalak, toprak, ucuk, ur, uşak, uzun, üc, yemen, zurunbād [38]

10 : 'avrat, āb, bildircın, buḥūr, butrağ, çalı, çam, çirtatan, çivid, deştī, ermenī, ḥurūs, kenār, kum, ķurbağa, lābaṭa, ma'cūn, mīve, mühlük, nāzle, nevrüz, pazu, serce, südlügen, sülük, sür-, şaķāķul, şey, türkce, 'ūdū'l-ķahr, uyķu, üst, üstübec, vēr-, yavşan, yosuņ, yoşuņ, zencefre, zernīḥ [39]

11 : ağır, ağz, ammā, ayağ, boy, boya-, böcek, būstānī, çöpleme, enār, esved, ḥar, kene, kişnīz, ķamiş, ķatūnā, marşama, meryem, misk, sergüle, sigil, siñirlü, sirken, sultān, şāmī, şol, temregü, ta'am, yel [29]

12 : aḥmer, baldıran, boynuz, dār, dügleg, egir, encīr, et, fulful, gögercin, hindüstān, ḥabbū'l-mülük, ḥelwā, ḥaşḥāş, ḥāya, kekik, kūhī, kılur, maḥtüm, mercimek, nebāt, penefşe, pırāşa, reyḥān, sezāb, sidük, söğüt, şalkım, şarıl-, şecere, türb, türunc, taru, zāc, zerdeçüb [35]

13 : arpa, aŗa, belesān, bu, çādır, çörek, defne, diş, ebrīşim, gülnār, ḥāşıl, hastalık, ḥatem, ķurşun, ķust, nesrīn, serçe, ufacuķ, verem, yan, yūnānca [21]

14 : al-, at, besfāyic, bevl, bıcağ, böğürtlen, cübān, çiban, çigdem, el, eyrelti, gök, kendir, ķulaķ, mışrī, müşk, sincan, teke, yaş, yāsemen, yüz [21]

15 : ara, ayruğ, büber, cam, cānver, cörek, çiçeklü, erik, gelincük, ḥabb, ḥarnüb, ķaranful, ķaşnı, kıl, maşķakī, olın-, öksüz, panbuķ, rāziyāne, söğüd, şoğulcan, şāhtere, şeb, terkīb, toņuz, tuz [25]

16 : acı, ağu, aķāķiyā, altun, arduc, düş-, ferfiyūn, günlük, koķu, kuzğun, oğul, ören, tesbīḥ, taşağ, tutul- [15]

17 : anduz, bağa, balıg, burcaķ, burn, çoğan, delüce, kadın, keler, muķl, nesne, nīlūfer, noḥūd, pire, [14]

18 : bellūt, benc, böceg, burun, èt-, gün, ḥülān, i-, kebere, ķabuğ, ķaramuķ, ķatmer, ķāķüle, ķovan, māzeryūn, şaķal, süd, tuzluğ [18]

19 : 'aşfūr, ayu, eşek, gevde, ilğun, kimesne, köpüg, ķatrān, ķına, ķoruğ, yabānī, zift [12]

20 : derd, ḥacer, kenger, mārül, puyan, reng, şiş-, üzer, yüzerlik [9]

21 : aķ-, iç, siyāh, sūrincān, vilāyet [5]

22 : alüc, bal, balıķ, boğaz, çiçek, düz-, ebe, feslegen, göyinek, mekke, sünbül, tana [12]

23 : ayıt, baldır, buğday, çeşm, gömec, iki, iri, yürek [8]

24 : ba'zi, dilkü, hevic, ḥardal, ḥıyār, meneveş, nār, oğlan, semüzlik, şoğan, za'ferān, zeytūn [12]

25 : ad, ḥayvān, ķunduz, 'ūd [4]

26 : cins, etmeg [2]

27 : aş, dāne, ķöz [3]

28 : beyāz, deve, ezeltere, ķurd, süsen, şıçan [6]

29 :bezr, boya, ķaya, ķuzı [4]

30 :ayva, ebücehīl, ķan, kırmüzī, sıtma, şarāb, yaprak [7]

31 :cevz, her, ic, mekkī, tıyn, yağ [6]

32 :boķ, mantar, pāpādyā, sik [4]

33 :yonca [1]

34 :baķla, mışr [2]

35 :kerefes, şaķız [2]

36 :éd-, hind, ki [3]

37 :ķuyruğ, şedef [2]

38 :ḥurmā, ķarpüz, mersīn, tere

39 :demür, rümī, şām, [3]

40 :maraż, tut- [2]

45 :adam [1]

46 :deņiz [1]

49 : ķulağ, mişl [2]

50 :ķızıl, tağ [2]

52 :ilan [1]

54 :yarpuz [1]

55 :baş [1]

56 :şarmaşuķ [1]

58 :it [1]

60 :gibi [1]

61 :dil [1]

62 :aķ [1]

67 :yabān [1]

68 :ağrı, şıgır [2]

69 :gel- [1]

72 :şamğ [1]

73 :hindī [1]

- 75 :beñze- [1]
 76 :daḥı [1]
 77 :dib [1]
 83 :koḳ- [1]
 85 :çıḳ- [1]
 87 :üzüm [1]
 90 :şaru [1]
 91 :yaprağ [1]
 95 :yêr [1]
 96 :bit-, gül [2]
 98 :göz [1]
 102 :a, kara [2]
 106 :kuş, taş [2]
 107 :şu [1]
 109 :diken [1]
 141 :berri [1]
 158 : kök [1]
 160 :ya'ni [1]
 176 :yemiş [1]
 201 :çiçeg [1]
 212 :nev' [1]
 257 :toḥm [1]
 363 :ağac [1]
 437 :ol- [1]
 518 :meşelâ, ve [2]
 599 :bir [1]
 603 :ot [1]
 1359 :dê- [1]

SONUÇ

Lügat-ı Müşkilât-ı Eczâ 17. yüzyılda yazılan bir ihtisas sözlüğüdür. Eserde, Arapça, Farsça, Grekçe, Hintçe, Süryanice, Ermenice, İbranice gibi birçok dile ait şifalı bitki ve bitki köklerinin, şifalı taşlar ve killerin, çeşitli hayvan adlarının, birçok cevherin, çeşitli aşların, terkiplerin, macunların ve birçok tıbbî terimin Türkçe karşılıkları verilmiş, kimi zaman da tıbbî malzemelerin buldukları yerler, hangi hastalıklara iyi geldikleri ve nasıl kullanıldıkları hakkında açıklamalar yapılmıştır.

Çalıştığımız nüshanın harekesiz olması zaman zaman sıkıntılar yaşamamıza sebep olmuştur. Çalışmamızda kullandığımız çeşitli dillere ait birçok sözlükte her madde başı aranmış, bulamadıklarımız en doğru şekilde okunmaya çalışılmıştır.

Eserin incelenmesinden çıkardığımız sonuçlar şunlardır:

Eserde yabancı dillere ait madde başları çoğunlukla birden fazla Türkçe karşılıkla açıklanmıştır: **‘ayn-ı ā’lā** şıgır gözi irice pāpādyā çiçeği... Bazen madde başının Türkçe karşılığının yanında farklı bir dildeki karşılığı verilmiş, verilen sözcükler ayrıca madde başı olarak da alınmıştır: **kuḥeylā** şıgır dili lisānū’s-sevr; **lisānū’s-sevr** şıgır dili dërler.

Eserde çeşitli tıp terimleri, şifalı bitki ve bitki köklerinin yanında birçok aş adına da rastlanmaktadır: **bekāme-i dakīk** arpadan yaparlar bir aşdur, **bahīre** hastaya bişürdükleri aşā demişler, **semenū** erişte aşına dërler, **sehīne** bulamac aşı, **sikebāc** sirkelü aş, **nīşük** eriklü aş...

Metinde çeşitli meslek grupları adlarından ve bazı cevherlerin, bitkilerin ilgili meslek grubu tarafından nasıl ve hangi amaçla kullanıldıklarından da bahsedilmektedir: **havācıva** mūmcılar ve ḥelvācılar boyasıdır, qarḳu ḳamışi mişli boyacılar ḳullanur, ḳuyumcılar altun eridürler oḡlan sidügiyile terkīb olunur.

Çalıştığımız metinde dikkatimizi çeken bir diğer nokta ise kişisel bakım malzemesi olarak kadınlar tarafından kullanılan bazı bitki ve bitki köklerinden de bahsedilmesidir: **bulgüne** fiker dërler ‘avrat yüzine sürer, **gülün** ‘avratlar süründüğü fiker yüzi kızardur,

ḥamām otı ya^{ʿnī} ḥerzīme (Hamam otu, vücuttaki gereksiz kılları almak için kullanılan, çamur kıvamına getirilip sürülen toz, kireç).

Metnin imlâsında bazı tutarsızlıklar vardır. Özellikle Latince ve Grekçe kökenli sözcüklerin yazımlarındaki çok şekillilik dikkat çekicidir. Aynı sözcüğün eserin farklı bölümlerinde farklı yazılışları bulunmaktadır: **lākce** tutmac aşısı: **lākīşe**, **lākīşte**, **lāhīşe**.

Bir ihtisas sözlüğü olması sebebiyle eserin konusu ve kullanılan zamanların çeşitliliği sınırlıdır. Bundan dolayı eserde tüm zaman çekimlerini ve sözcük türlerini görmek mümkün olmamıştır. Eserde ağırlıklı olarak kullanılan zaman çekimi geniş zamandır.

Eserdeki imlâ yanlışlıklarının daha çok tıp terimleri ve yabancı bitki adlarında yapılmış olması müstensihin tıp alanında yeterli bilgisinin olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Metnimizde kelime başlarındaki a ünlüsü çoğunlukla elif (ا), zaman zaman da medli elif (إ) ile yazılmıştır.

“k, g ve ḡ” ünsüzleri için genellikle kef (ك), çok seyrek olarak da (ك) ve (گ) ile kullanılmıştır.

ç ve p için çim (چ) ve pe (پ) harflerinin yerine cim (ج) ve be (ب) harfleri de kullanılmıştır.

Kapalı é'nin imlâsında belli bir standart yoktur.

Günümüz Türkiye Türkçesinde de görülen ekleşme sırasındaki ötümlüleşme metnimizde de oldukça belirgindir.

Metnimizde 2. tekil şahıs pekiştirmeli emir ekinin **-gıl**'lı şekli hiç kullanılmamış, **-gil** şekliyse **bil-** fiili için ve sadece bir defa kullanılmıştır: **bilgil** (بلكل) (1b-1).

Derviş Siyâhî Lârendevî tarafından kaleme alınan Lügat-ı Müşkilât-ı Eczâ adlı eserde madde başı olarak 7452 kelime kullanılmıştır. Bu kelimelerin 3134'ü Arapça, 2049'u Farsça, 1152'si Türkçe, 497'si Grekçe, 26'sı Süryanice, 12'si Latince, 5'i Fransızca ve

Hintçe, 3'ü İbranice, 2'si Ermenice olup, 203 adet kelimenin kökeni bulunamamıştır. Yabancı kelimelerden Türkçe eklerle türetilmiş ve sözlükte “+T.” olarak gösterdiğimiz kelimeler de göz önünde bulundurulacak olursa Türkçe kelimelerin sayısı biraz daha yükselecektir.

KAYNAKLAR

- ADIVAR, A. Adnan (1991), **Osmanlı Türklerinde İlim**, Remzi yayınları, İstanbul.
- ARAT, Reşit Rahmeti (2006), **Kutadgu Bilig**, Kabalcı Yayınları, İstanbul.
- ATALAY, Besim (2006), **Divanü Lügat-it Türk Tercümesi**, C.4, TDK Yayınları, Ankara.
- BAYAT, Ali Haydar, (2003), **Tıp Tarihi**, Sade Matbaa, İzmir.
- BAYAT, Ali Haydar, Necdet Okumuş (2004), **Mahmûd-ı Şirvânî, Mürşîd (Göz Hastalıkları)**, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara.
- BAYTOP, Turhan (2007), **Türkçe Bitki Adları Sözlüğü**, TDK yayınları, Ankara.
- BEDEVIAN, K. Armenag (1936), **İllustrated Polyglottic Dictionary of Plant Names in Latin, Arabic, Armenian, English, French, German, Italian and Turkish Language**, Argus and Papazian Presses, Kahire.
- Bursalı Mehmet Tahir Efendi (1975), **Osmanlı Müellifleri**, c.II, İstanbul.
- CANPOLAT Mustafa, Zafer Önler (2007), **İshâk bin Murâd, Edviye-i Müfrede**, TDK Yayınları, Ankara.
- DEMİR, Hüseyin (2002), **Zâhire-i Murâdiyye Mümin bin Mukbil Sinobi (İnceleme-Metin-1-80 varaklar arası Dizin)**, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- DEVELİOĞLU, Ferit (2005), **Osmanlıca-Türkçe Lügat**, Aydın Yayınları, Ankara.
- DİLÇİN, Cem (1983), **Yeni Tarama Sözlüğü**, TDK yayınları, Ankara.
- DOĞAN, Şaban (2009a), “16.-17. Yüzyıl Türkçe Tıp Yazmalarına Genel Bir Bakış”, **Müjgan Cumbur Armağanı**, TDK yayınları, Ankara.
- DOĞAN, Şaban (2009b), **Terceme-i Akrebâdîn Sabuncuoğlu Şerefeddin (Giriş-İnceleme-Metin-Dizinler)**, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Sakarya.

- ELBİR Zekiye Gül (2000), **Gayetü'l-Beyan fi Tedbir-i Bedeni'l-İnsan (Metin-İnceleme-Dizin)**, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Elazığ.
- ERGİN, Muharrem (1993), **Türk Dil Bilgisi**, Bayrak yayınları, İstanbul.
- ERGÜZEL, M. Mehdi (1999), **Tarih-i İbn-i Kesir Tercümesi, IV. Cilt, 2. Kısım, İnceleme – Metin – Sözlük – Dizin**, TDK yayınları, Ankara.
- ERGÜZEL, M. Mehdi (2007), **Bâz-nâme-i İndî (Kuşlar Kitabı)**, Türk Edebiyatı Vakfı yayınları, İstanbul.
- FAZLIOĞLU, İhsan (2003), Osmanlı Döneminde Bilim Alanındaki Türkçe Telif ve Tercüme Eserlerin Türkçe Oluş Nedenleri ve Bu Eserlerin Dil Bilincinin Oluşmasındaki Yeri ve Önemi, **Kutadgu Bilig Felsefe-Bilim Araştırmaları**, Sayı: 3, s.151-184.
- GABAİN A. Von (2003), **Eski Türkçenin Grameri**, Çev. Mehmet Akalın, TDK Yayınları, Ankara.
- GÜLEÇ İsmail (2001) **Gelibolulu Musluhiddin Sürûri, Hayatı, Kişiliği, Eserleri ve Bahrü'l-Maârif İsimli Eseri**, Osmanlı Araştırmaları: The Journal of Ottoman Studies, XXI , s. 211–236.
- GÜLSEVİN, Gürer (1995), **Eski Anadolu Türkçesinin İmlâsı Üzerine Notlar**, Prof. Dr. Tuncer Gülensoy Armağanı, s.370–373, Ankara.
- GÜLSEVİN, Gürer, (2007), **Eski Anadolu Türkçesinde Ekler**, TDK yayınları, Ankara.
- GÜLSEVİN Gürer, Erdoğan Boz (2004), **Eski Anadolu Türkçesi**, Gazi Kitabevi, Ankara.
- HACIEMİNOĞLU, Necmettin (1992), **Türk Dilinde Edatlar**, MEB yayınları, İstanbul.
- İbrahim Cûdî Efendi (2006), **Lügat-ı Cûdî (Haz. İsmail Parlatur, Belgin Tezcan Aksu, Nicolai Tufar)**, TDK yayınları, Ankara.

- İLHAN, Nadir (2000), **Eşref bin Muhammed, Haza'inü's- Sa'âdât (İnceleme-Metin-Dizin)**, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Elazığ.
- KAHYA, Esin (1996) **Şemseddîn-i İtâkî'nin Resimli Anatomi Kitabı**, Atatürk Kültür Merkezi Yay. Ankara
- KORKMAZ, Zeynep (2003), **Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)**, TDK yayınları Ankara.
- KORKMAZ, Zeynep (2007), **Gramer Terimleri Sözlüğü**, TDK yayınları Ankara.
- KURBAN, Ferhat (1990), **Şirvanî Mahmud Sultaniye (Giriş-Metin-Sözlük)**, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- KÜÇÜKER, Paki (1994), **Yadigar-ı İbn-i Şerif, Giriş-Metin-Dizin**, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Elazığ.
- Muallim Naci (1987), **Lügat-i Naci**, Çağrı yayınları, İstanbul.
- Mütercim Asım Efendi (2000), **Burhân-ı Katı (Haz. M. Öztürk, D. Örs)**, TDK yayınları, Ankara.
- ÖNLER, Zafer (1990), **Celâlüddin Hızır Paşa, Müntahab-ı Şifâ I Giriş-Metin**, TDK yayınları, Ankara.
- ÖNLER, Zafer (1999), **Celâlüddin Hızır Paşa, Müntahab-ı Şifâ II Sözlük**, Simurg yayınları, Ankara.
- ÖNLER, Zafer (2000), **Revnağ-ı Bustan**, TDK yayınları, Ankara.
- ÖZÇELİK, Sadettin (2001), **Kitâbü'l-Mühimmât**, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara.
- ÖZER, Osman (1995), **Ahmedî, Tervihü'l-Ervah, Giriş-Metin-Dizin**, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Elazığ.
- SARI, Mevlüt (1984), **El-Mevârid, Arapça Türkçe Lügat**, İpek yayınları, İstanbul.

- STEINGASS, F. (1998), **Persian- English Dictionary. Including The Arabic Words And Phrases To Be Met With In Persian Literature**, Librairie du Liban.
- ŞAHİN, Hatice (2007), “Câmi‘ü’l-Fürs Örneğinde XVI. Yüzyıl Bitki İsimleri”, **Turkish Studies**, Volume 2/2, p.570-602, Spring 2007.
- ŞAHİN, M. Ünal (1994), **Miftâhü’n-nûr ve Hazâinü’s-Sürûr - Dil Özellikleri, Metin, Söz Dizini-** İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Malatya.
- ŞEHSUVAROĞLU Bedii, Ayşegül E. Demirhan, Gönül Ç. Güreşsever (1984), **Türk Tıp Tarihi**, Bursa.
- Şemseddin Sami (2005), **Kamusu Türkî**, Çağrı yayınları, İstanbul.
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Türkiye Yazmaları Kataloğu (Genel Ağ)
- TDK (1993), **Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü**, TDK yayınları, Ankara.
- TDK (2005), **Türkçe Sözlük**, TDK yayınları, Ankara.
- TURAN, Zikri (1992), **Hacı Paşa, Teshil - Dil Özellikleri, İnceleme, Söz Dizini-** İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Malatya.
- TUZLACI, Ertan (2006), **Türkiye Bitkileri Sözlüğü**, Alfa yayınları, İstanbul.
- Türkiye Yazmaları Toplu Kataloğu, T.C. Kültür Bakanlığı Millî Kütüphane Başkanlığı, Ankara 1994.
- UÇAR, İlhan (2009), **Hazâ Kitâb-ı Hulâsa-i Tıbb Cerrâh Mes’ûd (Giriş-İnceleme-Metin-Dizinler)**, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Sakarya.
- UNAT Ekrem Kadri, Ekmeleddin İhsanoğlu, Suat Vural (2004), **Osmanlıca Tıp Terimleri Sözlüğü**, Türk Tarih Kurumu yayınları, Ankara.
- YEĞİN Abdullah, Abdulkadir Badıllı, Hekimoğlu İsmail, İlham Çalım (1981), **Osmanlıca – Türkçe Ansiklopedik Büyük Lûgat**, TÜRDAV yayınları, İstanbul.

ÖZ GEÇMİŞ

1984'de Sakarya'da dünyaya geldi. İlköğrenimini Sakarya Atatürk İlkokulunda, orta öğrenimini Sakarya Figen Sakalhoğlu Anadolu Lisesinde tamamladı.

2002 yılında Sakarya Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü kazandı.

2006 yılında lisans eğitimini tamamlayarak aynı yıl Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimine başladı.

2007 yılında Sakarya Üniversitesinde Türk Dili Okutmanı olarak göreve başladı. Halen aynı kurumda çalışmaya devam etmektedir.